

དག་པོ་ལྟ་བུ་གསུང་བཞུགས།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

新 编 藏 文 字 典

本字典编写组编著

•
青 海 民 族 出 版 社 出 版
青 海 省 新 华 书 店 发 行
青 海 民 族 印 刷 厂 排 版 制 型
中 国 人 民 解 放 军 第 七 二 一 九 工 厂 印 装

开本787×1092毫米1/32 印张29.25
1979年6月第1版 1979年6月第1次印刷

印数：1——70,000

统一书号：M17181·1

定价：布面精装本 2.80元
纸面布脊精装本 2.50元

དག་ཡིག་གསར་བཅུགས

དག་ཡིག་འདི་ལོ་རྩམ་གྱི་ཆུང་ཆུང་གིས་བཅུགས

•

མཚོ་ཚོན་མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན

མཚོ་ཚོན་ཤིང་ཆེན་གྱི་མུ་དཔེ་ཁང་གིས་བཀྲམ

མཚོ་ཚོན་མི་རིགས་པར་ཁང་གིས་པར་བཅུགས་ཤིང་གོག་པར་བཅོས

ཡུང་གི་མི་དམངས་བཅེངས་འགྲེལ་དམག་གི་བཟོ་གྲྭ་ཨང་7219པལ་དཔར

1979 ལོ་ལྷ་6 པར་པར་གཞི་1 བ་བཅུགས

1979 ལོ་ལྷ་6 པར་པར་ཐངས་1 བ་དཔར

དཔེ་རིན་: རྒྱལ་ཁོག་གི་རེ་ཤིང་ 2 ལྷ་ 8
དཔེ་དཔྱད་: རྒྱལ་ཁོག་གི་རེ་ཤིང་ 2 ལྷ་ 5

བསྐྱེགས་ཚུལ་མདོར་བསྟུས

དང་པོ། དག་ཡིག་འདི་ནི་སློབ་འབྲིང་དང་སློབ་ཚུང་གི་ལོ་རིམ་མཐོན་...
 མའི་སློབ་ལྷན་པ་ཚོར་བསྐྱེགས་པའི་དག་ཡིག་ཅིག་ཡིན་པས་ན། དེ་འདྲའི་ཡོན་
 ཚད་དང་ཐུན་པའི་སློབ་མཁན་ཚོས་རིག་གནས་སློབ་པར་ཡང་འཚམས་པ་ཡིན།

གཉིས་པ། དག་ཡིག་འདི་ནི་བོད་ཡིག་གི་ཀ་ཁ་འི་རིམ་པ་ལྟར་བསྐྱེགས་...
 པ་ཡིན་ལ། ཡི་གེ་འཚལ་བ་དེ་ཁྱིམ་དཔེ་ཆའི་དབྱར་«སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་ར»
 བཞོད་ཡོད།

གསུམ་པ། དག་ཡིག་འདིར་རྒྱན་རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་འདོད་རྒྱལ་གྱི་ཐ་...
 རྒྱད་(ཚོག་བར་གཅིག་དང་དུ་མ་ཅན) ཉ་ལམ་6,800 ཅམ་བསྟུས་ཡོད་...
 ཅིང་། རྒྱས་【 】འདིའི་ནང་དུ་བཞོད་ནས་འགྲེལ་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་རྩིས་
 རྒྱབ་ཀྱི་ཐ་རྒྱད་ཉ་ལམ་2,500 ཅམ་བསྟུས་ཡོད། རྒྱས་【 】འདིའི་ནང་
 དུ་བཞོད་པའི་ལས་ཚོག་དེར་འདུས་ཟིན།

བཞི་པ། དག་ཡིག་འདིའི་དབྱེ་ཡིག་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་གཞུགས་ནག་ཅན་...
 དཔར་ཡོད།

ལྔ་པ། དག་ཡིག་འདིར་ཡི་གེ་དང་ཐ་རྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་སྐབས་དེར་...
 རབས་ལུ་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བཤད་ཡོད།

རྒྱུ་པ། དག་ཡིག་འདིར་ཡི་གེ་གཅིག་གི་ཡིག་གཞུགས་གཞན་པ་འདྲ་...
 དབྱེ་ཡིག་རྒྱ་བཞོད་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་གཞུགས་འཐད་ཐུན་གྱི་འདུག་ཚུལ་རྒྱས་པར་

དག་ནས་ཡིག་གཞུགས་གཞན་པའི་འཇུག་ཚུལ་བརྟུན་ཡོད།

བརྟན་པ་ ཡི་གེའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་དང་ཡི་གེ་འཛུལ་བའི་བའི་……
 ཆེད་དུ་དག་ཡིག་འདིར་ཡི་གེ་ལ་ལར་ལར་གྲངས་ཀྱིས་ནས་བརྟུན་ཆོས་ལུ་བཞོད་
 ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན་“སྟེན₁”དང་“སྟེན₂”, “སྟེན₁”དང་“སྟེན₂”
 སྟགས་ལྟ་བུ་ཡིན།

བརྟན་པ་ དག་ཡིག་འདིར་བཞོད་པའི་དཔེ་ཡིག་ལས་ཆེ་བར་མིང་……
 ཆོག་དང་ཚབ་ཆོག་, རྟན་ཆོག་, གྲངས་ཆོག་, ལས་ཆོག་, བརྟན་ཆོག་,
 རྟུན་ཆོག་, སྟེན་ཆོག་, སྟགས་ཆོག་, འདོད་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཆོག་གི་དཔེ་གས་
 བརྟུ་ཆེ་ཞིང་, དཔེ་ཡིག་དེ་ཉིད་ལ་སྟེན་དེ་གས་བརྟུ་ཆོག་གང་དང་གང་ལ་གཏོགས་
 པ་ནི་དཔེ་ཡིག་གི་ཆོས་ལྟ་ཆ་གས་()འདིའི་ནང་ལ་མཆན་བཞོད་ཡོད། མིང་
 ཆོག་ལ་ཆ་གས་()འདི་མེད།

དཔེ་ཡིག་ དག་ཡིག་འདིར་ལས་ཆོག་ལ་བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆོག་དང་བྱེད་
 མེད་ལས་ཆོག་(‘བྱེད་’ལ་ཆོས་), ལས་ཆོག་རྒྱུ་ལ་བྱེད་པ་(‘ལས་’ལ་
 ཆོས་)གས་ལ་དུ་ཆེ་ཡོད་ཅིང་, ཆ་གས་∇འདིས་ཡིག་གཞུགས་མི་འགྱུར་བའི་
 ལས་ཆོག་མཆོན་པ་ཡིན། ཡིག་གཞུགས་འགྱུར་བའི་ལས་ཆོག་གི་དཔེ་གས་
 རྟུ་ལ་ཆོག་བཞིན་ཡིག་གཞུགས་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་ཡིག་བྱས་ནི། སྟགས་དེ་དཔེ་ཡིག་
 གཞུགས་གང་ཞོག་མར་བྱུང་ན་དེ་ལ་འགྲེལ་ཞིབ་མོ་བརྟུ་བ་ཡོད།

བརྟུ་པ་ དག་ཡིག་འདིར་ཡང་འཇུག་ད་དུག་ནི་ད་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲེལ་
 དང་བརྟུན་ནས་དཔོན་ལྟ་བུ་ཡིན་མེད།

བརྟུ་གཅིག་པ་ དཔེ་ཡིག་གཅིག་དོན་དུ་མར་འཇུག་པ་རྣམས་དོན་……

ཚན་བཤོས་ཡོད་ཅིང་དོན་ཚན་རྣམས་ཡང་གི་^{①②③}སྐགས་ཀྱིས་མཚན་བར་...
བྱས་ཡོད་། དོན་ཚན་གཅིག་གི་ནང་གསལ་སྤྱད་པ་བརྒྱུད་དུ་ཚན་ཁག་བཤོས་
ཡོད་ན་(ག)<(ཁ)<(ག) སྐགས་ཀྱིས་མཚན་བར་བྱས་ཡོད་།

བཅུ་གཉིས་པ་, ཉ་གས[]འདིའི་ནང་དུ་བཤོད་ཡོད་པའི་རྣམས་རྒྱལ་
ཀྱི་མ་རྒྱུད་རྣམས་ནི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིབ་ནས་མ་རྒྱུད་རང་དབུ་ཡིག་གང་གི་རྣམས་...
སྤྱད་པའི་དབུ་ཡིག་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་། དབུ་ཡིག་གཅིག་གི་
འཇུག་ཚུལ་གྱི་དོན་ཚན་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཉ་གས[]འདི་འདྲ་ཅན་གྱི་རྣམས་...
རྒྱལ་ཀྱི་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཡན་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིག་རིམ་ནི་གསལ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་...
ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་།

བཅུ་གསུམ་པ་, དཔེ་བཞོན་འཇུག་རྣམས་མཚན་མས་སྤྱད་ཉ་གས“ | ”
འདིས་བར་བཅད་ཡོད་།

བཅུ་བཞི་པ་, དག་ཡིག་འདིར་རྒྱུ་རྒྱུ་བཤོད་དེ་འཇུག་སྤྱད་པ་བརྒྱུད་ཡོད་...
དེ་, 1. ཡི་གེའི་སྒྲེ་གནས་ཀྱི་དེ་འོས་; 2. ཡི་གེའི་སྒྲེ་གནས་ཀྱི་དེ་འཇུག་
མིག་; 3. ཡི་གེ་མ་མོའི་དེ་འཇུག་མིག་; 4. ཡང་སྒྲེ་མ་མོའི་དེ་འཇུག་མིག་;
5. སྒྲིལ་དང་རབ་བྱུང་གི་དེ་འཇུག་མིག་; 6. རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་བ་ཀྱི་མིག་མིང་
གི་དེ་འཇུག་མིག་; 7. རྒྱ་བ་ཀྱི་མིང་གི་དེ་འཇུག་མིག་; 8. དུས་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་
དེ་འཇུག་མིག་པཅས་ཡིན་།

编辑大意

一、本字典是为中学和小学高年级学生编写的学习藏语文的工具书，也适合具有同等水平的其他读者学习文化。

二、本字典按藏文字母顺序编排，书前附《音节索引表》。

三、本字典收常用单字、单词（包括单音节的和多音节的）约6,800个，带【】号的词语（不包括带[]的动词）约2,500条。

四、本字典的字头用黑体大字排印。

五、本字典的字词释义以现代通用义为主。

六、本字典中，异体字亦作字头列出，注释从简。

七、为注释和查阅方便，本字典中有的字头右下角加阿拉伯字母以次重复出现，如“ཤམ་₁”“ཤམ་₂”，“མཐོང་₁”“མཐོང་₂”。

八、本字典所收字头一般都注明了词性：名词、代词、形容词、数词、动词、副词、介词、连词、助词、叹词共十类。除名词外，分别带（）号附在字头之后。

九、本字典中，动词分为བྱེད་པ་བྱེད་པ་ལས་ཆོག་、བྱེད་ཐེད་པ་ལས་ཆོག་、ལས་ཆོག་ཐེད་པ་ལས་ཆོག་三种。其中带▽号的表示该字头动词无形态变化。有形态变化的动词，其三时一式分别作字头列出。按编排顺序，一般出现在先的详注。

十、本字典中，又后加字ད་མཁྱེད་按现行书写习惯，从略。

十一、字头多义的，分条注释，用❶❷❸等表示义项。

一个义项下如再分条，用〈ㄱ〉〈ㄴ〉〈ㄷ〉等表示。

十二、【】号内的词语在意义上与所属字头有关。字头的一个义项中若有两个以上带【】号的词语，其排列不一定按顺序编排。

十三、一个举例的终结用“|”表示。

十四、本字典有附录八种：1.藏文字母发音部位图；2.藏文字母发音表；3.字性表；4.不自主虚词添接规律表；5.公元和藏历“甲子”对照表；6.藏历月份和星宫名称表；7.藏历日期名称表；8.二十四节气表。

པའི་གསུམ་

ཀྱི་	ཀྱི་	ཀྱི་	ཀྱི་	ཀྱི་	ཀྱི་
ཀྱི་	1	ཀྱི་	7	ཀྱི་	15
ཀྱི་	2	ཀྱི་	8	ཀྱི་	16
ཀྱི་	3	ཀྱི་	9	ཀྱི་	17
ཀྱི་	4	ཀྱི་	10	ཀྱི་	18
ཀྱི་	5	ཀྱི་	11	ཀྱི་	19
ཀྱི་	6	ཀྱི་	12	ཀྱི་	20
ཀྱི་	7	ཀྱི་	13	ཀྱི་	21
ཀྱི་	8	ཀྱི་	14	ཀྱི་	22
ཀྱི་	9	ཀྱི་	15	ཀྱི་	23
ཀྱི་	10	ཀྱི་	16	ཀྱི་	24
ཀྱི་	11	ཀྱི་	17	ཀྱི་	25
ཀྱི་	12	ཀྱི་	18	ཀྱི་	26
ཀྱི་	13	ཀྱི་	19	ཀྱི་	27
ཀྱི་	14	ཀྱི་	20	ཀྱི་	28
ཀྱི་	15	ཀྱི་	21	ཀྱི་	29
ཀྱི་	16	ཀྱི་	22	ཀྱི་	30
ཀྱི་	17	ཀྱི་	23	ཀྱི་	31
ཀྱི་	18	ཀྱི་	24	ཀྱི་	32
ཀྱི་	19	ཀྱི་	25	ཀྱི་	33
ཀྱི་	20	ཀྱི་	26	ཀྱི་	34
ཀྱི་	21	ཀྱི་	27	ཀྱི་	35
ཀྱི་	22	ཀྱི་	28	ཀྱི་	36
ཀྱི་	23	ཀྱི་	29	ཀྱི་	37
ཀྱི་	24	ཀྱི་	30	ཀྱི་	38
ཀྱི་	25	ཀྱི་	31	ཀྱི་	39
ཀྱི་	26	ཀྱི་	32	ཀྱི་	40
ཀྱི་	27	ཀྱི་	33	ཀྱི་	41
ཀྱི་	28	ཀྱི་	34	ཀྱི་	42
ཀྱི་	29	ཀྱི་	35	ཀྱི་	43
ཀྱི་	30	ཀྱི་	36	ཀྱི་	44
ཀྱི་	31	ཀྱི་	37	ཀྱི་	45
ཀྱི་	32	ཀྱི་	38	ཀྱི་	46
ཀྱི་	33	ཀྱི་	39	ཀྱི་	47
ཀྱི་	34	ཀྱི་	40	ཀྱི་	48
ཀྱི་	35	ཀྱི་	41	ཀྱི་	49
ཀྱི་	36	ཀྱི་	42	ཀྱི་	50
ཀྱི་	37	ཀྱི་	43	ཀྱི་	51
ཀྱི་	38	ཀྱི་	44	ཀྱི་	52
ཀྱི་	39	ཀྱི་	45	ཀྱི་	53
ཀྱི་	40	ཀྱི་	46	ཀྱི་	54
ཀྱི་	41	ཀྱི་	47	ཀྱི་	55
ཀྱི་	42	ཀྱི་	48	ཀྱི་	56
ཀྱི་	43	ཀྱི་	49	ཀྱི་	57
ཀྱི་	44	ཀྱི་	50	ཀྱི་	58
ཀྱི་	45	ཀྱི་	51	ཀྱི་	59
ཀྱི་	46	ཀྱི་	52	ཀྱི་	60
ཀྱི་	47	ཀྱི་	53	ཀྱི་	61
ཀྱི་	48	ཀྱི་	54	ཀྱི་	62
ཀྱི་	49	ཀྱི་	55	ཀྱི་	63
ཀྱི་	50	ཀྱི་	56	ཀྱི་	64
ཀྱི་	51	ཀྱི་	57	ཀྱི་	65
ཀྱི་	52	ཀྱི་	58	ཀྱི་	66
ཀྱི་	53	ཀྱི་	59	ཀྱི་	67
ཀྱི་	54	ཀྱི་	60	ཀྱི་	68
ཀྱི་	55	ཀྱི་	61	ཀྱི་	69
ཀྱི་	56	ཀྱི་	62	ཀྱི་	70
ཀྱི་	57	ཀྱི་	63	ཀྱི་	71
ཀྱི་	58	ཀྱི་	64	ཀྱི་	72
ཀྱི་	59	ཀྱི་	65	ཀྱི་	73
ཀྱི་	60	ཀྱི་	66	ཀྱི་	74
ཀྱི་	61	ཀྱི་	67	ཀྱི་	75
ཀྱི་	62	ཀྱི་	68	ཀྱི་	76
ཀྱི་	63	ཀྱི་	69	ཀྱི་	77
ཀྱི་	64	ཀྱི་	70	ཀྱི་	78
ཀྱི་	65	ཀྱི་	71	ཀྱི་	79
ཀྱི་	66	ཀྱི་	72	ཀྱི་	80
ཀྱི་	67	ཀྱི་	73	ཀྱི་	81
ཀྱི་	68	ཀྱི་	74	ཀྱི་	82
ཀྱི་	69	ཀྱི་	75	ཀྱི་	83
ཀྱི་	70	ཀྱི་	76	ཀྱི་	84
ཀྱི་	71	ཀྱི་	77	ཀྱི་	85
ཀྱི་	72	ཀྱི་	78	ཀྱི་	86
ཀྱི་	73	ཀྱི་	79	ཀྱི་	87
ཀྱི་	74	ཀྱི་	80	ཀྱི་	88
ཀྱི་	75	ཀྱི་	81	ཀྱི་	89
ཀྱི་	76	ཀྱི་	82	ཀྱི་	90
ཀྱི་	77	ཀྱི་	83	ཀྱི་	91
ཀྱི་	78	ཀྱི་	84	ཀྱི་	92
ཀྱི་	79	ཀྱི་	85	ཀྱི་	93
ཀྱི་	80	ཀྱི་	86	ཀྱི་	94
ཀྱི་	81	ཀྱི་	87	ཀྱི་	95
ཀྱི་	82	ཀྱི་	88	ཀྱི་	96
ཀྱི་	83	ཀྱི་	89	ཀྱི་	97
ཀྱི་	84	ཀྱི་	90	ཀྱི་	98
ཀྱི་	85	ཀྱི་	91	ཀྱི་	99
ཀྱི་	86	ཀྱི་	92	ཀྱི་	100

ଅ	46	ଅକ୍ଷୟ	53	ଅକ୍ଷ	ଅକ୍ଷ	ଅକ୍ଷୟ	58
ଅକ୍ଷ	46	ଅକ୍ଷ	53	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷୟ	58
ଅକ୍ଷ	46	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	46	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	57	ଅକ୍ଷ	
ଅକ୍ଷ	47	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	47	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	49	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	49	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	49	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	49	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	50	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	50	ଅକ୍ଷ	54	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	50	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	50	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	58
ଅକ୍ଷ	51	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	67
ଅକ୍ଷ	51	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	67
ଅକ୍ଷ	51	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	68
ଅକ୍ଷ	52	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	68
ଅକ୍ଷ	52	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	68
ଅକ୍ଷ	52	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	56	ଅକ୍ଷ	68
ଅକ୍ଷ	52	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	57	ଅକ୍ଷ	69
ଅକ୍ଷ	53	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	57	ଅକ୍ଷ	70
ଅକ୍ଷ	53	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	57	ଅକ୍ଷ	70
ଅକ୍ଷ	53	ଅକ୍ଷ	55	ଅକ୍ଷ	57	ଅକ୍ଷ	70

[illegible]

ཐུད	117	ཐུབ	121	ཐོངས	127	ཐོངས	132	དགེ	135
ཐུམ	117	ཐུབས	121	ཐོད	127	ཐོན	132	དགོ	136
ཐུལ	117	ཐུམ	121	ཐོན	127	ཐོབ	132	དགོག	136
ཐུ	117	ཐུལ	121	ཐོལ	127	ཐོབས	132	དགོང	136
ཐུག	117	ཐུས	122	ཐོས	128	ཐོ	132	དགོངས	136
ཐུན	117	ཐི	122	ཐུ	128	ཐོག	133	དགོད	137
ཐུམ	117	ཐིན	122	ཐུ	128	ཐོང	133	དགོན	137
ཐུག	117	ཐིབ	122	ཐུ	128	ཐོངས	134	དགོལ	137
ཐུར	117	ཐིམ	123	ཐུ	128	ཐོད	134	དགོས	137
ཐུད	118	ཐིམས	123	ཐུག	129	ཐོན	134	དགུ	
ཐུན	118	ཐིལ	123	ཐུགས	129	དག		དགུ	137
ཐུར	118	ཐུ	123	ཐུང	129	དགག	134	དགུད	137
ཐུམ	118	ཐུག	124	ཐུན	129	དགང	134	དགུལ	137
ཐུ	118	ཐུང	124	ཐུམ	130	དགད	134	དགུས	137
ཐུད	118	ཐུངས	124	ཐུལ	130	དགམ	134	དག	
ཐུད	119	ཐུབ	124	ཐུས	130	དགའ	134	དག	138
ཐུན	119	ཐུམ	125	ཐིང	130	དགར	134	དགད	138
ཐུལ	119	ཐུམས	125	ཐིངས	130	དགལ	135	དགམ	138
ཐུས	119	ཐུས	125	ཐུ	130	དགས	135	དགོང	138
ཐུ		ཐི	125	ཐུད	131	དག	135	དགོལ	138
ཐ	119	ཐེམས	125	ཐུམ	131	དགུག	135	བག	
ཐག	120	ཐོ	125	ཐི	131	དགུང	135	བགགས	138
ཐགས	120	ཐོག	126	ཐིའུ	131	དགུན	135	བགད	138
ཐང	120	ཐོགས	126	ཐིགས	131	དགུམ	135	བགམ	138
ཐངས	121	ཐོང	127	ཐིང	113	དགུར	135	བགམས	138

པལ་	179	པལ་ག	181	པལ་ན	182	ད	183	དང་	190
པལ་ག	179	པལ་གས	181	པལ་བ	182	དག	184	དུད	191
པལ་གས	179	པལ་ལ	181	པལ་བས	182	དང	184	དུལ	191
པལ་ད	180	པལ་	181	པལ་མ	182	དད	185	དཱ	191
པལ་དས	180	པལ་ད	181	པལ་མས	182	དན	185	དཱས	191
པལ་ད	180	པལ་དས	181	པལ་ལ	183	དམ	185	དཱལ	191
པལ་ན	180	པལ་མ	181	པལ་ག	183	དར	186	མང	
པལ་བ	180	པལ་མས	181	པལ་གས	183	དལ	186	མངག	192
པལ་བས	180	པལ་ས	182	པལ་ད	183	ད	186	མངགས	192
པལ་ལ	180	པལ་	པལ་དས	183	དུ		187	མངན	192
པལ་	180	པལ་ད	182	པལ་ན	183	དར	187	མངའ	192
པལ་ག	180	པལ་དས	182	པལ་བ	183	དལ	187	མངར	193
པལ་གས	180	པལ་ད	182	པལ་བས	183	ད	187	མངལ	193
པལ་ད	180	པལ་དས	182	པལ་	183	དད	187	མངན	193
པལ་དས	180	པལ་ར	182	པལ་ད	183	དལ	187	མ	
པལ་ད	181	པལ་ལ	182	པལ་དས	183	ཱ	188	ཱ	194
པལ་ས	181	པལ་	པལ་ས	183	ཱགས		189	ཱན	195
པལ་	181	པལ་ག	182	པལ་	183	ཱམ	189	ཱབ	195
པལ་ས	181	པལ་གས	182	པལ་ག	183	ཱམས	190	ཱབས	195
པལ་		པལ་ད	182	པལ་གས	183	ཱལ	190	ཱལ	195
པལ་ག	181	པལ་དས	182	པལ་ན	183	དང		ཱལས	195
པལ་གས	181	པལ་ད	182	པལ་ས	183	དངགས	190	ཱ	195
པལ་ད	181	པལ་ལ	182			དང	190	ཱབ	196
པལ་དས	181	པལ་ག	182			དངས	190	ཱབས	196
པལ་ར	181	པལ་གས	182			དངན	190	ཱལ	196

བཅིངས་	218	ལྷ་གསལ་	222	ཆབས་	229	ཆེམས་	236	མཆུ་	241
བཅིར་	218	ལྷ་དྲ་	222	ཆམ་	229	ཆེས་	236	མཆེ་	241
བཅིལ་	218	ལྷ་བས་	222	ཆམས་	230	ཆོ་	236	མཆེད་	241
བཅུ་	218	ལྷ་ག་	222	ཆར་	230	ཆོག་	237	མཆེར་	241
བཅུག་	218	ལྷ་གསལ་	222	ཆལ་	230	ཆོགས་	238	མཆོག་	241
བཅུད་	218	ལྷ་ང་	223	ཆས་	230	ཆོངས་	238	མཆོགས་	242
བཅུན་	218	ལྷ་མ་	223	ཆེ་	231	ཆོད་	238	མཆོང་	242
བཅུམ་	218	ལྷེ་	223	ཆེག་	231	ཆོན་	238	མཆོངས་	242
བཅུམས་	219	ལྷེབ་	223	ཆེངས་	231	ཆོབས་	238	མཆོད་	242
བཅུར་	219	ལྷེབས་	223	ཆེབས་	231	ཆོམ་	238	མཆོར་	243
བཅུས་	219	ལྷེག་	223	ཆེར་	231	ཆོམས་	238	འཆ་	
བཅེམ་	219	ལྷེགས་	223	ཆེལ་	231	ཆོར་	238	འཆག་	243
བཅེར་	219	ལྷེང་	223	ཆུ་	232	ཆོལ་	238	འཆགས་	243
བཅོ་	219	ལྷེངས་	223	ཆུགས་	233	ཆོས་	238	འཆང་	243
བཅོམ་	219			ཆུང་	233	མཆ་		འཆད་	243
བཅོལ་	219	ཆ་		ཆུད་	234	མཆད་	239	འཆབ་	244
བཅོས་	220	ཆ་		ཆུན་	234	མཆན་	239	འཆམ་	244
ལྷ་		ཆ་	223	ཆུབ་	234	མཆེ་	239	འཆམས་	244
ལྷ་	220	ཆག་	226	ཆུམས་	234	མཆེག་	240	འཆའ་	244
ལྷ་ག་	220	ཆགས་	227	ཆུར་	234	མཆེང་	240	འཆར་	244
ལྷ་གསལ་	221	ཆང་	227	ཆུས་	235	མཆེད་	240	འཆལ་	245
ལྷ་ང་	221	ཆངས་	227	ཆེ་	235	མཆེན་	240	འཆེ་	245
ལྷ་མ་	221	ཆད་	228	ཆེད་	235	མཆེམས་	241	འཆེང་	245
ལྷ་	222	ཆན་	228	ཆེན་	236	མཆེལ་	241	འཆེབ་	245
ལྷ་ག་	222	ཆབ་	228	ཆེམ་	236	མཆེས་	241	འཆེམས་	245

ନକ୍ଷ	245	ଅକ୍ଷ	ନକ୍ଷ	252	କ୍ଷିନ୍	257	୧୭୩	
ନକ୍ଷା	245	ଅକ୍ଷା	248	ନକ୍ଷା	252	କ୍ଷିନ୍		
ନକ୍ଷାସ	245	ଅକ୍ଷିନ୍	248	ନକ୍ଷି	252	କ୍ଷି		
ନକ୍ଷକ୍ଷ	245	ଅକ୍ଷା	248	ନକ୍ଷି	252	କ୍ଷିନ୍	୨୬୧	261
ନକ୍ଷାସ	246	ଅକ୍ଷି	248	ନକ୍ଷ	252	କ୍ଷିନ୍	୨୬୨	262
ନକ୍ଷା	246	ଅକ୍ଷିନ୍	248	ନକ୍ଷା	253	କ୍ଷିନ୍	୨୬୩	263
ନକ୍ଷ	246	ଅକ୍ଷିନ୍	248	ନକ୍ଷା	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୩	263
ନକ୍ଷା	246	ଅକ୍ଷିନ୍	248	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୩	263
ନକ୍ଷା	246	ନକ୍ଷ	ନକ୍ଷକ୍ଷ	255	କ୍ଷି	୨୬୩	୨୬୪	264
ନକ୍ଷ	246	ନକ୍ଷା	248	ନକ୍ଷା	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୪	264
ନକ୍ଷା	245	ନକ୍ଷା	248	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୫	265
ନକ୍ଷା	246	ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷା	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୫	265
ନକ୍ଷିନ୍	246	ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷିନ୍	246	ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷିନ୍	246	ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷିନ୍	246	ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
୧୭୪		ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	255	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
		ନକ୍ଷିନ୍	249	ନକ୍ଷିନ୍	256	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
		ନକ୍ଷିନ୍	250	ନକ୍ଷିନ୍	256	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	246	ନକ୍ଷିନ୍	250	ନକ୍ଷିନ୍	256	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷା	247	ନକ୍ଷିନ୍	250	ନକ୍ଷିନ୍	256	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	247	ନକ୍ଷିନ୍	250	ନକ୍ଷିନ୍	257	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	247	ନକ୍ଷିନ୍	250	ନକ୍ଷିନ୍	257	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	247	ନକ୍ଷିନ୍	251	ନକ୍ଷିନ୍	257	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	247	ନକ୍ଷିନ୍	251	ନକ୍ଷିନ୍	257	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266
ନକ୍ଷ	247	ନକ୍ଷିନ୍	252	ନକ୍ଷିନ୍	257	କ୍ଷିନ୍	୨୬୬	266

ସଞ୍ଜସ	287	ସଞ୍ଜ	288	ଚ	292	ବାହୁ	296	ସହ	300
ସଞ୍ଜା	287	ସଞ୍ଜା	288	ଚା	292	ବାହୁଆ	296	ସହା	301
ସଞ୍ଜାସ	287	ସଞ୍ଜା	288	ଚା	292	ବାହୁ	296	ସହାସ	301
ସଞ୍ଜା	287	ସଞ୍ଜା	288	ଚା	292	ବାହୁ	297	ସହା	301
ସଞ୍ଜା	287	[ଚ]	ହ	ହ	ବାହୁ	297	ସହା	301	
ସଞ୍ଜା	287				ବାହୁ	297	ସହା	301	
ସଞ୍ଜା	288				ବାହୁ	297	ସହା	301	
ସଞ୍ଜା	288	ଚ	288	ବାଚ	ବାହୁ	297	ସହା	301	
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	292	ବାଚି	297	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	293	ବାଚି	297	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	293	ବାଚି	298	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	293	ବାଚି	298	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	293	ବାଚି	298	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	294	ବାଚି	299	ସହା	302
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	289	ବାଚା	294	ବାଚି	299	ସହା	303
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	290	ବାଚା	294	ବାଚି	299	ସହା	303
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	290	ବାଚା	295	ବାଚି	299	ସହା	303
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	290	ବାଚା	295	ବାଚି	299	ସହା	303
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	295	ବାଚି	299	ସହା	304
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	295	ବାଚି	299	ସହା	304
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	295	ବାଚି	299	ସହା	304
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	296	ବାଚି	300	ସହା	305
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	296	ବାଚି	300	ସହା	305
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	291	ବାଚା	296	ବାଚି	300	ସହା	305
ସଞ୍ଜା	288	ଚା	292	ବାଚା	296	ବାଚି	300	ସହା	305

རྒྱག	305	ལྷ་	311	ལྷ་	315	པར་	320	པར་པ	322
རྒྱན	305	ལྷ་པ	311	ལྷ་	315	པར་ག	320	པར་པས	322
རྒྱལ	305	ལྷ་པས	311	ལྷ་ག	315	པར་གས	320	པར་ར	322
རྟེན	306	ལྷ་མ	311	ལྷ་	315	པར་ད	320	པརྟེ	322
རྟེན	306	ལྷ་མས	311	ལྷ་ངས	316	པར་ན	320	པརྟེང	322
རྟེག	306	ལྷ་	312	ལྷ་ད	316	པར་བ	321	པརྟེངས	322
རྟེགས	307	ལྷ་གས	312	ལྷ་ན	316	པར་བས	321	པརྟེམ	322
རྟེད	307	ལྷ་ང	312	ལྷ་	316	པར་ས	321	པརྟེམས	322
རྟེན	307	ལྷ་པས	312	ལྷ་ཁྱེ	316	པརྟེཔ	321	པརྟེར	322
རྟེཔས	307	ལྷ་མས	312	ལྷ་ག	316	པརྟེཔས	321	པརྟེས	322
རྟེལ	307	ལྷ་ས	312	ལྷ་གས	316	པརྟེན	321	པརྟེང	322
				ལྷ་	316	པརྟེལ	321	པརྟེངས	322
ལྷ	308	ལྷ་	312	ལྷ་ན	316	པརྟེན	321	པརྟེད	322
ལྷག	309	ལྷ་ག	313	ལྷ་མས	317	པརྟེད	321	པརྟེན	322
ལྷང	309	ལྷ་ང	314	ལྷ་ར	317	པརྟེལ	321	པརྟེན	322
ལྷད	309	ལྷ་ངས	314	ལྷ་ས	317	པརྟེ	321	པརྟེང	322
ལྷབ	309	ལྷ་ན	314	ལྷ་	317	པརྟེ	321	པརྟེངས	322
ལྷམ	309	ལྷ་པ	314	ལྷ་ང	317	པརྟེཔ	321	པརྟེད	322
ལྷར	310	ལྷ་པས	314	ལྷ་ངས	317	པརྟེཔས	321		
ལྷས	310	ལྷ་ར	314	ལྷ་ད	318	པརྟེམ	321		
ལྷི	310	ལྷི	315	ལྷིན	318	པརྟེམས	321		
ལྷིག	310	ལྷིང	315	ལྷིཔ	319	པརྟེས	321	ལ(ལྷུ)	323
ལྷིར	310	ལྷིངས	315	ལྷིཔས	319	པརྟེ	321	ལག	324
ལྷིང	310	ལྷིམ	315	ལྷིར	320	པརྟེད	321	ལགས	325
ལྷི	310	ལྷིམས	315	པརྟེ	320	པརྟེན	321	ལང	326

[illegible]

དན	356	དེམ	370	འལ	378	འྱིགས	382	གུམ	387
དབ	356	དེམ	370	འལ	378	འྱིངས	382	གུལ	387
དམ	356	དྱ	370	འྱི	378	འྱིད	382	གུས	387
དར	358	དྱག	371	འྱིང	379	འྱིན	382	གཤེག	387
དལ	360	དྱགས	371	འྱིན	379	འྱིལ	382	གཤེང	387
དཤ	361	དྱང	372	འྱིལ	379	འྱིས	382	གཤེངས	387
དྱ	361	དྱད	372	འྱིས	380	གད	གཤོང		387
དྱག	361	དྱན	372	འྱུ	380	གདག	383	གཤོངས	387
དྱང	361	དྱབ	374	འྱུག	380	གདགས	383	གཤོད	387
འྱུ	361	དྱམ	374	འྱུང	380	གདང	383	གཤོན	387
འྱུག	362	དྱར	374	འྱུངས	380	གདངས	383	གཤོལ	388
འྱུགས	362	དྱལ	374	འྱུད	380	གདན	383	གཤོས	388
འྱུང	362	དྱས	375	འྱུབ	380	གདབ	384	མད	
འྱུངས	363	འྱ	འྱུབས	381	གདམ	384	མདག	388	
འྱུད	363	འྱ	375	འྱུམས	381	གདམས	384	མདམ	388
འྱུབ	363	འྱགས	375	འྱུལ	381	གདའ	384	མདམས	389
འྱུམ	363	འྱངས	375	འྱུས	381	གདར	385	མདའ	389
འྱུར	363	འྱ	འྱི	381	གདལ	385	མདར	389	
འྱུལ	364	འྱ	376	འྱིུ	381	གདས	385	མདལ	389
འྱུས	364	འྱག	376	འྱིག	381	གཤིང	385	མདས	389
དེ(དེུ)	366	འྱགས	377	འྱིགས	381	གུ	385	མུག	389
དེང	368	འྱང	377	འྱིད	381	གུག	385	མུགས	389
དེངས	369	འྱངས	377	འྱིལ	382	གུགས	386	མུང	390
དེད	369	འྱན	377	འྱིས	382	གུང	386	མུངས	390
དེབ	369	འྱབ	378	འྱྱ	382	གུངས	387	མུད	390

མཐུན	390	འདྲང	394	འདྲམ	400	འདྲེ	402	འདྲེག	406
མཐེ	390	འདྲད	395	འདྲམས	400	འདྲེགས	403	འདྲེགས	406
མཐེན	391	འདྲབ	395	འདྲོ	400	འདྲོད	403	འདྲོབ	406
མཐོ	391	འདྲབས	395	འདྲོག	400	འདྲོན	403	འདྲོལ	407
མཐོག	391	འདྲམ	395	འདྲོགས	400	འདྲོས	404	འདྲོས	407
མཐོད	391	འདྲའ	395	འདྲོང	400	འདྲོག	404	འདྲོག	407
མད		འདྲར	396	འདྲོངས	400	འདྲོགས	404	འདྲོགས	408
མདག	391	འདྲལ	396	འདྲོད	400	འདྲོང	404	འདྲོར	408
མདང	392	འདྲས	396	འདྲོན	401	འདྲོངས	404	འདྲོལ	408
མདངས	392	འདྲི	396	འདྲོམ	401	འདྲོབ	404	འདྲོས	408
མདན	392	འདྲིག	397	འདྲོམས	401	འདྲོབས	404	འདྲོས	408
མདའ	392	འདྲིང	397	འདྲོར	401	འདྲོ	མ	མ	408
མཐུང	392	འཐུ	397	འདྲོལ	401	འདྲོ	མ	མ	408
མཐུད	392	འཐུག	398	འདྲོ	འདྲོ	འདྲོ	མ	མ	408
མཐུན	393	འཐུད	398	འདྲོ	402	འདྲོ	མ	མ	409
མཐེུ	393	འཐུན	398	འདྲོང	402	འདྲོ	མ	མ	409
མཐོ	393	འཐུམ	399	འདྲོལ	402	འདྲོ	མ	མ	409
མཐོག	393	འཐུམས	399	འདྲོ	402	འདྲོ	མ	མ	409
མཐོང	393	འཐུར	399	འདྲོལ	402	འདྲོ	མ	མ	409
མཐོངས	393	འཐུལ	399	འདྲོས	402	འདྲོ	མ	མ	410
མཐོམས	394	འཐུས	399	འདྲོ	402	འདྲོ	མ	མ	410
མཐོར	394	འདྲེགས	399	འདྲོད	402	འདྲོ	མ	མ	410
མཐོས	394	འདྲོང	400	འདྲོབ	402	འདྲོ	མ	མ	410
མད		འདྲོད	400	འདྲོབས	402	འདྲོ	མ	མ	410
འདག	394	འདྲོབས	400	འདྲོལ	402	འདྲོ	མ	མ	410

ཐུམ	410	ཐུག	415	བནལ	422	བཅུམ	423	ནམ	430
ཐུར	411	ཐུད	415	བནིང	422	བཅུམས	423	ནར	431
ཐེ	411	ཐུམ	416	བནིབས	422	བཅུར	423	ནལ	431
ཐེའུ	411	ཐུམས	416	བརྟགས	422	བཅུས	423	ནས	431
ཐེག	411	ཐུར	416	བརྟང	422	བཅེབ	423	ནི	432
ཐེབས	411	ཐུས	417	བརྟངས	422	བཅེབས	423	ནིང	432
ཐེམ	411	ཐེ	417	བརྟལ	422	བཅོ	423	ནིམ	432
ཐེར	412	ཐེབ	418	བཅེག	422	བཅོག	423	ཁུ	432
ཐེས	412	ཐེབས	418	བཅེགས	422	བཅོགས	423	ཁུད	433
ཐེག	412	ཐེར	418	བཅོལ	422	བཅོང	423	ཁུབ	433
ཐེགས	412	ཐེ	419	བཅོས	422	བཅོངས	423	ཁུར	433
ཐེང	412	ཐེག	419	བཅོ	422	བཅོམ	423	ཁུས	434
ཐེངས	413	ཐེགས	419	བཅོག	422	བཅོམས	423	ནེ(ནེའུ)	434
ཐེད	413	ཐེང	419	བཅོགས	422	བཅོས	423	ནེམ	435
ཐེན	413	ཐེངས	420	བཅོད	422	བཅོན	423	ནེ	435
ཐེབ	413	ཐེད	420	བཅོབ	422	བཅོན	423	ནེག	435
ཐེབས	413	ཐེམ	420	བཅོབས	422	བཅོན	423	ནེགས	435
ཐེམ	413	ཐེམས	421	བཅོ	422	བཅོན	424	ནོངས	435
ཐེར	413	ཐེར	421	བཅོད	423	ནག	425	ནོད	435
ཐེས	413	ཐེས	421	བཅོམ	423	ནགས	427	ནོན	435
ཐེར	413	བན	421	བཅོམས	423	ནང	427	ནོབས	436
ཐེག	413	བན	421	བཅོར	423	ནངས	429	ནོམ	436
ཐེགས	414	བནབ	421	བཅོག	423	ནད	429	ནོམས	436
ཐེངས	415	བནབས	421	བཅོགས	423	ནན	429	ནོར	436
ཐེ	415	བནར	421	བཅོ	423	ནབ	430	ནོལ	436

ནོས	436	མནར	441	ནོབས	447	མྱལ	452	བཟུམས	454
གན		མནལ	441		མྱ	མྱལས	452	བཟུར	454
གནག	437	མནྱ	441	མྱ	447	མྱར	452	བཟུན	454
གནང	437	མནྱག	441	མྱག	448	མྱལ	452	བཟུབ	454
གནངས	437	མནྱང	441	མྱང	448	མྱས	453	བཟུབས	454
གནད	437	མནྱད	441	མྱངས	449			བཟུར	454
གནན	438	མནྱལ	441	མྱད	449	མྱབས	453	བཟྱལ	454
གནམ	438	མནྱས	441	མྱབས	449	མྱལ	453	བཟྱལས	454
གནའ	438			མྱམ	449	མྱན	453	བཟྱ	454
གནས	439	ན	441	མྱར	450		བན	བཟྱག	454
གཞུབས	440	ནག	442	མྱལ	450	བནག	453	བཟྱགས	454
གནྱང	440	ནང	442	མྱས	450	བནགས	453	བཟྱལ	454
གནྱངས	440	ནབ	442	མྱན	450	བནང	453	བཟྱས	454
གནྱད	440	ནམ	442	མྱབ	450	བནངས	453		
གནྱན	440	ནམས	445	མྱབས	450	བནན	453		
གནྱས	440	ནལ	445	མྱམ	450	བནབ	453		
མན		ནིལ	446	མྱར	451	བནབས	453	བ	454
མནག	440	ཞུ	446	མྱ(མྱུ)	451	བཞུ	453	བག	455
མནངས	441	ཞུར	446	མྱལ	451	བཞུར	453	བགས	455
མནན	441	ནྱ	446	མྱལས	451	བཞྱག	453	བང	455
མནབ	441	ནྱག	446	མྱ	451	བཞྱགས	453	བད	456
མནབས	441	ནྱགས	446	མྱག	451		བཞྱ	བཞེ	456
མནམ	441	ནྱང	446	མྱགས	452	བཞྱད	453	བར	456
མནམས	441	ནྱངས	447	མྱད	452	བཞྱན	453	བས	457
མནའ	441	ནྱན	447	མྱན	452	བཞྱལ	454	ཕ	457

པིར	458	དཔུར	462	ཐུ	ཐོག	471	ཐོད	477	
ཕ	458	དཔེ	463	ཐུགས	466	ཐོགས	471	ཐོན	477
ཕག	458	དཔེན	463	ཐུ	ཐོང	471	ཐོམ	477	
ཕར	458	དཔེར	463	ཐུ	466	ཐོངས	471	ཐོམས	478
ཕམ	458	དཔོག	463	ཐུག	466	ཐོད	471	ཐོས	478
པ	458	དཔོགས	463	ཐུགས	466	ཐོན	471	ཐུ	
ཐ	458	དཔོར	463	ཐོང	467	ཐོངས	471	ཐུ	478
ཐག	459	དཔོད	463	ཐོངས	467	ཐོར	471	ཐོང	478
ཐད	459	དཔོན	464	ཐོད	467	ཐོས	472	ཐོད	478
ཐ		དཔུ	ཐོངས	467	ཐུ	ཐོས			479
ཐ	459	དཔུ	464	ཐོམ	467	ཐོང	472	ཐུ	479
ཐག	459	དཔུར	464	ཐོར	468	ཐོངས	473	ཐོང	479
ཐ	459	དཔུངས	464	ཐུ	468	ཐོད	473	ཐོངས	479
ཐག	459	དཔུད	464	ཐུག	469	ཐོན	473	ཐོན	479
ཐ	459	དཔུལ	465	ཐོང	469	ཐོར	473	ཐོངས	479
ཐོང	460	དཔུ	465	ཐོངས	469	ཐུ	473	ཐོས	479
ཐོག	460	དཔུད	465	ཐོད	469	ཐོང	476	ཐུ	479
ཐོག		དཔུམ	465	ཐོན	469	ཐོངས	476	ཐོག	480
དཔག	460	དཔུར	465	ཐོར	469	ཐོན	476	ཐོགས	480
དཔགས	460	དཔུངས	465	ཐོས	469	ཐོར	476	ཐོལ	480
དཔར	460	དཔུད	465	ཐུ	470	ཐོལ	476	ཐུ	480
དཔརས	461	དཔུ	ཐོན	ཐོན	470	ཐོག	477	ཐོན	480
དཔར	461	དཔུལ	465	ཐོན	470	ཐོགས	477	ཐོལ	480
དཔར	462	དཔུ	466	ཐོལ	470	ཐུ	477	ཐོ	480
དཔལ	462	དཔུལ	466	ཐོ	471	ཐོང	477	ཐོག	480

ཐུན	538	ཐུབ	542	ཐུ	547	དུལ	551	དུ	556
ཐུབས	538	ཐུབས	542	ཐུག	547	དུས	552	དུག	556
ཐུལ	538	ཐུལ	542	ཐུགས	547	དུའོ	552	དུད	556
ཐུས	538	ཐུས	542	ཐུད	547	དུཾ	552	དུབ	556
ཐུ		ཐུ	542	ཐུན	547	དུག	552	དུལ	558
ཐུ	538	ཐུག	542	ཐུས	547	དུའོ	552	དུའི	556
ཐུཾ	539	ཐུགས	543	ཐུཾ	547	དུཾལ	552	དུའི	556
ཐུག	539	ཐུད	543	ཐུག	548	དུཾས	552	དུཾས	556
ཐུད	539	ཐུད	543	ཐུགས	548	དུཾ		དུཾག	556
ཐུད	540	ཐུལ	543	ཐུད	548	དུཾས	553	དུཾལ	556
ཐུན	540	ཐུས	543	ཐུན	548	དུཾར	553	ལམ	
ཐུབ	540	ཐུ	543	ཐུས	548	དུའི	554	ལམག	556
ཐུབས	540	ཐུགས	544	དབ	དུའིག	554	ལམགས	557	
ཐུལ	540	ཐུད	544	དབགས	548	དུའིངས	554	ལམངས	557
ཐུལ	540	ཐུན	544	དབང	548	དུའིབས	554	ལམད	557
ཐུ	541	ཐུབས	544	དབབ	550	དུཾ	554	ལམབ	557
ཐུད	541	ཐུས	544	དབའ	550	དུཾག	554	ལམལ	557
ཐུན	541		ཐུ	དབར	550	དུཾགས	555	ལམའ	557
ཐུལ	541	ཐུ	544	དབལ	550	དུཾད	555	ལམར	558
ཐུལས	541	ཐུག	545	དུ	550	དུཾལ	555	ལམལ	558
ཐུས	541	ཐུགས	546	དུག	551	དུའི	555	ལམི	559
ཐུ	541	ཐུད	546	དུགས	551	དུའིན	555	ལམིག	559
ཐུག	542	ཐུངས	546	དུད	551	དུའིར	556	ལམིགས	559
ཐུངས	542	ཐུད	546	དུབ	551	དུའིས	556	ལུ	559
ཐུན	542	ཐུས	546	དུར	551	དབ		ལུག	559

ཐོག	574	ཐིགས་	578	མཁན	585	མོང་	594	དམིགས་	599
ཐོགས་	574	ཐྱུ་	578	མལ་	585	ཐུ		དཔུ	600
ཐོར་	574	ཐུང་	578	མས་	585	ཐུ	595	དཔུན་	600
ཐོས་	574	ཐུམ་	578	མི(མིའུ)	585	ཐུག་	595	དཔུར་	600
ཐུ		ཐུལ་	578	མིང་མ་	587	ཐུགས་	595	དཔུལ་	600
ཐུག་	574	ཐུས་	578	མིག་	587	ཐུང་	595	དཔུས་	600
ཐུང་	574	ཐེ	578	མིང་	588	ཐུངས་	596	དཔེ	600
ཐུངས་	575	ཐེང་	578	མིང་	588	ཐྱིང་	596	དཔོང་	601
ཐུར་	575	ཐེངས་	579	མིན་	588	ཐྱིང་	596	དཔོན་	601
ཐུག་	576	ཐེགས་	579	མིར་	588	ཐུ	596	དཔུ	
ཐུན་	576	ཐེལ་	579	ཐུ	588	ཐུག་	596	དཔུལ་	601
ཐེལ་	576	ཐེས་	579	ཐུག་	590	ཐུར་	596	དཔུགས་	601
ཐེང་	576	ཐེག་	579	ཐུན་	590	ཐུལ་	596	ཐ	
ཐེངས་	576	ཐེགས་	579	ཐུར་	590	ཐྱིང་	596	ཐི	601
ཐུར་	576	ཐེན་	579	མི	590	ཐྱིངས་	597	ཐང་	602
ཐུ				མེང་	592	ཐྱིས་	597	ཐང་	602
ཐུ	577	[ཐ]		མེར་	592	དམ		ཐས་	602
ཐུག་	577	ཐ		མེལ་	592	དམག་	597	ཐི	603
ཐུགས་	577	མ	579	མེས་	592	དམངས་	597	ཐིག་	603
ཐུང་	577	མག་	583	མོ	592	དམང་	598	ཐིགས་	603
ཐུང་	577	མང་	583	མོག་	593	དམན་	598	ཐིས་	603
ཐུན་	577	མང་	584	མོང་	593	དམའ་	598	ཐུ	603
ཐུབས་	578	མན་	584	མོང་	594	དམར་	599	ཐུག་	603
ཐུམ་	578	མམ་	584	མོན་	594	དམས་	599	ཐུགས་	603
ཐྱིང་	578	མར་	584	མོལ་	594	དམིག་	599	ཐུན་	603

[illegible]

བཙུང་	622	ཆེན་	628	བཙུགས་	632	ཆ་བས་	638	ཆེར་	644
བཙུངས་	622	ཆེན་ས་	628	བཙུངས་	632	ཆ་མ་	638	ཆེས་	644
བཙུང་	622	ཆེར་	628	བཙུགས་	632	ཆ་ར་	639	ཆེ	644
བཙུན་	622	ཆེར་ས་	628	བཙུན་	632	ཆ་ལ་	639	ཆེགས་	645
བཙུས་	622	ཆེད་	628	བཙུན་	632	ཆེ	640	ཆེར་	645
ཆ		ཆེན་	629	བཙུགས་	632	ཆེག་	640	ཆེར་ས་	645
ཆ	623	ཆེལ་	629	བཙུགས་	632	ཆེགས་	641	ཆེད་	645
ཆར་	624	ཆེས་	629	བཙུང་	632	ཆེམ་	642	ཆེན་	646
ཆར་ས་	624	ཆེད་	629	བཙུངས་	633	ཆེམས་	642	ཆེབས་	646
ཆད་	624	ཆེམ་	630	བཙུགས་	633	ཆེར་	642	ཆེམ་	646
ཆབ་	624	ཆེམས་	630	བཙུན་	633	ཆེལ་	642	ཆེམས་	646
ཆབས་	625	ཆེལ་	630	བཙུན་	633	ཆེལ་	642	ཆེར་	646
ཆམ་	625	ཆུ	631	བཙུགས་	633	ཆུགས་	642	ཆེལ་	646
ཆལ་	625	ཆུ	631	བཙུལ་	633	ཆུད་	642	ཆེས་	646
ཆུ	625	ཆུ		ཆུ		ཆུན་	642	ཆུ	
ཆུའུ་	625	ཆུལ་	631	ཆུ		ཆུའུ་	643	ཆུ	647
ཆུག་	626	ཆུགས་	631	ཆུ		ཆུམས་	643	ཆུ	
ཆུགས་	626	ཆུལ་	631	ཆུ		ཆུར་	643	ཆུ	
ཆུར་	626	ཆུ		ཆུ		ཆུལ་	643	ཆུ	
ཆུད་	627	བཙུང་	631	ཆུགས་	635	ཆུ	643	ཆུ	
ཆུའུ་	627	བཙུལ་	631	ཆུར་	636	ཆུག་	644	ཆུ	
ཆུའུ་ས་	627	བཙུལས་	632	ཆུར་ས་	636	ཆུགས་	644	ཆུ	
ཆུས་	627	བཙུལ་	632	ཆུད་	637	ཆུའུ་	644	ཆུ	
ཆུའུ་	627	བཙུན་	632	ཆུན་	637	ཆུམ་	644	ཆུ	
ཆུ	628	བཙུགས་	632	ཆུའུ་	638	ཆུམས་	644	ཆུ	

ସଦା	687	ସି	693	ସିଦ୍ଧା	697	ସାବୁର	702	ସାବର	705
ସଦ	687	ସିନ୍ଦ୍ର	693	ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	698	ସାବୁର	702	ସାବର	705
ସଦା	687	ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	693	ସିଦ୍ଧା	698	ସାବୁର	702	ସାବର	705
ସଦ	687	ସିଦ୍ଧ	694	ସାବୁ	698	ସାବୁ	702	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	694	ସାବୁ	698	ସାବୁ	702	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	694	ସାବୁ	698	ସାବୁ	703	ସାବୁ	705
ସଦା	688	ସିଦ୍ଧ	694	ସାବୁ	698	ସାବୁ	703	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	694	ସାବୁ	699	ସାବୁ	703	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	699	ସାବୁ	703	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	703	ସାବୁ	705
ସଦ	688	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	703	ସାବୁ	706
ସି	689	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	703	ସାବୁ	707
ସିଦ	689	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	703	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	689	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	690	ସିଦ୍ଧ	695	ସାବୁ	700	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	690	ସିଦ୍ଧ	696	ସାବୁ	700	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	690	ସିଦ୍ଧ	696	ସାବୁ	701	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	691	ସିଦ୍ଧ	696	ସାବୁ	701	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	691	ସିଦ୍ଧ	696	ସାବୁ	701	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	691	ସିଦ୍ଧ	696	ସାବୁ	701	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	692	ସିଦ୍ଧ	697	ସାବୁ	701	ସାବୁ	704	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	692	ସିଦ୍ଧ	697	ସାବୁ	701	ସାବୁ	705	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	692	ସିଦ୍ଧ	697	ସାବୁ	702	ସାବୁ	705	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	692	ସିଦ୍ଧ	697	ସାବୁ	702	ସାବୁ	705	ସାବୁ	707
ସିଦ୍ଧ	693	ସିଦ୍ଧ	697	ସାବୁ	702	ସାବୁ	705	ସାବୁ	707

འང	707	འོར	712	ལུགས	722	ཡོར	727	གཡོངས	732
འན	707	འོལ	712	ལུང	723	ཡོལ	728	གཡོན	732
འབ	707	འོས	713	ལུངས	723	ཡོས	728	གཡོམ	732
འམ	707	ཡ		ལུང	723	གཡ		གཡོར	732
འར	707			ལུན	723	གཡག	728	གཡོལ	733
འལ	708			ལུམ	723	གཡང	728	གཡོ	733
འས	708	ཡ	714	ལུར	723	གཡན	729	གཡོག	733
འི	708	ཡག	715	ལུལ	723	གཡབ	729	གཡོགས	734
འུ	708	ཡང	715	ལུས	724	གཡབས	729	གཡོད	734
འུག	708	ཡངས	716	ཡི	724	གཡམ	729	གཡོན	734
འུད	708	ཡན	716	ཡིག	724	གཡའ	729	གཡོབ	734
འུབ	709	ཡབ	717	ཡིགས	724	གཡར	730	གཡོབས	734
འུབས	709	ཡམ	717	ཡིང	724	གཡལ	730	གཡོར	734
འུར	709	ཡམས	717	ཡིངས	724	གཡས	731	གཡོས	734
འུལ	709	ཡར	717	ཡིན	724	གཡི	731	ར	735
འེ	709	ཡལ	718	ཡིར	725	གཡིགས	731		
འོ	709	ཡས	719	ཡིལ	725	གཡིས	731	ར	736
འོག	711	ཡི	719	ཡོ	725	གཡུ	731		
འོང	711	ཡིག	720	ཡོག	726	གཡུག	731	རག	736
འོངས	711	ཡིད	720	ཡོང	726	གཡུགས	731	རགས	736
འོད	712	ཡིན	721	ཡོངས	726	གཡུང	731	རང	737
འོན	712	ཡིབ	722	ཡོད	727	གཡུར	731	རངས	740
འོབ	712	ཡིབས	722	ཡོན	727	གཡུལ	732	རད	740
འོབས	712	ལུ	722	ཡོབ	727	གཡེ	732	རན	740
འོམ	712	ལུག	722	ཡོམ	727	གཡེང	732	རབ	741

རབས	742	རེ(རེབ)	751	རྩྱང	759	བརྒྱན	761	ལིང	774
རམ	742	རེག	753	རྩྱངས	759	བརྒྱབ	761	ལིངས	774
རམས	742	རེགས	753	རྩྱད	759	བརྒྱབས	761	ལུ	775
རལ	742	རེང	753	རྩྱབས	759	བརྒྱམ	761	ལུག	775
རས	743	རེངས	754	རྩྱག	759	བརྒྱམས	761	ལུགས	775
རི	743	རེད	754	རྩྱགས	759	བརྩྱང	761	ལུང	776
རིག	744	རེབ	754	རྩྱང	759	བརྩྱངས	761	ལུད	776
རིགས	745	རེམ	754	རྩྱབས	760	བརྩྱང	761	ལུམ	777
རིང	746	རེས	754	རྩྱ	760	བརྩྱངས	761	ལུམས	777
རིངས	746	རྩྱ	755	རྩྱག	760	ལུག		ལུས	777
རིད	747	རྩྱག	756	རྩྱགས	760			ལེ(ལེབ)	778
རིན	747	རྩྱགས	756	རྩྱང	760	ལ		ལེགས	778
རིབ	747	རྩྱང	756	རྩྱངས	760	ལ	761	ལེན	779
རིམ	747	རྩྱད	756	རྩྱན	760	ལག	766	ལེབ	779
རིམས	748	རྩྱམ	756	རྩྱབ	760	ལགས	767	ལོ	779
རིལ	748	རྩྱམ	756	རྩྱབས	760	ལང	767	ལོག	781
རིས	748	རྩྱ		རྩྱམ	760	ལངས	768	ལོགས	781
རུ	749	རྩྱ	757	རྩྱམས	760	ལད	768	ལོང	781
རུག	749	རྩྱ		རྩྱས	760	ལན	768	ལོངས	782
རུང	750	རྩྱག	757	བརྩྱ		ལབ	769	ལོད	782
རུད	750	རྩྱངས	758	བརྩྱ	761	ལམ	769	ལོན	782
རུབ	750	རྩྱན	758	བརྩྱག	761	ལར	770	ལོབ	783
རུམ	750	རྩྱབས	758	བརྩྱགས	761	ལས	770	ལོབས	783
རུལ	750	རྩྱམ	758	བརྩྱང	761	ལི	773	ལོས	783
རུས	751	རྩྱག	758	བརྩྱངས	761	ལིག	774	ལྷ	

ଅ	807	ସୁମ	815	ଅଥ	823	ସୁଭ	829	ସୁଭ	835
ସୁ	810	ସୁମସ	816	ଅଥ	823	ସୁମ	829	ସୁମ	835
ସମ	811	ସୁସ	816	ଅ		ସୁମସ	830	ସୁସ	835
ସନ	811	ସୁସାସ	816	ସୁ	824	ସୁସ	830	ସୁ	836
ସନସ	811	ସୁସ	816	ସନ	824	ସୁସ	830	ସୁସ	836
ସନ	811	ସୁସ	816	ସନ	824	ସୁ	830	ସୁ	836
ସମ	812	ସି(ସିତ୍ର)	816	ସୁଭ	825	ସିମ	831	ସିମ	836
ସସ	812	ସିମ	817	ସୁସ	825	ସିମସ	832	ସିମସ	836
ସମ	812	ସିନ	817	ସୁସ	825	ସିନ	832	ସିସ	836
ସସ	812	ସିଭ	818	ସୁସ	825	ସିସ	832	ସିସ	836
ସି	813	ସିସ	818	ସୁସ	825	ସିସ	832	ସିସ	836
ସିମ	813	ସିସାସ	818	ସି	826	ସି	832	ସିମସ	837
ସିମସ	813	ସିମ	819	ସିତ୍ର	826	ସିମ	833	ସିନ	837
ସିନ	813	ସିସ	820	ସିନ	826	ସିନ	833	ସିନସ	837
ସିନସ	813	ସି	820	ସିନସ	827	ସିନସ	833	ସିନ	837
ସିନ	813	ସିମ	821	ସିନ	827	ସିନ	834	ସିଭ	838
ସିଭ	813	ସିମସ	822	ସିଭ	828	ସିଭ	834	ସିମ	838
ସିସ	814	ସିନ	822	ସିସ	828	ସିମସ	834	ସିମସ	339
ସିସ	814	ସିନ	822	ସିମସ	828	ସିସ	834	ସିସ	
ସିସ	814	ସିଭ	822	ସିସ	828	ସିସ	834	ସିସ	839
ସି	814	ସିସ	822	ସିସ	829	ଅ		ସିସ	839
ସିମ	814	ସିମସ	823	ସି	829	ସି	834	ସିସ	839
ସିନ	815	ସିସ	823	ସିସ	829	ସିମ	835	ସିସ	840
ସିନସ	815	ସିସାସ	823	ସିନ	829	ସିନ	835	ସିସ	840
ସିଭ	815	ସିମ	823	ସିମସ	829	ସିନ	835	ସିସ	840

[illegible]

༡༡

༡༡ ● བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་སྐུལ་ཚུའི་
 དང་པོ། 【ཀ་གཡེལ】ནི་‘ཀ’
 འདིའི་མིང་། 【ཀ་པ】ནི་ཀ་ཁའི་
 རིམ་པ་ལྟར་བསྒྲིགས་པའི་དང་པོ་……
 མཚན་བྱེད་དེ། དེ་བཀ་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【ཀ་ཐེ】ནི་ཀ་ཁ་ག་ང་……
 བཞིའི་ཁྱི་མིང་། 【ཀ་ཐོ】ནི་ཀ་ཁའི་
 རིམ་པ་ལྟར་བསྒྲིགས་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་
 མིང་། 【ཀྲ་ཡི】ནི་བོད་ཡིག་གསལ་
 བྱེད་སྐུལ་ཚུའི་ཁྱི་མིང་ཡིན་ཏེ། ‘ཀྲ’
 ཡི་སྐུལ་ཚུ་ཐམ་པའོ་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ཀ་ཁ】 1. བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་……
 སྐུལ་ཚུའི་མིང་། 2. ཡོན་ཏན་གྱི་ཐོག་
 མའི་དོན་ཏེ། ཀ་ཁ་ཚམ་ཤེས་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【ཀ་ཁ་པ】ནི་བོད་ཡིག་
 ཐོག་མར་སློབ་སྦྱང་བྱེད་པ་ཁན་།
 ● ཏྲ་གས་མཐའ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཐམ་
 ཀ་ | དབྱིད་ཀ་ | དབྱིད་ཀའི་མེ་
 ཏྲ་གས་ | དེད་གཉིས་ཀས་སློབ་སྦྱང་……
 བྱེད་ལྟ་བུ།
 ● ‘ཀ་པ’ ཡི་མིང་བསྐྱུས་
 པ།
 ● གཞི་དང་གདོད་མའི་དོན་ཏེ།
 གཞི་ནས་དག་པ་ལ་ཀ་ནས་དག་པ་……
 ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཀ་ཀོ་ལ ཙྰ་ཤིང་ཞིག་གི་འབྲས་བུའི་
 མིང་ཡིན། ཆེ་བ་ལྟར་ཁ་ཚམ་
 དབྱིབས་འཛིང་སྒྲུལ་དང་ཤུན་པར་……
 གཉེར་མ་མང་ཞིང་ནང་ལ་ས་ཐོན་……
 ཁྱིས་བཀང་ཡོད། ཚུ་སྐད་ཏུ་‘ཆོ་ཀ’
 ཟེར་ཞིང་། ཐམ་གྱི་སྒྲོ་བ་འབྱིན་བྱེད་
 དང་སྒྲན་བྱེད་ཆོག།
 ཀ་ཅ ● ཙྰ་ར་རྒྱ་གྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཀ་
 ཅ་གསོག་འཛིག་ | ཀ་ཅས་ཆོས་པར་
 བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ● འཆ་བའི་ཡོ་
 བྱེད་གྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ། སྒྲོད་ཀ་ཅ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ཅི རས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
 ཀ་ཏྲ་ར གཞིང་པ་ལྟ་བུའི་ཐམ་སྒྲོད་
 ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ཤེས་གྱི་ཀ་ཏྲ་ར་ |
 ཟངས་གྱི་ཀ་ཏྲ་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ཡེད མོ་གཅིག་སྒྲེ་བའི་ཙྰ་ཤིང་……
 ཞིག་གི་འབྲས་བུའི་མིང་ཡིན། ཤུན་
 ཐོག་མཐུག་ལ་གྲ་བས་སྐྱུལ་ནག་གི་……
 སྒྲོད་བྱེད་ཆོག་ཅིང་ས་ཐོན་སྒྲན་བྱེད་……
 ཆོག། ཚུ་སྐད་ཏུ་‘ཏུ་ཤུ’ ཟེར།
 ཀ་པ ● ཁང་བ་དང་ཐམ་པ་སོགས་
 གྱི་གཏུང་མ་འདིགས་བྱེད་གྱི་ཤིང་……
 སོགས་བྱེད་འབྱེད་གི་མིང་། མིང་
 བསྐྱུས་ན་‘ཀ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཀ་

རིང་དང་ཀ་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཀ་
 ཅེན】 རི་ཀ་ཅིང་བརྟན་པ་བྱིད་པའི་
 རྩ་ལྟ་བུ། 【ཀ་གཞུ】 རི་ཀ་མགོ་དང་
 གཞུང་མའི་བར་གྱི་མིང་ཅེན། 【ཀ་
 ཐུར】 རི་ཐུགས་འདྲིམས་བྱིད་ཀྱི་ཐུར་
 བ་རིང་པོ། 【ཀ་མིག】 རི་ཁང་བ་ཀ་
 བཞི་མའི་ནང་གི་རྒྱ་ཁྲོན་ཏེ། ‘ཁང་
 མིག’ དང་དོན་གཅིག། ❶ ཀ་བ་དང་
 དབྱིབས་མཚུངས་པའི་དངོས་པོའི་
 མིང་ལྟེ། རི་མཚོན་པོ་གནམ་གྱི་ཀ་བ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ཤེ་ཀོལ་ཤེ ‘ཀ་ཤེ་ཀོལ’ ལ་ལྟོས།
 ཀ་ཤེད ‘ཀ་ཤེད’ གྱི་འབྲི་སྒྲུལ་
 གཞན།
 ཀ་མ་ཅུ ལྷེད་དུ་རི་མ་ཀོ་ཆོག་པའི་
 རྩ་སྒྲུ་མཁེགས་དཀར་པོ་ཞིག་གི་མིང་
 ལྟེ། ‘རྩ་བ་རྒྱ’ ཡང་ཟེར།
 ཀ་མེད ཐབས་དང་ལུས་པ་མེད་
 པའི་དོན་ཏེ། མི་བྱིད་ཀ་མེད།
 མི་འགྲོ་ཀ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ཡེ འཕོད་རྒྱ་ལྟེ། ཀ་ཡེ་བྱིས་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ར ❶ ཐུར་མ་མིང་དང་ཆོད་
 མངར། གྱི་འབྲིས་སྒྲུལ་བཅོ་ཐུང་
 ཐུས་ནས་བཞོས་པའི་ཁ་བས་མངར་

མ་སྒྱུའི་མིང་ལྟེ། ཀ་ར་དཀར་པོ་དང་
 བྱེ་མ་ཀ་ར། རིལ་ཀ་ར་སྒྲུགས་ལྟ་བུ།
 ❷ འབྲིག་པའི་སྒྲུ་གུར་འགོར་བྱིད་ཀྱི་
 ‘ཀ་བ’ ལ་ཁ་སྐད་དུ་ཀ་ར་ཟེར།
 ཀ་རག ས་ཅི་དཀར་པོའི་མིང་ལྟེ།
 ཅིག་རིས་ལ་ཀ་རག་སྒྲུགས་ལྟ་བུ།
 ཀ་རུ འབྲི་གཡག་སྒྲུགས་ཀྱི་ཐོད་པའི་
 ཐུ་དཀར་པོའི་མིང་དམ་སྒྲུ་ཅན་པའི་
 ཡོད་པའི་ནོར་གྱི་མིང་ལྟེ། གཡག་ཀ་
 རུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་རེ་ཀོར་རེ ‘ཀར་ཀོར’ ལ་ལྟོས།
 ཀ་ལ་ཡིང་ག་ རག་རྒྱན་ལ་གྲགས་
 པའི་བྱ་སྐད་རྒྱན་པ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
 ‘རྒྱ་རི་སྒྲུབས་རྒྱ་མ་གྲོལ་སྐད་
 འབྱུར་པའི། ཀ་ལ་ཡིང་གས་རྒྱེད་གྲུ་
 རི་མཚར་འཛིན་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཀ་ལག རྩའི་རིགས་ཤིག་ལྟེ་དེའི་སྒྲུ་
 མས་མར་འདམ་གྱི་ཚབ་བྱིད་ཆོག།
 མིང་གཞན་ ‘ཞ་ལག’ གྲང་ཟེར།
 ཀ་ག ❶ གནོད་འཆེའི་མིང་ལྟེ། མ་ཅན་
 གི་མོ་ཀག་སེལ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ ‘སྒྲིག’
 གྲང་འབྲི། ❷ (བསྒྲན་ཆོག) (ཀ)
 རུད་འགྲོའི་ཡན་ལག་རྒྱན་མ་གཉིས་
 ཡར་བཀྲགས་ནས་ཡངས་པའི་རྩམ་
 འབྱུར་ཏེ། ཅི་ཀག་གིས་ཡངས་ལྟ་བུ།

(ཁ) ལྷུང་བའི་དོན་ཏི་ བོས་...
 བ་ཚམ་གྱིས་ཀག་གིས་ལངས་ལྷ་བྱ་
 ཀར་ཀར་ ངག་ལྷུན་ལ་གྲགས་པའི་བྱ་...
 ཆེན་པོ་སྤྲོག་ཆགས་གི་བའི་ར་བྱ་...
 ལམ་ན་ཞིག་གི་མིང་།

ཀན (ཆབ་ཆོག) ❶ བ་རོལ་ལྷོན་པའི་
 གྱི་སྒྲ་མེ་ རི་མགོ་ཀན་ལ་དར་དམར་
 བཙུགས། | མི་ཀན་གང་ལ་འགོ་རྒྱ་
 རིང་ལྷ་བྱ་ ❷ ལྷུན་པས་ནད་པའི་
 ལག་ཆར་ལྷ་སྐབས་གོང་མཚུབ་ལ་ཆོན་
 དང་དཀྱིལ་མཚུབ་ལ་ཀན་ གྱིན་
 མཚུབ་ལ་ཆག་བེར་ཏི་ 'ཆོན་ཀན་
 ཆག་གསུམ་མ་འབྱུང་སྒྲིམས་པར་...
 བཞག་ ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་།

ཀན་ར་ཀ་རི་ མིང་གཞན་ 'ལྷག་...
 ཆར་ ཟེར་བའི་གིང་སྒྲན་ཞིག་ཡིན་...
 ཞིང་ དེའི་འབྲས་བྱ་མིན་ཆོ་དམར་
 བོ་བྱི་རྩ་སྐྱུངས་པ་དང་འབྲ་ལ་ཡུལ་...
 སྐད་རྩ་ 'འབྲ་མིལ་ ཟེར་ཞིང་བ་ཆོག་
 ལོ་མ་དང་རྒྱང་བྱ་སྒྲན་བྱིད་ཆོག་།

ཀམ་གོལ (རྒྱན་ཆོག) ཀོ་བ་བྱོང་བོ་
 ལྷ་བྱའི་རྣམ་པ་མེ་ ལག་བ་འཁོམ་
 རས་ཀམ་གོལ་རྩ་སྐྱུང་ལྷ་བྱ་ ཁ་སྐད་
 རྩ་ 'ཀ་བོ་གོལ་བོ་ ཟེར་བ་དང་དོན་...
 གཅིག་མེ་ ལས་ཀ་མ་ལས་ན་ལུས་པོ་

ཀ་བོ་གོལ་བོ་ཡིན་ལྷ་བྱ་།
 ཀར (རྒྱན་ཆོག) གཟེར་བྱག་གམ་
 གཟེར་མིག་བྱག་པོ་ལངས་པའི་དོན་...
 ཏི་ 'གཟེར་བ་ཀར་བྱག་ནད་བྱག་
 རེས་མེད་འཕོ་ | ར་བྱག་ཀར་ཀར་
 ལངས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་།

ཀར་གོར (རྒྱན་ཆོག) དངོས་རྩས་...
 དཀྱིབས་སྐྱམ་པོ་མང་པོ་མེ་ རྩ་ཀར་
 ཀོར་དང་པ་ཀར་གོར་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་།
 ཁ་སྐད་རྩ་ 'ཀ་རེ་གོར་རེ་ ཟེར་།

ཀར་ཡོལ 'དཀར་ཡོལ' གྱི་འབྲི་...
 ལྷོལ་གཞན་།

གི ❶ གི་སྐྱའི་མིང་མེ་ གི་བཅུ་བ་ནས་
 འབྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་། 【གི་ཞིར་】
 རི་མི་མང་པོས་མཉམ་རྩ་གི་སྐྱ་ འབྱིན་
 པ་ལྷ་བྱ་མེ་ མི་མང་པོས་གི་ཞིར་བྱས་
 རས་སྐྱུང་གི་འདྲེན་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་། ❷
 མིང་མཐར་འབྱུག་པ་ནི་ སྐྱུང་གི་ |
 ཡ་གི་ | མ་གི་ | བ་གི་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་།

གི་གི་ མི་མང་པོས་མཉམ་རྩ་སྐྱུངས་...
 བའི་སྐད་དེ་ གི་གི་བསྐྱ་བསྐྱ་དགའ་
 བའི་ང་ར་སྤྲོགས་ལྷ་བྱ་།

གི་གྲ བོད་ཡིག་དབྱེངས་པའི་དང་
 པོ་མི་མཆོན་བྱིད་གྱི་རྩུ་ 'འ' འདིའི་
 མིང་།

ཀིན་ 'མར་ཁ' བརྒྱད་ཀྱི་ཅུག་པ་

ཀུ ① 'ཀུ' ལ་ལྟེན། ② རྒྱུ་མ་དང་
ཀྱིས་རྒྱ་བཀག་པ་འདི་འདྲི་གདོན་ཞིག་
ཡི་ཡིང་།

ཀུཀུ སྒྲིལ་བྱེད་པ་ལྟེ། རྒྱ་ལྷག་ཀུ་ཀུ་
ལྷག་པ་ལྟ་བུ།

ཀུ་ཚྭ་ ① རྟོན་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆེན་པོའི་
མིང་ལྟེ། མི་མང་པོས་ཀུ་ཚྭ་བརྒྱབ་ལྟ་
བུ། ② ཆོག་རྒྱུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཅོན་
རྒྱལ་མིང་ལྷག་པ་ཀྱིས་དཔག་འབྲུག་གི་
ཀུ་ཚྭ་བརྒྱབ་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

ཀུ་ཐུག (ཐུད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
ཐབས་ཐད་པའི་རྟོན་ཏེ། དགྲ་དཔག་
ཀུ་ཐུག་ནས་མགོ་བཀག་པ་ལྟ་བུ།

ཀུ་ཤ ཀུ་ཤེད་ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་
པའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། འབྲས་
ལུས་ལྷེང་ན་སྐད་ཉག་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན་

ཀུ་ཐུ་ད ཆ་པའི་ཁྲལ་དུ་སྒྲིལ་བའི་ཆོ་
མིང་མེ་རྟོག་དཀར་ཞིང་མཛེས་པ་
ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། མཚན་མོ་སྒྲ་
པ་ཤར་ཆེ་མེ་རྟོག་ཁ་འབྱེད་པ་དང་།
ཉིན་མོ་མེ་རྟོག་ཁ་ལྷུ་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་གྲགས། [གཞན་

ཀུ་ཐུད 'ཀུ་ཐུ་ད' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
ལྟ་བུ།

ཀུ་ཡ མིའི་གཅིན་གྱི་རྩྭ་ག་ཆའི་མིང་
ལྟེ། 'མཁྱིས་པའི་མྱིགས་ལ་གཅིན་གྱི་
ཀུ་ཡར་འབྱུར་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀུ་ཅ་ཁ 'ཀུ་ཅ་ཁ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

ཀུ་རེ ① བསམ་བཞིན་གད་མོ་སྒྲོང་
པའི་སྐད་ཆའི་མིང་ལྟེ། གཏམ་གྱི་ཞོག་
མར་ཀུ་རེ་བཤད་ལྟ་བུ། ② བསམ་
བཞིན་གད་མོ་སྒྲོང་པའི་བྱ་བ་བྱས་པ་
ལའང་ཀུ་རེ་ཆེ་ཟེར་།

ཀུ་ཤ 'ཆུ་ཀུ་ཤ' ཡང་ཟེར་ཞིང་དེ་
ཆོ་རྟོགས་རྩྭ་དང་ཏ་ལམ་འདྲ་
ཡང་། ཆེ་མའི་ཡལ་ག་དེ་ལས་མང་
ཞིང་ཕྱ་ལ་པན་ཚུན་འཛིངས་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན་

ཀུ་ཐུ མིང་རྟོག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་
ཡིན་ཞིང་ཡལ་ལ་ལར་'སིལ་རྩ་འཛིང་'
ཟེར་པར་རྩས་འཛིན་པ་དང་། མིང་
རྟོག་པོས་པ་ལྟེ་རྒྱ་སྐད་ཏུ་'པོན་གྱི་'
ཟེར་པར་རྩས་འཛིན་པའང་ཡོད་ལ་།
'ཉིན་མིན་' ཟེར་པའི་མིང་རྟོག་ལ་
རྩས་འཛིན་པའང་ཡོད་

ཀུག (རྒྱན་ཆོག) གཞུའི་དབྱིབས་ལྟ་
བུ་ལྟེ། ཆོས་གསུམ་ཆོས་རིས་གཞུ་ལྟར་
ཀུག | གྱི་ཀུག | མིང་ཀུག་ཀུག་ཅིས་

པ་ལྟ་བུ།

ཀུན་པོ་ (གངས་ཚིག་) མིང་མཁའ་མང་
ཚིག་ལ་འཇུག་པ་ནི། མི་ཀུན་ | ས་
ཆ་ཀུན་ | རྒྱལ་ཁབ་ཀུན་ཏུ་ལོ་.....
ལོགས་ཕྱང་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཀུན་ཏུ་ (བརྒྱན་ཚིག་) རྒྱན་ཚིག་.....
དང་ལས་ཚིག་ལ་ལའི་མགོར་ སྤྱད་ན་
ཆད་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ། ཀུན་ཏུ་
དམར་ | ཀུན་ཏུ་བརྒྱན་ | ཀུན་ཏུ་
གཤོས་ | ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་ | ཀུན་ཏུ་.....
བརྒྱགས་ལྟ་བུ།

ཀུན་ནས་ (བརྒྱན་ཚིག་) ལས་ཚིག་ལ་
ལའི་མགོར་ སྤྱད་ནས་རྒྱ་ཆེ་བ་སོགས་
ཀྱི་དོན་དེ། གསར་བཞེས་བསམ་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་རིག་གནས་.....
བསྐྱབས་ལྟ་བུ།

ཀུན་སྤྱོད་ མིའི་བསམ་ཚུལ་སྤྱོད་ཚུལ་
ཀྱི་སྤྱོད་མེད་ཆེ། ཀུན་སྤྱོད་དག་ཐེར་
ཐེད་ལྟ་བུ།

ཀུན་སྤྱོད་ རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་ཐག་.....
བཅད་པའི་རེ་འདུན་ཀྱི་མིང་ཆེ། ཀུན་
སྤྱོད་བཟང་པོ་དང་ཀུན་སྤྱོད་ངན་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀུན་ (ཐེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) སི་.....
པའི་བད་རྒྱུད་།

ཀུན་པོ་ (རྒྱན་ཚིག་) ●བརྒྱངས་པའི་
ཕྱོག་སྒྲ་ཆེ། ལུས་ཀུན་པོར་ཉལ་ |
མཚན་མོ་སྤྱོད་ཤིང་ལ་ལའི་ལོ་མ་ ཀུན་
ལྟ་བུ། ●དཔའ་ཁྱམ་པའི་དོན་དེ།
སྤྱོད་ནས་ཀུན་ཀུན་པོར་གནས་ |
གང་ནས་ལུས་ཀུན་ཀུན་ལུས་ལྟ་བུ།

ཀེ་ བོད་ཀྱི་ཚུས་ཤིག་།

ཀེ་ཀེ་ཏུ་ རྒྱ་སྤྱོད་ཏུ་ 'པ་ཏི' ཞེས་.....
པའི་དོན་ལུ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཆེ།
མདོག་ལྱང་མེར་རམ་མེར་པོ་ལྷན་.....
པར་བཤད་།

ཀེ་ཏ་ཀ་ རྒྱ་སྤྱོད་ཀ་དུངས་ཐེད་ཀྱི་
ཆེ་ཤིང་ཞིག་གམ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་
ཤིག་།

ཀེ་ཆེ་ རྒྱ་སྤྱོད་ཀི་རྒྱ་ལོ་རྒྱ་ཀི་.....
རིགས་ཤིག་ཆེ། དེ་ནི་གཞུང་ཏེ་རིང་
པོ་ལྷན་ལྷན་པའི་སྤྱོད་པ་ལས་ལལ་ག་
མང་པོ་ལྷན་ཤིང་མེ་རྒྱ་ལེར་པོ་.....
བཞད་པ་, འབྲས་བྱ་གང་བྱ་ཅན་ཀྱི་
ནང་ན་ས་པོན་རིལ་སྤྱོད་ལྱང་གར་
འབྲ་བ་མང་པོ་ལྷན་པ་ཞིག་རེད། ས་
པོན་ལའང་ཀེ་ཆེ་ཟེར་།

ཀེ་ཏུ་ ལོ་མང་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་རིགས་.....
ཤིག་ཆེ། ལོ་མ་རིང་ལ་ལེབ་མོ་དང་
མེ་རྒྱ་དགར་ལ་ས་པོན་ནག་པོ་ལྷན་།

མོ་མ་བཟར་བྱང་།

ཀེ་ལ་ག ①གངས་མི་ཕྱི་མིང་།

②རང་རྒྱལ་བོད་མི་མང་ཁྱིམ་གྱི་གངས་ཀྱི་
མི་མིང་ལའང་འཇུག་པར་བཤད་།

ཀེག ‘ཀག’ ཀི་འབྲི་སྐྱལ་གཞན་།

ཀེང་བྱས ཤེམ་པའི་མི་ཕྱགས་ཀྱི་
བྱས་ཁྱག་ཆ་ཚང་གི་མིང་།

ཀེང་བྱ་ག ①ཆེ་ཤིང་མེ་ཉག་དམར་
བོ་ཤ་མདོག་ལྷ་བྱ་བཞད་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་གྲགས་ཏེ། ‘ཀེང་བྱའི་མེ་ཉག་
ཤ་ཡིན་ཞེས། ཅེ་མུང་ཡིན་པ་ལྷ་ཞིག་
བསམ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་། ②ཆུ་ཕྱེགས་
ཤིང་མེ། ཤིང་དེའི་ཆེ་བ་ནི་ཆུ་ཕྱེགས་
(ལྷལ་སྐད་ཀྱི་‘ལ་ཆ’ ཟེར་)ཡིན་པར་
བཤད་འདུག་།

ཀེམ་ཀེམ (ཐུན་ཆོག) མིག་གི་……
གཤི་འགྲུལ་དང་བྱང་བ་མེ་ཉག་གི་……
ཞིག་ཏུ་བབས་ནས་གཤི་འགྲུལ་བྱིད་པ་
ལྷ་བྱའི་གཤི་འགྲུལ་བྱིད་ཚུལ་བྱང་པར་
བཞེ། ‘མིག་གི་བྱང་བ་ཀེམ་ཀེམ་
གཤི་’ | མིག་ཀེམ་ཀེམ་འགྲུལ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ་།

ཀེར (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།) ཐུན་
ཏུ་ལངས་པའི་དོན་ཏེ། མཚུབ་མོ་
གནམ་ལ་ཀེར་ལྷ་བྱ་།

ཀྱ ①བན་ཆིང་ཏུ་འདི་ནི་ཞེས་པ་ལ་……
འདི་ཀྱ་ཟེར་པ་ལྷ་བྱ་། ②‘ཀྱ་བ’ མི་
ཆོག་བཟུལ་པ་།

ཀྱ་ཀྱ ‘ཀྱས་ཀྱ’ མི་འབྲི་སྐྱལ་གཞན་།

ཀྱ་མྱ ‘ཀྱས་ཀྱ’ མི་འབྲི་སྐྱལ་གཞན་།

ཀྱ་ཙེ ‘ལྷ་བྱུང་རྩ་རྩེ་དཀར་བོ’
ལང་ཟེར། དེ་ནི་ལོ་མང་ཆུ་བའི་ལྷ་
ལྷལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང། མོ་མ་དང་རྩོང་
བྱ་ལ་རྩི་བྱང་པར་བ་ཞིག་མོད་པར།

མཐན་གཞུང་ཏུ་‘བཟུམས་ན་མུང་ཆེན་
རྩི་མ་མན་མས་’ ཞེས་བྲིས་འདུག་། ཅ་
བ་ཆོག་རྒྱང་ག་རྒྱལ་གྱི་དབྱིབས་ཅན་།
ལྷ་རས་མེར་ལྷ་དང་ཁམ་ལྷ་གཉིས་……
ཡོད། མདོག་མེར་ལྷ་ལ་ཀྱ་ཙེ་འམ་ལྷ་
བྱུང་རྩ་རྩེ་དཀར་བོ་ཟེར། མདོག་
ཁམ་ལྷ་ལ་ལྷ་བྱུང་རྩ་རྩེ་ནག་བོ་ཟེར།
མཐན་གཞུང་ཏུ་གཉིས་ཀའི་ལྷ་མིང་ལ་……
ལྷ་བྱུང་རྩ་རྩེ་ཟེར། ཅ་བ་མཐན་
བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན།

ཀྱ་བ ①ཏུ་ནོར་གྱི་བགས་པ་སྐགས་……
བགས་པའི་རིགས་མཐུག་པོ་ལ་ཀྱ་བ་……
དང་ལྷལ་ལྷགས་སྐགས་སྐབ་པ་ལ་……
བགས་པ་ཟེར་སྐྱལ་ཡོད་དེ། བ་ལང་
གི་ཀྱ་བ་དང་ཏུ་ལི་ཀྱ་བ་ | ར་ལྷག་གི་
བགས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་། ②ཆོག་……

བཟུམ་ན་ 'ཀོ' ཞེས་འབྲི་ཞེ་། གཡག་
གི་ཀོ་བ་ལ་གཡག་ཀོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་.....
དང་། ཀོ་བས་བཞོས་པའི་ཁྱད་མ་ལ་
ཀོ་ཁྱད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་།

ཀོ་ཁྱེ་ལ འབྲུ་མཐོན་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་།
ཁྱེ་སྐད་ཏུ་ 'མ་ཆན་ཅི' ཟེར་།

ཀོ་ཁྱེ་ལ 'ཀོ་ཁྱེ་ལ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

ཀོ་ཅུ་ཁ ཆིག་བཟུམ་པའི་ཆིག་ས་.....
'X X X' འདིའི་མིང་།

ཀོ་རེ (རྒྱན་ཆིག་)དབྱིབས་ཀོར་མའི་
དོན་ཏེ་། བཅོ་ལའི་རྒྱ་བ་འོད་ཀོ་རེ་
ཤར་། གཞོན་ཅུའི་བཞིན་རས་དམར་
ཀོ་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཀོ་མང འབྲུག་སྐྱོང་གི་མིང་ཞེ་། ཀོ་
མང་དང་ཐུག་དོག་མ་བྱེད་ལྟ་བུ་།

ཀོག ཁྱི་ལུན་ཁྱོད་བའི་མིང་ཞེ་། མར་
ཁྱི་ཁྱོད་ཀོག་། ཇ་ཀོག་། ལུན་.....
ཀོག་། ཅུས་སྐལ་ཁྱི་ཀོག་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་།

ཀོག་ཅི ཁྱེ་ཅིའི་རིགས་ཞིག་གི་མིང་།

ཀོང ①(རྒྱན་ཆིག་)མཐའ་མཐོ་ཞིང་
དབྱིལ་དམར་པའི་དབྱིབས་ཏེ་། ཀོང་
སར་ས་ཞིང་ལས་ལྟ་བུ་། ②དཔངས་
མཐོ་པའི་མོར་བ་དང་དབྱིབས་.....

མཐོངས་པའི་ཁྱོད་ཁྱི་མིང་ཞེ་། ཅུགས་
རིགས་བཟུ་བྱེད་ཁྱི་ཁྱོད་ལ་ལུག་ཀོང་...
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་། 【ཀོང་བུ】ནི་དཔངས་
མཐོ་པའི་མོར་བ་རྒྱང་ཅུའི་མིང་།

ཀོང་རྩྭ ཁྱེ་སྐད་ཏུ་ 'ཀྱང་ལུའུ' ཞེས་
པའི་རྒྱ་ཁྱར་ཆག་པ་ཞེ་། 'ལྷ་མོ་'
དང་དོན་གཅིག་།

ཀོང་མོ ①བོད་རང་རྒྱུང་རྒྱུངས་ཁྱི་...
ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ②མར་མེ་རྒྱན་
བྱེད་ཁྱི་ཁྱོད་ཁྱི་མིང་།

ཀོང་མོ མར་པདྨ་བས་པའི་དབྱིབས་...
ཁྱི་མིང་ཞེ་། ས་ཀོང་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཀོར (རྒྱན་ཆིག་)དབྱིབས་ལེབ་ཅིང་།
རྒྱལ་པའི་དོན་ཏེ་། ཁྱོད་ཀོར་། ལྷ་ད་
ཀོར་། ལྷག་ཀོར་། རྩ་ཀོར་ཀོར་།
རྒྱ་བ་ཉ་གང་ཀོར་མོ་རྩ་དང་འབྲུ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་།

ཀོར་མོ 'ཀོར' དང་འབྲུ་།

ཀོལ་མ 'བསྐོལ་མ' ཡི་འབྲི་སྐལ་
གཞན་ཏེ་། 'བསྐོལ' ལ་ལྟས་།

ཀོས་ཀོ མའི་ཁའི་མ་མགལ་ཁྱི་ཞེ་.....
འབྲུར་བའི་མིང་ཞེ་། ལུལ་སྐད་ཏུ་ 'མ་
ན' ཟེར་།

ཀོས་ཐག་པ ཅུམ་ཐག་པའི་བད་.....
ཆིང་།

ཀྱ

ཀྱ་ཡེ 'ཀྱ་ཡེ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཀྱ

ཀྱ་ཀ 'ཀྱ་ཀ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཀྱ་གོ་ཀྱོག་གོ 'ཀྱ་གོ་ཀྱོག' ལ་ལྟོས་.

ཀྱ་རེ་ཀྱོར་རེ 'ཀྱ་རེ་ཀྱོར' ལ་ལྟོས་.

ཀྱ་ག་ཀྱོག (ཀྱ་ཆོག) དཔྱིབས་.....

པར་འབྲིག་ཚུར་འབྲིག་ཡིན་པའི་དོན་

ཏི: ལུང་བ་ཀྱ་ག་ཀྱོག | ལམ་ཀྱ་ག་

ཀྱོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་. ཁ་སྐད་དུ་'ཀྱ་གོ་

ཀྱོག་གོ' ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་.

དཔེར་ན: ལམ་ཀྱ་གོ་ཀྱོག་གོ | ལུང་

བ་ཀྱ་གོ་ཀྱོག་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཀྱང ཀྱང་འང་ཡང་གསུམ་ལ་བོད་.....

ཡིག་བརྒྱུད་ན་མས་ཀྱ 'ཀྱ་ཆོག' ལྟོས་.

ཀྱ་ཆོག་ལྟོས་ཅིར་. འཇུག་ཚུལ་ནི:

ག་ད་བ་ས་ད་རྒྱ་ག་'ཀྱང', ད་ན་མ་

ར་ལ་མཐར་'ཡང', འ་དང་མཐའ་

ཅིན་མེད་མཐར་'འང', ཀྱང་བ་སྐྱོང་

ཆེ་'ཡང' འཛོལ་བོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་.

●མིང་ཆོག་དང་ཀྱ་ཆོག་གི་པར་ལ་

ལྟར་ན་ལྟོས་ཆོས་ལྟོས་ལྟོས་དུ་ལྟོས་

དེ་ཡང་ཆོང་བའི་དོན་ཏི: རྩ་བོ་འདི་

གསུགས་ཀྱང་ཆེ་ལ་འབྲོས་ཀྱང་.....

མཐོགས་ | ལུག་ཀྱང་ཆེ་ལ་པལ་ཡང་

བཟང་ལྟ་བུ་. ●མིང་ཆོག་དང་ལས་

ཆོག་གི་པར་ལ་ལྟར་ན་ལྟོས་ལྟོས་.....

གཉིས་ཀ་འདྲ་བའི་དོན་ཏི: ཅེས་རིག་

ཀྱང་བསྐྱབས་ཤིང་སྐད་ཡིག་ཀྱང་.....

ལྟར་ལྟ་བུ་. ●ཀྱ་ཆོག་གི་མཐར་

ལྟར་ན་, (ཀ)མཐུན་པའི་ཀྱ་ཆོག་

ལ་འཇུག་པ་ནི: ཡག་ཀྱང་ཡག་པ་ལྟས་

ཀྱང་ལེགས་ལྟ་བུ་. (ཁ)མི་མཐུན་པའི་

ཀྱ་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་ནི: མདོག་ཡག་

ཀྱང་ལྟས་ཀ་དཔུན་ལྟ་བུ་. ●ལས་

ཆོག་གི་མཐར་ལྟར་ན་, (ཀ)མི་

མཐུན་པ་ལྟོས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་

ནི: དཀར་ཆོགས་ལྟོས་ཀྱང་ལེགས་

མི་ལྟས་ | དཀར་མང་བསྐྱབས་ཀྱང་

དཔེར་མི་ལྟས་ལྟ་བུ་. (ཁ)མཐུན་པ་

ལྟོས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི: དཀར་

ཆོགས་ཀྱང་ལྟོས་པ་ལྟོས་ལྟོས་ཀྱང་

ཆེན་པོ་ཆོབ་ལྟ་བུ་.

ཀྱ་མ་མི (ཀྱ་ཆོག)འོད་ཀྱི་ནམ་པ་

ཞིག་ལྟོ: ཀྱ་མ་མི་འོད་ཀྱ་མ་མི་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་.

ཀྱར་ཀྱོར (ཀྱ་ཆོག)རང་ལྟོགས་

མི་ལྟོས་པའི་ནམ་པ་ལྟོ: ལྟོས་པ་ལས་

ལ་ཀྱར་ཀྱོར་ཅེས་འབྲོ་བྱུང་ལྟ་བུ་. ཁ་

སྐད་ཀྱི་འཁྱུར་རེ་ ཞེས་པ་དང་
དེ་ན་འབྲེལ་ ལམ་ལ་ཀྱུ་རེ་འཁྱུར་རེ་
ཅིན་འབྲེལ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་

ཀྱལ་ཀ ཀྱད་མ་སྒྲོང་པའི་ཆོག་གི་.....
མིང་ལྟེ། ཀྱལ་ཀ་པལ་དང་། ཀྱལ་ཀ་
ཆོ་ལྟ་བུ་

ཀྱལ་ཏ མོང་བྱ་དམར་ཞིང་ལོ་ལོ་
འོམ་བྱ་དང་མཚུངས། མོང་གིང་མོང་
སྒྲོང་མིན་པས། དཔྱུག་པ་དང་ཕོ་བྱ་དང་
ཀྱི་ཕུ་པ་ཕྱིན་ཆོག་པའི་གིང་རིས་གིས་
ཡིན། ཀྱལ་སྐད་ཀྱི་ཀྱལ་ཏ་ ཟེར།

ཀྱི (ཐུལ་ཆོག) ●ཀྱི་ཀྱི་གི་འི་ཡི་ལྟ་ལ་
པན་སྒྲོང་དུ་རྣམ་དུ་ཐུག་པ་འབྲེལ་
སྟེ་ཟེར། མོ་བ་པང་ནི་རྒྱུ་འཁྱུག་
ད་པ་ས་གཞུམ་དང་ད་ཀྱུ་གི་རྒྱུ་
ལུ་ཀྱི་འཕྲོ་བ་ལྟེ། སྒྲོང་ཀྱི་དཔེ་ཆ་།
ཐུལ་ཁབ་ཀྱི་པདག་མོ་། ཟེར་ཀྱི་ཞིམ་
མངར་། མ་རོལ་ཀྱི་རི་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། རྒྱུ་འཁྱུག་ག་ང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་
ལུ་གི་འཕྲོ་བ་ལྟེ། དམག་གི་མེ་
མདའ་། མཁུང་གི་རྩོད་པལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། རྒྱུ་འཁྱུག་ན་མ་ར་ལ་པའི་
རྒྱུ་ལུ་ཀྱི་འཕྲོ་བ་ལྟེ། སྒྲོན་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུ་། སྐམ་ཀྱི་ནང་། ཀྱར་ཀྱི་
ཉམས་། ཁབ་ཀྱི་ཆེ་ཆུང་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ། རྒྱུ་འཁྱུག་འ་དང་རྒྱུ་འཁྱུག་
དེ་རྒྱུ་ལུ་མིན་པའི་མཐར་འི་འཕྲོ་བ་
ཅིང་། ཆོག་པ་པཅད་ཀྱི་ཁ་སྒྲོང་དགོས་
ཆོ་ལོ་འཕྲོ་བ་ལྟེ། ན་མ་མཁའི་
དཔྱུངས་། སའི་གོ་ལ་། ས་ཡི་གོ་ལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཆོག་ལུ་ཐུ་མི་མཐུན་
པ་སྒྲོན་པའི་ཐུན་ལ་ཡང་འཁྱུག་

ཀྱི་ཐུ མིང་གཞན་ལྟ་བུ་མེད་པ་.....
ཉིང་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་ལོ་མང་ལྟེ་
པའི་རྩ་རྩམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མཐོ་
ཆད་ལིས་མིས་10 ནས་40 བར་
ཡོད། ཀྱི་ཐུ་དཀར་པོ་ལ་ཐུ་སྐད་ཀྱི་
མ་རྩ་ཆོ་ ཟེར། ཀྱི་ཐུ་ནག་པོ་ལ་ཐུ་
སྐད་ཀྱི་ཆོན་ཆོ་ ཟེར།

ཀྱི་ཡི་ཡི (ཐུན་ཆོག) ●ཀྱི་དང་
ཆོན་པོ་ལྟ་བུ་པའི་དོན་ཉི། རྩ་རྩམ་ཀྱི་
རིམ་ཀྱི་ཡི་ཡི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཐུར་
དུ་འཁོར་པའི་རྣམ་པ་ལྟེ། འཁོར་ལོ་
ཀྱི་ཡི་ཡི་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀྱི་ཏུད ཐུ་དན་ཀྱིས་གཏུངས་པའི་
འོད་དུ་འཕྲོད་པ་ལྟེ། ཐུན་དུ་ཀྱི་མ་ཀྱི་
ཏུད་ཅིས་འབྱི། དཔེར་ན་ཉིང་ཉི་
རིན་ཀྱིས་མནར་གཅོད་བྱས་ནས་གི་
ཀྱི་མ་ཀྱི་ཏུད་པ་ཆན་སྒྲོང་རེ་རྒྱུ་
པ་ལྟ་བུ།

ཀྱིས་ཅི་ ཅིག་པ་ཅིག་བྱེད་ཀྱིས་པ་པག་
 དང་ཁྱོ་ཅིག་ཅིག་བྱེད་ཀྱིས་པ་པག་པ་.....
 བཞིགས་པའི་མིང་ལ་མཆོ་ཐོན་ལུས་.....
 མཉེན་ཀྱིས་ཅི་ཟེར་།

ཀྱིང་བམེར་ ༡ མཁྱོགས་པོར་རྒྱ་.....
 བའི་བམེར་བྱའི་མིང་ལྟེ། དཔེར་ན་
 'ཏྲ་མཁྱོགས་པ་ཀྱིང་བམེར་རྒྱང་ལ་.....
 འབྲུན་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ ཐོན་ཏུས་ཀྱི་
 བམེར་བྱ་འབྲུག་པའི་མིང་ལྟེ། དཔེར་
 ན་ 'ཐོན་ཀྱིང་བམེར་རྒྱང་གི་མཉེན་ཅིག་
 འོངས་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀྱིན་ (ཀྱོགས་ཅིག་) ཀྱིན་ཀྱིན་གིན་.....
 མིན་པཞིན་གི་གེའི་ཐོབ་ཐང་ལྟར་.....
 ལས་ཅིག་ད་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུར་ན་.....
 ཏུས་ད་ལྟ་བ་ཐོན་པའི་ཅིག་ཀྱོགས་.....
 མིན་ཞིང་། ད་བ་ས་གསུམ་ཀྱི་རྒྱུ་
 ལྟ་ 'ཀྱིན་' འཛོལ་ལྟེ། ལྟ་བ་རྒྱུ་བ་
 ཀྱིན་འབྲུག་ | ཏྲ་ལ་མ་ཐོན་ཀྱིན་.....
 འབྲུག་ | ལས་ཀ་ལས་ཀྱིན་ཡོད་ལྟ་.....
 ལུ། ན་མ་ར་ལ་བཞིན་རྒྱུ་ལྟ་.....
 'ཀྱིན་' འཛོལ་ལྟེ། ཅོད་མ་ཐོན་ཀྱིན་
 ཡོད་ | དོན་ལ་བསམ་ཀྱིན་འབྲུག་ |
 ལྟར་བོ་འབྲར་ཀྱིན་ཡོད་ | ལྷགས་.....
 འཆོལ་ཀྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ། ག་ང་གཉིས་
 ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་ 'གིན་' འཛོལ་ལྟེ། ལྷན་མོང་

གི་དོན་ཏུ་རྒྱ་ཐོར་གསོག་གིན་ཡོད་ |
 ལྷགས་ཐོག་རྒྱ་སར་གཏོང་གིན་ཡོད་.....
 ལྟ་བུ། འ་དང་རྒྱུ་འབྲུག་མེད་པའི་
 མཐར་ཐང་ཅིང་ལ་ 'མིན་' འཛོལ་.....
 ལྟེ། སིལ་ཏྲ་ག་མ་མིན་གདའ་ | རྒྱུ་
 བཞུན་ལ་ལྟ་མིན་འབྲུག་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་
 'བཞིན་' འབྲི།

ཀྱིས་ (རྒྱར་ཅིག་) ཀྱིས་ཀྱིས་གིས་འིས་
 མིས་ལྟ་ལ་ཡོད་མིག་པར་རྒྱུ་ཏུ་བྱེད་
 རྒྱ་ཟེར་། ༡ བྱེད་པ་པོ་ཐོན་པའི་ཅིག་
 དང་ལས་ཅིག་གི་བར་ལ་རྒྱར་ན་བྱེད་
 རྒྱ་མིན་ཏེ། བྱེད་ཀྱིས་རྒྱས་ | ཐབས་
 ཀྱིས་ཏྲ་མོང་འབྲུག་ | དགེ་མཉམ་ཀྱིས་
 རྒྱང་མར་དཔེ་ཆ་བྱིད་ | དམག་གིས་
 དམག་ཆལ་རྒྱང་ | ཞིང་པ་མིས་ཞིང་
 འདེབས་ | ཞིང་པས་ཞིང་འདེབས་.....
 ལྟ་བུ། ༢ ཅིག་ལྟ་ལྟ་མི་མཐུན་པའི་
 བར་ལ་རྒྱར་ན་ཅིག་ལྟ་ལྟ་མཆོམས་.....
 རྒྱར་བ་ལྟེ།མིན་ཀྱིས་.....
 མིན་ |ཡོད་ཀྱིས་.....མེད་ |
ཅིག་གིས་.....མི་ཅིག་ལྟ་བུ།

༣ ཐོན་ཅིག་འགའ་འདྲ་དང་ལས་ཅིག་
 གི་བར་ལ་རྒྱར་ན་ཅིག་ལྟ་ལྟ་མི་ཅིག་ལྟ་
 མའི་རྒྱལ་པ་སོགས་ཐོན་པར་མཆོན་
 བྱེད་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་རིམ་ཀྱིས་དར་ |

མི་རྒྱལ་ཁོ་རྒྱལ་ཁོ་རྒྱལ་ཁོ་རྒྱལ་ | བྱ་བ་...
ཐུགས་ཀྱིས་བྱ་བ་ལྟ་བུ། ❶ འཇུག་ཚུལ་

ཐུགས་ཀྱིས་བྱ་བ་ལྟ་བུ། [ཐུགས་] རྒྱལ་
ཐུགས་ཀྱིས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། ཐུགས་

གྲངས་ཀྱི་ཁྲི་མཉམ་པ་

གྲངས་ཀྱི་ཁྲི་མཉམ་པ་ (ཁྲི་མཉམ་པ་).....

ཁྲི་མཉམ་པ་ཁྲི་མཉམ་པ་ ཁྲི་མཉམ་པ་

ཁྲི་མཉམ་པ་ཁྲི་མཉམ་པ་

ཁྲི་མཉམ་པ་ (ཁྲི་མཉམ་པ་) ཁྲི་མཉམ་པ་

ཁྲི་མཉམ་པ་ཁྲི་མཉམ་པ་ ཁྲི་མཉམ་པ་

གཞུ་ལཱི་བར་གྱི་སྐལ་གཞུང་། །**ལྟན་**
ཞོ། རི་ལྟན་པའི་ནང་གི་ཞེ་གུ་ཞོ་ལྟ་
 ལཱི་མིང་།

ལྟན་ (ལྟན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)

●དག་གཞུན་པ་ལྟེ། ལཱི་སྐད་ཏུ་
 ལྟན་ནད་ཆོད་པ་ཟེར་བའི་དོན་།

●ལན་བཏབ་པའི་དོན་ཏེ། ཆོག་ལ་
 ཆོག་ལན་ལྟན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ལྟན་ག ●གཞན་ལ་ལྟན་འབྱེད་ལྟ་
 ལྟན་པ་ལ་ལྟན་ག་འཆོལ་བ་ཟེར་།

●ཆོད་པ་བསྐྱངས་པ་ལའང་ལྟན་ག་
 འཆོལ་བ་ཟེར་།

ལྟས་པ ●བལ་ལྟན་གྱིས་བཏགས་ལྟ་
 པའི་ལྟར་བ་མཐུག་པའི་མིང་ལྟེ། ད་
 སྐབས་‘གམ་པ་ལི’འམ་‘བལ་ལྟར’
 ཟེར་། ●མགོ་ལ་དཀྱི་ལྟའི་རས་རིང་
 པའི་མིང་།

ལྟལ་ ‘ལྟལ་’གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ལྟས་ (ལྟན་ཆོག) ●མཐའ་མེད་
 བའམ་མཐའ་ལྟ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། རྣམ་
 མཐའ་མཐའ་ལྟས་པ་། ལྟ་བ་མཐའ་
 ལྟས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ●མང་བའམ་
 ཟབ་པའི་དོན་ཏེ། ཡོན་ཏན་འབྱུངས་
 ལྟས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ལྟ ལྟ་ལྟར་ཏུ་ལྟ་མཆོད་པ་ལྟ་ལྟར་ཏུ་

གནས་པའི་སྤྱི་ཆགས་ལཱི་སྐད་ལྟ་
 དང་ལཱི་སྐད་ལྟ་ལྟེ་ལྟ་པ་ཆན་ཞེས་
 ལྟ་བར་གྲགས་པ་ལས་དོན་དངོས་
 ལྟ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞེས་པའོ།

【ལྟ་བུད】 1. ‘ལྟ་བུད་རྩ་ཆེ’
 ཞེས་པའི་མིང་བསྐྱེད་པ་། ‘གྲེ’
 ཡང་ཟེར་། 2. དག་ལྟན་ལ་གྲགས་
 པའི་ལྟ་རིགས་‘ལྟ’ཟེས་པ་ཞེས་།

ལྟར་ ལྟ་བ་ཆེན་པའི་མིང་ལྟེ། ལྟ་
 ལྟར་། རི་ལྟར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། **【ལྟར་**
ལྟ】 1. ལྟར་སྐད་ལྟས་བཟད་པའི་
 ལས་བསོད་ནམས་ལྱི་མིང་གཞན་།

2. ལས་བསོད་ལྱི་མིང་།

ལྟབ་ (ལྟན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
 བ) ལྟན་བཏགས་པའམ་གོས་བསྐྱོད་
 པའི་དོན་ཏེ། ལཱི་ལ་ལྟན་གྱིས་
 ལྟབ་ལྱིན་ཡོད་། ལྟབ་ལྱིན་ལྱི་གོས་
 དང་ལྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། **【བལྟབ】** རི་
 མ་འོངས་པ་ལྟེ། བལྟབ་ལྟ་། གོས་
 ལྟན་གྱིས་བལྟབ་ལྟའི་ལཱི་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ་། **【བལྟབས】** རི་འདས་པ་ལྟེ།
 ལཱི་ལ་ལྟན་གྱིས་བལྟབས་ནས་རྩོམ་
 གར་བཅོལ་བུ་། **【ལྟབས】** རི་ལྟལ་
 ཆོག་ལྟེ། ལྟན་གྱིས་ལྟབས་ཤིག་ཅས་
 པ་ལྟ་བུ་།

ཐུབས ‘ཐུབ’ ལ་ལྟས་།

ཐོབ་པ བོད་ཐོབས་ཐོ་ཁར་ཡོད་པའི་...
མི་རིགས་ཤིག་ལ་ཐོན་ཆད་ ‘ཐོབ་པ’
ཞེས་སྒྲུབ་པ་རེད་ཅེས་བཤད་པས་།
ད་ལྟ་ ‘ཐོབ་པ’ ཟེར་།

ཐོག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་མ་...
བ) ཡི་གེ་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོག་འདོན་
པའི་དོན་ཏེ་། ཐོབ་ཐོགས་ཆོས་དཔེ་
ཆ་ཐོག་གིན་ཡོད་ལུ་བྱ་། **【བཞུགས་】**
ནི་མ་ཁོངས་པ་ཞེ་། བཞུག་བྱའི་དཔེ་
ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། **【བཞུགས་】**
ནི་འདས་པ་ཞེ་། དཔེ་ཆ་བཞུགས་ནས་
ཐོབ་ཐོང་བྱས་ལྟ་བུ་། **【ཐོགས་】**ནི་
ཐུལ་ཆོག་ཞེ་། དཔེ་ཆ་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ་།

ཐོགས་ ‘ཐོག’ ལ་ལྟས་།

ཐོང་ ①ཐུ་ཐོན་ཆེ་པའི་དོན་ཏེ་།
ལེས་ཐུ་ནས་ལུ་པའི་ཐོང་ལྟར་ཡངས་
ལྟ་བུ་། ②མང་བའམ་ཟབ་པའི་དོན་
ཏེ་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཐོང་བརྟེན་།
ཡོན་ཏན་ཐུ་མཆོའི་ཐོང་ལྟར་ཟབ་ལྟ་
བུ་། **【ཐོང་འཁོར་】**ནི་ཐུ་མཆོ་དང་
ཐུ་ཆེན་ནང་གི་འཁོར་ཞིང་འབྲེལ་...
པའི་ཐུའི་མིང་། **【ཐོང་དུ་ཐུར་】**ནི་
ཞིང་དུ་ཐུན་པའམ་རང་དབང་ཐོབ་...

པའི་དོན་།

ཐོན (ཐུན་ཆོག)དམ་པོར་བཅངས་
པ་དང་བཙོར་པའི་ཐོན་ཁྲ་ཞེ་། ཐོག་
ལས་ཐོན་མི་ཐུང་། བལ་ཐུན་ཐོན་ན་
བཟང་། ‘ལ་མགོ་(ཡི་གེ)ཐུ་ཆེ་ཐོན་’
ཐུ་ཐོན་། དས་འབྲེལ་ཐུ་ཆེ་ཐོན་པར་
བཞུགས་། ། ཤིན་ཏུ་ཐོན་པའི་བལ་...
ཐུན་། ལེས་ཐོན་པ་བྱས་ནས་ཐོབ་
ཐོང་བྱས་ལྟ་བུ་།

དཀ

དཀག (བྱིད་མིང་ལས་ཆོག་༧).....
བཞུགས་པའི་གཤེར་ཁྱ་འབྲེལས་ནས་ཐུ་
འཐས་ཐུ་ཐུར་པའི་དོན་ཏེ་། མར་ཁྱ་
དཀག་། ཞག་དཀག་། ཁྱི་ཐུ་དཀག་
ལྟ་བུ་།

དཀན ①རི་རིས་གཟར་བའི་མིང་...
ཞེ་། རི་དཀན་ནས་བབ་རྩོམ་འབྲིལ་ལྟ་
བུ་། ② ‘ཀན’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

དཀའ (ཐུན་ཆོག) ཐུ་པའི་ཐོག་ཁྲ་
ཞེ་། དཀའ་ཐུན་འབད་བཙོན་བྱས་
ནས་། གཞུང་དོན་ཤེས་ དཀའ་བ་
ནམས་ཤིས་། ཡི་གེ་འབྲི་དཀའ་པའི་
རིགས་ཤིས་ལྟ་བུ་། **【དཀའ་བ་】**ནི་
དཀའ་བ་ཐུན་། དཀའ་བ་ཐུན་དུ་...

བསད་ལྟ་བུ། 【དཀར་མོ】ནི་ལས་
དཀར་མོ་ཡོད་ན་རང་གིས་ལས་ལྟ་བུ།
【དཀར་ཐུབ】ནི་ཐུག་ བསྐྱལ་ བསྐྱེད་
བསྐྱར་བྱེད་ པའི་ རྒྱུད་ པའི་ མིང་།
【དཀར་འགྲེལ】ནི་དཔེ་ཆའི་ཆེན་གྱི་
དཀར་བ་རྒྱས་གསལ་བར་བཤད་ཀྱི་
པའི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་མིང་།

དཀར་ ① (རྒྱན་ཆེག) (ཀ) འོ་མ་ལ་
དང་ཁ་བའི་མདོག་ལྟ་བུ་ལྟེ། རྒྱན་
དཀར་ | ཀངས་དཀར་ | བལ་དཀར་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དཀར་བ】ནི་རབ་ཏུ་
དཀར་བའི་གངས་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【དཀར་པོ】ནི་པད་མ་དཀར་པོ་ |
རས་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དཀར་
མོ】ནི་ར་མ་དཀར་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【དཀར་པོ་ཆེག་ཐུབ】ནི་རྒྱ་མདུ་
‘རིན་རིན’ ཟེར་བའི་རྒྱན་ཞིག་གི་
མིང་། 【དཀར་མེ】ནི་རྒྱན་མེའི་མིང་།
【དཀར་ཆག】ནི་དཔེ་ཆའི་དཀར་ཀྱི་
ཆག་ལྟ་བུ། 【དཀར་ཟས】ནི་ག་ཟས་
དང་མ་འདྲེས་པའི་ཟས་ཀྱི་མིང་།
【དཀར་ཐོགས】ནི་རྩ་བ་ཡར་ཁོའི་
མིང་། 【དཀར་ནག་གོ་ལྟོག】ནི་
ཡིན་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་ཡིན་
པ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་།

【དཀར་གསལ】ནི་འོད་ཀྱི་རྒྱུང་བ་ལ་
ལྟེ། ཁང་བ་དཀར་གསལ་ཆེ་ལྟ་བུ།
【དཀར་ཐིག】ནི་‘ཞལ་འདྲེབས་’
དང་དོན་འདྲ་། (ཁ) སྤྱི་མས་མ་གྲོས་
བའམ་བཟང་བའི་དོན་ཏི། བསམ་པ་
དཀར་པོ་ | རྒྱ་བའི་མཐའ་དཀར་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག) གཞི་རྒྱ་མེད་པའི་
དོན་ཏི། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ནི་
མི་དམངས་ལ་རྒྱ་དཀར་བ་ཡིན་ལྟ་
བུ། ② ‘དཀར་ཡོལ’ ཞེས་པའི་ཆེག་
བསྐྱེད་པ་།

དཀར་ཡོལ ① ཇེ་འདམ་དཀར་ལ་
པོས་བསྐྱེད་ནས་སོ་བཅང་བའི་མེར་
བའི་མིང་། ② དཀར་ཡོལ་དང་རྒྱ་འདྲ་
བའི་རྒྱད་ལྟ་བུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཀར་ཡོལ་
ཞེར་མ་ | དཀར་ཡོལ་ཇེ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ཆེག་བསྐྱེད་ན་ ‘དཀར་’ ཞེས་འབྲི་
ཆག་ལྟེ། དཀར་ཡོལ་ཞེར་མ་ལ་དཀར་
ཞེར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཀྱ ① མིའི་ལུས་ཀྱི་དམྱི་རྩེ་དང་ལ་
རྩེ་བ་རྩེ་བ་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལྟེ་བར་མཚན་ལྟ་
མིང་། འདི་ལ་ ‘རྩེ་རྩེར་’ ཡང་ཟེར་
དཔེར་ན། ལག་གཡས་དཀྱ་ལ་བརྟེན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མེངས་ཤིང་མིང་།
③ (རྒྱན་ཆེག) རྒྱག་པ་དང་གིང་ཀུན་

ཀྱི་རི་ལྷ་ཤུའི་རི་མི་ཞིས་པའི་དོན་ཏེ།
 'རི་ལྷ་ར་བསྐྱམས་ན་རབ་དགུ་ཞིང་།
 མུངས་ན་ཞིས་པའི་མུན་བཞིན་ཏེ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ①(བྱིད་མེད་ལས་
 ཆོག་༥) མུང་བའམ་འཛུག་པའི་དོན་
 ཏེ། མཆོམ་དགུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དགོན (ཐུན་ཆོག) ཏ་ཅང་ཁུང་.....
 བའི་དོན་ཏེ། ཐུ་ཀ་ལས་ནས་ཐུ་དགོན་
 མིལ། | ས་བོ་ནི་རི་དུགས་དགོན་མི་
 ཞིག་རེད། | དགེ་ར་བོ་ཆོག་ཐུབ་ནི་
 མུན་དགོན་པོ་ཞིག་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 【དགོན་པ】 ནི་ཏ་ཅང་དགོན་པའི་
 དངོས་ཆས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དགོན་
 མི】 ནི་ཐུང་ནི་འཛུག་མིང་གི་རི་དུགས་
 དགོན་མིའི་གས་རེད་ལྟ་བུ། 【དགོན་
 མཆོག】 ནི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ཐུགས་པས་
 'སངས་རྒྱལ' དང་ 'ཆོས' 'དགོ'.....
 འབྱུང་གཞུང་ལ་དགོན་མཆོག་གཞུང་
 ཟེར།

དགོན ①ནོར་ཇས་ཀྱི་ཐུ་མིང་ཆེ།
 ནོར་ཇས་གསོག་འཛུག་བྱིད་པའི་.....
 མཛེད་ཁང་ལ་དགོན་མཛེད་ཟེར་བ་.....
 ལྟ་བུ། ②ཆོས་ཐུགས་དགོན་པའི་ནོར་
 ཇས་དང་ཁ་ཟས་ཏེ། དགོན་ཟས་
 དགོན་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབུ

དབུར ལུལ་སྐད་ཏུ་ 'འབྱུར་རྟ' ཟེར་
 བའི་ལྷ་མ་ཞིག་གི་མིང་།

དབྱིལ ①མཐའ་གཉིས་གྲངས་ཀ་.....
 མཉམ་པའམ་ཆད་མཉམ་པའི་བར་གྱི་
 མིང་ཆེ། དབྱིལ་མུལ། | ལམ་དབྱིལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②དབྱིབས་ཀོར་ཀོར་
 གྱི་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། མེ་ལོང་གི་དབྱིལ། |
 མི་མང་གིས་མཐའ་བསྐྱར་བའི་དབྱིལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབྱིལ་མ】 ནི་དབྱིལ་
 ར་མེད་པའི་དངོས་པོ། 【དབྱིལ་
 ཐང】 ནི་དབྱིལ་དུ་བཞགས་པའི་ཤོག་
 ཐང་དང་རས་ཐང་ལྟ་བུ། 【དབྱིལ་
 འཁོར】 1. དབྱིབས་རྒྱལ་པོའམ་རྒྱར་
 མ་ཉམས་པའི་དོན་ཏེ། ཉེ་མའི་དབྱིལ་
 འཁོར་དང་རྒྱ་བའི་དབྱིལ་འཁོར་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 2. རྩ་ཁང་གི་དཔེ་རིས་
 ཀྱི་མིང་།

དབྱིལ་དབུང འབྱུག་ཆུངས་གིག་.....
 ཆེ། དབྱིལ་དབུང་དུ་བཞག་ལྟ་བུ།

དབུ (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
 པ་དང་ད་ལྟ་བ) རྟ་རིམ་སྤྲེལ་བཞོན་
 པ་ལམ་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་དོན་ཏེ།
 ལམ་ལ་དབུ་ཤུའི་རྟ། རྟ་ཁ་ལམ་ལ་

དུམ་དཔོན་ལྟ་བུ། 【དུམ་པ་】ནི་
འདས་པ་དང་སྐལ་ཚུལ་ཆེ། ཏྲ་ཁ་
གཡས་ལ་དུམ་ནས་བརྒྱགས། ཏྲ་
པོ་ལམ་ལ་དུམ་ཤིག་ལྟ་བུ།

དུམ་ས ཏྲ་ཁུག་འགྲན་བརྒྱུ་བྱེད་པ་
ལའི་ལམ་ཆེ། དུམ་ས་བརྒྱུན་པའི་ཏྲ་
བཞིན་དུ་ཚམ་ཚམ་མེད་པར་བརྒྱགས་
ལྟ་བུ།

དུམ་པ ① མིང་ཞིང་གཞིས་ལས་མིང་
ཚད་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། མིག་གི་
དུམ་པ་ཡིང་བ། དུམ་པ་ལྟ་བུ་གང་ལྟ་
དང་ཞིང་ལ་ཚུན་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【དུམ་པ་ཚད་】ནི་ཡིང་ལྟ་བུ་གི་ཚད་

② ‘དུམ་’ ལི་འདས་པ་དང་སྐལ་ཚུལ་ཆེ།
དུམ་པ་མ བ་ཤལ་དང་མཚུགས་ལྟ་བུ་
སྐུར་པའི་བར་ན་གནས་པ་ཆེ། མཉན་
པ་དུམ་པ་མ། སི་མོ་ལམ་ན་དུམ་པ་
མ། མི་དུམ་པ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུམ་པ་ས ‘དུམ་པ་’ ལི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

དུམ་པ རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་དོན་དེ། སེམས་
དུམ་པ་ཆེ། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་བྱེད་
ན་སེམས་དུམ་པ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱེད་དཔོན་
ལྟ་བུ།

དུམ་ག ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) འཇུག་ལྟ་བུ་
འཇུག་པ་འམ་དང་པོར་མ་བཤད་ལྟ་བུ་
པའི་དོན་དེ། དུམ་ག་བྱེད་ལམ།
སྐད་ཆ་དུམ་ག་བཤད་བྱས་ལྟ་བུ།

【དུམ་གས་】ནི་འདས་པ་དང་སྐལ་
ཆེག་ཆེ། ཆེག་ཆེ་གཞན་ལ་མ་དུམ་གས།
སྐད་བ་དུམ་གས་ནས་མ་འགོ། སྒྲི་
དུམ་གས་ནས་བརྒྱུས། དུམ་གས་ཤིག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② དུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཅན་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། ལམ་
དུམ་གས། ལྟ་དུམ་གས། དུམ་གས་
མཚམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུམ་གས ‘དུམ་ག’ ལ་ཆེས།

དམ

དམ་བ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་
འོངས་པ་) འཇུག་པ་ལས་འབྲེལ་གྱི་གས་
ནང་གི་ཆེགས་མ་བསལ་བའི་དོན་
དེ། དམ་བ་བྱེད་འབྲེལ་གྱི་གས་
པ་ལྟ་བུ། 【འཇུག་】ནི་ད་ལྟ་བུ་ཆེ།
འཇུག་གིས་འཇུག་གྱིན་ཡོད། འཇུག་
ལམ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【པམ་བམ་】ནི་
འདས་པ་ཆེ། འཇུག་གིས་པམ་བམ་ནས་
གཞུང་འཇུག་བརྒྱུས་ལྟ་བུ། 【ཁྱོད་པ་】ནི་
སྐལ་ཚུལ་ཆེ། འཇུག་གིས་ཁྱོད་པ་

ཤིག་ལྟ་བུ།

དཀྱི ● (ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྒྱ་བ་ལོངས་པ་མཉམས་གཞན་ལ་བཅིངས་པའི་དོན་ཏེ། དཀྱི་བྱའི་རྒྱ་བ་ | རྒྱ་བ་བཀལ་ནས་བྱ་བྱ་དཀྱི་ | ཁ་དཀྱི་ | རྒྱ་དཀྱི་ | མགོ་དཀྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དཀྱིས་】** བྱ་འདས་པ་དང་རྒྱ་ལ་ཚིག་མཉམས་ལྟ་བུ་འཕང་གིས་ལ་དཀྱིས་ | རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་བྱིས་དཀྱིས་ | རྒྱ་བ་དཀྱིས་ཤིག་ལྟ་བུ། ●སྒྲིབ་པ་གཅིག་ལོངས་པའི་ཚད་དེ། བརྒྱ་གས་ནས་མཁར་ལ་དཀྱི་གསུམ་བརྒྱ་བ་ | རྒྱ་བརྒྱ་གས་ནས་རི་ལ་དཀྱི་གཅིག་བརྒྱ་བ་ལྟ་བུ།

དཀྱིག (ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་བ་མཉམས་བྱིས་བཀལ་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་བ་དཀྱིག་ | རྒྱ་བ་དཀྱིག་བཞིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དཀྱིགས་】** བྱ་འདས་པ་དང་རྒྱ་ལ་ཚིག་མཉམས་ལྟ་བུ་འཕང་གིས་ལ་དཀྱིགས་ | རྒྱ་བ་དཀྱིགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

དཀྱིགས ‘དཀྱིག’ ལ་སྟེན།

དཀྱིས ‘དཀྱི’ ལོ་འདས་པ་དང་

རྒྱ་ལ་ཚིག་ལྟ་བུ།

དབྱུག (ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ●གཤེར་བྱའི་རིགས་དབྱུག་པ་ལྟ་བུས་བྱུག་པའི་དོན་ཏེ། དབྱུག་བྱའི་ལོ་མ་ | ལོ་མ་དབྱུག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དབྱུགས་】** བྱ་འདས་པ་དང་རྒྱ་ལ་ཚིག་མཉམས་ལྟ་བུ་འཕང་གིས་ལ་དབྱུགས་ནས་མར་བཞོན་ | ལོ་མ་དབྱུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ●མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། འཕྱང་དབྱུག་ | དབྱེན་དབྱུག་ | རྒྱ་དབྱུག་ | མི་དབྱུག་ | དམངས་བྱིན་དབྱུག་མཁན་བྱི་མི་རན་ལ་འབབ་ཚོད་བྱས་ལྟ་བུ།

【དབྱུག་གིས་】 1. གཤེར་བྱ་དབྱུག་བྱེད་བྱི་དབྱུག་པ་མཉམས་ 2. མཐུན་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བརྒྱག་བྱེད་མཁན་བྱི་དོན་ཏེ། མི་མང་ནང་གི་དབྱུག་གིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●འཕྱོལ་པའི་དོན་ཏེ། ག་རིམ་མ་དབྱུག་ | སེམས་མ་དབྱུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབྱུགས ‘དབྱུག’ ལ་སྟེན།

དབྱུམ ● (ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བཅག་ནས་ཁྱོལ་བྱར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། དབྱུམ་བྱའི་རྒྱ་བ་ | རྒྱ་དབྱུམ་མཁན་ལྟ་བུ།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཟུངས་】**ནི་.....
 འདས་པ་དང་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། རྫོང་
 བཟུངས་ནས་ཐེགས་མར་བྱས། རྫོང་
 བཟུངས་ཞིག་ལྟ་བུ། འདིའི་འདས་
 པ་དང་སྐལ་ཆོག་ལ་‘དབྱུངས་’འབྱི་
 བའང་ཡོད། ❷ ‘བཟུངས་’དང་དོན་
 གཅིག་། **【ཁྱི་མིང་】**

དབྱུངས་མདའ་ མེ་མདའ་ཐུང་ཐུང་།

དབྱུངས་ས ‘དབྱུངས་’ལ་ལྟེས།

དབྱེ མ་མཚན་གྱི་མགོ་བོ་(གསེ་བ་.....
 རིག་པའི་བཅུ་)།

དཀྲོག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ དཀྲོག་.....
 པའི་དོན་ཏེ། དཀྲོག་བྱི་ཞོ།
 ཞོ་དཀྲོག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【དཀྲོགས་】ནི་འདས་པ་དང་སྐལ་.....
 ཆོག་ལྟེ། ཞོ་དཀྲོགས་ནས་མར་ཐོན།
 ཞོ་དཀྲོགས་ཞིག་ལྟ་བུ། ❷ འདྲི་ག་ཏུ་
 བརྒྱག་པའི་དོན་ཏེ། བྱ་འབྱུང་ནས་ཏུ་
 དཀྲོགས། | ‘གཞོ་ཅན་མ་མོ་’ལྟ་བུ་
 ཡིས། རང་དོན་ངན་པ་ཁོང་ལ་
 བརྒྱག་གཞན་ལ་ཐོན་མ་ཐོང་ཐོང་
 བྱས། ཐོན་ཏེ་ཡོན་ཞེས་ཐམས་ཅད་
 དཀྲོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དཀྲོགས་ས ‘དཀྲོགས་’ལ་ལྟེས།

དཀྲོལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་འདས་པ) རོལ་མོ་ལས་
 རྫོང་འབྲིན་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ།
 དཀྲོལ་བྱི་རོལ་མོ། གར་མཁན་.....
 བྱིས་རོལ་མོ་དཀྲོལ་ནས་སྐུ་དབྱུངས་.....
 ཐུངས་ལྟ་བུ། **【འཁྲོལ་】**ནི་ད་ལྟ་བུ་
 ལྟེ། རོལ་མོ་འཁྲོལ་མཁན། བྱིས་པ་
 ཆོས་རོལ་མོ་འཁྲོལ་བྱིན་ཕྱོགས་.....
 འབྲུབ་ལྟ་བུ། **【ཁྲོལ་】**ནི་སྐལ་ཆོག་
 ལྟེ། སྐལ་ཁྲོལ་སྐུ་དབྱུངས་ཀྱི་རོལ་མོ་
 ཁྲོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

བཀ

བཀག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
 འདས་པ) ❶ བཀག་འགོག་བྱས་པའི་
 དོན་ཏེ། ཐོན་ངན་བཀག། དག་
 བཀག། ཐོན་བཀག། ཁ་བཀག།
 ལྷ་བཀག། ལྷ་བཀག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།
【དགག་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དགག་
 བྱི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【འགོག་】**ནི་
 ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། དག་འགོག་བྱིད་ཀྱི་མཚན་
 ཆ། ལྷ་འགོག་བྱིད་ཀྱི་ལྷ་རགས་.....
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཁོགས་】**ནི་སྐལ་ཆོག་
 ལྟེ། དག་ཁོགས་ཞིག། ཁྲོ་ཁོགས་ཞིག་
 ལྟ་བུ། ❷ དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་

ཏི། བྱངས་མེད་པའི་བཤད་ཚུལ་
རིགས་པས་བཀག། དགག་དགོས།
ཁོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❶ མྱོན་ལ་ 'ཁ'
ཟུར་ན་ཤིང་ཆ་བཤད་མཆོམས་འཛིག་
པའི་དོན་ལ་འཇུག་མེ། ཁ་བཀག་ནས་
ཆིག་ཚུབ་བཤད་དུ་མ་འཇུག། གཏམ་
རན་བཤད་པའི་ཁ་དགག་དགོས།
ཁ་འཛོག་གིན་འཇུག། ཁ་ཁོགས་
ཤིག་ལྟ་བུ།

བཀའ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་.....
འདས་པ) ❶ མྱོན་ནང་དུ་དངོས་
ཇུས་ཀྱིས་གང་བར་བྱས་པའི་དོན་ཏི།
འབྲུས་བར་མཛིན་བཀའ། ཚུས་ཚུ་
མཛིན་བཀའ་ལྟ་བུ། 【དགའ】ནི་མ་
འོངས་པ་མེ། འབྲུས་བར་མཛིན་
དགའ་བར་བྱ། དགའ་བྱའི་མྱོད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། 【འགའ】ནི་ད་ལྟ་པ་མེ།
མྱོད་འགའ་ལམ་ན། བར་མཛིན་འབྲུ་
ཡིས་འགའ་ལམ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཁོངས་】ནི་སྐྱལ་ཆིག་མེ། འབྲུས་བར་
མཛིན་ཁོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ གཞུའི་
ཚུད་(གཞུ་ཐིག) འཁེན་པའི་དོན་ཏི།
གཞུ་བཀའ་ནས་མདའ་འཁེན་ལྟ་བུ།

བཀའ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་.....
འདས་པ) <ཀ>འགའ་གཏོར་བྱས་.....

པའི་དོན་ཏི། འགས་ཟུན་གྱིས་བྱག་
བཀའ། བཀའ་ཟུ། མ་བཀའ་
རང་གས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དགའ】
ནི་མ་འོངས་པ་མེ། དགའ་བྱའི་བྱག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགའ】ནི་ད་ལྟ་པ་
མེ། འགའ་བྱིད་གྱི་འགས་ཟུན། བྱག་
འགའ་གྱིན་འཇུག། དཔྱ་དང་མེ་
གང་རང་གྱིས་ས་འགའ། དཔྱ་གཉིས་
པར་རྩ་འགའ་ལྟ་བུ། 【ཁོད】ནི་སྐྱལ་
ཆིག་མེ། བྱག་ཁོད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
<ཁ>མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་ཁ་འབྱེད་.....
པའི་དོན་ཏི། ཉི་མའི་འོད་གྱིས་མེ་ཏོག་
དགའ་པར་བྱ། མེ་ཏོག་བཀའ།
མེ་ཏོག་འགའ་ལམ་ན་ཉི་མའི་འོད་.....
ཉིད་ཡིན་ལྟ་བུ། ❷ ཐགས་གྱི་སྐྱུན་ཏི།
ཟུར་བ་མོགས་འཐག་སྐལ་མ་ཞེས་པ་
འཁེན་པའི་ཐགས་སྐད་གྱི་མིང་།

བཀའ་དང་མ ཆེས་ཐོག་མའི་.....
མིང་མེ། མོད་ཡིག་སྟོབ་སྐལ་མ་བཀའ་
དང་མོར་གྲ་ཁྲོལ་དགོས་ལྟ་བུ།

བཀའ་ས ཐགས་གཏོ་བསྟོལ་བྱིད་.....
པའི་གནས་གྱི་མིང་མེ། 'ར་ཁང་'
དང་དོན་གཅིག་།

བཀའ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་∇)

❶ མྱོན་ལ་བསྐྱངས་པའི་དོན་ཏི། ལག་

པ་ཁྱེན་དུ་བཀའ་ལྟ་བུ། ❶བཀྱེན་པོར་
གཉན་པའི་དོན་ཏི། ཀྱེན་པ་ཕྱི་ལ་
ལ་བཀའ་ལྟ་བུ།

བཀའ་མི མི་ཚད་ཐེག་ཐུབ་པ་འཇམ་
སྟ་པའི་དོན་ཏི། ཕྱི་ལ་བཀའ་
མི། མི་བཀའ་མི། རྟ་བཀའ་མི་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཀའ་པ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) ❶བསྐྱེད་པས་ནས་མི་མདོན་
པར་བྱས་པའི་དོན་ཏི། བྱིས་པའི་
ཐུས་ལ་ཉལ་བྱལ་བཀའ་ལྟ་བུ།

【དགའ་བ】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དགའ་
བྱེད་བྱིས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགོ་བས་】
ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཉལ་བྱལ་འགོ་བས་
མཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁོ་བས་】ནི་
སྐལ་ཆོག་ལྟེ། བྱིས་པ་ལ་ཉལ་བྱལ་
ཁོ་བས་ལྟ་བུ། ❷སྐལ་པ་འཇམ་གསལ་
པའི་དོན་ཏི། ཉེས་པ་བཀའ་བྱུང་མི་
ཁོ་བས་ལྟ་བུ། 【བཀའ་ཚད་】ནི་ཚ་
ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག། 【བཀའ་ཆོག་】
ནི་བྱ་དངོས་ཤིག་ཐད་ཀར་མ་བཤད་
པར་བྱས་པ་ལ་གོ་བྱེད་པར་བཤད་.....
པའི་ཆོག་དང་ཚམ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ཁྱེད་ཟེར་བ་དང་
དོན་འདྲ།

བཀའ་པ ❶གོང་རིམ་གྱིས་འོག་རིམ་ལ་
བཀྱེད་པའི་མཛུ་བ་ལྟོན་གྱི་མིང་ལྟེ།

དམག་དཔོན་གྱིས་བཀའ་པལ།

གོང་རིམ་གྱི་བཀའ་ལྟར་བསྐྱེད་པས།

གོང་ནས་བཀའ་པལས་ལྟ་བུ། 【བཀའ་

བཟོན་】ནི་དག་པའི་སྐོན་སྐོན་གཞན་གྱི་
ལྟོན་དང་ཉེས་པ་སྐྱེས་ལྟོན་པའི་.....

ཆོག་གི་མིང་ལྟེ། བཀའ་བཟོན་

གནད། གཞན་གྱིས་བཀའ་བཟོན་པ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷སྐད་ཆའི་ཞེ་ཆོག་ལ་

འཇུག་པ་ནི། བཀའ་སྒྲོབ། བཀའ་

སྒྲོས། བཀའ་ལུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཀའ་འཇུག་】ནི་སངས་རྒྱུས་ཆོས་

ལུགས་ཀྱི་གསུང་རབ་པོད་སྐད་དུ་.....

བསྐྱེད་པའི་དཔེ་ཆ་པོ་ཏི་བརྒྱ་དང་.....

བརྒྱད་ཚམ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།

【བཀའ་རྒྱ་མ】ནི་གསལ་དགོས་པའི་

བཀའ་རྟགས་བརྒྱུ་པ་ཡོད་པའི་དངོས་

པོ་གོང་རིམ་ནས་གཉན་ཁེལ་བྱས་.....

པའི་མི་མ་གཉོགས་གཞན་གྱིས་བཟོ་

མི་ཆོག་པའི་འབྲིན་ཡིག་དང་བཀའ་...

ལུང་དཔེ་ཆ་སྐྱེས་ལྟ་བུ། དཔེར་ན།

ཡི་གེ་བཀའ་རྒྱ་མ། གསུང་བཀའ་རྒྱ་

མ་ཞེས་པ་སྐྱེས་ལྟ་བུ། 【བཀའ་རྒྱུད་

པ】ནི་གནད་ཁྱེད་པོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་

ཤིག་གམ་དེ་ལ་དང་པ་བྱིད་ལའོ།
བཀའ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་འདས་པ) ❶ མོ་སྐྱོར་
 བྱི་པའི་དོན་དེ། བཀའ་བྱི་ལྷག་ |
 མ་མོ་དང་ལྷ་གྲ་བཀའ་ནས་འཆོས་ |
 ཏྲ་རྩ་ཅན་ཏྲ་ལྷ་ནས་བཀའ་དགོས་ |
 མི་ནག་ཅན་མི་ལྷ་ནས་བཀའ་ལྷ་བྱ།
 【འགའ་】ནི་ད་ལྷ་བ་ལྷེ། ར་ལྷག་
 འགའ་ཁྱིན་ཡོད་ལྷ་བྱ། 【ཁོར་】ནི་
 ལྷ་ལ་ཆིག་ལྷེ། མ་མོ་དང་ལྷ་གྲ་ཁོར་
 ཅིག་ལྷ་བྱ། འདི་འི་མ་འོངས་པ་དང་
 ད་ལྷ་བ་མ་དགའ་འབྲི་བའང་ཡོད།
 ❷ ལྷ་དང་རས་གྲར་སྐྱེས་ཀ་ར་དང་
 ད་ལྷག་པས་ཡར་བཀའ་ལས་པའི་དོན་.....
 ཏི། བཀའ་བྱི་རས་གྲར་ | རས་
 གྲར་བཀའ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ❸ ལྷ་ན་
 མེད་ལྷ་དང་རས་ལ་མེ་ལྷ་ན་པའི་དོན་དེ།
 ལྷ་མ་ལྷ་ན་བཀའ་ནས་དཔེ་ཆར་བལྟས་
 ལྷ་བྱ།

བཀའ་ལ ❶ ‘འཁེལ་’ ཁྱི་འདས་པ།

❷ ‘འགེལ་’ ལ་ལྷོས།

བཀའ་ས (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....
 འདས་པ) ཁྱི་དང་ལྷ་རེས་ཤིང་.....
 སྐྱེས་ལ་བརྒྱབ་ནས་སེར་ཁ་བཅང་...
 བའམ་གཤགས་པའི་དོན་དེ། ཤིང་

བཞོས་ཤིང་བཀའ་ས | ལྷ་བཞོས་ལྷ་
 བཀའ་ས་ལྷ་བྱ། 【དགས་】ནི་མ་འོངས་
 པ་ལྷེ། དགས་བྱི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
 【འགས་】ནི་ད་ལྷ་བ་ལྷེ། ཤིང་འགས་
 བྱིད་ཁྱི་ལྷ་རེ། ཤིང་འགས་ལའོ། |
 ཤིང་འགས་ཁྱིན་ཡོད་ལྷ་བྱ། 【ཁོས་】
 ནི་ལྷ་ལ་ཆིག་ལྷེ། བྱིད་ཁྱིས་ལྷ་ཁོས་
 ཤིག་ལྷ་བྱ།

བཀའ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་
 པ་དང་ད་ལྷ་བ) གཤམ་ནས་བྱ་བ་.....
 ལྷ་དང་པའི་དོན་དེ། བཀའ་བྱི་
 ལྷ་ན | ལྷ་ན་བཀའ་དགོས་ | ལྷ་ན་
 བཀའ་ལའོ། | ལྷ་ན་བཀའ་བཞིན་ཡོད་ལྷ་
 བྱ། 【བཀའ་ས】ནི་འདས་པ་དང་ལྷ་ལ་
 ཆིག་ལྷེ། ལྷ་ན་བཀའ་ས་ནས་ལྷ་ན་བྱ་
 གཤམ་ཞིགས་ལྷེ | ལྷ་དང་པས་ལྷ་ན་
 བཀའ་ས་ནས་འབྲུང་ | ལྷ་ན་བཀའ་ས་ཤིག་
 ལྷ་བྱ།

བཀའ་ག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....
 འདས་པ) ❶ ལྷ་དང་མོ་འཁྱོག་ཏུ་.....
 བཀའ་པའི་དོན་དེ། ལྷ་ག་མ་བཀའ་ག་
 ལྷ་ས་གཞུ་བཞོས་ | ཤིང་སྐམ་བཀའ་ག་
 ལྷ་ཆག་འགྲོ་ | མཐུབ་མོ་བཀའ་ག་ནས་
 གཤམ་ཀ་བཞིས་ | ཉེས་བཀའ་ག་ | ལྷ་མ་
 བཀའ་ག་ཅིས་པ་ལྷ་བྱ། 【དགའ་】ནི་མ་

ལོངས་པ་སྟེ། དཔུག་བྱའི་གིང་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【འགྲུགས་】ནི་ད་ལྟ་བ་སྟེ། གཞུ
 འགྲུགས་ཀྱིན་ཡོད། | གཞུ་འགྲུགས་
 མ་མཐར་ཞེས་པ་ལ་ལ། 【འགྲུགས་】ནི་མ་མཐར་

བཙུ་འཛིག་བྱས་པ་སྟེ། དམངས་
 ཀྱིས་དམག་ལ་བཀུར་། དམག་གིས་
 དམངས་ལ་གཅེས་གིང་བཀུར། |
 མ་མཐར་སྟེ། བཙུ་མ་མཐར་ཞེས་པ་སྟེ།

དཔའ་ལྷན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་.....
འཆུག་པ་ནི། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་
གིས་རྒྱ་དམག་ལ་བཀོད་ལྷ་བྱ་
༤ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ལྷན་ས་
ལྷན་ས་པོར་གནས་པའི་དོན་དེ། ཁྱེ་
ལ་བཀོད་ནས་ཁྱེ་བ་བཟུང་། ཁྱེད་པ་
བཀོད་། གཉའ་བཀོད་ལྷ་བྱ་། ཁ་
སྐད་ཀྱི་བཀོད་ཟེར་།

བཀོད (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) ❶ ཡི་གེར་བྲིས་བའམ་.....
རི་མཐར་བྲིས་པའི་དོན་དེ། ལོ་རྒྱུས་
རྣམས་ཡི་གེར་བཀོད་། མེ་ཉྱེག་གི་རི་
མ་བཀོད་། ཆོས་ཡིག་གསར་འཁྲུང་ལ་
བཀོད་ལྷ་བྱ་། **【དཀོད】**ནི་མ་འོངས་
པ་ལྟེ། ཡི་གེར་དཀོད་བྱའི་ལོ་རྒྱུས་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་། **【འཀོད】**ནི་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ། ཆོག་རྣམས་ཡི་གེར་འཀོད་ཀྱིན་
ཡོད་། ཡི་གེར་འཀོད་པ་པོ་ཞེས་པ་ལྷ་
བྱ་། **【ཁོད】**ནི་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ། ལོ་
རྒྱུས་རྣམས་ཡི་གེར་ཁོད་ཅིག་ལྷ་བྱ་།
❷ བརྒྱན་པོར་བཞག་པའམ་བདེ་བར་
བྱས་པའི་དོན་དེ། གདན་ལ་བཀོད་།
གནས་ལྷ་བཀོད་། ལུལ་ཁམས་བདེ་ལ་
བཀོད་ལྷ་བྱ་། **【བཀོད་པ་】** 1. ཆགས་
རིམ་དང་རྒྱག་རིམ་གྱི་མིང་ལྟེ། བཀོད་

པ་བྱན་ལྷན་ཆོགས་པའི་ཁང་ཆེན་།
གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་།

2. བབས་གིས་ཀྱི་དོན་དེ། སྒོ་
བཀོད་པ་—སྒོ་བཀོད་། འཆར་
བཀོད་། བཀོད་རྒྱག་། བཀོད་
འདྲམས་པ་། བབས་བཀོད་། འཆར་
བཀོད་། བཀོད་ལུབ་ཅེས་པ་སོགས་
ལྷ་བྱ་།

བཀོད་མ ‘ཚུ་མིག་གི་མིང་.....
གཞན་།

བཀོལ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) ❶ བེད་སྒྱུད་བྱས་པའི་དོན་དེ།
རྟ་བོར་བཀོལ་ནས་ལུད་སྒྱེལ་། དྲོ་
ཅོ་བཀོལ་། བཀོལ་སྒྱུད་བྱས་ལྷ་བྱ་།
【དཀོལ】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དཀོལ་
བྱའི་དྲོ་ཅོ་། ལུར་ཏུ་དཀོལ་བྱའི་
ཆོག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་། **【འཀོལ】**ནི་ད་
ལྟ་བ་ལྟེ། འཀོལ་ལུག་། འཀོལ་
ཀྱིན་ཡོད་ལྷ་བྱ་། **【ཁོལ】**ནི་སྐུལ་
ཆོག་ལྟེ། རྟ་བོར་ཁོལ་ཅིག་། ལུར་ཏུ་
ཁོལ་ཅིག་ལྷ་བྱ་། ❷ ལུར་ཏུ་བཀོར་
པའི་དོན་ལ་འཆུག་པ་ནི། དཔེ་ཆའི་
ནང་གི་ཆོག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལུར་ཏུ་
བཀོལ་ནས་བྲིས་ལྷ་བྱ་།

བཀྲུ

བཀྲུགས་ 'འབྱོག་' གི་འདས་པ་。

བཀྲུལ་ མྱོང་པ་མེད་པ་འཇ་ཐ་གཤམ་.....
བའི་སྐད་ཆའི་རིགས་ཏི་ བཀྲུལ་བའི་
ངག་མ་སྒྲུ | ངག་བཀྲུལ་མ་བཤད་
ལྟ་བུ་。

བཀྲིག་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་) ཐག་བས་མི་སྒྲགས་སོགས་
ཀྱི་ཡན་ལག་བཤམས་པའི་དོན་ཏི་
བཀྲིག་བྱའི་ལྷག་བཀྲིག་དགོས་ལྟ་བུ་。
【འབྲིག་】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ་ ལྷག་འབྲིག་
མཁན | འབྲིག་བྱིད་ཀྱི་ཐག་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་。【བཀྲིགས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ་
ཐག་བས་ལྷག་བཀྲིགས་ནས་བཤམ་.....
བྲེགས་ལྟ་བུ་。【བྲིགས་】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་
ལྟེ་ ལྷག་བྲིགས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་。

བཀྲིགས་ 'བཀྲིག་' ལ་ལྟོས་。

བཀྲེ 'བཀྲེས་' ལ་ལྟོས་。

བཀྲེད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་) བར་ཐག་ཐེ་འོང་བྱ་.....
བཏང་བའི་དོན་ཏི་ མྱོང་བཀྲེད་ |
མྱོང་བཀྲེད་ནས་བལྟས་ལྟ་བུ་。

【བཀྲེད་】ནི་མ་འོངས་པ་。【འབྲེད་】
ནི་ད་ལྟ་བ་。 ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་

པ་ལ་ 'དཀྲེད་' འབྲི་བའང་ཡོད་。

【ཐྱེད་】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་ལྟེ་ མྱོང་ཐྱེད་
ཅིག | མྱོང་ཐྱེད་ཅིག་ལྟ་བུ་。

བཀྲེས་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་) ❶ བར་གས་པའི་དོན་ཏི་
གཡུལ་དོར་དམག་བཀྲེས་ནས་དག་ལ་
འཐབ་ལྟ་བུ་。【དཀྲེ】ནི་མ་འོངས་
པ་ལྟེ་ དཀྲེ་བྱའི་དམག་དང་ཐོ་ཉ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་。【འབྲེད་】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ་
དམག་འབྲེད་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。

【ཐྱེ】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་ལྟེ་ ཐྱེ་ཐྱེ་དམག་
དཔུང་དག་ལ་ཐྱེ་ལྟ་བུ་。❷ ཆོན་ཆོ་
སྒྲགས་པའི་དོན་ཏི་ ཁང་བ་ལ་
ཆོན་བཀྲེས་ལྟ་བུ་。❸ ཐན་ཚུན་
འཐབ་པའི་དོན་ཏི་ གཡུལ་བཀྲེས་ |
གཡུལ་འབྲེད་ | གཡུལ་གིས་རྒྱང་ཁ་
བཀྲེས་ལྟ་བུ་。ཐན་ཚུན་འཐབ་པའི་
འདས་པ་ལ་ 'བཀྲེ' དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལ་
'ཐྱེས་' འབྲི་བའང་ཡོད་。❹ དངོས་
རྣམས་སྐལ་བཤོས་ནས་བྱིན་པ་ལྟེ་ སྐལ་
བ་འབྲེད་ | སྐལ་ཉོག་འབྲེད་ལྟ་བུ་。
❺ འོད་སྤྲོ་བ་ལྟེ་ ལམ་སྤང་བས་འོད་
བཀྲེས་ནས་བར་བལྟན་ལྟ་བུ་。

བཀྲུན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་▽)
སྒྲགས་པའི་ཞེས་ལྟེ་ བཤུ་གཞོག་བྱས་

ན་མི་དཔངས་ཀྱན་གྱིས་བཀྲོན།
བཀྲལ་བཀྲོན་ལྟ་བུ།

བཀྲ

བཀྲ (ལས་ཚིག་རྒྱུ་མཐུན་པ) ❶

མཛེས་པའི་དོན་ཏེ། མེ་ཉག་བཀྲ་
བའི་སྐྱེད་ཚལ། འཇའ་ཚོན་བཀྲ་
བའི་མཁའ་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ འོད་འཛེར་བའི་དོན་ཏེ། འོད་ཟེར་
བཀྲ་བའི་ལྷོག་སྐྱོན། སྐར་ཚལ་
བཀྲ་བའི་མཁའ་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【བཀྲ་ཤིས།】 རྟེ་ལེགས་པ་དང་
ལུན་ལུང་ཚལ་པའི་དོན་ཏེ། བཀྲ་
ཤིས་པའི་ཚིག། བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས་ལྟ་བུ།

བཀྲག (རྒྱན་ཚིག་) འོད་འཛེར་བའི་
དོན་ཏེ། དར་ཆ་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་
དར་དཔར་བཀྲག་མདངས་ཆེ།
བཀྲག་མདངས་འཕྱོ། གོས་ཆེན་
བཀྲག་མདངས་ཅན། བཞིན་ལ་
བཀྲག་མདངས་གསལ་ལྟ་བུ།

བཀྲལ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) མང་པོའི་
ནང་ནས་འདེམ་པའི་བརྟེན་ལ་
འཇུག་པ་ནི། བཀྲལ་བྱ། བཀྲལ་

མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཀྲལ་བས།】 རྟེ་
འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཚིག་ལྟེ། མང་པོའི་
ནང་ནས་བཀྲལ་བ། བཀྲལ་
ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ ‘དཀྲལ་’ གྱི་མ་འོངས་
པ་ལ་‘བཀྲལ་’ འབྲི་བའང་ཡོད།

བཀྲལས ❶ ‘བཀྲལ་’ ལ་སྟོན། ❷
‘དཀྲལ་’ གྱི་འདས་པ།

བཀྲལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་.....
འདས་པ) དཛེས་རྒྱས་མང་པོ་.....
བཤམས་པའམ་བྱུང་བར་བྱས་པའི་.....
དོན་ཏེ། དཛེས་རྒྱས་སྒྲ་ཚལ་བཀྲལ།
ཀྱན་ལ་ཚལ་པར་བཀྲལ། ལུག་བྱ་
རི་ལ་བཀྲལ་ལྟ་བུ། 【དཀྲལ།】 རྟེ་མ་
འོངས་པ་ལྟེ། དཛེས་རྒྱས་དཀྲལ་
དགོས། དཀྲལ་བྱི་དཛེས་རྒྱས་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲེལ།】 རྟེ་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ། འབྲེལ་གྱིན་ཡོད། དཛེས་རྒྱས་
འབྲེལ་མཁན། འབྲེལ་སྟོན་ཁང་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྲོམས།】 རྟེ་རྒྱལ་ཚིག་
ལྟེ། དཛེས་རྒྱས་ཁྲོམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཀྲལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་.....
འདས་པ) མིང་ཚིག་དང་གཞུང་གི་
དོན་གོ་སྒྲ་བར་བཤད་པའི་དོན་ཏེ།
གཞུང་དོན་གོ་དཀྲལ་བ་བཀྲལ་ནས་གོ་
བདེ་བར་བྱས་ལྟ་བུ། 【དགོས།】 རྟེ་མ་

འོངས་པ་མེ: གཞུང་དོན་གྱི་དཀའ་
བ་ནམས་དགྲོལ་དགོས། དགྲོལ་བྱའི་
དཀའ་གནད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། 【འགྲེལ་】
ནི་ད་ལྟ་བ་མེ: གཞུང་དོན་འགྲེལ་
མཁན། མཆན་འགྲེལ་། དཀའ་
འགྲེལ་། ཆོག་འགྲེལ་། དོན་འགྲེལ་།
འགྲེལ་བ་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། 【སྒྲོལ་】
ནི་སྒྲུལ་ཆོག་མེ: གཞུང་གི་དཀའ་
གནད་ནམས་སྒྲོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

བཀྲི 'ཁྱིད' ལ་ལྟོས།

བཀྲིས 'ཁྱིད' ལ་ལྟོས།

བཟུ (བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འདས་པ) རྒྱལ་རྒྱུ་མ་འདས་པར་.....
བྱས་པའི་དོན་ཏེ: ཁ་ལག་བཟུ་
དགོས། བཟུ་བྱའི་ལུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【འབྱུང་】ནི་ད་ལྟ་བ་མེ: ལུ་བ་
འབྱུང་གྱིན་ཡོད། ལུ་འབྱུང་མཁན།
འབྱུང་བྱེད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། 【བཟུས་】
ནི་འདས་པ་མེ: ལུས་དང་ལུ་བ་
བཟུས་ནས་གཙང་སྒྲ་བྱས་ལྟ་བུ།
【སྒྲུལ་】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་མེ: ཟས་སྒྲོད་
ནམས་སྒྲུལ་གིག་ལྟ་བུ།

བཟུམས 'དཟུམ' གྱི་འདས་པ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག།

བཟུས 'བཟུ' ལ་ལྟོས།

བཀྲིན་པ དབུལ་བའི་བརྗོད་ཆིང་།

བཀྲིས ལྷགས་པའི་མིང་གཞན་ཏེ:

བཀྲིས་སྒྲིལ་ལེལ་ལྟ་བུ། 【བཀྲིས་རབ་】
ནི་ལྷགས་པའི་མིང་།

བཀྲོངས (བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) བསད་པའི་ཞེས་མེ,
མ་འོངས་པ་ལ་'དགྲོང' དང་, ད་ལྟ་
བར་'འགྲོང', སྒྲུལ་ཆོག་ལ་'གྲོངས'
འབྱེ།

བཀྲོལ ① (བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) <ཀ> ཆིངས་ཐག་དང་
མཐུད་པ་སོགས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་དོན་
ཏེ: ཐག་པའི་མཐུད་པ་བཀྲོལ།
ལུས་ཀྱི་ཆིངས་ཐག་བཀྲོལ། ལུ་བའི་
སྒྲིག་བྱ་བཀྲོལ་ལྟ་བུ། 【དགྲོལ་】ནི་མ་
འོངས་པ་མེ: དགྲོལ་བྱའི་སྒྲིག་གུ།
དགྲོལ་བྱའི་མཐུད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འགྲོལ་】ནི་ད་ལྟ་བ་མེ: མཐུད་པ་
འགྲོལ་གྱིན་ཡོད། ཆིངས་ཐག་འགྲོལ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【སྒྲོལ་】ནི་སྒྲུལ་
ཆོག་མེ: ཆིངས་ཐག་སྒྲོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།
<ཁ> གོང་རིམ་ནས་གནད་བ་ཐོབ་
པའམ་ཆོག་མཆན་བཀོད་པའི་དོན་ཏེ:
དགྲོངས་པ་བཀྲོལ། བཀའ་འགྲོལ་
ཐོབ་ལྟ་བུ། ② 'དགྲོལ' གྱི་འདས་པ་

མི་འདི་སྐྱེས་པ་གཞན་

བཟུག་

བཟུག་ 'མྱོག་' གི་ལ་འོངས་པ་

བཟུགས་ 'མྱོག་' གི་འདས་པ་

བཟུབ་ 'ཟུབ་' གི་ལ་འོངས་པ་

བཟུབས་ 'ཟུབ་' གི་འདས་པ་

ཀ

ཀ མིས་བཞོས་པའི་ཚུ་འདྲིན་སའི་.....

མིང་མེ་ ཚུ་ཀ | ཀ་ཆེན་ | མོ་ལ་ཀ

(ཀ་ཆེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཀ་ཆུང་གི་.....

མིང་) | ཀ་ཕན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཀང་ ❶ སྐྱོག་ཆགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་.....
རུས་པའི་ནང་གི་ཀང་མར་གྱི་མིང་

❷ ཆ་བའམ་གཞིའི་མིང་ལ་འཇུག་པ་
ནི་ ཀང་འདྲིན་དམངས་དམག་ | སྐྱེ་

ཆོགས་དྲིང་ཕྱགས་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་
པའི་ཀང་འདྲིན་པ་ནི་བཞོ་བོ་དང་.....

ཞིང་པ་རེད་ | མོན་ཉན་གྱི་ཀང་
བཙུགས་ལྟ་བུ་ ❸ 'ཀང་པ་' ཞེས་

པའི་ཆོག་བཟུས་པ་ ❹ སའི་གོ་ལས་

ཉི་མར་སྐྱོར་མེད་སྐྱེས་གཅིག་བྱེད་པའི་.....
འགྲོ་ལམ་དེ་ལ་ཆ་ཁུམ་བརྒྱ་དང་རེ་ལྟ་

བཞོས་པའི་ཆ་རེ་ལ་སྐྱར་ ཀང་ གཅིག་

ཟེར་ ❶ དུལ་གྱི་དང་ཞ་སྐྱེས་སྐྱེས་སྐྱེས་
ཅི་ཆེ་དུལ་གྱི་ཀང་གཅིག་དང་, ཞ་སྐྱེས་
ཀང་གཅིག་ཟེར་

ཀང་བ་ ❶ མི་སྐྱེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱེ་
མའམ་སྐྱེད་མ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ ཆོག་
བཟུས་ན་ 'ཀང་' ཞེས་འདྲི་ཆོག་མེ་

ཀང་ཆེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཀང་བང་】

ནི་བཞོན་པའམ་བཞོད་བྱེད་ཀྱི་མི་.....

བྱེད་མེད་པར་ཀང་པ་སྐྱོས་ནས་འགྲོ་

བའི་མིང་ 【ཀང་ལྷམ་】ནི་འདྲོམས་

ལ་སྐྱོན་པའི་དྲོམ་མའི་མིང་(ལ་མདྲའི་

ལུ་ལ་སྐྱར་) 【ཀང་འདྲིན་པ་】

ནི་ལ་ཚུ་ཤོར་བའི་མི་མེ་ མི་རིགས་ཀྱི་

ཀང་འདྲིན་པ་ཁྱིམ་ལ་སྐྱར་ | ཚུ་ལ་

ཁབ་ཀྱི་ཀང་འདྲིན་པ་བཙོན་ལ་བཙུག་

ལྟ་བུ་ 【ཀང་བམ་】ནི་ཀང་པ་སྐྱེད་སྐྱེད་

པའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ 【ཀང་

དམག་】ནི་དམག་དཔུང་གི་རིགས་.....

ཤིག་ ❷ སྐྱུན་དག་ཆོགས་བཙད་

གཅིག་ལ་ཆོག་ཀང་བཞི་ཡོད་པས་,

ཆོག་ཀང་རེ་ལ་ཀང་པ་གཅིག་ཟེར་

ཀན་ མི་སྐྱེས་ཀྱི་ཁའི་ལ་མགལ་གྱི་.....

ནང་རེས་ཀྱི་མིང་ 【ཀན་ཁྱ་】ནི་ལྷེ་

ཀན་ལ་དེབ་པའི་ཁྱའི་མིང་མེ་ ར་

མཚར་སྐྱེས་ནས་ཀན་ཁྱ་བཙོགས་ལྟ་བུ་

རྟེན (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་) ཀམ་ཆགས་ཕྱིད་པ་ལས་ཕྱིད་པ་ཆུས་... པའི་དོན་ཏེ། ཆང་ལ་མ་རྟེན། ཕྱིས་པ་མངར་ཟས་ལ་རྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ། **【བརྟེན】** བྱི་མ་འོངས་པ་ཆེ། བརྟེན་བྱའི་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བརྟེན་པ་】 བྱི་འདས་པ་ཆེ། མེར་གྱི་མན་ཁེ་རྒྱུ་ཅུ་ཅུ་ལ་བརྟེན་པ་ནས་ཐུན་མོང་གི་མན་ཁེ་འདྲོང་མི་རུང་.....

ལྟ་བུ། **【རྟེན་པ་】** བྱི་སྤྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ།

རྟེན (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་) བདག་པོས་མི་ཤེས་པའི་གོ་སྐབས་..... དང་བསྟུན་ནས་གཞན་གྱི་རྟེན་པོར་..... གྲུངས་པའི་དོན། **【བརྟེན】** བྱི་མ་འོངས་པ། **【བརྟེན་པ་】** བྱི་འདས་པ།

【རྟེན་པ་】 བྱི་སྤྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ།

རྟེན བྱི་མ་རྟེན་རྟེན་པའི་བྱ་དང་ཕྱིད་..... ལ་ཁན་ཏེ། རྟེན་རྟེན། བྱི་མ་རྟེན། རྟེན་པོ། རྟེན་མོ། རྟེན་པ། རྟེན་པོ། རྟེན་པོ་སོགས་ལྟ་བུ།

རྟེན ①འཕྲོངས་ཤིང་མིང་། འདི་ལ་ ‘རྟེན་ཆོས་’ གྲུང་ཟེར། ②བཤའ་ལས་ཕྱི་མིང་།

རྟེན ‘རྟེན་’ བྱི་སྤྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ།

རྟེན་པོ (རྟེན་ཆོག) བྱི་འདྲོང་བ།

རྟེན ① མིང་ལ་སྟོན་ཆགས་ཀྱི་ཕྱི་མིང་།

རྟེན་ཕྱི་མིང་ལས། ②ཕྱི་མོ་དང་རྟེན་གཞིའི་དཀྱིལ་མཆོམས་ཀྱི་མིང་ལ་འབྱུག་པ་ནི། རྟེན་རྟེན། བྱི་མ་རྟེན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

③བར་མཆོམས་ཀྱི་མིང་ལ་འབྱུག་པ་ནི། ལས་རྟེན་ནས་ཐུན་མོངས་། རྟེན་རྟེན་རྟེན་པོ་བཅད་ལྟ་བུ།

རྟེན (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་)

④མ་དོང་སོགས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། མ་དོང་རྟེན་ཕྱི་ཕྱགས་ཁེས་། རྟེན་པོ་མོང་ལྟ་བུ། **【བརྟེན】** བྱི་མ་འོངས་པ་ཆེ། གཏེར་བརྟེན་དགོས་།

བརྟེན་བྱའི་དོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བརྟེན་པ་】** བྱི་འདས་པ་ཆེ། གཏེར་ཁ་བརྟེན་པ་ནས་རྟེན་སྤྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ། **【རྟེན་པོ】** བྱི་སྤྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ། གཏེར་རྟེན་རྟེན་གྱི་ལྟ་བུ།

⑤གྱི་སོགས་ཀྱིས་ཤིང་རྟེན་སོགས་ལ་ལོ་གོ་དང་རྟེན་པོ་བཅོད་པ་ཆེ། ཤིང་ལ་རྟེན་པོ་བརྟེན་། རྟེན་ལ་ལོ་གོ་བརྟེན་ལྟ་བུ།

རྟེན་པོ ‘རྟེན་པོ’ དང་དོན་གཅིག་ཆེ། ‘རྟེན་པོ’ ལ་ལྟ་བུ།

རྟེན་པོ བྱ་དང་རྟེན་པོ་ལས་འདྲོང་..... ཕྱིད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་མིང་།

ཀོམ་ཆུགས་ ལག་པ་གཉིས་འཁར་...
བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་འགྲོང་བའི་.....
འཇུག་མཛུགས་ཀྱི་མིང་།

ཀོམས་ ‘ཀམ་’ ཀྱི་སྐྱལ་ཆིག་།

ཀོས་ ‘ཀོ’ ལི་སྐྱལ་ཆིག་། 【ཀོས་ཀྱི་】
ནི་རི་མོ་དང་ལི་ལོ་ཀོ་བྱེད་ཀྱི་ལོ་བྱེད་...
ཀྱི་མིང་།

ཁྱུ་

ཁྱུ་ ‘ཁྱུ་མ’ ཡང་ཟེར་, ཁྱུ་དང་པ་མིགས་
མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཉག་ཡའི་མིང་...
མེ་ ཁྱུ་དང་པ་མུ་ཁྱུ་ | ཐག་པ་ཁྱུ་མ་
ཁྱུ་ | རས་ཁྱུ་དང་ཁྱུ་མ་གཅིག་ཅིས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཁྱུ་འབམ་】ནི་པན་ཚུན་བསྐྱེད་
བའམ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ་། ཐག་པ་
གཉིས་ཁྱུ་འབམ་ | ལག་པ་གཉིས་ཁྱུ་
འབམ་ | རྒྱགས་བདག་དན་པ་དང་
ཐག་པ་ཁྱུ་འབམ་ནས་མི་དཔལ་ལ་
གནོད་པ་བྱེད་པར་དགས་ཚོན་བྱེད་...
དགོས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ཁྱུ་ཁྱུ་’ ཅིས་
བྱིས་བྱུང་ཆིག་མེ་ ཁྱུ་ཁྱུ་ག་ | ཁྱུ་
བཟུམ་ | ཁྱུ་ཚྱོད་ལྟ་བུ།

ཁྱུ་ག་ ‘ཁྱུ་ག་’ ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཁྱུ་ག་པ་ ‘ཁྱུ་ག་པ་’ ལི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

ཁྱུང་ ①མདོ་དཔལ་མཁོ་མང་ན་མོད་
པའི་རི་དྲགས་ཐིག་གི་མིང་མེ་, དེ་ནི་
དམིགས་པོར་བྱ་དང་འདྲ་ ཞིང་ སྤྱོད་
ཁྱུ་དང་པ་དཔལ་མེར་དང་དཔོ་དགས་
པ་ལོན་། ② ‘ཁྱུང་པ་’ དང་ ‘ཁྱུང་པ་’
ཞེས་པའི་ཆིག་བསྐྱེས་པ་། ③མཐུག་
མདེ་པའི་དོན་ཏེ་། འབྲེ་ཁྱུང་འཇུག་
ཁྱུང་ | ཟ་ཁྱུང་འཇུག་ཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཁྱུང་པ་ ①པཐལ་མཁོ་མོད་པའི་མིང་...
མྱི་མིང་མེ་ མི་ཁྱུང་པ་ | མི་ཁྱུང་ |
མི་ཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཐོགས་ཀྱིས་
དོར་པའི་དོན་ཏེ་། ཐོགས་མོད་ཁེར་
ཁྱུང་ | མི་ཁྱུང་ཉ་ཁྱུང་ | མི་ཁེར་ཁྱུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③གཞན་དང་མ་འདྲིས་
པའི་དོན་ཏེ་། ཁྱུ་ཁྱུང་ | ཐ་ཁྱུང་ |
གཁེར་ཁྱུང་ | དཔལ་ཁྱུང་ཞེས་པ་...
ལྟ་བུ། ④ཅེག་མ་མོད་པའི་དོན་ལ་
འཇུག་པ་ནི་། རས་ལྟ་ཐར་ཁྱུང་ | མི་
ཉག་འདཔ་མ་ཆིག་ཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
⑤ཉའི་སྤྱ་མདོག་དཔལ་པ་།

ཁྱུང་པོ་ (ཁྱུང་ཆིག་) དཔལ་གས་ཆེ་
པའི་ཉ་འབྲི་ཀྱི་སྐྱུ་ཁའི་མིང་མེ་། ཉ་
ཁྱུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆིག་བསྐྱེས་ན་
‘ཁྱུང་’ ཞེས་འབྲི་ཆིག་མེ་། ཉ་ཁྱུང་

ནས་སྐད་ཆ་བཤད་མི་ཤིས་པའི་མི་

● (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) སྐད་ཆ་
གསལ་བོ་བཤད་མི་ཤིས་པར་སྐྱར་.....
པའི་དོན་དེ་ ལྷོ་ལྷགས་ | དག་
ལྷགས་ཤིས་པ་ལྟ་བུ་

སྐྱོད་ མངོན་གསལ་མིན་པའི་གནས་.....
དང་བྱ་སྐྱོད་སོགས་ཀྱི་སྐྱོ་མིང་ལྷོ་ སྐྱོད་
ཤིས་པ་བྱེད་ | སྐྱོད་དོར་པ་གསོག་ |
སྐྱོད་གནོད་པ་བྱེད་ | མངོན་སྐྱོད་མི་
མཐུན་པ་བྱེད་མི་རུང་ལྟ་བུ་ **【སྐྱོད་**
སྐྱར་】 རི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ཐ་
སྐྱོད་ཅིག་ལྷོ་ དཔང་པོ་ལྷོ་ཅམ་ལ་
བརྟེན་ནས་དཔེས་ཀྱི་ཤིས་སྐྱོད་པ་ལ་
མངོན་སྐྱར་དང་དེ་ལྟར་ཤིས་མི་སྐྱོད་
པར་ རྒྱུ་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིས་
དཔོན་པའི་བྱ་དཔེས་ལ་སྐྱོད་སྐྱར་.....
ཟེར་དེ་ མིག་གིས་སྐྱོད་སྐྱར་རིག་མི་
སྐྱོད་ཀྱང་དཔྱད་པ་བཅས་ན་སྐྱོད་.....
སྐྱར་ཤིས་སྐྱོད་ལྟ་བུ་

སྐྱོད་མ མི་ལུས་ཀྱི་སྐྱོ་ལོ་ལོ་ལོ་དང་
ཡོད་པའི་མིང་ **【སྐྱོད་ཟེན་】** རི་སྐྱོད་
མའི་ཟེན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་

སྐྱོད་ཤིས་ བ་ལང་གི་སྐྱོ་ནས་སྐྱར་དུ་
འཕྱར་པའི་སྐྱོ་མིང་མིང་

སྐྱོ

སྐྱོ་ཅིག 'སྐད་ཅིག' གི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་

སྐྱོ་བ (སྐྱོ་ཚིག་)ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོ་ལ་.....
སྐྱོ་པའི་ཆ་ཤིས་མང་པ་ལ་སྐྱོ་བ་ཟེར་
དེ་ ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོ་སྐྱོ་རན་པ་ཤིས་པ་ལྟ་བུ་

སྐྱོ་རགས ལྷོ་བ་ཤེད་པར་འཆིང་.....
བྱེད་ཀྱི་མིང་

སྐྱོ་ག ①སྐྱོ་ཆོས་ཟེར་པའི་ལྷོ་ དཔང་
པོ་ཤིག་གི་མིང་ལྷོ་ རྒྱུ་གས་པའི་
བཞིན་རས་ལ་བསྐྱུ་སྐྱོ་ལོ་ལོ་ལོ་ཆོན་.....
བྱེད་ཆོག་ ②སྐྱོ་སྐྱོ་ལྷོ་བ་བསྐྱུ་ཀྱི་
ནང་གི་སྐྱོ་ཆོགས་ཤིག་གི་མིང་

སྐྱོ་ར མིང་ཆོས་པར་མ་སྐྱོ་བ་ལ་
མ་དགའ་པར་བཤད་པའི་སྐྱོ་ཆོས་.....
མིང་ལྷོ་ སྐྱོ་ར་མ་བཤད་ལྟ་བུ་
'འཁང་ར' དང་དོན་གཅིག་ 'འཁང་'
ལ་ལྷོ་

སྐྱོ་ད ①མི་དང་སྐྱོ་ཆོགས་ཀྱི་ཁ་ནས་
ཐོན་པའི་སྐྱོ་མིང་ལྷོ་ རྒྱུ་སྐྱོ་ | ལྷོ་
སྐྱོ་ | སྐྱོ་སྐྱོ་མོ་ | ལྷོ་གི་ངར་
སྐྱོ་ | འབྲོང་གི་རུང་སྐྱོ་ཅིས་པ་ལྟ་
བུ་ ②(བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
མིག་སྐྱོ་ཀྱི་ 'ཤིས་' དང་ 'ཟེར་' ཤིས་

པའི་དོན་ཏེ། ‘གངས་དགར་ཏེ་མི་
སྐད་པ་དེ། མ་མཐོང་རྒྱུ་ནས་སྒྲ་ཆེ་
པ། གངས་གིལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་འབྲུལ་
སྐད་’ ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ ‘སྐད་ཆ་’
ཞེས་ པའི་མིང་ མཐའ་ པརྟམ་ པ།

❷ སྐའི་མིང་ལྟེ། ར་པོ་ཆེའི་སྐྱ་སྐད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐད་ཅིག ཏུས་ཏེ་ཅང་སྤང་ པ་ ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད། སྐད་
ཅིག་ཉིད་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐད་ཆ བརྗོད་བྱ་ཡོད་པའི་སྐའི་.....
མིང་ལྟེ། དེ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་
གངས་ཆ་ལས་སྒྲིག་རིམ་དེས་ ཅན་.....
ལྟར་བསྒྲིགས་ནས་དོན་ལྡན་པ་དང་.....
པན་ཚན་པར་སྤྱོད་བྱེད་ཅིག་ཡིན་.....
མིང་། མིའི་རིགས་ཁོ་རང་ཡོད་པའི་
པན་ཚན་པར་སྤྱོད་བྱེད་ཅིག་ཡིན།
སྐད་ཆ་ལ་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་སྐད་.....
ཆའང་འདྲུས་ཡོད། ཆོག་བརྟམས་ན་
‘སྐད་’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རྒྱ་སྐད་ |
ཡོད་སྐད་ | བལ་སྐད་ | ཡིག་སྐད་ |
ཡིག་རྒྱར་སྐད་རྒྱར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཡུལ་སྐད་】 བོ་སྐད་རིགས་གཅིག་གི་
ནང་གསལ་ལ་ས་ཆ་མི་འབྲུ་བས་ དེའི་
པའི་སྐད་ཆ་ལྟེ། ཨ་མདོའི་ཡུལ་སྐད་ |

ཨ་མའི་ཡུལ་སྐད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐན ‘རེ་སྐན་’ ཞེས་པ་ནི་དམ་.....
བཅས་བའམ་མནལ་བརྒྱལ་ པའི་ཆོག་
ཀྱོགས་ཏེ། མི་རན་པའི་ཆོག་ལ་ཉན་
རེ་སྐན་ | ཡོད་རེ་སྐན་ལྟ་བུ།

སྐབས་ ❶ ཏུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལས་ཆོག་
ད་ལྟ་པའི་མཐའ་ལ་སྤྱར་ན་བྱ་བ་དེ་.....
བྱེད་བཞིན་པའི་ཏུས་ཀྱི་དོན། དཔེར་
ན། མེ་བ་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་ | དཔེ་ཆ་
ལྟ་སྐབས་ | ལས་ལ་འགྲོ་སྐབས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❷ ཏུས་མཆོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ།
སྐབས་འགའ་ | སྐབས་གིག་ལ་ |
བར་སྐབས་ | དེར་སྐབས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❸ ཆོས་གཞུང་གི་ཏུས་ཀྱི་དེས་
ཅན་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། སྐབས་དང་
པོ་ | སྐབས་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐམ་ ❶ ‘སྐམ་པོ་’ ཡི་ཆོག་བརྟམས་པ།

❷ ‘སྐམས་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

སྐམ་པ དངོས་རྒྱུ་འཆོར་ལེན་བྱེད་
སྤྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ ཅིག་གི་ མིང་ ལྟེ།
མགར་པའི་སྐམ་པ་ | ལྷགས་ཀྱི་སྐམ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐམ་པོ་ (རྒྱན་ཆོག) བརྒན་མེད་.....
པའམ་བརྒན་ཉུང་པའི་དོན་ཏེ། མིང་
སྐམ་པོ་ | ས་སྐམ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆོག་བཟུས་ན་ 'སྐུལ་' ཞེས་འབྲི་ཆེ།
 ཅིང་སྐུལ་ | ས་སྐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【སྐུལ་ས་ཆེན་པོ་】 རྟེན་ས་གཞི་ཆེན་.....
 ཡིན་པའོ། ། 【སྐུལ་དཔལ་】 རྟེན་དཔལ་
 ཡིན་དཔལ་ཆོག་ས་ཀྱི་དཔལ་གྱི་རིགས་
 གཙོ་མོ་ཞེས་ཆེ། སྐུལ་དཔལ་དང་
 རྟེན་དཔལ་, སྐུ་དཔལ་, འཕུལ་
 ཆས་ཆན་གྱི་དཔལ་, རྟེན་འཕུལ་
 དཔལ་ཞེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིང་།

སྐུལ་སྐུལ་ ①ག་ཟས་ལ་བཞུགས་ཆུང་འོ་.....
 གནས་སྐུལ་གྱི་ཡིང་ཆེ། གཡག་
 སྐུལ་སྐུལ་ | སྐུལ་སྐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ② 'སྐུལ་སྐུལ་' ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ་
སྐུལ་སྐུལ་པ་ སྐུ་གུ་ཆེས་པའི་རྒྱས་པ་.....
 ཡོད་པའི་མོ་སྐུལ་གྱི་ཡིང་ཆེ། འབྲི་
 སྐུལ་སྐུལ་ | བཟོ་མོ་སྐུལ་སྐུལ་ | བ་
 མོ་སྐུལ་སྐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
 བཟུས་ན་ 'སྐུལ་སྐུལ་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ།
 འབྲི་སྐུལ་སྐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐུལ་ 'སྐུལ་མ' ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་
 པ་།

སྐུལ་མ ①ནམ་མཁའ་འདྲིལ་ནས་
 རང་གིས་འོད་འབྱིན་པའམ་གཞན་གྱི་
 འོད་ཟླ་པར་བརྟེན་ནས་འོད་འཕྲོ་
 པའི་གནས་གཞུགས་ནས་ཀྱི་སྐྱེ་.....

ཡིང་། རྒྱན་པར་མཆན་མོ་མཁའ་
 དཔྱིད་ས་སྐུ་འོད་ལམ་ལམ་བྱིན་པའི་.....
 གནས་གཞུགས་ལ་སྐུལ་མ་ཟེར་དེ།
 སྐུལ་མ་ཆེན་ཐུག་དང་སྐུལ་མ་མོ་.....
 བརྟེན་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་ 'སྐུལ་'
 ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ། སྐུལ་མའི་ཆོག་སྐུལ་
 ལ་སྐུལ་ཆོག་སྐུལ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། 【སྐུལ་
 ཅིས་】 རྟེན་གནས་རིག་གི་བཟུན་བཙོས་
 དང་ལོ་མོ་ཅི་ཚུལ་གྱི་ཡིང་། 【སྐུལ་
 མདའ་】 རྟེན་མཁའ་དཔྱིད་ས་སྐུ་པའི་གོ་
 ལམ་སྐོར་པ་བརྒྱུ་བ་ནས་འགྲོ་བའི་.....
 དངོས་གཞུགས་སྐུ་མཆོག་སྐུ་པའི་གོ་
 ལམ་མཁའ་སྐུ་བ་ནས་པའི་གོ་ལམ་.....
 མཁའ་དཔྱིད་ས་ལ་གཙུག་བརྟེན་གྱིས་
 ཆོ་འོད་འབྱིན་པ་དེ་ཡིན། ②ཐིང་
 ཆད་འཇལ་པའི་ཐེ་ཆན་གྱི་ཡིང་ཆེ།
 སྐུལ་མ་བརྒྱ་ཞོ་གང་, ཞོ་བརྒྱ་གང་
 གང་ཡིན། ③སྐོར་མོ་ཅི་པའི་ཐེ་ཆན་
 གྱི་ཡིང་ཆེ། སྐུལ་མ་བརྒྱ་སྐོར་ལྷུ་
 གཅིག་དང་སྐོར་ལྷུ་བརྒྱ་སྐོར་མོ་.....
 གཅིག་ཡིན། ④ཐིན་རེར་ལས་ག་ལས་
 པའི་ཐོབ་ཆའི་ཅི་གཞི་ལ་ཡང་སྐུལ་.....
 མཁའ་ལས་སྐུལ་ཟེར་ཞིང་ 'ལས་ཆ'
 ཟེར་བའང་ཡོད། །བ།

སྐུལ་ 'སྐུལ་པ' ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་

སྐལ་པ གོ་སྐལ་པ་ལོ་ལ་འཆམས་ཀྱི་...
མིང་མེད། ད་ལོངས་པེ་ཅིན་ལ་འགྲོ་
ཐུང་སྐལ་པ་ཐུང་ལྟ་བུ།

སྐལ་པ ཆིག་པ་ཐུག་ན་ 'སྐལ་' ཞེས་...
འབྲི་ཆིག་། ❶ དངོས་རྒྱུ་པ་གོས་ནས་
ཐོབ་ལོས་པའི་ཁག་གི་མིང་མེད། འབྲུ་
པ་གོས་པའི་སྐལ་པ། འབྲུ་སྐལ་།
འབྲུའི་སྐལ་པ། ཟས་སྐལ་། ཟས་ཀྱི་
སྐལ་པ། རྟོར་སྐལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ རྩོམ་པ་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཀྱི་
དོན་དེ་ 'སྐལ་མཉམ་གཞན་ལ་ཡན་
ཐུང་གཞུང་འདི་བཅུམས་' ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❸ རྩོངས་དང་ཁྱིམ་རྩོ་བཏགས་
པའི་ 'བསོད་ནམས་' ཀྱི་དོན་དེ་ སྐལ་
དམན། སྐལ་བཟང་། སྐལ་ལྷན་
ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

སྐལ་པ མཐོ་མར་འགྲོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་...
དམ་ཐུང་ཆས་ཀྱི་མིང་མེད། མིང་སྐལ་།
རྩོ་སྐལ་། རྩོམ་སྐལ་། སྐལ་སྐལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【སྐལ་གདང་】 རི་སྐལ་
འགམ་ཀྱི་པར་སྐལ་བྱེད་མིང་དཔྱད་...
གི་མིང་། 【སྐལ་འགམ་】 རི་སྐལ་ཀྱི་
འགམ་གཉིས་ཀྱི་མིང་རིང་པོའི་མིང་།
【སྐལ་ཐེམ་】 རི་རྩོ་སྐལ་སོགས་ཀྱི་ཐེམ་
པའི་མིང་།

ཐུང་ཐུང་གི་ཞེས་མེད། ཐུང་ཐུང་སྐལ་
པའི་པར་རྩོན། ཐུང་ཐུང་གས། ཐུང་
པ། ཐུང་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུང་
གཏུང་】 རི་མི་གི་པའི་ཐེམ་རྩི་ཞེས་།
【ཐུང་ཆུང་】 རི་མི་གཉིས་གམ་མང་པོའི་
ཆུང་བྱེད་མཁན་ཀྱི་མིང་ཞེས་། 【ཐུང་
ཞབས་】 རི་མི་ཐོབ་པར་ཅན་ལ་ཞེས་
བྱེད་པའི་ཆིག་མེད། ཐུང་ཞབས་ཐུང་
ཐུང་། ཐུང་ཞབས་ཐུང་ཐུང་། ཐུང་
ཞབས་ཐུང་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་
ལ་ 'ཐུང་ཐོགས་' ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཐུག་ ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་
པ) ཐུང་རྩོ་སོགས་ཐུལ་དུ་བཞག་...
ནས་ཐུལ་པམ་བཅད་དེ་ཐུལ་ཁ་ཐོབ་...
མཁན་ཀྱིས་ཐུང་རྩོ་ལེན་པའི་ཆེད་མོ་...
མི་འཆམ་པ་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ ཐུན་
པར་ 'ཐུལ་ཐུག་པ་' ཟེར། མ་འོངས་
པར་ 'བཐུག་' དང་, འདས་པར་
'བཐུགས་', ཐུལ་ཆིག་ལ་ 'ཐུགས་'
ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་ཡོད། ❷ ཐུལ་བཐུགས་
ནས་ཐོབ་པའི་ཐུང་རྩོ་ལའང་ 'ཐུག་'
གམ་ 'ཐུགས་' ཟེར།

ཐུགས་ 'ཐུག་' ལ་ལྷོས།
ཐུང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་པ)
❶ རྩོག་དུ་ཐུག་པའི་དོན་དེ་ མིང་ན་

ཐུང་མི་ཏུང་། མི་དན་ཐུང་མཁན་ལ་
ཞེས་པ་ཡོད་ལྟ་བུ། 【བཐུང་】ནི་མ་
འོངས་པ་མེད། བཐུང་བྱའི་ནོར་རྩལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཐུངས་】ནི་འདས་
པ་མེད། རྒྱལ་ཏུ་བཐུངས་ནས་དགུ་ལ་
འབབ། བཐུངས་པའི་དཔག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཐུངས་】ནི་ཐུལ་ཆིག་མེད། ཐུངས་
ཞིག་ལྟ་བུ། ① ཡོད་ཡིག་ཆིག་པར་
གཉིས་གསུམ་རེ་ཆིག་པར་གཅིག་ལ་
བསྐྱུས་ནས་འབྲི་ཚུལ་ཞིག་གམ་ཆིགས་
བཅད་ཀྱི་ནང་གི་བཐུར་རྩོམ་བྱས་པའི་
ཆིག་རྩལ་མའི་ཆབ་ཏུ་གྱུ་ལ་འབྲི་
བའི་དོན་ཏེ། ཡི་གེ་བཐུངས་ནས་
བྱིས་། ཆིག་བཐུངས་ལྟ་བུ།

ཐུངས་ ‘ཐུང་’ལ་སྟོན།

ཐུང་ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་
བ) ཆོན་ཅི་དང་ཐུམ་སྟགས་དངོས་
རྩལ་ཀྱི་དོན་ལ་འགོ་ཏུ་བཅུག་པའི་དོན་
ཏེ། ཆོན་ཐུང་མཁན་། ཐུང་ཀྱི་ཡོད་
ལྟ་བུ། 【བཐུ】ནི་མ་འོངས་པ་མེད།
ཐུམ་བཐུ་དགོས་། བཐུ་བྱའི་ཐུམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཐུས་】ནི་འདས་པ་
མེད། ཆོན་ཅི་བཐུས་ནས་མདོག་
བཐུར་། ཆོས་བཐུས་མ་། བཐུས་
པའི་ཆོན་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུས་】

ནི་ཐུལ་ཆིག་མེད། ཐུམ་ཐུས་ཞིག་ལྟ་
བུ། ② ‘ཐུང་’པ་ཞེས་པའི་བཐུས་
མིང་།

ཐུང་པ་ ① བམ་དང་གིང་བལ་གསེ་
མ་གྱི་ན་བལ་སྟགས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བའི་
དངོས་རྩལ་རིང་པོ་སྤྱ་མའི་མིང་།

② ཐུང་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་རྩལ་
ཀྱི་མིང་མེད། ཐུགས་ཀྱི་ཐུང་པ་།
ཟངས་ཀྱི་ཐུང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

③ ཆིག་བཐུས་ན་‘ཐུང་’ཅེས་འབྲི་མེད།
རས་ཐུང་། ཐུགས་ཐུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་པོ་ ཐུང་མའི་ཐུན་ལྷ་མོ་ནི་ཁྱོ་
པའི་ཐུང་པོ་ཡིན།

ཐུང་མོ་ ཁྱོ་པའི་ཐུན་ལྷ་མོ་ནི་ཐུང་
མའི་ཐུང་མོ་ཡིན།

ཐུམ་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་
བ) བཐུངས་པ་དང་བསྐྱེད་པའི་སྟག་
རྩལ་མེད། ཐུང་ཐུམ་། ཀང་པ་ཐུམ་ཀྱི་
ཡོད་། ལག་པ་ཐུམ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【བཐུམ་】ནི་མ་འོངས་པ་མེད།
ལག་པ་བཐུམ་དགོས་། བཐུམ་བྱའི་
ལག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཐུམས་】ནི་
འདས་པ་མེད། ཀང་པ་ནད་ཀྱིས་
བཐུམས་། ཡན་ལག་བཐུམས་ནས་
ཉལ་ལྟ་བུ། 【ཐུམས་】ནི་ཐུལ་ཆིག་མེད།

ལག་པ་སྐུལ་སྐྱོད་ལྟ་བུ།

སྐུལ་སྐྱོད་ 'སྐུལ་'ལ་སྐྱོད་།

སྐུར ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དུ་མ་

ལྟ་བུ་དང་སྐུལ་ཚིག་) <ཀ>མི་གཞན་

དང་སྐྱུགས་ཁང་ལ་དངོས་རྒྱུ་དང་མ་

ཡི་གེ་སྐྱུགས་བཅའ་ནས་སྐྱོད་སྐྱོད་ལ་མ་

སྐྱོད་དུ་བརྒྱུག་པའི་དོན་ཏེ། ཡི་གེ་

སྐུར་ལུ་ལ། ཡི་གེ་སྐུར་ལུ་ལ།

ཡིག་ལུ་ལ། ལུ་ལུ་ལ། ཡི་གེ་ལུ་ལ།

ཅས་པ་ལྟ་བུ། [སྐུར་འདེབས་]ནི་

སྐུར་བ་དང་དོན་གཅིག་ལྟེ། སྐུར་

འདེབས་མ་བྱིད་ལྟ་བུ།

སྐུལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དུ་མ་

བ་དང་སྐུལ་ཚིག་)སྐུལ་སྐྱོད་བྱིད་པའི་

དོན་ཏེ། ལྟ་པ་སྐྱུགས་ཀྱིས་སྐུལ་

ལུ་ལ། མི་ལ་ཚིག་གིས་སྐུལ་ལུ་ལ།

སྐུལ་ལ། སྐུལ་ལྟེ། ལུ་ལྟེ།

སྐུར་ལུ་ལ། འདོད་ལུ་ལ། ལུ་ལ་མ་

གཞན་

སྒྲིག་ རྒྱ་སྒྲིག་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་.....

སྒྲིག་ཚུགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ་, 'སྒྲིག་'
གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

སྒྲིག་སྒྲིག་ རྒྱ་མདོག་ཁམས་མེད་, མཆོད་བ་
དང་མཆོད་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་, མེད་མེད་
བར་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིལ་མེད་པ་, ཏུས་
སྒྲིལ་ཞིང་ཁ་དང་ན་མང་ཏུ་ཉ་སྒྲིག་.....
དང་འབྲུ་སྒྲིག་སྒྲིག་བའི་བྱ་ཞིག་གི་.....
མིང་ཡིན་ འདི་ལ་'རི་སྒྲིག་སྒྲིག་'
ཟེར་བའང་ཡོད་,

སྒྲིག་ 'སྒྲིག་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

སྒྲིག་₁ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ་)
བ) རྒྱ་ཆ་གསལ་མེད་བར་བྱས་བའང་
ཐེ་ཏུ་དུ་བཅང་བའི་དོན་ཏེ་

ལུ་བ་བྱས་ནས་ཉེ་མར་སྒྲིལ་གྱིན་.....
ཡོད་ | ལུ་བ་ཉེ་མར་སྒྲིལ་མཁན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ **【བསྒྲིག་】** རི་མ་འོངས་

པ་ལྟེ་ ལུ་བ་བསྒྲིལ་དགོས་ |

བསྒྲིལ་བྱའི་ལུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【བསྒྲིག་སྒྲིག་】 རི་འདས་པ་ལྟེ་ ལུ་བ་

བསྒྲིལ་ནས་ཀྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【སྒྲིག་སྒྲིག་】 རི་སྒྲིལ་ཚིག་ལྟེ་ ལུ་བ་ཉེ་

མར་སྒྲིལ་ཤིག་ལྟ་བུ་ **【སྒྲིག་སྒྲིག་】** རི་

ཤིང་པའི་དོན་ལྟེ་སྒྲིལ་བའི་རྒྱ་ཆ་ཚིག་

ལྟེ་ ལུས་སྒྲིལ་སྒྲིག་ | ཤ་སྒྲིལ་ | སྒྲིལ་
ནད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་

སྒྲིག་₂ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ་)

ཆེ་ཞིང་རིགས་སྒྲིལ་བའི་ཏུས་པ་ཏུས་
བའི་དོན་ཏེ་ མེ་ཏོག་སྒྲིལ་གྱིན་འབྲུག་
ལྟ་བུ་ **【བསྒྲིག་】** རི་མ་འོངས་པ་

ལྟེ་ མེ་ཏོག་བསྒྲིལ་གྱི་དོན་ལྟ་བུ་

【བསྒྲིག་སྒྲིག་】 རི་འདས་པ་ལྟེ་ མེ་ཏོག་
བསྒྲིལ་ནས་འདབ་པ་ལྟ་བུ་

སྒྲིག་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ་)

གོང་རིམ་ལས་མང་ཚུགས་ཀྱིས་བྱ་.....
བའང་ལས་དོན་ཞིག་བྱིད་ལམ་ན་.....
ཏུ་གཏན་ཁེལ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ་

དམངས་བཅུགས་སྒྲིལ་བྱའི་དགོས་ཀྱིན་
ཞིག་སྒྲིལ་བཞིན་ཡོད་ | གོ་གནས་སྒྲིལ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【བསྒྲིག་】** རི་མ་

འོངས་པ་ལྟེ་ བསྒྲིལ་བྱའི་གོ་གནས་ |

དགོས་ཀྱིན་ཏུ་བསྒྲིལ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་.....

བུ་ **【བསྒྲིག་སྒྲིག་】** རི་འདས་པ་ལྟེ་

དགོས་ཀྱིན་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་སྒྲིལ་གྱིན་.....

བྱས་ | བསྒྲིལ་བའི་འགན་བྱུང་པ་.....

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【སྒྲིག་】** རི་སྒྲིལ་ཚིག་

ལྟེ་ དགོས་ཀྱིན་ཏུ་སྒྲིལ་ཤིག་ལྟ་བུ་

སྒྲིག་སྒྲིག་ བྱན་པའི་མིང་ལྟེ་ སྒྲིལ་རི་

སྒྲིག་སྒྲིག་པ་ | ཀ་པེད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་བྱན་ |

ཅུས་ཐལ་ཁྱི་སྐྱུ་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་

སྐྱེད་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་.....

བ) ❶ འདྲོད་པ་དང་རེ་བ་ཆེན་པོར་
བྱས་པའི་དོན་ཏེ། རེ་བ་སྐྱེད་མཁན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེད་】ནི་མ་འོངས་
པ་ལྟེ། འདྲོད་པ་བསྐྱེད་དགོས་ལྟ་

བུ། 【བསྐྱེདས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།

རེ་བ་བསྐྱེདས་ནས་ཡིད་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ།

【སྐྱེདས་】ནི་སྐྱེལ་ཆིག་ལྟེ། རེ་བ་

སྐྱེདས་ཆིག་ལྟ་བུ། ❷ མ་ཆང་བ་.....

ཆང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆིག་མ་

ཆང་བ་ཁ་སྐྱེད་དགོས་། ཆིག་ཁ་གས་ཁ་

བསྐྱེདས་ནས་ཆ་ཆང་བར་བྱས་ལྟ་བུ།

སྐྱེདས་ 'སྐྱེད་' ལ་སྟེས་།

སྐྱེན་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་.....

བ་དང་སྐྱེལ་ཆིག་) ❶ ལུ་བ་དང་ལུ་

སྐྱུ་ལ་མི་ལ་བྱེད་ཏུ་འཁུག་པའི་དོན་.....

ཏེ། བ་ལས་བྱིས་པ་ལ་ལུ་སྐྱེན་བྱིན་

ཡོད་། བྱིས་པ་ལ་ལུ་བ་སྐྱེན་མཁན་།

ལུ་སྐྱེན་ཆིག་། ལུ་སྐྱེན་ཆིག་ལྟ་བུ།

【བསྐྱེན་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་

པ་ལྟེ། བྱིས་པ་ལ་ལུ་སྐྱེན་བསྐྱེན་དགོས་།

བསྐྱེན་བྱེད་ལྟེས་། བྱིས་པར་ལུ་སྐྱེན་

བསྐྱེན་ནས་སྐྱེས་གུར་བསྐྱེལ་ལྟ་བུ།

❷ ལུ་གོས་སྐྱེན་པ་དང་མཚན་པའི་.....

བྱ་བ་ལ་འཁུག་པ་ནི། ལུ་གས་ཆིག་

ཏུ་ལ་སྐྱེས་མཁུར་བསྐྱེན་། བེབྱེད་སྐྱེ་

ལ་སྐྱེ་ཐག་བསྐྱེན་། ལག་འགོ་ལ་གཏུ་

བྱ་བསྐྱེན་ཞེས་པ་སྐྱུ་ལ་ལྟ་བུ།

སྐྱེན་པ་ རི་དུགས་འདྲིན་བྱེད་བྱི་.....

མཛེལ་བྱེད་ཡིད་ཅིང་།

སྐྱེན་བུ་ བྱ་དང་རི་དུགས་འདྲིན་བྱེད་

བྱི་ཆུ་བྱེད་ཡིད་ཅིང་།

སྐྱེབ་ བྱ་སྐྱེག་དང་སྐྱེ་གོན་བྱི་ཡིད་ལྟེ།

'སྐྱེབས་' བྱི་འབྱི་ཚལ་གཞན་།

སྐྱེབས་ ❶ བྱ་བ་ཆགས་ལུ་ཆུད་པ་ལ་.....

སྐྱེབས་ལུ་ཆུད་ཐེར་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ།

དབྱིད་སྐྱོད་བྱ་སྐྱེག་གི་བྱ་བ་རྒྱུས་.....

སྐྱེབས་ལུ་ཆུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དགའ་

ངལ་བྱི་གནས་ལྟེ། སྐྱེབས་ལུ་ཆུད་ལྟ་བུ།

སྐྱེམ་ ❶ བཏུང་བ་བྱེད་ཡིད་ལྟེ། སྐྱེམ་

འཁུང་། སྐྱེམ་ཏུ་ཆུ་འཁུང་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ། ❷ (བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་།) ལུས་

པའི་ནང་གི་ཆུ་རེ་ཆུང་ཏུ་སྐྱོད་ནས་.....

བཏུང་བ་འཁུང་འདྲོད་སྐྱེས་པའི་དོན་

ཏེ། ལུས་སྐྱེམ་ནས་ཆུ་ཁར་བཞུགས་།

སྐྱེམ་ནས་ཆུ་བཅལ་ལྟ་བུ།

སྐྱེམས་ 'སྐྱེམ་' བྱི་སྐྱེལ་ཆིག་།

སྐྱེར་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་.....

བ་དང་སྐྱེལ་ཆིག་) ❶ ལུ་བ་གཞིག་.....

གི་མཐའ་འཁོར་དུ་བརྒྱུག་པའི་དོན་
 ཉི: རྒྱ་ཁྱུག་གིས་རྒྱ་འཁོར་སྐྱོར་
 གྱིན་ཡོད། སྐྱོར་ཕལ་ལྔ། ལག་སྐྱོར་
 སྐྱོར་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བསྐྱོར】 རྗེ་མ་
 འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེ: འཁོར་ལོ་
 བསྐྱོར་དགོས། བསྐྱོར་བྱའི་འཁོར་
 ལོ། རང་འཐག་བསྐྱོར་ནས་བྱེ་
 འཐག་ལྟ་བུ། ❷ ཁ་ལོ་བརྒྱུར་བའི་
 དོན་ཉི: བརྗེ་བས་འབྱུལ་འཁོར་
 བསྐྱོར། ཆེ་ཁྱེ་བསྐྱོར་ལྟ་བུ། ❸
 མཐའ་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉི: རང་དམག་
 གིས་དག་དམག་བསྐྱོར། ཡུང་ར་
 བསྐྱོར། ཤིང་ར་བསྐྱོར། རྩོག་ར་
 བསྐྱོར་ལྟ་བུ། ❹ ཁ་ཕྱོགས་བརྒྱུར་
 བའི་དོན་ཉི: ལུ་མགོ་ཤར་ཕྱོགས་ལུ་
 བསྐྱོར། ཏྲ་ཁ་ཕྱིར་བསྐྱོར་ལྟ་བུ།
 ❺ བསྐྱུ་བྱིད་དམ་ཐབས་ཀྱིས་བྱི་
 བའི་དོན་ཉི: མི་རན་པས་གཞོན་རྒྱ་ཆེ་
 ཁ་སྐྱོར་བར་དོགས་རྩོད་བྱིད་དགོས།
 བར་གནས་པ་རྩམས་དང་ཕྱོགས་ལུ་
 ཁ་བསྐྱོར་དགོས། ཁ་སྐྱོར་ཅིག་
 ལྟ་བུ།

སྐྱོལ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་
 བ་དང་སྐལ་ཆེག) འབྱུལས་པའམ་
 སྐྱོར་བའི་དོན་ཉི: རྒྱལ་ཁབས་

སྐྱོར་ཕལ་ལྔ། ས་མཐའ་སྐྱོར་ཅིག་
 ལྟ་བུ། 【བསྐྱོར】 རྗེ་མ་འོངས་པ་
 དང་འདས་པ་མེ: རྒྱལ་ཁབས་བསྐྱོར་
 དགོས། 'བྱ་རྗེ་བྱང་བྱང་དཀར་མེ་
 གཞོག་གཅིག་ང་ལ་གཡོར་དང་, ཐག་
 སིང་གཞན་ལ་མི་འགྲོ་, མི་ཐང་བསྐྱོར་
 བས་ཐོབས་ཡོང' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【སྐྱོར་
 བ】 རྗེ་མེ་བའི་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་འགྲོ་
 བའི་བྱ་བའི་མིང་ལྟེ: སི་ལ་སྐྱོར་
 བ་བྱས། སའི་གོ་ལས་ཉི་མར་སྐྱོར་བ་
 བྱིད་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ། ❷ ཆོན་པ་
 གཅིག་གམ་ཁག་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ:
 མི་སྐྱོར་གཅིག། སྐྱོར་ཁག། ཆོང་
 སྐྱོར། དམག་སྐྱོར་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུ། ❸ འོངས་གཏོགས་བྱི་དོན་ཉི: ལྷན་
 དཔེའི་སྐྱོར། ཆོན་སྤྱི་གི་སྐྱོར་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❹ སི་དུ་འབྲེལ་ཆོན་ལྷན་ན་
 ལས་ཆེག་ལ་'བསྐྱོར' འདི་གཅིག་ལུ་
 མ་གཏོགས་'སྐྱོར' མི་འབྲི།

སྐྱོལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བ་
 དང་སྐལ་ཆེག) མེ་ཐུར་ནས་རྒྱ་སྤྱོགས་
 ཁོལ་དུ་བརྒྱུག་པའི་དོན་ཉི: ངས་འོ་
 མ་སྐྱོལ་གྱིན་ཡོད། འོ་མ་སྐྱོལ་བྱིད་
 གྱི་ཕྱོད། འོ་མ་སྐྱོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།
 【བསྐྱོལ】 རྗེ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་

པ་མེ: འོ་མ་བསྐྱལ་དགོས། ། བསྐྱལ་
འཁྱིའོ་མ། ། འོ་མ་བསྐྱལ་ནས་ཁོལ་
ཆེ་ལ།

အမှတ် ၁၂၊ ဝါသနာ့ဇွဲရာ။

(c)

ལྷ ❶ (ལྷ་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྷ་...
 བ) ལྷ་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ལྷ་, ལྷ་
 འབྲེལ་ལས་ 'ལྷ་ལྷ' དང, འབྲེལ་ལས་
 'ལྷ་ལྷ', ལྷ་ལྷ་ལྷ་ 'ལྷ་ལྷ' ལྷ་
 འབྲེལ་ལྷ་ལྷ་. ❷ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་. 【ལྷ་ལྷ་】 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་. ❸ 'ལྷ་ལྷ' ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་. ❹ 'ལྷ་ལྷ' ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་.

सु.ग. सु.सु.ग.नि.बी.स.

[illegible]

མཐོང་། ●(ལྷན་སྟེག) <ཀ> བཅད་པ་ཡི་
བརྒྱུ་ཤིང་། རྩའི་ཕྱི་ཁྲིའི་ སྐྱེ་ སྐྱེ་ལྷོ་།

[illegible]

【ལྷ་ཁྱིམ།】 རི་འཕྲུག་པ་སྐྱུན་གྱི་པར་།
 བཀོད་སྒྲིག་གྱི་དཔེ་རིས་རྣམས་རིམ་
 གྱི་མིང་ལྟེ། །ཁང་བའི་སྐྱ་ཁྱིམ་བརྒྱབ་
 ལྟ་བུ། <ག> ལྷ་ཁྱིམ་མེད་
 བའམ་ཁྱུང་བའི་དོན་ཏི། ལྷ་ཁྱིམ་
 བོ། | ལྷ་བལྟས་སྐྱ་འཁྱུང་། ལྷ་ཁྱིམ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ང> ལྷ་ཁྱིམ་ལ་
 ལྷ་བལྟས་མེད་པའམ་སྐྱ་བཏང་མེད་
 བའི་དོན་ཏི། ལྷ་ཁྱིམ་སྐྱ་འདེབས་ལ་
 ལྷ་ལྟ་བུ། ❶ བརྒྱན་པའི་སྐྱ་ལྷ་
 ལྷ་ཁྱིམ་པའི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ཁྱིམ་དང་
 བརྒྱན་པ་ལ་སྐྱ་ལྷ་ལྟེ། ལྷ་ཁྱིམ་དང་།
 བརྒྱན་པ་ལྷ་ཁྱིམ་དུ་བལྟས་པ་ལ་སྐྱ་ལྷ་ལྟེ།
 ལྷ་ཁྱིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[illegible]

ཐུ་མི བཞོན་པ་ལ་ཞོན་ནས་འགྲོ་.....
མཁན་གྱི་མི་

ཐུ་རེངས ①ནམ་ལངས་ཁར་.....
མཁའ་དབྱིངས་མཐོན་པོར་ ཤར་ བའི་
ཉི་འོད་གྱི་མིང་ ②ནམ་ལངས་ཁའི་
རུས་གྱི་མིང་

ཐུག ① ‘ཐུག་པ་’ ཡི་ཆོག་བརྟུན་པ་
② ‘ཐུ་ག’ ཡི་ཆོག་བརྟུན་པ་མེ་ ཐུ་
གའི་ཆང་ལ་ ‘ཐུག་ཆང་’ ཟེར་བ་ལྟ་བུ་
ཐུག་པ་ གཞང་ལམ་ནས་ཐུ་ ལ་ རྟོར་
བའི་སྒྲིགས་མའི་མིང་ ཆོག་བརྟུན་ན་
‘ཐུག’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་

ཐུང ཉུའི་སྤྱ་ཁ་དམར་ བཤ་གི་ མིང་
མེ་ ཉ་ཐུང་པོ། ཐུང་དམར་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ འདི་ལ་ ‘ཐུང་ཐུང་’ འབྲི་བ་
ཐུབ་ཆེ་

ཐུང་རྒྱལ ①ཆོག་པ་སྒྲིགས་པ་ཐུག་
ཐུའི་ཐེ་ལུའི་མིང་ ② ‘ཞལ་ཞལ’ གྱི་
བར་ཆེང་

ཐུབས ཐུབས་གནས་དང་ ཐུང་ ཐུབ་
ཐུང་མཁན་གྱི་མིང་མེ་ མི་དམངས་གྱི་
མགོན་ཐུབས་ཀྱང་ཁན་ཉང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། མེ་ལ་ཐུབས་མ་རེ་ལྟ་བུ་

ཐུར ‘ཐུར་མོ’ ཞེས་བའི་མིང་མཐའ་
བརྟུན་པ་

ཐུར་མོ ①ཡོངས་གྲགས་ལ་ ‘ཐུར་པ་’
ཟེར་བའི་ཐུ་བྱ་ཞིག་ ②ཐུ་པལ་ཆེར་
དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཐུ་བྱ་མཆོ་དང་.....
མཆོ་ཕུར་གནས་གིང་ཉ་ དང་ཐུང་.....
སྒྲིགས་ཐ་བ་ཞིག་མེ་ ཐུ་སྤང་ཏུ་ ‘ཐུག’
ཟེར་བ་དེ་ལ་རྟོག་འཛིན་བའང་ཡོད་
ཆོག་བརྟུན་ན་ ‘ཐུར’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་
མེ་ ཐུ་ཐུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐུས གནས་གཞན་ཏུ་སྒྲོ་བའི་དཔེས་
ཐེས་གྱི་མིང་མེ་ འབྲོག་པས་ཐུས་སྒྲོར་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐི ① (ཐིང་ འབྲེལ་ ལས་ ཆོག་ད་ལྟ་
པ) ཐུ་ཡོན་ལྷངས་ པའམ་ ཐུ་ ཡོན་
བཏང་བའི་དོན་ཉི་ འབྲུ་ཐི་བཞིན་
ཡོད། འབྲུ་ཐི་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【བཐི】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་ དང་ཅེ་
བཐི་དགོས། 【བཐི་བུའི་འབྲུ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ 【བཐིས】ནི་འདས་པ་མེ་ འབྲུ་
བཐིས་ པར་ ཐིན་ པ་ འཇལ་ ལྟ་བུ་

【ཐིས】ནི་ཐུལ་ཆོག་མེ་ ཐིས་ཀྱིག་ལྟ་
བུ་ ② ‘ཐི་པ་’ ཡི་མིང་མཐའ་བརྟུན་
པ་ ③ ‘ཐི་མ་’ ཡི་མིང་མཐའ་བརྟུན་
པ་ ④ཐུང་གི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི་
གནའ་དཔེར་ཐུང་ཐུང་པ་ལ་ཐི་ཐུང་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ 【ཐི་བམར】ནི་ཐུང་

འཕྲུལ་པ་ལྟེ་མིང་མེད། 'དེ་ན་འདི་
ན་མེད་པ་མི་འཕྲུལ་པ་མེད་པ་མིན་'
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མི་བ མིང་ཐུན་ཞིག་མེད། 'ངང་པ་
ཆེན་མུག་གི་ཡུང་ཟེར། རྒྱུང་མིང་མུ་
པ་ཆེར་མ་ཅན། མེ་ཙྰ་ག་ཐུན་པ་
གང་ལྟ་ནར་མོ་ལས་འབྲས་ལྟ་དམར་
པ་ཐོན་པ། འབྲས་ལྟ་རོ་ཁ་ཞིང་གི་
མི་ཞིས་པ་མིན་ནད་དང་པ་ག་པ་ལ་
ཐན་ཞིང་མཐིས་ནད་ཐུག་པར་བྱེད།

མི་བྱང ཐུག་ཐུང་གར་ནས་པ་ཐུ་
གཟེངས་པའི་ཐུང་པ་མེད། མིས་པས་
ཅེ་ཐུང་གི་ཐུང་ཐོས་ནས་ལུས་མི་བྱང་
པ་ཞིག་ཐུང་ལྟ་བུ།

མི་མ མི་ཐུགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནད་གི་
པགས་རིམ་ཐུབ་མའི་མིང་། མིང་
མཐའ་པར་ནས་ན་ 'མི' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
མེད། མི་དགར་ | མི་ནག་ | མི་མེད་
པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【མི་གཡའ་པ】**ནི་
འཛིགས་ཐུག་ཐུས་ནས་པ་ཐུ་གཟེངས་
པའི་དོན་ཉི། ཞིང་བྱན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་
སྐབས་ཀྱི་མངའ་པདག་གིས་ཞིང་བྱན་
ལ་ནནར་གཅོད་མི་གཡའ་པ་ཞིག་
པཏང་ལྟ་བུ།

མིག་པ མིང་པ་ནས་མི་ལྟ་མི་ལྟ་ཞེས་

ཐུགས་པའི་ཐུའི་མིང་། འདི་ལ་
'མིགས་ལྟ' ཡང་འབྲི།

མིགས་ལྟ 'མིག་པ' ཡི་འབྲི་ཐུལ་
གཞན།

མིང་ཁེབ ཟངས་ཐུང་ལྟ་མོ་དང་
མིན་པལ་ཀྱི་ཐུང་པ་པམེས་ནས་
པཏགས་པའི་དར་གོས་གིག་གི་མིང་།

མིད (ཐུན་ཆོག) ལུས་པདེ་ཞིང་
མེས་པ་དགའ་པའི་དོན་ཉི། པལ་ཚལ་
ལུས་ན་ཐུང་པ་མིད་ | ལུས་པདེ་
མེས་པ་མིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【མིད་པོ】**
ནི་འཆོ་པ་མིད་པོ་ | ས་ཆ་མིད་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【མིད་ཆོས】**ནི་དགའ་
ཚོན་མོགས་མི་ནམས་དགའ་པ་མི་
པའི་ལྟ་དངོས་ཀྱི་མིང་མེད། ཐུ་པའི་
ཆོས་གཅིག་ལ་པལ་ཚལ་ལུས་ཆེན་ཀྱི་
མིད་ཆོས་པཏང་ལྟ་བུ། **【མིད་ཆུ】**ནི་
པད་རང་ཐུང་ཐུངས་ཀྱི་ལྟ་པའི་ཉི་
འདམས་ཀྱི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་མེད། ཐུ་
པའི་གཙང་པོ་འདྲ་ཟེར།

མིན 'མིན་པ' ཡི་ཆོག་པར་ཐུས་པ།

མིན་གྱིང 'གངས་ཐུལ' ཀྱི་མིང་
གཞན། ཐུན་གཞུང་ལྟ་ 'ད་མིད་'
ཟེར།

མིན་ཐང ①མེར་པ་འམམ་སྐབས་

ཁྱི་ཆུང་ཏུ་ཅང་གང་པོ་མིང་།

●ཆུང་འབྲུག་བྲག་པོ་མིང་།

ཐུན་པ་ གཞན་ཁྱི་དང་སྐྱེས་པ་གོ་ལ་
པའི་ཆ་པ་ལ་ཐུན་པའི་དང་སྐྱེས་པ་ཁྱི་
མིང་ཞེ་། འབྲུག་ཐུན་པ་ཞེས་པ་ |
དེ་ལ་ཁྱི་ཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
པ་ཐུན་ན་ 'ཐུན' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞེ་།
འབྲུག་ཐུན་ | དེ་ལ་ཐུན་ | ཐུན་ཆ་པ་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུབ་སྐྱེས་ མཛད་ཁེབ་སྐྱེས་ཁྱི་མིང་ཞེ་། བྲག་
ཐུབ་སྐྱེས་ | ཆར་ཐུབ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུལ་ (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་ལྟ་བུ་
པ་དང་ཐུལ་ཆོག་) ●ཆུ་འབབ་པ་
པག་ག་ནས་ཐོང་བུར་འབྲེལ་དུ་བརྒྱུག་
པའི་དོན་ཉེ་། ཆུ་བོ་ཐོང་དུ་ཐུལ་ཐུན་
ཡོད་ | ཆུ་ཐུལ་པའི་ཆུ་ཡོད་ | ཆུ་
ཐུལ་ཅིག་ལྟ་བུ། **【བཐུལ་】** རྟེན་པ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་ཞེ་། ཆུ་ཡོད་
དུ་ཆུ་བཐུལ་དགོས་ | བཐུལ་བྱའི་ཆུ་
བོ་ | ཆུ་བཐུལ་ནས་ཆུ་ཡོད་པ་གང་
ལྟ་བུ། ●འབྲུག་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་ཐུ་
ར་བརྒྱུ་པའི་དོན་ཉེ་། ཐུག་ལ་ཐུག་ར་
བཐུལ་ | ཅར་བཐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུལ་གྲང་ 'དཐུལ་དགྲང་' གི་འབྲི་
ཆུ་པ་གཞན་།

ཐུས་ 'ཐུ' པ་ཞེས་།

●ཐུན་ཁྱི་དྲུག་པོ་ཆུང་ཏུ་མཐོང་བ་
མོས་མེད་མོར་ཐོང་བའི་ཐུས་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་ཞེ་། 'འཐོང་བ་ཐུ' ཡང་
ཟེར་། ●ཆོན་གང་ལ་ཐུ་གང་ཟེར་
པའང་ཡོད་།

ཐུ་ཏུ་ར་ ཤིང་རྟག་ཅིག་གི་མིང་ཞེ་།
ཐུ་ཤང་ཏུ་ 'ཏུན་ཡ' ཟེར་བ་དེ་ལ་རྟ་
འཛིན་པ་ཡོད་ལ་, 'མ་རྟ་ཅ' ཟེར་བ་
དེ་ལ་རྟ་འཛིན་པའང་ཡོད་། ཐུ་ཏུ་ར་
དང་སྐྱེས་ནི་ཡོད་ཐུངས་རྩ་བུ་དང་མེ་
རྟག་ཞན་ནས་ཐོན་པ་དང་, ཐུ་ཤིང་
ནས་འོངས་པའི་ཤིང་རྟ་སྐྱེས་པོ་ཏུ་
ཅང་ཐུར་པ་ཞིག་ཡིན་།

ཐུ་ཏུ་མ་ ལ་ཐུག་སྐྱེས་པ་ཞེས་ཆོད་ཁྱི་
རིགས་པལྟ་པའི་ནང་དུ་ཐུར་ཐུན་ཁྱི་
ཐུར་རྩས་པའི་ནང་པ་ཐུལ་པའི་ཆོད་
པའི་མིང་། འདི་ལ་ 'ཐུར་ཏུ་མ' ཡང་
ཟེར་།

ཐུག་ (ཐུན་མེད་ལས་ཆོག་དུ་ལྟ་བུ་པ་)
མོ་པ་དང་ཐོ་པའི་ནང་གི་དང་སྐྱེས་པོ་
ཁ་ནས་ཐུར་ཐོན་པའི་དོན་ཉེ་། ཐུག་
ཐུན་འབྲུང་ནས་ནད་པ་ཐུག་ | ཐུག་
ཐུན་ཁྱི་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཐུག་】**
རྟེན་པ་འོངས་པ་ཞེ་། བཐུག་བྱ་ལྟ་བུ་

བྱ་ 【བརྒྱུགས་】 རྟོ་འདས་པ་མེ་
 མ་ཁྱུ་བའི་ཟས་ཡང་བརྒྱུགས་ནས་སྤོ་
 བ་བའདེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྒྱུགས་】 རྟོ་
 རྒྱལ་ཚེག་མེ་ རྒྱུགས་ཀྱིས་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【རྒྱུག་ཤོ་བ་】 རྟོ་ཞེན་པ་ལོག་
 བའི་དོན་ཏེ་ བརྒྱ་བཅུས་ཡིང་……
 ལུགས་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱུག་……
 ཤོ་བ་ཞིག་མེད་དགོས་ལྟ་བུ། 【རྒྱུག་……
 ལྟ་བུ་】 རྟོ་བ་ཡང་སྟོགས་སྟོག་ཆགས་……
 ཤོད་ཤུ་ཅན་གྱིས་ལྷ་ཆས་རགས་ཅམ་
 བཅད་ནས་ཁོང་དུ་མིང་རྟེས་སྤར་……
 བརྒྱུགས་ནས་ཟ་བའི་མིང་མེ་ བ་ཡང་
 གིས་རྒྱུག་ལྟ་བུ་མེད་ལྟ་བུ།

३७२ 'सुधा' वा. सु. ३७२.

[illegible]

ཡུང་གི རྒྱ་རྒྱུད་གཞི་བློ་ན་གསེང་གི་ལྷན་
སྐོར་ཅན་པ། མཚུ་དང་རྒྱུད་པ་དཔལ་ར་
ཁོང་འཕུ་ཆ་ག་པ་སོགས་ཟ་ཤིང་མཛུ་
ཡུ་ཁྲིག་ཡིན།

ལྷན་པ་ལ་སྐད་དུ་འཁེབས་ཟེར་བའི་
ལྷན་གྱི་འཁེབས་མཛུགས་ཀྱི་མོ་ལྷན་གྱི་སྐད་ཀྱི་སྐད་
ཀྱི་སྐད་ཀྱི་སྐད་

ସମ୍ପର୍କ 'ସମ୍ପର୍କ' ବି.ରା. ସମ୍ପର୍କ.....
ସମ୍ପର୍କ.

[illegible]

མཆོད་ (མཆོད་འབྲེལ་ལས་མཆོད་དུ་བྱེད་པ་
དང་ལྷན་མཆོད་) བཟུང་བའི་བཟང་མཆོད་
མཆོད་ ལས་མཆོད་པ་དང་འདས་པ་ལ་
'བཟང་' འདྲི།

ཐུར ག (ཁྱེད་ལ་གྲུ་ལ་མ་ཆིག་ད་...
 ཆུ་བ་དང་ཐུ་ལ་ཆིག) <ཀ> རྒྱ་བའི་
 རྒྱ་ཏེ: གར་ཆིག་ལ་དོར་ལ་ཐུར་
 བར་ཁྱེད | ཐུར་ཆིག་ཐུ་ཏུ་

【བསྐྱེད】 རྣམ་ཐོང་མ་ལ་དང་འདས་
པ་མཆི། དྲང་ལ་བསྐྱེད་བྱའི་གན་
མིགས། ། གན་མིགས་དྲང་ལ་བསྐྱེད་...
ནས་གཙང་ཆུ་བྱས་ལྷ་བྱ། <ཁ>མ་
མོར་བྲལ་བའི་དོན་ཏེ། བ་ཡུལ་...
བསྐྱེད་ནས་དཔག་ལ་ཁྱུགས། ། དགའ་
ངལ་རྒྱུ་བ་བྱ་བསྐྱེད་ནས་གཡུལ་མོར་...

ཆུང་ | གཤམ་པ་ཆེན་དོན་དུ་རང་
དོན་ཆུང་ལ་ཁོ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ་

● ‘ཆུང་པོ་’ ཆེས་པ་འི་མིང་པ་ལྟ་བུ་...
པ་ ● ‘ཆུང་ཆེ་’ འི་མིང་པ་ལྟ་བུ་པ་

ཆུང་པོ་ (ཆུང་ཆེ་ག) དུང་པ་དང་...
ཆུང་མིལ་གྱི་རྩ་ལྟ་བུ་ཆེ། སྒྲིང་རྩ་
ཆུང་པོ་ | དུང་པ་ཆུང་པོ་ཆེས་པ་ལྟ་
བུ་ པ་ལྟ་བུ་ན་ ‘ཆུང་’ ཆེས་པ་འབྲི་ཆོས་
ཆེ། མངར་ཆུང་ | ཆུང་མིལ་ | རྩ་
ཅང་ཆུང་ལྟ་བུ་ **【ཆུང་ཆེ】** 1. ‘ཆ་
ལམ་’ ཟེར་པ་འི་མིལ་རྩ་ག་གི་མིང་
2. ཟས་རིགས་ཆུང་པོར་ཆུང་ཕྱིད་ཀྱི་
‘པལ་’ ཀྱི་མིང་ཆེ། ཆོག་པ་ལྟ་བུ་ན་
‘ཆུང་’ འབྲི། དཔེར་ན། ཕྱི་པ་ཆེ་ཆེ་
ཆུང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

ཆུས་ ཆུན་ནམ་ལུ་མ་ལུད་པ་འི་ལུ་འི་...
མིང་ཆེ། ཆུས་གཅིག་ལ་ལུང་ཁྲན་
ཉང་གི་པ་ལྟ་བུ་ག་ཉམ་པ་ལྟ་བུ་...
ཆར་ | ཆུས་ཆོག་གཅིག་ལ་ལས་ཀ་
མང་པོ་པ་ལྟ་བུ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ་

ཆེ ① (ཕྱིད་ལོད་ལས་ཆོག་ལ་ འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་པ) <ཀ> ཆེ་གིང་གི་
རིགས་ཆུ་གྱི་འབྲས་པ་ནས་ འབྲས་ ལྟ་
ཆེན་པ་འི་དོན་ཏེ། ས་པོན་གྱི་པ་ཉམ་
ན་གྱི་ཆེ། ཆར་པ་པལས་ན་ཆུ་ཆེ་ལྟ་

བུ་ **【ཆེས་】** རི་འདས་པ་ཆེ། གྱི་ཆེས་
ནས་ཆེ་པ་ཆོན་ | ཆུ་ཆེས་ནས་འབྲས་
ལྟ་ཆོགས་ལྟ་བུ་ **【ཆེ་ལྟ་བུ་】** རི་ཆེ་པ་
དང་འཆོ་པ་འི་ལུས་པ་ཡོད་པ་འི་...
དངོས་པ་འི་མིང་ཆེ། ཆེ་ལྟ་བུ་ལྟ་
ཆེས་པ་ལྟ་བུ་ **【ཆེ་དངོས་】** རི་རང་
ཆུང་པ་ལས་ནས་ཆེ་ལྟ་བུ་ཆེས་...
རིགས་འདུས་ནས་ལྟ་བུ་ཅིང་, ཆེ་པ་
དང་འཕེལ་པ་དང་ཆུད་ཆེལ་པ་འི་...
ལུས་པ་ཡོད་པ་འི་གཞུགས་ལྟ་བུ་...
དངོས་པ་ཆེ་འི་མིང་འབྲི། ཆེ་དངོས་པ་
རིགས་ནས་པ་ལྟ་ཆོགས་པ་ ཡོད་ ལུང་
ཆར་མས་ཆེང་ འདོར་གཤམ་ལྟ་བུ་...
པ་ལྟ་བུ་ནས་ཆེ་འཁོར་གྱི་དངོས་པ་...
ནམས་ལས་ཆེས་པ་ལྟ་བུ་གཏོང་ལེན་
ཕྱིད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གྲོག་ཆགས་
དང་ཆེ་གིང་དང་ཆེ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པ་ལས་
ཅད་ཆེ་དངོས་འབྲི། **【ཆེ་གནས་】**

1. མི་དང་གྲོག་ཆགས་ཀྱི་པ་ལས་པ་
པོན་ཆེན་ནས་ལྟ་ ལུང་ འཆུར་པ་འི་...
གནས་ཀྱི་མིང་ཆེ། གྲོག་ཆགས་ལ་ཆེ་
གནས་ཀྱི་ཆོ་ནས་དཔྱི་ན་མངལ་ཆེ་...
དང་ཆོང་ཆེ་གཉིས་ཡོད། 2. པར་
ཆོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་པ་ལྟ་བུ་པ་འི་ཆེ་...
གནས་ནི་ཆོད་ཆོད་ལྟ་བུ་གདམས་འབྱེན་

པའི་གནས་ཀྱི་མིང་མྱེ། དེ་ལ་དམྱེ་བ་
 བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཁྱིན་བ་—མོ་ལ་
 མཐུད་ཀྱི་ཁོག་མྱེ། མྱེ་བོ་—མྱེ་མྱེ་
 དང་ཡ་ཀན་ཀྱི་མའི་ནང་རྒྱུ། འབྲུང་
 མཚམས། | ཁོག་བ་—མོ་ལ་བའི་ནང་
 ཀན་—ཡ་ཀན་ཀྱི་དཀྱིལ་མྱེ་—མྱེ་འི་
 དཀྱིལ་མྱེ། མོ་—མོ་དང་མྱེ་གནས་འབྲུང་
 མཚམས། མཐུ་—ཁ་ཤ་ཐུག་མཚམས།
 <ཁ>མའི་མངལ་ནས་བཅས་པའི་དོན་
 ཉི། བྱ་མྱེ་ཁ། | བྱ་མྱེས་ནས་ཟླ་བའུན་
 འོན་ལྟ་བུ། 【མྱེ་བོ】 1. ཟླ་ཟླར་
 ཡངས་པའི་བཤད་ཚུལ་ལ་མི་དང་.....
 སྒྲིག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མྱེ་མིང་།
 2. མིའི་རིགས་ཀྱི་མྱེ་མིང་མྱེ། མྱེ་བོ་
 ཐམས་ཅད་| མྱེ་བོ་ཀུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【མྱེ་ཀ་ན་འཆི】 རི་མྱེ་བ་དང་ཀ་བ་
 ཀ་བ་ འཆི་བ་བཅས་ཀྱི་མིང་བཤུས་
 པ། 【མྱེ་ཤར】 རི་མི་མ་ཡི་མངལ་ནས་
 བཅོལ་བྱས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་ ཉི་མ་དེར་
 ཁེལ་བའི་རྒྱ་ཤར། 【མྱེ་རབས】 རི་
 དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད་མང་པོ་.....
 ལྷན་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་ཆ་རིགས་.....
 སྒྲིག་གི་མིང་མྱེ། «མྱེ་རབས་བརྒྱ་བ་»
 ལྟ་བུ། <ག>མིང་མྱེ་བ་ལྟར་ཡར་
 ཐོན་པའི་དོན་ཉི། ཤེལ་ལ་རྩ་མྱེ།

ལྷག་ལ་བལ་མྱེས་ནས་འབྲེག་རན་ལྟ་
 བུ། <ང>མེ་ཆེར་སྤང་བའམ་མེ་རིང་
 དུ་སྤང་བའི་དོན་ཉི། བྱས་པ་ཆེར་མྱེ། |
 ཅི་ལུ་ཆེར་མྱེས་ནས་མ་དང་མཉམ་ལྟ་
 བུ། <ཅ>མྱུང་བའམ་ཡངས་པའི་དོན་
 ཉི། སེམས་ལ་དགའ་བ་མྱེ། | དགའ་
 རྒྱ་མྱེས་ནས་གར་འབབ་ལྟ་བུ། ●མི་
 རྣམས་བཅས་པ་ནས་འཆི་བའི་བར་.....
 དུ་སྒྲིག་འཆོ་བའི་བྱ་རིམ་ཀྱི་མིང་མྱེ།
 མྱེ་ཀ་ན་འཆི། | མྱེ་བ་གཅིག་ལ་སྒྲིབ་
 མྱུང་བྱས་ལྟ་བུ། 【མྱེ་མཆེད】 1. མིག་
 སྒྲིགས་དབང་པོ་ལུང་མིང་ངམ་དེ་.....
 རྣམས་ཀྱི་བྱས་པ་བྱུང་པར་བའི་མིང་
 མྱེ། མིག་གི་མྱེ་མཆེད། | བྱས་པ་མྱེ་
 མཆེད་ཚང་བ་ཞིག་བཅས་ལྟ་བུ།
 2. སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་
 མངོན་པའི་བྱེད་ལུལ་དང་ནང་གི་.....
 ལུལ་ཚན་ལ་དམྱེ་བ་འབྱེད་ལུགས་.....
 སྒྲིག་མྱེ། མིག་གི་མྱེ་མཆེད་ རྩ་བའི་མྱེ་
 མཆེད་ ལྷའི་མྱེ་མཆེད་ ལྷའི་མྱེ་
 མཆེད་ ལུས་ཀྱི་མྱེ་མཆེད་ ཡིད་
 ཀྱི་མྱེ་མཆེད་ རྒྱལ་ལ་ལུལ་ཚན་རྒྱལ་.....
 ཟེར་ གཞུགས་ཀྱི་མྱེ་མཆེད་ ལྷའི་
 མྱེ་མཆེད་ སྤྱིའི་མྱེ་མཆེད་ རྩའི་མྱེ་
 མཆེད་ རིག་བྱའི་མྱེ་མཆེད་ ཆོས་

ཁྱི་ཐུང་མཆོད་(དབང་པོ་ལྷན་ཅད་ཀྱི་)
ཐུང་ཆོར་ཐུང་མི་ཐུང་པར་རྒྱུ་.....
དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིས་དགོས་པའི་
དོན་ནམས་)ཐུག་ལ་ལྟལ་ཐུག་ཟེར་
དེ་གཉིས་རམྱེས་པར་ཐུང་མཆོད་བཙུ་
གཉིས་ཟེར་

ཐུང་ཀ 'ཐུ་ཀ' ལ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐུང་ཆེ 'ཀེ་ཆེ' ལ་མིང་གཞན་

ཐུང་ག 'ཀག' ལ་ལྷོས་

ཐུང་གས ①ཐུ་ཐུགས་ཏི, བལ་སྐད་ཏུ་
'ལ་ཆ' ཟེར་ ②ཐུ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་
'ཐུགས་' ཁྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐུང་ས (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་།) རྩ་
ཆ་པའི་དོན་ཏི: ཐུང་ས་ནས་ལགོ་ཐུང་
ལྷ་བྱ་

ཐུང་ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་
བ་དང་ཐུལ་ཆོག) <ཀ>ཐུ་ཏུ་བཙུག་
བའམ་འཐུང་ཏུ་བཙུག་པའི་དོན་ཏི:
གཟེངས་བཙོད་བྱས་ནས་མི་ལ་རར་...
ཐུགས་ཐུང་བཞིན་ཡོད། ཐུང་ལ་ཁན།
རར་ཐུགས་ཐུང་ཅིག་ལྷ་བྱ། **【བཐུང་】**
ནི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་པ་ལྟེ་
བཐུང་བྱའི་དགའ་ཐོ། རྩ་ལྷོ་ལས་
བཐུང་ནས་དཔུང་པ་བཙང་། བཙོན་
པ་བཐུང་ནས་ལས་ཀ་ལས་ལྷ་བྱ།

<ཁ>ཐེ་ཏིང་དང་ཐེ་མང་ཐེ་ཆེ་སྟགས་
ཐུ་བཙང་པའི་དོན་ཏི: ཞིང་པས་
ཞིང་ས་ཐུ་ཐུང་བཞིན་ཡོད། ས་ཞིང་
ཐུ་ཐུང་ཅིག། སེམས་ཐུ་བཐུང་ནས་
ཐོབ་ཐུང་བྱས་ལྷ་བྱ། **【ཐུང་ཐིང་】**

1. ཆེར་ཐུ་ཏུ་བཙུག་པའི་དོན་ཏི:
ཞིང་པས་ལ་ཏྲག་བཟང་པོ་ཐུང་ཐིང་...
བྱས། འབྲིག་པས་ཐུག་ཐུང་བཟང་
པོ་ཐུང་ཐིང་བྱས་ལྷ་བྱ། 2. རྩ་བ་
གསོ་རིམ་ཅན་བཙང་ནས་ཐུས་ཚལ་...
ཐུལ་པའི་དོན་ཏི: དགོ་ཅན་ཁྱིས་ཐོབ་
མ་ཐུང་ཐིང་བྱས་ལྷ་བྱ། **【ཐུང་ཆལ་】**
ནི་མིས་བཟུན་པའི་ཐོང་རའི་མིང་ལྟེ་
'ཐུང་མོས་ཆལ་' ཡང་ཟེར་ ③ 'ཐུང་
ཀ' ཞེས་པའི་ཏྲགས་ལམ་འབྲུག་པ་

ཐུང་ཀ ③ཐེ་མང་དང་ཐེ་བཟང་ཐེ་
ཆེར་སོང་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ: སེམས་
ལ་ཐུང་ཀ་ཐུང་། ཡོན་ཏན་ལ་ཐུང་
ཀ་ཐུང་ལྷ་བྱ། ཏྲགས་ལམ་འབྲུག་ན་
'ཐུང་' ཅས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ: ཀ་བ་
འཐོན་ནས་ཐུང་ཐུང་། རྩ་ཐུང་ཐུང་།
ཡར་ཐུང་ཐུང་། ཁྱིས་པའི་ཡོན་ཏན་
ལ་ཐུང་ཐུང་ལྷ་བྱ། ④ཐུ་ཡོན་ཁྱི་
འབྲེལ་ཁའམ་འབྲེལ་ཏྲག་གི་མིང་ལྟེ:
དཔལ་ཐུན་ཁྱི་ཐུང་ཀ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

ལ་ཆོས་, 【ཆེས་གཞུགས་】ནི་མིའི་
གཞུགས་པའི་མིང་ཆེ། ཆེས་གཞུགས་
ལེགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆེས་ལུལ་】
ནི་པ་ལུལ་ཏེ། ‘ཆེས་པ་’ ཡང་ཟེར།

● ‘ཆེས་པ་’ ཡི་ཆོག་པར་བྱས་པ།

● ‘ཆེས་ལ་’ ཡི་ཆོག་པར་བྱས་པ།

ཆེས་པ་ ར་ཆོད་མིན་པའི་མི་མི་.....

འདི་ལ་ ‘ཆུ་སངས་’ ཞེས་འབྲི་བའང་
ཡོད། ● ‘ཆུ་ལ་’ ཞེས་པའི་ཆོག་
པར་བྱས་པ།

ཆུ་ལ་ ●གཤེར་ཁུ་ལྟ་བུའི་ཐུག་པ་ ལྟ་
མའི་མིང་། ཆོག་པར་བྱས་ན་ ‘ཆུ་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ཆེ། ཆུ་གཏུར་ | ཆུ་ཆོག་
ཅས་པ་ལྟ་བུ། ●ལྟོད་གཞི་ཐག་

ཐོག་ཏུ་བཞག་པའི་དོན་ནི། རངས་
ང་ཐབ་ལ་བཞུན་ལུ་བྱ། ༥ ཐོན་ཏུ་
བཞུག་པའི་དོན་ནི། ལྷན་ལ་ལ་
བ་བཞུན་ལུ་བྱ།

ལྷན་ ༥ ལྷན་ལྷན་ནང་གི་མི་ལོགས་་་
པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ། རང་ལྷན་རང་
གིས་བཞིན། གཞན་ལྷན། ལྷན་་་་
ཅན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ༥ ལྷན་ལྷན་་་་
དང་བྱ་དངོས་ཀྱི་མི་ལོགས་་་་་་་་
ཁག་གམ་མི་མངོས་པའི་ཁག་གི་མིང་
ལྟེ། ཆོག་ལྷན། ། ལྷན་ཆོན་ལམ་ལོ་
ལ་ལྷན་ལྷན་ནས་བཞུར་བཅོས་བྱས་
ལྟ་བུ། ༥ དཔར་པོ་དང་ཡན་ལག་གི་
ལྷན་པ་ཉམས་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ།
ཡན་ལག་ལྷན་ཅན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
༥ གནོད་པ་དང་ཉེས་པའི་དོན་ནི།
ཅི་ལྷན། ། བོད་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ན་ཅི་ལྷན་ལས་མ་མི་ལྷན། ། ‘ཅི་ལྷན་
ཅི་ལྷན་ལས་མས་ན། འདི་ལྷན་རྒྱུ་
ནས་འབྱུང་ངོ་’ ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ལྷན་ (ལྷན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་་་་
བ) རོགས་རམ་བྱས་པ་དང་ཉེན་་་་
ཁ་སྐགས་ལས་ཐར་བར་བྱས་པའི་་་་་་
དོན་ནི། ལྷན་ནམས་ལྷན་ལས་ལྷན་
ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་

ལྷན་ལས་ལྷན་ལྷན། ། ལྷན་ལྷན་་་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་དངོས། ། ལྷན་ལྷན། །
འཛིགས་ལྷན་ལྷན་ལྷན། 【ལྷན་ལྷན་】 ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ། ལྷན་ལྷན་་་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། 【ལྷན་ལྷན་】
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། 【ལྷན་ལྷན་】
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན།

ལྷན་ལྷན་ ‘ལྷན་’ ལ་ལྷན་ལྷན་

ལྷན་ (ལྷན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་་་་
བ) ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ། ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། 【ལྷན་ལྷན་】 ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ། ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། 【ལྷན་ལྷན་】 ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན།

ལྷན་ལྷན་ ‘ལྷན་’ ལ་ལྷན་ལྷན་

ལྷན་ ༥ (ལྷན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་་་་
བ་དང་ལྷན་ལྷན་) ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན། ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན།

【བཟུན】 རྒྱུ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་མེད་དཔེ་ཆ་པར་དུ་བཟུན་དགོས།
པར་དུ་བཟུན་བྱའི་དཔེ་ཆ། ལས་
ལེན་གསུང་རྩམ་པར་དུ་བཟུན་ནས་...
བཟུན་ལྟ་བུ། ●བཟོ་ཐུན་བྱས་པའི་
དོན་དེ། འབྲུག་འཁོར་ལང་པོ་གསུང་
དུ་བཟུན། འདྲེན་པ་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་
ཐུན་ ‘ཐུ’ ལི་ཐུལ་ཆིག་། །བྱ།
ཐོག་ ‘དཔོག’ གི་འབྲི་ཚལ་གཞན་...
དེ། མ་འོངས་པར་‘བཟོག’ དང་
འདས་པར་‘བཟོགས་’ ཐུལ་ཆིག་ལ
‘ཐོགས་’ འབྲི།

ཐོགས་ ‘ཐོག’ པ་ལྟས་།

ཐོད (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་...
བ་དང་ཐུལ་ཆིག་) ལས་ཀྱི་གནས་ས་
ནས་ལས་དེད་པའི་དོན་དེ། དལ་པོ་
ལས་ཐོད་ཀྱིན་ཡོད། ། ལས་ཐོད་
ལུགས། ། ལས་ཐོད་ཆིག་ལྟ་བུ།

【བཟུད】 རྒྱུ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་མེད་ ལས་བཟུད་བྱའི་དལ་པོ།
བཅོན་ཐུལ་རིང་ལུགས་ལས་བཟུད་...
ནས་ཐུལ་ཁབ་སྒྲིལ་ཚུགས་བྱས་ལྟ་བུ།

ཐོན (ཐུན་ཆིག་)གཅིག་དཀའ་བའོལ་
འཕྱིག་དཀའ་བའི་དོན་དེ། ‘ཐུ་པའི་
ཐུལ་པ་མཆོགས་གིང་ཐོན་པ་ཡིན་’

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཀ

བཀམ་ ‘ཀམ་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ།

བཀམས་ ‘ཀམ་’ ཀྱི་འདས་པ།

བཀུ་ ‘ཀུ’ ལི་མ་འོངས་པ།

བཀུས་ ‘ཀུ’ ལི་འདས་པ།

བཀོ་ ‘ཀོ’ ལི་མ་འོངས་པ།

བཀོས་ ‘ཀོ’ ལི་འདས་པ།

【བཀོས་མ】 རྒྱུ་མ་འོངས་ནས་བཀོས་...
པའི་དོན་ལྟར་སྒྲིལ་གསུང་བྱེད་མེད་ རྒྱུ་
མ་བཀོས་མ། བ་ཏ་བཀོས་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

བཀྱ

བཀྱང་ ‘ཀྱང་’ གི་མ་འོངས་པ།

བཀྱངས་ ‘ཀྱང་’ གི་འདས་པ།

བཀྲ

བཀྲ་བ་ བོད་ཀྱི་ཐུན་རྩལ་རིག་པའི་
རྩལ་གི་ནང་ཆོན་ཞིག་གི་མིང་མེད་
དཔེར་ན་ཐུན་མ་ཏུ་རའི་རྩལ་ལྟ་བུ།

བཀྲང་ ● མ་འདང་བ་ཁ་སྒྲིལ་བྱེད་
ཀྱི་དོན་ལྟར་སྒྲིལ་བྱེད་མེད་ དེལ་ཞེས་
པའི་བཀྲང་ལ་ཡོང་བུ་ཐུན་ལྟ་བུ།

● 'སྐྱེད' གི་མ་འོངས་པ། 【བསྐྱེད་
གསོལ།】 མངས་ཆུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མ་
སྐྱེད་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་གི་མིང་།

བསྐྱེད་པ་ 'སྐྱེད' གི་འདས་པ་།

བསྐྱེད་ ① 'སྐྱེད་₁' གི་མ་འོངས་པ་།

② 'སྐྱེད་₂' གི་མ་འོངས་པ་།

བསྐྱེད་པ་ ① 'སྐྱེད་₁' གི་འདས་པ་།

② 'སྐྱེད་₂' གི་འདས་པ་།

བསྐྱེད་པ་ ① རྒྱལ་ཡུན་གྱི་རྒྱ་རིང་
བོ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། བསྐྱེད་པ་དང་
ཐའི་མི། བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་མི། མི།
བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་ཁྱི་ཆོགས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་དང་མཆོག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་
བསྐྱེད་པ་གསལ་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

【བསྐྱེད་དོན།】 རི་རྒྱལ་ཡུན་ཏ་ཅང་.....
རིང་བོ་འགོར་བའམ་ཡུལ་ཏ་ཅང་.....
ཐག་རིང་པའི་དབང་གིས་གེས་.....
དཀའ་པའི་དོན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཡི་གེ་
མེད་པའི་ཐོན་ཀྱི་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་.....
ཆུས་ནི་དེ་ཙམ་རྒྱལ་ཀྱིས་བསྐྱེད་དོན་
རྒྱ་སྐོར་པས་ཞིབ་པར་གེས་དཀའ།
ཆུ་སྐོར་ཐོན་པའི་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་
ཞིབ་མོ་རྒྱལ་ཡུལ་ཐག་རིང་པས་ད་.....
སྐབས་ད་རྒྱུ་དེ་ཙམ་བསྐྱེད་དོན་རྒྱ་

སྐོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (ཁྱེད་མེད་
ལས་ཆོག་།) རྒྱལ་ཡུན་གྱི་བར་ཐག་
དང་ཡུལ་གྱི་བར་ཐག་ཏ་ཅང་རིང་པོས་
བར་ཆོད་པའི་དོན་ཏེ། ཐོན་པའི་ཐོག་
ན་ཆོ་གིང་མེད་དམ་མེད་, དེ་ཙམ་ཡུལ་
གྱིས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆོགས་པར་དཀའ།
བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་རྒྱལ་གྱི་གནས་ཚུལ་
རྒྱལ་སྐོར་, དེ་ཙམ་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེད་པས་
གེས་པར་དཀའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' པ་ལྟེས་།

བསྐྱེད་ག 'སྐྱེད' པ་ལྟེས་།

བསྐྱེད་པ་ 'སྐྱེད' པ་ལྟེས་།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' གི་མ་འོངས་པ་།

བསྐྱེད་པ་ 'སྐྱེད' གི་འདས་པ་།

【བསྐྱེད་པ་ཡིག་།】 རི་བསྐྱེད་པ་ནས་ཀྱིས་
པའི་ཡི་གེ།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' གི་མ་འོངས་པ་།

བསྐྱེད་པ་ 'སྐྱེད' གི་འདས་པ་།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' པ་ལྟེས་། 【བསྐྱེད་
པ་།】 རི་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལྟ་བུ་ཀྱི་ཁྱི་
མིང་།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' གི་མ་འོངས་པ་དང་.....
འདས་པ་།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' པ་ལྟེས་།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད' གི་མ་འོངས་པ་། 【བསྐྱེད་

བཞག] རི་གོ་གནས་དང་ལས་འགན་...
སྐྱེས་པ་ལྟར་ཁོལ་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་...
མིང་མེ: ཅུ་གཙུག་བསྐྱོད་བཞག་བྱས་
མེ་བྱ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་

བསྐྱོད་ ① 'སྐྱོད₁' གྱི་མ་འོངས་པ་...
དང་འདས་པ་ ② 'སྐྱོད₂' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་ [བསྐྱོད་མ] རི་བསྐྱོད་ནས་
ཁོལ་བྱེད་པའི་གཤེད་པའི་རིགས་གྱི་...
མིང་མེ: རི་མ་བསྐྱོད་མ | ལྷན་ནས་
བསྐྱོད་མ་ཁོལ་པ་མེ་བྱ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོ' ལ་འདས་པ་

བསྐྱོ

བསྐྱོ 'སྐྱོ' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད₁' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད₁' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པའི་...
འདྲི་ལྟར་གཞན་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད' གྱི་འདས་པའི་...
འདྲི་ལྟར་གཞན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་མེ: ཡང་བསྐྱོད་ | བསྐྱོད་
མ | བསྐྱོད་སྐྱོད་ཁོལ་པ་མེ་བྱ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོ' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོ 'སྐྱོ' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོ' ལ་ལྟེན་

[བསྐྱོད་མ] རི་གཞན་གྱི་ལག་ནས་...
གཡར་བའམ་བྱ་ལོན་དུ་བྱུངས་པའི་...
དང་མ་ལྟར་གྱི་མིང་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོ' ལ་ལྟེན་

བསྐྱོད་ 'སྐྱོད' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱོད་མ 'སྐྱོད' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱོད་ ① 'སྐྱོད₁' གྱི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་ ② 'སྐྱོད₂' གྱི་མ་...

འོངས་པ་དང་འདས་པ།

བསྐྱོན 'སྐྱོན' གྱི་མ་འོངས་པ་...
དང་འདས་པ།

བསྐྱོམ 'སྐྱོམ' གྱི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱོམས 'སྐྱོམ' གྱི་འདས་པ།

བསྐྱོར (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་...)

འོངས་པ་དང་འདས་པ) ❶ མི་དང་

དངོས་པོ་འབྲེལ་དུ་མི་འབྲུག་པའི་...

དོན་ཏེ། མས་མ་བསྐྱོར་དགོས།

བསྐྱོར་བྱའི་ཆུན་པོ། བྱིས་པ་བསྐྱོར་

ནས་ལམ་ལ་འགྲོ་ཚུལ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ།

【སྐྱོར】ནི་ད་ལྟ་བུ་དང་སྐྱལ་ཆོག་མེ།

ནད་པ་སྐྱོར་གྱིན་ཡོད། ནད་པ་སྐྱོར་

ལ་ཁན། ནད་པ་སྐྱོར་ཅིག་ལྟ་བུ།

❷ རྒྱལ་ས་རམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་སྐྱོབ་

བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ལག་པས་བསྐྱོར།

བདེན་པའི་ཆོག་བསྐྱོར། ཉམ་ཐག་

གི་ཚུལ་བསྐྱོར། ཚུལ་སྐྱོར་ལ་ཁན་...

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྐྱུ

བསྐྱུད 'སྐྱུད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
འདས་པ།

བསྐྱུ 'སྐྱུ' མི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱུན 'སྐྱུན' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...

འདས་པ།

བསྐྱུས 'སྐྱུ' མི་འདས་པ།

བསྐྱུག 'སྐྱུག' གི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱུགས 'སྐྱུག' གི་འདས་པ།

ཁ

ཁ ❶ བོད་མིག་གི་གསལ་བྱིད་གཉིས་

པ། 【ཁ་པ】ནི་ཁ་ཁའི་རིམ་པ་ལྟར་

བསྐྱིགས་པའི་གཉིས་པའི་མཆོན་བྱིད་

དེ། དེ་བུ་ཁ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མི་

དང་སྐྱོག་ཆགས་ཀྱི་ཟས་ཁོང་ལ་འབྲུག་

པའི་དབང་པོའི་མིང་། 【ཁ་སྐྱུ】ནི་

ཁས་གཏོར་པའི་ཚུལ་ཞེས་པ་འདི་མིང་

མེ། ཚུལ་ཁ་སྐྱུ་བཟུང་བ་ལྟ་བུ། 【ཁ་

དགྱི】ལས་དང་སྐྱེ་དགྱི་བྱིད་ཀྱི་རལ་

དང་སྐྱལ་བུ་སྐྱོགས་ཀྱི་མིང་། 【ཁ་

བརྒྱགས། 1. ཚུགས་ཀྱིས་སྐྱུ་ཆས་...

ཟས་པའི་ལྟག་པའི་མིང་། 2. ཟས་

ཞེས་ལངས་ཅན་ཟས་ཞེས་ཟ་འདོད་...

ཀྱི་བྱིད་པ་ཆེ་ཆེར་སོང་པའི་དོན་། ❸

མིས་སྐྱུ་ཆ་བཟད་པའི་དབང་པོའི་...

ཆ་གསལ་གྱི་མིང་། ❹ སྐྱུ་ཆའི་མིང་ལ་

འབྲུག་པ་ནི། ཁ་ལ་ཉན། ཁ་སྐྱོད།

ཁ་བདེ། མི་ངན་ཀྱི་ཁ་ལ་མ་ཚུགས།

མི་ངན་ཀྱི་ཁ་ལ་མ་ཉན་ལྟ་བུ།

【ཁ་སྒྲུབ་】ནི་ཚུལ་རིག་གི་སྒྲུབ་ཆའི་...
གཞི་ཚུལ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་ཆ་དཔྱུགས་པའི་...
མིང་། 【ཁ་བཟང་】ནི་ཕན་ཚུན་ལ་བ་...
མིང་གྱི་དེ་པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ། དེ་ད་...
གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བཟང་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཁ་...
དན་】ནི་དཔ་བཅས་པའི་ཆོག་གམ་...
དོན་གྱི་མིང་ལྟེ། ཁ་དན་ལ་གནས་...
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁ་རྒྱུང་】ནི་...
གཞན་ལ་སྒྲིག་པ་མེད་པའི་དཔ་དང་...
དགག་པ་རྒྱག་པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ།
བཟང་བཅས་རིང་ལྷགས་ལ་ཁ་རྒྱུང་...
དག་པོ་གཏོང་ལྟ་བུ། 【ཁ་བར་】ནི་...
སྒྲིག་སྒྲུབ་ཀྱི་མིང་གཞན་། ●འཕྱག་...
སྒྲིག་མིང་ལྟེ། རྒྱུང་ཁ་། རྒྱུ་ཁ་། དོང་...
ཁ་། རྒྱ་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁ་ཁེབས་】...
ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁ་འགེབ་གྱི་ཡོ་བྱད་...
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཟངས་དཔེ་ཁ་ཁེབས་...
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ཁ་ཁེབ་དང་...
'ཁ་གཤ' ཟེར་བའང་ཡོད། ●སྒྲིག་...
རིས་སྒྲིག་ལྟེ་གི་མིང་ལྟེ། མིང་རྒྱ་ཁ་...
ལ་གཡེང་། རྒྱ་ཁའི་ནགས་ཆལ་། ལ་...
ཁའི་ཉི་འོད་། རྒྱ་ཁ་ས་ཁར་འབྱུགས་།
ཞིང་བདག་གིས་དབྱལ་བའི་རྒྱ་ཁོར་...
སྒྲིགས་པའི་ཁར་ད་རྒྱུང་རྒྱུང་མ་...
ཡང་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། ●འགྲུལ་མམ་

མཐའ་ཁའི་དོན་ཉི། གང་ཁ་། ཞིང་...
ཁ་། རབ་ཁ་ལྟ་བུ། 【ཁ་ཆར་】1.
རས་སྒྲིགས་ཐགས་སྒྲིག་བྱས་པའི་སྒྲི་...
མིང་གྱི་དེ་པའི་མིང་ལྟེ། རས་ཁ་ཆར་...
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. རྒྱན་རྒྱས་...
ལ་ཁ་རྒྱན་བྱས་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ།
རྒྱན་ལ་ཁ་ཆར་བརྒྱན་ལྟ་བུ། ●ཆོག་...
དང་དངོས་རྒྱས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཁག་གཅིག་...
གམ་ཆ་གས་ཀྱི་དོན་ལ་འཕྱག་པ་ནི།
མ་ཆར་བ་ཁ་བསྐྱངས་། ཁ་ལ་བརྒྱན་།
ཁ་གས་བ་བྱས་། དཔེ་ཆ་ཁ་ཆར་...
བ་། མགར་ཆས་ཁ་ཆར་བ་། རྒྱན་...
རྒྱས་ཁ་མ་ཆར་ན་ནད་ལ་ཕན་པ་རྒྱུང་...
ལྟ་བུ། ●ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་...
ལྟ་བའི་མཐར་སྐྱར་ན་རྒྱས་ཉི་བར་...
རྒྱན་པའི་ཆོག་སྒྲིགས་ལ་འཕྱག་པ་ནི།
ཆོགས་འདྲུ་འཆོག་ཁ་། ཉི་མ་འཆར་...
ཁ་། ཟས་བཟའ་ཁ་ཞེས་པ་སྒྲིགས་ལྟ་...
བུ། ●རྒྱགས་མཐའ་འམ་མིང་མཐའ་...
ཅམ་ལ་འཕྱག་པ་ནི། དབྱར་ཁ་།
དབྱར་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●སྒྲིགས་ཀྱི་...
མ་ཆར་ཀྱི་མིང་ལ་འཕྱག་པ་ནི། གཡག་...
ཁ་ཆར་། རྒྱ་ཁ་རྒྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●...
'ཁ་བ' ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱས་...
པ་ལྟེ། ཁ་ཆར་ཁེར་གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་...

བྱ། ༥ རས་ཀྱི་ཞིང་ཚད་ཀྱིས་དཔྱུས་
 ཚད་འཇལ་བའི་ཐུ་བཞིའི་ཚད་ཀྱི་.....
 མིང་ལྟེ། རས་ཁ་གང་། རས་ཁ་ལྟ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ 'ཁ་དག' གམ
 'མདག' གི་མིང་བསྐྱུས་པ་ལྟེ། རྩི་
 ཐུ་ཁ། རས་ཁ་རྩུར། ཁ་ཡག་ལོ་
 འགོས་ལྟ་བུ། ༥ རེ་རེ་བའམ་ཡན་
 གར་བའི་དོན་དེ། མ་མོ་དང་ཐུ་ཐུ་
 ཁ་འགེར་རན། ཁ་བྲལ་ལྟ་བུ། ༥
 གས་ཐུབས་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་བ་ནི།
 གས་ཁ། མིར་ཁ། མ་ཁ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཁ་སྐྱོང་ མ་ཚད་བའམ་མ་མོངས་པ་.....
 བསྐྱེད་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ། སྐྱོབ་
 མས་བཤད་པའི་སྐད་ཆའི་ཁ་སྐྱོང་.....
 རུ་དགེ་ཆེན་ཀྱིས་སྐད་ཆ་ཁ་གས་.....
 བཤད། སྐྱོབ་ཁང་གི་དཔལ་ཐེབས་.....
 ཀྱི་ཁ་སྐྱོང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྐྱོར་མོ་ལྟ་
 བརྒྱ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཁ་སྐྱོངས་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེན་༧)
 རོ་གནོངས་པའི་དོན་དེ། 'སྐྱོངས་'
 དང་འདྲ།

ཁ་ཁ ༥ སོ་སོ་བ་དང་རེ་རེ་བའི་.....
 མིང་ལྟེ། ཐུན་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་ཁ་སྐྱོ་
 ལྟ་བུ། ༥ (རྒྱན་ཆེན་) སྐྱོ་བ་ཁ་བའི་

དོན་དེ། ཐུན་ཐུ་འདི་ལ་རྒྱ་ཁ་ཁ་ཞིག་
 བཅས་པ་འཇུག་ལྟ་བུ།

ཁ་ཁོར་ ཉེ་འཁོར་རམ་ཉེ་འབྲེལ་ཀྱི་.....
 མིང་ལྟེ། ཁང་བའི་ཁ་ཁོར་དུ་གིང་
 རོང་བཅུགས། དེ་ཚད་ལ་ཉེ་བའི་
 གང་དུ་ཁ་ཁོར་མང་ལྟ་བུ།

ཁ་བྱུག་ 'ཁ་ཐེག' གི་དོན།

ཁ་བྱུར་ ཉེགས་ཐུ་དང་ཁྱིམ་གས་ཀྱི་.....
 བཅའི་ར་བའི་མིང་ལྟེ། ཐབ་གའི་ཁ་
 བྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་བྲམ་ དོན་རོ་བའི་གནས་ཚུལ་.....
 དང་མི་མཐུན་པའི་གཏམ་མཐ་བསྐྱོ་.....
 བའི་གཏམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁ་བྲམ་གསོ་
 གཏམ་ལ་མ་ཉན་ལྟ་བུ།

ཁ་བྲལ་ ༥ རྩི་ཆོགས་རྩིང་བར་མི་.....
 གངས་ལྟར་བསྐྱོ་བའི་བྲལ་ཀྱི་མིང་།
 ༥ གཞན་ཀྱིས་བཅན་རྒྱལ་བྱས་ནས་མི་
 བཤད་ཐབས་མེད་བྱུང་ནས་བཤད་.....
 བའི་དངོས་དོན་དང་མི་མཐུན་པའི་.....
 སྐད་ཆའི་མིང་ལྟེ། མི་གས་བཞིན་དུ་ཁ་
 བྲལ་ཅམ་མ་འཇལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་བྲངས་ གངས་གའི་རྩི་རྩོམ་ཀྱི་.....
 མིང་ལྟེ། ཐུགས་ཀྱི་ཁ་བྲངས་བཅོས་
 ལྟ་བུ། །འདྲ།

ཁ་འགོ་བ་ 'འགོ་བ' དང་དོན་.....

ཁ་ཁྲོད (རྒྱན་ཚིག་) ཀྱ་རེ་སྟགས་.....
 བཤད་པར་ལུགས་པའི་དོན་དེ་ མི་
 ཁ་ཁྲོད་ཀྱིས་ཀྱ་རེ་བཤད་དེ་ཐམས་.....
 ཅད་བཤད་གད་ཐེག་གི་སྤང་ལྟ་བུ་

ཁ་ཅིག (ཚབ་ཚིག་) དེས་བརྒྱད་.....
 མེད་པའི་མི་ག་གི་མོ་མེ་ ཁ་ཅིག་གིས་
 དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་ཁ་ཅིག་གིས་འདི་...
 ལྟར་བཤད་པས་, གང་ཡིན་བརྟག་
 དཔུང་གཏོང་དགོས་ལྟ་བུ་

ཁ་ཆག ① འགྲམ་མམ་མཐའ་ལ་.....
 ཆག་སྒྲོན་ཡོད་པའི་དོན་དེ་ དཀར་
 ཡོལ་ཁ་ཆག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ② ཁ་ནས་
 གཏམ་མི་ལེགས་པའམ་བཟ་མ་གིས་...
 པ་བཤད་ལུགས་ནས་ཁྱུ་བྱ་བུ་.....
 ངན་སྒྲོད་ངན་བྱིད་ ལུགས་ཀྱི་མི་མེ་
 མི་ཁ་ཆག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཆེ ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་མེ་, 'ཀ་གི་
 མིར' ཡང་ཟེར་

ཁ་ཆེམས འཆི་ཁར་ལས་བཅོལ་.....
 བྱས་པའི་སྐད་ཆའི་མིང་

ཁ་ཆོས ལག་ལེན་མི་བྱེད་པར་ཁ་.....
 ནས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་སྤྱང་པའི་.....
 མིང་

ཁ་མཆུ ཚོད་མིང་གི་མིང་མེ་ ལྷ་
 སའི་ཁ་མཆུ་འཁྱིག་འདུམ་བྱས་ལྟ་བུ་

ཁ་འཆམ ཆིག་མཐུན་པའམ་སྒྲོ་.....
 མཐུན་པའི་དོན་དེ་ མེ་པའི་མི་ནམས་
 ཁ་འཆམ་ལྟ་བུ་

ཁ་རྩེ ① ལྟོབས་འབྱོར་དང་ལྟོབས་
 འབྱོར་གྱི་མིང་མེ་ མེས་རྒྱལ་ལྟོབས་
 འབྱོར་རྒྱས་, མི་དམངས་ཁ་རྩེ་དར་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② ལྟོབས་ དད་ གྱི་
 'བསོད་ནམས་' ཟེར་པའི་དོན་.....
 ལའང་འདྲིག་

ཁ་ཉིན མ་ཉིན་གྱི་མིང་

ཁ་ཁུང (རྒྱན་ཚིག་) སྐད་ཆ་མང་པོ་
 མི་བཤད་པའི་དོན་དེ་ ཁ་ཁུང་བུ་...
 ཁུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་མཉམ མི་མང་པའི་བཤད་ལྟ་...
 འདྲ་པའི་དོན་དེ་ ཁ་མཉམ་ཆིག་
 མཉམ | བཤད་ན་ཁ་མཉམ་, བརྒྱུད་
 ན་བང་མཉམ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཏ ① ལྟོབ་གསོ་གཏོང་པའི་ཆིག་
 གི་མིང་མེ་ དགོ་ཆན་གྱིས་ལྟོབ་མར་
 ཁ་ཏ་བྱས་ལྟ་བུ་ ② བན་ཚུན་བཤད་
 པའི་སྐད་ཆའི་མིང་མེ་ དེད་གཉིས་
 གྱིས་ཁ་ཏ་མང་པོ་བྱས་ལྟ་བུ་

ཁ་གཏད བད་ཀར་བབས་པའི་པ་
 རལ་གྱི་རྩ་སྐྱ་གནས་ གྱི་མིང་
 མེ་ ངའི་ཁ་གཏད་ན་ཡོད་པའི་མི |

མཐུན་ཆེན་ཆེན་གྱི་ཁ་གཏད་ན་མེ་།
མཐུན་ཆེན་ཆེན་ཡོད་ལྟ་བུ། །ཁ་གཏད་
འཇལ་བ། རྒྱ་ཁ་ཡ་བྱིད་པའི་དོན།

ཁ་བཏགས མཐུན་ཆེན་ཐོད་སོག་།
གིས་འཆམས་ཏུགས་ལ་འབྲལ་བའི་།
དར་དགར་གྱི་མིང་ཞེ་། 'ཁ་དར'
ཡང་ཟེར། །གཞན།

ཁ་ཐེག 'ཁག་ཐེག' གི་འབྲི་ཚུལ་།

ཁ་ཐོག ཕྱི་རོལ་སྐྱོད་ཆེན་ཚུལ་གྱི་།
དོན་ཏེ་། ཁ་ཐོག་གི་ཆེན་དོན་ཐོག་ལ་
འཇོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་ཐོར ཆ་མི་ཆང་བའམ་སྐྱོད་སྐྱོར་གྱིས་
པའི་མི་དང་དངོས་རྒྱུ་གྱི་མིང་ཞེ་།
དགྲ་དམག་ཁ་ཐོར་། དཔེ་རྒྱལ་ཁ་
ཐོར་། རྒྱ་ལག་ཁ་ཐོར་རྒྱལ་སྐྱོད་དུ་
བསྒྲིགས་ལྟ་བུ།

ཁ་འཐབ ཆེན་ཆེན་དང་གསལ་།
འབྱེད་པའི་བྱ་ལྟར་གྱི་མིང་ཞེ་། ཁ་
འཐབ་ལག་འཐབ་། རྒྱལ་བསྐྱར་
ཆེན་པོ་འདྲུང་ཁ་འཐབ་མང་པོ་བྱས་།
ལྟ་བུ།

ཁ་དམ (ཆུན་ཆེན) ལ་ནས་གང་
ལྟར་མི་བཤད་པའི་དོན་ཏེ་། ཁ་དམ་
གསང་ཚུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆེན་
གོ་དགའ་པའི་དོན་ཏེ་། ཆུན་ཆེན་ཁ་

དམ་པ། ཁ་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་དོག ཆུ་མེར་དགར་དམར་།
སྐྱེས་ཆེན་མདོག་གྱི་མིང་ཞེ་། 'ཁ་
མདོག' གྱང་འབྲི། ཆུ་ཆེན་ཁ་
དོག་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ་། ཆུ་འདི་
ཏ་ཅང་ཁ་དོག་ལྟ་བུ།

ཁ་དྲོ ཆུ་ཆེན་ཞེ་། གར་སྐྱོད་ཁ་
དྲོ་ལྟ་བུ། ལྟ་བུ་ལ་མ་འགྲོ་ལྟར་པའི་
དོན་ཏེ་། དམངས་དོན་ཅི་བྱས་ཁ་དྲོ་།
མེར་དོན་བསྐྱབས་ནས་ཁ་མ་དྲོ་ཞེས་།
པ་ལྟ་བུ། །གཞན།

ཁ་མདོག 'ཁ་དོག' གི་འབྲི་ཚུལ་།

ཁ་འདིག ཆུ་ཆུང་སྐྱེས་ཁ་ཐོལ་།
ཆུ་འདི་ཁ་འདི་མིང་ཞེ་། ཆུ་འདི་ཁ་
འདིག་། དོར་མའི་ཁ་འདིག་ཅས་པ་
ལྟ་བུ།

ཁ་བརྒ 'ཁ་ཏ' དང་དོན་འདྲ།

ཁ་ན རག་ལས་ས་དང་ལྷོས་དགོས་།
པའི་མིང་ཞེ་། ཏའི་མཐོན་བྱལ་གཟུང་
པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁ་ན་མེད་། ཡན་ཏན་
ཡོད་མེད་སྐྱོབ་སྐྱོར་བྱས་པ་བྱས་ཀྱི་ཁ་
ན་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཁ་གཞོན དབང་དང་སྐྱོབས་ཀྱིས་།
མར་གཞོན་བྱིད་དེ་། བཅོན་པའི་ཁ་
གཞོན་། ཏམ་ཆུང་གི་ཆུབ་ཆ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་།

ཁ་སྒྲོན བད་ཀ་ལ་བད་སོར་གནས་པ་ལྟ་བུ་།
པའི་དོན་ཏེ་ སྒྲོ་ཆེན་ཁ་སྒྲོན་དུ་ཡོད་
ཡོད་པའི་ཁ་སྒྲོན་དུ་བཅད་ལྟ་བུ་།

ཁ་མེ ལུང་བཤད་ཀྱི་སྐད་ཆའི་མིང་ལྟ་བུ་།
མེ་དཔལ་ཁ་མེ་ཆེ་བ་ལྟར་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་
རྒྱལ་ཁ་སྒྲོན་པུང་ཁ་མེ་མ་ཆེ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་།

ཁ་སྒྲོགས་པ དམིགས་འབེན་གྲང་པ་ལྟ་བུ་།
གཏད་པའི་སྒྲོགས་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་། དམག་
དཔུང་གི་ཁ་སྒྲོགས་སྒྲོ་ལ་གཏད་ནས་
སྤང་ལྟ་བུ་།

ཁ་བ ❶ དཔུན་ཏུ་མ་ཁམ་དཔྱིངས་
ཀྱི་ཆ་རྒྱལ་ལྟ་མ་ཆབ་རྩལ་གྱི་ཐེགས་ལྟ་བུ་།
ལར་རྒྱར་ནས་ལར་བཤམ་པ་དེའི་ལྟ་བུ་།
མིང་ལྟ་བུ་། ཁ་བ་ལུ་ལྷག་འཆབ་ལྟ་བུ་།
མིང་བསྐྱུས་ན་ 'ཁ' ཞེས་འབྱི་ཆོག་ལྟ་བུ་།
མེ་ཁ་བ་དང་ཆར་བ་ལ་ཁ་ཆར་ཐེར་
པ་ལྟ་བུ་། **【ཁ་བ་ཅན】** རྟོ་ཐོད་ལུ་ལ་
ཀྱི་མིང་གཞན་ཏེ་ 'ཐོད་ཁ་བ་ཅན'
ཡང་ཐེར་ ❷ (རྒྱན་ཆོག) <ཀ>
ཉིག་ཉའི་རྩ་ལུ་ཐོ་བ་ལྟ་བུ་། རྩ་ཏེ་
ཅང་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། <ཁ> ལྟའི་
རྒྱང་ཆར་ཏེ་ཅང་ཆར་པའི་དོན་ཏེ་ རྩ་
ཏེ་ཅང་ཁ་། ར་ཁ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

【ཁ་བ】 རྟོ་ཐོད་ཁ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁ་བད ཁར་བ་དང་མེ་ལུང་གི་ལྟ་བུ་།
མཐའི་ར་བའི་མིང་ལྟ་བུ་། ཁར་བ་ཤིང་
གི་ཁ་བད་ཅན་། ཤིང་གི་ཁ་བད་
ཅས་པ་ལྟ་བུ་། 'ལན་ཀན' ཡང་ཐེར་།

ཁ་ཐུང དངོས་རྒྱས་སྐྱེས་མི་རྩེ་རྩེ་ལྟ་བུ་།
པའི་ཆེད་དུ་བཏགས་པའི་དངོས་རྒྱས་
ཀྱི་མིང་བཞོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལེ་མེ་ལྟ་བུ་།
མིང་ལྟ་བུ་། དཔེ་ཆའི་ཁ་ཐུང་། ཆར་
རྒྱས་ཀྱི་ཁ་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁ་བྲ 'ཁ་བྲག' གི་འབྱི་ཚལ་གཞན་།
ཁ་ཐྱི ལུང་ཏུ་སྤང་བའི་དོན་ཏེ་
'ཐྱི' དང་འདྲ་།

ཁ་བྲག ཉིས་མཆོས་ལུ་སྒྲེས་པའི་ལྟ་བུ་།
མིག་པའི་མིང་ལྟ་བུ་། བཀ་ནི་མིག་པ་ལྟ་བུ་།
ཁ་བྲག་ཅན་གྱི་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་
ཡིན་ལྟ་བུ་།

ཁ་དབང བཤད་པ་ལ་མ་ཁམ་པའི་ལྟ་བུ་།
ཐོན་ཏེ་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་། མི་ཁ་དབང་
ཅན་། རྒྱན་ཁ་དབང་ཆེ་ཡང་རྒྱལ་ལ་
བསྐྱུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། །གཞན་།

ཁ་དབྱག 'ཁ་བྲག' གི་འབྱི་ཚལ་ལྟ་བུ་།
ཁ་ཐུང བཏུན་ནས་ཁ་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་།
གཏད་པའི་དོན་ཏེ་ དཀར་ཡོལ་ཁ་
ཐུབ་། ཉིས་པ་ཁ་ཐུབ་དུ་ཉལ་ལྟ་བུ་།

ཁ་མེད 'ཁ་མེད' དང་དོན་འདྲ་

ཁ་མོ (རྒྱ་ཆོག) ཉིག་ཉི་མོ་བ་ལྟ་
བུའི་དོན་ཉི: མེད་ཁ་མོ་མིན་ཡང་
ནད་ལ་མཚན་ལྟ་བུ་

ཁ་དམར ནད་ཀྱི་རྒྱགས་ལ་བརྟེན་
ནས་འཆོ་འཆི་སྐྱེས་ཁ་ཆོན་བཅད་
པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ: ནད་ལ་ཁ་
དམར་གདགས་པ་ | གཞི་ཙམ་གཉིས་
ཁ་དམར་ལོག་པར་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་རྩེ ཉིན་མེད་པའི་མིང་ལྟེ, 'ཁ་
མང' དང་འདྲ་

ཁ་ཆོད དཔོན་ལྷ་མཉམ་ཆ་བཤད་པའི་
ཆོད་པའི་མིང་ལྟེ: ཁ་ཆོད་ཆོག་ཆོད་ |
མིན་མིན་ཁ་ཆོད་བྱས་ལྟ་བུ་

ཁ་ཆོ (རྒྱ་ཆོག) རི་ཆ་བའི་རིགས་
སྐྱེས་པའི་ཁའི་རྩྱུང་ཆོར་གྱི་དོན་ཉི:
སྐྱོག་པ་སྐྱོག་ན་ཁ་ཆོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཆོང (རྒྱ་ཆོག) ཆ་གས་དང་
ཡན་ལག་སྐྱེས་པ་ཉམས་པའི་དོན་
ཉི: མེ་ཉིན་གྱི་གསུང་འབྲམ་ཁ་ཆོང་ |
འབྲམ་འཁོར་ཁ་ཆོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཆོན དཔོན་ལྷ་མཉམ་གཅོད་བྱས་
པའི་བཅད་དོན་གྱི་མིང་། **ཁ་ཆོན་**
གཅོད ཉི་མིན་མིན་སྐྱེས་ཆོག་གིས་
དཔོན་ལྷ་མཉམ་བཅད་པའི་དོན་ཉི:

མ་ཆ་རིང་ལུ་རྒྱལ་པ་དང་གྱི་ཆོགས་
རིང་ལུགས་དར་བར་ཁ་ཆོན་བཅད་
མོད་ | མིན་མིན་ཁ་ཆོན་གཅོད་
དགོས་ | ཁ་ཆོན་གཅོད་བྱའི་དོན་ |
ཆོད་ཀྱིས་བདེན་རྒྱན་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིག་
ལྟ་བུ་

ཁ་འཛིན ལྷ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་
གྱི་རྒྱགས་གཅིག་དཔོན་ལྷ་ཁས་ལེན་
པའི་བྱ་སྤྱོད་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ: དྲང་
རྒྱགས་གྱི་ཁ་འཛིན་བྱེད་མཁན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཞེ མུའི་ནམ་པ་དང་སེམས་གཉིས་
གྱི་མིང་བཤུམ་པ་། **ཁ་ཞེ་གཉིས་**
མེད ཉི་ཁ་ནས་བཤད་པ་དང་སེམས་
ལ་དྲན་ཚུལ་མཐུན་པའི་དོན་ཉི: ཁ་
ཞེ་གཉིས་མེད་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོན་མི་དམངས་
ལ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་རྒྱུ་མིན་ |
ཁ་ཞེ་མཐུན་པ་ | ཁ་ཞེ་མེད་པར་
རྒྱགས་རམ་བྱས་ལྟ་བུ་

ཁ་ཞེང 'རྒྱ་ཞེན' དང་དོན་འདྲ་
ལྟེ: རས་ཁ་ཞེང་ཆེ་བ་ | ས་ཁ་ཞེང་
ཆེ་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཁ་ཟས 'ཟས' གྱི་མིང་

ཁ་ཟེར འབྲུ་སྤྱོད་གཅོད་པའི་དོན་
ཉི: གཞན་གྱིས་ཁ་ཟེར་བར་མ་

འཛེམས་པར་.....ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་འོག ① ‘འོག’ དང་འབྲེལ།

སྒྲིག་གཉེན་མི་མཛན་པའི་མིང་ལྟེ། ཁ་
འོག་ལ་ལོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་ཡ ① བན་ཚུན་རྒྱུ་མཉམ་བྱེད་མཁུན་
ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཁ་ཡ་ན་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ།

② ལུང་གི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ།
སྒྲིང་དང་ཁྱི་ཁ་ཡ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་
ནི་‘ཆ་ཡ’ དང་དྲིན་འབྲེལ། ③ ཆོག་
ལན་བཤད་པ་དང་བཟང་ངན་གྱི་.....
ལན་གྱིན་པའི་དོན་དེ། གནམ་ལ་རོ་
ཡ་དང་ས་ལ་ཁ་ཡ་བྱས་ལྟ་བུ།

ཁ་ཡན ① (ཆུན་ཆོག) ཁ་དམ་པོ་...
མིན་པའི་དོན་དེ། ཁ་ཡན་པས་ཁ་
ནས་གང་བྱུང་བཤད་ལྟ་བུ། ② གང་
བྱུང་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་བྱངས་.....
མེད་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཁ་ཡན་འདྲིང་། ཁ་
ཡན་མ་བཤད་ལྟ་བུ།

ཁ་ཡིག ‘ཁ་བྱང’ དང་དྲིན་འབྲེལ།

ཁ་ཡུ ‘ཁུ་ཡུ’ ལ་སྒྲིམ།

ཁ་ར ལྷགས་ལ་རྩ་ཆས་སྟེར་སའི་.....
སྒྲིང་དམ་པོ་བྱེད་ཁྱི་མིང་།

ཁ་རལ གྲངས་དང་ཆོད་སྟོགས་མར་
ཆག་པའི་དོན་དེ། ལྷག་རལ་གི་ཤྱ་པ་
ལས་ལོ་དུ་ཁ་རལ་། ལོ་གྲངས་ལྟ་བུ།

ཁ་རལ་པའི་ཆོ་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁ་བྱུང་ཆ ཆུ་དམར་པོ་བསྐྱེད་པ་ན་རྩ་
གཞི་བ་ཁྱི་དྲི་ཤྱ་པའི་སྐད་ཆ་ཆེན་ཞིག་
ཡིན།

ཁ་འོག སྐད་མི་འབྱིན་པ་དང་མཛན་
ལུས་ཁྱི་ཞིག་སྐྱེ་ལྟེ། མི་བཅས་ཅད་ཁ་
རྒྱུ་ལ་བཤད་ནས་སྒྲིག་བཟུན་ལ་ལྟ་།
རྒྱུ་ལ་ཁ་རྒྱུ་ལ་ནགས་སུ་སྤོང་ལྟ་.....
བུ།

ཁ་ལ་ལུག ལུས་བྱ་བྱི་ལྟེ་གི་མིང་
ལྟེ། གཞིག་པ་རིང་ལ་མཆོག་མ་ཞེ་
གྱི་ཁ་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་བ་ནག་
ཅིང་སྒྲིང་དམ་དཀར་པ། དཔུར་ལྷག་
ཆུན་པར་མི་སྒྲིམ་ཁྱི་ཁང་པའི་གུང་...
ལུས་ཞིག་གཉེན་སྒྲིམས་སུ་འདམ་...
ཁྱིས་ཆོང་བཟོ་གིང་། བར་སྒྲིང་ནས་
འཕུར་ཁྱི་སྒྲིང་ནག་དང་ལྷག་སྒྲིང་...
བཟུང་ནས་ཟ་པའི་ལན་བྱ་ཞིག་ཡིན།
གནམ་དཔེར་དེའི་མིང་ལ་‘ལྷག་ཆ’
དང་‘ཀ་ལན་ཆ’ སྟོགས་མིང་མང་པོ་
ཡོད།

ཁ་ལག ① ཁ་དང་ལག་པའི་ཆོག་...
བསྐྱེད་པ་ལྟེ། ཁ་ལག་དམ་མེད་དུ་བྱ་
བ་བྱས་ལྟ་བུ། ② ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་
པལ་སྐད་དུ་ཟས་སྒྲིན་ལ་‘ཁ་ལག’

ཟེར་སྤྲོལ་ཡོད་པར་བཤད་།

ཁ་ལན ༡ ལན་འདེབས་པའི་ཚིག་གི་མིང་ཟེ་། ཁ་ལན་ཚིག་ལན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༢ བཟང་བཏུང་སྟགས་ཀྱིས་མགྲོན་བྱས་པའི་ལན་དུ་མགྲོན་བྱེད་པ་སྟགས་ཀྱི་དོན་ཏེ་། ཁ་ལན་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁ་ལབ ཁ་ནས་བཤད་པའི་སྐད་ཆའི་མིང་ཟེ་། ཁ་ལབ་མང་པོ་བཤད་ལྟ་བུ་།

ཁ་ལས ༡ སྐད་ཆ་བཤད་པའི་བྱ་བའི་མིང་ཟེ་། རྒྱང་གི་ནད་ཅན་ཁ་ལས་ཆེར་མི་བྱ་ལྟ་བུ་། ༢ ཁ་སྤོའི་དོན་ཏེ་། རྒྱལ་ཁ་སྤངས་ཀྱང་ཁ་ལས་མ་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༣ རང་གི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་བསྐྱོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་མིང་ཟེ་། ཁ་ལས་དགེ་ལྟ་བུ་།

ཁ་ལོའ 'ཁ་ཤེལས' དང་མཚུངས་།

ཁ་ལོ ༡ ཁ་སྟོགས་སམ་ཁ་སྟོགས་ཟུར་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ཟེ་། ལྷ་གཟིངས་ཁ་ལོ་བཟུར་། ཅ་ཁ་ལོ་བཏུལ་། ལུས་ཁ་ལོ་འཁོར་ལྟ་བུ་། ཁ་ལོ་པ། ཅི་འགྲིམ་འགྲུལ་ཡོ་བྱད་ཤིང་། ཅ་དང་ཆེ་ཁྱེ་སྟགས་ཁ་སྟོགས་ཟུར་ལྟ་བུ་ལྟན་གྱི་སྤྱི་མིང་ཟེ་། ཤིང་རྩའི་ཁ་

ལོ་པ། ཆེ་ཁྱེའི་ཁ་ལོ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁུ་ ༡ ལྷ་སྟུང་གྱི་ཆ་གས་ས་རོས་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་ལྷ་རོ་ལའང་ལུལ་སྐད་དུ་ཁ་ལོ་ཟེར་ཏེ་། ལ་ལུག་གི་ཁ་ལོ་། ལུང་མའི་ཁ་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁ་ག རི་དུགས་ཁ་གའི་མིང་ཟེ་། དབྱིབས་ག་བ་དང་འདྲ་ཞིང་དེ་ལས་རྒྱང་པ་, ར་ནི་ག་ཤིའི་ར་ལྟར་ལོ་རེ་ལ་ཐེངས་རེ་བརྟེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ག་རྒྱུ་ཚབ་བྱས་ནས་སྟོན་དུ་བཀོལ་ཆོག་།

ཁ་གགས བན་ཚུན་ཀྱ་རེ་བཅེ་བའང་ལྷུང་ལྷུང་ཟ་བྱེད་པའི་ཚིག་གི་མིང་ཟེ་། ཁ་གགས་འབབ་ལྟ་བུ་།

ཁ་གས (གྲངས་ཚིག་)གྲངས་ཀ་ལྟ་བུ་ལྟར་གས་ཀྱི་དོན་ཏེ་། མི་ཁ་གས་། ཅིན་ཁ་གས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཁ་སང 'ཁ་ཅང' དང་འདྲ་།

ཁ་སངས 'ཁ་ཅང' དང་འདྲ་།

ཁ་སྟར ཤིང་རྩའི་ཁ་སྟར་ཏེ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་'མིས་ཅོ' ཟེར་།

ཁ་གསག རང་མན་གྱི་དོན་དུ་གཞན་ལ་བསྐྱོད་ར་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

ཁ་བསྐྱོད ཟས་ལེགས་པོ་སྤྱོད་པའི་

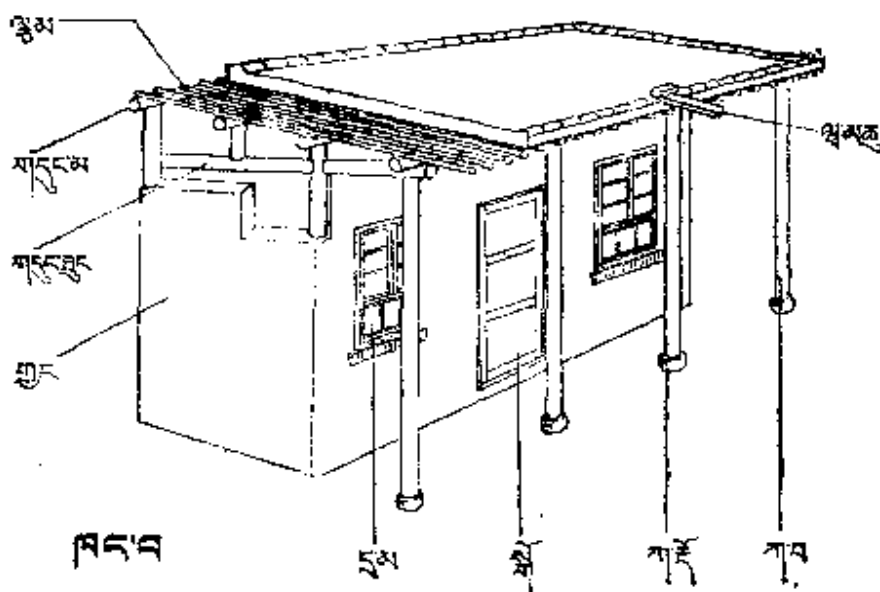
སྐལ་བ་

ཁག་ ●འགན་གྱི་དོན་ཏེ། ཁག་ཁྱར་
བ། ཁག་རྒྱ་ཐུངས་ལྟ་བུ། ●ཐེ་
ཚན་གྱི་མིང་ལྟེ། ཁག་སྐྱ་སྐྱ། རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་གི་མི་དམངས། ས་ཆ་ཁག་
ནམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁག་མེད་】
ནི་གཞན་གྱིས་བྱ་སྤྱད་མི་ལོས་པ་བྱས་
པ་ལ་བཟོད་སྐྱོམ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
གསར་བཟོ་བྱ་བ་བསྐྱབས་ནས་ཞོར་
འབྲུལ་སྤྱད་ཟད་ཅི་སྤྱད་ཡང་ཁག་
མེད། ཞོར་འབྲུལ་ཅི་སྤྱད་ནའང་
ཁག་མེད་བསམ་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ།
ཁག་ཐོག དམ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ།
ལས་འགན་འབྲུབ་པར་ཁག་ཐོག་བྱེད་

ལྟ་བུ། ལུལ་སྐད་ཀྱི་ཁག་ཁྱག་ ཟེར་

ཁག་པོ (རྒྱན་ཚིག་) དགའ་བའི་
དོན་ཏེ། ལས་ཀ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་
ལས། ལས་ཁག་པོར་སོང་ལྟ་བུ།

ཁང་བ མིའི་འཇུག་གནས་སམ་
དངོས་རྒྱུ་འཛིག་སའི་ཚིག་དངོས་ཀྱི་
མིང་། ཚིག་བསྐྱས་ན་ཁང་ཞེས་འབྱི་
ལྟེ། མིང་ཁང་། མཛོད་ཁང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཁང་ཚིག་】ནི་ཉིས་རིམ་
ཡན་ཆད་ཡོད་པའི་ཁང་པའི་མིང་།
【བདེ་ཁང་】ནི་ཚིག་རིམ་མེད་པའི་
ཁང་པའི་མིང་། 【ཁང་མིག་】ནི་ཁང་
པའི་ཀ་བ་བཞིའི་བར་གྱི་ཚྭ་ན།

ཁངས་ ལུལ་སྐད་དུ་ཁ་བའི་མིང་།

ཁད་ (སྒྲིགས་ཚིག་) ལས་ཚིག་དེ་ལྟ་
བའི་མཐར་ཐུར་ན་དོན་ཞིག་འབྱུང་
བའམ་བྱ་བ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ་བར་ཐག་
ཉ་ཅང་ཉི་ལའི་དོན་ཏེ། འགྲོ་ལ་ཁད་ |
ཉི་མ་འཆར་ལ་ཁད་ | སྐད་ཆ་བཤད་
ལ་ཁད་ | རྩ་སྒྲིག་ནས་ཐུར་ལ་ཁད་
བྱས་ལྟ་བུ།

ཁད་ཀྱིས་ (བསྐྱར་ཚིག་) ལས་ཚིག་
གི་མགོར་ཐུར་ན་རིམ་ཀྱིས་དང་དལ་
ཀྱིས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཁད་ཀྱིས་སོང་
ནས་ཕེ་ཅིན་ལ་འཁྱེར་ | ཞིང་ནང་དུ་
ཚུས་ཁད་ཀྱིས་བཀང་ | ཟས་ཁད་
ཀྱིས་སྐྱོས་ལྟ་བུ།

ཁན་ ཁ་སྒྲོན་བྱས་པའི་ཁག་གི་མིང་
ཉི། ཉ་ཀང་ལ་མོང་བྱ་བྱེད་ཏེ་ཁན་
ལ་སྒྲོར་ཉི་ཤུ་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཁན་ད་ ཐུན་ཀྱི་ཁ་བ་གཏུས་ནས་
ཐུན་ལྟར་དཀག་པའི་མིང་། 'ཁན་ཏེ'
ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། ཐུར་བའི་ཁན་ད་ | མིང་ཐེང་
གི་ཁན་ད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁབ་ ① ལུ་བ་སྒྲིགས་ཚིག་བྱས་ཀྱི་
ལོ་བྱད་རིགས་ཞིག་གི་མིང་། 【ཁབ་
གཏུག་སྐད་ པས་ བསྐྱབ་ དགོས་】 1.

འགྲོ་སྐོ་བཏང་བའི་ལུལ་ལོང་སྐོས་
དགང་དགོས་པའི་དཔེ། 2. ཁ་ནས་
བཤད་པའི་ཚིག་བྱ་བྱུང་སྐོས་ཏུ་དོན་
སྐོས་ལ་ འབབ་ དགོས་ པའི་ དཔེ།

【ཁབ་ལེན་】 ཉི་གཉིར་ཁ་ནས་སོན་
པའི་རྩ་རིགས་ལྷགས་ཆས་ཀྱི་རིགས་
འབྲིན་སྐབ་པ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལ་
'ཁབ་ལེན་རྩ' འམ་ 'རྩ་ཁབ་ལེན'
ཡང་ཟེར། ② ཁབ་དང་དབྱིབས་འདྲ་
བའི་ལོ་བྱད་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི།
ཐུན་ཁབ་ | གཅན་ཁབ་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། ③ བཀས་བཤོད་རྒྱད་འཛིན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་གནས་སའི་སྐོས་
བྱང་ངམ་གོང་སྐྱེར་ཀྱི་མིང་། ④ བཀས་
བཤོད་རྒྱད་འཛིན་ཀྱི་རྒྱལ་ལོའི་བྱད་
མེད་ཀྱི་མིང་ཉི། རྒྱལ་ལོའི་བྱད་མེད་
བྱས་པ་ལ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་
བུ།

ཁམ་ ① ཟས་ཁར་གོང་བའི་ཆད་ཀྱི་
དོན་ཏེ། ཟས་ཁམ་གང་ཡོད་ན་མཉམ་
ཟ། གོས་ཁ་གང་ཡོད་ན་མཉམ་གོན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཁམ་བྱ' ཞེས་
པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱས་པ། ③ 'ཁམ་
བ' ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱས་པ།
④ ཐུར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྟ་བུ།

ཁམ་པ་ སེར་མོ་དང་ནག་པོ་འདྲིས་...
 བའི་ཁ་དྲག་གི་མིང་ལྟེ། གཡག་ཁམ་
 བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་བཟུས་ན་ཁམ་
 ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཏྲ་ཁམ་སེར་ |
 རས་ཁམ་ནག་ | ཏྲ་ཁམ་ཁམ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ།

ཁམ་བུ་ སེར་རྟག་ཁམ་བུ་ལྟེ། ཁམ་
 བུ་ལྟེ་མོང་པོ་ནི་ལོ་མ་ལྷུང་བའི་སེར་...
 མོང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མཐོང་ཆོད་མྱིས་
 བཞིན་ན་དཔུང་བར་ཡོད་དེ། དཔྱིད་རྒྱས་
 ལོ་མ་མ་འབྲས་གོང་མེ་རྟག་བཞད་དེ།
 མེ་རྟག་དམར་ལྷུང་མ་དཀར་པོ་ཡིན་
 སེལ་རྟག་མྱིན་ཆེ་ཁ་དྲག་དམར་སེར་...
 མཐོས་ན་རྩ་ལྷུང་ལ་མངར་བ་ཡིན་
 ཆོག་ལྟེ་ནང་མྱིང་ལ་མངར་བ་དང་
 ཁ་བ་རིགས་གཞིས་ཡོད་པའི་མངར་...
 བ་ཟ་ཆོག་ལ་ཁ་བ་མྱན་ལྟེ་ཆོག་
 སེལ་རྟག་ལ་ཁམ་བུ་ཟེར། 【ཁམ་བུ་
 རག་ཤ】ནི་སེལ་རྟག་ཁམ་བུ་དང་ཏྲ་
 ལམ་མཚུངས་སེར་སེར་རྟག་གི་ཐོག་རྒྱ་
 ལྷུས་བྱལ་ཡོད་དེ། མྱིན་ཆེ་ཟ་ཆོག་ལ་ཆོག་
 ལྟེ་ནང་མྱིང་མྱན་ལྟེ་ཆོག་། ཁམ་
 བུ་རག་ཤའི་སེར་མོང་ནི་ལོ་མ་ལྷུང་...
 བའི་སེར་མོང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ལོ་མ་ལྷུང་
 རིང་ལ་ཞིང་དྲག་པ་ཡིན། མེ་རྟག་

དམར་ལྷུང་ཡིན། མིང་བཟུས་ན་ཁམ་
 ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཁམ་བུ་ལྟེ་མོང་པོ་
 ལ་ཁམ་མོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཁམ་པ་ ❶ མིང་ལྷུས་སེལ་པ་དམར་པོ་
 རས་པ་ཁྱི་རྒྱས་ལྷུང་པ་ཁྱི་མིང་ལྟེ།
 ཁམ་པ་ཏྲ་ཆང་དམར་པོ་ | ཁམ་པ་དམར་
 པོ་ལྟེ་པ་བཟུབས་ན་རྒྱས་པ་ཆེ་ |
 ཁམ་པ་བདེ་ | ལྷུས་ཁམ་པ་བདེ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❷ ལྷུས་ཆགས་ཁྱི་ལྷུས་ནས་
 ལྷུང་བའི་རིགས་ལྷུང་ལྷུང་བའི་ས་...
 ཐོན་ནས་དེ་དང་འདྲིས་པའི་གཤེར་...
 ལྟེ་མིང་ལྟེ། ཁམ་པ་དཀར་དམར་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ རྩ་པ་དང་དཀར་
 ལོ་ལ་བཟོ་ལྷུང་ཁྱི་ལྷུང་ཆོག་པའི་...
 ལྟེ་མིང་ལྟེ། རྩ་ཁམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ཡོངས་གྲགས་ལ་རྩ་འདམ་
 ཟེར། ❹ ལ་གཞི་ཆེན་པོ་དང་མྱིང་
 དང་མྱིང་ལྷུང་སྐྱེས་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ལྷུས་
 ཁམ་པ་ | འདྲིས་ཆེན་ཁྱི་ཁམ་པ་ཞེས་...
 པ་ལྟ་བུ། ❺ རང་གཞིས་སམ་རྩ་ཐོན་
 མིང་ལྟེ། ལྟེ་ཁམ་པ་ | ལྷུང་གི་
 ཁམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ ད་ལྷུང་ནི་
 ལྷུང་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཐོས་པོ་དང་རིས་
 རང་ལྷུང་ལྷུང་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཁམ་པ་
 ལྷུས་པ་ལྟེ་ལྷུང་ཟེར། 【ཁམ་པ་པ་】ནི་

ཡངས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ལ་
ཆོད་མ་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པ་

ཁུར་ཆོད་ ཁུར་ཡོད་པའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་
མིང་།

ཁུལ་ ①ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་དེ། བཟོ་
ལས་ཁུལ་། ཞིང་ལས་ཁུལ་། རང་
རྒྱུ་ཁུལ་། རྒྱལ་སྤྱོད་ཁུལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② 'ཁུལ་' ཞེས་པའི་ཆོག་
བཟུས་པ་ ③ ལས་ཆོག་ལ་ལའི་
མཐའ་རྒྱ་རྒྱ་བཟུས་པའམ་ཡིན་པའི་
ལད་མོ་བྱས་པ་དང་གནད་སྤྱོད་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མ་པའི་མིང་ལྟེ། མི་ཤེས་
ཤེས་ཁུལ་། མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་། འགྲོ་
ཁུལ་འབྲུག་ཁུལ་། བསམ་སྒྲོ་གཏོང་
ཁུལ་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཁུལ་མོ་ ཁུལ་པ་འཛོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་
ཅིག་གི་མིང་།

ཁེ ① ཁེ་པན་དེ་ཕྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
སྤྱོད་མིང་ལྟེ། སྤྱོད་མོང་གི་ཁེ་པན་།
ཁེ་འདོད་གྲགས་འདོད་མ་བྱེད་ཅིས་
པ་ལྟ་བུ། **【ཁེ་སྤྱོད་པས་】** ཁེ་ཁེ་ལས་ཀྱི་
མ་ཆོ་ལས་སྤྱོད་པའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཆོང་ལ་ཁེ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ།
② སྤྱོད་བཟོང་བའི་འཕེལ་ཀ་དང་ཆོང་
བྱས་པའི་ཁེ་སྤྱོད་པས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཆོང་

གི་ཁེ་སྤྱོད་པས་། ཁེ་པན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། **【ཁེ་ལས་】** ཁེ་སྤྱོད་བྱེད་དང་སྤྱོད་
འདོན་, ཁེ་ཆོང་སོགས་དཔལ་འབྱོར་
ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཐེ་ཁག་གི་མིང་ཡིན་
ཞིང་, བཟོ་བྱ་དང་སྤྱོད་པས་ལས་, ཆོང་
ལས་ཐམས་ཅད་ཁེ་ལས་ཡིན། **【ཁེ་
པས་】** ཁེ་ཆོང་རྒྱུ་པའི་ལས་ཀ་ལ་
བརྟེན་ནས་འཆོ་བའི་མི། **【ཁེ་ཉེན་】**
1. ཁེ་པན་དང་ཉེན་ཁ་ཞེས་པའི་
ཆོག་བཟུས་པ་ 2. ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་
ལའང་ཁེ་ཉེན་ཆེ་ཟེར།

ཁེ་གྱི རས་སོགས་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་
ཅིག་གི་མིང་།

ཁེགས་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) ①
བྱ་ག་དང་སྤྱོད་པས་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་
དངོས་ཆས་བཅངས་ནས་དངོས་ཆས་
གཞན་འགྲོ་མི་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་
དོན་དེ། སྤྱོད་པས་ཁེགས་ནས་དབྱུགས་
སྤྱོད་ཀྱི་ལུང་། ཆུ་ཁུང་ཁེགས་ནས་ཆུ་མི་
འགྲོ་ལྟ་བུ། ② མཆོམས་ཆད་པར་
སྤྱོད་པའི་དོན་དེ། སྤྱོད་པར་བཀག་
ནས་ཁེགས་ལྟ་བུ།

ཁེངས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
ནང་དུ་གཏམས་པའི་དོན་དེ། འབྲུ་
མཛོད་འབྲུས་ཁེངས་། ཆུ་མཛོད་ཆུས་

ཁོ་མཁའ་ལྟ་བུ། ༢ 'ཁོ་མཁའ་པ་' ཞེས་
བའི་ཚིག་བརྒྱུས་པ།

ཁོ་མཁའ་པ་ ༡ རང་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲིག་སྒྲིག་
ལྟ་བུ་པར་རྫོགས་ཞིང་གཞན་ལ་མཐོང་
ཆུང་བྱིད་པའི་བསམ་པ་དང་ལྗོངས་པ་
བའི་མིང་ལྟེ། ཁོ་མཁའ་པ་རྒྱུད་སྤྱོད་ |
ཁོ་མཁའ་པ་རྫོགས་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་
'ཁོ་མཁའ་' ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟེ། ད་ཆུལ་
ཁོ་མཁའ་རྒྱུགས་ལ་ལྟེ། རྒྱུན་དུ་ཁོ་མཁའ་
རྒྱུད་སྤྱོད་ལྟ་བུ། ༢ (བྱིད་མེད་ལས་
ཚིག་༧) ཆབ་རྩལ་ཆགས་པའི་དོན་ཏེ།
དགུན་སྤྱོད་ཁོ་མཁའ་ | སྤང་བ་འབྲུགས་
ནས་ཁོ་མཁའ་སྤང་ལྟ་བུ།

ཁོ་མཁའ་ ༡ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) མི་
འབྲེལ་བའི་ཆེད་དུ་གཞན་ལ་བརྟེན་
བའི་དོན་ཏེ། ལུས་སྤྱོད་ལ་ལ་ཁོ་མཁའ་ |
ལག་པ་འཁར་བ་ལ་ཁོ་མཁའ་ལྟ་བུ། ༢
'མཁའ་པ་བརྒྱུད་' གྱི་བཞི་པ།

ཁོ་མཁའ་ དངོས་རྒྱུ་གཞན་འགོ་བྱིད་
གྱི་རྒྱུར་བ་སྒྲིག་གྱི་མིང་ལྟེ། ཏྲ་ཁོ་མཁའ་ |
པང་ཁོ་མཁའ་ | ཁོ་མཁའ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁོ་མཁའ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
འགོ་བྱིད་པ་ལས་སྤྱོད་པ་ལས་པའི་དོན་
ཏེ། རང་ཁོ་མཁའ་པས་ཁོ་མཁའ་ལྟར་
གཞན་ཁོ་མཁའ་པས་མི་ཁོ་མཁའ་ | སྤྱོད་

གཞི་ཁོ་མཁའ་མི་ཁོ་མཁའ་ལྟར་
མཁའ་ཁོ་མཁའ་གཞན་ལ་ཚིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཁོ་མཁའ་ ཞིང་ཆས་མིག་གི་མིང་ལྟེ། མིང་
ཁོ་མཁའ་ | ལྟ་བུ་ཁོ་མཁའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཁོ་མཁའ་】ནི་མཁའ་པ་བྱིད་གྱི་ཡོན་ཏན་
ཁོ་མཁའ་དང་དབྱིབས་མཐོངས་པ་ཞིག་གི་
མིང་།

ཁོ་མཁའ་ ༡ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
རྒྱུ་པ་ལས་བྱིད་དུ་འགྲོང་བའི་དོན་
ཏེ། 'ཁོ་མཁའ་' དང་དོན་འདྲ། ༢ (རྒྱུ་
ཚིག་)རྒྱུ་པའི་དོན་ཏེ། མི་ཁོ་མཁའ་
འབྲུགས་ | ཏྲ་ཁོ་མཁའ་རྒྱུགས་ | མིང་ཁོ་མཁའ་
ལྟེ། | སྤྱོད་ཁོ་མཁའ་ཁོ་མཁའ་རྒྱུ་པ་
ལྟ་བུ།

ཁོ་མཁའ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ༡
མིག་པའི་དོན་ཏེ། མཐོང་འཕེལ་ཏེ།
འབྲེལ་ལ་ཁོ་མཁའ་ | ཚིག་བཞད་པ་དོན་
སྤྱོད་ལ་ཁོ་མཁའ་ལྟ་བུ། ༢ མིང་ཚེས་པའི་
དོན་ལ་འབྲུགས་པ་ནི། མཐོངས་ཁོ་མཁའ་པ་
སྤྱོད་ཁོ་མཁའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁོ་མཁའ་ དང་དང་ལྗོངས་ལས་གཞན་པའི་མི་
གསུམ་པ་སྤྱོད་པའི་ཆབ་ཚིག་ལྟེ། ལྗོངས་
གྱིས་ཁོ་མཁའ་ལས་སྤྱོད་ | ཁོ་མཁའ་ལྗོངས་
སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟེ། ཁོ་མཁའ་ | ཁོ་

ཆོ | ཁོ་ན་མས་ཞེས་པ་སྐྱེས་ལྟ་བུ།
 [ཁོ་མ] རི་ཡིག་སྐད་དུ་བདག་ཅེས་་་་
 བའི་དྲན་ཏེ། ཁོ་མས་ཐུག་པའི་ཡི་
 གོ | ཁོ་མའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 རྩེས་པས་རང་ལ་ཁོ་མོ་དང་རྩེས་མས་་་
 རང་ལ་ཁོ་མོ་ཟེར་ཞིང་། ད་ལྟའི་ཡི་གེ་
 འབྲི་སྒྲིལ་བཤམ་ཆེར་ཁོ་མོ་ཁོ་མོ་ནི་མི་་་
 གཞུག་པའི་ཆབ་མིང་དུ་བྱེད་པ་གཙོ་
 ཆེ།

ཁོ་ཐག (སྐྱེས་ཆེག) གཏན་ལ་
 བབ་པའི་དྲན་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཡིན་
 མིན་ཁོ་ཐག་བཅད་ | ཁོ་ཐག་གཙོ་དང་
 དགོས་ | ཁོ་ཐག་ཆོད་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཁོ་ན (རྒྱན་ཆེག) མིང་གང་ཡང་
 རུང་པའི་མཐར་ཐུར་ན་དེ་གཅིག་་་་་་
 བའི་དྲན་ཏེ། རྩི་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་ཁོ་
 བས་མ་གཏོགས་ཀྱང་གོ་རྒྱུ་མི་་་་་་
 ཐབ་ | མི་ཁོ་ནས་མ་གཏོགས་སྐྱེས་་་་

ཁོ་རེ འཛད་སྤྱོད་ཆེ། ཁོ་རེ་སྐྱེས་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁོ་ལག མིའི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་་་
 མིང་ཆེ། ལུས་ཁོ་ལག་རྒྱས་པ་ | ལུས་
 ཁོ་ལག་རྫོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁོ་ག ① མི་ཐུགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་མིང་ཆེ།
 ལུས་ཁོ་ག་ | སྤ་ཁོ་ག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②
 རྩི་བྱན་གྱི་མིང་ཆེ། རྩི་ར་ཁོ་ག་སྐམ་
 བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ མི་ཐུགས་ཀྱི་རྩི་
 བའི་ནང་རྩི་གས་ཀྱི་མིང་ཆེ། ཁོ་ག་ན་
 དྲན་ལྟ་རྩི་དང་འཁྱེད་ལྟ་བུ། ④ བར་
 གི་དྲན་ཏེ། སྤང་ཁོ་ག་ | བར་ཁོ་ག་ |
 ‘མིང་ཁོ་ག་ལྟ་རེས་ལོན་ཀྱང་། མི་ཁོ་ག་
 མི་ཡིས་ཤེས་དགའ་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑤
 རྩི་རྩི་དུ་མིང་ཆེ། རྩི་ཁོ་ག་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུ། [ཁོ་ག་མ] རི་ཟས་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རྩི་
 རྩི་དུ་མིང་། [ཁོ་ག་མིར] རི་ར་སྐྱོལ་
 མེད་ཀྱི་རྩི་རྩི་དུ་མིང་།

གཤེད་ཀྱི་པར་ཚུར་བརྟེན་བའི་བྱ་བ་
གཤེད་མིང་ལྟེ། བ་ཏྲ་ཁོང་གཤེད་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁོང་དུ་ཚུད་པ་】 ཀྱི་
ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཉི། ལར་
ལེ་རིང་ལུགས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ཞིག་ལྟ་
བྱེད་དགོས། ལག་ཆལ་གྱི་གེས་ལོན་
རྣམས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་ལྟ་བུ། 【ཁོང་ཁོ་】 ཀྱི་ཞེ་ལྟར་
གི་བསམ་པའི་མིང་ལྟེ། དག་ལ་ཁོང་
ཁོ་ཡངས་ལྟ་བུ།

ཁོངས་ ༡ ལ་མཚམས་བཞོས་པའི་ས་
ཁུལ་གྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མངའ་
ཁོངས། ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་ཁོངས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ༢ རིགས་དང་ལྡོ་ཁག་གི་
མིང་ལྟེ། ལོ་རྟག་ཁྱད་ཅི་གིང་གི་
ཁོངས་སུ་འདུས། རྒྱང་མཐའ་སྟོག་
ཆགས་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ལྟ་བུ།

༣ ‘བཀའ’ གི་སྐུལ་ཆོག།

ཁོད་ ༡ ཁྱེད་སྐད་སྐད་ཐོག་དོན་གྱི་
མིང་ལྟེ། ལ་ཁོད་སྟོན། ཆེ་ཆུང་ཁོད་
མཉམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ ‘བཀོད’
གྱི་སྐུལ་ཆོག། ༣ ‘བཀའ’ ལ་
སྟོན།

ཁོན་ ༡ ‘འཁོན’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

༢ མར་ཁ་བརྒྱད་གྱི་གཉིས་པ།

ཁོབས་ ‘བཀའ’ གྱི་སྐུལ་ཆོག།

ཁོམ་ ༡ ལུས་སྐབས་དང་གོ་སྐབས་གྱི་
མིང་ལྟེ། ལོང་གཏམ་བཤད་ནས་
འདུག་ཁོམ་མེད། ཁོམ་པ་མེད་ལུས་
ཆལ་སྤྱད་ལུས་ལྟ་བུ། 【ཁོམ་མོང་】
ཀྱི་‘ཁོམ་པ་’ དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། དེ་
རིང་ཁོམ་མོང་མེད་ལྟ་བུ། ༢ (བྱེད་
མེད་ལས་ཆོག་༧) ཁོམ་མོང་མེད་པའི་
དོན་ཉི། ང་མ་ཁོམ་པར་རྒྱ་སྤང་ལ་
འགྲོ་མ་ཐུབ། ལུས་ཁོམ་ཡང་སེམས་
མི་ཁོམ་ལྟ་བུ།

ཁོར་ ‘བཀའ’ གྱི་སྐུལ་ཆོག།

ཁོར་ཕུག་ ༡ མཐའ་བསྐར་པའི་ཉི་
འདབས་གྱི་མིང་ལྟེ། སྤྱང་ཁྱེར་གྱི་ཁོར་
ཕུག་ན་སྤྱོད་ཆལ་མང་ལྟ་བུ། ༢ ལ་
ཁུལ་དང་དངོས་རྒྱུ་གྱི་མཐའ་འགྲམ་
གྱི་མིང་ལྟེ། མཚོ་སྔོན་པའི་ཁོར་ཕུག་
ན་འགྲོག་པ་རྣམས་བཤད་མེད་ལྟ་བུ།

ཁོལ་ ༡ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ་དང་འདས་པ་) གཤེད་པའི་དངོས་
རྒྱུ་ལ་བྱོད་ཐོག་ལྟེ་བྱོད་ཆད་དེས་
ཅན་ཞིག་ལ་བསྐྱབས་ན་, བད་ནས་སྤྱོད་
བ་འཕྱང་ཞིང་, ཐོག་དོན་སྟོག་སྟོག་
འཕྱར་ནས་རྒྱངས་པར་འཕྱར་བ་ ལྟེ།
ལམ་འདུགས་ཆེན་པོའི་གཞན་ལྟ་བུ་

ཕྱགས་ཚད་ལྡན་གྱི་ལོག་ཏུ་ཆུ་ཁོལ་ཁོལ་
 ཚད་ནི་ཏྲ་ཏྲིའི་ཏུ་ཁྱེད་ཚད་བཟུ་ཡིན་
 དཔེར་ན་: ཆུ་ཁོལ་གྱིན་འདུག།
 ཆུ་བསྐྱལ་ནས་ཁོལ་ལྟ་བུ། 【འཁོལ་】
 བྱི་མ་འོངས་པ་ལྟེ་: ཆུ་འཁོལ་ལ་ཁད་
 ཡོད། ཆུ་འཁོལ་ཁར་ཁྱད་ས་པ་ཆེ་
 ལྟ་བུ། 【ཁོལ་མ་】 བྱི་རྒྱུད་ཡོད་པའི་
 དངས་ཇས་སམ་བསྐྱལ་ནས་ཁོལ་བྱིན་
 པའི་གཤེར་བྱ་ལྟེ་: ཆུ་ཐབ་ཁོལ་མ།
 ཆུ་ཁོལ་མ། ཁྱོད་ཆུ་ཁོལ་མ། ར་ཁོལ་
 མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

● ‘བཀོལ’ གྱི་
 ཆུལ་ཆེག་། ● ‘འཁོལ’ གྱི་ཆུལ་ཆེག་།
 ● ‘འགོལ’ ལ་ཆོས་།

ཁོལ་བྱ ཕྱགས་གྱི་ཆ་གས་སོགས་གྱི་……
 མིང་ལྟེ་: ཕྱགས་ཁོལ་བྱར་ན་པ། ཡན་
 ལག་ཁོལ་བྱར་ན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁོལ་མོ བསྐྱུ་གཞིག་གལ་རིམ་གྱིས་……
 གཤམ་གྱི་བཀོལ་པའི་མོ་།

ཁོལ་མོ ● བསྐྱུ་གཞིག་གལ་རིམ་……
 གྱིས་གཤམ་གྱི་བཀོལ་པའི་བྱུད་མེད་……
 གྱི་མྱུ་མིང་། ● བྱུད་པ་དང་ཆུང་སྐམ་
 གྱི་མིང་ལྟེ་: མེ་ལ་ཁོལ་མོ་བཟུཔ་ཅས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཁོལ་ ● ‘ཁོ་ཡིས་’ ཞེས་པའི་བྱུད་ཆུ་
 བཟུས་པ་ལྟེ་: ཁོལ་མོ་པ་ཆུང་བྱས་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། ● ‘བཀོལ’ གྱི་ཆུལ་ཆེག་།

ཁྱ

ཁྱ་ཏྲ བྱ་ནག་པོ་མོ་རྒྱ་ལས་ཆུང་……
 ཞིང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མགོར་ཚད་འཆའ་བ་
 ཞིག་ལྟེ་, ‘བྱ་རྒྱུད་ཆུང་བ’ ཡང་བྲེན་།

ཁྱ

ཁྱ་རྒྱུར་རྒྱུར་ ‘ཁྱར་ཁྱར་’ ལ་ཆོས་།
ཁྱག (བྱུད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་༧) ཡར་
 འདེགས་ཐུབ་པའམ་གནོན་ཕྱགས་……
 བཟོད་པའི་དོན་ཏེ་: ར་མོང་གི་ཁལ་
 བོང་བྱས་མི་ཁྱག་ཅས་པ་ལྟ་བུ། འདི་
 བྱི་‘ཞིག’ དང་དོན་འདྲ་།

ཁྱགས་ ‘འཁྱགས་’ གྱི་འབྲི་ཚལ་གཞན་།

ཁྱད ཁྱད་པར་ཏེ་བྱ་དངས་ཤིག་གི་……
 བྱ་དངས་གཞན་དང་མི་འདྲ་པའི་……
 ཁག་གི་མིང་། དཔེར་ན་: ཆུ་འདི་
 གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད། གཡག་འདི་
 གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་ལྟ་བུ། 【ཁྱད་
 པར་པ་】 བྱི་དཔུས་མ་དང་མི་འདྲ་……
 པའི་བྱ་དངས་གྱི་མིང་ལྟེ་: ཁྱད་ཁྱད་
 པར་པ། ཆུ་གཞེར་གྱི་ཁྱད་ཁྱད་པར་
 པ། ང་ནི་མི་དཔུས་མ་ཞིག་ཡིན་པ་……
 ལས་མི་ཁྱད་པར་པ་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ།

འདི་ལ་ 'ཁྱད་པར་ཅན' ཡང་ཟེར།

【ཁྱད་ཆོས】1. གཞན་ལས་འཕགས་
པའི་རྟགས་མཚན་ནས་རྒྱས་པ་ཁྱད་་་་
པར་བའི་མིང་ཟེ། ལས་ཀ་ལས་་་་
ཤེས་པ་ནི་མིའི་ཁྱད་ཆོས་རེད་ལྟ་བུ།

2. དཔེས་སྟེང་རང་གི་རྟགས་་་་་་
མཚན་གྱི་མིང་ཟེ། ཁྱད་གཞི་དང་
ཁྱད་ཆོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱད་གཞི】
ནི་ཅ་བའམ་མང་གཞིའི་མིང་ཟེ། ཁྱད་
གཞི་མེད་པར་ཁྱད་ཆོས་གཤམ་ཡོད་ལྟ་
བུ། 【ཁྱད་པར་ཅན】ནི་དམིགས་སུ་
དགར་བའི་དོན་ཏེ། ཞིང་ལས་ཀྱི་
ཐད་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱུངས་པ་
གཞིགས་འདོན་བྱེད་དགོས་ | གཞན་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཁྱད་ཅན】ནི་'བསད' དང་
'གསོད' , 'སོད' རྣམས་ཀྱི་ཐོག་
མར་སྒྲུར་ན་འདྲེས་དགས་མི་བྱེད་་་་་
པའམ་མཐོང་ཆུང་བྱས་པའི་དོན་ལ་
འཇུག་ཟེ། དཀའ་ངལ་ཁྱད་དུ་བསད་
ནས་སློབ་སྦྱང་བྱས་ | ཚ་གྲང་ཁྱད་དུ་
བསད་ནས་ནོར་ལྷག་འཛོམས་ | དཀའ་
ངལ་ཁྱད་དུ་སོད་ཅིག་ | དབུལ་སྟེ་
ཁྱད་དུ་མ་གསོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱད་
གསོད】ནི་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཞེས་པའི་

ཆོག་བསྐྱས་པ་ཟེ། དཀའ་ངལ་ཁྱད་
གསོད་བྱས་ | མི་དབུལ་སྟེ་ལ་ཁྱད་
གསོད་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཁྱབ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ①

བཀའ་པ་ལྟར་བཀའ་བའི་དོན་ཏེ། ཉི་
འོད་ཀྱིས་ས་ཟེང་ཁྱབ་ | ནོར་ལྷག་་་་
གིས་རྒྱ་ཐང་ཁྱབ་ | རྟགས་ཚལ་གྱི་་་་
ཁྱབ་ཁོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མཚན་
ཉིད་རིག་པའི་བདེན་ཁོངས་སུ་འབྱས་
པའི་དོན་ལ་འཇུག་ཟེ། ལོ་རྟག་ཡིན་ན་
ཅི་ཤིང་ཡིན་པས་ཁྱབ་(ལོ་རྟག་ཡིན་་་་
ཚད་ཅི་ཤིང་གི་ཁོངས་སུ་འབྱས་)ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱབ་ཆེ】ནི་ཁོངས་གཏོང་
མང་བའི་དོན་ཏེ། རིག་གནས་དར་
ཁྱབ་ཆེ་ | རྒྱང་རྟོག་བྱེད་ལྱལ་ཁྱབ་ཆེ་
མི་རྒྱུད་ | ལྱང་གོར་རྒྱ་སྐད་བཤད་པ་
ཉ་ཅང་ཁྱབ་ཆེ་ལྟ་བུ། 【ས་ཁྱབ་དོ་ཁྱབ་】
ནི་ཚུགས་ཀྱང་རྒྱ་དར་ཁྱབ་སྒྲུང་བའི་་་་
དོན་ཏེ། ཚན་རིག་ས་ཁྱབ་དོ་ཁྱབ་དུ་
དར་བར་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ། 【ཁྱབ་
གདལ་】ནི་ཁྱབ་ཁོངས་ཆེ་བའི་དོན་་་་
ཏེ། ཚན་རིག་ཁྱབ་གདལ་དུ་གཏོང་
དགོས་ | སློབ་ཆུང་ཁྱབ་གདལ་དུ་་་་
བཅང་ | སྒན་ཁང་ཁྱབ་གདལ་དུ་་་་
བཅུགས་ལྟ་བུ།

བདག་ལམ་ལུགས་། རི་བྱན་གཞིག་གི་
 ཆོག་པ་དང་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འདྲིན་
 གྱི་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་ཁྱིམ་གྱི་སྒྲིག་ལམ་ཞིག་.....
 ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཁྱིམ་ལ་བདག་པོ་
 རྒྱུ་མཁན་གྱི་སྒྲིག་པ་ནི་ཁྱིམ་གྱི་རྒྱ་བོ་
 དང་རྒྱ་ཚོར་གྱི་བདག་པོ་ཡིན་པས།
 ཁྱིམ་མི་ཚང་མས་ཁོ་ལ་སྒྲིག་མེད་གྱི་
 བཅོ་བཀུར་ལྱིད་དགོས་པ་རེད།

【ཁྱིམ་སྒྲིག་པ་】 རི་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བའི་མིང་ཞིང་།
 ལུགས་ཁྱིམ་སྒྲིག་པ་ལུགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱིམ་
 པ་】 རི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཅོ་
 ཞིག་ཞིང་། ཁྱིམ་ཐབ་ཡོད་པའི་མི་ལ་
 ཁྱིམ་པ་ཞེས་། ❶ སྐར་ཁྱིམ་ཏེ། སའི་
 གོ་ལས་ཉི་མར་སྐར་བ་རྒྱག་པའི་སྤྱོད་
 རྒྱུ་ཁྱུམ་པོ་ལ་ཆ་མཉམ་བཅུ་གཉིས་
 ལྟ་བུ་གོས་པའི་མིང་ལ་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་
 ཞེས་། 【ཁྱིམ་ཞག་】 རི་སྐར་ཅིས་གྱི་
 བཅོ་ཞིག་ཞིང་། སའི་གོ་ལས་ཉི་མར་སྐར་
 བ་གཅིག་རྒྱག་པའི་ལུན་ལ་ཆ་ལུས་.....
 བཅུ་རེ་ལྟ་བུ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཉིན་
 ཞག་གཅིག་བྱས་པའི་མིང་།

ཁྱིམ་ (རྒྱན་ཆོག) ཅུང་གི་རི་མོ་སྤྱོད་
 ལུང་དེ་ལྱེད་པའི་ཁྱི་རྒྱུ་ཏེ། སྐར་ཁྱིམ་ |
 ཅུང་ཁྱིམ་ | གཡས་སྤྱོད་ཁྱིམ་བཞེས་པ་
 ལྟ་བུ།

ཁྱིམ་མི་དང་སྤྱི་གཞིགས་མང་པོ་མཉམ་
 ཏུ་འདུས་པའི་མིང་ཞིང་། མི་ཁྱུ་ | ལུག་
 ཁྱུ་ | ལྟ་ཁྱུ་ | ལུག་ཁྱུ་འི་ར་ | ཏུ་.....
 ཁྱུ་འི་རྒྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུག་ (རྒྱན་ཆོག) ❶ ལྟ་ཁྱུར་གཞི་
 བའི་རྒྱལ་པ་ཞིང་། སྤྱི་གཞི་ཁྱུག་ཁྱུག་
 ལྱིད་ | སྤྱི་གཞི་ཞགས་ཁྱུག་ལེ་ཁྱུག་ |
 ཏུ་མོ་ཁྱུག་ཁྱུག་བཅུ་ལ་ལྟ་བུ། ❷
 ཅུང་ཟད་གྱི་དོན་ཏེ། ལམ་ལ་ཁྱུག་ཅམ་
 མང་ | ཟས་ཁྱུག་ཅམ་ཟས་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་ དག་རྒྱན་ལ་གཞིགས་པའི་བྱ་ཞིག་
 གི་མིང་ཞིང་། མི་རིགས་སྤྱོད་པའི་བཀུར་
 ཚལ་མི་འདྲ་ལྟ་བུ་ལྱིས་པའི་གཞུགས་
 བཅུན་ལམ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཡོད་། 【ཁྱུང་
 ཞེར་】 རི་མདོ་དུས་སྤྱོད་ཆའི་རྒྱ་མཚོ་
 སའི་སྤང་རྒྱུང་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ལྟ་
 ཞིག་ཡིན། ལོ་མ་ས་ལ་བཀའ་བ་ལྟར་
 སྤྱོད་མིང་ཞིང་། རྒྱ་ཞེར་མའི་དེ་ལྱེད་པས་ཅན་
 གྱི་ཆེར་མ་གཤམ་པོ་ཞིག་ཡོད། མདོ་ག་
 དམར་ཞད་ཆེ་བ་དང་ནག་ཞད་ཆེ་བ་
 གཉིས་ཡོད་པས། ཁྱུང་ཞེར་དཀར་
 པོ་དང་ཁྱུང་ཞེར་ལྟ་བུ་པོ་རིགས་གཉིས་
 ཡོད། རྒྱ་ཡོངས་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་ཆོག་།
 【ཁྱུང་རྒྱགས་】 རི་གཉེར་ནས་མཚན་པའི་
 རིན་པོ་ཆའི་རིགས་གིག་ཞིང་། ཡོངས་

ཤུགས་ལ་ 'མཚོང་' ཟེར, ཟུན་.....
ཆ་ཁྱེད་ཚོགས་ལ་སྐྱེད་ཡང་ཁྱེད་ཚོགས་།

【ཁུང་ལུ】ནི་བོད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་ལ་ལུ་.....
དང་སྐྱེད་ཆེན་, རྒྱ་དག, རྩ་ཆུ་, ལྷ་
ཆུ་སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེད་པ་ལི་སྐྱེད་ཀྱི་རིམ་.....
ལུ་ཞིག་གི་མིང་།

ཁུང་པོ་ ༡ ལམས་སྤྱོད་པ་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་
གི་མིང་། ༢ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

ཁུང་ ༡ ཁོར་ཕྱག་རུ་ཡོད་པའི་ར་.....
བའམ་མཐའ་སྐྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
འཁོར་པའི་ཁུང་མ། རྩ་ཁུང་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཁུང་འཁོར་】ནི་ལོ་རྒྱུ་
པའི་མིང་ལྟེ། ལོ་ཁུང་འཁོར་ལྟེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ༢ ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚུབ་
མའི་ཆུ་ཀྱུ་པའི་ནང་རྩ་ལྱི་ཆད་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། མིང་སྐྱེད་ཁུང་གང་ཡོད་པ་ |
ཀ་པའི་སྐྱེད་ཆད་ལ་མི་དར་པའི་ཁུང་
གང་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁུང་ རིམ་བོད་མིང་ལྟེ། སྐྱེད་རིམ་
ཁུང་མིང་བྱས་ | སྐྱེད་ཀྱིས་ཁྱེད་ཁུང་
མིང་ཁྱེད་ལྟ་བུ།

ཁྱེ་ 'བཟེས་' ལ་སྐྱེས་།

ཁྱེ་ཉེན་ 'ཁི་ཉེན་' དང་དོན་འདྲ་།

ཁྱེ་སྐྱེད་པ་ 'ཁི་སྐྱེད་པ་' དང་དོན་.....
འདྲ་།

ཁྱེ་པོ་ 'ཀྱི་ཀྱུ་ག་' གི་མིང་གཞན་།

ཁྱེ་མ་ པགས་ནད་ཀྱི་ཁྱེ་བྱག་ཅིག་ལྟེ།
ཕལ་སྐྱེད་རུ་ 'ཁྱི་མ་' ཟེར་ཞིང་སྐྱེད་
གཞུང་རུ་ 'མང་བྱ' ཟེར་བ་དེའི་མིང་།
ཁྱེ་བུ་ བཅས་ནས་ཕྱེད་རིང་ལ་ལོན་.....
པའི་ཁྱི་པའི་མིང་ལྟེ། ཁྱེ་བུ་ཁུང་ |
ཁྱེ་བུ་ཁྱེ་ལྟེ་འབྱུང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཁྱེ་བུ་ཆད་ གསར་པའི་བན་ཆེད་།

ཁྱེ་བུ་ལྱུ་ རུས་རིས་མེད་རུ་བའི་
ཟས་དང་སྐྱེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཟས་ཁྱེ་བུ་
ལྱུ་ཟ་བ་ | སྐྱེད་ཁྱེ་བུ་ལྱུ་གཞིང་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱེ་དྭ་ ༡ ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་ལྟེ། ཁྱེད་གང་
ལ་མེད་པ་ | ཁྱེད་རང་ལྟ་གཞུགས་
བདེ་མོ་ལོན་ནམ་ལྟ་བུ། ༢ 'བཟེད་'
ཀྱི་སྐྱེད་ཆེན་།

ཁྱེ་པོ་ ས་ཀྱི་ཁྱེད་དང་ཕྱར་མ་ཕྱར་
ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ཆེ་བ་
ལ་ཁྱེད་པོ་དང་ཁུང་བ་ལ་ཁྱེད་ལུ་.....
ཟེར་།

ཁྱེ་རྩ་ (ཁྱེད་མིང་ལས་ཆེན་འདས་པ་
དང་སྐྱེད་ཆེན་) ༡ དཔེ་སྐྱེད་ལ་
བཟུང་ནས་གཞན་ལ་སོང་པའི་དོན་.....
ཉི། དཔེ་ཆ་ཁྱེད་ནས་སྐྱེད་པ་

སྐྱོད་ | དཔེ་ཆ་ཁྱེར་ཞིག་ལྟ་བུ།
【འཁྱེར་】 རྗེ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་
བ་ལྟེ། གློབ་གྲྭ་བས་དཔེ་ཆ་འཁྱེར་"
དགོས། | དཔེ་ཆ་འཁྱེར་ལ་ཁན་ཞེས་"
བ་ལྟ་བུ། ①ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུ་རྩུ་ར་བཞོ་
རྒྱུ་འབྲི་བཞིའི་ནང་གི་བཞོ་བའི་.....
དེ་ན་ལ་འཁྱེར་བ་ནི། 'ཁྱེར་བཞོ་ཅི་
ཅམ་ཐོབ་ཐོབ་ཁྱེར་, གྲུགས་བཞོ་ལ་
ནི་འོག་མ་གཙོ་' ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཁྱེལ (ཁྱེན་ཆོག) ཁྱེལ་ལ་འཁོངས་"
ཞེས་སུ་འཁྱེར་བའི་འཁྱེར་ལྟ་བུ་ལ་
ཏི། བཟང་བའི་འཁྱེར་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱེལ་"
བཞུགས་ཀྱི་ཆོལ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཁྱེས 'བཞེས་' ལ་ལྟ་བུ།
ཁྱེ གཉེན་རྒྱུག་བྱས་པའི་ཐོ་ལ་ཁྱེ་དང་
བྱད་མེད་ལ་ཁྱེར་མ་ཟེར། འདི་ལ་ 'ཁྱེ་
ཐོ་' ཞེས་འབྲི་རྒྱལ་ཡང་ཡོད། ཐོ་ཞེས་
ལ་ཁྱེ་ཐོ་དང་ཁྱེར་མ་ལ་ཁྱེ་མོ་ཡང་.....
ཟེར། 【ཁྱེ་ག】 རྗེ་གཉེན་རྒྱུག་བྱས་
ཟིན་པའི་ཁྱེས་པའམ་གཉེན་རྒྱུག་གི་"
ལོ་ཆད་ལོན་པའི་ཁྱེས་པ་ལྟེ། 'ཁྱེས་
པ་ཁྱེ་ག་ཞེས་བྱ་བ་ལྟོགས་ཀྱང་བཞད་"
གད་ཐག་གི་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་' ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། 【ཁྱེ་བྱག】 རྗེ་ཁྱེ་ཐོ་དང་ཁྱེར་
མའི་མིང་བཞུས་པ་ལྟེ། ཁྱེ་བྱག་གཉེས་

གས་རལ་ཆོལ་ཁྱེད་ལྟ་བུ།
ཁྱེག 'འཁྱེག་' གི་རྒྱལ་ཆོག་གི་འབྲི་"
ལྟ་བུ་གཞན། 「གཞན།
ཁྱེག་པོ 'འཁྱེག་པོ་' ལི་འབྲི་ཆོལ་"
ཁྱེགས ①འབྲི་མ་འབྲུལ་ཡོ་བྱད་ཆིང་
བ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐོ་གཞུག་ནས་ཅ་
ནོར་ལ་འགེལ་བའམ་མིས་འདེགས་པ་
ཞིག་ཡིན། དེའི་མིང་ལ་ 'མད་མི' དང་
'དེ་མི' , 'འཁྱེགས་འབྲུལ་' ཡང་
ཟེར། ②ཐོས་མ་དང་ནད་པ་འདེགས་
ལྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁྱེགས་
རས། | ཁྱེགས་གིང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

③ 'འཁྱེག་' གི་རྒྱལ་ཆོག།
ཁྱེད མཉའ་ཆ་བཞད་ལུལ་གྱི་མི་གཅིག་
འབོད་པའི་ཆབ་ཆོག་ལྟེ། ལྱིས་པ་ཁྱེད་
ཀྱི་མིང་ལ་ཅི་ཟེར། | ཁྱེ་མོ་ཁྱེད་གང་"
ལ་འགོ་ལྟ་བུ། 【ཁྱེད་ཆོ】 རྗེ་མཉའ་ཆ་
བཞད་ལུལ་མི་དུ་མ་འབོད་པའི་ཆབ་"
ཆོག་ལྟེ། ཁྱེད་ཆོས་རལ་གས་ཞིག་
ལྱིས་དང་, ང་ཆོས་ལྷ་མཆུད་ནས་ལས་
ཆོག་ལྟ་བུ།

ཁྱེན ①ཁྱེན་ཞེང་གཉིས་ཀ་ བཞོམས་
པའི་ཆད་ལ་འཁྱེར་བ་ནི། ལ་ཁྱེན་ |
ར་བའི་ཁྱེན་ | ཁྱེན་ཡངས་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ། ②ཡོངས་རྒྱལ་གྱི་དེ་ཏི། ཁྱེན་

བཞུགས་མི་བརྒྱ་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཁྱོར་ཁ ལག་ལམ་གྱི་གཉིས་བཞི་བས་……
ནས་མཚུབ་མོ་ནས་མཚུབ་ཟུང་བྱུག་……
པའི་ནང་རྩལ་སམ་དེ་གང་པའི་ཚད་
དམ་ཡང་ན་ལག་ཡས་ཀྱི་མཚུབ་མོ་……
ནས་མཚུབ་ཟུང་བྱུག་པའི་ནང་དཔེས་
སམ་དེ་གང་པའི་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འབྲུ་
ཁྱོར་བ་གང་། རྩ་ཁྱོར་བ་གང་ཞེས་……
བ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་ཁྱོར་ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཡ་ཁྱོར་གང་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ།

ཁྱོས ●ཁྱོས་མ་ལྟེ་རེས་ལྟག་གི་བར་
ཆིང་། ●‘ཁྱོ་ཡིས་’ ཞེས་པའི་བྱིད་སྒྲ་
བཟུས་པ་ལྟེ། ཁྱོས་ཟུང་མར་བཞད་
ལྟ་བུ།

ཁ

ཁ ●ཁ་ལྟེ། ལྷག་རྩ་དང་ཁྱུ་
སྐྱུ་སྐྱུ་བཟུང་ནས་བ་པའི་བྱ་གཞུག་……
པ་ཞིག་ཡིན་པ་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་
ཏུས་རྒྱ་ལོ་མང་པར་བྱིན་ཁ་དང་, རྩ་
ཁ་གཉིས་ཡོད། 【ཁྱུ་ཁ】ནི་ཁྱུ་
བཟུང་ནས་བ་པའི་བྱ་ཁྱུ་རིགས་ཟུང་
ཏེ་ཞིག་ཡིན། 【ཁྱ་ཁ】ནི་ལྷག་རྩ་
དང་རི་བོང་སྐྱུ་སྐྱུ་བཟུང་ནས་བ་པའི་

བྱ་ཁྱུ་རིགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ●‘ཁ’
པོ་ ཞེས་པའི་མིང་བཟུས་པ། ●

‘ཁ་མ’ ལ་ལྟེ།

ཁ་གེ་ཁྱག་གེ ‘ཁྱག་ཁྱག’ ལ་ལྟེ།

ཁ་མོ (རྒྱ་རྩ་ཆོག)ཁ་དྲོག་ལྟ་ཆོགས་
བྱ་བའི་མདྲོག་ལྟེ། རས་ཁ་མོ། བ་
ལང་ཁ་མོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་
བཟུས་ན་‘ཁ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
རས་ཁ། སྐྱག་ཁ། དམར་ཁ།
དཀར་ཁ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【ཁ་ཁ】1.

‘ཁ་མོ’ དང་དྲོག་འབྲེ་ལྟེ། བ་ལང་
ཁ་ཁ། ར་མ་ཁ་ཁ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
2. ལྟ་ག་མང་པའི་དྲོག་ཏེ། ཅ་ལག་
ཁ་ཁ་རིག་རིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཁ་མ ●དཔེ་མཆོན་ཀྱི་རི་མའི་མིང་
ལྟེ། སའི་ཁ་མ། སྐར་མའི་ཁ་མ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་‘ཁ’ ཞེས་
འབྲི་ལྟེ། སའི་ཁ་མ་ལ་ས་ཁ་མེར་བ་ལྟ་
བུ། ●དཔེ་མཆོན་ཀྱི་གངས་ལྟས་

སྐྱུ་སྐྱུ་བཟུང་པའི་མི་གོའམ་རེའུ་……
མིག་གི་མིང་ལྟེ། ཁ་མའི་མི་གོ། ཆོས་
ཀྱི་ཁ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ●ཆོས་རྒྱུད་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལུ་མོང་གི་ལོར་ལུ་ཁ་
མ་རྒྱུད་དགོས། ཁ་མ་ལྟས་ལྟ་བུ།
མིང་མཐའ་བཟུས་ན་‘ཁ’ ཞེས་འབྲི་

[illegible]

ཡིག་པ་ཡིག་པ་ (ཐུན་ཚིག་) ❶

ཡིག་གི་ཡུལ་སྐབས་མ་ཆད་པ་མིན་...
 ཡེ་ཤིན་ཅེ་། འགོ་ཆས་རྒྱལ་མ་གྲིས་མ་
 གྲིས་ཡུལ་ལྟ་། ལྷ་མོ་པ་མ་

འཆོལ་ བའི་དྲན་ ཏེ། ཚད་ རུས་

[illegible]

བྱ. **【ཁྱིམ་ཁྱིམ་མེད】** རྒྱ་མཚོ་

ཐོན་ལུ་མ་མེད་དུ་ཏེ་ལམ་ཡིན་ཆེས་.....

བའམ་རེ་བ་བྱེད་པ་དང་དགམ་བྱོན་།

ལྷོད་པ་སྐྱེས་ལྷོན་པའི་ཆེན་ཤོས་པ་

ཏི། ད་ལ་ལ་ཡག་འབྲུང་མར་གྱིགས་

ཁྱིམ་མཚན་ | ཆར་འབབ་ཀྱི་ཁྱིམ་

ཁྱིམ་མེད་ལྟ་བུ།

ཁྱིམ་མ་ལེ (ཕུན་ཚིག་) བ་ལྷན་ལ་

ལའི་མཐར་ཐུང་ན་ལོ་ཤིང་འཆམ་།

པའི་དཀ་ཏེ། ལྷམ་འདི་པའི་རྒྱང་ལ་

ལ་གྲིག་ལ་སེ་འབྲུག་ | ལུ་བ་འདི་དཔེ་

ਸਾਹਿਬਾਨਾ ਸੰਪਾਦਿਸਾਨਾ ਨਿਰਭਾਸ਼ਾ।

ཁྱིད་ (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ འདས་)

བ་དང་སྐྱུལ་ཚིག་) ●ལམ་སྒྲ་དང་མ་”

པའི་དཀྱིལ་། རྒྱལ་པོ་བྱིད་ནས་སྐྱེ་བ་

ཡུལ་ཤར། ལྷོ་པ་ཁྱིའི་ཅིག་ལྟ་

ཐུ。【འབྲིད】ནི་མ་འོངས་པ་དང་

ད་མི་ བ་ མི་: ཡོ་ལ་ ལྷན་ རྒྱུ་ལ་

ངལ་ཚལ་བྱེད་དུ་འབྱིན་དགོས།

མོ་བ་ལྷན་འབྲིང་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

● ལྷ་པ་ཁྱིད་ལྷན་པའི་དོན་ཏི། ཆམ་

མིང་གི་མིང་། རིག་གཞས་མིང་། མཛུགས་

ཁྱིལ་ | དཔེ་ཁྱིལ་ | དམར་ཁྱིལ་ཅེས་

५.३.५. ३. ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

ବିଦ୍ୟା'ର'ରହି'ଯାଇ'ରହି'ହୁଏ'ନି'.....

ལམ་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་ཉི: ལྷང་།

ལོ་གྲངས་ཁྱད་ཅན་གྱིས་གྲངས་པོ་འེ་.....

དམངས་འགོ་བློ་ནས་རྒྱལ་ཁ་ནས་”

ལྷུང་ཁའི་ཁྱེད་ལ་སྐྱོད་པུ་ལྷོང་། འཕྱོང་།

འཁྲིད་བཞིན་པ་ཞེས་པ་སྟ་བུ། ①

ལམ་དུ་འབྲིང་བའི་ལས་ཆེན་མ་འོངས་

ཐ་ལ་‘མགྲི’ ཉང་, འདས་ཐ་ནང་”

ଆରମ୍ଭରୁ 'ସମ୍ବିଧାନ' ଉପରେ ଆଧାର...

ཡོད།

ཁྱིམ་ས ① དབང་ལྷུང་ལ་ཁན་གྲལ་

འི་མ་གྱི་འདྲ་དང་པ་མཚན་ཤིང་། རྒྱལ་

ཁལ་གྱི་དབང་ཆས་མི་རྒྱལ་གྱི་བྱ་.....

ལྷོད་ཐོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་གཞི་.....

ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་ཐུ་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ནི་

ནང་དུ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཀའ་.....

ཁྱིམ་ས་རྒྱུ་ས་འདུ་ས་ཡོད། དཔེར་

ན. བྱིས་པ་དང་མཐུན་པ། བྱིས་པ་

འགའ་ཁྱི་ཕྱ་བ། ཁྱིམ་ལ་ཁྱུར་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱིམ་པར】ནི་
ཁྱིམ་ཁྱི་དཔར་ཆ་འཛིན་པའི་ལས་་་་
ཁྱུངས་ཀྱི་མིང་། 【ཁྱིམ་ར】ནི་
ཁྱིམ་པར་གིས་བརྩམས་པའི་ལས་་་་
ཁྱུངས་ཤིག་ལྟེ། གཙོ་བོར་ཁྱིམ་ལ་
ཞིབ་གཤེར་དང་ཞིབ་བརྟག་བྱེད་་་་་
པའི་འགན་ཁུར་ཡོད་། ❶སངས་
རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཅས་ཁྱིམ་ཁྱི་
མིང་ལྟེ། རྒྱལ་ཁྱིམ་སྐྱོད་། འདུལ་
ཁྱིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ཁྱིམ་ལས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། རྒྱ་ཁྱིམ་སྐྱོད་། རྒྱལ་ཁྱིམ་སྐྱོད་།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱིམ་ 'འཁྱིམ་' ཀྱི་འཁྱི་རྒྱལ་གཞན་།

ཁྱིམ་ ཐག་པ་དང་རྒྱད་པ་སོགས་ཀྱི་་་་
རྒྱལ་ལྟེ། རྒྱད་པ་ཁྱིམ་གཅིག་། རྒྱ་
རགས་ཁྱིམ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱི ❶རིང་ཁྱུང་འཛལ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། གནའ་རྒྱལ་མཆོལ་
མའི་ཞིང་ཆ་དེའི་བཞི་ཡོངས་པའི་་་་
ཆ་དེ་ལ་ཁྱི་གང་ཟེར་། ད་ལྟ་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱིས་གཙན་ལ་པལ་པ་ལྟར་ཆུན་བརྩ་
ལ་ཁྱི་གང་ཟེར་། ❷མོང་གཞོལ་ཀྱིས་
ཞིང་སྒྲིག་པའི་ལས་ཀའི་མིང་ལྟེ། ཁྱི་་་་
སྒྲིག་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་ ཆང་གི་བར་ཆིང་།

ཁྱུང་ཁྱུང་ 'ཁྱུང་ཁྱུང་' ལང་ཟེར་
པའི་རྒྱལ་ཁྱིམ་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་ལྟེ།
རྒྱ་དང་རྒྱ་རིས་དགར་བེ། རྒྱ་འགྲམ་
རྒྱ་ཁྱུངས་ནས་འདུག་ཅིང་། འཕུར་
པའི་རྒྱལ་ཁྱིམ་ལ་བསྒྲིག་ནས་འཕུར་།

ཁྱུང་ ཞིང་ངམ་དཔྱུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།་་་་
པར་དག་ཤིག་སྒྲིག་པ་ནས་སྐྱོད་་་་་་་་་་་
གསུངས་། 【ཁྱུང་ཐག】ནི་'ཁྱི་ཐག'
དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། ཁྱུང་ཐག་པ་བཅད་
ལྟ་བུ།

ཁྱུང་ཁྱུང་ རྒྱ་ལྟེ། ཁྱིམ་སྐྱོད་པ་ལ་བ་
ལྟེ། རྒྱལ་སྐྱོད་པ་ཁྱུང་ཁྱུང་
བ། ཁྱིམ་རྒྱལ་པ་ཁྱུང་ཁྱུང་འཆའ་ལྟེ།
ལྟ་བུ།

ཁྱུངས་ ཁྱུངས་ཆིང་དང་ཁྱུངས་སྒྲིང་
ནི་རྒྱ་སྐར་ཆིང་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་སྐར་
ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་མིང་། 【ཁྱུངས་
ཆིང་ཟླ་བ】ནི་མོད་ཆིང་ཀྱི་ཟླ་བ་་་་་་་་་་
བརྒྱད་པའི་མིང་ལྟེ། མོད་ཆིང་ཀྱི་
ཟླ་བ་དང་མོན་པ་བརྩ་གཉིས་པའི་་་་
པར་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། 1. མཆོ་
ཟླ་བ། 2. དཔོ་ཟླ་བ། 3. རྒྱལ་པ་ཟླ་
བ། 4. ས་གཟླ་བ། 5. རྒྱུན་
ཟླ་བ། 6. རྒྱ་ཆིང་ཟླ་བ། 7.

བརྒྱུད་པ་མཁའ་དབྱིངས་སུ་བྱུང་བ་
པའི་རྒྱུ་གི་ཁམས་ཀྱི་མིང་ཡིན། དེ་
ནི་ཐུན་དུགས་དང་དབྱུང་དུགས་
ཆེན་དུགས་བཅས་རྒྱུ་ཁམས་
རིགས་གསུམ་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན།

【མཁའ་དམག】ནི་མཁའ་དབྱིངས་
སུ་དམག་འབྲུག་རྒྱུ་པའི་དམག་
དབྱང་ཞེས་ཆུང་བཅང་དུ་གནས་སུ་
གཏོང་བའི་དམག་དང་དགའི་གནས་
སུ་འགོག་པའི་དམག་དེ་ལས་གཞན་
པའི་མཁའ་དམག་གི་ཆེད་ལས་སྟབས་
མཁན་གྱི་དམག་བཅས་འདུས་ནས་
སྟབས་པ་ཡིན།

མཁའ་ ❶ས་རྣམས་ཀྱང་གི་མིང་ཞེས་
ས་མཁའ་ | རྣ་མཁའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❷གྲོང་རྒྱུང་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི་
མཁའ་གྲོང་གི་རྒྱུད་པར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❸‘མཁའ་རུ’ཞེས་པའི་རུ་ཡིག་
བཟུས་པ་ཞེས་ནས་མཁའ་ཐུན་
འཁྲིགས་ལྟ་བུ།

མཁའ་གོང་ རྣ་པལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་བྱིད་
ཆོག་པའི་གཏོར་རྣ་རིགས་ཞིག་གི་
མིང་ཡིན། [གཞན་

མཁའ་བ ‘འཁར་བ’ཡི་འབྲི་ཚུལ་
མཁའ་མ མི་ཐུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་

ནང་ཆོན་ཞིག་ཞེས་གསུམ་ཁོག་རྒྱུ་
ལོགས་ཀྱི་སྒྲུལ་ཆོགས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་
ལོགས་གཉིས་ན་མཁའ་འབྲས་རེ་རེ་
ཡོད། མཁའ་འབྲས་རེ་རེའི་ལོག་དུ་
གཅིན་འབབ་པའི་རྩ་སྟབས་རེ་ཡོད་
པ་དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲུང་བུ་དང་འབྲེལ་
ཡོད། དེ་ནས་མར་གཅིན་ལས་དང་
འབྲེལ་ནས་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ལ་བུ་ག་ཕྱེ་
ཡོད། མཁའ་མ་ནི་གཅིན་པ་ཕྱི་ལ་
འབྱེད་བྱིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཅི་བོ་ཞིག་
ཡིན། ཆོག་བཟུས་ན་‘མཁའ་’ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ཞེས་མཁའ་མའི་ཆོལ་ལ་
མཁའ་ཆོལ་ཐེར་བ་ལྟ་བུ། 【མཁའ་
ཞོ】ནི་‘མཁའ་མ་ཞོ་ག’ཡང་ཐེར་
ཞིང་སྟན་མའི་རིགས་ཡིན་པ་ས་ཐོན་
ཀྱི་དབྱིབས་མཁའ་མ་དང་མཚུངས་
རིགས་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད། དེའི་
ནང་གི་མཁའ་ཞོ་དཀར་པོ་ཆེ་བ་དང་
མཁའ་ཞོ་ནག་པོ་རྒྱ་སྐད་དུ་‘ཐུན་ཅི་
ལེས་’ཐེར་བ་གཉིས་ཐུན་བྱིད་ཆོག།

མཁའ་ ❶(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)
རྒྱས་ཚལ་ཡོད་པའམ་བྱང་རྒྱུ་པའི་
དོན་ཏི། སྟོབ་རྒྱུང་བྱིད་པ་ལ་
མཁའ་པ་ | གཞུང་དོན་འཆད་པ་ལ་
མཁའ་པ་ | དམག་དོན་ལ་མཁའ་པ་ |

བཟོ་ལས་ལ་མཁུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཁུ་ཏན་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ། མཁུ་བ་
ཆེན་པོ། མཁུ་བ་འི་དབང་ན།
མཁུ་བ་ཚུན་བཟང་གསུམ་འཛུམས་
པ་ལྟ་བུ།

མཁུ 'འཁུ' ལྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

མཁུན 'འཁུན' ལྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་

མཁུར་བ མིའི་གདོང་གི་ལོགས་.....
གཉིས་ལྱི་མིང་ལྟེ། 'མཁུར་མགོ'
ཡང་ཟེར། **【མཁུར་ཆོས】**ནི་མཁུར་
མགོ་དང་མཁུར་མགོའི་དཔར་པ་དང་ས་
ལྱི་མིང་།

མཁོ་བ (ཐུན་ཆོག) དགོས་མཁོ་.....
ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། འཁུད་འཁེན་འཁོར་
མ་ནི་ཞིང་ལས་ལ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་.....
ཅིག་རེད། ཐུ་གུ་ནི་ཡི་གེ་འབྲི་བ་ལ་
མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་རེད། མཁོ་ཆེ་
བ། མཁོ་མེད། མཁོ་གལ་ཆེ་བ་ལྟ་
བུ། **【མཁོ་དགུ】**ནི་གང་མཁོ་ཐམས་
ཅད་ལྱི་དོན་ཏེ། མཁོ་དགུའི་ལོངས་
ལྷོད་འཛུམས་ལྟ་བུ། །གཞན་

མཁོན 'འཁོན' ལྱི་འབྲི་ཚུལ་.....

མཁོས་ལབ སྐབས་བབ་ལྱི་དོན་.....

ཏེ། རང་ལ་མཁོས་པའི་ལྱི་བྱ་བ་བྱས།

བྱ་བ་དེ་ལྱོད་ལ་མཁོས་ལུ་པའ་བ་ཞེས་
རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མཁུ

མཁུད མཁེ་ཤང་གི་རྩོན་ས་མཁེ་བུ་.....
ཆུང་གི་རྩོའི་བར་བཟང་པའི་ཆད་ལྱི་
མིང་ལྟེ། ལུར་བ་མཁུད་གང་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

མཁུད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
མན་རག་ཆུང་ཏུ་སོགས་ཐམས་པའམ་.....
གསང་བའི་བད་རྩིང་ལྟེ། ལག་རྩལ་
གཞན་ལ་མི་སྒྲོབ་པ་ལ་དཔེ་མཁུད་.....
བྱིད་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། **【མཁུད་ལྷད】**
ནི་གསང་བའི་ལག་རྩལ་ཆུང་ཏུ་འམ་.....
ཁེས་ཡོན་ཆུང་ཏུ་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྟེ། ཐོན་
བྱས་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལྟེ། ཐོན་
ཆད་ལྱི་ཆོགས་རྩིང་བར་དཔེ་ཆ་དེ་.....
རིུ་གསང་ནས་སྤྱོད་པས་ན་ 'མཁུད་'
ལྷད་ ཟེར།

མཁུན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) ①

ཁེས་པའམ་རྩོགས་པའི་ཞེས་ལྟེ། ཡན་
ཏན་མང་པོ་མཁུན་པ། གས་རིག་
མཁུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②རེ་བ་བྱིད་
ཅེས་པའི་ཞེས་ལྟེ། བད་པ་འདི་ལ་
ཐོན་བཅོས་གནང་བར་མཁུན་མཁུན་

ར། རི་འཁང་བ་བྱིད་པའི་བྱ་ལྷོད་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། གཞན་ལ་འཁང་ར་མ་བྱིད་
ལྟ་བུ། 【འཁངས་】 རི་འདས་པ་ལྟེ།
རང་ཉིད་ལྷན་ཁྱད་དུ་བྱུགས་ནས་ཉི་
མའི་མོད་ལ་འཁངས་ལྟ་བུ།

འཁངས་ 'འཁང་' ལ་ལྟོས།

འཁང་བ ① ལས་ལ་ འགྲོ་སྐབས་་་་
ལུས་ཉིད་བྱིད་ཀྱི་དབྱུག་པའི་མིང་ལྟེ།
ཆན་པོ་ལྷན་འཁང་བ་ལ་བརྟེན་པ་་་་་་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཁང་གསལ་】 རི་
འཁང་བའི་ཚེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་དང་ལ་
མོང་མང་པོ་བཏགས་མོད་པའི་བརྟེན་
པའི་འཁང་བ་ཞིག་གི་མིང་། ② མདོག་
ཟངས་དམར་དང་མཚུངས་པའི་ལྷན་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

འཁལ་ 'འཁལ་' ཀྱི་ད་ལྟ་བར་
འཁལ་འབྱི་བའང་མོད།

འབྱུང་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་མོངས་་་
པ་དང་ད་ལྟ་བ) གཞོད་པའི་བསམ་
པ་བཅངས་པའི་དོན་དེ། རན་པ་
སྒྲིགས་ལ་འབྱུང་། ལོག་པར་འབྱུང་བའི་
དག་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདས་པ་ལ་
'འབྱུངས་' འབྱི། 【འབྱུང་འབྱིག་】 རི་
དྲགས་པ་ཆེ་བའི་དོན་དེ། ལྷ་རྒྱུ་
འབྱུང་འབྱིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྱུང་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་ཅ) ར་
བྱུག་སྒྲིགས་ཀྱི་དབང་གིས་མཁྱེན་པ་་་་
ནས་ལྷན་པའི་བྱ་ཞིག་ལྟེ། ར་བྱུག་
ལངས་ཀྱང་འབྱུང་མི་འཆོར་། བ་
ལང་འབྱུང་བྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།

འབྱུང་₁ (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཚིག་མ་་་
མོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) དོན་ཅ་གོ་་་
བའམ་རྟོགས་པའི་དོན་དེ། ལྷོད་
ཀྱིས་ཚིག་དོན་འབྱུང་བར་བྱ་ལྟ་བུ།
【འབྱུངས་】 རི་འདས་པ་ལྟེ། རས་དོན་
དེ་འབྱུངས་སྒྲིག་ལྟ་བུ།

འབྱུང་₂ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་་་
མོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ① མོངས་ཚོད་
ཟེ་ཆུང་དུ་མོང་བའི་དོན་དེ། ལག་པ་
འབྱུང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 【འབྱུངས་】 རི་
འདས་པ་ལྟེ། ལག་པ་འབྱུངས་སྒྲིག་།
ཆང་ལག་འབྱུངས་ནས་ཉལ་ལྟ་བུ།

② མེར་ལྷ་དང་ཚོད་འཛིན་བྱིད་པའི་
དོན་དེ། མེས་མ་འབྱུངས་པར་
བརྟེན་པ་བསྐྱེད་། ལག་མ་འབྱུངས་་་
པར་བྱི་དོན་དུ་འགྲོ་སྒྲིག་བཏང་ལྟ་བུ།

འབྱུངས་ ① 'འབྱུང་₁' ཀྱི་འདས་
པ་། ② 'འབྱུང་₂' ཀྱི་འདས་པ་།

འབྱུང་ ① འབྱུང་རིགས་ཀྱི་བྱི་བཞིས་་་་
ནས་དབྱིབས་ལྷ་ཚིགས་བྱས་ནས་་་་་་་

བསྐྱེགས་པ་དང་བཅོས་པའི་ཟས་་་་
 གྱི་ཁྱི་མིང་མེ་ ལྷ་མ་འབྲས་ | ལྷ་
 འབྲས་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་ འདི་ལ་ཁྱར་
 བ་དང་འབྲས་ར་ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་་་་
 ཡང་ཡོད་ བཞི་མཛད་ཁ་མཛད་ཏུ་འདི་
 ལ་གོ་རེ་ཟེར་ ② 'ཁྱར་' གྱི་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་པ་

འབྲས 'འབྲ' ལི་འདས་པ་

འཁོགས 'ཁོགས་' གྱི་འབྲི་སྒྲིལ་་་་
 གཞན་ ། གཞན་

འཁོངས 'ཁོངས་' གྱི་འབྲི་སྒྲིལ་་་་

འཁོབ 'ཁོབ་' གྱི་འབྲི་སྒྲིལ་གཞན་

འཁོལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་
 བ) བལ་དང་གིང་བལ་གསོལ་སོགས་
 རྒྱད་པར་བྱིད་པའི་དོན་ཏེ་ འཕང་
 འཁོལ་བྱིན་འདུག་ལྷ་ལུ་ **【དགལ】**
 རི་མ་འོངས་པ་མེ་ འཕང་དགལ་
 དགོས་ | དགལ་བྱའི་འཕང་ཞེས་པ་
 ལྷ་ལུ་ **【བཀལ】** རི་འདས་པ་མེ་
 རྒྱད་པ་བཀལ་ནས་རས་འཐག་ལྷ་་་་
 ལུ་ **【ཁོལ】** རི་སྒྲིལ་ཆོག་མེ་ རྒྱད་
 པ་ཁོལ་ཅིག་ལྷ་ལུ་

འཁོགས (རྒྱན་ཆོག) ① ལོ་ན་ཆས་
 པའི་གནས་སྐབས་ཐ་མ་ལ་བསྐྱེབས་་་་
 པའི་རྒྱལ་པ་མེ་ ཆས་འཁོགས་ |

ཆས་གིང་འཁོགས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་ ②
 ལུལ་ནས་ཁོང་སྒྲོངས་པའི་དོན་ཏེ་
 རྒྱང་འཁོགས་ | ལུས་འཁོགས་ཞེས་པ་
 ལྷ་ལུ་

འཁོང ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

འདྲི་པ་མ་ཆོསས་པར་མི་དགའ་བ་་་
 བྱིད་པའི་དོན་ཏེ་ བྱིས་པ་ཟས་ལ་
 འཁོང་པ་ | ལྷ་འཁོང་མ་བྱིད་ཅེས་
 པ་ལྷ་ལུ་ ② ལུས་གྱི་ཡན་ལག་ཀྱས་
 ཀྱུ་པོར་གནས་པའི་དོན་ཏེ་ ལུས་
 འཁོང་ནས་འདུག་ལྷ་ལུ་ བཞི་མཛད་
 ལུལ་མཛད་ཏུ་ 'བསྐྱོང་' ཟེར་བ་དང་
 དོན་མཚུངས་

འཁོད ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

རང་གནས་སུ་བཞད་པའི་དོན་ཏེ་
 རང་གནས་སུ་འཁོད་པ་ | བསྐྱོན་མོ་
 རྒྱལས་རང་རང་གི་གནས་སུ་འཁོད་་་་
 ཅེས་པ་ལྷ་ལུ་ ② 'བསྐྱོད་' གྱི་སྒྲིལ་
 ཆོག་གི་འབྲི་སྒྲིལ་གཞན་

འཁོན ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

ཕྱིགས་མོ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ་ ཁོ་
 གཉིས་འཁོན་རེས་བྱས་ | བྱིད་གཉིས་
 ལ་འཁོན་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་ ② མང་་་་
 བའི་བསམ་པའི་མིང་མེ་ བྱིས་ཅན་
 ལ་འཁོན་ཏུ་འདྲིན་ལྷ་ལུ་

འཁོབ₁ (བྱིད་མེད་ལས་ཚག་མ་...
འོངས་པ་དང་དྲ་ལྷ་བ) གྲང་ནས་...
རིངས་པར་སྐྱར་པའི་དྲན་ཏི། ལག་པ་
གྲང་ན་འཁོབ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 【འཁོབས།】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཁ་འཁོབས་སོང་།
ལག་པ་འཁོབས་ནས་ཁྱ་ཚུར་འཆང་...
དག་འལ་བུ།

འཁོབ₂ བཅའ་འཇམ་འདུག་གི་མིང་
ལྟེ། ས་མཐའ་འཁོབ་། ལུག་གི་འཁོབ་
བལ་(ལྷ་རྩེ་གི་བལ་)ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཁོབས ❶ བྱིད་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཞེང་
གི་མིང་ལྟེ། ལུ་བ་འཁོབས་ཆེ་ཆུང་
རན་པ་། ས་འཁོབས་ཆེ་བ་། ཁང་
བ་འཁོབས་ཡངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
'འཁོབ₁' ལ་ལྟས།

འཁོར ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཚག་བྱ་)
<ག>ལྟེ་བ་ཞིག་ལ་སྐར་བ་བྱིད་པའི་...
དྲན་ཏི། འཁོར་ལོ་འཁོར་། འཚུབ་
མ་འཁོར་ལྟ་བུ། 【འཁོར་ལོ་】1.
གིང་རྩ་དང་ཆེ་ཁྱེ་སྐག་གི་འཁོར་...
ལོ་ལྟེ་མིང་། 2. འཕྱུག་འཁོར་གྱི་ནང་
ལ་སྐྱད་ཡོད་པའི་ཆ་གསུམ་འཁོར་སྐབ་...
ཅིང་འཕྱུག་འཁོར་སྐབ་བར་བྱིད་པ་...
དེའི་མིང་ལྟེ། འཁོར་ལོ་སྐྱ་ཅན་།
འཁོར་ལོ་སྐྱ་འབྱར་ཅན་སྐག་ལྟ་བུ།

3. རྩ་བྱག་ས་དང་ཆུང་བྱག་ས་སྐག་ས་
ལ་བཞེན་ནས་འཁོར་སྐབ་པའི་ལོ་བྱིད་
གྱི་མིང་ལྟེ། རྩ་བྱག་ས་འཁོར་ལོ་—
རྩ་འཁོར་། ཆུང་བྱག་ས་འཁོར་ལོ་—
ཆུང་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4. འཁོར་
ལོ་དང་འབྱར་བའམ་འབྱེལ་བ་ལྟ་...
མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཀྲགས་པ་ལྟེ།

དུས་ཚད་འཁོར་ལོ་། ཀྱན་བཟང་...
འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཁོར་བ་】

1. འཛིག་རྩེན་གྱི་མིང་ལྟེ། འཛིག་
རྩེན་འཁོར་བ་། འཁོར་བའི་སྐབ་
ཚགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. ཁྱིམ་གྱི་
བྱ་བཞག་གི་མིང་ལྟེ། འཁོར་བ་
བསྐྱུངས་ལྟ་བུ། <ཁ>ལ་སྐྱག་ས་
འཁྱར་བའི་དྲན་ཏི། ཁ་གྱར་སྐྱག་ས་ལྟ་
འཁོར་ལྟ་བུ། 【འཁོར་སྐྱག་ས་】1.
མདུན་རྩེན་གང་ལ་བསྐྱར་བའི་རྩེན་...
གྱི་མིང་ལྟེ། སྐྱག་ས་རྩེན་སྐྱག་གི་འཁོར་
སྐྱག་ས་ལ་བསྐྱར་ལྟ་བུ། 2. བྱ་བ་
བྱིད་པའི་དམིགས་ལུལ་གྱི་མིང་ལྟེ།
འཁོར་སྐྱག་ས་གསལ་བོ་གིས་དགོས་ལྟ་
བུ། <ག>འབྱར་བའམ་འོང་བའི་དྲན་
ཏི། རི་བཟང་ཐོར་རི་དུག་ས་འཁོར་།
རྩ་བཟང་ཐོར་རྩ་སྐྱམ་འཁོར་། བད་
མའི་ཆལ་ལ་བྱང་བ་འཁོར་། མི་མི་

འཁོར་ཕྱལ་ལ་ལན་གཅིག་འཁོར་ལྟ་
བྱེད། ༡ ཞབས་འདེགས་ཁྱུ་མཁན་གྱི་
མིང་ལྟེ། བཟའ་ཚང་འཁོར་དང་
བཅས་པ། | འཁོར་མང་པོ་དང་
བཅས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཁོར་
གསུམ་】 རྟོ་གནའ་རྒྱུ་མདའ་...
མདུང་གི་གསུམ་ལ་འཁོར་གསུམ་ཟེས་
དེ། རྟོ་འཁོར་གསུམ་བཅགས་ནས་
གསུམ་ལ་ཆས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཁོར་ཕྱག་ 'ཁོར་ཕྱག་གི་འབྲི་...'
ཚུལ་གཞན་།

འཁོར་ ༡ 'བཞོལ་གྱི་ད་ལྟ་བ་།

༢ 'ཁོལ་གྱི་མ་འོངས་པ་།

འབྲ

འབྲ་གི་འབྲུག་གི་ 'འབྲུག་པ་'
ལ་ལྟེས་།

འབྲ་རེ་འབྲུར་རེ་ 'ཁྱེ་རེ་ཁྱེར་རེ་'
མི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

འབྲག་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) རྟོ་འབྲས་
པའི་དོན་དེ། བཅ་ལྷ་འབྲག་སྐབས་ |
ནམ་ལྷ་འབྲག་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འབྲགས་】 རྟོ་འདས་པ་ལྟེ། ལྷ་
འབྲགས་ནས་ཆབ་རོམ་ཆགས་ | བཅ་

ལྷ་འབྲགས་ནས་ཁ་བ་བཅས་ཞེས་པ་...
ལྟ་བུ།

འབྲགས་ ༡ (བྱིན་ཆོག་) རྟོ་མེད་
པའི་དོན་དེ། ལྷ་འབྲགས་ | ལྷ་
འབྲགས་ | རྟོ་འབྲགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

༢ 'འབྲག་ལ་ལྟེས་།

འབྲགས་པ་ ལྷ་འབྲག་ནས་ལྷ་འབྲས་
ལྷ་ལྷར་པའི་ཆབ་རོམ་གྱི་མིང་ལྟེ།

འབྲགས་པ་ཆགས་པའི་ཕྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

འབྲམ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) དམིགས་ཕྱལ་
དེས་ཅན་ཞིག་མེད་པར་གང་ས་གང་...
ལ་འགྲོ་བའི་དོན་དེ། ལྷ་ཆོགས་ཆིང་
བར་དབུལ་པོ་ས་མཐར་མི་འབྲས་ཀ་...
མེད་ལྷང་ | ལྷང་འབྲམ་ | མི་འབྲམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲམས་】 རྟོ་འདས་
པ་ལྟེ། ལྷ་མཐར་འབྲམས་ | ལྷ་ལྷང་
ལ་འབྲམས་ལྟ་བུ།

འབྲམས་ 'འབྲམ་ལ་ལྟེས་།

འབྲམས་པ་ འབྲག་གནས་དེས་...
ཅན་མེད་པར་འགྲོ་བའི་མིའམ་བདག་
པོས་ཐོར་བའི་ལྷགས་དེ། མི་འབྲམས་
པ་ | ལྷ་འབྲམས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲར་ ༡ བདག་པོས་ཐོར་བའི་...

ཐུགས་སམ་དངོས་ཇས་ཏེ། འབྲུར་
ཐོག་། ཁྱི་འབྲུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) གསང་ཤོར་
པའི་དོན་ཏེ། མཛད་པར་རྒྱུར་འབྲུར་
མ་བྱེད་། གསང་གཏམ་གཞན་ལ་མ་
འབྲུར་། གསང་ཡིག་དག་ལ་མ་.....
འབྲུར་ལྟ་བུ།

འབྲུལ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) ❶
ཆོག་ཐུ་ཕྱི་འབྲེལ་བ་མེད་ པའམ་ དོན་
ཐུ་ཕྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
དག་འབྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཐུར་
གནས་ནས་པར་ལོ་བའི་དོན་ཏེ། ཆོག་
པ་འབྲུལ་། ཁང་པ་འབྲུལ་ན་བརྒྱུར་
བཅོས་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

འབྲིག ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) དམ་པོར་.....
ཆེད་པའི་དོན་ཏེ། སྐྱོ་འབྲིག་།
ཁ་འབྲིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲིགས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། སྐྱོ་འབྲིགས་ནས་
ཁ་གདངས་དཀའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
'བཀྲིག' གི་ད་ལྟ་བུ།

འབྲིགས 'འབྲིག' ལ་སྟོས་

འབྲིད 'མཁྲིད' གི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

འབྲིམས ❶ ཉེ་འོད་དམ་རྒྱ་འོད་.....

ཐིན་མིམ་ལ་ཕོག་ཆོ་སྐར་སྟོག་ནས་
འཕྲོས་པའི་འོད་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་
པའི་ཉེ་རྒྱའི་མཐའི་འཇའ་ཆོན་རྒྱམ་.....
པའི་མིང་ལྟེ། ཉེ་འབྲིམས་། རྒྱ་
འབྲིམས་། ཉེ་འབྲིམས་ཆར་, རྒྱ་
འབྲིམས་རྒྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (བྱེད་
མེད་ལས་ཆོག་།) རྫོང་སྟོན་གྱི་ནང་དུ་
དངོས་ཇས་གང་པར་རྒྱུར་ནས་ཕྱི་ལ་
ཐོན་དཀའ་བའི་དོན་ཏེ། ཐུངས་པར་
ནག་འབྲིམས་། རྫོང་དུ་ཐུངས་པ་
འབྲིམས་ལྟ་བུ།

འབྲིར (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
གཏུགས་འབྲིར་བ་ལྟེ་གཏུགས་པ་སྐོར་
པའི་དོན་ དཔེར་ན། ལགོ་ལ་
གཏུགས་འབྲིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུལ་
མཛད་ཏུ 'གཏུགས་པ་སྐོར' ཟེར་

འབྲིལ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) ❶
རུང་གི་རི་མོ་ལྟར་འབྲིག་པའི་དོན་ཏེ།
ཐག་པ་འབྲིལ་། རྒྱལ་འབྲིལ་ལྟ་བུ།
❷ རྒྱ་སྟོགས་གཤེར་ཁུ་ལྟར་དུ་འབྲུས་
པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་འབྲིལ་། རྒྱ་མཐོ་
འབྲིལ་ལྟ་བུ།

འབྲུག (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ ལྟ་ ལྟར་
གཡོ་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱུག་འབྲུག་པ་།

སྒྲིག་ལྟར་འབྲུག་པ་ | ཐག་པ་འབྲུག་པ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུག་པ་】ནི་……
འདས་པ་ལྟེ། སྒྲིག་འབྲུག་པ་ནས་
འབྲུག་གཏེ་ལྟ་བུ། ❶ མཚོར་ཕྱིར་
པའི་དོན་དེ། ཅ་འབྲུག་ | ས་འབྲུག་ |
མ་ཚ་འབྲུག་ཕྱིར་ | ཉ་མོ་ལྷ་མཚའི་
གཏིང་ན་འབྲུག་ | གར་པ་དྲ་རའི་
ནང་ན་འབྲུག་ལྟ་བུ།

འབྲུག་₂ རྒྱལ་ཁྲུང་པའི་དོན་དེ།
འབྲུག་ཙམ་པལྟས་ | འབྲུག་ཙམ་……
སྤང་ལྟ་བུ།

འབྲུག་པ་ 'འབྲུག་₁' ལ་ལྟས།

འབྲུང་ (ཕྱིར་མེད་ལས་ཚིག་༥)
ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་པ་ཐུགས་……
པའི་དོན་དེ། རྒྱུ་ལྷག་པའི་སྒྲིག་ལ་
འབྲུང་ | ཐན་ཚུན་འབྲུང་ནས་པཙེ་
རྒྱང་པལྟར་ | སྤང་བོ་ལ་འབྲུང་ལྟ་བུ།

འབྲུས་ སྒྲིག་པའི་བན་རྒྱིང་།

འབྲེར་ 'ཁྱེར་' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་……
ད་ལྟ་བུ།

འབྲེར་སྤོ་ བསམ་ཚུལ་ཞིག་གི་མིང་……
ལྟེ། སེམས་ཀྱི་འབྲེར་སྤོ་ | བསམ་
པའི་འབྲེར་སྤོ་ | བསམ་འབྲེར་ཟེར་
པ་ལྟ་བུ།

འབྲོག་ ❶ (ཕྱིར་མེད་ལས་ཚིག་མ་……

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) དྲང་བོ་མིན་
པར་ཁྱུར་པའི་དོན་དེ། ཐར་འབྲོག་
ཚུར་འབྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲོག་པ་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། སྒྲིག་འབྲོག་པ་ནས་
ལྷན་མོར་པལྟས་ལྟ་བུ། ❷ 'འབྲོག་
པ་' གི་ཚིག་པལྟས་པ་།

འབྲོག་པ་ (ལྷན་ཚིག་) དབྱིབས་……
དྲང་བོ་མ་མིན་པ་ལྟེ། སྤང་སྤང་
འབྲོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུལ་སྐད་རྒྱ་
'འབྲུ་གེ་འབྲོག་གེ' ཟེར་།

འབྲོག་པ་ 'འབྲོག་' ལ་ལྟས།

འབྲོངས་ (ཕྱིར་མེད་ལས་ཚིག་༥)

❶ ཐར་མ་ཆད་པ་འཕམ་ལྷ་མཁུན་པའི་……
དོན་དེ། སྒྲིག་ལྷན་ལྷན་འབྲོངས་
ལྷ་ཕྱིར་ལྟ་བུ། ❷ མཐར་ཕྱིན་པ་འཕམ་
ལེགས་པ་ཡོང་པའི་དོན་དེ། གསར་
པའི་མཐའ་འབྲོངས་པ་ཞིག་ཕྱིར་……
དགོས་ལྟ་བུ། ❸ ལྷག་པའི་དོན་དེ།
རང་མགོ་རང་གིས་འབྲོངས་ལྟ་བུ། ❹
སྐད་ཆ་ལྷ་དག་པའི་དོན་དེ། སྐད་ཆ་
འབྲོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲོམ་ (ཕྱིར་མེད་ལས་ཚིག་མ་……
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) མཐོང་མཐོང་
མི་སྒྲིམ་པར་གཡོ་པའི་དོན་དེ། ལྷ་མཚོ་
འབྲོམ་ | ས་གཞི་འབྲོམ་ལྟ་བུ།

【འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་】ནི་འདས་པ་ལྟེ་རྒྱ་མཚོ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ནས་བཤམ་པ་འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ལྟེ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ ‘འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་’ ལྟེ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ (འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ལྟེ་ལྟེ་)

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

ལྟེ་ ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

ལྟེ་ལྟེ་ ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་

ལྟེ་ ལྟེ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ ‘འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་’ ལྟེ་

འཁྱེལ་སྒྲིག་པ་ལྟེ་

འབྲིང་ ‘མྱིང་’ གྱི་མ་ འོངས་པ་ དང་
ད་ལྟ་ལ།

འབྲིམས་ (མྱིང་མེད་ལས་ཚིག་།)
འཛིགས་སྒྲག་སྒྲིབ་ནས་ལྷན་པའི་དོན་
ཏེ། ཅ་མོད་ལྷག་གིས་འབྲིམས་ |
མི་ངན་ཁྱིམ་གྱིས་འབྲིམས་ལྟ་བུ།

འབྲིལ་ (མྱིང་མེད་ལས་ཚིག་།)
ཐག་པ་ཞགས་ དགྱི་ བྱས་པ་ ལྟར་.....
དགྱིས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷན་སྒྲག་གིང་ལ་
འབྲིལ་ | འབྲིལ་གིང་གིང་མོད་ལ་
འབྲིལ་ | ལྷལ་འབྲིལ་ནས་ཉལ་ |
ཙལ་སྒྲུང་བྱས་ཏེ་སྟེད་པ་འབྲིལ་ལྟ་.....
བུ། 【འབྲིལ་པག་ཅན་】 རི་གཟི་པའི་དོན་
ཅན་ནས་འབྲིང་ལེགས་པའི་དོན་།

འབྲིས་ ① རྟེ་གམ་གྱི་མིང་ལྟེ། འབྲིས་
ལུ་བཟང་ | འབྲིས་ལུ་ཕོས་ལྟ་བུ། ②
‘འབྲི་’ མི་འདས་པ་།

འབྲུ (མྱིང་མེད་ལས་ཚིག་མ་ འོངས་
པ་ དང་ད་ལྟ་ལ) ལྷ་མར་ནད་སྒྲུང་
ནས་སྒྲིགས་མ་སྒྲ་མོ་བརྒྱུད་པའི་དོན་
ཏེ། ལྟོ་པ་འབྲུ་པའི་ནད་ | འབྲུ་
སྒྲག་ | ‘ག་པེད་འབྲས་བྱས་ཁྱིམ་
པའི་འབྲུ་པ་གཙོད་’ ལྟ་བུ། 【འབྲུས་】
ནི་འདས་པ་།

འབྲུག་ (མྱིང་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་ལ) ① ལྷན་སྒྲག་
མིན་པའི་དོན་ཏེ། སེམས་མ་འབྲུག་ |
འབྲུང་པ་འབྲུག་ལྟ་བུ། 【འབྲུགས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལྷས་ཁམས་འབྲུགས་
བྱང་སེམས་མ་འབྲུགས་ལྟ་བུ། ② ལོ་
མིམ་འཚོལ་པའི་དོན་ཏེ། དཀར་ཆག་
པའི་གས་ན་དཔེ་ཆ་ལོ་མིམ་མི་འབྲུག་ལྟ་
བུ། ③ བན་ཚུན་འཐབ་པའི་དོན་ཏེ།
གཡལ་འབྲུག་ | དམག་འབྲུག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུག་པ་】 རི་ཆབ་སྟེང་
གྱི་ལྷན་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། མི་
རིགས་དང་མི་རིགས་པར་། ལྷལ་ཁབ་
དང་ལྷལ་ཁབ་པར་། ཆབ་སྟེང་ཆོགས་
པ་དང་ཆབ་སྟེང་ཆོགས་པའི་པར་.....
བན་ཚུན་འཐབ་ཚོད་མྱིང་པའི་ནས་.....
པ་མཚོ་ཕོས་ཡིན་། བཙན་ལྷལ་རིང་
ལྷགས་ནི་དེང་རབས་གྱི་འབྲུག་པའི་.....
འབྲུང་བྱངས་ཡིན་། འབྲུག་པ་ལ་
བདེན་དོན་གྱི་འབྲུག་པ་དང་བདེན་.....
དོན་མ་ཡིན་པའི་འབྲུག་པ་གཉིས་མ་.....
གཉོགས་མེད་། བན་ཞིག་གལ་མིམ་
ཆ་མེད་དུ་བཅང་ཆེ་འབྲུག་པའང་.....
ཡུག་རྒྱགས་པ་ཡིན་།

འབྲུགས་ ‘འབྲུག་’ ལ་སྟོས་།

འབྲུང་ (མྱིང་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) བཅས་པའམ་
ཆེས་པའི་ཞེས་ཆེ། སྤྱི་འབྲུང་ཁ་ལྟ་
བ། 【འབྲུངས་】ནི་འདས་པ་ཆེ། ལེ་
ཉིན་སྤྱི་འབྲུངས་པའི་རྒྱས་ཆེན་ཞེས་
པ་ལྟ་བ།

འབྲུངས ‘འབྲུང་’ལ་ལྟས་།

འབྲུན ‘བཟུ’ཡི་ད་ལྟ་བ།

འབྲུན ‘ཐུན་’ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

འབྲུལ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)

དོན་རྩ་བའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་.....
མཐུན་པའི་དོན་ཉི། གཞུང་དོན་ལ་
སྒྲིལ་འབྲུལ། | དོན་མ་འབྲུལ་བར་
ཤེས། ལྷང་བ་མ་འབྲུལ། | མིག་མི་
འབྲུལ་ལྟ་བ། 【འབྲུལ་བ་】ནི་དོན་
དངོས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྒྲི་དང་བྱེད་
སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ཆེ། ཚིག་དོན་ལ་འབྲུལ་
བ་མེད་པ། | མར་ལེ་རིང་ལུགས་པ་
འབྲུལ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བ། 【འབྲུལ་
ཤེས་】ནི་དོན་དངོས་དང་མི་མཐུན་
པའི་ལྟ་ཚུལ་དང་བསམ་ཚུལ་ཀྱི་མིང་
ཆེ། འབྲུལ་ཤེས་སེལ་བར་བྱེད་ལྟ་བ།
【འབྲུལ་སྤང་】ནི་ནད་མོགས་ཀྱི་.....
དབང་གིས་ཤར་བའི་དོན་དངོས་དང་
མི་མཐུན་པའི་ཉམས་སྤང་གི་མིང་ཆེ།
ནད་པ་ཆ་རྒྱས་ནས་འབྲུལ་སྤང་.....

ཤར། | འབྲུལ་བའི་སྤང་བ་སྤེས་ལྟ་བ།

འབྲུས ‘འབྲུ’ཡི་འདས་པ།

འབྲེང (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)

སེམས་ཆགས་ཞེན་ཆེས་པའི་དོན་ཉི།
ང་མེས་རྒྱལ་ལ་ཞེ་འབྲེང། | བ་མ་བུ་
ལྷག་ལ་སེམས་འབྲེང། | རྒྱུད་རང་
ལྷལ་ལ་ཞེ་འབྲེང་ལྟ་བ།

འབྲེན ཆགས་ཞེན་ཆེ་བའི་བན་རྒྱུང་
ཆེ། ཁྱིམ་ལ་འབྲེན་པ། | ཟས་ལ་
འབྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བ།

འབྲེབ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)
མིག་དེབ་པའི་དོན།

འབྲོ ‘འྲོས་’ཀྱི་ད་ལྟ་བར་འབྲོ་འབྲི་
བའང་ཡོད།

འབྲོལ ‘དམྲོལ་’ཀྱི་ད་ལྟ་བ།

འབྲོས ‘འྲོས་’ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

【ག】

ག ●ཐོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་གསུམ་
པ། 【ག་སྐྱམ་】ནི་‘ག’འདིའི་.....
མིང་། 【ག་བ་】ནི་ཀ་ཁའི་རིམ་པ་ལྟར་
བསྒྲིགས་པའི་ཡང་གསུམ་པའི་དོན།

●ཉལ་མ་ཐལ་ལ་འཇུག་པ་ནི།

ཡལ་ག། | ཐལ་ག། | གསུམ་
ག། | ལལ་ག། | བཅུ་ག་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ། ❶ རྩི་ཐུའི་དོན་དུ་འབྱུག་པ་
ནི། ག་རུས། ག་ཚོད། ག་རེ། ག་
རུ། ག་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ།

ག་ག་ཚིལ་ སྐར་མའི་མཆན་ཁྱད་་་་
སྐགས་ལ་རེག་ན་རྩི་གཡའ་ བར་བྱིད་
པའི་རྩྱུང་ཚོར་གྱི་མིང་ལྟེ། བྱིས་པས་
ག་ག་ཚིལ་བྱིད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་གེ་མོ་ ཚབ་ཚིག་ལྟེ། ས་ཆ་ག་གེ་
མོ། ལས་ཀ་ག་གེ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་ཚོན་ སྐར་རྟག་ཅིག་གམ་ཁྱུང་པའི་
མིང་།

ག་ཆད་ ❶ (རྩྱུན་ཚིག་) བར་ཆད་
པའི་དོན་ཏེ། བྱིས་པ་ག་ཆད་དུ་རུས་
ལྟ་བུ། ❷ བཞད་གད་གྱི་མིང་ལྟེ། ག་
ཆད་གྱི་རྩ་ཆེན་པོ་གཤམ་ལྟ་བུ།

ག་དར་ ‘གད་དར་’ དང་དོན་་་་
མཚུངས།

ག་ཁུར་ ལོ་མང་སྟེ་པའི་རྩ་ལྟམ་ཞིག་
ཡིན་ལ། ཚ་བ་དོག་པོ་མེན་བུའི་
དབྱིབས་ཅན་ཤུན་པ་སྟུག་པོ་དང་ནང་
དཀར་པོ་ཡིན། གཞུང་རྟ་ཁེར་སྟེས་
ལོ་མ་ལྷང་གྲ་རལ་གྱི་དབྱིབས་ཅན་
ཚེ་ལ་མེ་རྟག་ལྷང་སེར་རྒྱང་དུ་འོ་་་་་་་་
རྩྱུན་པོ་ཆགས་ཡོད། ཚ་བ་སྟན་བྱིད་
ཆོག་།

ག་དོར་ ག་པའི་རྩ་དང་ཁ་པའི་རྩ་
པའི་རྩའི་རྩ་གསུམ་ལ་ག་དོར་གསུམ་
མམ་ག་དོར་གསུམ་ཟེར་ཏེ། ‘པའི་རྩ་
ཁ་པ་པ་རྩ་གསུམ་ ག་དོར་གསུམ་
ཞེས་བུ་པའོ་’ ལྟ་བུ།

ག་ཤར་ ག་ཤར་གྱི་རྩྱུན་སྐར་ནི་རང་
རེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཐེ་ཐན་སྐགས་ས་ རྩ་
སར་སྟེ་པའི་སྐར་རྩྱུང་རྟག་དུ་སྟོ་བ་་་་
ཞིག་ཡིན། སྐར་མཁྱེགས་སྐར་སྟལ་
ཞིབ་པ་དང་ རི་ཞིམ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
སྐར་མམ་སྐགས་བཞོས་ན་སྟོན་འབུ་་་་
འགོག་བྱུལ། སྐར་དེའི་རྩ་བ་རྩྱུང་བུ་
ལལ་ག་ལོ་མ་ནམས་རྒྱངས་འཚོད་་་་་་
བུས་ནས་བཅགས་པའི་དངོས་རྒྱས་་་་
དཀར་པོ་ཆབ་པོ་ལ་གྱི་ཐེགས་མ་རྩ་་་་་
བུའི་མིང་ལ་ག་ཤར་ཟེར། དེ་ལ་བཞོ་
ཚལ་དང་འབྱུང་ཁྱུངས་གྱི་དབང་གིས་
མང་ག་ཤར་དང་སྐལ་ག་ཤར་སྟུང་་་་་
ཟེལ་ག་ཤར་བཅས་གསུམ་ཡོད་པ་་་་་
ནམས་སྟན་བྱིད་ཆོག་།

ག་ཤར་ ‘ག་ཤར་’ གྱི་འབྲི་རྩལ་་་་་་
གཞན།

ག་བྲ་ རྩ་སྟན་གྱི་རིགས་སྐག་ལྟེ་ལུལ་
མད་དུ་‘འབྲུ་སྐལ་’ ཟེར་ཞིང་སྟན་་་་་
གཞུང་དུ་ག་བྲ་ཟེར།

ག་ཞི བཞན་གད་ཀྱི་སྒྲིལ་མིང་།

འདི་ལ་ 'ག་གཞུང་' དང་ 'ག་ཤ' འབྲི་
བའང་ཡོད་།

གཞུ རྒྱལ་རྒྱུ་ཅུའི་མིང་ལྟེ། ལྷགས་ཀྱི་
གཞུ་དང་ཐངས་ཀྱི་གཞུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་རེ ❶ བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའམ་ཐེ་
ཚམ་ཟ་བ་མཚན་པའི་འབོད་སྒྲ་ལྟེ།
ག་རེ་ངས་སྒྲོ་བྱུང་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱན་
པས་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་གཏོང་། ག་རེ་མི་
དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ དངོས་རྒྱུ་ར་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་
མཚན་པའི་འབོད་སྒྲ་ལྟེ། ག་རེ་དཔེ་
ཆ་དེ་ར་ལ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཅི་
ཞིག་དང་ཅིའི་དོན་ཏེ། དཀའ་ངལ་
སེལ་མི་ཐུབ་པ་ག་རེ་ཡོད་། རྒྱུད་
འགྲོ་དོན་ག་རེ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་ལྟ (བརྒྱུན་ཚིག) ལས་ཚིག་ལ་
ལའི་མགོར་སྒྱུར་ན་ཉ་ལས་ བའམ་ཡ་
མཚན་པའི་དོན་ཏེ། བྱིས་ས་དང་
འགལ་ག་ལ་བྱུང་། ས་ཐོན་མ་བཟུང་
བར་སྒྲ་གུ་ག་ལ་སྒྲེ། དཀའ་ངལ་
མེད་པ་ཞིག་ག་ལ་སྤྲིད་ལྟ་བུ།

ག་ལེ (རྒྱུན་ཚིག) དལ་མོའམ་སྤྲོད་
པའི་དོན་ཏེ། རྒྱུད་ག་ལེ་ཐེབས།
'ག་ལེ་ག་ལེ་སྤོང་ན། ཐོང་བྱས་རྒྱལ་

ཁམས་བསྐྱར་ཡོང་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་ལོག རྒྱ་འདྲགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མི་ལ་
ག་ལོག་པ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ག་གཤ སེ་རལ་དུ་གོན་པའི་རྒྱན་ཆ་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

གག་པ ❶ མཚུ་ལེབ་ཅིང་ཀར་བ་བྱུང་
བ། ཐེར་མོ་སྒྲི་མོས་སྒྲེལ་ཅིང་། རྒྱར་
རྒྱལ་མཁས་པའི་རྒྱ་བྱའི་རིགས་ཤིག་
ཡིན་ལ་བྱ་གཤ་བྱུང་ཟེར། དེ་ལ་བྱིས་
བྱ་དང་རི་བྱའི་རིགས་གཉིས་ཡོད། བྱ་
དེ་རིགས་ཀྱི་ཤ་ཟ་ཚག་ཅིང་། བྱ་ཉལ་
བྱལ་དང་ཉལ་གདན་གྱི་ནང་འཛང་
བྱེད་ཚག། ❷ 'གེག་པ' ལི་འབྲི་རྒྱལ་
གཞན་།

གང ❶ ཚབ་ཚིག་གསུ་སྒྲ་ལྟེ། མི་
གང་དག ། བྱ་བ་གང་ཞིག ། ས་
གང་པ་འགྲོ། གང་བྱན་བྱན་མ་
བྱེད། གང་དག ། མི་གང་འདྲ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གང་བྱུང་—གང་
ཡང་བྱུང་བ】 བློ་མི་འདི་གཉིས་ལས་
གང་བྱུང་ཞིག་ནི་སྒྲོ་བ་བྱའི་དགོ་ཆ་ན་
རེད། རྒྱན་འདི་ནམས་ལས་གང་ཡང་
བྱུང་བ་ཞིག་གིས་ཆམ་པའི་ནད་ལ་
མན་ལྟ་བུ། 【གང་རིགས་】 བློ་གང་
དག་གས་གང་འོས་ཀྱི་དོན་ཏེ། མི་

གང་རིགས་ | ས་གང་རིགས་ | རྟོན་
དེ་གང་རིགས་ཤིག་ཐུབ་ལྟ་བུ་

●གཅིག་མཆོད་པའི་གངས་ཆོག་ལྟེ་
འབྲུ་ཤེ་གང་ | བར་རྒྱ་ལ་གང་ |
རས་ཁྱ་ཙེ་གང་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ་

- ① ‘གང་བ’ ཡི་མིང་མཐའ་པར་ལྟ་བུ་པ་
- ② ‘གང་པོ’ ཡི་མིང་མཐའ་པར་ལྟ་བུ་པ་
- ③ ‘གང་ལུ’ ལ་ལྟེ་སྟེ།

གང་ག (གངས་ཆོག) བམས་ཅད་
དམ་ཆད་པའི་དོན་

གང་ལུ རྒྱ་གར་གྱི་མིང་གི་རྒྱ་པོ་
ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་, ཉེ་ལ་ལ་ཡི་
རི་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་གར་རྒྱུ་གས་ལུ་
རྒྱ་གར་ལུང་རྒྱུད་འབྲེན་གཏུབ་ལུས་
ནས་ཐུང་ག་ལ་མཆོ་ཁྱག་ལུ་རྒྱ་མཆོར་
འབབ་ རྒྱུན་བཞུགས་རིང་ཆད་ལ་
ཁྱེ་ལེ་ལྟེ་སྟེ་ལུ་ཐུན་པར་ཡོད་

གང་བ (ཐུན་མིང་ལས་ཆོག་༥) ཆ་
གས་ནས་མཆོང་བར་རྒྱུར་པའམ་ཆད་
མོངས་པའི་དོན་ཉེ་ ལྷ་བ་ཉ་གང་
བ | ཁྱིམ་པ་ག་ཁ་གང་བ | བྱེ་ཁ་
གང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ མིང་པར་ལྟ་བུ་ན་
‘གང་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ ཉ་གང་ལྷ་
བ | བྱེ་ཁ་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

གང་ལུ ①ཐུན་སྐྱོགས་གཅིག་གི་ནང་

ན་ས་བོན་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྩ་མིང་གི་
འབྲས་ལུའི་མིང་ལྟེ་ ལྷན་པའི་གང་
ལུ | ཉིལ་གྱི་གང་ལུ | འབྲུ་གང་ལུ་
ཅན | རྩ་མིང་གང་ལུ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་ ཆོག་པར་ལྟ་བུ་ན་ ‘གང་’ ཞེས་འབྲི་
ཆོག་ལྟེ་ ལྷན་གང་ | ཉིལ་གང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ ②ལེ་རྟོག་ཁ་ལ་ཁྱེ་པའི་
བུའི་མིང་ལྟེ་ ལེ་རྟོག་གི་གང་ལུ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་

གང་པོ (རྒྱན་ཆོག) ཆད་མོངས་པ་
ལྟེ་ མི་ཆེ་གང་ བོར་གསར་བརྩེ་
ལུས་ | ཉིན་གང་བོར་ངལ་རྩལ་ལུས་
ལྟ་བུ་ མིང་པར་ལྟ་བུ་ན་ ‘གང་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ མི་ཆེ་གང་ ལ་གསར་
བརྩེ་ལུས་ལྟ་བུ་

གང་ཐག མིའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱེ་མིང་

གངས་ ཁ་པའི་མིང་གཞན་

【གངས་རི】 རི་ཁ་པ་པསོགས་ནས་
ཆབ་པོལ་རྒྱར་ཆགས་པའི་རི་པའི་
མིང་ 【གངས་རྒྱུངས་】 རི་བོད་རྒྱུངས་
ཀྱི་མིང་གཞན་ 【གངས་ཉེ་ལེ】 རི་
རང་རྒྱལ་བོད་རང་རྒྱུང་རྒྱུངས་མངའ་
རིས་ས་ཆའི་གངས་རི་ཞིག་ 【གངས་
ཐིགས་】 རི་རྩ་རིལ་མོ་ཁྱེ་ལུ་སྐོར་པའི་
དབྱིབས་ཅན་, སོས་པར་དྲན་ན་ས་མི་

མིག་ཅིང་སྒྲ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞིག་……
ཡིན་ཆུ་སྐད་ཏུ་ ‘ཀན་ཇི’ ཟེར་ཞིང་
ཐུན་བྱེད་ཆོག་。

གད ① ‘གད་པ’ ལ་སྟོན་。② ‘གད་
དར’ ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་。

གད་རྒྱུད་པ ① མིང་གི་སྟོན་པ་……
གཙན་གཞན་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་དར་
སྐད་ཀྱི་མིང་སྟེ་ མིང་གིས་གད་རྒྱུད་པ་
བསྐྱུས་པ་སྟེ་ ②གད་མོ་ཆེན་པོ་
དགོན་པའི་དར་སྐད་ལའང་གད་རྒྱུད་པ་
ཟེར་。

གད་དར གཙང་སྒྲ་བྱེད་པའི་ལས་
ཀའི་མིང་སྟེ་ ཁང་བར་གད་དར་
ལུས་ | རྫོང་ཆ་ནམས་ལ་གད་དར་
ལུས་སྟེ་ བསྐྱུས་ན་ ‘གད’ ཅེས་འབྲི་
ཆོག་སྟེ་ གད་ཐྱིགས་ | གད་བརྒྱུད་
སྟེ་。

གད་པ ①གཡང་སའི་མིང་སྟེ་ གད་
པའི་སྒྲིབས་ | གད་པའི་གཡང་ཞེས་
པ་སྟེ་ རྒྱགས་མཐའ་བསྐྱུས་ན་
‘གད’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ་ གད་ཁ་ |
གད་ལུག་ | གད་གཡང་ཞེས་པ་
སྟེ་ ②གད་དར་བྱེད་ལ་ཁན་ལའང་
གད་པ་ཟེར་。

གད་མོ བཞད་གད་ཀྱི་མིང་སྟེ་ གད་

མོ་བགད་སྟེ་。

གན ①ཉེ་རྒྱུད་དམ་ཉེ་སའི་མིང་
སྟེ་ དག་གན་ཀྱི་གན་ཏུ་སྟངས་སྟེ་
② ‘གན’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་。

གན་ཀྱུལ ‘གན་རྒྱལ’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་。

གན་རྒྱལ (རྒྱན་ཆོག) རྫོ་བའི་དོན་
ཡང་བསྐྱུས་ནས་ ཉལ་བའམ་འབྲེལ་
པའི་དོན་ཏེ་ སངས་གན་རྒྱལ་ཏུ་
འབྲེལ་ | མལ་ལ་གན་རྒྱལ་ཏུ་ཉལ་
སྟེ་。

གན་རྒྱ མི་དང་མིའི་བར་, ཆོགས་པ་
དང་ཆོགས་པའི་བར་, རྒྱལ་ཁབ་དང་
རྒྱལ་ཁབ་བར་སྟོན་པ་བཞག་པའི་
ཆེད་སྟོན་གི་སྒྲི་མིང་ དཔེར་ན་ཆོང་
གི་གན་རྒྱ་བཞག་ | རྫོ་སའི་གན་རྒྱ་
བཞག་སྟེ་ འདི་ལ་ ‘གན་འཛིན་’
ཡང་ཟེར་。 [གཞན་。

གན་མཛོད ‘མཛོད་ཁང’ གི་མིང་
གཤ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་) ཐུག་
པའི་དོན་ཏེ་ གཤ་ཐུག་བྱེད་པ་ |
ཐག་ཏུ་གཤ་ནས་བཞད་ཅེས་པ་སྟེ་
ཏུ་ [གཤ་ཆོག] རི་སྐྱོན་དག་གི་རྒྱན་
ཞིག་གི་མིང་ དམངས་ཁྱོད་ཏུ་
‘མིད’ ཟེར་。

གམ (སྤེལ་ཚིག་) བོད་ ཡིག་གི་གམ་
 ངམ་ དམ་ རམ་ བམ་ མམ་ འམ་ རམ་
 ལམ་ སམ་ ཉམ་ བཅས་ ཡི་ གི་ བཅུ་...
 གཅིག་གི་འདི་ ལ་ འབྱེད་ ལྷན་ གྱི་ ལྷ་
 ཟེར་ཞིང་, 'ཟེས་འཇུག་རང་འབྲེལ་
 མཐའ་ལ་ལྷོར་' ཞེས་པའི་སྐོབ་ཐང་...
 ལྷར་བ་ལྷན་སྐོབ་ཐེངས་ལྷོར་ལྷོར་ན་དྲི་
 བ་སྐོགས་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་ 1. དྲི་
 བའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི་ ཁ་ཟས་
 ཟའམ | ཁ་ཟས་སྐོས་སམ | དཔེ་ཆ་
 བཟུག་གམ | དཔེ་ཆ་བཟུག་སམ |
 གཏིར་ཁ་བསྐོའམ | བསྐོས་སམ |
 མདོག་ནག་གམ | དམར་རམ་ལྷ་
 ལུ་ 2. མིང་ ལྷན་གི་ མཐའ་ལྷོར་
 ར་འདམ་ངའམ་ ལྷན་པའི་དོན་ལ་...
 འཇུག་པ་ནི་ དམག་གམ་སྐོབ་གྲ་
 བའམ་ལས་བྱེད་པ་གང་ཡིན་ཡང་མི་...
 དམངས་གྱི་ཞབས་འདེགས་པ་ཡིན་...
 དགོས་ལྷ་ལུ་

གར ① ཉམས་འཇུར་གྱི་གི་རིམ་ངེས་
 ཅན་ལྷན་ལུས་འགྲུལ་བའི་ནམ་འཇུར་
 གྱི་མིང་ལྷེ་ ལྷ་ཡིན་གར་ཅོད་བྱེད་ |
 གར་འཇུབ་ | གར་བཟུར་ | གར་
 འཆམ་ལྷ་ལུ་ **【གར་བ】** རི་གར་
 འཇུབ་མཁན་ **【གར་མ】** རི་གར་

འཇུབ་མཁན་གྱི་མྱེས་མ་ **【གར་**
 འགྲོས་**】** རི་གར་འཇུབ་པའི་འགྲོ་...
 ལྷན་གྱི་མིང་ **【གར་ལྷུངས་】** རི་
 གར་འཇུབ་པའི་ཉམས་གྱི་མིང་ལྷེ་
 ལག་པས་ལྷག་ཆུ་བྱས་, ཀང་བས་གར་
 ལྷུངས་བྱས་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་ ② 'ག་ཏུ'
 ཞེས་པའི་ནམ་དཀྱི་པལྷས་པ་ལྷེ་ གར་
 འགྲོ་འདིར་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་ **【གར་**
 སྐང་ཆ་མེད་**】** རི་གར་དུ་སྐང་བ་...
 སྐགས་ལྷན་ཟད་ཅམ་ཡང་གིས་དགའ་
 བའི་དོན་ཏེ་ ལྷོན་ནག་ལྷན་གིས་
 གཏོར་བ་བཞིན་གར་སྐང་ཆ་མེད་དུ་
 ལྷར་ཅེས་པ་ལྷ་ལུ་ **【གར་གྱི་**
 ཉམས་བཟུད་**】** རི་'ཉམས་'ལ་ལྷས་
གར་མོ (ལྷན་ཚིག་) ལྷ་སྐོགས་གཤེར་
 ལའི་ནང་ལ་ཟས་གཞན་འདྲེས་ནས་
 ལྷར་བ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ་ ཞེ་གྲ་གར་
 ལྷ་རན་པ་ | ཆང་གར་མོ་ | གར་
 ཆང་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ་

གལ གནད་དང་དོན་དང་ཆ་བ་...
 སྐགས་དོན་དུ་མར་འཇུག་ **【གལ་**
 འགག་**】** རི་གནད་ཆེ་བའི་འགག་...
 ལྷོའི་དོན་ཏེ་ ལྷལ་མམ་གྱི་གལ་...
 འགག་ རི་ལམ་སྐོགས་ལ་རག་ལས་
 ཡོད་ | བད་པ་འཆིགས་ལྷོན་གལ་

འགག་ལ་ཐུག་ཏུས་སྒྲན་པ་ བཟང་རྩ་
 གཡམ་ཆེ་ལྟ་བུ། 【གཡམ་ཆེ་བ——གཡམ་
 ཆེན】ནི་དབྱུག་མ་མིན་པའི་དོན་ཏེ་
 ལས་དོན་གཡམ་ཆེན | གཡམ་ཆེ་བའི་བྱ་
 བ་མང་པོ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ། 【གཡམ་
 ཏེ】ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་……
 ཆོག་ལྟེ། ཁྱེད་གཡམ་ཏེ་འགྲོ་མ་སྟུག་
 བ་, ངས་རྟགས་ཁྱེད་ཆོག་ལྟ་བུ།
 【གཡམ་མདོ】ནི་གནད་བསྐྱུས་དང་ཙ་
 གནད་དང་ཉག་སྟེ་མིང་ལྟེ། ཆ་
 གྲང་ནད་ཀྱི་གཡམ་མདོ་ནམ་པ་བཞི |
 ནད་ཆ་གྲང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་
 གཡམ་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཡམ་སྒྲིང་】
 ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོག་ལྟེ།
 ང་གཡམ་སྒྲིང་ཡོང་མ་སྟུག་ན་ངའི་ཆ་བ་
 ཏུ་མི་གཞན་ཞིག་མངགས་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 【གཡམ་བཟུང་བ】ནི་ཚོད་པ་བྱེད་
 སྐབས་རང་གི་འདོད་ཚུལ་གསལ་བར་
 བསྐྱུན་པའི་དོན་ཡིན། འདི་ལ་‘གཡམ་
 འཇུགས་’ ཟུང་ཟེར། རང་གི་འདོད་
 ཚུལ་འགྲིག་ཡོད་པའི་སྐྱེ་མཆོན་དྲངས་
 པ་ལ་‘གཞུང་འཇུགས་པ’ ཟེར།
 【གཡམ་བོ་ཆེ】ནི་གོ་དོན་ཆེན་པོ་དང་……
 ལྟན་པའི་དོན་ཏེ། གཡམ་བོ་ཆེ་ལ་ནན་……
 ཏན | ལས་དོན་གཡམ་བོ་ཆེ་ཞེས་པ་……

ལྟ་བུ། 【གཡམ་བཞོམས】ནི་གནད་
 བསྐྱུས་སམ་སྒྲིགས་བཞོམས་དང་འདྲ་
 གཡམ་རྩ་ སྒྲིགས་མ་ལྟ་བུའི་དངོས་རྒྱུ་
 ལམ་མེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷགས་གཡམ་རྩ་
 བཏུས་ནས་ངར་ལྷགས་ཐུངས་ |
 དངོས་རྒྱུ་གཡམ་རྩ་བཏུས་ནས་ལས་……
 སྒྲན་བྱས་ལྟ་བུ།

གས ① སེར་ཁའི་མིང་ལྟེ། མིང་གི་
 གས་ཁ | ཟུང་གི་གས་སྟུབས་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ② (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧)
 དངོས་རྒྱུ་ལ་སེར་ཁ་ཟུང་བའི་དོན་
 ཏེ། མིང་གས་ | རྩ་གས་སྒྲིང་ལྟ་བུ།

གས་འཇུགས་ སྒྲན་འཇུག་ག་ཡིག་
 འཇུག་ཏུང་བའི་ཡི་གེ།

གི ‘ཀྱི’ ལ་སྟོན།

གི་གྲ དབྱུངས་ ཡིག་མི་མཆོན་པའི་
 ཏགས་ ‘ཀྱི’ འདིའི་མིང་།

གི་གྲ་ག དཀར་ཡོལ་གྱི་ཚི་བསྟོན་ཡོད་
 པའི་བངས་ལྷགས་ཀྱི་ཡོ་ཟུང་རིགས་……
 མིག་ཡིན་ཞིང་, གི་གྲ་གའི་ཐེར་མ་
 དང་རྩ་དེས་, ཟུམ་པ་སྟགས་ཡོད།

གི་མང བ་ལང་དང་འབྲི་གཡམ་……
 མཚོ་དང་མཚོ་མོ་སྟགས་ཀྱི་མཁྱིམ་
 བར་ནད་ཟུང་ནས་མཁྱིམ་ཁུ་རྩ་ག་
 བོར་ཆགས་པའི་སྐྱེ་མཆོན་ཅིག་ཡིན།

ཞིང་། མདོག་མེད་ལ་རོ་ཁ་ཞིང་རྒྱག་
ཁུང་ཟད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ཆ་
མེལ་བ་དང་སྒྲིང་གི་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་
ཅིང་། རྒྱ་འབྲེག་སྐོག་ལ་ཡོད། དེ་གི་
འདི་ལ་ 'གི་ཏང་' དང་ 'གི་མེ'
སྐོག་ལ་འབྲེལ་ཡོད།

གིན 'ཀྱིན' ལ་སྒྲིབ།

གིས 'ཀྱིས' ལ་སྒྲིབ།

ག ① 'ག་ཏུ་བུ་ཅ' རྒྱལ་ས་ནི་མིང་ཁ་
གས་ཀྱི་མཐའ་རྒྱུ་ན་ཆུང་རུ་འོ་དོན་
ཏི། ལྷག་དང་ལུ་ག། ཆི་ག། ལུ་
ག། ལུ་ག། (ཆིས་པ་ཆུང་ཆུང་) །
རེ་ཏུ། ཅེ་ཏུ། དེ་ཏུ། སྒྲིན་ག།
སྒྲིབ་ག། སྒྲིང་ཅ། ཆུང་ཅ། ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② རྒྱ་སྒྲིན་ཀྱི་མིང་ལ་འབྲེག་པ་
ནི། ས་ཆ་གྲ་ཡངས། ལུང་བ་གྲ་དྲག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ 'གྲ་ཡངས་'
དང་ 'གྲ་དྲག་' འབྲེལ་ཡོད་ཡོད།

ག་ག་ག 'གི་ག་ག' ལ་འབྲེལ་ཡོད་པ་
གཞན།

ག་གུལ ག་གུལ་གིང་ནི་གིང་སྒྲིང་
ཆེན་པོ་ལོ་ལ་སྒྲིང་པོ་ལོ་ཉིག་དཔའ་པོ་
བཞད། ཅིན་རུ་ཉི་ཞི་ཡའི་གྲ་མོན་
ན་ར་སྒྲིང་སྒྲིན་དང་གྲ་མོ་སྒྲིང་སྒྲིན་
དེ་མིན་ཐོ་ཆུལ་ཁལ་ཡོད་ན་། ཞེ་རན་

སྐོག་ལ་ན་ཡོད། ཆེ་བའི་རོ་ཁ་ཞིང་གིང་
གི་ཆེ་བ་དང་འདྲ་ཞིང་། མེ་ལ་
བསྐོག་ལ་ན་འོ་དོན་ཆུང་པར་བ་
ཡོད། སྒྲིན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན།

གུག (རྒྱན་ཆིག) གཡག་རུ་འོ་
དེའི་པས་ལྟ་བུ་ལྟེ། བེ་ཅའི་ལུ་ནི་
དཔའ་ཞིང་གུག། ཆེས་གཞུལ་ཆེས་
རིས་གཞུ་ལྟར་གུག། མགོ་བོ་གུག་
གུག་ལུས། ར་གུག་གུག། གིང་གི་
གུག་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གུང ① སྐོག་ཆགས་གུང་སྒྲེ་ལྟལ་སྒྲིང་
ཅུ་ཆ་གཞིག་ཟེར། ② ཅིན་མའི་
རྒྱས་ཆུང་བཟུ་གཉིས་པ་དང་མཆན་
མའི་རྒྱས་ཆུང་ཉེར་བཞི་པའི་རྒྱས་
ཀྱི་མིང་སྒྲེ། ཅིན་གུང་མཆན་གུང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ སྐོག་རིས་པའི་དོན་ཏི།
བཟང་ཆུལ་ལོ་འདྲ་བ་རྒྱལ་ས་གུང་
བསྐྱེགས། ། ཁོང་ནད་སྐོར་གྱི་སྒྲིན་
གཞུང་རྒྱལ་ས་གུང་བསྐྱེགས། ། ཆིག་ལྟ་
སྒྲིན་རྒྱལ་ས་གུང་འབྲེག་པ་ཞིག་ལྟེ་
དགོས་ལྟ་བུ།

གུང་ཐང ཐོད་རང་སྒྲིང་སྒྲིང་པ་
མངའ་རིས་ལྟལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་
མིང་།

གུང་མོ ① ལག་པའི་སྐོར་མོ་ལྟ་ལ་རིས་

པ་ལྟར་མཐེ་བོད་, མཐུབ་མོ་, གུང་
མོ་, མིན་ལག་, མཐེའུ་ཆུང་ཟེར་, གུང་
མོ་ལ་དཀྱིལ་མཐུབ་དང་མཐེའུ་ཆུང་ལ་
མཐུབ་ཆུང་ཡང་ཟེར་, ༩ ‘མོད་མོ’
ཡི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་.

གུད ༡ མོགས་སམ་ཟུར་གྱི་མིང་ཞིང་
ཟེར་གྱི་ཁྱ་བ་གུད་ རུ་བཞག་ལྟ་བུ་
༢ ཆུད་ པ་དང་ ཉམས་པའི་དོན་ཏེ་
ཆུད་གུད་ | དར་གུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

གུན ཁི་བཟང་གི་ཚུགས་ལྷན་མིང་ལ་
འཆུག་པར་དག་ཡིག་ལ་ལར་བཞད་.

གུམ ‘གུམ་གྱི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་.

གུར རས་དང་ཕྱིང་བས་བཞུགས་པའི་
མིའི་འཆུག་གནས་གྱི་མིང་ཞིང་, རས་
གུར་ | ཕྱིང་གུར་ | སོག་གུར་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་. 【གུར་ཁང་】ནི་དཔྱིབས་
གུར་དང་མཐུངས་པའི་འཆུག་གནས་
གྱི་མིང་ཞིང་, མིང་གི་གུར་ཁང་ |
ལྷ་ཡི་གུར་ཁང་ | མིན་གྱི་གུར་
ཁང་ | འཇའ་ཚོན་གྱི་གུར་ཁང་ |
འོད་གྱི་གུར་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.
ཆོག་བཞུས་ན་ ‘གུར་’ ཞེས་འགྲི་ཆོག་
ཞིང་, མིང་གུར་ | ལྷ་གུར་ | འཇའ་
གུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

གུར་གུམ མཚོག་ནི་ཞི་བན་ལ་ཆུལ་

ཁབ་ནས་ཐོན་པ་ཡིན་ལ་, བོད་གྱི་
གོམས་ལྟེ་ལ་ ‘ཁ་ཆེ་གུར་གུམ་’
ཟེར་, གཞན་ཆུ་གར་, བལ་ལུལ་, རང་
ཆུལ་ས་སོ་སོ་ནས་ཐོན་པ་ལ་ལྷ་གུར་
གུམ་ཟེར་ཞིང་, གུར་གུམ་གྱི་ཚབ་རུ་
ཟེར་བྱེད་ཆོག་.

གུལ་གུལ (ཆུན་ཆོག) འདར་.....
བའམ་འདར་ཡོམ་ཡོམ་བྱེད་པའི་ནམས་
པ་ཞིང་, མེ་ཆོགས་བཟུབ་པས་ཁང་བ་
གུལ་གུལ་གཞོ | ཆུག་ཁྱི་བདག་པའི་
ཇེས་ལ་གུལ་གུལ་བཟུགས་ལྟ་བུ་, ལུལ་
མང་རུ་ ‘གུལ་ལི’ ཞེས་པ་དང་དོན་
གཅིག་.

གུས་པ བཅི་བཀུར་བུས་པའི་ལུས་
རག་གི་ནམ་འཆུར་གྱི་མིང་ཞིང་, ལུས་
ཀྱིས་གུས་པ་བུས་ | གུས་མིང་བཀུར་
བ་ | གུས་བཀུར་ | གུས་བས་
འཆུད་ | གུས་འཆུད་ | གུས་པ་ཁྱ་
པའི་ཆོག་ | གུས་པའི་ནམ་འཆུར་
བཞུན་ལྟ་བུ་.

གི (གྲོགས་ཆོག) ཇེས་འཆུག་རང་
འདར་འགྱེད་བུ་ཆུར་པའི་‘གེ་ལེ་དེ་ནི་
ལེ་ལེ་ལེ་ལེ་ལེ་’ རྒྱལ་ཆུན་ཆོག་གི་
མཐར་ཆུར་ན་དོན་རུ་མར་འཆུག་པ་
གཞན་གསལ་ལྟར་, ༡ ལ་ཆུད་ལ་ལའི་

མཐར་ཐུར་ན་དཀྱིལ་སྒྲ་དང་ནམ་པ་...
 སྒྲ་སྒྲོ་བྱར་དུ་ཐུང་བའམ་གསལ་བར་
 མཐར་པ་མཚན་པ་ནི་གདོང་ནག་རྒྱ་
 གེ་སྒྲ་ | ཐུ་རེངས་ཐུ་སྒྲ་རེ་གར་ |
 ཐག་པ་བད་དེ་ཆད་ | རྒྱུ་དུན་རྒྱ་རིང་
 ཐུན་ཤེ་འཁྱེད་འཁྱེད་ | ཐུན་པ་ནག་
 འཁྱེད་པེ་འཁྱེད་སྒྲ་ | ཐེ་རྒྱུ་དམར་
 ཐེམ་ཐེ་བཞད་ | ཐུག་ནམས་ཐང་ལ་
 དགར་ཐར་རེ་བཀྲམ་ | འཁྱེད་གཡག་
 ཐུམས་ནག་ཚལ་ཐེ་ཐོང་གིན་འཁྱེད་
 ཐེམ་པ་སྒྲ་སྒྲ་ཐུ་བྱ་ ༥ ཐུན་ཐེག་
 གི་མཐར་ཐུར་ནམ་པ་ཐུར་སྒྲོ་སྒྲ་...
 ཐུང་ན་དཀྱིལ་སྒྲ་དང་ནམ་པ་སྒྲ་
 ཐུར་སྒྲོ་སྒྲ་ཐུང་བ་མཚན་པ་ནི་
 ར་ཐོང་ཐུག་གེ་ཐུག་གེ་ཐུག་གིན་...
 འཁྱེད་ | རྒྱ་གཏགས་པའི་ཐུ་ཐག་གེ་
 ཐག་གེ་ཐག་ | ཐུགས་ཐག་པའི་ཐུ་
 ཐང་རེ་ཐང་རེ་ཐུད་ | ཐག་ཐུང་
 ཐེ་ཐུང་རེ་འཁྱེད་ཐུན་འཁྱེད་ |
 ཐུད་དེ་ཐུད་དེ་བཀྲམས་ | ཐུ་བ་
 ཐུན་འཚགས་པའི་རྒྱུ་བཞད་སྒྲ་ཐེ་
 ཐེམ་ཐེ་ཐག་ | ཐུ་ཐན་ཐུན་ཐེ་ཐུན་ཐེ་
 ཐུག་གིན་འཁྱེད་ | ཐུ་འཁྱེད་རེ་
 འཁྱེད་རེ་འཁྱེད་ | དར་ཆ་ཐུབ་ཐེ་
 ཐུབ་ཐེ་ཐུང་གིས་ཐུན་སྒྲ་སྒྲ་

བྱ་ ༥ ཐུན་ཐེག་ཐུར་སྒྲོ་སྒྲ་ཐུད་ཐུད་
 ཐུར་ཐུར་ཐུར་ན་དཀྱིལ་སྒྲ་དང་...
 ཐུན་པ་སྒྲ་ཆ་ཐེ་ཐུན་པ་དང་ཐང་
 ཐ་མཚན་ཐེ་ཐང་པ་ད་གེ་དྲག་གེ་ |
 ཐུ་རེ་རིང་རེ་ | ཐག་པ་ཐེ་ཐུང་
 ཐེ་ | ཐུད་ཆ་ཐུན་ཐུན་ཐེ་ | ཐུས་ཐུ་
 ཐེ་ཐུད་ཐེ་ | ཐུག་ཐུ་ཐེ་ཐུབ་ཐེ་ |
 དར་ཐུ་ཐུ་ཐེ་ཐུ་ཐུ་ཐེ་ | ཐུག་ཐུ་
 ཐུ་ཐེ་ཐུ་ཐེ་ | ཐེ་ཐུད་ཐེ་ཐུད་
 ཐེ་ | ཐུག་ཐུ་ཐེ་ཐུ་ཐེ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་
 ཐུ་བྱ་

གེ་སྒྲ་ ༥ ཐུ་ཐེད་གེ་ཐེ་རྒྱུ་གེ་
 ཐེད་ཐེ་ ཐེ་ཐེད་ཐེད་ལ་གེ་སྒྲ་
 ཐུད་པའི་རྒྱུ་ཐུ་ཐུ་ ༥ ཐེ་
 ཐུ་གེ་ཐུ་འཁྱེད་ཐེད་ཐེ་ ཐེ་རྒྱུ་
 དམར་ཐེད་གེ་སྒྲ་ཐེད་ཐུ་ཐུ་...
 ཐུ་བྱ་ ༥ ཐུད་རྒྱུ་དམར་ཐུ་ཐུད་
 ཐུ་རྒྱུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་...
 ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་

གེག་པ ཐུན་ཐུག་ལ་འཁྱེད་པའི་ཐུ་
 ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་

གེགས ཐར་ཐུད་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་
 ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་

པ་དང་, ཟས་ལ་བཅུ་པ་ནས་རྒྱུ་ན་
ཐུང་ཆོག་。

གོ་འཕང ① མཐོང་མཐོང་དང་གོ་མཐོང་
མིང་ལྟེ་, མཐོང་མཐོང་གོ་འཕང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ ② མཐོང་མཐོང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
འཕྲོ་ཐུང་འཕྲོ་ཐུང་ལྟེ་མིང་。

གོ་ཚ ཐུག་གི་མིང་ལྟེ་, ཐུ་ཆེན་གྱི་
ཐུགས་ཀྱི་ཐུག་པ་ལྟར་མིང་ཐུང་པ་
ཞིག་ཡིན་ ② ཆོག་པ་ཐུག་ན་ 'གོ' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ་, གོ་མཐོང་ཐུག་པ་ 'གོ་
ཐུག' ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。

གོ་ལུ ཆ་བའི་ཁྲུལ་དུ་སྒྲེ་བའི་ཐུག་
ཐུ་མིང་ཐོང་ཆེན་གྱི་ཞིག་གི་འབྲས་ལུ་
ལྟེ་, དེའི་དཔྱིད་པས་ཉ་ལམ་ཇ་ཉི་དང་
འདྲ་ཞིང་ཐུག་ཐུང་ཆོག་ ③ ཐུ་མཐོང་དུ་
'ཐིག་ལང' ཞེས་。

གོ་ར བཅོན་རའི་མིང་གཞན་。
འདི་ལ་ 'གོ་ར' འབྲི་སྒྲུལ་ཡང་ཡོད་。

གོ་རིམ ཐུ་ཐུང་རིམ་པའི་མིང་ལྟེ་
ཐུ་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་བཞུགས་ |
དཔུང་བཞུགས་པའི་གོ་རིམ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་。

གོ་རྩ ཁྲུ་པ་ལྟེ་, འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ཐུག་
བཅོས་པའི་ཟས་པག་ལེབ་དང་ཆོང་
རྒྱག་སྒྲིགས་ཀྱི་ཐུ་མིང་ ② ཆོག་པ་ཐུག་

ན་ 'གོར' ཞེས་འབྲི་སྒྲུལ་ཡོད་དེ་
ཐུག་ཀྱི་གོ་རེ་ལ་ 'ཐུག་གོར' ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་(མཚ་ཐུག་ལུལ་མཐོང་)。

གོ་ལ ཐུག་པའི་དོན་ཉེ་, མཐོང་གོ་
ལ་ | ཐུང་གོ་གོ་ལ་ | གནས་ཀྱི་གོ་
ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。

གོ་ལེ ཐུག་ཀྱི་ཆ་གསལ་རེས་མིང་ཀྱི་
མིང་ལྟེ་, ཐུག་གཞུང་དུ་ '.....ཡན་
ལག་གོ་ལེར་ཆ་བ་འཕྲུག་པ་ལེལ' ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་。

གོ་ས ① འཕྲུག་སའམ་འཕྲུག་པའི་
མིང་ལ་འཕྲུག་པ་ནི་, ཐོག་པ་ཐུག་པ་
ལྟ་བུ་, རང་རང་གི་གོ་སར་རྒྱུ་
ལྟ་བུ་ ② ལས་འགན་ཀྱི་མིང་ལ་
འཕྲུག་པ་ནི་, གསལ་བཞེ་ཐུང་པ་ནི་
མིང་གོ་སའི་དོན་དུ་མིན་ལྟ་བུ་ ③
དཔོན་གཞུགས་ཀྱི་ཐོངས་ཆོད་ཀྱིས་
བཟུང་བའི་མཐོང་དཔྱིད་པའི་མིང་
ལྟེ་, ཐོངས་ཆེན་གོ་ས་གཅོད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ་。

གོག (ཐུང་མིང་ལས་ཆོག་།) ཡན་
ལག་པའི་ས་ལ་བཞུགས་ནས་འགྲོ་
བའི་དོན་ཉེ་, གོག་ནས་འགྲོ་ | གོག་
འགྲོ་ཐུང་ལྟ་བུ་。

གོག་པ (ཐུག་ཆོག) ཆོང་བའམ་ཞིག་

རལ་ལྟར་བའི་དོན་ཏེ། ཁང་ཆེན་
གོག་པོ། བཀའ་བྱང་གོག་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

གོང་། ① རིན་གོང་གི་མིང་ལྟེ། འབྲུ་
གོང་། རྩོང་གོང་། བལ་གོང་།
ཆོང་ར་དར་ཞིང་རྩོང་གོང་བརྟན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② ལས་ཆེག་འདས་བའི་
མཐར་ཐུར་ན་ཐུན་གྱི་དོན་ཏེ། ཞིང་མ་
བཅུ་གོང་། བཅིངས་འགྲོལ་མ་
བྱས་གོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ཐོག་གམ་
ཐོང་གི་དོན་ཏེ། ཏའི་གོང་ལ་ཞོན་།
ཐོ་བའི་གོང་ན་ནགས་ཆལ་ཡོད་ལྟ་བུ།
④ ‘གོང་བ’ ཞེས་པའི་ཆེག་བརྟན་པ་
⑤ ‘གོང་བྱ’ ཞེས་པའི་ཆེག་བརྟན་པ་
⑥ ‘གོང་མ’ ཡི་ཆེག་བརྟན་པ་

གོང་བ ལུ་བའི་གོང་བ་ལྟེ། ཆེག་
བརྟན་ན་ ‘གོང’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
ལུ་བ་གོང་གོར་ཅན་། ལུ་བ་གོང་
མལ་ཅན་། མ་ཐུགས་གྱི་གོང་བ་
ལ་མ་གོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གོང་བྱ རྟག་པོ་འཕྲ་རིལ་མའི་དོན་
ཏེ། ཐུགས་གྱི་གོང་བྱ། རྟའི་གོང་
བྱ། བའི་གོང་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆེག་
བརྟན་ན་ ‘གོང’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
རྟ་གོང་། ཐུགས་གོང་། ཟངས་གོང་།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གོང་མ ① གནས་མཐོ་བའམ་ཁུས་ལྡ་
བའི་བྱ་དངས་གྱི་མིང་ལྟེ། རིམ་པ་
གོང་མ། མི་རྒྱུད་གོང་མ། བཤད་
ཚལ་གོང་མ་དང་འོག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② དགས་བཞོན་རྒྱུད་འཛིན་རྒྱལ་
ཁབ་གྱི་རྩེ་བའི་མིང་ལྟེ། གོང་མ་རྒྱལ་
པོ་ཡང་ཟེར།

གོང་མོ བྱ་གོང་མའི་མིང་ལྟེ། བྱ་ལྡ་
ས་ལྟའི་མདོག་ཡིན་ལ་ལྟེ། བའི་ལོགས་
གཉིས་ན་བྱ་ལྡ་ལྡ་པོ་བཟུར་པ་……
བརྒྱུགས་གིང་། མཚུ་གོང་དམར་པོ་
ཅན་ཞིག་ཡིན། ཆེག་བརྟན་ན་ ‘གོང’
ཞེས་འབྲི་ཆོག། 【གོང་མ་ལྷོག】ནི་བྱ་
ལྡ་བའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། ཏ་ལམ་གོང་
མོ་དང་འབྲ་ཡང་མཚུ་གོང་དམར་པོ་
ཡིན། 【གོང་དགར】ནི་རྩ་མཐོ་སར་
ཡོད་པའི་བྱ་ཞིག་ལྟེ། གོང་མོ་ལས་ཆེ་
བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ ‘གོང་ཡག’ གྱང་
ཟེར།

གོང་ག ཐུགས་རྟག་གི་བའི་ཐོང་གྱུད་
གྱི་མིང་ལྟེ། མི་ལ་ན་ཆ་དང་ཐུགས་ལ་
གོང་ག་ཡོད་པར་གནས་ལྟ་བུ།

གོན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་།) ཐུག་
གོས་ཐུགས་ཐོན་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་

ལུ་གོན | ཀང་ལ་ལྷམ་གོན | ལགོ་
ལ་ལྷ་གོན་ལྷ་བྱུང་།

གོན་པ ལུ་པ་སྐྱེས་ཀྱིན་ཆས་ཀྱི་ལྷ་
མིང་ལྟེ་, 'ཀྱིན་པ' དང་དྲིན་གཅིག་།

གོམ་པ ལམ་ལ་འགྲོ་སྐབས་ཀང་པ་
གཉིས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་མིང་ལྟེ་, གོམ་
པ་གང | གོམ་པ་དྲོ | གོམ་པ་
ལྷོ | གོམ་པ་ལྷོས་ལྷ་བྱུང་། 【གོམ་
འགྲོས་】 རི་གོམ་པ་ལྷོ་ལྷུངས་ཀྱི་དྲན་
ཏི་, གོམ་འགྲོས་མཉམ་པ་ | གོམ་
འགྲོས་མ་འཁྱེལ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱུང་།

【གོམ་ལྷུངས་】 རི་ལམ་ལ་འགྲོ་སྐབས་
ཀྱི་གོམ་པ་ལྷོ་བའི་རྣམ་པ་འི་མིང་ལྟེ་
གོམ་ལྷུངས་ཆེན་པོ་ལྷོས་ནས་ལྷོན་ཏེ་
སོང་ལྷ་བྱུང་།

གོམས (ལྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)

● གོམས་འདྲིས་ལྷ་ལྷུང་པ་འི་དྲན་ཏི་
གང་ལ་གོམས་པ་དེ་ལ་ལམས་ |
དཔེ་ཆ་ལྷོག་པ་ལ་གོམས་པ་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱུང་། ● ལྱང་ལྷུང་པ་འི་དྲན་ཏི་
ལག་ཙམ་ལ་གོམས་པ་འི་པལླ་པ་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱུང་།

གོམས་པ གོམས་འདྲིས་ལྷ་ལྷུང་པ་འི་
བྱ་ལྷུང་ཀྱི་མིང་ལྟེ་, ལྱལ་ལྷོས་གོམས་
འདྲིས་ | གོམས་པ་རན་པ་བཟུང་

དགོས་ལྷ་བྱུང་།

གོར ● གོར་གྱི་འགོས་ནད་དྲག་པ་
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་, 'གོར་ནད' ལྱང་
ཟེར་། ● (ལྱན་ཆོག) ལྷ་པ་ཉ་གང་
བའི་དལྱུབས་ལྷ་བྱུང་ལྟེ་, ལྷམ་གོར་ |
ར་བ་གོར་གོར་ཞེས་པ་ལྷ་བྱུང་། 【གོར་
མ་】 1. དལྱུབས་གོར་གོར་གྱི་དྲན་
ཏི་, ཏ་ར་གོར་མ་ཏ་ཏིས་གང་ལྷ་བྱུང་།
2. ཞེ་ལྷང་གི་པན་ཆིང་། ● 'གོར་'
ཞེས་པ་འི་ཆོག་བཟུངས་པ་།

གོར་བྱ གདན་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་,
ལྱལ་སྐད་ཏེ་ 'གདན་ཁ་གང་མ' ཟེར་།
གོར་མ ལྷའི་མིང་གཞན་ཏི་, གཙུ་
མོར་མོད་རིགས་དཔངས་མོད་ཀྱི་ལྷའི་
ནད་ཏེ་མང་, དཔེར་ན་: 'གོར་མ་རྩ་
ཡིས་ལམས་ཞིག་བཙུགས་, ཆར་ཟམ་
ཟིམ་བབས་ན་དྲག་མེད་ཡིན' ཞེས་
པ་ལྷ་བྱུང་།

གོར་མ་ཆག བེ་ཆམ་མེད་ཅེས་པ་འི་
དྲན་ཏི་, བཙན་ལྷལ་རིང་ལྷགས་པམ་
བར་གོར་མ་ཆག་ལྷ་བྱུང་།

གོར་ར་ར (ལྱན་ཆོག) འཁྱེལ་
འཁྱེལ་ཏེ་འཁོར་བའི་རྣམ་པ་ལྟེ་, མིག་
མཐའ་མཆིམ་གོར་ར་ར་བྱས་ | ལྷག་
རྩན་དྲང་ཁར་གོར་ར་ར་འཁོར་ |

ཆུང་ནག་འཕྲུབ་པ་གོར་རྩ་རྩ་ཆུང་ཆུང་
བྱ་

གོམ (ཆུང་ཆུང་ལས་ཆེ་གྲ་) འཕྲུག་
པའི་བར་ཆེར་སྡེ། ཡོག་པའི་ལས་རྒྱ་
གོམ་མི་རྒྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གོམ་པ་】**
ནི་འཕྲུག་པའི་མིར་སྡེ། ལས་གོམ་
པར་སྡོ་སྡོམས་ཤིག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

གོམ ●ལྟོན་ཆས་ཀྱི་མིར་སྡེ། བགས་
པའི་གོམ་ལྟོན་ | རི་དྲགས་པགས་པ་
གོམ་ལྟོན་ | ཆོད་གོམ་ | ཆུང་
གོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●སྡོན་བལ་གྱིས་
བཅུགས་པའི་བགས་དངོས་ཀྱི་མིར་སྡེ།
གོམ་གསེར་ཐེལ་མ་ | གོམ་གཡུང་
རིས་མ་ | གོམ་ལུ་ | གོམ་གདན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【གོམ་ལྟོན་】**ནི་སྡོན་བལ་གྱི་
ལྟོན་པའི་མིར་། ●(ཆུང་འབྲེལ་ལས་
ཆེ་གྲ་) དངོས་རྩས་ཤིག་གི་བོག་རྒྱ་
དངོས་རྩས་གཞན་འབྲུར་པའི་དོན་དེ།
པད་མ་འདམ་ལས་སྡོམ་ལྟར་འདམ་
ཁྱིས་མ་གོམ་ | ལྟོན་ཁྱིས་མ་གོམ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཀྱ

གྱ་བ གདོང་གི་ལྷ་དགར་པོ་ཡིན་པའི་
རྩ་བོར་མོགས་ཀྱི་མིར་སྡེ། རྩ་ནག་

གྱ་བ་ | བོང་བྱ་གྱ་བ་ | ལྷག་ནག་གྱ་
བ་ན་རིང་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྱ

གྱ བཟུང་རྩ་མཚན་པའི་ཆེ་གྲ་སྡེ།
བཟུང་རྩ་གྱ་གཅིག་ | གྱ་གཉིས་....
....གྱ་དགྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྱ་གྱ (ཆུན་ཆེ་གྲ་) ལྷག་འཕྲིག་མང་པོ་
ཡོད་པའི་དོན་དེ། ཤིང་གྱ་གྱ་ཅན་
མདའ་ཤིང་མི་ཉན་, རྩ་གྱ་གྱ་ཅན་
གྲོགས་པོ་མི་ཉན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་
ལ་'གྱ་མ་གྱ' ཞེས་འབྲི་སྒྲུལ་ཡང་ཡོད་
དེ། གྱར་ལས་རིང་མོ་གྱ་མ་གྱ་ | ལས་
མན་གྱ་མ་གྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྱ་གེ་ལྷག་གེ 'ལྷག་ལྷག' ལ་ལྟོས།

གྱ་ལྟོས་པ (ཆུན་ཆེ་གྲ་) ལྷགས་.....
མང་ཞིང་སྒྲུལ་བཟང་པའི་དོན་དེ།
བཟོ་གྱའི་བོན་རྩས་གྱ་ལྟོས་པ་ | ལས་
གོམ་གྱ་ལྟོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྱ་ཆེ་མ བལ་ཆས་ཀྱི་ལྷ་པའི་མིར་སྡེ།
གྱ་ཆེ་མ་རྒྱ་ལ་རྒྱལ་མི་རྒྱར་ | གྱ་
ཆེ་མ་རྒྱ་མ་ཆེན་གཅོད་མི་རྒྱར་ལྟ་བུ།

ལྷག་ལྷག (ཆུན་ཆེ་གྲ་) ལྷག་འཕྲིག་
མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་དེ། ལས་ལྷག་
ལྷག་ | ལྷར་པ་ལྷག་ལྷག་ཅས་པ་ལྟ་

བྱ་ ཁ་མཐོང་ཏུ་ 'ཁྱ་གེ་ཁྱོག་གེ' འཕྲ་
'ཁྱ་གེ་ཁྱོག་གེ' ཟེར་ཏེ། ལམ་ཁྱ་གེ་
ཁྱོག་གེ། ཡུང་ཁོག་ཁྱ་གེ་ཁྱོག་གེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུང་ ས་རྩོ་སྐག་ཁྱིམ་བཅོག་པ་བའི་
ཡུང་འཕྲ་ཁུང་བའི་བར་གཅོད་ཡིན་
ཁྱིམ་པའི་མིང་ལྟེ། ལམ་ཡུང་།
ཡུང་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཡུང་ཤོག] རི་
ཡུང་ཤོག་པོ་ལྟེ། ཡུང་རྩིང་བའི་རྩན་

ཡུང་ བག་རྩན་ལ་གྲགས་པའི་མིའུ་
ཡུང་ཤིང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡུམ་པ་ རྒྱ་ཆེན་འབབ་པའི་ཤུལ་ཁྱི་
མིང་ལྟེ། ར་ལྟ་འདི་ལ་ 'ཡུམ་པ' འཁྱི།

ཡུལ་ཁྱོལ་ (རྒྱན་ཆོག) ཀླུ་པ་ཁྱོལ་
བའི་འགྲོ་ལྷངས་ཏེ། ཡུལ་ཁྱོལ་ཏུ་འགྲོ་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱི་ 'ཁྱི' ལ་ལྟོས།

ཁྱི་ན་པ་ ཁེངས་རྒྱུངས་ཡིན་པའི་.....
ཆོག་ལྟེ། རའཕྲ་བདག་ཅེས་པའི་
རྩན་ནོ།

ཁྱི་ཡིང་ ར་ཏ་ཅར་བཟང་རོ་ལ་ཁྱི་.....
ཡིང་ཟེར་ཞིང་། 'རྩ་ཁྱི་ཡིང་' རམ་
'ཁྱི་ཡིང་རྩ་' ཞེས་མཉམ་ཏུ་རྒྱུར་བ་
ལང་ལྟེ། 'རྩ་ཁྱི་ཡིང་'མགོ་འཕུང་གིན་
ཏུ་མཐོ། ལག་མཚོན་ཆའི་རྩོ་དབལ་

རབ་ཏུ་འབར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱིག་ ཁྱིག་རྩོང་གི་མིང་ལྟེ། ཁེང་རྩོང་
གི་ཆེ་བའི་ནང་རྩིན་ཁྱི་འབྱར་བག་
ལང་རོ་ཡོད་པས། ཁྱིག་རྩིན་བཟོ་
ཆོག། [ཁྱིག་རྩིན] རི་རྩ་ལྷན་དང་ཆེ་
ཁྱིའི་འཁོར་པའི་ལྷ་རྒྱུད་བཟོ་བ་.....
སྐག་པ་བཤོལ་ས་ཏ་ཅར་ལང་རོ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན། ཁྱིག་རྩོང་རི་ལྷར་པ་ཞི་
རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ལྷེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ར་
ལྟ་རང་རྒྱལ་ཏུ་འབར་ཡོད།

ཁྱིན་ 'ཁྱིན' ལ་ལྟོས།

ཁྱིས་ ① 'ཁྱིས་' ལ་ལྟོས། ② 'བཟྱི་
མི་རྒྱལ་ཆོག།

ཡུག་ཡུག་ 'ཡུག་ཡུག་' དང་མཚུངས་
ཏེ། ཡུག་ཡུག་། ཡུག་ཡུག་། ཡུག་ཡུག་
གཡུམ་རི་རྩེས་འཁྱུག་པོ་དང་མོ། ལ་
ཁེང་གི་མི་གེ་ཅན་ཁྱི་མིང་ཆོག་གི་.....
ལམ་ར་རྒྱགས་ལམ་ལ་འདྲེན་ཚུལ་ལྟར་
རྒྱུར་རིགས་ཏེ། རག་ཡུག་ཡུག་། ཁེང་
ཡུག་ཡུག་། རྩ་ཡུག་ཡུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུར་ (ཡིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་)
རོ་པོ་དང་རྩལ་པ་གནས་ཚུལ་སྐག་པ་
ཁུར་དང་མི་འདྲ་བ་ཡུང་བའི་རྩན་
ཏེ། ཡུར་མོ་ཤལ་པར་ཡུར་། ཤལ་
ཁུམས་བདེ་བར་ཡུར་། ཁེངས་རྒྱུད་

འཛིན་པ་པར་སྐྱར་ལྟ་བུ། 【འཁྱར་】ནི་
མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལྷན་
ཁར་གིང་གི་ཡོ་མ་ལིར་ཁོར་འཁྱར་ |
ལུས་པོ་དར་ན་བཞིན་མདངས་དཔར་
ཁོར་འཁྱར་ལྟ་བུ། 【ཁྱར་ཅིག་】ནི་
ལྷན་པའི་ཆོག་ལྟེ། བྱིད་སྐྱུ་ཁམས་བདེ་
པར་སྐྱར་ཅིག་ལྟ་བུ།

བྱིད་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥) བར་
མཆེན་པོ་བྱི་པའི་དོན་དུ་བྱིར་
བྱིད་ | བྱི་ལ་བྱིད་ | བྱིད་མཆེན་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིན་ ལྷན་སྐྱུ་གསུམ་དང་མཐོ་པའི་སྐྱུ་གསུམ་
བྱི་མིང་ལྟེ། དགན་གཟར་དུ་བྱིན་ལ་
འགྲོ་བ་ | རི་རིས་སྐྱུ་བྱིན་ལ་འགྲོ་
བ་ | མིག་གིས་བྱིན་ལ་ལྟ་བ་ | བྱིན་
དུ་ལངས་པ་ | བྱིན་དུ་འབྱོར་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བྱིན་ཞོག་】 1. དཔལ་ལ་
ནས་མཐོ་ལ་ཁར་གཞོ་འགྲུལ་བྱིད་པའི་
དོན་དུ་བྱིད་བྱིན་ཞོག་ | བ་རྒྱལ་ས་
བྱིན་ཞོག་ | དབུགས་བྱིན་ཞོག་ལྟ་
བུ། 2. དཔལ་རིམ་བྱིས་མཐོ་རིམ་ལ་
རྒྱ་ལྟ་བྱིད་པ་ལྟེ། མིག་སྐྱུ་སྐྱུ་གསུམ་
ཁག་ལ་བྱིན་ཞོག་བྱིད་པར་གནས་.....
ལུགས་ཡོད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིར་ (བྱིད་འབྱེད་ལས་ཆོག་༥).....

དབུངས་དེས་ཅན་ལ་བྱངས་ནས་ཆོག་
འདོན་པའི་དོན་དུ་བྱིན་པ་ག་
དབུངས་སྐྱུ་བྱིར་ | བྱིར་དབུངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིས་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་)
སྐྱོ་སྐྱོར་བྱལ་བའམ་མིགས་སྐྱུ་བཟར་
པའི་དོན་དུ་བྱིན་གིང་ལས་ཡལ་ག་
བྱིས་ | གཞུང་ལས་གཅིག་ལས་ལས་
བྱན་གཉིས་བྱིས་ | སྐྱོགས་པོ་རྒྱལ་ས་
སྐྱོ་སྐྱོར་བྱིས་ནས་རང་བྱལ་དུ་སྐྱོར་
བུ། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་བར་
'འབྱི' འབྱི།

བྱི་ 'བྱི་མ' ཡི་ཆོག་བཟུས་པ་།

བྱི་མོ་ མ་ལག་གི་མིང་ལྟེ། ལུས་སྐྱོད་དུ་
'བྱི་མོག' གྲུང་འབྱི། ཆོག་བཟུས་ན་
'བྱི' ཞེས་འབྱི་ལྟེ། བྱི་བྱང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

བྱོང་ ❶ ལྷན་སྐྱུ་གསུམ་པའི་
ཆ་གསུམ་བྱི་མིང་ལྟེ། བྱི་ནོར་ལ་བྱོང་
རིག་མི་བྱང་ | བྱོང་ཁ་བརྒྱལ་ཅིས་པ་
ལྟ་བུ། 【བྱོང་བྱང་】ནི་ཁོ་ལ་བྱི་ཞོག་
ལྷན་མིང་ལྟེ། ལོར་རྒྱས་བྱོང་བྱང་དུ་
མ་གཏོང་ | ལྷགས་ལ་བྱོང་བྱང་མ་
བྱང་ལྟ་བུ། ❷ 'བྱོང་མོ' ཡི་ཆོག་.....
བཟུས་པ་།

ཁྱོད་མོ (ཁྱོད་མོ་ག) ❶ མཉེན་པའི་
ཐོག་ཟེ་། ཀྱོ་པ་ཁྱོད་མོ། ས་ཁྱོད་
མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བསྐྱར་དགའ་
པའི་དོན་ཏེ་། ཞེ་ཁྱོད་མོ། མི་ཁྱོད་མོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཆོག་ཁྱོད་མོ་བདེ་
པའི་དོན་ཏེ་། ཆོག་ཁྱོད་མོ། སྐད་ཆ་
ཁྱོད་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཆོག་བསྐྱར་ན་
'ཁྱོད་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཟེ་། ཀྱོ་ཁྱོད་།
ཞེ་ཁྱོད་། ཆོག་ཁྱོད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་ མི་དང་མིའི་བར་། ཆོག་པ་
དང་ཆོག་པ་པའི་བར་ལ་ ཁྱོད་པའི་.....
ཆོད་མིང་སོགས་ཀྱི་མིང་ཟེ་། ས་ཁྱོད་
འགྲིག་འདུལ་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཁྱོད་
གཞི།】 རི་ཁྱིམ་གཞུག་བྱས་པའི་
དོན་དག་གི་མིང་། 【ཁྱོད་པ་】 རི་
ཁྱིམ་གཞུག་བྱེད་མཁུན་། 【ཁྱོད་ལ་】
རི་ཁྱིམ་གཞུག་བྱེད་མཁུན་ཁྱོགས་.....
གཅིག་གི་མིང་།

ཁྱོད་ (ཁྱོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) ལྷ་
གོས་སོགས་ལྷས་ལ་གཞུགས་པའི་དོན་
ཏེ་། ལྷས་ལ་ལྷ་པ་ཁྱོད་། མགོ་ལ་ལྷ་
ཁྱོད་། ཀྱང་ལ་ལྷ་ཁྱོད་ལྟ་བུ།
【ཁྱོད་པ་】 རི་མིའི་ལྷས་ལ་ ཁྱོད་པའི་
ལྷ་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཟེ་། ཁྱོད་པ་
དགའ་མོ་ཁྱོད་པའི་ཁྱོད་པ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ།

ཁྱོད་ལ (ཁྱོད་ལོད་ལས་ཆོག་།) མིའི་
ཀྱང་བའམ་ལྷགས་ཀྱི་ལྷག་བཞི་གང་.....
ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་ ཁྱོད་ ལས་ལས་ལ་ འབྲོ་
དགའ་པའི་དོན་ཏེ་། ཅ་འདི་ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་
འདུག་ལྟ་བུ། 【ཁྱོད་པ་】 རི་ཀྱང་
བའམ་ལྷག་བཞི་ཅི་སོགས་ལ་ ཁྱོད་
ལོད་པའི་དོན་ཏེ་། ཅ་ཁྱོད་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཁྱོད་པ་ ཁྱོད་པའི་པ་རི་ཁྱོད་པའི་ཁྱོད་
པ་དང་ཁྱོད་པའི་པ་རི་ཁྱོད་པའི་ཁྱོད་པ་.....
པ་ཡིན་།

ཁྱོད་མོ ཁྱོད་པའི་པ་རི་ཁྱོད་པའི་ཁྱོད་
པ་དང་ཁྱོད་པའི་པ་རི་ཁྱོད་པའི་ཁྱོད་པ་.....
ཡིན་།

ག

ག ❶ སྐྱོག་ཆགས་ཀྱི་པགས་པའི་ལྷ་ལ་
ག་ དང་ ལྷ་གཉིས་ ལོད་ པའི་ ལྷའི་
མིང་ཟེ་། ས་ལྷགས་ག་ཁ་ལག་པ་།
ས་ལྷགས་ག་ལྷ་གཉིས་འཛོམས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❷ ཆོག་པས་སྐྱེས་ལྷག་
དང་ལྷ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཟེ་། ཆོག་ག་
ལྷ་ཅེས་ཡང་མ་ལྷགས་པར་ལྷ་པ་.....
པ་དང་། གནའ་བོའི་ཅ་ལག་ག་མ་

ཆག་པ་ཞིག་ཆེད་ལྟ་བུ། 【ག་ཞིག】
 བྱི་ཆུ་ཤོན་ཏེ། ལས་དོན་ཞིག་པུམ་པ་
 པའི་ཆུ་ཆེན་ནས་ཐོན་འགོའི་བྱ་ལྟ་
 པའི་མིང་ལྟེ། དཔྱིད་མོད་ཀྱི་ག་
 ཞིག་བྱས་ལྟ་བུ། 【ག་འགྲིག】 བྱི་ཆུ་
 ཆེན་ཆེད་པའི་དོན་ཏེ། ལས་ལྟ་བུ་
 བྱིད་པའི་ཆུ་ཆེན་ནས་ག་འགྲིག་ལྟ་
 ཡོད་ལྟ་བུ།

ག་ཕུམ་ ① འབྲུའི་ཕྱི་ཕུན་ཀྱི་མིང་།

② ‘ག་མ’ དང་ ‘ཕུམ་མ’ ལྷི་མིང་
 པུམ་པ་།

ག་མ ① ཁོ་ནས་སྐྱེས་ཀྱི་ས་པོན་
 ཀྱི་ཕུན་པའི་ཆུ་མོ་རྩ་ཞིང་རིང་པ་དེའི་
 མིང་། ཕུམ་སྐད་ལ་ ‘ག་མ’ འཕྲ་ཕྱི་
 མ་ཟེར། ② མིང་ག་མ་ལ་ ‘ག་མ’
 ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གྲག (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
 པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① གྲག་གྲག་པའམ་
 སྐད་འཁྱིན་པའི་དོན་ཏེ། བྲ་ལྷག་གྲག་
 བྲ་ | བྲ་ལྷག་གྲག་གིན་འདྲུག་ལྟ་བུ།
 【གྲགས】 བྱི་འདས་པ་ལྟེ། ལྷ་པའི་
 པར་བྲ་ལྷག་གྲགས་ | བྲ་པོ་གྲགས་
 རྩེས་ཆུ་རེངས་གར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ② སྐད་ཆ་པུམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་
 པ་ནི། ཆོག་མ་འདྲུང་འོངས་པའི་མི་

ཐལ་མ་ཅད་ཁ་གྲག་དགོས་ལྟ་བུ།

③ མིང་དང་གསར་འབྱུང་སྐྱེས་ས་
 སྐྱེས་པའམ་མེས་པའི་དོན་ཏེ། བྲ་ལ་
 གྲགས་ | ཡོངས་ལྷ་གྲགས་ལྟ་བུ།

གྲགས ① ‘གྲག’ བྱི་འདས་པ་།

② ཆུན་གྲགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། མི་གྲགས་
 པ་ཅན་ | མི་ཆུན་གྲགས་ཅན་ |
 བུམ་ཞིག་ཡོན་ཏན་ཡོན་པ་ནི་གནའ་
 ཏུ་མ་ཀྱི་ཆུན་པ་ཆུན་གྲགས་ཅན་ལྟ་
 ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།

གྲང ① (ཆུན་ཆོག) ཆ་པའི་ལྷག་ཆུ་
 ལྟེ། ས་ཆ་ཆ་གྲང་ལྷོམ་པ་ | བམ་ཆུ་
 རྩ་གྲང་ལྷོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གྲང་
 མོ】 བྱི་ཆུ་རྩ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆུ་
 གྲང་མོ་ | ཆུང་གྲང་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གྲང་ངར】 བྱི་གྲང་པའི་རེག་བྱའི་
 མིང་ལྟེ། དཔྱན་ཁ་གྲང་ངར་ཆེ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【གྲང་ངར་ཆེ】 དང་【གྲང་ངར་
 ཆུང】 བྱི་ཏུ་མ་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་ལ་
 བྲལ་ཡིན། 【གྲང་ངད】 བྱི་ཆུང་གྲང་
 མའི་མིང་ལྟེ། གྲང་ངད་ལྲང་པ་ |
 ཆོན་ཁ་གྲང་ངད་ལྲང་ལྟ་བུ། ②
 (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག ▽) བྲལ་བྱེས་
 གྲང་རེག་བྱུངས་པའི་དོན་ཏེ། ལག་པ་
 གྲང་ | བྲལ་གིན་བྲ་གྲང་ལྟ་བུ། ③

གྲང་ནད་ཀྱི་མིང་ལ་ འཇུག་པ་ནི་
 'ནད་ལ་ཆ་གྲང་ལྷན་ལ་ བསེལ་ རྟོད་
 གཞིས་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གྲང་གྲལ་】
 བྱི་ཆ་ནད་ལྷན་པའི་སྐབས་ མོག་མར་
 ལུས་གྲང་པའི་ལྷན་པ་ཤར་པའི་ནད་
 ཉགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལུས་གྲང་གྲལ་ལྱེད་
 ལྟ་བུ།

གྲངས་ རྟོ་ཁག་བཅོ་གཞི་བྱས་ནས་
 བསྟན་པའི་བྱ་དངོས་ཀྱི་མང་ཁྱད་ལྟེ།
 མིའི་གྲངས་ཀྱི་ | ལྷགས་ཀྱི་ཁ་
 གྲངས་ | མི་གྲངས་ | ལྷགས་
 གྲངས་ | སྤྱ་གྲངས་ | ལན་གྲངས་ལྟ་
 བུ། 【རྟོ་གྲངས་】 1. རྟོ་གཞིག་ལ་
 བཅགས་པའི་མིང་དུ་མ་ལ་མིང་གི་
 རྟོ་གྲངས་ཞེས་ཏེ། གཡག་མོད་དང་
 འབྲོང་ནི་མིང་གི་རྟོ་གྲངས་འདྲ་བ་ |
 ལྷན་ཅ་དང་ཞིས་ཤིང་ནི་མིང་གི་རྟོ་
 གྲངས་འདྲ་བ་ལྟ་བུ། 2. རྟོ་པ་ལོ་ས་
 པའི་མིང་ལྟེ། ཟས་ཀྱི་རྟོ་གྲངས་ |
 ཤེས་བྱ་རིག་པའི་རྟོ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་
 མང་ལྟ་བུ། 【གྲངས་ཆོག་】ནི་གྲངས་
 ཀ་མཆོན་པའི་པ་ལྟེ་ ལྷན་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 གཅིག་གཞིས་གསུམ་ | གཅིག་བརྒྱ་
 བརྒྱ་ཆོང་ | གང་ | རྟོ་ | དང་པོ་ |
 གཞིས་པ་ཞེས་པ་མོགས་ལྟ་བུ།

【གྲངས་གནས་】ནི་གྲངས་ཀ་མཆོན་
 པའི་མང་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཏེ།
 མང་གི་དུ་མ་ཡོད་པའི་གྲལ་མཐའ་
 རས་ཡར་བཅོས་ན་གནས་དང་པོ་
 རི་གཅིག་གནས་ཡིན་ཞིང་གནས་་་་
 གཞིས་པ་ནི་བརྒྱ་གནས་ གནས་
 གསུམ་པ་ནི་བརྒྱ་གནས་ ཡིན་པ་་་་་
 མོགས་རིགས་བསྐྱེས་ན་ཆོག།

གྲལ་ གྲལ་ལྷགས་ཏེ། ང་ལྷལ་ཁེངས་
 རིགས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན། མི་གྲལ་
 ལྷགས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲལས་ བྱ་བ་དངོས་གཞི་ལ་ཉི་པའི་
 ལྷ་མོན་ནས་བྱ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་བ་
 ལྷན་ལྱེད་གྲལས་བྱས་ | འགྲོ་
 གྲལས་ | འཇུག་གྲལས་ | ལྷན་མ་
 བཤམ་གྲལས་ལྟ་བུ།

གྲལ་པ་ ❶ ལྷ་ཆེན་བཤམ་པའི་གྲལ་
 ཀྱི་མིང་། ❷ (ལྱེད་མེད་ལས་ཆོག་)།
 ལྷ་པ་པའམ་བསྐྱེདས་པའི་དོན་ཏེ། རྟོ་
 གཞི་པགས་ལ་གྲལ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲལ་ ❶ མི་མང་པོ་ཤོ་རིམ་རེས་ཅན་
 དུ་འཇུག་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 གཡས་གྲལ་ | གཡོན་གྲལ་ | གྲལ་
 མགོ་ | གྲལ་མཆོག་ | གྲལ་ལ་འཁོད་
 ལྟ་བུ། ❷ ཁེངས་སྐྱེས་གྲལ་ཀྱི་དོན་ཏེ།

སྒྲིན་ཆད་མངའ་བདག་གིས་ཞིང་བྱན་
 རྣམས་མི་གལ་དུ་མི་བཅི་, ད་ལྟ་ཞིང་
 བྱན་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོའི་
 གལ་ན་ཡོད་ལྟ་བུ། 【གལ་རིམ】ནི་ཕྱི་
 ཆོག་པ་རིམ་ཅན་གྱི་གཞི་ལྷན་སྦྲེད་ཀྱི་
 རྣམ་དུ་གོ་གནས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་
 པའི་མིའི་ཆོག་པ་པོའི་མིང་, སྒྲིན་སྦྲེད་
 རྒྱ་ཆ་བདག་དུ་བསྐྱེད་ནས་མི་གཞན་
 ཀྱི་རལ་ཚལ་གྱི་འབྲས་བུ་འཕྲོག་.....
 པའི་ཆོག་པ་པོ་ནི་བསྐྱེད་གཞིག་གལ་
 རིམ་ཡིན་ཞིང་, སྒྲིན་སྦྲེད་རྒྱ་ཆ་
 བདག་དུ་བསྐྱེད་མེད་པ་དང་ཡང་ན་
 རྒྱུང་རྒྱུང་ཅིམ་ལས་བདག་དུ་བསྐྱེད་
 མེད་པར་, སྒྲིན་སྦྲེད་རྒྱ་ཆ་བདག་དུ་
 འཛིན་མཁན་ལ་རལ་ཚལ་མི་བྱེད་ཀ་
 མེད་སྐྱེད་པའི་མི་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་གཞིག་
 རྒྱུང་མཁན་གྱི་གལ་རིམ་ཡིན་ ཡིན། ཕྱི་
 ཆོག་པ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་པ་ལུ་སྒྲིན་
 སྦྲེད་རྒྱ་ཆ་དཔལ་པོའི་ལམ་ལུགས་
 བད་ཀྱི་ཕྱི་ཆོག་པ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེད་
 བཞིན་ཏེ་ལམ་སྐྱེད་པའི་རྗེས་སུ་, ད་
 རྒྱུང་གལ་རིམ་དང་གལ་རིམ་འགལ་
 བ་, གལ་རིམ་འཐབ་ཚེད་བཅས་
 གནས་ཡོད།

གལ་མ ཁང་བའི་སྐྱེད་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་

དབ་རྒྱལ་གི་མིང་།

གྲུག རིགས་པམ་རྒྱུགས་གཞིགས་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ་, མ་ཡང་གཅན་གཞན་གྱི་གྲུག་
 ཡིན་ལྟ་བུ།

གྲི གཞིག་གཏུབ་གཅོད་གསུམ་བྱེད་
 པའི་ཡོད་དེ་, སྒྲི་གྲི | སྒྲི་གྲི | གྲི་
 རིང་ | གྲི་གྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【གྲི་
 གི】ནི་མཚན་ཆ་ཕོག་ནས་གི་བའམ་
 རྒྱེད་པ་ཕོགས་ལ་གྲི་གི་ཟེར།

【གྲིའུ】ནི་གྲི་རྒྱུང་དཔེ་མིང་།

གྲིན་པོ (རྒྱན་ཆོག) རིག་པ་རྣམ་པའི་
 རྣམ་ཏེ་, མི་གྲིན་པོ | སྒྲི་གྲིན་པོ |
 རིག་པ་གྲིན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲིབ ① དཔོན་རྒྱལ་མི་གཅོད་པ་ལས་
 རྒྱུང་པའི་ནད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་གྱི་མིང་
 ལྟེ་, ཟས་མི་གཅོད་པ་རྣམས་ནས་ནད་
 འགོས་པ་ལ་ཟས་གྲིབ་ཕོག་ཟེར་བ་.....
 དང་, གོས་མི་གཅོད་པ་གོན་ནས་ནད་
 འགོས་པ་ལ་གོས་གྲིབ་ཕོག་ཟེར་བ་ལྟ་
 བུ། ② ‘གྲིབ་མ’ ཡི་མིང་བསྐྱེད་པ་།

གྲིབ་མ དཔོན་གཞུགས་ཀྱིས་འོད་....
 བསྐྱེད་ནས་སྐྱེད་པའི་ཁ་དོག་ནག་
 པོ་མཐའ་ལ་འོད་ཤར་ཡོད་ཀྱང་དཀྱིལ་
 ལ་འོད་མད་ཀར་ཤར་མེད་པའི་ཆ་
 ཤས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་, ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ |

མིང་གི་གྲིམ་པ་ | གྲིམ་པ་ནས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་བརྒྱུས་ན
'གྲིམ' ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཅེ། བསེལ་བའི་
གྲིམ་པ་ལ་བསེལ་གྲིམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གྲིམ (ཁྱད་མེད་ལས་ཆོག་པ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) སྐད་པ་དང་ཐག་པ་
སྐག་པ་བརྒྱལ་བ་དམ་པའི་དོན་ཏེ།
ཆོད་སྐད་གྲིམ་དཀར། བལ་སྐད་གྲིམ་
སྐ་ལྟ་བུ། **【གྲིམས】**ནི་འདས་པ་
ཅེ། ཐག་པ་བརྒྱལ་ནས་གྲིམས་ལྟ་བུ།
【གྲིམ་པོ】ནི་སྐད་པའི་སྐོང་ཆེ།
རིག་པ་གྲིམ་པོ་| གྲིམ་པ་གྲིམ་པོ་ཞིག་
ཡིད་| ཐག་པ་གྲིམ་པོ་ཞིག་ཡིད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ།

གྲིམས 'གྲིམ' ལ་སྐྱེས།

གྲིམ (ཁྱད་མེད་ལས་ཆོག་པ་འོངས་པ་)

❶ མིང་འོག་འཁོར་ནས་འགྲོ་བའི་.....
དོན་ཏེ། རྩ་རིམ་ལྱར་དུ་གྲིམ་| ཐུ་ཐུ་
གྲིམ་ལྟ་བུ། **【འགྲིམ】**ནི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ་ཅེ། རྩ་གཟུར་ནས་
སྐག་པ་ཐོག་ཐོག་དུ་འགྲིམ་ཉེན་ཆེ་ལྟ་
བུ། ❷ དག་ཡིག་ལ་ལར་སྐྱོག་པ་གཅིག་
དུ་བརྒྱུས་པ་དང་ནང་ལ་བརྒྱུས་.....
པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་འདྲ་ཡོད།

ཐུ ❶ རྩ་རིམ་གྱི་འགྲིམ་འབྲུལ་ཡོད་ཐུད་

གཙོ་བོའི་མིང་ཅེ། མིང་ཐུ་| ཀོ་
ཐུ་| མཚོ་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་བ】**
ནི་ཐུ་གཏོང་བའི་ལས་ཀ་ལས་ བཤམ་
ཁྱི་མིང་། **【ཐུ་རིངས】**ནི་མཚོར་འགྲོ་
བའི་ཐུ་ཆེན་པོའི་མིང་། **【ཐུ་གཟིངས】**

1. ཐུ་དང་གཟིངས་ཆོག་བརྒྱུས་པ་
2. 'གཟིངས' ལ་སྐྱེས། **【ཐུ་ཐུ】**ནི་
ཐུ་སྐྱོན་དུ་སྐྱོད་ཁྱད་ཁྱིམ་ཐུད་ཁྱིམ་
ཅེ། ཁ་སྐད་དུ་'ཐུ་ཁེམ' ཟེར། **【ཐུ་
ཁ】**ནི་ཐུ་ཆུར་བཞུགས་པའི་གནས།

【ཐུ་ཚྭགས】ནི་ཐུ་ལ་ཐོད་པའི་ས་.....
ཚྭགས། ❷ 'ཐུ་ག' ཞེས་པའི་ཆོག་
བརྒྱུས་པ་

ཐུ་ག འབྲུམ་ཡོགས་གཅིག་ཐུག་པའི་
མཚམས་ཁྱིམ་ཅེ། ཐུད་གི་ཐུ་ག་|
ཁང་བའི་ཐུ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
བརྒྱུས་ན་'ཐུ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཅེ། ཐུ་
ལྱར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་བཞི】**ནི་
འབྲུམ་ཡོགས་བཞི་ཡོད་པའི་དབྱིབས་
སམ་སྤྱིང་དུག་གའི་རིས་ བཅུམ་པའི་
དབྱིབས་ཁྱི་དོན་ཏེ། ཐུ་བཞི་ཤེད་དང་
འདྲ་| རས་ཐུ་བཞི་| ཁང་བ་ཐུ་
བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་གཟུམ】**ནི་
དབྱིབས་ལྱར་གཟུམ་ཁྱི་དོན།

ཐུ་ཐུ ❶ རྩ་རིམ་གྱི་ཡོད་ཐུད་ ཅིག་

མེ, བོད་ཡིག་གི་གནའ་དཔེར་‘མེ’
མོང་ཟེར་ཞིང་, ལྷུ་མེད་ལ་ལར་
‘མེ’ ནང་, ཡ་མདོའི་ལྷུ་མེད་ཏུ་
‘མེ’ ཟེར་༥ བཀའ་འཇགས་ཀྱི་
ཁྱེ་མེད་པ་རྟག་པོར་རྒྱལ་བའི་མིང་
མིང་བསྐྱེད་ན་ ‘ལྷུ’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་༥
མེ་ལྷུ་རིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་༥

ལྷ་ལྷ གནའ་རྒྱལ་ཁྱེ་མི་རིགས་ཤིག་
གམ་ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་༥

ལྷ་ཆར དལ་ཁྱིམ་འབབ་པའི་ཆར་༥
བའི་མིང་༥

ལྷ་ལྷ ‘ལྷ་ལྷ’ ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་༥

ལྷ་མོ ལག་པའི་ལྷ་མོ་མེ, ལག་རར་
དང་དཔུང་བ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་༥༥༥
མཆོམས་ཁྱེ་ལྷ་རིམ་འབྱུང་བའི་མིང་༥

ལྷུག ༥ (ལྷེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
<ག>བཅག་ནས་རྟག་པོ་རྒྱུ་ཏུ་ལྷུག་
པའི་དོན་ཏེ་, དགའ་ཡོལ་ནང་ལ་གོ་
རི་ལྷུག་ | རྟོ་ལྷུག་ལྟ་བུ་༥ <ལ>མིའི་
ལྷེ་པགས་ལ་ལྷུང་རར་ལོག་ནས་ཚུབ་
པོར་ལྷུང་པའི་དོན་ཏེ་, བལྟེར་བུ་ལོག་
ནས་རི་ལྷུག་ | ལག་པ་ལྷུག་ལྟ་བུ་༥
༥ རྟོ་པོར་རྒྱལ་གཞུང་ཁྱེ་འཕྲོངས་ཁྱེ་
མིང་མེ་ རྟོ་ལ་ལྷུག་ལྱུར་འཕྲེན་ |
རྟོ་ལ་ལྷུག་ལོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་༥ ༥ ‘ལྷ’

ལྷ་ལ་ལྷུས་,

ལྷུང་མོ (ལྷུང་ཆོག) ༥ རིག་པ་
གསལ་བའི་དོན་ཏེ་, ལྷུང་མོ་ | མི་
ལྷུང་མོ་ | ལྷུང་ལྷུང་གཉིས་འཕྲོངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་༥ བཟང་བའི་དོན་ཏེ་
ས་པོན་ལྷུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་༥

ལྷུངས ‘བལྱུང’ གི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་༥

ལྷུབ (ལྷེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ)
༥ ལྷུང་བའམ་ཆགས་པའི་དོན་ཏེ་, ལ་
ལྷུག་ལས་ལྷུབ་པའི་ལྷུས་པོ་ | རྟོ་
མིགས་བསྐྱེད་ནས་ལྷུ་མཆོ་ལྷུབ་ |
འབད་མེད་ལྷུན་ལྷུས་ལྷུབ་ལྟ་བུ་༥

[འབྱུབ] རྟོ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་
བ་མེ་ འབད་པས་བསྐྱུབས་ན་མི་
འབྱུབ་གང་ཡང་མེད་ལྟ་བུ་༥ [ལྷུབ་
འབྱུས] རྟོ་ལས་དོན་བསྐྱུབས་ནས་
ཐོབ་པའི་འབྱུས་ལུའི་མིང་༥ [ལྷུབ་
མཆོམས] རྟོ་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ཐད་
རང་གི་རྟོ་རིམ་ཐག་བཅད་པའི་ལྟ་
ཚུལ་ཁྱེ་མིང་མེ་ ལྷུབ་མཆོམས་ལྷུ་བ་ |
ལྷུབ་མཆོམས་ལྷུད་ (ལེམས་) བསྐྱུད་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་༥ ༥ གནས་པའམ་ཡོད་
པའི་དོན་ཏེ་, གཞི་ལྷུབ་པ་ | རར་
བཞེན་ལྷུས་ལྷུབ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་༥ ༥

རྟོགས་པའི་དོན་ཏེ། རིགས་པས་ཐུབ་
པའི་དོན་ | ཚད་མས་ཐུབ་པའི་ཚོས་
ཉིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། [ཐུབ་པ] རི་
ལངས་ཐུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་འཕང་...
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དཔེ་
ཆར་ཐུབ་པ་སྟོན་པ། ཐུབ་པ་བརྟེན་
པ། ཐུབ་ཆེན་ཟེར་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཐུམ་ ① 'ཐུམ་པ' ཡི་ཚིག་བརྒྱུས་པ།

② 'ཐུམ་པོ' ཡི་ཚིག་བརྒྱུས་པ།

③ 'ཐུམ་བུ' ཡི་ཚིག་བརྒྱུས་པ།

④ དཔོན་ཇས་ཆག་པའི་རུམ་བུའི་མིང་།

ཐུམ་པ ཐུག་ཆགས་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
ཐུ་ཐུ་བོ་ཅན་མགོ་ན་དཀར་བྱར་.....
གཐུམ་ཡོད། པགས་པས་གདན་བརྩོ་
ཆོག་ཅིང་ཐུས་པའི་ཐུག་པར་ཆོག།
ཆོག་བརྒྱུས་ན་'ཐུམ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ། ཐུམ་ཐུགས་ | ཐུམ་གདན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཐུམ་པོ ཡན་ལག་སོགས་པ་ཐུན་ཡོད་
པ་ལྟེ། དཔག་མི་ཞ་བོ་ཐུམ་པོར་རྟགས་
རམ་ཁྱེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བརྒྱུས་
ན་'ཐུམ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཞ་
ཐུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུམ་བུ རུས་ཆོགས་ན་པའི་ནད་ཁྱེ་
བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། 'ཐུམ་ནད'

ཁྱེད་ཟེར། ཆོག་བརྒྱུས་ན་'ཐུམ' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། དེག་ཐུམ་ཀྱི་ནད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཐུམས (ཁྱེད་ཁྱེད་ལས་ཆོག་།)

ཆག་ནས་རུམ་བུ་མང་པོར་ཐུར་པའི་...
དོན་ཏེ། རྟོགས་ནས་རུམ་པ་ཐུམས་
ལྟ་བུ།

ཐུས 'ཐུ' ཡི་ཐུམ་ཆོག།

ཐུས་མ 'ཐུས་མ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

ཐེ ① 'ཐེ་པ' ཡི་ཚིག་བརྒྱུས་པ།

② ཐུ་སྐར་ཁྱེར་བརྒྱད་ཀྱི་ཐེ་བྲག་ཅིག།

ཐེ་པ མཁོ་སྐད་འབྱེད་པའི་དབང་པོ་
ཞེས་ཀྱོག་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐེ་མིང་ལྟེ།
ཐེ་པ་པདེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
བརྒྱུས་ན་'ཐེ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཐེ་
འཐུར་ཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེམས 'ཐེམས' དང་དོན་འདྲ།

ཐོ ① ཡོ་རྟོག་གས་འབྲུ་རིགས་ཐོའི་
མིང་། [ཐོ་ཐུ] རི་འབྲུ་རིགས་ཐོ་
བཅགས་པའི་ཐུའི་མིང་། ② 'ཐོ་བོ' ཡི་
ཚིག་བརྒྱུས་པ། ③ 'ཐོ་མ' ཡི་ཚིག་
བརྒྱུས་པ།

ཐོ་ག གནའ་དཔེར་གིང་ཐོག་པའི་.....
ཁུན་པའི་མིང་པ་ཐོ་ག་ཟེར།

ཚུན་མངའ་པའི་ཤོགས་པོ། ཤོང་ཉི་
པའི་ཤོགས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ ལས་
ཆོག་དུ་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་ན་མཉམ་
རུ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མཐར་ཐུག་མེད་མིང་ལ་
འཇུག་པ་ནི། འཇུག་ཤོགས་། འཇོ་
ཤོགས་། ཟ་ཤོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❷ རྩ་རམ་གྱི་ཕྱ་པའི་མིང་ལ་འཇུག་
པ་ནི། ལས་ཀ་ལས་ཤོགས་ཕྱལ་།
སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལྟར་ཤོགས་ཕྱལ་། ཞིང་
འབྲེག་ཤོགས་ཕྱལ་ལྟ་བུ། འདྲིམ་
ཕྱལ་སྐད་རུ་‘རྩགས་’ ཞེས་འབྲི་བ་
མང་།

ཤོང གཙུག་པོར་ཞིང་ལས་ལྟར་མཐར་
ཐུག་མིང་པོ་ལྟར་རུ་འཇུག་པའི་ཉི་
པའི་མིང་ཉི། ཤོང་ཉི། ཤོང་
གཉེས། མཐར་ཤོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཤོང་པ】 1. ཤོང་རུ་གཉན་མོད་
ལྟར་པའི་མི། 2. ཤོང་ཉིའི་མིང་
ཉི། ས་མོད་པ་ཤོགས་ནས་ཤོང་པ་
ཆགས་ལྟ་བུ། 【ཤོང་སྐད】ནི་ཤོང་ཉི་
ཁ་གསལ་ལྟ་བུའདྲ་པའི་ཐུབ་ཚུང་པའི་
མ་ལྟར་དང་ཆོག་སྒྲིབ་རིགས་།

ཤོང་ཁྱེར མི་ཤོངས་མང་པོ་འཇུག་
པའི་ཤོང་འཛིན་གྱི་ཉི་པའི་པ་ལྟ་བུ་.....
ཆོང་ལས་རིགས་དང་རིག་གནས་དང་

ཚུས་ཆེ་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ཉི། པ་
ཅིན་ཤོང་ཁྱེར། ཟ་མིང་ཤོང་
ཁྱེར། ལྟ་ས་ཤོང་ཁྱེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཤོང་རྒྱལ ཤོང་ཉི་ལས་པ་ལྟ་བུ་.....
སྐགས་ཚུང་ཟུང་དར་ཆེ་ཞིང་ཤོང་
ཁྱེར་ལས་ཞན་པའི་མི་ཁྱིམ་མང་པོ་
ཡོད་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་།

ཤོངས ❶ མི་པའི་ཞེས་།

❷ ‘པ་ཤོངས་’ ཀྱི་ཐུལ་ཆོག་།

ཤོང་པ མི་པའི་མིང་གཞན་ཉི། ཚུན་
རུ་‘གཞུག་པ’ ཞེས་པ་དང་དོན་.....
གཅིག་།

ཤོང་ཕྱ རྩ་ཕྱག་སྐགས་ཐུག་སྐད་.....
ལྟར་པའི་ཤོག་ཆགས་ཀྱི་མི་པའི་ཆ་
གས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མིང་།

ཤོན (ལྟར་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧) ཚུང་
སྐལ་ལྟར་པའི་དོན་ཉི། ལུན་མིང་
གི་སྒྲིབ་པ་ལྟར་ལྟ་བུ། 【ཤོན་པ་
ཅན】ནི་གཞོད་པ་ཅན་ཞེས་པའི་པད་
ཆིང་།

ཤོལ ❶ (ལྟར་མེད་ལས་ཆོག་༧)

〈ཀ〉 པཅིངས་པ་དང་པལྒམས་པ་
པཅིགས་པའི་དོན་ཉི། མེ་རགས་
ཤོལ། མཉུད་པ་ཤོལ། སྒྲིག་ཀྱི་
ཤོལ་ལྟ་བུ། 〈ཁ〉 མཉུག་སྐགས་

པའམ་སྐྱོ་སྐྱོ་ལྟེ་པའི་དྲན་ཏེ་
 ཚེགས་འདྲུ་གྲོལ་ | མྱོ་བ་ལྟན་གྲོལ་ལྟ་
 ལུ་ <ག>ཐར་པའི་དྲན་ཏེ་ ལྟག་
 པའམ་ལས་གྲོལ་ | པལྟན་ལས་གྲོལ་
 ལྟ་ལུ་ ● ‘པའྲུལ་’ གྱི་ལྟུལ་ཚེགས་ལ
 གྲོལ་འདྲི་པའང་ཡོད་

མྱོལ་མ མོ་བ་དང་མུ་མའི་ནང་གི་
 ལར་མྱོས་མྱོན་ལུ་ཞིག་མེ་ ཁ་མཐར་དུ་
 ‘མུ་འལུ’ ཡང་ཟེར་

མྱོས མི་གཉིས་ཡན་འདུས་ནས་ལས་
 དྲན་ལ་པམམ་འཆར་པའུར་པའི་ལུ་
 མྱོད་གྱི་མིང་མེ་ དེད་གཉིས་གྲོས་
 ལུས་ | ཚེགས་དུ་འཆོགས་ནས་
 དྲན་གལ་ཆེན་གྲོས་ལུས་ | གྲོས་འགོ་
 མིང་ | གྲོས་མོལ་ཚེགས་འདྲུ་ | གྲོས་
 བཟུན་ལུང་ | གྲོས་པའུར་ལུས་ |
 གྲོས་འཆམ་འོངས་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་

【གྲོས་ཚད】 རི་གྲོས་པའུར་ཚེགས་
 འདུར་གྲོས་ལུས་ནས་ ཐག་པཅད་...
 པའི་དྲན་ཚན་གྱི་མིང་

གྲུ་

གྲུ ● ལུར་གྱི་མིང་ལ་ འཕུག་པ་ རི་
 ཁང་པའི་གྲུ་པའི་ | མོས་གྱི་གྲུ་ཞེས་
 པ་ལྟ་ལུ་ ● ར་པའི་མིང་ལ་ འཕུག་པ་

རི་ པལྟ་གྲུ་ | མྱོ་བ་གྲུ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་
གྲུ་པ ལངས་ལྟུ་ཚེགས་ལུགས་གྱི་...
 པལྟན་པའི་མིང་ 【གྲུ་ཚང】 རི་གྲུ་པ་
 རྒྱུས་པའུར་ལུ་ལྟར་པའོས་པའི་ཚན་
 པའི་མིང་

མྱ

མྱ ● གཞན་ལ་ངལ་ཚུལ་ལུས་ནས་
 ཐོབ་པའི་རྩན་པའི་མིང་མེ་ ལྷ་པལྟས་
 པའི་པལྟ་མྱ་ | མྱ་ཐོག་ | ལྟགས་
 འཆོས་པའི་འཆོ་མྱ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་
 【མྱ་ལུག】 1. མྱ་པ་མྱོད་པའི་མྱོས་
 པའམ་ན་ལྟར་གི་མིང་ 2. རི་དུགས་
 མྱ་ཡི་ལྟ་ལུ་ལའང་མྱ་ལུག་ཟེར་ 【མྱ་
 པ】 རི་མྱོ་ཚེགས་མྱོད་པར་ངལ་ཚུལ་
 ལྟུངས་ལུགས་པཅོངས་ནས་འཆོ་པའི་
 མི་ ● ‘མྱ་པ’ ཞེས་པའི་མིང་པའུར་
 པ་ ● ‘མྱས་’ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
 ད་ལྟ་པ་

མྱ་ཤོར མྱ་ཤོར་ཞིག་མེ་གྱི་མིང་འབྲས་
 ཞིག་

མྱ་མཐར དེའི་པམ་གྱི་མའི་ཆ་པ་དང་
 འདྲ་པའི་ཆ་གིང་ཞིག་གམ་དེའི་ཆ་པ་
 རྒྱལ་པ་ལྟན་མྱོད་ཚེགས་པ་ཞིག་

མྱ་པ རི་དུགས་མྱ་པའི་མིང་ མིང་

མཐའ་བཟུས་ན་ 'མ' ཞེས་འབྱི་
ཆོག་ལྟེ། མ་བའི་མུ་ལ་མ་མུ་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ། 【མ་ཙཱི】 ཅི་དེ་དུགས་མ་
བའི་ཙཱི་བ་ནས་མུང་བའི་རྩ་ནག་
པ་དེ་བཟང་གི་རྒྱ་དང་ཐན་བཟང་གོ་
ཞིག་ཡིན།

ཐག ལྷ་ཐག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ལྷའི་
མདོག་དུ་ཁ་ཅན་ མེར་མོ་རྣེ་ཞིང་
ལྷག་པ་དང་ མཚུ་ལྷག་པོ་ལྷགས་ལྷ་
ལྟ་བུ། ལྷ་ལྷ་དང་མིམ་ ལྷ་ ལྷགས་
བཟུང་ནས་ཟ་བའི་ལྷ་གཞི་དེ་པ་ཅན་
ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་ཐག་ཁ་དང་ཐག་
རྩ་དུགས་གཞིས་ཡོད།

ཐགས ❶ འོས་ཤིང་འཆོམས་པའི་
རྒྱས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་རྟེ། ཐགས་འཆོལ་
བ། | ཐགས་ཆེད་བ། | ཐགས་བཟུ་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཁོ་མ་ལོང་གི་རྒྱས་
ཆེད་དེ། ཁོ་མ་ཐགས་མེད་བ། | བཟུ་
ཐགས་མེད། | དག་ལ་ཞི་ནང་བཟོད་
ཐགས་མེད་བ་ལྟེས། | ཐན་ཆད་
དབུལ་པོས་ལྷག་བཟུལ་བཟོད་ ཐགས་
མེད་བ་ལྟངས་ལྟ་བུ།

ཐང ❶ ལྷ་ལྷགས་པ་ལང་པའི་མིང་།
【ཐང་པོ་ཆེ】 ཅི་དེང་རབས་ས་ ལྷག་
གི་རྒྱུ་ཆགས་ཆེ་པོས་གིག་ ཡིན་ཞིང་

རང་རྒྱལ་གྱི་ལྷན་ནན་ཞིང་ཆེན་དང་
འབར་མ་རྒྱལ་ཁབ་ ལ་ལྷི་དེ་གའི་
མིང་ལྷགས་ན་ཡོད། ཡོངས་ལྷགས་ལྷ་
'ཐང་ཆེན' ཟེར། 【ཐང་ལུ】 ཅི་
མིའི་ལགས་ནད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷག་
མར་མེ་ལ་འཐུང་ཞིང་ཟ་འཐུག་ཆེ་བ་
ཞིག་ཡིན། 【ཐང་འཐབ་】 ཅི་མིའི་མ་
བ་དང་རྒྱ་མར་ལྷོ་ལུང་དུ་ན་ལྷག་ཆེན་
པོ་འཐུང་བའི་ནད་དུགས་གིག་གི་.....
མིང་ལྟེ། བོད་ཀྱི་ཐན་གཞུང་དུ་དེ་ལ་
དུགས་བཟུ་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་
'ཐང་ཐབས' ལྟར་འབྱི། ❷ ལོ་འཁོར་
བཟུ་གཞིས་ཀྱི་ནད་གི་གཞིས་པ།

ཐང་མ ཤིང་ཐན་ཞིག་།

ཐན ❶ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) (ཀ) དཔོན་རྩེ་གྱི་ལོག་པ་.....
དཔོན་རྩེ་གཞན་རེག་པའམ་བཞག་
པ་དང་ཐུར་བའི་ནན་རྟེ། ལུ་བའི་
ལོག་པ་ལྟན་པ་ཐན། | ཅིག་རྩེ་ལ་
འཛིན་པ་ཐན། | ལུས་པོ་རྩོས་པར་
ཐན། | མ་ཁར་ཐན་རས་ཐན་ལྟ་བུ།
【ཐོན】 ཅི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་
རྒྱལ་ཆོག་གསུམ་ལ་འཐུག་ལྟེ། ཐན་པ་
ཐོན་དགོས། | ཐན་པ་ཐོན་ལམན། |
ཐན་པ་ཐོན་ཞིག་ལྟ་བུ། (ཁ) ལན་

བཅུ་བ་པ་ལམ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལན་
 འུ་མུར་གནོད་པ་བྱས་པའི་དོན་དེ་
 ལན་ཟུན་ | དམ་ལ་ལོན་ལན་ཟུན་
 ལྟ་བུ། ❶ བོད་ཀྱི་རྩམ་ཤིག་།

མུམ མུམ་འུ་མུག་པའི་མིང་།

མུལ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) མུལ་
 མྱིང་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ མི་ཆན་མུལ་
 བའི་ཆུ་ | གཉིད་བབས་ནས་མུལ་
 མྱིང་བྱེད་ལྟ་བུ།

མུས (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ་
 དང་རྒྱལ་ཚིག་) ❶ བསུ་གཞོག་པས་
 བསུ་གཞོག་བྱེད་པའི་ནམ་པ་ཞིག་ལྟེ་
 མུ་པ་མུས་ | རྒྱགས་བདག་གིས་རྒྱགས་
 རི་མུས་ནས་ བསུ་གཞོག་བྱས་ལྟ་བུ།
 【མུ】ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ་
 མུ་པ་མུ་མི་ཚིག་ | མུ་པ་མུ་ལམ་ན་...
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མི་གཞན་གྱི་གས་ལུ་
 རྒྱན་ནས་མུ་རྒྱན་ངེས་ ཅན་ཞིག་ལྟེ་
 བའི་དོན་དེ་ མིང་བཟོ་མུས་ནས་ཁང་
 བ་ལས་ | ས་ལས་པ་མུས་ནས་ཚིག་
 པ་བརྒྱབ་ལྟ་བུ། ❸ གཞན་གྱི་སྤྱེལ་
 འདྲེན་ལོ་བྱེད་དང་འགྲིམ་འབྲེལ་ལོ་...
 བྱེད་སྒྲུགས་བཞོལ་སྤྱོད་བྱས་ནས་ཐོབ་
 སྐལ་ངེས་ཅན་ལྟེ་ བའི་དོན་དེ་ ཁལ་
 ཏྲ་མུས་ | མིང་ཏྲ་མུས་ | མིང་ཏྲ་

མུས་ཤིག་ལྟ་བུ།

མྱིང ❶ རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་སྐམ་པའི་
 མིང་ལྟེ་ མྱིང་ཕུན་ | མྱིང་མྱིང་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ❷ ས་གཞི་ཆེན་པོའི་ས་ཁུལ་ས་
 མའི་མིང་ལྟེ་ མི་ཤར་མྱིང་ |
 ལོ་རྒྱུ་མྱིང་ | མ་མེ་རི་གའི་མྱིང་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མྱིང་ཀ】ནི་མྱི་
 ར་ཡོད་པའི་མྱིང་ཚལ་གྱི་མིང་།

❸ འབྲེལ་ལོགས་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཁང་
 བའི་མྱིང་ | ལམ་ར་ཆེན་པོའི་མྱིང་
 རེ་ན་ལམ་ར་སྒོ་རེ་ཡོད་ | ཀ་བ་...
 མྱིང་བཞི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཚོས་
 ལུགས་གྱི་དགོན་པ་ལམ་དགོན་པའི་...
 རང་ཚན་གྱི་ཐེ་ཁག་སོ་སོའི་མིང་...
 གཞན་ 【མྱིང་ལོག】ནི་ནང་འབྲེལ་
 ཤི་མིང་།

མྱིང་བྱ མུ་གའི་ནམ་པ་ཅན་ལྟེ་
 ར་ལུ་ག་བྱུག་ཡོད་པའི་འབྲུད་རྒྱའི་...
 རོལ་མ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་ དེ་ནི་རྒྱག་
 ལས་བཟོས་པ་ལང་གོས་ཡིན་།

མྱིངས་ལྷན ལྷ་དང་བལ་གྱིས་...
 བཟོས་པའི་གདན་གྱི་མིང་།

མྱ དབྱངས་ལྷ་མྱིང་ཚིག་པའི་ཚིག་...
 མྱིང་རམ་ཚིག་མྱིང་རིགས་དབྱངས་ལྷ་
 མྱིང་པའི་དབྱངས་སྒྲུགས་རིག་ཆལ་གྱི་

ནམ་པ་ཞིག་ཟེ། ཐུ་ལེན་གར་ཅེད།
དམངས་ཐུ། བོད་ཐུ། བདེ་ཐུང་།
ཁྱི་འཆོ་བ་ལ་བཞུད་ཐུ་ལེན་ལྟ་བུ།

【ཐུ་དབྱངས་】 བློ་དབྱངས་ཀྱི་དཔལ་
ཅན་ལ་ཐུར་བའི་སྐད་དང་རྩལ་མཉེན་
སྒྲིལ་མིང་ཟེ། གསལ་བ་ཟེར་བུ་
དབྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུ་གར་】 བློ་
ཁ་ནས་ཐུ་ལེན་ཞིང་ཐུས་ཁྱི་གར་.....
འབྲལ་བའི་རིག་ཆལ་ཁྱི་ནམ་པ་ཞིག་།

【ཐུ་ཅུང་】 བློ་མ་མཉེན་བཅེ་ཅུང་ཅུང་
བའི་ཐུ་ཞིང་མིང་།

ཐུང་ ཆོས་ཐུགས་སྒྲིངས་དད་ཐུང་.....
ལེན་ཁྱིས་ནད་བའི་སྒྲིག་ཆབ་ཏུ་.....
གསོད་སྒྲིལ་ཐུགས་སམ་ནད་བའི་སྒྲིག་
ཆབ་ཏུ་བཞོས་བའི་མི་ཐུགས་ ཁྱི་འདྲ་
གཞུགས་ཁྱི་མིང་།

ཐུམ་ བཅོས་ནས་ཆང་ཙུ་བཟབ་བའི་
འབྲུ་རིགས་ཁྱི་མིང་ཟེ། མོངས་གྲགས་
ལ་ཐུང་མ་ཟེར། དཔེར་ན། ཆང་
ཐུམ་། ཐུང་ཐུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེ ཐིང་ཅུང་ཅུང་གི་མིང་ཏུ་དག་ཡིག་
ལ་ལར་བཤད་འདུག་།

ཐེ་འདམས་ ཐུས་ཁྱི་ཐེ་ཐུགས་ལ་
སྒྲིན་ཡོད་བའི་བ་མ་མ་ནིང་གི་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་།

ཐེ་བ་ ‘ཐེ་བ་’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐེ་ཐུ ཐུ་ཁྱི་ཐུག་ཁྱི་མིང་།

ཐེགས་ ‘ཐེགས་ཐུ’ ཡི་ཆོག་བཟུས་པ་།

ཐེགས་ཐུ དཔུས་རིང་ལ་ཞིང་དྲིག་
བའི་དངོས་རྩལ་ལེབ་མཉེན་མིང་ཟེ།

ཤིང་གི་ཐེགས་ཐུ། ཟངས་ཁྱི་ཐེགས་
ཐུ། གོས་ཁྱི་ཐེགས་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆོག་བཟུས་ན་ ‘ཐེགས་’ ཞེས་འབྲི་
ཆོག་ཟེ། ཐུ་ཁྱི་ཆ་ཤས་ལེབ་མོ་གཞི་

འབྲལ་ཐུང་ཐུབ་པ་དེའི་མིང་ལ་སྒྲི་.....

ཐེགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 【ཐེགས་བམ་】

བློ་ཡི་གེ་བྲིས་བའི་ཐེགས་ཐུ་མང་བ་

ཐུགས་གཅིག་ཏུ་བཟུས་པ་ཟེ། དཔེ་

ཆའི་མིང་། 【ཐེགས་ཤིང་】 བློ་དཔེ་ཆ་

འཆོར་ཐུང་ཁྱི་ཤིང་ལེབ་སྐྱེས་ཁྱི་.....

མིང་། 【ཐེགས་ཐག་】 བློ་དཔེ་ཆ་རྩལ་

ཐུང་ཁྱི་ཐ་ག་སྐྱེས་།

ཐེང་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) བཤད་

བའི་དོན་ཏེ། ཐུ་ཆོགས་ཅིང་བའི་

ཐུག་བཟུལ་ཏུས་སྒྲིན་ཏུ་ཐེང་དགོས་།

གཅིག་ཐེང་གཅིག་ཐེང་ཐུས་ནས་ཆང་

ལས་ཤིས་། གསལ་བ་ཟེར་བུ་དཔལ་མཉེན་

ཐུས་རྩལ་ནམས་མི་དམངས་ཀུན་ཁྱིས་

ཐེང་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ། 【ཐེངས་】 བློ་

འདས་པ་དང་སྐུལ་ཆིག་ལྟེ། རྩོམ་གྱི་
 རྩོག་པུལ་ལྟེ་འདས་ནས་ད་ལྟེ་བདེ་
 རྩོད་ཤིང་། རྩོམ་གྱི་རྩོག་པུལ་
 རྩོག་པུལ་ལྟེ་འདས་ཤིག་ལྟེ། ། [རྩོམ་
 གཞི] རྩོ་ཆོས་གཞུང་གི་ནང་དོན་.....
 དཔེ་གཞིའི་རྩོམ་དུ་བྱིས་པའི་གསལ་
 བཤད་ཀྱི་མིང་། [རྩོམ་མོ] རྩོ་མི་ལྟ་
 རྩོ་ལ་བཤད་པའི་གཏམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 དེད་གཞིས་རྩོམ་མོ་བྱས་ལྟེ། [རྩོམ་
 རྩོམ་] རྩོ་གནད་དོན་བཤད་པའི་.....
 གཏམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གྲོས་ཆོག་ལྟེ་དུ་
 རྩོམ་གྱི་དོན་རྩོམ་རྩོམ་བྱས་ལྟེ།

རྩོམ་སྒྲིག་ 'རྩོམ་' ལ་སྒྲིག་སྒྲིག་

རྩོམ་པ་ (རྩོམ་ཆིག་) རྩོམ་པ་མིན་
 བཤམ་ཤིང་ལོན་ཏུང་བའི་དོན་ཉི།
 མི་ཏ་ཅང་རྩོམ་པ་ | རྩོམ་ཞིང་རྩོག་སྒྲིག་
 པ་ | རྩོག་ཏུ་རྩོམ་པ་ | རྩོམ་
 གཏམ་ཞིས་པ་ལྟེ།

རྩོམ་ (རྩོད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་
 པ་དང་ད་ལྟེ་བ) མནན་ནས་ལེབ་མོར་
 བྱས་པའི་དོན་ཉི། རྩོམ་བྱའི་འཛིན་
 པ་ | འཛིན་པ་རྩོམ་དཔོན་ཞིས་པ་ལྟེ།
 ལྟེ། [རྩོམ་སྒྲིག་] རྩོ་འདས་པ་དང་སྐུལ་
 ཆིག་ལྟེ། རྩོག་སྒྲིག་གོང་རྩོམ་སྒྲིག་
 རྩོག་སྒྲིག་ལེབ་པུལ་ | འཛིན་པ་རྩོམ་སྒྲིག་

ཤིག་ལྟེ།

རྩོམ་སྒྲིག་ 'རྩོམ་' ལ་སྒྲིག་སྒྲིག་

རྩོམ་ ① རྩོམ་ལོན་གསལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྩོ་
 གསལ་སྒྲིག་ | རྩོ་འབྲེལ་ | རྩོ་ལྟེ། |
 རྩོ་བའི་རྩོ་སྒྲིག་ | རྩོ་གྱི་ཞིས་པ་ལྟེ།
 ② རྩོམ་རྩོམ་གྱི་མིང་ལྟེ། རྩོ་ལ་སྒྲིག་
 བཟུང་ནས་རྩོ་འཛིན་ལྟེ། ③ 'རྩོ་
 བ' ཞིས་པའི་ཆིག་བཟུང་པ་

རྩོམ་པ་ མི་དང་མཁོ་རིམ་རྩོག་ཆེད་ཀྱི་
 དབྱུགས་འབྱེད་རྩོག་པུལ་ལྟེ་དཔེ་
 བོ་ལོན། མིའི་རྩོ་བ་ནི་བྱང་ཆོག་གི་
 རྩོ་ལ་ལོན་ཅིང་རྩོ་པུལ་སྐྱེ་བྱུང་.....
 འབྲེལ་པག་ཅན་སྐུལ་ལ་ལོང་པ་ཞིག་
 གིས་གཏོགས་ཡོད། རྩོ་བ་གསལ་
 གཏོག་གཏོགས་ཡོད་པས། གཏོག་པ་
 ལ་འདབ་མ་གཏོགས་དང་གསལ་པར་.....
 འདབ་མ་གཏོགས་ཡོད། རྩོ་བ་གསལ་
 གཏོག་གཏོགས་གཏོགས་རྩོག་གིས་རྩོམ་
 ཅིང་། རྩོམ་ཞིང་ནས་མོན་པའི་ཁྱད་
 རྩོམ་དུ་གཏོགས་ཐན་རྩོམ་ཅན་དེ་རྩོ་
 བའི་འཕར་ཅ་བཟུང་ནས་རྩོ་བའི་རྩོ་
 བྱང་དུ་སྐྱོང་ཆོས། དེའི་ནང་ནས་རྩོམ་
 ཁམས་པའི་རིམ་བྱས་ཉི། ཁྱད་རྩོམ་
 རྩོམ་དུ་གྱུར་དབྱུགས་ཐན་པའི་ཁྱད་
 རྩོམ་དུ་གྱུར་ནས་རྩོ་བའི་དོན་ཅ་.....

བཟུང་ནས་མྱོང་མྱོང་ཁོང་ལ་མྱོ་བ་
 རེད་། ཆོག་བཟུང་ན་མྱོ་ཞེས་འབྱི་
 ཆོག་མེ། མྱོ་བའི་མྱོན་ལ་མྱོ་མྱོན་ཟེར་
 བ་ལྟ་བུ། 【མྱོ་ཁ】 རི་དཔལ་ལ་དགའ་
 ཞུང་ཆེ་བའི་མདོག་གི་མིང་། 【མྱོ་ལུ】
 རི་མྱོ་བ་དང་མོལ་གྲོག་ལ་ནད་མོད་་་་
 བའི་མྱོན་གྱིས་ལུང་བ་ལུ་བའི་ནད་ཀྱི་
 མིང་། 【མྱོ་སྐར】 རི་མྱོ་བའི་མོལ་གྲོག་
 གི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 【མྱོ་
 ལུང】 རི་མོལ་གྲོག་གི་ནད་རིགས་ཤིག་
 གི་མིང་། 【མྱོ་རྒྱལ】 རི་མྱོ་བ་མྱངས་
 བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

མྱོ་བྱར (བཟུང་ཆོག) བསམ་ལུལ་
 ལས་འདས་བའི་དོན་བྱར་བར་མྱོན་
 བའི་ཆོག་གྲོགས་ཏེ། མྱོ་བྱར་དུ་ལམ་
 ལ་ཆས། | མྱོ་བྱར་དུ་ཡར་ལངས། |
 མྱོ་བྱར་དུ་མགོ་བོ་ཡར་བཀྲགས་ལྟ་བུ།
 【མྱོ་བྱར་ལྷག་གིས་མི་ཚུགས།】 རི་ག་
 མྱིག་མེད་བར་མྱོ་བྱར་དུ་བྱར་བའི་་་་་
 དོན་ལ་ལ་ལན་བྱིད་དགའ་བའི་དོན་
 【མྱོ་དེག】 དང་【མྱོ་རྒྱག】 རི་མྱོ་བྱར་
 དུ་ཞེས་བ་དང་དོན་འདྲ་།

མྱོག ❶ དངོས་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་
 གནས་བའི་རྩལ་བ་ཞིག་གི་མིང་མེ།
 དེ་ལ་གདགས་མྱོག་དང་མྱིབ་མྱོག་་་་་

གས་མོ་མྱོག་དང་མོ་མྱོག་རིགས་གཉིས་
 ཡོད་། མི་རྒྱལ་གྱིས་རྩལ་བ་དེ་
 བཞོལ་ནས་མྱོག་མྱོན་འཁེར་ཞིང་་་་
 འཇུལ་འཁོར་སྐར་གྱིན་ཡོད་། 【མྱོག་
 རྩལ】 རི་དངོས་ལུགས་རིག་བར་་་་
 བཞད་བའི་རྩལ་སྤྱོད་རབ་འཇུག་བྱིད་
 ཀྱི་རྒྱང་གཞིའི་སྤྱོད་རྩལ་ཞིག་གི་མིང་།
 ❷ དག་ཆར་འབབ་སྐབས་མྱོན་རིམ་་་་
 ལས་བྱུང་བའི་མྱོག་གི་མོད་ཀྱི་མིང་་་་་
 ལ་འཇུག་བ་ནི། མྱོག་ཞགས། |
 མྱོག་འཇུགས་ནས་འཇུག་སྐྱོ་གྲགས་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མྱོག་ལ བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་
 མེ། ‘མྱོག་བྱ’ ཡང་ཟེར་། 【མྱོག་
 བྱན】 རི་མྱོག་བའི་ནད་ཀྱིས་དབང་
 གིས་ལུས་ཀྱི་མྱོ་བྱན་སྤེལ་མོ་ལུབ་ལ་
 ལྟ་བུ་བྱུང་བ་དེའི་མིང་།

མྱོང (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་མ་་་་་་་
 འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ དངོས་
 རེས་མང་མོ་མྱོང་འོག་མྱོག་བའམ་གོ་
 ས་བརྟེན་ནས་དངོས་རེས་གཞན་་་་་
 འཆོལ་བའི་དོན་ཏེ། ས་མྱོང་རྩ་མྱོང་
 ལུས་ནས་བཅལ། | ཁྱིམ་མྱོང་
 བཟུབ། | མྱོང་བྱའི་དངོས་རེས། |
 མྱོང་བྱའི་རྩ། རྩ་མྱོང་ལུས་ཞེས་བ་

ལྟ་བུ། 【རྒྱུངས་】 རི་འདས་པ་དང་
སྤྱལ་ཆོག་ལྟེ། རྒྱུངས་ནས་འབྱུ་
བརྒྱུས་ | དཔེ་ཆ་རྒྱུངས་ནས་ཕྱང་
ཁུངས་བཅས་ | རྒྱུང་ལྱིས་དཔེ་ཆ་
རྒྱུངས་གིས་ལྟ་བུ། ●ཁོང་ཁྱོད་རྒྱུང་
བའི་ཆོག་བཤད་པ་དང་བྱ་རྒྱུང་བྱེད་
བའི་དོན་ལ་འབྱུག་པ་ནི། རྒྱུན་
བའི་ཁ་རྒྱུང་མ་ཁན་ | ཁྱི་ཁ་མ་རྒྱུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱུངས་ ‘རྒྱུང་’ ལ་ལྟོས།

རྒྱུད་ ‘རྒྱུད་’ གྱི་འབྲི་སྤྱོད་གཞན་

རྒྱུན་ ‘རྒྱན་’ ལ་ལྟོས།

དག

དགག་ ‘བཀག་’ གི་མ་འོངས་པ།

【དགག་པ་】 རི་རྒྱ་མཚན་བཞོད་་་་
ནས་གཞན་གྱིས་བཤད་ཚུལ་མི་་་་་
འཐད་པར་བཤད་པའི་ཆོག་དང་རྩོམ་
ཡིག་སྤྲེལ་གྱི་མིང་ལྟེ། དགག་པ་
བརྒྱུབ་ | བརྒྱ་བཅོས་རིང་ཕྱགས་ལ་
དགག་པ་རྒྱག་དགོས་ལྟ་བུ། 【དགག་
ཡིག་】 རི་དགག་པ་རྒྱག་པའི་རྩོམ་ཡིག་
གི་མིང་། 【དགག་ཆོག་】 རི་མ་མི་མིན་
མེད་བཞི་ལ་དགག་ཆོག་གམ་དགག་་་་
སྤྲེལ་བྱེད་།

དགའ་ ‘བཀང་’ གི་མ་འོངས་པ།

དགའ་གཟར་ རྒྱགས་གྱི་རིགས་་་་་
གིས་གི་མིང་།

དགད་ ‘བཀད་’ ལ་ལྟོས།

དགམ་ ‘བཀམ་’ གྱི་མ་འོངས་པ།

དགའ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽) རྒྱ་
བ་སྤྱིས་བའི་དོན་ནི། ལྷ་ཡིག་སྤྱང་
བས་སེམས་པ་དགའ་ | བྱིས་པ་རྩོད་
མོ་ལ་དགའ་ | དགའ་ནས་བཤད་ |
དགའ་ཚུགས་གནང་ལྟ་བུ། 【དགའ་
རྩོན་】 རི་ཁུས་ཆེན་སྤྲེལ་ལ་རྩེས་དོན་
བྱེད་པའམ་བཀྲ་གིས་བདེ་ལེགས་བྱ་
བའི་ཆ་གའི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་ཚུགས་
དགའ་རྩོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དགའ་
བ་】 རི་རྒྱ་སེམས་གྱི་མིང་ལྟེ། དགའ་བ་
ཆད་མེད་སྤྱིས་ལྟ་བུ། 【དགའ་འབྲེལ་】
རི་རི་མ་ཞིག་ལྟེ། ‘རྣམ་པུ་དགའ་
འབྲེལ་’ ཡང་བྱེད་། 【དགའ་མ་】 རི་
རྒྱང་མའི་མིང་། 【དགའ་རྒྱ་】 རི་དགའ་
ཞིང་རྒྱ་བའི་དོན་ནི། དེ་རིང་རྒྱལ་
ཚུགས་དགའ་རྩོན་ཡིན་པས་ ང་ལ་
དགའ་རྒྱ་ཆད་མེད་སྤྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དགར་ ‘བཀར་’ ལ་ལྟོས།

【དགར་བ་】 བོད་ཡིག་གི་ཆོག་སྤྱད་
‘ནི་’ ལ་དགར་བའང་བྱེད་།

དགལ ① 'འཁེལ' གྱི་མ་འོངས་པ་

② 'འཁེལ' ལ་ལྟོས་

དགས ① 'བགས' གྱི་མ་འོངས་པ་

② 'དགའ་བས' ཞེས་པའི་བྱིད་ལྷ་
བརྩས་པ་ལྟེ། རབ་ཏུ་དགའ་བས་ལྷོ་
འབྲེལ—རབ་དགས་ལྷོ་འབྲེལ་ལྟེ་
ལུ་

དག ① གྲངས་ཀ་དག ② མང་བའམ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དེ། ཡོད་དག |
མི་བཤད་དག་བཤད་དང་མི་ལས་.....
དག་ལས་བྱིད་མི་རུང་ལྟེ་ལུ། 【དག་
ཆོགས་】 རྟེན་རྒྱུ་མ་གྲངས་མེད་པ་.....
ཞིག་འདུས་ནས་ལྷུ་བ་པའི་གནས་.....
ཀྱི་དག་ཆོགས་དེ། 'ཆུ་ཆོགས་'
འབྲི་བའང་ཡོད། 【དག་མཐའ་】 རྟེན་
མང་གི་1 རས་9 བར་ཀྱི་རྒྱར་བཞོ་
རྒྱན་ལྷོ་བཞིའི་བཙུ་བམས་ཀྱི་རེའུ་.....
མིག་གི་མིང་།

དགག 'བགག' གི་མ་འོངས་པ་

དགང ① མཁའ་དཔྱིངས་མཐོན་.....
པའི་མིང་ལྟེ། དགང་ལ་ཐོན་ | རི་
མཐོན་པའི་རྩེ་མོ་དགང་ལ་རེག་ | ལུ་
ཡིས་དགང་བརྟོད་ | གནས་ལྷུ་དགང་
བརྟོད་ཅེས་པ་ལྟེ་ལུ། ② 'དགོང་'
གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ ③ མིའི་ལོ་ཚད་

ཀྱི་ཞེས་ལྟེ། མོ་གྲངས་ལ་དགང་
གྲངས་ཟེར་པ་ལྟེ་ལུ། 【དགང་ལོ་】 རྟེན་
མིའི་ལོ་གྲངས་ཀྱི་ཞེས་ལྟེ། དགང་
མོ་ཆོན་པ་ཞེས་པ་ལྟེ་ལུ།

དགཅ ཏུས་ཆོགས་བཞིའི་ནང་གི་.....
ཏུས་ཆོགས་བཞི་པའི་མིང་། 【དགཅ་
ཉི་ལྟོག་】 རྟེན་ཏུས་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་
ནང་གི་ཉི་མ་ཡར་ལྟོག་གི་ཏུས་གཟེར་
དེ། ཏུགས་གསར་རྒྱ་བ་བརྩ་གཉིས་པའི་
ཉིན་ཉེར་གཅིག་པ་དང་ཉེར་གཉིས་
པའམ་ཉེར་གསུམ་པ་གང་རུང་ཡིན་.....
ཞིང་ཏུགས་ཉིང་རྒྱ་བ་བརྩ་གཅིག་པའི་
ནང་ལ་འབྱུང་། 【དགཅ་ཚུགས་】 རྟེན་
ཏུས་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་ནང་གི་དགཅ་
འཁོ་ཚུགས་པའི་ཏུས་གཟེར་དེ། ཏུགས་
གསར་རྒྱ་བ་བརྩ་གཅིག་པའི་ཉིན་.....
བརྩན་པ་དང་བརྩད་པར་འབྱུང་།

དགམ 'བཀམས' གྱི་མ་འོངས་པ་

དགར ① 'ཐུར' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་ ② 'དག་ཏུ' ཞེས་པའི་'ཏུ'
མིག་བརྩས་པ་ལྟེ། གྲངས་ཀ་དག་
ཏུ་འོངས་—དགར་འོངས་ལྟེ་ལུ།

དགེ་བ ① (ཐུན་ཆོག) བཟང་.....
བའམ་འཇགས་པའི་དོན་དེ། 'ཤ་ལས་'
དགེ་བ | དགེ་འཇགས་ཞེས་པ་ལྟེ་ལུ།

【དགོ་བཅུ】 རི་སའི་ཆ་ཁྱིན་བཅུ་པོ་
བཅུ་མེ་ ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་དགོ་
གས་འབྲོག་རྒྱུ་འབྲོག་རྒྱ་ཡི་དགོ་
འབྲུང་རྒྱ་ཡི་ཆ་ཆ་ཡི་དགོ་ ཁང་
ཤིང་བྱུང་ཤིང་ཤིང་གི་དགོ་ ཆུ་རྒྱ་
གཉིར་རྒྱ་ཡི་དགོ་ཞེས་པ་ལྟར་རྟོག་རྟེན་

【དགོ་ཆུན】 རི་རང་ལ་ཡི་གོ་སྐྱུ་གས་
སྐྱུ་ཤིང་ཤིང་ལམ་རྒྱ་མི་མེ་ སྐྱུ་
གྲུ་ཡི་དགོ་ཆུན་ | སྐྱུ་ཡི་གོ་དགོ་ཆུན་
ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་། ཆོས་ལུགས་པས་བྱུང་
བྱུང་ས་ལྟུང་བྱུང་མིང་ལ་དགོ་བ་.....
ཟེར་། 【དགོ་བཅུན】 རི་སའི་ཆ་ཁྱིན་
ཆོས་ལུགས་པས་ལྟུང་གི་གཞུང་ཆུག་
བྱུང་ཆོག་པའི་རིམ་པ་ཞིག་གི་མིང་།

【དགོ་སྐྱུང་】 རི་སའི་ཆ་ཁྱིན་ཆོས་.....
ལུགས་པས་ལྟུང་གི་གཞུང་ཆུག་བྱུང་.....
མི་ཆོག་པའི་རིམ་པ་ཞིག་གི་མིང་།

【དགོ་བ་བཅུ】 རི་སའི་ཆ་ཁྱིན་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་དགོ་བ་བཅུ་།

【དགོ་
བཤེས་】 རི་སའི་ཆ་ཁྱིན་ཆོས་ལུགས་
ཀྱི་དགོན་པའི་འཛིན་གྲུ་མཐར་ཁྱིན་
པའི་མིང་བཅུ་གས་ཤིག་། 【དགོ་ལུགས་
པ་】 རི་ཆོང་ཁ་པས་སྐྱུ་ལ་བཞོན་པའི་
ཆོས་ལུགས་སམ་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་.....
དད་པ་བྱུང་ལམ་རྒྱ་ཏེ་ 'དགོ་ལྟན་

པ་' ཡང་ཟེར་། ●དགོ་ལ་བཤེས་ལྟར་
བཤེས་མིང་མེ་ ར་ལུག་ཞི་པས་དགོ་བ་
ཐོབ་ལྟ་བུ་། 【དགོ་མཚན་】 རི་མིའི་
རིགས་ལ་བཤེས་ཀྱི་འབྲུང་བའི་རྒྱ་.....
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱི་མིང་མེ་ ལོ་ལུགས་
ལུགས་པའི་དགོ་མཚན་ཤར་ | བཤེས་
ཀྱི་ཀྱི་དགོ་མཚན་རྒྱས་ལྟ་བུ་།

དགོ་དགོ་ བ་བ་དགོ་དགོ་མེ་ ལུ་
སྐྱུ་ལྟ་ 'བྱུང་གི་ཐམ་ཐམ་' ཡང་ཟེར་
བའི་ག་མའི་རིགས་ཤིག་།

དགོ་བ་ རི་ལུགས་དགོ་བའི་མིང་།

དགོ་ག་ 'བཞོག་' གི་མ་འོངས་པ་།

དགོང་ མཚན་མའི་རྒྱས་ཀྱི་མིང་མེ་
རྟོ་དགོང་ | མདང་དགོང་ | དགོང་
མ་ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་།

དགོངས་ ● བསམ་པ་འམ་བསམ་.....
སྐྱུ་ཡི་ཞེས་མེ་ མའོ་ཙོ་ རྒྱུང་གི་
དགོངས་པ་ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་། ●ནང་དོན་
གཙོ་བོའི་དོན་ཏེ་ སྐྱོན་ཆོགས་ཀྱི་
དགོངས་དོན་ | དཔེ་ཆའི་དགོངས་
དོན་ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་། 【དགོངས་པ་
རྒྱ་གས་པ་】 རི་ཤི་བའི་ཞེས་། ●(བྱུང་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) ལེམས་ལ་བྱན་
པའི་ཞེས་མེ་ ལུགས་ལ་དགོངས་ཞེས་
པ་ལྟར་བྱ་། ● 'དགོང' གི་འབྲི་ཚུལ་

གཞན་

དགོང ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་
ལྟ་བ་དང་སྤྱལ་ཆིག) ལེན་པ་དག་ལ་
བའི་རྣམ་པ་མངོན་ཞིང་སྤྱོད་བའི་སྐད་
འབྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དག་ལ་ནས་གང་
མོ་དགོང་པ། གང་མོ་དགོང་ལ་བཞུགས།
དགོང་ཆིག་ལྟ་བུ། 【བགད་】ནི་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་ཆེ། བགད་
བྱུང་གང་མོ། ། འཛུལ་བཞུགས་ནས་
བགད་ལྟ་བུ། འདིའི་ད་ལྟ་བ་དང་
སྤྱལ་ཆིག་ལ་ ‘སྐད་’ དང་འདས་པ་ལ་
‘བཞུགས་’ འབྲེལ་ལྟ་ཡང་ཡོད། ②

‘བགོང་’ གྱི་མ་འོངས་པ།

དགོན་པ ① མི་མེད་ས་སྤོང་གི་མིང་
ཆེ། དགོན་པའི་ནགས་ཆལ། ། འབྲོག་
དགོན་པའི་རི་དྲགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② གྲུ་བ་མང་པོ་གཉན་སྤོང་ཁྱེད་པའི་
གནས་ལའང་དགོན་པ་ཟེར།

དགོལ ‘བགོལ་’ གྱི་མ་འོངས་པ།

དགོས (ལས་ཆིག་རྒྱུས་མཐུན་པ) ①
ལས་ཆིག་གི་མཐར་སྐྱར་ན་དེ་ལྟར་……
ཁྱེད་པར་སྤྱལ་མ་གཏོང་བའི་ཆིག་……
བྱོགས་ཏེ། སྤྱན་མོང་གི་རྒྱ་རྩོད་ལ་
གཅེས་སྤྱོད་ཁྱེད་དགོས། ། ཞིང་ལ་རྒྱ་
གཏོང་དགོས། ། ཟས་ཟ་ཁར་ལག་པ་

བཟུ་དགོས། ། དཔེ་ཆ་སྤྱོད་དགོས་ལྟ་
བུ། ② མིང་རྒྱང་གི་མཐར་སྐྱར་ན་
མཁོ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷ་གྲུ་ལ་རྒྱ་
དགོས། ། ཞིང་པར་ཞིང་ཆས་དགོས་
ལྟ་བུ། 【དགོས་པ་】1. དམིགས་ལྟ་ལ་
བྱི་མིང་ཆེ། ཞིང་བཅུ་བ་བའི་དགོས་
པ། ། སྤྱོད་སྤྱོང་བྱས་པའི་དགོས་པ། །
དཔེ་ཆ་བཙམས་པའི་དགོས་པ་ནི་……
ཡོན་ཏན་ཐེལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 2. མིང་
པོ་དང་གོ་དོན་བྱི་མིང་ཆེ། དགོས་
པ་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མ་བཤད་ལྟ་བུ།

དགྲ

དགེ ① (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ཏ) མི་
ཐུས་རྒྱུ་བྱོགས་སུ་བྱག་བའམ་རྒྱང་
བོ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཐུས་ལྷག་གར་
དགེ། མགོ་ཡར་དགེ། མགོ་དགེ་
དགེ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘བཞེས་’
གྱི་མ་འོངས་པ།

དགེད ‘བཞེད་’ གྱི་མ་འོངས་པའི་……
འབྲི་ཚལ་གཞན་

དགེལ ‘ཐེལ་’ དང་དོན་འདྲ་བར་……
དག་ཡིག་ལ་ལར་བཤད།

དགེས (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ཏ)
དག་ལ་བའི་ཞེས་ཆེ། ཐུགས་དགེས་

དཔེས་མཛད། དཔེས་ཉམས་ཆེན་པོ་
མཛད། ལུགས་དཔེས་པའི་ངང་ནས་
འབྲི་ཆུང་བརྒྱལ་ལྟ་བུ།

དག

དག ①གནོད་འཆའ་མིང་ལྟེ། གནམ་
དག་དང་ཆུ་དག་རྒྱལ་ནས་ལོ་ཡག་
ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཁི་མན་གྱི་འགལ་
བ་ཡོད་ལྟམས་ལན་ཆུན་མི་ལུན་.....
པའི་ཐང་པའི་དག་པོ་ལྟེ། དག་དང་
རང་གི་ཐུང་པར་འབྲིད་དགོས། དག་
ལ་ཐང་ཞིང་གོགས་ལ་བུམས། དག་
འདུལ་གཉིན་སྦྱང་། དག་འཛིན་
པ། དག་ཅུ་ལངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དགད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།)

①ཀང་བ་དགད་པ་ལྟེ། ཀང་བ་གཉིས་
གྱི་བར་ཆད་ཅེ་ཆེར་བཅང་པའི་དྲན་

②མེར་མོ་སྐྱེས་བརྒྱུད་པའི་.....
དྲན་ཏེ། གཙན་གཙན་གྱི་ཐུར་མོ་

དགད་ལྟ་བུ། ③‘དགད’ གྱི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན།

དགམ ‘བགམ’ གྱི་མ་འོངས་པ།

དགྱང ‘བགྱངས’ གྱི་མ་འོངས་པ།

དགྱལ ①‘བགྱལ’ ལ་ལྟེས།

②‘བགྱལ’ གྱི་མ་འོངས་པ།

བག

བགགས ‘བསྐྱགས’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན།

བགད ‘དགོད’ ལ་ལྟེས།

བགམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....
འོངས་པ) ①ཉམས་སྐད་བྱས་པའི་

དྲན་ཏེ། ཆོད་བགམ་དགོས།

ཆོད་བགམ་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 【འགམ་】

ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། ཆོད་འགམ་ལམན།

ཆོད་འགམ་བྱིད་ལྟ་བུ། 【བགམས་】

ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཆོད་བགམས་ནས་

བཟང་ངན་གིས་ལྟ་བུ། 【འགོམས་】

ནི་སྐལ་ཆིག་ལྟེ། ཆོད་འགོམས་གིག་ལྟ་

བུ། ②ཆམ་པ་སྐྱེས་ཁ་ནང་དུ་བཅུ་

པའི་དྲན་ཏེ། བགམ་བྱའི་ཆམ་པ།

ཆམ་པ་འགོམས་གིག་ལྟ་བུ།

བགམས ‘བགམ’ ལ་ལྟེས།

བགེགས ①བར་ཆད་བྱིད་པའི་.....
དངས་པའི་མིང་ལྟེ། ཐན་པ་ནི་ལོ་རྟག་

གི་བགེགས་ཡིན། ལོ་བགེགས་སེལ་

ལྟ་བུ། ②མྱོངས་དད་བྱིད་ལམན་གྱིས་

སྒྲི་བཅགས་པའི་འབྲི་གདོན་རིགས་.....

གིག།

བགྱ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....

འོངས་པ) ❶བཤོ་བཞིའ་བྱས་པའི་
དེ་ན་ཉི་ སྐལ་བ་བཤོ་དགོས་ | བཤོ་
བྱའི་སྐལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤོད】
ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ་ སྐལ་བ་བཤོད་ཀྱིན་
ཡོད་ | སྐལ་བ་བཤོད་མཁན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【བཤོས】 ནི་འདས་པ་དང་
སྐལ་ཆེན་ལྟེ་ འབྲུ་སྐལ་བཤོས་ནས་
སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ལྟེ་ | སྐལ་བཤོས་ཤིག་
ལྟ་བུ། ❷ཅིས་རིག་གི་སྒྲུབ་བཤོ་སྒྲུབ་
ལྟེ་བཤོས་ནས་གི་བཤོ་བའི་དེ་ན་ཉི་
བཤོ་བྱ་ | བཤོད་བྱེད་ | གཞུང་སྤྱི་མ་
དག་བཤོས་ན་གཞུང་སྤྱི་མ་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ།

བཤོ་2 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) ཤོས་སྤྱི་མ་
སྤྱི་མ་དུ་འབྲེལ་བའམ་སྤྱི་མ་པའི་དེ་ན་ཉི་
ལུས་ལ་ཤོས་བཤོ་ | ལུས་ལ་ཤོ་ཆ་བཤོ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདས་པ་དང་
སྐལ་ཆེན་ལ་ 'བཤོས' འབྲི་ལྟེ་ ཤོ་ཆ་
བཤོས་ནས་དག་ལ་ཆས་ | ཤོས་བཤོས་
ཤིག་ལྟ་བུ།

བཤོད 'བཤོ་1' ཡི་ད་ལྟ་བ་

བཤོམ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....
འོངས་པ) ཤོག་ནས་པར་བཞུལ་བའི་
དེ་ན་ཉི་ བཤོམ་བྱའི་སྐལ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ། 【འཤོམ】 ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ་
ཤོས་ནས་སྐལ་ཞེས་འཤོམ་དག་ལྟ་བུ།
【བཤོམས】 ནི་འདས་པ་ལྟེ་ ཤོག་
ལ་བཤོམས་ནས་པར་བཞུལ་བུ།
【འཤོམས】 ནི་སྐལ་ཆེན་ལྟེ་ ཤོས་པ་
ལ་འཤོམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཤོམས 'བཤོམ' ལ་སྐལ་

བཤོར (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ་སྐལ་ཆེན་)
ལུས་ཆད་ལས་འདས་ལྟ་བུ་ལྟེ་པའི་.....
དེ་ན་ཉི་ ཤོ་ཆེན་འདེབས་པའི་ལུས་
ཆད་བཤོར་མི་ལྟེ་ | ལུས་ལྟེ་.....
བཤོར་ནས་ཤོ་སྐལ་ཤོར་ | ལུས་ལྟེ་
བཤོར་ཆེན་ལྟ་བུ། 【འཤོར】 ནི་ད་ལྟ་
བ་ལྟེ་ ལུས་ཆད་དལ་འཤོར་མ་བྱེད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

བཤོས ❶ 'བཤོ་1' ཡི་འདས་པ་.....
དང་སྐལ་ཆེན་ ❷ 'བཤོ་2' ཡི་འདས་
པ་དང་སྐལ་ཆེན་

བཞུ

བཞུང 'བཞུང' གི་འབྲི་སྐལ་གཞན་

བཞུངས 'བཞུངས' གི་འབྲི་སྐལ་
གཞན་

བཞི (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་འོངས་

པ) ལྷ་བཟྱད་པའི་དོན་ནི། ཅི་བཟྱ
(ཅི་ཟྱེད) ལྷ་བྱ། །【བཟྱད】ནི་ད་
ལྷ་བ་ལྟེ། ལྷ་ཆད་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་
བཟྱད་དེ་ལྷ་བྱ། །【བཟྱས】ནི་འདས་
པ་ལྟེ། དེ་ལྷ་ར་བཟྱས་པའི་བྱ་བ་
བཟང་པོ་རྣམས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

【ཟྱས】ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། བཙོན་པ་
ཟྱས་ཤིག་ལྷ་བྱ།

བཟྱད ‘བཟྱ’ ལ་ལྟེས།

བཟྱས ‘བཟྱ’ ལ་ལྟེས།

བཟྱེད ‘བཟྱེད’ གྱི་མ་འོངས་པ།

བཟུ

བཟུང (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་བ) ❶ ཟུངས་ག་
བཙོ་བའི་དོན་ནི། ཅིས་ཟུང་བཟུང་
བར་བྱ། ། ཅིས་ཟུང་བཟུང་ལམན་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། །【བཟུངས】ནི་འདས་
པ་ལྟེ། ཅིས་ཟུང་གཉིས་རེ་གཉིས་རེ་
བཟུངས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། །【བཟོངས】
ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། ཅིས་ཟུང་བཟོངས་
ཤིག་ལྷ་བྱ། ❷ བཟུང་བའི་དོན་ནི།
ནག་ཉེས་བཟུང་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

བཟུངས ‘བཟུང’ ལ་ལྟེས།

བཟུད (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

མིག་ཆེར་ཟུ་བའི་དོན་ནི། མང་མིག་
བཟུད། ། མཉན་ནས་མིག་བཟུད་ལྷ་བྱ།

བཟུ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྷ་བ) འབྲས་སྐགས་འབྲས་
རིགས་ཀྱི་བྱ་བ་བཟུད་པའི་དོན་ནི།

འབྲས་བཟུ་བ། ། བཟུ་བྱའི་འབྲས།
འབྲས་བཟུ་ཕྱིད་ཀྱི་འབྲས་ལམས་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ། །【བཟུས】ནི་འདས་པ་ལྟེ།

འབྲས་བཟུས་ནས་སྔོན་དུ་བྱུང་ལྷ་བྱ།

【ཟུས】ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། འབྲས་ཟུས་

ཤིག་ལྷ་བྱ། ད་ལྷ་བ་མ ‘བཟུད’ འབྲི་

བའང་ཡོད་དེ། འབྲས་བཟུད་ལམན། །

འབྲས་བཟུད་ཀྱིན་འདུག་ལྷ་བྱ།

བཟུང (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་བ) ཆུ་སྐགས་.....
དུངས་རར་ཕྱིད་པའི་དོན་ནི། འདས་པ་
དང་སྐལ་ཆོག་ལ་བཟུངས་འབྲི།

བཟུངས ‘བཟུང’ ལ་ལྟེས།

བཟུད ‘བཟུ’ ལ་ལྟེས།

བཟུས ‘བཟུ’ ལ་འདས་པ།

བཟྱས ❶ (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

ན་ཆད་ཆེར་སོན་པའི་ཞེ་ས་ལྟེ།

དཔུང་ལོ་བཟྱས་ལྷ་བྱ། ❷ (ཆུན་

ཆོག) ན་ཆད་ནས་པ་ལྟེ། དཔུང་ལོ་

བཟྱས་པ། ། ལྷ་མེད་བཟྱས་མ། །

ཞིང་པ་བཞུས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞུ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཞུས་བྱིད་པའི་
དོན་དེ། བཞུ་བྱིད་དོན་ | བཞུ་དགོས་
ལྟ་བུ། **【བཞུས་】** རྟེན་འདས་པ་དང་
སྐྱུ་ལ་ཆོག་མེད། ལྟ་པའི་གནད་དོན་བཞུས་
ནས་ཞུས་འཆམས་ཐུང་ | བཞུས་
ཞིག་ལྟ་བུ། **【བཞུ་མིང་】** རྟེན་ཞུས་བསྐྱར་
རམ་ཆོད་པའི་མིང་མེད། བཞུ་མིང་བྱས་
ནས་དཀར་གནད་ཞེས་ལྟ་བུ།

བཞུངས 'བཞུང' གི་སྐྱུ་ལ་ཆོག་

བཞུད ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

〈༡〉 འཁྱོ་བའི་དོན་དེ། བཞུད་ལས་ |
བཞུད་པར་དཀར་པའི་ལས་ | བཞུད་
པར་དཀར་པའི་གནད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

〈༢〉 འདོད་པ་ལྟ་བུ་པའི་དོན་

② འཁྱོ་བའི་ཆོད་ཀྱི་མིང་མེད། ཏ་
མཆོག་གི་བཞུད་པ་ | བྱིད་པཞུད་
པ་ | རྒྱང་གི་བཞུད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞུས 'བཞུ' ལོ་འདས་པ་དང་སྐྱུ་ལ་
ཆོག་

མག

མགར ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

ལྷགས་རིགས་ བརྒྱུད་ནས་ཡོ་བྱད་

བཞོ་བའི་དོན་དེ། ལྷགས་མགར་སར་
ལྷགས་མགར་དགོས་ | ཟངས་མགར་
སར་ཟངས་མགར་དགོས་ ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། **【མགར་པ་】** རྟེན་ལྷགས་རིགས་

བརྒྱུད་ནས་ཡོ་བྱད་བཞོ་མཁན་གྱི་
ལག་ཞེས་བཞོ་ལས་པའི་མིང་མེད། ཏ་
རྟེན་མགར་པའི་བྱ་ཡིན། ལྷགས་མགར་
ཟངས་མགར་ | དུལ་མགར་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། **【མགར་ཐུད་】** རྟེན་ལྷགས་རིག་
ལས་རྫོན་བྱིད་ཐུད་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་།

② བྱིད་ཀྱི་ལུས་ཞིག་མེད། འདི་ལ་
'འགར' འབྱི་བའང་ཡོད།

མགལ ① མིང་བཞེད་པའི་སྐོལ་བའི་
མིང་མེད། སྐོལ་མགལ་ | མགལ་ལུས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མི་ལྷགས་ཀྱི་ཁའི་
ཆ་ཤས་ཀྱི་ལུས་པའི་མིང་མེད། ཁའི་ལ་
མགལ་དང་མ་མགལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མགལ་མེ དུལ་པའི་མེ་མར་མེ་.....

ཐོན་དེ་བཞོར་པའི་སྐྱུ་གོར་གྱི་མིང་
མེད། མགལ་མེ་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【མགོ་པོ་མགལ་མེ་ལྟར་འཁོར་པ་】 རྟེན་
མགོ་འཁོར་ཞིང་རྫོངས་པའི་དཔེ་མེད།
དག་དམག་རྒྱུས་མགོ་པོ་མགལ་མེ་
ལྟར་འཁོར་ལྟ་བུ།

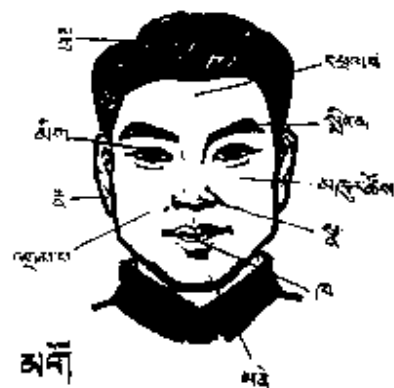
མགུ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།) མིང་

ཆེན་པོ་འོ་ཨ་ཁྱེ་དགའ་མགུ་ཡི་རང་
 གྱིས། དགའ་ཞིང་མགུ་བ། དགེ་
 སྐྱོན་གྱིས་དཔེ་ཆ་ལེགས་པར་བྲིད་ནས་
 གྲྭ་པ་མ་རྒྱུ་མས་མགུ་བར་བྱས་ཞེས་་་་་་
 པ་ལྟ་བུ་

མགུར་ དབྱངས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོག་པའི་.....
 དཔངས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་ཆོག་པ་.....
 བཅད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། མགུར་
 མྱ་དང་མགུར་མ། སྐྱབ་མགུར་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

མགུལ་ ༡ མགུལ་པ་ སྐེའི་ མིང་ ལྟེ།
 མགུལ་རྒྱལ་ (སྐེ་རྒྱལ་) | མགུལ་
 ཆིངས་ (སྐེ་དགྲི་མྱིང་གྲིངས་) ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【མགུལ་འགགས་】 རི་སྐང་
 འཁྱེད་པར་གཞོད་པའི་ནད་རིགས་ །
 རིག་གི་མིང་། ༢ སྐེ་དང་དམྱེབས་
 བཟོངས་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ནི་
 རི་མའི་མགུལ་ | རིང་གི་མགུལ་ |
 ལུམ་པའི་མགུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདོ། འཕགས་བཞུགས་པའི་ཡན་ལག་གི་མིང་། 【འཕགས་
སྐྱོར】 དེ་གཤམ་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་བསྟུ་
བའི་བྱ་ཚུན་ཀྱི་མིང་ཆེ། གཞན་ལ་
འཕགས་སྐྱོར་ཅེ་གཙོང་ལྷ་བྱ། 【འཕགས་

མཚུངས། རི་ཆ་པའི་རིགས་པ་ཆ་.....
 མཚུངས་པའི་དོན་ནི། རིགས་པ་མགོ་
 མཚུངས། | མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མགོ་སྟོང་】ནི་
 སེམས་ན་དམིགས་ལུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་
 མེད་པའི་དོན་ནི། མི་མགོ་སྟོང་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❶ རྩེ་འཕ་ཆེ་མའི་མིང་ལྟེ།
 རི་མགོ་ | ར་མགོ་ | སྤལ་མགོ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❷ སྐར་ཆོགས་ཤིག་གི་མིང་།
 སྐར་ཆོགས་དེ་ནི་བོད་ལུགས་ཀྱི་ཟླ་པ་
 བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཙུ་ལའི་ཟླ་པ་
 དང་ད་ལམ་མཉམ་དུ་འཆར་བྱུང་བྱིན་
 པས་ན་བོད་ལུགས་ཀྱི་ཟླ་པ་བརྒྱ་
 གཅིག་པ་ལ་‘མགོ་ཟླ་པ་’ཟེར།

མགོན་ཐུག་བརྒྱལ་ལས་ཐུབ་པ་ལས་
 གྱི་མིང་ལྟེ་ བའོ་ཡུལ་ཁི་ནི་མི་
 དཔངས་ཀྱི་མགོན་ཐུགས་མིན།
 མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན་ཡང་.....

ཏི་ སྤྱི་ལོ་འགགས་ནས་དཔུགས་མི་
འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ རྒྱུན་ཆད་པའི་
དོན་ཏི་ རྒྱུ་འགགས་ | སྤྱི་ག་
འགགས་ལྟ་བུ།

འགག་གཞུང་ ❶ དོག་སའི་མིང་ལྟེ་ ལམ་
འགག་ | རི་འགག་ | སྤྱི་འགག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གནད་ཆེ་སའི་མིང་
ལྟེ་ གནད་འགག་ | འགག་སྤྱི་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འགག་གསལ་ 'འགག་₁' ལ་ལྟོས་།

འགག་པས་ གནད་དང་དོན་རིན་ཐང་
སྤྱི་གསལ་གྱི་མིང་ལྟེ་ འགག་པས་ཆེ་ |
འགག་པས་ཆུང་ | དོན་འདི་ནི་ཏུ་ཅང་
འགག་པས་ཆེ་པ་ཞིག་ཡིན་ | གལ་
འགག་པས་ཆེ་པ་ | ཡན་ཡན་ནི་གསལ་
བརྗེའི་གནས་འགག་པས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འགག་པས་ 'བཀའ་' ལ་ལྟོས་།

འགག་པས་ རང་རང་ལ་བཟུང་བའི་ལས་
ཀའི་མིང་ལྟེ་ འགག་པས་ལྟར་ལྟར་ |
ལས་འགག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགག་
ལྟར་པ་】 ནི་བྱ་བ་དེས་ཅན་སྤྱི་པར་
བསྐྱོན་པའམ་བདམས་པའི་མི་ལྟེ་
འབྲུག་མི་ཆོག་པ་ཆེན་གྱི་ འགག་ ལྟར་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགག་བསྐྱོན་】 ནི་

གོང་རིམ་ནས་ལོག་རིམ་ལ་ལས་འགག་
སྤྱད་པའི་དོན་ཏི་ གོང་རིམ་ནས་ང་
ལ་སྤྱི་བ་གྲུ་འཛིན་གྱི་འགག་.....
བསྐྱོན་པ་ལྟ་བུ། 「གཞན་

འགག་པས་ 'གན་ཆུ' ལ་འབྲི་ཆུ་ལ་

འགག་པས་ ❶ རྒྱུན་ཆུ་དོན་ཏི་ ལུས་
འགག་ | ལུ་འགག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
ཤོས་བའམ་འཆོས་པའི་དོན་ཏི་ འབྲུག་
འཛམ་འདི་ཁང་བ་ཤོས་འགག་ཅིག་གྱི་
འཛིན་དགོས་ལྟ་བུ།

འགག་པས་ 'བགས་' གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འགག་པས་ (གྲངས་ཆོག) གྲངས་ཀ་ཆུང་
ཟད་ཆུང་པའི་དོན་ཏི་ མི་འགག་...
ཞིག་ | མི་འགག་རེ་ | ལུས་རེ་འགག་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འགག་པས་ ❶ 'མགས་' ལ་ལྟོས་། ❷
'འགག་པས་' ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱོན་པ་...
ཆེ་ཐེངས་འགག་པས་བསྐྱོན་ཞེས་པ་ལ་...
ཐེངས་འགག་པས་ཐེངས་པ་ལྟ་བུ།

འགག་པས་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག) མི་
མཐུན་པའི་དོན་ཏི་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
ཁྱིམ་ལ་འགག་པས་ལྟར་ | མར་མི་
རིང་ལུགས་དང་འགག་པས་བཞད་...
ཆུ་ལ་ལ་དགག་པ་ཆུ་དགོས་ལྟ་བུ།

【འགག་པས་】 1. བྱ་ཆུ་དྲ་མ་ཆུ་མི་

མཐུན་པའི་དོན་དེ། རང་ཆོག་ལྟ་བུ་
འགལ་བ་ལྟར། ། བྱ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་འགལ་
བ་ལྟར་ལྟ་བུ། 2. མི་མཐུན་པའི་
དངོས་པོ་གཉིས་མཐུན་ཐབས་མེད་་་་
པའི་དོན་དེ། མི་ཆུ་ལྟར་འགལ་བ།
ལྟར་ལྟར་ལྟར་འགལ་བ། ། བྱ་རྒྱ་
དང་ལྷག་པ་ལྟར་འགལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 3. བྱ་དངོས་ནང་བྱལ་གྱི་་་་་་
འགལ་སྒྲིབ་སྤྱོད་པ་ལོ་ལོ་ བར་མན་
ཚུན་ཆེན་པ་དང་མན་ཚུན་འཐབ་་་་
ཚོད་ལྟེད་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་ཟེར།
འགལ་བ་ནི་བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་་་་
འཕེལ་རྒྱས་གྱི་རྒྱས་རིམ་དུ་ཡོད་ལ།
བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་རྒྱས་་་་་་
གྱི་རྒྱས་རིམ་གྱི་ཐོག་མཐའ་ཀྱན་དུ་་་་་
ཡང་བྱལ་བས། བྱ་དངོས་ཐམས་
ཅད་འཐུར་བ་དང་འཕེལ་བའི་ཆ་་་་་
པའི་ཆུ་ཆེན་ཡིན། 【འགལ་སྒྲིབ་】ནི་
འགལ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་གཉིས་གྱི་
སྤྱོད་པ་གཉིས་ལ་ཟེར།

འགམ་ ❶ ‘བཀག་’ གི་ད་ལྟ་བུ། ❷

‘འགའ་ཡིས་’ ཞེས་པའི་ལྟེད་སྒྲ་་་་་་
བསྐྱུས་པ་སྟེ། མི་འགས་ལྷག་འཆོ་་་་་་
བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ། ། གཞན་

འགུག ‘འགུགས་’ གྱི་འབྲི་སྒྲ་ལ་་་་་་

འགུགས་ ‘བཀག་’ གི་ད་ལྟ་བུ།

འགུམས་ ‘བཀམས་’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འགུལ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ཅ) ལྟར་
གྱི་གནས་ས་དང་བྲལ་བ་དང་། ལྟར་
གྱི་གནས་ས་འཕྲ་ནས་པ་འཐུར་པའི་
དོན་དེ། མ་བསྐྱལ་རང་འགུལ། གིང་
ཆ་བ་འགུལ་ན་ཆེ་མོ་ཡང་འགུལ།
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགུལ་སྤྱོད་ལྟེད་
གྱིན་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འགེགས་ ‘བཀག་’ གི་ད་ལྟ་བུའི་
འབྲི་སྒྲ་ལས་གཞན།

འགེར ‘བཀར་’ གི་ད་ལྟ་བུ།

འགེབས་ ‘བཀབ་’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འགེལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཅ) ་་་་་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བཙོམ་པའི་
དོན་དེ། མི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ཡིས་སྤྱོད་གི་ལེ་
སྤྱོད་པ་འགེལ། མགོ་པོ་འགེལ་པར་
ལྟེད་ལྟ་བུ། 【འགེལས་】ནི་འདས་པ་
དང་སྐྱལ་ཆོག་སྟེ། མེད་གི་རང་རྒྱས་
མ་སྐྱེས་སྤྱོད་པ་འགེལས། ། འགེལས་
གིས་ལྟ་བུ།

འགེལས་ ‘འགེལ་’ ལ་ལྟ་བུ།

འགེར ‘བཀར་’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འགེལ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་
ལྟ་བུ) <ཀ>སྤྱོད་པ་ལ་འཕྲ་བཀལ་

9)
ཤ

བའི་དོན་ཏེ། ཁལ་འགོལ་གྱི་ན་ཡོད།
 ཁལ་འགོལ་བྱེད་གྱི་ཐག་པ། ཁལ་
 འགོལ་ལམ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དགལ་】
 རྟེན་པ་འོངས་པ་ལྟེ། ཁལ་དགལ་དགོས།
 དགལ་བྱའི་ཁལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཀལ་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཁལ་བཀལ་
 རས་སོང་། གཡག་ལ་བཀལ་བའི་ཁལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁོལ་】ནི་རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ།
 གཡག་ལ་ཁལ་ཁོལ་ཅིག་ལྟ་བུ། <ཁ>
 བཅོལ་བའམ་རེ་བ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
 རྒྱུ་འགོལ་སའི་མི། རྒྱུ་བཀལ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། <ག>གོང་རིམ་ནས་འོག་རིམ་
 ལ་ལས་དོན་རིམ་ཅན་ཞིག་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ།
 བའི་ཁག་བབས་པའི་དོན་ཏེ། ཁག་
 བཀལ། ཁག་བཀལ་བའི་ལས་ལྟ་བུ།
 འགན། ཁལ་བཀལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 <ང>ཕུར་བ་དང་གདང་སོགས་གྱི་ལྟ་
 རྒྱུང་ལ་དངོས་ཇས་མར་འབྱུང་བུ་ལྟ་བུ།
 བརྒྱུག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷ་བ་གདང་ལ་
 བཀལ། མེ་མདའ་ལྱུར་མགོར་བཀལ་
 ལྟ་བུ། ●མིང་བསྐྱེགས་པའི་རོ་མ་ནག་
 བ་‘སོལ་གོལ་’གྱི་འབྲི་སྒྲིལ་གཞན་

འགོ₁ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ལྟ་བུ་
 མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) དངོས་
 ཇས་ཤིག་ལ་དངོས་ཇས་གཞན་ལྟ་བུ་

ཞིག་འབྱར་བའམ་ཤན་བྱགས་པའི་ལྟ་བུ་
 དོན་ཏེ། གཅོང་མ་བྱས་ན་ལུས་ལ་
 རན་མི་འགོ། རས་དཀར་མོ་ལ་
 རྩན་དམར་མོ་འགོ་སྟེ། ‘སྟོག་
 བར་བྱག་ན་སྟོག་བྱི་འགོ། རན་པར་
 འགྲོགས་ན་སྟོན་རན་འགོ།’ ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【འགོས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
 ལུས་ལ་བྱི་ཞེས་འགོས། ལེམས་ལ་
 ཡོན་ཅན་འགོས། ལུས་ལ་འགོས་པའི་
 བྱི། ལེམས་ལ་འགོས་པའི་ཡོན་ཅན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགོ་ནད་】ནི་གཞན་
 ལ་འགོ་སྐྱབ་པའི་ནད་རིགས་གྱི་མིང་།

འགོ₂ ཐོག་མའམ་དང་པོའི་མིང་ལྟ་བུ་
 ལྟེ། བདེ་སྐྱོད་གྱི་འགོ་ཚུགས། ཞིང་
 འདེབས་པའི་འགོ་བརྒྱུད་ལྟ་བུ།

【འགོ་བྱིད་】ནི་ལས་འགན་འབྱར་ལྟ་བུ་
 ལམ་ལྟ་གྱི་མི་ལྟེ། འགོ་བྱིད་པ་ཞེས་
 བའི་བདག་སྟེ་བརྒྱུས་པ། དཔེར་ན།
 འགོ་བྱིད་ལས་བྱིད་པ། བཅོ་བྱའི་
 འགོ་བྱིད་ལས་བྱིད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འགོ་འདྲིན་】ནི་‘འགོ་བྱིད་’དང་
 དོན་འདྲ། 【འགོ་པ་】 1. ལས་ཀ་
 ལས་ལམ་ལྟ་གྱི་འགན་འབྱར་ལམ་ལྟ་གྱི་
 མིང་ལྟེ། ཚུ་ཀ་ལས་ལམ་ལྟ་གྱི་འགོ་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. རྒྱ་ཆོགས་རྒྱུང་བར་

པར་སྒྲན་བཅོས་བྱིན་དགོས་ལྟ་བུ།

འབྲུངས་ ❶ ‘འབྲུང་’ལ་སྒྲོས་། ❷

‘ཐུང་’གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

འབྲིག་ ‘བྲིག་’གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

འབྲིང་ ❶ (རྒྱན་ཚིག་)བཟིན་ཆགས་

པ་དང་ང་རྒྱལ་བའི་ལུས་ཀྱི་ནམ་པ་”

ཟེ། ལུས་འབྲིང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་འབྲིང་པ་ |

ལུས་ལ་འབྲིང་པ་ག་ཆགས་པ་ཞེས་པ་”

ལྟ་བུ། ❷ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་།)

བཟིན་ཆགས་པ་དང་ང་རྒྱལ་བའི་ལུས་

ཀྱི་ནམ་པ་བསྒྲན་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་

འབྲིང་ནས་འདུག་ | ལྷག་མོ་ནགས་

ནས་འབྲིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲུ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་འོངས་

པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ ལྷ་ཐུར་གཡོ་བའི་

དོན་ཏེ། ཉ་ལ་ཞོན་ནས་མེད་ན་སྟོག་

བཞིན་འབྲུ་ལྟ་བུ། 【འབྲུས་】ནི་

འདས་པ་ཟེ། སྟོག་འབྲུས་ནས་འབྲུག་

སྒྲ་བྱགས་ལྟ་བུ། ❷ ལེས་སྒྲ་གཡེང་བའི་

དོན་ཏེ། ཚོག་པ་འབྲུ་ལྟ་བུ།

འབྲུར་ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་།)

ར་བོ་དང་ནམ་པ་གནས་ཚུལ་སྟོགས་

སྟོན་དང་མི་འབྲ་བ་ཐུང་བའི་དོན་ཏེ།

ལུགས་སྟོལ་འབྲུར་ | ཚུགས་ག་

འབྲུར་ | ཆ་ཐུན་འབྲུར་ | གོ་ས་

འབྲུར་ཁྱུང་མི་དཔངས་ལ་ཞབས་པ་”

འདྲེགས་ལྷ་བའི་བསམ་པ་འབྲུར་མི་

ཅུང་ལྟ་བུ། 【འབྲུར་བ་】དང་【འབྲུར་

ཐྱིག་】ནི་བྱ་དངོས་ཐུང་བ་དང་དར་

བ་རྒྱད་པ་སྟོགས་ཀྱི་བྱ་རིམ་གྱི་མིང་”

ཟེ། ཅུས་བཞིའི་འབྲུར་བ་ | བཅ་རྒྱའི་

འབྲུར་སྟོག་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུར་

བྱགས་】ནི་སྐད་དང་སྐད་གཤམ་གཤམ་

མཐོ་དཔང་ཕྱ་སྟོན་དྲག་ཞན་སྟོགས་

ཀྱི་སྒྲ་མིང་ཟེ། སྐད་ཀྱི་འབྲུར་

བྱགས་ | རོལ་མའི་འབྲུར་བྱགས་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘ཐུར་’ཀྱི་མ་འོངས་པ་”

དང་ད་ལྟ་བུ།

འབྲུས་ ‘འབྲུ’མི་འདས་པ་།

འབྲི ‘བྲིས་’ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་

ལྟ་བུ།

འབྲིད་ ❶ ‘བཟེད་’ཀྱི་ད་ལྟ་བུ། ❷

‘བཟེས་’ཀྱི་ད་ལྟ་བུ། ❸ དངོས་རྒྱས་

བཞོས་ནས་ཐོབ་པའི་སྐལ་བའི་མིང་”

ཟེ། འབྲིད་སྐལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲིར་ ཐོང་བའི་བར་རྒྱུང་།

འབྲིལ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་།) མི་

དང་ཐུན་དུ་འབྲིང་བའི་དངོས་རྒྱ་”

འབྲིད་དུ་ཉལ་བའི་དོན་ཏེ། འབྲིད་

ནས་ས་ལ་འབྲིལ་ | ཐོང་བོ་བཅད་

ནས་ས་ལ་འབྲེལ། ནག་པོ་མ་བརྒྱལ་
ན་རང་འབྲེལ་དུ་མི་འབྲོ་ལྟ་བུ།

འབྲོག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) དེ་ནི་རྩལ་.....
ཡར་འདེགས་པའི་དོན་དེ། ཚལ་
རྒྱང་པས་ལྷགས་གཏུན་ཐུ་མ་བརྒྱ.....
ཐུག་ཁ་ཤས་ཅན་ཡར་འབྲོག་ཐུབ།
ཡར་འབྲོག་བྱའི་ལྷགས་གཏུན། ལྷགས་
གཏུན་འབྲོག་ཤམན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཀྲགས་】ནི་འདས་པ་ཞེ། ཡར་
བཀྲགས་ནས་མར་བཞག་ལྟ་བུ།

【ཁྲོགས་】ནི་རྒྱལ་ཆོག་ཞེ། བྱིད་ཀྱིས་
ལྷགས་གཏུན་ཡར་ཁྲོགས་ཤིག་ལྟ་བུ།
ད་ལྟ་བར་‘འབྲོགས་’འབྲི་བའང་.....
མོད།

འབྲོགས ‘འབྲོག’ལ་ལྷོས།

【འབྲོགས་འཇམ་】ནི་‘ཁྲོགས་’ཀྱི་.....
མིང་གཞན།

འབྲོད (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥) མར་
བྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་རྩེས་ནས་སེམས་ཐུག་
བྱིད་པའི་དོན་དེ། གསར་བརྩེའི་དོན་
དུ་གི་ཡང་ག་ལ་འབྲོད་ལྟ་བུ།

【འབྲོད་པ་】ནི་མར་བྱས་ལ་འབྲོད་
པའི་སེམས་ཀྱི་མིང་ཞེ། མོན་ལ་དཔྱད་
པ་བཏང་ན་མྱི་ནས་འབྲོད་པ་མི་མྱེ།

འབྲོད་སེམས་མྱེས་ལྟ་བུ། 【འབྲོད་
བཤགས་】ནི་མྱོན་དང་ཉེས་པ་ཁས་
ཐུངས་ཤིང་མྱིན་ཆད་མི་བྱིད་པར་དམ་
བཅས་པའི་བྱ་མྱོད་ཀྱི་མིང་ཞེ། ཉེས་
པ་ལ་འབྲོད་བཤགས་བྱིད་དགོས་ལྟ་
བུ།

འབྲ

འབྲགས (རྒྱན་ཆོག) མད་ཐག་
པའི་དོན་དེ། མད་འབྲགས་བརྒྱུབ།
མད་འབྲགས་མ་རྒྱག། མད་འབྲགས་
ཆེ་ལྟ་བུ།

འབྲང (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཐས་རྩེས་.....
ནས་ཟ་ཆད་འོངས་པའི་དོན་དེ། མྱི་
ཆོགས་རྒྱང་པར་ཟས་ཀྱིས་མོ་བ་མི་.....
འབྲང་གོས་ཀྱིས་ལུས་པོ་མི་ཁེབས་
ལྟ་བུ། 【འབྲངས་】ནི་འདས་པ་ཞེ།
ཁལ་རྩ་རྩ་ཆས་ཀྱིས་འབྲངས་ན་ཤིང་.....
ཤུགས་ཆེ་ལྟ་བུ།

འབྲངས ‘འབྲང’ལ་ལྷོས།

འབྲན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥) ●
གང་བཟང་གང་ལོགས་བརྒྱར་པའི་
དོན་དེ། རྩ་རྒྱག་འབྲན། ལས་ག་
འབྲན། ལག་ཚལ་འབྲན་ཞེས་པ་ལྟ་

མུ་ ༡ མཚུངས་པ་འམ་མཚུངས་པའི་དོན་
ཏི། རྩ་མཚུགས་པ་ཁྱིའ་བམེར་རྒྱུང་
ལ་འགམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགམ་ཟླ】
ནི་འགམ་པ་རྒྱུར་བྱིན་མཁུན་ཚུགས་
གཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ཉི་མའི་ལོད་ནི་
འགམ་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ལོད་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ།

འགམ ༡ མཐའི་མིང་ལྟེ། རྩ་མཚུངས་
འགམ། རྩ་འགམ། ལམ་འགམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ མེད་ལོགས་ཁྱིའ་དོན་
ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱུང་འགམ། འགམ་
རྒྱུང། རྩ་འགམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འགམ་པ་】 ནི་གཞན་གི་ལོགས་ཀྱི་
གཞིས་ཁྱིའིང་། 【འགམ་ལྷག་】 ནི་ལག་
བས་འགམ་པའི་དོན་ལ་རྒྱག་པའི་
མིང་། 【འགམ་སོ་】 ནི་མི་དང་སྒྲིག་
ཆགས་ཁྱིའི་ལ་མཐུན་སྟོན་མཆོ་
བ་ འགམ་སོ་བཅས་དེགས་གསུམ་
ལོད་པའི་ནང་གི་འགམ་སོའི་མིང་།

འགམས་པ་ སྟོན་ཁྱིའི་གསོ་བ་དེག་
པའི་མ་རྒྱུད་དུ་ཆོ་ནད་ལ་བགས་ལ་
འགམས་པ་ ས་ལ་རྒྱས་པ་ ཅོ་རུ་རྒྱ་
བ་ རུས་ལ་ཞེན་པ་ དོན་(རྒྱུང་རྩ་
མཁུན་མཚེར་མཚེན་)ལ་བབས་པ་
རྒྱུད་(སོ་རྒྱ་ལོད་རྒྱུང་བསམ་མེ) ཏུ་

རྒྱུང་བ་ དཔང་བོ་ལྟ་ལ་མེ་ཏོག་གར་
བ་བཅས་སྐབས་དེམ་བུན་ལོད་པའི་
ནང་གི་དང་པོའི་མིང་།

འགམ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥) མན་
ཚུན་དགའ་འཛོན་པའི་བསམ་པ་རྒྱུས་
པའི་དོན་ཏི། མན་ཚུན་ཞེ་འགམ།
ཁོ་གཞིས་ཞེ་འགམ་ལྟ་བུ།

འགྲིག (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) ༡ མཚུན་པ་
རྒྱུང་ལྟེ། རྩ་མའི་རྩོད་མེད་འགྲིག་ན་
བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགྲིགས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ས་རྩོད་རྩོད་
འགྲིགས་ནས་མི་དཔངས་མཐུན་ཁྱིལ་
རྒྱུང་ལྟ་བུ། ༢ ལོས་གིང་འཆོམ་
པའི་དོན་ཏི། ལྷ་བ་བཞོས་པ་
ཁུས་ལ་འགྲིགས། མ་བཞིགས་རང་
འགྲིགས། འགྲིག་སོ་མཐུན་སོ་རྒྱུང་
ལྟ་བུ།

འགྲིགས་ 'འགྲིག' ལ་ལྟས་།

འགྲིབ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥) རི་
ཁུང་དུ་སྟོང་བའམ་རི་རྒྱུང་དུ་སྟོང་
པའི་དོན་ཏི། ཉི་མའི་དབང་གིས་རྒྱ་
བ་འཕེལ་འགྲིབ་རྒྱུང། རྒྱ་བ་འཕེལ་
རྩེས་འགྲིབ་ཅིང་འགྲིབ་རྩེས་འཕེལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགྲིབ་ནད་】 ནི་མིག་

ནད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ, 'མིག་འགྲེམ་'
ཀྱང་བྱེད་。

འགྲེམ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ①གནས་མང་པོར་
འགྲོ་བའི་དོན་དེ་, གཉིས་རྩོམ་ཆོས་ལ་
ལྟར་འགྲེམ་དགོས་ | འགྲེམ་བྱའི་
གནས་ | རྒྱལ་ཁབ་ལ་འགྲེམ་མ་ཁན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【འགྲེམས་】ནི་འདས་པ་དང་
རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ, ལ་ལྟར་མང་པོ་འགྲེམས་
ནས་གཉིས་རྩོམ་པའོ། | རྒྱལ་ཁབ་
འགྲེམས་ནས་ཁྱེད་མང་པོ་.....
ཤེས་ | ལ་ལྟར་འགྲེམས་ཤིག་ལྟ་བུ།
②དངོས་རྒྱུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་
བརྒྱུད་པའི་དོན་དེ་, རས་བྱ་ཆོ་ག་
ཡིན་ཡང་བརྒྱུད་པ་མང་པོའི་ལག་.....
འགྲེམ་པ་རེད་ | རྒྱལ་གྱི་འགྲེམས་
ནས་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུ། 【འགྲེམ་
འགྲུལ་】ནི་མན་ཚུན་འགྲོ་སའི་ལམ་
དང་འགྲོ་མཁན་འགྲོ་བྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་
བཅས་བརྒྱུད་པའི་སྒྲིམ་མིང་ལྟེ, འགྲེམ་
འགྲུལ་ལྟ་བུ་པའོ། | འགྲེམ་
འགྲུལ་གྱི་བྱ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འགྲེམས 'འགྲེམ' ལ་སྟོས་。

འགྲེལ 'གྲིལ' ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ།

འགྲུལ 'རྒྱལ' ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ།

འགྲུལ་པ ①ལམ་ལ་འགྲོ་འོང་བྱིད་
པའི་མིའི་སྒྲིམ་མིང་ལྟེ, གཞུང་ལམ་
གཅིག་གི་ཐོག་ལ་འགྲུལ་པ་བརྒྱ་འགྲོ་
སྟེང་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②སྤྱི་ནས་
འོངས་པའི་མིའི་སྒྲིམ་མིང་ལྟེ, མགྲོན་
ཁང་དུ་འགྲུལ་པ་རྒྱན་མི་འཆད་ལྟ་.....
བུ། ③རང་གྲིལ་དུ་འོངས་ནས་གནས་
སྐབས་སུ་འདུག་པའི་ཉི་གནས་དང་
ཤོགས་པོ་ལྟེ, ལོ་གསར་ལ་འགྲུལ་
པ་མང་པོ་འོངས་ལྟ་བུ།

འགྲུས བརྒྱུད་པ་བྱས་པའི་དོན་དེ་,
འགྲོ་སྟེལ་ལ་བརྒྱུད་འགྲུས་ཞེས་བཤོལ་
ཀྱིན་ཡོད་, དཔེར་ན་, རྒྱལ་རྒྱུད་ལ་
བརྒྱུད་འགྲུས་བྱས་ལྟ་བུ།

འགྲོ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ①ལུས་ས་ལ་ཁུལ་
ནས་ཐོག་འོག་བརྒྱུད་པའི་དོན་དེ་, ཏ་
ས་ལ་འགྲོ་ | བ་ལྷག་སྒྲིམ་ནས་འགྲོ་...
རྒྱལ་བྱས་ | འགྲོ་ལོག་བརྒྱུད་ལྟ་བུ།
【འགྲོས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ, ལུས་ས་ལ་
འགྲོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཤེས་ཐོན་པ་
རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་མ་ཤེས་པའི་.....
དོན་ཤེས་པར་བྱིད་པའི་དོན་དེ་, རིན་

འགྲོ་དགོས། | རིགས་པ་འགྲོས་ནས་
ཤིས་ལྟ་བུ།

འགྲོང (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

ལངས་པའི་དོན་དེ། བྱིན་ཏུ་འགྲོང་ལྟ་
བུ། 【འགྲོང་བུ།】 རི་བོད་ཡིག་གི་
དབྱེད་ས་ཡིག་ཞེ་མཆོན་པའི་རྟེན་
་་་ འདིའི་མིང་།

འགྲོད 'འབྱེད་' གྱི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་།

འགྲོམ 'བཀྲམ་' གྱི་ད་ལྟ་བ་།

འགྲོལ ① 'བཀྲལ་' གྱི་ད་ལྟ་བ་ ②

'འགྲོལ་བ' ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་།

འགྲོལ་བ ཆོག་དོན་གོ་དགའ་བ་གོ་
ལྟ་བར་བཤད་པའི་ཆོག་གི་མིང་ཞེ་

«ལུལ་རྟགས་» གྱི་འགྲོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ། ཆོག་བསྐྱུས་ན་ 'འགྲོལ་' ཞེས་འབྱི་
ཆོག་ཞེ་ དགའ་འགྲོལ། | དོན་

འགྲོལ། | ཆོག་འགྲོལ། | བཆོན་
འགྲོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འགྲོལ་

བཤད་】 རི་དོན་གསལ་བར་བཤད་
པའི་ཆོག་གི་མིང་ཞེ་ རོ་རྒྱུད་པས་

ལྟ་མོ་པ་ནམས་ལ་མོ་ལ་ཅི་བཞོལ་
ཚུལ་འགྲོལ་བཤད་བྱས་ལྟ་བུ།

འགྲོས 'འགྲོ་' ཡི་འདས་པ་།

འགྲོ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་

པ་དང་ད་ལྟ་བ་) ① ཤར་པ་ལྟོས་ནས་

ལར་རྒྱུད་པའི་དོན་དེ། འགྲོགས་པར་
འགྲོ། ལམ་ལ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 【མོང་】 རི་

འདས་པ་དང་བྱལ་ཆོག་ཞེ་ མོང་ནས་
ལུལ་ཏུ་བསྐྱེད་ས་ | མོང་ཞིག་ལྟ་བུ།

② རང་གནས་དང་བྱལ་ནས་ལུལ་.....
གཞན་ལ་བྱིན་པའི་དོན་དེ། ར་བཞོ་

གྲུ་ལ་འགྲོ་དགོས། | བྱིས་པ་རྒྱུ་བ་གྲུར་
མོང་ལྟ་བུ། ③ འཇུར་པའི་དོན་དེ།

དཔལ་འཇུར་གོང་འཕེལ་ཏུ་འགྲོ་.....
བཞིན་ཡོད། | ལྷགས་ཚོག་རེ་མང་ཏུ་

མོང་ལྟ་བུ། ④ ཤོར་པའི་དོན་དེ།
གསལ་བཟེའི་དོན་ཏུ་རྒྱོག་མོང་ཡང་.....

འཇུད་པ་མེད། | རྒྱག་འགྲོ་དགོས་
བྱུང་གསལ་བཟེ་བྱིད་དགོས་ལྟ་བུ།

འགྲོག (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) བཅུ་ཚུན་.....
འགྲོལ་བ་བྱས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་.....

གནས་པའམ་མཉམ་ཏུ་བྱ་བ་བྱས་.....
པའི་དོན་དེ། རྒྱགས་རན་ལ་མ་.....

འགྲོག། མིང་ན་ལ་འགྲོག་མི་བྱང་.....
ལྟ་བུ། 【འགྲོགས་】 རི་འདས་པ་ཞེ་

རྒྱུ་བ་ལྟོས་ལ་འགྲོགས་ནས་རྒྱུ་བ་གྲུར་
མོང་ | བ་དང་འགྲོགས་ནས་ལྷགས་.....

འཆོས། | ལུན་རིང་འགྲོགས་པའི་རྒྱོ་
མཇུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞེས་པ། 【ཚུན་ཚྱང】ནི་ན་ཚྱང་ཚུས་
པའི་ཚྱུ་བོ་དང་ཚུང་པ་ཞེ་ ཚུན་པོ་
དང་ཚུན་མོ་ཞེས་པའི་ཚྱུ་བ་ལྟས་པ།
ཚུང་པ (ཐུང་ཐུང་ལས་ཚྱུ་ད་ལྟ་པ)

●ལ་ལྟང་ཚུ་བོ་སྐྱེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཚུ་
རོལ་ལ་འགྲོ་བའི་དོན་ཏེ། དམར་
དམག་དང་མདོ་གཙང་བོར་བཅན་
ཀྱིས་ཀལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཀལ་】
ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ཞེ་
དམར་དམག་ཚུང་ཚྱུ་ད་ལྟང་མང་
པོ་བཀལ་དགོས་ | དམར་དམག་གིས་
རི་ཚུང་མང་པོ་བཀལ་ནས་ཡན་ཡན་
ལ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། 【ཚྱང་པ་】ནི་ཚུ་ལ་ཚྱུ་
ཞེ་ ཚུ་བོ་འདི་ཚྱུ་ལ་ཚྱུ་ལྟ་བུ། 【ཀལ་
རབས་】ནི་ཚུ་བོ་ཚེན་པོར་བཀལ་
སའི་མིང་ཞེ་ མ་ཚུའི་ཀལ་རབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཚྱང་ལས་འདས་པའི་
དོན་ཏེ། གསོ་རིག་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱེ་
པ་ལས་བཀལ་ | དཔལ་དར་ཆེ་བ་ཚུ་
ཆ་ལས་ཀྱང་བཀལ་ལྟ་བུ། ●ཚུའི་
ནང་ལ་སོང་བའི་དོན་ཏེ། ཏ་བོ་ཚུ་
ནང་དུ་བཀལ་ལྟ་བུ།

ཚུས་ 'ཚ' ལི་འདས་པ།

ཚུ (ཚུན་ཚྱང)མང་བའི་དོན་ཏེ། ཚུ་
ཚུ་ | ཡོད་ཚུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚུ་ཚྱུ་གས་ 'དུ' ལ་ཚྱུ་གས།

ཚུད་ ● (ཐུད་ཐུད་ལས་ཚྱུ་ད་ལྟ་པ)
ཚྱུ་ལས་ཐུགས་སྐྱེས་པ་མང་ཆག་པའི་
དོན་ཏེ། ལུས་ཚུད་ཀྱང་སེམས་པ་
ཚུད་ | མ་ཆ་རིང་ལུགས་ཚུད་ཅིང་ཚྱུ་
ཚྱུ་གས་རིང་ལུགས་དང་ལྟ་བུ། ●
(ཚུན་ཚྱང) དང་བའི་སྐྱེ་གས་ཞེ་
ལུས་ཚུད་པོ་ | དང་བ་དང་ཚུད་པོ་ |
ཚྱུ་མ་ཆང་གི་དང་ཚུད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

ཚུན་འབྱུང་པ རྒྱུ་ལྟ་གཞན་ལ་
འབྱེད་ནས་ཚྱུ་ཞིང་ མོ་མ་ལག་པའི་
དབྱིབས་ཅན་ མེ་ཏོག་ལྗང་སེར་ཚུང་
ཅུ་ཅན་ འབྱས་ཀྱི་ལའང་ཚུན་འབྱུང་
ཟེར་ཞིང་ དབྱིབས་རིམ་མོ་འཕྲ་འཛིང་
པོ་ རོ་མངར་ལ་ཚུར་བ་ཡིན།

ཚུམ་པ ལུས་ར་བའི་དངོས་རྒྱུ་སྐྱེ་
ལྟ་གས་ཐུད་ཀྱི་གཞན་ཆས་ཀྱི་མིང་།

ཚུར་ 'ཚུར་' ཀྱི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་།

ཚྱུ་བ 'དགོ་བ' ལི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་།

ཚྱུ་ངས་ 'དགོང་' ལི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་།

ཚྱུ་ད་ ● 'དགོ་ད' ལ་ཚྱུ་གས།

● 'ཚྱུ་ད' ལ་ཚྱུ་གས་པ་ལྟ་བུ།

ཚྱུ་ད་པོ་ ● (ཚུན་ཚྱང) <ཀ>འདུལ་
ཚྱུ་ད་པོ་ལྟ་བུ་པའམ་རང་གཞིས་ཚུབ་
པའི་དོན་ཏེ། ཏ་ཚྱུ་ད་པོ་ | དུ་ཚྱུ་ད་

པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་...
 'ཚིག' འབྲི་ཚིག་ལྟེ། ཉ་ཚིག་ | དུ་
 ཚིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། <ཁ> ལས་སྒྲོན་
 དང་བཅས་སྒྲུར་མ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ།
 ཚིག་གཡུང་ | སེ་བ་ཚིག་དང་སེ་བ་
 གཡུང་ | ས་ཚིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། <ག>
 ལུས་པ་ཆེ་བའང་སྤྱགས་ཆེ་བའི་དོན་...
 ཏེ། མི་ཁ་ཚིག་ | མྱ་ཚིག་ | ར་ཚིག་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② བྱ་ཚིག་གི་མིང་ལྟེ།
 མདོ་དབྱས་མཐོ་སྒྲུང་ན་ཡོད་པའི་བྱ་...
 ཆེན་པོ་སྤྱག་ཆགས་གི་བའི་ར་བཟུང་...
 བ་ཞིག་ཡིན།

ཚིག་མ ཉ་ཚིག་མ་ལྟེ། ཉི་ལུ་བཅའ་...
 བའི་ན་ཚིག་ཡོད་པའི་སྤྱི་སྤྱགས་ཚིག་...
 བའི་མིང་།

ཚིག་ལ ① (བྱིད་ འབྲི་ལ་ ལས་ ཚིག་༥)
 <ཀ> དམག་བརྒྱུ་བ་པའི་དོན་ཏེ། དག་
 ལ་ཚིག་ལ་ | དགའི་བཅའ་རྒྱུང་ལ་ལས་
 ཚིག་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ཁ> དགག་པ་
 ལྷག་པའི་དོན་ཏེ། ཚིག་ལ་ལན་བྱིད་
 པ་ | ལས་ཚིག་ | ལ་ཚིག་ | ལྷ་
 ཚིག་ | ར་ཚིག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
 'ཚིག་ལ' གི་སྤྱལ་ཚིག་། ③ 'ཚིག་ལ' གི་
 འབྲི་ཚིག་གཞན་།

ཐུ

ཐུ ① རི་དྲགས་སྤགས་འཛིན་བྱིད་གི་
 ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐུ་ཆི་ | ཐུ་
 ཐུ་ | ཉ་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཐུ་མ་གི་
 མིང་ལྟེ། ཡིག་ཐུ་(ཡིག་ཐུ་མ) |
 གསལ་ཐུ་ | དམ་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ③ ཐུ་ཁྱོན་སྤོངས་གཏོགས་སྤགས་གི་...
 མིང་ལྟེ། ས་ཐུ་ཆེ་ཆུང་ | ཐུ་ཆེ་
 བ་ | ཐུ་ཆེན་པོ་ | ཞིང་གི་འདེབས་
 ཐུ་ | ཐུ་བསྐྱིད་ | དགའ་སྒྲོན་
 ཐུ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ ཐུ་རིགས་
 གི་མིང་བརྒྱུས་པ་ལྟེ། ཐུ་སྒྲིང་ |
 ཐུ་ཡིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ⑤ གནའ་
 དཔེར་ 'ཐུ་གར་' ཞེས་པའི་མིང་...
 བརྒྱུས་ནས་ 'ཐུ' ཞེས་འབྲི་བའང་...
 ཡོད།

ཐུ་སྤྱེགས་ མིང་ཞིག་གི་ཆེ་བར་ཇེས་...
 གཞན་བསྐྱེས་པའི་འབྲུར་བྱིད་གི་ཇེས་
 མིག་ལྟེ། མེ་ལ་ཞེས་ན་འཇུ་ཞིང་འབྲུར་
 བག་ཡོད་པས་ ཐུར་བྱིད་བྱིད་ཆོག་།

ཐུ་ཁྱོན་ ས་སྤོངས་སྤགས་གི་མཐའ་...
 རས་མཐའི་བར་གི་རས་ཆེ་ཆུང་གི་...
 ཚད་གི་མིང་ལྟེ། ཐུང་གོའི་མངའ་
 སྤོངས་གི་ཐུ་ཁྱོན་ | ཁང་བའི་ཐུ་ཁྱོན་

དང་དམར་པོ་དཀར་པོ་སྐྱུ་མཁའ་མཁའ་
མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་
མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་
མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་
མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་

ལྷ་རྒྱུ འདས་ཅི་ཆེན་གྲོ་མིང་།

[illegible][illegible]

ཐུ་ཚེས་ བཀ་ལ་དཔར་པ་དང་མ་.....
ཆགས་པའི་མདོག་གི་མིང་ དཔེར་ན་
ཐུག་ཐུ་ཚེས་ཁེས་པ་ལྟ་བུ་

[illegible]

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ཐུ་ཡན་ 'ཡན་པ་' ར་ལྟེན།

ལྷ་པ (ལྷལ་ཆོག) ཙྴ་ཏ་ཙྴ་ལྷལ་
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་པ་ཙྴ་པ་ཙྴ་པ་ཙྴ་པ་...
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་...
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་...
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་...
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་...
 ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་ཙྴ་...

ལྷ་ལྟ་ ལམ་ཆེན་གྱི་མིང་།

མུ་ལྷན། ①ལྷན་གྱི་ཏུ་‘ཆེ་རིམ་’
 ཟེར་བའི་སྒོམ་ཏུ་དམར་བའི་མིང་།
 ཅེ། མུ་ལྷན་གྱི་ལྷན་གྱི་ཆེ་རིམ་ལ་
 ‘ཆེ་བ་ཁྱེད་ཀྱི་’ ཟེར། ②ཆེ་བ་ཁྱེད་ཀྱི་
 མུ་ལྷན་གྱི་མིང་།

ལྷ་མེད གྲི་ལྷ་དཀར་པོ་ལྷ་
 མེད་དམ་ལོ་རྒྱལ་མེད་ཀྱི་མི། གྲི་
 མེད་དམ་ ‘ལྷ་མེ’ ཞེས་པའི་……
 ལྷ་མེ་པོ་དང་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་
 ལྷ་མེ་པོ་པོ་ལྷ་མེ་པོ་ལྷ་མེ་པོ་……
 ལྷ་མེ་

‘सिद्धि’ अर्थात्

གྲུག ༡ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ཆ་
 བ) (ཀ) རྟག་པའི་རྟ་ཏེ། དཔྲུག་
 བས་གྲུག་པ། གྲིས་གྲུག་ལ་འབྲེལ་

བཟུན་དགོས། གར་མཁན་གོས་ཀྱིས་
བཟུན་ན་མཆོས། གར་མཁན་གྱི་ལུས་
གོས་ཀྱིས་བཟུན་ནས་ཕྱོགས་འཁྱམ་
ལྟ་བུ།

ཐུན་₂ ❶ བོ་ཐུན་གྱི་རྩམ་པ་ཞིག་གི་
མིང་། ❷ ‘ཐུན་ཆ’ ཞེས་པའི་མིང་
མཐའ་བཟུས་པ་ ❸ ཐུན་རག་གི་ཐུན་
གྱི་མིང་ལྟེ། རྟོན་ཐུན། རྩ་ཐུན།
གཞུགས་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུན་
ཅུང་】ནི་ཆོག་ཅུང་‘ཁྱུང་ཡང་འང་’
གསུམ་གྱི་མིང་ལྟེ། གཞེན་ལ་བྱམས་
ཁྱུང་དཔྱ་ལ་ཁྱུང་ལྟ་བུ།

ཐུན་ཆ མི་ལུས་དང་ཆོག་དངོས་ཡོ་
ཅུང་སྐྱེས་མཆོས་པར་བྱེད་པའི་ཆས་
གྱི་མིང་ལྟེ། གར་པའི་ཐུན་ཆ། ཁྱུང་
མེད་གྱི་ཐུན་ཆ། ཏ་ལ་ཐུན་ཆ་སྟེས་
ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་བཟུས་ན་‘ཐུན་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། བཟྱན་པའི་ཐུན་
ཆ། བཟྱན་ཐུན། བཅོས་པའི་ཐུན་
ཆ། བཅོས་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུབ་ ❶ ལུས་ཀྱི་སྒལ་ཆོགས་ཡོད་པའི་
རིས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐུབ་གཞུང་། ལུ་
པའི་ཐུབ་ཞིང་། ཐུབ་ལ་ཁྱུང་པོ་
འཁྱུར་ལྟ་བུ། ❷ མི་མངོན་པའི་མིང་
ལྟེ། ལྟག་ཐུབ། རི་ཐུབ་ན་ནགས་

ཡོད་ལྟ་བུ། 【ཐུབ་ཁྱུང་】1. མི་དང་
ཐུན་པོ་སྐྱེས་ཀྱི་ཁྱུངས་སྐྱེས་པ་.....
བཅོན་ནས་གཞན་ལ་རྟོགས་རམ་བྱས་
པའི་དོན་དེ། བཅོན་གཞོན་ཁྱུང་པའི་
ཐུབ་ཁབ་ལ་ང་ཆོས་ཐུབ་ཁྱུང་བྱེད་.....
དགོས་ལྟ་བུ། 2. མི་མངོན་པའི་ས་ན་
ཡོད་པའི་ཐུབ་རྟོགས་བྱེད་པ་ལས།

【ཐུབ་རྟོན་】1. ཡོད་རྟོན་བྱེད་ཆོག་
པའི་རྟོགས་རམ་བྱེད་པ་ལས་དེ། ཁྱུང་
གོའི་མི་དམངས་ཀྱིས་གཞུང་གཞོན་.....
ཁྱུང་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུབ་རྟོན་བྱེད་
དེས་ཡིན་ལྟ་བུ། 2. རྟོན་པའི་.....
གཞིའི་མིང་ལྟེ། ཏང་དང་མི་དམངས་
ནི་ང་ཆོས་ཡོད་རྟོན་ཁྱུང་པའི་ཐུབ་རྟོན་
ཡིན་ལྟ་བུ། 【ཐུབ་དམག་】ནི་གཞུལ་
རའི་ཐུབ་ཁྱུངས་ནས་རྟོགས་རམ་བྱེད་
པ་ལས་ཀྱི་དམག་ ❶ ཁབ་པའི་སྒོ་དང་
སྒྲུབ་ཁྱུང་ཡོད་པའི་སྒྲིག་ཁྱུངས་ཀྱི་.....
རིས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐུབ་རི། ཐུབ་
ཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུམ་ཚྭ་ ཚྭ་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
ཚྭ་རྟོག་གི་དབྱིབས་པལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་བཞི་
ཡིན་ཞིང་། ཁྱུང་ཟད་དུངས་ལ་མཛོག་
དཀར་བ་ཡིན། ཟས་ལ་བཅུབ་ན་ཕྱོ་
བ་བཟང་ཞིང་སྟན་པ་ཡང་བྱེད་ཆོག་

གི་བ་ལྟལ་བྱིད་ཀྱི་རྩལ་གིས་བྱུང་"
ཡིན།

རྒྱལ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

〈༡〉 དག་དང་མི་མཐུན་པའི་ཚུགས་
པམ་པར་བྱས་ནས་རང་ཉིད་མ་.....
ཉམས་པར་གནས་པ་ལྟེ། ར་ཆོའི་
དམག་དབུང་དག་ལས་རྒྱལ་ | གཡལ་
ལས་རྒྱལ་ | རྒྱང་བ་ནི་ཐུན་པ་ལས་
རྒྱལ་ | བདེན་པ་ནི་རྒྱན་པ་ལས་རྒྱལ་
ལྟ་བུ། 【རྒྱལ་ཁ】 རི་འཐབ་ཆོད་
བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོལ་པའི་.....
འབྲས་བུའི་མིང་ལྟེ། གསར་བརྩེའི་
དམག་འཁྲུག་གི་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཞེས་"
པ་ལྟ་བུ། 〈༢〉 གཞན་ལས་བྱུང་
བྱུང་འབྲགས་པའི་དོན་ཏེ། དཔལ་རང་
ནགས་རྩང་ལྟག་ལས་རྒྱལ་ལྟ་བུ།

❷ ‘རྒྱལ་ཁབ་’ ཅེས་པའི་ཆོག་བརྒྱུས་
པ། 【རྒྱལ་ཁབ་】 1. དབང་རྒྱུར་
མཁན་གྲལ་རིམ་གྱིས་དབང་རྒྱུར་བྱིད་
གྱི་ཆ་འཛུགས་སྟབས་དང་ཐུན་པ་ལྟེ།
དེ་ནི་དམག་དབུང་དང་, ཉེན་རྟོག་
པ་, བྱིས་ཁ་ཁང་, བཙོན་ར་སོགས་
གྱིས་སྐབ་པ་ཞིག་ཡིན། 2. རྒྱལ་ཁབ་
ཅིག་གི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མེས་
པའི་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱུང་སྐྱུང་བྱིད་ཅེས་པ་

ལྟ་བུ། 【རྒྱལ་ཁམས་】 1. ལྟལ་སྐ་
ཆེན་པའི་མིང་། 2. རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
གི་དབང་བརྒྱུར་པའི་མངའ་ཁོངས་།

【རྒྱལ་ཐུན་】 1. རྒྱལ་ཁབ་རྒྱང་བུའི་
མིང་། 2. བཀས་བཤོད་རྒྱུད་འཛིན་
གོང་མ་རྒྱལ་པའི་མངའ་ཁོངས་གི་རྒྱལ་
ཐུན། 【རྒྱལ་བ་】 1. ‘རྒྱལ་’ དང་
དོན་འདྲ་ལྟེ། དག་ལས་རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ། 2. ལངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་
ཆོས་ ‘ལངས་རྒྱས་’ ལ་རྒྱལ་བ་ཟེར།

【རྒྱལ་བོ་】 1. བཀས་བཤོད་རྒྱུད་"
འཛིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་"
མཛོ་ཤོས། 2. རྒྱལ་ཐུན་གྱི་དབང་
འཛིན་པ་མཛོ་ཤོས། 3. རྒྱལ་ཆགས་
གྱི་རང་གི་དག་ཤོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

གཙན་གཞན་གྱི་རྒྱལ་བོ་ | རྒྱུའི་
རྒྱལ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་རྒྱལ་བོ་
ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། 【རྒྱལ་མོ་】 རི་
བཀས་བཤོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་.....
ཁབ་དང་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་དབང་འཛིན་"
པ་མཛོ་ཤོས་སུ་རྒྱུར་པའི་བྱུང་མེད།

【རྒྱལ་ཆོལ་】 རི་གནས་སྐབས་རྒྱལ་.....
པོ་བྱས་པའི་མི། 【རྒྱལ་མཚན་】

1. གནའ་དུས་སུ་གཡལ་ལས་རྒྱལ་བ་
མཚན་པའི་དར་ཆ་ཞིག་། 2. ཆོས་

ལྷན་གྱི་དར་ཆའམ་ཉག་མཚན་.....
 ཞིག་。【ཆུལ་ཁྱི】ནི་ཆུལ་ཁབ་སྤྱི་ལོ་
 བར་དང་འཛམ་གླིང་གི་ཆུལ་ཁབ་.....
 རྒྱལ་སྤྱི་བར་གྱི་དོན་དེ་。 ཆུལ་
 ཁྱིའི་ཆེད་མ་ཞིག་ | ཆུལ་ཁྱིའི་གོ་
 བན་མ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་。 【ཆུལ་སྤྱིད་】
 ནི་ཆུལ་ཁབ་སྤྱིད་འཛིན་གྱི་དོན་。

【ཆུལ་སྤྱིད་】ནི་ཆུལ་ཁབ་གྱི་སྤྱིད་འཛིན་
 ལས་ཁྱད་མ་གཅི་བོ་གནས་པའི་གྲོང་
 ཁྱིའི་ཆུལ་ཁབ་。 ①ཆུ་སྤྱིད་ཀྱི་དར་བུ་
 གྱི་དར་གི་སྤྱིད་ཆོག་མ་ཞིག་གི་ཆུལ་ཁབ་.....
 ཞིག་，‘སྤྱིད་མ་ཆུལ་’ ཡང་ཟེར་。

【ཆུལ་ཁྱི】ནི་བོད་ཅིས་གྱི་ཁྱི་པ་པུ་
 བཞེས་པའི་ཆུལ་ཁབ་。

ཆུས ①(ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)ཆེར་
 འཕེལ་བ་དང་མང་དུ་འཕེལ་བའི་.....
 དོན་དེ་。 སྤྱི་གནས་དར་ཞིང་ཆུས་ |
 ཆུ་བོ་ཆུས་ | ཡར་ཆུས་ | འཕེལ་
 ཆུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。 ②(ཆུ་ཆོག་)
 ཞིག་པ་འཕེལ་མང་བའི་དོན་དེ་。 གཞུང་
 དོན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་ཆུས་པ་ | སྤྱིད་
 ཆ་ཏ་ཅང་མ་ཆུས་ | ཆོག་ཆུས་པུ་སྤྱི་
 རན་པ་ | ཆུར་ཞིག་ཆུས་པ་ཞིག་པ་
 སྤྱི་གནས་ལྟ་བུ་。

ཆུ ①དཔོན་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲེལ་བ་ལ་

ཆུ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཆ་ཆུ་དུ་གྱི་.....
 མིང་ཞིག་。 ཆུ་འབྲེལ་ | ཆུ་མེད་འབྲེལ་
 ལུ་འབྲེལ་མི་མེད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ་。 【ཆུ་
 མཚན་】 1. གནས་ལུགས་ལས་ཆུས་
 པ་སྤྱི་གནས་གྱི་མིང་ཞིག་。 སྤྱིད་མེད་ན་ལོ་
 ཉིག་མི་ཞིག་པ་འཛིན་ཆུ་མཚན་ཅི་རེད་...
 ལྟ་བུ་。 2. གནས་ལུགས་ལས་གནས་
 ཆུས་གྱི་མིང་ཞིག་。 ད་མེད་མ་ཆོག་པ་འདྲ་
 འཆོག་པ་འཛིན་ཆུ་མཚན་རྒྱལ་སྤྱི་.....
 བར་བཤད་ལྟ་བུ་。 【ཆུ་མཚན་གྱིས་】
 ནི་ཆོག་ལྟ་བུ་གཞིས་གྱི་མཚན་ལས་.....
 ཆུར་བའམ་ནི་ཆུ་དང་ཁྱེལ་ན་པུ་སྤྱི་.....
 ལུ་དང་ཆུ་བུ་ཁྱེད་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་.....
 ཆུ་དང་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་སྤྱི་གནས་.....
 མཚན་དེ་。 སྤྱི་བུ་ཆུར་མ་ལུས་པའི་ཆུ་
 མཚན་གྱིས་པས་པ་པ་ཞེས་ལྟ་བུ་སྤྱི་ |
 བས་པ་པ་ཞེས་ལྟ་བུ་པ་ནི་སྤྱི་བུ་ཆུར་
 ཞིག་པ་དར་མ་ལུས་པའི་ཆུ་མཚན་.....
 གྱིས་མེད་ལྟ་བུ་。 ③ཆོར་ཆུ་གྱི་མིང་
 ཞིག་。 ཆུ་ཆུ་ | གཞུང་ཆུ་ | ཆུ་ཆོར་ |
 ཆུ་ཆུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。 ④དཔོན་ཆུ་
 པུ་ཁྱེད་གྱི་ལས་ཆོན་མ་ལུས་པའི་.....
 དཔོན་ཆུ་གྱི་མིང་ཞིག་。 པས་ལྟ་བུ་ཆུ་
 གཞིག་ | བགས་པ་སྤྱི་གྱི་གཞིས་ | ཆུ་
 ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。 ⑤ཁྱིད་དམ་དུས་

སའི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཟུགས】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། ཅུ་བཟུགས་ནས་རྒྱལ་
ཡལ། ། སར་ཁྱེན་རྒྱལ་ལ་བཟུགས་ན་
ཆར་འབབ་ལྟ་བུ། 【ཆུགས་】ནི་རྒྱལ་
ཆོག་ལྟེ། ཆུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ། ❶ ཆོང་
རྩལ་ཉི་མ་ཁན་མང་བ་དང་དུལ་.....
ལོར་སྐྱེས་ཐུན་མོང་དུ་བཞོལ་བའི་...
དོན་ཏེ། ཆོང་བཟུགས། ། རྒྱལ་
ཁབ་སོ་སའི་བར་ལ་བཟུགས་པའི་.....
དུལ་ལོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཁྱེན་ལ་
‘ཁར’ ཆུར་ན་གཞན་གྱིས་བཞད་པའི་
ཆོག་རྩལ་ལྟ་བུ་འོ་ཆོད་གྱིས་འབྲངས་པ་
ལྟེ། མི་རན་གྱི་ཁར་རྒྱག་མི་རུང་།
རན་པའི་ཁར་བཟུའ་ན་མཐའ་ མཆུག་
ལུང་ལ་རྒྱུར་ལྟ་བུ།

ཆུགས་ ❶ རྒྱལ་ཆོང་སྐྱེས་གཏན་.....
མཐ་གྱི་ཆོད་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ཆོད་
ལྟ་བུ་པའི་ལུ་བའི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་གྲུ་
སྐད་ལྱག་ཆུགས་ལྱངས། ། རྒྱལ་གྲུ་
ཆོན་མོར་ཆུགས་ལྱད་ལྟ་བུ། ❷ ཁར་
པའི་གཏུང་མའི་སྐྱ་འགྲེལ་བུ་ལྟེ།
ཕྱིང་ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ❸ ‘ཆུག’
གི་རྒྱལ་ཆོག་

ཆུད (ལྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
བ)ལྟ་བུ་འབྲེལ་བར་ལྱེད་པའི་དོན་ཏེ།

ཆུད་ལྱེད་གྱིས་ནད་ཆུད་དགོས་ལྟ་བུ།
མ་འོངས་པར་‘བཟུང’ དང་, འདས་
པར་‘བཟུངས’ , རྒྱལ་ཆོག་ལ་‘ཆུངས’
འབྱེ།

ཆུངས་ ❶ མི་ཆུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་
རྒྱ་ལྟ་བུའི་པོའི་ནད་ལ་ཆགས་ནས་.....
ཡར་ཁྱེ་ལྱད་པ་དང་འབྲེལ་ལྱེད་པའི་...
དངོས་པོ་དཀར་པོའི་མིང་ལྟེ། སལ་
སྐད་དུ་‘སྐལ་ནག’ ལྱང་ལེར། དེ་
ནི་ལུས་ཀྱི་རིག་ཆོར་ལྱད་པར་སྒྲེལ་.....
ཞིང་, ལྱད་པའི་རར་ལྱང་ལུས་ཀྱི་ཆ་
སོ་སོར་སྒྲེལ་པའི་ལམ་གལ་ཆེན་ཞིག་...
ཡིན། ❷ ‘ཆུད’ ལ་རྒྱལ་།

ཆུད ❶ ཆུད་པ་ལྟེ། རབས་ཀྱི་པའི་
མིང་། དཔེར་ན། ཅུའི་ཆུད་པ་—ཅུ་
ཆུད། ལུག་གི་ཆུད་པ་—ལུག་ཆུད།
མཛེ་ཆུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མི་
རབས་ཀྱི་པས་དང་དུ་ལྱངས་པའི་མི་...
རབས་ཁྱེན་པའི་ལོན་ཏན་སྐྱེས་ཀྱི་...
མིང་ལྟེ། ལག་ཅེས་ཀྱི་ཆུད་པ་འཛེན་
ལམན། ། མེས་རྒྱལ་གྱི་གསོ་བ་རིག་
པའི་ཆུད་འཛེན་ལམན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❸ གཞུ་འབྲེལ་བུ་ལྟེ། ཆུད་པ་དང་,
པི་མང་སྐྱེས་པོ་ལ་ཆགས་ཀྱི་སྐྱ་གི་སྐྱ་...
འཁྱེན་ལྱེད་ཀྱི་ཆུད་པའི་མིང་ལྟེ། གཞུ་

རྒྱུན་ | སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་རྒྱུན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

【རྒྱུན་མང་】ནི་སྤྱི་མཆོད་དང་ཉམས་ལུ་...
ར་སྐྱེས་སྤྱི་མཆོད་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མིང་།

❶ མིའི་མེས་པ་གྱི་ཁྱེད་པ་ལ་བྱུང་...
འགྲོས་རྒྱུང་ཆོར་བྱུང་པའི་རྒྱུ་པའི་...

མིང་ལྟེ། མི་མེས་རྒྱུང་དང་པོ་ | རྒྱུ་
པ་མེས་པ་རྒྱུང་དང་པོ་ | དན་པ་...

མེས་པ་རྒྱུང་འབྱོན་པོ་ | མེས་རྒྱུང་
གྱིས་བཟུས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

❷ གཞུང་
ཕུགས་གྱི་མིང་ལྟེ། གས་པ་རིག་པའི་
རྒྱུང་ | མཐོན་གྱི་རྒྱུང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་...

བུ་། ❸ གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་
པའི་དངོས་པོའི་མིང་ལྟེ། ར་རྒྱུང་ |

རི་རྒྱུང་ | ཁང་རྒྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

❹ སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཕུགས་གྱི་ནང་གི་
གསལ་ཐུགས་ཞེས་པའི་ཆོས་གྱི་དཔེ་...

ཆའི་མིང་ལྟེ། མདོ་རྒྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱུན་ ❶ བར་མ་ཆད་པར་འབྲེལ་པའི་
དངོས་པོའི་མིང་ལྟེ། རྒྱུན་ | རྒྱལ་

རྒྱུན་ | རྒྱུན་རིང་པོ་ | རྒྱུན་མ་ཆད་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

❷ (བརྒྱན་ཆོག་)
བར་མ་ཆད་པའི་དོན་ཉི། རྒྱུན་པར་
སྤྱོད་རྒྱུང་བུས་ | རྒྱུན་རྒྱུན་མ་ཉིད་ཏུ་

འབད་པ་བུས་ | རྒྱུན་ཏུ་ཅལ་རྒྱུང་
བུས་ | རྒྱུན་ཆགས་ཏུ་སྤྱོད་རྒྱུང་བུས་

ལྟ་བུ་།

རྒྱུས་ ❶ གནས་ཚུལ་དང་ལོ་རྒྱུས་...
སྐྱེས་གྱི་མིང་ལྟེ། ལམ་རྒྱུས་ཡོད་ |

མི་རྒྱུས་ཡོད་ | མི་ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པ་...
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

❷ ‘བརྒྱ’ མི་སྤྱལ་
ཆོག་།

རྒྱས་པ་ ག་གནད་གྱི་ལྟ་མཐོན་རྒྱས་པ་
དང་འབྲེལ་པའི་ཁག་མདོག་མེད་རྒྱ་...

ལྟ་མཐོན་མེད་མིང་ལྟེ། ལུལ་སྐད་ཏུ་ ‘རྒྱས་’
སྐྱེ་ཡང་ཟེར་།

རྒྱ འབྲིག་པ་རྒྱུང་པའི་ལུལ་སྐད་གྱི་...
བན་ལྟེ། མ་འོངས་པ་ལ་ ‘བརྒྱ’ དང་

འདས་པར་ ‘བརྒྱས་’ , སྤྱལ་ཆོག་ལ་
‘རྒྱས་’ འབྲི་།

རྒྱུགས་ ‘བརྒྱག་’ མི་སྤྱལ་ཆོག་།

རྒྱུང་ (ལྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་)
ཀོ་བཤམ་དང་རས་སྐྱེས་གྱི་ལྱིད་ཅི་

ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་འཁེན་པའི་དོན་...
ཉི། ཀོ་བཤམ་པས་ཀོ་བ་རྒྱུང་གིན་...

འབྲེལ་ | ཀོ་བ་རྒྱུང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་།

【བརྒྱུང་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ།
ར་གས་པ་བརྒྱུང་དགོས་ | བརྒྱུང་བྱའི་

ར་གས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【བརྒྱུངས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཀོ་བ་བརྒྱུངས་ནས་

མཉེན་ལྟ་བུ་། 【རྒྱུངས་】ནི་སྤྱལ་ཆོག་

ਸ੍ਰੀ ਯੁਕਤਿ ਕੀਰਤਨ।

མཉམས་ལུ་བ་དང་དཔེ་མ་རྣམས་འཇུག་...
 སའི་ཡོ་བྱད་དེ་མི་བས་ལུ་བཞི་མའི་ལྷ་...
 ཡིང་ལྷེ་ སྒྲིང་སྐལ་ | སྒྲིང་སྐལ་ |
 ལྷགས་སྐལ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་

མཉམ་པ་ (ཐུན་ཚིག་) བསམ་གྱི་བཅའ་
བ་གཉིད་ཟབ་པ་ལས་ཐུང་རིང་བའི་.....
དེ་ཀྱི་ གྱི་མིན་རྒྱ་མཉམ་པ་ | མི་
མཉམ་མཉམ་པ་ཁྱིམ་པ་ལྟ་བུ།

མཎ ❶ དཔག་འདུག་པའི་ཁང་.....
 བའམ་རས་གུར་གྱི་མིང་ཟེ། དཔག་
 མཎ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གྱི་ཚོགས་ཆིང་
 བར་ལྷ་ཆེན་དང་དཔོན་པོ་འདུག་.....
 པའི་ཁང་བའི་མིང་ཟེ། མཎ་བ།
 མཎ་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཚོས་ལྷགས་
 གྱི་དཔོན་པའི་མིང་།

སྐལ་པ་ མི་དང་སྐལ་ཆལ་པ་ཀྱི་སྐལ་
 ར་པ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མིའི་སྐལ་པ་ | རྒྱུ་
 སྐལ་པ་ཞེས་པ་སྟེ། མིང་མཐའ་
 དཀྱུས་ན་ 'སྐལ་' ཞེས་འབྲི་ཆལ་ལྟེ།
 བོད་བྱུང་སྐལ་མ་ཞེས་པ་སྟེ།

【མལ་ཆེགས་】ནི་མི་དང་ཕྱག་ཆགས་
མལ་ཆེན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོས་གྱི་འདེགས་
ཐུན་ཕྱས་པ་གཙུག་པའི་མིང་།

[illegible][illegible]

ཐུག (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བ)
 དམིགས་ལུལ་ཞིག་འབྱུང་ཆེད་རུ་བྱས་
 རེ་རིང་རུ་བཟང་བའམ་གནས་སྐབས་
 ཐུམ་འགྲོ་བར་འབྱུག་པ་སྟགས་ཀྱི་.....
 རྟན་ཏེ། དཔལ་སྟོགས་པོ་ལ་ཐུག་གིན་
 ཡོད། རུས་ཆེད་ཀྱིས་མི་ལ་ཐུག་མི་...
 གྱིད། ཐུག་ལ་བརྟེན་ཞེས་པ་སྟ་བུ།

【འཇུག་】ནི་མ་འོངས་པ་མེད། འཇུག་
ལ། ལྷོགས་པོ་པ་འཇུག་དགོས་ལྟ་ལུ།
【འཇུགས་】ནི་འདས་པ་མེད། འཇུགས་
པའི་ཏུས་ལུན། འཇུགས་ནས་ལུན་
པོར་ལོན་ལྟ་ལུ། 【ཇུགས་】ནི་ཇུག་
མེད་མེད། ཏ་པ་ཇུགས་དང། ཇུགས་
ཏིག་ལྟ་ལུ།

॥ ५५ ॥ 'य' वा 'य'।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ཡུང་མོ་ ཡུང་མོ་མ་ནི་མཁུ་པའི་.....
ཡུང་མོ་ཡིན།

[illegible]

ཐུང་པའི་རྟུ་འཕེན་བྱེད་ཅིག་

ཐུང་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ཐུང་"མཐུན་ཏུ་ལྷན་པའི་དོན་དེ་ ཐུང་ཆས་ནས་སྐྱེད་པ་ཐུང་ལྟ་བུ། **【ཐུང་པོ་】** རྟུ་ཐུང་མཐུན་ཏུ་ལྷན་པའི་དེ་ཐུང་པས་དེ་ ཐུང་ཐུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུལ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་པ་དང་ཐུལ་ཆོག་) ① དངོས་པོ་གཞི་འབྲེལ་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་ ཐུང་གིས་ཐིང་ཐིང་ཐུལ་པར་བྱེད་ | ཐུལ་ལ་ཁན་ | ཐུལ་ཅིག་ལྟ་བུ། **【ཐུལ་】** རྟུ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེ་ ཐུལ་བྱེད་ཅོད་ | ཐིང་ཐིང་མ་ཐུལ་ལྟ་བུ། **【ཐུལ་བྱུགས་】** རྟུ་ཐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཐུལ་པས་ལྷན་ཀྱི་མིང་མེ་ གསལ་པ་ཐིང་ཐུལ་བྱུགས་ | འབྲེལ་འཁོར་ཀྱི་ཐུལ་བྱུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② འཇུག་ཐུང་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་ གསལ་པ་ཐིང་ཐུང་ཐིང་ཐུལ་ལྟ་བུ།

ཐོ་ཐུང་ 'ཐོ་ཐུང་' གི་འབྲི་ཚུལ་"གཞན་

ཐོ་ཐུ ཐོ་ཐུང་ཏུ་འཕྱེད་

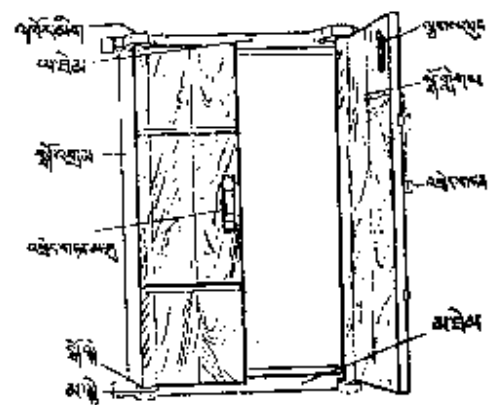
ཐོ་ཐུ་ཐུང་ ཁང་པའི་ལོགས་ཀྱི་ཉི་འོད་དང་ཐུང་ཐུང་པའི་མིང་

ཐོག་པ་ གར་ཀྱི་ཉམས་པ་ཐུང་ཀྱི་ནང་

གི་ཐོག་པའི་ཉམས་དེ་ དགའ་ཞིང་ཆགས་པའི་ཐུང་ཀྱི་ནང་འཇུག་ཀྱི་"མིང་ ཐོང་ ཐོག་ཉམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོར་ ① ཐོར་དང་ཐུན་མང་གི་ཐོར་ཐོར་ཐོར་ ཐོར་ ཐོར་ཐོར་ལས་ཐོར་ཐོར་ཐོར་པ་ | ཐོར་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② གཞན་དཔང་ལ་མི་བརྟེན་པའི་དོན་དེ་ ཐུལ་ཁབ་ཐོར་ཐུགས་ | ཐོར་ལངས་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཐོ་ ① ཁང་པར་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་"འཇུག་ཐོར་མིང་མེ་ ཐོ་ཐོ་ | ཐོང་ཐོ་ | ཐོ་ཐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐོ་ཁང་】** 1. ཐོར་ཐོང་ཀྱི་ཁང་པའི་མིང་ 2. ཐོ་ཐོང་འཇུག་པའི་ཁང་པའི་མིང་

ཐོ་

【ཐོ་ཐོང་】 རྟུ་ཐོར་གཡས་གཡོན་ཀྱི་"ཐིང་ཐོགས་ཐོན་པ་ཐོངས་དེ་ 'ཐོ་འབྲེལ་' ཡང་ཐོར་ **【ཐོ་འཕར་】** རྟུ་ཐོ་ཐོང་བྱེད་ཀྱི་ཐིང་ཐོགས་ཀྱི་ཐོགས་"གཞན་

མེ་ཉལ་དཀར་པོ་ཅན་, མེ་པའི་རྟོག་
པོ་འདུལ་སྟེ་ཅན་ཟེས་ན་རྟོ་མེ་ཞིང་གི་
ཆེ་བ་ཟེས་ཀྱི་མོད་ཡ་ཅིད་པ་དེའི་མིང་
ཉལ་པ་མཐའ་བཟུལ་ན་ 'མོག' ཅེས་.....
འབྲི་ཆོག་ཟེ་: མོག་ཟུ | མོག་ཟུན་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ་

མོགས 'མོག' ལ་ལྟས་

མོང ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)

མེ་ཉེང་དུ་བྱུང་གིང་སོགས་ཐུངས་.....
པའི་དོན་ཏི་: མེ་ལ་སོལ་བ་མོང |
བྱུང་གིང་མོང | མེ་མོང་བརྒྱབ་ལྟ་བུ་

② 'མོ་ང' ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་.....
བཟུལ་བ་: 【མོང་གི】 བོ་མོ་ངའི་ནང་
གི་གཤེར་ཁུའི་མིང་

མོང (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ) ཁྱེ་ཅམ་སོགས་རྟོག་པོ་བྱས་.....
པའི་དོན་ཏི་: ཟན་མོང་ལྟ་བུ་

【བམྱང】 བོ་མ་འོངས་པ་ཟེ་: བམྱང་
བྱའི་ཟན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་: 【བམྱངས་】
བོ་འདས་པ་ཟེ་: ལག་པས་ཟན་.....
བམྱངས་ལྟ་བུ་: 【མོངས་】 བོ་ཁྱལ་ཆོག་
ཟེ་: ཟན་མོངས་ཤིག་ལྟ་བུ་

མོངས 'མོང' ལ་ལྟས་

མོམ ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ) མིད་ལ་ཡང་ཡང་བྱན་དུ་འཇུག་པ་

ཟེ་: བཟོད་མོམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་: མ་འོངས་
པ་ལ་ 'བམྱམ' འབྲི་ཟེ་: བམྱམ་བྱ་
བམྱམ་བྱ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་: འདས་པ་ལ་
'བམྱམས' དང་ཁྱལ་ཆོག་ལ་ 'མོམས' འབྲི་
ཟེ་: བཟོད་པ་བམྱམས | བཟོད་
པ་མོམས་ཤིག་ལྟ་བུ་: ② སངས་བྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱོ་སེམས་ཆེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའམ་དེ་ལྟར་ཁྱེད་པའི་ཆོ་ག་...
ཞིག་གི་མིང་

མོམས 'མོམ' ལ་ལྟས་

མོར ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ་དང་ཁྱལ་ཆོག) <ཀ> བྱར་གིང་
ཆུར་གཏུས་ནས་ཁན་ད་བྱས་པའི་དོན་
ཏི་: བྱ་རམ་མོར་ཁྱེད | བྱ་རམ་མོར་
ལའན | བྱ་རམ་མོར་ཅིག་ལྟ་བུ་

【བམྱར】 བོ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་ཟེ་: བམྱར་བྱའི་བྱ་རམ | བྱར་གིང་
གཏུས་ནས་བྱ་རམ་བམྱར་དགོས | བྱ་
རམ་བམྱར་ནས་ཟོས་ལྟ་བུ་: <ཁ> ལུལ་
མོད་དུ་མོད་ཁ་ཐུབ་པའི་དོན་ཏི་:

དཀར་པོལ་ཁ་མོར | ར་མ་ཁ་མོར་
ལྟ་བུ་: ② 'མོ་ཅ' ཞེས་པ་བཟུལ་ནས་
འབྲི་ཆོལ་ཏི་: མོ་ཅ་འབྲི་ལ་མོར་འབྲི་
ཟེས་བ་ལྟ་བུ་: ③ 'མོར་མ' ལ་ལྟས་

མོར་མ ① (ཁྱེད་ཆོག) ར་བ་ལྟ་

‘ཆུ’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཅི། ཆུ་གས་ཀྱི་
 ཆུ་དེ་ལ་ཆུ་གས་ཆུ་དེ་ ཟེར་བ་ ལྟ་བུ།
 ཆུ་ གཞན་བཟུ་བར་ཆུ་དེ་པའི་གཡོ་.....
 ཆུ་དེ་ཀྱི་མིང་ཅི། གཡོ་ཆུ་ཞེས་བ་ ལྟ་
 བུ། 【ཆུ་མ】 བྱི་མིག་འབྲུལ་བར་ཆུ་དེ་
 པའི་ཆེད་མ་དུ་གས་ཀྱི་གུ་མིང་ཅི།
 ཆུ་མ་ལའན། ཆུ་མའི་ཆེད་མ་ཞེས་བ་
 ལྟ་བུ། 【ཆུ་འབྲུལ】 བྱི་ཆུ་ཆུ་དེ་
 བཟད་པའི་འབྲུར་བ་ཆུ་ཆོག་ཀྱི་.....
 མིང་ཅི། ‘ཆུ་འབྲུལ’ ཡང་ཟེར། 【ཆུ་
 ཅལ】 1. གནའ་དབེར་ཆུ་དེ་བ་.....
 རྩམ་པའི་ཕུས་ཅལ་ལ་ཆུ་ཅལ་ཟེར་.....
 ཏི། ཆུ་ཅལ་བྱ་ཆུ་ཅ་བཞི་ཞེས་བ་.....
 ལྟ་བུ། 2. ད་ཆུ་མྱོས་གར་དང་ཆུ་.....
 དབྱངས་ཆུ་གཞན་ཆུ་གར་ མྱོས་
 བཟུན་ ཆུ་དང་ཆུ་ཆོག་མ་བཅད་ཆུ་ག་
 སྟོན་ཀྱི་ཆུ་མིང་། [པོ་ཡིན།
ཆུ་ག་པོ་ ཆུ་པོའི་པ་བྱི་ཆུ་དེ་པའི་ཆུ་ག་
ཆུ་ག་པོ་ ཆུ་པོའི་པ་བྱི་ཆུ་དེ་པའི་ཆུ་ག་
 པོ་ཡིན།
ཆུ་དང་ ‘ཆུ་དང་’ ཀྱི་འབྲི་ཆོལ་གཞན།
ཆུ་དང་ (ཆུ་དེ་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ཆུ་པ་
 དང་ཆུ་ལ་ཆོག) ❶ ལས་ཕུགས་དང་ར་
 པོ་ནམ་པ་ཆུ་གས་སྟོན་པ་འབྲུར་ཆུ་ག་.....
 འབྲུར་དུ་ འབྲུག་པའི་དོན་ཏི། ས་

ཞིང་གི་ལས་ཕུགས་ཆུ་དེ་པའི་ལས་.....
 འབྲུལ། ཆུ་དེ་དང་ཕྱོགས་ཆུ་ཆུ་དེ་
 གཏེར་དོ་བཟུས་ནས་ཆུ་གས་ཆུ་ཆུ་དེ་.....
 བ། རས་ཀྱི་ལོ་དོག་ཆུ་དེ་དེ་དེ་ ཏི་
 པའི་ཁ་ལོ་ཆུ་དེ་ལའན། ཁང་པའི་
 དེ་ཕུགས་ཆུ་དེ་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བཟུར་དོ་
 མ་ལོངས་པ་དང་འདས་པ་ཅི། བཟུར་
 རྩམ་ལས་ཕུགས་ ཞེར་དབང་ལས་.....
 ཕུགས་བཟུར་དགོས། ཞེར་དབང་ལས་
 ཕུགས་བཟུར་ནས་ཆུ་མོང་པ་དབང་
 པའི་ལས་ཕུགས་བཟུགས། འབྲུར་ལུན་
 གལ་རིམ་ཀྱི་བསམ་པ་བཟུར་ནས་.....
 འབྲུར་མེད་གལ་རིམ་ཀྱི་བསམ་པ་.....
 བཟུང་ལྟ་བུ། ❷ ལོ་ཅ་ཆུ་དེ་པ་ཅི། ཆུ་
 མིག་གི་དཔེ་ཆ་བོད་མིག་ཏུ་བཟུར།
 ཆུ་སྐད་ཀྱི་དོན་བོད་སྐད་དུ་བཟུར།
 «གུང་ཁན་ཏང་གི་བསྐྱེད་སྐྱོང་གཞུང་»
 བོད་མིག་ཏུ་བཟུར་ལྟ་བུ། ❸ དབང་
 དུ་བཟུས་པའི་དོན་ཏི། ‘དབང་’
 ལ་ཆུ་སྟོན། ❹ རོ་ལོ་མོ་སྟོན་ལས་སྐད་
 ཀྱི་འབྲུར་བ་ཆུ་ཆོག་ཀྱི་འབྲུར་དུ་བཟུག་
 པའི་དོན་ཏི། རབ་ཆུ་མཐོན་པའི་
 མིང་ཆུ་ཆུ་དེ་ལའན་པ་ཞེས་བ་ ལྟ་བུ།
 ❺ གངས་ཀ་ཞིག་གངས་ཀ་གཞན་ཞིག་
 གི་ལྷོ་ཁ་ཁ་ལས་ཆུ་གཞིལ་པའི་དོན་.....

ཏི་ ཅུག་གིས་གསུམ་བརྒྱུད་ན་པཱ་.....
 བརྒྱུད་ཡིན་ལྟ་བུ། 【བརྒྱུད་བྱ】ནི་
 ཅུག་གིས་གསུམ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཆ་.....
 བཞག་ན་གྲངས་ཀ་གསུམ་ནི་བརྒྱུད་བྱ་
 ཡིན། 【ཆུར་ཆུང་】ནི་ཅུག་གིས་གསུམ་
 བརྒྱུད་པ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཅུག་ནི་ཆུར་
 ཆུང་ཡིན། 【ཆུར་ཐབས་】ནི་མང་
 ཁུང་འདྲ་བའི་གྲངས་ཀ་དུ་མ་སྟེ་.....
 མཐུད་དུ་སྟོན་པའི་ཆུར་ཐབས་ཀྱི་.....
 ཆུར་ཆུང་ལ་ཆུར་ཐབས་བདེ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་
 བ་གྲངས་ཀ་གཉིས་ཅན་ལྟ་བུ་མཐུད་
 དུ་སྟོན་པ་ལ་ཆུར་གཉིས་བརྒྱུད་ན་.....
 བརྒྱུད་ཞེས་པའི་ཆུར་ཐབས་སྟུང་ཆོག་.....
 པ་ལྟ་བུ་ལོ། འདི་ལ་‘ཆུར་ཆུང་’ གྲང་
 རེར། 【བརྒྱུད་གྲངས་】ནི་གྲངས་ཀ་.....
 གཉིས་སྟེ་དུ་ལས་ལན་ཆུན་བརྒྱུད་.....
 ནས་ཐོབ་པའི་གྲངས་ཀ་ལ་བརྒྱུད་.....
 གྲངས་ལེར། 【ཆུར་ཉགས་】ནི་ཆུར་
 ཐབས་ཀྱི་ཉགས་ ‘X’ འདིའི་ཡིང་།
 ●གར་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཀྱི་.....
 ཉགས་སྟེ་ཆོགས་བརྒྱན་པ་སྟེ། གར་
 བརྒྱུད་ | གོ་མ་ཉགས་ཆུར་ལྟ་བུ། ●
 མར་བརྒྱུད་པའམ་བརྒྱུད་པའི་དོན་.....
 ཏི། གཞོད་འཆོ་དག་ལ་བརྒྱུད་ལྟ་
 བུ།

ཆུར་སྐ་དང་ཆུར་པ་སྟོན་པ་ཀྱིས་.....
 བརྒྱུད་པའི་ཞིང་དོག་ལ་ཆུང་ཡིང་.....
 བའི་ཆུང་ཀྱི་ཡིང་། 【ཆུར་ཆུང་】ནི་ཆུང་
 ཆུང་ལ་ཞིང་ཆེ་བའི་ཆུར་ཡིང་།
 ཆུར་ཆུང་ཆུར་ཆུང་ཡིང་། [གཞན་
 ཆུང་བྱ] ‘ཆུང་བྱ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
 ཆུར་ཆུང་ (ཆུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
 དང་ཆུར་ཆུང་) འབྲེལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་
 དོན་ཏི། དེད་གཉིས་འཆུ་རེས་བྱས་ན་
 སྐ་ཁྲི་རང་སྐ་ལ་ཆུར་ཆུང་ | ཆུར་
 མཐུན་ | ཆུར་ལ་ཁད་བྱས་ | ཆུར་ཅིག་ |
 བཅན་ཆུར་ཡིང་སྟགས་ཆུར་ཅིག་སྟེ་.....
 བུ། 【བརྒྱུད་】ནི་མ་ཁོངས་པ་དང་
 འདས་པ་སྟེ། བརྒྱུད་བྱ | ཁྲི་རང་སྐ་
 ལ་བརྒྱུད་ནས་མནན་ལྟ་བུ།
 ཆུར་པ་ ‘ཆུར་པ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
 ཆུར་ཆུང་ ●གནད་དུས་དམག་འབྲུག་
 ཆུག་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་དག་.....
 བཅན་རྒྱང་ལ་འཕྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ལོ་བྱད་
 ཅིག་གི་ཡིང་སྟེ། ཆུར་ཆུང་རྒྱ་ | ཆུར་ཆུང་
 མདའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ● ད་ལྟའི་མེ་
 ཆུར་ཆུང་ཀྱི་ཡིང་སྟེ། ཆུར་ཆུང་ཆུར་ཆུང་ |
 ཆུར་ཆུང་མདའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུལ་
 སྐད་དུ་‘མེ་ཆུང་ཆུང་’ ཡང་ལེར།
 ཆུར་སྐ་ ‘ཆུར་གི་ཆུར་ཆུང་།

དང་སྤྱལ་ཆིག) ❶ཐོག་ཐོག་རྗེ་བཞིན་
འགྲོར་བཅུག་པའི་དོན་དེ། ཐུར་ལ་
བལ་རྩི་མེད། བལ་ལ་ཐུ་ཐུ་མེད་པ།
ཐུ་ཐུ་མེད་ལ་མཐན། བལ་རྩི་མེད་ལ་མཐན།
བལ་རྩི་མེད་ཆིག་ལྟ་བུ། 【བཟུལ】ནི་
མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེད། བཟུལ་
བྱའི་བལ་རྩི། བཟུལ་དགོས། ཐུས་
པས་ཐུང་བུ་བཟུལ་ནས་བཙེ་ལྟ་བུ།

❷རིལ་བུ་བྱས་པའི་དོན་དེ། ཐུན་ཕྱི་
རིལ་བུ་བཟུལ་ལྟ་བུ། ❸ཐུང་པ་དང་
ཐག་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱ་བྱས་པ་མེད།
ལལ་ཐག་མེད། གསོ་ཐག་བཟུལ་
ནས་ཐོན་ཕྱིད་བྱས་ལྟ་བུ།

ཐུག (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་ལ)

❶བརྟུ་བའི་དོན་དེ། གནའ་དཔེར་
བྱད་གིང་ཞིག་ཐུགས་དང་ཞིས་པ་ལྟ་
བུ། མ་འོངས་པར་‘བཟུག’དང་
འདས་པར་‘བཟུགས’ ཐུལ་ཆིག་ལ་
‘ཐུག’ ཞིས་འབྱེ། ❷ལལ་སྐད་དུ་ཉར་
ཆགས་བྱས་པའི་དོན་དེ། ཅ་ལག་ཐུག་
པ། ལ་ཞིང་ཐུག་པ་ཞིས་པ་ལྟ་བུ།

❸དཀོས་རྩལ་སྤྱོད་ཐོབ་རིགས་བཅག་
ནས་དུམ་བུ་མང་བོ་བྱས་པའི་དོན་དེ།
རྩི་ཐུག་པ་ཞིས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས ‘ཐུག’ ལ་ལྟོས།

ཐུང་ ❶མིའི་གཏམ་ཐུང་བརྗོད་བྱས་
བྱས་པའི་ཆོས་རིག་གི་ནམ་པ་ཞིག་གི་
མིང་མེད། ཐུང་དཔེ། ཐུང་ཐུ་ཞིས་
པ་ལྟ་བུ། ❷«གི་ལས་ཐུལ་བའི་ཐུང་»
གི་མིང་བཟུས་པ།

ཐུང་ (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་
བུ་ལ)ཐུན་དང་དུ་ཐུངས་ནས་འཇུ་བར་
བྱས་པའི་དོན་དེ། ཐུག་ཆ་ཐུང་གིན་
འདུག། ཐུག་ཆ་ཐུང་ཐུད་ཀྱི་ཐོད་ཅིས་
པ་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པར་‘བཟུང’ དང་
འདས་པར་‘བཟུངས’ ཐུལ་ཆིག་ལ་
‘ཐུངས’ འབྱེ།

ཐུངས ‘ཐུང་’ ལ་ལྟོས།

ཐུན (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་ལ་
དང་སྤྱལ་ཆིག) འབྲུན་ཆུ་ཐུད་པའི་
དོན་དེ། «མི་རུའི་འབྲེལ་ཆེན་»དུ་
‘ལེགས་པ་བཤད་དོ་ཤལ་འདི་ལ་བཟུན་
དུ་ཅི’ ཞིས་པ་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པར་‘བཟུན’ ཞིས་འབྱེ་སྤྱལ་
ཡོད།

ཐུབ (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་ལ)

❶བྱ་བ་ཐུད་པའི་དོན་དེ། ཐུན་མོང་
གི་ལས་དོན་ཐུབ་ལ་མཐན། ཐུན་མོང་ལ་
ཐུ་དོར་ཐུབ་ལ་མཐན། ཐུ་བ་ཐུབ་ཀྱིན་
ཡོད། ཐུ་བ་ཐུབ་ལ་མཐན་ཞིས་པ་ལྟ་
བུ།

ལུ་ **【བསྐྱབ་】**ནི་མ་འོངས་པ་མེ་
 བསྐྱབ་ལུ་ | བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ལས་
 རྟོན་ | ལས་རྟོན་ བསྐྱབ་དགོས་ལུ་
 ལུ་ **【བསྐྱབས་】**ནི་འདས་པ་མེ་
 མི་དཔངས་ཀྱི་རྟོན་བསྐྱབས་ནས་ལུང་
 འབས་ཐོབ་ | ལུ་པ་བསྐྱབས་པའི་
 འབས་ལུ་ཞེས་པ་ལུ་ལུ་ **【སྐབས་】**
 རི་སྐལ་ཚིག་མེ་ ལུ་མོང་གི་ལས་
 རྟོན་ཐོན་པ་སྐབས་ཤིག་ལུ་ ❷
 ལུངས་ལུང་དང་སྐུ་མཚན་པགོད་ནས་
 བདེན་དཔང་བྱེད་པའི་རྟོན་ཏེ་
 བདེན་རྟོན་རིགས་པས་སྐབ་མཁན་ |
 རིགས་པའི་བསྐྱབ་ལུ་ | ལུངས་
 དང་རིགས་པས་བསྐྱབས་ཏེ་བདེན་
 དཔང་ལུས་ | ལུ་བ་ཟིན་སྐབ་པ་
 དང་བཅུགས་ཟིན་འཇག་པའི་དཔེ་
 ཞེས་པ་ལུ་ལུ་ ❸ཚེས་ལྷགས་ཉམས་
 ལུ་མེན་པའི་རྟོན་ཏེ་ ལུ་པ་ཉམས་
 ལེན་ | ལུ་བསྐྱབས་ | བར་པ་
 བསྐྱབས་ཞེས་པ་ལུ་ལུ་

སྐབས་ 'སྐབ་ ལ་ལྟོས་

མེ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལུ་པ)

❶ཤིས་ཟིན་པའི་བྱ་དངོས་ཤིག་གི་
 གནས་ལྷགས་ལ་བསྐྱར་ནས་དེ་དང་
 འབྲེལ་བའི་བྱ་དངོས་གཞན་ཞིག་གི་

གནས་ལྷགས་ཤིས་པར་བྱེད་པའི་རྟོན་
 ཏེ་ འབྲེལ་འབྲེལ་འབྲེལ་འཁོར་ཁ་
 ལོ་སྐྱར་ཚུལ་དང་སྐྱངས་འཁོར་ཁ་ལོ་
 སྐྱར་ཚུལ་སྐྱེ་ཚོགས་ | རིགས་སྐྱེ་
 མཁན་ཞེས་པ་ལུ་ལུ་ **【བསྐྱེ་】**ནི་མ་
 འོངས་པ་མེ་ འདི་གཉིས་བསྐྱེ་པར་
 ལུ་ལུ་ **【བསྐྱེས་】**ནི་འདས་པ་
 མེ་ རང་གིས་ཤིས་པའི་རྟོན་ལ་བསྐྱེས་
 བས་པ་ཤིས་པའི་རྟོན་ཤིས་ལུ་ལུ་
 ལུ་ **【སྐྱེས་】**ནི་སྐལ་ཚིག་མེ་ རིགས་
 སྐྱེས་ཤིག་ལུ་ ❷ཚུ་སྐགས་གཤེར་
 ལུ་འོང་དུ་དངོས་ཚུ་བསྐྱབས་པའི་
 རྟོན་ཏེ་ ལག་པ་ཚུ་ལ་བསྐྱེས་ལུ་
མེ་པོ་ ལུ་ལུ་མེད་པའམ་ལུ་ལུ་
 མེད་པའི་རྟོན་ཏེ་ ས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་
 ལུ་ལུ་

སྐྱེ་མེ་ ལུ་མེར་ཏེ་ ལུ་མེད་པའི་རྟོན་

སྐྱེ་ལུ་ ལུ་པ་ལུང་དུ་འོང་

སྐྱེ་གས་པ་ མིའི་པོ་པའི་ནང་གི་
 དབྱུགས་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་སྐྱེ་མིང་
 མེ་ སྐྱེ་གས་སྐྱེ་གས་ | ཐོན་ཏེ་
 ལ་སྐྱེ་གས་པ་མང་ཞེས་པ་ལུ་ལུ་

སྐྱེ་དང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལུ་
 པ) ལུ་ལུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་
 རྟོན་ཏེ་ དར་དཔར་སྐྱེད་མཁན་ |

ལག་པ་ཡར་ཐོང་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ།

【བཞེང་】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་བཞེང་བུ་འི་དར་ཆ། དར་ཆ་ཡར་བཞེང་དགོས་ལྟ་བུ། 【བཞེངས་】ནི་

འདས་པ་མེ་སྐར་ཐུག་དར་དཔར་བཞེངས་ནས་ཐོན་པ་འདྲ་ལྟ་བུ།

【ཐོངས་】ནི་སྐུལ་ཆོག་མེ་ཐོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཐོངས་ ‘ཐོང་’ ལ་ལྟ་བུ།

ཐོན་པ་ (ཐོན་ཆོག) ① ལུས་ཐོན་པའི་དོན་དེ་ལུས་ཐོན་པར་ཆུ་ལ་བརྒྱལ་ལྟ་བུ། ② དཔུལ་ཁྱིའི་འཕྲངས་པའི་མི།

ཐོས་ ‘ཐོ’ ཡི་སྐུལ་ཆོག།

ཐོ ① ལུ་སྐགས་ཀྱི་གསོག་པ་དང་མཚུགས་པའི་ལུ་སྐའི་མིང་མེ་མ་ལུ་སྐ་མཚུགས་ཀྱི། ལུ་སྐོད་ཀྱི་གསོག་ཐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐོ་མདོངས་】ནི་ཐོ་སྐའི་མཚུགས་ཐོའི་ཐོ་མའི་ཐོག་ལོ་ཐོ་པོ་ཆོན་མདོག་ཅན་གྱི་མིང་། ② ‘བཞེང་’ ཡི་ད་ལྟ་བུ།

ཐོ་བྱ ‘ཐོག་བྱ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐོ་བྱ་གི་པགས་ཀྱིས་བཞོས་པའི་བྱག་མ་དང་མཚོངས་པའི་ཐོད་གྱི་མིང་།

ཐོག་ (ཐོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་མོ་)

ལྟ་བུ། ② མི་ཐོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལག་ཐག་པ་ཐོགས་ཀྱིས་སྐུལ་པའི་དོན་དེ་ཐོ་སྐོད་ཐོག་མཁུན། ཐོག་ཐོད་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【བཞེངས་】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་

ཐོ་སྐོད་བཞེངས་དགོས་ཀྱི། བཞེངས་ཐུག་ཐོ་སྐོད་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

【བཞེངས་】ནི་འདས་པ་མེ་ཐོ་སྐོད་བཞེངས་ནས་བུལ་ལྟ་བུ། 【ཐོགས་】

ནི་སྐུལ་ཆོག་མེ་ཐོ་སྐོད་ཐོགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཐོག་ ① ཡན་ལག་ཆིངས་ཐོད་གྱི་ཡོད་ཅིག་གི་མིང་མེ་ཐོགས་ཐོག་ཐོ་ཐོག་ཀྱི། ཡན་ཐོག་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐོ་ཐོག་ཐོག་】ནི་ཐོ་ཐོ་ཐོ་ཐོ་ཐོད་ཀྱི་མ་ལུ་འི་མིང་། 【ཐོག་བྱ】ནི་ལུ་པའི་

བཞོས་མཚོངས་དང་ཐོད་ཁ་སྐུལ་ཐོད་གྱི་མིང་མེ་ཐོག་སྐལ། ཐོག་ཐོང་ཀྱི། ཐོག་ཐོང་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

【ཐོག་བྱལ་】ནི་མའི་ཐོག་མཚུགས་ཀྱི་ལུས་པ་ཞིག་མེ་ཐོ་གཅིག་དཔར་པའི་མགོ་དང་འབྲེལ་ཁྱིའི་གཞན་མོ་

ཞིག་ཆོ་ཆོགས་ལ་འབྲེལ་། ② ‘བཞེངས་’ གི་ད་ལྟ་བུ།

ཐོགས་ ① ‘ཐོག་1’ གི་སྐུལ་ཆོག།

② ‘བཞེངས་’ གི་སྐུལ་ཆོག།

ཐོད་པ་ 'ཐོད་' གི་རྒྱལ་ཆིག་།

ཐོད་ 'བཞོད་' གི་འབྲི་ཚུལ་ཞིག་.....

ཡིན་པར་དག་ཡིག་ལ་ཡར་བཤད་.....

འདུག་།

ཐོན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བ་

དང་རྒྱལ་ཆིག་) ①དངས་ཇས་ལ་མེ་

ཐར་བའི་དོན་དེ་། སྒོར་ལ་མེ་ཐོན་

ལམན། དཀར་མེ་ཐོན་པར་བྱིད།

དཔལ་འབར་ཐོན་ཅིག་ལྟ་བུ་།

【བཞོན་】 བྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་

པ་མེ་ བཞོན་བྱའི་དཀར་མེ། དཀར་མེ་

བཞོན་ནས་དཔེ་ཆར་བཞུས་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ་། 【ཐོན་མེ་】 བྱི་འོད་ལ་འོངས་ཐོན་

བའམ་འོད་མེད་ཐོན་ནས་དམིགས་.....

ཕལ་གཞན་འབྲུབ་བྱིད་གི་ཉེར་ཐོན་.....

གི་མིང་མེ་། ཐོན་གི་ཐོན་མེ། ཐོན་

ཐོན་ཐོན་གི་ཐོན་མེ། ཐོན་ཐོན་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ་། ཕལ་སྐད་དུ་ཁྱུ་མེ་ དཀར་

མེ་ ཐོན་མེ་ཞེས་པ་སྐགས་དང་དོན་

གཅིག་། 【ཐོན་གིང་】 བྱི་ཐོན་དུ་ཐོ་བའི་

གིང་ཐོང་ཞིག་མེ་། མཐོ་ཆོད་ལ་ལོས་

ཐོས་ཐུག་ནས་བཞུད་པར་ཡོད་། ལོ་

མ་འབ་དུའི་བས་ཅན་དང་། འབས་ལུ་

དོག་པོ་སྐྱོག་སོ་བཅོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་།

ཕལ་སྐད་དུ་ 'ཐོན་གིང་' ཟེར་། ②ལ་

བ་ཐོན་དུ་བཞུག་པ་དང་ཐོན་གིས་.....

བཞུན་པའི་ཞེས་མེ་། ཐོན་ཆ་ཐོན་།

ལས་ལ་ཐོན་ཐོན་ལྟ་བུ་། ③ཐོད་རིན་

ལ་ཁུ་བ་བྱས་པའི་དོན་དེ་། ཐོན་དུ་

ཐོན་ལྟ་བུ་།

ཐོབ་ ང་རྒྱལ་འོངས་རྒྱུས་གི་ལུས་.....

དག་གི་ནམ་འབྲུར་གི་མིང་མེ་། ཐོབ་

ལུས་ཐོན་མི་ལུང་། ཐོབ་ཆ་བྱིད་

དོན་མེད་ལྟ་བུ་།

ཐོམ་ ཐོམ་གི་མིང་གཞན་ནས་མི་གི་.....

བའི་མེས་རོ་འདུག་པའི་ཐོམ་གི་མིང་.....

མེ་། ཐོམ་ཐོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【ཐོམ་ལུ་】

མི་ཐོམ་ཆུང་དུ་།

ཐོལ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་

བ་དང་རྒྱལ་ཆིག་) ①འཛིགས་.....

པ་སྐགས་ལས་ཐར་བར་བྱས་པའི་.....

དོན་དེ་། ཐོལ་བྱིད་པའི་མི་ཐོལ་ས་

ཐོལ་ལམན། དཔལ་པོ་ཐོག་བཞུས་

ལས་ཐོལ་ལམན། འཛིགས་པ་ལས་

ཐོལ་ཅིག་ལྟ་བུ་། 【བཞུལ་】 བྱི་མ་

འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེ་། ཐོག་

བཞུས་ལས་བཞུས་དཀོས་། ཐོལ་

ལས་བཞུས་བྱའི་མི་། ཐོལ་ཐོན་ཆ་

ཡིས་བྱིས་པ་ཞིག་ཐོལ་ལས་བཞུས་.....

ནས་རང་ཐོག་བཞུར་ལྟ་བུ་། ②གསོད་

ཁྱིམ་པ་ཅད་པའི་དོན་ཅེ་

སྐོལ་ ① མིའི་ཁ་ཤའི་མིང་ཅེ་ བརྒྱུ་སྐོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མ་གྲུལ་གྱི་མིང་ཅེ་ ལུས་ཀྱི་མ་སྐོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ བཤད་སྐོལ་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་རྟེ་ གཞུང་སྐོལ་ | བཤད་སྐོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཀ

བཀད་ ‘དགོད་’ ལ་སྐོལ་།

བཀལ་ ‘ཀལ་’ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ། **【བཀལ་བརྟག་】** རི་རྒྱ་མཚན་བཀོད་ནས་ཡིན་ཡིན་སྟགས་ལྟ་བུ་བཤད་པའི་ཆོག་གི་མིང་ཅེ་ རིགས་པས་བཀལ་བརྟག་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བརྒྱ

བརྒྱ ① གྲངས་ཀ་ཅེ་ བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་ནི་བརྒྱ་ཡིན། དཔེར་ན། བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་ | བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་ | ཉིས་བརྒྱ་ | ལྷན་བརྒྱ་ལྟ་བུ། ② ལང་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་ནི་ བརྒྱ་བཤད་སྐོལ་བཤད་ | ལུས་པ་བརྒྱས་འགྲན་མིང་ལྟ་བུ། **【བརྒྱ་ཆ་བཟུར་བ་】**ནི་

བརྒྱ་ཆའི་ཆད་གྱི་སྒོ་ནས་ཁ་གྲངས་ལྟ་བུ་གཉིས་གྱི་འབྲེལ་བ་མཚན་ཚུལ་ཞིག་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔེར་ན་སྐོལ་གྱི་འཛིན་གྱི་ཞིག་ན་སྐོལ་གྱི་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ནང་གི་མི་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། འཛིན་གྱི་དེའི་ནང་གི་ཤུ་ལྟ་བུའི་ཁ་གྲངས་ཀྱིས་བརྒྱ་ཆའི་ཟིན་ཆད་ནི་40% ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད། **【བརྒྱ་ཆའི་ཆད་】**ནི་ཁ་གྲངས་ཀ་པ་ནི་མ་གྲངས་དང་ཁ་གྲངས་ཁ་པ་ནི་ཆ་གྲངས་བྱས་ན། ཁ་གྲངས་ཁ་པས་ཟིན་པའི་ཁ་གྲངས་ཀ་པའི་ལྟ་བུ་བརྒྱ་ཆའི་གྲངས་ཀ་ནི་བརྒྱ་ཆའི་ཆད་ཡིན། དཔེར་ན་རྒྱ་ལི་ཆ་གྲངས་ནི་བརྒྱ་ཆའི་ཆད་ཀྱིས་མཚན་ན་ $\frac{40}{100}$ ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད། **【བརྒྱ་ཆའི་རྟགས་】**ནི་རྟགས་%འདི་ལ་ཟེར།

བརྒྱ་ལམ་ ‘རྒྱ་ལ་’ དང་དོན་འདྲ་།

བརྒྱུག (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་) རྒྱ་ལོར་གྱི་སྐོལ་གྱི་ཆད་བྱེད་པའི་དོན་ཉི་ ད་ལྟ་པར་‘རྒྱུག་’ དང་འདས་པར་‘བརྒྱུགས་’ ལྷན་ཆོག་ལ་‘རྒྱུགས་’ འབྲི།

བརྒྱུགས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) <ཀ>བཟུང་བརྒྱུང་གིས་ཆོས་པར་ལྟ་བུ་བྱས་པའི་དོན་ཉི་ མི་ནས་ཀྱིས་

བརྒྱུགས་ | རྒྱུགས་ལྷན་པ་བརྒྱུགས་ལྷན་
བྱེད་། (ཁ་)ལྷན་གྱི་ཁ་ཁ་གང་པའམ་
ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་དོན་དེ་། ས་བརྒྱུགས་
པ་ | ལྷན་བརྒྱུགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

●བཟའ་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་མིང་ལྟེ།

བརྒྱུགས་ལྷན་ | 'ཁ་པ་ཉིན་དགུ་
མཚན་དུ་བཟུང་། རྒྱུ་པ་བྱེད་པ་
བརྒྱུགས་ཆད་ལྷན་' ལྟ་བུ། ལྷན་
གྱི་མིང་ལ་ 'རྒྱུགས་' འགྲི་བའང་ཡོད་།

● 'བརྒྱུག' ལ་ལྟེས་།

བརྒྱུད་ 'རྒྱུད་' གི་མ་འོངས་པ་།

བརྒྱུད་སྒྲུབ་ 'རྒྱུད་' གི་འདས་པ་།

བརྒྱུད་ གྲངས་ཀ་ལྟེ། བརྒྱུད་པ་
གཅིག་བརྒྱུད་པས་བརྒྱུད་ ཆོམ་།

【བརྒྱུད་གཅིག་དམག་བཅུགས་ཏུས་
ཆེན་】 རྒྱུ་ལྷན་གྱི་མིང་ལྟེ། ལྷན་
པའི་ཕྱི་ལྷན་དམག་བཅུགས་པའི་
ཏུས་ཆེན་གྱི་ཉིན་ཡིན་། 1927ལོའི་
ཟླ8ཆེས་1 ཉིན་། ལྷན་གྱི་གྲངས་ཐོན་
ཅང་གིས་ནན་ཁང་འོས་ལང་གི་འགོ་
ཁྲིད་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ལྷན་
གྱི་མིང་ལྷན་ལྷན་གྱི་གསར་བཟུང་།
དམག་དཔུང་བཅུགས་པ་རེད་།

བརྒྱུད་ 'རྒྱུད་1' གྱི་མ་འོངས་པ་.....
དང་འདས་པ་།

བརྒྱུད་ 'རྒྱུག' ལ་ལྟེས་།

བརྒྱུད་སྒྲུབ་ 'རྒྱུག' ལ་ལྟེས་།

བརྒྱུད་ (ལྷན་མིང་ལས་ཆོག་) ①

ཆོས་ལྷན་གྱི་དབང་པོ་རྒྱུ་ལྷན་.....
ཉམས་པའི་དོན་དེ་། རྒྱུ་པ་བརྒྱུ་
ལས་ལངས་ | ལྷན་རྒྱུད་ཏུས་ནས་
བརྒྱུ་ལྷན་བྱེད་། ●གཉིད་མཁུག་གི་ལོག་
པའི་དོན་དེ་། གཉིད་ནས་བརྒྱུ་ལྷན་
ལྷན་བྱེད་།

བརྒྱུ་ (ལྷན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་.....
འོངས་པ་) ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་དང་ལྷན་པ་
དངས་པའི་དོན་དེ་། བརྒྱུ་ལྷན་
ལྷན་པ་ | ལྷན་ལོག་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱུ་
དགོས་ལྟ་བུ། 【རྒྱུ་】 རྒྱུ་པ་ལྟེ།
ལྷན་ལོག་ལ་ལྷན་པ་རྒྱུ་ལ་ལྷན་པ་
ལྟ་བུ། 【བརྒྱུས་】 རྒྱུ་པ་འདས་པ་ལྟེ།
ལྷན་ལོག་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱུས་ | ལྷན་ལོག་
ལ་བརྒྱུས་པའི་ལྷན་པ་ | གཞན་གྱི་
ལྷན་ལ་བརྒྱུས་པའི་ལྷན་པ་འདི་གཅིག་པ་.....
ལྟ་བུ། 【རྒྱུས་】 རྒྱུ་ལ་ཆོག་ལྟེ།
ལྷན་ལོག་ལ་ལྷན་པ་རྒྱུས་ལོག་ལྟ་བུ།

བརྒྱུག་ 'རྒྱུག' གི་མ་འོངས་པ་།

བརྒྱུག་སྒྲུབ་ 'རྒྱུག' གི་འདས་པ་།

བརྒྱུད་ 'རྒྱུད་' གི་མ་འོངས་པ་།

བརྒྱུད་སྒྲུབ་ 'རྒྱུད་' གི་འདས་པ་།

བརྒྱད ① (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་V)

གི་འི་ཁྱུ་མ་འདས་པའི་དོན་ཏེ།
ཟས་མི་ལག་བརྒྱད་ན་རེ་ལྟར་ཡིན།
གཏམ་མི་ཁ་བརྒྱད་ན་རེ་མང་ཡིན།
རྒྱ་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ལས་ལྷགས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② (ཕྱིད་འིད་ལས་ཆེག་V)
(ག) ལས་པ་ལ་འགྲོ་བུ་ལ་ཐན་པ་དེ་
བཞུལ་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ལག་བརྒྱད་
དེ་མེད། | འཕྲུང་དོན་ལོ་བརྒྱད་དེ་
འགྲོ་ལྟ་བུ། (ཁ) བར་ཆོད་པའི་དོན་
ཏེ། བརྒྱད་པའི་ཉམས་ལྟར། | ཆོགས་
འཁྱུའི་དགོངས་དོན་འབྲེལ་མེད་པ་ག་
བརྒྱད་ནས་ཐོས། | འབྲིན་ཡིག་དེ་
མི་ཁ་ཤས་བརྒྱད་ནས་ང་ལ་འབྲོད་
ལྟ་བུ། 【བརྒྱད་མ】 རི་བར་འབྲེལ་
པའམ་ལྷ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ། སི་འདི་
པ་ཉིས་བརྒྱད་མ་གཅིག་ཡིན་ལྟ་བུ།

བརྒྱས་ 'བརྒྱ' ཡི་འདས་པ།

བརྒྱ་ 'རྒྱ' ཡི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱས་ 'རྒྱ' ཡི་འདས་པ།

བཞུ

བཞུག 'ཞུག' ལ་ལྟེན།

བཞུགས 'ཞུག' ལ་ལྟེན།

བཞུང 'ཞུང' ལ་ལྟེན།

བཞུངས 'ཞུང' ལ་ལྟེན།

བཞུར 'ཞུར' ལྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ།

བཞུག 'ཞུག' ལྱི་མ་འོངས་པ།

བཞུགས 'ཞུག' ལྱི་མ་འོངས་པ།

བཞུལ 'ཞུལ' ལྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ།

བཞོ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་.....
འོངས་པ) ① འགོ་བར་བྱས་པའི་
དོན་ཏེ། འགོ་ནད་མི་ལ་མ་བཞོ།
རང་རྒྱུན་གཞན་ལ་མ་བཞོ་ལྟ་བུ།

【ཞོ】 རི་ད་ལྟ་བུ། རས་ལ་ཆོན་
ཆེ་ཆེ་ལ་ཞན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཞོས་】
རི་འདས་པ་ལྟེ། 'ལུས་ལ་བཞོས་པའི་
རི་ཞེས་དེ། གཞན་གྱི་རི་ཡིན་རང་གི་
མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཞོས་】 རི་རྒྱལ་
ཆེག་ལྟེ། རི་ཞོས་ལྱིག་ལྟ་བུ། ② གཞན་
ལ་བསྐབ་བྱ་བཏང་བའི་དོན་ལ་.....
འཁྱུག་པ་ནི། དགོ་ཞན་གྱིས་སྒྲིབ་མར་
ཁ་བཞོ་བྱས་ལྟ་བུ།

བཞོང 'བཞོང' ལྱི་མ་འོངས་པ་གཞན།

བཞོངས 'བཞོངས' ལྱི་མ་འོངས་པ་
གཞན།

བཞོལ 'ཞོལ' ལ་ལྟེན།

བཞོལས 'ཞོལ' ལ་ལྟེན།

བཞིའང་ 'ཞིལ་' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

ཐུགས་སྒྲུབ་ 'ལྷན་གྱི་ཨ་ཁོངས་པ་

འཕགས་པ་ལྷ་མོ་གི་འབྲུག་པ་།

‘ཡུལ་འདྲེན་’ གི་ཨ་ཁོངས་པ་

पञ्चमः 'अ' २ 'मि' इत्युत्तरम्।

पञ्च 'सुखं' प्रोक्तं नान्यथा नान्यथा
नान्यथा नान्यथा

ਪੰਨਾ ੧੧ 'ਸੁਧ' ਪ੍ਰਿਥਾ 'ਨਿਰਧ' ਪ੍ਰਿਥਾ

‘ସ୍ୱପ୍ନ’ ପ୍ରତିରୂପ: ୧।

ཡུལ་ 'ཐུ་' ལི་མ་འོངས་པ་།

འཇགས་ ‘ཤིང’ སྒོ་ཕྱིན་པར་བྲལ།

བཞེངས་ 'ཞེང' གི་འདམ་པ་

पञ्च 'आ' द्वि-अक्षर-यः

པལྒྱུ (ཕྱིན་འབྲེལ་ལས་ཆེན་ལ་.....
 འོངས་པ) 'པལྒྱུ' དང་དོན་འདྲ་...
 ཆེ་ཤོས་བྱས་པའི་དོན། འདིའི་ད་ཆ་
 པར་ 'ལྒྱུ' དང་, འདས་པ་དང་ལྒྱུ་
 ཆེན་ལ་ 'པལྒྱུ་ལ' འདྲི།

पञ्चमः 'प्रश्न' विषयस्य।

पञ्चमः 'अथ' 'यि' इत्युक्तं च

འཕྲིན་ 'ཕྲིན་' གྱི་མ་ཤོངས་པ་དང་
འདྲམ་པ་

॥ १॥ ॥ १॥ ॥ १॥

65

८ ॥ བོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་བཞི་
 ལ། 【ང་པ་】ནི་ཀ་ཁའི་རིམ་པ་ལྟར་
 དཀར་ཆག་བཞི་གས་པའི་བཞི་པའི་……
 རྟན། ②(ཆ་པ་ཆོག་)རང་གིས་རང་
 ལ་ང་ཟེར་རྟེ། ང་ཆོ། ང་ཆག།
 ངས་བཞད། ང་ཡི་ལུ་བ། ངའི་
 དཔེ་ཆ། མི་ཆན་ང། ཁྱིང་པ་ཆན་
 སོ་ང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ང་རྒྱལ་】ནི་
 རང་ཉིད་རྒྱུད་པར་རྟུ་འབགས་པར་……
 རྫོམ་ཁྱིང་གཞན་པ་མཐོང་རྒྱུད་……
 པའི་བསམ་པ་དང་རྫོམ་པའི་མིང་……
 ཞི། ‘ཁྱིངས་རྒྱུད་སྤྱུ་ན་ཡར་ཐོན་
 ཡོང་། ང་རྒྱལ་སྤྱེས་ན་རྗེས་སུ་ལུས་’
 ལྟ་བུ། ③ལྟ་བུ་རྟེན་རྟེན་ཞིང་། ལྟ་བུ་
 ང་གཅིག་། ང་གཉིས་། ……ང་དགུ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ མིང་མཐའ་པ་
 འཁུག་པ་ནི། མོ་ང། ། ལུས་མོ་ལྟ་
 ང། ཟངས་ང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩ་བ་ (ཐུན་ཆོག) ❶ ཁྱི་སྐྱ་ཆེ་བའི་
 རྩ་བ་ཏེ་ 'མེ་ཉྱ་ལ་འདྲ་དག་ཁྱི་རྩ་བ་'
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འཇིག་པའམ་སྐྱེད་ས་
 པའི་རྩ་བ་ཏེ་ ཡ་རྩ་བ་ | ཉམ་རྩ་བ་ |
 ཐུན་ཆོག་ས་ཆེ་བའི་སྐྱ་བཟམ་ཡ་རྩ་བ་

བ | རྩེ་ཐང་ཡ་ང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ང་ར་ར (རྒྱན་ཆེག) རྩེ་དག་ལ་རྩེ་བ་
པའི་དོན་ཏེ། འབྲུག་རྩེ་ང་ར་ར་གྱུར།
གནས་ཀྱི་ང་ར་ར་འབྲུག་ལྟ་བུ།

ང་རྩེ ❶ གཅན་གཟན་ཆེན་པོའི་སྐད་
ཀྱི་མིང་ཞིང་། མིང་གེའི་ང་རྩེ་ | 'ལྷག་
གིས་ང་རྩེ་གཅིག་པ་ལྟར་ན། རྩེ་བྱ་གིང་
གི་ཆེ་ནས་རྩེ་ང་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷

ཡི་གེ་ལྷོག་པའི་རྩེ་གདངས་ཀྱི་མིང་ལྟ་
ཞིང་། 'དང་པོ་ང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལྟར་' |
དབྲུག་ཡིག་གི་ང་རྩེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❸ མིའི་སྐད་ཆེན་པོའི་མིང་ལ་འབྲུག་
པ་ནི། ཉམ་ཐག་ང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྟ་བུ་
འབྲུག་དཔལ་པོའི་ང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་
བཅས་པ་ལྟ་བུ།

ངག ❶ མིའི་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ལྟ་
དཔལ་པོའི་མིང་ཞིང་། ངག་ལྷགས་པ་ |
ངག་སྒྲི་ཡངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
སྐད་ཆའི་མིང་ཞིང་། ལུས་ངག་གི་ལྟ་
པ་ | ངག་སྒྲི་པ་ | ངག་སྒྲི་ན་པར་
སྒྲི་པ་ | ངག་འཆལ་པ་ | ངག་གི་
སྒྲི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ངག་རྒྱན】ནི་
དཔལ་པོ་ཞིང་དུ་ལྷགས་ཆེ་པའི་གཏམ་
རྒྱན་པ་དེ་ན་རྒྱན་སྒྲི་ཆེན་པོ་ཀྱི་མིང་།
【ངག་ཆལ་པ་】ནི་གཞན་གྱི་ཆལ་ལྟ་

ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཀྱི་མིང་། ❸

མིས་དབྲུག་སྐད་པའི་སྐད་རྒྱའི་མིང་
ཞིང་། ངག་པ་དེ་པ་ | ངག་སྒྲི་ན་པ་ |
ངག་སྒྲི་ན་པོ་ལྟ་བུ་སྐད་པ་ལ་འབྲུག་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངང ❶ གཤིས་སྐད་པོ་དང་རང་
པའི་ཀྱི་མིང་ཞིང་། རྩེ་ལས་ཀྱི་དུས་
ངང་པ་འིང་། ཡོན་ཏན་སྒྲི་པ་ལྟ་
ངང་པ་ལྟར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ངང་

རྒྱན】ནི་གོ་མས་འབྲིས་སྐད་ཆེན་པོའི་
མེས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཞིང་། ངང་རྒྱན་འཆལ་
པ་ | ངང་རྒྱན་རྩེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ངང་ཆལ་པ་】ནི་རང་གཤིས་ལ་ལྟ་བུ་
པའི་བྱ་རྒྱན་སྐད་ཀྱི་མིང་ཞིང་། གཞན་
པ་ལ་ལྷག་གི་ངང་ཆལ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

【ངང་གིས་】ནི་གཞན་གྱི་ཆལ་པ་ལ་པ་
བཅེན་པའི་དོན་ཏེ། ངག་རི་ལྷན་ལྟར་
པ་བཅེན་པ་ངང་གིས་ལྟ་བུ་ | རྩེ་
པོ་ལྷན་ལྟར་པ་བཅེན་པ་ངང་གིས་ལྟ་
ལྟེན་ལྟ་བུ། ❷ 'ནས་' རྩེ་དང་པ་
དོན་རྩེ་ནས་ལས་ཆེན་དང་རྒྱན་ཆེན་
པ་ལའི་ལའང་རྩེ་ན་ལས་དེ་བྱེད་ལྟ་
པའི་པའི་དོན་ཏེ། རྩེ་པ་བཅེན་པའི་
ངང་ནས་དོན་ལྷག་འཆལ་ | དེའི་ཆེ་
དེའི་ངང་པ་ཞིང་པ་ལྟ་བུ་ | པའི་རྩེ་དང་

ཁྱི་ངང་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་ལྟ་བུ། ❶

‘ངང་བ’ ལི་ཚིག་བཟུངས་པ།

ངང་བ ❶ ལུ་པོ་ལས་ཆེ་ཞིང་སྤེ་རིང་
ལ་ལུས་ཁྱི་སྒྲི་སྒྲི་ཐམས་ཅད་དཀར་པོ་ལ་
བའི་ཆུ་བྱ་ཞིག་གི་མིང་། དེ་ལ་ཁྱི་མ་
བྱ་ངང་བ་དང་རི་བྱ་ངང་བ་གཉིས་པོ་
ཡོད། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘མི’ ཟེར། ཚིག་
བཟུངས་ན་ ‘ངང’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་སྟེ།

ངང་བའི་ག་ལ་ངང་ག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

【ངང་སྒྲ】 1. ངང་བའི་རིགས་སྒྲི་
ལ་དོག་སྒྲི་པོ་ཅན་ཞིག་། 2. རུར་བའི་
རིགས་སྒྲི་པོ་ལ་ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ངང་
སྒྲི་ཟེར། ❷ ཉེ་རི་སྒྲི་ཁ་ལེར་ལ་དཀར་
གས་ཆེ་བའི་མིང་སྟེ། ཉ་ངང་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བཟུངས་ན་ ‘ངང’ ཞེས་
འབྲི་ཚིག་སྟེ། ངང་ལེར་། ངང་དམར་།
ངང་སྒྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངད ❶ ཁྱི་ཞིས་ཁྱི་མིང་སྟེ། ཁྱི་ངད་།
མེ་རྩ་གི་ཁྱི་ངད་ལྟར་། སྒྲིས་ངད་ཁྱི་
ལི་ལི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (རྒྱན་ཚིག་)
བརྒྱད་ཞན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི།
ཁ་ཟས་སྒྲི་ངད་ཁྱི་རིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངན (རྒྱན་ཚིག་) ❶ བཟང་བའི་
སྒྲིག་སྒྲི་སྟེ། བཟང་ངན་། ངན་བརྒྱད་
མ་ཡིད་། བསམ་ངན་སྤོངས་། རྒྱུད་

ངན་དོན་། མི་ངན་པ་ལ་མ་འགྲོགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྒྲིས་ཀ་དམན་པའི་
དོན་ཉི། སྒྲིག་པ་ངན་རུང་རྒྱལ་དྲོ་
ལ་ཡུད་(ལྷམ) ངན་རུང་ལྟ་དྲོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❸ ལིད་རུ་མི་ལོང་བ་དང་མི་
སྒྲན་པའི་དོན་ཉི། གཏམ་ངན་། སྐད་
ངན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངན་དོན (རྒྱན་ཚིག་) སྒྲིས་ཀ་ལ་
དམན་པའི་དོན་ཉི། ཟས་ངན་དོན་།
གོས་ངན་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངམ ❶ ‘གམ’ ལ་སྒྲིས་། ❷ ཐེམ་པ་
སྒྲིས་ཁྱི་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་གད་པའི་མིང་
སྟེ། ངམ་ཁ། ། ལོ་ལ་ངམ་(ན་རྒྱ་འབབ་
པའི་ཐེམ་པ)ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ངམ་
སྒྲིག་།] རི་སྒྲིག་མོ་རྒྱུད་རུའི་མིང་། ❸

(རྒྱན་ཚིག་) ཐེམ་ཆེ་བའམ་འཇིགས་
སྒྲི་རུང་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། འཇིགས་ངམ་
ངམ་། འཇིགས་ངམ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ངམ་གནག་།] རི་གཏུག་རྒྱལ་
ཆེ་བ་དང་རང་གཤིས་རྒྱལ་པའི་དོན་
ཉི། ཞིང་བདག་ངམ་གནག་། རྒྱགས་
བདག་ངམ་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

【ངམ་ངམ་ཤུགས་ཁྱིས་།] རི་མིའི་རྩོལ་
བ་ལ་མ་བརྟེན་པའི་དོན་ཉི། ཁྱིས་པ་
མི་ངན་པར་འགྲོགས་ན་ངམ་ངམ་ལ་

ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱན་འགོ། མི་བཟང་པོར་
འགྲོགས་ན་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་་་་་་
བཟང་འགོ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ 'ངར་ངམ་
ཤུགས་ཀྱིས་' ཞེས་འབྲི་སྒྲུལ་ཡང་ཡོད་
དེ། མེས་རྒྱལ་གྱི་དགོ་མཆན་མཐོང་ན་
ངར་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་དགའ་སྤྲོ་སྤྲོས་་་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངར ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥) རྒྱུ་
ཆད་ཅེ་མཐོང་སྤང་བའི་དོན་དེ། ཉི་
མའི་འོད་ཀྱིས་ས་གཞི་ངར། སྒྲུ་
བའི་མེ་མིས་སྤྲོ་ངར་ལྟ་བུ། ② རྒྱ་
ལྷགས་ཀྱི་སྤྲོ་མཆོགས་སྤྲོ་རྒྱ་དཔལ་་་
གྱི་མིང་ཞིང་། གྱི་ངར་ཅན། མཆོན་
ཆ་རྒྱ་ངར་ཅན། གྱི་འི་ངར་མ་ཞོར་
ལྟ་བུ། 【ངར་ལྷན་】ནི་ལྷགས་རིགས་
ངར་ནས་རྒྱ་དང་རྒྱུ་སྤྲོ་གས་ཀྱི་ནང་དུ་
བསྐྱབས་ནས་སྤྲོ་མཆོགས་སྤྲོ་བྱེད་པའི་
དོན་དེ། ལྷགས་ལ་ངར་ལྷན་དགོས།
ལྷགས་ཁེས་ལ་ངར་ལྷན་ལྟ་བུ། ③

(རྒྱན་ཆོག) ཅལ་དང་སྤྲོ་བས་བ་ཆེ་
བའི་དོན་དེ། ཉི་ངར་ཅན། དཔལ་
ངར། ངར་ཤུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ངར་བ】 1. ཅལ་དང་སྤྲོ་བས་བ་
ཆེ་བ་སྤྲོ་གས་ཀྱི་དོན་དེ། ལྷ་ངར་བ།
ཉི་ངར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. ཅི་གིང་

གི་ལོ་མའི་ལྷ་བའི་མིང་ཞིང་། ལོ་མ་
ལྷང་ལ་ངར་བ་དཔལ་། ལོ་མའི་
ངར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ ལྷ་ངར་བ་དང་
ལྷ་བའི་རྒྱ་གཞིས་པའི་མིང་ཞིང་། ལྷ་
ངར། ལྷ་ངར། ངར་གདོང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ⑤ ལྷ་ངར་ལྷ་བའི་མིང་
ཞིང་། ངར་ལྷ་ངར། ངར་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ངར་ལྷ་བས ལྷ་བས་ལྷན་གྱི་མིང་
གཞན་།

ངལ་བ ① སེམས་རྒྱལ་བ་དང་ལྷགས་
ཐང་ཆད་པའི་མིང་ཞིང་། སེམས་ངལ་
བ་མེད་པར་དཔལ་ངལ་དོན་བསམས།
ལྷགས་ངལ་བ་མེད་པར་ལས་ལ་བཅོན་་་
ལྟ་བུ། 【ངལ་གསོ་】ནི་ལྷགས་ཐང་ཆད་
བ་གསོ་བའི་བྱ་སྤྲོད་དམ་ཅེ་ཞིག་ལས་
མཆོགས་འཛོག་པའི་དོན་དེ། ངལ་
གསོའི་ཉི་མ། ངལ་གསོ་བྱས་ལྟ་བུ།
② འབད་བཅོན་གྱི་མིང་ཞིང་། ངལ་བའི་
འབད་བྱ། ལས་ཀ་ལ་ངལ་བ་བྱས།
སྤྲོ་བ་སྤྲོད་ལ་ངལ་བ་བྱས་ལྟ་བུ། 【ངལ་
ཆོལ་】ནི་མའི་རིགས་ཀྱིས་དངོས་རྒྱས་
དང་བསམ་པའི་རྒྱ་རྒྱ་སྤྲོད་པའི་ཆོལ་
བའི་མིང་ཞིང་། ལྷགས་ཀྱི་ངལ་ཆོལ།
བསམ་པའི་ངལ་ཆོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

5 (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་བ་་་

དང་ད་ལྟ་བུ་) ❶ ར་ལྟ་ལངས་པ་ལམ་
ལྟ་སེམས་ལྟ་ཏེ་མིག་ནས་མཆི་མ་.....
འཕམ་ཅིང་ཁ་ནས་ལྟ་སྐད་འབྱིན་....
པའི་དོན་ཏེ་ ཅ་སྐད་ཤོར་ | ཅ་འབྱོར་
བྱས་ | མིས་པའི་ཅ་སྐད་ཅེས་པ་ལྟ་....
བྱ། 【ཅས་】ནི་འདས་པ་དང་སྐལ་
ཆོག་ལྟེ་ མིས་པ་ཅས་ནས་མཆི་མ་
པ་ལྟ་ལྟ་བུ། ❷ ཅ་སྐད་དང་མཚུངས་
པའི་སྐ་འབྱིན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་....
ནི་ མིས་ཅ་ལྟ་ལྟེ་ | ལྟང་ལྟས་ཅ་
སྐད་འབྱིན་ལྟ་བུ། 【ཅ་དག་】ནི་ཅ་
པའི་ན་པའི་སྐད་ཆའི་མིང་ལྟེ་
ཅ་དག་གིས་ལྟ་བ་བྱས་ལྟ་བུ།

ཅད་མ ཅས་པའི་སྐའི་བྱི་བྱ་ཅིག་....
ལྟེ་ 'ཅདས་པ' ཡང་ཟེར།

ཅར (ལྱད་མེད་ལས་ཆོག་༥) ❶
གནག་གིས་སྐད་འབྱིན་པའི་དོན་ཏེ་
འབྲི་ཅར་ | བེབ་ཅར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❷ 'ཅར་བ' ལི་ཆོག་པ་ལྟས་པ། ❸ ཁ་
དོག་དམར་ལ་མེར་ཞད་ཆེ་པའི་དོན་....
ཏེ་ ཅར་ག་ | ཅར་ཁམ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཅར་སྐྱིག་】ནི་མདོག་དམར་མེར་
ཁྱི་མིང་།

ཅར་བ ❶ ལྟ་གག་དང་མཚུངས་ཤིང་
སྐ་དམར་མེར་དང་གཤོག་སྐ་དང་.....

མཇུག་སྐ་ནག་པོ་ཅན་ཁྱི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་
མིང་། ལྟ་སྐད་ལ་ལར་བྱ་འདི་ལ་
'ཅར་བ' ཟེར་བའང་ཡོད། ཆོག་
པ་ལྟས་ན 'ཅར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་
དང་ཅར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ 'ཅར་བ'
ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཅས 'ཅ' ལི་འདས་པ་དང་སྐལ་.....
དེ 'ག' ལ་སྐྱེས། [ཆོག་]

ཅིད ད་རང་དམ་པ་དག་དང་དོན་....
འབྲ་ཞིང་གཙོ་བོར་ཆོག་གཞན་དང་....
འབྲེལ་ཏེ་བཞོལ་བ་མང་། དཔེར་ན་
ཅིད་ཆང་ | ཅིད་གཉི་ག་ཞེས་པ་ལྟ་....
བུ།

ཅེས (ལྱད་མེད་ལས་ཆོག་༥) ❶
ཤེས་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་བའི་དོན་....
ཏེ་ དཔེ་ཆ་སྐྱ་ལ་ཅེས་ | ལྟན་གཞུང་
སྐྱ་ལ་ཅེས་པའི་སྐྱན་པ་ | གངས་ག་....
སེམས་ལ་ཅེས་ | ཅེས་དིག་སྐྱ་ལ་ཅེས་
པའི་དཔེ་ཆ་ན་ | ལྟང་ལ་ལ་ཅེས་པ་....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཅེས་ཤེས་】ནི་དོན་
ཐག་ཆོད་པར་རྟོག་པའི་སྐྱའི་མིང་ལྟེ་
དེ་པའི་གཞུང་ལྟགས་ཁྱི་དོན་ལ་ཅེས་
ཤེས་སྐྱེས་ | མར་ལེན་གཞུང་ལ་སྐྱདས་
ནས་མ་ཆ་དིང་ལྟགས་ལྟ་བ་དང་སྐྱི་
ཆོགས་དིང་ལྟགས་དར་བར་ཅེས་ཤེས་

འདྲིངས་ལྟ་བུ། ༡༥ བཙུག་ཆོད་པ་དང་
ཐག་ཆོད་པའི་དོན་ནི། བདེ་སྲིད་འབྱུང་
པར་ངེས། བྱ་བ་འབྱུང་པར་ངེས།
འབྱུང་ངེས། འབྱུང་ངེས། བུ་མ་
ཡོང་ངེས་པ་མེད། དེ་ཡིན་པའི་ངེས་
པ་མེད་ལྟ་བུ། 【ངེས་བརྒྱད】ནི་ངེས་
ཆོག་དང་དོན་གཅིག། 【ངེས་ཅན】
ནི་ངེས་པ་ཅན་དང་དོན་གཅིག་ལྟེ།
རྒྱལ་ངེས་པ་ཅན། རྒྱལ་ངེས་ཅན།
ཆོད་ངེས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ངེས་
པར】ནི་ནན་ཅན་བྱིད་ཅིང་ཐེ་ཆོས་……
མེད་པའི་དོན་ནི། ཡིན་ཅན་སྟོབ་
ན་ངེས་པར་བརྩོན་པ་བྱིད་དགོས།
བརྩོན་པ་ངེས་པར་བྱ་བྱིད་དགོས་ལྟ་
བུ། 【ངེས་དོན】1. བཀའ་སྒྲུབ་མེད་
པར་བྱང་བོར་བཤད་པའི་དོན་གྱི་མིང་
ལྟེ། ངེས་དོན་གྱི་ཆོག་དང་བྱང་དོན་
གྱི་ཆོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2. བདེན་དོན་
གྱི་མིང་གཞན། 【ངེས་ཆོག】ནི་བྱ་
དངོས་ཤིག་གི་རྩ་བོ་དང་བྱུད་ཆོས་……
སྐད་སྒྲིག་གི་གོ་དོན་འབྲུལ་བ་……
མེད་པར་མཆོད་པའི་མིང་རལ་ཆོག་ལྟེ།
འདི་ལ་‘ངེས་བརྒྱད’ གྱུར་བྱེད་

རྩ ༡ མགོ་འི་ཁ་མིག་ཡོད་པའི་ཁག་གི་
མིང་ལྟེ། རྩ་མདངས། རྩ་འཛུལ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། 【རྩ་ཆ】1. གཞན་གྱིས་
འབྱུ་སྲིད་དང་བཞད་གད་བྱིད་པར་……
འཛེམས་པའི་དོན་ནི། བྱ་མ་རྩ་ཆ་
ནས་མགོ་སྟོན། གྱིས་པ་འདི་མི་མང་
གི་མཁུན་དུ་གཏམ་བཤད་པར་རྩ་……
ཆ། རྩ་རྩ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. འབྱུ་
སྲིད་གྱི་གནས་སུ་བྱུར་པའི་བྱ་སྲིད་གྱི་
མིང་ལྟེ། རྩ་ཆར་གཏད། རྩ་ཆ་
རྩལ། རྩ་ཆ་ཤིས་ཤིང་སྟོལ་ཡོད་པ་……
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩ་གནོད】ནི་‘རྩ་ཆ’
དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། རྩ་རྩ་གནོད།
རྩ་གནོད་མི་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢
མདོན་བྱུལ་གྱི་དོན་ནི། དྲང་གཏམ་རྩ་
ལ་གོད་, རྩ་ཆ་ལ་བཟུ། གྲགས་པ་
རྩ་འབྱུང་ལྟ་བུ། 【རྩ་མཆོང་བྱས་】ནི་
དངོས་སུ་མཆོང་བྱས་པའི་དོན་ནི།
རྩ་མཆོང་འབྱུ་ལམ་ན། རྩ་མཆོང་བྱས་
ནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༣ གོ་གནས་སྐད་
དབང་ཐང་བརྩེ་རྒྱུ་ལོ་ལྟ་གྱི་དོན་ནི།
མི་རྩ་ཆེན། མི་རྩ་མེད། རྩ་ཆེན་རྩ་
མེད་ལ་བྱུད་པར་མ་གཏོང། རྩ་ཆེན་
གྱི་རྩ་ལྟ་བུ། གྲགས་པ་རྩ་རྩལ།
རྩལ་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རྩ་ཆེན་ལ་བཙོངས་
ལྟ་བུ། ༤ རྩ་རྩས་སྐད་གནས་གྱི་དོན་
ནི། དཔེ་ཆའི་རྩ་ལ་བཞུས་ནས་ཡི་

གཞི་སྒྲིག་ | གནས་པ་རྒྱུ་ལྟར་ |
གསུམ་རྒྱུ་རྒྱ་དཔག་པར་ | རྒྱ་རྒྱ་ལ་
དེ་ལྟར་པར་ | བཅས་རྒྱ་རྒྱ་ལ་ལྟར་
ལ་ ⑦ 'ལྟར་' ལ་ལྟར་

རྩོམ་གསུང་། རྒྱ་བཞུགས་དཔེ་ཀློང་།
ཡུལ་འདི་དེ་ཕོ་ཅན་གྲུ་ལྷོད་དང་།
ཆུ་དང་མི་མཉམ་པ་ལས་ལྟ་ཤིང་།
ཡུལ་འདི་ཕོ་ཅན་གྲུ་ལྷོད་དང་།
ཡུལ་འདི་ཕོ་ཅན་དང་ལྷོད་པ་ལྟ་ཤིང་།
ཡུལ་འདི་ཕོ་ཅན་དང་ལྷོད་པ་ལྟ་ཤིང་།

ར་ཁྱལ་ མི་འཇན་པ་དང་མི་འདྲ་།
 ར་ཁྱལ་ མི་འཇན་པ་དང་མི་འདྲ་།
 ར་ཁྱལ་ མི་འཇན་པ་དང་མི་འདྲ་།
 ར་ཁྱལ་ མི་འཇན་པ་དང་མི་འདྲ་།
 ར་ཁྱལ་ མི་འཇན་པ་དང་མི་འདྲ་།

རྒྱ་གཞིའི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་
 རྒྱ་གཞིའི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་
 རྒྱ་གཞིའི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་མཁའ་འགྲུལ་

ཁ་པ་ལྟོན་ 'རྩ་དགའ་' དང་འདྲ་

ཐད་སྒོ། རང་བཞིན་རྣམ་གཤིས་ཀྱི་.....
ཡིན་ཏེ། ‘ལྷན་ལ་རང་པོའི་སྒྲ་ནས་’
‘བསམ་པོད་གཉིས་, བད་ལ་རང་པོའི་སྒྲ་’
‘ནས་ཆ་གང་གཉིས་’ | ཟུང་དང་ཆབ་
རྣམ་གཉིས་རང་པོ་གཅིག་ཡིན་ལྟ་བུ།

ਸ੍ਰ. ੫. ਹੁਕਮ ਅੰਗੇਸ਼ਾਨਾਏ. ਯਾ. ੫.
ਹੁਕਮ ਅੰਗੇਸ਼ਾਨਾਏ. ਯਾ. ੫.

རྩ་མོག་ ① རང་གི་མུར་ཁྱི་གཤམ་རིམ་
དང་ཚྭ་ལ་པ་མོག་པ་ལྟུང་གཏན་”
པའམ་དག་ཁྱི་གཤམ་པ་མོག་པ་ལྟུང་གཏན་”
པའི་དོན་ཏེ། ‘རྩ་མོག་’ ལྟར་ཟེར།
【རྩ་མོག་པ་】 རི་མེས་ལྟུང་དང་གཤམ་
པ་ཟེར་ལྟུང་གཏན་པའི་མི་ཞེ་། ‘རྩ་
མོག་པ་’ ལྟར་ཟེར། ② དངོས་སུ་དག་པ་
འཛིན་པའི་བྱ་ཁྱོད་ཁྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
གསུམ་པ་ཟེར་རྩ་མོག་པ་གཙང་དག་”
ཁྱེད་ལྟུང་། ③ གཞིན་པའི་མོག་པ་
པ་རྩ་ལྟུང་པའི་དོན་

རྩ་སྐྱོད་ དཔལ་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་.....
 མིང་མེད་ རྩ་སྐྱོད་ ལྷན་ | དེ་མིང་གི་
 ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་.....

संज्ञा ॥ कुं यं दन अऊँ न् अश्रुअः ।
 अइ ऊँ कु संज्ञा | अश्रुअ संज्ञा |
 अऊँ संज्ञा विसं पंछुयु ॥ ॥ कुं यं
 दन अऊँ अ पञ्चप मयि स पं च वि अइ
 ऊँ अश्रुअ संज्ञा | अश्रुअ संज्ञा विसं
 पंछुयु ॥

རྩམ (བྱུང་འབྱེལ་ལས་ཚིག་།) རང་
 གི་ཡོན་ཏན་དང་བྱུང་ཚུལ་སོགས་
 གཞན་ལ་བཞུན་པ་དང་གིས་ལུ་བཞུག་
 བའི་དོན་ནི་ བྱིས་པས་གོས་བྱུན་
 རྩམ | གཡུལ་རྩོད་དཔའ་རྩམ་རྩམ |

मम शिष्यः सुखं गच्छन् यथा मेव.....
 वेदः सः सः।

རྩམས (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༥)ཚིག་
 བཤེད་ནི། རྩམས་པ་བས་ཀྱིས་...
 རྩམས | རྩམ་པ་ཚུས་རྩམས | 'ཚུ'
 མཚེ་ཚུ་ཡིས་མི་རྩམས་ཤིང་, མཁས་
 པ་ཡོན་ཏན་ཀྱིས་མི་རྩམས་' ཞེས་པ་...
 ལྟ་བུ།

[illegible][illegible]

ཀུན་ལ་ཕྱིན་རང་གི་ཕྱིན་དང་ཉེས་པ་

མཁའ་མ་མཁའ་པར་པལ་པར་པལ་མཁའ་མཁའ་
 པར་པལ་པར་པལ་པར་པལ་པར་པལ་པར་པལ་
 ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ།
 རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ། རྒྱུ་ལྷ།

75

དངགས་ 'ངག' གི་མིང་གཞན་ཏི་
སྒྲོན་ངག་ལ་སྒྲོན་དངགས་ཟེར་བ་ལྟ་
ལ།

དང (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ལ་...
མོངས་པ་དང་ད་ལྟོ་པ) 'ཐངས་'
དང་དོན་འདྲ་ཆེ། འདས་པ་ལ་...
'དངས་' འདྲི།

དཀར་པོ་ 'དཀར' ལྟ་བུ་ཡིན།

དངས་པ། རྩོན་མ་དབྱུག་མ་རིང་མ་...
འཕྲིན་པའི་ཁྱའི་ལྷོང་ལྷོང་། དངས་པ་
འཕྲིན་ | དངས་པ་ཤོད་ལྷོང་།

དང་རྩ་༩ (ཐུན་ཚིག་)གཅིག་འཕྲོར་
 གཅིག་མཐུན་པ་ལས་ གྲལ་མཉམ་པའི་
 དོན་ཏེ། ཐུན་པར་ཚར་དུ་དང་
 བ་ཞེས་འབྲི། དཔེར་ན། དམག་
 དཔུང་ཚར་དུ་དང་། དཔེས་རྩལ་
 ཚར་དུ་དང་བ། གྲལ་འབྲས་ཚར་
 དུ་དང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༩མེ་ཚོག་
 བྱང་གི་ཐུང་མིའི་ཐུང་མིང་ལ་འབྲལ་

པ་ནི། རྒྱལ་དང་རྩལ་ | རྩལ་བས་རྒྱལ་
དང་རྩལ་ལོན་ལྟ་བུ། [གཞན་

དབྱེད་མི ‘དབྱེད་མི’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་”

དབྱེད་ལ རྩལ་ཀ་ལ་ཉེན་ཞིང་མདོག་”

དག་ལ་ལོད་འཆོར་བའི་ལྷན་ལ་”

རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། རྩོད་དང་སྒྲིག་

ཚུ་སྒྲིག་བའི་དཔྱད་ཇུས་བཟང་བོ་ཞིག་”

ཡིན། [དབྱེད་སྒྲིག་] རྩོད་ཚུན་ཆད་

དབྱེད་ཀྱིས་བརྩོན་པའི་དང་ཅི་ཞིག་”

གི་མིང་། [དབྱེད་ཁང་] རྩོད་དང་ཅི་

གསོག་འཛིག་མེད་པའི་བྱ་བ་དང་།

དབྱེད་བྱུང་གཏོང་བའི་བྱ་བ་སྟེན་ལ་”

བསྐྱབ་པའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མིང་།

【དབྱེད་རྒྱལ་】 1. དབྱེད་རྩོད་བརྒྱུས་

ནས་དབྱེད་ལོན་པའི་ཞུ་ལ་ལོན་”

པའི་ཇུས་ཤིག་ལྟེ། ལྷན་མེད་ཆོག་།

2. རྒྱལ་རྒྱལ་བ་དྲུང་གི་གསལ་”

པའི་དཔེ་ལྟེ། ལྷ་ཅོད་དབྱེད་རྒྱལ་ལོད་

ལས་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དབྱེད་ཚུ་】**

རྩོད་ལྷན་རིགས་ཀྱི་ཇུས་ལྟ་གཏོགས་”

པའི་གསེར་ཁུ་དབྱེད་མདོག་ལྷན་པ་”

ཞིག་ལྟེ། གསེར་དབྱེད་ལ་ཉེ་སྟེན་ལ་

ལ་དམིང་མེད་དུ་འབྲེལ་བྱུང་པའི་ཇུས་

ཤིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་མེད་ལྷན་ནས་གཤམ་

ཀྱི་མེ་མོང་དང་། རྩོད་ཆད་འཇལ་བའི་

དབྱེད་ཆས་། ཞི་ལྷན་གསོད་པའི་ལྷན་
ཁུ་དང་པོ་220སྟེན་པ་བརྩོན་ཆོག་།

དཔྱད་ ❶ གྲིའི་རྩོད་ཀྱི་ཁའི་མིང་།

དཔྱད་ན་རྩོད་ལ་གྱི་བརྩོན་པ་ལ་གྱི་དཔྱད་

ལོན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ❷ ‘དཔྱད་པ་’ དང་

དྲིན་གཅིག་ལྟེ། རྩོད་པས་ལ་རྩོད་དཔྱད་

ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔྱད་པ་ ‘རམ་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་”

ཏེ། རམ་བཞིན་ཆེ་བ་ལ་དཔྱད་པ་བཞིན་

ཆེ་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔྱད་ལ ❶ ལུང་གའི་དོན་ཏེ།

དཔྱད་ལྟ་འགོ་བྱིད་བྱས་ | མིག་གིས་

དཔྱད་ལྟ་མཐོང་ | དཔྱད་ལྟ་མཐོང་ |

དཔྱད་ལྟ་འགལ་ | དཔྱད་ལྟ་མཐོང་ |

དཔྱད་ལྟ་བཞུན་ | དཔྱད་ལྟ་བཞུན་ལྟ་

བུ། ❷ ‘དཔྱད་པ་’ ཡི་མིང་བརྒྱུས་པ་།

❸ ‘དཔྱད་པ་’ ཡི་མིང་བརྒྱུས་པ་།

དཔྱད་པ་པོ་ མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་”

རག་པ་ལས་པར་གྱི་རྩོད་ལྟ་ལ་ན་”

གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

དཔྱད་པོའི་འཆོར་བ་དང་བསམ་པའི་”

འཆོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་ཐམས་ཅད་”

བརྒྱུས་ན་ ‘དཔྱད་པ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།

དཔྱད་པ་གཙོ་སྒྲིག་པ་ | དཔྱད་པ་སྒྲིག་པ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། **【དཔྱད་པ་ཇུས་】** རྩོད་དང་ལྷན་

ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྩལ་དང་.....
མིས་ངལ་ཚོས་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་.....
རྩལ་གྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ། རང་འཕྲི་མིས་རྒྱལ་
ནི་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་དངོས་རྩལ་
མོད་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་
ལུ་བྱེད་པུ་

དངོས་མ བཅོས་མ་མིན་པའམ་.....
མུད་འབྲེས་མེད་པའི་དངོས་པོའི་མིང་
ལྟེ། རྒྱ་རྩལ་དངོས་མ་དང་བརྒྱལ་མ་
ཞེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། མིང་མཐའ་བརྒྱལ་ན
'དངོས' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རྒྱང་ཆར་
ཞིབ་མངར་ཐུང་ཆེ་དངོས་དང་འདྲ་.....
ལུ་བྱེད་པུ། **【དངོས་གཞི】** རི་བྱ་དངོས་
རང་ཉིད་གྱི་མིང་ལྟེ། ཆོག་མ་འདྲུ་.....
དངོས་གཞི་དང་ཆོག་མ་འདྲུའི་གྲ་རྒྱུག་
ཅས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། **【དངོས་ཁྱུ་བ】** 1. གོང་
རིམ་ནས་བྱིན་པའི་དཔལ་དང་ལོ་རྒྱུ་.....
རྩལ་སྒྲིག་གྱི་མིང་། 2. རྒྱུ་ལས་དང་
གྱི་བཟང་ཚུལ་ཞིག་།

མང

མངག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
ལོངས་བ་དང་ད་ལུ་བ) ལས་བཅོལ་
བྱས་ནས་བྱ་བ་བྱིད་ཏུ་འགྱུར་བཅུག་.....
པའི་དོན་ཉེ། མངག་བྱའི་མི་ལྟེ།

མི་ལྟེ་མངག་དགོས། | མི་ལྟེ་མངག་
ལ་མཚན་ཞེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། **【མངགས】**
ནི་འདས་པ་དང་རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ། མི་
ལྟེ་མངགས་ནས་གྲོས་མིལ་བྱས། |
མངགས་པའི་ཐོ་ཉེ། | མི་གཅིག་
མངགས་གིག་ཅེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། **【མངག་**
གཞུག】 རི་མངགས་པའི་མི་ལྟེ།
མངག་གཞུག་བཟང་ལུ་བྱེད་པུ།

མངགས 'མངག' ལ་ལྟེས་།

མངན རྒྱན་གྱི་མིང་གི་བརྒྱུ་ཆེང་ལྟེ།
རྒྱན་བཟང་པ་ལ་མངན་བཟང་པ་.....
ཞེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ།

མངའ ① (ལས་ཆོག་རྩལ་མཐུན་པ་)
ལན་པའམ་ཡོད་པའི་དོན་ཉེ། ཡོན་
ཉན་མངའ་བ་ | གཞི་དཔལ་མངའ་.....
བ་ཞེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། ② དབང་ཆའི་མིང་
ལྟེ། དབང་བརྒྱུར་པ་ལ་མངའ་བརྒྱུར་
བ་ཞེས་བ་ལུ་བྱེད་པུ། **【མངའ་རྒྱལ】** རི་
རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གིས་དབང་ཆ་རྒྱུད་.....
པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་ཆའི་.....
མིང་། **【མངའ་ཁོངས】** རི་རྒྱལ་ཁབ་
གཅིག་གི་དབང་ལོག་ཏུ་འདུས་པའི་.....
ལུ་ལྟེ་མིང་ལྟེ། དེར་མངའ་ཁོངས་
ས་གཞི་དང་, མངའ་ཁོངས་རྒྱ་རྒྱང་,
མངའ་ཁོངས་རྒྱ་མཚོ་, མངའ་ཁོངས་.....

མ་མང་དུ་བྱེད་པ་བཅས་འདྲེས་ཡོད།

【མངར་མང】 བྱི་གཞན་ལ་བཞོད་པ་
འདྲེས་ཕྱིད་པའི་དབང་ཆའི་མིང་ལྟེ།
'དབང་མང' ཡང་ཟེར། 【མངར་

བདག】 1. ཞིང་ཐུན་ཕྱི་ཆོག་པ་དང་
བཀའ་བཞོད་རྒྱུ་འདྲིན་ཕྱི་ཆོག་པ་ལྟེ་
ས་ཁུལ་གཅིག་གི་ཁོངས་ལྟེ་དབང་པོ་ལྟེ་
འདྲིན་ལྟེ་ཉེ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་
ལྟེ་ནས་ས་ཞིང་བདག་ལྟེ་འདྲིན་པོ་
ཞིང་ཆབ་ཁྱིད་ལྟེ་ནས་དབང་རྒྱུ་
ལྟེ་ལྟེ་ཡོད། དེ་ལ་ 'བཀའ་བཞོད་
རྒྱུ་འདྲིན་མངར་བདག' ལྟེ་ཟེར།

2. བཀའ་བཞོད་རྒྱུ་འདྲིན་ནས་ཐུན་
གཞིག་ལས་ལྟེ་ཕྱི་ཆོག་པ་གྱི་རྒྱལ་
པོ་དང་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟེ་ལྟེ་
མངར་བདག་ཟེར། 【མངར་དབང】
བྱི་བདག་ལྟེ་འདྲིན་པའི་དབང་ཆའི་
དབང་རྒྱུ་པའི་དབང་ཆའི་མིང་ལྟེ།
རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མངར་དབང་། ས་ཆའི་
མངར་དབང་། མངར་དབང་བརྒྱུ་
བ་ཞེས་བ་ལྟེ་ལྟེ། འདྲིན་ 'བདག་
དབང' དང་དྲིན་གཅིག། 【མངར་
རིས】 1. རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་ལྟེ་
མངར་པོ་ལྟེ་གཞིག་པའི་ས་གནས་
གྱི་མིང་། 2. རང་རྒྱལ་པོ་དྲེས་པ་

ས་ཆའི་ཐོན་རྒྱུ་ཞིག་ལྟེ། གནའ་རྒྱལ་
ལྟེ་ལྟེ་རངས་དང་གྲ་གི། མང་རྒྱལ་ས་
ཆ་གསུམ་ལ་ལྟེ་དམངར་རིས་རྒྱུ་
གསུམ་ཟེར།

མངར (རྒྱུ་ཆོག) ལ་ར་དང་ལྟེ་
རལ་གྱི་རྒྱ་ལྟེ། ཟས་ཞིས་མངར་
ཅན་། སྒྲིན་ལྟེ་མངར་པའི་ཟས་།
ཞིས་པོ་མངར་མ་། རྒྱ་མངར་བ་ཞེས་
བ་ལྟེ་ལྟེ། 【མངར་གསུམ】 བྱི་ལ་
ར་ལྟེ་ལྟེ། ལྟེ་ཆོ་གསུམ་ལ་མངར་
གསུམ་ཟེར།

མངལ ❶ མི་དང་རྒྱ་ལྟེ་ལྟེ་པའི་རྒྱལ་
ཆགས་མའི་ལྟེ་འཕེལ་གྱི་དབང་པའི་
ཆ་ལས་ལྟེ་གྲ་ཆགས་གནས་གྱི་མིང་ལྟེ།
ཁ་སྐད་ལྟེ་ 'ལྟེ་ལྟེ' ཟེར། ❷ (ལྟེ་
མིང་ལས་ཆོག་།) ཁ་སྐད་ན་ལྟེ་ལྟེ་
ལ་འབྱར་ལྟེ་ཆོ་ཞིང་རྒྱ་དན་ལྟེ་ལྟེ་
དྲིན་ལྟེ། བད་ལྟེ་ལྟེ་དྲིན་ལྟེ་
བཟད་སྐབས་། 'ཁ་མངལ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་
ལ་ལྟེ་དཀར་ལྟེ་ལྟེ' ཞེས་བ་ལྟེ་ལྟེ།

མདོན ❶ (ལྟེ་མིང་ལས་ཆོག་།)
གསལ་བར་རྒྱུ་པའི་དྲིན་ལྟེ། གནའ་
ལ་དམར་མདངས་མདོན་། དགའ་
ནས་འཛུམ་མདངས་མདོན་། མདོན་
རྒྱུ་མིང་བ་ཞེས་བ་ལྟེ་ལྟེ། 【མདོན་

དུ་ཐུར། བྱི་ཐུང་ཆོར་ལ་བརྟེན་ནས་་་་
 དངོས་སུ་ཤེས་སྤྱད་པར་ཐུར་པའི་དོན་
 ཏེ། ཐུབ་འབྲས་མངོན་དུ་ཐུར། ། བད་
 ལ་ཞི་མངོན་དུ་ཐུར་ན་རིས་འཛིན་་་་་
 མ། ། ཐུབ་འབྲས་མངོན་དུ་འཐུར་
 བཞེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ། 【མངོན་ཐུར་
 པ།】 བྱི་དབང་པོ་ལྷན་ཐད་ཀར་ཐུང་་་་
 ཆོར་ཐུང་ཐུབ་པའི་དངོས་པོའི་ཐྱི་མིང་
 ཟེ། དངོས་པོ་མངོན་ཐུར་པ། ཐུབ་
 འབྲས་མངོན་ཐུར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【མངོན་ཤེས།】 བྱི་འདས་མ་འོངས་པའི་
 དོན་ཤེས་པའི་སྒྲི་སྒྲུབ་ཀྱི་མིང་(ཆོས་
 ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ)། ། 【མངོན་
 ཐུམ།】 1. མི་རྒྱལ་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཀྱི་
 སྐབས་རིམ་པ་དང་པོ་ཟེ། མངོན་ཐུམ་
 ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. ཐད་
 ཀའི་དོན་ཏེ། མངོན་ཐུམ་དུ་་་་
 མཐོང་། མངོན་ཐུམ་དུ་ཐོས་ལྟ་བུ།
 3. མིག་སྒྲིགས་དབང་པོས་ཐད་་་་
 ཀར་ཤེས་སྤྱད་པའི་དངོས་པོའི་ཐྱི་་་་་
 མིང་ཟེ། མངོན་ཐུམ་ལ་མ་བསྟོན་།
 མངོན་ཐུམ་ལ་ཐུར་བ་མ་འདེབས་ལྟ་
 བུ། ། 【མངོན་པ།】 བྱི་སངས་རྒྱལ་པའི་
 ཆོས་ཟེ་ཟློད་གསུམ་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག་
 གི་མིང་ཟེ། མངོན་པའི་ཟེ་ཟློད་ཅེས་པ་

ལྟ་བུ། ②(རྒྱན་ཆོག)གཞན་ལས་
 ཐུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཏེ།
 མངོན་པར་མཐོ་བ། མངོན་མཐོ།
 མངོན་པར་གསལ་བ། མངོན་གསལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ། 【མངོན་བརྗོད།】 བྱི་
 མིང་གི་རྒྱལ་གྲངས་བཤད་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ཀྱི་མིང་ཟེ། ཐུན་ཀྱི་རིག་གནས་
 རྒྱང་པ་ལྟའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན།
 【མངོན་ཐུང་།】 1. དཔག་རྒྱག་པ་་་་
 སྒྲིགས་རྒྱག་པོའི་ལས་ཀྱི་མིང་ 2.
 ཆོས་ལུགས་ཀྱི་‘འདྲེ་གདོན་’འདུལ་བ་
 དང་དམོད་མོ་ཐུང་པའི་ཆོ་གའི་མིང་།

ད

ད ①དུ་ཐུར་ལུས་བརྒྱུངས་ནས་སྤྱི་འཕྱིན་
 པའི་རྩ་ལ་མ་ཟེ། བལ་ཆེ་བ་རྩ་བའི་
 དུ་ཐུར་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྱི་ལ་ཞོ་་་་་་
 བགས་ཀྱིས་གཏོགས་ཡོད། དེར་ར་པོ་
 ཆེ་དང་ལག་ར་ རྟེན་ར་ མགྱིན་ར་
 སྒྲིགས་ཡོད། ② ‘བར’ ཡི་ད་ལྟ་བུ།
 ③ ‘ར་མ’ ཡི་ཆོག་བཟུས་པ། ④ ‘ར་
 མ’ ཡི་ཆོག་བཟུས་པ།
 ད་བ ཟི་སྒྲིན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་ཐོད་རིགས་
 རང་སྤྱི་ལྟའི་ཞིག་གི་མིང་།
 ད་བཟན ① འབྲི་གཡག་དང་བ་ལང་

ཐུག བཞོ་རྟེན་པའི་ཉལ་ཆས་ཏེ་

ཐུག་པའོ། ཐུག་མཉན། ཐུག་འབྲེལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུན བརྟན་ཐུགས་ཀྱི་མིང་ཆེ། ཐུན་
བཟུ་བ། ཐུན་རུ་བཅང། མི་ཐུན་
ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུར་བ གཞིན་ཕྱག་སྐབས་ཕྱི་ལ་བའི་
ནང་ནས་ཐོན་པའི་ཉར་ཐུའི་མིང་།

ཐུ། ●(ཐུན་ཆོག) གནམ་ཀྱི་……
མདོག་ལྟ་བུ་ཆེ། ཐུ་ཐུ། ཐུ་ནག་ཅས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཐུ་རེངས་】ནི་མཚན་མའི་
རྒྱས་ཆོད་བཞི་ལའི་རྒྱས་ཀྱི་ཤར་ཀྱི་……
ལམ་འདྲུངས་ལ་ཉི་འོད་གར་བའི་……
མདོག་ཐུ་གང་བའི་མིང་། 【ཐུ་མེ་ཐུ་
མེ།】ནི་ཕྱ་ལྷུ་དང་ཐུ་ཆོད་ཀྱི་མདོག་
ཆེ། ཆོད་མ་ཐུ་མེ་ཐུ་མེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
འདི་ལ་‘ཐུ་ཐུ’ ཡང་ཟེར། ●ཕྱ་ལྷུ་
ཀྱི་མིང་ཆེ། ཐུ་ཆོད། ཐུ་ཐུན་—ཕྱ་
ཐུན། ཐུ་ལོ་— ཅི་ཤིང་གི་ལོ་ལ།
ཐུ་འབྲེལ་པ་—ཕྱ་གསར་རུ་ཐུས་པ་……
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུ་འབྲེལ་】ནི་ཕྱ་ཐུན་
རིགས་ཐུ་ཆོགས་ཀྱི་འབྲེལ་དཔེ་ཐུན་
རྒྱས་སྐགས་བཞད་པའི་ཐུན་དཔེ་……
མིང་།

ཐུ། (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་)

●ཐུས་བཅང་བའམ་ཐུན་པའི་དོན་……

ཏེ། ཐུས་ཐུག་ཐུ་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཐུ་】ནི་མ་འོངས་པ་ཆེ། མི་

དམངས་ཀྱི་དོན་རུ་ཐུས་ཐུག་བཐུ་……

ཐུ་ཡིན། བཐུ་བུའི་ཐུས་ཐུག་ཅས་པ་

ལྟ་བུ། 【བཐུས་】ནི་འདས་པ་ཆེ།

མེས་ཐུལ་ཀྱི་དོན་རུ་རང་ཐུག་བཐུས་།

རང་ཐུག་བཐུས་ནས་གཞན་ཐུག་……

བཐུབས་ལྟ་བུ། 【ཐུས་】ནི་ཐུལ་ཆོག་

ཆེ། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་རུ་ཐུས་ཐུག་

ཐུས་ཤིག་ལྟ་བུ། 【བཐུ་བ་】ནི་ཆོས་

ཐུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག་གི་མིང་། ●ཐུ་

མཚན་བཞད་པའི་དོན་ཏེ། གོ་དོན་ཐུ་

བ། ཉེས་པ་ཐུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུག (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་……

བ) ●མཚང་དང་ཐུན་རྩེན་པར་

བཞད་པའི་དོན་ཏེ། མཚང་ཐུག་།

རང་ཐུན་ཐུག་ལྟ་བུ། 【བཐུག་】ནི་

མ་འོངས་པ་ཆེ། བཐུག་བུའི་མཚང་།

རང་ཐུན་བཐུག་དགོས་ལྟ་བུ།

【བཐུགས་】ནི་འདས་པ་ཆེ། ཉེས་……

ཅན་ཀྱི་མཚང་བཐུགས་ནས་རྩེན་པར་

བཅོན་ལྟ་བུ། 【ཐུགས་】ནི་ཐུལ་ཆོག་

ཆེ། རང་ཐུན་ཐུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ཁ་

སྐད་ཏུ་‘ར་མཚང་ཐུས་’ ཞེས་པ་དང་

དོན་གཅིག་། རྒྱུ་ལོ་དོན་ཏེ་ རྒྱུ་
སྐུ་རྒྱུ་འདོན་བྱས་ལྟ་བུ་།

རྒྱུགས་ ༡ 'རྒྱུ' གི་རྒྱུ་ཆེག་། ༢
'བཟླགས་' གི་རྒྱུ་ཆེག་།

རྒྱུས་ 'རྒྱུས་' གི་རྒྱུ་ཆེག་།

རྒྱུན་ ༡ འདས་པའི་རྒྱུ་ཏེ་ རྒྱུ་ཁ་
གས་ཀྱི་རྒྱུན་ | ལོ་ཁ་གས་ཀྱི་རྒྱུན་ |
རྒྱུན་ཆད་ | རྒྱུན་རྒྱུ་ལྟ་བུ་། ༢ གོ་
སྐུ་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཏེ་ ལྟ་འདྲའི་རྒྱུན་ལ་
མི་རྒྱུན་ལ་ | རྒྱུན་གྱི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【རྒྱུན་འཇུག་】 རྒྱུ་ག་ད་པ་ལ་འཇུག་གི་རྒྱུ་
མིང་། འདི་ལ་ 'རྒྱུན་འཇུག་ལུ' ཟེར་།
༣ 'རྒྱུན་པ་' ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་་་་
བཟུངས་པ་།

རྒྱུན་པ་ (རྒྱུན་ཆེག་) གནམ་མདོག་་་་
ལྟ་བུ་། མིང་མཐའ་བཟུངས་ན་ 'རྒྱུན་'
ཞེས་འབྲི་ཆེག་མེ་ ལྟར་རྒྱུན་ | གནམ་
རྒྱུན་ | མཆོ་རྒྱུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱུན་བྱ ལོ་གཅིག་གྱི་བའི་ཆེ་གིང་་་་་་
ཆུང་བྱ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་རིང་ཆད་་
ཡིས་རྒྱུས་ལྟ་ནས་བཟུ་གཞིས་བར་་་་་་
ཡོད་། རྒྱུན་བྱ་ལྟ་ཞིང་ལོ་ལ་རལ་གྱི་འི་
དཀྱིལ་པ་ཅན་ཆ་མཉམ་བྱ་རྒྱུས་པས་་་
རྒྱུན་བྱ་བཟུངས་པ་, མེ་ཆོག་འདབ་པ་
ལུ་པ་རྒྱུ་ལྟ་གནམ་ཁམ་དཔལ་ཅོང་གི་་

དཀྱིལ་པ་ཅན་ཞིག་ལ་རིས་འདྲིན་། ལུ་
ཡོངས་རྒྱུས་ལྟ་བུ་ལྱིད་ཆེག་།

རྒྱུས་ 'རྒྱུ' གི་རྒྱུ་ཆེག་།

བརྒྱ

བརྒྱ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་་་་་་་་
འོངས་པ) ཆེ་གིང་འབྲེལ་པའི་དོན་
ཏེ་ རྒྱུ་བརྒྱ་པ་ | ལུ་བརྒྱ་དགོས་
ལྟ་བུ་། 【རྒྱ】 རྒྱ་ད་ལྟ་པ་ཆེ་ རྒྱུ་ར་
ལའན་ | ལུ་ར་བྱིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།
【བརྒྱས་】 རྒྱ་འདས་པ་ཆེ་ ལུ་བརྒྱས་
ནས་རྒྱུགས་གསོས་ལྟ་བུ་། 【རྒྱས་】 རྒྱ་
རྒྱུ་ཆེག་ཆེ་ ལུ་རྒྱས་གིག་ལྟ་བུ་།

བརྒྱད་ བཟུ་བྱིད་བྱིད་པའི་དོན་ལ་་་
འཇུག་པར་དག་ཡིག་ཁ་གས་ལྟ་ལྟར་།

བརྒྱན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་་་་་
འོངས་པ་དང་འདས་པ) ༡ མི་ལ་
ལས་བཅོལ་བྱས་པའི་རྒྱ་བྱིན་པའི་་་་་
དོན་ཏེ་ རྒྱུ་ཀྱིས་བརྒྱན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། 【རྒྱན་】 རྒྱ་ད་ལྟ་པ་དང་རྒྱུ་
ཆེག་། ༢ ལུ་མཆོད་པའི་དོན་ཏེ་ གཞི་
བདག་བརྒྱན་པ་རྒྱུ་ལྟ་དང་ཡིན་ལྟ་
བུ་།

བརྒྱབ་ གཤམ་གྱི་བརྒྱ་ཆེང་།

བརྒྱམ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་་་

འདས་པ་) འཇིགས་སྐྱུག་བསྐྱེད་པའི་
 རྣམ་ཏི། དཔྱ་པ་བརྒྱུ་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【རྣམ་ཏི་དཔྱ་པ་ལྟེ། དཔྱ་
 པ་རྣམ་ལམ་ན། རྣམ་རྣམ་ཕྱིད་ལྟ་
 བུ། 【བརྒྱུ་པ་ཏི་འདས་པ་ལྟེ། དཔྱ་
 པ་བརྒྱུ་པ་པའི་ར་ར་བསྐྱུགས་ལྟ་བུ།
 【རྣམ་ཏི་ཏི་ལྟ་པ་ཆེན་ལྟེ། རྣམ་ཏི་
 སྐྱུ་ལྟ་བུ།

ਪਾਸਕਾ 'ਪਾਸਕਾ' ਕਾ ਪਾਸਕਾ

འཇུག་ 'བརྗ' ཡི་འདམ་པ།

བརྒྱུད་ 'རྒྱུད་' གྱི་ཨ་འོངས་པ་

पञ्चम 'हम' प्रिःनदशः।

འཆད་ཀྱི་མ་འཕམ་པ་

[illegible]

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

22

ਪ੍ਰਸੰਨ 'ਸੁਖਾਸ' ਵਾਗੁੰਦਾ।

བཅུགས (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་...
འདས་པ)མི་དང་བྱ་དོན་གྱི་བཟང་
ཆ་བཅད་པའི་དྲན་ཏེ། བཟང་པོ་...

བཅུག་པ་ཞིང་དན་པ་ཆུང་། བཅུག་
 བཅུང་ཆུང་པ་། བཅོང་བཅུག་པ་ཆུང་།
 བ་ཆུང་པ་ཆུང་། བ་ཞིང་པ་པ་.....
 ‘བཅུག’ དང་, ད་ཆུང་པ་པ་‘ཆུག’,
 ཆུང་ཆུག་ལ་ ‘ཆུག་པ་’ འབྲི་ཆུང་ཆུང་།

पञ्चम 'सुदय' प्रिय नन्दन' प.

महाराज ‘महाराज’ श्रुतिद्वयः यः ।

བཤུལ་ ཉམ་ཐག་པ་དང་ཐང་ཆད་་་་

པའི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲུན་‘ལྷན་བསྐྱེད་’
ཞེས་མིང་ཚིག་གཅིག་གྲུས་ནས་འགྲི།

བཟུམ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཅ)རང་
གི་ལྷན་མི་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་དངོས་
པོ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་ཅི་ལག་
བ་ཁྱེད་ལ་བཟུམ། དཔྱད་པ་ལ་བཟུམ་
ནས་ཡར་ཡངས་ལྷ་བྱ།

■ ‘**ཀྲུ་**,’ ཡི་མང་སོངས་པ།

पञ्चमः 'अथ' चिह्नं येन दृश्यते।

འཕྲིན་པ་ 'ཕྲིན་' གི་འདམ་པ་

■ “**ཀྲ,**” ཅི་འདས་པ།

[5]

ཙ འཕྲུལ་ལྷན་གྱི་གསལ་བྱུང་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་
 【ཙ་ཡིན་པ་】ནི་‘ཙ་’འདིའི་མིང་། 【ཙ་
 ཡིན་པ་】ནི་གཤམ་འདི་ཡིན་པ་ལྟར་དཀར་ཆགས་
 ཡོད་པའི་ལྷན་ཡིན་པ་། ཙ་ཡིན་པ་ལྟར་ལྟ་

འཇུག་པ་ནི། བྱག་ཅ | ལག་ཅ |
མཚོན་ཆ་ལ་མཚོན་ཅ་ཟེར་བ་དང་།
རྒྱན་ཆ་ལ་རྒྱན་ཅ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཅ་ཚ ①ན་བར་མི་སྒྲན་པའི་སྒྲིའི་
མིང་ལྟེ། ཅ་ཚ་མ་སྒྲིག | ཅ་ཚའི་སྒྲ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཚིག་རྒྱུ་མའི་མིང་
ལྟེ། དག་རྒྱལ་སྤྱིང་ཚིག་གི་ཅ་ཚ་
བརྒྱུ་ལྟ་བུ།

ཅ་ཚེ མིང་གི་སྤྲོད་པའི་མིང་། ཚིག་
བསྐྱལ་ན་‘ཅན’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟེ།
ཉག་ཅན | ཆང་ཅན | དུལ་ཅན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅ་འབྱིད དྲོད་པའམ་གྲངས་པའི་བྱ་
སྤྱད་གྱི་མིང་ལྟེ། བན་ཚུན་ཅ་འབྱིད་
མ་བྱིད་ལྟ་བུ།

ཅ་ར་ར (རྒྱན་ཚིག་) མཚོ་དམའ་
མི་མཉམ་པའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་རྣམ་པ་
ལྟེ། སྒྲ་ག་ཅ་ར་ར་གྲགས་ལྟ་བུ།

ཅ་རེ (བསྐྱར་ཚིག་) རྒྱན་དུ་ཞེས་
པའི་བརྒྱུ་ཚིང་།

ཅ་ལག རྒྱན་གྱི་འཚོ་པའི་ནང་དུ་
བཞོལ་པའི་ཡོ་བྱད་གྱི་སྤྱི་མིང་ལྟེ།
མིང་བཟོའི་ཅ་ལག | ཞིང་པའི་ཅ་
ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅ་ལེ་ཚལ་ལེ (རྒྱན་ཚིག་) དབྱིབས་

མི་མཉམ་པའམ་གྲལ་འགྲིག་པོ་མིན་
པའི་དོན་དེ། རི་པོ་ཅ་ལེ་ཚལ་ལེ་
མང | བལ་ཁལ་ཅ་ལེ་ཚལ་ལེ་མང་པོ་
བཀལ | ཁངས་ཅ་ལེ་ཚལ་ལེ་བབས་
ལྟ་བུ།

ཅག (གྲངས་ཚིག་) མང་ཚིག་ལ་
འཇུག་པ་ནི། ང་ཅག | བདག་ཅག |
ཁྱེད་ཅག | ཁྱིད་ཅག | ཁོ་པོ་ཅག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། [གཞན་

ཅག་བྱམ ‘ཅག་བྱམ’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་
ཅག་དགར རང་སྤྱང་ཁམས་གྱི་
ནང་དུ་བྱུ་བ་པའི་‘རྟོ་མེལ’ ལམ་‘རྟོ་
མེལ’ གྱི་མིང་གཞན་། དེ་ལ་‘ཅག་
རྟོ’ ཡང་ཟེར་།

ཅག་ག ①དག་གཅོད་གི་མིང་ལ་
འཇུག་པ་ནི། ཅག་ག་དག་པོ | ཁང་
པའི་ནང་ལ་ཅག་ག་བྱམ | ལུས་ལ་
ཅག་ག་བྱས་ལྟ་བུ། ②གཟབ་གཟབ་
བྱས་པའི་མིང་ལྟེ། ཚུགས་ག་མེད་
ཀྱང་ཅག་ག་བྱས་ལྟ་བུ།

ཅག་གེ ①ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་། ②
རྒྱ་སྤང་གི་ནས་དཔེན་པར་རྒྱར་པའི་
དོན་དེ། སྤྱོད་མ་རྣམས་གྱིས་དལ་
ཅག་གེ་སྤྱོད་ཁྱིད་ལ་ཉན་ལྟ་བུ།

ཅག་ཅག ཟས་བཅད་པའི་སྒྲ་

མཚན་པའི་ཚིག་གྲོགས་དེ། ཟས་ཅག་
ཅག་ཟས་ལྟ་བུ།

ཅང ① ‘ཅི་ཡང་’ ཟེར་བའི་ཚིག་.....
བརྒྱུས་པ་ལྟེ། སེམས་ལ་ཐེ་ཚམས་ཅང་
མེད། | ལུས་ལ་ནད་ཅང་མེད་ལྟ་བུ།
② བོད་རིགས་ཀྱི་རས་པ་ཞེས་པའི་.....
གར་པས་ལག་དྲུ་བཟུང་ནས་དཀྱུལ་.....
རྒྱུ་འི་ ‘སེམ་ལྷན་’ ཞེས་པའི་རྩ་མོ་མེད་
མིང་། ཁ་སྐད་ལ་ ‘གཤང་’ ཟེར་།
【ཅང་ཤེས་】 1. ཏྲ་བོ་ཅང་ཤེས་དང་
ཐོང་བུ་ཅང་ཤེས་དེ། ཏྲ་བོང་གི་
རིགས་ལ་ཅང་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཟེར་བ་.....
ལྟ་བུ། 2. ‘ཅི་ཡང་ཤེས་པ་’ ཞེས་
པའི་ཚིག་བརྒྱུས་པ་ལྟེ། ཅང་ཤེས་པ་ |
ཅང་མི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅང་ཉེ་བུ རྟོད་པ་སྤྱི་ཤིང་རིང་ལ་ཁ་
གཉིས་ཆེ་བའི་རྩ་མོ་སྤྱི་ཤིང་རྒྱང་པ་
ཞིག་གི་མིང་།

ཅན ① (ལས་ཚིག་ཐེས་མཁུན་པ་)
ཡོད་པའམ་ལྷན་པའི་དོན་དེ། མི་
དཔའ་ཚལ་ཅན་ | བཟོ་བ་ལག་ཅལ་
ཅན་ | མཛོ་རྩ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② ཚབ་ཚིག་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཤེས་
ཡོན་ཅན་ | ཡོན་ཏན་ཅན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ ‘ཅ་ནེ’ ཞེས་པའི་ཚིག་

བརྒྱུས་པ་།

ཅན་ནེ ‘ཅ་ནེ’ ལཱ་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

ཅལ དངོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དེའི་པའི་
སྤྱི་ལྟེ། ཟས་མོ་ཅལ་ཅལ་དྲུ་བཟུང་བས་
ལྟ་བུ།

ཅལ་ཅོལ སྐད་སྒྲ་ཚིགས་འབྲེས་.....
པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཅུ་ཅི་ཅུ་མང་པོ་
ཅལ་ཅོལ་གྲགས་ལྟ་བུ།

ཅམ (བརྒྱན་ཚིག་) དལ་བའམ་ཡང་
བའི་དོན་དེ། ལ་ལ་ཅམ་གྱིས་བཞག་ |
ཞིགས་ལ་ཅམ་མེ་བཟད་ལྟ་བུ།

ཅར་མར (བརྒྱན་ཚིག་) རྒྱན་.....
མཐུད་པའམ་ལྟ་མཐུད་པའི་དོན་དེ།
གཏམ་ཅར་མར་བཞད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅར་རེ (རྒྱན་ཚིག་) མིག་ལྟེ་.....
ནས་མ་བཅུ་མས་པར་ལྟ་བའི་རྒྱུ་.....
པ་ལྟེ། མིག་ཅར་རེ་བཞུས་ལྟ་བུ།

ཅལ དངོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་མེད་རིགས་ལས་
རྒྱང་བའི་སྤྱི་ལྟེ། རི་ཐོང་ཅལ་འབྲོགས་
ཀྱི་དཔེ་ | ཅལ་སྤྱི་གྲགས་ལྟ་བུ།

ཅི ① (ཚབ་ཚིག་) (ཀ) རི་བའི་དོན་
ལ་འཇུག་པ་ནི། ཁོས་ཅི་བཞད་—ཁོས་
ཅི་ཞིག་བཞད་? ལྷན་འདྲིའི་མིང་ལ་
ཅི་ཟེར་? | རྒྱུད་ཀྱིས་བྱ་བ་ཅི་བྱས་ |

ཅི་ཞིག་བྱས་ལྟ་བུ། (ཁ) རྒྱ་རྒྱ་ཙམ་
ལ་འཇུག་པ་ནི། ཁོ་ལ་ནད་ཅི་ཡང་
མེད། བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་ཅི་ཡང་
མ་བྱས། ཁོ་ཚོ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་
རྒྱུར། ཅི་ཡང་མ་འཛེམས་པར་...
རྒྱུར་མཚོངས་ནས་མི་སྟོན་བསྐྱབས།
ཅི་བཤད་འདི་བཤད། ཅི་བསམ་
འདི་བསམ། ཅི་བཤད་དོན་ལ་
གནས། ཅི་བསམ་དམངས་ཀྱི་དོན།
ཅི་ཡོད། ཅི་སྟེན། ཅི་མཆོས་ཞེས་
པ་སྟོན་ལྟ་བུ། 【ཅི་མ་རུང་】ནི་སྟོན་
པའི་ཆོག་ལྟེ། ང་ནད་འདི་ལས་ཐར་
ན་ཅི་མ་རུང་ལྟ་བུ། 【ཅི་ཙམ་】ནི་
གྲངས་དང་ཚད་སྟོན་འདི་པའི་ཆོག་
ལྟེ། སྟོབ་གྲ་འདིར་སྟོབ་གྲ་པ་ཅི་ཙམ་
ཡོད་? ལྟ་ས་ནས་པ་ཅིན་བར་ལ་ལེ་
བར་ཅི་ཙམ་ཡོད། རྒྱུད་ཀྱིས་སྟོབ་གྲ་
ཆེན་མོར་སྟོབ་རྒྱུད་ལ་ཅི་ཙམ་ལ་བྱས་
སྟོན་ལྟ་བུ། 【ཅི་ཞིག་】ནི་དོན་དཔེ་
བརྒྱུད་མེད་པའི་དོན་དེ། ཅི་ཞིག་ནི་
ཡོན་ཏན་རིམ་རེད་? བྱ་བ་ཅི་ཞིག་
བསྐྱབ་ནའང་ཞིབ་མོ་བྱེད་དགོས་ལྟ་
བུ། 【ཅི་ཡང་】ནི་གཅིག་གྲངས་ལ་བྱས་
པའི་དོན་དེ། སྟོན་ཆད་བཞོ་པར་རྒྱ་
ནོར་ཅི་ཡང་མེད། ལུས་ཀྱི་ཤིང་.....

ཤུགས་བཙོངས་ནས་འཚོ་བ་བསྐྱལ་ལྟ་
བུ། 【ཅི་ལ་】ནི་མི་འོས་པའི་དོན་
དེ། མོངས་སྟོན་འཛེམས་གྲངས་རྒྱུད་
རྒྱས་ཅི་ལ་བྱེད། ཉར་དང་དམངས་
ཀྱི་དོན་ལས་རྒྱུད་པ་ཡིན། དཀའ་...
ཁག་མང་ཡང་དཔའ་ངར་ཅི་ལ་བྱས།
མཐར་ཐུག་དམིགས་ལུལ་གྲངས་ཁན་...
རིང་ལུགས་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ཅི་ཕྱིར་】
ནི་རྒྱ་མཚན་ནས་དགོས་པ་སྟོན་པ་...
ལྟེ། བཞོ་པས་ཅི་ཕྱིར་གཏོར་པ་...
བཞོས་? དེང་རབས་ཅན་པའི་འགྲུབ་
ཆེད་ཡིན་ལྟ་བུ། ❷ བོད་ཀྱི་རྒྱས་ཤིག།

ཅིག ❶ (གྲངས་ཆོག) ཅིག་ཞིག་.....
ཤིག་གསུམ་མིང་ཆོག་གི་མཐར་རྒྱུར་...
ན་བྱ་དངོས་རེ་རེ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་
ལྟེ། ལུག་ཅིག་། ཏ་ཞིག་། ཁ་ཟས་
ཤིག་ཅེས་པ་སྟོན་ལྟ་བུ། ❷ ཅིག་
ཞིག་ཤིག་གསུམ་ནི་ཆ་བཞི་དང་.....
རྒྱན་ཆོག་ལ་ལའི་མཐར་རྒྱུར་ན་མིང་
མཐའ་ཙམ་ལྟེ། ཀང་ཞིག་། ཅི་ཞིག་།
ལུ་ཞིག་། འགའ་ཞིག་། ལུང་ཙམ་...
ཞིག་། ལུན་རིང་གི་ཞིག་། དེ་ཙམ་
ཞིག་ཅེས་པ་སྟོན་ལྟ་བུ། ❸ ཅིག་
ཞིག་ཤིག་སྐལ་ཆོག་གི་ཆོག་གྲགས་ཙམ་
ལྟེ། ལུང་གི་སོད་ཅིག་། བར་སོང་

ཞིག | ལུ་པ་རྒྱལ་པ་ཤིག་ལྟ་བུ། དེ་
 དག་གི་འཇུག་ཚུལ་ནི། ག་ད་པ་
 དང་ད་པ་ཅིག་། ང་ན་མ་འ་ར་མ་
 དང་། མཐའ་རྟེན་མེད་པའི་མཐའ་ལུ་
 ཞིག་། ས་མཐའ་ཤིག་ཅིག་རྒྱུར་པ་
 ཡིན་ཞེས་པ་ལྟར་རྟོ། ❶ ལས་ཅིག་
 འགའ་ཞིག་གི་མཐའ་རྒྱུར་ན་རྟོན་.....
 ཅིག་རྟོན་པ་ཞིང་། བརྟན་པར་ལུར་
 ཅིག | བཟུ་ཤིས་ཤིག་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཅིག་ཅར་ (བཟུང་ཆོག) ❶ ལྟར་
 རྒྱུ་ལྟར་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཏི་
 ལྟོན་པོ་རྣམས་ཅིག་ཅར་ལུང་དུ་
 བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘སྐད་ཅིག་’ དང་
 དོན་འདྲ་ཆེ། ཡི་གེ་རིམ་གྱིས་ཤིས་
 དཀོས་པ་ལས་ཅིག་ཅར་ཤིས་དཀའ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ འདི་ལ་‘ཅིག་ཅར་’
 འགྲེ་བའང་ཡོད།

ཅིག་ཤིས། (ཚེ་ཅིག་) རྒྱུགས་ཤིག་
གཙ་གཞན་ཞིག་གི་དྲོ་ཏེ། ‘ཅིག་
ཚེ་ཏེ་ལས་རྒྱག་པའོ’ ཞེས་པ་
ཅི་ཡུ།

ཅིང་ ཅིང་ཞིང་ཤིང་གཞུག་པས་ཅིག་
 དང་ཞུན་ཅིག་གི་མཐའ་ཞུང་ན་ཞིག་
 ཅིག་པ་འཇུག་པ་ནི་ ཞུང་གི་པམ་དང་
 ཅིང་ཞུག་ན་མཐའ་པམ་དང་། ཅི་

རྒྱལ་པོ་ལ་དེ་མཁོ་བྱེད་པའི་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་།
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་།
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་། དེ་ལྟར་ལྔ་པ་
 ལྔ་པ་། དེ་ལྟར་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་།
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་།
 'ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་
 ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་ལྔ་པ་

ਉਤਰ ‘ਮਦਿਅ’ ਸ੍ਰੋ.ਸ਼ੁਕਲ-ਛੰਡ।

ཅིས་ (བཟུན་ཆོག) ལས་ཆོག་གི་སྐད་
 བར་སྐར་ན་ནན་ཉན་བྱེད་པའི་དོན་"
 ཉི་ ཅིས་ཀྱང་སྐྱབ་སྐྱང་བྱེད་ |
 ཅིས་ཀྱང་འཇིག་ཅེན་སྐར་མགོན་བྱེད་
 ལྟ་བུ་

ཆེ་རྒྱལ་འབྲུག་མོད་པའི་གྲངས་ཚྭ་...
 གི་མཐའ་པ་རྒྱུ་མ་ན་གྲངས་ག་པར་ཉི་...
 ཉན་ཏི་ ལྷན་ཅུ | ཅན་ཅུ | པར་ན་...
 ཅུ | པར་ད་ཅུ་ཞེས་པ་ལྷ་པུ་

མུ་གང་། ལ་རྒྱལ་རིགས་དཀར་མོ་
 དཀར་མོ་ཕྱིར་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ལ་རིགས་དུ་མ་ཡོད། དཔེར་ན་
 ཚོགས་རིམ་ལ་དཀར་མོ་འབྲུག་པའི་ས་།
 དཀར་ལ་ས་མུ་གང་ཟེར། རྒྱ་མཚོ་
 ལ་ཞིང་ཡིར་པ་ཞིག་ལ་ཚོགས་ཕྱིར་ཡོད་པ་ལྟར་།

བྱས་ནས་ཅིག་པར་ཀ་རག་ཐུག་པ་དེ་
ལ་རྟོ་ཅུ་གང་ཟེར། སྤྱག་གཟུར་དུ་
འབབ་པའི་ཅུ་ལྷལ་ལ་ཆགས་པའི་ཅུ་
རྟེན་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཅུ་ཅུ་
གང་ཟེར། ཡོངས་ཀྱགས་ལ་ཅུ་གང་
ཞེས་པ་ནི་ས་ཅུ་གང་དང་རྟོ་ཅུ་གང་
གི་མིང་ཡིན། ●ཤོ་སར་སྤྱི་བའི་
མིང་རྟོ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་ནང་སྤྱི་
དཀར་ཞིང་འབོལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་
མིང་ཅུ་གང་ཟེར། ད་སྐབས་‘ཅན་
ལ་’ཟེར་བའི་ཅུ་མིང་གི་ཅ་པ་ཞིག་
མིང་ཅུ་གང་གི་ཆོཔ་བྱས་ནས་སྤྱི་དུ་
སྤྱི་བ་ཞིག་འདུག།

ཅུ་མི སྤྱི་ལྟག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། དེའི་
རྟོ་བོ་ནི་དཔྱིད་མགོར་མེ་ཉག་
དཀར་པོ་དྲི་ཞིམ་ཅན་འགད་ཅིང་
སྤྱི་ལྟག་རྟོ་སྤྱི་བ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་
ཉག་གི་མིང་ལ་ལྷལ་སྐད་ལ་ལར་‘ཅ་
ལེ’ཟེར་ཞིང་། ཅུ་སྐད་དུ་‘མེ་ཅི’
ཟེར།

ཅུང (བཟུན་ཆོག)ལས་ཆོག་དང་
ཅུན་ཆོག་གི་ཐོག་མར་སྤྱར་ན་ཆོད་
ཅུང་བའི་རྟོ་ནི། ཅུང་ཟད་ཆེ།
ཅུང་ཆེ། ཅུང་ཟད་དམར། ཅུང་
དམར། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཆེ། ཅུང་

ཞིག་སྤྱགས། | འབྲུ་རིགས་ཅུང་ཟད་
མང། | ཅུན་ཆོད་ཀྱིས་མི་ལ་ཅུང་ཟད་
ཅིག་ཀྱང་མི་སྤྱག། | ཅུན་མོང་གི་ནོར་
རྩས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཅུང་རྩོལ་མ་ཅིང་
སྟ་བུ།

ཅུང་ཡོང འབྲུ་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་རྟོ་
མངས་པཅོས་བྱས་པའི་གོ་རེའི་མིང་
སྟེ། ལྷལ་སྐད་ལ་ལར་‘ཅོང་རྟོག’
ཟེར།

ཅུར་ནིས ཞིབ་བྱར་བརྒྱལ་བའི་
སྤྱི་བ་ཀྱི་མིང་ཡིན་སྟེ། ‘ཤྱེས་སྤྱི་
ཅུར་ནིས་ཀྱི་མིང་མིང་དུ་བཤད་’
ཅེས་པ་ལྟར་རོ།

ཅེ་ན ཅེ་ན་ཞེ་ན་གེ་ན་གསུམ་ནི་
ལས་ཆོག་གི་མཐར་སྤྱར་ན་‘ཟེར’
རམ་‘བཤད’དང་འདྲ་སྟེ། དེ་རེད་
ཅེ་ན——དེ་རེད་ཟེར་ན་སྟ་བུ། ཅེ་
ན་ཞེ་ན་གེ་ན་གསུམ་འབྲུག་ཚུལ་ནི།
‘ག་ད་བ་དང་ད་དག་ཅེ། ང་ན་
མ་ལ་ར་ལ་དང་། མཐའ་རྟེན་མེད་
པའི་མཐའ་རྟེན་ཞི། ས་མཐར་གེ་ན་
སྤྱར་བ་ཡིན་’ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

ཅེ་སྤྱང དཔྱིབས་དང་རང་གཤིས་
ནམས་སྤྱང་གི་དང་འདྲ་ཞིང་སྤྱང་གི་
ལས་ཅུང་ཟད་ཅུང་ལ་སྤྱ་དམར་མིར་

ཅན་གྱི་གཅན་གཟན་ཞིག་ལྟེ་ 'འཕར་
བ' ཡང་ཟེར།

ཅེས ཅེས་ཞེས་གེས་ནི་ཟེར་རྒྱ་དང་།
བཞད་དེ་སྐགས་ཀྱི་བཞད་ཅིང་ཅེ་ ཟེབ་
ཟང་ནི་ 'ཅ' ཅེས་དང་འདྲ།

ཅེ་རེ 'ཅར་རེ' དང་དོན་འདྲ།
【ཅེ་རེ་ཡོང་བ】 ཅི་མིག་འབྲས་ཡོང་
ཀྱང་གཟུགས་མི་མཐོང་བའི་ཡོང་བའི་
མིང་།

ཅེས ① 'ཅས་ཞེས་' གཉིས་ནི་མིང་།
ཆོག་ལ་ལའི་མཐར་ཐུར་ན་མིང་དེ་
ལྟར་ཟེར་བའི་དོན་ཏེ་ «མིའི་བསམ་
སྒྲིལ་དག་པ་དེ་གང་ནས་ཐུང་བ་.....
རེད» ཅེས་པའི་གསུང་ཚམ་དེ་སྒྲིལ་།
བཟུང་། «མི་དམངས་ལ་ཞབས་
འདེགས་ལྷ་དགོས་» ཞེས་པའི་གསུང་
ཚམ་སྒྲིལ་ཐུང་བྱས་ལྟ་བུ། ② 'ཅས་
ཞེས་' གཉིས་ལས་ཆོག་གི་མཐར་.....
ཐུར་ན་མཚམས་སྒྲིལ་བའི་ཆོག་ལྟར་།
དེ་ ཡོད་ཅེས་བཞད་། ཡིན་ཞེས་
ཟེར་། བཟུབས་ཞེས་བཞེད་ལྟ་བུ།
'ཅས་ཞེས་' གཉིས་པོ་འཆུག་ཚུལ་.....
ནི་ 'ག་ད་བ་དང་ད་བྲག་ཅེས་ ང་
ན་མ་ལ་ར་ལ་དང་ ས་དང་མཐའ་
རྟེན་མིང་མཐར་ཞེས་ ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱ་

ཅེ་ག 'ཁྱེ་ཅེ་ག' ཡང་ཟེར་ཞིང་།
ཐུ་མདོག་ཐུ་བོ་ ཆེ་ཐུང་ཁྱེ་ཅེ་མེ་ལ་
བ་ལས་ཐུང་བཞད་ཆེ་ལ་སྐད་ཐུན་མོ་ཐུ་
ཆོགས་འབྱེན་པ་ཞིག་། འདི་ལ་ 'ཅ་
ག' ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་ཡང་ཡོད།

ཅེ་གས མོ་གཅིག་ཡོན་པའི་རྟེན་འུའི་
མིང་།

ཅེ་རྟ ཐུ་རིང་བོའམ་ཟེར་ཅག་གི་མིང་།

ཅེ་འདྲི ①གནོད་པ་བྱེད་པའམ་.....
བརྒྱུ་སྒྲིལ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་ གཞན་
ལ་ཅ་མ་འདྲི་ལྟ་བུ། ②འགྲན་པའི་
དོན་ཏེ་ 'མཐུན་ཡངས་ཐུ་མཚའི་
སྒྲིལ་ལ་ཅེ་འདྲི་བ' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅེ་ལེ་བ (ཐུན་ཆོག) དབངས་.....
དམའ་ཞིང་ལྟ་བུ་ཆེ་བའི་དབྱིབས་ཏེ་
གཏེར་ཁ་འཚལ་དུ་སྤང་ནས་ བྲག་
རི་ནག་པོ་ཅེ་ལེ་བ་མང་བོ་ཡོད་པའི་
ས་ཞིག་ལ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ།

ཅེ་ག ①ལས་ཆོག་ཐུར་བཟུ་ཅན་ལ་.....
ལའི་མཐར་ཐུར་ན་བམས་ཅད་དམ་.....
ཡོད་ཆད་ཀྱི་དོན་ཏེ་ མི་ཡིན་ན་ཅག་།
རྟ་ཡོད་དོ་ཅག་། ཐུ་ཐོས་སོ་ཅག་.....
ཅས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཅག་ཅེ' ཡི་མིང་
བཟུས་པ།

ཅེ་ག་ཅེ་ག་པ ①ལོ་རྟག་ལ་གནོད་.....

པའི་རྒྱན་ལུ་ལུས་ལྟར་པ་མགོ་སྒྲུག་པ་
 ལུ་རྩ་ལྟར་ལྟར་ཅན་, འབྲས་ཀྱི་ལོ་
 མ་ཐ་ཞིང་ཐག་རིང་པ་འཕྱར་མི་ལྟབ་
 པ་ཞིག་ཡིན་། ༡ ལོ་རྒྱུ་པ་གནོད་
 པའི་རྒྱན་ལུ་ལུས་ནག་སྒྲུག་ཅན་, མ་
 རིགས་འབྲས་པ་ལ་དགའ་ཞིང་,
 གཤོག་པ་བཟར་ནས་སྒྲ་འབྱིན་པ་.....
 ཞིག་ཡིན་། རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘ཞི་རྩོས་’ ཟེར་
ཚག་ལྷ རས་ལྟར་ལྷ་བཞི་མའི་.....
 མིང་། ལུ་མ་སྐད་པ་ལས་‘ཚག་མེས་’
 ལྟར་ཟེར་།
ཚག་ཙེ ཚག་པ་ཟས་སྒྲོད་འཛིག་.....
 ལྷིང་ལྷི་རྒྱན་པ་སྐོལ་ལོ་ལྟར་ཚག་མེ་
 ཚག་ཙེ་ལྷ་བཞི་མ། ཚག་ཙེ་ཚན་རིས་
 མ་ཞེས་པ་ལྷ་ལྷ་། མིང་པ་ལྷ་པ་ན་‘ཚག་’
 ཅས་འབྱི་ཚག་མེ་། ལྟར་ཚག་། ཚག་
 རིང་། ལྷར་ཚག་ཅས་པ་སྐོགས་ལྷ་.....
 ལྷ་། མ་སྐད་འདི་ནི་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘ཁྱོ་’
 ཙེ་ལྷར་ཉམས་པ་ལས་ལྟར་བ་ཡིན་.....
 ལྷ་པས་ཡིག་གཞུགས་འདྲ་མིན་སྒྲ་.....
 ཚགས་ཡིན་།
ཚག་ལ གཏེར་ནས་ཐོན་པའི་མཆའ་
 སྐད་དེ་, ལས་སྒྲོན་ལྟས་ནས་ལྷི་མ་
 ལྟས་པ་ལ་མཆའ་ཟེར་།
ཚང ལྷགས་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་

རིལ་ཆས་ཁོང་སྒྲོང་ཞིང་བཟུངས་ན་སྒྲ་
 འབྱིན་པ་ཞིག་གི་མིང་། མ་སྐད་འདི་
 ནི་རྒྱ་ཡིག་‘ལྷར་’ ཞེས་པའི་སྒྲ་འཕྱར་
 པ་ཡིན་པར་གསུངས་། **【ཚང་སྐད་】**
 ནི་‘གཙང་སྐད་’ ཀྱི་འབྱི་ཚལ་གཞན་...
 ཏེ་, ‘གཙང་’ པ་ལྷོས་།
ཚང་ཞི རྩ་དགར་པོ་ལྟར་ཟད་སྒྲི་པ་
 ཞིག་མེ་, དེ་ལ་མ་ཚང་དང་མོ་ཚང་,
 ལུ་ཚང་, ལུ་མོ་ཚང་, མ་ཞིང་ཚང་
 ཞི་བཅས་རིགས་སྒྲ་ཡིད་པར་བཞད་
 ཅིང་ལས་སྒྲོན་ལྟས་རྩོས་སྒྲོན་ཏུ་ལྷིང་
 ཚག་།
ཚང་རྩང ‘གཙང་རྩང་’ གི་འབྱི་.....
 ཚལ་གཞན་།
ཚང་པན ༡ ‘ལྷ་མོ་’ ཡི་མིང་.....
 གཞན་། ༢ དལ་རྒྱན་ཏེ་ལྷ་རྒྱན་ཆ་
 ཅན་ཞིག་གི་མིང་། ༣ གཙང་ལྟར་དེ་
 རས་པའི་ཐོར་ཚག་གི་མིང་།
ཚལ (རྒྱན་ཚིག་)དཔངས་དཔངས་...
 ཞིང་སྐད་སྐད་པའི་དབྱིབས་ཏེ་། རྩོད་
 ཞབས་ཚལ་། མི་གསུམ་ཚལ་ཞེས་
 པ་ལྷ་ལྷ་། **【ཚལ་རྒྱང་】** ནི་སྒོ་རྒྱ་རྒྱང་
 པའི་མི་།
ཚལ་ལེ་ལ ‘ཚལ་པ་’ ཡི་འབྱི་ཚལ་
 གཞན་།

གཅ

གཅགས (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་...
མ་འོངས་པ) མེས་པ་ལ་དེས་པར་.....
བྱས་པ་དང་མེས་པ་ལ་བཟུང་བའི་.....
དོན་ཏེ། ཡིད་ལ་གཅགས་བྱའི་
ཆོག་དོན་ | དོན་གལ་ཆེན་ཡིད་ལ་.....
གཅགས་དགོས་ལྟ་བུ། 【འངགས】
ནི་ད་ལྟ་པ་ལྟེ། ཉང་གི་སྲིད་རྒྱུ་ཡིད་
ལ་འངགས་ལྟ་བུ། 【བཅགས】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། ཉང་གི་སྲིད་རྒྱུ་ཡིད་
ལ་བཅགས་ནས་དོན་ཐོག་ལ་འཁྱེལ་.....
བར་བྱེད་ལྟ་བུ། 【ཆོགས】ནི་སྤྲུལ་
ཆོག་ལྟེ། ཡིག་འབྲུ་གསར་བ་འདི་དག་
ཡིད་ལ་ཆོགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གཅང (རྒྱན་ཆོག) ❶ རིག་པ་གསལ་
བའི་དོན་ཏེ། བྱས་པ་གཅང་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❷ ཤེས་ཚར་རྣམས་འདི་དོན་
ཏེ། རི་དྲུགས་གཅང་པོ་ | བྱིའུ་གཅང་
པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཅད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་...
མ་འོངས་པ) ❶ དཔོན་རྣམས་རིང་.....
པོ་རྒྱལ་བྱར་གཏུབ་པའི་དོན་ཏེ།
གཅད་བྱའི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【གཅོད】ནི་ད་ལྟ་པ་ལྟེ། ཤིང་གཅོད་

མ་འཇ | རྣོང་བོ་གཅོད་བྱིན་ཡོད་ལྟ་
བུ། 【བཅད】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཤིང་
བཅས་ཤིང་རྣོང་བཅད་ནས་སྐམ་.....
བཅས་ | བཅད་པའི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཆོད】ནི་སྤྲུལ་ཆོག་ལྟེ། རྒྱུད་
བྱིས་ཤིང་རྣོང་འདི་ཆོད་ཅིག་ལྟ་བུ།
❶ གཏན་ཁེལ་བྱེད་པ་ལྟེ། ཐག་གཅད་
བྱེད་ | ཐག་གཅོད་ | གྲོས་ཐག་
བཅད་ | ཐག་བཅད་པའི་དོན་ |
ཆོག་ཐག་མ་བཅད་ | ཐག་ཆོད་ |
ཐག་མ་ཆོད་ | ཁོ་ཐག་བཅད་ | རྒྱ་
ཐག་བཅད་ | འགྲོ་བྱིད་པས་ར་སྒྲིབ་
རྒྱུ་བྱེད་དུ་མངགས་རྒྱ་ཐག་བཅད་ |
བྱེད་པ་འདི་མི་ལྟར་བྱེད་རྒྱ་ཆར་མས་.....
གྲོས་བྱས་ནས་ཐག་བཅད་ལྟ་བུ། ❷
རྒྱན་དུ་སོང་བའི་རྣམས་ལ་ལྟོགས་པའི་
དོན་ཏེ། རྣམས་མ་ཆོས་རྒྱན་མའི་རྣམས་
བཅད་ | རྣམས་གཅོད་ | རྣམས་ཆོད་
ཅིག་ལྟ་བུ། ❸ གནས་ཚུལ་བརྟག་
དཔྱད་དང་རྒྱུ་ལོན་བྱས་པའི་དོན་.....
ཏེ། ཆད་བཅད་ | ཉ་ཞིག་བོར་བ་
ཆད་གཅོད་དུ་སོང་ | ཆད་བཅད་
ནས་ཆད་ཆོད་ཡོད་ | ཆད་མ་ཆོད་
ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ❹ མཚམས་བཀག་ནས་
ཐ་མུ་འབྲེལ་དུ་མི་འཆུག་པའི་དོན་.....

ཉི་ནད་ཡམས་རྒྱན་བཅད་ | རྒྱ་རྒྱན་
 མ་གཅོད་ | ཞོར་ནད་རྒྱན་བཅད་ |
 ལྷགས་ཀྱི་ཁ་ཚ་ཨོལ་ཚ་ཉ་ཅང་ཇི་
 ཉུང་དུ་བཅད་ཡང་ད་ཉུང་རྒྱན་
 གཅོད་མ་ཐུང་ | རྒྱན་ཆོད་ཅིག་ལྟ་
 བྱ། ❶ གོམས་འདིས་མི་ལེགས་པ་སོར་
 རྒྱན་ཆད་བྱེད་པ་ཐུང་བའི་དོན་
 ཉི་ ཆར་བཅད་ | ཉུ་བ་བཅད་ |
 ཉུ་ནག་བཅད་ལྟ་བུ། ❷ བཀག་...
 བའི་དོན་ཉི་ ལྷག་ཁེར་ཉལ་ཁྱིས་
 ཐུང་མདོ་གཅོད་ཐུང་, ལ་ཐུ་མང་གིས་
 ཐུང་སྒྲི་མི་ཆོད་ | རྒྱ་ཐག་བཅད་ |
 ཐག་གཅོད་ | རྒྱ་རྒྱན་བཅད་ | འཐུ་
 བ་གཅོད་ | ལྷགས་པ་གཅོད་པའི་ ...
 རྒྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བསད་པའི་
 དོན་ཉི་ རྒྱག་བཅད་ | རྒྱག་གཅོད་ |
 'མཁྱིས་པའི་ནད་མ་ཆར་འཐུངས་' ...
 ན, རང་རྒྱག་རང་གིས་བཅད་དང་
 བཅུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཐར་པན་
 རྒྱན་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་མཆོམས་གཅོད་
 བའི་དོན་ཉི་ འབྲེལ་བ་བཅད་ | ལྷ་
 འབྲེལ་གཅོད་ | བཟའ་རྒྱའི་འབྲེལ་...
 བ་མ་གཅོད་ལྟ་བུ། ❺ མེད་པར་གཏོང་
 བའི་དོན་ཉི་ དག་པོ་ཆར་བཅད་ |
 ཆར་གཅོད་དགོས་ | ཆར་ཆོད་ཅིག་

ལྟ་བུ། ❶ མོང་ནས་དམིགས་ལུལ་ལ་
 བསྐྱེལས་པའི་དོན་ཉི་ ལ་ལམ་རྒྱ་བས་
 བཅད་ | རྒྱ་ལམ་ཞག་གིས་བཅད་ |
 ཞག་ལམ་ར་མས་(རུས་ཐུང་ཅ་ཞིག་)
 བཅད་ | ལྷ་ཆོད་ཁྱིས་གནམ་འཕང་
 བཅད་ | ལྷིས་ལུས་གནམ་འཕང་མི་
 ཆོད་ལྟ་བུ། ❷ དཔུང་པ་གཏོང་བའམ་
 ཆོད་པ་ལུས་ནས་དོན་གཏོང་བའམ་མི་
 ཆོགས་པའི་དོན་ཉི་ དཔུང་པ་མཐའ་
 ཆོད་པར་གཏོང་བ་ | དཔུང་ཐུང་
 མཐའ་མ་ཆོད་ | གཞུང་དོན་མཐའ་
 བཅད་ནས་བཞད་ལྟ་བུ། ❸ ལུ་ག་
 སོགས་ཀྱི་འཆུག་སྒྲོར་དངོས་ལྟ་...
 བཟངས་ནས་བཀག་པའི་དོན་ཉི་ ལྷ་
 ཐུང་རྒྱ་ལས་བཅད་ | དག་པ་ཐལ་
 ཁྱིས་བཅད་ལྟ་བུ།

གཅན ❶ ལམ་འཐུང་ངམ་ལམ་
 འགོག་བྱེད་ཀྱི་ར་བ་དང་སྒྲི་མིང་གི་
 བརྒྱུད་ལྷེ་ གཅན་རིམ་པ་ལྟ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❷ ལ་མཆོམས་དཔུ་ཐལ་ཀྱི་
 མིང་།

གཅན་གཟན གཅོ་པོར་ག་མ་པར་
 བརྟེན་ནས་འཆོ་བའི་རི་རྒྱུ་རྒྱག་
 ཆགས་ཀྱི་ལྷ་མིང་ལྷེ་, ལྷག་མིང་དོན་
 དེད་མ་ཐུང་སོགས་བམས་ཅད་གཅན་

རྒྱ་གསུམ་པ་དང་ཚད་མོངས་པའི་དུང་།
 ཉི་ རྒྱུ་བ་གཅིན་ | ཆོ་གཅིན་ལུས་
 གཅིན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●རྒྱ་གསུམ་ཆོད་
 པའི་དུང་ཉི་ མགྲིན་གཅིན་དབྱེངས་
 གཅིན་ | རྒྱ་གཅིན་སེམས་གཅིན་ |
 སེམས་བསམ་པ་ཅེ་གཅིན་ཅེས་ པ་ ལྟ་

གི་མིང་། 【གཅིན་འགག་】ནི་གཅིན་
 གཏོང་དཀའ་བའམ་གཏན་ནས་།
 གཏོང་མི་ལུས་པའི་དུང་དག་པོ་ཞིག་།
 གི་མིང་།

གཅིན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་།
 མོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མ) མནན་ནས་།

གདན་གྱི་མིང་། ② ‘གུ་ཁུ་’ ལྷོ་ཆོག་
བཟུང་བ་།

གུ་ཁུ་མོ་ རྒྱུ་མིན་འཁྱོག་འཁྱོག་གི་……
དོན་ཏེ། གུ་ཁུ་གས་པོ་གུ་ཁུ་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུང་ན་ ‘གུ་ཁུ་’
འབྲི་མེ། གུ་ཁུ་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གུ་ཁུ་གས་ ① (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

མཛེས་པའམ་མཐུན་པའི་དོན་ཏེ།
མཛེས་གུ་ཁུ་གས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ | ཡིད་
གུ་ཁུ་གས་མཛེས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) བྱམས་
བརྟེ་ཕྱིད་པའི་དོན་ཏེ། མ་ཡིས་བྱ་
ལ་གུ་ཁུ་གས་པ་ཇི་བཞིན་བརྟེ་ཞེས་པ་

གུ་ཁུ་དམོ་ ལུ་པོ་། L ལྟ་བུ།

གུ་ཁུ་དྭ་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

དངོས་པོ་བྱམས་ནང་ལ་བརྟེམས་པའི་……
དོན་ཏེ། ལྷན་ལྷ་ཤོག་གུ་ཁུ་དྭ་ལ་
གུ་ཁུ་དྭ་ | མ་ཁ་རས་ཀྱིས་གུ་ཁུ་དྭ་……
བྱ། 【གུ་ཁུ་དྭ་པོར་】ནི་བདག་……
གཉེར་མི་ཕྱིད་པའི་དོན་ཏེ། སྤྱི་ཇེས་
གུ་ཁུ་དྭ་འཁོར་མི་རྒྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གུ་ཁུ་ན་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……

འོངས་པ) བཅོན་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་ནས་
བཞོན་འདྲེལ་ལ་ཉན་དུ་བརྟེན་……
པའི་དོན་ཏེ། ཏྲ་ཤོད་གྲུབ་ཀྱིས་

གུ་ཁུ་ན་ | དཔྱ་ཤོད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་……

གུ་ཁུ་ན་ | གུ་ཁུ་ན་ཕྱི་ཏྲ་ཤོད་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། 【འཁུ་ན་】ནི་ད་ལྟ་པ་ལྟེ།
ཏྲ་ཤོད་འཁུ་ན་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བུ་ཁུ་ན་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཏྲ་ཤོད་
བུ་ཁུ་ན་ནས་ཞོན། 【ཁུ་ན་】ནི་སྐུ་ལ་
ཆོག་ལྟེ། ཁུ་ན་ཅིག་ལྟ་བུ།

གུ་ཁུ་ར་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……

འོངས་པ) ① འཁུ་ར་མིག་ལ་རྒྱུངས་……
པའི་དོན་ཏེ། འཁུ་ར་མིག་ལ་གུ་ཁུ་ར་
བྱ། | ལྷགས་སྐྱད་འཁུ་ར་མིག་ལ་
གུ་ཁུ་ར་དགོས་ལྟ་བུ། (ལྷ་ལ་སྐད་དུ་
འཁུ་ར་མིག་ལ་རྒྱུངས་ཞེས་པ་དང་……
དོན་གཅིག) 【འཁུ་ར་】ནི་ད་ལྟ་

པ་ལྟེ། འཁུ་ར་མིག་ལ་འཁུ་ར་མཁན་ |
འཁུ་ར་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ། 【བུ་ཁུ་ར་】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། ལྷགས་སྐྱད་འཁུ་ར་མིག་
ལ་བུ་ཁུ་ར་དེ་ལྟ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ཁུ་ར་】
ནི་སྐུ་ལ་ཆོག་ལྟེ། འཁུ་ར་མིག་ལ་ཁུ་ར་……
ཅིག་ལྟ་བུ། ② ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་

བཅང་པའི་དོན་ཏེ། དགའ་བཞི་
གནས་ལ་གུ་ཁུ་ར་ | དཔྱ་དམག་འཕྲུང་
ལ་བུ་ཁུ་ར་ནས་ཐར་ཐབས་མེད་པར་……
བྱས་ལྟ་བུ།

གུ་ཁུ་ས་ ‘གུ་ཁུ་’ ལ་ལྟེས་།

གཅི བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

གཅིའུ གཞང་ལམ་དུ་སྒྲན་གཏོང་།

ཁྱིད་ཀྱི་ཐུ་བུའི་མིང་།

གཅིན་པོ ཐུ་པོ་།

གཅིར་བྱ (ཐུན་ཆོག) ❶ ཐུས་ཐིམ་

ཁྱིད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཐུས་གཅིར་

བྱ ། གཅིར་བྱར་ཐུས་ཐུས་ལྟ་བུ་། ❷

དངོས་རྣམས་སྤྱོད་ཐིམ་ཁྱིད་དང་འགྲེལ་

ཁྱིད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཉེས་སྒྲོན་

གཅིར་བྱར་བཏོན་། རང་གཞུགས་

གཅིར་བྱར་མདོན་ལྟ་བུ་།

གཅིས (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག) ❶

ག་ཆ་སྤྱིར་ཉེ་ཁྱིད་པའི་དོན་ཏེ། དཔལ་

བཀུར་དཔངས་གཅིས་། མི་དཔངས་

ལ་གཅིས་། དག་ཚན་གྱིས་སྒྲོབ་མ་ལ་

གཅིས་། སྒྲོབ་མ་གཅིས་པར་བསྐྱེདས་

ལྟ་བུ་། 【གཅིས་སྒྲས་】ནི་ག་ཆ་སྤྱིར་

ཉེ་ཁྱིད་པའི་བསམ་པ་དང་བྱ་སྒྲོད་ཀྱི་

མིང་སྟེ། ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་ལོར་ལ་

གཅིས་སྒྲས་ཁྱིད་དགོས་ལྟ་བུ་། 【གཅིས་

པ་】ནི་དཀར་རྩལ་མ་རྒྱུདས་པའི་མི་

སྟེ། ཐིས་པ་གཅིས་པས་དཀར་རྩལ་

ཐོག་དཀར་ལྟ་བུ་། ❷ གལ་ཆེ་བའམ་

ལམ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། ཐུན་གྱི་ཐིམ་ཁ་

གཅིས་གཅིས་རྣམས་སྒྲོགས་གཅིག་དུ་

བསྐྱས་ལྟ་བུ་། 【གཅིས་བསྐྱས་】ནི་

དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གལ་ཆེ་བའམ་།

ལམ་ཆེ་བ་རྣམས་སྒྲོགས་གཅིག་དུ་།

བསྐྱས་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་། འདི་ལ་

‘གཅིས་བསྐྱས་’ ཞེས་བྲིས་བྱང་ཆོག་།

གཅོག (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་།

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ❶ དངོས་

པོ་སྤྱོད་ཐིམ་ཁྱིད་མེད་པར་བཏོང་བའི་

དོན་ཏེ། རྩ་གཅོག་དགོས་།

མིང་གཅོག་ལམ་ན། རྩ་གཅོག་གི་ན་

འདུག་ལྟ་བུ་། 【བཅག་】ནི་འདས་པ་

སྟེ། རྩ་བཅག་ནས་ཐོགས་མ་བྱས་ལྟ་

བུ་། 【ཆོགས་】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་སྟེ། རྩ་

ཆོགས་ཤིག་ལྟ་བུ་། ❷ ར་ལྷག་མེད་

པར་ཁྱིད་པ་ལ་ན་ལྷག་གཅོག་ཐེར་།

ཏེ། ཐུན་འབྲེལས་ནས་ན་ལྷག་བཅག་

ལྟ་བུ་། ❸ མི་བསྟོ་བའམ་མི་མཐུན་

པ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། མི་དཔངས་

ཁྱིད་གཞུང་གི་བཀའ་གཅོག་མི་རུང་།

བཀའ་མ་བཅག་ལྟ་བུ་། ❹ རྩ་རྒྱུད་

དུ་བཏང་བའི་དོན་ཏེ། ཐུགས་ལ་རྩ་

བཅག་རྩ་བཅག་ཁྱིད་མི་རུང་། རྩ་

ཐོན་ནང་ནས་ཐེན་རིན་བཅག་ལྟ་བུ་།

གཅོང གཅོང་ནད་དེ། བོད་ཀྱི་

གསོ་བ་རིག་པར་མ་བྱ་བ་། ཐུ་

བཅ, རྟེན, དཔྱ་ཆུ, སྒྲན,
གཙོང་ཆེན་ཟད་བྱིད་བཅས་ནད་.....
རིགས་བྱུག་གི་ཁྱི་མིང་ལ་གཙོང་ནད་
ཟེར། 【གཙོང་སྐད】ནི་ཉམས་ཐག་
བའི་སྐད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྒྲན་ཐ་མར་
དང་བས་གཙོང་སྐད་འབྱིན་ལྟ་བུ།

གཙོང་རྟེན གཡང་ས་དང་ལུང་
ཤྱོག་གི་མིང་།

གཙོད ‘གཙད’ ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

གཙོམ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
ད་ལྟ་བ) ཤྱོས་བྱས་བའི་བརྟ་རྒྱིང་།
མ་འོངས་པར་‘བཙོམ’ དང་, འདས་
པར་‘བཙམས’ ལས་‘འཆམས’ ,
སྐྱལ་ཆོག་ལ་‘འཆོམས’ འབྱི།
❷ ད་ལྟ་བའི་མིང་ལྟེ། ད་ལྟ་བ་
ཁེངས་སྐྱེད་པ་ལ་གཙོམ་སྐྱེད་པ་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ། ❸ ལུས་ཀྱི་སྒྲོབ་ས་ཤྱགས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། བྱད་དག་པོས་ལུས་ཀྱི་གཙོམ་
བཅག་ལྟ་བུ།

གཙོར ❶ ‘གཙར₁’ ཀྱི་སྐྱལ་ཆོག་།

❷ ‘གཙར₂’ ཀྱི་སྐྱལ་ཆོག་། ❸
‘བཙར’ ལ་སྟོས།

བཅ

བཅག ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ) ཀྱང་བས་མནན་པའམ་
གོམ་པ་སྟོས་བའི་དྲན་ཏེ། བཅག་བྱའི་
ས | བཅག་བཅག་བྱིད་དགོས་
ལྟ་བུ། 【འཆག】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། ས་
ལ་འཆག་འཆག་བྱིད་མཁན |
འཆག་འཆག་བྱིད་ཀྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ།

【བཅགས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཀྱང་བས་
ས་བཅགས་ལྟ་བུ། 【ཆོགས】ནི་སྐྱལ་
ཆོག་ལྟེ། ས་ཆོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷
‘གཙག’ ཀྱི་འདས་པ་།

བཅགས ❶ ‘བཅག’ ལ་སྟོས། ❷
‘གཙགས’ ཀྱི་འདས་པ་།

བཅང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) ❶ ལག་པ་འཇུ་བའི་དྲན་
ཏེ། ལག་པ་མེ་མདའ་བཅང་.....
དགོས | བཅང་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འཆང】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། ལག་པ་མེ་
མདའ་འཆང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བཅངས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལག་
བས་མེ་མདའ་དམ་པོར་བཅངས་ལྟ་.....
བུ། 【ཆོངས】ནི་སྐྱལ་ཆོག་ལྟེ། ལག་
པ་མེ་མདའ་ཆོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷
མེམས་ལ་བརྟེན་མེད་དུ་བརྟེན་བའི་.....
དྲན་ཏེ། སྤྱི་ཆོགས་རྒྱིང་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་མེམས་ལ་བཅང་དགོས |

སྐྱེས་ལ་འཆར་ཡམན། སྤྱིང་རྒྱས་
ཡིད་ལ་བཅངས་ནས་ལག་ལེན་བྱས།
ཉར་གྱི་སྤྱིང་རྒྱས་སྒོ་ལ་ཆོངས་གིག་
ལྟ་བུ།

བཅངས་ ‘བཅང’ ལ་ལྟས།

བཅད་ ‘གཅད’ གྱི་འདས་པ།

【བཅད་ཁྱུ་ཞི་ལྟོད་གཞི་འཕེལ་གནད་
དོན་ཐག་བཅད་པའི་ཡི་གེའི་མིང་།

【བཅད་ཁྱུ་གྲུ་ཐེལ་མ་】ནི་ཆོགས་བཅད་
དང་ཆོག་ཁྱུ་གྲུ་གཉིས་ཀྱི་བཅེས་པའི་
ཆོས་རིག་གི་མིང་།

བཅའ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ) ཉེས་པ་ལྷ་གསང་བྱས་
པའི་དོན། ད་ལྟ་བར་‘འཆབ་’
དང་, འདས་པ་ལ་‘བཅབས་’, རྒྱལ་
ཆོག་ལ་‘ཆོབས་’ འབྲི་ཞིང་། ཉེས་པ་
བཅབ་པར་མི་བྱ། ཉེས་པ་མི་འཆབ་
མ། ཉེས་པ་མ་བཅབས་པར་བཤགས་
པ་བྱས་ལྟ་བུ།

བཅབས་ ‘བཅབ’ ལ་ལྟས།

བཅམས་ ‘གཅམ’ ལ་ལྟས།

བཅའ་ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ) (ག) རྒྱུག་བྲིམས་སྐབས་
གཏན་ལ་དབབ་པའི་དོན་ཉིང་།
བྲིམས་བཅའ་པ། རྒྱུག་ལམ་བཅའ་

དགོས་ལྟ་བུ། 【འཆའ་】ནི་ད་ལྟ་བ་
ཞིང་། རྒྱུག་ལམ་འཆའ་ཡམན། བྲིམས་
འཆའ་ཡམན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཅས་】
ནི་འདས་པ་ཞིང་། རྒྱུག་ལམ་བཅས་།
བྲིམས་བཅས་ལྟ་བུ། 【ཆོས་】ནི་རྒྱལ་
ཆོག་ཞིང་། བྲིམས་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ།

【བཅའ་བྲིམས་】ནི་གཏན་ལ་ཐབ་……

པའི་རྒྱུག་བྲིམས་གྱི་མིང་། 【བཅའ་

ཡིག་】ནི་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་རྒྱུག་……

བྲིམས་བྲིས་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་། (ཁ)

རྟེན་སྐབས་འདུག་ས་བྱིད་པའི་དོན་……

ཉིང་། བྲག་ལ་ཆོང་བཅའ་། ཡམན་དུ་

གནས་འཆའ་ཡམན། བྲག་ལ་ཆོང་

བཅས་ནས་འཐབ་ལྟ་བུ། 【བཅའ་

ཐོད་】ནི་རྒྱན་ཐོད་གྱི་དོན་ཉིང་། བཅའ་

ཐོད་དམག་དཔུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག)

དམ་བཅའ་པའི་གྲག་པའི་དོན་ཉིང་། ཆོ་

གང་ལ་དམངས་དོན་བྱིད་པར་དམ་……

བཅའ་། དམ་བཅས་ལྟ་བུ། ❷

དཔྱིབས་དང་རྣམ་པའི་མིང་ཞིང་། བཅའ་

དག། བཅའ་འགྲིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

❸ ‘བཅའ་བ’ ཡི་ཆོག་བཙུས་པ། ❶

‘བཅ’ ལ་ལྟས།

བཅའ་བ ཐབ་གྱི་ཐོད་ཡི་མིང་……

ཞིང་། བཅའ་བ་དང་བཅའ་བ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་ རྒྱལ་བསྐྱེས་ན་ 'བཅའ' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། བཅའ་བཅའ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【བཅའ་སྒྲ】 1. རྒྱ་སྐད་དུ་
'ཐུན་ཏེ' ཟེར་བའི་སྐ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། 2. སྐ་རྒྱུ་ལ་ རིས་ འཛིན་
བའང་ཡོད་།

བཅའ་ལག 'ཅ་ལག' གི་འབྲི་.....
ཚུལ་གཞན་།

བཅར ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) དངོས་རྒྱས་སྟོགས་.....
མནན་ནས་རལ་བའི་དྲོད་ཏེ། སྒྲིན་བྱ་
སེན་མོས་བཅར་ན་མི་གཙང་ལྟ་བུ།
【གཙར】ནི་ལ་འོངས་པ་ལྟེ། གཙར་
བྱའི་སྒྲིན་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཙར】
ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། སྒྲིན་བྱ་གཙར་ལམ་ན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆོར】ནི་རྒྱལ་ཆོག་
ལྟེ། སྒྲིན་བྱ་ཆོར་ཅིག་ལྟ་བུ། ❷
'གཙར₁' གྱི་འདས་པ་།

བཅལ 'འཇལ' གྱི་འདས་པ་།

བཅས ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
མནན་བའི་དྲོད་ཏེ། རྒྱ་བོ་སྐ་ཆ་དང་
བཅས་པ་གཡམ་ | བཅའ་ཆར་འཁོར་
དང་བཅས་པས་ཀྱན་བྱུང་རྒྱུ་འབྲིན་
ལ་ཉན་ལྟ་བུ། ❷ 'བཅའ' ལ་སྟོས་།
【བཅས་པ】 ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་.....

བྱགས་པས་ཆོས་བྱགས་ནང་དུ་གཏན་
ལ་མཁ་ཡོད་པའི་བསྐྱེད་བྱའི་མིང་ལྟེ།
'བཅས་ཁྲིམས' ཀྱང་ཟེར་།

བཅིང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) ❶ ཐག་པ་སྟོགས་ཀྱིས་.....
ཞོམ་བའི་དྲོད་ཏེ། སྐ་རིགས་བཅིང་
དགོས་ལྟ་བུ། 【འཛིང】ནི་ད་ལྟ་བུ་
ལྟེ། སྐ་རིགས་འཛིང་ལམ་ན་ | འཛིང་
བྱིད་ཀྱི་ཞགས་པ་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བཅིངས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། སྐ་
རིགས་བཅིངས་ | རྒྱ་སྐད་སྟོགས་གིས་
བཅིངས་ལྟ་བུ། 【ཆིངས】ནི་རྒྱལ་
ཆོག་ལྟེ། ཐག་པས་ཆིངས་ཤིག་ལྟ་བུ།
【བཅིང་བ】ནི་འཛིང་བྱིད་ཞགས་པ་
སྟོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཅིང་བ་ལས་
རྒྱལ་ | ཐུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བཅིང་བ་ལས་
རྒྱལ་ལྟ་བུ། ❷ ཆོད་བཟུང་ཡོད་པའི་
དྲོད་ཏེ། སྒྲིག་ལས་ཀྱིས་བཅིངས་ལྟ་
བུ།

བཅིངས 'བཅིང' ལ་སྟོས་།

བཅིབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) ཞོན་པ་ལ་བཞོན་པའི་ཞེ-
ས་ལྟེ། ད་ལྟ་བུར་ 'འཛིབ' དང་
འདས་པར་ 'བཅིབས' , རྒྱལ་ཆོག་
ལ་ 'ཆིབས' འབྲི། དཔེར་ན་རྒྱ་ལ་

‘ཆུམས’ འབྲི་

བཅུམས ‘བཅུམ’ ལ་ལྟས་

བཅུར ‘གཅུར’ གྱི་འདས་པ་

བཅུས ‘བཅུ’ ལ་འདས་པ་

བཅོམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧) རྩེ་
ཆོད་དང་གིང་ཉིག་རིགས་སྟོན་པ་ལྟར་
པའི་བཅ་ཆིང་

བཅོར་བ ལུངས་པའི་བཅ་ཆིང་

བཅོ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ་) ལས་ཆོན་བྱིད་པ་འམ་……
བཅོ་བཅོས་བྱིད་པའི་དོན་ཉི་ བཅོ་
བྱི་ནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【བཅུམ】 རི་
ད་ལྟ་བུ་ལྟེ་ བཅ་ལེབ་བཅའ་ལམ་ན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【བཅོས】 རི་འདས་
པ་ལྟེ་ ངས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བཅོས་ནས་
ལས་ཀ་ལས་། བཅུར་བཅོས་། ལྟ་
བཅོས་། བཅོས་ལྟར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【ཆོས】 རི་ལྟ་བུ་ཆོག་ལྟེ་ ཉ་ལ་ཀྱི་ལྟ་
ཞེས་ཆོས་གིས་ལྟ་བུ་། ད་ལྟ་བུ་ལ་
‘འཆོས’ འབྲི་བའང་ཡོད་། ❷ ལུངས་
ཆོག་ལ་ལའི་མགོར་ལྟར་ན་ ལུངས་……
ཀ་བཅུ་ཆོན་པ་ལྟེ་ བཅོ་ལྟ་། བཅོ་
བཅུད་ལྟ་བུ་།

བཅོམ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་……
འདས་པ་) (ཀ) གཉོར་བའི་དོན་ཉི་

དམར་དམག་གིས་དག་པའི་བཅོན་
རྩེར་བཅོམ་ལྟ་བུ་། 【གཞོམ】 རི་མ་
འོངས་པ་ལྟེ་ གཞོམ་བྱི་དག་
རྩེར་གཞོམ་དགོས་ལྟ་བུ་། 【འཛོམས་】
རི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ་ དག་པའི་བཅོན་རྩེར་
འཛོམས་པ་ལྟེ་། འཛོམས་པར་བྱིད་
ལྟ་བུ་། 【ཆོམས་】 རི་ལྟ་བུ་ཆོག་ལྟེ་ དག་
རྩེར་ཆོམས་གིས་ལྟ་བུ་། (ཁ) མེད་པར་
བཅོར་བའི་དོན་ཉི་ ལྟར་གྱིས་ནད་
ལས་འཛོམས་། ལྟར་གྱིས་ན་ལྟ་
བཅོམ་། ང་ལྟ་བུ་བཅོམ་ལྟ་བུ་། ❷
‘གཅོམ’ ལ་ལྟས་

བཅོལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ་དང་འདས་པ་) ❶ དེས་
རྩེས་སྟགས་གཞན་ལ་ལྟར་ནས་གནས་
སྐབས་ལྟ་བུར་ཆགས་བྱིད་དུ་འབྱུག་……
པའི་དོན་ཉི་ བཅོལ་བྱི་དོར་
ཅོ་། དོར་ཅོ་མི་དམངས་དུལ་……
ཁང་ལ་བཅོལ་ནས་གསོག་འཛོག་……
བྱས་། ལྱིས་པ་བྱ་བཅོལ་ཁང་ལ་
བཅོལ་ན་སེམས་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【འཆོལ་】 རི་ད་ལྟ་བུ་དོར་ལྟ་བུ་ཆོག་……
ལྟེ་ དོར་ཅོ་འཆོལ་ལམ་ན་། དོར་
ཅོ་དུལ་ཁང་ལ་འཆོལ་ ཅིག་ལྟ་བུ་།
❷ གཞན་ལ་རང་གི་ཆབ་བྱས་ནས་……

ལས་དོན་བྱིད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏེ་
 བས་ཁོ་ལ་ལས་ཞིག་བཅོས་ | བད་
 བས་ལུས་སྒྲིག་སྒྲུན་པ་ལ་བཅོས་ལྟ་.....
 ལུ། ❶གཞན་ལ་བཞོད་པ་བྱས་ནས་
 ལས་དོན་བྱིད་ཏེ་བཅུག་བའི་དོན་ཏེ་
 བྱིས་པ་ལྷག་ཇི་བྱིད་ཏེ་བཅོས་ལྟ་ལུ།
 【སྒྲི་བཅོས་】ནི་ཡིད་ཆེས་བྱིད་པའི་.....
 དོན་ཏེ་ བད་པས་སྒྲན་པ་ལ་སྒྲི་
 བཅོས་བྱས་ལྟ་ལུ། 【བཅོས་མ་】ནི་
 བཅོས་བའི་དངོས་ཆས་ཏེ་ ཏྲ་བཅོས་
 མ་ | ལྷག་བཅོས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ།
 【བཅོས་དམ་】ནི་གདམས་དག་སྒྲི་.....
 བའམ་གདམས་པའི་དོན་ཏེ་ ལུ་མོ་
 བག་མར་འགྲོ་ཁར་བྱ་སྒྲིད་བཅོས་དམ་
 བཟང་བོ་བྱིད་ཅེས་པ་ལྟ་ལུ།

བཅོས་ ❶ ‘བཅོ’ ལ་སྒྲིས་།

【བཅོས་མ་】 1. རང་སྒྲུང་ཁམས་
 ལུ་ལྷག་བའི་དངོས་ཆས་སྒྲན་མིས་.....
 བཅོས་བའི་དངོས་ཆོ་སྒྲི། ལྷག་རི་
 བཅོས་མ་ | མི་ཏོག་བཅོས་མ་ཞེས་པ་
 ལྟ་ལུ། 2. རྒྱན་མའི་དོན་ཏེ་ མི་
 དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་བྱ་བའི་.....
 བསམ་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ | རྒྱལ་
 གཅེས་བསམ་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་...
 ཞེས་པ་ལྟ་ལུ། 【བཅོས་སྒྲན་】ནི་སྒྲན་

ཁྱི་རྒྱལ་པ་ཅ་བ་ནས་བཟེ་བའི་དོན་.....
 ཏེ་ བསམ་པ་བཅོས་སྒྲན་བྱས་ | མ་
 ཞིང་སྒྲིང་དཔང་ལམ་ལྷགས་བཅོས་.....
 སྒྲན་བྱས་ལྟ་ལུ། ❷ ‘བཅོས་ཀ’ ཞེས་
 བའི་ཆོག་བཅུས་པ་།

བཅོས་ཀ ལུ་བཟས་ཁྱི་མིང་སྒྲི།
 བད་འདི་ལ་བཅོས་ཀ་ཅི་ཡོད་ | བད་
 སོས་པའི་བཅོས་ཀ་བཟང་བོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་ལུ། ཆོག་བཅུས་ན་ ‘བཅོས་’ ཞེས་
 འབྲི་ཆོག་སྒྲི། སྒྲན་བཅོས་ | གཏར་
 བཅོས་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ།

ལྷ

ལྷ ལྷ་བའི་བརྟ་རྟིང་།

ལྷ་བ ❶ ལོ་གཞིས་ལྷ་བའི་ལྷ་གིང་
 ཞིག་ཡིན་ཞིང་, ཅ་བ་ལ་ལྷག་གི་
 དབྱིབས་ཅན་བཟང་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་
 པ་དང་, བོད་སྒྲན་ཅ་བ་ལྷའི་ནང་
 ཅན་ཞིག་ཡིན་། མཆོ་སྒྲན་ལུ་མ་སྒྲན་
 ཏེ་ ‘གར་འལུ’ ཟེར་། ❷སྒྲན་གཞུང་
 ཏེ་ལྷ་བ་ལ་ལྷ་གཞུང་དང་ལྷ་སྒྲོང་བ་...
 ལང་ལྷ་བ་ཟེར་བའི་ལྷ་གིང་དུགས་མི་
 འདྲ་བ་གསུམ་ཏེ་བྱེ་ཡོད་པ་རྒྱམས་.....
 སྒྲན་ཏེ་བྱིད་ཆོག་།

ལྷག ❶ མི་དང་རྟ་ནོར་སྒྲིགས་ལ་.....

ཚུལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ‘གཉན་གྱི་ཚ་
ནི་འབྱིག་ཅིང་ལུས་དཔལ་བྱེད་’ ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། ❶ ཁང་པའི་གཏུང་མའི་ཁྱད་
འགའ་བྱེད་གྱི་མིང་ཆའི་མིང་ལྟེ། ཁང་
ལུས་། གཏུང་ལུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷

‘ལུས་པ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བརྒྱས་པ་

ལུས་པ མེ་རྟག་ལུས་པ་ལྟེ། ལོ་མང་
ལྟེ་པའི་ཚུ་ལུས་ཞིག་ཡིན། རིང་ཆད་
ལ་ལོས་ལྷིས་ 25—90 བར་ཡོད་
གཞུང་རྟ་དང་པོར་ལྷིས་མིང་ལོ་མའི་
དུམ་པས་ཉ་ལམ་གོར་གོར་ཡིན། མེ་
རྟག་ཁམ་དཔལ་དང་དཔལ་རྒྱ་ཅི་……
རིགས་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་བརྒྱད་པ་དག་
པར་མེ་རྟག་བཞད་། འབྲས་ཏུ་ལྷན་
དུ་བྱེད། འདི་ལ་མོ་ལུས་མོ་ལུས་པ་
ནིང་ལུས་པ་བཅས་རིགས་གསུམ་……
ཡོད། ཆོག་བརྒྱས་ན་‘ལུས་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལུས་པའི་འབྲས་ཏུ་ལ་
ལུས་འབྲས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ལྷ ❶ (རྒྱན་ཆོག) <ཀ>ཡང་པའི་
རྟག་ལྟེ། ཁུར་པོ་ཉ་ཅང་ལྷ། །
དཔོན་རྒྱལ་ལྷ་མོ། ། རི་པོ་མེ་ཚན་
ལས་ཀྱང་ལྷ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ཁ>
ཆམས་ཆེ་པའི་དྲན་ཏེ། བད་ལྷ་མོ།
མས་ལྷ་མོ། ཆོག་ལྷ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ ‘ལྷ་པ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བརྒྱས་པ་
ལྷ་པ བོར་གྱི་གཞུང་ལམ་ནས་ཐོན་……
པའི་ལྷགས་མའི་མིང་། ཆོག་བརྒྱས་
ན་‘ལྷ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྷ་མོན།
ལྷ་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷག་ལྷག (རྒྱན་ཆོག) ལྷམ་ཞིང་
འབྲལ་པའི་ནམ་པ་ལྟེ། དར་མིང་ལྷག་
ལྷག་འབྲལ། ། རྒྱག་མིང་ལྷག་ལྷག་
ལྷམ་ལྟ་བུ།

ལྷགས (བྱིད་འབྲལ་ལས་ཆོག་▽)
རྒྱས་པ་དང་ཐོག་པའི་དྲན་ཏེ། ལྷས་
ལྷགས་ (ལྷས་རྒྱས་) ། ཟས་ཟ་ཆད་
ལས་འདས་ན་མོ་བས་ལྷགས་དགའ་……
ལྟ་བུ།

ལྷད ‘ལྷད’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ལྷཔས ལྷ་ལུས་གྱི་མིང་ལྟེ། ལྷག་
ལྷཔས། སྒེ་ལྷཔས། ། ལག་ལྷཔས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷག་གྱ སྐར་མགས་གྱི་མིང་ལྟེ། རས་
ལྷག། ལྷམ་ལྷག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷག་མ མིང་གི་ཡལ་ག་ལྟ་མའི་མིང་
ལྟེ། ལྷང་ལྷག། ལྷང་ལྷག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ།

ལྷགས (རྒྱན་ཆོག) བཞེན་ཞིང་……
ལྷམ་པ་ལྟེ། ལྷག་མ་ལྷགས་ལྷགས་……

ཐིང | ཐིང་པ་ཐུགས་ཐུགས་འདར |
དར་མིང་ཐུགས་ཐུགས་འཁུམ | ཐུག་
མིང་ཐུགས་ཐུགས་ཐེམ་ལྟ་བུ་

ཐུང་ག 'ཐུང་ག' ཡི་འབྲི་ཚྲལ་.....
གཞན. | གཞན.

ཐུང་མོ 'ཁབ་ཤུབས' གྱི་མིང་.....

ཐུམ མི་མང་ཐེ་བའི་རྩ་ཐུམ་ཞིག་.....
ཡིན, གཞུང་རྒྱ་ཁོང་ཐོང་བྱང་མོར་
ཐེས་མིང་མི་མ་ཆེན་པོ་བསེལ་གཡམ་
གྱི་དཔྱིབས་ཅན, མི་རྟག་དཔར་ཐུག་
ཐུན་པོ་ཐེ་མའི་དཔྱིབས་ཅན, རྩ་བ་
ལ་ཐུམ་ཅེ་ཟེར་ཞིང་ཐུན་མཆོག་ཅིག་
ཡིན.

ཐུ ❶ མི་དང་སྒྲིག་ཆགས་གྱི་ཁ་ནང་
གི་ཐུ་ཐུ, སྒོ་བ་ཐུང་ཞིང་ཟས་ཐོང་
པ་དང་སྒྲ་འཐིན་པ་ལའང་རྟགས་.....
རམ་ཐིང་པའི་དབང་པོའི་མིང་。【ཐུ་
ཐུང་】ནི་ཡ་ཀན་ཐུག་གི་གླ་འབྲུར་.....
པོའི་མིང་。'ཀན་ཐུ' དང་'ཐེན་པ'
ཡང་ཟེར་。❷ མི་ཐུབ་ཐུབ་འབར་བ་
དེའི་མིང་ཐུ་。མི་ཐུ | མི་ཐུ་ཐུབ་
ཐུབ་འབར་ལྟ་བུ་。

ཐུ་ཐུང 'ཅེ་ཐུང' གི་འབྲི་ཚྲལ་.....
གཞན.

ཐུབ (ཐིང་མིང་ལས་ཆོག་པ་འོངས་)

པ་དང་ད་ལྟ་པ) རང་སྒྲིག་རང་.....
གིས་བཅད་པའི་དྲན་ཏེ་ གཡམ་
ལ་མ་ཐུབ | ཐུ་མ་མེད་མི་ལ་
ཐུབ་ལྟ་བུ་。【ཐུབས】ནི་འདས་པ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག་ཐུ་。ཐུ་མེད་མི་ལ་
ཐུབས་ནས་གི་ལྟ་བུ་。

ཐུབས 'ཐུབ' ལ་ལྟས་。

ཐུག ❶ ཁབ་ཐུང་དང་ཐོག་ཁེབ་གྱི་.....
མིང་ཐུ་。ཁབ་པའི་ཐུག | ཐུག་རས་
(རས་ཁེབ)ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。❷ ཐུ་མའི་
མིང་ཐུ་。དེ་པོའི་ཐུག | མི་རྟག་པག་
ཐུག་ཐེམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。

ཐུགས (ཐིང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་▽)
ཐུབ་པའམ་ཐུས་པའི་དྲན་ཏེ་ ཅེ་
ཐུགས་གྱི་མོ་ནས་མི་དཔངས་ལ་ཞབས་
འདེགས་ཐུ | རང་ཐུགས་ཐུབ་ལྟ་བུ་。

ཐུང་མོ ཐུལ་པའི་ཐུ་ལྟ་རམ་ཅན་.....
ཏེ་ 'ཐུལ་ཐུང' ཡང་ཟེར་。ཐུལ་
སྐད་ལ་ལར་'འབྲུ་ཐོམ་ལུ' ཟེར་。

ཐུངས ས་འབྲུར་གཞོང་ཅན་གྱི་.....
དཔྱིབས་གྱི་མིང་ཐུ་。ས་ཐུངས་རྒྱུ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。

【ཆ】

ཆ ❶ བོད་ཡིག་གི་གསལ་ཐིང་རྒྱག་པ་。

【ཆ་པ】ནི་ཀ་ཁ་འི་རིམ་པ་ལྟར་.....
 དཀར་ཆག་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་པ་
 ༥ རྒྱུ་ལྟེ་ཡ་རྒྱུ་གི་ལྷན་སྐྱེའི་མིང་
 དཔེར་ན་: ལྷན་ཆ་གཅིག་ | དཀར་
 ཡོལ་ཆ་གཅིག་ | འདི་གཅིག་ཆ་
 བཅུ་ལ་ | བཞོ་འདི་གཅིག་ཆ་མི་
 བཅུ་ལ་ལྟར་ལྟ་བུ་ ༥ རྒྱ་དངོས་གཅིག་རྒྱལ་
 ལྷ་མང་མོར་བཞོས་པའི་རྒྱལ་བྱ་.....
 གཅིག་གི་མིང་ལྟེ་: བརྒྱ་ཆ་ | བརྒྱ་
 ཆ་ | ལྷན་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཆ་
 བས】ནི་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ཁག་རྒྱུ་རྒྱུ་
 མིང་ལྟེ་: ལྷན་ཀྱི་ཆ་བས་ | ཞིང་གི་ཆ་
 བས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཆ་ལག】ནི་
 རོགས་ལྷ་ཁ་སྐྱོང་བྱས་པའི་ཁག་གི་.....
 མིང་ལྟེ་: གསོ་རིག་དཔེ་ཆའི་ཆ་ལག་ |
 «ལྷན་ཀྱི་ཆ་ལག་བཅོ་བརྒྱད་» ཅེས་པ་
 ལྟ་བུ་ 【ཆ་ཆང】ནི་ཆ་བས་རྣམས་
 ཆང་བའི་དོན་ཏེ་: ལེ་ཉིན་ཀྱི་གསུང་
 འབྲམ་ཆ་ཆང་ | ལའོ་གྲུ་ཞིའི་
 གསུང་རྩམ་གཅིག་བརྒྱལ་ཆ་ཆང་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ་ 【ཆ་སྒྲམས】ནི་ཆེ་རྒྱུང་དང་
 མང་རྒྱུང་སྒྲམས་འབྲ་འབྲ་ཡིན་པའི་.....
 དོན་ཏེ་: ཅོག་ཅེ་ཆ་སྒྲམས་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ་ 【ཆ་མཐུན】ནི་ཁག་ཁ་ཤས་
 ལྷན་འབྲ་བའི་དོན་ཏེ་: ལྷ་གྲུ་གྲུ་

ཀྱི་རྒྱལ་པའང་ཁ་ཆེ་གྲུ་གྲུ་ དང་ཆ་
 བཅུན་པ་རེད་ལྟ་བུ་ ༥ རྒྱ་དངོས་ཀྱི་
 ཁག་གཅིག་གས་ཆོན་པ་གཅིག་གི་མིང་
 ལྟེ་: དཔེ་ཆའི་སྒྲོན་ཆ་ | ལྷན་ཆ་ |
 མིའི་བཟང་ཆ་ | ལྷན་ཆ་ | ཆ་གང་
 བད་ནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཆ་ཅན】
 ནི་ཆ་ཤས་རྒྱ་མ་ཡོད་པའི་གཞི་ལྟེ་
 འབྲམ་འཁོར་དང་སྒྲུ་ལག་ལ་མཆོན་ན་
 འབྲམ་འཁོར་ནི་ཆ་ཅན་ཡིན་པ་ལྟ་.....
 ལག་ནི་ཆ་ཡིན་ 【ཆ་ཆད】ནི་དངོས་
 གཞུགས་ཀྱི་ཤོངས་ཆོད་དང་རྒྱ་ལྷན་.....
 འབྲམ་ལྷོད་ཀྱི་ཆད་གཞིའི་མིང་ལྟེ་
 ཁང་བའི་ཆ་ཆད་ | ས་ཞིང་གི་ཆ་
 ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ༥ འདིས་.....
 ཆའམ་ཆ་རྒྱལ་དང་ཤེས་རྟོགས་སྒྲམས་
 ཀྱི་མིང་ལྟེ་: ཆ་ཡོད་ | ཆ་མེད་ | ས་
 ཆ་ཡོད་ | ས་ཆ་མེད་ | མི་ཆ་ཡོད་ |
 གར་སྐྱོང་ཆ་མེད་རྒྱ་སྐྱོང་ | གར་འགྲོ་
 ཆ་མེད་ལྟ་བུ་ 【ཆ་བཞག】ནི་ཤེས་
 ཟིན་པའི་དོན་དཔེར་བཞོན་ནས་མི་.....
 ཤེས་པའི་དོན་ཤེས་པར་རོགས་རམ་.....
 ལྷོད་པའི་དོན་ཏེ་: ཉི་མ་དང་སའི་གོ་
 ལའི་ཤོངས་ཆོད་ཆེ་རྒྱུང་གི་ཆད་ནི་
 ཆ་བཞག་ན་ལྷན་ཆེན་དང་གྲོག་ལའི་
 གཞུགས་ཤིའི་ཤོངས་ཆོད་བརྒྱུར་བ་.....

དང་མཆོངས་པ་རེད་ལྟ་བུ། ❶ མིང་
མཐའ་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྐད་ཆ |
ལག་ཆ | མཆོན་ཆ | སྟག་ཆ |
བྱང་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ 'ཆསྟ' ལ་
ལྟ་བུ།

ཆ་ཆེན བྱ་དངོས་རྣམས་འབྱུང་བ་
དང་གནས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་
ཕན་ཞིང་ཡར་སྐྱེལ་བྱེད་པའི་ཆུའི་
མིང་ལྟར། རང་བྱུང་གི་ཆ་ཆེན | ཆ་
ཆེན་པའང་པོ་གསུམ་སྐྱེན་བྱེད་པ་ |
ས་ཞིང་ལ་ལྷན་ཆུའི་ཆ་ཆེན་འཛུམས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆ་ག ❶ མིག་མཐའི་སྤྱི་རིམ་གྱི་རི་
མའི་མིང་ལྟར། མིག་ཆ་ག་ཅན་ | ཁྱིམ་
པ་འདྲིའི་མིག་ལ་ཆ་ག་ཡོད་ལྟ་བུ།
❷ ལྷ་བ་དང་ཡོལ་བ་སོགས་ ཁྱིམ་ཐའི་
མཐའ་སྤྱིར་རམ་ཁ་མཐིལ་གྱི་མིང་ལྟར།
ལྷ་བ་སྐལ་ལྷགས་ ཁྱིམ་ག་ཅན་ ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❸ ས་མཆོངས་ ཁྱིམ་
ལྟར། རང་སའི་ཆ་ག་ བཅང་ནས་
གཞན་སའི་འདབས་ཁ་ཐིན་ལྟ་བུ།

ཆ་ག་བ ཡོ་རྟག་དང་རྩ་ས་ལ་གནོད་
པའི་འབྲུ་ཞིག་གི་མིང་ལྟར། ལུལ་སྐད་དུ་
'འབྲུ་འ་ནག' གྱུང་ཟེར་ཞིང་། རིགས་
མང་བ་ཞིག་ཡོད།

ཆ་གེ་ཆག་གེ ཆག་པོ་མང་པའི་དོན་
དེ། གིང་ཆ་གེ་ཆག་གེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆ་འབྲིག ཉེར་མཁོའི་ཆ་གས་རྣམས་
ཆང་པའི་སྤྱི་འདུས་ ཁྱིམ་ལྟར། ཆ་
འབྲིག་པའི་ཁང་བ་ | འབྲུལ་འཁོར་
གྱི་རྩ་ལག་རྣམས་ཆ་འབྲིག་ལྟ་བུ།

ཆ་རྒྱས བྱ་དངོས་ ཁྱིམ་གས་མཆོན་
བྱང་ཆས་སོགས་དེས་པའི་དོན་ཐིན་
ཁྱིམ་ལྟར། མི་དེ་དང་ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་ |
ཐི་མིང་ནས་རྩ་སར་འགྲོ་པའི་ལམ་ཁོ་
ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཆ་ལྷ ཁ་སྐྱ་དང་ཆེར་མ་འབལ་བྱེད་
གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ལྟར། ལུལ་
སྐད་དུ་ 'འཇབ་ཆེ' ཟེར།

ཆ་དབྱུད ❶ སྐན་པས་གཏར་གསལ་
སོགས་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ ཁྱིམ་ལྟར།
སྐན་པཅས་ ཁྱིམ་དབྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། འདི་ལ་ 'ཆ་སྐྱད' གྱུང་འབྲི།
❷ ཡོ་བྱད་སྤྱིའི་མིང་ལྟར། འདི་ལ་ 'ཆ་
སྐྱད' འབྲི་བ་མང་།

ཆ་སྐྱད 'ཆ་དབྱུད' ལ་སྟོས།
ཆ་པེ་ཆོབ་པེ ཞིབ་མ་མིན་པའམ་ལྟ་
སྤྱིའི་རིམ་པ་ཉམས་པའི་དོན་།

ཆ་བྱུད ❶ གོས་རྒྱན་ ཁྱིམ་པའི་
མིང་ལྟར། གར་པའི་ཆ་བྱུད་ | གནའ་

མི་འཆ་བྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ རྣམ་
འཁྱུར་རམ་ཉམས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མྱེག་
པའི་ཆ་བྱད་ | གཡེར་པའི་ཆ་བྱད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆ་ཨ ཨ་མདྲིའི་ལུལ་སྒྲུབ་ཏུ་བྱད་.....
ཤིང་གི་མིང་།

ཆ་ར བེ་ཏའི་ཆེ་བ་ཡིན་པར་སྣན་.....
གཞུང་ཏུ་གཞུངས་ཤིང་སྣན་དཔེར
'མོན་ཆ་ར' ཡང་བྲེར་།

ཆ་ཏ སྒྲིག་གུའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་.....
ལྟེ། ཏ་སྒྲིག་གི་ཆ་ཏ་ | ཆོན་ཐག་གི་
ཆ་ཏ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆ་ལང རྩལ་མོ་ཆ་ལང་ལྟེ། 'ལྷུབ་
ཆ' ཡང་བྲེར་།

ཆ་ལམ (བརྒྱན་ཆོག) 'ཏ་ལམ' ཀྱི་
པར་ཆིང་།

ཆ་ལྷགས ལྷགས་ཀྱི་ཆས་དང་རྣམ་.....
པའི་མིང་ལྟེ། ཆ་ལྷགས་ཡག་པ་ | ཆ་
ལྷགས་ཆོག་པོ་ | སྒྲིག་གར་པས་ཨ་ཆ་
རའི་ཆ་ལྷགས་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆག ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་.....
པ) <ཀ>དངོས་ལྡན་ལ་ཆག་སྒྲོན་སྒྲུབ་
པའི་དོན་ཏེ། དཀར་ཡོལ་ཆག་སྒྲུབ་ |
ཤིང་ཆ་ཆག་སྒྲུབ་ལྟ་བུ། 【འཆག】ནི་
ཨ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་ལྟེ། ཆོང་པ་

འདི་འཆག་ལ་འད་ | འཆག་སྒྲུབ་དེད་
ལྟ་བུ། <ཁ>རྒྱས་དེས་ཅན་ལ་བྱིད་
པའི་བྱ་བ་རྒྱས་དེར་ཨ་བྱས་པའི་དོན་
ཏེ། སྒྲིབ་སྒྲན་འཆག་མི་ཏུང་ | སྒྲིབ་
སྒྲུབ་ཆག་མེད་ཏུ་བྱས་ | ཅེས་སྒྲུབ་
ཆག་མེད་ཏུ་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཆག་སྒྲོན】ནི་
སྒྲིབ་ཏུ་སྒྲིག་པའི་སྒྲོན་དན་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་ད་ཆོ་
ཆག་སྒྲོན་ལས་བསྐྱབས་ལྟ་བུ། <ག>
མེ་ཏུང་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། ཆོང་
ལས་ཀྱི་དོན་གོང་མར་ཆག་ལྟ་བུ།

② 'ཆག་པ' ཡི་ཆོག་བསྐྱས་པ། ③

'ཆག་པ' ཡི་ཆོག་བསྐྱས་པ།

ཆག་གུམ རྒྱག་རྒྱག་ཏུ་བཅག་པའི་
རྒྱམ་གུའི་མིང་ལྟེ། ཤེལ་གྱི་ཆག་
གུམ་ | རྩའི་ཆག་གུམ་ | དཀར་ཡོལ་
ཆག་གུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆག་ཆག ས་ལ་ཆུ་འདྲེབས་པའི་བྱ་.....
པ་ལྟེ། ས་ལ་ཆུས་ཆག་ཆག་བཏབ་
ནས་བྱགས་ལྟ་བུ།

ཆག་པ དངོས་ལྡན་མང་པོ་སྒྲིགས་.....
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའི་མོན་པའི་མིང་.....
ལྟེ། སྒྱད་པ་ཆག་པ་གཅིག་ | སྒྲིབ་
ཆག་པ་གཅིག་ | བལ་སྒྱུད་ཆག་པ་.....
གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་ན

‘ཆག’ ཅེས་ འབྲི་ཆོག་མེ་ ཟུང་
ཆག་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཆག་པོ (ཆུན་ཆོག) ཆ་གས་པ་ཆུན་
ཡོད་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཏེ་ མཉམ་ཆག་པ་
ནམས་མཐུར་བཅས་བྱས་ལྟ་བུ་། ཆོག་
མཐུས་ན་ ‘ཆག’ ཅེས་ འབྲི་ཆོག་མེ་
མཉམ་ཆག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། 【ཆག་གཏམ་】
ནི་ཁྱད་བརྒྱབ་པ་འཕམ་དོན་དངོས་དང་
མི་མཐུན་པ་དང་ར་རྒྱལ་པའི་སྐད་ཀྱི་
ཆའི་མིང་མེ་ ‘ཆུགས་གཏམ་’ ཡང་
ཟེར་།

ཆག་པད ཏུ་ཐིལ་ལ་ཆས་མེར་བྱིད་
ཀྱི་ཁྱུག་མའི་མིང་མེ་ ལུལ་སྐད་ཏུ་
‘ཆས་ཁྱུག་’ ཟེར་།

ཆག་ཆེ འབྲུ་རྒྱུ་བཅས་པའི་ཁྱུག་ཀྱི་
པའི་མིང་།

ཆགས་ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་ག་ཞེན་བྱིད་པ་ཀྱི་
སྐྱེས་ཀྱི་དོན་ཏེ་ རང་དོན་ཅམ་ལ་མ་
ཆགས་ | མེར་དོན་ལ་ཞེ་མ་ཆགས་ |
ལུལ་ལ་ཞེ་ཆགས་ལྟ་བུ་། ② ‘ཆགས་’
པ་ ཡི་ཆོག་མཐུས་པ་། ③ ‘འཆག་’
ལ་ཆུས་།

ཆགས་པ ཆུ་དོར་དང་བདེ་བ་ཀྱི་སྐྱེས་
སྐྱེས་པ་ཞེན་པ་དང་འདོད་པ་ཆེས་

པའི་བསམ་པ་དང་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་མེ་།
ཆགས་པའི་སེམས་ | ཆགས་པའི་
གཏུང་པ་ཞེས་པ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་། ཆོག་
མཐུས་ན་ ‘ཆགས་’ ཞེས་ འབྲི་ཆོག་མེ་
ཆགས་ཅང་ | ཆགས་ཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་།

ཆང འབྲུ་རིགས་དང་གིང་ཉིག་ཀྱི་སྐྱེས་
སྐྱེས་པ་ཆང་པ་བཏབ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་
ནས་ལངས་རྒྱུ་བཅས་པའི་ཁྱུག་པའི་
མིང་། ཆང་ནི་བཟླ་ཁ་ཡོད་པའི་གཤེར་
ཁྱུ་ཞིག་ཡིན་པས་ འབྲུང་རྒྱགས་ན་
ལུས་ལུང་ལ་གཞོད་པ་གིན་ཏུ་ཆེ་།

【ཆང་བརྒྱད་】ནི་ཆང་ཆངས་པར་ཀྱི་སྐྱེས་
མཐུར་ནས་ལུང་པའི་གཤེར་ཁྱུ་ཞིག་ཀྱི་
མེ་ བཟོ་ལས་དང་མཐུན་བཅས་
ལ་མཁོ་ཆེ་ལ་འབྲུང་མི་ཁྱད་། 【ཆང་
པ་】 1. ཆུན་བྱིད་པའི་ཆུན་མའི་མིང་།
2. གཞེན་སྐྱིག་གི་མིང་གཞན་ཏེ་
གཞེན་སྐྱིག་བྱས་པ་ལ་ཆང་ས་བརྒྱབ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་། 【ཆང་པཔ་】ནི་ཆང་
གི་ལུང་མར་བཏབ་ནས་ཆང་བསྐྱེད་
བྱིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཏེ་ ‘ཆང་ཕྱི’ ཡང་ཟེར་།

ཆང་ལུང ‘འཆང་བལྟུང་’ གི་འབྲི་
ཆུལ་གཞན་།

ཆངས་པ ལག་པའི་མཐུབ་མ་ལྟ་བུ་ཀྱི་

བཅངས་པའི་ཁྱ་ཚུར་གྱི་མིང་།

【ཆངས་ཁྱ】 རྟེ་ལག་པའི་མཚུབ་མོ་...
ལུས་བཅངས་པའི་བྱ་རྟོག་གི་མིང་...
མེ་ ཆུ་པ་ཆངས་ཁྱ་གཅིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཆད ① རྩམ་མཚམས་དང་ས་ཁོངས་
ངས་ཅན་གྱི་དོན་དེ། མེན་ཆད |
ཕྱིན་ཆད | འབྲི་ཆུ་པན་ཆད | ར་
ཆུ་ཆད | ཞི་མན་ཡན་ཆད |
ལན་གྱི་མན་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

② མི་གཉིས་བར་དང་ཚོགས་པའི་བར་
དུ་གཏན་ཁེལ་བྱས་ཤིང་ཚོགས་གཉིས་
ཀས་བཅོ་དགོས་པའི་དོན་ཆད་གྱི་མིང་
མེ། ཆད་ཡིག་གིས་ | ཉི་ཆད་པགོས་ |
ས་ཆད་པགོས་ལྟ་བུ། 【ཆད་མོ】 རྟེ་བྱ་
མོན་སྟགས་ཆད་པའི་གྲངས་ཀ་གིས་...
པའི་ཡི་གེའི་མིང་། ③ ‘ཆད་པ’ ཞེས་
པའི་ཚིག་བསྐྱས་པ། ④ ‘འཆད’
ལ་ལྟོས།

ཆད་པ ① ཉེས་ཚུད་བྱས་པའི་མི་...
ཉེས་པའི་ཆེ་ཆུང་ལྟར་ཁྲིམས་ལ་ལྷུར་...
པའི་མིང་མེ། ཉེས་ཅན་ལ་ཆད་པ་
བཅད་ལྟ་བུ། ② རྒྱུག་ཁྲིམས་དང་
འགལ་པའི་མི་ལ་རྒྱུག་ཁྲིམས་ལྟར་གོ་...
ས་པའི་སྟགས་བྱས་པའི་མིང་། ③

ཚིག་བསྐྱས་ན་ ‘ཆད’ ཅེས་འབྲི་ཚིག་...
མེ། ཉེས་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆད་
ཡིག】 རྟེ་ཁྲིམས་ལྟར་མག་བཅད་པའི་
ཡི་གེའི་མིང་།

ཆད་པོ (ཐུན་ཚིག་)ཐུན་ཆས་...
སྟགས་ཐུན་པོར་ཐུར་པའི་དོན་དེ།
ལྷ་པ་ཆད་པོ | རྩ་ཆད་པོ | རས་
ཆད་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆན འབྲུ་རིགས་བཅོས་མའི་བན་...
ཆིང་མེ། འབྲས་བཅོས་མ་ལ་འབྲས་
ཆན་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཆན་གྱི མོས་འདྲ་བྱིད་གྱི་མོ་བྱད་དེ།
ལུལ་མཉམ་དུ་‘ཁེ་གྱི’ ཟེར།

ཆབ ① ‘ཆུ’ ཡི་མིང་གཞན་དེ། དི་
ཞེས་བསྐྱུངས་པའི་ཆུ་ལ་དི་ཆབ་དང་...
མིག་ཆུ་ལ་ཐུན་ཆབ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

【ཆབ་རོམ】 རྟེ་རྫོང་ཆད་ཅི་ཅིའི་ཐུབ་
ཆད་ཐིག་ལེ་མན་ལ་བབས་ནས་ཆུ་...
འབྲུགས་ནས་ཤ་འཁས་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་
ཐུར་པ་དེའི་མིང་། 【ཆབ་ཐུ】 རྟེ་དར་
པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་གཞན། 【ཆབ་
ཐུག】 རྟེ་ཁ་བཤལ་བ་དང་ལག་པ་འབྲུ་
པའི་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་ཐུག་གི་རིགས་གཅིག་...
གི་མིང་། 【ཆབ་གསང】 རྟེ་གཅིན་
གྱི་མིང་གཞན། 【ཆབ་རིམ】 རྟེ་

ཁ་བཤམ་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་རྒྱུད་རིམ་བའི་.....
 རིགས་ཤིག་། **【ཆབ་གདན་】** རྟེ་ཆབ་
 རིམ་དང་ཆབ་བྱུག་གི་ཐུང་མས་གདན་
 གྱི་མིང་། ༡ གཅིན་པའི་ཞེས་། **【ཆབ་**
ཉྱལ་】 རྟེ་གཅིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་།
 ༡ དབང་དང་མངའ་ཐང་སྟགས་ཀྱི་.....
 མིང་ལྟེ། དབང་ཞིག་ཏུ་བརྟུན་པ་
 ལ་ཆབ་ཞིག་ཏུ་བརྟུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
【ཆབ་འབངས་】 རྟེ་ཆབ་ཞིག་ཏུ་.....
 རྒྱུད་པའི་མི། **【ཆབ་ཞིག་】** རྟེ་དབང་
 བརྟུན་པའི་ཁོངས་གཉིས་ཀྱི་མིང་།
【ཆབ་སྤྱིད་】 རྟེ་སྤྱིད་གཞུང་དང་སྤྱིད་
 ཁག་། རྒྱ་ཆོགས་ཆོགས་པ་ མི་
 མ་མ་པ་བཅས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་
 སྤྱིད་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་གྱི་ལས་དོན་.....
 རྒྱལ་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཡིན་ཞིང་། བྱ་སྤྱོད་
 དེའི་རིགས་ཀྱིས་གྲལ་རིམ་བར་གྱི་.....
 འབྲེལ་བ་མཆོད་ཀྱིན་ཡོད་། ཆབ་སྤྱིད་
 རྟེ་དབལ་འཕྱོར་གཅིག་བརྟུན་ཀྱི་.....
 མཆོད་བྱེད་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། གྲལ་
 རིམ་གང་གི་ཆབ་སྤྱིད་ཡིན་ནའང་གྲལ་
 རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་བན་བསྐྱར་བ་དང་
 དབལ་འཕྱོར་ལ་དབང་རྒྱར་པའི་གོ་.....
 གནས་ལེན་པ་དེ་རིགས་ལྟལ་ཏུ་བྱེད་.....
 པ་ཤ་ལྟག་ཡིན་།

ཆབ་མདྲོ ༡ བོད་རང་རྒྱུང་རྒྱུངས་.....
 ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་། ༢ བོད་རང་རྒྱུང་
 རྒྱུངས་ཀྱི་ཆབ་མདྲོ་སྟོང་སྟེར་གྱི་མིང་།
ཆབ་ཆེ ‘སྒྲུག་བྱ’ ཡི་མིང་གཞན་།
ཆབ་ཤོག ༡ སྤྱིད་གཞུང་གིས་བཅང་
 པའི་ཡི་གེའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། ༢
 གཞན་ལ་སྤྱིངས་པའི་འབྲིན་ཡིག་གི་.....
 རིགས་གཅེས་བཅུས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་མིང་།
ཆབས་ཅིག (བརྟན་ཅིག) མཉམ་
 ཏུ་གནས་པའི་དོན་དེ། དེད་གཉིས་
 ཆབས་ཅིག་སྟོབ་གྲར་སྟོང་ལྟ་བུ།
ཆམ ༡ གཞན་གྱི་ཆུ་དོར་འཕྲོག་པའི་
 བྱ་སྤྱོད་ནག་ཉེས་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་
 འཕྲོག་བྱེད་པ་ལ་ཆམ་བྱེད་པ་ཟེར་བ་
 ལྟ་བུ། ༢ ‘ཆམ་བ’ ཞེས་པའི་ཆོག་
 བརྟུན་པ་།
ཆམ་ཏུ གཉན་ཏུའི་བན་ཆིང་།
ཆམ་པ བན་ཏུ་གཅིག་གི་ཆེན་ལས་.....
 རྒྱང་པའི་འགོ་བན་ཅིག་ལྟེ། བན་
 ཉགས་དེ་ལྟ་འཕྲུང་པ་། མིད་པ་ན་
 པ་། མགོ་ན་པ་། ལུས་ལ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་།
 རྫོ་བྱ་བྱེད་པ་། ལྟ་སྤྱིད་བྱེད་པ་བཅས་
 ཡིན་། ཆོག་བརྟུན་ན་‘ཆམ’ ཞེས་
 འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྟ་ཆམ་ | ཆམ་བན་
 ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

ཆམ་མེ འོད་འཕྲོ་བའི་ནམ་པ་མེ་
 རྒྱ་འོད་དཀར་ཆམ་མེ་གར་ལྟ་བུ་
ཆམ་མམ བཅང་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ཏེ་
 བཟུང་བ་ནམ་མམ་ལག་ལེན་དུ་བཅང་བ་
 ནམ་མེ་མཟུང་བ་ནམ་མམ་ཆམ་མམ་བཞག་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
ཆར་བ བཤའ་དབྱགས་ཀྱི་ནང་གི་ཆར་
 ཆར་མ་ཡར་འབགས་ནས་མཤའ་.....
 དཔྱིངས་ཀྱི་གང་རར་ལ་ཐུག་ན་ཐུན་
 དུ་འཐུར་ཞིང་, དེ་ལས་ཀྱང་འཐུགས་
 བ་ཆུ་ཐིགས་ཆེན་པོར་ཐུར་ཏེ་ཡར་.....
 བབས་པ་ནི་ཆར་བ་ཡིན་ ཏུགས་
 མཐའ་བསྐྱུས་ན་ 'ཆར་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
 མེ་ དག་ཆར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【ཆར་**
འབབ་】 རྒྱ་ཁྱུ་གཞེར་ཉེར་བཞིའི་
 བུ་གི་ཁྱུ་གཞེར་ཞིག་མེ་ ཐུགས་
 གསལ་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཙོ་
 བཟུང་དམ་བཙུང་ཤུ་ ཉི་ཤུ་ཅི་རིགས་
 ལ་འཐུང་ **【ཆར་དུ་བསྐྱེལ་】** རྒྱ་
 དཀོན་རྒྱ་མཐོང་པོ་ཆར་འབབ་པ་ལྟར་
 ཐོར་བའམ་གཏོར་བའི་དོན་ཏེ་ བཟུ་
 བའི་མེ་ཏོག་ཆར་དུ་བསྐྱེལ་ | བསྐྱོད་
 བཟུགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཆར་དུ་སྐྱེལ་.....
 བཤམ་ | ཆར་དུ་སྐྱེལ་ཅིག་ལྟ་བུ་
【ཆར་ཞིང་】 རྒྱ་ཐུན་རིང་པོར་བབས་

ནས་ལོ་ཏོག་གི་ཐིགས་ཐུ་ཐུར་བའི་....
 ཆར་བ་ **【ཆར་ཐིགས་】** རྒྱ་ཆར་ཐིགས་
 ཐུང་ལ་དམ་ཀྱིས་འབབ་པའི་ཆར་བའི་
 མིང་
ཆམ དེ་མ་འཐུང་ཕྱིད་ཀྱི་འདག་.....
 རྒྱ་ཀྱི་མིང་མེ་ འདག་ཆམ་ | རྒྱ་
 ཆམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ཆམ་ཆེལ (ཐུན་ཆེག) བ་ཐུབས་....
 ཡར་ལངས་གིང་མར་འབབ་པའི་ནམ་
 པ་མེ་ བ་ཐུབས་ཆམ་ཆེལ་གཤོ་ལྟ་བུ་
ཆས་ ① ཐུགས་ཐོག་གསོ་ཕྱིད་ཀྱི་འཐུ་
 རིགས་ཐོགས་ཀྱི་མིང་མེ་ རྒྱ་ཆས་ |
 གཞན་ཆས་ | ཏེ་ཆས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
【ཆས་ཀ་】 རྒྱ་འཆོ་བའི་ཆ་ཆེན་ཀྱི་.....
 མིང་མེ་ རྒྱ་མཐོང་ཀྱིས་ཆས་ཀ་ཐུར་
 ནས་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་ལྟ་བུ་ ② གོས་
 ཐུན་ཀྱི་མིང་མེ་ དམག་ཆས་ཐུན་ |
 གར་པས་དམ་དམག་གི་ཆས་ཐུ་བྱས་ |
 གར་མཐན་དཔའ་བོའི་ཆས་ཐུ་.....
 ཐུགས་ | ཐོག་ཆས་ཐུན་ལྟ་བུ་ ③ མོ་
 ཐུད་ཀྱི་མིང་མེ་ བཀར་ཆས་ | ཞིང་
 ཆས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ཆས་ ② (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་▽) ལམ་
 ལ་འགྲོ་བའི་དོན་ཏེ་ ལམ་ལ་ཆས་ |
 ཆོང་ལ་ཆས་ | ལམ་ནས་ཆས་ཏེ་པོ་

ཅིན་ལ་སོང་ལྟ་བུ་ ལས་ཆོག་མ་འོངས་
 བ་དང་ད་ལྟ་བར་ 'ཆ' འབྲི་སྒྲིལ་ཡོད་
ཆེ ཅིའམ་ག་རེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་དེ་
 ཅི་ཡིན་ལ་ཆེ་ཡིན། ཅི་བྱེད་ལ་ཆེ་
 བྱེད། ཅི་ཟེར་ལ་ཆེ་ཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། **【ཆེ་གུ】**ནི་ཅི་ཡིན་མ་ཤིས་ཞེས་
 པའི་ཡུལ་སྐད་དེ་ ཁོ་སྒྲུན་པ་བཟང་བོ་
 ཞིག་ཡིན་མིན་ཆེ་གུ། སྒྲོད་ལས་བྱེད་
 པ་ཡིན་མིན་ཆེ་གུ་ལྟ་བུ། (ཨ་མ་དེའི་
 ཁ་སྐད་དང་གནའ་དུས་ཀྱི་བོད་ ཡིག་
 ལ་དར་བྱུང་ཆེ་)

ཆེ་ཡི་ཡི (རྒྱན་ཆེག) ❶ རྒྱ་ཁྲིལ་བ་...
 ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཆེ་ རྒྱ་སྒྲན་འབབ་པའི་
 སྐད་རྒྱ་ཆེ་ཡི་ཡི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱ་
 བད་འབྲུ་ལྟ་བུ་བྱེད་ པའི་ རྟན་ ཏེ་
 སྒྲིལ་རྒྱ་ཆེ་ཡི་ཡི། རུལ་རྒྱ་ཆེ་ཡི་ཡི་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ 'ཀྱི་ཡི་ཡི' ཞེས་
 གྲིས་བྱང་ཆོག་།

ཆེག གཅིག་ཅིས་པའི་ཡིག་གཟུགས་...
 འབྱུར་བ་ལྟེ། ཁྱི་གཅིག་ལ་ཆེག་ཁྱི།
 འབྲུམ་གཅིག་ལ་ཆེག་འབྲུམ། ཆེག་
 འབྲུམ་ཆེག་ཁྱི་ཆེག་སྒྲོང་ཆེག་བརྒྱ་...
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཆེག་ཆོད་】**ནི་སེ་ཆོས་
 མེད་པར་ཐག་གཅོད་པའི་རྟན་ཏེ་
 བརྒྱ་ཁ་ཆེག་ཆོད་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།

【ཆེག་ལབ་】ནི་རང་གཅིག་ལུས་སྐད་
 ཆ་བཤད་པའི་རྟན་། **【ཆེག་ཤད་】**ནི་
 བོད་ཡིག་གི་ཆེག་མཆོམས་འབྱེད་ པའི་
 ཏགས་ '།' འདིའི་མིང་།

ཆེངས ❶ དཀྱི་བྱེད་དམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ། རྒྱས་མའི་རྒྱ་ཁ་དཀྱི་བྱེད་ལ་
 རྒྱས་ཆེངས་དང་། བསུལ་བ་དཀྱི་
 བྱེད་ལ་མཁུལ་ཆེངས། མགོ་ལ་
 ཆེངས་བརྒྱབ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། **【ཆེངས་**
ཡིག་】ནི་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་...
 བར་དུ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་...
 རིག་གནས་སྟོན་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐད་
 འོས་འགན་དང་དབང་ཆ་སྟོན་...
 གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་སྟོགས་གཉིས་ཀས་
 བཅི་དགོས་པའི་ཡིག་ཆའི་མིང་།

❷ ཆོས་གཞུང་གི་སྤྱི་ཐོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 ཕག་ལེན་མན་རག་གི་ཆེངས།
 འབྲེལ་བ་འབྲུ་འབྲེལ་ཀྱི་ཆེངས་ཞེས་...
 པ་ལྟ་བུ། ❸ 'བཅིང' གི་རྒྱལ་ཆེག་།

ཆེབས 'བཅིབ' ཀྱི་རྒྱལ་ཆེག་།

【ཆེབས་བ་】ནི་ཞོན་པའི་ཞེ་ས་།

ཆེར 'གཅིར' ཀྱི་རྒྱལ་ཆེག་།

ཆེལ 'འཇིལ' ཀྱི་རྒྱལ་ཆེག་ལ་

ཆེལ་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཆེལ་ཆེལ རྒྱ་ཁྲིལ་གཞུ་པའི་རྟན་...

བ་སྟེ། བ་རྒྱལ་མ་ཆེ་ཆེ་ལ་གཤེ་ལྟ་བུ།
ཆ ༡ རྒྱ་མ་རྒྱ་མེད་པའི་བརྒྱན་...
 གཤེར་གྱི་མིང་སྟེ། རྒྱ་ཁལ། རྒྱ་
 འབྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【རྒྱ་པོ་】** རྒྱ་
 ལུང་སྟེ། རྒྱ་པོའི་རྒྱན་ཁེས་པ་ལྟ་
 བུ། ༢ རྒྱ་ལུང་དང་གཙང་པོ་དང་མཆོ་
 དང་རྒྱ་མཆོ་ནམས་གྱི་རྒྱ་མིང་སྟེ། རྒྱ་
 སྐམ་གྱི་འགྲིམ་འབྲུལ། རྒྱ་ལ་ལྟ་
 བཅང་ལྟ་བུ། **【རྒྱ་ཆད་】** 1. རྒྱ་གཤེ་
 འབྲུལ་མེད་པར་གནས་པའི་རིས་གྱི་...
 མིང་ 2. ཆད་གྱི་མིང་སྟེ། རིག་གནས་
 གྱི་རྒྱ་ཆད། མཚན་ཏན་གྱི་རྒྱ་ཆད་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【རྒྱ་བེད་】** རྒྱ་བེད་
 གནོད་པ་ལེལ་ཞིང་ཕན་པ་བེད་རྒྱུད་
 པའི་བྱ་བའི་མིང་སྟེ། དེའི་ཁོངས་ལ་རྒྱ་
 རྒྱ་བཤངས་པ་དང་། རྒྱ་ལོག་འགོག་
 པ་། ཞིང་ལ་རྒྱ་འཕྲིན་པ་། རྒྱ་ལ་བརྟེན་
 བས་སྟེལ་འཕྲིན་བྱིད་པ་། རྒྱ་བྱུགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་རྒྱ་གྲོག་འདོན་པ་སོགས་.....
 འབྱུངས། **【རྒྱ་གྲི་】** རྒྱ་གྲིའི་མིང་།
【རྒྱ་མིག་】 རྒྱ་ཆུང་ཏུ་འབབ་པའི་...
 ཁྱེད་པ། **【རྒྱ་ཕགོ་】** རྒྱ་བེད་འབྲུང་
 ཁྱེད་པ་གྱི་མིང་སྟེ། རྒྱ་ཆུང་དང་འབྲི་
 རྒྱའི་རྒྱ་ཕགོ་གངས་ལ་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུ། **【རྒྱ་ལ་】** རྒྱ་འཕྲིན་ཆོག་པའི་ས་

[illegible]

མེད་མྱོག་འཕྱིན་གྱི་དཔྱད་ཆས་, མིག་
སྒེལ་སྒྲིག་པ་བཞི་ལྟར་གྱི་ཆུ་ཞིག་ཡིན་

【ཆུ་སོ】 རྟེན་གཅིག་ལས་ཀྱི་མིང་...
གཞན་དེ་: གཅིག་ལས་ན་བའི་ནད་
ལ་ཆུ་སོ་ལྟར་བའི་ནད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
'མེད་པ' ལ་ཆུ་སོ་མེད་པ་འདྲ་ཡོད་

【ཆུ་ཆོད】 རྟེན་ཅིན་ཞག་གཅིག་ཆ་...
བཟུ་གཉིས་སམ་ཉེར་བཞིར་བསྟོན་...
བའི་རྒྱུ་ལྟར་གྱི་མིང་

ཆུ་མྱོད་ ཆུ་སྐར་ཉེར་བཟུད་གྱི་ནད་...
གི་སྐར་ཆོག་པ་ཞིག་གི་མིང་

ཆུ་བ མི་ལྷག་པ་གྱི་པ་གནད་གྱི་མེ་ལ་
འབྲེལ་བའི་ཆུ་པ་ལ་མ་མཉམ་ཅན་གྱི་
མིང་ཞིག་, 'ཆུ་ཆུས་' ཡང་ཟེར་ཞིང་
ལྷལ་སྐད་ཀྱི་ཆུ་པ་ཀ་ཟེར་

ཆུ་མ་ཆི ལོ་མང་སྟེ་བའི་ཆུ་ལྷན་ཞིག་
ཞིག་, མཐོ་ཆོད་ལ་ལོས་སྟེས་15—30
བར་ཡོད་, གཞུང་ཏ་དཔར་བོ་ཞན་
ཞིང་བསྟེན་པ་ནས་ལྟར་ལ་སྟེ་བའམ་...
དང་མེད་སྟེ་པ་ཡང་ཡོད་, ལོ་མ་...
རལ་གྱི་དཔྱད་ཆས་ཅན་ཆ་མཉམ་དུ་...
སྟེས་ཡོད་, མེ་ཏོག་ཆུ་རོ་ཆུ་ལའི་
དཔྱད་ཆས་ཅན་, མེ་ཏོག་གི་འདྲ་བ་ལ་
དཀར་པོ་ཡིན་, ཆ་བ་དང་གཞུང་ཏ་
སྟེན་དུ་བྱེད་ཆོག་

ཆུ་མྱོད་ ཆུ་སྐར་ཉེར་བཟུད་གྱི་ནད་...
གི་སྐར་ཆོག་པ་ཞིག་གི་མིང་

ཆུ་ཆུ ལོ་མང་སྟེ་བའི་ཆུ་ལྷན་ཞིག་ཞིག་
ལོ་མ་འཛིང་དཔྱད་ཆས་ཅན་ཆ་བ་...
ལ་ལ་བཏིངས་ནས་སྟེས་ཡོད་, ཆ་
བ་ལྷན་ཆ་དང་མཐོངས་ཤིང་སྟེན་དུ་
བྱེད་ཆོག་

ཆུ་ཞིང མྱོད་ཞིང་ཞིག་: ཆུ་ནི་མྱོད་དམ་
དཔྱད་, ཞིང་ནི་ཁ་ཞིང་

ཆུ་ཤིང ཆུ་སྐད་ཀྱི་པ་ཆ་ཟེར་བའི་
ཤིང་ཞིང་གི་མིང་

ཆུག་པ 'འཆུག་' གི་ཆུ་ལ་ཆོག་

ཆུང (ཆུ་ཆོག)ཆེ་བའི་ཞེས་སྟེ་

●ལོངས་ཆོད་དང་ཆུ་ཁྱོན་སྟེ་ཆུ་སྟེ་
ས་ཆུ་ལ་འཛིན་གི་སྐོ་ནས་ཏུང་ཏུ་ཅམ་
ལས་ཟིན་མེད་བའི་དོན་དེ་: ཁང་
ཆུང | ཞིང་ཆུང | ཆུ་བོ་ཆུང་ཆུང |
དཀར་ཡོལ་ཆུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་●
ན་ཆོད་གཞིན་བའི་དོན་དེ་: ཆུ་བོ་
ནི་ཆུ་བོ་ལས་ཆུང | ཆུང་ཏུ་བའི་རྒྱུ་
ཆུ་བོ་ལས་ཆུ་བོ་ཆུང | ཆུ་སྟེ་པ་ཆུང་
བ | ཆུ་ཆུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་●དཔར་
བའམ་ཞན་བའི་དོན་དེ་: མེས་ས་
ཆུང | ཉམ་ཆུང | སྟོ་ཆུང | མྱོད་
ཆུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

མང་པའི་ཆུས་ཤིག་ཡིན།

ཆུས ① ‘བརྒྱ’ ‘ཡི་ཤུལ་ཆེག་’ ②

‘ཆུ་ཡིས་’ ཞེས་པའི་བྱིད་སྐྱ་བརྒྱས་པ་
ལྟེ། ཆུས་ས་ཞིང་བརྒྱན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེ ① (ཆུན་ཆེག་) ཆུང་པའི་ལྗོན་ཟླ།

<ཀ> ལྗོན་ས་ལྗོན་འཛོག་གི་སྒོ་ནས་...
ཐོངས་ཆོད་དང་ཆུ་ཁྱོན་མང་པོ་ཟིན་
པའི་དོན་དེ། ས་ཞིང་ཆེ། གཞུགས་
ཆེ། རྒྱ་ཆེ། རྩ་ཆེ་རྩ་ཆེ་ལྟ་བུ།

<ཁ> གུངས་ཀ་མང་པ་ལྟེ། ལྟ་ཆེ།
ན་ཆེ། ལོ་ན་ཆེ་ལྟ་བུ། <ག> གཞན་
ལས་བྱུང་པར་དུ་འབགས་པ་ལྟེ། རིག་
པ་ཆེ། ལྟ་ཆེ། ཤེས་རབ་ཆེ།
སྟོབས་འབྱུར་ཆེ། སེད་ཆེ་ལྟ་བུ།

【ཆེ་ཤོས་】 རྩ་རང་གི་མེར་གཏོགས་ཀྱི་
ནང་ནས་དེ་ལས་ཆེ་པ་མེད་པའི་དོན་
དེ། ཆུ་ཆེ་ཤོས། གཡག་ཆེ་ཤོས།
ཐུག་ཆེ་ཤོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བྱུང་

པར་དུ་འབགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་...
བྱུང་ཆོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཆེ་བརྗོད། ཆེ་
བ་བརྗོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆེ་

བརྗོད་】 རྩ་ཡོན་ཏན་ལ་བརྗོད་པའི་...
ཆོག་གི་མིང་། 【ཆེ་ལོང་】 རྩ་རགས་
རིམ་ཀྱི་དོན་དེ། ཆེ་ལོང་ཅམ་བཤད།
ཆེ་ལོང་ཅམ་ཤེས་ལྟ་བུ། 【ཆེ་ཀ་】 རྩ་

གུངས་དང་ཆོད་སོགས་ཆ་སྟོན་པ་པོར་
བགོས་པའི་བྱིད་ལས་འདས་པའི་དོན་
དེ། ཞིང་ལྷུ་གཅིག་གི་ཆེ་ཀ་བསྟན་
ཆོར། ལས་བག་ལེ་བར་བརྒྱའི་ཆེ་ཀ་
སོང་ལྟ་བུ། 【ཆེ་ལྗགས་】 རྩ་ར་ཆུལ་
ཤེངས་དྲིགས་ཀྱི་བྱིད་ནམ་པ་ལྟེ། ཆེ་
ལྗགས་ལ་འཛིན། ལས་བྱིད་པས་ཆེ་
ལྗགས་མི་འཛིན་པར་ཞིང་པ་དང་བྱིད་
ཐུག་མཉམ་པ་བྱིད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཆེ་གེ་མོ་ མིའི་དངོས་མིང་བསྟངས་...
པའི་ཆ་བ་མིང་ལྟེ། མི་ཆེ་གེ་མོ། དགེ་
ཤན་ཆེ་གེ་མོ། ལྷན་པ་ཆེ་གེ་མོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཆེ་ཞི་ ཆུང་མའི་འབོད་མིང་།

ཆེ་ཞེ་ རང་ལས་ལོ་ཆེ་པའི་བྱུང་མིང་
ཀྱི་འབོད་མིང་།

ཆེད ① དམིགས་ལུལ་དང་དགོས་...
ཆེད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། མེས་
ཆུལ་འཇུགས་སྐྱན་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་
པ་བྱིད་པ། ནད་སོས་ཆེད་སྐྱན་
བསྐྱེན་ལྟ་བུ། ② ལས་དོན་

གཅིག་གི་སྟེང་ལ་དམིགས་པ་འཇུག་...
ལས་དོན་ཆོན་པ་གཅིག་ལ་གཏན་...
པའི་དོན་དེ། ཆེད་ལས། ཆེད་
གཉེར། ཆེད་དམིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཆེད་བརྒྱད་】 1. ཆགས་པར་ཁང་
ངམ་རྒྱུ་དེའི་ཁང་གིས་རང་གིས་.....
འབྱུང་པའི་ཆགས་པར་ངམ་རྒྱུ་དེའི་
ཐོག་ཏུ་ ཁང་དེ་རང་གི་མིང་བཞོལ་
ནས་སྒྲིལ་བའི་མིག་སྒྲར་གྱི་གནད་དོན་
གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དབྱུང་གཏན་བཏང་བའི་
ཆོས་ཡིག་གི་མིང་ལྟེ། <མི་དམངས་
ཉིན་རེའི་ཆགས་པར> གྱི་ཆེད་ བརྒྱད་
ཅས་པ་ལྟ་བུ། 2. གནའ་དཔེར་
'ཆེད་རྒྱ་བརྒྱད་པ' ཞེས་པ་ནི་བཟུང་
པ་བརྒྱད་པའི་ཆོག་དང་ཆོས་ལ་ཟེར་
ཆོག་བཟུས་ན་ 'ཆེད་བརྒྱད་' ཅས་.....
འབྲི།

ཆེན་ (རྒྱན་ཆོག) རིགས་མཐུན་.....
གཞན་ལས་ཐོངས་ཆེད་ཆེ་བའི་དོན་...
ཏི། ལམ་ཆེན་ | རྒྱ་ཆེན་ | རྒྱང་
ཆེན་ལྟ་བུ། 【ཆེན་པོ་】 ནི་ 'ཆེན་' དང་
དོན་འདྲ་ལྟེ། ལམ་ཆེན་པོ་ | རྒྱང་
ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆེན་མོ་】
ནི་ཆེན་པོ་དང་དོན་འདྲ་ཞིང་གཙོ་...
ཐོང་ཆེད་རྒྱ་བཏགས་པའི་མིང་མཐར་
སྦྱར་ཏི། × × གསེ་རིག་སྒྲིབ་བྱ་.....
ཆེན་མོ་ | × × མི་རིགས་སྒྲིབ་བྱ་
ཆེན་མོ་ | × × རྣམ་ཐར་ཆེན་
མོ་ | × × རྟོགས་བརྒྱད་ཆེན་མོ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆེན་རྒྱན་】 ནི་ 'རྒྱན་
མ་' ལ་ལྟེ།

ཆེས་ (རྒྱན་ཆོག) ① རྒྱ་མཐོང་མཐོང་...
ཐུགས་པ་ལྟེ། རྒྱ་བ་སྒྲིག་པར་བོས་ ཁུར་
ཆེས་ཆེས་དཔེ་ཆ་བཏོན་ | དགའ་
བཟུ་ཁྱེད་པའི་རོལ་མོ་ ཁུར་ཆེས་ཆེས་
དཀྱིལ་ལྟ་བུ། ② འོད་ལམ་ལམ་འབྲོ་...
བའི་དོན་ཏི། རྒྱ་གཞུང་འོད་ཆེས་ཆེས་
ཁྱེད་ལྟ་བུ།

ཆེས་ས་ ① 'ཆེས་' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན། ② ཁ་ཆེས་ས་ཏི། འཆི་ཁར་
ལས་བཅོལ་བྱས་པའི་ཆོག།

ཆེས་ (བཟུན་ཆོག) ཏ་ཅང་དང་དོན་
འདྲ་ལྟེ། ཆེས་བཟང་བ་ | ཆེས་སྦྱར་
བ་ | ཆེས་རྒྱང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆོ་ག་ ① རིམ་པ་ལྟར་ཁྱེད་པའི་མཛད་
སྤེའི་མིང་ལྟེ། བྱ་དགའ་གནད་པའི་ཆོ་
ག་ | གཉེན་སྒྲིག་ཁྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② བྱ་དཔོན་གྱི་ཆོས་ཉིད་
རིགས་སྒྱི་འགྲོས་ལྟ་བུ་སྒྲིགས་པའི་ཆོག་
གི་མིང་ལྟེ། ཆོས་གྱི་ཆོ་ག་ | དགུ་
མཐའི་ཆོ་ག་ (དགུ་གཉིས་གཉིས་ དགུ་
བཅོ་བརྒྱད་ཡིན།) | རྒྱ་རིག་གི་ཆོ་ག་
(ས་ལྟ་ག་བ་ད་ དག་ཏུ) ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ③ རྒྱས་མཐུ་དང་བྱ་སྦྱོང་གྱི་མིང་

མེ་ ཚཱ་ག་མེད་པའི་མི | མི་དེ་ཚཱ་ག་
ལ་པ་ལྟས་ན་རན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཚཱ་རེ ཏུ་འབོད་བྱིད་པའི་སྒྲིལ་མིང་.....
མེ་ ཚཱ་རེ་འདི་བས་ལྟ་བུ་

ཚཱ་འབྲུལ གཞན་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་
པའི་བབས་ཀྱི་མིང་མེ་ ལྷལ་མ་ཚཱ་
འབྲུལ་ཚཱ་ | ལྷལ་མ་ཞེས་ཀྱིས་ཚཱ་.....
འབྲུལ་བཞུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཚཱ་འབྲང ལ་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ནི་ཚཱ་.....
འབྲང་ཡིན་

ཚཱ་རིགས་ པའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ནི་ཚཱ་རིག་
ཡིན་

ཚཱ་རིག ས་མའི་རྒྱུད་ལ་འབྲེལ་བ་.....
ཡོད་པའི་ཉེ་རྒྱུ་མིང་ 'རིགས་དང་
རྒྱལ་དང་ཚཱ་འབྲང་དང་' ཞེས་པའི་.....
ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བར་པའི་རྒྱུད་དང་མི་
རབས་བརྒྱུན་ཡན་ཆད་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་མོ་མོ་གཞིན་སྒྲིག་བྱས་པ་ལས་.....
སྒྲིག་པའི་སྤྱ་སྤྱ་ནི་ཚཱ་རིགས་བཟང་.....
བ་དང་, མའི་རྒྱུད་དང་མི་རབས་
བརྒྱུན་ཡན་ཆད་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ནི་
ཚཱ་འབྲང་བཟང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་
ཡོད་

ཚཱ་ལྟ ད་པོན་པའི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་

(སོག་སྐད་)। **【ཚཱ་ལྟ་རིག】**ནི་ས་
རྒྱུ་རི་མའི་མིང་

ཚཱ་ག ① (ལས་ཚཱ་ག་ཞེས་མཚུགས་པ་)

རྒྱུ་བ་དང་འོས་པ་ལས་འབད་པའི་
དོན་ཉི་ ཞོར་ལས་བྱིད་ཚཱ་ག |
ཚཱ་ག་སྤྱུག་མི་ཚཱ་ག | ཚཱ་ག་སྤྱུ་ལ་
ཟིན་པ་ཅས་ཀྱི་མི་ཚཱ་ག་པར་དོན་ཤེས་
དགོས་ | ལྷལ་ལྷལ་བརྒྱ་འཚོ་བ་ལ་
ལྷལ་སྤྱུ་ཁྱི་གཅིག་གིས་ཚཱ་ག་ལྟ་བུ་

【ཚཱ་ག་མཚན】ནི་འོག་རིམ་ནས་རི་
འབྲུན་ཞུས་པ་གོང་རིམ་ནས་ཁས་.....
སྒྲུབས་པའི་བརྒྱུ་ཡིག་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱི་
མིང་ **【ཚཱ་ག་ཚཱ་ག】**ནི་གྲ་སྒྲིག་གི་
སྤྱ་བ་རྒྱལ་སྤྱུ་ཟིན་པའི་དོན་ཉི་
འགྲོ་འདོད་ན་འགྲོ་ཚཱ་ག་ཚཱ་ག་ཡིན་ |
ཁང་པའི་ནང་ཏུ་འབྲུག་ཚཱ་ག་ཚཱ་ག་.....
ཡིན་ལྟ་བུ་ **【ཚཱ་ག་ཤེས】**ནི་ཏལ་

པའི་སྤྱུ་སྤྱུ་མེ་ རང་གི་འཚོ་བ་ལ་
ཚཱ་ག་ཤེས་བཞུག་དགོས་ | མི་ཚཱ་ག་
ཤེས་ཅན་ | ཚཱ་ག་ཤེས་མེད་པའི་མི་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② 'ཚཱ་ག་' ཞེས་པའི་
ག་ཡིག་བསྐྱུས་པ་མེ་ ཤི་ཚཱ་ག་(ག་ཤིན་
པ་ཞེས་བྲན་ཀྱི་ཚཱ་ག) | ལས་ཚཱ་ག་
(ཚཱ་སྤྱུགས་ཀྱི་ཚཱ་ག་རིགས་ཤིག་)
ཅས་པ་ལྟ་བུ་

རང་གི་མངའ་ཐང་བཟན་པ་བྱེད་.....
 ཟུང་ཅིག་རེད། ཚེས་ལྷགས་ཀྱི་མིང་ལ་
 ‘བཟན་པ’ ཡང་བྱེད། 【ཚེས་འབྱུང་】
 རྟེན་ཚེས་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ བཤད་ བའི་
 དཔེ་ཆའི་མིང་། ❷ ལྷོ་རོལ་ལྷུ་ལ་ན་
 ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷོ་མིང་ལ་ ཚེས་
 བྱེད། 【ཚེས་ཉིད་】 རྟེན་བྱ་དངོས་སོ་
 སྟེན་པར་རང་གི་གཤིས་ལ་ ཡོད་ བའི་
 འབྲེལ་བའི་མིང་ལྟེ། འབྲེལ་བ་དེ་ནི་
 རྒྱུ་ཆད་མེད་པར་བསྐྱར་རྒྱས་སུ་.....
 འབྱུང་ཞིང་། ཆ་ཆུན་རེས་ཅན་ཞིག་གི་
 སྐབས་སུ་ནམ་ཡང་རྒྱས་པ་ཐོན་པ་.....
 ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད་། ལྷོ་དངོས་
 རྒྱུ་ཆེས་སྤྲུགས་གང་ལ་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་
 ལས་ས་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཚེས་ཉིད་ནི་
 ལྷོ་ལྷུ་ལ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ གནས་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལྟམས་། མིས་སྒྲོ་བརྒྱ་བྱེད་དུ་
 མེད་པ་ཞིག་ཡིན། ❸ མི་རྒྱལ་སྤྱི་
 གོམས་འདྲིས་དང་ལྷུ་ལ་སྒྲོལ་གྱི་མིང་.....
 ལྟེ། ལྷུ་ལ་ཚེས་ | སྒྲོང་པའི་ཚེས་ | མི་
 ཚེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ གཏན་ཆེགས་
 རིག་པའི་ནང་དུ་སྒྲོང་པ་བྱེད་པ་ལས་
 གཉིས་ཀྱིས་གང་སྒྲོང་པའི་གཞི་དེ་.....
 ལའང་ཚེས་བྱེད་ཏེ། བསྐྱབ་བྱེད་
 ཚེས་ | ཚེས་ཅན་ | ཉུགས་ཚེས་དོན་

གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ དངོས་སོ་
 རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྒྱས་པ་སྟེན་གྱི་
 མིང་ལྟེ། ལྷོ་དངོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
 ‘བཟ’ ལ་སྟེན། ❸ ‘བཅའ’ ལ་སྟེན།

མཆ

མཆད་པ རྒྱུ་ཆེད་དམ་རྒྱུ་པའི་.....
 མིང་། 【མཆད་སྐམ་】 རྟེན་རྟེན་སྐམ་ ཀྱི་
 མིང་གཞན་།

མཆན ལག་པའི་མཆན་ལྷུང་གི་མིང་
 ལྟེ། མཆན་འོག་ | མཆན་བར་ |
 མཆན་ལ་བཅོར་ལྟ་བུ། ❶ དཔེ་ཆའི་
 རང་གི་ཆེག་གོ་དགའ་ བའི་འབྲེལ་
 བཤད་ ཡོད་ བཟུས་ ཀྱི་ མིང་ལྟེ།
 མཆན་འབྲེལ་ | མཆན་འབྲེལ་བཟུ་
 ལྟ་བུ།

མཆེ (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་མ་འོངས་.....
 པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ ཡོད་པ་དང་
 གནས་པའི་དོན་ཉི། ལྷོ་ན་མེད་པ་ལ་
 ལྷོ་ན་མ་མཆེ་བ་ | གོང་ན་མེད་པ་ལ་
 གོང་ན་མ་མཆེ་བ་ བྱེད་ བཟུ་བུ།

【མཆེས་】 རྟེན་འདས་པ་ལྟེ། ལྷོ་ན་མ་
 མཆེས་སོ་ལྟ་བུ། ❷ འགྲོ་བའམ་འོང་
 བའི་དོན་ཉི། གནས་སུ་མཆེ་བ་ |
 འདྲིར་མཆེ་བ་ | འདྲིར་མཆེས་སོ་ལྟ་

བྱ་ །【མཆོཏ་འབྲུང་】ནི་‘ཆུང་མ’
ཡི་མིང་གཞན་ །【མཆོཏ་མལ་】ནི་‘ཉལ་
ཁྲིའི་མིང་།

མཆོཏ་གུ ལག་པ་པ་མཆོཏ་ནས་སྒྲུབ་ཀྱི་
ཆུང་འབྲུང་གི་ཡི་ཡུང་ཅིག་སྟེ།
‘ལག་ཆོཏ་’ ཡང་བྲེད་།

མཆོཏ་མ མིག་ཆུའི་མིང་སྟེ། མིག་ནས་
མཆོཏ་མ་བཞུགས་ལུ་བྱ་།

མཆོཏ་ག ❶ འབྲུ་རིགས་སྟེ་ཞིབ་མོར་
འབྲུག་གི་ཡི་ཡུང་ཅིག་སྟེ། གཙོ་
བོར་ཆུ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོཏ་མ་
ཞིང་སྒྲུགས་དང་སྒྲོག་ཤུགས་སོགས་ཀྱི་
ལ་བརྟེན་ནས་མཆོཏ་མ་འབྲུང་ཡོད་ ། ལྷལ་
སྐད་ཀྱི་‘རང་འབྲུག་’ གམ་‘ཆུ་འཁོར་’
བྲེད་ ། 【མཆོཏ་གུ】 ནི་‘མཆོཏ་གུ’
ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ ། ❷ མཆོཏ་ག་དང་
དབྱིབས་འབྲུ་བའི་ཆུ་ནང་གི་སྒྲོག་ཀྱི་
ཆགས་རིགས་ཤིག་།

མཆོཏ་ང དཔལ་འབྱུང་དང་རིག་ཀྱི་
གནས་ཀྱི་སྟེ་བའམ་ལྷལ་དབྱུག་གི་
མིང་སྟེ། ལྷལ་དབྱུག་འབྱུང་མཆོཏ་ |
ཆུ་མཆོཏ་མཆོཏ་ཞེས་པ་ལུ་བྱ་།

མཆོཏ་བྱ རིན་པོ་ཆེ་བཙུག་མའམ་
རྒྱས་མའི་མིང་།

མཆོཏ་པ སྐད་ཆའི་ཞེས་སྟེ། མིང་མོ་

བྱས་པ་ལ་བཀའ་མཆོཏ་གནང་བྲེད་པ་
ལུ་བྱ་།

མཆོཏ་པ མི་དང་མཐོ་རིམ་སྒྲོག་ཀྱི་
ཆགས་ཀྱི་ཟས་འབྲུ་གི་དབང་པོ་
ཞིག་གི་མིང་ ། མིའི་མཆོཏ་པ་ནི་སྒྲོག་
པའི་ནང་གི་སྒྲོད་ཀྱི་གཡས་སྒྲོགས་ཀྱི་
མཆོཏ་བྲིའི་འོག་ན་ཡོད་ཅིང་འདྲུབ་ཀྱི་
མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོག་ཡོད་ ། མཆོཏ་པའི་
སྒྲོད་ལས་གཙོ་བོ་ནི་མཆོཏ་ཀྱི་འབྲུ་
ས་དང་། སྒྲོག་ཆགས་ལས་སྒྲུང་བའི་
ཟས་ཀྱི་ཉེན་སྒྲོན་(ཟས་ཀྱི་དྲུངས་མའི་
རིགས་ཤིག)གསོག་པ་། ཟས་བཅུད་
སྐྱེད་སྒྲི་དཀར་བོ་དང་། ལྷལ་བཅུད་
སོགས་ཐུག་རིགས་སྐྱེད་འདྲུང་གསར་
ལེན་སོགས་ཆ་སྒྲུབ་བྲེད་པ་ཡིན་
དེ་ལས་གཞན་ཀྱི་སྒྲོག་པ་དང་། ལྷལ་
ཀྱི་ནང་དུ་ཐུག་སྒྲོན་དཀག་པ་འགོག་
པ་། མཆོཏ་པ་ལས་ཐུག་འཇགས་པ་
དཀག་པར་སྒྲོད་པ་བཙས་ལའང་ལྷལ་
པ་གཙོ་བོ་འབྲུ་ཀྱི་ན་ཡོད་ ། 【མཆོཏ་
རྒྱ】 ནི་མཐོ་རིམ་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲོག་
པའི་ནང་གི་སྒྲོད་སྒྲོད་ཀྱི་བར་གཙོད་
སྒྲོད་ཀྱི་སྒྲི་མའི་མིང་ ། 【མཆོཏ་པ་
ཞོ་ག】 ནི་མདོག་མཆོཏ་པ་དང་ཀྱི་
མཆོཏས་ཤིང་། དབྱིབས་གོར་ཉལས་

ཡོད་པའི་མི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་ཞིག་.....
ཡིན་ཞིང་མཉན་དུ་བྱེད་ཆོག་། [མཆོན་
ཁ] རྟེན་མཆོན་པའི་མཆོན་དང་.....
མཆོན་པའི་ཁ་དོག་གི་མིང་།

མཆོམས བོད་ཀྱི་རྣམ་ཤིག་།

མཆོལ 'མཆོལ་བ' ཞེས་པའི་ཆོག་.....
བཟུལ་བ་།

མཆོལ་བ ① བྱིའུ་མཆོལ་བ་ལྟེ་།

ལུས་སྐད་ཏུ་'ཁང་བྱིའུ' དང་'ལུས་.....
བྱིའུ' ཟེར་། ཆོག་བཟུལ་ན་'མཆོལ་'
ཞེས་འབྲི་ལྟེ་། རྒྱ་མཆོལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ② བརྟ་ཆོང་དུ་སྒྲགས་ལྷུ་འཛིན་པའི་
མཆོལ་བ་ཟེར་།

མཆོལ་མ ཁ་དོག་གི་གཤིས་ཁྱ་.....
འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མིང་།

མཆོལ་ལྷམ ལྷམ་གྱི་རིགས་ལྟ་བུ་དང་
ཡར་འཁྲེལ་བ་ཞིག་།

མཆོས 'མཆོ' ཡི་འདས་པ་།

མཆུ ① མི་སྒྲགས་ཀྱི་ཁ་གཤིས་མིང་ལྟེ་།
ཁའི་མ་མཆུ་ | ཡ་མཆུ་ | མཆུ་རིང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ② བྱའི་མཆུ་ལྟེ་། བྱ་
རིགས་ཀྱི་ཁའི་རྣམ་པ་སྤྱིར་ཞིང་རྟེན་པ་
དེའི་མིང་། དཔེར་ན་རྟེན་ཅོའི་མཆུ་ནི་
དཔེར་ཞིང་གྲག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། ③ ར་
རྩོད་དང་རྩོད་མོགས་ཀྱི་རྩོད་ཀྱི་རྩོད་.....

རྩོད་ཀྱི་དཔེར་པ་བྱ་མཆུ་དང་འབྲས་.....
བ་དེའི་མིང་ལྟེ་། ར་དེས་གྱི་མཆུ་ |
བྱམ་པའི་མཆུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ④ རྩོད་
སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་དང་གི་སྐར་ཆོགས་
ཤིག་གི་མིང་།

མཆོ་བ ① འགྲམ་སོ་དང་མཆུན་.....
སའི་མཆོམས་ཀྱི་སོ་རིང་བའི་མིང་ལྟེ་།
རྩོད་གི་མཆོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

② སྐབས་འགར་སའི་མིང་པའའང་.....
འཆུལ་ལྟེ་། ཁ་གདངས་ཤིང་མཆོ་བ་
གཙོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མཆོད ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
ཁྱུ་ཁྱོད་སྐྱུ་མུར་བར་རེ་ཆེར་སྤོང་.....
བའི་དོན་ཏེ་། མི་སྒྲེ་མཆོད་ | དན་
ཡམས་མཆོད་ལྟ་བུ་། ② སྐུན་སྐྱའི་མིང་
ལྟེ་། སྐུ་མཆོད་ | མཆོད་མི་ |
མཆོད་གྲོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མཆོར་བ 'མཆོར་བ' ཡི་མིང་.....
གཞན་།

མཆོག (རྒྱན་ཆོག) བཟང་དན་.....
འབྲིང་གཞུང་གྱི་དང་ནས་བཟང་བའི་
གས་ཏེ་། ཏ་མཆོག་ | རྩན་མཆོག་ |
མི་མཆོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། [མཆོག་རྒྱ་
རྒྱར་པ] རྟེན་རིགས་མཆུན་གཞན་ལས་
བཟང་བའི་དོན་ཏེ་། ཏ་མཆོག་རྒྱ་རྒྱར་

【མཚན་རྟེན།】ནི་སངས་རྒྱལ་ཚེས་་་་
ལུགས་ཀྱི་རྩིས་བྲན་ཅིག་དངོས་རིགས་
ཤིག། 【མཚན་སྤྱོད།】ནི་རྩིས་བྲན་ཀྱི་
རྟེན་རྟེན་རིང་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

མཚན་ (རྒྱལ་ཚེས་) ལུགས་ལ་རྒྱལ་་་
སོས་གསར་བ་ཕྱོད་པའི་ནམ་པ་ལྟེ་
མི་མཚན་པ། མཚན་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱ།

འཆ

འཆག་ ❶ (ཁྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་་་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) <ཀ>
དངོས་པ་ཞིག་གི་ལྟོང་དུ་དངོས་པ་་་
གཞན་ཞིག་ལྷུང་པའི་དོན་ཏེ། ཆབ་་་
རྩིས་འཆག་ཁ། ། གཙང་བ་་་
ལ་འགྲམ་དང་འཆག་ལ་ཉེ་ལྟ་བྱ།
【འཆལ་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ས་སྟོང་དུ་
རྩིས་ལྟོང་ནས་སྤོང་ཁྱེད་འཆལ་།
ཆབ་རྩིས་འཆགས་ནས་རྒྱ་ཁ་རིབ་ལྟ་
བྱ། <ཁ>སྤྱི་རིས་ལ་རྩིས་གཞན་
འབྱུང་པའམ་གཤམས་པའི་དོན་ཏེ།
ཟངས་ལ་གཡའ་འཆགས། ། རི་མགོར་
ཁ་བ་འཆགས། ། རྩོད་ལ་རྩིས་པ་
འཆགས་ལྟ་བྱ། འདས་པ་ལ་‘ཆགས་’
འབྱི་བའང་ཡོད། ❷ ‘བཅག་ལ་

ལྟ་བྱ། ❸ ‘ཆག་ལ་ལྟ་བྱ།

འཆགས་ ❶ ‘འཆག་ལ་ལྟ་བྱ། ❷
‘བཅག་གི་ད་ལྟ་བ་།

འཆང་ ‘བཅང་གི་ད་ལྟ་བ་།

འཆང་བཟུང་ ཅ་ལག་གི་ལྷུང་བའི་་་
ལག་པ་འཆང་སའི་མིང་ལྟེ། དལ་གྱི་ལི་
འཆང་བཟུང་། ། གཞུའི་འཆང་
བཟུང་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ།

འཆད་ ❶ (ཁྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་་་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) <ཀ>དངོས་་་
རྩིས་རིང་མེད་རིགས་དུམ་བུར་རྒྱུར་་་
པའི་དོན་ཏེ། ཐག་པ་འཆད་ལྟ་བྱ།
【ཆད་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། མ་བཅད་
རང་ཆད་། ཐག་པ་ཆད་ན་མཐུད་
ཚིག་ལྟ་བྱ། <ཁ>དུམ་བུ་མང་པོར་
ཁྱིས་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་བོ་བཞིན་དུ་
རྒྱུན་མ་ཆད་། དབུས་གཙང་ནས་
ཆད་པའི་མེད་ལྟེ། ལུག་རྒྱ་དུམ་་་
བྱ་གཉིས་ལྟ་ཆད་། འཆད་ཁྱེད་ས་
ཞེས་པ་ལྟ་བྱ། <ག>པོར་བའམ་དོར་
པའི་དོན་ཏེ། དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་ནས་
ཚིག་གཅིག་ཆད་སྤོང་། ཚིག་ཆད་
ལྟག་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ། <ང>མེད་
པར་རྒྱུར་པའམ་ཉམས་པར་རྒྱུར་པའི་
དོན་ཏེ། རི་བམ་ཆད་། མེད་མ་ཆད་

ལྟ་བུ། ② ‘བཅད’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འཆམ ‘བཅད’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འཆམ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) གར་འབྲེལ་
པའི་དོན་དེ། གར་པས་གར་འཆམ་
ལྟ་བུ། འདས་པ་ལ་‘འཆམས’ དང་
སྐལ་ཆོག་ལ་‘འཆོམས’ འབྱི། ② གར་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

འཆམས ① མི་མང་པོ་གྲས་མཐུན་
བྱང་པའི་དོན་དེ། གྲས་འཆམས།
ཁ་འཆམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘གཙོམ’
ལ་སྟོམ། ③ ‘འཆམ’ ལ་སྟོམ།

འཆམ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་
པ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བས་
སྒྲ་མའི་རིགས་སོས་ལྟ་བུའི་དོན་དེ།
རྒྱས་པ་འཆམ་ལ་བན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འཆོས】 རི་འདས་པ་ལྟེ། ངས་སྤལ་
ཉིག་འཆོས་ལྟ་བུ། 【འཆོ】 རི་སྐལ་
ཆོག་ལྟེ། སྤལ་ཉིག་འཆོ་ཞིག་ལྟ་བུ།

འཆམ ② མི་བྱུང་སྟོགས་ འཛིག་
པའི་གདང་ངམ་སྟེགས་བུའི་མིང་ལྟེ།
འཆམ་སྐམ། གདང་འཆམ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ③ ‘བཅད’ ལ་སྟོམ།

འཆར (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་པ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① ཉི་ཟླ་སྐར་

གསུམ་པའི་ཤར་ཕྱོགས་གྱི་སྟོན་གིག་
ལས་ཐོན་པའམ་འོད་འཕྲོས་པའི་དོན་
དེ། ཉི་མ་འཆར་ཁ། ཟླ་པ་འཆར་
ལྟ་བུ། ཉི་མ་འཆར་ཁ། ཟླ་པ་འཆར་
འཆར་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཤར་】 རི་
འདས་པ་ལྟེ། ཉི་མ་ཤར་ལྟ་བུ།

【འཆར་ཁ།】 རི་ཉི་མ་ཤར་པ་ཐག་གི་
འོད་གྱི་མིང་ལྟེ། འཆར་ཁའི་མདངས་
ལྟར་མཛེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཉི་མ་
གི་མེ་ཉིག་བཞུད་པའི་དོན་དེ། ཁམ་
བུའི་སྒྲ་ཐོར་ཐོར་མེ་ཉིག་འཆར་པའི་རྒྱས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ རྒྱས་རབས་གསར་
བ་སྐྱེའམ་པའི་དོན་དེ། བདེ་ཐུང་གྱི་
བསྐལ་པ་ཤར་ལྟ་བུ། ④ ཤིས་པའམ་
བྲན་པའི་དོན་དེ། བྲན་དོན་སེམས་ལ་
འཆར་བ། ཐོན་དོན་ཡིད་ལ་ཤར་ལྟ་
བུ། ⑤ མི་མང་སྟོགས་ལ་གཞུགས་
བརྟན་བབས་པའི་དོན་དེ། མི་མང་ལ་
གཞུགས་བརྟན་འཆར། རྒྱ་ནང་ལ་
ཟླ་གཞུགས་ཤར་ལྟ་བུ། 【འཆར་སྐོ་】
རི་སེམས་ལ་བྲན་ཚལ་གྱི་མིང་ལྟེ།
སེམས་གྱི་འཆར་སྐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆར་ཅན རྒྱས་ངེས་ཅན་དེ།
འཆར་ཅན་གྱི་ཆོགས་ཆེན། འཆར་
ཅན་གྱི་འགྲིམ་འབྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆལ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)

❶ ལུས་རག་གི་སྤྱད་པ་བཟང་པོ་.....

ཉམས་པའི་དོན་དེ་ རག་འཆལ་བ།

ལུས་འཆལ་བ། འཆལ་གཉམ་།

གཉམ་འཆལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འཆལ་པོ】ནི་སྤྱད་པ་འཆལ་པའི་ཕོ་

དང་, 【འཆལ་མོ】ནི་སྤྱད་པ་འཆལ་

པའི་མོ། ❷ སེས་པ་ཉམས་པའི་དོན་

དེ་ སྐམ་ནས་བྲན་པ་འཆལ་། རིག་

པ་འཆལ་ལྟ་བུ། ❸ རྩིག་རིས་ལོ་

པའི་དོན་དེ་ རྩིག་པ་འཆལ་། ཁང་

པ་འཆལ་ལྟ་བུ།

འཆི་ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) སྤྱག་གི་སྤྱན་

ཆད་པའི་དོན་དེ་ མི་དམངས་ཀྱི་དོན་

དུ་འཆི་དགོས་ཀྱང་འཕྱོད་པ་མེད་ལྟ་

བུ། 【ཁི】ནི་འདས་པ་ལྟེ་ མི་དམངས་

ཀྱི་དོན་དུ་གིན་རི་བོ་ལྷོ་བྲན་ལས་.....

ཀྱང་མྱོ་བ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ། ❷ ‘འཆི་

བ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བརྒྱས་པ།

འཆི་བྱ། རིུ་སྐག་མ་འཕེན་བྱིད་ཀྱི་.....

གཞུ་ལྟ་བུའི་ལོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ་,

ཐུ་སྐད་དུ་ ‘ཉན་ཀོང་’ ཞེས་པ་དེས་།

འཆི་བ། སྤྱག་ཆད་པའི་ནམ་འཁྱར་གྱི་

མིང་ལྟེ་ མྱོ་བ་ཡོད་ན་འཆི་བ་ཡོད།

མྱོ་ཆ་ན་འཆི། འཆི་ནད་ཅེས་པ་ལྟ་

བུ།

འཆིང་ ‘བཅིང་’ གི་ད་ལྟ་བུ།

འཆིབ་ ‘བཅིབ་’ ཀྱི་ད་ལྟ་བུ།

འཆིམས་ རིམས་པའམ་ཆིམས་པའི་

བན་ཆིང་།

འཆུ་ ❶ ‘བརྩུ་’ ཡི་ད་ལྟ་བུ། ❷

(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་

ད་ལྟ་བུ་) <ཀ> ཟས་སྐག་ཟ་འདྲིད་

ཉམས་པའི་དོན་དེ་ ཡི་ག་འཆུ་བ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཆུས་】ནི་འདས་

པ་ལྟེ་ ཡི་ག་འཆུས་པའི་ནད་ཅེས་

པ་ལྟ་བུ། <ཁ> རྒྱང་འཆིལ་གྱི་.....

དབྱིབས་ལྟར་སྤྱར་པའམ་འཕྱོག་པོར་

སྤྱར་པའི་དོན་དེ་ མྱིང་འཆུས་པའི་

ནད། ཁ་འཆུ་བ། སིང་ལོབ་འཆུས་

འཕྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆུག་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ‘འཆུག་’

དང་འབྲེ་ ལམ་འཆུག་མི་བྱང།

ཡི་གེ་མི་འཆུག་ལྟ་བུ། 【འཆུགས་】ནི་

འདས་པ་ལྟེ་ མ་འཆུགས་མ་ནོར་བ།

ཡི་གེ་མ་འཆུགས་པར་བཟླགས་ལྟ་བུ།

འཆུགས་ ‘འཆུག་’ ལ་ལྟས་།

འཆུན་ ‘གཟུན་’ ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་ ‘འཆུན་’

ཁྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

འཆུམས (བྱིད་འབྲིལ་ལས་ཆིག་༧)

① བཅན་གྱིས་བཞོན་འདྲམས་ལྟར་.....
བྱིད་དུ་འཆུག་པ་ཟེ། ཏྲ་འཆུམས་
དགོས་ལྟ་བུ། ② ལུས་མཐུ་ལ་བརྟེན་
ནས་དག་ལ་ཉན་པར་བྱིད་པ་ཟེ། བས་
བྱ་འཆུམས་ལྟ་བུ།

འཆུས ‘འཆུ’ ལ་ལྟས་.

འཆེ (བྱིད་འབྲིལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ)ཁས་སྒྲངས་བའམ་...
དམ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། རང་གིས་
རང་ཉིད་སྒྲན་པར་ཁས་འཆེ་བ |
གཞན་ལ་ཁས་འཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འཆེས】ནི་འདས་པ་དང་སྐལ་ཆིག་
ཟེ། གཞན་ལ་ཁས་འཆེས་པའི་དོན་
སྐབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

འཆེག ‘གཞག’ གི་ད་ལྟ་བུ་ལ་.....

འཆེག་འབྲི་བའང་ཡོད་.

འཆེས ‘འཆེ’ ལ་ལྟས་.

འཆོ ‘འཆའ་’ ལི་སྐལ་ཆིག་.

འཆོགས ‘བཞག’ གི་སྐལ་ཆིག་ལ་

འཆོགས་འབྲི་བའང་ཡོད་.

འཆོམས ① ‘གཙོམ’ ལ་ལྟས་.

② ‘འཆམ’ ལ་ལྟས་.

འཆོར (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ①འཆིང་
ཐོན་ལས་ཐར་བའི་དོན་ཏེ། རི་
དུགས་ཆི་ལས་མི་འཆོར | ཏྲ་བ་
སྒྲིག་ལས་མི་འཆོར་ལྟ་བུ། 【ཤོར】ནི་
འདས་པ་ཟེ། ཆི་ལས་ཤོར་སྟེང་ | ཏྲ་
ཤོར་ན་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་, ཆིག་ཤོར་ན་
འཛིན་ཐབས་མེད་ལྟ་བུ། ②ཉམས་པ་
དང་ཞན་པར་སྒྱར་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་
ན་མེམས་མ་འཆོར | དབང་པོ་
འཆོར་ལ་ཁད | རང་ཚུགས་འཆོར་
མི་ཅུང་ལྟ་བུ། ③སྤང་མ་སྤུབ་པ་དང་
འགོག་མ་སྤུབ་པའི་དོན་ཏེ། གསང་
ཆིག་དག་ལ་འཆོར་མི་ཅུང་ལྟ་བུ།

④མི་སྤྱགས་ཀྱི་དབང་པོ་ཐོན་མ་སྤུབ་
པའི་དོན་ཏེ། མིག་ལྟར་མ་ལ་ཤོར |
མེམས་སྒྲིལ་ན་དུ་འཆོར | སྤང་གི་
སྤྱག་ནས་གཅིན་སྤྱག་ཤོར་ལྟ་བུ།

འཆོལ ① ‘བཅོལ’ ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་དང་
སྐལ་ཆིག་. ② ‘འཆལ’ དང་དོན་འདྲ་

འཆོས ① ‘འཆའ་’ ལི་འདས་པ་.

② ‘བཅོ’ ལ་ལྟས་.

【ད】

ར ①དོད་མིག་གི་གསལ་བྱིད་བཀུན་
པ། 【ར་མེད】ནི་ ‘ར’ མིག་གི་

- གཙུག་པོ་དེ་དེ། 【ཇུག་པོ་】 1.
མངས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཙུན་པ་
2. ཇུག་ཀྱི་བཙུན་པ་།

མཇུག་པོ་

མཇུག་པོ་ (ཇུག་པོ་ལས་ཆོས་པ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་དང་འོངས་པ་)
ཇུག་པོ་ཞེས་ཆེ། མཇུག་པོ་ཞེས་
གནང་། མཇུག་པོ་དེ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལ་ 'མཇུག་' ཞེས་འབྲི་སྒྲུབ་
ཡོད་།

མཇུག་པོ་ ཇུག་པོ་ནས་ན་བའི་བར་ཀྱི་
ཆེ་བྱུང་ཀྱི་མིང་ཆེ། མཇུག་པོ་ལྟ་
མཇུག་པོ་ལྟ་། མཇུག་པོ་ལྟ་ཅེས་པ་ལྟ་
ལྟ་།

མཇུག་པོ་ ① ཇུག་པོ་ལས་ཆོས་པ་.....
མཇུག་པོ་གསུམ་དུ་ཆེ་བའི་མཇུག་པོ་
མཇུག་པོ་ཆེ། ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་ལྟ་།
ཆེ་མཇུག་པོ་། ཇུག་པོ་ལས་ཆོས་པ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཅེས་པ་ལྟ་ལྟ་། ② ཇུག་
པོ་དེ་ཇུག་པོ་ལས་ཆོས་པ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཆེ། ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།
དེ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་
ནས་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། 【ཇུག་

པོ་】 ཇུག་པོ་ཆེ་ཇུག་པོ་དེ་ཇུག་པོ་.....
ཇུག་པོ་ཆེ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་
ཆེ། ③ ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་། 【ཇུག་པོ་】 ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཆེ། ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་ ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་ (ཇུག་པོ་ལས་ཆོས་པ་.....) ཇུག་
པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་ ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། 【ཇུག་པོ་】 ཇུག་
པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་ 'མཇུག་པོ་' ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་

མཇུག་པོ་ ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་། ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་ལྟ་ཇུག་པོ་ལྟ་།

མཇུག་པོ་ ① 'ཇུག་པོ་' ཇུག་པོ་
ཇུག་པོ་། ② (ཇུག་པོ་) ཇུག་པོ་ལྟ་
ཇུག་པོ་ལྟ་།

ཏེ་བདེ་འཇགས་ | རྒྱུད་འཇགས་ |
སྤྱི་ཚགས་བདེ་འཇགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཞེས་"
བ་ལྟ་བུ།

འཇམ་ ①རང་རྒྱལ་གྱི་གངས་རྒྱུད་"
མི་རིགས་ཤིག། ②གནའ་རྒྱལ་མདོ་
དབུས་མཐོ་སྒང་རྒྱུད་པའི་མི་རིགས་"
ཤིག་ཟེ། བོད་རིགས་ཀྱི་ཡ་རྒྱལ་"
ཞིག་ཡིན།

འཇམ་ན འཇམ་མོ་ནི་ཁྱོ་པོ་དང་འཇམ་
མོ་ནི་ཆུང་མའི་བཅུ་ཆིང་།

འཇམ་བ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་"
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ)གཞན་ལ་ཆོར་
དུ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུད་པ་ཟེ། འཇམ་
ལམན་ | འཇམ་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ།
【འཇམ་བས】ནི་འདས་པ་ཟེ། རྒྱན་
པས་འཇམ་བས་ནས་རི་དུགས་བརྗོད་"
ལྟ་བུ། 【འཇམ་བས】ནི་རྒྱལ་ཆོག་ཟེ།
འཇམ་བས་ཤིག་ལྟ་བུ།

འཇམ་བ་བྱ ①རྒྱན་པའི་མིང་གཞན།
②རྒྱ་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་གཞན་ཏེ།
བརྒྱལ་པ་ལ་འཇམ་བ་བྱས་ལེན་པ་ཟེས་
བ་ལྟ་བུ།

འཇམ་བ་ཅེ ག་ནང་ལ་རྒྱག་པའི་ཆོར་
མ་མོགས་དངོས་རྒྱལ་བྱ་མའི་རིགས་"
འབྱིན་བྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་"

ཟེ། 'འཇམ་བ་ཅེ' དང་'ཆ་ལྟ' ཡང་
ཟེས།

འཇམ་བས 'འཇམ་བ' ཀྱི་འདས་པ།

འཇམ་མ (རྒྱན་ཆོག) ①རིག་བྱ་"
འཇམ་པོ་ཟེ། རྒྱལ་གྱི་རྒྱག་ཟེ། དཔེར་
ན། གོས་འཇམ་ | གདན་འཇམ་
པོ་ | འཇམ་ཞིང་མཐོན་པོ་ | རྒྱ་
འཇམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ②དག་པོ་མ་
ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། དག་འཇམ་པོ་ |
ཆོག་འཇམ་པོ་ | ཤེས་རྒྱུད་འཇམ་པོ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ③ཟས་དང་སྒྲན་སྤྱོད་
ཀྱིས་དཔང་བོར་རྒྱག་རིག་ཆོན་པོ་མི་
སྤྱིད་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱན་འཇམ་པོ་ |
ར་འཇམ་པོ་ | རྒྱན་པ་ལག་འཇམ་པོ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【འཇམ་མའབས】ནི་
ལོ་གཅིག་ཟེ། བའི་རྒྱ་རྒྱལ་ལོ་མ་དང་"
ཆོང་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོར་མས་བྱལ་"
པ། མེ་ཅོག་སྒྲག་པོ་བཞད་ཅིང་།
འབྲས་བུའི་བྱན་པ་ལ་ཆོར་མ་ཡོད་"
པ། ནང་གི་ས་བོན་ལ་འཇམ་འབྲས་
ཟེས་ཞིང་རྒྱན་དུ་བྱིད་ཆོག་ལ་རྒྱས་"
ནའང་ཆོག། འདི་རྒྱ་ལས་སྤྱི་བའི་
རྒྱ་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན།

འཇམ་འ ①ཆར་བམས་རྒྱུ་རྒྱལ་"
ལ་ཉི་འོད་མོག་ནས་ནས་ལམས་ཤར་

པའི་ཚིན་རིས་གཞུ་དབྱིབས་ཅན་དེའི་
མིང་ལྟེ། དམར་པོ་དང་མི་ཁྱི། མེར་
པོ། ལྷུང་གུ། ལའིང་ག། རྩོན་པོ། ལྷག་
པོ་བཅས་མདོག་བརྟན་ལྷན་ཞིང་……
ལྷན་དུ་གཉིས་རེ་འཆར་བའི་ནང་གི་
མདོག་དམར་པོ་ཕྱི་རིས་ན་ཡོད་པ་ལ་
འཇའ་ཚིན་ཟེར། མདོག་དམར་པོ་
ནང་རིས་ན་ཡོད་པ་ལ་འཇའ་བརྟན་
ཟེར། ❶དངོས་པོ་ཕྱི་མོ་འདྲེགས་
ཕྱིད་ཀྱི་དབྱུག་པ་ལྟེ། འཇའ་གིང་།
འཇའ་རིལ་། རྫོ་ལ་འཇའ་བརྟན་ལྟ་
བྱེད།

འཇའ་ས གོ་ས་དང་གཟིངས་……
བརྟོད་སྟགས་གནང་བའི་མི་གེའི་……
མིང་།

འཇའ་ར ལྷན་པ་ལྷན་པའི་བར་ཆིང་།

འཇའ་ལ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དྲ་
པ) ❶འཇའ་ཕྱིད་ཡོ་བྱུད་ཀྱིས་དངོས་
རིས་ཀྱི་ཕྱི་ཡང་དང་རིང་ལྷུང་མང་……
ལྷུང་སྟགས་བརྩིས་པའི་དོན་ཏེ།
ཐག་པ་འདྲིམ་ཀྱིས་འཇའ་། ལྷན་
རིས་ལྷུང་ལ་འཇའ་། འབྲུ་རིགས་
འཇའ་ཕྱིད་ཀྱི་ཕྱེ། ས་ནག་པོ་འདྲིམ་
ལ་འཇའ་། ལྷན་དཀར་པོ་མོད་ལ་
བརྟན་ལྟ་བྱེད། 【གཞུང་】ནི་མ་ཤིངས་

པ་ལྟེ། རིང་ལྷུང་འདྲིམ་ལ་གཞུང་
དགོས། ལྷུང་ལ་གཞུང་བྱའི་དངོས་
རིས་ཞེས་པ་ལྟ་བྱེད། 【བཅའ་】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མས་
བཅའ་ནས་བརྩིས། རིང་ལྷུང་ལྷུང་ལ་
བཅའ་ན་གེས་ལྟ་བྱེད། ཡང་དཔེར་ན།
ལྷན་གཞུང་དུ་ཅ་བརྟན་པ་བཤད་……
སྐབས་‘ལྷ་གནས་མཁྱིག་མའི་གཞིར་
མ་དང་པོ་ནས་ཚིན་གང་མར་བཅའ་
ལྷན་པ་འབྲུར་པའི་ཐེབས་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱེད། 【འཛིལ་】ནི་ལྷུང་ཚིག་ལྟེ། འབྲུ་
རིགས་ཀྱི་མར་འཛིལ་ཅིག་། ལྷན་
རིས་ལྷུང་ལ་འཛིལ་ཅིག་ལྟ་བྱེད། ❷
དབྱུད་པ་བརྟན་ནས་གེས་སྐབས་བྱས་
པའི་དོན་ཏེ། གཞུང་དོན་རྫོས་འཇའ་།
ཚིག་དོན་རིག་པས་གཞུང་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱེད། ❸ཐལ་དང་བྱ་ལོན་ཀྱིན་པའི་
དོན་ཏེ། ཐལ་འཇའ་། བྱ་ལོན་
འཛིལ་ལྟ་བྱེད།

འཇའ་ས ཡན་ལག་སྟགས་ཞུ་བའི་བར་
ཆིང་།

འཛི་བ ❶‘འཛིམ་པ་’མི་མིང་……
གཞན། ❷‘ཐེ་བ་’མི་འབྲི་ཚུལ་……
གཞན།

འཛིག་ ❶(ཕྱིད་ཕྱིད་ལས་ཚིག་༧)

ཉམས་པའམ་མེད་པར་སྐྱར་པའི་དོན་
ཏི་ བཀས་བསྐྱོད་ཀྱང་འཇིག་གི་
སྒྲིལ་ངན་འཇིག་སྒྲིལ་ མ་ཅ་རིང་
ལུགས་ཀྱང་འཇིག་པར་འཇུར་ལྟ་བུ།

【འཇིག་རྟེན】 1. མིའི་རིགས་ཀྱི་
སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འཇིག་རྟེན་
རྒྱུ་ལ། འཇིག་རྟེན་གསར་པ་ །

འཇིག་རྟེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. མིའི་
རིགས་གནས་པའི་སའི་གོ་ལའི་མིང་ལྟེ།
འཇིག་རྟེན་མི་ལྟལ་ ། འཇིག་
རྟེན་ན་འགྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【འཇིག་རྟེན་ཁམས་】 1.

‘འཇིག་རྟེན་’དང་འབྲུ་ 2. མཐར་
ཅིན་སྤྱི་བཤད་པའི་ནམ་མཁའི་.....
དབྱིངས་ཀྱི་གནོན་གཞུགས་གྲངས་.....
མཐའ་མེད་པའི་སྤྱི་མིང་། ③འཇིག་པ་
ལྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཆགས་པ་དང་
གནས་པ་ལས་སྤྱི་པའི་བྱ་རིམ་གྱི་.....
མིང་ལྟེ། འཇིག་པ་རྣ་རྣེ་བྲག་ལ་
ཡོད་ ། འཇིག་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

འཇིག་₂ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
ད་ལྟ་ལ།) ①ཞིག་རལ་དུ་གཏོང་.....
པའི་དོན་ཏི། ཁང་རྒྱུང་འཇིག་གིན་
འཇུག་ ། འཇིག་མཐའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཞིག】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། གཞིག་
བྱའི་ཁང་རྒྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། །

【བཞིག】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཁང་རྒྱུང་.....
བཞིག་ནས་ཁང་གསར་བྱུང་ཅེས་པ་.....
ལྟ་བུ། 【ཞིགས་】ནི་སྤྱུལ་ཆོག་ལྟེ།
ཁང་རྒྱུང་ཞིགས་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

②བཙུང་མི་བྱིད་པའམ་གཏོར་.....
བརྒྱན་བཅང་པ་ལྟེ། གཞིག་བྱའི་
སྒྲིལ་ངན་ ། བྱིས་མ་བཞིག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ ལུས་སྐད་ལ་ལས་བསྐྱོལ་
པའི་དོན་ཏི། བཅུད་པ་བཞིག་ །
སྤྱུལ་བཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇིགས་ ①(རྒྱན་ཆོག་)དང་ངས་.....
སྤྱི་ལྟེ་པ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་.....
དོན་ཏི། གཅན་གཞན་འཇིགས་པོ་ །
འཇིགས་སྤྱི་བྱང་ལ། འཇིགས་སྤྱི་
མི་སྤྱི་ལ། འཇིགས་སྤྱི་མེད་པ་ །
འཇིགས་རམ་རམ་བྱིད་ལྟ་བུ། ②
ཞེན་ཁ་ཡོད་པའི་བྱ་དངོས་ཏི།
རྒྱུ་འཇིགས་པ་ལས་ཐར་ ། ཆོས་
རྒྱན་གྱི་འཇིགས་པ་ལས་བསྐྱུལ་ལྟ་
བུ།

འཇིང་ ①རྩ་འཇིང་ཞེས་པ་གཞན་གྱི་
མིང་ལྟེ། མི་རྩ་འཇིང་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② ‘འཇིང་’གི་འབྲི་ཚུལ་.....

གཞན་

འཇིངས་ ① 'གཏིང' གི་མིང་ལྟེ་

'ཐབ་ཡངས་ཀྱི་མཆོད་འཇིངས་ལྟར་'

ཡོད་ ལྷ་ཡངས་ལྷགས་ལྷན་དུ་བྱེད་

ཆོག་

འཇིངས་ 'འཇིང' ལ་ལྟོས་

ད་ལྟ་བུ་གྲུན་ལ་ཕལ་ཆེར་སྒྲུབ་ཆོག་པ་
 ཡིན། འདིར་སེམས་ལ་དེས་དགོས་པ་
 ནི། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་བསྐྱབ་རུ་བརྟུག་
 ལ་བསྐྱབ་བརྟུག་གམ་བསྐྱབ་གིན་.....
 བརྟུག་། གཤོག་རུ་བརྟུག་ལ་གཤོག་
 གིན་བརྟུག་སྐྱེས་འབྱི་བ་ཡོད་ཀྱང་།
 དགོ་ཆུན་གྱིས་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱིས་
 རིག་སྒྲོབ་རུ་བརྟུག་ཅེས་བའི་ཆོག་.....
 འདི་རིགས་ཀྱི་ལས་སུ་བྱ་བའི་རྣམ་....
 དཔྱེ་ལ་དོན་བརྟུག་ནས། སྒྲོབ་མ་
 རྣམས་ཕྱིས་རིག་སྒྲོབ་རུ་འཇུག་། ཞིང་
 པ་ཞིང་འདེབས་སུ་འཇུག་། དམག་མི་
 ཆལ་སྒྲུབ་བྱིད་རུ་ཆུགས་ཞེས་བྱིས་ན།
 ཡོད་སྐད་ཀྱི་བརྟུག་སྐད་ཀྱི་མཐའ་

རུ་བ་ཕྱི་ལ་འགྲོ་རུ་འཇུག་དགོས་།
 ཆེ་རུ་བརྟུག་། འབར་རུ་འཇུག་།
 སྒྲུབ་གི་འཆི་རུ་ཆུགས་། སྐྱེས་ས་
 འཕེལ་རུ་བརྟུག་ལྟ་བུ། འདིར་དེས་
 དགོས་པ་ནི། སྒྲུབ་གི་འཆི་རུ་ཆུགས་།
 བསེར་བྱ་འོང་རུ་བརྟུག་། ལུང་གིང་
 འབར་རུ་བརྟུག་ཅེས་བ་ལྟ་བུའི་ཆོག་
 འདི་རིགས་ལ་རྣམ་དཔྱེ་སྒྲུབ་ནས།
 སྒྲུབ་གི་ལ་འཆི་རུ་ཆུགས་། བསེར་བྱ་
 ལ་འོང་རུ་བརྟུག་ཅེས་བྱིས་ན་ཡོད་.....
 སྐད་ཀྱི་བརྟུག་སྐད་དང་མི་མཐུན་པས།
 དོན་གོ་རྒྱ་མེད་པའམ་ཡང་ན་ཕྱིན་ཅི་
 ཡོག་རུ་འགྲོ་གིད་པ་ཡིད། ●ཐོན་
 ལ་ལ་སྐར་མ་གཟུང་གི་སྐར་མའི་.....

འདས་པ་དང་སྤྱུལ་ཆོག་མེད། གསལ་
 བྱེད་ལ་དབྱེད་པ་ལྷགས་ན་མྱོག་ལོ་ལོ་
 ཐབས་མེད། བྱེད་མིག་ལ་དབྱེད་པ་
 མིག་མྱོག་ལྷགས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་མེད་ཅེས་
 པ་སྟགས་ལྟ་བུ། ② བྱེད་དོན་གང་
 རུང་ཞིག་མྱོན་པའི་དོན་ཏེ། པ་
 མིག་བདག་སྤྱུལ་ལ་འཇུག་ལྟ་བུ། ③
 འགྲོ་བའམ་སྤྱིམས་པའི་དོན་ཏེ།
 དཔལ་ལོ་གཡུལ་རྩེར་འཇུག་། གཡུལ་
 རྩེར་ལྷགས་ནས་དག་པ་འབབ་།
 རང་བ་མཚོར་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་ལོ་
 ལོ། ④ འཇུག་མོ། ཞི་ནང་ལ་འགྲོ་
 སའི་མིང་། ⑤ འཇུག་རྟགས་ཞི་གཙང་
 བོ་དང་མཚོ་སྟགས་ཀྱི་རབ་ཀྱི་མིང་།

འཇུངས མེར་ཕྱུའི་བར་རྒྱུང་།

འཇུད་པ བྱེད་དུ་བརྟུག་པའི་བར་
 རྒྱུང་།

འཇུན ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
 རང་གིས་བྱས་པའི་ཉེས་མྱོན་དང་ཁས་
 སྲུང་སྟགས་ཇེས་སྤྱུལ་མི་ལོན་པ་མེད་
 རྒྱུང་ཀྱིས་ཐུར་བཞད་པའི་སྐད་ཆ་ལ་
 འཇུན་། ཉེས་པ་འཇུན་མི་ཆོག་ལྟ་
 བུ། ② ‘གཙུན་ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

འཇུམས ‘བརྟུག་ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

འཇུར ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)

བྱ་གནས་དངོས་ཇས་ཀྱི་ཆ་གས་ཀྱི་ལ་
 མོན་པའམ་འབྱར་དུ་མོན་པ་མེད་ལྟ་
 བུ་རུམ་ལ་བརྟུག་ན། ར་མ་མཚན་
 བས་འཇུར་། མིག་འཇུར་ནས་བལྟས་
 ལྟ་བུ། ② འཇུར་མིག་ཞི་བདམས་སྤྱད་
 དང་ལྷགས་སྤྱད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཕགས་
 ཆ་ཞིག་དང་མར་དང་འདམ་སྟགས་
 སྤྱད་པ་ལྟར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཕ་བྱེད་ཅིག་
 མེད་ལྟ་ལྟ་སྤྱད་འཇུར་མིག་ལ་དངས་
 ལྟ་བུ། ③ འཇུར་བུ་ཞི་སྤྱད་པ་གིས་
 ཆེ་བ་ལས་སྤྱད་པའི་མཐུད་དོན་གི་
 མིང་མེད། ལུལ་སྐད་དུ་‘འཇུར་མཐུད་’
 ཟེར། ④ ‘གཙུན་ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

འཇུས ‘འཇུ’ལ་ལྟེན་།

འཇེན མིང་ཆོས་པའི་བར་རྒྱུང་།

འཇེབས (རྒྱན་ཆོག་)མིང་དུ་འོང་
 པ་མེད། སྐད་མྱོན་ཞིང་འཇེབས་པ་།
 མྱོན་འཇེབས་ཀྱི་སྐད་དབྱེད་པ་ལ་
 ལྟ་བུ།

འཇེམ (རྒྱན་ཆོག་)ལག་ཆལ་བྱུང་
 རྒྱལ་པའི་དོན་ཏེ། མི་འཇེམ་པ་།
 ལག་འཇེམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇོ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
 བ) བཞོན་མའི་རུ་མ་ལས་འོ་མ་ལོན་
 པའི་དོན་ཏེ། འོ་མ་འཇོ་བར་ལོ་
 ལོ།

བྱིད | འཇོ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཞོ】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཞོ་བྱི་མ་མ | བ་མོ་བཞོ་བར་བྱ་ལྟ་བུ།

【བཞོས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། མ་མ་བཞོས་ནས་ཞོ་བསྐྱལ་ལྟ་བུ། 【གཞོས】ནི་སྐྱལ་ཆོག་ལྟེ། བཞོན་མ་གཞོས་མིག་ལྟ་བུ། 【འཇོ་མོ】ནི་བཞོན་མའི་མིང་།

འཇོ་ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

〈ཀ〉ཡིད་ཆོམ་པ་འཕ་འདྲོད་པ་ལྱུབ་པའི་དོན་དེ། འདྲོད་པ་འཇོ་བ | འདྲོད་འཇོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 〈ཁ〉

ཆར་ང་འབབ་པ་འཕ་འདྲོད་དོན་མང་པོ་ལྱུབ་པའི་དོན་དེ། དགོས་འདྲོད་ཆར་དུ་འཇོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②

(རྒྱན་ཆོག)མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་པའི་དོན་དེ། འཇོ་སྒྲིག་གི་ཉམས་ཀྱིས་སྤྱོད་འབྲེལ་ | གར་ཉམས་འཇོ་བག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇོག་ ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་

ལྟ་བུ) ②དངོས་པོ་ཞིག་རང་གནས་སྤྱུག་ནས་པར་བྱ་བ་ལྟེ། སྤྱོད་སྤྱུ་པས་དཔེ་སྒྲིགས་ཞིག་ལ་དཔེ་ཆ་འཇོག་ལྟ་བུ། 【གཞག་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། གཞག་བྱི་དངོས་ཇས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཞག་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། དཔེ་ཆ་

དཔེ་སྒྲིགས་སྒྲིང་དུ་བཞག་ནས་དོ་... དམ་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཞིག་】ནི་སྐྱལ་ཆོག་ལྟེ། ཞྱིད་ཀྱིས་དཔེ་སྒྲིགས་སྒྲིང་དུ་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཅིག་ལྟ་བུ། ②དཔེ་བཞོད་བཞོད་པ་ལྟེ། དཔེ་འཇོག་ | དཔེ་བཞག་ | དཔེ་ཞིག་ལྟ་བུ། ③སྐབ་འབྲས་བསྐྱར་པའི་དོན་དེ། ལག་རྩེས་འཇོག་ | ལག་རྩེས་བཞག་ལྟ་བུ་... ལྟ་བུ། ④སྒྲིན་པའི་དོན་དེ། ཞིང་ལ་ལུང་འཇོག་ | ལུང་བཞག་ | ལུང་ཞིག་ལྟ་བུ། ⑤མཆམས་བྱིད་པའི་དོན་དེ། ལུ་བ་མཆམས་འཇོག་ | མཆམས་བཞག་ | མཆམས་ཞིག་ལྟ་བུ།

འཇོག་ ② 'གཞག་'གི་ད་ལྟ་བུ་ལ་... འཇོག་འབྲི་བའང་ཡོད།

འཇོང་མོ (རྒྱན་ཆོག)ཤིང་རྒྱུ་ལ་... ཞིང་གྱིད་དུ་རྒྱང་ཟད་ཅིང་པའི་... དབྱིབས་དེ། དབྱིབས་འཇོང་པོ་ | རྩ་འཇོང་འཇོང་ལྟ་བུ།

འཇོན་པོ (རྒྱན་ཆོག)ཐབས་ལ་... ལམས་པ་དང་ལག་ཅེས་ལ་ལམས་... པའི་མི་ལྟེ། མི་འཇོན་པོ་ | མི་འཇོན་ཐང་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇོབས 'འཇབ་' གྱི་སྐྱལ་ཆོག་།

རྒྱུ གཙང་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱམ་མེའི་
ཆོས་ལུ་ལ་མི་ལ་མཆོག་དམན་.....
བཞིར་བྱེ་བའི་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་ལས་
རྒྱང་བྱད་དམན་བའི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་།

རྒྱུ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་.....
ལྟ་བུ) རྒྱ་མེས་པ་རྣམས་མིང་ལ་མི་
བན་བར་བྱུར་བའི་དོན་ཏེ། བྱད་
པ་བྲག་ན་ལྷན་པ་རྒྱུ་གྱི་ན་འཁྱུག་།
རྒྱ་ཆོགས་རྒྱུང་བའི་ལྷག་བསྐལ་རྒྱུ་མི་
ཅུང་ལྟ་བུ། 【བརྒྱུད】ནི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་མེ། བརྒྱུད་བྱེ། ལྷན་
གྱི་ལྷག་བརྒྱུད་ན་ད་ལྷའི་རྒྱུད་མི་ཤིས་
ལྟ་བུ།

རྒྱུ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
བཀྲུར་གཞི་བྱས་པའི་བན་རྒྱུང་ལ་.....
འཁྱུག་མེ། མཆོད་བར་བྱེད་—རྒྱུ་
བར་བྱེད་རྒྱུ་བ་ལྟ་བུ།

སྤྲུལ་མིང་པའི་བས་ཏེ། རྒྱུ་ལྷག་།
རྒྱུ་ལྷག་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱུ ❶མི་དང་སྤྲུལ་ཆགས་གྱི་རྒྱང་.....
ལས་ས་ལ་སྤྲུལ་བའི་བྱམ་གྱི་མིང་མེ།
མིའི་རྒྱང་རྒྱུ། རྒྱུ་མིག་རྒྱུ།
རྒྱུ་བྱམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་
ལྟ་མེ། རྒྱུ་སྤྲུལ་འབྲས་། རྒྱུ་ལ་
ལྷགས་། མི་རབས་རྒྱུ་ལ། རྒྱུ་
རྒྱུ་ལ། རྒྱུ་སྤྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【རྒྱུ་སྤྲུལ་གྱི་མིང་】ནི་འདོད་རྒྱལ་གྱི་
བ་སྤྲུལ་གྱི་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་.....
ནས་བྱམ་བའི་བ་སྤྲུལ་གྱི་མིང་མེ།
དཔེར་ན་གིང་ལྷ་སྤྲུལ་གྱི་མིང་ལྷན་
ཞེས་པའི་བ་སྤྲུལ་འདི་རྣམས་ནི་རྒྱུ་
སྤྲུལ་གྱི་བ་སྤྲུལ་ཡིན་ཞིང་། གིང་སྤྲུལ་
ལྷན་པ་ཞེས་པ་སྤྲུལ་ནི་འདོད་རྒྱལ་
གྱི་བ་སྤྲུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། 【རྒྱུ་བན་】
ནི་མི་དང་བྱེད་པ་སྤྲུལ་རྒྱུ་བན་.....

ག་ང་ན་བ་མ་འ་ར་ལ་ས་བཅུའི་ཁྱི་
མིང་། ❶ ‘བཟེ’ ཡི་སྐལ་ཆོག་།

རྫོང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྐལ་ཆོག) བཤད་པའི་དོན་ཏི་
ཡོན་ཏན་རྫོང་གི་འདུག ། བཟུགས་
པ་རྫོང་ལམན ། རྫོན་ཡོད་ན་རྫོང་
ཅིག་ལྟ་བུ། **【བརྫོང་】** རི་མ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ་མེ་ རང་རྫོན་
རང་གིས་བརྫོང་ ། བྱས་ཆེས་ལ་
བཟུགས་པ་བརྫོང་ ། རྫོན་གྱི་ལན་
ཡོན་བརྫོང་ཅིག་པ་ལྟ་བུ། **【རྫོང་**
བྱེད་】 རི་དོན་རྫོན་པའི་ཆོག་གི་མིང་།
【བརྫོང་བྱེད་】 རི་སྐད་ཆ་དང་དཔེ་ཆའི་
ནང་དུ་བཤད་དགོས་པའི་དོན་གྱི་མིང་
མེ་ གསོ་བ་རིག་པའི་བརྫོང་བྱེད་གཙོ་
བོན་ནང་དང་རྫོན་དང་གསོ་བཤམ་
སྐགས་ཡོན་ལྟ་བུ།

ལྟ་

ལྟ་གསལ་ ལྟའི་ཞེས་ **【ལྟ་གསལ་བཤོད་】**
རི་མཚུངས་རྫོན་གྱི་ཞེས་ **【ལྟ་གསལ་**
མིང་】 རི་སྐལ་གྱི་ཐོག་ན་བྱེད་ག་བཅུན་
ཡོད་པའི་འབྲེལ་པའི་རྩལ་མོ་ཞིག་གི་
མིང་།

ལྟ་བྱེད་ ལྟ་ལྟེན་གྱི་མདོག་ལྟ་བུ།

【ལྟ་བྱེད་】 རི་གསལ་དུ་ཁ་འབྲེལ་པའི་
ལྟ་བྱེད་མིང་མེ་ ལྟའི་ལྟ་བྱེད་བྱེད་ །
ནས་གྱི་ལྟ་བྱེད་བྱེད་ ། འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བྱེད་བྱེད་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུགས་ན་‘ལྟ་བྱེད་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་མེ་ ལྟ་ལྟ་བྱེད་ ། ལྟ་བྱེད་
ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟ་བྱེད་ལྟ་བྱེད་ (རྫོན་ཆོག) རི་གཙང་བ་
འབྲེལ་བཀ་ཅན་ཏི་ ས་ལྟ་བྱེད་ལྟ་བྱེད་ །
ལྟ་ལྟ་གསལ་ལྟ་བྱེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟ་བྱེད་ལྟ་བྱེད་ (རྫོན་ཆོག) ལག་པ་
གཉིས་ཁ་ལྟར་བའི་ནམ་པ་མེ་ ལག་
པ་གཉིས་ལྟ་བྱེད་ལྟ་བྱེད་བྱས་ནས་ སམ་ མོ་
དེ་པ་ལྟ་བུ།

ལྟ་བྱེད་ ལྟ་བྱེད་མནན་ཏི་མར་དག་དུ་
མནན་པའི་བན་རྫོང་།

ལྟ་བྱེད་ རི་སྐགས་གྱི་ལྟ་བྱེད་ནས་ལྟ་གསལ་
འདུག་པའི་ལྟ་བྱེད་བྱེད་ཞིག་།

ལྟ་བྱེད་ དངོས་རྩལ་ལྟ་ཡང་གི་ཆད་གྱི་
མིང་མེ་ ལྟ་གསལ་སྐད་གང་དང་བལ་
སྐད་གང་ལྟ་བྱེད་མཉམ་ལྟ་བུ། **【ལྟ་བྱེད་**
ལྟ་གསལ་】 རི་སའི་གོ་ཡའི་དངོས་རྩལ་
འབྲིན་ལྟ་གསལ་ལ་དངོས་ལྟ་གསལ་རིག་
པའི་ནང་དུ་ལྟ་བྱེད་ལྟ་གསལ་བེར་། **【ལྟ་བྱེད་**
རྫོང་】 རི་དངོས་རྩལ་གྱི་ལྟ་བྱེད་ཆད་
འདུག་པའི་ལྟ་བྱེད་མིང་མེ་ དངོས་

གཞུགས་ཀྱི་གོ་ས་མི་ལྟར་འཁྱུར་ན་འདྲ་
དངོས་གཞུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ན་མས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་མྱི་ཡང་ཆ་སྟོན་པ་བྱེད་.....
ཀྱིན་ཡིད་.

སྒྲིབས་ 'སྒྲིབས་' ཀྱི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་.

སྒྲིབས་ ①རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་.....
པའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་མིང་མེ; སྒྲིབ་
སྒྲིབས་ | ལུལ་སྒྲིབས་ | བྱགས་.....
སྒྲིབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མིང་འཛིན་
ལ་སྒྲིབས་པ་དེ་ཆེད་པགོས་པའི་ས་.....
ལུལ་ཀྱི་མིང་མེ; རང་སྒྲིབ་སྒྲིབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲིབ་པ་ སྒྲིབ་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་
ཀྱི་མིང་མེ, 'སྒྲིབ་སྒྲིབ་' དང་དོན་
གཅིག་. ཆོག་པུལ་ན་ 'སྒྲིབ་' ཞེས་
འགྲི་ཆོག་མེ; ཆོད་སྒྲིབ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【སྒྲིབ་སྒྲིབ་】ནི་སྒྲིབ་བཞིན་པའི་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་.

བརྟེན

བརྟེན་པ་ (རྒྱན་ཆོག)མིས་བསྟན་པ་
ན་ལས་པ་སྒྲིབ་པ་དང་ཏ་ལས་པའི་.....
བརྟེན་དང་དབྱིབས་ཏི; སྒྲིབ་བརྟེན་
པ་ | སྒྲིབ་བརྟེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་,
ཆོག་པུལ་ན་ 'བརྟེན་' ཅེས་འགྲི་ཆོག་

མེ; བརྟེན་རལ་ | བརྟེན་ཆགས་
པ་ | གཞི་བརྟེན་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བརྟེན་ (རྒྱན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་.....
འོངས་པ) རྒྱགས་གཉིས་ནས་ས་.....
སོར་ཡོད་པ་ན་མས་པ་རོལ་ཀྱི་རྒྱགས་..
ལ་སྒྲིབ་པ་མེ; ཆོད་རལ་པན་ཚན་
བརྟེན་པའི་བྱེད་ | ཉམས་སྒྲིབ་བརྟེན་
པའི་བྱེད་ལྟ་བུ། 【རྟེན་】ནི་ད་ལྟ་
པ་མེ; ཉམས་སྒྲིབ་རྟེན་བཞིན་.....
འདུག་ | བསམ་འཆར་རྟེན་ལམན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བརྟེན་】ནི་འདས་
པ་མེ; བལ་པགས་འབྲེལ་རིགས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་ཆལ་འབག་ལྟ་བུ།
【རྟེན་】ནི་རྒྱལ་ཆོག་མེ; རྒྱན་གྱིས་
ལུག་ལྷགས་འབྲེལ་རིགས་ལ་རྟེན་སྒྲིབ་.....
ལྟ་བུ།

བརྟེན་ 'རྟེན་' ཀྱི་ལ་འོངས་པ་.....
དང་འདས་པ། 【བརྟེན་པ་】ནི་བྱས་
ཟིན་པའི་ལས་དོན་མི་བརྟེན་པའི་ཆེད་
དུ་ལི་གིས་བཞོད་པའི་ཟིན་པ་མེ;
'བརྟེན་བྱུང་' ཡང་ཟེར། 【བརྟེན་
པས་】ནི་མི་བྱན་པར་བརྟེན་པའི་སྒྲིབ་
ཚུལ་ཀྱི་མིང་མེ; མི་གས་ན་བརྟེན་
པས་ཆོ་ལྟ་བུ།

བརྟེན་ 'བརྟེན་' ཡི་འདས་པ་,

བརྗོད 'རྗོད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

【ཉ】

ཉ ①ཐུ་ནང་ན་གནས་པའི་སྤྲིག་ཆར་
སྤྲིག་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་རིགས་, ལུས་
དཀྱིལ་པལ་ཆེར་འཛོལ་ལ་ལེབ་,
ལུས་ན་ཉ་སྤྲིག་དང་ཉ་གཤོག་ཡོད་,
འགྲམ་ལྷིང་ལྷིང་དུ་གསལ་གཏོང་ལེན་
ལྱེད་, ལྷིང་གྲང་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་
ཅིན་ཏུ་ཡང་པོ་ཡོད་。 'ཉ་མོ' ཡང་
ཟེར་。 【ཉ་ལུ】ནི་ཉ་འཛིན་ལྱེད་
གྱི་ལྷགས་ལྷིང་ཡིང་。 【ཉ་གྲྭ】ནི་
ཉ་ལུས་ཆེར་མ་ལྷ་སུ་ལྷེ་, 'ཉ་ཆེར་'
ཡང་ཟེར་。 【ཉ་པ】ནི་གཙོ་བོར་ཉ་
འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོལ་བའི་མི་
【ཉ་དཔལ】ནི་ཉ་འཛིན་ལྱེད་གྱི་ལྷིང་
པའི་ར་ཆུ་ལྷེ་, 'ཉ་ཆུ' ཡང་ཟེར་。
【ཉ་ལྷིང་】ནི་ལྷིང་པའི་ཆུ་ནང་དུ་
འཛོལ་བའི་ལུས་ལྷིང་པའི་སྤྲིག་ཆགས་.....
སྤྲིགས་ཀྱི་ཅན་ཅན་ཞིག་ཡིན་, སྤྲིགས་
ཀྱི་ཅན་འཛོལ་འཛོལ་དང་མཛོག་སྤྲིག་པོ་
ཅན་, སྤྲིགས་ཀྱི་ཅན་ཅན་པོ་ལྷ་ཉིག་
གི་ཀྱི་རིམ་ཡོད་, ལ་ལས་སྤྲིག་
བལྟེད་ལུབ་。 ②ཆ་གང་པའི་རྒྱ་པའི་

དཀྱིལ་འཁོར་ཉི་ རྒྱ་པ་ཉ་གང་པའི་
ལུས་ | ཉ་གང་རྒྱ་པ་ཞིས་པ་ལྷ་ལུ་
③ལུགས་ཆིང་གི་རྒྱ་པའི་ཆེན་པོ་ལྷ་
ལྷེ་ རྒྱ་པ་ཉ་པ | ས་ག་རྒྱ་པའི་ཉ་ལ་
ལུས་ལྷིང་ལྷིང་ཞིས་པ་ལྷ་ལུ་
ཉ་ག ④ལྷི་ཡང་འཛོལ་ལྱེད་གྱི་ཆུ་མ་
དང་གྲང་ཆ་སྤྲིགས་གྱི་ལྷིང་ལྷིང་
ཆུ་ན་ལྷིང་ 'ཉ་ག' ཅེས་འབྱི་ དཔེར་ན་
མར་ཉ་ག་གཙོག་ | འབྱུ་ཉ་ག་བཟུ་ |
ཉ་ག་ཡིང་ཞིས་པ་ལྷ་ལུ་ ⑤ 'ཉ་ག་ག་'
ཡི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་
ཉ་གེ་ཉིག་གེ 'ཉ་ག་ཉིག་' ལ་.....
ལྷིང་
ཉ་གེ་ལྷིང་གེ 'ཉ་ག་ལྷིང་' ལ་ལྷིང་
ཉ་གེ་ལྷིང་གེ 'ཉ་ག་ལྷིང་' ལ་.....
ལྷིང་
ཉ་མ བརྟེན་ཆིང་དུ་ལྱེད་ ཡོད་ དམ་.....
སྤྲིང་མ་ཡིང་ལྷིང་ཡིང་
ཉ་ར ①དག་གཙོག་གི་ཡིང་ལྷིང་ ཁང་
པ་ཉ་ར་ལྱེད་ | བས་ལྷིང་ཉ་ར་ལྱེད་ |
ཁང་པ་ཉ་ར་ལྱེད་ལྷ་ལུ་ ②དགས་ལྷིང་
གྱི་བརྟེན་ཆིང་ལྷིང་ དག་པ་ཉ་ར་ལྱེད་
ལྷ་ལུ་ ③པདག་གཙོག་ལྱེད་པའི་
ཡིང་ཉི་ ལྷིང་ཉ་ར་ལྱེད་ |
ས་ཞིང་ཉ་ར་ལྱེད་ལྷ་ལུ་

ཉ་རེ་ཉླ་རེ 'ཉར་ཉླ' ལ་ལྟེན་

ཉ་ལེ་ཉི་ལེ 'ཉལ་ཉིལ' ལ་ལྟེན་

ཉ་མོག ལྟེན་མོག་མེད་དུ་བྱེད་པ་
ལྟེན་པ་, རེས་གཉིས་ན་སྐྱེས་པ་ལྟེན་
མེད་པ་, མཚོ་འགྲམ་དང་ཕྱི་འདམ་
དུ་གནས་ཤིང་, མཉེན་པོ་བཞེས་པ་
ཞིག་ཡིན་། སྐྱེས་པ་ལྟེན་ཕྱི་ག་ཐལ་
མེད་ཕྱིར་ཆོག་, རྒྱ་སྐད་དུ་'ལུ'
ཡིས་'ཟེར་། ལྟེན་སྐལ་ཆོག་མེད་ཀྱི་ཉ་
གཞོག་གི་ཡིང་།

ཉག ལྟེན་ཆ་དང་རྒྱ་མཉེན་ཕྱི་ཡིང་
ཆེ་, 'ཉ་ག' ཞེས་པའི་ཆོག་བརྒྱས་པ་
【ཉག་ཤིང་】ནི་རྒྱ་མ་དང་ལྟེན་གྱི་.....
ཆོད་བཞོད་ཡོད་པའི་དུ་གཉིས་ཡིང་.....
ཆེ་, ལུ་སྐད་དུ་'རྒྱ་ཤིང་' དང་'ལྟེན་
མེད་པ' ཟེར་། 【ཉག་མཐིལ་】ནི་ལྟེན་
ཆ་དང་རྒྱ་མཉེན་དང་སྐྱེས་པ་ལྟེན་པའི་
ཡིང་། 【ཉག་རྩི་】ནི་ལྟེན་རྩི་དང་རྒྱ་
རྩི་ཡིང་། ལྟེན་མ་ ལྟེན་པ་ ལྟེན་ག་
ལྟེན་པ་ ལྟེན་ག་ ལྟེན་ག་ ལྟེན་ག་

ཉག་ག་ ལྟེན་ག་གཉིས་མཚོ་བའི་བར་
ཕྱི་ཡིང་ཆེ་། རིའི་ཉག་ག་ | དང་ལ་
ཉག་ག་ཞེས་པ་ལྟེན་པ་ ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་

'ཉག' ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ་། རི་ཉག་ |
ལམ་ཉག་ཅེས་པ་ལྟེན་པ་། 【ཉག་ཐུན་】
ནི་'མདའ་' ཡི་ཡིང་གཞན་ཏེ་ མདའ་
ཉག་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟེན་པ་།

ཉག་ཉིག (རྒྱན་ཆོག) དེས་པ་ རེས་
ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་མ་མེད་པའི་དོན་ཏེ་
རྒྱ་ཉག་ཉིག་ | ལུ་སྐད་དུ་ཉག་ཉིག་ཅེས་
པ་ལྟེན་པ་། ལ་སྐད་དུ་'ཉ་གེ་ཉིག་གེ'
ཟེར་ཏེ་ རྒྱ་ཉ་གེ་ཉིག་གེ་ཞེས་པ་ལྟེན་
པ་།

ཉག་ཉླག (རྒྱན་ཆོག) ལྟེན་པ་
རེས་པ་མེད་པའི་ཡིང་པའི་དོན་ཏེ་
འདམ་རེས་ཉག་ཉླག་ | རེས་ཉག་
ཉླག་ཅེས་པ་ལྟེན་པ་། ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་
པའི་དོན་ཏེ་ ལྟེན་ཆ་ཉག་ཉླག་ |
ཆོག་ཉག་ཉླག་ཅེས་པ་ལྟེན་པ་། ལ་སྐད་
དུ་'ཉ་གེ་ཉླག་གེ' ཟེར་ཏེ་ རེས་ཉ་གེ་
ཉླག་གེ་མ་བཅའ་ | ཆོག་ཉ་གེ་ཉླག་
གེ་མ་བཅའ་ལྟེན་པ་།

ཉག་པ (རྒྱན་ཆོག) ལྟེན་པ་ གཉིས་
མཚོ་ཞིང་དུ་ཡིལ་དམའ་བའམ་སྐྱེས་པའི་
དོན་ཏེ་ རྒྱ་ཉག་པ་ | ཆོད་པ་ཉག་པ་
ཞེས་པ་ལྟེན་པ་། ཆོག་པ་ལྟེན་པ་ན་'ཉག་
ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ་། རྒྱ་ཉག་ | ཆོད་
ཉག་ | སྐལ་ཉག་ཅེས་པ་ལྟེན་པ་།

ཉན་མ་ སྤང་བའམ་སྤང་བ་དང་.....
 དཀྱིབས་འདྲ་བའི་ དཔོན་ རྒྱུ་ རེ་རེ་
 བའི་ མིང་ ཞེ་ སྤང་བ་ ཉན་མ་
 གཅིག | རྩ་ཉན་མ་གཅིག | སྤ་
 ཉན་མ་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་ མིང་
 མཐའ་བསྐྱེད་ན་ 'ཉན་' ཅེས་འབྲི་ཆོག་
 ཞེ་ སྤ་ཉན་ཅེས་ | རྩ་ཉན་གཅིག |
 སྤང་ཉན་ཁ་ཤས་ | ཉན་སྤ་ས་ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ་ 【ཉན་གཅིག】 རི་རྒྱང་
 བའམ་གཅིག་སྤ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་
 རྟོན་ཏེ་ བདེན་རྟོན་ཉན་གཅིག |
 གངས་རི་ཆེན་པོ་རྩ་མོ་སྤང་ བཟང་མ་
 རི་འཛམ་གླིང་གི་ རི་ མཐོ་ ཤོས་ ཉན་
 གཅིག་མེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་ 【ཉན་
 ཐག】 རི་ལྷགས་ཐག་ལ་ཡོང་ཅན་གྱི་.....
 མིང་

ཉང་ ས་མིང་ཞིག་དང་མོད་ གྱི་རུས་
 སྒྲིག་ འདི་ལ་ 'ཉང་' ཡང་འབྲི་

ཉན་, (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
 བ)སྤ་ལ་མར་ན་བ་གཏད་པའི་རྟོན་.....
 ཏེ་ སྤ་དབྱེདས་ ལ་ཉན་གྱིན་.....
 འཁྱག | ཉན་བ་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་
 【མཉན】 རི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་
 བ་ཞེ་ གོང་རིམ་གྱི་མཚུབ་ལྟོན་ལ་
 མཉན་དགོས་ | མཉན་བྱི་སྤ་ |

ཀྱན་ཁྱབ་རྒྱང་འཕྲིན་ལ་མཉན་ནས་ ..
 གཏམ་སྤན་ཐོས་ལྟ་བུ་ 【ཉན་】 རི་
 སྤ་ཆོག་ཞེ་ སྤ་ལ་ཉན་དང་ |
 ཀྱན་ཁྱབ་རྒྱང་འཕྲིན་ལ་ཉན་ཅིག་ལྟ་.....
 བུ་ 【ཉན་ཐོས】 རི་མངས་རྒྱས་
 ཆོས་ལུགས་ལ་ཐེག་ཆེན་དང་ཐེག་.....
 རྒྱང་གི་སྤྱབ་མཐའ་གཉིས་ ཡོད་པའི་ ..
 རྒྱང་གི་ཐེག་རྒྱང་གི་སྤྱབ་མཐའ་ལ་.....
 རྒྱགས་པའི་ཆོས་ ལུགས་པ་ 【ཉན་
 ར་བ】 རི་གཞན་གྱི་གསང་ཆོག་ལ་.....
 སྒོག་ཉན་བྱིད་མཁན་

ཉན་, (ལས་ཆོག་རྒྱས་མཁྱན་བ་)

- རྒྱང་བའམ་འོས་པའི་རྟོན་ཏེ་
 གཙང་པོ་འདི་ལ་ཆལ་ཉན་ | ལམ་
 འདི་ལ་འགྲོ་མི་ཉན་ | གསང་གཏམ་
 གཞན་ལ་འཆད་མི་ཉན་ལྟ་བུ་ ●
- མིང་ལ་ལའི་མཐར་སྤྱར་ན་བཤད་བ་.....
 ལྟར་སྤྱབ་པའི་རྟོན་ཏེ་ སྤྱི་བ་ལས་.....
 དགོ་ཆུན་གྱི་ཁ་ལ་ཉན་དགོས་ལྟ་བུ་
- སྤན་ལ་ 'ཁ' སྤྱར་ཏེ་ལས་ཆོག་གི་
 མཐར་སྤྱར་ན་ལས་ཀ་དེ་བསྐྱབ་པར་.....
 ཁས་ལེན་པའི་རྟོན་ཏེ་ བྱིས་པས་.....
 སྤན་འབྱུང་ཁ་ཉན་ | དལ་གསོ་ཁ་མ་
 ཉན་པར་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་བྱིད་ལྟ་བུ་

ཉང་ཉང་ (རྒྱན་ཆོག) རྩ་ཞིང་.....

འབྲེལ་བའི་དོན་དེ་ ལྷན་འབྲེལ་ཉམ་
 ཉམ་ | ས་ཉམ་ཉམ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
 འདི་རིམ་གྱི་ལྷན་དང་ 'འ་ཁེ་ཁྲོན་ཁེ'

གར་གྱི་ཉམས་སྐྱུ་རྒྱན་རག་གི་.....
 ཉམས་དེ་ 1. རྒྱུ་བའི་ཉམས་
 2 རག་མཉམ་གྱི་ཉམས་ 3 རབའ་

བཟུལ་ཉམས་སུ་སྒྲིང་ལྟ་བུ། 【ཉམས་
ཆལ】 རི་དངོས་སུ་སྒྲིངས་པ་ལས་
སྒྲིང་བའི་རྒྱས་ཆལ་གྱི་མིང་། 【ཉམས་
ལན】 རི་ཚོད་ལྟ་བུར་བའི་བྱ་སྒྲིད་གྱི་
མིང་ལྟེ། གཡུལ་རིར་དཔའ་ངོ་ལོན་
མིན་ཉམས་སད་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཉམས་
ལེན】 རི་ལག་ལེན་བྱེད་བའི་བྱ་སྒྲིད་
གྱི་མིང་ལྟེ། གཙང་གཤམ་རྒྱག་ཚུལ་
ཉམས་ལེན་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཉམས་སུ་
སྒྲིང་】 རི་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བྱེད་བའི་
དོན་དེ། ཉམས་སུ་སྒྲིང་བྱའི་ལག་
ཆལ། སྒྲིབ་མས་སྒྲན་ཁབ་རྒྱག་ཚུལ་
ཉམས་སུ་སྒྲིངས། ཉམས་སུ་ལེན་……
ལམན། ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།
【ཉམས་བདེ་བ】 རི་ཁམས་བདེ་བའི་
དོན། ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༥)
རྒྱད་པའམ་འཛིག་པའི་དོན་དེ། མ་
ཙ་རིང་ལྷགས་ཉམས་གིང་སྒྱི་ཚིགས་……
རིང་ལྷགས་དར་བའི་རྒྱས། མ་ཙ་
རིང་ལྷགས་གྱི་སྒྲིབས་འབྱུང་ཉམས།
སྒྲིལ་ངན་ཉམས་ལྟ་བུ།

ཉམ (བྱེད་འབྱེལ་ལས་ཚིག་༥) ཉམ་
ཆགས་བྱེད་བའི་དོན།

ཉམ་ཉོམ (རྒྱན་ཚིག་) ཉི་ཁོང་……
མཉེན་པའི་དོན་དེ། ག་ཉམ་ཉོམ།

གདན་ཉམ་ཉོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུལ་
སྐད་ཀྱི་ 'ཉ་ལེ་ཉོམ་ལེ' ཟེར་དེ། གདན་
ཉ་ལེ་ཉོམ་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམ་མ རྒྱའི་ཐེགས་མའི་བར་རྒྱུང་།

ཉམ་ཆགས དོ་དམ་དང་གཅེས་……
སྒྲིང་གི་བྱ་སྒྲིད་གྱི་མིང་ལྟེ། འབྲུ་
རིགས་ཉམ་ཆགས་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཉལ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་……
པ་དང་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པ) ❶ མི་
སྒྱགས་གྱི་ལུས་ས་ངོས་ལ་ལབ་ནས་……
ངལ་གསོ་བའི་དོན་དེ། བྱ་རྒྱུང་ཉལ་
ནས་གཉིད་ཞོག། སྒྲི་ཁར་གྱི་ཉལ་
འབྱུག་ལྟ་བུ། 【ཉོལ་】 རི་སྒྲུལ་
ཚིག་ལྟེ། སྒྲིད་ཉོལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

【ཉལ་པོ་】 རི་འཁྲིག་པ་སྒྲིད་མཁན་
དང་གཉིད་མཁན་གྱི་མིང་། ❷ གཉིད་
པའི་དོན་དེ། དགུན་ཉལ།
དགུན་ཉལ་སྒྲིག་ཆགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

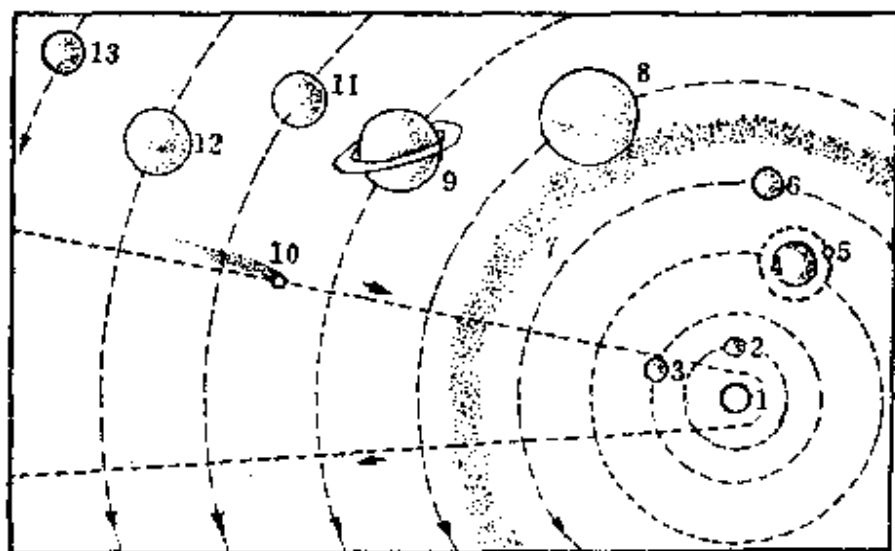
❸ མིང་གི་ཐོང་བྱའམ་སོག་མ་ས་……
ངོས་སུ་འབྱེལ་བ་ལྟེ། ཐོང་བྱ་ས་ལ་
ཉལ། ལོ་རྒྱུག་ཉལ་ང་བསྐྱངས་ལྟ་བུ།

ཉལ་ཉིལ (རྒྱན་ཚིག་) ཉིགས་མའི་
རིགས་གྱི་རྒྱལ་པ་ལྟེ། རྒྱ་ཆག་ཉལ་
ཉིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཀྱི་ 'ཉ་ལེ་
ཉིལ་ལེ' ཟེར་།

ཉི ① 'ཉི་མ' ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་
བསྟུན་པ། ② བྱངས་ཀ་གཉིས་ཀྱི་དོན་
ཉི་ཉི་ཤུ། ཉི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉི་མ ① གནས་ཀྱི་ཉི་མའི་མིང་ལྟེ་
མིང་མཐའ་བསྟུན་ན་ 'ཉི' ཞེས་འབྲི་
ཆོག། དཔེར་ན། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་—
ཉི་ཟླ། ཉི་མའི་འོད་—ཉི་འོད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཉི་འཛིན】 རྟེན་ཟླ་བའི་
གཟུགས་ཟུམ་པོ་དེས་སའི་གོ་ལར་སྐྱར་
བ་བརྒྱབ་ནས། ཉི་མ་དང་སའི་གོ་ལའི་
བར་བད་བྱང་ལ་སློབས་སྐབས་ས་ཤིག་
ལ་གར་བའི་ཉི་འོད་བསྐྱབས་པའི་སྒྲུབ་

ཚུལ་ལ་ཉི་འཛིན་ཟེར། 【ཉི་མའི་ཁྱིམ་
རྒྱུད】 རྟེན་གཟུགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མ་
ལག་ཏུ་ཅང་རྒྱུད་བ་ཞིག་དང་, ཉི་
མ་ལྟེ་བ་ལྷན་པ་ཞིག་མིན་ཞིང་དེའི་
ཁོངས་སུ་ཉི་མ་དང་རྒྱ་སྐར་ཆེན་པོ་
དགུ། རྒྱ་སྐར་ཆེན་པོ་དགུའི་འཁོར་
སྐར་, རྒྱ་སྐར་རྒྱུད་བ་བྱངས་ལས་
འདས་པ་ཞིག་, སྐར་མ་དུ་བ་, སྐར་
མདའ་ལོགས་འདུས་འོད་པ་རེད། ②
ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་དུས་ལུན་གྱི་མིང་
ལྟེ་ ཉི་མ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ③ ཉི་མའི་འོད་ལ་ཉི་མ་ཟེར་བའི་

ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་

1. ཉི་མ 2. རྩལ་པ 3. པ་སངས 4. སའི་གོ་མ 5. ཟླ་བ 6. སིག་དམར
7. རྒྱ་སྐར་རྒྱུད་བ 8. བྱང་ཕུ 9. སིན་པ 10. སྐར་མ་དུ་བ 11. སྐར་མ་
གནས་རྒྱལ 12. སྐར་མ་མཆོ་རྒྱལ 13. སྐར་མ་གཤིན་རྒྱལ

སྐབས་ཡོད་དེ། ཁང་བར་ཉི་མ་གསུམ་
ལྟ་བུ།

ཉི་ཆེ་བ རྒྱལ་པོ་ཙམ་འདྲ་བའི་དོན་ལ།
ཉི་མ་དེ་བ་ཉི་ཆེ་བ ། རུང་འགྲོ་ཉི་
ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིང ① ཉིང་པོ་ཡི་མིང་། 【ཉིང་ཁུ།】

1. མཁས་ཀྱི་ཉིང་པོ་འཕམ་བཞུད་ཀྱི་མིང་

ལྟེ། མིལ་ཉི་གཤི་ཉིང་ཁུ ། ཆང་གི་

ཉིང་ཁུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. བཟོད་དོན་

ཀྱི་ཉིང་པོ་ཡི་མིང་ལྟེ། གསལ་དུ་གཤི་ཉིང་

ཁུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཡང་བཞུར་ཀྱི་

དོན་ཉི་ཆེ་ཙམ་དང་ཉིང་ཆེ་ ། ཡན་

ལག་དང་ཉིང་ལག ། རྒྱལ་པོ་དང་

ཉིང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉིང་ལྟ་

དགོས།】 རི་དགོས་པའི་ནང་གི་དགོས་

པ་གཙུག་པོ་ལྟེ། རྒྱལ་པོ་དང་ཉིང་པོ་

ཉིང་དགོས་ ། རྒྱལ་པོ་ལྟེ་པའི་ཉིང་

དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉིང་ལག།】

རི་ལྟས་ཀྱི་ཆ་མཁས་མགོ་སྐྱོད་ལག་ལ་

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་གི་ཆ་མཁས་

ལ་ཉིང་ལག་ཟེར། 【ཉིང་མཆོམས་

རྒྱུ་བ།】 རི་མཆོམས་ལ་དུ་བྱུ་ཆགས་

པའི་དོན་ཉི་ཆེ་ མཆོམས་ལ་དུ་ཉིང་

མཆོམས་རྒྱུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིང་ཁྱི བོད་རང་རྒྱུང་རྒྱུངས་ཀྱི་ལྟ་

ཁྱི་ཁྱོད་ཁྱོད་ཞིག་གསུམ་མཆོམས་གི་

མིང་།

ཉིད ① རི་པོ་འཕམ་གསུམ་གཤི་ཡི་མིང་ལྟ་

ལྟེ། ཆེས་ཉིད ། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་ལྟ་

བུ། ② དཔེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བདག་

ཉིད ། རང་ཉིད ། ཁོ་རང་ཉིད་

ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ མི་ལ་ཞེས་བྱེད་པ་

ལྟེ། རྒྱ་ཉིད ། ཁྱོད་ཉིད་ཅེས་པ་ལྟ་

བུ། ④ (བཞུན་ཆེག)ཅེས་དང་ཁོ་

ནའི་དོན་ཉི་དང་པོ་ཉིད་ནས་ ། རྒྱ་

མོ་ཉིད་ནས་ཡར་ལངས་ ། རྒྱན་

འཕྱར་ཅེས་ཉིད་ནས་རྒྱལ་ལྟ་ཟེར།

སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིན ① ཉི་མ་གཅིག་གི་རུས་ ཡུན་ཀྱི་

མིང་ལྟེ། ཉིན་གཅིག ། རྒྱ་ཉིན ། རྒྱ་

ཉིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉིན་ཞག།】

1. སའི་གོ་ལའི་རང་འཁོར་གཅིག་གི་

ཡུན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཉིན་ཞག་དང་ཆེས་

ཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2. 'ཉིན' དང་

'ཞག' ཅེས་པའི་ཆེག་བསྐྱུས་བ་

② ཉི་མ་གསུམ་བ་ནས་རྒྱལ་པོ་པའི་བར་ཀྱི་

ཡུན་ཆད་དེ། ཉིན་མཆོན ། ཉིན་

དགའ་ ། ཉིན་མོ་ ། ཉིན་གུང་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། 【ཉིན་ལམ།】 རི་ཉིན་གཅིག་

ལ་འགྲོ་དགོས་པའི་ལམ་ཆད་ཀྱི་མིང་།

ཐུང་ཁྱི་ཆས་པ་ཐང་པོ་ཞིག་ཡིན།

ཕུལ་སྐད་ཏུ 'ཕུང་མ' ཟེར།

ཏུངས་ ①ཏུངས་དཀར་དང་ཏུངས་ནག་ཅེས་པའི་རྩམ་ནག་གི་རྒྱ་ཕྱིད་……པའི་ལོ་རྟག་དང་དེའི་ས་པོན་གྱི་རྩི་མིང་། འདི་ལ་'ཕུངས་དཀར་'དང་'ཕུངས་ནག་'ཀྱང་ཟེར། ②ཏུངས་མ་ཞེ་'ཏུང་མ'ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཏུལ་ (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་༥)

དམིགས་ཕུལ་དེས་ཅན་ཞིག་མེད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་ཉི། བཟོན་པོ་རྒྱ་ཤར་ལ་ཏུལ་། རྩོན་པ་ནགས་ལུ་ཏུལ་། འབྲོག་པ་རྩ་ཐང་དུ་ཏུལ་ལྟ་བུ། 【ཏུལ་མ】ནི་'ཐུལ་མ'ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཉེ (རྒྱན་ཆོག) ①བར་ཐག་མི་རིང་བ་དང་རྒྱས་ཕྱན་མི་རིང་བའི་དོན་ཉི། ཉེ་འཁོར་། ཐག་ཉེ་རིང་། རི་དང་ཉེ་བ། ཉེ་ཕྱོད་། ལོ་གསར་ལ་ཉེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉེ་ཆར་】ནི་ཉེ་བའི་རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་ཉི། ཉེ་ཆར་ལོ་རྟག་འབྲེག་རན་ལྟ་བུ། ②གཉེན་བཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཉི། ལམ་རིང་བའི་གཉེན་ལས་བྱིས་མཆོས་ཉེ་ལྟ་བུ།

【ཉེ་ཏུ་】ནི་གཉེན་བཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་ཞེ་ 'ཉེ་གནས་'ཀྱང་

ཟེར། ③མཛེས་བཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཉི། མིང་ཉེ་བ། མིང་ཉེ་བའི་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེ་བར་ (བརྒྱན་ཆོག)དངོས་གནས་དང་གནས་ཀྱི་དོན་ཉི། ཉེ་བར་མཁོ་བ། ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེ་ཞོ བར་ཆད་དམ་ཕྱོད།

ཉེ་བུ ཉེའི་ཕུ་ཀྱ་དང་ཉེའི་རྩོ་རའི་མིང་།

ཉེ་རེ་རེ (རྒྱན་ཆོག) བཟོད་ཕྱན་ཆུང་བའམ་རང་ཚུགས་མི་སྲུབ་པའི་ནམ་པ་ཞེ་། ཁྱིས་པའི་ཁྱས་ཉེ་རེ་རེ་ཐུང་། བད་པ་ཉམ་ཐག་ཉེ་རེ་རེ་ཐུང་ལྟ་བུ།

ཉེ་ཤིང་ ལོ་མང་སྡེ་བའི་རྩ་རྩམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཆ་བ་བ་སྡེ་ཅན་མཚུབ་མོ་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་། གཞུང་རྟ་ལ་ཡལ་གམང་པོ་བྱས་ཤིང་ལོ་མ་ཐང་ཤིང་གི་ལོ་མ་དང་འདྲ། མེ་རྟག་ལྡང་མེར་འབྲས་ཀྱང་མེར་པོ་མྱོན་ན་དམར་པོ་ཡིན། ཆ་བ་ནི་པོད་མྱོན་གྱི་ཆ་བ་ལྟའི་ནང་ཆུན་ཡིན། ཕུལ་སྐད་ལ་ལར་'ཐུལ་མེ'ཡང་ཟེར།

ཉེག ཤར་ཆའི་མིང་།

ཉེང ཆགས་པའི་ཉམས་འགྱུར་རམ་

ཉེས་ཤིག་ལྟེ། 'མེ་བྱང་གི་སྒྲིབ་ཉེད་
བྱས་ནས། ལྷལ་པའི་ལྷ་ལྷག་གྱོན་
ལགས་སམ་' ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཉེད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
བ) ཀྱོ་བ་སྐྱེས་དངོས་རྒྱུ་ལྱོད་
བོ་མཉེན་མོ་འོང་ཆེད་བྱུར་བྱུར་.....
བྱིད་པའི་དོན་ཉེ། ཀྱོ་བ་ཉེད་
ལམ་ན། | བགས་པ་ཉེད་ཀྱིན་འདུག་
ལྟ་བུ། [མཉེ]ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། ཀྱོ་
བ་མཉེ་བར་བྱ། | མཉེ་བྱའི་ཀྱོ་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [མཉེས་]ནི་འདས་པ་
དང་ལྷལ་ཆོག་ལྟེ། ཀྱོ་བ་མཉེས་ནས་
འབྲེང་བ་དུས། | བགས་པ་མཉེས་
ཤིག་ལྟ་བུ། ལྷལ་ཆོག་ལ་ 'ཉེས་' འབྲི་
བའང་ཡོད།

ཉེན་ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
ལྷག་པལ་ལྱི་གནས་ལུ་བ་ཅར་པའི་.....
དོན་ཉེ། གྲང་བས་ཉེན་པ་| བཤེས་པས་
ཉེན་པས་ཁ་ཟས་ཟ་བ་འདྲ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② 'ཉེན་ཁ' ཡི་ཆོག་བསྟུས་པ་

ཉེན་ཁ གནོད་འཆེ་དང་མཉམ་ཁ་.....
འོང་བྱིད་པའི་བྱ་སྒྲིབ་དེ། ལྷག་གི་ཉེན་
ཁ་ལ་མ་འཛེམས་པར་གཞན་སྟོག་.....
བསྟུབས་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟུས་ན་ 'ཉེན་'
ཞེས་འབྲི་ལྟེ། འཆི་ཉེན་མེད་ |

བསྟུག་ཉེན་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེར་ ① གྲངས་ཉེ་བྱའི་མཆོན་བྱིད་དེ།
ཉེར་གཅིག་ | ཉེར་གཉིས་ |
ཉེར་དགུ་ལྟ་བུ། ② 'ཉེ་བར་' ཞེས་པའི་
ཆོག་བསྟུས་པ་ལྟེ། ཉེར་ལམོ་—ཉེ་
བར་ལམོ་བ་ | ཉེར་སྒྲིབ་—ཉེ་བར་
སྒྲིབ་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཉེར་བསྐྱེས་]
ནི་བྱ་བ་དངོས་གཞི་ལ་ཐག་ཉེ་པའི་.....
བྱ་སྒྲིག་གི་མིང་། [ཉེར་ལེན་]ནི་ཉེ་
བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལྟེ། ལྷོ་ནས་
ལྟ་བྱུར་མཆོན་ན་ས་མོན་ནི་དེ་དག་གི་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། ས་རྒྱ་ཁྱད་
རྒྱད་སྐྱེས་ནི་ལྷན་གཅིག་བྱིད་བྱིན་.....
གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་.....
ལྟ་བུ་རེད། [ཉེར་འབྲས་]ནི་ཉེར་
ལེན་གྱི་རྒྱའི་འབྲས་བྱ་ཡིན།

ཉེས་ ① (རྒྱན་ཆོག་) མི་ལོགས་པའི་
དོན་ཉེ། རྒྱ་ཆོགས་རྒྱང་བར་ལོ་ཉེས་
མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (བྱིད་འབྲེལ་
ལས་ཆོག་།) གནོད་པ་སྐྱེས་བྱིད་
པ་ལྟེ། ངས་སྤྱོད་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཉེས་
—ངས་སྤྱོད་ལ་མི་ལོགས་པ་ཅི་ཡང་.....
མ་བྱས་ལྟ་བུ། ③ ཉེས་པ་ལྟེ། བྱིས་ས་
དང་འགལ་པའི་བྱ་སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་།
དཔེར་ན། ཉེས་ཆད་ | ཉེས་

མྱུང་། མི་ཉེས་ཅན་། ཉེས་པ་
ཅན་། རྒྱ་ཉེས་། མི་བསད་པའི་...
ཉེས་ཅན་ཁྱིམ་ལ་སྐྱུར་ལྟ་བུ། །【ཉེས་
དམིགས་】ནི་འབྲས་ལུ་མི་ལོགས་པའི་
མིང་ལྟེ། རྒྱ་གི་ཉེས་དམིགས་དང་
སྐྱུར་གྱི་པན་ཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶
ཆོས་ལུགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བཅས་ཁྱིམ་
དང་འགལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་ལའང་ 'ཉེས་
པ' ཟེར། །【ཉེས་བྱས་】ནི་སངས་རྒྱུ་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འདུལ་ཁྱིམ་དང་...
འགལ་བའི་ཉེས་པ་རྒྱུར་བྱའི་མིང་།

❶ 'ཉེད' ལ་སྟོན།

ཉི (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ཤོངས་...
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྟོག་ཅེ་མྱུར་ནས་...
དཔོན་རྒྱུ་ལ་བརྒྱུས་པའི་དོན་...
ཉི། རས་ཉི་དགོས་། ར་ཉི་བཞིན་
ཡོད་། ཉ་ཉི་མཐན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཉིས་】ནི་འདས་པ་དང་སྐུལ་ཆོག་
ལྟེ། རས་ཉིས་ནས་ལུ་བརྒྱུས་། ཉིས་
པའི་ཅ་ལག་། ར་ཉིས་ཤིག་ལྟ་བུ།

【ཉི་ཆ་】ནི་དཔོན་རྒྱུ་ཉི་པའི་བྱ་སྤྱོད་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཉི་ཆ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡོད་། ཉི་
ཆ་བརྒྱུ་ལྟ་བུ། །【ཉི་ཆོང་】ནི་དཔོན་
རྒྱུ་བརྒྱུ་ལྟེ། ཉི་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལྟེ། ཉི་
ཆོང་གི་ལས་རིགས་། ཉི་ཆོང་གི་ལས་

ལྟེ། ཉི་ཆོང་ལྟེ། ཉི་ཆོང་གི་ལས་པ་ལྟ་
བུ།

ཉིག་ ❶ (རྒྱུ་ཆོག་) <ཀ> འབྲུག་
པ་དང་མི་གསལ་བའི་དོན་ཉི། ལས་
ཉིག་། ཆོག་ཉིག་། རྒྱ་ཉིག་པ་། ཤེས་
པ་ཉིག་པ་། མགོ་ཉིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། <ཁ> མེ་ཆོང་དང་ཆེ་རྒྱུར་སྐགས་
ཆ་སྟོན་པ་མིན་པའི་དོན་ཉི། བཟའ་
ཉིག་། བཟའ་ཆོང་ཉིག་ཉིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། ❷ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་) ཆོ་
རིས་འཆོལ་བའི་དོན་ཉི། ཆོ་རིས་ཉིག་
མོང་། སྐྱིག་ལས་ཉིག་མོང་ལྟ་བུ།

❸ རྒྱ་ཆོལ་དུ་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ཕྱེ་བཅས་
རྒྱུ་དཔྱད་ནས་བཅོས་པའི་ཟས་...
ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྟ་ཉིག་། མར་
ཉིག་། ར་ཉིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིད་པ་ ཟས་ཀྱི་བན་རྒྱུང་།

ཉིན་ 'ཉིན་' ཀྱི་སྐུལ་ཆོག་།

ཉིན་མོངས་ ❶ (བྱེད་མེད་ལས་...
ཆོག་) ཉིན་མོངས་པར་སྐྱུར་པའི་དོན་
ཉི། ལུས་ལ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ཤིང་ཉིན་
མོངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འདོད་པར་
བྱེད་པའི་བསམ་པའི་མིང་ལྟེ། ཉིན་
མོངས་ཅན་། ཉིན་མོངས་ཀྱིས་གཏུང་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམ་ (ཉེད་མེད་ལས་ཚིག་།) ལུས་
སེམས་ གྱི་རུས་ བཤམ་ལུས་སེམས་.....
ལས་སུ་མི་རུང་བའི་དོན་ཏེ་ ལུས་ཉམ་
པ་ | སེམས་ཉམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམ་ཉམ་ ‘ཉམ་ཉམ་’ དང་དོན་
འདྲ་

ཉར་ ཉར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་

ཉལ་ ‘ཉལ་’ གྱི་སྐལ་ཚིག་

ཉས་ ‘ཉ’ ལི་འདས་པ་དང་སྐལ་.....
ཚིག་

ཉུ

ཉུ ① སྐྱགས་སྐྱག་གི་རྒྱུ་ལག་ བཞིའི་
ཚིགས་ དཀྱིལ་ལའི་མན་དང་མིག་པའི་
ཡན་གྱི་སྐྱའི་མིང་ལྟེ་ ‘ཉུ་ནག་གུ་བ་
ཉུ་བཞི་དཀར་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མིའི་
ཀར་པའི་ཆེ་ངར་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཉུ་ཤ་ |
ཉུ་གདོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉུ་ཡོག】 ཉུ་
ཉུ་ཤ་སྐྱུངས་པའི་ནད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ་
‘ཉུ་འགྲོས་’ གྱུང་བེད་

གཉ

གཉག ① (ཉེད་འབྱེལ་ལས་ཚིག་མ་
འོངས་ པ) ཟས་སྟོན་ བཟུང་ནས་...
ཞིབ་མོར་བྱས་པ་ལྟེ་ གཉག་བྱའི་

ཟས་ | ཟས་གཉག་པར་བྱ་ལྟ་བུ། ད་
ལྟ་བར་ ‘གཉོག་’ དང་, འདས་པ་ལ་
‘གཉགས་’, སྐལ་ཚིག་ལ་ ‘གཉོགས་’
འབྱི། ② ‘ཉག་ག་’ དང་དོན་འདྲ་

གཉགས ① བོད་གྱི་རུས་ཤིག་ ②
‘གཉག’ ལ་ལྟོས་

གཉང་བ སྐྱག་པ་དང་སྐྱབ་གྱི་མིང་
གཞན་

གཉན ① རི་རྒྱུ་གཉན་ཏེ་གཟུང་
དཀྱིལས་སྐྱག་དང་ཆ་མཚུངས་ཤིང་རྒྱ་
ཆེན་པོ་རུང་འབྱིལ་ལྟར་སྐྱེས་པ་,
རྒྱ་ཁ་སྐྱ་བོ་ཡིན་ཞིང་, ཤ་བེས་ཚིག་

② གཉན་ནད་དང་སྐྱག་པ་ལ་སྟོན་.....
པའི་འགོས་ནད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་...
སྐྱེད་པར་བ་ཞིག་གི་མིང་། 【གཉན་
ནད】 རི་གཉན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་...
འགོས་ནད་རིགས་ཤིག་ལྟེ་, འདི་
ལ་ལྟར་གཟེར་སྟོན་ནད་རིགས་མི་...
འདྲ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བོད་གྱི་
སྐྱབ་གཉན་དུ་གསལ། 【གཉན་རྒྱག་】
རི་རྒྱག་རྒྱག་པོ་ཡོད་པའི་རྩ་ཤིང་རིང་...
ཤིག་ ③ ‘གཉན་པོ’ ལི་ཚིག་

བསྐྱུས་པ་ ④ བོད་གྱིས་རུས་ཤིག་

གཉན་པོ ① བཅོན་པོའམ་རྒྱག་པོའི་
དོན་ཏེ་ བཀའ་གཉན་པོ་ | ལུལ་

ଶତ୍ରୁକ୍ ଶ୍ରେୟଃ ସଂଶ୍ଳେଷଃ । ଶ୍ରେୟଃ ସଂଶ୍ଳେଷଃ
 'ଶତ୍ରୁକ୍' ଶ୍ରେୟଃ ସଂଶ୍ଳେଷଃ । ଶ୍ରେୟଃ ସଂଶ୍ଳେଷଃ
 ଶତ୍ରୁକ୍ । ଶ୍ରେୟଃ ସଂଶ୍ଳେଷଃ ।

འཕགས་པ་ལྟུང་མཆོག་གི་ལྷན་པ་ལྟུང་པ་དང་།
པའི་ལྷན་པ་ལྟུང་པའི་མཆོག་ལྟུང་།

གཉེན་པོ་སྐུ་ལ་ལྷན་དུ་མ་ལས་
 ལུ་ཆུང་གཉེན་པོ་ལྷན་ | ལྷན་རྒྱ་ལྷན་
 ལྷན་གཉེན་པོ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ | 【གཉེན་
 ལྷན་】 ལྷན་ལྷན་ལྷན་གཉེན་ལྷན་ལྷན་
 ལྷན་གཉེན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 ལྷན་ལྷན་ལྷན་ | 【གཉེན་གཉེན་】

1. དབང་ཕྱགས་ཀྱིས་གཞན་པའི་མཁོ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱ་ཚུད་ཀྱི་མིང་ལྟོ།

ཐོན་ཆད་དུས་སེམ་གཞུང་གཞིན་.....
ཐུངས་ལྷ་ཡུ. 2. གཞུང་བ་ནས་མཛད་

གནོད་པའི་དོན་ཏེ། གཞུང་མཐུན།
གཞུང་གི་ཅིག་ལྟ་བུ། 【གཞུང་】

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་པོ་ལྟ་བུ་གི།
 མིང་ལྟེ། ཁང་པའི་གཏུབ། རྩ་པའི་

གཞུང་ཁྱིམ་པ་ལྟ་བུ། [གཞུང་པ་]
 ཞི་དཔང་པོའམ་པའ་མའི་བརྒྱུ་རྒྱུ་།

ཁ་ཉལ་ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

କାନ୍ତି 'କାନ୍ତି' ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ 'କାନ୍ତି'

ཉི: རེད་གཉིས་པ་—རེད་གཉི་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་ལྟ།

གཉིད ❶ ལྟན་ ཆེན་ གྱི་ བགས་ རིམ་
 རལ་གསོ་བའི་རང་ལ་གནས་པའི་རྣམ་
 འཛུལ་གྱི་མིང་ལྟེ། གཉིད་ལོག་ནས་མི་
 ལམ་མིས། | གཉིད་སྔ་ | གཉིད་
 སངས། གཉིད་འབབ། | གཉིད་
 བབས། | གཉིད་ཡེར། གཉིད་མཐུག་
 ར་ལོག། | གཉིད་ལོག། | གཉིད་
 དུ་ལྟར་ལྟ་བུ། ❷ (ཁྱིད་ཁྱེད་ལས་
 ཆེ་གྲ) གཉིད་འབབ་པ་ལྟེ། གཉིད་
 ལྷ་ཡོད། | གཉིད་ཀྱི་འདུག། |
 གཉིད་ལོང་ལོགས་ལྟ་བུ།

གཉིས (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།) ཚྭ་
 ངར་ཉལས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། རྩ་
 ལ་གྱིས་བརྒྱབ་ན་གྱི་ལ་གཉིས། |
 ལྟར་ཚྭ་གཉིས་ལྟ་བུ།

གཞིས་ བྱངས་གཞི་ བ་མ་གཞིས་ག་
 ཞིས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞིས་པ་】 1. རིས་
 པ་གཞིས་པ་ཞི་ དེལ་གཞིས་པ་ |
 ཞིངས་གཞིས་པ་ | ལུ་གཞིས་པ་ཞིས་
 པ་ལྟ་བུ། 2. གཙ་པལ་གཞིས་ཀྱི་ནང་
 གི་པལ་བའི་དོན་ཏེ་ རོག་པོ་གཞིས་
 པ་ | བ་མ་གཞིས་པ་ཞིས་པ་ལྟ་བུ།

【གཞིས་པ།】 རི་གཞིས་ཙམ་ རྒྱ་ཆད་

བཟུང་བར་འཇུག་པ་མེད། ལག་པ་འདི་
གཉིས་པོར་བཞེན་ནས་རང་ཁ་གསོས་
ལྷ་བྱ།

གཞུག་མ (ཐུན་ཆོག) ❶ མོ་བྱར་གྱི་
ཐོག་མེད། གཞུག་མར་གནས་པའི་
སྒྲིག་ཆགས་ (ཐོན་ནས་གནས་པའི་
སྒྲིག་ཆགས་) ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ❷ བཙོས་
མ་མིན་པའི་དོན་དེ། གཞུག་མའི་
ལམས། གཞུག་མའི་དོན། མ་
བཙོས་གཞུག་མའི་རང་དུ་བཞག་ལྷ་བྱ།

གཞུལ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
སྒྲིབ་གཡང་བྱེད་པའམ་འགྲོ་ལོང་.....
བྱེད་པ་མེད། ལྷ་མཁན་པདྨ་ཆེན་པོས་
ལྷ་གཞུལ། རི་ལྷུ་ལ་གཞུལ་ནས་རི་
དུགས་རྒྱན་ལྷ་བྱ།

གཉེ་མ མར་མེ་གཞང་བ་དང་འབྲེལ་
ཞིང་ཡར་མེ་ལོང་ག་དང་འབྲེལ་པའི་
ཐུ་མ་མེ། ‘ཐུ་དཀར་’ ཡང་མེར།

གཉེན རིགས་ཐུད་དང་ཐུ་བྱག་གི་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་མེད། གཉེན་
བཤེས། གཉེན་ཉེ་དུ། བ་གཉེན།
མ་གཉེན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

གཉེན་པོ འདུལ་བར་བྱེད་པ་པོ་.....
དང་འཛམས་པར་བྱེད་པ་པོ་མེད། བད་

ཁྱི་གཉེན་རོ་མཁན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

གཉེར ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

༼༡༽ ཡོན་ཏན་སྒྲིགས་ཐོབ་ཆེད་.....
འབད་པ་བྱས་པའི་དོན་དེ། དོན་དུ་
གཉེར། ཡོན་ཏན་དོན་དུ་གཉེར།
སྒྲིམ་པས་ཐུ་དོན་དུ་གཉེར་ལྷ་བྱ།

【གཉེར་བ】 རི་ཐུ་ཐས་ལ་དོད་མ་བྱེད་
ལམས། ༼༢༽ ལྷུ་ལ་མོའམ་ལྱར་མོ་
མཛན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དེ། ར་
གཉེར། ལྷ་གཉེར་ལྷ་བྱ། ❷

‘གཉེར་མ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱས་པ།

གཉེར་མ ལྷུ་ལ་མོའམ་ལྱར་མོའི་མིང་
མེད། གདོང་གི་གཉེར་མ། ལུ་པའི་
གཉེར་མ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ཆོག་བསྐྱས་
ན ‘གཉེར’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་མེད། ཁྱི་
གཉེར། ཐུ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

གཉེལ ‘མཉེལ’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

གཉོག ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

རུང་རིག་བྱས་པའི་དོན་དེ། ལྷུ་ག་གིས་
རྩ་ལ་གཉོག། བྱིས་པ་ལ་མ་གཉོག་.....
ལྷ་བྱ། ❷ ‘གཉོག’ ལ་ལྷོས།

གཉོགས ‘གཉོག’ ལ་ལྷོས།

གཉོད་ཀ ❶ རིན་ཐང་གི་བར་.....

ཆིང་འདི་ལ་‘གཉོད་ཀ’ འབྲི་བའང་
ཡོད། ❷ བས་བཟུད་ཀྱི་མྱིང་བའི་བར་

ཅིང་།

གཞི་མ་ (རྒྱུ་ཚིག་) ཞན་ཞིང་སྟེ་.....
 བའི་དོན་ཏེ། དགྲ་ལ་གཞི་མ་ལ་བྱུང་
 ལྟ་བུ། **【གཞི་མ་རྒྱུང་】** རི་སྟོང་ལས་ཤུགས་
 དང་འབྱོར་བ་སྟོན་ཞན་པ་སྟེ། མི་
 གཞི་མ་རྒྱུང་། ཁྱིམ་གཞི་མ་རྒྱུང་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

གཞི་མ་ བོད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་གྱིས་།

མཉེ

མཉེན་ ① ལྷུ་འི་བཅ་ཅིང་། **【མཉེན་**
 བ་། རི་ལྷུ་པ་། ② ‘ཉན་₁’ ཀྱི་མ་
 འོངས་པ་དང་འདས་པ་།

མཉེ་མ་ ① (རྒྱུ་ཚིག་) བདེ་ཞིང་.....
 སྟོན་པ་འདི་དོན་ཏེ། མིང་ལོ་བ་སྟོན་དོས་
 མཉེ་མ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (བྱིད་མེད་
 ལས་ཚིག་།) འདྲ་བའམ་འགྲན་སྐབ་
 བའི་དོན་ཏེ། མི་རིགས་འདྲ་མཉེ་མ་།
 ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མི་མཉེ་མ་པ་།
 ཞིང་རའི་འབྲུ་བྱུང་རི་དང་མཉེ་མ་ལྟ་བུ།
【མཉེ་མ་བཞག་】 རི་སྟོང་བསྐྱེམས་ནས་
 དམིགས་ལྷུ་ལ་གཅིག་ལ་གཉན་པའམ་
 སྟོང་རིག་བསྐྱེམས་པའི་དོན་ཏེ། མཉེ་མ་
 བཞག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་། ཚིག་.....
 དོན་གཉིས་ལས་དོན་ལ་མཉེ་མ་འཇོག་

དགོས་། མཉེ་མ་ཞོག་ཅིག་། མཉེ་མ་
 གཞག་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་དག་
 ལ་‘མཉེ་མ་བར་བཞག་’ ‘མཉེ་མ་བར་
 འཇོག་’ ‘མཉེ་མ་བར་ཞོག་’ ཅེས་བྲིས་
 གྱང་ཚིག་། **【མཉེ་མ་མེད་】** རི་མཉེ་མ་
 བ་མེད་པ་སྟེ་འགྲན་སྐབ་མེད་པའི་.....
 དོན་། དཔེར་ན། དཔའ་ཚལ་མཉེ་མ་
 མེད་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་—དཔའ་
 ཚལ་མཉེ་མ་བ་མེད་པའི་བཅིངས་.....
 འགྲོལ་དམག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●

མཉེ་མ་བྱ་ (བསྐྱེད་ཚིག་) ལས་ཚིག་
 གི་ཐོག་མར་སྒྱུར་ན་རྒྱུ་འདྲ་བའི་.....
 དོན་ཏེ། དེད་གཉིས་མཉེ་མ་བྱ་སྟོང་
 ལྷུར་སྟོང་ལྟ་བུ། ཚིག་བསྐྱེས་ན་
 ‘མཉེ་མ་ཞེས་འབྲི་ཚིག་སྟེ། མཉེ་མ་
 ལས་མཉེ་མ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཉེ་ ‘ཉན་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་།

མཉེ་མིང་ ‘ཉ་མིང་’ གི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་།

མཉེད་ ‘ཉན་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

【མཉེད་མ་】 རི་མཉེས་ནས་ལས་.....
 སྟོན་བྱས་མེད་པའི་ཀོ་བགས་ཀྱི་མིང་.....
 སྟེ། བགས་པ་མཉེད་མ་། ཀོ་བ་
 མཉེད་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཉེན (ཐུན་ཆོག་) ལྷ་མོ་དང་ཐུན་
མོ་མ་ཡིན་པ་ལྟེ། དགལ་པ་མཉེན་
མོ། གདན་འཇམ་ཞིང་མཉེན་པ།
གིང་མཉེན་མོ། ལུས་མཉེན་མོ་ལྟེ་
ལྟ་བུ། ལྷ་ལྷགས་མཉེན་མོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

མཉེལ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་) ངལ་
བའི་ཞེས་ལྟེ། ལྷ་མཉེལ་བ་མ་ཐུང་
ངམ་ལྟ་བུ།

མཉེས ① 'ཉིད' གྱི་འདས་པ་དང་
ལྷལ་ཆོག་ ② (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་) ངལ་
དགའ་བའི་ཞེས་ལྟེ། ལྷགས་མཉེས།
ལྷགས་མཉེས་བའི་ངང་ནས་ཞལ་བར་
གནང་ལྟ་བུ།

ཏྲ

ཏྲ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་) གཡམ་བའམ་བསྐྱི་བའི་བར་ཏྲིང་ལྟེ།
མ་འོངས་པར་'བཏྲ' དང་, འདས་
པ་ལ་'བཏྲས་', ལྷལ་ཆོག་ལ་'ཏྲས་'
ཞེས་འབྱི།

ཏྲ་དེ་ཏྲིང་དེ 'ཏྲང་ཏྲིང་' ལ་ལྟེས།
ཏྲང (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་) བ)
ལྷག་པ་དང་ལྷི་བ་ལྷགས་ལྷ་མོ་
བཏྲང་བའི་དོན་ཉི། མ་འོངས་

པར་'བཏྲང་' དང་, འདས་པ་ལ་
'བཏྲངས་', ལྷལ་ཆོག་ལ་'ཏྲངས་'
འབྱི།

ཏྲང་ཏྲིང ལྷན་དིང་ལོན་པའི་དཔེས་
རྣམ་ཉི། ལཱ་བ་ཏྲང་ཏྲིང་། ལྷམ་ཏྲང་
ཏྲིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཁ་ཤིང་ཏྲ་
དེ་ཏྲིང་དེ་ ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་ལྟེ།
ལཱ་བ་ཏྲ་དེ་ཏྲིང་དེ། ཏྲ་ཏྲ་དེ་ཏྲིང་དེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏྲང་བ 'གཏྲང་བ' ལི་འབྲི་ལྟེས་.....
གཞན།

ཏྲན རི་དྲགས་ 'གཏན' གྱི་འབྲི་ལྟེས་
གཞན།

ཏྲབ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་) ལག་པ་བཏྲབས་ནས་འཛིན་པ་ལྟེ།
ལས་ཀ་ལྷི་མོར་ལག་པ་ཏྲབ་ལམན་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཏྲབ】** རི་མ་འོངས་
པ་ལྟེ། བཏྲབ་བྱའི་དཔེས་རྣམ། ལག་
པ་བཏྲབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། **【བཏྲབས་】**
རི་འདས་པ་ལྟེ། ལག་པ་བཏྲབས་
ནས་ལྷ་ལྷགས་ལྟ་བུ། **【ཏྲབས་】** རི་
ལྷལ་ཆོག་ལྟེ། ལས་ཀར་ལག་པ་
ཏྲབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཏྲི རི་དྲགས་དང་བྱ་ལྷགས་འཛིན་.....
བྱེད་ཀྱི་ལྷ་བྱེད་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་

ཆི་ལས་ཤོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆི་
བཅུགས།】 རི་རི་དུགས་སོགས་འཛིན་
ཆེད་ས་འོས་སར་རྒྱ་ཆི་བཞག་པའི་……
དོན་ཏེ། ས་ལ་ཆི་གཞུག་རྒྱ། ཆི་
འཛིགས་ཀྱིན་ཡོད། ཆི་ཚུགས་ཤིག་
ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཆིང་ ❶ (རྒྱན་ཆོག) (ཀ) ལུས་ཡོལ་
བའི་དོན་ཏེ། བསམ་པ་ཆིང་བསམ་བྱ་
བཞག་གསར་བར་མ་བལ། ལུགས་
སྒྲུལ་ཆིང་བ་བསྐྱབས་ནས་གསར་བ་
བཅུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ལུན་
རིང་པོ་ལོན་པ་ལྟེ། ར་ཁ་གསར་བས་
ནད་རོ་ཆིང་བ་བསྐྱབས། གོས་ཆིང་
བ་ལ་ལྟན་པ་གསར་བ་སྐྱན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཆིང་མ།】 རི་བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་ཆིང་མའི་མིང་།
❷ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ) ལུན་རིང་ལོན་ནས་
ནམ་པ་དང་རོ་བོ་འཇུར་བ་ལྟེ། ལུ་བ་
ཆིང་རྒྱ་ཡོད། ཁ་འཁོན་བཟེད་རྒྱ་མེད་
ཅས་པ་ལྟ་བུ། འདས་པ་ལ་ཆིངས་
འབྱི།

ཆིངས་ 'ཆིང་' ལ་སྟེས་།

ཆིད་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ཆི་ཁིང་
བཞུན་དང་བལ་ནས་སྐམ་པ་ལ་ཚུགས་

བའི་དོན་ཏེ། ཁིང་ལོ་ཆིད། ལ་ལུག་
ཆིད་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པ་ལ་'བཆིད་'
དང་འདས་པར་'བཆིས་' འབྱི་བ་……
ཡང་ཡོད། 【ཆིད་པ།】 རི་ཆི་ཁིང་སྐམ་
པ་ལ་ཚུགས་པའི་ནམ་པ་ལྟེ། ལ་ལུག་
ཆིད་པ། ཁིང་ཉིག་ཆིད་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཆིལ་ ས་ཆིང་གི་གཞུང་མིང་།

ཆིད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)

❶ བཅའ་ནས་ལག་ལ་ སྐབ་ བའི་དོན་
ཏེ། སྐབ་བའི་རྒྱ་བཅའ་ན་ཆིད་
ཐུབ། ཆིད་དཀར་བའི་གཉེར་ཁ་
ཞིག་ཆིད་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆིད་པ།】
རི་རང་ལ་སྐབ་བའི་དངོས་རྒྱས་ཏེ།
ཞོར་ལས་ཀྱི་ཆིད་པ་ཉ་ཅང་བཟང་ལྟ་
བུ། ❷ མི་ཤེས་པའི་དོན་གསར་དུ་ཤེས་
པའི་དོན་ཏེ། བདེན་དོན་ལ་དེས་པ་
ཆིད། བདེན་དོན་ཆིད། གནས་
ལུགས་ཆིད་ལྟ་བུ།

ཆིག་ ཚུ་སོར་'ཆིག་' ལ་རྒྱག་འབྱི་སྒྲུལ་
ཡང་ཡོད། 【ཆིག་མ།】 རི་'ཆིག་མ' ལ་
འབྱི་ཚུལ་གཞན་ཏེ། 'ཆིག་' ལ་སྟེས་།

ཆིགས་ 'ཆིག་' གི་སྒྲུལ་ཆོག་གི་འབྱི་……
ཚུལ་གཞན་།

ཆིང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་

བ) ① བརྟག་པ་བྱེད་པའམ་སྒྲུབ་
རྟག་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁ་
རྩོད་མཁན། རྟག་རྩོད་གིན་འདུག་
ལྟ་བུ། [བརྟག] རི་མ་འོངས་པ་མེ་
བརྟག་བྱེད་ཆོག། ཁ་བརྟག་དགོས་
ལྟ་བུ། [བརྟགས] རི་འདས་པ་མེ་
ཁ་བརྟགས་ནས་གནས་ཚུལ་གིས།
ཅ་བརྟགས་ནས་ནད་རིགས་གིས་སྒྲུབ་
བུ། [རྩོདས] རི་སྒྲུབ་ཆོག་མེ་ ཁ་
རྩོདས་གིག། ཅ་རྩོདས་གིག་ལྟ་བུ།
② རྩོད་པའི་དོན་ཏེ། ཀླང་ལག་རྩོད་
ལྟ་བུ།

རྩོད₂ རྩོད་ཀྱི་མིང་མེ་ ཐུབ་འཛིན་
པའི་རྩོད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོདས ① 'རྩོད' གི་སྒྲུབ་ཆོག། ②
'རྩོད₁' གི་སྒྲུབ་ཆོག།

རྩོན (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྒྲུབ་ཆོག) གཡམ་བའམ་བསྐྱི་བའི་
དོན་ཏེ། མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་
ལ་'བརྟན' འབྱི།

རྩོབས 'རྩོབ' གྱི་སྒྲུབ་ཆོག།

རྩོས 'རྩོ' གི་སྒྲུབ་ཆོག།

རྩོ 'རྩོ' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

རྩོ་མི ལུལ་སྐད་ཏུ་'རྩོ་ཏུ་ཡེབ་མི་
ཟེར་བའི་རྩོ་སྒྲུབ་ཞིག་གི་མིང་།

རྩོག བྱོད་གྱི་ཏུས་གིག།

རྩོགས་རྩོགས་ རྩོགས་པ་མེ་ པ་
རྩོགས་རྩོགས། རྩོ་རྩོགས་རྩོགས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་'རྩོ་གི་རྩོགས་
གི་' ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག། དཔེར་
ན། རྩོ་རྩོ་གི་རྩོགས་གི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོད ① རྩོ་རྩོན་ནམ་རྩོ་མཚན་སྒྲུབ་
སྒྲུབ་གི་མིང་མེ་ ནད་ལ་སྒྲུབ་བརྟགས་
ནས་ངལ་མ་གསོས་ལྟ་བུ། ② རྩོན་དང་
ཉེས་པ་སྒྲུབ་ཀ་སྒྲུབ་གྱི་དོན་ཏེ།

གཞན་ལ་སྒྲུབ་མ་འཚོལ། གཞན་ལ་
སྒྲུབ་བརྟགས་ནས་ངན་མ་བརྟོན།
སྐད་ཆ་སྒྲུབ་བརྟགས་ནས་མ་བཤད།
མི་ཉམ་ཐག་ལ་སྒྲུབ་མ་རྟོ་ལྟ་བུ། ③

'བསྒྲུབ' གྱི་ད་ལྟ་བ་།

རྩོན ① (རྩོན་ཆོག) རྩོ་མིང་ཏུ་འོང་
བ་མེ་ རྩོ་རྩོན། རྩོ་རྩོན་པ།
སྐད་རྩོན། སྐད་རྩོན་མི་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། [རྩོན་གསལས] རི་མིང་གསལས་ཏེ།
མི་རྩོན་གསལས་ཅན། ས་རྩོན་གསལས་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [རྩོན་ངག] 1.
རྩོ་མི་རིགས་གིག་མེ་ དེ་ལ་རྩོན་ངག་
ཆོགས་བཅད་དང་ རྟག་སྒྲུག་ བཅད་

མྱོང་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ནད་གསོ་ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་རྒྱུད】ནི་ནད་རིགས་
 ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ནད་ཉགས་ནི་དགའ་
 རྒྱུ་རེས་པ་མེད་ཅིང་། སྐབས་འགར་
 རྒྱུ་བའི་ཚུལ་ལྟོན་པ་ཞིག་ཡིན། 【མྱོང་
 ནད】 1. མྱོང་གི་ནད་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་
 མིང་ལྟེ། རྒྱན་ཏུ་‘མྱོང་གི་ནད’ ཟེར།
 2. འཁོན་སེམས་དྲག་བཞི་མིང་ལྟེ།
 མི་བསད་པའི་མྱོང་ནད། | དག་ལ་
 མྱོང་ནད་ཚོད་དགོས་ལྟ་བུ། ❶ སེམས་
 དང་སེམས་ཀྱི་བཙེ་བྱང་སྟགས་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ། མྱོང་གཏམ། | མྱོང་ལྟགས། |
 མྱོང་རྩེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་
 རྩེ】 1. ཉམ་ཐག་ཐུག་བཅུལ་ལས་
 བལ་འདྲིང་ཀྱི་སེམས་པའི་མིང་ལྟེ།
 མྱོང་རྩེ་ཅན། | ནད་པ་ལ་མྱོང་རྩེ་.....
 རྟེན་ལྟ་བུ། 2. བཙེ་སེམས་རྟེན་
 པའི་དོན་དེ། ཉམ་ཐག་ལ་མྱོང་རྩེ། |
 རྒྱུ་རྒྱུད་ལ་མྱོང་རྩེ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་རྩེ་
 རྩེ】 1. བཙེ་བའི་བསམ་པ་ལྟེན་.....
 པའི་དོན་དེ། ཉམ་ཐག་འདི་ལ་མྱོང་
 རྩེ་ལྟ་བུ། 2. མཐོང་རྒྱུད་ཀྱི་
 པའི་དོན་དེ། མི་ཞེས་ཞེས་བྱལ་ཀྱི་
 པ་མྱོང་རྩེ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་བཙེ་བ】
 ནི་གཞན་ལ་མན་འདྲགས་འདྲིང་ཀྱི་

བསམ་པ་ལྟེ། དག་ཅན་ཀྱིས་སྟོབ་པ་
 ལ་མྱོང་བཙེ་བའི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་.....
 གནང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་རྒྱུག】ནི་
 མཛོམ་གིང་ཡིད་དུ་ལོང་པའི་དོན་.....
 དེ། མྱོང་རྒྱུག་གསར་བཞིའི་རྩོམ་ཐུན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མྱོང་ཐག་པ】ནི་
 བཙེས་པ་མིན་པའི་ཀུན་སྟོང་སྟགས་...
 ཀྱི་དོན་དེ། མྱོང་ཐག་པ་ནས་ཉམ་
 རྒྱན་ལ་འཁྱོད་བཞག་ཀྱི་པ་ཞེས་.....
 པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘མྱོང་པ་’ ཡི་ཆོག་པུས་
 པ།
མྱོང་པ་ ❶ དཀྱིལ་དང་ལྟེ་བ་སྟགས་ཀྱི་
 དོན་དེ། མིང་གི་མྱོང་པ་ | རྩེ་མྱོང་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པུས་ན་‘མྱོང་’
 ཞེས་འདྲི་ལྟེ། དཀྱིལ་མྱོང་ | ནད་
 མྱོང་ | རྩེ་མྱོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
 བཙུད་དང་དྲུངས་པ་ལྟེ། རྒྱན་ཀྱི་མྱོང་
 པ་ | བཙུད་ཀྱི་མྱོང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཆོག་པུས་ན་‘མྱོང་’ ཞེས་འདྲི་ལྟེ།
 རྒྱན་ཀྱི་ཡང་མྱོང་ | ཟས་ཀྱི་མྱོང་
 བཙུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ གཞུང་ལྷགས་
 དང་ཆོག་གི་ནད་དོན་གཙོ་བོ་ལྟེ། གསོ་
 པ་རིག་པའི་མྱོང་པ་ བུས་པ་ |
 བཙུན་ཀྱི་དེ་རིག་པའི་མྱོང་པ་ཞེས་པ་...
 ལྟ་བུ། 【མྱོང་དེ་ག】ནི་ཆོག་ཏུང་ལ་

དོན་འདུས་པའི་སྒྲིང་ནས་བཤད་པའི་...
གཞུང་ལུགས་དང་མན་ངག་སྒྲིང་གི་
དོན་གཙོ་བོ་ལས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་
ནམས་ཏེ། མན་ངག་གི་སྒྲིང་ཏིག་ |
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིང་ཏིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ།

སྒྲིང་པོ་ རྒྱ་བོའི་ཕ་བོ་དང་ཕ་བོ་ནི་...
ཆུང་མའི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཆུང་མའི་
ཕ་བོ་དང་ཕ་བོ་ནི་རྒྱ་བོའི་སྒྲིང་པོ་...
ཡིན།

སྒྲིང་མོ་ རྒྱ་བོའི་མ་ཆེ་དང་སྒྲིང་མོ་ནི་...
ཆུང་མའི་སྒྲིང་མོ་ཡིན་ཞིང་། ཆུང་མའི་
མ་ཆེ་དང་ཕ་བོ་ནི་རྒྱ་བོའི་སྒྲིང་མོ་...
ཡིན།

སྒྲིམ་པ་ རྒྱུ་བ་གང་གི་ཆད་དེ། མེ་
ཏྲག་སྒྲིམ་པ་གང་ | འབྲུ་སྒྲིམ་པ་གང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆེན་པོ་ལྟུང་ན་ 'སྒྲིམ་'
ཞེས་འབྲི་ཆེ། འབྲུ་སྒྲིམ་གང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

སྒྲིལ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་དུ་བ་
དང་སྒྲུལ་ཆེན་) ❶གཞོན་པ་འཕམ་རེ་
དམའ་ཕྱུ་བཅང་པའི་དོན་ཏེ། ཐོག་
གིས་ཐོག་དེ་སྒྲིལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་།
སྒྲུགས་ཀྱིས་དཔྱ་ཡི་མཁར་ཚོང་དེ་...
སྒྲིལ་ཆེན་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པ་དང་

འདས་པར་ 'བསྒྲིལ་' འབྲི། ❷
མར་མཁ་པའི་དོན་ཏེ། ཆུང་གིས་
ཁ་བའི་འདབ་མ་བསྒྲིལ་ལྟ་བུ། ❸
མར་གྱིལ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ།
གནམ་ནས་ཆར་སྒྲིལ་ | དོར་ནང་
ལ་ས་བསྒྲིལ་ནས་བཀང་ལྟ་བུ།

སྒྲུག་ ❶(བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་དུ་བ་
པ) རྒྱལ་བསྐྱ་བའི་བར་ཆིང་ཆེ།
མ་འོངས་པར་ 'བསྒྲུག་' དང་། འདས་
པ་ལ་ 'བསྒྲུགས་' , རྒྱལ་ཆེན་ལ་
'སྒྲུགས་' འབྲི། ❷ 'སྒྲུག་མ་' ཡི་ཆེན་
བསྐྱུས་པ།

སྒྲུག་མ་ རྒྱུ་བ་ཤིང་ཚོང་ཆེན་པོ་...
མང་ཞིང་ཚོགས་ཆོང་བ་། ཤིང་རྒྱ་མ་ལས་
ཅ་ལག་ཡོ་བྱེད་བརྒྱ་ཆེན་ལ། ཁང་
བའི་ཤིང་ཅ་ལྟས་ཀྱང་ཆེན་པོས་བསྐོས་
ས་ཏ་ཅང་མང་པའི་ཤིང་རིགས་ཤིག་...
ཡིན། ཆེན་པོ་ལྟུང་ན་ 'སྒྲུག་' ཅེས་འབྲི་
ཆེ། སྒྲུག་མའི་ལོ་མ་ལ་སྒྲུག་ལོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【སྒྲུག་ཀྱུ་】ནི་ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་
ཀྱི་ཡོ་བྱེད་དེ། ཤིང་སྒྲུག་ | སྒྲུགས་
སྒྲུག་ | ལ་སྒྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲུགས་ ❶ 'སྒྲུག་' ལ་ལྟོས། ❷ཏུ་ས་
ཕུན་ཀྱི་བར་ཆིང་ཆེ། ཕུན་བསྐྱེད་ས་
པ་ལ་སྒྲུགས་བསྐྱེད་ས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆུགས་མ 'གཏུག་མ' ལ་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་.

ཆུང ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་
བ) ཆུང་ཅུར་བཅང་བའི་བརྒྱུད་ཆིང་.....
ཆེ་ མ་འོངས་པར་'བཟུང་' དང་,
འདས་པ་ལ་'བཟུངས་', རྒྱལ་ཆེག་
ལ་'ཟུངས་'འབྲི་ ② (བྱིད་མེད་ལས་.....
ཆེག་)ན་ཆ་ཟུང་བའི་དོན་དེ་: ཟུ་
ཆུང་ | ཟུང་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཆུང་བྱ འཕྱིག་གི་བརྒྱུད་ཆིང་.

ཆུངས 'ཆུང་' ལ་ཆོས་.

ཆུན ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་པ་
དང་རྒྱལ་ཆེག་)ན་ད་ཟུང་བའི་དོན་.....
དེ་: མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལ་
'བཟུན་' འབྲི་ དཔེར་ན་དག་ཅན་
ཟུ་བཟུན་ནས་ཉིན་ཁ་གསལ་ལོན་ལྟ་.....
བུ་ ②ན་ད་ཀྱི་མིང་ཆེ་: ཆུན་འདྲི་
བྱས་(ན་ད་པར་འཆམས་འདྲི་བྱས་)
ལྟ་བུ་.

ཆེ ①ཐམ་འཕྲོལ་ལ་ཆེ་འཕྲོལ་ཞེས་.....
འབྲི་བའང་ཡོད་. ② 'ཆེ་མ' ལ་ཆེག་
བཟུས་པ་. ③ 'ཆེས་' ཀྱི་ད་ལྟ་པ་.

ཆེ་མ མ་ཉོག་གི་འབྲས་བུ་མང་པོ་.....
འབྲས་པའི་ཆུན་པའི་མིང་ཆེ་: ཤུའི་
ཆེ་མ | བས་ཀྱི་ཆེ་མ | ཁེའི་ཆེ་མ་.....

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. ཆེག་བཟུས་ན་'ཆེ'
ཞེས་འབྲི་ཆེ་: ཤུ་ཆེ་ | བས་ཆེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་. 【ཆེ་དགར་】ནི་ནང་ན་
འབྲུ་མེད་པའི་ཆེ་མ་ཆེ་, 'ཐན་ཆེ'
དང་'ཆེ་ཆོང་' ཡང་བེར་. 【ཆེ་ནག་】
ནི་རང་ཟུང་གི་གནོད་པ་མོག་ནས་.....
ཐལ་བ་ནག་པོ་ལྟ་བུར་ཟུར་བའི་ཆེ་.....
པའི་མིང་.

ཆེག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་
བ) ① དམིགས་ལུལ་དེས་ཅན་གྱི་
ལུལ་ཞིག་ལ་འགྲོ་བའི་དོན་དེ་: མ་.....
ལུལ་ཆེག་གིན་འབྱུག་ | མ་ལུལ་ཆེག་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. 【བཟེག་】
ནི་མ་འོངས་པ་ཆེ་: བཟེག་བྱའི་
གནས་ | བཟེག་དགོས་ལྟ་བུ་.
【བཟེགས་】ནི་འདས་པ་ཆེ་: མ་ལུལ་
བཟེགས་ནས་སོང་ལྟ་བུ་. 【ཆོགས་】ནི་
རྒྱལ་ཆེག་ཆེ་: མ་ལུལ་ཆོགས་གིག་ལྟ་
བུ་. རྒྱལ་ཆེག་ལ་'ཆེགས་' འབྲི་བའང་
ཡོད་. ② ཆེས་ལུ་ཟུན་པའི་དོན་
དེ་: ལུ་བྱས་མ་མའི་ཆེས་བཟེགས་ལྟ་
བུ་. ③ མིཔས་པའི་དོན་པ་འབྱུག་
པ་ནི་: སི་མཐོན་པའི་ཆེ་མ་དགྲང་
པ་བཟེགས་ལྟ་བུ་.

ཆེགས 'ཆེག་' ལ་ཆོས་.

སྒྲེང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་...
 བ) ❶ འཇིགས་པ་བསྒྲེང་བའི་བརྟ་...
 ཆིང་ཆེ, བ་འོངས་པར་བསྒྲེང་
 དང, འདས་པ་ལ་བསྒྲེངས་,
 སྐལ་ཆོག་ལ་སྒྲེངས་འབྱི. དཔེར་
 བ: ཁ་ཕོ་འཐེན་ན་ཐར་མ་བསྒྲེངས་
 ལྟ་བུ. ❷ བརྒྱུད་བའི་བརྟ་ཆིང་...
 ཆེ: ཀླུ་པ་བསྒྲེངས་ལྟ་བུ.

སྒྲེངས 'སྒྲེང' ལ་སྒྲེས.

སྒྲེད ❶ (ཚབ་ཆོག) ཚད་དེས་...
 བརྒྱུད་མེད་པའི་དོན་དེ: རི་སྒྲེད |
 དེ་སྒྲེད | མི་རི་སྒྲེད་ཅིག | ཟས་
 རི་སྒྲེད་ཅིག | ཡོན་ཏན་རི་སྒྲེད་ཅིག
 ཡོད་འདོད་ན, སྒྲོལ་སྒྲེད་དེ་སྒྲེད་ཅིག
 བྱིད་དགོས་ལྟ་བུ. ❷ 'མེད' གྱི་འབྱི
 ཚལ་གཞན་ནས་ལུལ་སྐད.

སྒྲེད་པ ལོ་གསུམ་ཡན་ལོན་པའི་ལུག་
 གི་མིང་ཆེ, ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ག་
 བཟན་ཡང་ཟེར.

སྒྲེན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་...
 དང་སྐལ་ཆོག) རག་ཉེ་སར་བརྒྱུད་
 པའི་དོན་དེ: གྲོགས་བཟང་གི་ལ་
 ཉེ་བར་སྒྲེན | མི་ངན་པ་ལ་མ་སྒྲེན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ. བ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ་ལ་བསྒྲེན་འབྱི.

སྒྲེམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་...
 བ) ཁོངས་རྒྱུ་ཁྱིམ་པ་བསྒྲེན་པའི་
 དོན་དེ: དང་སྐལ་ཁྱིམ་སྒྲེམ་པ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ. 【བསྒྲེམ】 རི་མ་འོངས་
 པ་སྒྲེ: བསྒྲེམ་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་
 ཡོད | ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྒྲེམ་མི་
 ཅུང་ལྟ་བུ. 【བསྒྲེམས】 རི་འདས་
 པ་སྒྲེ: དང་སྐལ་ཁྱིམ་བསྒྲེམས་ནས་
 གཞན་ལ་མཐོང་རྒྱུད་མི་ཅུང་ལྟ་
 བུ. 【སྒྲེམས】 རི་སྐལ་ཆོག་ཡིན.

སྒྲེམས 'སྒྲེམ' ལ་སྒྲེས.

སྒྲེར (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་...
 དང་སྐལ་ཆོག) གཉེར་ལ་བསྐྱུས་...
 པའི་དོན་དེ: བཞིན་རས་སྒྲེར |
 དཔལ་བ་སྒྲེར་ལྟ་བུ. 【བསྒྲེར】
 རི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་སྒྲེ:
 བསྒྲེར་བྱའི་གཉེར་ལ | དཔལ་བ་
 བསྒྲེར་ནས་སྐལ་མདོག་སྒྲོན་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ.

སྒྲེལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་...
 བ) རྒྱུད་པའི་དོན་དེ: ཆོག་དོན་
 དེ་སྒྲེལ་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ. བ་འོངས་
 པ་དང་འདས་པ་ལ་བསྒྲེལ་འབྱི.
 སྐལ་ས་ནས་མ་བསྒྲེལ | བསྒྲེལ་བྱིན་
 ལྟ་བུ.

ཉེས (བྱིད་འབྲེལ་སྒྲུལ་ཚིག་) བར་...

བརྟེན་པའི་དོན་ནི། ཚིག་པ་ལ་སྒྲུལ་
ཉེས། | རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་ལ་ཉེས་ལྟ་བུ།
མ་འོངས་པར་ 'བསྐྱེ' དང་ད་ལྟ་བར་
'ཉེ' , འདས་པར་ 'བསྐྱེས' འབྱི།

【ཉེས་འབྲེལ་】 རི་མགོ་རྟེན་པའི་ཉེས་
ཆས་ཀྱི་མིང་ཉེ, 'ཉེས་འབྲེལ' གྲང་
ཟེར།

ཉེག ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་
པ) རྒྱ་དབྱུགས་ནས་དྲུངས་མོ་མིན་
པའམ་གཙང་མ་མིན་པར་བྱས་པའི་...
དོན་ནི། རྒྱ་ཉེག་ལ་མཚན། ཉེག་
གིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེག་】 རི་
མ་འོངས་པ་ཉེ། བསྐྱེག་བྱའི་རྒྱ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེགས་】 རི་འདས་པ་
ཉེ། རྒྱ་མགོ་ནས་བསྐྱེགས་ན་མཚུག་
ལས་མི་དྲུངས། | རྒྱ་བསྐྱེགས་ནས་ཉ་
འཛིན་ལྟ་བུ། 【ཉེགས་】 རི་སྒྲུལ་ཚིག་
ཉེ། ཉེགས་གིག་ལྟ་བུ། 【ཉེག་པ་】
རི་གཞིར་ཁྱ་དྲུངས་མོ་མིན་པ་ཉེ།
རྒྱ་ཉེག་པ། | རྒྱ་ཉེག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཉེག་མ་】 རི་རྒྱའི་ནང་དུ་འཕྲེས་
པའི་དངོས་ཆས་གཞན་ནི། ཉེག་མ་
དྲུངས་པར་བྱས། | རྒྱའི་ཉེག་མ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② 'བསྐྱེག' གི་ད་ལྟ་པ་

ཉེགས ① 'ཉེག' ལ་ཉེས། ②

'བསྐྱེག' གི་སྒྲུལ་ཚིག་ ③ 'ཉེག' ལ་ཉེས།

ཉེངས རྒྱག་པ་དང་བསྐྱེ་པའི་བརྟེན་
ཉེང་།

ཉེད ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་
པ་དང་སྒྲུལ་ཚིག་) བྱ་རྒྱུང་སྐྱགས་ལ་
ཟས་བྱིན་ནས་ཟ་བུ་འཇུག་པ་ཉེ།
བྱ་རྒྱུང་འོ་ཟས་ཉེད་བྱིན་འདུག། བྱ་
ཉེད་ལ་མཚན། | བྱ་རྒྱུང་ཉེད་ཚིག་ལྟ་
བུ། 【བསྐྱེད་】 རི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་ཉེ། བསྐྱེད་བྱའི་བྱ།
བྱ་ལྷག་བསྐྱེད་དགོས། | བྱ་ལྷག་
བསྐྱེད་ནས་ཆེར་སྐྱེས་ལྟ་བུ། ②
'བསྐྱེད' ཀྱི་སྒྲུལ་ཚིག་།

ཉེན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་པ་
དང་སྒྲུལ་ཚིག་) འཇུན་པའི་དོན་ནི།
རང་བྱས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཉེན་མི་ཅུང་།
མཛན་སྒྲུལ་ལ་ཉེན་ལ་མཚན། | ཉེན་
ཚིག་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེན་】 རི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་ཉེ། བསྐྱེན་བྱའི་ནོར་
འབྱུལ། | མཛན་སྒྲུལ་ལ་བསྐྱེན་ནས་
སྒྲི་འདོགས་མ་བྱིད་ལྟ་བུ།

ཉེབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་...
པ) ལག་བསྐྱེངས་ནས་དངོས་ཆས་...

ལེན་པ་མེ་ ལག་པ་རྩོམ་ལམན |
 ཟས་ལ་ལག་པ་རྩོམ་པར་བྱེད་ལྟ་བུ།
 【བརྩམ་】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་ བརྩམ་
 བྱེད་དང་མ་ཟེས་ | ལག་པ་བརྩམ་
 དགོས་ལྟ་བུ། 【བརྩམས་】ནི་འདས་
 པ་མེ་ ལག་པ་བརྩམས་ནས་ལྷག་
 བཟུང་ལྟ་བུ། 【རྩོམས་】ནི་སྐལ་ཆེག་
 མེ་ ལག་པ་རྩོམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

རྩོམས་ 'རྩོམ' ལ་རྩོས་།

རྩོམ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་.....
 བ) ❶ རིས་མི་མཉམ་པ་མཉམ་པར་
 བྱེད་པ་མེ་ ས་འབྲུར་རྩོམ་ལམན |
 ས་ཞིང་རྩོམ་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།

【བརྩམ་】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་ བརྩམ་
 བྱེད་ས་ཞིང་བརྩམ་དགོས་ལྟ་བུ།

【བརྩམས་】ནི་འདས་པ་མེ་ སྐྱག་
 མོ་བརྩམས་ནས་ས་ཞིང་བྱས་ལྟ་བུ།

【རྩོམས་】ནི་སྐལ་ཆེག་མེ་ ས་ཐང་
 རྩོམས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ ཚད་མཉམ་པར་
 བྱེད་པ་མེ་ རིང་སྤང་བརྩམས་ | ཆེ་
 རྒྱང་རྩོམ་ལྟ་བུ། 【རྩོམ་ལས་པ་】ནི་མི་
 ལེ་ལོ་ཅན་།

རྩོམས་ ❶ 'རྩོམ' གྱི་སྐལ་ཆེག་ ❷
 (རྒྱན་ཆེག) ཚད་འབྲ་བའམ་ལོ་.....
 གཞུར་མེད་པའི་དོན་དེ་ ཆ་རྩོམས་

པ་ | རྩོམས་ལེམས་ | བཅད་.....
 རྩོམས་ | འགྲང་རྩོགས་རྩོམས་.....
 བས་ལུས་ལུང་བདེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོར (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་.....
 དང་སྐལ་ཆེག) བདག་རྩོར་བྱེད་པ་
 མེ་ བྱིས་པ་རྩོར་ལམན | བྱིས་
 པ་རྩོར་གྱིན་མོད་ | ལུ་རྒྱང་རྩོར་
 ཅིག་ལྟ་བུ། 【བརྩོར་】ནི་མ་འོངས་པ་
 དང་འདས་པ་མེ་ བརྩོར་བྱེད་བྱིས་
 པ་བརྩོར་དགོས་ | ལུ་རྒྱང་བརྩོར་
 རིས་ལུས་པོ་རྩོས་ལྟ་བུ།

རྩོལ ❶ 'རྩོལ' གྱི་སྐལ་ཆེག་ ❷
 'རྩོལ' གྱི་ད་ལྟ་པའི་འབྲི་རྩོལ་གཞན་།

བརྟན

བརྟན 'རྟ' ལེ་མ་འོངས་པ་།

བརྟང ❶ 'རྟང' ལེ་མ་འོངས་པ་།

❷ 'རྟང₁' ལེ་མ་འོངས་པ་།

བརྟངས་ ❶ 'རྟང' ལེ་འདས་པ་།

བརྟན ❶ ལེ་ལོང་དང་རྟ་ནང་དུ་.....
 བར་པའི་འབྲ་བརྟན་གྱི་མིང་མེ་
 གཞུགས་བརྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འབྲ་
 གཞུགས་གྱི་མིང་མེ་ འབྲ་བརྟན |
 བརྟན་པར་ | སྐ་བརྟན་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ❸ བྲག་ཅའི་མིང་མེ་ སྐ་བརྟན |

སྐད་བརྒྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ① 'རྒྱུ་'
ཁྱིམ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་

བརྒྱུ་བ 'རྒྱུ་' ཁྱིམ་འོངས་པ་

བརྒྱུ་བས 'རྒྱུ་' ཁྱིམ་འདས་པ་

བརྒྱུ་ས ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་༥)

འབྲེལ་སྐྱོད་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། ཉམ་
ཐག་ལ་བརྒྱུ་མི་བྱུང་། | གཞན་ལ་
བརྒྱུ་སྐྱོད་མ་བྱིད་། | བརྒྱུ་བཙོས་
བྱིད་མི་བྱུང་ལྟ་བུ། ② 'རྒྱུ་' མི་འདས་

བརྒྱུ་ད 'རྒྱུ་' ལ་སྐྱེས། ལ་པ་

བརྒྱུ་ས 'རྒྱུ་' ལ་སྐྱེས།

བརྒྱུ་ས (བྱིད་མེད་ལས་ཆེན་༥) ①

ཐོབ་པའི་དོན་ཏེ། ལམས་པའི་གོ་
འཕང་བརྒྱུ་ས—ལམས་པའི་གོ་ས་.....
ཐོབ་ལྟ་བུ། ② ལམས་ཐོབ་པའི་དོན་
ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྒྱུ་ས་པའི་བྱུང་
ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་ག 'བསྐྱེད་' གི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་

བརྒྱུ་གས 'བསྐྱེད་པས་' ཁྱིམ་འཕྲི་ཚུལ་.....

གཞན་

བརྒྱུ་ངས 'རྒྱུ་' གི་འདས་པ་

བརྒྱུ་ས བརྒྱུ་བའི་བརྒྱུ་རྒྱུ་

བསྐྱེད་

བསྐྱེད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....)

འོངས་པ་) དེས་དང་བྱུ་ལོན་སྐྱེད་པས་
བསྐྱེད་པས་པའི་དོན་ཏེ། བསྐྱེད་བྱུ་ལོན་
བྱུ་ལོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【སྐྱེད་】ནི་ད་
ལྟ་བུ་ལྟེ། བྱུ་ལོན་སྐྱེད་ལམས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【བསྐྱེད་པས་】ནི་འདས་པ་.....
ལྟེ། རྒྱུ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་བའི་ཞིང་བདག་
གིས་ཞིང་དབུ་ལ་བྱུ་ལོན་བསྐྱེད་པས་.....
ནས་སྐྱེད་ལ་སྐྱེད་ལྟ་བུ། 【སྐྱེད་པས་】ནི་
རྒྱལ་ཆེན་ལྟེ། རྒྱུ་བའི་སྐྱེད་པས་གིག་
ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པས་ 'བསྐྱེད་' གི་འདས་པ་

བསྐྱེད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....)

འོངས་པ་དང་འདས་པ་) བཟད་པའི་
བརྒྱུ་རྒྱུ་ ད་ལྟ་བུ་ལ་'རྒྱུ་' དང་
རྒྱལ་ཆེན་ལ་'རྒྱུ་' འབྲེལ་ བདག་
གིས་འདི་སྐད་ཅེས་བསྐྱེད་དོ། |
གཞན་སྐྱོད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད་' ཁྱིམ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'སྐྱེད་' ཁྱིམ་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད་' ཁྱིམ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'སྐྱེད་' ཁྱིམ་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད་' ཁྱིམ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'སྐྱེད་' གི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'སྐྱེད་' གི་འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་'་
འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ གྱི་འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ གྱི་འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་'་
འདས་པ་ 【འཕྱེད་གནས་】 རི་ཉིན་

ཞག་ལྷག་གཅིག་ལ་ཕྱེས་པ་ལྷ་ལེན་པའི་
སངས་རྒྱལ་ཚེས་ལྷག་གི་ཚེ་ག་ཞིག་

【འཕྱེད་བཀྱར་】 རི་གྲས་པའི་སྒོ་ནས་
ཕྱེ་ལེན་བྱས་པའི་མིང་ལྟེ་ བ་མ་ལ་

འཕྱེད་བཀྱར་བྱས་སྒོ་བྱ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ གྱི་འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་ 【འཕྱེད་མ་】 རི་བགས་པ་

སྐགས་འབྱུངས་ནས་ཆགས་པའི་བྱར་
མ་ལྟེ་ 'གཉེར་མ་' ཞེས་འབྲི་བའང་

ཡོད་ །འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་'་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་མ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ ལ་ཕྱེས་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

འཕྱེད་ 'ཕྱེད་ གྱི་འདས་པའི་འབྲི་
ཕྱེ་གཞན་

【༩】

ཏ་ཀྱ ལག་རྟེན་འཁར་པའི་མིང་.....
གཞན་

ཏ་རྟེན 'ཏ་' འདིའི་མིང་

ཏ་བག སིང་གི་ཕྱིར་མའི་མིང་ལྟེ་
ལྷལ་སྐད་ཏུ་ 'ཐ་བག་' གྱུང་ཟེར་

ཏ་ཐིག གནའ་ཏུས་ཀྱི་མི་རིགས་.....
སིག་གི་མིང་ལྟེ་ 'ཐིག་གཞིག་' གྱུང་
ཟེར་ རྒྱ་སྐད་ཏུ་ 'ཐ་ཐི' ཟེར་པའི་མི་
རིགས་དེ་ཡིན་པར་བཤད་སྒྲིལ་ཡོད་

ཏ་ལ སིང་ཏ་ལའི་མིང་ལྟེ་ རྒྱན་པར་
སྒྲི་པའི་སིང་ཐོང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་མ་.....

མའི་ཙ་རྒྱལ་གྱིས་ཐག་པ་སྤྱིལ་ཞིང་སྤྱོད་
ལེན་བརྒྱུ་ཆོག་ཅིང་། མོ་མས་པམིལ་
ཡབ་དང་སྟོང་གིང་གིས་ཙ་ལག་བརྒྱུ་
ཆོག་།

ཏག་ཏག ① (བཟུན་ཆོག) (ཀ)
རྒྱང་བའམ་ཁོ་ནའི་དོན་དེ་། བོད་ཡིག་
ཏག་ཏག་སྤྱང་། ས་ཏག་ཏག་བ་ལྟ་བུ་
། (ཁ) མོ་གཞུར་མེད་པའི་དོན་དེ་།
དཀྱིལ་ཏག་ཏག་ལ་ཁེལ་། དམིག་
ཐོག་ཏག་ཏག་ལ་མེ་བཙའ་བཞག་ལྟ་
བུ་ ② མོ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱོད་ལྟ་བུའི་
སྤྱོད་སྤྱོད་རིགས་གིག་ལྟེ་། མོ་བརྒྱུད་པ་
པའི་སྤྱོད་ཏག་ཏག་གྲགས་ལྟ་བུ་།

ཏང་ རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལྟེ་། གཤམ་རིམ་གྱི་
ཁེ་ཐན་མཚོན་པའི་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་ཙ་ཙ་ཙ་
འཛུགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་། དཔེར་ན་།
འབྱུར་མེད་གཤམ་རིམ་གྱི་སྤྱོད་ཏང་།
ཏང་དང་སྤྱོད་གཞུང་། ཏང་གི་སྤྱོད་
རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། [གཞན་།

ཏང་ཀྱ 'ཏང་ཀྱན་གྱི་འབྱི་ཚུལ་ཙ་ཙ་ཙ་

ཏང་ཀྱན་ ① ལྟ་སྤྱོད་ཟེར་པའི་ལྟ་ཙ་ཙ་
སྤྱོད་ཞིག་གི་མིང་། ② ཏང་ཀྱན་ནག་
པོ་ཟེར་པའི་ལྟ་སྤྱོད་ཞིག་ལྟེ་། རྒྱ་སྤྱོད་
ཏྲ 'ཐིན་མ' ཟེར་བ་དེ་ལ་དོས་འཛིན་
པ་ཡོད་།

ཏན་ཏན (རྒྱན་ཆོག) ① མོ་བརྒྱུད་
པའམ་མོ་གཏད་ཆོག་པའི་དོན་དེ་།
ཏན་ཏན་ཏིག་ཏིག་བྱས་ནས་མི་ཙ་ཙ་
དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་དགོས་།
ཏན་ཏན་བྱས་ནས་མདའ་འཕངས་།
ཏན་ཏན་བྱས་ནས་ལས་ཀ་ལས་ལྟ་བུ་
【ཏན་ཙན】 རི་ཡིང་ཆེས་བྱེད་ཆོག་ཙ་ཙ་
པའི་དོན་དེ་། མི་ཏན་ཙན་། མོ་བ་
སྤྱོད་ཏན་ཙན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② འཛུར་
བ་མེད་པའམ་གཅིག་པ་ལྟེ་། སྤྱོད་ཆ་
ཏན་ཏན་ཞིག་བཤད་། རྒྱལ་ཆོད་
ཏན་ཏན་ཞིག་གཏན་ཁེལ་བྱས་ལྟ་བུ་།

ཏབ་ (རྒྱན་ཆོག) ① ཡུན་སྤྱང་སྤྱང་
ལྟེ་། ཏབ་ཅིག་ལ་སྤྱོད་དང་ལྟ་བུ་
② མོ་བྱར་དེ་། ཏབ་ཏབ་པོར་ཡར་
ལངས་ལྟ་བུ་།

ཏམ་ 'གམ' ལ་སྟོས་།

ཏར་ཁང་ མོག་འཕྲིན་དང་མོག་ཙ་ཙ་
སྤྱོད་། འཕྲིན་ཡིག་སོགས་སྤྱོད་གཏོང་
གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མིང་།

ཏལ་ ① ལ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ་། ཡུལ་སྤྱོད་
ཏྲ 'ལ' འབྲུ་ནག་རིང་། ཟེར་།

② (བཟུན་ཆོག) ཡུན་སྤྱང་རྒྱུ་དོན་
དེ་། ཏལ་ཙམ་སྤྱོད་། ཏལ་ཙམ་
བཟུན་ནས་འབྲོ་ལྟ་བུ་།

ཏལ་བ་ མ་རུལ་དང་ནག་རུལ་སྐྱུ་གས་
བསྐྱེག་དགོས་པའི་མ་རིགས་སྐྱེག་བྱེད་
མཉན་དཔྱད་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཟེ། ཟངས་
ཀྱིས་བཟོས་པ་ལ་ཟངས་ཀྱི་ཏལ་བ་.....
དང་, དརུལ་ཀྱིས་བཟོས་པ་ལ་དརུལ་
ཀྱི་ཏལ་བ་ཟེར།

ཏི་ཏི བྱུ་ཏི་ཏི་མ་ཟེ། ལྷག་རྩན་
ལས་རྒྱུ་ཞིང་མཆིལ་བ་ལས་ཆེ་བ་,
མདོག་སྒྲ་པོ་མཆུ་དང་ཀླང་བ་རིང་བ་
ཞིག་ཡིན།

ཏི་ཐུ་ས ལྷ་ཐུམ་ཞིག་ཟེ། མཉན་ཏུ་
བྱེད་ཆོག་། མཉན་གཞུང་ཏུ་ 'ལོ་བཙན་'
འཐང་པོ་ ཡང་ཟེར།

ཏི་ཙྰ ལྷགས་མགར་གྱི་མགར་སྟེགས་
ཏི། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ 'ཙྰ་ཏྲ' ཟེར།

ཏི་ཙྰ ❶ ལྷགས་རིགས་ཤིག་ཟེ། རྒྱ་
སྐད་ཏུ་ 'ཞིན་' ཅམ་ 'ཡ་ཆན་' ཟེར་
ཞིང་, ལུལ་སྐད་ཏུ་ 'ཞ་དགར་' ཟེར།
མདོག་དརུལ་དང་འདྲ་ཞིང་ལྷགས་.....
རིགས་ལ་ལྷགས་ན་བཙའ་མི་འཆག་.....
པ་དེ་ལ་ 'དགར་གཡའ་' ཡང་ཟེར།

❷ རྩ་མེར་པོ་གཏིར་རྩ་འདྲ་བ་ཞིག་
ཟེ། རྒྱ་སྐད་ཏུ་ 'ཏུ་རྩ་ཏི་' ཟེར།

ཏི་མེ 'ཏི་མེ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཏིག ❶ མྱིང་པོ་བཟུས་པ་ཟེ། མཉན་དག་

གི་ཡང་ཏིག་ | གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་མྱིང་
ཏིག་ | མཉན་གྱི་མྱིང་ཏིག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། ❷ གཡོ་ཟོལ་མེད་པའམ་དེས་པ་
ཅན་ཏི། ཏན་ཏན་ཏིག་ཏིག་གི་སྐོ་ནས་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་ | མཉན་བསྐྱེབས་ན་
ཆོད་ཏིག་པོ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ། 【ཏིག་
ཏིག】ནི་སྐད་མེད་པའི་དྲན་ཏི། རྒྱ་
ལུང་མགོ་ཏིག་ཏིག་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཏིག་ཏ ལྷ་ཐུམ་མཁན་པའི་རིགས་.....
རྩ་ཏ་ཅང་ཁ་བ་ཞིག་ཡིན་ལ་མཁྱིས་.....
པའི་མཉན་བྱེད་པར་བ་ཞིག་ཡིན། མཉན་
གཞུང་ཏུ་ 'རྒྱ་ཏིག་པོད་ཏིག་པལ་ཏིག་
ལ་, ཏིག་ཏ' གཞུམ་ཞེས་བཟོད་པར་
སྐྱང་' ཞེས་བྲིས་ཡོད།

ཏིག་ཙྰ 'ཏི་ཙྰ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཏིང་ ❶ ཙྰ་གི་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཟེ། ཏིང་སྐྱ་
ཐགས་ལྟ་བུ། 【ཏིང་ཐགས་】ནི་
ཟངས་དང་ལེས་བཟོས་པའི་རྩ་ཆ་.....
རྒྱུ་ཏུ་དབྱིབས་གོར་སྐོ་མན་ཚུན་.....
བན་བས་པ་ལས་སྐྱ་ཐག་པ་ཞིག་། ❷
'ཏིང་མེར་' ཀྱི་ཆོག་བཟུས་པ།

ཏིང་ཁྲོལ ཙྰ་པས་ལྷགས་བརྒྱུད་ས་པ་
ལྟ་བུའི་སྐྱ།

ཏིང་དེ་འཛིན ལུལ་གཅིག་ལ་.....
གཏན་པའི་སེམས་ཙྰ་གཅིག་པའི་.....

མིང་།

ཏིང་ཏིང་ བྱི་བའི་རིགས་ཤིག་གི་.....
མིང་ཞེ་ ཡུལ་སྐད་ཏུ་ 'བྱི་མོང་' ཟེར་།

ཏིང་ཏིང་མ་ སྤྱི་མཁོ་ག་ཁ་ལ་མཆུ་.....
རིང་བ་, ཤིང་མོང་ཟ་བའི་སྤྱི་བྱ་བྱ་
རྣམས་ནས་འཆོ་བའི་ཕན་བྱ་ཞིག་ཞེ་,
'བྱ་ཤིང་ཏིང་མོ་' དང་ཡུལ་སྐད་ཏུ་.....
'བྱི་བྱ་ཤིང་མོ་' ཡང་ཟེར་།

ཏིང་མོང་ ཆུ་མཆོད་འབུལ་བྱིད་ཀྱི་.....
ལྷགས་རིམ་ཀྱི་མོང་བ་ཆུང་ཏུ་མིང་།
ཆོག་བསྐྱུས་ན་ 'ཏིང་' ཞེས་འབྲི་ཞེ་།
ཟངས་ཏིང་ | མི་ཏིང་ | དུལ་ཏིང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཏིང་མོ རྩོན་གོང་ངམ་འོད་ཁང་.....
གི་མིང་།

ཏིང་ས འདྲིང་གི་སྐུལ་ཆོག་ལ་.....
ཏིང་ས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཏིལ ལོ་ཉླ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཞེ་,
གཞུང་ཏི་མིང་བཞི་ཅན་ཡིན་ འབྲུ་ལ་
དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད་པས་དཀར་པོ་
ལ་ཏིལ་དཀར་དང་, བྱ་པོ་ལ་ཏིལ་
ནག་ཟེར་, ཏིལ་འབྲུ་བཙོར་བའི་
ཆུ་ལ་ཏིལ་མར་ཟེར་ཞིང་ཆུ་མ་ཟས་.....
བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་།

ཏུ ལ་དོན་ལ་འཇུག་ཞེ་ 'ལ་' པ་ལྟས་།

ཏུ་ཏུ་ཁ ༡ ད་ལྟ་ 'ཏུར་ཆི་' ཟེར་.....
བའི་ཆུལ་ཁབ་བམ་ཆུལ་ཁབ་དེའི་མི་
རིགས་ཀྱི་མིང་། ༢ 'ལྟས་དཀར་'
ལའང་ཏུ་ཏུ་ཁ་ཟེར་།

ཏུ་རེ 'ཏུར་རེ' ལི་འབྲི་སྐུལ་གཞན་།
ཏུག རྟོག་ཏུན་ས་ལ་བཟུངས་བའི་སྐུ་
ལྟ་བུ་ཞེ་། ལྱིས་པ་ཏུག་ཏུག་བཟུགས་ |
བབ་རྟོག་ཏུག་འབྲིལ་ | ཏུག་ཆོམ་
ཀྱི་སྐུ་ལྷགས་ལྟ་བུ་།

ཏུར་རེ (ཆུན་ཆོག) བཟུན་ཆགས་
པའམ་གསལ་བའི་དོན་ཏི་། དྲན་
འཇུན་ཏུར་རེ་བ་ | ཡིད་ལ་ཏུར་རེ་
གར་ལྟ་བུ་།

ཏེ (སྐུལ་ཆོག) བོད་ཡིག་གི་ལྷག་.....
བཅས་ཀྱི་སྐུ་ཞེ་, བོད་ཡིག་གི་རྩིས་
འཇུག་མི་འབྲ་བའི་དབང་གིས་ལྷག་.....
བཅས་ལ་ཏེ་དེ་ཞེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་.....
འཇུག་ཚུལ་ནི་ ད་ 'དེ' ར་ར་ལ་ས
'ཏི', ག་ང་བ་མ་འ་དང་ནི་, མཐའ་
ཏིན་མེད་མཐར་ 'ཞེ' འཛོལ་བོ་ཞེས་པ་
ལྟར་ཡིན་། དེ་ཡང་ལས་ཆོག་འདས་
བའི་མཐར་ཆུར་ན་མ་བྱིའི་རིམ་པ་.....
ལྟར་ཏི་། སྤྱང་གི་བསྐད་དེ་ལྷགས་
བཟུངས་ | ཏེ་ལ་ལོན་ཏི་དམག་ཚུལ་
ཆུང་ | མོ་ལ་ཅི་བསྐྱར་ཏི་ཡོག་.....

བརྒྱུལ | སྒོ་ནས་ཐང་མར་བརྒྱུལ་ཏི་
 ཏི་མར་སྒོམ | རས་ཏུ་མ་ཏི་ལ་བ་
 བརྒྱུལ | རྒྱ་བཅག་མེ་ཐེགས་ལ་ལམ་
 ལ་བརྒྱུལ | ལྷུང་ཏུ་སྒོར་མེ་ལྷོ་བ་ལྷུང་
 བཞེ་བལ | དག་ལ་འཐབ་མེ་ལྷུལ་ཁ་
 ལྷངས | དག་པོ་ལམ་མེ་ལག་ལྷུང་
 མི་དམངས་དགའ་མེ་ལྷུ་གར་ཆེས་.....
 ཞེས་པ་ལྷ་བྱུང་། མིང་ཆོག་གི་འཐར་
 ལྷུར་ན་མེ་མེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་
 དོན་ཏི། ལྷུང་ལྷུང་རིང་ལྷུགས་ཏི་
 ཅི་ལྷུས་ཀྱིས་ངལ་ཆོལ་བྱས་ན་ཞེས་.....
 ལམ་ལྷུང་བཞོ་བཞའ་བྱེད་པའི་ལྷུ་.....
 ཆོགས | གཡང་དགར་ཏི་ལྷུག |
 ལན་པ་མེ་ཏི | སྒྲིང་དེ་སྒྲིག་ཆགས་
 སྒྲིང་མ་ཞེས་པ་སྒྲིགས་ལྷ་བྱུང་།

ཏི་ཐོར མིན་ཏུ, རབ་ཏུ, དམ་པ,
 ཏུག་པ, ལྷ་པ, ཆོལ་མེ་པ་ནམས་
 ལ་འཇུག་པར་དག་ཡིག་ལ་ལར་བཞད་
 དེ, 'ཏི་ཐོར' ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཏི་བྱུ་མ 'ཏི་བྱུ་མ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
 གཞན་།

ཏི་མེ ①དབྱུག་གཙང་མངའ་རིས་ས་
 ཆའི་གངས་རི་ཞིག་གི་མིང་། ②གངས་
 ཏི་མེའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་།

ཏི་ལ་བ 'ཏལ་བ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....

གཞན་།

ཏི 'མ' ལ་ལྷུས་།

ཏི་ག ①ཆེ་མ་མེ། ལྷའི་ཏི་ག | ཁང་
 བའི་ཏི་ག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱུང་། ②ཆེ་མིང་གི་
 འབྲས་བྱ་མེ། ཆེ་ཏི་ག | མིང་ཏི་ག |
 སྒྲིལ་ཏི་ག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱུང་།

ཏི་ག་ཏི་ག ལྷའི་བྱེ་བྱག་མེ། ཀན་ལྷ་
 ཏི་ག་ཏི་ག་བྱགས་ལྷ་བྱུང་།

ཏི་ག་ཆེ 'འཛོར' ཀྱི་མིང་གཞན་།

ཏི་ག་ཆེ གཏར་ཁབ་ཀྱི་རིགས་གིག་.....
 གི་མིང་། [བྲག་།

ཏི་ང ར་པོ་ཆེའི་ལྷ་ལྷ་བྱེད་ལྷའི་བྱེ་.....

ཏི་ལ (བཞུན་ཆོག) ལྷོ་བྱར་དང་ལྷུན་
 ལྷུང་པ་སྒྲིགས་ལ་འཇུག་པར་བཞད་།

ཏྲ

ཏྲ 'མུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཏྲེས་སམ ལྷན་བཏགས་པའི་བྱེ་.....
 ལའི་མིང་མེ། 'ཏྲེས་ནིས་ཏྲེས་སམ་བྱེ་
 ལའི་མིང་ཏུ་བཞད་' ཅེས་པ་ལྷ་བྱུང་།

གཏ

གཏག (ལྷེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
 ད་ལྷ་པ་དང་ལྷུལ་ཆོག) ①དབྱུག་.....
 པས་དེག་པ་མེ། གདབ་བྱས་སྒྲིག་པ་

གཏག་གིན་འཁུག་། གན་གཏག་།
 བྱེད་ཀྱི་དབྱུག་པས་སྒྲིག་པ་གཏག་ཅིག་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཏགས་པ་】ནི་མ་མོ་
 འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ། གཏགས་
 གྲུའི་སྒྲིག་པ་། གན་བ་བྱས་པས་གཏན་
 བས་པའི་དེ། གཏགས་པའི་པལ་།
 པལ་གཏན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཏག་
 མ་】ནི་སྒྲུལ་བྱ་སྒྲིགས་ཐགས་འཐག་།
 མ་ཐན་གྱི་ལོ་བྱད་ཅིག་ལྟེ། ཐུན་སྐྱད་
 གཏག་བྱེད་ཡིན། ②ཆོག་གྲོགས་ཁ་
 ཡིག་སྐྱར་ན་ཕྱལ་སྐད་ལ་ལར་འཆལ་།
 གཏམ་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། ཁ་གཏག་
 དོན་ཡིན། ཁ་མ་གཏག་ལྟ་བུ།

གཏགས་པ་ ‘གཏག་པ་ལྟེས་།

གཏང་ ‘གཏོང་’གི་མ་འོངས་པ།

【གཏང་རག་】ནི་གཞན་ལ་ལས་།
 བཅོལ་བྱས་པའི་བྱ་བ་ཡིགས་པར་སྐྱབ་
 པའི་རྒྱ་གཞི་བའི་བྱ་སྐྱོད་ཀྱི་མིང་།
 ལྟེ། སྒྲོབ་ཁང་སྐྱབ་པའི་གཏང་རག་
 རྒྱུ་ཆང་མགོན་བྱས་ལྟ་བུ།

གཏན་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།
 འདས་པ་) ①ཡིད་ཆེས་པ་ལྟེ། མི་
 དམངས་ལ་སྒྲི་གཏན་། སྒྲི་ཅི་གཏན་
 ལྟ་བུ། 【གཏོད་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་
 ད་ལྟ་བ་སྐྱལ་ཆོག་གསུམ་གར་འཁུག་།

ལྟེ། སྒྲི་གཏོད་ས་། སྒྲི་གཏོད་མཐན་།
 སྒྲི་ཅི་གཏོད་ཅིག་ལྟ་བུ། ②བཅོལ་པ་
 ལྟེ། ཐུན་པ་ལ་ནད་པ་གཏན་། བྱིས་པ་
 དག་གན་ལ་གཏན་ནས་ཡི་གེ་སྒྲིབ་།
 བྱ་བ་འདི་སྒྲིབ་ལ་གཏན་པ་ཡིན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ③པར་བྱད་རྒྱག་བྱེད་པ་ལྟེ།
 ལག་པས་སྒྲི་གཏན་། སྒྲི་གཏོད་ཅིག་
 ལྟ་བུ། ④ཁ་བཞུན་པ་ལྟེ། མཁུང་ཅི་
 དག་ལ་གཏན་ལྟ་བུ། ⑤གཡེང་བ་མི་
 བྱེད་པ་ལྟེ། རིག་པ་གཏོད་། ར་བ་
 གཏན་ནས་སྒྲིབ་བྱིད་ལ་ཉན་། ཡིག་
 གཏན་ནས་དཔེ་ཆོར་བཞུས་ལྟ་བུ།

གཏན་མི་ སྒྲི་རོར་ཐག་བཅན་པའི་
 དམིགས་ལྱལ་གྱི་མིང་ལྟེ། དམིགས་པ་
 གཏན་སྒྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏན་ ①ལུ་རིང་བའམ་ལུགས་།
 གྱི་དོན་ཏེ། གཏན་གྱི་གྲོགས་པོ་།
 གཏན་གྲོགས་། གཏན་གྱི་འཁུན་
 མ་། གཏན་འཁུན་། གོར་ནད་།
 གཏན་ཡིད་དུ་བཏང་། ལག་ཡིན་གྱི་
 ཉམས་སྦྱང་ནམས་གཏན་ནས་མ་
 བརྟེན་ལྟ་བུ། ②(བྱེད་འབྲེལ་ལས་
 ཆོག་།)སྒྲི་དམ་པོ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ།
 སྒྲི་གཏན་། སྒྲི་མ་གཏན་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 【གཏན་གིང་】ནི་སྒྲི་གཏན་བྱེད་

ཀྱི་དབྱུག་པའི་མིང་། 【གཏན་ཁེལ་】
ནི་ཐག་པ་ཅན་པའམ་ངེས་ཅན་གྱི་དུ་་་་
པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྤྱོད་སྤྱོད་གི་
རྒྱུ་གཏན་ཁེལ་བྱས་ལྟ་བུ། 【གཏན་
ཆགས་】ནི་ཕྱུ་རིང་དུ་གནས་པའི་་་་
དོན་ཏེ། འདུག་ས་གཏན་ཆགས་ |
གནས་གཏན་ཆགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཏན་ལ་འབེབ་】ནི་དཔྱད་པ་་་་་་
བཏང་བའམ་གྲོས་བྱས་ནས་ཐག་་་་་་
གཙང་པའི་དོན་དཔེར་ན། བཟང་
ངན་གཏན་ལ་འབེབ་པ་ | སྤྱི་གཤམ་
གཏན་ལ་ལབ་ | གཏན་ལ་དབབ་་་་་
དགོས་ | གཏན་ལ་ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གཏན་ཆོགས་ ཤེས་ཟིན་པའི་་་་
རྒྱལ་དང་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་་་་
མ་ཤེས་པའི་དོན་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་་་
ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། གཏན་ཆོགས་ཡང་
དག། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤྱད་ |
གཏན་ཆོགས་རིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏམ་ ①སྐད་ཆའི་མིང་ལྟེ།
གཏམ་བཤད་ | གཏམ་སྐྱུན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【གཏམ་དཔེ་】ནི་དཔེ་ལ་སྤྱར་
ནས་དོན་ལྟོན་པའི་ཆོག་སྤྱོད་ཀྱི་ནམ་་་
པ་ཞིག་གི་མིང་། 【གཏམ་རྒྱུད་】ནི་
དམངས་ཤོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ལ་གྲགས་་་་

པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་སྤྱད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་་་་
མིང་། ②ཆོས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཏམ་དང་
བརྗོད་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་གཏམ་་་་
ཀྱི་མིང་།

གཏམ་₂ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) ①བཙལ་་་་་
བ་དང་གཏམས་པའི་དོན་ཏེ། གྲོགས་
སུ་གཏམ་དགོས་ | ལས་གཤམ་རྒྱལ་
གཏམ་དགོས་ལྟ་བུ། 【གཏམས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལས་རྒྱལ་གཏམས་
ནས་ཆོག་པ་བརྒྱབ་ལྟ་བུ། སྤྱལ་ཆོག་
ལ་‘ཆོསས’འབྲི་བའང་ཡོད།

②བཤད་པ་དང་བརྗོད་པའི་དོན་་་་་
ཏེ། རྒྱན་མ་གཏམ་ | ཆང་ཆང་གི་
རིན་གོང་གཏམས་ནས་ཉོས་ལྟ་བུ།
སྤྱལ་ཆོག་ལ་‘གཏོམས’ཟེར་བའང་་་་
ཡོད།

གཏམས་ ①‘གཏམ་₂’ལ་ལྟོས།

②‘ཆོསས₁’ཀྱི་མ་འོངས་པར་་་
གཏམས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཏའ་མ་ དངོས་རྒྱུ་གཏའ་མར་་་་
བཞག་ནས་གཏའ་མ་ཁང་ལས་དོང་ཅེ་
བསྐྱེ་བའི་བཤུ་གཞིག་སྤྱོད་པའི་ནམ་་་
པ་ཞིག་ལྟེ། དེ་འདྲའི་དངོས་རྒྱུ་
ལའང་གཏའ་མ་ཟེར།

གཏར (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་.....
བ) བླ་པའི་ཕྱས་ནས་ཁྲག་རྒྱག་.....
ཞེན་པའི་དོན་དེ། སྐངས་པ་གཏར་
པར་བྱ། | གཏར་ཁྱེན་ཡོད། |

སྐངས་པ་གཏར་ནས་རྒྱག་ཞེན་ལྟ་བུ།
【གཏར】ནི་སྐལ་ཆིག་ལྟེ། སྐངས་པ་
འདི་གཏར་ཅིག་ལྟ་བུ། 【གཏར་པ】
ནི་བླ་པའི་ཕྱས་ནས་ཁྲག་རྒྱག་ཞེན་.....
པའི་སྐྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

གཏི བཤད་པའམ་སྐྱ་པའི་བན་རྒྱུང་.....
ངམ་ལྟལ་སྐད་དེ། ཡང་ཡང་བཤད་པ་
ལ་ཡང་ཡང་གཏི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏི་ཁེ ཕྱག་གི་ཕྱས་ན་ཡོད་པའི་.....
ཁྱེན་བྱ་གཞོད་པ་ཅན་ཞིག་གི་མིང་།
འདི་ལ་‘གཏི་གེ’ ཡང་བྲེང་།

གཏི་ཐུག (རྒྱན་ཆིག) ❶ ཐབས་.....
ཤེས་མེད་པ་ལྟེ། མི་གཏི་ཐུག་ཅས་པ་
ལྟ་བུ། ❷ ལྟལ་སྐད་ཏུ་‘མེར་སྐྱ་ཅན’
ལ་གཏི་ཐུག་བྲེང་།

གཏི་ཐུག ❶ གཉིད་ཀྱི་མིང་གཞན་
❷ (རྒྱན་ཆིག) རིག་པ་མི་གསལ་བ་.....
ལྟེ། མི་གཏི་ཐུག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏི་ལྷམ (རྒྱན་ཆིག) ‘གཏུ་ལྷམ’
ཀྱི་འབྲི་སྐྱལ་གཞན་།

གཏིག (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་.....
ལྟ་བ) རྒྱ་སྐྱེས་གཞེར་པའི་རིགས་
ཤིགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་མར་འབབ་.....
ཏུ་འཇུག་པ་ལྟེ། སྐྱེན་རྒྱ་རྒྱ་པར་
གཏིག་པར་བྱེད། | སྐྱེན་རྒྱ་མིག་
ལ་གཏིག་ལུགས། | སྐྱེན་རྒྱ་གཏིག་
ཁྱེད་ཀྱི་དཔྱད་ཆས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཏིག】ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་.....
པ་ལྟེ། རྒྱ་གཏིག་དགོས། | སྐྱེན་རྒྱ་གཏིག་
ནས་མིག་བཟུས་ལྟ་བུ། 【གཏིགས】ནི་
སྐལ་ཆིག་ལྟེ། སྐྱེན་རྒྱ་གཏིགས་ཤིག་
ལྟ་བུ།

གཏིགས ‘གཏིག’ ལ་སྟོལ་།

གཏིང ❶ རྒྱ་རྒྱ་ནས་ཞབས་པར་.....
ཀྱི་ཆད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་མཆོ་གཏིང་
ཐབ་པ། | ཁྱོད་པ་གཏིང་རིང་མ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱ་རྒྱ་ནས་པར་ཐག་
རིང་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱའི་
གཏིང་ན་གཞེར་ཏུ་འཇུག། | སྐྱེན་
གཏིང་ན་གཏིང་རྒྱ་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❸ རྒྱ་རྒྱ་ཅན་མིན་པའམ་ཐབ་.....
པ་དང་ཅ་པའི་དོན་དེ། ཞེན་པ་
གཏིང་ནས་ལོག། | ཞེ་ཐང་གཏིང་
ནས་སྐྱེས། | ཆིག་དོན་གཏིང་ནས་
ཤེས་ལྟ་བུ།

གཏིབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) རྒྱངས་པ་.....
 སྐྱེས་དུགས་གཞུགས་ཀྱིས་མིག་.....
 ལམ་སྒྲིབ་པ་ལྟེ། ཁང་པར་རྒྱངས་
 པ་གཏིབ་པར་བྱ། གཏིབ་བཞིན་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཏིབས】** རི་
 འདས་པ་དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལྟེ། རྒྱངས་
 པ་གཏིབས་ནས་མིག་ལམ་བསྒྲིབས།
 རྒྱངས་པ་གཏིབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གཏིབས ‘གཏིབ’ ལ་སྟོས།

གཏིམ ‘མྱིམ’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

གཏུ་ལུམ བཟི་བའམ་དུ་སྒྲོ་ཤོད་.....
 པའི་དོན་

གཏུག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ བན་ཚུན་
 ཐུག་ཏུ་འབྲུག་པའི་དོན་ཏེ། བྱ་སྒྲོང་
 རྩ་ལ་མ་གཏུག། བྱ་ཚུར་གཏུག་
 བཞུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཏུགས】** རི་
 འདས་པ་དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལྟེ། བྱ་ཚུར་
 གཏུགས་ནས་ཚོད་མོ་ཚོ། བྱ་ཚུར་
 གཏུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ སྒྲིབ་པའི་དོན་
 ཏེ། བེ་ཅིན་ལ་གཏུགས། མཐའ་
 ལ་གཏུགས་ལྟ་བུ། ❸ བན་ཚུན་
 འཕྲད་ཏུ་འབྲུག་པའི་དོན་ཏེ། རྩ་
 གཏུག་དགོས། རྩ་གཏུགས་ནས་

བསམ་འཆར་བཤད། དཔྱད་བ་
 གཏུགས་ནས་དག་ལ་འབབ་ལྟ་བུ།

❶ འབྲུང་ས་འབྲུང་བྱངས་འཆོལ་བའི་
 དོན་ཏེ། ཉང་གི་བྱིད་ལྷས་བམས་ཅད་
 བར་ལེ་རིང་སྒྲུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་.....
 གཞུང་སྒྲུགས་ལ་བྱངས་གཏུགས་པ་.....
 ཡིན། བྱངས་གཏུག་དགོས། བྱིད་
 ལྷས་ཀྱི་བྱངས་གཏུག་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ བྱིད་གཞི་སྒྲོང་རིམ་མཐུལ་ཁང་
 གྱི་ལས་བྱངས་ལ་ཐག་གཅོད་པར་བྱ་...
 པའི་དོན་ཏེ། ཞེས་ཅན་གྱིས་ཁང་ལ་
 གཏུགས། གྱིས་ཁང་ལ་གཏུགས་
 པའི་བྱོད། གྱིས་ཁང་ལ་གཏུག་
 དགོས་ལྟ་བུ། ❸ འབབ་ཏུ་བཞུག་པའི་
 དོན་ཏེ། དམག་གཏུགས། དག་ལ་
 གཏུགས་ལྟ་བུ།

གཏུགས ‘གཏུག’ ལ་སྟོས།

【གཏུགས་བཤེར】 རི་བྱིད་གཞི་སྒྲོང་
 རྩ་ལ་མཐུལ་ཁང་ལས་བྱངས་...
 ལ་ཐག་གཅོད་པར་བྱ་བའི་བྱ་གཞན་
 གི་མིང་ལྟེ། གཏུགས་བཤེར་བརྒྱལ།
 གཏུགས་བཤེར་བྱས་ལྟ་བུ།

གཏུན རྩང་བྱིད་ཀྱི་དཔྱུག་པ་ལྟ་བུའི་
 མིང་ལྟེ། གཏུན་ཤིང་། རྩ་གཏུན།
 ཐུགས་གཏུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཏུན་**

ཁྱད་ནི་ཚེ་སྐྱེས་ཀྱང་སའི་སྤྱོད་ཤོད་
པའི་མིང་ལྟེ། ལུ་ལ་སྐད་ཀྱི་དེ་སྐོ་
དང་དེ་སྐོ་ཟེར།

གཏུབ (ཁྱད་འབྱེལ་ལས་ཆིག་ལ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) དཔོན་རྒྱལ་
ཏུ་མ་བྱུང་གཙོད་པ་ལྟེ། སྤོང་གཏུབ་
དཔོན་ལ། ས་གཏུབ་ཀྱི་ཚེ་ཡོད། སྤོང་
གཏུབ་ཁྱད་ཀྱི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཏུབས】 བྱི་འདས་པ་དང་སྐྱེལ་.....
ཆིག་ལྟེ། ཆོད་མ་གཏུབས་ནས་.....
བརྩོན། གཏུབས་པའི་ཆོད་མ།
སྤོང་གཏུབས་མ། ཆོད་མ་གཏུབས་
ཞིག་ལྟ་བུ།

གཏུབས ‘གཏུབ’ ལ་སྒྲིབ་།

གཏུམ (རྒྱལ་ཆིག) རང་གཤིས་རྒྱུ་
པ་ལྟེ། གཙམ་གཙམ་གཏུམ་པོ།
གཏུམ་སྤྱོད། གཏུམ་དྲག། ཁྱོ་ཞིང་
གཏུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཏུམ་མོ】**

1. ལུ་སྤྱོད་གཏུག་རྩེ་བ་ཅན་གྱི་བྱུང་
མེད། 2. ‘གཏུམ་མོ་མེ་རྩྱེད་’ ཅེས་
པའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱོད་ཀྱི་མོས་སྒྲིབ་.....
ཞིག།

གཏུར་བྱ ལུ་བ་སྐྱེས་འཇུག་ཁྱད་.....
ཀྱི་ལྷག་མ་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ད་
ལྟའི་རྒྱ་འབྲིག་དང་འབྲེ།

གཏུལ (ཁྱད་འབྱེལ་ལས་ཆིག་༧) ལྟེ་
མའི་རིགས་ཏུང་བད་རེ་དཔོན་རྒྱལ་.....
གཞན་གྱི་ཚོགས་ཏུ་གཏོར་བ་ལྟེ། ར་ཁར་
ཅམ་པ་གཏུལ། ར་ཚོགས་ཏུ་མཇན་ལྟེ་
གཏུལ། ལྷག་པར་ཚུ་གཏུལ་ལྟ་བུ།

གཏེ་མོ འགོ་བ་དང་རྩེ་བའི་བརྩ་.....
ཆིང་། ད་སྐབས་དན་པ་ལ་འཇུག་པ་
གཙོ་ཆེ་ལྟེ། དག་པའི་གཏེ་མོ། ལྟེས་
ཅན་གྱི་གཏེ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏེར ① སའི་ཆགས་རིམ་ནང་དུ་.....
བཀག་པའི་རང་རྒྱུང་གི་དཔོན་རྒྱལ་.....
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷགས་གཏེར། ལྷགས་
ཀྱི་གཏེར་ཁ། སྐོལ་གཏེར། རྩ་
སྐོལ་གྱི་གཏེར་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② མཁོ་རྒྱལ་ཏུ་ཆགས་ཁྱད་པའི་.....
ཁང་པའི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། གཏེར་
མཛོད། གཏེར་དུ་སྐྱེས། གཏེར་
མདག (མཛོད་ཀྱི་མདག་པོ་—གཏེར་
པ་ཡང་ཟེར) ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ གནའ་
ཏུས་ས་འོག་ཏུ་རྒྱུ་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་
མིང་ལྟེ། དབུལ་པོས་གཏེར་རྩེད་པ།
གཏེར་གྱི་བྱམ་པ། གཏེར་སྐམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་
ག་ཞིག་ལྟེ། འབྲུ་མ་དང་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱེས་ཏུང་བད་རེ་ས་འོག་ཏུ་སྐྱེས་

པ་ལ་གཏོར་བརྒྱབ་ཟེར།

གཏོག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ལོ་།
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མེད་པ་ལྟར་བཤད་པ་
བཞེས་ནས་སྐྱོ་འཕྱིན་པ་དང་, ལྷོ་
དང་ཀན་བཞེས་པ་ལས་སྐྱོ་འཕྱིན་པ་
པའི་དོན་ཏེ། སེ་གོལ་གཏོག་པ་ |
ཀན་སྐྱོ་གཏོག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【གཏོར】 རྟོ་འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཆོག་
ལྟེ། སེ་གོལ་གཏོར་ནས་སྐྱོ་གྲགས་ |
སེ་གོལ་གཏོགས་གྲིག་ལྟ་བུ།

གཏོགས་ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།
(ག) ཁོངས་སྐྱོ་འདུས་པའི་དོན་ཏེ།
རང་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྐྱོ་གཏོགས་
པའི་རྒྱ་མཆོ། ཆར་གཏོགས་ | རྟེན་
གཏོགས་པ་ | རྟེན་གཏོགས་ | གྲས་
སྐྱོ་གཏོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ)
དབང་བ་ལྟེ། སྐྱལ་འབྲས་ཐམས་ཅད་
མི་དམངས་ལ་གཏོགས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།
(ག) ཆད་བརྒྱབ་བ་ལྟེ། མི་གཅིག་ལ་
ལག་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་ལྟ་བུ།
② ‘གཏོག’ ལ་སྟོན།

གཏོང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལོ་།
ལྟ་བུ་) ① བཀག་བའམ་བཅིངས་པ་
པ་ལས་ཐར་ནས་རང་དགར་འགྲོར་པ་
འཇུག་པ་ལྟེ། རྟོར་ཕྱག་ཕྱིལ་གཏོང་

མཁན་ | རྟོར་རྩ་ཐར་དུ་གཏོང་
དགོས་ | ཞིང་ལ་རྒྱ་གཏོང་བ་ |
རྒྱ་གཏོང་མཁན་ | མི་རན་ནང་
ལ་མ་གཏོང་ | རན་པ་བརྒྱབ་ནས་
མ་གཏོང་ལྟ་བུ། 【གཏང】 རྟོ་མ་
འོངས་པ་ལྟེ། གཏང་བྱའི་རྟོ་རྟོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བཏང】 རྟོ་འདས་པ་ལྟེ།
རྩ་ཁར་བཏང་པའི་རྟོ་པོ་ | རྟོ་རྟོ་
རྩ་ཁར་བཏང་ནས་འཆོས་ལྟ་བུ།
【ཐོངས་】 རྟོ་སྐྱལ་ཆོག་ལྟེ། རྟོ་ཐོངས་
གྲིག་ལྟ་བུ། ② བྱིད་པའི་དོན་ཏེ། ལྷིན་
པ་ལ་སྟོན་གསོ་གཏོང་གིན་ཡོད་ | ལྷ་
པའི་དོན་ལ་བསམ་སྟོན་གཏོང་གིན་ལོ་།
ཡོད་ | བསམ་སྟོན་བཏང་ | ཁོང་
འཕེལ་དུ་བཏང་ | སྟོན་གསོ་བཏང་ |
བན་གཏོང་བ་ | གཞི་གཞི་གཏོང་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ བཀོལ་བ་ལྟེ། སྐར་མ་
ཐར་གཏོང་རྒྱར་ལེན་ | འགྲོ་སྟོན་གཏོང་
བ་ | འགྲོ་སྟོན་ཁྱུང་ཁྱུང་བཏང་ནས་
ལྷ་བ་མང་པོ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ། ④ རྟོར་
བའམ་ཕྱལ་བ་ལྟེ། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་
དུ་སྟོན་གཏོང་ཡོད་པ་ | རང་སྟོན་
བཏང་ནས་གཞན་སྟོན་བསྐྱབས་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑤ བསྐྱར་བ་ལྟེ། འཕྱིན་ཡིག་
གཏོང་བ་ | སྐད་གཏོང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ. ① མྱེར་འབྱེན་པ་མེ་ མྱེ་ལ་གཏོང་
བ | དབྱགས་གཏོང་བ | གཅིན་
མྱེག་གཏོང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏོང 'གཏང' གྱི་མ་འོངས་པ་.....
དང་ད་ལྟ་བ་དང་མྱེ་མེ་གྱི་མ་

གཏོངས 'གཏང་མྱེ' ལ་ལྟ་བུ།

གཏོར ① (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་།)
(ག) སྐྱོ་སྐྱོར་འབྱེལ་བ་མེ་ ལྟ་བུ་ལ་
མྱེ་ལས་མ་གཏོར | མ་བྱ་ལ་མ་གཏོར |
བྱེ་ལ་མེ་མྱེ་མ་གཏོར | མྱེ་ལ་མེ་
མྱེ་ལྟ་བུ་གཏོར | མྱེ་ལྟ་བུ་དམྱེག་
ལས་གཏོར་གཏོར | མ་ལས་བྱི་བྱ་
གཏོར་གཏོར་ལྟ་བུ། (ཁ) དེ་སྐྱོ་
མེ་ལ་ལ་འབྱེལ་བ་མེ་ ཞིང་ལ་ལ་
མེ་གཏོར | ལ་ལ་མྱེ་གཏོར | འབྱ་
རྒྱ་ལ་ལ་མ་གཏོར་ལྟ་བུ། 【གཏོར་
ལྟ་བུ】 རི་མྱེ་ལྟ་བུ་མྱེ་ལྟ་བུ་གྱི་འབྱེ་
མྱེ་གཏོར། ② 'གཏོར་ལ' ཞེས་
པའི་མིང་མཐའ་བཟུང་བ། ③ 'གཏོར་
གྱི་མྱེ་མེ་གྱི་མ་

གཏོར་མ་ མིངས་དང་བྱིད་མཐའ་.....
གྱི་མ་མྱེ་འབྱེ་མཐའ་པའི་མཐའ་གྱི་མིང་
མིང་བཟུང་ན་ 'གཏོར' ཞེས་འབྱེ་ཆོག་
མེ་ མཐའ་གཏོར (མཐའ་པ་དང་.....
གཏོར་ལ) ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏོལ་མེད་ བཟུང་མེད་པ་མེ་ ཅི་
བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་མྱེར | ལམ་
འབྱེགས་ན་གར་འབྱེ་གཏོལ་མེད་དུ་.....
འབྱེར་ལྟ་བུ།

གཏོས་ བོངས་ཆོད་གྱི་མིང་མེ་ རི་མ་
མྱེར་གཏོས་ཆོད་བ | ཞིང་རའི་འབྱ་
ལྟ་བུ་རི་མའི་གཏོས་དང་མཐའ་ལྟ་བུ།

བཏ

བཏག (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་ལ་.....
འོངས་པ) ① བལ་དང་གསོ་མ་གྱི་དང་
བལ་མྱེན་པལ་སྐྱོ་མེ་གྱི་མཐའ་མྱེད་མྱེ་
བྱེ་ལས་རས་དང་དང་གོས་ལྟ་བུ་.....
སྐྱོ་མེ་མཐའ་མྱེ་མྱེ་མྱེ་ལ་ལ་ལྟ་བུ་
བཏག་བྱེད་ལྟ་བུ | རས་བཏག་
དམྱེན་ལྟ་བུ། 【འབྱེག】 རི་ད་ལྟ་བུ་
མེ་ ལྟ་བུ་འབྱེག་ལམ་ལྟ་བུ | ལྟ་བུ་
འབྱེག་གི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། 【བཏགས】
རི་འདས་པ་མེ་ ལྟ་བུ་བཏགས་ནས་
ལྟ་བུ་བཟོས་ལྟ་བུ། 【བོགས】 རི་ལྟ་བུ་
ཆོག་མེ་ ལྟ་བུ་བོགས་ལྟ་བུ།
② འབྱ་རིགས་སྐྱོ་མེ་ལྟ་བུ་.....
པའི་དེ་ལྟ་བུ་ བཏག་བྱེད་གྱི་ | ལྟ་
བཏགས་ལྟ་བུ།

བཏགས ① (བྱིད་འབྱེལ་ལས་.....

ཆིག་འདས་པ) <ག>ཐག་པ་སྟགས་...
 རྒྱུ་ལྟེ་པ་འཛིན་ཏེ། གདང་ལ་ཏ་
 བཏགས། | ལུས་ལ་རྒྱན་ཆ་བཏགས་
 ལྟ་བུ། 【གདགས】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ།
 གདངས་པ་བྱའི་རྒྱན་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འདོགས】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཏ་
 འདོགས་ལ་ཁན། | ཏ་འདོགས་ཀྱིན་
 ཡོད་ལྟ་བུ། 【ཐོགས】ནི་སྤྱལ་ཆིག་
 ལྟེ། ཏ་ཐོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། <ཁ>དོན་ལ་
 མིང་སྤྱར་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱུ་པར་མིང་
 བཏགས་ལྟ་བུ། <ག>ཉེས་རྒྱུན་སྟགས་
 མེད་པ་ཞིན་དུ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་...
 དོན་ཏེ། བསྐྱད་བཏགས། | བསྐྱད་མ་
 འདོགས། | རྒྱ་བཏགས། | རྒྱ་མ་འདོགས་
 ལྟ་བུ། <ང>ཐན་པ་བསྐྱབ་པའི་
 དོན་ཏེ། མི་དམངས་ལ་ཐན་འདོགས་
 ལ་ཁན། | ཞིང་པ་ལ་ཐན་མང་མ་
 བཏགས་ལྟ་བུ། ② ‘བཏག’ ལ་རྩུབ།

③ ‘གདག’ གི་འདས་པ།

བཏང ‘གཏོང’ གི་འདས་པ།

བཏབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་.....
 འདས་པ) ①ཆི་ཤིང་གི་ས་ཐོན་ཆ་...
 རྒྱུན་འཛིནས་པའི་ས་ཐོན་ལ་བརྟག་...
 བས་རྒྱ་བྱ་རྒྱུ་ལྟ་འཁྱག་པའི་དོན་...
 ཏེ། ས་ཐོན་བཏབ། | ས་ཐོན་གྱོ་

བཏབ་ན་གྱོ་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 【གདབ】ནི་
 མ་འོངས་པ་ལྟེ། གདབ་བྱའི་ས་ཐོན།
 ཞིང་གདབ་དགོས་ལྟ་བུ། 【འདབས】
 ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཞིང་འདབས་ཀྱིན་
 འཁྱག་ལྟ་བུ། 【ཐོབས】ནི་སྤྱལ་ཆིག་
 ལྟེ། ཞིང་ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ། ②དངོས་
 རས་གཏོར་བ་ལྟེ། རྩ་ལ་རྩ་བཏབ། |
 ར་ལ་རྩ་བཏབ་ལྟ་བུ། ③བྱས་པ་ལྟེ།
 རྒྱན་ལས་བཏབ——དེ་བ་བྱས། |
 གསོལ་བ་བཏབ——ལས་བཅོལ་བྱས། |
 བསྐྱར་བ་བཏབ——བསྐྱད་འདོལ་བྱས་
 ལྟ་བུ། ④ལུས་བ་དང་གཞེས་མ་སོར་
 དངོས་པོ་གཞན་གྱི་མེད་ལ་གདབ་པ་...
 ལྟེ། ཤིང་ལ་ལྷགས་གཞེས་བཏབ་...
 (འདིའི་ད་ལྟ་བུར་‘གདབ’ འཁྱི) |
 རྒྱུ་སྟེ་བཏབ (ལུས་སྤྱད) ལྟ་བུ།

བཏིག ‘གཏིག’ གི་མ་འོངས་པ་.....
 དང་འདས་པ།

བཏིངས ‘འདིང’ གི་འདས་པ།

བཏུ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་
 པ) དངོས་རྩས་སྤར་བྱར་གནས་པ་...
 རྩས་རྒྱུགས་གཏིག་དུ་སྤྱད་པ་ལྟེ།
 རྩ་མ་བཏུ་བར་བྱ། བཏུ་དགོས་ལྟ་...
 ལྟ་བུ། 【འཏུ】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། རྩ་མ་
 འཏུ་ལ་ཁན། | འཏུ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ།

【བཏུས】ནི་འདས་པ་མེ་ བཏུས་པའི་
 མུ་མུན | མུ་མུན་བཏུས་ནས་མུན་
 བཅོས་བྱས་མུ་བྱུ། 【མུས】ནི་མུལ་
 ཆོག་མེ་ བྱུ་ཤིང་མུས་ཤིག་མུ་བྱུ།
 བཏུང (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ)གཤེར་བྱའི་རིགས་ཁར་.....
 རྒྱལ་པའི་དོན་ཏི་ བཏུང་བྱའི་.....
 མུ | མུ་བཏུང་དགོས་མུ་བྱུ།
 【འམུང】ནི་ད་མུ་བ་མེ་ ར་འམུང་
 བཞིན་འཁྱུག་མུ་བྱུ། 【འམུངས】ནི་
 འདས་པ་མེ་ མུ་མོལ་འམུངས་ཟིན་
 མུ་བྱུ། 【མུངས】ནི་མུལ་ཆོག་མེ་
 ར་མུངས་དང་མུ་བྱུ། 【བཏུང་བ】
 ནི་གཤེར་བྱའི་རིགས་ཀྱི་ཟས་ཀྱི་མིང་།
 བཏུངས ‘འམུངས’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
 གཞན་།
 བཏུད (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་འདས་པ)①མར་མུར་
 བ་མེ་ མགོ་བཏུད་ནས་གུས་པ་བྱས་
 མུ་བྱུ། 【འཁྱུད】ནི་ད་མུ་བ་མེ་
 གུས་པས་འཁྱུད་མུ་བྱུ། 【མུད】ནི་
 མུལ་ཆོག་མེ་ དགོ་ཚན་ལ་མུད་ཅིག་
 མུ་བྱུ། ②ཉེ་མར་བཞེས་པ་མེ་ ཐག་
 ཉེར་བཏུད | དཔའི་གམ་དུ་བཏུད་.....
 རས་འཐབ | ཉེ་མར་མུད་ཅིག་མུ་བྱུ།

བཏུབ (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 ‘མུབ’ དང་དོན་འདྲ་།
 བཏུམ (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ)①དངོས་རྒྱུ་མུ་མུ་མུ་
 བཟུབ་པ་མེ་ མུམ་མུས་དཔེ་ཆ་བཏུམ་
 དགོས | བཏུམ་བྱའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་
 པ་མུ་བྱུ། 【འམུམ】ནི་ད་མུ་བ་མེ་
 ཤོག་གུས་ཀ་ར་འམུམ་མུན་འཁྱུག་མུ་
 བྱུ། 【བཏུམས】ནི་འདས་པ་མེ་
 མུམ་མུས་དཔེ་ཆ་བཏུམས་ནས་ཉར་.....
 ཆོགས་བྱས | ཉལ་མུམ་མུས་མགོ་མོ་
 བཏུམས་ནས་མ་ཉལ | ཁ་མུམ་མུས་
 ཁ་མུ་བཏུམས་ནས་མོར་མོང་མུ་བྱུ།
 【མུམས】ནི་མུལ་ཆོག་མེ་ ཤོག་གུས་
 ཀ་ར་མུམས་ཤིག་མུ་བྱུ། ②མུ་མུམ་
 མུས་བཏུམས་པ་དང་མཚུངས་པའི་.....
 དོན་ཏི་ མུག་པས་རི་མགོ་བཏུམས |
 མི་མང་གིས་དཀྱིལ་དུ་བཏུམས་མུ་བྱུ།
 བཏུམས ‘བཏུམ’ ལ་མུ་མུ།
 བཏུལ (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འདས་པ) ①པམ་པར་བྱས་པ་མེ་
 དཔལ་བཏུལ་ནས་མུལ་ཁ་མུངས་མུ་བྱུ།
 【གཏུལ】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་ གཏུལ་
 བྱའི་དཔལ་མོ་གཏུལ་དགོས་མུ་བྱུ།
 【འཁྱུལ】ནི་ད་མུ་བ་མེ་ དཔལ་འཁྱུལ་

གཉེན་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། །**【ཐུལ་】**ནི་
ཐུལ་ཆོག་ལྟེ། དག་ཐུལ་ཆོག་ལྟ་བུ།
●**ཏ་**མོག་མ་འདུལ་སྦྱོར་བྱས་པ་ལྟེ།
ཏ་ཁ་ལོ་བརྒྱལ་། མཛོ་མ་ལོ་བརྒྱལ་།
ཏ་ཐུལ་ཆོག་ལྟ་བུ། ●**མཚས་**མུར་
བྱས་པ་ལྟེ། མུན་བརྒྱལ་། མུན་
འདུལ་ཚུལ་། མུན་ཐུལ་ཆོག་ལྟ་བུ།
●**ཐུ་**མར་བརྒྱུ་པ་ལྟེ། རྩ་མུན་མུར་
ཞིབ་མོར་བརྒྱལ་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་ 'བརྒྱུ་' ཡི་འདས་པ་།

བརྒྱུ་ ● (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་) ལས་ལ་.....
རྩ་མོན་པ་འཇམ་ཆས་པ་ལྟེ། ལས་ལ་
བརྒྱུ་དགོས། ། ལྟ་ས་ནས་ལས་ལ་.....
བརྒྱུ་ལྟེ་ལེ་ཆོན་ལ་སོང་། ། ལེ་ཆོན་
ནས་བརྒྱུ་ལྟེ་རྩར་ཉེར་བསྐྱེད་ལྟ་བུ་
ལྟ། **【ཐུལ་】**ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལས་ལ་
ཐུལ་གིན་འདུག། ལས་ལ་ཐུལ་.....
མཁུ་ལྟ་བུ། **【ཐུལ་】**ནི་ཐུལ་ཆོག་
ལྟེ། ལས་ལ་ཐུལ་གིན་ལྟ་བུ། ●
'བརྒྱུ་' གྱི་འདྲི་ཚུལ་གཞན་།

བརྒྱུ་མཁུ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་) དམོས་པོ་ཡར་འདེགས་.....
དཔེ་དོན་ཉི། ཚུལ་སྦྱོར་པས་ཐུགས་
གཏུན་ཡར་བརྒྱུ་ལྟེ་ནས་ཚུལ་བྱུགས་

སྦྱོར་ལྟ་བུ། **【གདེག་】**ནི་མ་འོངས་
པ་ལྟེ། གདེག་བྱི་གཏུར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། **【འདེགས་】**ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ།
གཏུར་མ་འདེགས་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།
ཐུལ་ཆོག་ལ་ 'ཐུགས་' འདྲི།

བརྒྱུ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་) ●**ཐིང་ཏིག་** དང་མེ་ཏིག་.....
མོགས་གཙོད་པ་ལྟེ། མེ་ཏིག་བརྒྱུ་
པར་བྱ། ། བརྒྱུ་བྱི་མེ་ཏིག་ཆོས་པ་
ལྟ་བུ། **【འཛོག་】**ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ།
སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་མེ་ཏིག་འཛོག་མི་རྩར་།
འཛོག་གིན་འདུག་ལྟ་བུ། **【བརྒྱུ་མཁུ་】**
ནི་འདས་པ་ལྟེ། མེས་པོས་སྤེལ་ཏིག་
བརྒྱུ་ལྟེ་ནས་ཆ་པོར་བྱིན་ལྟ་བུ།
【ཐོགས་】ནི་ཐུལ་ཆོག་ལྟེ། སྤེལ་ཏིག་
ཐོགས་གིན་ལྟ་བུ། ●**ཐུ་**གྱི་པ་ཐུ་
འབལ་བུ་ལྟེ། བརྒྱུ་བྱི་ཁ་ཐུ།
ཁ་ཐུ་འཛོག་པ་ལས་བཞུར་བ་བཞུར་
ལྟ་བུ། ●**ཐུ་**རིགས་ཀྱི་མཚུས་ཐུག་.....
པ་ལྟེ། ཐུ་ཡིས་བརྒྱུ་ཐུ། ཐུ་ཡིས་
འཛོག་གིན་འདུག། ཐུ་ཡིས་བརྒྱུ་ལྟེ་
ནས་ཐོས་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་མཁུ་ 'བརྒྱུ་' ལ་ལྟེ།

བརྒྱུ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་) ●**ལས་**ཐུགས་མོགས་.....

གསར་བྱ་བཙན་པའི་དོན་ཏེ། གསར་
བཙན། སྒྲིལ་བཙན། ཡི་གེའི་སྒྲིལ་
བཙན་ལྟ་བུ། 【གདོད་དེ་མེ་མོ་ལོངས་
པ་མེ། གདོད་བྱའི་ཐུགས་སྒྲིལ།
སྒྲིལ་གདོད་དགོས་ལྟ་བུ། 【འདོད་
ནི་དེ་ལྟ་བུ་མེ། སྒྲིལ་འདོད་ལམ་ན།
སྒྲིལ་འདོད་ཀྱི་ལོངས་ལྟ་བུ། 【ཐོད་
ནི་སྒྲིལ་ཆོག་མེ། སྒྲིལ་ཐོད་ཅིག་ལྟ་བུ།

●བཙན་པའམ་བཙན་པའི་དོན་ཏེ།
མུ་ཐང་ལ་ལམ་བཙན། ། སི་ལ་ཁྱུང་
བཙན། ། སིང་ལ་སི་མོ་བཙན་ལྟ་བུ།
●ཁ་སྐད་དུ་འདས་པ་ལོངས་དེ་ལྟ་
གསུམ་གར་ཁྱུང་མེད་དུ་བཙན་ཅམ་
བཞོལ་གྱི་ལོངས་ལྟ་བུ།

བཙན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) ①དཔེ་ཆ་བཙན་པ་མེ། དཔེ་
ཆ་བཙན། ། གསར་འཕྱར་བཙན་
ལྟ་བུ། 【གདོད་དེ་མེ་མོ་ལོངས་པ་
མེ། གདོད་བྱའི་དཔེ་ཆ་གདོད་དགོས་
ལྟ་བུ། 【འདོད་དེ་མེ་མོ་ལོངས་པ་
མེ། གསར་འཕྱར་འདོད་ལམ་ན། འཕྱིན་
ཡིག་འདོད་ཀྱི་ལོངས་ལྟ་བུ། 【ཐོད་
ནི་སྒྲིལ་ཆོག་མེ། ཆོགས་པར་ཐོན་
ཅིག་ལྟ་བུ། ②ཕྱི་ལ་ཁྱུངས་པ་མེ།
རྩ་སྒྲིལ་གྱི་གདོད་བཙན། ། ས་ལོག་

ནས་རྩ་སྒྲིལ་བཙན། ། རྩ་གཉིས་རྩེན་
པར་བཙན་ལྟ་བུ། ③བཙན་པ་མེ།
ཆོག་མེ་མོ་བཙན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་
ལྟ་བུ། ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། སྒྲིལ་མེ་མོ་བཙན་ལྟ་བུ།
བཙན 'རྩལ་གྱི་འདས་པ་ལ་བཙན་
འབྱི་བའང་ཡོད།

ཏྲ

ཏྲ ①སྒྲིལ་པ་ཏྲ། 【ཏྲ་བཙན་དེ་
མོ་ཁྱུང་སྒྲིལ་གྱི་སྒྲིལ་ཆོན་ཏྲ་ལོ་ཏྲ་སྒྲིལ་
ཆོན་དང་པར་ཐག་སིང་ཅམ་ལོད་སར་
ཁང་ཆོག་གི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྒྲིལ་ལྟ་བུ།
དང་ཡང་ན་ས་མཆོམས་དེར་རྩ་སིང་
བསྐྱུངས་ལོད་པ་དེའི་མིང་། སྒྲིལ་ཆོགས་
ཆོང་པར་བཞག་པ་མོད་ཁྱུང་འདོན་གྱི་
དཔེ་ཆ་ཆོན་སྒྲིལ་གྱི་ལྟ་བུ་དུ་འགྲོ་
ཆོ་ས་མཆོམས་འདོར་བསྐྱུངས་ན་ཆང་
མ་ཏྲ་ལས་འབབ་དགོས་པའི་ཁྱུ་མཆོན་
གྱིས་འདི་ལ་ཏྲ་བཙན་གྱི་མིང་བཙན་པ་
པ་ཡིན། 【ཏྲ་ཐོན་དེ་ཏྲ་ཐོང་གི་
དཔུང་པའི་ནང་རྩ་ན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་
ཡོད་པ་དེའི་མིང་། 【ཏྲ་གསེབ་
དེ་ཏྲ་ཁྱུང་ཐོན་གྱི་དུ་ཐོན་ཐོན་པའི་
ཏྲའི་མིང་། ②ཐོན་དུ་ཐོན་གྱི་སྐད་
གདངས་ཀྱི་མིང་མེ། དུ་ཐོན་པ་ཏྲ།

‘བརྟམས་’, རྒྱལ་ཆེན་ལ་ ‘ཏིང་ཆེན་’
འབྲི་
ཏིང་ཆེན་པོ་ (ཏིང་ཆེན་) བྲེལ་.....
འཕྲུབ་ཐུག་པའི་རྟམ་པ་མེ་ ཏིང་
ཏིང་པོར་ཡར་ཡངས་ལྟ་བུ་
ཏིང་ཆེན་ (ཏིང་ཆེན་ལ་ལས་ཆེན་ད་ལྟ་.....
བ་དང་རྒྱལ་ཆེན་) ལྟས་ དང་ཁམས་.....
མོགས་ཐུག་པའམ་དར་བར་བྱེད་བ་.....
མེ་ ལྟས་ཏིང་ཆེན་ཐུག་ཐེས་པ་
ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་འདས་པ་མེ་**
ལྟས་བརྟམ་པར་བུ། བརྟམ་བྱེད་ལྟས་.....
ཐེས་པ་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་འདས་**
པ་མེ་ ཟམ་བྱེད་ལྟས་བརྟམ་ལྟ་བུ་
ཏིང་ཆེན་ ① དཔོན་རྒྱལ་ཐུག་འབྲེལ་གྱི་.....
མར་ཐུག་ཐུག་ཐུག་གཞིའི་མིང་མེ་ ཀ་
ཏིང་། ཆེན་ཏིང་། ཀར་བའི་ཐུ་
ཏིང་། ཀར་ཏིང་ཐེས་པ་ལྟ་བུ་
② མཐུག་པའམ་རྟམ་པའི་མིང་མེ་
ཆེན་ཏིང་དོན་ཐུག་གཞིན་། ཆེན་
ཏིང་གཞིན་བྲེལ་ལྟ་བུ་ ③ ཐུག་པའི་
ཐུ་ཐུའི་མིང་མེ་ བེལ་ཏིང་། ཏིང་
ཏིང་ཐེས་པ་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་** ཏི་
ཐུལ་ཐོང་གི་མིང་མེ་ ཐུལ་མཚམས་
བཟུང་བའི་དོན་དུ་མི་དཔངས་ལ་.....
ཏིང་ཐུལ་བྲེལ་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཐུལ་**

ནི་འགྲམ་ཐུག་ཐུག་པའི་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
ཏིང་ཆེན་ (ཏིང་ཆེན་ལ་ལས་ཆེན་ད་ལྟ་.....
བ) དཔོན་རྒྱལ་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
པའི་དོན་དུ་ ཟམས་དེམ་ཏིང་ཐུ་
ཐུང་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་** ཏི་མ་འདས་
པ་མེ་ ཏིང་ཆེན་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
པར་བྲེལ་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་** ཏི་འདས་
པ་མེ་ ཟམས་དེམ་ཏིང་ཆེན་ཐུ་
ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་** ཏི་ཐུལ་ཆེན་ཐུ་
ཏིང་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་
ཏིང་ཆེན་ ‘ཏིང་ཆེན་’ ལ་ཐུག་
ཏིང་ཆེན་པོ་ ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
པའི་མིང་མེ་ ཐུག་ཐུག་པོ། ཐུ་ཏིང་
ཐུ་ཐུ་ལྟ་བུ་ **【ཏིང་ཆེན་པོ་** ཏི་མཐོང་
ལས་ཐུག་ཐུག་པའི་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
ཏིང་ཆེན་ (ཏིང་ཆེན་ལ་ལས་ཆེན་ད་ལྟ་.....
དང་རྒྱལ་ཆེན་) བརྟམ་པ་དང་འབྲེལ་
ཐུག་ཐུག་དོན་དུ་ མ་འདས་པ་དང་
འདས་པ་ལ་ ‘བརྟམ་’ འབྲི་
ཏིང་ཆེན་པོ་ ཐུ་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་.....
ཏིང་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་
ཏིང་ཆེན་པོ་ (ཏིང་ཆེན་) ① ཏིག་པ་ཐུ་
གསལ་བའམ་ཏིག་པ་རྟམ་པ་ལ་ཐུ་
པའི་དོན་དུ་ ཏིག་པ་ཐུལ་པོ། ཐུ་
ཐུལ་པོ། དཔང་པོ་ཐུལ་པོ་ཐུག་པ་

ལྟ་བུ། ༥ གྱི་སྐྱུ་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་
པའི་རྟོན་ཏེ། གྱི་རྒྱལ་པོ། ཅེ་སྟེ་རྒྱལ་
པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྒྱལ་པོ་དེ། རྟོན་
ཏེ་པས་ཆེ་བ་ལྟེ། རྒྱལ་པོ་དེ་ཆེ་བ།
དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་པོ་དེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་ཁྱུགས་ ལུས་ཀྱི་ཆ་བྱུང་དམ་པོ་
སྦྱོང་པའི་མིང་ལྟེ། འཇིགས་པ་མེད་
པའི་རྒྱལ་ཁྱུགས་། གར་པ་དམག་
དཔོན་གྱི་རྒྱལ་ཁྱུག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟེན་པོ་ རྟོན་པའི་ལུ་གཤི་མིང་། དེ་ལ་
'རྟེན་ལུག' ལྱང་མེད་།

རྟེན་པོ་ གཅན་གཟན་རྒྱུ་ཅ་ཞིག་པོ་
ཡིན་།

རྟེན་པོ་ (བྱུང་མེད་ལས་ཆོག་དེ་ལྟ་བུ་
བ་དང་སྒྲུལ་ཆོག) རག་ལས་པའམ་
ཁིན་པའི་རྟོན་ཏེ། ལག་རྟེན་ས།
དཔྱུག་པར་རྟེན་མཁན། མང་པོ་
ཆོགས་ལ་རྟེན་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བརྟེན་
ཏེ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ།
དངོས་མང་སྦྱེ་བ་ཉི་མར་བརྟེན་པོ་
དགོས། གསར་བའི་བྱུང་པ་མཁོ་ཅེ་
རྒྱུ་དགོངས་པར་བརྟེན་དགོས།
རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་བྱུང་།
རྒྱ་ལ་པས་ལ་བརྟེན་ལྟ་བུ། 【རྟེན་
འབྲེལ། 1. རྒྱ་རྟེན་དེས་ཅན་ཞིག་པོ་

ལས་འབྲས་བུ་དེས་ཅན་ཞིག་འབྱུང་པོ་
བའི་འབྲེལ་བའི་མིང་ལྟེ། ལ་རྟོན་གྱི་
བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ་སྦྱེས་པ་ནི་རྒྱ་པོ་
འབྲས་བུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ལྟ་བུ། 2.
བཟླ་མིས་པའི་རྟོགས་དང་འབྲས་བུ་
འབྲས་བུ་འང་ཡག་པོ་འབྱུང་བས་མ་
པའི་སྟོངས་དང་གྱི་བཞད་ཚལ་ཞིག་།

རྟེན་པོ་ ༥ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྟེན་པོ་
དངོས་རྟེན་སྒྲུ་འབྲས་སྐྱུ་ལྱི་མིང་།

༥ རྟེན་གཞིའི་མིང་ལྟེ། རྟེན་གནས་།
ཡོན་ཅན་གྱི་གཞི་རྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོག་པོ་ 'བརྟེན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ་

༥ 'རྟོག་པོ་' ཡི་ཆོག་བཟུས་པ་།

རྟོག་པོ་ གཅན་ཆོགས་རིག་པ་སྐྱུ་ལ་
བརྟེན་པ་མིང་དཔྱུད་པའི་བསམ་པོ་
གཞིག་གི་བྱ་སྦྱོང་གྱི་མིང་།

རྟོག་པོ་ རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་པ་ཡིན་པོ་
མིན་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱུད་པོ་
དེ་སྟོབ་པའི་ལྟ་ཚལ་ཡང་དག་པ་ཡིན་
མིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱོང་མིང་ལྟེ། རྟོག་
པར་རྟོག་པོ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པོ།
རྟོན་སྦྱོར་རྟོག་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
བཟུས་ན་རྟོག་ཅས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
འབྲེལ་རྟོག་—འབྲེལ་པའི་རྟོག་པོ།
ཡོག་རྟོག་—ལྟོན་ཅི་ཡོག་རྒྱ་འཇིན་པོ་

པའི་རྟོག་པ་ | རང་རྟོག་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྟོགས་ ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)

དབྱུང་པ་བཏང་བར་བརྟེན་ནས་དོན་
ཤེས་པའི་དོན་རྟེ་ སྒྲིབ་སྒྲུབ་བྱས་ནས་
གཞུང་དོན་རྟོགས་ | བདེན་དོན་ལ་
རྟོགས་པར་དུ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟ་བུ་།

② ‘རྟོགས་པ་’ ཡི་ཆོག་པ་ཐུས་པ་ ③
‘བརྟག་’ གི་སྒྲུལ་ཆོག་།

རྟོགས་པ་ སྒྲུབ་ས་ནས་སྐོབ་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་སྒྲིབ་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་།

རྟོག་པ་ལྟ་དང་མཉམ་ཡང་སྒྲིབ་པ་མི་
དང་བསྐྱེད་དགོས་ལྟ་བུ་། ཆོག་པ་ཐུས་
ན་ ‘རྟོགས་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་། གོ་
རྟོགས་|སྒྲུབ་རྟོགས་| རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【རྟོགས་བརྟོན་】
ནི་རྟོགས་པ་བརྟོན་པ་ལྟེ་ སྒྲུབ་དག་གི་
བྱུང་བརྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་པའམ་
བཅའ་ས་པའི་གཏམ་སྒྲུབ་དང་རྟམ་……
ཐར་སོགས་ཀྱི་མིང་།

རྟོན་ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག་)ལྟ་སར་ཐག་པ་འིང་……
སོས་སྒྲུགས་བརྟགས་ནས་རྩ་བ་ཅུ་……
འཇུག་པའི་དོན་རྟེ་ རྟོ་རྟོན་……
ལམ་ན་ | རྟོ་རྟོན་ཅིག་ལྟ་བུ་།

【བརྟོན་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་ལྟེ་ བརྟོན་བྱའི་རྟོ | རྟོ་བརྟོན་
ནས་རྩ་བ་ཅུ་བརྟག་ལྟ་བུ་།

རྟོན་ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག་)ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་རྟེ་
གཡོ་ཅན་ལ་ཡིད་མ་རྟོན་ | ཏང་གི་……
མིད་ཅུས་ལ་ཡིད་རྟོན་ཅིག་ལྟ་བུ་།

【བརྟན་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་ལྟེ་ ‘ཡིད་བརྟན་མི་ཅུང་དག་
པའི་བསྒྲུ་ཆོག་བཞིན་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྟོབས་ ‘རྟོབ་’ ཀྱི་སྒྲུལ་ཆོག་།

རྟོལ་ ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ་དང་སྒྲུལ་ཆོག་) (ཀ) ལྷ་ག་བརྟོན་
པའི་དོན་རྟེ་ བྱང་རྟོལ་གྱིན་འཇུག་ |
ལྷ་ག་རྟོལ་ལམ་ན་ | རྟག་སྒྲུལ་རྟོལ་……
བར་བྱེད་ | རྟག་སྒྲུལ་རྟོལ་ཅིག་ལྟ་བུ་
བུ་། 【བརྟོལ་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་ལྟེ་ བརྟོལ་བྱའི་ལྷ་ག་ |
ཤིང་ལ་ལྷ་ག་བརྟོལ་དགོས་ | གསོར་
འཁིག་གིས་ཤིང་ལ་ལྷ་ག་བརྟོལ་ལྟ་……
བུ་། (ཁ) གསལ་བར་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་
མཚང་རྟོལ་ | རང་མཚང་རང་གིས་……
རྟོལ་ལྟ་བུ་། (ག) སྒྲིབ་པའི་དོན་
རྟེ་ ལས་བསྐྱེད་པར་དགའ་བའི་
གནས་སྒྲུ་རྟོལ་ལྟ་བུ་། ② ‘རྟོལ་པ་’

ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟུན་པ་

རྟོལ་པོ མཛེས་པའི་ཐུ་གཉི་མིང་། ཆོག་
བསྟུན་ན་ 'རྟོལ་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
རྟོལ་པོ། རྟོལ་ཐུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ལྷ

ལྷ ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་.....
བ) (ཀ) མིག་གིས་ལྷ་བ་ལྟེ། དཔེ་
ཆར་ལྷ་བའི་སྐབས། | དཔེ་ཆར་ལྷ་
བཞིན་འབྱུག་ལྟ་བུ། **【བལྷ】** རི་མ་
འོངས་པ་ལྟེ། བལྷ་བྱའི་སྒྲིག་བརྟན་ |
སྒྲིག་བརྟན་ལ་བལྷ་རྒྱ་ཡིན་ལྟ་བུ།

【བལྷས་】 རི་འདས་པ་ལྟེ། ལུས་
ཉགས་གཞུང་ལ་བལྷས་ནས་ཡི་གེ་རྒྱུ་
དག་དུ་སྤྱོད་ལྟ་བུ། **【ལྷས་】** རི་སྐུལ་
ཆོག་ལྟེ། མར་ལེ་དང་མཐོ་ལུང་ཞིའི་
གསུང་ཚམ་ལ་ལྷས་གིག་ལྟ་བུ། **【ལྷ་**
ན་སྐུག་པ་】 རི་མཐོང་ཚམ་གྱིས་མཛེས་
པའི་སྤང་བ་ཤར་པའི་དོན། **【ལྷ་བས་**
ཆོག་མི་ཤེས་པ་】 རི་ཡང་དང་ཡང་དུ་
ལྷ་འདོད་པའི་དོན། (ཁ) བརྟག་པ་
བྱས་པ་དང་དབྱུད་པ་བཅས་པའི་དོན་
ཏེ། ལྷ་ན་བས་ནད་པར་ཚ་བལྷས་ |
ནད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྷས་ནས་
ལྷ་ལྟར་ལྟ་བུ། (ག) འཚམ་འབྲི་

བྱིད་པའི་དོན་ཏེ། ང་ལུས་དུ་པ་མ་ལ་
ལྷ་དུ་སྤྱོད་ | ལྷ་ཁང་དུ་སྤྱོད་ནས་
ནད་པར་བལྷས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། (ང)
ཆུ་ཞེན་དང་བཅེ་རུངས་སྒྲིབ་པའི་དོན་
ཏེ། མིང་ཆེན་གྱི་ང་ལ་མ་ལྷ་ | མི་སྒྲིག་
པའི་རྒྱ་ལྷ་ལ་མ་ལྷས་པར་བྲིམས་
རང་བོ་བཅད་ལྟ་བུ། (ཅ) བསམ་
སྒྲིབ་པའི་དོན་ཏེ། ངས་བལྷས་
ན་རྒྱ་པའི་ཚད་མེད་འདི་འབྱུག་ལྟ་
བུ། **【ལྷ་ཚུལ་】** 1. བསམ་སྒྲིབ་པའི་
བའམ་དབྱུད་པ་བཅས་ནས་ཐོབ་པའི་
སེམས་གྱི་འདོན་སྤངས་ལ་ད་སྐབས་
ལྷ་ཚུལ་ཞེས་བྲིས་པ་ལྟར། 2. མིག་
གིས་ལྷ་བའི་ནམ་པ་དང་སེམས་ལ་
བརྟན་ཚུལ་གྱི་མིང་། **【ལྷ་སྤངས་】** རི་
'ལྷ་ཚུལ་' དང་དོན་འདྲ། ② 'ལྷ་
བ' ཞེས་པའི་མིང་བསྟུན་པ་

ལྷ་གི་སྒྲིག་གི་ 'མིག་' ལ་སྒྲིག་

ལྷ་ཅི་སྒྲིག་ བཤད་མ་དགོས་ཞེས་
པའི་དོན་ཏེ། མི་སྒྲིགས་གྱིས་བྲག་
རིའང་བཞིག་སྐབས་ན། ས་ལུང་ལྷ་ཅི་
སྒྲིག་ལྟ་བུ།

ལྷ་བ ཉགས་དང་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་
པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཅི་
རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བའི་སེམས་

ཀྱི་འདྲིན་ལྷ་མོ་མཆན་ཆགས་པ་ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་པ་ཡང་དག་པ་ | ལྷ་
པ་ལྱུན་ཅི་ལོག་ | ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་མཆན་ན་ 'ལྷ་'
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྷ་པ་ལྱུན་ཅི་ལོག་
ལ་ལྷ་ལོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ལྷ་བྱ ① མཚན་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲ་ལྟེ། མཚན་པ་རི་ལྷ་བྱ་ | ལྷ་མོ་
ལྷགས་ལྷ་བྱ་ | དགའ་བོ་རྒྱུད་ལྷ་བྱ་
ཞེས་པ་སྟགས་ལྷ་བྱ། ② དཔེར་བསྟོད་
པའི་དོན་ཏེ། སྒྲ་ལྷགས་ནི་ཆ་ནོར་
ལུག་གསུམ་ལྷ་བྱའོ | ས་ཆ་འདི་དང་
འདི་ལྷ་བྱ་ནི་ལྷགས་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་
པར་བཟང་ལྷ་བྱ།

ལྷ་ག ལྷ་པ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ག་མོ་ | ཀྱི་
ལྷ་ག་ | ཁང་པའི་ལྷ་ག་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ལྷ་ག་ཀོར】ནི་མིའི་མགོའི་
རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུ་པའི་མིང་། 【ལྷ་ག་
ཁྱུང】ནི་མིའི་མགོའི་ལྷ་ག་པའི་མགོ་སྟེ་
འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་ཀོང་པའི་མིང་།
【ལྷ་ག་ཆུ】ནི་སྟེའི་བྱ་རིམ་ཀྱི་ཆ་རྒྱུ་
སྟེ་པའི་མིང་། 【ལྷ་ག་འོག】ནི་ལྷ་
ཀྱི་འོག་ལོག་འོག་གི་དོན་། 【ལྷ་ག་མ】
ནི་གཞུང་ལྷ་ག་གས་ལྷོང་པའི་དོན་།
【ལྷ་ག་སྟེ】ནི་སྒྲ་ཀྱི་པའི་མགོ་སྟེ། ལུ་ལ་

སྒྲ་ཏུ་ 'མྱེད་ཀྱི་' ཟེར་། འདི་ལ་ 'ལྷ་ག་'
ཟེར་ཡང་ཟེར་།

ལྷ་ག་ཆོད ལྷ་ག་འབྲིན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
དོན་ཞིག་རྒྱ་མི་མེལ་པའི་དགག་པ་
བརྒྱུ་པ་པའི་ཆོག་གས་དགག་པ་བརྒྱུ་
པ་ཡང་དག་པ་ལོན་པར་ལན་མི་
ཐེབས་པའི་དོན་རྒྱ་དགག་ལན་འཆོལ་བ་
བྱས་པའི་ཆོག་སྟགས་ཀྱི་མིང་།

ལྷ་མ ལྷ་པ་ཁལ་ཀྱི་དོ་བོ་གཅིག་པོ་ལྷ་མོ་
པའི་དོན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་པའི་མིང་ལྟེ།
མར་ལྷ་མོ་གཅིག་ | ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་གཅིག་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷ་མོ་མ ལུ་ལ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
ལུ་ལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་མོ་མ་ལ་ལྷ་མོ་
ལྷ་མོ་མ་ལྷ་ཆོགས་པ་ལྟན་ | ལྷ་མོ་
མར་པོ་མཚོང་ལྷ་བྱ།

ལྷ་མོ་ 'ལྷ་མོ་' ཀྱི་འབྲི་ཚལ་གཞན་།
ལྷ་མོ་ (བྱེད་ཐེད་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་མོ་)
ལུ་ལུ་བཅས་པའི་ཞེས་ལྟེ། མ་
ཐོངས་པར་ 'བལྷ་མོ་' དང་། འདས་
པར་ 'བལྷ་མོ་' ལྷ་མོ་ཆོག་ལ་
- 'ལྷ་མོ་' འབྲི། ལྷ་མོ་པར་ 'བལྷ་མོ་'
བསྟོལ་བ་མང་ལྟེ། ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ | ལེ་
ཉིན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་པའི་རྒྱུ་ཆེན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

པའི་དཀྱིལ་ན་རྒྱ་མ་རྒྱ་བུའི་སྒྲ་གྲ་ཞིག་
 ལུ་རྒྱལ་སྐལ་སྒྲ་མ་དང་འབྲེལ་འདུག་
 པ་དེ་ལ་ལྷོ་ཐག་ཐེར་། མངལ་ནས་
 བཅས་རྒྱུ་ལྷོ་ཐག་རྒྱུ་པའི་སྒྲ་ལ་དེ་
 ལ་ལྷོ་བ་ཐེར་། ༡༠ དུས་སྐལ་དཀྱིལ་
 གྱི་མིང་ལྷོ་། སྐའི་ལྷོ་བ་། སྒྲིང་ལྷོ་
 གྱི་ལྷོ་བ་ཞེས་པ་ལྷོ་བ་། ༡༡ འཁོར་
 མའི་དཀྱིལ་གྱི་བྱ་གར་རྒྱ་པའི་ཤིང་.....
 གཏུན་སྐལ་གྱི་མིང་ལྷོ་། འཁོར་མའི་
 ལྷོ་བ་། རང་འཐག་གི་ལྷོ་བ་ཞེས་པ་
 ལྷོ་བ་། ༡༢ གཙོ་ཆེ་མ་དང་དར་རྒྱས་ཆེ་
 ས་ལྷོ་། བཟོ་ལས་གྱི་ལྷོ་བ་། རིག་
 གནས་གྱི་ལྷོ་བ་ཞེས་པ་ལྷོ་བ་།

ལྷོང་ག 'ཚུ་མིག་' གི་མིང་གཞན་།

ལྷོང་བ དཀྱིལ་སྐལ་གི་མིང་དུ་.....

ཐོན་གྱི་ཕིག་ལྷོང་དུ་བཤད་།

ལྷོ་བ ༡ (ལྷོང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྷོ་
 བ) དཔོན་རྒྱལ་ལོ་མའི་རིགས་.....
 བཀུག་ནས་རྒྱལ་གཞིས་གཅིག་ཐོག་.....
 ལུ་གཅིག་བཅེགས་པའི་དོན་ཏེ་། ལྷོ་
 བ་ལྷོ་བ་གྱིན་ཡོད་། ལྷོ་གས་ལོ་ལྷོ་བ་
 ལྷོ་བ་གྱི་འབྲེལ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྷོ་བ་།
 【བལྷ་བ】 རི་མ་འོངས་པ་ལྷོ་། ལྷོ་བ་
 བལྷ་བ་དགོས་། བལྷ་བ་བུའི་ལྷོ་གས་
 ལོ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་། 【བལྷ་བས】 རི་

འདས་པ་ལྷོ་། ལྷོ་བ་བལྷ་བས་ནས་
 བཞག་། བལྷ་བས་པའི་ཤོག་གྲ་ཞེས་
 པ་ལྷོ་བ་། 【ལྷོ་བས】 རི་སྒྲུལ་ཆེག་ལྷོ་
 ལྷོ་བ་ལྷོ་བས་ཤིག་ལྷོ་བ་། ༢ 'ལྷོ་བ་
 ལ' ཞེས་པའི་མིང་བལྷ་བ་།

ལྷོ་བ་མ བལྷ་བས་པའི་ཆེག་མའི་མིང་
 ལྷོ་། རས་གྱི་ལྷོ་བ་མ་ཞེས་པ་ལྷོ་བ་།
 མིང་བལྷ་བ་ན་ 'ལྷོ་བ' ཅས་འབྲི་ཆེག་
 ལྷོ་། ཤོག་གྲ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་། རས་ལྷོ་བ་
 ལྷོ་བ་ཅས་པ་ལྷོ་བ་།

ལྷོ་བས 'ལྷོ་བ' ལ་ལྷོ་བ་།

ལྷོ་མ ར་པའི་ཞེས་ལྷོ་། ལྷོ་ལྷོ་བ་ཞེས་
 པ་ལྷོ་བ་།

ལྷོ་མ་རྒྱུང མི་བཅན་པའམ་ཆེག་རྒྱུང་
 ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་།

ལྷོ་མས 1 (ལྷོང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་
 ལྷོ་བ) ༡ དཔོན་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱུང་བཤད་
 པའི་དོན་ཏེ་། འོ་ལས་འོ་རྒྱ་ལྷོ་མས་
 པར་ལྷོང་། འོ་རྒྱ་འོ་ལས་ལྷོ་མས་.....
 ལྷོ་མ་ཞེས་པ་ལྷོ་བ་། 【བལྷ་མ】 རི་
 མ་འོངས་པ་ལྷོ་། ལྷོ་མ་རྒྱུང་ལྷོ་མ་
 དགོས་། བལྷ་མ་བུའི་ལྷོ་མ་རྒྱུང་.....
 ཅས་པ་ལྷོ་བ་། 【བལྷ་མས】 རི་འདས་
 པ་ལྷོ་། བར་མ་རྒྱུང་ལྷོ་མ་ལྷོ་མས་.....
 རས་བཞག་། ལྷོ་བས་ལ་ལས་བལྷ་མས་

པའི་ཆུ་མཛོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉེས་སྒྲིལ་】
ནི་ཐུལ་ཚིག་ལྟེ། ཆུ་མཛོད་ཆུས་ཉེས་སྒྲིལ་
ཤིག་ལྟ་བུ། ②མང་པོ་འཛོམ་པའི་
དོན་དུ། ཉེས་སྒྲིལ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱིས་
ཉེས་སྒྲིལ་ལམ་ན། | ཡོན་ཏན་གྱིས་.....
ཉེས་སྒྲིལ་ཆུད་པ་ཉེས་སྒྲིལ་གྱིས་, ང་ཆུལ་
དང་ཁོངས་ཁྲིམས་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཉེས་སྒྲིལ་ (ཆུ་མཛོད་)གཤེད་ཁྲིམས་.....
རིགས་ཀྱིས་ཆུད་གང་ནས་གཤེད་པའི་.....
ནས་པ་ཞིག་ལྟེ། ཆུ་མཛོད་དུ་ཆུ་.....
ཉེས་སྒྲིལ་ཉེས་སྒྲིལ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཉེས་སྒྲིལ་ ①མ་མཐོང་མིང་ལྟེ། ཆུ་ཤོས་
འཛོམས་ལྟ་བུ། ②ཐུགས་ཀྱི་ཆུ་ཆས་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཀ་ཆུ་ | ཁྱི་ཆུ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཉེས་སྒྲིལ་ ①མི་ཐུགས་ཀྱི་མོ་པ་ཆུ་མ་མོང་
ག་ནས་མཐོང་མཐོང་ཞིག་པའི་མིང་།
②ཁ་དོག་ལ་ཞིག་ཆེ་པའི་ཆུ་ཀྱི་ཞིག་
པ་ལའང་ཆུ་པ་ཟེར། དཔེར་ན། མ་མ་
ཆུ་པ་ཆུར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཉེས་
སྒྲིལ་】 ནི་ཆུ་པའི་དོན་སྒྲིལ་པ་ལ་ལས་.....
ནས་འགྲོ་པའི་ཐུལ་སྒྲིལ་གྱི་མིང་།
【ཉེས་སྒྲིལ་】 ནི་ཐུལ་གྱི་མིང་གཞན་།

ཉེས་སྒྲིལ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་)མོ་
པའི་ནང་ནས་ཀྱིས་ཉེས་སྒྲིལ་ནས་ཟས་.....

མ་འདོད་པའི་དོན་དུ། ཐུགས་སྒྲིལ་
ལེ་ལྟ་བུ།

ཉེས་སྒྲིལ་ མངའ་དང་འཕང་གི་མིང་།
ཉེས་སྒྲིལ་གྱི་མིང་།

ཉེས་སྒྲིལ་ 'ཉེས་སྒྲིལ་' ཀྱི་འབྲི་ཆུལ་གཞན་།
ཉེས་སྒྲིལ་ ① 'ཉེས་སྒྲིལ་' ཀྱི་ཐུལ་ཚིག་། ②
'ཉེས་སྒྲིལ་' ཀྱི་ཐུལ་ཚིག་།

ཉེས་སྒྲིལ་ ① 'ཉེས་སྒྲིལ་' ལྟ་བུ། ② (བྱེད་
མེད་ལས་ཆིག་) བཟུང་པའི་དོན་དུ།
ཉེས་སྒྲིལ་ཉེས་སྒྲིལ་འཛོམས་ | ཐུག་ལ་ཉེས་སྒྲིལ་ན་
པ་ལང་ཆེ། ཐུག་ཉེས་སྒྲིལ་ཉེས་སྒྲིལ་གྱི་
ཉེས་སྒྲིལ་ལྟ་བུ། 【ཉེས་སྒྲིལ་】 ནི་
ཐུལ་ཀྱིས་ཉེས་སྒྲིལ་ལ་རག་ལས་པའི་དོན་
དུ། ཉེས་སྒྲིལ་ཀྱི་པདོན་དོན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཉེས་སྒྲིལ་】 ནི་ཐུལ་ཀྱིས་
ལ་རག་ལས་པའི་ཐུལ་དང་ནས་པ་
ཀྱི་ཆུ་དེ་ཉེས་སྒྲིལ་པའི་དོན་དུ། ཉེས་
སྒྲིལ་ཀྱི་པདོན་དོན་ | མར་ཆུ་ཐུབ་
བྱུང་ཟེར་པ་ནི་ཉེས་སྒྲིལ་ཉེས་སྒྲིལ་འཛོམས་གི་
ཉེས་སྒྲིལ་པའི་པའི་ཉེས་སྒྲིལ་མེད་ཀྱི་
མར་ཆུ་ཐུབ་བྱུང་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་
ལྟ་བུ།

ཉེས་

ཉེས་སྒྲིལ་ 'ཉེས་སྒྲིལ་' ཞེས་པའི་ཆིག་པུས་པ་།

མུ་མུག ལས་ཀའི་དངོས་གཞི་དང་།
ཉེ་བའི་གྲ་སྒྲིག་གི་མིང་ལྟེ། མེ་ལ་གྲ་
འཛུགས་སྒྲིལ་མུ་མུག་ལྟ་བུ།

མུ་རེ སིང་གཙོད་ཕྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་
ཅིག་གི་མིང་། འདི་ལ་‘མུ་གྱི’ དང་
‘མུ་རི’ ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ཅིག་
བསྟུན་ན་‘མུ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། མུ་
ཁ | མུ་མུག | མུ་ཕུ་ཞེས་པ་མུ་བྱ།

【མུ་མ་མེའུ】ནི་སིང་བཟོས་སིང་ཀྱི་
གཞོག་ཕྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་།

【མུ་ལུར】ནི་མི་ལུས་ཀྱི་དཔྱིའི་ཚེ་
མའི་མིང་ལྟེ། ལག་པ་མུ་ལུར་ལ་
བརྟེན་ཞེས་པ་མུ་བྱ།

མུག ①གཙོད་གཟན་ཆེ་ཞིང་གཏུམ་
པ་ལྟ་མདོག་དམར་ལེར་ལ་ཐིག་ལེ་ཀྱི་
ནག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དེའི་
ལུས་པ་ནི་སྒྲན་མཚོག་ཅིག་ཡིན།

【མུག་ཤར】ནི་ཕྱལ་སྐད་ལ་ལར་མོ་
གཞོན་ལ་‘མུག་ཤར’ དང་མོ་གཞོན་
ལ་‘མུན་ཤར’ ཟེར། 【མུག་གཐིག་】

1. མུག་དང་གཐིག་ཅེས་པའི་ཆོག་ཀྱི་
བསྟུན་པ། 2. ‘ཏ་ཐིག’ ཅེས་པའི་
འབྲི་ཚུལ་གཞན། ②པོད་ཀྱི་ལུས་སྒྲིག་
③ལོ་འཁོར་བརྟེན་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་
གཞུལ་པ།

མུག་དོང མདའ་ཕྱབས་ཀྱི་པན་ཀྱི་
ཆིང་།

མུག་པ ལོ་མ་ལྟར་བའི་སིང་མོང་དམ་
སིང་ལུན་རིགས་སྒྲིག་ཡིན་ཞིང་སིང་
ཕྱན་དཀར་པོ་དང་མུ་པོ་, མེར་པོ་,
ནག་པོ་སྒྲིག་པོ་ཡོད། མུག་པའི་སིང་ནི་
སིང་སྐོས་སྒྲིག་པ་དང་སིང་མོར་བཟོ་
ཕྱིད་ཀྱི་སིང་ཆ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན།

མུག་མ ལུན་ཏུ་མོ་བའི་སིང་ལུན་ཀྱི་
ཞིག་ཡིན། མོང་སིང་གི་མཚེ་ཆ་དམ་
མེས་1—2བར་ཡོད། སིང་ཕྱན་ནག་
མུ་འབྲིད་ལ་གསལ་ཡོད། མུག་མ་ལྟར་
མུ་གཉེར་མ་ཅན་, ལོ་མ་ལྟར་ཞིང་
མུག་, མེ་ཆོག་དམར་མུ་ལེ་འབྲུ་ལྟར་
ཀྱི་ཡིན། ཕྱལ་སྐད་ཏུ་‘མུག་མ་ལོ་མུ’
ཟེར། དེའི་ལོ་མ་དང་མེ་ཆོག་ནི་སྒྲན་
ཏུ་ཕྱིད་ཆོག། [ཆིང་།

མུག་རལ མདའ་ཕྱབས་ཀྱི་པན་ཀྱི་

མུག་ཤ ①ལོ་མང་སྒྲེ་བའི་མུ་མུ་
གཞུང་ཏ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཁ་བ་
འབྱར་བཀ་ཅན་ལོངས་, མེ་ཆོག་
དམར་སྒྲིག་འབྲས་ཁ་ཟོར་བའི་
དཔྱིལས་ཅན་ཀྱི་ནང་ན་སྐོས་པོ་
དཔྱིལས་ཅན་གྱི་ཕྱལས་ལས་ཡོད།
‘མུ་མ་ལུ་མུག་ཤ’ ཡང་ཟེར། མུ་

མིང་བཟུམ་པ་

མུར་ག མུར་གཞི་མིང་པོ་མི་གིང་།
མིང་ཆེན་པོ་མུ་མིང་འབྲས་བུ་ཆེན་།
གུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ཆེན་གུ་དང་ཆེན་
གུའི་ནང་མིང་ལའང་‘མུར་ག’ ཟེར།
དེ་ནི་མུམ་བཟུང་མང་ཞིང་བཟར་།
ཅུང་། འདི་ལ་‘མུར་ཁ’ དང་‘མུར’
ག་ ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད།

མུར་བུ བུ་ལ་སྐད་ཏུ་‘མུ་ཆེར’ ཟེར།
དེའི་འབྲས་བུ་མུན་བྱེད་ཆོག་། འདི་ལ་
ལ་མུར་ག་མུར་མུར་མུར་མུར་རིགས་
གསུམ་ཡོད།

མུ (བྱེད་མེད་ལས་ཆེན་ད་མུ་པ)
ངལ་གསོ་བའི་བན་ཆིང་། ལ་འོངས་
པར་བཞི་ དང་འདས་པར་བཞིས་།
སྐལ་ཆོག་ལ་‘མུས’ འབྲི།

མུང (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་ད་མུ་པ)
ཐ) མིགས་མོའམ་འབྲུ་མོད་བྱེད་པའི་
བན་ཆིང་མུ། ལ་འོངས་པར་‘བཞིང’
དང་འདས་པར་‘བཞིངས་’ སྐལ་
ཆོག་ལ་‘མུངས’ འབྲི།

མུངས ‘མུང’ ལ་སྐྱེས།

མུམ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་ད་མུ་པ)
ཐ) ❶ རོ་པོ་དམུར་མེད་ཏུ་བཞིས་།
པའམ་འཕེམ་ཏུ་བཟུག་པའི་དོན་དེ།

མུན་བྱ་གཏུག་ནས་མུན་ལ་མུམ་པར་།
བྱེད་མུ་བུ། 【བཞིམ】 མི་ལ་འོངས་
པ་མུ། བཞིམ་བྱའི་མུན་བྱ་ཞེས་པ་
མུ་བུ། 【བཞིམས】 མི་འདས་པ་མུ།
ག་ཏུ་ག་ལ་བཞིམས་མུ་བུ། 【མུམས】
མི་སྐལ་ཆོག་མུ། མུམས་གིག་མུ་བུ།
❷ མུན་པའམ་བཟང་པའི་དོན་དེ།

མུ་ཆས་ཐམས་ཅད་མུན་མོང་ལ་།
བཞིམས། | ཏྲང་ཅི་ཤོང་གིས་ཆེ་སྤྱག་
མི་དམངས་ཀྱི་དོན་ལ་བཞིམས་མུ་བུ།

མུམས ‘མུམ’ ལ་སྐྱེས།

མུས ‘མུ’ ལ་སྐལ་ཆོག་།

མུམ་མུམ་མུམ་མུམ་ (དབྲས་གཙང་གི་བྱལ་
སྐད་)

མུག (མུན་ཆོག) དཔོན་ཇས་དང་།
དཔོན་ཇས་ཀྱི་པར་ཐག་མུང་བ་དང་།
པར་མོང་ཅུང་པའི་དོན་དེ། མིང་ནང་
ཏུ་མུ་གུ་མུས་པ་ཏ་ཅང་སྤྱག་ |
ནགས་ཚལ་སྤྱག་པོ་ | ཏ་ཅང་སྤྱག་།
པའི་ནགས་ཚལ་ཞེས་པ་མུ་བུ།

མུང (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་ད་མུ་པ)
ཐ) ❶ མུང་ཏུར་གཏོང་པའི་དོན་།
དེ། ཐག་པ་མུང་པར་བྱེད་མུ་བུ།

【བཟུང】 མི་ལ་འོངས་པ་མུ། བཟུང་
བྱའི་ཐག་པ་ཞེས་པ་མུ་བུ། 【བཟུངས】

ཉི་འདས་པ་ལྟེ། ཐག་པ་ཡུངས་ན་མཱ་
ཆོ་ཤུ། [ཐུངས་] ཉི་ཐུང་ཆོ་ལྟེ།
ཐག་པ་ཡུངས་ཀྱི་ལྟེ་ཤུ། ༩ ཐུང་
ཏུ་མ་ཤར་པ་ལྟེ། མང་རྒྱ་ཐང་པ་
ཐུང་མམ་ཐུང་ | མང་རྒྱ་ཡུངས་
ཕན་ཐང་མང་རྒྱ་ཡུངས་ལྟེ་ཤུ།

ଜିନିଷ 'ଜିନ', ସଂଜ୍ଞା.

ཐུན (ཐུན་འདྲེལ་ལས་ཆེན་ད་ཉ་བ་
དང་ཐུལ་ཆེན) ཐུན་མ་ཆད་པ་.....
དང་བར་མ་ཆད་པ་ཐུན་པའི་དོན་དེ་
ལས་ཀ་གཅིག་འཕྲོར་གཅིག་ཐུན་.....
མཁན | ལས་ཀའི་འཕྲོར་ཐུན་ཅིག་
ཉ་ལུ། 【བཐུན】ནི་མ་དོངས་པ་དང་
འདས་པ་སྟེ། ཐུན་བཐུན་པར་ལུ།
ཐུལ་ཁ་གཅིག་འཕྲོར་གཅིག་བཐུན་.....
ནས་ཐུངས་ལུ།

ཐུན་ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ་དང་ཐུལ་ཆོག) བུན་ཐབས་ཁྱེད་
བའམ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དོན་དེ་
ཁྱ་བ་ཐབས་ཅད་ཁྱིའི་ལམ་ཁྱོགས་ལ་
ཐུན་པར་ཁྱེད་ | ཁྱིའི་ལམ་ཁྱོགས་
ལ་ཐུན་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བུན་】ནི་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེད་པའི་ཆོག་
འདེབས་པ་བྱས་ཆོགས་ལ་བུན་.....
དགོས་ | ཁྱ་དབྱངས་ལ་བུན་ནས་

རྩལ་མེད་དཀྱིལ་ལྟ་བུ།

‘ငါ’ ငါ့အတွက်။

‘ସତ୍ୟ’ ସଂକଳନ

མེད་པ་ཀོ་མེད་དང་མིང་གཞིག་མེད་
ཀྱི་ལོ་མེད་ཅིག་གི་ལོང་མེད་ མེ་པ་
ལ་ 'མེ་པོ' དང་མེད་པ་ལ་ 'མེ་ལྷ' ཞེས་
འབྲི་བ་ཡང་ཡོད་。

ཕྱིན (ཕྱིད་མེད་ལས་ཚིག་།) རྩ་གར་
འབྲུག་པ་སྐྱེས་པ་ཁྱེད་ཀྱི་ འཆམ་
ཕྱིན། དར་འབྱེད་ཕྱིན་ལྟ་བུ།

ཉེགས། ༡ དཔངས་མཛ་ཞིང་མག་...
 བདེ་བའི་ཉེག་དངོས་དང་ས་ཞིམ་གྱི་...
 མིང་མེ་ ས་ཉེགས། | རྩ་ཉེགས། |
 གར་ཉེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ ཡོ་བྱུང་
 འཛིག་སའི་འཆའ་དང་ཁྱིའི་མིང་མེ་
 དཔེ་ཉེགས། | ཞབས་ཉེགས་ལྟ་བུ།
 ༣ ཡོ་བྱུང་དམ་དངོས་ལས་རྗེ་མཛོར་...
 གཞིང་བའམ་བརྟན་པོ་བྱུང་ལྷུང་གྱི་...
 མིང་མེ་ ཀླང་ལོག་ཏུ་ཉེགས་པའག་ |
 ཙག་ཙེ་ལ་ཉེགས་པའག་ལྟ་བུ།

ਭੁਜ ਭਾ.ਸ.ਭਾ.ਪ੍ਰਿਥੀ.ਭੁ. ਭਾ.ਭ.
ਭੁ.ਭ.ਭੁ.ਭ.ਭੁ.ਭੁ. | ਭੁ.ਭ. |
ਭੁ.ਭ.ਭੁ.ਭ.ਭੁ.ਭੁ.

ཕྱིན (ཕྱིན་འབྲེལ་ལས་ཚག་ད་ལྟ་.....
 བ་དང་སྐལ་ཚུལ) ●ལྟ་ཅན་སྐལ་

པར་རེ་བ་ལྟ་བུ་དེ་དོན་ཉི་ དགེ་
ཆེན་ཆེན་ལམ་ན་ | ཆེན་འདྲིང་གི་
བསམ་པ་ | བརྗེ་བ་ཆེན་པོ་དགེ་ཆེན་
དུ་ཆེན་ཅིག་ལྟ་བུ་。【བཞེན】ནི་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་ཆེ་ བཞེན་
བྱེད་དགེ་ཆེན་ | དགེ་ཆེན་བཞེན་
ནས་ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་ལྟ་བུ་。②
བསོལ་བ་དང་ལྷོད་པའི་དོན་ཉི་ བླ་
པས་ཐུན་ཆེན་ཁྱིན་འཁུག་ | ཐུན་
བཞེན་ནས་བླ་པ་ལྟ་བུ་。③བསམ་
ཚུགས་པ་དང་མེས་པ་གནད་དུ་ཕབ་
པ་ཆེ་ རྒྱན་གྱིས་བཞེན་ནས་ལྷོད་
པར་འགོག་ལྟ་བུ་。

ཆེས་མཐོང་གི་སྐད་ཀྱི་ཐུང་པོ་
པའི་འདྲི་གཞི་དེ་གིས་ཤིག་。

ཆེས་ ① (བྱིད་འཕྲེལ་ལས་ཆེག་།)
ཆུན་པའི་དོན་ཉི་ བར་ཆེས་ཚུར་
ལེན་ | གཞེས་འཛུམས་ཐུན་ཁྱིན་པ་
ནང་པར་བཤེ་བ་ཆེས་ལྟ་བུ་。②
‘ཁྱིན་ ཁྱིད་ལྟ་བུ་པར་ཆེས་འདྲི་བའང་
ཡོད་。

ཆེས་དབང་གི་སྐད་ཀྱི་ཐུང་པོ་
ཆུང་པས་ལེགས་ཁྱིད་ཉི་ ལམ་པར་
དུ་ཆེས་དབང་གིས་ཐོགས་བཟང་པོ་
ཞིག་དང་ཕྱད་ | ཐུན་པ་བཞེན་

པར་ཆེས་དབང་གིས་བླ་པ་ལྟ་བུ་。

ཆེས་ཀྱི་ཐུང་པོ་པར་ཆེས་

ཆེས་ ① བླ་པ་ལྟ་བུ་ཆེས་ལྟ་བུ་
གཅིག་པུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ལྟ་བུ་。

② ‘ཆེས་པ་’ ལྟ་བུ་。③ ‘ཆེས་པ་’
ཞེས་པའི་ཆེག་པ་ལྟ་བུ་པ་。④ ཆུ་ཆུ་
ཆུ་ཆུ་པར་མི་གསོད་ལམ་ན་ལ་ཆད་པ་
བཅད་པའི་ཆུ་ཆུ་ཁྱི་ཡིང་。⑤

‘བཞེན་’ གི་དྲ་ལྟ་བུ་。

ཆེས་པ་ (ཆུན་ཆེག་) ① བླ་པ་
དེས་ཆུ་ཆུ་ཡིད་པའི་དོན་ཉི་ བླ་པ་
ཆུ་ཆུ་པ་ | ལག་པ་ཆུ་ཆུ་པ་ | ཤོག་ཁྱི་
ཆུ་ཆུ་པ་ | ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་པ་ལྟ་བུ་。

② བརྗེ་བ་དང་པས་པ་ཆུ་ཆུ་ལྟ་བུ་
གནས་ཆུ་ཆུ་དེས་དང་མི་ཕྱུག་
པའང་བཟུབ་མི་ཐུབ་པའི་དོན་ཉི་

ཆེག་ཆུ་ཆུ་པ་ | བསམ་པ་ཆུ་ཆུ་པ་ལྟ་
པ་ལྟ་བུ་。③ དོན་ཡིད་པའི་དོན་ཉི་

མི་ཆེ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ | ལས་
ཀྱི་ཆུ་ཆུ་པའི་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་

གཞི་ཆུ་ཆུ་པ་ལྟ་བུ་。④ ཆུ་ཆུ་ཆུ་
ན་ ‘ཆུ་ཆུ་’ ཞེས་འདྲི་ཆེག་ཆུ་ ཆུ་

ཆུ་ཆུ་ | ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་ཆུ་

ཆེས་པ་ ① (བྱིད་འཕྲེལ་ལས་ཆེག་
འདས་པ་) བླ་པ་ལྟ་བུ་པར་ཆུ་ཆུ་

པའི་དོན་ཏེ། རྩོད་ཆོག་མེད་པར་གོ་རྒྱུ་
ནང་ལྟར་ན་མོས་ར་རྩོད་པ་གིང་། རྩོད་
ལམ་མེད་པར་བྱེད་ཀྱིས་གཞི་རྩོད་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【རྩོད་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། རྩོད་ཆོག་མེད་པར་
ལྷག་པ་དག་གིས་བསྟུ་གཞིག་བྱས་
ནས་ཁྱིམ་གཞི་རྩོད་ལ་ཁད་བྱས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【རྩོད་པ་གྱོད་】ནི་རྩོད་པ་
གྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཚུལ་གཞན་ ༥
'བརྩོད་'གི་སྤྱུལ་ཆོག་

རྩོད་ ༡ མི་ལྷག་པ་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཉེ་བ་
ཡན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁོག་རྩོད་ | ལུས་
རྩོད་ལྟར་ | རྩོད་གོས་ | ར་རྩོད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩོད་གོས་】ནི་ལུ་བྱང་
མེད་པའི་རྩོད་གོས་རིམ་གྱི་གཞི་མིང་།
【རྩོད་འགག་】ནི་བོད་ཀྱི་བཙུན་པའི་
རྩོད་གོས་ལུ་བྱང་མེད་པ་ཞིག་གི་
མིང་། 【རྩོད་ལྟར་】ནི་རྩོད་ལ་ལྟར་
ལྟའི་ལུ་བྱང་ལྟར་གི་མིང་། ༥
ལུས་རྩོད་ལ་ཁག་ཁ་ཤས་བཞོས་པའི་
དང་པོའི་མིང་ལྟེ། ར་རྩོད་ | ར་
རྩོད་ལྟར་ | ར་རྩོད་ | ར་རྩོད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། ༥ ལུ་མི་ལོ་རྩོད་པ་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། རྩོད་ལྷག་པ་ | ར་རྩོད་ | ལུས་
རྩོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ དཔེ་ཆ་ཆོག་པ་

དེ་བཞུགས་ལྷ་བཞོས་པའི་དང་པོའི་
མིང་ལྟེ། དཔེ་ཆ་ཆོག་པ་རྩོད་ཆ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོད་ ༢ (ལྱིད་འབྲེལ་ལམ་ཆོག་པ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་དང་སྤྱུལ་
ཆོག་) ༥ མ་ཆས་ལྷག་པ་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་
འཛིག་པ་ལྟེ། རྩོད་བྱའི་མ་ | མ་རྩོད་
ཀྱིན་འདུག་ | མ་རྩོད་དང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【བརྩོད་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
ཉ་ལ་མ་བརྩོད་ནས་ཞོན་ | གཡག་ལ་
མ་བརྩོད་ནས་ཁལ་བཀལ་ལྟ་བུ།

༥ ལུ་དང་གནས་ལྷ་ཆོག་པ་ཇེ་མཐོར་
འཕྱར་བ་ལྟེ། ལུ་རྩོད་ཀྱིས་དཔྱང་རྩོད་
ཀྱིན་འདུག་ | གནས་ལྷ་དཔྱང་བརྩོད་
ནས་ཇེ་མཐོར་མོང་ལྟ་བུ།

རྩོན་ ༡ (ལྱིད་འབྲེལ་ལམ་ཆོག་ད་
ལྟ་བུ་དང་སྤྱུལ་ཆོག་) (ཀ) དམིགས་
ལུ་ཞིག་གཞན་ལ་མཐོང་དུ་འདུག་
པ་ལྟེ། མཐོང་བཞོས་རི་རྩོན་ |
ལམ་རྩོན་པར་བྱིད་ | ལམ་རྩོན་ཅིག་
ལྟ་བུ། 【བརྩོན་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་ལྟེ། བརྩོན་བྱའི་ལམ་ | བརྩོན་
དམིགས་ལྟ་བུ། (ཁ) བཤད་པ་འམ་
བརྩོན་པའི་དོན་ཏེ། དོན་རྩོན་པའི་
ཆོག་ | ཆོག་གི་བརྩོན་བྱ་ | བརྩོན་

སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། ② དཔལ་འབྱོར་དང་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གསུམ་གྱི་མིང་ལྟེ།
ཐུལ་ཁང་སྒྲོམ་པ་འབྱོར་ཅན། རྒྲོམ་པ་
འབྱོར་མངའ་བའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③
'རྒྱུ་ལ' ལ་རྒྱུ་ལ།

རྩོམ་1 (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་...
ལྟ་བུ་དང་ཐུལ་ཆེག་) ཐག་པས་སྒྲེལ་...
ནས་བསྒྲིགས་པ་འཕམ་ཐ་གུ་ལ་བརྒྱུས་...
ནས་བསྒྲིགས་པ་ལྟེ། ཐུ་ཅུ་ཐུན་དུ་
སྒྲོར་མཁན། བཞོན་མ་གདང་ལ་...
སྒྲོར་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བརྟན】 རི་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ། ཅིག་རིས་
ལ་སྒྲིག་སྒྲོན་བརྟན་དགོས། བཞོན་...
མ་བརྟན་ནས་འོ་མ་བཞོན་ལྟ་བུ།

རྩོམ་2 (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་▽)
ཐར་བ་ལྟེ། བ་མས་བྱ་ཐུག་སྒྲོར་བ་
ར་མང་གིས་རེད་སྒྲོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་...
བ། 【སྒྲོར་བྱང་】 1. ར་བའི་ནང་གི་
བཅོག་ཅུ་ཕྱི་ལ་འགྲོ་སའི་བྱང་བུའི་...
མིང་། ཐུལ་སྐད་ལ་ལར་ཅུ་བྱང་
ཟེར། 2. ཅུ་ཕྱི་ནང་ལ་འགྲོ་བའི་
སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་།

བརྟ

བརྟ 'རྒྱུ་ལ' ཀྱི་མ་འོངས་པ་

བརྟག (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་...
འོངས་པ) ① བསམ་སྒྲོ་རྒྱུ་ཅན་
གཉིད་ཐབ་མ་གཉིད་བའི་དྲན་ཏེ།
བརྟག་བྱའི་ཆན་རིག་གི་དྲན།
གཞུང་དྲན་ལ་བརྟག་དགོས་ལྟ་བུ།

【རྟག】 རི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། གཞུང་དྲན་ལ་
རྟག་མཁན། རྟག་ཐུང་ཀྱི་ཐབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བརྟགས་】 རི་འདས་
པ་ལྟེ། འཇགས་པར་བརྟགས་ན་སྒྲོན་
དང་ཡོན་ཏན་གཤེས་ལྟ་བུ། 【རྟགས་】
རི་སྒྲུལ་ཆེག་ལྟེ། གནས་ཚུལ་ལ་རྟགས་
འགྲུ་ལྟ་བུ། ② དཔེ་རྒྱུ་སྐྱེས་ཀྱི་
འཇགས་ཉེས་བཟང་རན་སྐྱེས་ཀྱི་བྱང་
པར་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ནས་གཤེས་པར་...
ཐུང་པ་ལྟེ། གནའ་རྒྱུ་ལ་བརྟག་
པ། བཟང་རན་བརྟགས་ན་གཤེས།
གཤེས་བཟང་རན་བསྒྲིགས་བཅད་...
བནར་གསུམ་གྱིས་བརྟག་ལྟ་བུ།

བརྟགས 'བརྟག' ལ་རྒྱུ་ལ།

བརྟན ① མཁྱེས་པ་འཕམ་སྒྲོ་བྱར་གྱི་
བརྟ་ཅིང་། ② ཆོས་ལུགས་སྒྲོམ་པ་དང་
ཀྱི་དམིགས་མཐོང་གི་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
ལྟ་བརྟན་ཐུ་བརྟན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

བརྟན ③ (ཐུན་ཆེག་) གཤེ་བ་མེད་...
པའམ་འབྱུར་བ་མེད་པའི་དྲན་ཏེ།

མི་དཔལ་ལྟ་བུ་དཔལ་ལྟར་.....
 བརྒྱུད་ | གྲུང་ཏུ་མི་དཔལ་ལྟ་བུ་.....
 མཐུན་ཀླུ་ཁབ་ཀྱི་ལོར་བརྒྱུད་པར་.....
 ཤོག་ | སི་པོ་ལྟར་རབ་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ |
 ཁབ་པ་བརྒྱུད་མོ་ | བསམ་པ་བརྒྱུད་
 པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。【བརྒྱུད་པ་】1. སྐར་
 མ་ལ་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་。2. ལ་གཞི་ཆེན་
 སྤེལ་མིང་གཞན་དེ་, བརྒྱུད་པ་ལྟར་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。● 'རྟེན'
 ཀྱི་མ་ལོངས་པ་དང་འདས་པ་。

བརྒྱུད་ 'རྟེན' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་。
 བརྒྱུད་པས་ 'རྟེན' ཀྱི་འདས་པ་。
 བརྒྱུད་ 'རྟེན' ཀྱི་འདས་པ་。
 བརྟེལ་ 'རྟེན' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་。
 བརྟེལ་པས་ 'རྟེན' ཀྱི་འདས་པ་。
 བརྒྱུན་ 'རྟེན' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་དང་
 འདས་པ་。

བརྒྱུན་དེས་ གཞུ་ལུ་དང་རང་.....
 བཟའི་དོན་དེ་: དོན་ལ་མི་དཔོན་
 བརྒྱུན་དེས་འཇུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་。

བརྒྱུལ་ ● རྩོགས་གཅིག་ཏུ་བཟུས་.....
 པའི་བརྒྱུད་ཅིང་。● (རྒྱན་ཆོག) ཞིང་.....
 རྩོགས་ཆེ་པའི་དོན་དེ་: དཔལ་ལྟར་
 བརྒྱུལ་མོད་པ་ | དཔལ་ལྟར་ལྟ་བུ་ |
 ལམས་ཤིང་མཛོངས་པ་དཔལ་ལྟར་.....

བརྒྱུལ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。【བརྒྱུལ་
 རྩོགས་】ནི་ 'རྒྱུལ་ལྟགས་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་。 [འདས་པ་。

བརྟེན་ 'རྟེན' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་དང་
 བརྟེན་ 'རྟེན' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་དང་.....
 འདས་པ་。

བརྟེལ་ 'རྟེན' ལ་ལྟས་。

བརྒྱ

བརྒྱ་ 'ལྟ' ལ་ལྟས་。
 བརྒྱུལ་ 'ལྟེལ' ལ་ལྟས་。
 བརྒྱུལ་པས་ 'ལྟེལ' ལ་ལྟས་。
 བརྒྱུལ་ ● 'ལྟེལ' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་。
 ● 'ལྟེལས' ཀྱི་མ་ལོངས་པ་。
 བརྒྱུལ་པས་ ● 'ལྟེལ' ཀྱི་འདས་པ་。
 ● 'ལྟེལས' ཀྱི་འདས་པ་。
 བརྒྱུས་ 'ལྟ' ལ་ལྟས་。

བརྒྱ

བརྒྱུད་ 'རྟེན' ཀྱི་འདས་པ་。
 བརྒྱུན་ 'རྟེན' ལ་ལྟས་。【བརྒྱུན་
 བཅས་】ནི་ཚུལ་གཞུང་གི་མིང་ལྟེ་;
 ལྟར་ཀྱི་བརྒྱུན་བཅས་ | ལྟར་རག་གི་
 བརྒྱུན་བཅས་ | ལྟས་རིག་པའི་བརྒྱུན་
 བཅས་ | བརྒྱུན་བཅས་ཡང་དག་ |

བཟུང་བཙུག་ལྟར་ཕྱད་ཞེས་པ་མི་ལྟོ་
 【བཟུང་པ】ནི་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་མིང་ལོ་
 གཞན་。【བཟུང་འཇུག་】ནི་ཤོད་ཡིག་
 སྤྲེལ་བཟུང་པ་ནས་བཟུང་ལོ་ཏུ་ཅད་
 ཡང་ཤོད་མིང་ལ་ཨེ་ཤར་མིང་གི་རྒྱལ་
 ཁབ་ལོ་ཤོད་ཟུན་དང་ཅིས་ཟུན་དག་
 སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་ལོགས་ཀྱི་ཚོས་
 གཞུང་རྣམས་ཤོད་ཡིག་ཏུ་བཟུང་པའི་
 དཔེ་ཆ་པོ་ཉི་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པ་
 དེའི་མིང་。【བཟུང་ཅིས་】ནི་ཡུ་ལུ་
 རྒྱ་འདས་པ་ནས་བཟུང་པའི་ལོ་གྲངས་
 ཀྱི་མིང་。

བཟུང་མ་ ཚོས་ལྷགས་ལུ་བཞད་
 པའི་ས་བཞིར་གནས་པའི་མུ་མོ་ཞིག་。

བཟུང་ ‘ཚོབ’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་。

བཟུངས་ ‘ཚོབ’ ཀྱི་འདས་པ་。

བཟུང་❶ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)

〈ཀ〉 ཉམས་ལུ་ཐུངས་པ་དང་ལག་
 ཡོན་ལ་བཟུང་པའི་དོན་ཏེ་ ལག་ཏུ་
 བཟུང་པ་ | ཉམས་ལུ་བཟུང་པ་ཞེས་
 པ་མི་ལྟོ་。〈ཁ〉 དག་གཙང་བྱས་པའི་
 དོན་。❷ ‘ཚོར་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་
 དང་འདས་པ་。

བཟི ‘མི’ ཡི་མ་འོངས་པ་。【བཟི་
 གནས་】ནི་རྒྱན་ཏུ་ཐོད་པའི་གནས་ཀྱི་

མིང་。【བཟི་བཟུང་】ནི་ཚིག་གིས་ཞི་
 ས་དང་ལྷག་ཀྱིས་ལྷག་པ་བྱས་པའི་མིང་
 མེ་ དཔེ་ཆ་ལ་བཟི་བཟུང་བྱས་མི་ལྟོ་。

བཟིང་ ‘མིང’ གི་མ་འོངས་པ་。

བཟིངས་ ‘མིང’ གི་འདས་པ་。

བཟིམ་ ‘མིམ’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་。

བཟིམས་ ‘མིམ’ ཀྱི་འདས་པ་。

བཟིར་ བར་མཚམས་ཀྱི་བར་མིང་མེ་
 བར་མེད་པ་ལ་བཟིར་མེད་པ་ཟེར་པ་。

བཟིས་ ‘མི’ ཡི་འདས་པ་。[མི་ལྟོ་]

བཟུང་ ‘ཐུང’ གི་མ་འོངས་པ་。

བཟུངས་ ‘ཐུང’ གི་འདས་པ་。

བཟུད་ ‘ཐུད’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ་。[འདས་པ་]

བཟུན་ ‘ཐུན’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་

བཟུཅ་ ‘ཐུཅ’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ་。

བཟུང་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་
 འོངས་པ་) བན་འདོགས་པའི་དོན་
 ཏེ་ ད་ལྟ་བར་‘ཚོང’ དང་འདས་
 བར་‘བཟུངས’， སྤྲེལ་ཚིག་ལ་
 ‘ཚོངས’ འདྲི་。

བཟུངས་ ‘བཟུང’ ལ་ཚུལ་。

བཟུད་❶ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)
 ཡོན་ཏན་དང་བཟང་ཆ་བཞད་པ་མེ་

རང་གིས་རང་བསྟོད་ལ་བྱེད།
 བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་བྱེད་མི་.....
 ཅུང་། བསྟོད་ཐུ། མེས་ཐུལ་ལ་
 བསྟོད་པ་བྱས་ལྟ་བུ། ༥ ཡོན་ཏན་
 དང་བཟང་བཤད་པའི་ཆོག་གི་མིང་.....
 མེ། གཟེངས་བསྟོད་། བསྟོད་
 བཟུང་། བསྟོད་པ་། བསྟོད་ར་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【བསྟོད་ར་】ནི་དོན་དངོས་
 ལས་འདས་པའི་བསྟོད་པའི་མིང་།

【ཐ】

ཐ རིམ་པ་བཅོས་པའི་མཚུག་མཐའ་.....
 འཕ་དམན་པའི་དོན་ཏེ། རབ་འབྱིང་
 བ་གཟུམ། དམྱིད་ཟླ་བ་རྒྱུད་(དམྱིད་ཟླ་
 གཟུམ་པ་)། མི་བ་ཤལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 【ཐ་སྐར་】ནི་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་
 གྱི་ནང་གི་སྐར་ཆོག་མ་གཤིག་གི་མིང་།
 【ཐ་སྐར་】ནི་ཉེ་འདབས་གྱི་ཁོ་ར་ཁོར་
 ལུག་གི་མིང་། 【ཐ་ཐུ】ནི་རྒྱ་ཁྱེན་གྱི་
 མིང་མེ། མངའ་ཁོངས་གྱི་ཐ་ཐུ་ཡངས་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐ་རྒྱུད་】ནི་ཆེས་
 མཚུག་མཐའ་ཆེས་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ།
 དམྱིད་ཟླ་བ་རྒྱུད་། ཐུན་ཐའི་ཐ་རྒྱུད་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐ་སྐད་】1. ཐ་སྐད་
 དམ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་མིང་། 2. དུ་

སྐད་པའི་དོན་།
 ཐ་ག་པ་ ཐོན་ཏུས་གཙོ་བོར་བགས་.....
 འབག་པའི་འག་གིས་བཞོ་ལས་ལ་.....
 བཞེན་ནས་འཆོ་བའི་མི།
 ཐ་བྱ བག་པ་ཐུ་མའི་མིང་།
 ཐ་གི (རྒྱན་ཆོག)ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱི་
 དོན་ཏེ། ཐོན་ཐ་ག་རེ་འབྱུང་ལྟ་བུ།
 ཐ་འེ་རྒྱུད་འེ 'ཐང་རྒྱུད་' ལ་ལྟ་བུ།
 ཐ་ཆད (རྒྱན་ཆོག)དམན་པའི་.....
 དོན་ཏེ། མི་ཐ་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཐ་སྐད ༥ ཆོག་སྐར་འབྱུང་བྱེད་གྱི་
 སྐད་ཆའི་ཐེ་ཆན་རྒྱུད་ཤོས་གྱི་མིང་།
 དཔེར་ན། 'མི' 'རྒྱ' 'མཛ' 'རྒྱ'
 'མེ' ཞེས་པ་སོགས་ནི་ཐ་སྐད་ཡིན་
 ཞིང་, 'གལ་རིམ་' 'དག་པོ' ཞེས་པ་
 སོགས་ཀྱིང་ཐ་སྐད་ཡིན། ༥ ཆོག་གལ་
 སྐད་ཆའི་མིང་མེ། འཛིག་ཉེན་ཐ་སྐད་
 ལ་གཤམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐ་སྐད་
 པ་】1. སྐད་ཡིག་ལ་མཐའ་པའི་མི།
 2. དཔེ་ཆའི་ཆོག་གི་རྒྱ་གཞི་གི་.....
 གིས་ཡོན་ཅམ་ལས་ལག་ཡིན་གྱི་གིས་.....
 ཡོན་མེད་པའི་མི། 「གཞན་།
 ཐ་ཐོར 'ཐར་ཐོར' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
 ཐ་དད་པ་ མི་འདྲ་བའམ་གཅིག་པ་
 མིན་པ་མེ། རིགས་ཐ་དད་པ་། རྒྱལ་

པ་ཐ་དད་པ། ར་ཐ་ཐ་དད་པ།
 གཤམ་རིམ་ཐ་དད་པ། རྩ་དང་རྩངས་
 པ་ནི་ར་ཐ་གཅིག་ཀྱང་རྩམ་པ་ཐ་དད་
 པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ཐ་མི་དད་པ】ནི་ཐ་
 དད་པ་ཡིན་པ་ལྟེ། རྩ་དང་རྩངས་པ་
 མི་འབྲུ་ནའང་ར་ཐ་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་
 ལྟ་བུ།

ཐ་ན (སྤྱི་ཚིག་) ཚད་ལས་འདས་
 པར་ལྟོན་ཏེ། རྩི་ཚིགས་ཉིང་བར་
 འབྲོག་པ་དབུལ་བའི་འཆོ་བ་ཏ་ཅང་
 རྩལ་པས། རྩལ་དུ་གྲོ་སྤྱོད་དང་ནས་ཚམ་
 ཟ་རྩུ་པར་ཞོག་པ་ན་རམ་བུའི་འབྲས་
 བུའི་ཚམ་པ་ཚམ་ཡང་ཟ་རྩུ་མེད་ཅེས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཐ་ན་ཐུན་ནེ 'ཐན་ཐུན' ལ་ལྟོས།

ཐ་ལ རེངས་པའི་བན་ཉིང་།

ཐ་ལེ་ཐུ་ལེ ཚིག་དོན་དང་སྤྱི་ལམ་
 སྤྱི་ལམ་འཆོལ་བའམ་ཉེག་པར་རྩུར་
 པའི་བན་ཉིང་།

ཐ་མ ①དམན་པའམ་ཞན་པའི་མིང་
 ལྟེ། མིང་མདའ་མིང་གཞུ་མཚོན་གྱི་ཐ་
 མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②དུས་ཀྱི་
 མཚུགས་མཐའ་ལྟེ། རྩི་བའི་ཐ་མ་འཆི་བ་
 ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐ་མ་ཁ བརྩམ་བུའི་དུ་བའི་མིང་

གཞན་།

ཐ་མེ་ཐོམ་མེ 'ཐམ་ཐོམ' ལ་ལྟོས།

ཐ་ཚིག ①དམ་པཅས་པ་དང་ཁས་
 རྩངས་པའི་ཚིག་ལྟེ། རྩལ་གྱི་ཐ་ཚིག་
 གཉན་པོ་གཡེལ་མི་བྱང་ལྟ་བུ། ②
 ཡིད་འཇོག་དོགས་སྤང་བྱེད་དགོས་
 བར་བཤད་པའི་ཚིག་ལྟེ། ཐ་ཚིག་
 བསྐྱེད་པ་དག་ལ་ཐ་ཚིག་བསྐྱེད་ལྟ་བུ།

ཐ་བྱ 'ཐོབྱ' མི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐ་རམ ལོ་མང་སྤྱི་བའི་རྩུ་ལུ་མ་ཐོང་
 བུ་མེད་ཅིང་ལོ་མ་པད་མའི་འདབ་ར་
 རྩར་སྤྱིས་པའི་དབྱིལ་ནས་འབྲས་བུ་
 ཅི་གྲུའི་མཚུགས་ལ་ལྟ་བུ་སྤྱིས་ཡོད་པ་
 རྩལ་དུ་བཀོལ་ཚིག་། རྩུ་མང་དུ་མི་
 ཚན་ཅི་ཟེར་། [བན་ཉིང་།

ཐ་རམས བར་བའམ་གཉན་པའི་

ཐ་ཤལ (རྩལ་ཚིག་)སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལམ་
 དམན་པའི་དོན་ཏེ། རྩུད་པ་ཐ་ཤལ་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐ་ག ①བར་ཐག་གི་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

ལམ་ཐག་རིང་པ་ལ་ཐག་ཉི་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ②'ཐག་པ' ལ་ལྟོས། 【ཐག་
 གཙང་】ནི་'གཙང' ལ་ལྟོས། ③རྩ་
 རྩི་བུག་པ་ལྟེ། རྩི་ཐག་ཐག་བརྩུངས་
 ཐག་རྩ་གཤམ་ལྟ་བུ། ④(བྱེད་མེད་

འཇག་ཁྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

ཡུལ་སྐད་ཏུ་‘ཐགས་ཆ’ ཟེར།

【ཐགས་ཁྱུ་བྱུ་ཞི་ཐགས་སྐད་དཀྱིས་

པའི་རྟག་པའི་མིང་ལྟེ། ‘ཏུ་བྱུ་’ ཡང་

ཟེར། 【ཐགས་བཟང་ཞི་ཆགས་དམ་

བའམ་གལ་མཉམ་པའི་དོན་ཏེ། རས་

ཐགས་བཟང་བ། | ཆེན་པོ་དག་

ཐགས་བཟང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུ་

བབས་ཞི་ཐགས་དངོས་ཅུང་ཟད་.....

ཆིང་པའི་དོན་ཏེ། རས་ཐུ་བབས་ |

ལུ་བ་ཐགས་བབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐང ①བདེ་ཞིང་སྒྲིམ་པའི་ས་གཞི་.....

འཕམ་ས་རྟེན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ཐང་ |

བྱང་ཐང་ | བྱུ་མའི་ཐང་ | དབའ་

ཁོག་ན་ཡོད་ན་མཚན་ཐང་ན་ཡོད་ |

ཐང་གི་རྟོ་སྐྱེད་ས་ནས་ཅུམ་ཀྱི་ལྷོ་སྐྱེད་

ལྟ་བུ། 【ཐང་ཡིག་ཞི་ས་ལོག་ནས་

བཞོན་པའི་གནའ་པོའི་དཔེ་ཆའི་.....

རིགས་ཀྱི་མིང་། ②(བྱེད་མེད་ལས་

ཆོག་།) གནམ་རྩ་དྲུང་པའི་དོན་

ཏེ། གནམ་ཐང་ནས་ཉི་མ་ཤར་ལྟ་བུ།

③གཏུས་ནས་ཁྱུ་བ་འབྱུང་རྒྱུའི་སྐྱེད་

ནས་སྐྱེད་གཏུས་པའི་ཁྱུ་བའི་མིང་ལྟེ།

ཐང་སྐྱེད་ | མ་རྒྱ་བཞི་ཐང་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ། ④‘ཐང་གིང་’ ཞེས་པའི་ཆོག་

བསྐྱེད་པ་། ⑤‘ཐང་ག’ ཞེས་པའི་རྟོ་

མཐའ་བསྐྱེད་པ་། ⑥‘ཐང་པོ’ ཞེས་

པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱེད་པ་། ⑦སྐྱེད་ས་

འབྱུང་དང་དབང་ཤིང་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

མངའ་ཐང་, དབང་ཐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐང་ག ‘ཐང་ག’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....

གཞན་།

ཐང་དགར བདེ་དབྱེས་མཐོ་སྐྱེད་

གི་བྱུ་རྟོ་ཀྱི་རིགས་གིག་ལྟེ། སྐྱེ་པལ་

ཆེ་བ་དགར་པོའམ་སྐྱེ་བ་ཡིན་།

ཐང་ཁྲོམ ‘ཐང་ཁྲོམ’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་

གཞན་།

ཐང་ག ①རས་དང་ཤོག་གུའི་རྩ་

ལ་གྱིས་པའི་རི་རྩ་དང་རི་རྩ་གྱིས་ཡོད་

པའི་རས་དང་ཤོག་གུའི་མིང་། རྟགས་

མཐའ་བསྐྱེད་ན་‘ཐང’ ཞེས་འབྲི་.....

ཆོག་ལྟེ། ཐང་སྐྱེད་ | བཞན་ས་ཐང་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། ②ཐང་སྐྱེད་ས་དང་རྩ་

བདེ་པའི་རྩ་ཐང་གི་མིང་།

ཐང་ཅིག ཕུན་སྐྱེད་ཏུ་ཞིག་གི་མིང་

ལྟེ། སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཕུན་ཚལ་ལ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐང་ཆད དལ་པའི་དོན་ཏེ། ལ་མོ་

བཞུལ་ནས་ཐུས་ཐང་ཆད་ལྟ་བུ།

ཐང་བྱང (རྒྱན་ཆོག་)ཆད་རིས་.....

ཅན་མེད་པའི་ཐང་ཏུ་འཇམ་ཐང་ཏུ་.....
མང་པོའི་དོན་ཏི, ཁ་སྐད་ཏུ་'ཐ་དེ'
ཐང་དེ' ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
དཔེར་ན: ཐག་པ་ཐ་དེ་ཐང་དེ |
ཐུད་པ་ཐ་དེ་ཐང་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐང་ནག མདོ་དབུས་མཚོ་སྐང་གི་ཐུ་
ཚོད་ཀྱི་རིཌ་གིས་ཞེ, ཐུ་ནག་པོ་ཡིན་

ཐང་པོ (ཐུན་ཚིག་)ལུས་ལ་ནད་.....
མེད་པའམ་ཚོ་བས་ཐུས་པའི་དོན་ཏི:
ལུས་ཁམས་ཐང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
མིང་མཐའ་བཟུས་ན་ 'ཐང་' ཞེས་.....
འབྲི་ཚིག་ཞེ: ལུས་ཁམས་ཐང་ཐང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐང་ཚྲོམ ཚུ་ཐུན་པའི་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེ་
བཞིག་ཞེ, རིགས་གཉིས་ཡོད་པའི་
གཅིག་ལ་ཐང་ཚྲོམ་དཀར་པོ་དང་.....
གཅིག་ལ་ཐང་ཚྲོམ་ནག་པོ་ཟེར་

ཐང་མ ①བདལ་ནས་ཉི་མར་སྐྱེམ་...
པའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་མིང་ཞེ: རིམ་མ་
ཐང་མར་བདལ་ལྟ་བུ་ ②ཐུར་བཏག་
བྱེ་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་ཞེ: ཐང་མ་
ཉར་བྱས་ལྟ་བུ་

ཐང་ཤ ལུས་ཀྱི་ཤིང་ཤུགས་ཀྱི་མིང་...
ཞེ: ལུས་ཐང་ཤ་ཆད་ལྟ་བུ་

ཐང་ཤིང གསོམ་ཤིང་དང་ཐུན་ཤིང་

གཉིས་ཀྱི་ཤིང་. ཆིག་བཟུས་ན་
'ཐང་' ཞེས་འབྲི་ཚིག་ཞེ: ཐང་ཤིང་
གི་ལོ་མ་ལ་ཐང་ལོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་

【ཐང་ཐག】ནི་ཐང་ཤིང་གི་ཚག་ན་...
ཡོད་པའི་གཤེར་ཁུ་འབྲུར་བཀ་ཅན་...
དྲངས་མི་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ལུས་སྐད་ཏུ་...
'ཐང་ཐུ' ཟེར་

ཐན ①ལོ་སྤར་ཐུ་པའི་ཐུགས་གཅིག་...
གི་མིང་ཞེ: ང་རང་གི་ཐན | ཞིང་
ལས་ཀྱི་ཐན་ཏུ | ཐུགས་ལས་ཀྱི་ཐན་
ཏུ་ལྟ་བུ་ ②ཁ་གཏད་ཀྱི་མིང་ཞེ:
ཐན་ཀ | ཐན་སོ | ཐུའི་ཐན་
ཀ | ཐན་པར་ལྟ་བུ་ ③(བཟུན་
ཚིག་)གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ཞེ:
ཐན་ཀར་འགོ་བྱིད་བྱིད | རོ་ལ་ཐན་
སོར་བཤད་ལྟ་བུ་

ཐན ①ངན་པའི་མིང་ཞེ: ཐན་བྱ |
ཐན་ལྟས | ཐན་སྐད་ཅས་པ་ལྟ་བུ་

②'ཐན་པ' ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་པ་

ཐན་ཐུན (ཐུན་ཚིག་)དངོས་ཆས་...
བཟུམས་པའི་དོན་པོ་ཐུང་ཏུ་ཆོད་མི་...
འདྲ་བ་མང་པོའི་དོན་ཏི, ཁ་སྐད་ཏུ་
'ཐ་ནེ་ཐུན་ནེ' ཟེར་བ་དང་དོན་.....
གཅིག་ དཔེར་ན: ཐུན་ཐ་ནེ་ཐུན་ནེ་
མང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

བན་པ ཆར་ཚུ་རུས་ལུ་མ་བཅས་་་་་་
 བར་ལོ་རྟོག་ལ་གཞོན་པའི་ནམ་ཟླའི་
 མིང་མེ: ཚུ་མཛོད་ལས་ནས་བན་པ་
 སེལ། བན་སྟོན་སེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 སྟེ།

བཅ་ཀ མི་བཅང་ནས་ཟས་གཡོ་བ་་་་
 དང་རྫོང་ལ་སྟོད་པ་, ལྷགས་བཅུ་བ་
 སྟགས་བྱེད་པའི་ཁྱེད་སྟུང་དབྱིབས་་་་
 དང་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ནམས་ཀྱི་
 སྤྱི་མིང་མེ: ལྷགས་སྟུང་ཐབ་ཀ།
 ལྷགས་ཀྱི་ཐབ་ཀ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 མིང་མེ་མཐའ་བསྐྱུས་ན་ 'ཐབ' ཅེས་འདྲི་་་་་
 ཆོག་མེ: མི་ཐབ། མཐར་ཐབ། ཆ་
 ཐབ། ལྷགས་ཐབ་ཅེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ་
 【ཐབ་ཆར】 རྟི་ཟས་བཅའ་སྤེལ་མང་
 བ་, 【ཐབ་སྟོན】 རྟི་ཟས་སྟོན་འཛོད་
 སྤེལ་མེ་མེ་, 【ཐབ་ཆས】 རྟི་ཟས་གཡོ་
 བསྟོན་བྱེད་པའི་ལོ་བྱུང་སྤྱི་མིང་
 མེ་

ཐབས ①བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཀྱི་མིང་མེ:
 བྱ་བ་སྟུབ་ཐབས། བྱ་བ་གསོ་ཐབས།
 ཞིང་འདེབས་ཐབས་ལྟ་བུ་, 【ཐབས་
 ཆག】 རྟི་ཐབས་དཔལ་བའམ་ཐབས་་་
 རྟེན་པའི་དོན་, ②སྟོ་བཞོན་ཀྱི་མིང་
 མེ: སྟོ་ཐབས། ཐབས་རྟེན།
 ཐབས་བཞོན། ཐབས་ལ་ལམས་ལྟ་
 བུ་, 【ཐབས་རྟེནས】 རྟི་སྟོ་བཞོན་བྱ་

ཐབས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ: སྟོ་ཆོར་ཆོར་
 བར་དབུལ་པོ་ཐབས་བརྟུན་ནས་ཤིང་
 ལུན་ཟས་ལུ་ཟོས་ལྟ་བུ་, ③གནད་མིན་
 དང་ཞིབ་མ་མིན་པའི་དོན་ཏེ: འགྲོ་
 ཐབས་འདུག་ཐབས། ། ཉི་མ་གཞོན་
 ཐབས། ། ཟ་ཐབས་འཕྱང་ཐབས་ལྟ་
 བུ་, ④ཆོ་གའི་མིང་མེ: ཆོས་ཀྱི་སྟུར་
 ཐབས། ། བཞོན་ཐབས། ། སྟོན་
 ཐབས། ། འབྲི་ཐབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 སྟེ།

ཐབས་ཅིག ལུན་ཅིག་གི་དོན་ཏེ:
 སྟོ་བ་ལ་ནམས་ཀྱིས་དགེ་ཆན་དང་་་་་
 ཐབས་ཅིག་རྟུ་རལ་ཚོལ་བྱས་ལྟ་བུ་
 འདི་ལ་ 'ཐབས་གཅིག' ཅེས་བྱུང་་་་་
 འདྲི་, །གཞན་
 འདྲི་

ཐམ་ག 'ཐམ་ག' ལི་འདྲི་ཚུལ་་་་་
ཐམ་ག མི་ནོར་པའི་རྟགས་དཔར་་་
 བྱེད་དང་དཔར་པའི་རྟགས་ཏེ: ལི་གེ་
 ཐམ་ག་ཅན། ། རྟ་ཐམ་ག་ཅན།
 ཐམས་ཀྱི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 སྟེ།

ཐམ་ཐམ (སྟན་ཆོག)གྲང་ནས་་་
 སོ་བཅའ་པའི་སྟེ་གྲང་ནས་སོ་་་
 ཐམ་ཐམ་བྱེད་ལྟ་བུ་
 སྟེ།

ཐམ་སྟོན བ་སྟོན་ཏུ་ 'ཐ་མི་སྟོན་མི'
 ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ་མེ, སྟོན་
 འགར་རིག་པ་འཛོམས་ཤིང་སྟོན་པ་་་
 སྟེ།

འགར་གསལ་པའི་དོན་ དཔེར་ན།
གཉིད་ཐམ་ཐོམ་ཙམ་ལོག།གཉིད་ཐ་
མེ་ཐོམ་མེ། བཞོ་ཐམ་ཐོམ་ཞིག་ལྷུང་།
ལྷུང་པ་ཐ་མེ་ཐོམ་མེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐམ་པ བརྒྱ་ཐུག་དང་བརྒྱ་ཐུག་རིལ་
པའི་དོན་ཉི། བརྒྱ་ཐམ་པ། ཉི་ཤུ་
ཐམ་པ། བརྒྱ་ཐམ་པ་ལྟ་བུ།

ཐམས བཙོན་དང་དོང་གི་བརྒྱ་རྒྱུང་
ལྟེ། ཐམས་ལྟ་བརྒྱུག་ལྟ་བུ།

ཐམས་ཅད ལང་ཆོག་ལྟེ། ལྷོ་བ་ལྟ་
པ་ཐམས་ཅད། དགོ་ཆུན་ཐམས་ཅད།
རྩ་ཆོར་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐར (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ལྷོ་ལ་
བའམ་ཤོར་པའི་དོན་ཉི། ཐར་ཐབས་
མེད་པའི་བྲག་འགག། བྲག་འགག་
ཅིག་ནས་ཐར། ཉེན་ཁ་ལས་ཐར།
ལྷག་ཁ་ནས་ཐར། བད་ལས་ཐར་ལྟ་
བུ། **【ཐར་མ】** བྱི་འགོ་ནད་འགོག་
པའི་རྩས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་ཉི། བྱིར་
གནག་གོར་ཐར་མ། ལྱིས་པ་ལྷུབ་
ཐར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐར་བ】**

1. ཉེན་ཁ་སྐྱོལ་ལས་སྒྲོལ་པའི་བྱ་
ལས་ལྱི་མིང་ལྟེ། བཅིངས་འགྲོལ་
དམག་གིས་དམ་ཆོང་བསྐྱར་ དམ་པོ་
སྒྲོལ་བྱུང་ཐར་བ་མེད་ལྟ་བུ། 2. ཆོས་

ཐུགས་ལྱི་ལྷན་མེད་པའི་གོ་འཕང་
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐར་བའི་གོ་འཕང་
ཡང་ཟེར། **【ཐར་ལམ】** བྱི་ཆོས་ལྷན་
ལྱིས་བཟད་པའི་ཐར་བའི་གོ་འཕང་
འཛོལ་བྱིད་ལྱི་ཐབས་ལམ་ལྱི་མིང་།

ཐར་ཐོར (རྒྱན་ཆོག) ལྷོ་ཤིང་
སྐགས་ལྷག་པ་མེན་པ་ལྟེ། ཤིང་ཐོང་
ཐར་ཐོར། བཞོ་ན་སྤྲ་ཐར་ཐོར་ཞིག་
ལས་མེད་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་ཐ་རེ་
ཐོར་རེ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་།

ཐར་རྒྱ གཞུང་རྒྱ་དང་ཐོར་རྒྱ་པའི་
རྒྱ་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ བཞོ་ཆོད་ལ་
ལིས་ལྷིས་བརྒྱ་གཞུམ་ནས་ལྷུམ་རྒྱུ་
བར་ཡོད། ཏུག་ཁ་ཆེ་ཞིང་ཆ་བ་ཏུག་
འདོན་བྱས་ཆེས་ལྷན་ལ་འབྱུག་ འདི་
ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆེ་བ་ལ་
ཐར་ཆེན་དང་རྒྱུང་བ་ལ་ཐར་རྒྱུང་
ཟེར།

ཐམ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ཐར་
ཐོང་པའི་དོན་ཉི། ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྟ་
ཐམ། ལྷག་ལྷུ་ས་འདི་ནས་ཐར་
ཐམ། ཁང་པའི་ནང་ལ་ཐམ།
གཞན་ཏུ་ཐམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐམ་**
ལྷུང་ཏུ】 བྱི་ཐད་ཀ་ཐད་སྐར་ལྱི་དོན་
ཉི། ཤིང་མེ་ཐམ་ལྷུང་ཏུ་འཕྱགས།

ཐལ་ཐུང་དུ་བརྟོན་ལྟ་བུ། ❶ (ཤོགས་
ཆོག) ཆོད་ལས་བཀལ་བའམ་ཆར་
བའི་དོན་ཏེ། བཞུག་ཏུ་ཅང་ནག་
ཐལ། | རྩེ་ཐལ། | ཆེ་ཐལ། | ཡིན་
པར་ཐལ་བ། | ཡིན་པར་ཐལ་བ། |
ཟས་ཐལ་ཆེ་བ་ལ་ཟ། | ཆར་ཐལ་ཆེ་
བ་འཇུང་མི་ཅུང་། | བཟས་ཐལ། |
སོང་ཐལ། | བཞུག་ཐལ་ལྟ་བུ།

❷ ‘ཐལ་བ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ།

❸ ‘ཐལ་མོ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ།

ཐལ་ག འཇུག་ཐུན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་ལྟེ། མིང་ཡོངས་རྒྱུགས་ལ་‘ཐལ་
ཀ་རྩེ་རྩེ’ ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘ཆོས་
མིང་ཆེ’ ཟེར་བ་དེ་ལ་རྩེ་ལ་འཛིན་པ་
བའང་ཡོད།

ཐལ་ཀར ལྟ་ཐུང་དུ་བཞུག་པའི་
ཐུང་པོ་ཆེ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། བཞུག་
དཀར་ཞིང་ལུས་པོངས་ཐུང་པོ་ཆེ་
གཞན་ལས་ཆེ་བ་ལ་ལ་མཆེ་བ་ཅུག་
ཡོད་པར་བཞུག་ཅིང་། ‘ཐུང་ཆེན་ཐལ་
ཀར་མཆེ་བ་ཅུག་ལྟན’ ཡང་ཟེར།

ཐལ་འཇུར ཤེས་ཟིན་པའི་བྱ་
དངོས་ཤིག་ལྟ་མཆོན་དུ་བཞོན་ནས་
དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱ་དངོས་
གཞན་ཤེས་པར་བྱེད་པའམ་པ་རོལ་

པས་ཐལ་ཐུངས་པའི་དོན་ཞིག་ལྟ་
མཆོན་དུ་བཞོན་ནས་དེ་དང་འགལ་
བའི་ལྟ་ལྟོས་ཞིག་ལ་དགག་པ་ཅུག་
པའི་གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་སྤྱི་འགྲོས་
ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐལ་འཇུར་ཞིག་ལ་
རྒྱུགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཆར་དགོས།
【ཐལ་འཇུར་བ】 རི་སངས་རྒྱས་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱུ་བ་མཐའི་ལ་
གྲུལ་ཞིག།

ཐལ་བ དངོས་རྩེས་མེར་འབར་རྩེས་
ལྟག་པའི་དངོས་པོ་དེའི་མིང་ལྟེ། ཤིང་
གི་ཐལ་བ། | ལྷུ་བའི་ཐལ་བ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་‘ཐལ་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཤིང་ཐལ། | ལྷུ་ཐལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཐལ་ལྟགས་】 རི་ཐལ་བ་
འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ལོ་བྱུང་གི་མིང་། 【ཐལ་
ཐུན་】 རི་དངོས་ལྟ་ཁོང་དུ་གཏོང་མི་
ཅུང་པའི་ཐུན་གྱི་རིགས་ཐུན་ཤིག་
དང་ལུས་ཤིག་གྲུས་པའི་ཐལ་བ་ཐུར་
བའི་ཐུན། 【ཐལ་མདོག་】 རི་མདོག་
ལྟ་པོའི་མིང་། 【ཐལ་ལྗོད་】 རི་ལྗོད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ཐལ་མོ ལག་པའི་ནང་རྩེས་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཐལ་མོ་དེ་བ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་
‘ཐལ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཐལ་མོ་

བན་བས་པའི་སྒྲ་ལ་ 'ཐལ་སྒྲ' ཟེར་"
པ་ལྟ་བུ། 【ཐལ་ལྟག】ནི་ལག་པའི་
རིས་ཀྱིས་རིག་པའམ་རིབ་པའི་བྱ་".....
པའི་མིང་ལྟེ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་
ལྟག་བརྒྱུ་པ་ལྟ་བུ།

ཐལ་ལེ (ཐུན་ཚིག) ①ཡ་ལོ་འབྲུ་
འབྲུག་མེད་པ་ལྟེ། ལམ་ཚེན་དང་ཐལ་
ལེ་བརྟན་འབྲུག་ལྟ་བུ། ②གཡོ་འབྲུལ་
ལྱུར་པ་ལྟེ། ས་རུལ་སྒྲ་ཐལ་ལེ་འཛུལ་
ལྟ་བུ།

ཐི་གུ 'ཐ་གུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐི་བ རི་བྱ་བྱག་རྩོད་ཀྱི་མིང་།

ཐི་བྱ 'ཐི་བྱ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐིག ①ཐག་པ་སྒྲ་མོའམ་སྒྲ་དྲ་པའི་.....
མིང་ལྟེ། ཐལ་ཐིག | རས་ཐིག |
གས་ཐིག | ཐག་ཐིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཐིག་སྒྲ་དྲ】ནི་ཐིག་འདེབས་བྱིད་ཀྱི་
ཐ་གུ་སྒྲ་མོའི་མིང་། ②ཚད་ཐིག་གམ་
ཐིག་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཚངས་ཐིག |
ལྱར་ཐིག | ལྷ་ཐིག | དྲང་ཐིག |
ཡི་གེ་ཐིག་ཤར་གཅིག | གཞུང་ཐིག |
ལྱར་ཐིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐིག་ཆ】ནི་
ཁང་པ་དང་ལོ་བྱད་སོགས་པ་རྩོ་སྒྲ་
བྱིད་པར་ཐིག་གདམ་ཚུལ་བཤད་པའི་
དཔེ་ཆའི་མིང་། 【ཐིག་ཤིང་】ནི་ཐིག་

འདེབས་བྱིད་ཀྱི་ལོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་
ལྟེ། ཐུ་སྒྲ་དྲ་ 'ཐི་ཆི' ཟེར་། ③(བྱིད་
འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧) ཚད་འཛིན་སྒྲ་
པའི་དོན་དེ། རང་ཚད་རང་གིས་ཐིག་
དགོས་ | རས་ར་ཚད་ཐིག་དགོས་ལྟ་
བུ། ④'ཐིག་ལེ' ཞེས་པའི་མིང་
མཐའ་བསྐྱུས་པ། ⑤'ཐིགས་' ལ་
ལྟེས་།

ཐིག་གུ 'ཐ་གུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐིག་ལེ ①ལྟག་གཐིག་སོགས་ཀྱི་པར་
པའི་ལྟེང་གི་རི་མོའི་མིང་། ②དེ་དང་
ནམ་པ་མཚུངས་པའི་མདོག་གི་མིང་
ལྟེ། ལྟག་ཐིག་ལེ་ཅན་ | རས་ལྟག་
ཐིག་ལེ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་
མཐའ་བསྐྱུས་ན་ 'ཐིག' ཅེས་འབྲི་.....
ཚིག་ལྟེ། དམར་ཐིག | བྱག་ཐིག |
ཤིབྱ་ཐིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ཡང་གི་འི་
གྲངས་གནས་སྟོང་པ་འཛིན་པའི་.....
རྟགས་ '0' འདིའི་མིང་ལྟེ། 'ལྱུར་
བཤོ་བར་སྟོང་ཐིག་ལེས་འཛིན་' ལྟ་
བུ། ④དཀྱིལ་སྟོང་གི་དོན་དེ། ལྟགས་
མཚེག་སྟོང་གི་ཐིག་ལེ་ | མན་དག་
སྟོང་གི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑤སྟེས་
པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་མི་ལྟེད་ཀྱི་མ་.....
བསྟེད་པའི་ས་རྩོད་ཀྱི་མིང་།

མར་འབབ་པའི་ནམ་པ་མེ། ཁ་བ་ཐུ་
ལུ་ལུ་བབས། | མེན་ཁའི་གིང་ལོ་ཐུ་
ལུ་ལུ་ཐོར་མ་ཐུ་།

ཐུ་ཐུམ གོང་ཐུའི་མིང་མེ། ཐུགས་ཀྱི་
ཐུ་ཐུམ་ཞེས་པ་མ་ཐུ་།

ཐུག ① (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༥)

〈༡〉མན་ཚུན་འབྲུད་པའི་དོན་དེ།
མ་ཐུ་རོ་ཐུག། ལམ་དུ་ཤོགས་སོ་་་་
བཟང་པོར་ཐུག་མ་ཐུ་། 〈༢〉སྒྲིབས་་་
པའི་དོན་དེ། ཐུ་ས་ནས་པེ་ཅིན་ལ་
ཐུག་པའི་བར་དུ། | མཐར་ཐུག་པ་
ཞེས་པ་མ་ཐུ་། ② (བྱིད་འབྲེལ་ལས་
ཚིག་༥) རེག་པའི་དོན་དེ། ལག་པས་
ཐུག། | ལག་པ་མི་གཙང་བས་ཟས་
ལ་མ་ཐུག་མ་ཐུ་། ③ ཐུགས་ཚུད་ཐེལ་
ཆེད་དུ་ཐུ་མ་ཐུས་པའི་དོན་ལུག་ལོ་་་་
ཐུགས་ཀྱི་མིང་མེ། གཡག་ཐུག། |
ཐུག་ཐུག་ཅེས་པ་མ་ཐུ་། ④ ‘ཐུག’
པ་ ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་པ་།

ཐུག་པ ཟས་ཐུག་པའི་མིང་མེ།
འབྲས་ཀྱི་ཐུག་པ། ཐུའི་ཐུག་པ་ཞེས་
པ་མ་ཐུ་། ཚིག་བཟུས་ན་ ‘ཐུག’
ཅེས་འབྲི་ཚིག་མེ། འབྲས་ཐུག།
ཐུ་ཐུག། | ག་ཐུག་ཅེས་པ་མ་ཐུ་།

ཐུགས ① མིང་རམ་ལེམས་ཀྱི་ཞེས་་་་

མེ། ཐུགས་དཔེས་པའི་རང་ནས་འབྲི་
ཚུར་བཀྲལ། | ཐུགས་ཀ——མིང་ཁ་
ཞེས་པ་མ་ཐུ་། 【ཐུགས་བཞེད་】

1. ཐུ་བ་རྒྱ་ཆེན་སོ་བཟུབ་འདོད་ཀྱི་་་
བསམ་པའི་མིང་མེ། གསར་བཞེད་
གན་རབས་ནམས་ཀྱི་མེས་རྒྱལ་འཛུལ་
ཐུན་བྱིད་པའི་ཐུགས་བཞེད་རྒྱ་ཆེན་སོ་
ནམས་མི་རབས་ཐུ་མ་ནམས་ཀྱིས་་་་་་
དངོས་ཐུ་བཟུབས་ནས་འབྲུབ་པར་་་་
བྱིད་དགོས་མ་ཐུ་། 2. ཐུ་བ་རྒྱ་ཆེན་
སོ་བཟུབ་པའི་མིང་མེ། མེད་པས་བཞེད་པའི་
དོན་དེ། རང་རེའི་མེས་རྒྱལ་འདི་ཐུ་
ཚིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྒྲོབས་
འཁྱོར་ཅན་ཞིག་དུ་འཛུགས་ཐུན་བྱིད་
པར་ཐུགས་བཞེད་མ་ཐུ་། 【ཐུགས་
དགོངས་】 བློ་བསམ་པ་དང་འབྲུན་་་་
པའི་ཞེས་། 【ཐུགས་རྗེ་ཆེ་】 བློ་གཞན་
ཀྱི་རོགས་རམ་ཐུས་པར་ཐུས་པ་བྱིད་་་
པའི་ཚིག་མེ། ‘བཀའ་དྲིན་ཆེ’ དང་
དོན་འདྲ། ② ‘གཏུག་1’ གི་སྐལ་
ཚིག་།

ཐུང (རྒྱན་ཚིག་) རིང་པོའི་ཐོག་ཐུ་་་
མེ། ཀ་ཐུང། | གཞུགས་ཐུང། |
མག་པ་ཐུང་ཐུང། | ཐུད་པ་ཐུང་པ། |
ཏུ་ཆོད་ཐུང་ཏུ་ཆོད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་

སྤང་བ ① 'ཐང་བ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་...

གཞན་ ② 'སྤང་' དང་དྲན་འདྲ་

སྤངས་ 'བཏུང་' གི་སྤྲུལ་ཆིག་**སྤྱད་** ① རྩེ་བ་དང་ཕྱི་ཚལ་གྱི་མཉེན་

ཕྱི་སྤྲུལ་གྱི་ནང་ལ་མར་བཞུགས་ནས་

བཞུགས་པའི་ཟས་གི་གཞི་ཡིང་ ②

'བཏུང་' གི་སྤྲུལ་ཆིག་

སྤྱན་ ① ཐེངས་གཅིག་ལ་ཟ་བའམ་.....

འཕྱང་བའི་ཚད་དེ་རྩ་སྤྱན་གཅིག་ |

ཟས་སྤྱན་གཅིག་ | སྤྱན་སྤྱན་གཅིག་

ཅས་པ་ལྟ་བུ་ ② དུས་སྤྱན་གཅིག་ལ་

ཆ་ཁ་ཤས་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག་གི་.....

ཡིང་ཞིང་། རྩེ་གི་སྤྱན་གཅིག་ | སྤྱན་

དང་པོ་ | སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱན་གཉིས་ |

གཉིད་སྤྱན་གཅིག་ཅས་པ་ལྟ་བུ་

【སྤྱན་མཚམས་】 1. ཉིན་མཚན་.....

གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་ཡིང་ 2. སྤྱོད་

ཀྱིས་ཀྱི་སྤྱན་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐབས་ཀྱི་

ཡིང་ 【སྤྱན་པ་】 རི་མཚན་མི་སྤང་བ་

ཕྱིད་མཁན་ཉི་ 'མེལ་ཆེ' ཡང་ཟེར་

③ བཏུ་མཁན་གྱི་མི་ཞིང་། རྣམས་སྤྱན་ |

ལྷ་སྤྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

སྤྱན་མིང་ ① མེར་གྱི་ཕྱོག་ཟླ་ཞིང་།

སྤྱན་མིང་ལ་དབང་བའི་ལམ་སྤྲུལ་ས་ |

སྤྱན་མིང་གི་དཔལ་འབྱུར་ | རིང་

གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་མིང་གི་བྱ་བ་ | རྒྱལ་

ཁབ་སྤྱན་མིང་གི་རྒྱ་མཚེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.....

བྱ་ ② ཕྱིད་པར་བའི་ཕྱག་ཟླ་ཞིང་། ཟླ་

མེས་དྲན་གོ་བ་ནི་མི་ཀུན་གྱི་སྤྱན་མིང་

གི་ཕྱིད་ཆོས་རིང་ལྟ་བུ་

སྤྱང་ ① (ལས་ཆིག་ཞེས་པ་སྤྱན་པ་)

ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བའི་

མཁར་སྤྱར་ན་ལས་དེ་ཉིད་འཕྱུང་བའི་

གདང་ཚད་ཡོད་པའི་དྲན་ཉི་ ར་ཆོས་

ལས་འགན་ལེགས་པར་འཕྱུང་སྤྱང་ |

དཔེ་ཆ་འདི་དུས་ནམ་ཞིག་པར་སྤྱན་

ཕྱིད་སྤྱང་ | ཕྱི་འདེགས་ཚལ་སྤྱང་

པས་ཕྱགས་གཏུན་རྒྱ་མ་སྤྱང་བརྒྱ་.....

ཕྱག་ཡར་འཕྱོག་སྤྱང་ | རྒྱ་མ་བཞི་

བརྒྱ་ཕྱག་ཡར་འཕྱོག་སྤྱང་བའི་ཚལ་

སྤྱང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② (ཕྱིད་

འབྲེལ་ལས་ཆིག་) ཡིང་རྒྱང་གི་.....

མཁར་སྤྱར་ན་དེ་ལས་རྒྱལ་བའམ་.....

བཟོད་བསྤྱན་ཡོད་པའི་དྲན་ཉི་ ཟླང་

པ་ཆེ་ཡིས་ཕྱག་ཀྱང་སྤྱང་ | བྱ་དཔལ་

པས་ནགས་ཚོངས་ཕྱག་ཀྱང་སྤྱང་ |

སྤྱང་འདིས་ཆེ་སྤྱང་ | དཀའ་སྤྱང་སྤྱང་

བའི་མི་ | མི་དཀའ་སྤྱང་ཅན་ | ས་མཚོ་

ལའི་མིས་གྲང་དར་སྤྱང་ལྟ་བུ་ 【སྤྱང་

ཚོད། རི་ཉམ་ཐག་ལ་བརྟམ་སྒྲིང་བྱེད་
པའི་བྱ་སྒྲིང་གི་མིང་ཟེ། གཞན་ལ་
ཐུབ་ཚོད་མ་བྱེད་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ 'ཐུབ་
ཚོད' ཅེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ❶ 'ཐུབ་
པ' ལ་སྟོན།

ཐུབ་པ ❶ ལངས་རྒྱས་ཚོས་ཕྱགས་...
པས་ཐུག་ཐུབ་པ་ལ་ 'ཐུབ་པ' ཟེར་བ་
ཡོད། ཚིག་བརྒྱས་ན་ 'ཐུབ' ཅེས་འབྲི་
ཚིག། 【ཐུབ་བརྟམ་ན་རི་ལངས་རྒྱས་
ཚོས་ཕྱགས་གྱི་མིང་ལ་ཐུབ་བརྟམ་.....
ཡང་ཟེར། ❷ 'ཐུབ' དང་དོན་འདྲ།

ཐུམ ❶ དངོས་རྩམ་གྱི་ཕྱི་གཏོགས་གྱི་
མིང་ཟེ། དཔེ་ཐུམ། | རས་ཐུམ། | ཀོ་
ཐུམ། | བོག་ཐུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❷ ཐུམ་གྱིས་བརྟམས་པའི་དངོས་རྩམ་
གྱི་མིང་ཟེ། ཀ་ར་བོག་ཐུམ་གཅིག་|
ཐུང་ལྷ་ཐུམ་པོ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུམས 'བརྟམ' གྱི་སྐྱལ་ཚིག།

ཐུར ❶ ལ་ཡི་ཐོག་ཟེ། ལམ་ལ་ཐུར་
ཆེ། ལམ་ཆུ་ཐུར་དུ་འགོ། ཐུར་ཐུང་ལ་
དུ་བ་མི་འགོ། | ལ་རི་བཀལ་ན་ཐུར་
རི་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ལྷག་མ་ཕ་
མོའི་མིང་ཟེ། བྱིང་ཐུར་| ལྷགས་
ཐུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ 'ཐུར་མ་'
ཞེས་པའི་ཚིག་བརྒྱས་པ། ❹ རྒྱུན་གྱི་

ཐོག་ཟེ། མགོ་ཐུར་དུ་བརྟམ་ལྟ་བུ།

ཐུར་བྱ 'ཐོ་བྱ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཐུར་མ ❶ རས་ལེན་བྱེད་གྱི་དབྱེ་གྱི་
ཕ་མོའི་མིང་ཟེ། ལྷག་པའི་ཐུར་མ། |
པ་མོའི་ཐུར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བོད་
གྱི་ཐུན་གཞུང་དུ་གཅོག་ཁབ་གྱི་མིང་...
ལ་ཐུར་མ་ཟེར། ❸ ཚིག་བརྒྱས་ན་
'ཐུར' ཞེས་འབྲི་ཚིག་ཟེ། རངས་
ཐུར་| གམེར་ཐུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུལ ❶ (རྒྱན་ཚིག) ལྷས་རི་གསལ་...
བར་བརྒྱལས་པའི་དོན་ཏེ། རྟེན་ལྷུ་མ་
བརྟེན་ཐུར་རྟེན་ལྷུ་མ་གྱི་རི་མ་ཐུལ་ལྟ་བུ།

【ཐུལ་ལེ】 རི་རི་མ་སྒོ་ཐུར་དུ་བྱོ་བའི་
དོན་ཏེ། ལྷན་རི་ཐུལ་ལེ་འོངས་ལྟ་བུ།

❷ 'ཐུལ་བ' ཞེས་པའི་ཚིག་བརྒྱས་
པ། ❸ 'བརྟལ' གྱི་སྐྱལ་ཚིག། ❹
'འཐུལ' གྱི་འདས་པ།

ཐུལ་བ ཐུ་བྱང་མེད་པའི་ལཱ་བའང་...
ཉལ་གོས་གྱི་མིང་ཟེ། དགས་པའི་ཐུལ་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱས་ན་
'ཐུལ' ཞེས་འབྲི་ཚིག་ཟེ། དགས་
ཐུལ་| ཉལ་ཐུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུས 'བརྟལ' ཡི་སྐྱལ་ཚིག།

ཐེ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༼) ཁོངས་ཐུ་
གཏོགས་པའང་འདྲས་པའི་དོན་ཏེ།

ང་མ་ཐེ་བར་མི་ལྷ་ཡོད། ལྷ་ཡང་
གཙན་གཙན་ལ་ཐེ་ལྷ་བྱ། 【ཐེ་
གཉོགས།】 རི་ཁ་ཐེ་སྒྲོ་ཐེ་འཕ་བཀག་
འགོག་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་
གཞན་གྱི་ནང་སྤྱོད་ལ་ཐེ་གཉོགས་བྱེད་
མི་ཅུང་ལྷ་བྱ།

ཐཱ་ཤི། ཨ་སྒྲག་སྒྲགས་སྒྲག་ཆགས་ཀྱི་
 རི་རང་དང་རྩང་མགོ་འབྲེལ་ཡུལ་སྒྲི་
 རྒྱུ་ལ་བརྟན་པོ་བྱེད་པས་རྩི་བྱུང་།
 བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིན་ཅིང་། རྩུང་བྱུང་ཀྱི་དོན་
 ལ་འདྲ་འབྱུག་ཞེས་ རྩུང་ཐཱ་ཤི་ཞེས་
 རྩུང་།

ਵੈ.ਕੋ.ਕ. ਕੋ.ਕੋ.ਕ. ਸੁ.ਸ. ਕੁ.ਕ. ਕੁ.ਕ.

1950-1951

ཕྱི་ལ་གཞན་ ③ 'ཐིག་པ་' ལ་
ཐྱི་ལ་

ཐེག་པ་ ༡ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་པོ་)
བཟོད་པ་ལས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་ཀློང་།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

འདི་ནི་ཁ་སྐད་ཀྱི་‘ཐུག་’ དང་དེ་ནི་……

འདྲ་བའི་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མཛེས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་
འདྲེན་པ་ལྟར་ལྷོ་མཛོད་ཀྱི་མཛེས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་

ཐེག་པ་པ་ཞེས་པ། ཐེག་པ་ལྷ་པ་ལྟ།
པ་ལྷ་པ་ལྟ་པ། ལྷ་པ་ལྟ་པ་ལྟ་པ།

ལུགས་ཀྱི་པདྨ་མེ, མོས་ལུགས་ཀྱི་

_____ 9.2 _____ 4.2 _____

‘ཐེངས་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཐེང་ ① (ཐེང་ཐེང་ལས་ཚིག་༥) ལྟ་
བ་སྟགས་རལ་བ་ལྟེ། ཐེ་ཐེང་ནས་
ལྟན་པ་བསྟན་ལྟ་བུ། ② (ཐུན་ཚིག་)
རལ་བའི་ནམ་པ་ལྟེ། ཐེ་ཐེང་པོ།
ཤོག་བུ་ཐེང་པོ། རས་ཐེང་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། ③ (བསྟན་ཚིག་) ལམ་བུ་ཐེང་
བའམ་གཅེས་ལྟས་མི་ཐེང་པའི་དོན་
ཏེ། ཐེང་ལ་ཐོར། ཐེང་ལ་འཕངས་
ལྟ་བུ། ④ ལུལ་སྐད་ལ་ལར་གཙན་
གཙན་གྱིས་བསྟན་པའི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་
གི་རོལ་‘ཐེང་’ ཐེར་བའང་ཡོད་.

⑤ ‘དེད་’ གྱི་ཚུལ་ཚིག་.

ཐེན་ (ཐེང་ཐེང་ལས་ཚིག་༥) བཙུ་
བུང་ཆེ་བའམ་ཆགས་ཞེན་ཆེ་བའི་
དོན་ཏེ། མིང་གིང་པན་ཚུན་ཐེན།
གཞེན་ལ་ཐེན། དག་ལ་ཐང་ཞིང་
གཞེན་ལ་ཐེན་ལྟ་བུ།

ཐེབ་ ‘ཐེབ་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཐེབ་ཅེ ཐེར་མ་ཚུང་བུའི་མིང་ལྟེ།
ཐངས་ཀྱི་ཐེབ་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེབས་ ① (ཐེང་ཐེང་ལས་ཚིག་༥)
ཐོག་བའམ་འགོས་པ་ལྟེ། ལུས་ལ་ནད་
གྱིས་མ་ཐེབས། ཁྱི་བ་ལ་ལན་ཐེབས་
སོང། ལན་བཅུ་བ་བུང་མ་ཐེབས་ལྟ་

བུ།

ཐེབས་ ② ལོ་བུད་བཙན་པོ་ཐེང་
ཐུང་གྱི་མིང་ལྟེ། ཅག་ཅེ་ལ་ཐེབས་
འཛག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ལུས་ལུན་
ཐུང་ཐུང་གི་མིང་ལྟེ། ཐེབས་ཅིག་ལ་བུ་
ཐུམ་བཙེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེམ་ ① ‘ཐེམས་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

② ‘ཐེམ་པ་’ ལི་ཚིག་བསྟན་པ་.

ཐེམ་པ་ དབྱིབས་འབྱར་བུ་ཐོན་པའི་
ཞེགས་བུ་ལྟ་བུའི་མིང་ལྟེ། ཐེམ་ཐེམ་
པ། དུག་གི་ཐེམ་པ། དུག་ཐེམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཐེམ་སྐས་] ཅི་ལ་ཐོ་
སར་འགོ་ཐེང་གྱི་ཐེར་ཐུང་གཅིག་
ལས་གཅིག་ལ་ཐོ་བའི་ཞེགས་བུའི་མིང་
ལྟེ། ཁང་པའི་ཐེམ་སྐས། ཐེམ་སྐས་
ལ་འཛིག་ལྟ་བུ། [མིང་.

ཐེམ་ལིག་ ཐེམ་གངས་ཀྱི་ཐོ་ལིག་གི་

ཐེམས་ (ཐེང་ཐེང་ལས་ཚིག་༥)

ཐོབ་པ་ལྟེ། མིང་ཚོག་དགུ་མི་གསུམ་ལ་
བཞོས་ན་མི་རེ་ལ་གསུམ་རེ་ཐེམས།
སྐལ་ཐེམས། དེ་མི་མི་ལ་འབྱུ་ཅི་
ཅམ་ཐེམས་ལྟ་བུ།

ཐེར་ ① ཐུགས་ཀྱི་ལྟ་རིས་ཀྱི་ཐུ་ཐེང་
བའམ་ཐུ་བུང་མ་དེའི་མིང་ལྟེ། ཐེར་
བུག། བགས་པའི་ཐེར་བསྟན་ལྟ་

མི་འདྲ་མཉམ་ན་ཤར་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་མི་ཚོགས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ལག་ལ་བརྒྱུད་
 བའམ་ལུས་ལ་བཅུངས་པ་ལྟེ། ལག་
 ལ་རལ་གྱི་ཚོགས་པའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། (ག) ཡོད་པའམ་སྤྱི་ཡོད་
 པ་ལྟེ། ལུ་ལ་གཤོག་གྱི་ཚོགས་ |
 སིལ་རྩོད་ལ་སིལ་རྟོག་ཚོགས་ལྟ་བུ།
 (ང) ཆགས་ཞེན་བྱེད་པ་ལྟེ། ལུ་ལ་
 ལ་ཞེ་ཚོགས་ | སེམས་ལ་བྱ་བྱུག་.....
 ཚོགས་ལྟ་བུ། (ཅ) བགས་འགྲོག་
 སྒྲིལ་རྟེན་རྟེ། རྩོད་མངས་ལ་ཞུམས་
 འདེགས་ལྟ་བུ་རྟེན་ཚོགས་པ་ཡིད་.....
 བར་སྒྲིལ་འདྲིན་ལྟེ། | བར་རྟེན་
 ཚོགས་པ་ཡིད་པར་བཤད་ | བཏམ་
 བཤད་ན་སྐད་ཆ་ཚོགས་པ་ཡིད་ཅེས་
 པ་ཚོགས་ལྟ་བུ། ❶ 'བཏག་' སྒྲིལ་
 ཆེག། ❷ 'བཏྲག་' སྒྲིལ་ཆེག།
 ❸ 'བཏགས་' ལ་སྒྲིལ། ❹ 'གདག་'
 སྒྲིལ་ཆེག།

ཚོང་ ❶ ཞིང་ཚོང་བྱེད་ཀྱི་ཁལ་ཅེས་.....
 སིང་ལུ་གཉེན་སིང་ལ་སྒྲིལ་པ་དེས་.....
 མིང་ལ་བཤོལ་མདའ་ཟེར་, བཤོལ་
 མདའི་ཕྱི་ལ་སྒྱུད་ཡོད་པའི་སིང་ལྟག་...
 པོ་བྱེན་འཕྲུང་དེས་མིང་ལ་བཤོལ་.....
 ཟེར་, བཤོལ་གྱི་མར་ཕྱི་ལ་ལྷག་

པའི་ཕྱི་རྒྱུ་པོ་དེ་ལ་ཚོང་ཟེར།
【ཚོང་ཚོགས་】 1. ཚོང་གི་ཕྱི་ལ་སྒྱུད་
 ཡོད་པའི་ཚོགས་ལྟར་གསུམ་པ་དེས་...
 མིང་ 2. འཕྲུད་འཕྲིན་འཕུལ་འཁོར་
 གྱི་ལ་སྒྲིག་སྐབས་ས་ནང་ལ་ལྷག་.....
 པའི་ཕྱི་ལག་དེས་མིང་། **【ཚོང་བཤོལ་】**
 བཤོལ་གྱི་མར་ཕྱི། ❶ 'ཚོང་ག་'
 ལ་སྒྲིལ། ❷ 'ཚོང་བ' ཞེས་པའི་ཆེག་
 བཤུས་པ་

ཚོང་སྐལ་ ཚོ་ཚོགས་ཚིང་བར་ཞིང་
 བདག་གིས་ཞིང་པ་ལ་བཟུ་གཞིན་.....
 ལུས་པའི་ས་ཞིང་གི་བོགས་ཀྱི་མིང་ལ་
 ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ 'ཚོང་སྐལ་' ཡང་.....
 ཟེར།

ཚོང་ག་ ❶ མི་ཚོགས་ཀྱི་དཔུང་བ་...
 གཞེས་ཀྱི་མདུན་པར་གྱི་མིང་ལྟེ། ལག་
 སྒྲིལ་གྱི་ཚོང་ག་ནས་ལ་འདྲིན་ལྟ་བུ། ཆེག་
 བཤུས་ན་ 'ཚོང་' ཞེས་འབྲི་ཆེག་ལྟེ།
 དབང་པོ་ཚོང་འདྲིན་ | ཚོ་ཚོང་ཞིང་
 ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ལུལ་སྐད་ལ་
 ལར་ག་པོ་ཀྱི་མིང་ལ་ཚོང་ག་' ཟེར།

ཚོང་བ སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་
 ཆད་ལས་འདས་སིང་དར་མའི་ཆད་ལ་
 ལ་བཤེམས་པ་ལྟེ། ལུག་ཚོང་བ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ཆེག་བཤུས་ན་ 'ཚོང་' ཞེས་

འཕྱི་ཚེས་མེ་ ཐོང་བ་དང་འཚོར་མོ་
ལ་ཐོང་འཚོར་ཐོང་བ་ལྟ་བུ།

ཐོངས་ ① ‘གཏོང་’ གི་སྒྲུལ་ཚིག། ②
‘འདྲིང་’ གི་སྒྲུལ་ཚིག།

ཐོན་ ① ཐོན་བ་མེ་གནད་རིམ་གྱི་མིག་
འབྲས་ཡན་གྱི་མིང་། དཔེར་ན་ ཐོན་
ཁིབས་ | ཐོན་པའི་གཉེར་མ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། **【ཐོན་སྒྲུབ་】** དང་**【ཐོན་**
གཏུགས་】 གི་དངོས་སྒྲུབ་པའི་དོན་
② ཐོན་ཏུ་མ་གྱི་མིང་མེ་ ཐོན་ཏུ་ཐོན་
བ་ | ཐོན་ཐོན་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ③
‘གཏོང་’ གི་སྒྲུལ་ཚིག།

ཐོན་ཀླུ་ ① གོ་གནས་རིམ་བ་ལས་
བརྒྱུ་ནས་ཡར་འཕར་པའི་ལས་དོན་
གྱི་མིང་མེ་ དཔེར་ན་དཔོན་ཐོན་ཀླུ་
བ་ | གོ་གནས་ཐོན་ཀླུ་བྱས་ | ལེ་
བྱང་ཞིག་ཐོན་ཀྱང་དུ་ཐོན་ཀླུ་བྱས་
ལྟ་བུ། ② ལངས་སྒྲུབ་ཚོས་ལྷགས་གྱི་གོ་
འཕར་གི་རིམ་བ་ལས་བརྒྱུ་ནས་གོ་
འཕར་གོང་ལ་ཐོབ་པའི་དོན་

ཐོན་མེ་ཐོང་ ① ཏུང་གི་རིགས་ཞིག་
ཡིན་པར་བཤད་ ② རྫོང་ལ་མཚོག་ཏུ་
སྒྱར་པའི་སྒྲུབ་ཐོན་ཚོག་པའི་རྫོང་རིགས་
ཞིག་

ཐོན་ལེ་ཐོང་ རྒྱ་སྐད་ཏུ་ ‘ཏེ་ལེས་’

ཏེ་ ཐོང་བའི་རྫོང་ཡིང་།

ཐོན་ ① (ཐོན་ཐོན་ལས་ཚིག་འདས་
བ)(ཀ)ནང་ནས་ཐོན་ལ་བྱུང་བ་མེ་
ནང་ནས་སྐོམ་ཐོན་| ཐོན་ཐོན་ལྟ་བུ།
【འཐོན་】 གི་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ་
མེ་ སྐོམ་འཐོན་ཁ་ | ཐོན་ཐོན་ཁ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། (ཁ) ཐོན་པས་པའི་དོན་
ཏེ་ ལུལ་ལ་ཐོན་| ལོ་གསར་འཐོན་ཁ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། (ག) ཐོན་འབྲས་སྒྱུར་
པའི་དོན་ཏེ་ གཉེར་ཁ་བརྒྱུ་ནས་
གཉེར་རྫོང་ལྟ་བུ། **【ཐོན་སྒྱུར་】** གི་
མིའི་རིགས་ཀྱིས་ལོ་བྱུང་བའོལ་ནས་
ལའོ་པའི་དངོས་རིམ་བསྐྱར་པའི་ལས་
ཀའི་བྱ་རིམ་གྱི་མིང་མེ་ ཞིང་ལས་
ཐོན་སྒྱུར་ | བརྫོགས་ཐོན་སྒྱུར་ |
སྒྲུགས་ལས་ཐོན་སྒྱུར་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
【ཐོན་སྒྱུར་སྒྲུབས་ལྷགས་】 གི་ཐོན་
སྒྱུར་ལོ་བྱུང་དང་ཐོན་སྒྱུར་སྒྲུ་ཆ་ ཐོན་
སྒྱུར་གྱི་ཉམས་སྒྱུར་དང་ཉམས་ཅེས་
ངས་ཅན་ལོང་པའི་མི་རྒྱལ་གྱི་སྒྱུ་
མིང་ཡིན་ཞིང་ དལ་ཚལ་བྱུང་ལ་ཐན་
གྱི་མང་ཚོགས་ཀྱི་མིའི་རིགས་གྱི་སྒྱུ་
ཚོགས་དང་སྒྲུབ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་
སྐབས་རིམ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཐོན་སྒྱུར་
སྒྲུབས་ལྷགས་གྱི་གཞི་ཆ་ཡིན་ **【ཐོན་**

ཐོན་འབྲེལ་བ། རྟེན་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཆའི་
 རྒྱ་ཆེགས་ཀྱི་ཐོན་ཐོན་ཀྱི་རིམ་ནང་དུ་
 མི་རྣམས་ཀྱི་བར་ལ་ཆགས་པའི་.....
 འབྲེལ་བའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་
 ལ་ཐོན་ཐོན་རྒྱ་ཆ་དབང་བའི་ལམ་.....
 ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། གྲུལ་རིམ་དང་
 རྒྱ་ཆེགས་ཀྱི་ཆེགས་ཁག་སོ་སོའི་ཐོན་
 ཐོན་ནང་གི་གོ་གནས་དང་ལན་ཚུན་
 བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་། ཐོན་ཐོན་ཀྱི་ལམ་པའི་
 དངོས་རྒྱུ་ལ་གོ་བཤམ་ཐོན་པའི་རྣམ་
 པ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད། 【ཐོན་ཐོན་ཀྱི་
 རྣམ་པ།】 རྟེན་མི་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་རྒྱུ་
 ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ཐོན་ཐོན་ཀྱི་ཕྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཞི། དེའི་ནང་ལ་ཐོན་ཐོན་ལྟོབས་
 ལྱུ་ཀྱི་ཐོན་དང་ཐོན་ཐོན་འབྲེལ་བའི་
 རྒྱ་ཆེགས་གཞིས་ག་འབྲེལ་ཡོད། དེ་ནི་
 ཐོན་ཐོན་ལྟོབས་ཀྱི་གས་དང་ཐོན་ཐོན་
 འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཆ་ཀྱི་གཞིས་ལྟར་.....
 ཅིག་ཡིན། རྒྱ་ཆེན་ལམ་ལྱུ་ཀྱི་རྟེན་པོ་ནི་
 ཐོན་ཐོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་རག་ལས་ཡོད།
 (ང) ཐོན་ཐོན་ཀྱི་ལམ་པའི་དོན་དེ།
 ལྷལ་ཐོན་དངོས་རྒྱུ་། གཞིར་ཐོན་
 དངོས་རྒྱུ་། རྒྱ་ཆ་ཐོན་དངོས་རྒྱུ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ① ‘བཅོམ་’ ཀྱི་རྒྱལ་
 ཆེག་ ② ཐོན་ཀྱི་རྒྱལ་གྱི་གས་ལམ་

ལྷལ་གཅིང་པོའི་རྒྱ་ཆེགས་ཀྱི་ཐོན་རྣམ་
 ཞིག་གི་མིང་ཞི། དེ་ནི་ཐོན་དངོས་
 ཐོན་མིའི་འབྲེལ་བ་ལྷལ་ཡིན་པར་.....
 བཤད།

ཐོན་ཀྱི་ དངོས་རྒྱུ་གཞིར་རྒྱུ་ཆ་ལྷལ་
 བར་ཞེས་པའི་ལྷལ་བུ།

ཐོབ (ཐོན་ཐོན་ལས་ཆེག་འདས་པ)

● ལག་ལ་འོངས་པ་ཞི། དལ་རྒྱལ་མང་
 པོ་ལྷལ་ནས་སྐལ་བ་མང་པོ་ཐོབ་ལྟ་
 བུ། 【འཛོམ་】 རྟེན་མི་རྣམས་པ་དང་ད་
 ལྟ་པ་ཞི། ད་ལྟ་སྐལ་བ་མང་པོ་འཛོམ་
 རྒྱ་ལྟ། | སྐལ་བ་འཛོམ་ལམ་ན་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ① ཐོབ་པའི་དོན་དེ། རྒྱལ་
 ལ་ཐོབ་ལྟ་བུ། ② ཐོབ་པ་དང་འཛོམ་
 པའི་དོན་དེ། ཡི་གེའི་ཐོབ་ཐང་།
 རྒྱུ་ཆེགས་ལ་མཐར་ཐུ་ཡིག་འཛོམ་.....
 ལྟ་བུ། 【ཐོབ་ཐང་】 1. ཡི་གེའི་ཐོབ་
 ཐང་ 2. རྒྱ་ཆེགས་ཐོག་དང་ཐོབ་པ་
 ཐུགས་ཐོག་གི་མིའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་.....
 ཞི། མི་དམངས་འབྲེལ་མིའི་ཐོབ་ཐང་།
 ཅུང་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཐོབ་དོན་】 1. སྐལ་བར་ཐོབ་པའི་
 རྒྱ་ཆོར་ 2. རྒྱུ་ཆེགས་ཀྱི་བཅོམ་
 ཐབས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་ཐོབ་པའི་.....
 གྲངས་ཀའི་མིང་ཞི། གཞིས་ཀྱིས་

བཟུང་བཟོས་པའི་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 ག་ནི་བཟོས་པའི་མཐུན་པ་མཐུན་པ་ ● མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པའི་དོན་ནི་ 'ན་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་ མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་ | མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་.....

མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 'མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་
 མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་མཐུན་པ་

འ

སྒྲིག་སྒྲིག་ ལྷ་མ་གྱི་ལྷ་སྐད་རིག་པ་ལྟ་
མིག་།

མཐ

མཐའ་ ལུས་སྐད་ཀྱི་བད་ཆིང་།

【མཐའ་གོས་】ནི་ལུས་སྐད་དུ་སྒྱུར་
རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི་མིང་།

མཐའ་ ① དཀྱིལ་གྱི་རྒྱུག་ཁྲ་མེ་

ནགས་མཐའ་ | མཆོ་མཐའ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་། 【མཐའ་ལྷན་】ནི་མཐའ་མེད་
པའི་དོན་དེ་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
མཐའ་ལྷན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མཐའ་
འཁོབ་】 1. རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གམ་ལུལ་
ལྟ་ཞིག་གི་མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་ས་ཆའི་
མིང་། 2. རིག་གནས་སོགས་རྗེས་སུ་
ལུས་པའི་ས་ཆའི་མིང་། 【མཐའ་བྱ་
ནི་ལུལ་ཁམས་དང་ར་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་
སྒྱུར་གྱི་མཆོམས་དེ་། མངའ་ཁོངས་ཀྱི་
མཐའ་བྱ་ཆེ་ | བརྗོད་ཀྱི་མཐའ་བྱ་
ཡངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མཐའ་
ཆགས་】ནི་ལྟ་བུ་པའི་མཐའ་བཞུགས་
ནས་བཅོམས་པའི་ཁག་གི་མིང་མེ་།
ལྟ་བུ་བཞུགས་ནས་མཐའ་ཆགས་ལུས་

ལྟ་བུ་། འདི་ལ་ལུལ་སྐད་ལ་ལར་‘ཁ’
ཆགས་ཟེར་བའང་མིན་། 【མཐའ་
གཅིག་དུ་】ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་དོན་
དེ་། མཐའ་གཅིག་དུ་བདེན་པར་ཐག་
བཅད་ལྟ་བུ་། 【མཐའ་གཉིས་】 1. ཡ་
མཐའ་དང་མ་མཐའ་གཉིས་དེ་།

ཡོངས་སྒྱུར་མཐའ་གཉིས་ལ་མ་སྐད་བ་
(འབྲིང་ཅམ་)ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 2. ཏག་
མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་གཉིས་ལ་ལྟ་བུ་
མཐའ་གཉིས་ཟེར་བའི་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་།

【མཐའ་རྟེན་】ནི་བོད་ཡིག་གི་རྗེས་
འཁྲུག་གི་མིང་གཞན་། 【མཐའ་བྲལ་
ནི་མཐའ་མེད་པའི་དོན་དེ་། མཐའ་
བྲལ་ནས་མཁའི་དབྱིངས་སུ་སྐར་
ཆོགས་དགུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མཐའ་
ཆར་】ནི་རས་སོགས་ཐགས་སུ་བསྐྱར་
པའི་དཔེ་རྒྱུ་ཀྱི་མཐའི་སྐད་པའི་
མིང་། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་འདི་ལ་‘ཁ’
ཆར་ཡང་ཟེར་། 【མཐའ་ཡས་】ནི་
བྲམས་ཆད་སོགས་དཔག་དུ་མེད་པའི་
དོན་དེ་། རྒྱ་སྐད་མཐའ་ཡས་པའི་
དབྱུས་ནས་སྒྱུར་དུག་རིས་འཛིན་སྐབ་
ལྟ་བུ་། ② མཁྲུག་རྒྱུགས་པའི་མཆོམས་
ཀྱི་མིང་མེ་། ཆོ་མཐའ་ | ཏུས་མཐའ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མཐའ་འཁྲུག་】 རི་
 རྒྱལ་པ་ལྟ་བུ་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་
 རྒྱུང་མཐའ་འཁྲུག་པ། ལུ་བ་མཐའ་
 འཁྲུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མཐའ་
 དཔྱད་】 རི་ལྟ་ཚུལ་དང་བཤད་ཚུལ་།
 རྒྱལ་པ་རིགས་པའི་བདེན་དཔང་བྱས་
 ར་ཚུན་པའི་ཚུལ་དང་བཤད་བཅས་
 གྱི་མིང་། ❶ རི་འཁྲུག་གྱི་མིང་ཞིང་།
 ཁང་མཐའ་། གྲོང་ཆེར་གྱི་མཐའ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【མཐའ་སྐྱོར་】 རི་ཉི་
 འདམས་གྱི་འཁྲུག་ལྟ་བུ་ཞིང་།
 དཔེར་ན། ཞི་བའི་མཐའ་སྐྱོར་ལ་
 རྒྱུང་པ་འཁྲུགས་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ❶ 'མཐའ་མ' ཞེས་པའི་ཚིག་བརྒྱུས་

པ་ལྟ་བུ།
 མཐའ་ ❶ མཐའ་ལྟ་ཞེས་པའི་'ལྟ་'
 ཡིག་བརྒྱུས་པ། མཐའ་མཐུག་གི་
 དོན་ཏེ། བཟང་བའི་མཐའ་ལྟ་།
 མཐའ་པའི་མཐའ་ལྟ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 【མཐའ་གཞུགས་ན་】 རི་ཁྲུངས་དག་
 པ་ཞེས་གིས་བདེན་དཔང་བྱས་ན་།
 ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། མཐའ་གཞུགས་
 ར་བདེན་ན་མཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【མཐའ་ཕྱིན་】 1. ཞེས་ཡོད་གྱི་ཚད་
 རྒྱུང་ཁང་གིས་གཏན་ཁེལ་བྱས་པའི་
 ཚད་ལ་བསྐྱེདས་པ་ཞིང་། རྒྱལ་རྒྱུང་
 མཐའ་ཕྱིན་། རྒྱལ་གྱི་ཚུན་མི་མཐའ་
 ཕྱིན་པའི་རྒྱལ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2.
 རི་ཁྲུངས་དག་ལ་མཐའ་ཕྱིན་པའི་རྒྱལ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཟེར་པའི་ཕྱི་ཤིང་གི་ལོ་མ་རྒྱུ་ཐུང་སྤངས་
པའི་ནང་དུ་རྩོམ་ལ་བཅུ་པ་ནས་བཞུགས་
པའི་ཆོན་མེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

【མཐིང་ག】ནི་གནས་མདོག་ལྟ་བུའི་
མདོག་མེན་པོའི་མིང་། 【མཐིང་རྒྱལ】
ནི་རྩོམ་ལ་འབྲེལ་པའི་གཏེར་རྩི་……
མིང་། ②གནས་མདོག་དང་འདྲ་པའི་
མེ་པས་དངས་ཀྱི་མིང་།

མཐིང་རིལ ①རྒྱ་མདུད་དུ་‘ཉི་ཤུག་’
ཟེར་པའི་རྒྱ་བྱ་ཞིག་གི་མིང་། ②མདོ་
དབུས་མཐོ་མཐོང་གི་ན་རང་ན་ཡོད་……
པའི་ཁྱུ་བྱ་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་ ལྷལ་མཐོང་
དུ་‘མཐིང་རིལ་ལྱ་མོ་’ཟེར་།

མཐིལ ①རྒྱུང་པ་ལྟ་རྟོག་ལ་རེག་……
པའི་ཁག་དང་ལག་པའི་ནང་རྩལ་ཀྱི་
མིང་ཞེ་ རྒྱུང་པའི་མཐིལ་ | ལག་
པའི་མཐིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②དབྱིབས་
དམར་ལུང་ལ་རྩལ་ཀྱི་མིང་ཞེ་ ལྷུང་
པའི་མཐིལ་ | ལྷོག་མོའི་མཐིལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③གནད་དམ་གལ་ཆེ་པའི་
མིང་ཞེ་ གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཐིལ་
ཆོགས་པ་ | གཞུང་དོན་མཐིལ་ལྱེན་……
པ་ཞིག་གིས་ | རྒྱན་གཏམ་ཀྱི་མཐིལ་
རྩལ་དགོས་ལྟ་བུ། ④ལྷལ་ལྱུང་དབུས་
ཀྱི་དོན་ཉེ་ བོད་ལྷལ་ཀྱི་མཐིལ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ། ⑤གཞི་དང་ཞབས་ཀྱི་དོན་
ཉེ་ མཐིལ་ཤིང་ | ལྷལ་མཐིལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

མཐུ ①རྒྱལ་པ་དང་ལྷོ་བས་དང་ཤིང་
ཤུགས་རྩལ་ཀྱི་དོན་ཉེ་ ཞིང་མོད་
ལོག་རྒྱག་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུ་……
ལ་བཅེན་ནས་ལོ་ལག་བྱུན་ལུས་……
ཆོགས་པ་ལྟ་བུ་ | ལྷན་པས་གསོ་རིག་
རྒྱུངས་པའི་རིག་པའི་མཐུས་ བད་
ཁྱིས་མཚར་པའི་མི་རྩལ་ནད་ལས་……
ལྷོ་ལ་ལྟ་བུ། 【མཐུ་ལྷོ་བས】ནི་ལྷོ་བས་
ཤུགས་ལྷན་པར་བ་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་
བཅིངས་ལ་ལྷོ་ལ་དམག་གི་མཐུ་ལྷོ་བས་
རྒྱལ་པ་ལས་ དག་ལྷོ་ལས་བསྐྱད་མེས་
རྒྱལ་མཐར་མཆོམས་བསྐྱུངས་ལྟ་བུ།
【མཐུ་ཆལ】ནི་ཆལ་ལྷན་པར་ཅན་ཀྱི་
མིང་ཞེ་ བཞོ་པའི་གྲལ་རིམ་མཐུ་ཆལ་
ཆེ་ བཟུ་གཞོག་གྲལ་རིམ་པས་པར་
བྱས་ལྟ་བུ། ②ཆོས་ལུགས་ལ་ལའི་མི་
གཞན་ལ་གཞོད་པར་རེ་པའི་རྫོངས་……
དང་ཀྱི་ཆོག་ཞིག་གི་མིང་།

མཐུག་པོ ①(རྒྱན་ཆོག)དངོས་……
རྩལ་ལེབ་མའི་རྩལ་གིག་ནས་རྩལ་……
གཞན་ཞིག་གི་པར་ཀྱི་ཆད་ཆེ་པ་ཞེ་
ཤིང་ལེབ་མཐུག་པོ་ | གོ་བ་མཐུག་པོ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༡༥ བར་མཚམས་རྒྱུ་
བ་ལྟེ། ས་བོན་མཐུག་འདེབས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

མཐུན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༥)་་་

༡ བར་མཚམས་སྒྲིལ་བའི་དོན་དེ།
ཐག་པ་མཐུན་པའི་མཚམས་ | མད་
ཆ་འཕྲོ་མཐུན་ནས་བཤད་ | ཐག་པ་
ཆད་པ་མཐུན་ལྟ་བུ། ༢ བར་ཐག་ཉི་
བར་བྱས་པ་ལྟེ། བྱ་བ་གཅིག་འཕྲོར་
གཅིག་མཐུན་ | སྒྲིབ་གྲོགས་ནམས་
གཅིག་འཕྲོར་གཅིག་མཐུན་ནས་་་་་་་་
བསྒྲིགས་ལྟ་བུ།

མཐུན ༡ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༥)་་་

(༡) མཚུངས་པ་ལྟེ། འདྲིག་མཐུན་
པ་ | སྒྲིགས་མཐུན་པ་ | སྒྲིག་ཆགས་
སྒྲིགས་མི་མཐུན་པ་ | བཤད་ཚུལ་
གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་་་་་་
བུ། (༢) མི་འགའ་བའི་དོན་དེ།
ཉང་གི་སྒྲིད་རྒྱས་དང་མཐུན་པ་ |
འགྲིག་ལམ་དང་མཐུན་པ་ | རྒྱས་
དང་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག)་
འགྲིག་འཆམ་བྱུང་བའི་དོན་དེ།
མཐུན་པའི་གྲོགས་པོ་ | མི་མཐུན་
པའི་དགྲ་པོ་ | མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ |
བྱ་རྒྱ་དང་བྱུག་པ་ལྟར་མི་མཐུན་་་་་་

པ་ | གྲོས་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
(ང) བན་པའི་དོན་དེ། མཐུན་
པའི་རྒྱུང་ | མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ༢ (རྒྱན་ཚིག་) འགྲིག་པོ་
མཐུན་པའི་དོན་དེ། འགྲིག་མཐུན་ |
དེད་གཉིས་སེམས་མཐུན་པོ་བྱུང་ལྟ་བུ་་་་
བུ། [མཐུན་རྒྱར་] བྱི་གཞན་ལ་
འགྲིག་ཐབས་མཐུན་ཐབས་བྱིད་པའི་
བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཤད་ཚུལ་ནོར་
བ་ལ་མཐུན་རྒྱར་མ་བྱིད་ | དགྲ་ལ་
མཐུན་རྒྱར་མི་བྱིད་ལྟ་བུ།

མཐུར ཏ་བོང་སྐྱེས་ཀྱི་མཚན་་་་་་་་

བཞུན་ནས་འདྲིགས་བྱིད་དམ་འཁྲིད་
བྱིད་ཀྱི་མོ་བྱུང་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཏ་མཐུར་ |
བོང་མཐུར་ | མཐུར་མཚན་ | མཐུར་
བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [མཐུར་མདའ་]
ནི་ཏ་བོང་འདྲིགས་བྱིད་དམ་འཁྲིད་་་་
བྱིད་ཀྱི་ཐག་པའི་མིང་།

མཐེཾ ལག་པ་དང་རྒྱུང་བའི་མཚུབ་
མོ་དང་པོའི་མིང་། འདི་ལ་ 'མཐེ་བོང་'
ཡང་ཟེར་།

མཐེུ ལག་པ་དང་རྒྱུང་བའི་མཚུབ་
མོ་མཐའ་མའི་མིང་ལྟེ། 'མཐེུ་རྒྱུང་'
ཡང་ཟེར་།

མཐེབ ༡ མིའི་ལག་པ་དང་རྒྱུང་བའི་

མཐོ་གུ་དང་པོ་མིང་མེད། མཐོ་ཏུ
'མཐོ་བ་མོ' ལམ 'མཐོ་བ་ཆེན' ཟེར།

【མཐོ་བ་ར】ནི་མདུའ་འཕེན་སྐབས་...
མཐོ་བ་མོར་གོན་པའི་མ་མོང་གི་མིང་...
མེད། 'མཐོ་བ་གོར' ཡང་ཟེར། ②མིའི་
སྐད་ལག་གི་མཐོ་གུ་མིང་མེད། མཐོ་བ་
རྒྱལ་ལ་མཐོ་བ་རྒྱལ་ཅེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུ།

མཐོ་ ①(མཐོ་ཆོག) <ཀ>ཆ་བ་ནས་
ཆེ་མོའི་བར་གྱི་ཆོད་ཆེ་བའམ་ས་རྒྱུ་
དང་བར་ཐག་རིང་བའི་དོན་དེ། སྐོན་
ཏུ་མཐོ་བའི་ཁང་ཆོག ། སྐོན་མ་གྱི་
འཕྱར་བ་ཏུ་ཅང་མཐོ་ལྟ་བུ། <ཁ>
ཆོད་གཞི་ལམ་བའམ་ཆ་སྐོན་གྱི་ཆོད་...
གྱི་ཡན་ལ་འབགས་པའི་དོན་དེ། མདུ་
མཐོ་ཏུ་ཅང་མཐོ་ ། སྐོན་གོང་མཐོ་
བ ། མཐོ་བ་མཐོ་ ། ཡོན་ཏན་མཐོ་
གོ་རྟོགས་མཐོ་ ། གློ་ཁ་མཐོ་ཞེས་བ་
ལྟ་བུ། <ག>སྐོན་པ་གཞན་གྱི་གོང་ན་
ཡོད་པའི་དོན་དེ། མཐོ་སྐོན་ ། མཐོ་
གསལ་ ། མཐོ་སྐོན་སྐོན་གསལ་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ། 【མཐོ་སྐོན】ནི་སྐོན་སྐོན་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་བན་ཞིག་མེད། ལྷ་མོ་ལ་མཐོ་
སྐོན་ཟེར། ②མཐོ་བོང་དང་གོང་
མཐོ་བ་མཐོ་དམིགས་མཐོ་བ་མཐོ་སྐོན་པའི་
ཆེ་མོའི་བར་གྱི་ཆོད་ཆེ་མོའི་མེད། མཐོ་

བ་མཐོ་གང ། མཐོ་གསལ་ཞེས་བ་...
ལྟ་བུ།

མཐོ་འཆ་མས གནོད་པ་བྱེད་པའི་...
དོན་དེ། འདི་ལ་'མཐོ་འཆ་མ' འབྲི་
བའང་ཡོད།

མཐོང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)

①མིག་གིས་རིག་པ་མེད། མིག་གིས་
མཐོན་སྐྱེས་ཏུ་མཐོང་ ། མཐོང་རྒྱ་ཆེ་
བའི་མི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ②མཐོང་བ་
མེད། རྒྱལ་བཅའ་མཐོང་ ། རྒྱལ་མཐོང་
ལྟ་བུ།

མཐོང་ག 'ཐོང་ག' ལི་འབྲི་ཚུལ་...
གཞན་ལ།

མཐོང་ས ①མིག་གིས་མཐོང་བའི་...
ནས་ལུགས་ཀྱི་མཐོན་གྱི་མིང་མེད། ཁང་བ་
མཐོང་ས་ཡངས་བ་ ། ས་ཆ་མཐོང་ས་
ཡངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ②བར་མཐོང་ས་
མཐོང་བའི་མིང་མེད། ཁང་བའི་རྒྱ་
མཐོང་ས་ ། ས་འབྲེལ་མཐོང་ནས་སྐོན་
མཐོང་ས་ལྟ་བུ།

མཐོན་ག སྐོན་པོ་ཆེ་མཐོན་གའི་...
མིང་མེད། དེ་ནི་གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་
པའི་སྐོན་པོ་ཆེ་མཐོན་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཡིན། རྒྱ་སྐད་ཏུ་'ཡན་པོ་མི' ཟེར།

མཐོན་པོ (མཐོན་ཆོག) 'མཐོ' དང་

དོན་འདྲ་མེད། རི་མཐོན་པོ། གོ་ས་
མཐོན་པོ། ཡོན་ཏན་མཐོན་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

མཐོལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།)
རང་ཉེས་བྱང་པོར་བཤད་པ་ལྟེ།
མཐོལ་བཤགས་བྱས། ཉེས་པ་རྒྱལས་
མཐོལ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབ

འབག ① 'བཅག' གི་ད་ལྟ་བུ།

② (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་།) རྒྱ་སྐད་ས་
གཏུག་ནས་རི་བྱང་དུ་སྤང་བ་ལྟེ།
མཐོན་བྱས་པ་ལྟེས་འབག་ལྟ་བུ།

འབང 'མཐང' གི་འབྲི་ཚུལ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
གཞན་ལྟ་བུ།

འབད (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་།) ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

① གོ་ས་འཆམ་པའི་དོན་ཉེ། ཁོ་ལི་
བཤད་ཚུལ་ལ་ཆོང་མ་འབད། ། ར་
རང་སེམས་ནས་འབད་ལྟ་བུ།

② འདོད་པ་ལྟེ། ཞིང་པ་ཆོང་མ་ལྟེ།
ཆོག་ས་རིང་ལྷག་ས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྱོ་ལྟ་བུ་
བར་འབད། ། ལུ་དམག་ལ་ལྷག་ས་
པར་འབད། ། ལམ་ལུ་ལྷག་
དམག་ལ་ལྷག་ས་པར་འབད་ལྟ་བུ།

③ འགྲིག་ས་པའམ་འོས་པ་ལྟེ། ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

མེད་པར་སྒྲིབ་པ་འབད། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་
ཚུལ་ལི་འབད་ལྟ་བུ། ④ ལུ་ལྟ་བུ་ལྟེ།
དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟེ་ལ་འབད། །
གཏམ་བཤད་པ་སེམས་ལ་འབད་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

འབད་ལྟ་བུ (རྒྱུ་ཆིག་) གཞན་ལ་
རིས་པ་ལྟེ་ལ་དང་གོ་བ་ལྟེ་ལ་ལྟ་བུ་
རྒྱས་ལྷག་ས་ཀྱི་དོན་ཉེ། རྒྱ་མཚན་
འབད་ལྟ་བུ་ཞེས་ལྟེ་ལྟ་བུ་, རྒྱུད་སྐད་
བསམ་སྒྲིལ་ལྟེ་ལ་ལྟེ་ལྟ་བུ་། དཔེར་
བརྟེན་འབད་ལྟ་བུ་ཞེས་བཤོད་ན་ཆིག་
དོན་གོ་སྒྲིལ་ལྟ་བུ།

འབན (རྒྱུ་ཆིག་) གཞི་སྒྲིལ་ལྟེ་ལྟ་བུ་
པའམ་འབད་ཚུལ་ཅན་དང་བཅུན་ལྟ་བུ་
པའི་དོན་ཉེ། ལི་འབན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།) ལྟ་བུ་
① ལན་ཚུན་དེག་པ་དང་འཛིང་པ་ལྟ་བུ་
ཚུན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཉེ། དག་ལ་
འབབ། ། ཁ་འབབ་ཆིག་འབབ། ། ཁ་
ལྷག་ས་འབབ་ལྟ་བུ། 【འབབ་མོ་】 རི་
འབབ་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འབབ་
མོ་བཤེས་ལྟ་བུ། ② འབད་བཅོན་བྱས་
པ་ལྟེ། ས་འབབ་རྒྱུ་འབབ་བྱས། །
རྒྱུ་ཆོད་དབུལ་པོས་ཀླང་ལག་འབབ་
ནས་རང་ཁ་གསོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འབམ་གྱི་ལ】 རི་འབམ་ཚོད་དང་
དོན་འདྲ་། 【འབམ་ཚོད་】 1. འགལ་
བའི་ཚྭ་གས་གཅིག་གི་བར་ལ་མི་མཐུན་
པ་ཐུང་ནས་, གཅིག་གིས་གཅིག་ལས་
ཐུལ་ཁ་ལེན་པར་བཅོན་བའི་བྱ་ཚུད་
གི་མིང་ལྟེ། གལ་སྲིད་འབམ་ཚོད་ |
བསམ་བའི་འབམ་ཚོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
2. ཉེས་པ་ཐེན་འདོན་དང་, དགག་
པ་ཐུག་པ་, ཆས་པ་བྱེད་པ་སོགས་
ཏེ། ཞིང་བདག་དན་པ་ལ་འབམ་ཚོད་
བྱས་ལྟ་བུ་ 3. འཕྱི་ཚོད་དང་
འབམ་རེས་ཞེས་བའི་ཆོག་བསྟན་པ་
ལྟེ། འབམ་ཚོད་འཕྱི་ཚོད་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་ 【འབམ་ལ】 རི་ཕན་ཚུན་འབམ་
པའི་ཚྭ་གས་གཅིག་། 【འབམ་རགས་】
རི་དམག་འཕྱུག་བྱེད་སྐབས་དཔེ་
མཆོད་ཆ་འགོག་བའི་ཉེར་ཐུད་དང་
ཆོག་ལས་སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འབམ་
རགས་བཅོགས་ནས་དམག་གཉེན་
བྱས་ལྟ་བུ་ 【འབམ་འཛིང་པ་】 རི་
དམག་མི་

འབམ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① དམ་པོར་
འཕྱུག་པ་ལྟེ། ཐུའུ་གིང་ལ་འབམ་ |
བྱ་ཆུང་མ་ལ་འབམ་ལྟ་བུ་ 【འབམས་】

རི་འདས་པ་ལྟེ། ལག་པ་གི་ལུ་ལ་
འབམས་ནས་རྒྱུ་རྒྱུ་བཏང་ལྟ་བུ་
② བཅུ་མས་པ་ལྟེ། ཁ་འབམ་ | མར་
ཁ་འབམ་ལྟ་བུ་

འབམས་ 'འབམ་' ལ་ལྟེས་

འབམ་ (ཐུན་ཆོག) ① ལྟ་བུ་འབམ་
མཆོགས་པའི་དོན་ཏེ། ལྟ་འབམ་ |
ལྟ་ཞིང་འབམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ②
འབྱར་བ་དང་བཅུ་མས་པ་དམ་པའི་
དོན་ཏེ། མེ་རུ་ག་གཞི་ལ་འབམ་ |
ཐུན་ཐུན་གིང་ལྟ་བུ་ལ་འབམ་ལྟ་བུ་

འཕྱི་ག (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཐུན་ཐུན་པ་
མར་ཐུང་པའི་དོན་ཏེ། ཐུན་ཐུན་པ་
འཕྱི་ག་ཡོང་ | ཐུན་ནས་མཆོད་པ་འཕྱི་
ལ་ཉེ་ལྟ་བུ་ 【འཕྱི་གས་】 རི་འདས་
པ་ལྟེ། ཐུན་ཐུན་འཕྱི་གས་ནས་བཅུན་
ལྟ་བུ་

འཕྱི་གས་ 'འཕྱི་ག' ལ་ལྟེས་

འཕྱིང་ཐུད་ ཐུན་ཐུན་པ་དང་ཆིང་

འཕྱིང་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཐུན་དང་དུ་
བ་སོགས་འཕྱི་གས་པ་ལྟེ། ཐུན་པ་
འཕྱིང་ | ཐུན་པ་པ་འཕྱིང་ཐུན་དེད་ |
ཁང་བར་དུ་བ་འཕྱིང་ཐུན་འཕྱི་ག་ལྟ་

- ① དུགས་དང་དུ་བ་སྟགས་ཁར་.....
 ཅུ་བ་མེ: དུ་བ་འཕེན་ལྟ་བུ།
- ② ལྷངས་པ་མེ: ལྷོ་མོ་ལྷའི་ནང་
 རས་གཉིས་ཕྱི་ལ་འཕེན་ན་གསུམ་.....
 ལྟ་ལྟ་བུ། ③ ཐག་པ་སྟགས་འཕེན་
 པ་མེ: ལྷོ་ག་ཁྱད་འཕེན་ | ཐག་
 གདང་འཕེན་ལྟ་བུ། ④ གོ་གནས་
 སུ་བ་པ་མེ: གོ་གནས་ཁར་འཕེན་ལྟ་
 བུ། ⑤ ཕྱིར་ཕྱད་པ་མེ: དམག་དམངས་
 ཕྱིར་འཕེན་ལྟ་བུ། ⑥ དབྱངས་ལྷ་ཕྱིར་
 པ་མེ: གཞས་འཕེན་ | ལྷ་དག་
 དབྱངས་ལ་འཕེན་ལྟ་བུ།
- འཕེབ** མ་དུལ་གྱི་མིང་མེ: དུལ་
 འཕེབ་ | ཟས་འཕེབ་ | ལྷ་མཛོད་
 ལས་འཕེབ་ | ལྷོ་ག་སྟེ་དུལ་
 འཕེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
- འཕེབས** 'ཐེབས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་...
 གཞན།
- འཕེམས** ① 'ཐེམས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་...
 གཞན། ② (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་V) མ་
 ཅུས་སྟགས་པར་ཆགས་དམ་པོར་སྟངས་
 བའི་དོན་ཏེ་ བཞོ་ཅུས་འཕེམས་པ་
 གསེང་ལྟ་བུ།
- འཕེམས་ནན** མོལ་མེད་ནན་ཏན་
 གྱི་དོན།

- འཕོག** 'པོྱག' གྱི་ད་ལྟ་བུ།
- འཕོན** 'ཕོན' ལ་ལྟ་བུ།
- འཕོབ** 'ཕོབ' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་...
 ད་ལྟ་བུ།
- འཕོམ** (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བྱ་དོས་ལ་...
 ལྷོངས་པ་དང་མགོ་འཕོར་པ་མེ: ལྷ་
 ཁྱད་དུ་མགོ་འཕོམ་ | མགོ་འཕོམ་
 ཕྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【འཕོམས】ནི་
 འདས་པ་མེ: མགོ་འཕོམས་ནས་ལམ་
 འཕུགས་ལྟ་བུ།
- འཕོམས** 'འཕོམ' ལ་ལྟ་བུ།
- འཕོར** 'ཕོར' ལ་ལྟ་བུ།
- འཕོལ** 'ཕོལ' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
 གཞན།

ད

- ད** ① ཅུས་ད་ལྟ་བུ་མེ: ད་མོ་ | ད་
 ཐེངས་ | ད་དམངས་པ་མེན་ | ད་
 རས་པ་བྱུང་ | ད་མོད་གྱི་འཕོམ་ |
 ད་མོད་གྱི་ལྷ་ཕྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ད་
 ཅི】ནི་ཅུས་ཕྱིན་དུ་ཉེ་བའི་ཕྱོར་གྱི་.....
 དོན་ཏེ་ ད་ཅི་ཁྱེད་གང་དུ་སྟངས་ | ད་
 ད་ཅི་བཞོ་གྲུར་སྟངས་ལྟ་བུ། 【ད་ལྟ་】ནི་
 ཅུས་ད་ལྟ་བུ་མེ: ད་ལྟ་འི་མི་རབས་

ཞིས་པ་ལྟ་བུ། 【ད་ལྟ་ཉིད】ནི་སྐད་
ཆ་བཞད་པ་པོས་སྐད་ཆ་བཞད་པ་ཞིན་
པའི་རྒྱལ་ཉི་ རྒྱལ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་
སྐབ་སྐབ་མེད་ལྟ་བུ། ②རྒྱལ་སྐབ་
རྒྱལ་མིང་མེ་ རྒྱལ་ད་ལྟ་མེད་པ་ད་
ལྟ་མེད། ར་ད་སྐབ་གྲུང་འགྲོ། རྐྱེད་ད་
སྐབ་གྲུང་སྐབ་ལྟ་བུ། 【ད་ལམ】ནི་
ད་ཐེངས་དང་དོན་འདྲ་མེ་ ད་ལམ་
རྐྱེད་འོང་དོན་ཅི་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ད་
ལམ】ནི་ད་ཐེངས་ཀྱི་དོན་ཉི་ ད་
ལམ་རྐྱེད་འོངས་པའི་སྐབས་འགྲིག་.....
འདྲུག་ལྟ་བུ། 【ད་ནངས་】ནི་དེ་རིང་
མི་ནངས་སྐྱ་མོའི་མིང་མེ་ 'ད་ནང་'
འབྲི་བའང་ཡོད།

ད་ཀྱ ག་ད་འདིའི་མིང་།

ད་ཆ ག་དུའ་ཆུ་ཡི་མིང་གཞན་།

ད་ཀྱིག ཆད་པ་ཆེ་པར་སྐྱེ་ཞིང་སྐོང་
པོ་ཆེ་པ་ལྷན་པ་སྐྱེ་བ་ཡི་ཉིག་དམར་.....
ཆུང་འབྲས་ལུ་སྐྱེར་པོ་ཞིག་ཡིན། དེའི་
འབྲས་ལུ་དང་ཆེ་བ་སྐྱེན་མེད་ཆོག།

ད་རྒྱང (འཕྲུན་ཆོག) ①སྐྱ་མཐུད་
པའམ་སྐྱར་སྐྱེན་ལྟར་ཀྱི་དོན་ཉི་ ར་
ཆོས་སྐལ་ཁ་ཆེན་པོ་སྐྱངས་ནའང་ད་
རྒྱང་སྐྱ་མཐུད་རྒྱ་འབད་བཅོན་ལུས་.....
ནས་སྐལ་ཁ་གསལ་བ་ཡིན་དགོས་ལྟ་.....

བུ། ②ལས་དོན་སྐྱེན་པའི་སྐྱེད་མེ་ལ་
བཞག་པའི་དོན་ཉི་ དཔེ་ཆར་བཞུས་
པར་མ་ཟད་ད་རྒྱང་ཞིན་ལྱིས་ལུང་.....
ལྱིས་ལྟ་བུ། ③རྒྱལ་ལྷན་པའི་བའི་
དོན་ཉི་ ཆོག་པ་འདྲུ་ད་རྒྱང་འཆོག་པ་
ཀྱིན་འདྲུག། རྒྱལ་པ་སྐབ་གྲུང་སྐབ་
ནས་ད་རྒྱང་ལྱིར་པ་ཡོང་ལྟ་བུ།

ད་བྱག རྒྱལ་འདྲུག་ན་ར་ལ་གསུམ་.....
ཀྱི་རྒྱལ་སྐྱེ་ཡང་འདྲུག་ད་བྱག་པ་ཆེ་ད་
བྱག་ཟེར། དཔེར་ན་ རྒྱན་ད།
སྐྱར་ད། རྒྱལ་ད་སྐག་པ་ལྟ་བུ་མེ་ ད་
ལྟ་དཔེས་སྐྱ་མི་འབྲི་མོད་ རྒྱག་པ་
མཐའ་མོ་ཡིག་འདྲིན་པའི་རྒྱལ་པ་.....
ཡོད། དཔེར་ན་ མཐར་སྐྱན་ཏོ།
ཆེད་མོ་སྐྱེན་ཅིག་ལྟ་བུ།

ད་གཞོད (འཕྲུན་ཆོག) 'ད་.....
གཞོད་' དང་དོན་འདྲ།

ད་ལྷག 'དུ་ལྷག' གི་འབྲི་སྐལ་.....
གཞན་།

ད་ཐེར རྒྱལ་ལྱིད་དང་ཆུང་འགྲིག་.....
ལྱིད་ཀྱི་ལྷོག་པ་ལུ་ཡེ་བ་མོའི་མིང་། ཆུ་
སྐད་རྒྱ 'ཡིན་ཡིན' ཟེར།

ད་ལྱིད དལྱིབས་སྐལ་བ་དང་.....
མཆོངས་པའི་སྐྱིག་ཆགས་ཤིག་མེ་
'གངས་སྐལ་' དང་ 'ལྱིན་གོར' ཡང་

ཟེར་། གཙུ་པོར་དབུས་གཙང་གི་ཉེ་
མ་ལ་ཡའི་རི་ཚོལ་ན་ཡོད་པར་བཤད་
ཅིང་། མཉན་ཙ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་།

ད་མེ་རུམ་མེ ‘དམ་རུམ་’ ལ་ཚྭས་།

ད་རྩར ‘དར་རྩར་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་།
གཞན་།

ད་གཞོན (བརྒྱན་ཆེག་) དེ་ལས་།
འདའ་མི་སྲིད་པའམ་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་
ཉི་མར་ལེ་དང་ལོ་ཤུ་ལྷུ་ཞིའི་གཞུང་
ཚུལ་ནན་ཉན་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱས་ན་།
ད་གཞོན་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་པ་།
རོ་མ་དང་བརྒྱས་མའི་བར་གྱི་དབྱེ་བ་
འབྱེད་ཐབས་ལྟ་།

ད་ར ‘དར་བ་’ ལ་ཚྭས་།

ད་རྩང ‘ད་རྩང་’ དང་དོན་འདྲ་།
མེ། ལུས་སྐད་ཡིན་།

ད་རེ ‘ད་ཐེངས་’ གྱི་དོན་།

ད་ཡིས ད་ཡིས་ཤིང་ནི་མེ་ཉིག་སེར་
སྒྲི་རི་ཞིམ་པ། ལུས་སྐད་ཀྱི་‘ལུ་ཅ’
དགར་མོ་འམ་‘ལུར་དགར་’ ཟེར་།
བའི་ཤིང་ཐུན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ‘རྩང་
ཤིང་’ ཡང་ཟེར་། དེའི་མེ་ཉིག་ལའང་
མཉན་གཞུང་དུ་ད་ཡིས་ཟེར་།

དག ❶ (རྒྱན་ཆེག་) རྩོར་བ་མེད་པ་
དང་སྒྲིབ་མེད་པ་རི་མ་མེད་པ་སོགས་།

གྱི་དོན་ཉི་ དག་པ་ | དག་པོ་ |

དག་མོ་ | བསྐྱེད་དེ་བ་གྱི་ཡི་གེ་དག་

དགོས་ | སྒྲིབ་ཚན་གྱི་ཚུལ་འདོན་ཆེ་

སྒྲིབ་དག་པར་འདོན་དགོས་ | བོད་.....

སྐད་བཤད་པ་ཉ་ཅང་དག་པའི་དགོས་

མན་ | དཔེ་ཆ་འདི་ཡི་གེ་དག་པོ་.....

ཡིན་ | བསྐྱེད་དེ་བ་འདི་ཡི་གེ་དག་མོ་

རེད་ | དགོས་མན་འདི་སྒྲིབ་བརྒྱན་ཉ་.....

ཅང་དག་ | རྩོམ་པར་དག་པ་ | ཡང་

དག་པ་ | ཐུགས་དག་ | དགོངས་

དག་ལྟ་བུ་། 【དག་ཉིར】 དང་【དག་

ཟེར】 རི་འཚོལ་བ་རྒྱུས་སྐོ་རིམ་.....

སྲིག་པ་དང་མི་གཙང་བ་དང་རི་མ་.....

རྒྱུས་པས་པས་ལ་བ། རྒྱུན་དང་རྩོར་བ་

རྒྱུས་པོ་བཟང་བྱིད་པའི་བྱ་རྒྱུད་དང་

ལས་འབྱུལ་གྱི་མིང་མེ། ཀུན་རྒྱུད་དག་

ཟེར་ | དཔེ་ཆ་ལ་དག་ཉིར་བྱས་ལྟ་

བུ་། 【དག་ཡིག】 རི་ཡི་གེ་རྒྱུས་ཀྱིས་

དོན་གང་རྒྱུན་པ་གསལ་བར་བཤད་.....

ནས་དེ་ལ་དཔེ་བརྒྱན་ཉུང་བསྐྱེད་རེ་

བཀོད་པའི་ལྟ་བུ་ལྟའི་དཔེ་ཆའི་

རིགས་ཀྱི་མིང་། ❷ (བྱངས་ཆེག་) མིང་

དང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྐྱེས་ཀྱི་མཐར་སྒྲིབ་ན་.....

གཉིས་པམ་གཉིས་ཡན་ཆད་གྱི་དོན་.....

ཉི་ དགོས་མན་འདི་དག་རྒྱ་རིགས་

རེད | གློ་བ་མ་དེ་དག་ཐོད་རིགས་་་་
 རེད | ས་གང་དག | མི་ལྟ་དག |
 བཞེ་བ་དག་གམ་ཞིང་བ་རྒྱལ་ས་ལྟ་བུ་

● 'འདག' ལ་ལྟོས།

དག་ཅི ལ་གཅིག་ཆེ་བའི་ལྟ་ལྟ་་་་་
 ཞིག་ཡིན་ཞིང་ལོ་མ་ལ་དེ་ཞིག་ལྟ་ ལྟ་
 མཐད་ཏུ 'པ་ཏྲ' ཟེར་ ལྟ་ཡོངས་
 རྒྱལ་ས་ལྟ་བུ་ཆོག་

དག་ཆ ཡི་གེ་སོགས་དག་མ་དག་གི་
 རྒྱུད་པར་ཏེ། ཡི་གེ་དག་ཆ་ཅན་ |
 ཡི་གེ་དག་ཆ་ཡོད་དགོས་ལྟ་བུ་

དང ① (ཐུལ་ཆོག) མིང་དང་ཆོག་་་
 ལྟ་བུ་ཐུལ་ཆོག་ཏེ་ཆོག་ལྟ་དེ། དག་
 མན་དང་ལྟ་བུ་མ་ | ཏེ་དང་ལྟ་བུ་ཅེས་
 པ་ལྟ་བུ་ ② (ལྟོར་ཆོག) ཞིག་ལམ་
 དང་མ་འགལ་ | ཅེ་ཞིག་སྐད་དང་་་་་་་
 འགལ་མི་ཏུང་ | དམག་དཔོན་འཁོར་
 དང་བཅས་པས་མཐའ་མཆོམས་་་་་་
 བསྐྱེད་སྐྱེད་ | ང་དང་བཅས་པའི་ཞིག་་་
 མི་ཆང་མས་གསལ་འཁྱུར་ལྟོག་་་་་་
 པར་ཉན་ལྟ་བུ་ ③ (གྲོགས་ཆོག)
 <ཀ>ལྟལ་ཆོག་གི་མཐར་ལྟར་ན་རེ་བ་
 ལྟ་བའི་དོན་ཏེ། ང་ལ་དཔེ་ཆ་ཞིག་
 གཤོར་དང་ | གཞུང་རྒྱལ་གཞོངས་
 དང་ | མོན་དང་ | ལྟོས་དང་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་ <ཁ>ཡིག་མཐད་ཏུ་ལྟ་བུ་ནས་
 ཏུས་ལྟོན་པའི་དོན་ཏེ། ལྟོན་འཁྱུངས་
 པ་དང་ནད་སོས་ | ཉི་མ་མར་བ་དང་
 ལྟོན་པ་སངས་ལྟ་བུ་

དང་ག ① མོ་བའམ་ལུས་ཁོག་གི་མོ་
 བ་ཡོད་པའི་ཁོག་གི་མིང་ཆེ། དང་ག་
 ན | དང་གར་ལས་པས་བསྐྱེད་ལྟ་
 བུ་ ② བས་བ་འདྲ་དྲུག་འདྲ་དྲུག་པའི་
 མིང་ཆེ། མོ་ནད་ལྟར་ནས་དང་ག་
 འགག་ | ནད་སོས་ནས་དང་ག་ལྟ་བུ་
 བུ་

དང་ཏུ་ཡེན ལྟ་བུ་ཞིག་ལྟར་པའམ་
 མི་ལྟར་པར་དམ་བཅས་པ་དང་ཁས་་་
 ཡེན་པའི་དོན་ཏེ། རང་དོན་ལམ་བར་
 དོར་ནས་ གཞན་དོན་དང་ཏུ་ཡེན་ |
 གཞུང་དོན་དང་ཏུ་ལྱངས་ནས་རང་་་
 དོན་ལམ་བར་དོར་ལྟ་བུ་

དང་པོ ① སྐ་རིམ་གྱི་ཆེས་ལྷན་མའི་
 མིང་ཆེ། ཐོད་ཡིག་གསལ་ལྟར་ཏུ་
 དང་པོ་ཀ་ཡིན་ | ཡེ་ཏུ་དང་པོ་ |
 ཏུས་བཞིའི་དང་པོ་དཔྱིད་ཀ་ཡིན་ལྟ་
 བུ་ ② གནའ་ཐོད་ཏུས་ཏུ་མིང་ཆེ།
 གནའ་དང་པོ་ | བསྐྱེད་པ་དང་པོ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ③ ཏུས་ཏུ་ལྟོན་མའམ་
 མགོ་ཆོམ་པའི་ཏུས་ཏེ། དང་པོ་ཀ་

ཁ་སྒོལ | སྒྲིལ་པ་ལ་དང་པོ་ནས་ཡོན་
ཉན་སྒོལ་དགོས། | 'དང་པོ་དང་རྒྱ་
ནས་ལ་སྒྲིལ་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དང་བ ཡིད་ཆེས་གིང་དགའ་བའི་...
སེམས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སེམས་ལ་དང་བ་
སྒྲིལ། | དེ་ཆེ་ལུ་ཡོན་གྱི་གསལ་བ་ཆེ་འི་
བྱ་སྒྲིལ་ནས་སྒྲིལ་ན་སེམས་ནས་དང་
བ་སྒྲིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དང་ལ ❶ རྒྱུ་ལྟ་མཁུ་པའི་གནས་
ཀྱི་མིང་། ❷ མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་
ལུ་ལ་མཁུ་དང་པོ་དང་རྒྱུང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་
ཀྱི་བྱུང་ཤར་མཁུ་སྒྲིལ་མཆོ་སྒྲོན་གྱི་རི་...
སྒྲིལ་ཅིག་གསལ་སྒྲིལ་ཞིག་གི་མིང་། དུ་ལ་
སྒྲིལ་བྱ་ 'གདང་ལ' ཟེར་།

དད ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
དགའ་བའམ་བྱིད་པ་ལངས་པ་ལྟེ། མི་
ལ་ལ་ཆང་དད་ཆེ། | ཆང་དད་ལ་ཆེ། |
ང་རང་མིག་མང་ཆེ་བར་ཉ་ཆང་དད་
ལྟ་བུ། ❷ 'དད་པ' ཞེས་པའི་ཆོག་
བསྐྱུས་པ་།

དད་བ ཡིད་ཆེས་པའི་བསམ་པའི་...
མིང་ལྟེ། ལྟ་འདྲི་ལ་དད་པ་མི་བྱིད་
ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱུས་ན་ 'དད' ཅས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྟ་འདྲི་ལ་དད་མོས་
མི་བྱིད། | ལྟ་སྒྲིལ་པ་དད་གསལ་མི་བྱིད་

ཅས་པ་ལྟ་བུ། [དད་གསལ་ནི་ཡིད་ཆེས་
གིང་གསལ་པ་བྱིད་པའི་བྱ་སྒྲིལ་གྱི་མིང་...
ལྟེ། སྒྲིལ་ལས་དགོ་ཆན་ལ་དད་གསལ་
བྱིད་ཅིང་དགོ་ཆན་གྱིས་སྒྲིལ་པ་ལ་...
གཙ་དགོས་ལྟ་བུ། [དད་འདུན་]
ནི་ཡིད་ཆེས་གིང་རེ་བ་བྱིད་པའི་...
བསམ་པའི་མིང་ལྟེ། དད་པས་སྒྲིལ་
པ་བཟང་པོར་དད་འདུན་བྱིད་ལྟ་བུ།

དན་ཏ 'དན་ད' ཞེས་པའི་འབྲི་...
ཚལ་གཞན་།

དན་ཏགས འཆགས་པ་མེད་པའི་...
ཏགས་མཆོན་གྱི་མིང་ལྟེ། སེམས་ནད་...
ཀྱི་དན་ཏགས། | ངལ་ཚལ་བྱིད་གིས་
པ་ནི་མི་ཡི་དན་ཏགས་ཡིན་ལྟ་བུ།

དན་ད ལོ་རེར་སྒྲིལ་འམ་ལོ་མང་སྒྲིལ་
པའི་དཔལ་འབྱོར་ལོ་ཏག་རིགས་གིག་
ཡིན་ཞིང་། ས་སྒྲིལ་ལས་བཅགས་པའི་
སྒྲིལ་ནི་བཟོ་ལས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འཆམ་པོར་
བྱིད་སྒྲིལ་ཅིག་ཡིན། སྒྲིལ་བཅས་ཐོག་
སྒྲིལ་བཤལ་བྱིད་པའི་སྒྲིལ་བྱིད་ཆོག་།

དེ་ལ་དན་ཁ་དང་དན་རྒྱ། དན་
ད་ལུས་སྒྲིལ་པ་ལྟེ་རིགས་གསལ་ཡོད་།

དབ་ནིབ 'དབ་ནིབ' ཀྱི་འབྲི་ཚལ་
གཞན་།

དམ ❶ 'གས' ལ་སྒྲིལ། ❷ 'དམ

བཅའ་ལ་ལྟོས། ① 'དམ་པ' ལ་
ལྟོས། ② 'དམ་པ' ཞེས་པའི་ཆོག་
བསྟུན་པ།

དམ་ཆུ ① ཡིག་ལྷན་སྐྱེས་རང་.....
དགར་འབྱེད་མི་ཆོག་པའི་ཉམས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། འབྲུ་མཛོད་དམ་ཆུ་བྱེད་ |
གཞུང་ཡིག་དམ་ཆུ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② རྒྱུག་ཁྱིམ་སྐྱེས་པའི་ཆེད་སྐྱེས་ཡིག་.....
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ས་ལྷུང་
པའི་དམ་ཆུ་བཞག་ | རྒྱུག་ཆེལ་
ལྷུང་པའི་དམ་ཆུ་ཤིས་ལྟ་བུ།

དམ་བཅའ ① རྒྱུག་ཁྱིམ་སྐྱེས་པ་
དཔང་དུ་བཞག་ནས་ཁས་ལུངས་པའི་
འགན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷུང་ལྷན་རིང་
ལྷན་ཀྱི་དོན་དུ་ཆོག་པ་ལ་འབད་.....
བཅོམ་བྱེད་པར་དམ་བཅའ་བཞག་ལྟ་
བུ། ② ལྷ་དངོས་ལ་འཛིན་པའི་ལྷ་
ཆེལ་དང་བཞད་ཆེལ་དེས་པ་ཅན་ཞེས་
གི་མིང་ལྟེ། འཛིན་ཉེན་ན་ལྷ་འཛི་
མེད་པར་དམ་བཅའ་བཞག་ལྟ་བུ།
ཆོག་བསྟུན་ན་ 'དམ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ། དམ་ཉམས་(དམ་བཅའ་ཉམས་
པའམ་དམ་བཅས་པའི་འགན་ལལ་.....
བར་དོར་བ) | དམ་ཆོད་དམ་ལ་.....
བཅགས་ | ཉེས་ཅན་ལ་དམ་བཞག་

བྱས་ལྟ་བུ། 【དམ་ཅན】 1. དམ་
བཅའ་དེས་ཅན་མེད་མཁན་གྱི་མིང་.....
ལྟེ། དམ་བཅའ་ཅན་ཞེས་པའི་.....
ཆོག་བསྟུན་པ། 2. ཆོས་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་ལྷ་ཞེས་གི་མིང་། 【དམ་ཆོག】 1.
དམ་བཅས་ཤིང་ཁས་ལུངས་པའི་.....
བསྟུང་བྱའི་མིང་ལྟེ། དམ་ཆོག་.....
བསྟུངས་ལྟ་བུ། 2. ཆོས་ལྷན་སྐྱེས་པས་
ཁས་ལུངས་པའི་ཆོས་ཁྱིམ་ཀྱི་མིང་།
③ རྒྱུག་ཁྱིམ་སྐྱེས་པ་དཔང་དུ་བཞག་
ནས་ཁས་ལེན་པའི་དོན་ཉི། རི་ཁྱིད་
འཆོ་བའི་བར་དུ་མར་ལེ་རིང་ལྷན་སྐྱེས་
ལྷོ་བ་པར་དམ་བཅའ་བ་ཡིན་ | དམ་
འཆའ་མཁན་ | གསལ་བཟུང་དོན་.....
དུ་འབད་བཅོམ་བྱེད་པར་དམ་.....
བཅས་ | དམ་ཆོས་ཤིག་ལྟ་བུ།

དམ་ཏུ (བསྟུན་ཆོག) ལས་ཆོག་ལ་
ལའི་མགོར་ལྷུང་ན་ཆད་དག་པའི་དོན་
ཉི། ལག་པས་དམ་དུ་བཅངས་ | ལྟེ་
རགས་དམ་དུ་བཅིངས་ལྟ་བུ།

དམ་ཏུམ (ཐུན་ཆོག) དངོས་ཆས་
བཞོས་པའི་ཆ་ལྷུང་བྱའི་རིགས་མང་.....
མི་ལྟེ། ཤིང་དམ་ཏུམ་ | ཐག་
པ་དམ་ཏུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་
ཏུ་ 'ད་མེ་ཏུམ་མེ' ཟེར་ཉི། ཤིང་ད་མེ་

དམ་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པ ① སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་་་་
 གྲིས་རང་གི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་མ་ཁས་་་་
 བཅུན་བཟང་གཞུང་འཛིན་པ་འདི་མི་
 ལ་ཟེར། དེ་ལ་‘ཆེས་བྱ་དམ་པ’ ཡང་
 ཟེར། 【དམ་ཚོས་】ནི་ཚོས་ལུགས་
 པས་རང་ཉིད་ཚོས་ལུགས་གང་ལ་་་་་
 དད་པའི་ཚོས་ལུགས་དེའང་དེའི་་་་་
 གཞུང་རབ་ལ་དམ་ཚོས་སྤེལ་དམ་པའི་
 ཚོས་ཟེར། 【དམ་ཇུས་】ནི་ཚོས་
 ལུགས་པས་ལྟ་མཚོན་པ་དང་ཚོས་་་་
 ལུགས་ཀྱི་ཚོ་གར་མཁོ་པའི་དཔོས་ཇུས་
 གྲིམ་པ་ཟེར། ② ‘དམ་པོ’ དང་
 རྟོན་འདྲ། ཚིག་བརྒྱས་ན་‘དམ’
 ཞེས་འབྲི་ཞིང་། ཁ་དམ་། ཚགས་དམ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པོ (ཆུན་ཚིག་) ① ཚོད་པའི་་་་

མཚམས་ཞིབ་པ་ཞིང་། སེལ་བའི་ཚགས་
 དམ་པོ། རྒྱག་གདན་འདི་ཚགས་ཏ་
 ཅང་དམ། སིང་མཐོ་གྱི་སྤྱབས་དམ་
 ན་བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མཛད་ཆ་
 རང་སྤྱང་གང་གར་གྲིས་མི་བཤད་པ་
 ཞིང་། ཁ་དམ་པོ། མི་འདི་ཁ་དམ་པོ་
 ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།

དམ་ཕྱག མོ་མོགས་རང་དགར་་་་་
 འབྱེད་མི་ཚོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མིང་ཞིང་།
 མཛོད་མོར་དམ་ཕྱག་བརྒྱབ་། འབྲུ་
 མཛོད་ཀྱི་མོ་དམ་ཕྱག་བྱས་། འབྲིན་
 ཡིག་དམ་ཕྱག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པེ ཁ་དག་ལ་ལྟོ་བ་ཆེ་པའི་སྟོད་
 རྒྱང་བའི་མིང་ཞིང་། སེལ་གྱི་དམ་པེ།
 ཅང་དམ་པེ་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་འབྱུར ‘དམ་ཕྱག’ དང་རྟོན་
 འདྲ།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དར་གིང་】 1. དར་
 ཆ་དང་དར་ཚུག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ལོ་བྱུང་།
 2. སྤྱིན་བལ་ལྷན་མཁན་སྤྱིན་བུ་
 གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་མོང་གི་མིང་། ②
 ཐགས་སུ་བཏགས་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ། སྤྱིན་དར་ | དར་གོས་ |
 དར་གཟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དར་
 དཔུངས་】 རི་ཐུར་ལ་འབྱུང་བའི་དར་
 གོས་ཀྱི་སྒྲིགས་བྱེད་མིང་། 【དར་མིང་】
 རི་སྤྱིན་བལ་ཀྱིས་བཏགས་པའི་དར་
 གོས་སྐབ་མོའི་མིང་། 【དར་ཟབ་】 རི་
 སྤྱིན་བལ་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཐགས་
 དངོས་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ③ རྒྱུ་
 ཆབ་རོམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མཚོ་ལ་འབྱུང་
 དར་ཆགས་ལྟ་བུ། ④ ‘དར་མ’
 ལ་ལྟེ། ⑤ ‘དར་བ’ ལ་ལྟེ།
 ⑥ ཐུར་ཁ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གི་གསུམ་
 བ་།

དར₂ (བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་༧) ① གོང་
 ཏུ་འཕེལ་བ་ལྟེ། དཔལ་འབྱོར་ཏ་ཅང་
 དར་ | རིག་གནས་དར་ཞིང་རྒྱས་ |
 མི་བ་དར་ | ཁྱིམ་ཚང་དར་ | རིག་
 གནས་དར་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ | ལང་ཆོ་
 དར་བའི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དར་
 བབས་】 རི་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབས་པ་

ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ལྟེ། མི་དར་
 བབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ག་ཤིང་རྒྱས་
 པའི་དོན་ཏི། ཐུས་ཐུང་དར་ | ཐུས་
 ཐུང་དར་བའི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དར་ཚུག ‘དར་ཚུག་གི་འབྲི་རྒྱལ་
 གཞན་།

དར་ཚུག ① རས་དང་གོས་དར་
 སྒྲིགས་ཀྱི་ཏགས་མཚན་ཞིག་ལྟེ། མང་
 ཆེ་གོས་ནི་སྐྱ་བཞི་རིང་པོ་ཡིན་། ད་
 ལྟའི་ཁ་སྐད་ལ་དར་ཆ་ཟེར་བ་གསལ་
 ཆེ། ② ཆོས་ཀྱི་ལོ་གེ་དཔར་བའི་རས་
 གོས་ཤར་མོའི་མིང་། 【དར་ལྷེ་】 རི་
 དར་ཚུག་གི་ལྷེ་ལ་བཏགས་པའི་རས་
 སྒྲིགས་ཀྱི་སྒྲིགས་བྱེད་ཏུ་བྱེད་མིང་།

དར་དིར ཐུང་བ་འབྱུར་བའི་སྐྱ་ལྟ་
 ཏེ། དར་དིར་ཐུང་བའི་སྐྱ་སྐྱན་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ།

དར་བ ① འོ་མའི་ནང་གི་མར་བཏོན་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་པའི་གཤེར་རྒྱུ་ལྟེ།
 ཆོག་བསྐྱུས་ན་‘དར་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་
 ལྟེ། དར་བས་བཞིས་པའི་རྩལ་པ་ལ་
 དར་ཅམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ད་
 ར་’ འབྲི་བའང་ཡོད་། ② ‘དར₂’
 དང་དོན་འདྲ་།

དར་མ ① ལོ་སྐྱུ་རྒྱ་ལས་མས་ནས་

ལ་བཅུ་ལོན་པའི་བར་གྱི་མི་ནི་དར་པ་
མ་ཉི། ན་པ་ཞོན་དང་དར་པ་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ཆོག་བཙུས་ན་ 'དར' ཞེས་འབྲི་
ཆོག། 【དར་ཡིལ་】ནི་པོ་ལྷ་བཅུ་ལྔ་
ཡན་དང་བྱུག་ཚུའི་མན། ②(རྒྱན་
ཆོག)ལུས་བྱུངས་བཟང་བའི་དོན་ཏེ།
ལུས་དར་མ། | ལུང་པོ་དར་མ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ལྷ་གྱུ་འི་ཆོད་ལས་འདས་
ཤིང་ཆེན་པོའི་ལོ་ཆོད་ལ་མ་བསྐྱེད་པས་
བའི་ལྷོག་ཆགས་ན་ཞེན་པ་ཉི། ལྷི་
དར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དར་ཅམ (བརྒྱན་ཆོག)རྒྱས་བྱུང་
བྱུའི་དོན་ཏེ། དར་ཅམ་སྤོང་ནས་
དལ་གསོ་བྱས་ལྟ་བུ། | གཞན་

དར་རྒྱ ལུས་གྱི་འབར་རྒྱའི་མིང་ལྟ་བུ།

དར་རྒྱར རྒྱར་གྱི་རིགས་ཤིག་ཉི།
མདོག་དཀར་ལ་རོ་བསྐྱེད་པ་གོ་བཤམ་
ལས་རྫོན་བྱེད་པ་དང་། ཤོག་གྲུ་བརྗོད་
བ་སོགས་ལ་མཁོ་བའི་ལྷས་ཤིག་ཡིན།
འདི་ལ་ 'དར་མཚུར' ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་
ཡང་ཡོད། ལུལ་སྐད་ཏུ་ 'རྒྱར་དཀར་'
ཟེར།

དར་ཡ་ཀན ①ལོ་མང་སྤེ་བའི་རྒྱ་
རྒྱུ་རྩ་བ་ལ་ལ་ལུག་གི་རི་མནམས་པ་
ཆོད་མ་བྱེད་ཆོག་པ་དེ་ལ་རོས་འདྲིན་

པ་ཡོད། ②ལྷན་གཞུང་ལ་ལར་དར་
ལ་ཀན་ལ་རིགས་ཉིར་ལྷ་ཡོད་པར་ལྟ་
བཤད་འདུག།

དར་གམ ①རྒྱ་སྐད་ཏུ་ 'པ་ཅ'ཟེར་
བའི་ལོ་མང་སྤེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་རིགས་ལྟ་
བུ་ཡིན། ལོ་མ་ཞེང་ཆེ་ཞིང་། ལོ་
མའི་ལུ་བས་རིམ་ཆོག་བྱས་ནས་ཤིང་
ཆོང་བུམས་ཡོད། ཤིང་འབྲས་ 'ཞང་
ཅ' དང་འདྲ། ②དར་གོས་གྱི་གམ་
བྱུའི་ཆོག་བཙུས་པ།

དལ (རྒྱན་ཆོག)མཚོགས་པའམ་ལྟ་
བྱེད་པའི་རྫོག་རྒྱ་ཉི། རྒྱའི་འགྲོས་ལས་
བ་ལང་གི་འགྲོས་ཏེ་ཅང་དལ། | ལྷ་
རྒྱལ་ལས་འབྲི་རྒྱ་འབབ་པ་ཏེ་ཅང་དལ། |
མཚན་མོ་སོས་དལ་སྐབས་རྫོག་རྫོང་
བྱས། | ཁ་དལ་བ་མེད་པར་རིལ་ལྟ་བུ་
བསྐྱགས་བྱས། | གཉམ་དལ་སོར་ལྟ་
བཤད། | རྒྱང་དལ་བྱུང་ལྟ་བུ། | དལ་
མོར་ལམ་དུ་བྱིན་ལྟ་བུ། 【དལ་གྱིས་】
ནི་འགྲུལ་རྫོང་གྱི་ཆོད་ཞན་པ་ཉི། དལ་
གྱིས་སྤོང་ལྟ་བུ། 【དལ་ཅིག་】ནི་རྒྱས་
ཤིན་ཏུ་བྱུང་བྱེད་ལན་གྲངས་གཅིག་
གི་དོན་ཏེ། དལ་ཅིག་པ་ལ་རྒྱགས་
དང་། | རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་མཁར་ལ་
དལ་ཅིག་འགྲོའོ་བསམ་རྒྱུ་ལྟ་བུ།

【དལ་བ】 1. ‘དལ’ དང་དོན་འདྲ་
མེ: ལུས་དལ་བ་མེད་ བར་དལ་བས་
དོན་བསྐྱེད་སྟེ། ཏ་ཅང་དལ་བའི་
དབྱེད་སྟེ་ལ་བར་སྟེ་ནས་སྐྱེ་བྱེད་སྟེ་
མེ་བྱ། 2. མེས་ལུགས་ཀྱི་དལ་བ་
བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱེ་མིང་།

དལ་ཁ ‘དལ་ཡམས་’ ཀྱི་མིང་.....
གཞན་།

དལ་མ གར་མ་ཁན་ཀྱི་མིང་གཞན་།

དལ་ཡམས འགོ་ནད་དག་པོ་རིན་
ཤིག་ཤི་མིང་།

དས་འཕྱུལ སྐྱོན་འཕྱུལ་ད་ཡིག་
འཕྱུལ་བྱེད་པའི་ཡི་གེ།

དི་དི་དི ལྷའི་ལྷེ་བྱུང་བའི་དིང་གི་
འཕྱུག་སྐྱེ་བྱེད་མེ: མེ་སྐྱོགས་བརྒྱབ་
པའི་སྐྱ་དི་དི་དི་བྱུགས་མེ་བྱ།

དིག་པ (རྒྱན་ཆེག)དག་པ་སྐྱོན་
ཡོད་པའི་དབང་གིས་སྐྱོན་ཆ་ དག་པོ་
བཤད་དགའ་བའི་དོན་ཏེ: དག་ཏ་
ཅང་དིག་པ། ལྷེ་ཏ་ཅང་དིག་པ་
ཞེས་པ་མེ་བྱ།

དིང་ ‘དེང་’གི་འབྲི་ཚལ་གཞན་ཏེ,
དེང་སང་ལ་དིང་སང་འབྲི་བ་མེ་བྱ།

དིང་དི ཡོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་སྐྱ་
སྐྱོགས་ས་ཆ་ཞིག་གམ་ཡོད་མེ་ཞིག་གི་

མིང་།

དིང་ཅ ལྷའི་གཞོག་པའི་ཅུས་པ་ལ་
སྐྱོ་ཆེགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བར་མའི་
མིང་མེ: མོད་ཀྱི་དིང་ཅུའི་སྐྱེང་བྱ་
ཞེས་པ་མེ་བྱ། [གཞན་།

དིང་སང ‘དེང་སང་’གི་འབྲི་ཚལ་
ཅ ① (ཆབ་ཆེག) སྐངས་ཅི་ཅམ་ཀྱི་
དོན་དེས་པ་མེ: ཏ་ཅུ་ཡོད་ | ལུག་
ཅུ་འཆོས་ | མི་ཅུ་འོངས་མེ་བྱ། ②

‘ཅུ་བ’ ཞེས་པའི་ཆེག་བསྐྱེད་པ་།

③ལ་དོན་ལ་འཕྱུག་པ་ནི་‘ལ’ ལ་སྐྱོས་།

ཅུ་ལྷ ཅུས་ཏ་ཅང་མ་འཕྱེད་སྟེ་པའི་
སྐྱོན་ཏེ: སྐྱོད་ཅུ་ལྷེ་གང་ལ་སོང་མེ་བྱ།

ཅུ་བ ① དོན་ཇུས་མེས་བསྐྱེད་སྟེ་པ་
ལས་སྐྱེད་པའི་དབྱེད་སྟེ་ལམས་ཤིག་གི་
མིང་། 【ཅུ་ཞག】ནི་མ་ཁའ་དབྱིངས་
སྐྱེ་འབྲིགས་པའི་ཅུ་སྐྱེགས་ཀྱི་མིང་མེ:
བརྒྱ་ལྷའི་མཁའ་དབྱིངས་སྐྱེ་ཅུ་ཞག་
འཕྲིལ་མེ་བྱ། ②མ་མ་ཁ་མེ, ལ་

གཅིག་སྐྱེ་པའི་ཞིང་སྐྱེ་ཆེ་ཤིང་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་རིགས་ཅུ་མ་ཡོད, དེ་ཞིག་
ཅུད་དང་ཞིང་སྐྱོན་སྐྱོགས་བརྒྱ་བའི་
སྐྱ་ཆ་ཡིན། ③སྐྱ་ཤིང་ཅུ་བའི་ལོ་ལ་
སྐྱོགས་ལས་སྐྱོན་ལུས་ནས་སྐྱེ་པའི་
བརྒྱབ་སྐྱེ་ཇུས་ལའང་ཅུ་བ་མེན།

●མིང་མཐའ་བསྐྱེད་ན་ 'ཏུ' ཞེས་འགྲི
ཆོག་ལྟེ། ཏུ་ཐྱིན། ཏུ་ལག། ཏུ་
འཐོན། ཏུ་ལྷག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུ་མ (གྲངས་ཆོག)གཉིས་ཡན་ཆད་
ཀྱི་གྲངས་ཀ་ལྟེ། མི་ཏུ་མ། ལྷག་ཏུ་
མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུ་ཅ་ཁ ལྷག་པ་ཅན་དན་ཟེར་བའི་
ལྷག་ཐོང་ཆོན་པོ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་
སྟེ་ཡོད།

ཏུ་རེ་བ (རྒྱན་ཆོག)རྒྱན་ལྡན་གྱི་
དོན་ཏི། རྒྱན་འཁུན་ཏུ་རེ་བ།
མི་དམངས་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ལྟ་
འདོད་ཀྱི་རྒྱན་འཁུན་ཏུ་རེ་བ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཏུག ① རྒྱུ་ལྡན་ལ་གཞོན་པའི་རྩལ་
རིགས་ཤིག་གམ་རྩལ་རིགས་དེ་ཡོད་
པའི་རྩལ་རིགས་སྤྱིར་མིང་ལྟེ། ཏུག་
མུ། ཏུག་མུ། ཏུག་མངས། ཏུག་
མུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མེམས་རྒྱུད་
ལ་གཞོན་པའི་རིགས་ལ་ཏུག་ཅས་
དཔེ་རྒྱུར་བ་ནི། འབྱོར་ལྡན་གྲམ་
རིམ་གྱི་བསམ་པའི་ཏུག་ཐོག་པ་སེལ་
བར་བྱས་ལྟ་བུ། ③ 'ཏུག་པོ' ཞེས་
པའི་ཆོག་བསྐྱེད་པ། །གཞན་

ཏུག་པ 'ཏུག་པོ' ཡི་འགྲི་ཚུལ་

ཏུག་པོ (རྒྱན་ཆོག) ལྷ་པ་རྒྱལ་པོ་ལྟེ།
ལྷ་པ་ཏུག་པོ། བེར་པ་ཏུག་པོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱེད་ན་ 'ཏུག' ཅས་
འགྲི་ཆོག་ལྟེ། བེར་ཏུག། ལྷ་ཏུག་
ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུག་མོ་ལྷུང ①མིང་གཞན་ལ་
འབྲིས་ནས་སྤྱི་ཞིང་མི་ཏིག་མེར་རྒྱང་
འབྲས་ཏུ་ནེ་ཅོའི་སྤྱི་འབྲ་བ་དེ་ལྡན་ཏུ་
བསྟེན་ཆོག། རྒྱ་སྐད་ཏུ་ 'མེན་ཆོ'
ཟེར། ②མ་རྒྱུ་འབྲས་ཏུ་སྤྱི་བའི་
རྒྱ་ལྷུང་ས་པོན་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་ལ་
རིས་འཛིན་པའང་ཡོད།

ཏུགས ①ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
ནད་བཅོས་ཐབས་ཤིག་ལྟེ། ཆ་ནད་
ལ་འབྱུག་པ་ལྡན་པ་ལ་འབྱུག་ཏུགས་
དང་, གྲང་ནད་ལ་ཐོན་པོ་ལྡན་པ་ལ་
ཆ་ཏུགས་ཟེར། ②(བྱིད་འབྲེལ་ལས་
ཆོག་།) ནད་ལ་ལ་སེལ་ཆེད་ལུས་ལ་
དངོས་རྩལ་ཆ་མོའམ་གྲང་མོ་ལྡན་པའི་
དོན་ཏི། 'གྲང་པའི་ནད་ལ་རྒྱ་ཆན་
མངས་པས་ཏུགས་' ལྟ་བུ།

ཏུང ①རྒྱ་མཆོའི་ནད་གི་ཏུས་པ་མེད་
པའི་སྤྱི་ག་ཆགས་ཀྱི་ཤུན་གྱི་ཞིང་དཀར་
ལ་འབྲིལ་པའི་རི་མོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
ཀྱི་ཤུན་གྱིས་འབྱུང་པའི་རིལ་མོ་བརྩ་

ཆོག་ཅིང་དེ་ལས་ཏུང་ཟེར། ④
 དབུགས་ཀྱིས་བྱས་ནས་བརྒྱ་གཞིར་.....
 ཟུང་ཀྱི་ལོ་བྱུང་དམ་རྒྱལ་མཐོང་མིང་ཟེར།
 དམ་ག་ཏུང་ | བསམ་ཏུང་ | ཏུང་
 ཆེན་ | ར་ཏུང་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

དེ་ག་གི་མིང་ཟེར། ཁང་བར་ཏུང་པ་
 ཆགས་ལྟ་བུ། [ཏུང་ཆང་] རྒྱ་ཁྱིམ་
 ཆང་གི་མིང་།

ཏུབ་ (ཏུན་ཆོག) བས་ཆད་ནས་.....

དེ་ན་ཏི་ 'ཆོག་ལ་ཤིང་ཏུས་ལ་བལ་
 བ་ན་, འབྲུག་ཏུ་ཆོན་པ་ཉིད་ཏུ་
 འབྲུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ཏུས་
 ན་ 'ཏུས་པལ་' ཅེས་འབྲི་ཆོག། ༡ ལོ་
 གཅིག་གི་ནང་ཟླ་འཁྱུང་ཏུས་ཏུ་ལོ་
 ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ། ཏུས་པལ། | དཔྱིད་
 ཏུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཏུས་ཆོག་ལ།】
 1. ལོ་གཅིག་ལ་དཔྱིད་དབྱར་ཆོན་
 དབྱན་གྱི་ཏུས་ཆོག་ལ་པལ་དང་, ཏུས་
 ཆོག་ལ་ལོ་ཟླ་པ་གསུམ་ལ་ལོ་ལྟེ། 2.
 ལོ་གཅིག་ནང་གི་ཟླ་ཆོས་ཟླ་པ་
 པ་ལོ་ལྟེ་པལ་ཏུས་ཏུ་མིང་ལྟེ། ཞིང་
 ལས་ལྟེ་པ་ཆེ་པལ་ཏུས་ཆོག་ལ་ |
 པལ་འབྲེག་པལ་ཏུས་ཆོག་ལ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【ཏུས་ཆོད་】ནི་མི་རྒྱལ་སྤྱི་
 གཏན་མེད་ཏུས་པལ་ཏུས་ལྟེ་ལོ་
 ཅན་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྟེ་པ་ཆོད་ཀྱི་
 ཏུས་ཆོད་ | ལྟེ་པ་ཆོད་པལ་ཏུས་
 ཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཏུས་ཆོད་འཁོར་
 ལོ་】ནི་ཏུས་ཆོད་ལོ་ལོ་ལོ་ལྟེ་ལྟེ་
 དཔྱད་ཆོས་རིགས་ལྟེ་ཆོག་ལྟེ་
 མིང་། 【ཏུས་གཞེས་】ནི་ཉིན་མཆན་
 ཏུ་མིང་ཟླ་དང་, ཉིན་ཟླ་ཀྱི་གི་
 གསུམ་ཏུ་ལོ་དེ་དེ་ལོ་, ལོ་ཟླ་
 འབྲུག་ཏུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་

གཅིག་གི་ལྟེ་ལོ་ཏུས་གཞེས་འགྲུ་
 ཞིག་གཏན་མེད་ཏུས་ཤིང་, ཏུས་
 གཞེས་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་
 འགྲུ་ཏུ་པལ་གཏན་གཏན་ལོ་
 པ་ཆོན་པལ་ཏུ་ཏུས་གཞེས་ལ་
 པལ་ལོ་པལ་ལོ་པལ་ལོ་ལོ་དེ་དཔྱིད་
 ཆོག་ལ་, ཆོད་ལོ་པལ་, ཉིན་ལྟེ་ལོ་
 དཔྱིད་ལྟེ་, དཔྱར་གསལ་, འབྲུ་
 ཆོད་, དཔྱར་ཆོག་ལ་, ལྟེ་པ་གཏན་
 ལྟེ་ལོ་ལོ་, དཔྱར་ཉི་མོ་, ཆོ་
 པ་ཆོད་, ཆོ་པ་ཆོ་, ཆོན་ཆོག་ལ་
 པལ་ལོ་འབྲུ་, པལ་དཔྱར་, ཆོན་
 ལྟེ་, པལ་ལོ་, པལ་ལོ་ལོ་, པལ་
 དཔྱར་ཆོད་, པལ་པ་ཆོད་, པལ་ཆོ་
 དཔྱར་ཉི་མོ་, ཟླ་དང་ཆོད་, ཟླ་
 དང་ཆོ་པལ་ལོ་། 【ཏུས་རབས་】
 ཉི་མོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 པལ་ལོ་པལ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ལོ་། 【ཏུས་གསུམ་】 1. འདས་
 པ་དང་དེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཏུས་གསུམ་ལོ་། 2. པལ་ལོ་
 ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཆོན་པལ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 གསུམ་ཏུ་འབྲུ་པལ་ལོ་ལོ་ལོ་
 གསུམ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 གསུམ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་

དེ ① རྒྱལ་འདས་པ་སྟོན་ཞིང་མི་དང་
གནས་པ་རྒྱལ་པོ་སྟོན་པའི་ཆབ་
མིང་ལྟེ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་དེ་དང་ད་ལྟའི་
རྒྱལ་འདི། ས་རྒྱལ་གྱི་ས་ཆ་དེ་དང་
ཆུ་རྒྱལ་གྱི་ས་ཆ་འདི། མི་དེ་ཆ།
བྱ་བ་དེ་དག། དེ་ནས་ས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【དེ་སྐད་】ནི་དེ་ལྟར་བཤད་
ཅིས་པའི་དོན་ཉི། དེ་སྐད་ཅིས་བྱོལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དེ་ཁོ་ན་】ནི་དེ་
གཅིག་ཕྱེད་ཀྱང་བའི་དོན་ཉི། རང་
གིས་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་བདེན་སྟེང་པ་
མི་འཇིགས། དེ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་མེད་
ལྟ་བུ། ② ‘ཉི’ ལ་སྟོན། ③ ‘གེ’
ལ་སྟོན།

དེ་ག ‘དེ་ག’ ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

དེ་ཁ ‘དེ་ག’ ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

དེ་ག (ཆབ་ཆོག) བྱ་དངོས་པ་རྒྱལ་
པོ་སྟོན་ཉི། ས་དེ་ག་ན་བཤད་འདུག།
རྒྱལ་དེ་གར་ལོ་ཉིག་འདེབས། མི་དེ་
ག་ལ་གཏམ་བྱིས་ལྟ་བུ། 【དེ་ག་རང་】
1. སྟོན་གྱི་བྱ་དངོས་སྟོན་པ་རྒྱལ་
པོ་སྟོན་གནས་པའི་དོན་ཉི། ས་དེ་ག་
རང་ན་བཤད་འདུག་ལྟ་བུ། 2.
བཤད་མཁན་གྱི་ཆོག་ལ་ཉན་མཁན་
ཀྱིས་མཐུན་སྟོར་བྱེད་པའི་དོན་ཉི།

ཞེད་གྱིས་གསུངས་པ་དེ་ག་རང་མེད་
ལྟ་བུ།

དེ་ཉིད ① རང་བཞིན་ནས་རང་.....
གཤིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཞིང་པར་བརྒྱས་
པའི་སྟེང་མ་དེ་སྟག་ནས་རང་གི་དེ་.....
ཉིད་རྟེན་པར་བཞུན་ལྟ་བུ། ② རང་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཉི། མི་དེ་ཉིད་ ས་དེ་
ཉིད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་སྟོན (ཆབ་ཆོག) བྱངས་དང་.....
ཆད་མང་བའམ་ཡོངས་པའི་དོན་ཉི།
གེད་བྱགས་རི་སྟོན་ཅིག་ཡོད་ན་དེ་.....
སྟོན་ཅིག་འབྱུང་དགོས། དམག་མི་
རི་སྟོན་ཅིག་ཡོད་ན་མི་མདའ་དེ་སྟོན་
ཅིག་ཡོད་དགོས་ལྟ་བུ།

དེ་ལྟ་ན (སྟེང་ཆོག) ཆོག་དོན་སྟོན་
མ་རྒྱ་མཆན་དང་དཔེར་བཞོན་ནས་.....
ཆོག་དོན་ལྱི་མ་ཐག་གཅོད་པའི་དོན་
ཉི། སྟོན་གྱར་གྱུ་བཞེན་ནས་མོ་
ནད་ཆབས་ཆེན་སྟོན་པ་དེ་ལྟ་ན། ཞེད་
ཀྱི་ནད་འདི་ཡང་མོ་ནད་དེ་རིགས་.....
དང་ཞེད་མེད་པས་གྱར་གྱུ་བཞེན་
ན་མན་པ་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་ལྟར (བཞུན་ཆོག) སྟོན་གྱི་བྱ་.....
དངོས་དང་བཤད་མིན་པའི་དོན་རྒྱ་.....
མཆན་དང་དཔེར་བཞོན་པའི་དོན་.....

ཏི: དགོ་ཚན་གྱིས་ར་ཆོར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
ཁྱེད་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་
ལ། འགོ་བྱེད་པས་བྱང་དེ་ཆོར་
གསུངས་པས་.....ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་ན (བསྐྱེད་ཆོག) དེས་བཞུང་
གི་དོན་ཏི: གནས་དེ་ན་སྒྲིབ་གྲགས་
མང་པོ་ཡོད། | གནས་དེ་ན་བྱ་དང་
རི་དྲགས་མང་ལྟ་བུ། **ལ** 'དེ་བས་
ན' དང་དོན་འདྲ་

དེ་ནས (སྒྲེལ་ཆོག) ཆོག་དོན་སྒྲིབ་
ཁྱེད་རིམ་པ་སྒྲིབ་པའི་ཆོག་སྒྲིབ་དེ: ར་
མལ་མས་མངས་ནས་ཁ་ལག་བཟུངས་
གིང་། དེ་ནས་ནང་ན་འཁྱུངས་ཆེས་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བཞིན་ལྟ་བུ།

དེ་ལ (ཆོར་ཆོག) ཁུལ་འདས་པ་
དང་གནས་པ་རོལ་གྱི་མི་མེ: མི་དེ་པ་
ཆོར་ | ཁྱིམ་དེ་པའི་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་སྐྱེ མོ་བྱེད་ལུས་ཁྱེ་སྒྲིབ་པ་དོན་ཁ་
ཞིང་མཛོས་པའི་རི་བྱ་རིའ་གིས་ཡིན་
འཁྱུག་སྒྲིབ་རིང་པོར་ནག་ཐིག་འབྱེད་
ཆོད་མང་པོ་ཡོད། མོ་བྱེད་ལུས་ཁྱེ་
སྒྲིབ་པ་དོན་ཁ་སྒྲིབ་ཞིང་འཁྱུག་སྒྲིབ་
ཡང་མོ་བྱ་ལས་སྒྲིབ་

དེ་ཁྱེར (སྒྲེལ་ཆོག) ཆོག་དོན་སྒྲིབ་
མ་སྒྲིབ་མཚན་ལུས་ནས་ཆོག་དོན་སྒྲིབ་

མར་བདེན་དཔང་ཁྱེད་པ་ཆེ: དམར་
ཞིང་མཁས་པའི་ཆོན་རིག་པ་ཁྱེད་.....
ཁྱེད་ཁྱེད་པ་ལ་སྒྲིབ་མར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
ཆོར་འབྱེད་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོར་གཞི་
འདིང་དགོས། དེའི་ཁྱེར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཆོར་
འབྱེད་གི་སྒྲིབ་གསོ་ནི་དམར་ཞིང་.....
མཁས་པའི་ཆོན་རིག་པ་ཁྱེད་ཁྱེད་.....
ཁྱེད་པའི་ཆོར་གཞིའི་སྒྲིབ་གསོ་རེད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་འབྲུལ (བསྐྱེད་ཆོག) ཁུལ་ཆོད་
འགོར་འབྲུང་མི་ཁྱེད་པའི་དོན་ཏི:
ནངས་ན་འཁྱུངས་ཆེས་དེ་འབྲུལ་དུ་
ལུག་འཆོ་རུ་སྐྱོང་ལྟ་བུ།

དེ་བ ལོ་མང་སྒྲིབ་པའི་རྒྱ་ཆུམ་གྱིས་
ཡིན། རིང་ཆོད་ལེས་སྒྲིབ་5—35
བར་ཡོད། ཅ་བ་ཁམ་ནག་སྒྲིབ་ཞིང་།
ལོ་མ་གསུང་ཆུའི་རིང་བར་སྒྲིབ་ཡོད་
ཅིང་། མི་རྒྱུ་ལྡན་མིར་རིང་བ་སྒྲིབ་
པ་ཡིན། དེའི་མི་རྒྱུ་སྒྲིབ་ཁྱེད་ཆོག།

དེ་བས་ན (སྒྲེལ་ཆོག) ཆོག་མཚན་
ཁྱེད་དོན་ཏི: སྒྲིབ་སྒྲིབ་མ་ལུས་ན་ཆེས་
སྒྲིབ་ལས་དཔལ་ཡིན། དེ་བས་ན་ང་ཆོས་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལེགས་པར་ཁྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

དེ་མ་ཐག (བསྐྱེད་ཆོག) ཁུལ་སྒྲིབ་
བའམ་སྒྲིབ་པའི་དོན་ཏི: ནང་པ་ག་

པ་ཐུང་ན་དེ་མ་ཐག་ཐོན་པ་ལ་ཐོན་
དགོས། དག་དམག་འོངས་ན་དེ་མ་
ཐག་དག་འགོག་གི་འཐབ་འཛིང་བྱེད་
དགོས་ལྟ་བུ།

དེ་ཙམ (ཚབ་ཚིག) གཤམ་ཚད་……
མང་ཁུང་དེས་ཙན་ཞིག་གི་དོན་ཏེ། མི་
དེ་ཙམ་ཞིག། ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་མང་
ན་དེ་ཙམ་བཟང་ལྟ་བུ།

དེ་ཚེ (ཚབ་ཚིག) གཤམ་ག་རུ་མའི་
དོན་ཏེ། མི་དེ་ཚེ། རྟ་དེ་ཚེ།
ཁོས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ཚེ། ལས་
ཉོས་པའི་དབེ་ཆ་དེ་ཚེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་མཚུངས 'དེ་བཞིན' དང་འདྲ་

དེ་བཞིན (བསྐྱེད་ཚིག) ཚིག་དོན་
ཐོན་མ་ཉེན་ཁུངས་བྱེད་པའམ་དབེར་
བཞོན་པའི་དོན་ཏེ། མི་སྤྱུ་ཡིན་ཡང་
ཉིན་དེ་བཞིན་གདོང་འཁྱུད་དགོས་པ་
རེད། དེ་བཞིན་རུ་མི་སྤྱུ་ཡིན་ཡང་
ཉིག་པར་རང་སེམས་བཙོས་སྐྱར་བྱེད་
དགོས་པ་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་ལྟ ① སྒྲིང་ཐུང་གི་མིང་ལྟེ། དེ་ལྟ་
ལགོ། དེ་ལྟ་འཁྱར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② (རྒྱན་ཚིག) ཐུང་ཏུ་དང་ཐུང་ཏུ་
དོན་

དེ་ཡང (སྒྲིལ་ཚིག) ① ཐུང་ཁུངས་

སྐགས་འདིན་པའི་ཚིག་གི་སྐད་མར་……
འགོད་དེ། དེ་ཡང་རི་སྐད་ཏུ།
མཐོ་ལུ་ལུ་ཞིའི་ཞལ་ནས། 'ང་རྒྱལ་
སྤྱི་ན་རྗེས་སུ་ལུས། བེངས་སྐྱར་
ལུས་ན་ཡང་ཐོན་ཡོང་' ཞེས་གསུངས་
ཡོད་པས་ན། ང་ཚོས་ང་རྒྱལ་དང་
བེངས་རིགས་ཐུངས་ནས་སྤྱོད་སྐྱར་……
ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② ཐུང་གི་དོན་བསྐྱེད་པའི་ཚིག་ལྟེ། ལས་
བཤད་པའི་ཚིག་དེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་……
སེམས་ལ་འཛིན་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་མིང ཉིན་ད་ལྟ་བུའི་མིང་ལྟེ། དེ་
མིང་མང་ཉིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་མྱིད (ཚབ་ཚིག) ལས་དོན་……
སྐགས་མཐའ་འཁྱེལ་བའི་དོན་ཏེ། ཐུང་
ཐོན་དིང་ལུགས་དངོས་སུ་མ་ཐུབ་པ་……
དེ་མྱིད་ཀྱི་ལར་རུ་གྲལ་དེས་འཐབ་……
ཚོད་ཡོད་པ་ཡིན། དུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
མ་ཆད་པ་དེ་མྱིད་ཀྱི་ལར་རུ་སྤྱོད་སྐྱར་
བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

དེང ད་ལྟའི་རུས་དང་ཉེ་བའི་རུས་……
རབས་ཏེ། དེང་སྐབས། དེང་རུས།
དེང་སང་ལྟ་བུ། 【དེང་རབས】 1.
ད་ལྟའི་རུས་སྐབས་ཏེ། རང་རེའི་རྒྱལ་
པོ་གི་ལོ་རྒྱུས་སུ་ལྟ་བཞིན་ལས་……

འཁུལ་ནས་བཟུང་དེང་རབས་ཟེར་
2. སྐབས་འགར་སྤྱི་ཚུགས་དེང་.....
ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་སྐབས་ལའང་དེང་.....
རབས་ཟེར་

དེངས་ (ཁྱེད་མེད་སྤྱལ་ཚིག་).....
བཞེད་པའམ་སོང་བའི་བད་ཚྱོང་མེ་
རང་རང་སོ་སོའི་གནས་སུ་དེངས་.....
མིག་ལྟ་བུ། **【དོང་】**ནི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་མེ་ གནས་སུ་དོང་
བར་བུ། གནས་སུ་དོང་ཟིན་ལྟ་བུ།
【འདོང་】ནི་ད་ལྟ་བུ་མེ་ གནས་སུ་
འདོང་བར་ཁྱེད་ལྟ་བུ།

དེངས་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་).....
འདས་པ) ཁྱིན་དང་དུ་བ་སོའི་སངས་
བའམ་ཡལ་བ་མེ་ ལུགས་པ་དེངས་།
ས་ལུན་དེངས་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བར་‘འདོང་’འབྱི།

དེད་ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་
པ) ①སྤྱི་ལུགས་སོགས་ཐོན་ལ་འགྲོ་
བར་བསྐལ་བ་མེ་ལུག་དེད་ནས་སོང་།
ཁལ་མ་དེད་ནས་ལམ་ལ་སོང་ལྟ་བུ།
【འདེད་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་.....
བ་མེ་ ལུག་འདེད་དཀོས་། ལུག་འདེད་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐེད་】**ནི་སྤྱལ་
ཚིག་མེ་ ལུག་ཐེད་ཚིག་། ཁལ་མ་

ཐེད་ལྟ་བུ། ②སྤྱི་ལུགས་སོགས་འཛིན་
ཚེད་དུ་ཐེས་ལ་བཟུགས་པ་མེ་ ལག་
པ་དེད་། ལྷང་གི་དེད་ལྟ་བུ། ③ལུ་
ལོན་བསྐྱགས་པ་མེ་ དོམ་དེད་(མ་
མདོའི་ཁ་སྐད་) ལྟ་བུ། ④ལས་བདའ་
ཁྱེད་པ་མེ་ ལུ་བ་དགའ་ངལ་ལ་སྤྱག་
ལུང་གོགས་ལ་ལས་མ་དེད་ལྟ་བུ།

⑤ལར་ལུད་པ་མེ་ འདེད་མས་འཁྱ་
དེད་ནས་ཐོན་དུ་སྤངས་ལྟ་བུ།

དེད་ ①(ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་▽)
ལམ་དང་ས་ཆ་གས་ལ་བཞུགས་ནས་.....
དམིགས་ལུལ་དུ་འགྲོ་བ་མེ་ ལམ་
དེད་ནས་ཐོན་ལ་སོང་། ལུ་དེད་ནས་
སྤང་ལ་བཟུགས་ལྟ་བུ། ②‘བདའ་’
ལ་ལྟོས།

དེད་དཀོན་ ལུ་མཚོར་སྤྱ་གཉོང་.....
བར་ཁ་སྤྱོགས་ཐོན་པའི་མི།

དེབ་ ①ལག་བཅོམ་བྱས་པའི་དཔེ་.....
ཆའམ་ཤོག་གུ་ཕེབ་མོ་མང་མོ་དཔེ་ཆ་
ལྟར་ལག་བཅོམ་བྱས་པའི་སྤྱང་དེབ་.....
སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་མེ་ དཔེ་ཆ་དེབ་
དང་པོ། མོ་དཔེ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ།

【དེབ་ཐེར་】ནི་སྤྱི་ལུག་ལོ་ལྷན་གྱིས་
པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་མེ་ དེབ་ཐེར་
དགར་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མཚོན་

ཆས་པཅད་པའི་མ་ཉིད་ལ་བཞག་པའི་
རས་དང་མྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཉེ་
མྱེད་དེམ | རས་དེམ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་

དེས ཁ་དོག་ཅིང་མུ་ཉིད་པའི་མྱེད་...
ཅིག་ཉེ་ ར་དེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

དེས ① 'དེ' ལ་མྱེད་མུ་ཉིད་པ་
② (མུ་ཉིད་ཅིག) རང་མྱེད་པ་མུ་ཉིད་པ་ལྟ་བུ་
མྱེད་པ་ལྟ་བུ་ མི་དེ་ནི་དེས་ཉིད་
དེམ་ཅེ་བ་ཞེས་པའི་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་

དེས་ན 'དེ་མས་ན' དང་དོན་འདྲ་

དྲ ① གཞུལ་གྱུངས་པཅལ་པའི་ཁ་...
གྱུངས་གཉིས་ཉེ་ མུ་ཉིད་ལ་དོན་ |
འཕྲ་མེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② རྒྱ་དང་ལྟ་
པ་ལྟ་ དོན་ལྟ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ [དོན་
ཞུག] བེ་ཉེ་མུ་ཉིད་མིང་ཉེ་ ལྟ་མུ་ཉིད་
ལྟ་ 'དེམྱེ' ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་

③ 'གོ' ལ་ལྟ་ ④ 'དོ' ལ་ མི་ཅིག་
པཅུས་པ་ ⑤ 'དོ' ལ་ མི་ཅིག་པཅུས་
པ་ ⑥ 'དོ' ལ་ མི་ཅིག་པཅུས་པ་

དོ་མོར མྱེད་པ་པཅུས་པའི་མྱེད་...
མིང་ཉེ་ 'མོར་ཅིག' ལྟ་ཟེར་

དོ་གལ (མུ་ཉིད་ཅིག) མུ་ཉིད་པའི་...
གནད་ཅེ་བའི་དོན་ཉེ་ ལྟ་པ་དོན་གལ་
ཅེ་བ་ | ལས་དོན་དོན་གལ་ཅན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་

དོ་དམ ① བདག་གཉིས་དང་ཉེ་...
ཅིག་མྱེད་མིང་ཉེ་ ཅེ་ལག་དོ་དམ་
ལྟ་བུ་ | ལུན་མོང་གི་མུ་ཉིད་དོ་དམ་
ལྟ་བུ་ ② ལུན་མོང་གི་མིང་ཉེ་
པཅུས་པ་དོ་དམ་ལྟ་བུ་དགོས་ལྟ་བུ་

དོ་པ མྱེད་ཅིག་ཅིང་པའི་མུ་ཉིད་...
ལྟ་པའི་མིང་ཉེ་ འདི་ལ་ 'ལག་དོ'
ལྟ་ཟེར་ [གཞུག]

དོ་ལྟག 'དེ་ལྟག' གི་འདྲི་སྒྲིལ་...

དོ་མོ ལྟག་པའི་མྱེད་མྱེད་མིང་ཉེ་...
མོངས་པའི་དོན་མོངས་མྱེད་མྱེད་མིང་ཉེ་
པཅུས་པ་དོ་མོ་གཅིག་ | པཅུས་པ་...
གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ལྟ་མུ་ཉིད་དོ་
ལ་ དང་ 'དོ་ལས' ལྟ་ཟེར་

དོ་མོད 'འཕྲ་ལྟ་' འཕྲ་ 'དེ་མོད'...
མག་གི་པའི་མིང་ཉེ་

དོ་མོ འཕྲ་ལྟ་མིང་ཉེ་ དཔལ་
པོ་དོ་མོད་པ་ | མུ་ཉིད་མུ་ཉིད་དོ་
མོད་པ་པཅུས་པ་ལྟ་བུ་ ཅིག་པཅུས་
ན་ 'དོ' ཞེས་འདྲི་མིང་ཉེ་ འཕྲ་ལྟ་
དོ་མོད་ | དཔལ་པོ་དོ་མོད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ་

དོ་རྒྱ གཞུལ་འཕྲ་ལྟ་པའི་གན་...
འཕྲ་ལྟ་པའི་གན་མྱེད་མིང་

དོ་ལི འདི་ལ་ 'མུ་ཉིད་ལྟ་པའི་' ལྟ་...

ཐེང་ལ་ 'ཐོགས་' གྱུར་ཐེང་།

དོ་གཤམ་ ཐེང་པ་ཐོགས་པ་ལོ་མཉམ་...
ཞིང་དཀྱིལ་ན་ཐེང་མེ་མར་འབྱུང་བའི་
ཐོན་ཐུན་དང་ཡུང་ཐུན་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་མེ། ལུ་རྟིག་གི་དོ་གཤམ་དང་ཐུ་
ཅུའི་དོ་གཤམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོག (ཐུན་ཚིག) ❶ ཞིང་དང་ཐུ་...
ཐོན་ཐུང་བའི་དོན་ཏེ། ལམ་ཡངས་
དོག | ཁང་བ་ཏ་ཅང་དོག་མི་ཅུང་ |
ལེམས་ཁ་ཏ་ཅང་མ་དོག | འགག་མོ་
ཏ་ཅང་དོག་པ་ཞིག | ལམ་ཏ་ཅང་
དོག་པའི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དོག་པོ་】**
ནི་ཐུང་བ་དོག་པོ་ | ཁང་བ་དོག་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དོག་མོ་】**ནི་ལམ་དོག་
མོ་ | འགག་དོག་མོ་ | ལེམས་ཁོང་
དོག་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱུག་ཁྱིམས་
ནན་ཞིབ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱུག་ཁྱིམས་
དོག་པོ་ | རྒྱུག་ལམ་དོག་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❸ མཐར་ཆ་རག་ནས་ཐོན་དགའ་
བའི་དོན་ཏེ། རག་མོ་དོག་པོ་ | རག་
མོ་དོག་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོག་པ ❶ མེ་རྟིག་གི་ཟླ་འབྱུངས་...
འབྱུངས་མེ་མའི་མིང་མེ། མེ་མེའི་དོག་
པ་ཆགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མོན་
པོའམ་ཐུན་པོའི་མིང་མེ། མེ་རྟིག་གི་

དོག་པ་མང་པོ་ | ཐུང་པ་དོག་པ་
གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ 'དོག་' དང་
དོན་འདྲ།

དོག་མོ ❶ ལ་གཞིའི་མིང་གཞན་ཏེ།
དགྲང་མ་ཐོན་དང་ལ་དོག་མོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❷ 'དོག་' ལ་ལྟོས།

དོགས་ ❶ (ཐུང་མེད་ལས་ཚིག་༧)
དུཅུང་པ་བཏང་བའམ་འཛེམ་པའི་...
དོན་ཏེ། མི་གེ་མང་དོགས་ནས་དཔེ་
བཟོད་མང་པོ་མ་བཞག | འགྲོ་མོ་ཆེ་
དོགས་ནས་ཁང་བ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་ལྟ་
བུ། ❷ 'དོགས་' པ་ མི་མིང་མཐའ་
བཟུས་པ།

དོགས་པ ❶ མེ་ཆེན་ཐུང་པའི་...
བམམ་པ་དང་ཐུ་ཐུང་གི་མིང་མེ།
དོགས་པ་ལེལ་ | མིན་མིན་གྱི་དོགས་
པ་བཅད་ | མེ་བདེན་མི་བདེན་དོགས་
པ་མེད་ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་བཟུས་ན་
'དོགས་' ཞེས་འབྲི་ཚིག་མེ། དོགས་
གཅོད་ | དོགས་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❷ དོགས་ཐོན་གྱི་མིང་མེ། དམ་ལ་
དོགས་ཁྱིམས་ | ཐུང་གི་དོགས་ཐུས་
ལྟ་བུ། **【དོགས་ཐོན་】**ནི་འབྱུང་གྱིད་
པའི་ཉེན་ཁ་འགོག་ཆེད་སྒོ་རིག་གིས་...
པོ་ཐུང་པའི་ཐུ་ཐུང་གི་མིང་མེ། དམ་

ལ་རྟོག་མཚན་གྱིས། | སྤྱང་གི་ལ་
རྟོག་མཚན་གྱིས་ལྟ་བུ་

རྟོག་ ●ས་རྟོག་ནས་མར་བཞུགས་པ་.....
བཞུགས་པ་གྱི་མིང་ལྟེ། ས་རྟོག་ | འདས་
རྟོག་ | རྟོག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【རྟོག་**
ཅུ། 1. རྟོག་བཞུགས་ནས་བཞུགས་པ་གྱི་
མིང་ལྟེ། 2. 'རྟོག་པ་' རྟོག་རྟོག་
གཅིག་། ● 'རྟོག་པ་' གྱི་མིང་ལྟེ།
པ་དང་འདས་པ་

རྟོག་ག་ རྟོག་ཅེ་སར་སྤྱང་བཞུགས་པ་.....
སྤྱང་གིས། ཡལ་ག་དམར་པོ་ཞིང་
སྤྱང་ཡིན། སྤྱང་གཞུང་ཏུ་ 'རྟོག་
ག་སྤྱང་མར་འགྲུགས་ལྟེ། ཞེས་པ་.....
བཞུགས་པ་

རྟོག་བ མདུང་གྱུ་ལས་གྱི་མིང་གཞན་

རྟོག་ཅེ སྤྱང་ཅེ་གྱི་གཞིར་དུ་ལ་.....
གྱི་རྟོག་ཅེ་དང་མཚན་གྱི་རྟོག་ཅེ་ལྟ་བུ་
དང་། ད་ལྟེ་ཞོག་སྤྱང་ལའང་རྟོག་
ཅེ་ཟེར།

རྟོག་ ●ཚབ་མཐོང་མིང་ལྟེ། སྤྱང་
ན་ཅེ་པོས་སྤྱང་ལྟེ། | རྟོག་ལྟེ། ལྟེ།
གྱིས་སྤྱང་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། ཚབ་ལྟེ།
●མཚན་ལྟེ། དམ་ཚུགས་གཅིག་གྱི་
མིང་ལྟེ། རྟོག་པོས་ན་པོས་པོས་
རྟོག་ཅེ་ཡིན་ལྟེ། ● 'བཞུགས་'

གྱི་སྤྱང་ཅེ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཚབ་ལྟེ།

རྟོག་ ●ཚབ་གྱི་མཚན་ལྟེ། རྟོག་.....
གྱི་མིང་ལྟེ། ཚབ་རྟོག་ | རྟོག་རྟོག་ |
གཞུང་རྟོག་ ཞེས་པ་ ལྟེ། ལྟེ།

【རྟོག་ཅུ། རྟོག་རྟོག་གྱི་གཅིག་པོ་.....
ལྟེ། ཚབ་རྟོག་ཅེ་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

●ལས་རྟོག་ཏེ། རྟོག་རྟོག་ལས་ནས་
གཞན་རྟོག་བཞུགས་པ་ | གཞན་བཞུགས་
རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ།
གྱི་རྟོག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【རྟོག་དག་**
ནི་སྤྱང་པ་དང་ལས་རྟོག་གྱི་མིང་ལྟེ།

རྟོག་དག་བཞུགས་པ་ | རྟོག་དག་བཞུགས་
ལྟེ། **【རྟོག་ཅུ།** 1. རྟོག་གྱི་མིང་
ལྟེ། རྟོག་ 2. རྟོག་ཅེ་གྱི་མིང་
ལྟེ། **【རྟོག་ལྟེ།** རྟོག་དག་ལྟེ།
པོས་ལས་རྟོག་ཏེ། རྟོག་ལྟེ། ལྟེ།

●སྤྱང་ལྟེ། རྟོག་ཏེ། རྟོག་ལྟེ།
རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། | རྟོག་ལྟེ། རྟོག་
ལྟེ། | རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་
དང་ལྟེ། | རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་
རྟོག་དང་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། **【རྟོག་**

གཞིར་ རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ།
ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ།
ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ། རྟོག་ལྟེ།
ལྟེ། **【རྟོག་དུ་གཞིར་** རྟོག་ལྟེ།

བུ་ཞིག་འཛོལ་ཆེད་འབད་པ་བྱས་པ་
མེ་ ཡོན་ཅན་དོན་དུ་གཉེར་ལྟ་བུ་

① བུ་ན་ཅུ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་མེ་
བུ་ན་ཅུ་དོན་གཅིག་ དོན་གཉིས་
.....དོན་དགུ་ལྟ་བུ་ ② ལྷ་མཆོན་
ནམ་རྒྱ་ཆུན་ལ་འཇུག་པ་མེ་ རྒྱུད་
རྒྱུ་བ་ལྟར་འོང་དོན་ཅི་ཡིན། རྒྱུད་
པེ་ཅིན་ལ་འགྲོ་དོན་ཅི་ཡིན་ལྟ་བུ་

③ མཚོ་རིམ་སྤྱོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་
མཆོན་པ་མཆོར་པ་མཁལ་མ་ ལཱ་ལྟ་
མིང་མེ་ བད་གཞི་དོན་ལ་བཤས་པ་
མྱོད་དུ་མྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ [དོན་
ལྟ་མྱོད་ཀྱི་ཁ་མཚོ་རིམ་སྤྱོད་ཆགས་
ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་མཆོན་པ་མཆོར་པ་.....
མཁལ་མ་ལྟ་ལ་དོན་ལྟ་དང་ མེ་བ་
རྒྱ་མ་ལོང་ག་བསམ་མེ་(ཁམས་དཀར་
དམར་གསོག་མྱོད་)མྱེད་པ་མཁྱིས་པ་
ཅུག་ལ་མྱོད་ཀྱི་མེར་ ④ མིང་པོ་
དང་དགོས་པའི་མིང་མེ་ མི་ཆེ་དོན་
མེད་དུ་མི་གཉོང་པར་མི་དམངས་ལ་
ཕན་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་ སྤྱོད་ཆ་དོན་མེད་ལ་
བཤད། ད་མེད་པེ་ཅིན་དུ་མིང་པ་
དོན་དང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ ⑤ ལྷ་མཆོན་ལ་
ལར་མྱོར་མཆོན་པའི་དོན་

དོན་དམ ① དོན་པོ་མེ་མིང་མེ་

དོན་དམ་དུ་ལྟ་བུ་འདྲི་མེར་པ་ཞིག་.....
གཅན་ནས་མེད། དོན་དམ་དུ་པའི་ག་
ལས་ཉི་མར་སྤོང་པ་རྒྱག་གིན་ཡོད་པ་
འདྲ་བུ་ ② ལམས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་
ཀྱི་བན་ཞིག་མེ་ དོན་དམ་བདེན་པ་
དང་ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་ལ་བདེན་པ་
གཉིས་མེར་

དོན་ཅུ ① (ཐུལ་ཆིག་) དམིགས་
ལྷལ་དང་དགོས་པ་མེ་ གསར་བཟུའི་
དོན་དུ་ལྟ་བུ་འཛོལ། མི་དམངས་ཀྱི་
དོན་དུ་དཀའ་བ་མྱོད་ནས་ལྟ་བུ་.....
ལམ་ལས། སྤོང་པ་ལྟ་དོན་དུ་
གཉེར་པ་ལྟར་རྒྱུ་ལྟར་བྱེད་འདོད་ལྟ་
བུ་ ② (བཟུན་ཆིག་) དོན་པོ་པའི་
གནས་ཆེད་ཀྱི་དོན་ཉི་ ལྟ་འདྲི་མེར་པ་
ནི་ལྟོངས་དད་ཀྱིས་རྒྱ་བཅའ་པ་ཡིན་
ཀྱི་དོན་དུ་གཅན་ནས་མེད་ཅིས་པ་ལྟ་
བུ་

དོན་པོ བད་དོན་ཀྱི་མིང་པོ་མེ་
གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

དོན་མེ ① གཅན་ཆིགས་རིག་པའི་
བན་ཞིག་མེ་ ལྟ་དངོས་རྒྱ་ཆིགས་ཀྱི་
ནང་ནས་པོ་པོ་རྒྱན་མིང་པ་བཟུས་
ནས་ལྟ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་
མེ་ བལང་གི་དོན་ལྟ། དངོས་

པའི་དེ་ལྟུང་ཅམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༩

ཆེས་མཐོན་པར་བཤད་པའི་དེ་ལྟུང་ནི་
མཐོན་སྒྲུབ་དུ་མཐོང་བའི་དེ་ལྟུང་པ་...
ཆུས་ཆུ་ཡིན་པ་ཤར་བའི་ཆུ་པ་།

དྲན་པ་ (པལ་ཆེན་ཆེན་པོ་) དཔལ་གནས་
པ་དང་ཆུ་བཅགས་པ་མིན་པ་ཆེན་པ་...
ཆེ། འབྲུག་ནི་དྲན་པ་མེད་པ་ཞིག་
རེད། དྲན་པ་མེད་ཀྱང་མི་ལ་ལའི་
འབྲུག་ཆུ་པ་ཤར་བ་མང་བ་ཡོད་ལྟ་
བུ།

དྲུག་དྲུག་ (ཆུ་ཆེན་ཆེན་པོ་) མི་གསལ་...
བའི་ཆུ་ཆེ། ཆུ་ཆེ་དྲུག་དྲུག་པ་
ལྟ་བུ།

དྲུག་ ༩ རྟོན་ཆུ་པ་དྲིད་ཀྱི་རིགས་ཆུ་
མཐོན་ནས་པ་ཤར་ཁར་དཀར་མིག་...
ཆུ་གམ་ཆུ་པ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་
ཞིང་དེའི་མཐོན་པ་ནི་ཆུ་པ་མཆོག་...
ཅིག་ཡིན། ༩ རྟོན་ཆུ་པ་ཡིང་ཆེ། དེ་ལ་
གཞོང་པ་ | དེ་ལ་ཤར་པ་ལྟ་བུ།

དྲུག་ ༩ (ཆུ་པ་འབྲུག་པ་ལ་ཆེན་པོ་
འོངས་པ་དང་འོངས་པ་ཆུ་པ་ཆེན་པོ་)
<ག>ཁ་ཤུལ་བའོངས་འབྲུག་པ་བཅད་
པའི་དེ་ལྟུང་། རྟོན་པ་དྲན་དྲན་ན་
བཟང་ | རྟོན་པ་དྲན་དྲན་ཅིག་ལྟ་
བུ། [འདྲོད་]ནི་དྲན་པ་ཆེ། རྟོན་པ་

དན་འདྲོད་པ་ལྟ་བུ་ | རྟོན་པ་བཟང་པ་
འདྲོད་པ་ལྟ་བུ། <ཁ>ཤར་པ་བའོངས་
པར་གཞུག་པའི་དེ་ལྟུང་། རྟོན་པ་
དྲན་ནས་ཆུ་པ་ཆུང་བུ་ལ་ | དྲན་ཆུ་
ཆུང་བུ་དྲན་ཅིག་ | ཆུ་པ་ཆུ་པ་ནས་
དྲན་ནས་དཀར་མིག་ཆུ་པ་ | ཆུ་པ་ཆུ་
དྲན་ | བཤད་གཅི་དྲན་ལྟ་བུ། <ག>
མེས་པ་ཆུ་པ་ཆུང་བའི་དེ་ལྟུང་།
དམངས་དྲན་མེས་པ་ནས་པ་དྲན་ལྟ་
བུ། ༩ 'དྲན་པ་' ཞེས་པའི་ཆུ་པ་...
བཟུགས་པ་།

དྲུག་ ༩ གཞོན་པ་ཆུ་པ་འབྲུག་ཆུ་པ་ཡིང་...
ཆུ་པ་ཆུ་པ་དང་པ་ལ་གཞིས་ཀྱི་མིང་ཆེ།
ཁལ་པ་དྲན་གཅིག་ | མཐོན་དྲན་གཅིག་
གིས་ཐོང་གཞོན་ཆུ་པ་ལྟ་བུ།

དྲུག་པ་ ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་
ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ 'ཆུ་
ཆུ་པ་' ཞེས་བའོངས་ཡོད། ཆུ་པ་ཆུ་པ་
ན་ 'དྲན་' ཞེས་འབྲི་ཆུ་པ་ཆེ། དྲན་
ཆུ་པ་ཆུ་པ་ལྟ་བུ། [དྲན་པ་]ནི་དྲན་
པ་ཆུ་པ་དྲི་རིགས་ཆུ་པ་, འདྲོད་པ་ 'དྲན་
པ་' ཞེས་བའོངས་ཡོད།

དྲུག་ ༩ ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་
པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་དྲན་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་
ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ཆུ་པ་ 'ཆུ་ཆུ་' ཡང་

ཟེར་ དཔེར་ན་ ཉམ་མོ་དོལ་དུ་
 ཚུད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ ཚུད་པ་འཇམ་
 ཐག་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུ་རྩིའི་མིང་། ❷
 བོད་རང་ཚུད་ཚུད་པ་ལྟ་བུ་པའི་ས་ཆ་.....
 ཞིག་གི་མིང་། ❸ བོད་ཀྱི་རྩལ་མིང་
 ཞིག་། ❹ ཐག་པས་འཇམ་ཐག་པ་དང་
 དཀྱིབས་འདྲ་པའི་དངོས་པོ་ཉིས་ཀྱིས་
 ལྷན་པའི་བྱས་པའི་མིང་ལྟེ། ཐག་པའི་
 དོལ་བྱས་། ཚུ་མའི་དོལ་བྱས་། ཆ་
 ཚུའི་དོལ་བྱས་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【དོལ་
 ཚུད་】 རི་ཚམ་ཚམ་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
 མ་ཚུ་དོལ་ཚུད་བྱས་། སྐད་ཆ་དོལ་
 ཚུད་དུ་བཤད་ལྟ་བུ།

དོས་ བལ་ལམ་ཁུར་བའི་མིང་ལྟེ། ཚུ་
 དོས་མཚུབ་། ར་དོས་གཅིག་། བལ་
 དོས་མཚུབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【དོས་པ་】
 རི་ཁུར་པོ་འཁུར་མ་ཁུན་གྱི་མི། 【དོས་
 དག་】 རི་བྱེལ་པ་ཆེ་བ་།

དུ

དུ་ལྷག་ ཚུད་རྩལ་པ་མ་གཤིབ་པའི་ལྷན་
 པ་ལྱེའི་མིང་།

དུ་བ་ མོ་ལང་ལྟེ་པའི་ཚུ་རྩལ་ཞིག་.....
 ཡིན་ཞིང་། གཞུང་ཚུ་དང་པོར་ལྷན་
 པའི་མེད་ལ་མོ་མ་འཁོར་པོ་ལྷན་ལྷན་

ཡིད་། ཆ་བ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་ཅན་ཞིག་
 ཡིད་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་ཆོག་། ཚུ་སྐད་
 ཏུ་ 'ཉན་ནན་ཞིན་' ཟེར་།

དུགས་པོ་ ❶ བོད་རང་ཚུད་ཚུད་པ་.....
 གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ❷ བོད་ཀྱི་རྩལ་
 མིང་ཞིག་།

དུངས་ (ཚུན་ཆོག) ❶ ཚུ་སྐགས་
 གཤེར་བྱའི་ནང་དངོས་ཆས་གཞན་.....
 འདྲེས་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཚུ་དུངས་
 སྐད་པའི་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【དུངས་མོ་】 རི་ཚུ་དུངས་མོ་ཞེས་པ་.....
 ལྟ་བུ། 【དུངས་པ་】 རི་ཚུ་རབ་ཏུ་
 དུངས་པ་། རབ་ཏུ་དུངས་པའི་ཚུ་
 པའི་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དངོས་
 ཆས་གཞན་གྱིས་མ་བཞེས་པ་ལྟེ།
 སེལ་དུངས་མོ་། གནམ་པོ་དུངས་པ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ལྷན་མེས་པོ་བདེ་
 པའམ་དགའ་བ་ལྟེ། བཟས་དུངས་
 པ་། བཟས་དུངས་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུངས་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག) ❶
 ཞིགས་མ་དང་ལྷན་པ་སྐགས་མེད་པར་
 ཚུར་པའི་དོན་ཏེ། ཚུ་དུངས་པས་།
 བཟས་མེ་དུངས་ལྟ་བུ། 【དུངས་
 མ་】 1. བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་.....
 བཤད་པའི་ལྷན་ལྷན་པ་ལྟར་གྱི་.....

དང་པོ་མེ་ འཇུ་མེད་ཀྱི་དབང་པོས་
ཁ་ཐམ་པ་ཐམ་ནས་ཐམ་གྱིས་པ་ཐམ་.....
ཐམ་པར་ཐམ་པའི་པ་ཐམ་གྱི་མིང་
དཔེར་ན་ ཐམ་གྱི་དབང་པོ་མ་དང་.....
ཐོག་མ་མ་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་ 2. ཐིང་ཐུའི་
མིང་མེ་ མར་ཐུའི་དབང་པོ་མ་ཐོག་པ་
ཐམ་པ་མེ་ལུ་ 3. མཐར་མོན་པའི་དོན་དེ་
དགའི་དབང་པོ་མ་(དགའ་དོན་མོན་) |
གཞེན་གྱི་དབང་པོ་མ་(གཞེན་པ་མོན་).....
པ་ཐམ་པོན་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་

ཏ

ཏ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ཐོང་ས་
པ)ཐི་ཐིས་གཙོད་པ་དང་ཐོག་ཐོག་.....
གཙོད་པ་ཐེ་ ཏ་ཐུའི་རས་ | ཏ་
རས་ཐམ་པ་མེ་ 【འཏ】ནི་ད་ཐམ་པ་ཐེ་
རས་འཏ་པར་ཐུང་ | རས་འཏ་ཐུང་
ཀྱི་ཐི་ཐི་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་ 【ཏས】ནི་
འདས་པ་ཐེ་ ཐིང་ཏས་ནས་ཐམ་
པ་ཐོན་ | རས་ཏས་ནས་ལ་པ་པ་ཐོན་
ཐམ་པ་མེ་ལུ་ 【ཏས】ནི་ཐུལ་ཆོག་ ②
‘ཏ་པ’ ཐོག་པའི་ཆོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་

ཏ་པད དཔོན་ཐམ་འཇོག་ཐུང་གྱི་.....
ཐོག་མ་ཏ་ཐིག་ཅན་གྱི་མིང་མེ་ ཐུ་
ཐོང་ཏུ་ ‘ཐང་ཏུག་’ ཐོན་པ་དང་.....

མཐུངས་

ཏ་པ ཏ་ཐིག་གི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་.....
དཔོན་པོའི་མིང་མེ་ ཐིང་གི་ཏ་པ་ |
ཐག་པའི་ཏ་པ་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་ ཆོག་
པ་ཐམ་ན་ ‘ཏ’ ཐོག་པའི་ཆོག་མེ་ ཐིང་
ཏ་ | ཐག་ཏ་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་

ཏ་མ ཁང་པའི་ཐར་ཐུང་གི་ཐོ་ཏ་.....
ཐིག་ཅན་གྱི་མིང་

ཏ་ཐིག ཏ་པའི་པར་ཐོང་གི་མིང་.....
མེ་ ཏ་ཐུའི་ཏ་ཐིག་ | ཐིང་ཏའི་
ཏ་ཐིག་ཐོག་པ་ཐམ་པ་མེ་ལུ་

ཏག ① (ཐུང་ཐིང་ལས་ཆོག་ཏ)

〈ཀ〉ནད་ཐོས་པ་ཐེ་ ཏ་ཏག་པ་ཁང་
ཐིང་ | ཏད་ཏག་ཐོང་ཐམ་པ་མེ་ལུ་ 〈ཁ〉
ཐོན་ཁ་དང་ཐོན་ཐིང་པའི་ཐུལ་ ཐོང་
དེ་ ལམ་ན་ཐོན་ཁ་ཐིང་ཐུང་ཐོང་
ཐོང་ན་ཏག་ཐོན་ཐམ་པ་མེ་ལུ་ ② ‘ཏག’
པ་ལ་ཐོན་

ཏག་ཏུ (པ་ཐོན་ཆོག་)ཙན་ཆེ་པ་.....
དང་ཐུང་པའི་དོན་དེ་ ཏ་ཏག་ཏུ་
པ་ཐུངས་ | དམག་ཏུང་ཏག་ཏུ་ཐུག་ |
ཐི་ཐོན་པ་ཏག་ཏུ་པ་ཐུང་ཐམ་པ་མེ་ལུ་

ཏག་པོ ① (ཐུན་ཆོག་)ནི་པའི་ཐོག་
ཐོན་ཐེ་ ཏར་པ་ཏག་པོ་ | ཏལ་
ཏག་པོ་ | ཐུ་ཆེ་ཐིང་ཏལ་ཏག་

ནི་བཟུང་བའི་དོན་སྤྲོད་བྱས་པར་.....
 བསྐྱལ་བའི་དོན་ཏེ། སྤྲོད་ཀྱི་ཐུག་
 བསྐྱལ་བྱས་ཐུག་བཟང་། ད་ལྟའི་
 བདེ་སྤྱོད་དངོས་སུ་ཤིས་ལྷ་བྱ། །【དོན་
 གསུམ་】ནི་མི་བཟུང་བར་སེམས་ལ་.....
 འཛིན་པར་བསྐྱལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་
 མེ། ལས་བཟོས་མི་བཟུང་བའི་དོན་

འོངས་པ) རང་གིས་མི་ཤིས་པའམ་
 གསལ་ཁ་མི་ཤིས་པའི་དོན་རྣམས་.....
 གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མི་གཞན་ལ་.....
 ལྟ་བུ་མེ། སྤྲོད་ལས་མི་ཤིས་པའི་དོན་
 རྣམས་དགོ་ཆུང་ལ་དྲི་བར་བྱ། ། དྲི་
 དགོས་ལྷ་བྱ། །【འཛིན་】ནི་ད་ལྟའི་
 མི་ཤིས་པ་ནི་དགོ་ཆུང་ལ་འདི་བཟུང་

དྲིང དྲིང་མི་འཇོག་པ་ནི་རག་ལས་མི་
དགོས་པའི་དོན་ཉི། རིགས་པའི་
གཞུང་ཕུགས་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་
པའི་མཁས་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་
ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་མོན་.....
ཉན་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དྲིན ❶ བན་པ་དེ་བསྐྱབས་པའི་.....
འབྲས་བུའི་མིང་ལྟེ། ཉང་དང་མཐོ་
ཐུབ་ཞིའི་བཀའ་དྲིན་བསམ་བཞིན་གྱི་
ལུ་ལས་འདས། ། མི་དྲིན་ཅན།
དྲིན་ལན་འཇལ། དྲིན་གསེ་བུས།
བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྟ། ། མིང་གི་དྲིན་ལ་
བརྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བན་ལྷས་
གྱི་མིང་ལྟེ། ལུན་ཞིམ་པོ་ལྷུང་བ་ལས་
གྱི་དྲིན། ། རོ་དཔས་མདངས་ཆགས་
པ་ནས་གྱི་དྲིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བ་
ཆ་བ་དང་ཉིང་ཉི་བའི་བྱ་སྦྱོད་སྒྲིགས་
གྱི་མིང་ལྟེ། དྲིན་དུ་ཆེར་བ། དྲིན་
ལྷས་བསྐྱབས་པ། བཀའ་དྲིན་གྱི་.....
དཔལ་དུ་ཆེ་ལྟ་བུ།

དྲིལ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ་སྐུལ་ཆོག་)
(ག)སྒྲིགས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པ་.....
ལྟེ། ཕུག་ལྷ་ལྷས་ལ་དྲིལ་དགོས། །
ལྷགས་མོར་སྒྲིགས་གཅིག་དུ་དྲིལ་ནས་

འཆོས། ། ཕུག་ལྷ་ལྷས་ལ་དྲིལ་ཅིག་ལྟ་
བུ། **【འདྲིལ】**ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཕུག་
ལྷ་འདྲིལ་བར་བྱིད། ། འདྲིལ་མཁན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ཁ>དཔོན་རྒྱལ་དུ་
མོ་བུས་པ་ལྟེ། མཐན་གྱི་དུ་བྱ་དྲིལ། །
མཐན་དུ་འདྲིལ་བྱིན་ཡོད། ། དུ་བྱ་
དུ་ཅིག་ལྟ་བུ། ❷ 'དྲིལ་བྱ'ལ་
ཆོག་བསྐྱས་པ།

དྲིལ་བྱ ལྷགས་རིགས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཅང་རིགས་དུ་ལྟེ་ཅན་དགོས་ན་སྒྲ་
འབྱིན་པའི་རྣམ་ཆས་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། ཆོག་བསྐྱས་ན་'དྲིལ' ཞེས་འབྲི་
ཆོག་ལྟེ། མངས་གྱི་དུ་བྱ་ལ་ཟངས་
དུ་ལྟེ་བུ་ལྟ་བུ། **【དྲིལ་ཁང】**ནི་
ཅང་བན་གཏོང་པའི་ཁང་བའི་མིང་།
【དྲིལ་བསྐྱགས་པ】 1. བྲིམས་སྒྲིལ་
སྒྲིགས་ཀྱི་ལ་དཔོན་ལྷ་བསྐྱབས་པའི་
དོན་ཉི། ཉང་གི་སྦྱོད་ལུས་ནས་དུ་ལ་
བསྐྱགས་ནས་ཀྱི་ལ་ཤེས་ལྷ་འཇུག།
དུ་ལ་བསྐྱག་བྱའི་སྦྱོད་ལུས། སྦྱོད་.....
ལུས་ནས་དུ་ལ་སྒྲིག་མཁན། དུ་ལ་
སྒྲིགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 2. བྲིམས་སྒྲིལ་
སྒྲིགས་ཀྱི་ལ་དཔོན་ལྷ་བསྐྱགས་པའི་
བྱ་བའི་མིང་ལྟེ། དུ་ལ་བསྐྱགས་བྱིད། །
དུ་ལ་བསྐྱགས་བྱ། དུ་ལ་བསྐྱགས་བྱས་

མ་ཏུ་

འིས་ 'འི' ལ་སྟོན། **【འིས་ལན】**
ནི་འིས་པ་ལ་ལན་བརྟུང་བའི་ཆོག་གི་
མེད་།

ཐུབ་ ཐུབ་པ་དགྲིས་པའི་རྣམས་པ་མེ་

ཐུབ་ཐུབ་ | ཞབས་ཐུབ་ཏུ་སྟོན་པ་།

【ཐུབ་འཁོར་】 ནི་བཀྲུས་མྱི་བྱེད་པའི་
འཁོར་། **【ཐུབ་པ་】** ནི་གཉེན་ཉེ་
འཁོར་བ་། **【ཐུབ་ཡིག་】** 1. མཐོན་ཏུ་ས་
དཔོན་རིགས་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་མཁན་གྱི་
ཡི་གེ་འབྲི་མཁན་གྱི་ཡི་གེ་འབྲི་མཁན་གྱི་

ཉི་ ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་ས་གཞི་རྩོམ།
 ཟས་རྩོན་མོ་ཟོས་ན་ལུས་ལུང་རྩོས་ལྟ་
 བུ། ❶ ཉིན་གུང་གི་རུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 ཉི་རྩོམ། རྩོས་ར། ཉི་མའི་རྩོས་.....
 ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘ཏ’ ལ་
 ལྟས།

གད

གདག (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ) བསད་ནས་གཏན་མེད་བྱས་
 པ་ལྟེ། ཨ་བྲ་ཁ་གདག་དགོས་ལྟ་བུ།
 【འདྲིག】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཁ་འདྲིག་
 གིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【དུགས་པ】ནི་
 འདས་པ་ལྟེ། ཨ་བྲ་ཁ་དུགས་ནས་
 ལུ་ཐང་བསྐྱངས་ལྟ་བུ། 【ཐོགས་པ】ནི་
 རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ། ཁ་ཐོགས་གིག་ལྟ་བུ།

གདགས་ ❶ ‘དུགས་པ’ ལ་ལྟས།
 ❷ ལྟན་གཞུང་དུ་བཤད་པའི་བརྟ་.....
 ཞིག་ལྟེ། ཉིན་ལྟོགས་དང་ཉིན་
 དཀར་ཆ་ནད་སོགས་དོན་མང་པོར་.....
 འཇུག་ལྟེ། རི་པོའི་གདགས་ལྟ་ལྟེས་
 པའི་རྩྭ་ལྟན། གདགས་སྤྱིབ་(ཉིན་
 བཅོམ་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས) དཔུགས་
 ལྟས། གདགས་ཀྱི་ཙྨ་(ཆ་བའི་ཙྨ་)
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདང ❶ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཁ་ཞིག་ཆེར་
 ལྟེ་བ་ལྟེ། ཁ་གདང་བར་བུ། ཁ་
 གདང་བར་བྱེད་ལྟ་བུ། 【གདངས་】
 ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཞིག་གདངས་ནས་
 བལྟས། ཁ་གདངས་ནས་ལྟ་ལྟངས་
 ལྟ་བུ། 【གདོངས་】ནི་ལྟལ་ཆོག་ལྟེ།
 ཁ་གདོངས་གིག་ལྟ་བུ། ❷ ‘དང’
 གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གདངས་ ❶ སྐད་ཀྱི་དང་མའི་མིང་ལྟེ།
 སྐད་གདངས་ལྟན་མོ། ལྟ་གདངས་
 གསལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘གདང’
 ལ་ལྟས།

གདན ❶ ལུས་འོག་རུ་གདིང་རྒྱའི་.....
 ཉལ་ཆས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བལ་གདན།
 ས་གདན། དགས་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ❷ ཉིང་གཞིར་འདྲིག་རྒྱའི་དངོས་
 རྩལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཆོག་པའི་ཐང་
 གདན། གཞེར་མའི་གཞེར་གདན།
 ག་བའི་ག་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【གདན་ས་】 1. མི་གཏན་སྡོད་ཁྱེད་
 སའི་གནས་ཀྱི་མིང་ 2. ཆོས་
 ལུགས་དགོན་པའི་མིང་གཞན།
 【གདན་རབས་】ནི་ཆོས་ལུགས་དགོན་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་དེབ། 【གདན་

འདྲིན། རི་མགོན་དུ་འབོད་པའམ་ལས་
དོན་བསྐྱེད་ཏུ་འབོད་པའི་ཞེས་སྟེ།
དགོ་ཆེན་སྤྱལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟོབ་ཀྱང་།
གདན་འདྲིན་ཕྱིན་ཡོད། ། ཚན་རིག་
པ་སྟོབ་ཀྱང་གདན་བྲང་དགོས། །
མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྟོབ་པ་སྟོབ་ཀྱང་།
གདན་བྲངས་ནས་སྟོབ་ཁྱིད་བྱས། །
ཞིང་དབུལ་ཆེན་པོ་གདན་བྲོངས་ཤིག་
ལྟ་བུ།

གདམ 'བཏབ' གྱི་མ་འོངས་པ།

གདམ་བྱ ལཱ་བ་སྟགས་གཏག་བྱེད་
གྱི་ཤིང་གི་དབྱུག་པ་སྟེ་ མཐི་མིང་སྟེ།

གདམ་བྱས་པགས་པ་གཏགས་ལྟ་བུ།

གདམ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ) མང་བོའི་བྱེད་ནས་བསལ་
གདམ་བྱེད་པ་སྟེ། འབྲུས་མི་གདམ་
དགོས་ལྟ་བུ། 【འདམ】 རི་ད་ལྟ་བ་
སྟེ། ཆོང་རྩེ་གི་བཟང་རན་འདེམ་
མཁན། ཆོང་རྩེ་འདེམ་ཕྱིན་འདུག་
ལྟ་བུ། 【བདམས།】 རི་འདམ་པ་སྟེ།
འབྲུ་རིགས་གྱི་ས་བོན་བཟང་བོ་.....
བདམས་ནས་ཉར་ཆགས་བྱས་ལྟ་བུ།
【འདེམས།】 རི་སྤྱལ་ཆོག་སྟེ། སྤྱགས་
སྦྱང་བཟང་བོ་འདེམས་ཤིག་ལྟ་བུ།
འདྲིའི་མ་འོངས་པར་'བདམ' དང་ད་

ལྟ་བར་'འདེམ' དང་'གདམ' འབྲི་
བའང་ཡོད། ② 'གདམས' གྱི་མ་
འོངས་པ། །གཞན།

གདམ་ག 'འདམ་ག' ཡི་འབྲི་ཚལ་

གདམ་ང 'འདམ་ང' ཡི་འབྲི་ཚལ་
གཞན།

གདམ་ངག ① ལག་ཚལ་སྟགས་གྱི་
དགའ་གནད་ཐག་གཅོད་བྱེད་གྱི་.....
ཐབས་ཤིས་བྱེད་པར་བའི་མིང་སྟེ། སྟོ་
ནད་གསོ་བའི་གདམ་ངག་ཅེས་པ་སྟེ་
བུ། ② ཆོས་སྤྱགས་གྱི་མན་ངག་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་།

གདམས (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདམ་པ) མན་པའི་ཆོག་གིས་བསྐྱེད་
བྱ་བཏང་བ་སྟེ། དགོ་ཆེན་གྱིས་སྟོབ་
མ་ལ་སྟོབ་སྦྱང་བྱེད་པར་གདམས་ལྟ་
བུ། 【གདམ】 རི་མ་འོངས་པ་སྟེ།
ཚན་རིག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྟོབ་.....
མར་གདམ་པར་བྱ། དགོ་ཆེན་གྱི་.....
ཞལ་གདམ་ཞེས་པ་སྟེ། ལྟ་བུ། 【འདམས།]
རི་ད་ལྟ་བ་དང་སྤྱལ་ཆོག་སྟེ། བསྐྱེད་
བྱ་འདམས་མཁན། ། སྟོབ་སྦྱང་བྱེད་
པར་འདམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གདམ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
ཡོད་པའམ་གནས་པ་སྟེ། གཅོང་བོ་

བ་གཏུག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཏུག】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཏུག་
བྱེད་རུ་བ། ། རུ་བ་བཏུག་རྒྱ་ཡིན་
ལྟ་བུ། 【བཏུགས་】ནི་འདས་པ་
ལྟེ། ཁང་བར་སྟོན་བཏུགས་ནས་དག་
གཙང་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཐུགས་】ནི་སྐྱལ་
ཆེན་ལྟེ། སྟོན་ཐུགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གཏུག་₂ (རྒྱན་ཆེན་) རྒྱག་པ་དང་
རྒྱབ་པ་ལྟེ། གཏུག་རྒྱུད་ ། གཏུག་

【གཏུངས་】 ནི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་
ཆེན་ལྟེ། སྟོན་ཆད་དབྱལ་འཕོངས་
ཀྱིས་གཏུངས་པའི་མིས་ད་ལྟ་བཞི་བ་
ཐུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཏུང་་་་་་
དབྱུངས་】 ནི་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། གཏུང་དབྱུངས་ཀྱི་སྐོན་ནས་སྟོན་
ཀྱི་ཐུག་བསྐལ་བཞད་ལྟ་བུ། ●མི་ཤི་
བའི་བམ་པོའི་ཞེས་ལྟེ། རྒྱ་གཏུང་ །
གཏུང་བུས་ ། གཏུང་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་

འཕྱི་ཚེས་མེ: གཏུང་ལྷན་ | གཏུང་
འདྲེན་གས་ཀྱི་ཀ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏུངས་ 'གཏུང་₁' ལ་ལྟས་།

གཏུང 'གཏུང་' ཞེས་པའི་མིང་.....
པ་ལྟས་པ།

གཏུང 'བཏུང་' ཀྱི་མ་འོངས་པ།

【གཏུང་བུ】 1. ཚེས་ལྷན་གས་ཀྱི་ཚེས་
ཚུན་ལྷན། 2. སྒྲོ་བ་འཁོར་མོར་གྱི་མིང་།

གཏུང་ ① 'གཏུང་₁' ལ་འདས་པ།

② 'གཏུང་₂' ལ་འདས་པ་དང་ལྷན་ཚེས་།

གདེག 'བདེགས་' ཀྱི་མ་འོངས་པ།

གདེང་ ① (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཡར་འབྱར་
པ་ལྟེ། རལ་གྱི་ཁྱད་ལ་གདེང་བར་
བྱ་ལྟ་བུ། 【གདེངས་】 རི་འདས་པ་
དང་ལྷན་ཚེས་ལྟེ། གྱི་རིང་ཁྱད་ལ་
གདེངས་ནས་དགྲ་ལ་བརྒྱུལ་ | གྱི་
གདེངས་ཀྱི་གཞུང་བུ། ② སྒྲོ་བས་པ་
དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དགྲ་པོ་ལས་
ལྷན་པའི་གདེང་ཐོབ་ | མི་དཔལ་.....
གདེང་ཅན་ | གྲོགས་ལ་གདེང་ཁེལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གདེང་ཚད་】 རི་ཡིད་
ཆེས་ཡོད་པའི་དཔལ་གདེང་གི་མིང་.....
ལྟེ། བད་སྒྲོས་པའི་གདེང་ཚད་ལོན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདེངས་ 'གདེང་' ལ་ལྟས་།

གདེངས་ཀ ① ལྷན་མགོ་འཁོར་དབྱིབས་
ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ནས་ཉི་ལོད་རྒྱུ་.....
ཕྱིད་གྱི་ལྷ་ཞིག་གི་མིང་། ② ལྷན་ལྷན་
གྱི་མེའི་འོགས་གཉིས་ན་ཡོད་པའི་རྒྱི་
མ་ལེབ་མའི་མིང་།

གདེངས་ཅན་ 'ལྷ' ལ་མིང་གཞན་།

གདོང་ ① མགོ་འཁོར་མཐུན་རིས་ཀྱི་.....
དཔལ་མཚམས་ནས་མ་ཞེའི་བར་གྱི་...
རིམ་མིང་། ② མིའི་ལྷ་གྱི་དབྱིབས་
འབྱར་བའི་མིང་ལྟེ། གདོང་ཉག་ཅས་
པ་ལྟ་བུ། ③ མཐུང་འབྱར་གྱི་རྒྱ་མའི་
མིང་ལྟེ། རི་གདོང་ | གདོང་ག་ |
གདོང་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ མགོ་འཁོར་
མིང་ལྟེ། ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་གདོང་ལྷན་
བརྒྱུལ་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

གདོངས་ 'གདོང་' ལ་ལྟས་།

གདོད་ ① གདོད་མ་ལྟེ། དང་...
པོ་འཕ་ཐོག་མའི་དོན། དཔེར་ན།
ལམ་འདྲེངས་གདོད་ནས་མཐུང་.....
ཡོད་ཡིན་ | ལྷན་ལྷན་གདོད་མ་
ཉིད་ནས་འགལ་བར་གནས་པ་ཞེས་.....
པ་ལྟ་བུ། ② 'བཙོད་' ཀྱི་མ་འོངས་
པ།

གདོན་ ① 'བཙོན་' ཀྱི་མ་འོངས་པ།

●མོངས་དང་བྱེད་མཁན་ཆོས་རྒྱུ་.....
བཅས་པ་འི་མིའི་སྤྱད་པ་གནོད་པ་འི་
འདྲེ་ཞིག་། [གནོད་མི་ཟ] བྱི་ཐེ་ཆོས་
མེད་པ་འི་དོན་ཏེ། རྒྱུ་ཆོག་ས་རིང་
ལུགས་དང་ཞིང་མ་ཅ་རིང་ལུགས་ལུབ་
པར་གནོད་མི་ཟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནོམ་ ‘གདལ་’ གྱི་སྤྱུལ་ཆོག་།

གནོམ་པ་ རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་བཞིའི་...
ཡ་ལྷལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། བཟུ་གཞོག་
དང་གཉེན་གནོད་ཆོས་ལྟེ་པ་རྒྱུང་.....
མཁན་གྱི་རིམ་གྲས་ཤིག་ཡིན།

གནོས་ བོངས་དང་མྱེད་ཆད་ཆེ་བ་...
ལྟེ། གནོས་བཅས་ | ག་རུས་གནོས་
བཅས་གྱི་ལུས་ | ལམ་ཆས་མང་ན་...
ལམ་ལ་འགོ་མཁན་གྱི་གནོས་ཡིན་ལྟ་
བུ།

གནོས་པ་ ལྷ་དང་གྱི་མིང་རྒྱ་བཟང་
པ་ཡིན།

གནོས་བྱ ① ལྷ་རྒྱུང་གིས་རྒྱུད་བྱེད་
གྱི་དར་ཆའི་མིང་། ② བྱིང་གི་གཏུན་
རྒྱུང་ཅ་ཞིག་གི་མིང་།

བད

བདག་ ① རང་ཉིད་གྱི་མིང་ལྟེ།
བདག་གི་དཔེ་ཆ་ | བདག་གཞན་.....

གཉིས་ག | བདག་ཅག་ཅས་པ་ལྟ་.....
བུ། ② རྒྱ་ནོར་སྐྱེས་སྤྱུ་ལ་དབང་...
པའི་མི་ལྟེ། རང་ཁྱིམ་རང་བདག་...
བྱེད་ | རྒྱན་མོང་གི་རྒྱ་ནོར་ལ་...
མེར་བདག་མ་བྱེད་ལྟ་བུ། ③ ཉར་
ཆོག་ས་བྱེད་པའི་མིང་ལྟེ། བདག་
བྱས་ | བདག་གཉིས་བྱས་—

བདག་དོ་དམ་བཟང་པོ་བྱས་ལྟ་བུ།
【བདག་པོ་】 བྱི་རྒྱ་ནོར་སྐྱེས་སྤྱུ་དབང་...
པའི་མི་ལྟེ། ཁྱིམ་ཆང་གི་བདག་པོ་ |
ཁྱིམ་བདག་ | ཁྱིམ་བདག་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【བདག་འཛིན་】 1. རྒྱ་ནོར་
སྐྱེས་དབང་བར་འཛིན་པའི་རྒྱུའི་མིང་
ལྟེ། ཁྱིམ་གཞི་བདག་འཛིན་བྱས་ལྟ་བུ།
2. བངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་གྱི་བན་...
ཞིག་། 【བདག་བྱེད་】 1. ལྷ་དངོས་
གང་ཞིག་འཁྱུང་པའི་བྱེད་གྱི་གཅེ་བོ་
2. ལྷ་དགར་བྱེད་པའི་དངོས་རྒྱས་...
སྐྱེས་ལྟེ། བདག་བྱེད་གནང་
ལྟ་བུ།

བདམ་ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
བོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) གསང་...
པ་དང་རྒྱུ་ཐུག་གྱི་ལས་དོན་གོང་.....
རིམ་ལ་ཁྱུ་བའམ་གསང་ལུལ་གྱི་མི་ལ་
བཟང་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་བདག་ལ་རྒྱན་

མ་བདམ་ལ་ཁན | དག་ཡི་གས་.....
བ་ཤེས་ཆེད་བདམ་ལ་བྱིན་ལྟ་བུ་།

【བདམས】ནི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་.....
ཆིག་ལྟེ། གསུམ་བརྒྱུད་རྒྱ་ལོག་པའི་
གཏོར་བརྒྱུག་གི་བྱ་བ་བྱི་བདེ་ལས་.....
ཁུངས་ལ་བདམས་ནས་རྩ་ཐང་བཞག་
ལྟ་བུ་། 【བདམ་པོ་】ནི་གསུམ་བ་
སོགས་བཤད་ལ་ཁན་ཏེ། རྒྱུན་པོ་
ཤེས་ཆེད་བདམ་པོ་བཅས་ལྟ་བུ་། ༩
‘གདམ’ལ་སྟོས་།

བདམས་ ༩ ‘བདམ’ལ་སྟོས་།

༩ ‘གདམ’ལ་སྟོས་།

བདའ་ ༩ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་
འོངས་པ) བར་སྐྱོད་པ་དང་འཛིན་
པའི་ཆེད་དུ་རྩིས་བཞེག་པ་ལྟེ། སྤྱང་
གི་བདའ་བར་བྱ་ | རག་པ་བདའ་.....
དགོས་ལྟ་བུ་། 【འདྲེད་】ནི་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ། རི་དྲགས་འདྲེད་པར་བྱེད་ |
རི་དྲགས་འདྲེད་ལ་ཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【བདས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། སྤྱང་གི་
བདས་ནས་ཐིན་ལྟ་བུ་། 【དེད་】ནི་
རྒྱལ་ཆིག་ལྟེ། སྤྱང་གི་དེད་ཅིག་ལྟ་བུ་།
༩ (རྒྱུན་ཆིག་) དྲི་རྩ་སོགས་ཞིམ་པའི་
དོན་ཏེ། སྤྱ་བ་ཞིམ་པ་ལ་རྩ་བདའ་
བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་། ༩ (བྱེད་མེད་ལས་

ཆིག་༧) ཟས་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
རྒྱུགས་པ་ཟས་ལ་བདའ་བ་ | བྱིས་པ་
མངར་ཟས་ལ་བདའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【བདའ་ཁན་】ནི་ཟས་ལ་བྱེད་པ་ཆེ་
པའི་དོན་།

བདར་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་༧)

༩ དཔར་དུ་བཅོལ་བའི་ཆིག་བརྒྱན་.....
པ་ལྟེ། བདེན་པ་བདར་ | བདེན་ཆིག་
བདར་ལྟ་བུ་། ༩ བཞིགས་ནས་བསྐྱེད་
པའི་དོན་ཏེ། གཞོན་ཏུ་མང་བོས་
མཐུན་དུ་བདར་ | གཞོན་ཏུ་མཐུན་
བདར་ཏུ་ཤག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ་། ༩ དབྱར་
ནས་བྱི་མ་བྱས་པ་ལྟེ། དབྱར་བདར་
བྱས་ | བྱི་མ་བདར་ལྟ་བུ་།

བདར་ག་ བརྒྱུག་དབྱེད་ཞིབ་མོའི་.....
མིང་ལྟེ། རྒྱུན་དུ་ལས་ཆིག་‘གཙོད་’
དང་འབྲེལ་ནས་བཞོལ་། དཔེར་ན།
བརྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལ་བདར་ག་གཙོད་
དགོས་ | བདར་ག་བཅད་ནས་ནང་
དོན་ཤིས་ | བདར་ག་ཙོད་ཅིག་ལྟ་
བུ་། 【འདས་པ་།

བདལ་ ‘གདམ’ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་།

བདས་ ‘བདའ’ལ་སྟོས་།

བརྒྱག་ ‘གརྒྱག་₁’གི་མ་འོངས་པ་།

བརྒྱགས་ ‘གརྒྱག་₁’གི་འདས་པ་།

བརྟུང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོ་ཤོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) གཞུ་རྒྱུད་འཁེབས་པ་མེད། བརྟུང་བྱིད་གཞུ། གཞུ་བརྟུང་ལ་ཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བརྟུངས་】ནི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཚིག་མེད། གཞུ་བརྟུངས་ནས་མདའ་འཁེབས་པ། གཞུ་བརྟུངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བརྟུངས་ ‘བརྟུང་’གི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཚིག་མེད།

བརྟུད་ ❶ གནོད་པ་བྱིད་ལ་ཁན་དང་གནོད་ལ་ཁན་གྱི་མིང་མེད། བྱི་ལ་བྱི་པའི་བརྟུད་ཡིན། ལྷ་སྐྱུ་ཉ་མའི་བརྟུད་ཡིན་ལྟ་བུ། ❷ དམངས་སྤྱོད་གཏམ་རྒྱུད་ལ་ཤུགས་པའི་མི་ཤ་ཟ་པའི་སྤྱོད་ཆགས་ཐན་ལྟ་སྤྱོད་ཤིག་གི་མིང་མེད། བརྟུད་མོ། བརྟུད་ཀན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བརྟུད་ཅི ❶ སྐྱུ་གྱི་མིང་གཞན་ཏེ། བརྟུད་ཅི་ལྟ་བུ། བརྟུད་ཅི་རིལ་དཀར། བརྟུད་ཅི་དཔེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འཛིག་རྟེན་གཏམ་རྒྱུད་ལ་ཤུགས་པའི་བརྟུང་པ་མཚོག་ཏུ་རྒྱུར་པ་ཞིག་གི་མིང་། ❸ ‘ཆང་’གི་མིང་གཞན་ཏེ།

བརྟུན་ ལྷག་ལ་གཅིག་བརྟུན་པའི་

ཤངས་ཀྱི། 【བརྟུན་གཅིག་རྒྱུ་ཚེན་】ནི་ལྷགས་གསར་ལྷ་བརྟུན་པའི་ཚེས་གཅིག་ནི་ལྷང་གོ་ལྷང་ཐན་ཏང་དཔུ་བརྟེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚིག་བརྟུན་ནས་‘བརྟུན་གཅིག་’ཅེས་བྲིས་པ་ཡིན།

བདེ ❶ (རྒྱན་ཚིག་) <ཀ> བད་ཞི་བའམ་བད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་བདེ། ཁམས་བདེ། ལུང་ཁམས་བདེ་པའི་ངང་ནས་ངལ་སྤོལ་བྱས་ལྟ་བུ། <ཁ> དམག་འབྲུག་དང་གནོད་འཚེ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལྷ་བདེ། ལུས་བདེ་གནས་འཇམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ག> སེམས་ལག་ལམ་པའི་དོན་ཏེ། སྒོ་ལག་ལྷང་ལས་སྒོ་བདེ། སྒོ་བདེ་ལག་ལམ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། <ང> འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་དོན་ཏེ། བཤ་བདེ། རས་ལྷམ་ཤང་བར་བདེ། རས་ལྷ་ལྷས་ལ་བདེ་ལྟ་བུ། <ཅ> ལམས་པའམ་ལུས་ལྷ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བརྟུན་བྱིད་པར་ལག་བདེ་པ། སྐད་ཆ་བཤད་ན་ཁ་བདེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ཆ> རོས་སྐྱུ་པ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། ས་བདེ་ཐང་བདེ། འགྲོ་ལམ་བདེ་མོ། ས་ཞིང་བདེ་མོ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ཐ>གནོད་འཚེ་དང་
ནད་ཡམས་སོགས་མེད་པའི་གནས་ཀྱི་
ཚུལ་རྟེ་ བམས་ཅད་བདེ་མོ་ཡིན།
མམས་ཅད་འཚམས་ཤིང་བདེ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❶ ལྷག་བསྐལ་གྱི་ལྷག་ལྷའི་
མིང་ལྟེ་ བད་སངས་དྲུངས་ལྷ་སྐྱོང་
ནས་ལུས་ལ་བདེ་བ་སྟོབ། ལྷ་ཚོགས་
གསར་བར་བདེ་སྦྱིད་ཆེ་ལྟ་བུ། 【བདེ་
གཤེགས་】 རི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་
ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱུས་པ། 1. སངས་
རྒྱལ་གྱི་མིང་གཞན། 2. སྦྱིས་བུ་ལྷ་
རྒྱལ་ཆེན་གཤེགས་རྗེས་ཞེས་བྱེད་
པ།

བདེ་ཐུག (རྒྱན་ཚིག) དཀའ་ལྷོ་
ཚོགས་སོགས་ཚད་རྒྱུང་བའམ་མེད་ཀྱི་
པའི་དོན་རྟེ་ བུ་བ་བདེ་ཐུག་ཏུ་བྱུང་།
ལམ་དུ་བདེ་ཐུག་ཏུ་སྦྱིན་ལྟ་བུ།

བདེ་ལེགས ❶ (རྒྱན་ཚིག) མོན་པ་
ལྷ་པོའི་ཚིག་ལྟེ་ དོན་བུ་མམས་ཅད་
བདེ་ལེགས་ལྷ་ལྷུང་ཅིག། ལྷ་གཅིག་
ངལ་ཚུལ་ཏུ་སྦྱིན་ལམ་གྱིས་བདེ་
ལེགས་ལྷ། ལྷུང་རང་ལམ་དུ་བདེ་
ལེགས་ལྷ་ལྷུང་ཅིག་ལྟ་བུ། ❷ བདེ་
ཞིང་ལེགས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱུས་ཀྱི་
པ།

བདེན (རྒྱན་ཚིག) ལྷ་རྩལ་ལྷལ་གྱི་
དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་དོན།
【བདེན་པ་】 རི་རྒྱན་པ་ལས་ལྷོག་པ།
དཔེར་ན་ གཏམ་བདེན་པ། བདེན་ཚིག་
སྐད་ཆ་བདེན་པར་བཤད་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【བདེན་དོན་】 རི་ལྷ་རྩལ་ལྷལ་
གྱི་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་མཚན་
པའི་བསམ་མཁོ་དང་གཞུང་ལུགས་རྟེ་
བདེན་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད། བདེན་དོན་
རི་མི་དམངས་ཀྱི་སྦྱོགས་ན་ཡོད་ལྟ་བུ།

བདོ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) དར་
བ་དང་རྒྱས་པ་མང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་
རྟེ་ བམ་ཐོང་དུ་མི་ལམ་བདོ། རྒྱ་
ཏུལ་དུ་སྦྱིགས་མ་བདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བདོག ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
ཡོད་པའི་དོན་རྟེ་ རྒྱ་རྒྱས་མང་བ་
བདོག་ལྟ་བུ། ❷ རོར་རྒྱས་ཀྱི་དོན་རྟེ་
བདོག་པ་བྱ་དོམ་པ་རྟེན་ལྟ་བུ།

བདོད 'བཅོད' ཀྱི་མ་འོངས་པའི་
འཁྱིལ་གཞན།

མད

མདག་པ 'མདག་མ' དང་འདྲ།
མདག་མ བུད་ཤིང་བསྐྱེགས་པའི་
སྐལ་བའམ་མེ་རྒྱག་གི་མིང་ལྟེ་ མེའི་

མདག་མ | སྒྲིལ་བཞུགས་པའི་མདག་
མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན
'མདག' ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཟེ། མི་
མདག | སྐལ་མདག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མདང ① མ་ཉིན་གྱི་མཚན་མོའི་མིང་
ཟེ། མདང་དགོང | མདང་རུབ |
མདང་ལུ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མདང་
མུ】 བྱི་མ་འགྲུངས་པའི་རྫོན་ཏེ།
'དུ་མུ' དང་དོན་འདྲ། ② མི་གི་
པའི་བེམ་པོ་སྒྲིག་པའི་གནས་གྱི་མིང་།

མདངས ① ཁ་དོག་གི་འོད་གྱི་མིང་
ཟེ། དཀར་ག་དཔར་མདངས |
ཆོན་མདངས | བཟུག་མདངས |
ག་མདངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② དཔལ་
པའི་བར་རྒྱུང་། ③ མཐུན་གཞུང་དུ་
བཞད་པའི་མདངས་ནི་ལྷན་གྱི་དྲུངས་
མ་མཚོག་གམ་ལྷན་ལྷབ་བྱེད་གྱི་ཆ་གས་
ལྷ་མོ་རིགས་སྟོན་གི་མིང་། ④ མེའི་ས་
བོན་ནམ་ཁམས་གྱི་མིང་།

མདན་པ 'མྱོ་གཏན' གྱི་མིང་.....
གཞན་།

མདའ ① མདའ་གཞུའི་མདའ་
【མདའ་མོ】 བྱི་མདའི་མིང་གཞན་།
【མདའ་ཡབ】 བྱི་ཁང་པའི་མུད་གྱི་
མཐའ་རྩིག་དོས་ལས་སྒྱུར་བོན་པའི་

ཆ་དེའི་མིང་། 【མདའ་ཡིག】 བྱི་མུར་
དུ་སྒྲིལ་དགོས་པའི་འབྲིན་ཡིག་གི་
མིང་། ② མི་མདའི་མདེའུའི་མིང་།
③ ལུང་གྲོག་གི་མདོ་ཟེ། ལུང་པའི་ལུ་
མདའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ སྒྲིག་
དྲུང་མོའི་མིང་ཟེ། མུང་མདའ |
གསོལ་མདའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདའ་ལྷན ལུན་མ་དཔར་བོ་ནག་
རིག་ཅན་ཞིག་གི་མིང་།

མཐུང གནའ་རུས་གྱི་མཚན་ཆ་.....
དཔུག་པ་དིང་བོ་རྩེ་མ་རྫོན་པོ་ཅན་.....
ནམ་རྩེ་མོར་ལྷགས་རིགས་གྱི་རྫོ་དབལ་
སྒྲུང་པ་ཞིག་གི་མིང་། 【མཐུང་དར】
བྱི་མཐུང་གི་སྟོད་ལ་བཏགས་པའི་རས་
སམ་དར་ཆའི་མིང་། 【མཐུང་མཐན】
བྱི་ཆོད་ལྷའི་ཆེད་དུ་བཏང་པའི་མཐན་།

མཐུང་མོ 'མདོང་མོ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

མཐུད ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
བཞུགས་པ་ཟེ། མྱོ་ཁ་མཐུད | ལྷག་
མའི་ཁ་མཐུད | རང་སྟོན་ལྷག་མ་ཁ་
མཐུད་དང་། གཞན་སྟོན་པད་མ་ཁ་
འབྲེད་བྲེད་མི་རུང་ལྟ་བུ། ② 'མཐུད་
པ' ཡི་ཆོག་བཟུས་པ་།

མཐུད་པ ① ཐག་པ་དང་སྒྲུད་པ་.....

སྐྱེས་པ་ཅིངས་པའི་རྒྱ་པོའི་མིང་།
མེ་དང་གྱི་མཐུན་པ་། མེ་མཐུན་།
ཐག་པའི་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༢
མཐུན་པ་དང་དབྱིབས་མཚུངས་པའི་
དཔེ་ཐུག་གྱི་མིང་མེ་ཅ་མཐུན་།
མེ་མཐུན་། དཀའ་གནད་གྱི་མཐུན་
པ་གྲོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མཐུན་ ༡ རྒྱུ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་ལྟོགས་།
གྱི་མིང་མེ་ མཐུན་ལྟར་། མཐུན་
སྤྱོད་། མཐུན་རི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༢ རྒྱ་
ལྟོགས་གྱི་མིང་མེ་ དག་ཅན་གྱི་མཐུན་
ཏུ་མེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མཐུན་ན་
འདོན་】 1. གནའ་པོའི་པགས་པ་ཤོད་
རྒྱུ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་རི་ཆེ་གས་།
རིགས་གྱི་མིང་། 2. རྒྱལ་པོའི་
མཐུན་ཏུ་ཆོས་གྱི་ཆོ་ག་ལྟེན་ལུགས་གྱི་
མིང་།

མདེུ ༡ མདེུ་ཆེ་ཆེར་རྒྱུད་པའི་།
ལྟོགས་གྱི་རྒྱ་དབལ་གྱི་མིང་། ༢ མེ་
མདེུའི་མདེུའི་མིང་།

མདོ ༡ ལྟར་པ་དང་རྒྱ་པོ་སྐྱེས་པ་།
འབྲེལ་པའི་མཚུངས་གྱི་མིང་མེ་ ལྟར་
མདོ་། ལྟ་མདོ་། ལམ་མདོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་། ༢ ཅ་དོན་ནམ་གནད་དོན་
པར་ལྟས་ནས་པགས་པའི་པར་ལྟས་པ་ཅིས་།

གྱི་མིང་མེ་ གས་རིག་ལྟར་གྱི་མདོ་།
པར་གས་པ་ཅ་རྒྱུའི་མདོ་། ལྟ་རིག་།
པའི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མདོ་མེ་】 རི་
མངས་རྒྱལ་གསུང་རབ་ལ་མེ་རྒྱུད་།
གསུམ་ལྟེ་པའི་ནང་གི་ཡ་ལྟལ་ཞིག་གི་
མིང་། 【མདོ་ཅམ་】 རི་ལྟོ་ཞིག་པར་ལྟས་
པའི་དོན་ཉི་ མདོ་ཅ་མདོ་ཅམ་
པགས་ལྟ་བུ་། ༣ མངས་རྒྱལ་ཆོས་།
ལྟོགས་གྱི་དཔེ་ཅམ་མདོ་རྒྱུད་རིགས་།
གཉིས་ལོད་པའི་མདོ་། ༤ མཐུན་
པའི་ལྟོ་མེ་མེ་ ཅོག་པར་ལྟས་
པའི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མདོ་
མིང་】 རི་ལྟོགས་པས་མེད་པ་མེ་ མི་
མདོ་མིང་། མེ་མདོ་མིང་ཅམ་པ་ལྟ་
བུ་།

མདོ་ལི ལྟོགས་གྱི་མིང་གཞན་
མདོག ལ་དོག་གི་མིང་མེ་ ཅོན་
མདོག་། ག་མདོག་། གསེར་མདོག་།
དུལ་མདོག་ཅམ་པ་ལྟ་བུ་།

མདོངས་ པོད་རིགས་ལྟོགས་མར་ར་
དུག་ལྟེད་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང་།

མདོངས་ ༡ མ་ལྟེའི་མཐུག་རྒྱུའི་རྒྱ་
མེའི་མིག་འབྲས་གྱི་དབྱིབས་འདྲ་པའི་
རི་མོ་མདོག་ཅན་གྱི་མིང་། ༢ ལྟོ་ནས་
སྐྱེས་པའི་མེ་ལྟར་པོད་ལ་པད་ལོད་

ལྟ་བུ། (ཁ) བཞེལ་ཕུན་རིང་བ་ལྟེ།
 སྒྲ་ག་འདིས་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་འདད་.....
 རེས་རེད། ། ལྟ་གཅིག་ལ་འདད་བའི་
 འབྲུ་རིགས་བཞོས་ལྟ་བུ། ❷ དཔུང་
 བའི་སྒྲིའི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་འདད་ཕྱི་འདད་
 མང་པོ་བརྒྱབ་ལྟ་བུ།

འདད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
 གཤིན་ལས་བྱིད་པའི་དྲན་ཏེ། བྱི་ཆོག་
 འདད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

འདབ ❶ ཅེ་ཤིང་གི་ལོ་མའི་མིང་.....
 ལྟེ། ཤིང་གི་ལོ་འདབ། ལྷན་ཤིང་.....
 གི་ཡལ་འདབ་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ❷ མེ་
 རྩིག་གི་འདབ་མའི་མིང་ལྟེ། བད་
 འདབ་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། ❸ བྱའི་གཤོག་
 པའི་མིང་ལྟེ། འདབ་གཤོག་ཅེས་བ་
 ལྟ་བུ། 【འདབ་ཆགས་】 ཇི་བྱ་རིགས་
 གྱི་སྒྲི་མིང་།

འདབས ❶ ཅེ་ལོགས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཅེ་
 འདབས། ཅེ་འདབས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 ❷ མཐའི་མིང་ལྟེ། ལྷ་འདབས། ཤོས་
 འདབས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

འདམ ❶ རྩ་དང་ས་སོགས་འབྲིས་
 པའི་འདག་པའི་མིང་། ས་འདམ།
 བྱི་འདམ། འདམ་བག། བ་འདམ་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【འདམ་བྱ་】 ཇི་ལོ་

མང་སྒྲི་བའི་རྩ་རིགས་རྩ་སྒྲུབ་མའི་ན་
 འདམ་ནང་དུ་སྒྲི་ཞིང་སྒྲིང་དུ་ཁོག་.....
 ལྷང་ཡིན། རྩ་གདན་སྒྲི་ཆོག་ལ་ཤོག་
 གྱ་བརྩོད་གྱི་རྩ་ཆའང་བྱིད་ཆོག་།

【འདམ་ཁ་】 ཇི་ས་འདམ་གྱི་མདོག་།

【འདམ་བག་】 ཇི་ས་ལ་རྩ་བའི་ས་ནས་
 བརྒྱས་པའི་འདག་ཞལ་བྱིད་པའི་.....
 འདམ་གྱི་མིང་། 【འདམ་འབྱར་】 ཇི་
 ས་འདམ་གྱིས་འབྱར་བར་བྱིད་པ་ལྟེ།

ཅིག་པའི་སྒྲུབས་ནམས་མར་འདམ་.....
 གྱིས་འདམ་འབྱར་བྱས་ལྟ་བུ། 【འདམ་
 ལིང་】 1. གཙན་གཙན་ལིང་གའི་.....
 རིགས་ཤིག་། 2. སྒྲུལ་བའི་མདོན་.....
 བརྩོད་གྱི་མིང་། 【འདམ་རྩལ་】 ཇི་མི་
 གཙང་འདམ་སྒྲུགས་གྱི་མིང་། ❷

‘གདམ’ ལ་སྒྲིས་། 「གཞན་

འདམ་ག ‘འདམ་ག’ ལི་འབྲི་ཚུལ་
འདམ་ག མང་པོའི་ནང་ནས་བསལ་
 འདམ་བྱིད་པའི་བྱ་བའི་མིང་ལྟེ། ཆོང་
 ཁང་དུ་སྒྲིང་ནས་རས་བྱ་འདམ་ག་.....
 བྱས་ནས་ཉོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

འདམ་ང ‘འདམ་ག’ དང་དྲོན་འདྲ་

འདའ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ རྩས་ཡོལ་
 བ་ལྟེ། ལོ་རྩིག་འདེབས་པ་རྩས་ལས་

འདར་མི་ཅུང་ལྟ་བུ། 【འདས】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། ཡོན་ལྷན་ལས་མ་
འདས་པར་བཅུ་ལྟ་བུ། ❶ གྲངས་
ཀ་འཕར་བ་དང་ཁོངས་མཆན་ལས་
བཟུལ་བ་ལྟེ། རྒྱལ་གྱི་འདིར་ལྷན་
འབྱུང་ལྷན་ལས་འདས། ཚད་ལས་
མི་འདར་བ། ཟས་ཚད་ལས་མ་མམ་
འདས་པ། གྲངས་ལས་འདས་པ།
འབྲི་ཆུ་འདས་ནས་ལྷོ་ལྷོ་གསུ་སྤོང་།
ནད་ལ་ཚ་གྲང་གཉིས་དང་ལྷན་ལ་
བསེལ་དྲོད་གཉིས་ལས་མི་འདར་བ་
ཡིན། དེ་ལས་མ་འདས་ལྟ་བུ། ❷
ཤི་བ་ལྟེ། ཚེ་ལས་འདར་ཁར། ཚེ་
ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ རྒྱས་
ལུན་སྐྱེས་ཟད་པའི་དོན་དེ། དམངས་
དོན་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉིན་མཆན་གཉིས་
ཀ་འདས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ རྒྱད་པར་
དུ་འཕགས་པའི་དོན་དེ། ལྷ་ལྷན་
རྒྱས་པ་ཆེ་ལྷན་ལས་ཁྱད་འདས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

འདར (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།) ❶
དངོས་རྒྱུ་གཤི་འབྱུང་གི་དུ་
མཚོགས་པ་ཁྱེད་པ་ལྟེ། དཔེ་བོ་ལྷན་
ནས་ལྷོང་ཆ་འདར། ལྷན་འདར་
ཡོལ་ཡོལ། མགོ་བོ་འདར་ཡོལ་མེ་

ཁྱེད་ལྟ་བུ། ❷ འཕྱར་ལྷན་གི་དོན་དེ།
འབྱུར་མེད་གྲུ་རིམ་གྱི་ལངས་ལྷོགས་
འདར་མེད་པ། གཞན་དུ་འདར་
མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདལ ❶ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)
ཆུ་སྐྱེས་ཀྱིས་བངས་ནས་མེ་ཆེར་སྤོང་
བ་ལྟེ། ས་སྐལ་ཆུར་ལྷངས་ནས་
འདལ། ས་སྐལ་ཆུས་འདལ། མི་
གི་བྱིས་ནས་ལྷན་ཚ་འདལ་ལྟ་བུ། ❷
(ཆུ་ཚིག་) དབྱིབས་ལྷོ་ཁོང་ལྷང་
ལ་ལྷོད་ལྷང་ཅི་རིགས་ཆེ་བའི་དོན་དེ།
རི་འདལ་འདལ། མཛེ་རྩ་འདལ།
གཡག་རྒྱ་འདལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདས ❶ 'འདར' མི་འདས་པ།
❷ ལྷན་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འདས་པའི་
རྒྱས། འདས་པའི་མི། འདས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འདས་པོ】ནི་ཤི་
སྤོང་བའི་མི། ❸ ལས་ཚིག་འདས་
པའི་མིང་བསྐྱེད་པ་ལྟེ། 'མ་ཤི་འདས་
དང་གཞན་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

འདི (ཚབ་ཚིག་) ཉེ་བ་དང་ད་ལྟ་
བ་བདག་དང་བདག་གི་བ་སྐྱེས་ལ་
འཕྱག་ལྟེ། ས་འདི་དང་ས་པ་གི། རི་
འདི་དང་རི་ཀན། དེ་རིང་གི་ཉི་མ་

འདི་དང་ཁ་སང་གི་ཉི་མ་དེ། རེ་
དཔེ་ཆ་འདི་དང་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་དེ་
ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། 【འདི་ག】 རི་རུས་
ད་ལྟ་དང་ཉི་མའི་དངོས་སྟེང་ལས་ཅན་
ལ་འདུག་ཟེ། ས་འདི་གར་ལྷགས་ཀྱི་
གཉིས་ཁ་ཡོད། རུས་འདི་གར་ཆར་
བ་འབབ་ལྟ་བུ། 【འདི་སྐད】 རི་
འདི་ཆར་བཤད་ཅིས་པ་ཟེ། འདི་སྐད་
དུ་སྟོན་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདིག རྩོད་སྟགས་ཀྱི་ཁ་སྟོན་བྱེད་
ཀྱི་ཐག་པ་ལྟ་མཁོའི་མིང་ཟེ། རྩོད་མཁོ་
ཁ་འདིག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

འདིང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ) དངོས་རྒྱུ་སྟེང་སྟེང་ལྟ་བུ་ལྟ་
བའམ་བཤམ་པ་ཟེ། གདན་འདིང་
ལམ་ན། ཐང་ལ་གདན་འདིང་གིན་
ཡོད་ལྟ་བུ། 【གདིང】 རི་མ་འོངས་པ་
ཟེ། གདིང་བྱའི་གདན། གདིང་བར་
བྱ་ལྟ་བུ། 【བདིངས】 རི་འདས་པ་
ཟེ། གདན་བདིངས་ནས་སྟགས་ལ་
བཅད་ལྟ་བུ། 【སྟངས】 རི་རྩལ་ཆོག་
ཟེ། གདན་སྟངས་ཤིག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།
【འདིང་བ】 རི་གདིང་ལ་སྟོན།

འདུ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ མང་པོ་ལྟན་དུ་

འཆོགས་པ་ཟེ། ཆོང་རར་མི་མང་མ་
བསྐྱས་རང་འདུ། འདུས་མི་རྣམས་
ཆོགས་ཁང་དུ་འདུ་བཞིན་འདུག་ཅིས་
པ་ལྟ་བུ། 【འདུས】 རི་འདས་པ་ཟེ།
འསྟོག་པ་ཆན་སྟེ་རྣམས་འདུས་ནས་
སྟོང་མོལ་བྱས་ལྟ་བུ། ❷ སྟངས་ལྟ་
གཉིས་པ་ཟེ། ཆོན་དང་གྲང་ནད་
གཉིས་ལྟ་ནད་སྟགས་ཀྱིན་འདུས།
དོན་མང་པོ་འདུས་པའི་ཆོག། བཟའ་
འདུ། ཆོགས་འདུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸
ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ཟེ། རྩལ་ཆོར་
རྩལ་མང་པོ་འདུས་ལྟ་བུ། 【འདུ་
ཁང】 1. མི་མང་པོ་ཆོགས་པའི་
ཁང་བའི་མིང་། 2. རྩོད་དགོན་པའི་
གྲུ་པ་མང་པོ་འདུས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་
བྱེད་པའི་ཁང་ཆེན་ཀྱི་མིང་། 【འདུ་
འགོད】 རི་པར་འགྲོ་ཚར་འོང་གི་ལས་
དོན་ཀྱི་མིང་ཟེ། ལས་འདུ་འགོད་ཆེ་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདུ་བ ལུས་ལྟར་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་
ཤས་སྟེ་མཁོའི་མིང་ཟེ། ལུས་འདུ་བ་
སྟོན་པ་(ལུས་ལྟར་བདེ་བ)། ལུས་
ཀྱི་འདུ་བ་འབྲེལ་པ་(ལུས་མི་བདེ་
བ)ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདུ་བྱེད ཆོས་མཛན་པའི་བཅད་ཞིག་

མེ, སྤང་བོ་ལཱ་འི་ནང་གི་གཅིག་གི་མེ་
འདུ་ཆོག་པས མི་མང་བོ་ལྟར་དུ་.....
 འདུས་པའི་སྒྲིམ་ཆོག་པས་ཀྱི་མིང་།
འདུ་འཛི མེ་འཛིངས་པའི་བྱ་ལས་...
 མེ་ཆོག་པས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེ། རྒྱ་སྤང་འདུ་
 འཛི་ཆེ་སྤང་། འདུ་འཛིངས་བྱ་པའི་གཞུང་མེ་
 ཆོག་པས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
འདུ་ཤེས ① མིའི་སྤང་པར་(སྒྲིམ་པ་)
 མི་ལྟུང་འཛིག་རྟེན་ཚུར་ཤར་པའི་སྤང་
 པ་ཡིན་ཞིང་, རྒྱང་ཆེར་དང་དཔྱད་
 པ་(བསམ་གཞིགས་)སྤོངས་སྒྲིམ་བྱ་བ་
 སྤོངས་མེ་ཆོག་པས་ཀྱི་སྒྲིམ་འདུས་ཤིག་ཡིན་
 དེའི་ནང་གི་དཔྱད་པ་ནི་སྒྲིམ་ལྟ་བུ་.....
 འཛིག་རྟེན་ཚུར་སྤང་གི་རྣམ་པ་མཐོ་
 ཞོས་མི་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། མིའི་
 འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲིམ་ལྟུང་འཛིག་རྟེན་འདི་
 དང་འདིའི་སྤོངས་དུ་འཛིན་སྒྲིམ་པར་མ་
 ཟད་, ཤར་སྒྲིམ་ལྟུང་འཛིག་རྟེན་ལའང་
 ཤར་སྒྲིམ་པས་སྤོངས་སྤོངས་སྤོངས་སྤོངས་
 ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་—འདི་ནི་
 འདིའི་སྤོངས་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་ཡིང་.....
 མེ། དགོ་ཆར་ལ་དགོ་ཆར་ཀྱི་འདུ་
 ཤེས་འཛིན་དགོས་། གཉེན་ཀྱི་འདུ་
 ཤེས་པའི་གཞུང་ལྟ་བུ།
འདུག ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཅ)

(ག) མེད་པའི་དོན་ཏེ། འགྲོ་འཆག་
 ཉལ་འདུག། འདུག་གནས། དོ་དགོང་
 བཞུག་ཁང་དུ་འདུག་ལྟ་བུ། 【འདུག་
 ཞེས་པས། རི་ཁྱི་དང་སྤྱི་ལོ་སྤོངས་ཀྱི་.....
 སྒྲིམ་ཡིང་། (ཁ) གནས་པའམ་ཡོད་པའི་
 དོན་ཏེ། མི་མང་བོ་འདུག། དཔེ་ཆ་
 མང་བོ་འདུག་ལྟ་བུ། ② ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
 བའི་ཆོག་གྲོགས་ཏེ། སྒྲིམ་བྱ་པ་ཆོས་
 སྒྲིམ་སྒྲིམ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག། ཞིང་པ་
 ཆོས་ཞིང་འབྲེག་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།
འདུད ‘མུད་’ ཀྱི་ད་ལྟ་བུ།
འདུན ① གཤིན་པོར་སྒྲིམ་པ་བྱེད་.....
 པའི་ཆོག་པས་ཀྱི་མིང་མེ། འདུན་བྱས།།
 འདུན་ཁར་ལྟ་བུ། ② ‘འདུན་པ་’
 ལ་སྒྲིམ། ③ ལྟར་དུ་འདུས་པ་མེ། མི་
 མང་འདུན་སྤང་། འདུན་གྲོས་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【འདུན་ཁང་།】 རི་ཁྱི་མང་
 ལྟར་དུ་འདུས་པའི་ཁང་བའི་མིང་།
 【འདུན་གྲོས་།】 རི་ཁྱི་མང་མཉམ་དུ་.....
 འདུས་ནས་གྲོས་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་.....
 མིང་། 【འདུན་སྤང་།】 རི་ཁྱི་མང་བོ་ལྟར་
 དུ་འདུས་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་།
འདུན་པ ① རི་པ་དང་སྒྲིམ་པ་དང་
 འདོད་པ་སྤོངས་ཀྱི་མིང་མེ། སྒྲིམ་པ་
 རྣམས་རིག་གནས་སྒྲིམ་པར་འདུན་པ་

མིན་ཏུ་ཆེ། གྲོགས་ངན་ལ་འདུན་པ་
གཉིང་ནས་ལོག་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟུན་
ན་ 'འདུན' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རེ་བ་
དང་འདུན་པ་ལ་རེ་འདུན་ཟེར་བ་ལྟ་
བུ། ①(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)རེ་
བ་བྱིད་པ་འཇམ་མཐོན་པ་བྱིད་པ་འདི་དོན་
ཉི། དམག་མི་གཤམ་ལ་འདུན་པ།
མྱོལ་བྲུ་པ་རྣམས་ཆོན་རིག་ལ་འདུན་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདུན་མ ①གྲོས་བྱས་ནས་ཐག་
གཅོད་རྒྱུ་འདི་དོན་གཤམ་ཆོན་གྱི་མིང་། ②
རྗེས་སུ་འབྱུང་བར་རེ་བའི་དོན་ཆོན་
པའི་མིང་ལྟེ། གཏན་གྱི་འདུན་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདུམ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) འགྲིག་མཐུན་
ཐུང་བ་ལྟེ། བྲང་འབྲུག་འདུམ། །ཁ་
མཐུ་འདུམ། །རྩ་སའི་ཆོད་ཐུང་.....
འདུམ་ལྟ་བུ། 【འདུམས་】ནི་འདས་
པ་ལྟེ། ཆོད་ཐུང་འདུམས་ནས་འགྲིག་
མཐུན་ཐུང་ལྟ་བུ། 【འདུམ་ཁ་】ནི་
འགྲིག་འདུམ་བྱས་པའི་ཆིངས་ཡིག་།

འདུམས 'འདུམ' ལ་སྟོས་།

འདུར ①(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)
འགྲོ་བ་ལྟེ། མཐོ་གཟན་ལ་འདུར་

ཐུང་ཆོང་ལ་འདུར་ལྟ་བུ། ②(རྒྱན་
ཆོག་)མཐོ་གཟན་བྱལ་རན་པར་འགྲོ་
བའི་རྣམ་པ་ལྟེ། ཏ་གན་འདུར་རྒྱག་
བྱིད། །འདུར་འདུར་བརྒྱགས། །
འདུར་རེ་འདུར་རེ་བརྒྱགས་ལྟ་བུ། ③
རྒྱར་དངོས་རྗེས་གཞན་འབྲིས་ནས་
གར་བོར་རྒྱར་པའི་ལྗེ་གའི་མིང་ལྟེ།
ཆམ་འདུར། །ཐུ་འདུར། །འདམ་
འདུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདུལ 'བདུལ' གྱི་ད་ལྟ་བུ།

འདུལ་བ སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
ཆོས་སྤྱིམས་སམ་དེ་བཤད་པའི་ཆོས་
གཞུང་གི་མིང་ལྟེ། 'འདུལ་བའི་ལྗེ་
མོན་ཀྱང་ཟེར་།

འདུས 'འདུ' ཡི་འདས་པ་།

【འདུས་བྱས་】ནི་རྒྱ་རྒྱུན་འདུས་པ་
ལས་ཐུང་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
【འདུས་མ་བྱས་】ནི་ཡོད་པ་ལ་རྟག་
དངོས་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་དང་རྟག་པ་
ཐམས་ཅད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་
བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་རིག་པའི་བཤད་ཚུལ་
ཞིག་།

འདེགས 'བདེགས' གྱི་ད་ལྟ་བུ།

【འདྲེགས་ཤིང】ནི་དངོས་པོ་གཞན་”
 ཐུག་ལ་འབྱར་བྱིད་ཀྱི་ཤིང་དབྱུག་རིང་
 བའི་མིང་།

འདྲེང ‘དེངས₂’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་”
 དང་ད་ལྟ་བ་།

འདྲེད ① ‘དེད₁’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་
 དང་ད་ལྟ་བ་། ② ‘བདའ’ ལ་ལྟོས་།

འདྲེད་མ འདྲེད་བྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་།

འདྲེབས ‘བཅའ’ ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

འདྲོད ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་།)

〈ག〉འཐད་པའམ་དགའ་བ་དང་”””

ཡིད་ལ་ཤར་བའི་དྲན་ཏི། གང་ལ་

གང་འདྲོད་ | ཅི་འདྲོད་གང་འདྲོད་

མ་བྱིད་ | གསར་བཞི་བྱིད་འདྲོད་”””

ནས་དམག་ལ་ཁྱུགས་ | སློབ་སྦྱོང་”””

བྱིད་འདྲོད་ནས་དཔེ་ཆ་ཉོས་ | ངས་

ཁྱོད་སྐྱེན་པ་ཞིག་རེད་འདྲོད་ | ཟ་

འདྲོད་ན་ལས་འདྲོད་དགོས་ | འདྲོད་

མིང་དང་ཆེས་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་གཉིས་་་་་་
ཡོད་པས། འདོད་ཀྱི་མིང་ནི་མིང་
ཆོག་གི་ཚ་བ་ཡིན་ལ་ཐ་སྟོན་གྱི་ཆ་དུ་མ་
འདུས་ནས་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟོན་་
གྱི་སྒྱི་མིང་ལྟེ། དཔེར་ན། ཏྲ་ ལུག་
ཏྲ་ རྩེས་པ་སོགས་ནི་འདོད་ཀྱི་མིང་
མིང་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་ཆ་ མེ་ཏོག་
ཀུན་འབྱུང་། སྤྱི་མ་ལེབ་ཞེས་པ་སོགས་
ཀྱང་འདོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།
ཐ་སྟོན་གྱི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པའི་ཐ་སྟོན་
ནམས་ནི་ཆེས་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་ཡིན་
དཔེར་ན། སྤང་ཐོངས་། སྐྱགས་
ལས། རྩེ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ ❶ ཡོངས་སྤྱད་བྱུང་ཆགས་
ཞེན་བྱིད་པའི་སྒྲིབ་མིང་ལྟེ། མེར་ནོར་
ལ་འདོད་པ་མ་ཆེ། ། བཟའ་བཏུང་
གིས་འདོད་པ་ཆོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
འཁྲིག་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བྱ་
པས་འདོད་པ་སྤྱོད་པར་འདོམ་དགོས་
ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱུས་ན་ 'འདོད' ཅེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། བྱ་པས་གནས་སྐབས་
འདོད་སྤྱོད་ཐངས་ལྟ་བུ། 【འདོད་
ཁམས་】 ནི་འཁྲིག་ཏེན་མི་ཡུལ་གྱི་མིང་
གཞན། 【འདོད་རམ་】 ནི་ཏམ་ལེམས་
དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། གཞན་ནོར་ལ་

འདོད་རམ་མ་བྱིད་ལྟ་བུ། 【འདོད་
ཆགས་】 ནི་འཁྲིག་སྤྱོད་སོགས་ཡོངས་་
སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པའི་འདོད་པའི་མིང་།
【འདོད་ཡོན་】 1. འདོད་པའི་ཡོན་
ཏན་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ལྟེ། མིང་
དབང་པོ་ལཱའི་ཡོངས་སྤྱད་བྱུང་བྱུང་་་་
པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྒྱི་མིང་།
2. བདོན་པ་ནས་བཤད་པའི་གཞུགས་
སྒྲིབ་རྒྱ་རྒྱ་ལ་འདོད་ཡོན་ལྟ་བུ་
ཟེར་།

འདོན 'བཏོན' ཀྱི་ད་ལྟ་བུ།

འདོམ ❶ ལག་པ་གཉིས་བརྒྱུད་པ་་་་
པའི་བར་ཐག་གཤིས་བཞི་ཅུ་རིང་་
པའི་ཆད་གྱི་མིང་ལྟེ། འདོམ་གང་།
འདོམ་ལ་འཇལ་ལྟ་བུ། ❷ (བྱིད་མེད་
ལས་ཆོག་།) འདོམ་པའམ་འཕྱད་་་་་
པའི་དོན་ཏེ། རྩེ་གཉིས་འདོམ་པའི་
མཆོམས་། ཅ་འདོམ་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོམས ❶ མོ་མོའི་ཏགས་མཆོན་་་
ནམ་ཏགས་མཆོན་ཡོད་པའི་ཕྱས་ཀྱི་་
ཆ་གས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འདི་ལ་ 'མདོམས་'
འབྲི་བའང་ཡོད་། ❷ 'གདམས་'
ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་དང་སྐུལ་ཆོག་།

འདོར 'དོར' ལ་ལྟ་བུ།

འདོལ སྤྱི་མར་སྤྱད་པའི་དངོས་རམ་

ཀྲི་མིང་ལ་འཁྱུག་པ་ནི། ས་འདྲོལ།
 ཟྱེ་འདྲོལ། ཐལ་འདྲོལ། ས་རྒྱག་
 བཀྱངས་ནས་འདྲོལ་འདྲོལ་དུ་སྒྱུར་.....
 ལྟ་དུ།

25

འདྲ་ ༡ (ཁྱད་མེད་ལས་ཚིག་༧) (ག)
མཚན་པ་གསལ་ཁྱད་ཀྱི་སྒྲ་མེ་རྒྱལ་
སའི་སྒྲིག་སྒྲིག་ནས་མཁའ་སྒྲིག་པ་འདྲ་
ལྟ་བུ། 【འདྲ་ཚིག་】ནི་གཞུགས་སྤྱོད་
ཀྱི་མེད། 【འདྲ་དཔེ་】ནི་དངོས་པོ་
ལ་བསྒྲུབ་ནས་བསྐྱོད་པའི་མ་དཔེ་མེ་
ཟེས་པའི་འདྲ་དཔེ། ཁང་བའི་འདྲ་
དཔེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ)གཅིག་པའི་
དོན་ཏི་སྒྲིག་ཆགས་སྤྱོད་པ་འདྲ་བ།
སྐད་སྤྱོད་པ་འདྲ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག)
མཚན་པའི་དོན་ཏི་རྒྱ་འདྲི་གཅིག་
ཀྱི་གཞུགས་ཆེ་ཆུང་འདྲ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

● 'य' इच्छा.

འབྲན་ 'འབྲན་' གྱི་འགྲི་ཚལ་.....
གཞན་

འདྲེན་ 'པལ' གྱི་ད་ལྷ་པ་

‘मै’ प्र. सु. २५.

ସୂଚୀ 'ମି' ଓ 'ନି'.

འཕྲིན་ (ཡེད་མེད་ལམ་ཆེན་།)

●ཆ་སྒྲུལ་ཡོད་པར་སྒྲུར་པ་མེད། སྒྲུབ་
 གྲོགས་ཡུན་རིང་འགྲོགས་ནས་འདིས།
 ཡུན་རིང་འདིས་པའི་གྲོགས་པ་ཞེས་པ་
 མ་ལུ། ●པཌ་རྒྱུད་ཡོད་པའི་དོན་
 ཉིད་རིང་ནས་འདིས་པའི་གྲོགས་པ་
 སྒྲུབ་པ་འདི་གཉིས་འདིས་སྐར་ཞེས་
 པ་མ་ལུ། 【འདིས་ཆ】ནི་གནས་ཚུལ་
 རྒྱུད་པར་གེས་པའི་རྒྱལ་པའི་མིང་མེད་
 ཞིང་འདེབས་ཚུལ་ཞིང་པ་ལ་འདིས་
 ཆ་ཆེ། སྒྲུགས་འཆོལ་ཚུལ་འགྲོག་པ་ལ་
 འདིས་ཆ་ཆེ་ཞེས་པ་མ་ལུ།

[illegible]

འཇུག་ 'ཅད་' གྱི་མ་འོངས་པ་ དང་།

འཇུག་ 'ཅམ' གྱི་ད་ལྟ་ལ།

འབྱུངས (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
 མ་སོས་ནས་ག་གསར་ཆེས་པའི་དོན་...
 ཉི་ ཆུན་འབྱུངས་ནས་མ་འབྱུངས་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། །ད་ཆུ་བ།

འབྲུག་ 'རྩལ' གྱི་མ་ལོངས་པ་དང་།

འདྲི། (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ལ་.....
 འོངས་པ་དང་དུས་ལྟར་) ལྷ་དང་མ་མི་
 གཅིག་པ་ལྷན་དུ་འདུག་མེད། ལྷ་ག་
 ལྷ་འདྲི་ལྷ་མེད། | ལྷ་དང་འོ་ལ་འདྲི་
 བཞིན་པ་ཞིས་པ་ལྷ་ལ། [འདྲིས་]

ནི་འདས་པ་མེ་ རྒྱ་དང་ལོ་མ་འདྲིས་
ནས་ངོ་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱུང་ལྟ་བུ་

འདྲི་ ༡ རྒྱ་དང་ལོ་མ་འདྲིས་རྒྱ་བཅས་ས་
པའི་འདྲིའི་མིང་། ༢ རྒྱ་བ་གཡོ་རྒྱ་
ཆེ་བ་དང་རྒྱུ་ནས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་
སྐྱེས་ཀྱི་དཔེ་མེ་ རྒྱ་དཀར་ལྟ་དང་
མཚན་མོ་འདྲི་ (བྱི་རིས་ནས་བཟང་རྒྱ་
བྱེད་ཀྱང་རྒྱུ་ནས་གཡོ་རྒྱ་ཁམ་གསུམ་
བྱེད་ལམ་ན་མི་རན་)ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【འདྲི་ཞིག】ནི་མེའི་ཁྲག་འཛིབ་པའི་
ལྷན་ལུ་རན་པ་ཞིག་མེ་ 'རྒྱ་ཞིག'
ཀྱང་བྱེད་

འདྲིགས་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧)
མེ་དང་ཉི་མ་སྐྱེས་ཀྱི་རྫོང་ཀྱིས་.....
བསྐྱེད་ནས་ཆོག་པའི་ཆོད་ལ་བསྐྱེད་ས་
པའི་དོན་ཉི་ བན་པས་རྒྱ་རྒྱན་
འདྲིགས་ | མེ་རྫོང་ཀྱིས་བག་ལེབ་.....
འདྲིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【འདྲིགས་
དྲི】ནི་དཀྱིལ་ཁྲ་རྫོང་ཀྱིས་དར་ནས་
ཆོག་པའི་དྲིའི་མིང་།

འདྲིད་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ༡
ལྷན་པའི་དོན་ཉི་ ཞི་འདྲིད་དུ་སྐྱོང་ |
ཁ་འདྲིད་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ་ ༢ འགྲོད་
པའི་དོན་ཉི་ ཀྱང་བ་འདྲིད་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་

འདྲིན་ ༡ དབྱེ་གུས་ཅུས་གིང་བྱས་.....
པའི་མེད་ལ་སྤྱད་པ་དཀྱིས་པའི་རྒྱ་.....
ཆལ་ཀྱི་དཀྱིས་པ་ཞིག་གི་མིང་མེ་
གཏུགས་གིང་ལ་འདྲིན་བསྐྱབ་ལྟ་བུ་

འདྲིན་ ༢ ༡ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ད་
ལྟ་བུ་) (༧) བྱིད་པ་མེ་ དམག་དཔུང་
གསུམ་རྒྱུ་འདྲིན་པ་ | ལམ་བྱིད་.....
པས་ལམ་རྒྱ་འདྲིན་ | བྱིད་ལ་རྒྱ་འདྲིན་
དགོས་ལྟ་བུ་ 【དང་】ནི་མ་ལོངས་
པ་མེ་ དང་བྱེད་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【དངས་】ནི་འདས་པ་མེ་ དམག་
དངས་ | ལམ་རྒྱ་དངས་ལྟ་བུ་

【དྲོངས་】ནི་སྐྱལ་ཆོག་མེ་ ཀྱ་ནང་ལ་
རྒྱ་དྲོངས་གིག་ལྟ་བུ་ (༨) བྱིན་པའམ་
བྱེད་པའི་ཞེས་མེ་ ར་འདྲིན་ཆང་
འདྲིན་ | རྒྱ་མོ་དྲངས་ལྟ་བུ་ (༩)
ཞེན་ཅིང་ཆགས་པའི་དོན་ཉི་ ལྷ་སྐད་
རྒྱ་ལོས་ཡིད་འདྲིན་པ་ | བདག་གི་
ཡིད་དྲངས་ | ཡིད་འདྲིན་པའི་རྒྱ་
དབྱེདས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ (༡༠) བཤད་ཚུལ་
དང་རྒྱ་ཚུལ་འགྲིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་
གཞུང་བྱངས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉིན་བྱངས་
ལུ་བཞོད་པའི་དོན་ཉི་ ལྷང་འདྲིན་
བྱས་ | ལྷང་དྲངས་ | ལྷང་དྲོངས་
གིག་ལྟ་བུ་ (༡༡) རྒྱ་བའམ་རྒྱུགས་

གཅིག་ཏུ་འཐོན་པའི་དོན་དེ། རྣམ་པ་
ལེན་གྱིས་ཐུགས་འདྲེན་ལྟ་བུ། (ཆ) ལྟ་
བྲངས་པའི་དོན་དེ། མི་རྣམས་ཀྱི་མ་
འདྲེན་ | མི་རྣམས་ཀྱི་བྲངས་ན། གཞོན་
པ་རྒྱན་མི་འཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●

‘འདྲེན་པ་’ ལ་ལྟོས།

འདྲེན་པ་ ● བསམ་སྒྲོ་དང་རིགས་...
པའི་གཞུང་ཁྱེད་ལ་ལག་ལེན་བཅས་ཀྱི་
ཁ་ཐོག་སྒྲོ་སྒྲོ་ལ་ཁན་གྱི་མིང་། ཆོས་
བརྒྱུས་ན་ ‘འདྲེན་’ ཞེས་འདྲི་ཆོག་ཅི།
འགོ་འདྲེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ● ཆོས་
ཁྱེད་ལ་པས་ཆོས་ཁྱེད་ལ་སྒྲོ་བརྟན་...
ལ་ཁན་ལ་ ‘འདྲེན་པ་’ ཅེས་།

འདྲེས་ ‘འདྲེ’ ལེ་འདས་པ་།
【འདྲེས་མ་】 རྣམས་མང་པོ་ལྟན་ཏུ་...
བསྐྱེད་པའི་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཅི། ས་རྣམས་
འདྲེས་མ་ | རྣམས་འདྲེས་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

འདྲོག (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) རྣམས་ལ་སྒྲོ་སྒྲོ་
ཐུག་ནས་ཐུག་མཆོང་ཁྱེད་པ་ཅི། རྣམས་
འདྲོག་ལ་ཁན་ | འདྲོག་གིན་འདྲོག་
ལྟ་བུ། 【འདྲོགས་】 རྣམས་འདྲོག་པ་ཅི།
རྣམས་འདྲོགས་ནས་བརྒྱུས་ལྟ་བུ།

འདྲོགས་ ‘འདྲོག’ ལ་ལྟོས།

འདྲོང (ཁྱེད་འཕྲེལ་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) རྣམས་འཕྲོན་...
པའི་དོན་དེ། རྣམས་འཕྲོན་ནས་ལྟོས་
འདྲོང་དགོས་ལྟ་བུ། འོངས་པ་དང་...
ལྟོས་ཆོག་ལ་ ‘འདྲོངས་’ འདྲི།

འདྲོངས་ ‘འདྲོང’ ལ་ལྟོས།

འདྲོམ ‘འདྲོམ་སྒྲོང་’ ཅི་ཐུན་གྱི་...
དང་སྒྲོང་ཞིག་གི་མིང་ཏུ་བཤད་།

འདྲོམས་ དང་པོ་བཤད་ཅིང་ཏུ་...
བཤད་།

ད

དང ● ཐག་དང་ཅི། འདྲོག་པས་
ཐུགས་རྒྱུ་འདྲོགས་པའི་ཐག་པ་...
འཕྲོད་འཐོན་གྱི་མིང་ཅི། རྣམས་ |
མཆོད་དང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ● དེས་རྣམས་
འཕྲེལ་པའི་མིང་དཔྱུག་འཕྲོད་བཞག་...
དང་ཐག་པ་འཕྲོད་འཐོན་གྱི་མིང་ཅི།
སྒྲོ་དང་ | ཐོས་དང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དཔ་ཆམ འཕྲེལ་པའི་བརྒྱུས་།

དཔ གྱི་རྣམས་དཔ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་
མིང་ཅི། རྣམས་ | འཇམ་དཔ་ |
ཐག་དཔ་ | ཐུབ་དཔ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དཔ ‘བརྒྱུས་’ ཁྱེད་ལྟ་བུ་ལ་ ‘དཔ་’
ཡིས་ན་ཁ་སྒྲོ་དང་མཐུན་།

ནལ་མ ལལ་འགལ་བྱིད་ཀྱི་ཚུགས་་་་
 རྒྱལ་མལ་པའི་མ་པཅའི་མིང་མེ་ རྒྱལ་
 འབྲེན་ལ་ནལ་མ་བྱིན་མེ་བྱ་ རྒྱལ་
 མཛད་ཏུ་ནལ་མ་ ཟེར་

དྲིག བྱང་ནོར་གྱི་པུ་རྒྱུང་མེ་ བྱང་
 རོར་ལ་བྱང་དྲིག་ཟེར་པ་མེ་བྱ་

དྲིབ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ད་མེ་པ)
 རྒྱ་རིས་ལུ་ཤོར་བོ་བྱུང་པ་མེ་ རྒྱལ་
 གཏེར་གྱི་དོར་མི་དྲིབ་པའི་ཆེད་དུ་ག་
 པ་པཅུགས་མེ་བྱ་ **【པུ་དྲིབ】** རི་མ་
 འོངས་པ་མེ་ གད་བྱང་པུ་དྲིབ་རྒྱ་རེད་
 མེ་བྱ་ **【པུ་དྲིབས】** རི་འདས་པ་མེ་
 ས་པུ་དྲིབས་ནས་དོར་བྱུང་ | ལང་
 རྒྱུང་པུ་དྲིབས་ནས་ཐིགས་རྒྱ་ཐགས་་་་
 མེ་བྱ་ རྒྱལ་ཆོག་ལ་དྲིབས་ འབྲི་

དྲིབས 'དྲིབ' ལ་མེ་སྤྲུལ་

རྒྱགས (རྒྱན་ཆོག) ❶ གྱི་སྐོགས་རྒྱ་
 རར་ཉམས་པ་མེ་ གྱི་རྒྱགས་ | བརྒྱང་
 རྒྱགས་མེ་བྱ་ ❷ ཐབས་ཟད་པ་མེ་
 ཐབས་རྒྱགས་མེ་བྱ་

རུང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་མེ་པ)

❶ ར་སྐོགས་རོལ་ཆ་ལ་དབྱུགས་་་་་
 པལྱུན་པའམ་པན་རྒྱན་སྐོགས་གཏུགས་
 བྱས་ནས་རྒྱ་འབྲིན་པ་མེ་ ར་རུང་
 གིན་མེད་ | ར་རུང་མཁན་ | ཆོང་

རུང་ | རུབ་ཆ་རུང་ | རྒྱ་རུང་མེ་་་་
 བྱ་ **【པུ་རུང】** རི་མ་འོངས་པ་་་་་

མེ་ པུ་རུང་བྱའི་ར་ཞེས་པ་མེ་བྱ་
【པུ་རུངས】 རི་འདས་པ་མེ་ ར་རུབ་
 པུ་རུངས་ནས་ཁྱོམ་ཁྱོར་བྱས་མེ་བྱ་

【རུངས】 རི་རྒྱལ་ཆོག་མེ་ ར་རུངས་
 བྱིག་མེ་བྱ་ ❷ གཙམ་རུང་མེ་ རྒྱགས་
 ལ་དབྱུག་པས་མ་རུང་ | རྒྱུ་ལ་དབྱུག་
 པས་པུ་རུངས་ནས་པུ་རུལ་མེ་བྱ་ ❸

པུ་རུན་བྱིས་སིལ་བྱར་བྱས་པ་མེ་ རྒྱན་
 རུང་ | ས་རྒྱག་རུང་མེ་བྱ་ ❶

མགོས་ཟོད་གཏུགས་བྱས་པ་མེ་ གཡག་
 བྱིས་རུང་མེ་བྱ་ ❷ འབྲེལ་པ་མེ་ རྒྱ་
 རུང་མེ་བྱ་

རུངས 'རུང' ལ་མེ་སྤྲུལ་

རུམ ❶ (རྒྱན་ཆོག) ཡན་ལག་མེད་་་
 པའམ་ཉམས་པའི་དོན་ཏེ་ མགོ་མེད་
 བརྒྱག་རུམ་ | ཀྱང་རུམ་ལག་རུམ་་་་
 ཞེས་པ་མེ་བྱ་ ❷ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་
 ཆོག་༥) འབྲེད་གཙང་བྱས་པའི་དོན་

ཏེ་ བྱིད་གི་རྩེ་མོ་རུམ་ | བྱིད་ཐོང་
 རྒྱུང་ནས་རུམ་ | ཐག་པ་རུམ་མེ་བྱ་

རུལ ❶ དངོས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱག་སྐྱ་མེ་མི་
 མིང་མེ་ ས་རུལ་ | ཐལ་རུལ་ |
 རྒྱ་རུལ་ | རུང་རུལ་སྐོགས་མེ་བྱ་

●ལྟེན་གྱི་མིང་ལྟེ། རྟོག་ལྟན་པ་རྒྱུ་པ་
ལྟ་བུ་།

རྟོག་པོ་ དཔེ་ལྟེན་གྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ལྟེ། རྟོག་པོ་གཅིག་ |
ཅམ་པ་རྟོག་པོ་གཅིག་ཅམ་པ་ལྟ་བུ་།
ཅིག་པ་རྟོག་པོ་རྟོག་པོ་ལྟེ། རྟོག་པོ་གཅིག་ |
ཅམ་པ་རྟོག་པོ་གཅིག་ཅམ་པ་ལྟ་བུ་། [རྟོག་པོ་] རྟོག་པོ་
ལྟེ། རྟོག་པོ་གཅིག་ལྟེ།

པ་ལྟེན་པ་ལྟེ། རྟོག་པོ་གཅིག་
དཔེ་ལྟེན་པ་ལྟེ། རྟོག་པོ་ལྟ་བུ་།

ལྟེ།

ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ།
ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ།
ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ།
ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ། ལྟེ།

ମି.ସ.ପ୍ର.ହମ.କ୍ଷ.ପ୍ର. ୭ (ହମ.କ୍ଷ.ପ୍ର.)
 ମି.ସ.ପ.କ୍ଷ.ସ.ହମ.ପ.କ୍ଷ. ମି.ସ.ପ.ହମ.
 ସ. | ମି.ସ.ହମ. | ହମ.ହମ.ବି.ସ.ପ.କ୍ଷ.
 ପ୍ର.

ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ (ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་) ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་.....
ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་

རྒྱུག་ (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༥) ཀྱང་
 བས་ས་ལ་བརྟུངས་པ་ལྟེ་ ས་ལ་ཀྱང་
 བས་རྒྱུག་ལྟ་བུ།

வினா / சென்னை மாநகராட்சித் துறைமுகம்

प. अं. अ. द. वि. व. प्र. म. न. स.

● རིག་པ་མི་གསལ་བ་ཞེ་ མི་ཞེ་པ་
པ་ཞེ་ས་པ་ལྟ་བུ་

ཐིམ་ (ཐུམ་མེད་) ལྟ་བུ་ཞིང་ཡིན་པ་
 ཡིན་པའི་ཐིམ་ལྟ་བུ་ | རྟེན་ཆ་ལྟ་བུ་ཐིམ་ཐིམ་
 བརྒྱུད་པའི་ཐིམ་ ལྟ་བུ་ཞིང་ཡིན་པ་ལྟར་
 ཡིན་པའི་ཐིམ་ལྟ་བུ་ ལྟ་བུ་ཞིང་ཡིན་པ་
 ཡིན་པ་ | རྟེན་ཆ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཞིང་ཡིན་པ་
 ཡིན་པ་ | ཡིན་པ་ཐིམ་ཐིམ་ལྟ་བུ་ཞིང་ཡིན་པ་

ཆེན་མོ་ 'ལྷ་མོ་' ལོ་ད་ལྟ་ལ་

ཕྱིད (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལ་.....
 མོངས་པ་བྱང་པ་ལ་བྱང་པ་) བྱང་པ་བྱི་

ལྟོན། 1. བྱེ་མ་ལེབ་དམར་ཁྲ་རིགས་
མིག་གི་མིང་ 2. མིང་བེ་ཉེ་མིང་
གཞན་。【ལྟོན་རྒྱུ་】ནི་མིས་བསྐྱུན་པའི་
ཆེ་མིང་གི་ཚལ་ལས་མེ་ཉེ་ག་དང་ལྟོ་
ཆོད་སྟོགས་འདེབས་སའི་ར་བའི་མིང་。

● ‘བསྐྱུན་སྟོན་’ གྱི་མིང་གཞན་ཏེ་
རྒྱུ་སྟོན་ཟེས་གྱི་ལྟོན་གྱི་ལ་ལེབས་ལྟ་བུ་。

ལུང་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) ལྟོན་
བངས་ནས་ཞིག་པའི་ཆོད་ལ་བསྐྱེབས་
པའི་དོན་ཏེ་ ས་བཅོས་ནས་ལུང་
སྟངས་ | བྱེ་ལྟོན་ལྟར་ལྟ་བུ་。

ལྟོ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟོ་བ་ལྟལ་ཆོག་) དངོས་
རྒྱུ་ཉི་མོད་དུ་འཛོག་པའམ་མེ་ཉེ་
འཛོར་དུ་བཞག་ནས་སྐྱུ་དུ་འཁུག་
པའམ་འོས་སུ་འཁུག་པ་ལྟེ་ ལྟ་བ་
ལྟོན་པ་ཉི་མར་ལྟེ་དཔོས་ | ཉི་མར་
ལྟེ་མ་ཁན་ | ཟེས་འབྲེལ་མེ་ལ་ལྟེ་ཞིག་
ལྟ་བུ་。【ལྟོན་】ནི་འདས་པ་ལྟེ་ ལྟ་
བ་ལྟོན་པ་ཉི་མར་ལྟེ་ནས་བསྐྱེབས་
ས་འབྲེལ་མེ་ལ་ལྟེ་ནས་འོས་ ལྟ་བུ་。
● མཛོད་ཁང་གི་བཅུ་ཆིང་。

ལྟོ་གྲུ འབྲེལ་བྱེད་དང་སྐྱུན་བྱེད་སྟོགས་
ལྟར་བཅོབ་ནས་སྐྱུ་རན་པར་བྱས་
པའི་རྒྱུ་གྱི་མིང་ལྟེ་ ལྟོན་གྱི་ལྟོ་གྲུ་ |

ཞིང་སྐྱུན་ལྟོ་གྲུ་ལྟོན་ལྟ་བུ་。

ལྟོ་མིག་ མཛོད་ལྟོན་བྱེད་ལྟོན་གྱི་ལྟོ་
ལྟོན་གྱི་མིང་。

ལྟོ་བྱུ ① གནའ་ལྟོན་བྱེད་ལྟོན་ལྟོན་
མིག་གི་མིང་དུ་བཤད་。 ② བྱེད་ལྟོ་
ལྟོན་མིག་。

ལྟོ་གྲུ གཞི་ཚལ་ནས་བ་ལྟོན་གི་ལ་
ལྟོན་ཞིག་ལྟེ་ རང་ཚལ་མི་ལྟོན་པ་
ལྟོ་བྱེད་གཞི་བ་ལ་ལྟོན་ཟེས་。

ལྟོ་བས ལྟོན་དམ་ལྟོན་གི་རྒྱུ་གྱི་མིང་
ལྟེ་ ལྟོན་ལྟོ་བས་ | ལྟོན་ལྟོ་བས་ |
ལྟོན་ལྟོ་བས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。【ལྟོ་བས་
རིས་】ནི་ལྟོན་རིས་ལ་ལྟོན་པའི་རི་མ་。

ལྟོ་མ ① (ལྟོན་ཆོག་) མཛོད་ཞིང་གཞི་
པ་ལྟེ་ ལྟོན་མིང་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་གཞི་ལྟོ་
ལྟོ་。 ② (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) གར་
པས་ཤོད་པ་ལྟོ་ལྟོན་གར་འཁལ་ལྟོ་
ལྟོ་。【ལྟོ་ལྟོ་】ནི་ལྟོན་ལྟོ་དང་འབྲེལ་
ལྟེ་ ‘ལྟོན་’ ལ་ལྟོ་ལྟོ་。

ལྟོ་མ་པོ་ བཀའ་པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ་
ལྟོ་པའི་ཆོག་ | ཆོག་ལྟོ་པོ་ལྟོ་པ་
ལྟོ་བུ་。 ཆོག་ལྟོ་པོ་ནི་འོད་ཁང་
དམར་པའི་ལྟོ་དང་ནང་གི་ལྟོ་མ་ལས་
སྐྱུ་ལྟོ་པོ་ལྟོ་པོ་དང་དཔོགས་ནས་
‘སྐྱུ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་’ ཅེས་བཤད་པ་ལྟོ་

བྱ.

ཐོས་ ཐོས་པ་མེ, རྩོམ་དང་དགར་
ལོལ་བཟོ་བྱེད་འདམ་གྱི་མིང་། **【ཐོས་**
ཐུ】 རྩོམ་འཛིན་པ་ལ་བཟོས་པའི་འབྲ་ལ་
གཟུགས་གྱི་མིང་། **【ཐོས་བཟོ】** རྩོམ་
འཛིན་བཟུན་པ་ཟེ་མ་པན་།

ཐོས་ 'ཐོ' ལ་སྟོན་།

ཐོག ① (ཐུད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་མ་བ) (ག) རྩོམ་གནས་
ལ་སྟེར་འགྲོ་བའམ་འོངས་པ་མེ;
ཞིང་ཁ་ནས་ཕུལ་དུ་ཐོག་དགོས་ |
ཕུལ་དུ་སྟེར་ཐོག་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ།
【ཐོག】 རྩོམ་འདམ་པ་དང་སྟེན་ལ་ཆོག་ལ་
མེ; བ་གཞིན་ཐོས་ཡོན་ཅན་རང་
ཕུལ་དུ་ཐོག་ནས་སྟུགས་འཛོལ་ | སྟེར་
ཐོག་ཅིག་ལྟ་བུ། (ཁ) རྩོམ་ཐོགས་སུ་
འཁོར་པ་མེ; རྩོམ་ཐོག་ཐོག་དགོས་ |
རྩོམ་ཐོག་ཐོག་ནས་འགྲོ་ལྟ་བུ། **【ཐོག་**
ཐུ】 རྩོམ་ལ་བའི་ཐོགས་གཅིག་མེ;
ཉིན་གྱི་ཐོག་ཐུ་ཡིན་ | ཉིན་མའི་ཐོག་
ཐུ་མཚན་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག) མི་
མཐུན་པའི་བྱ་དངོས་གོ་ས་བརྟེན་པའི་
དོན་ཉི; གནས་ས་གོ་ཐོག་པའི་གསར་
བརྟེན་བྱས་ | དགར་ནས་གོ་མ་ཐོག་ |
སྟངས་ཆ་གོ་ཐོག་ནས་མ་བཤད་ | སྟངས་

ཆ་གོ་ཐོག་ཐུ་མ་བཤད་ལྟ་བུ། **【ཐོག་**
ཐོགས】 རྩོམ་ཐོག་ལས་ཐོན་ཅི་ཐོག་ལ་
བའི་ཐོགས་སམ་འགལ་བའི་ཐོགས་ལ་
གཅིག་ལས་ཐོན་ཅི་ཐོག་པའི་ཐོགས་ལ་
ཉི; རྩོམ་གི་ཐོག་ཐོགས་སུ་བྱ་གཞིང་
དགའ་ | རྩོམ་འབྲ་བའི་ཐོག་ཐོགས་
སུ་སྟེན་དགའ་ | བཟོ་བཟོས་ཡིང་ལ་
སྟུགས་གྱི་ཐོག་ཐོགས་སུ་ལངས་ནས་
དགག་པ་རྩོག་ལྟ་བུ། ② རང་ཉིད་ལས་
བ་དང་དུ་དགར་རྩོམ་མེད་པའི་ར་བའི་
མིང་། དཔེར་ན: རང་ཐོག་ | རྩོམ་
རང་ཐོག་ལ་ཁ་དོག་ཡོད་པ་མ་ཤིང་ |
ཐོག་ཐོག་ | མི་ཐོག་ཐོག་ནས་བཤད་ན་
ཐོག་ཆགས་བཤས་ཅད་གྱི་ནང་ནས་
མཚོག་ཐུ་སྟེར་པ་ཞིག་ཤིང་ | རྩོམ་
དང་རྩོམ་པའི་ལ་རྩོམ་གཅིག་ལ་ཐོག་
པ་བ་དང་པ་ཤིང་ལྟ་བུ།

ཐོགས་ 'ཐོག' གི་སྟེན་ལ་ཆོག་།

ཐོང་ བོད་གྱི་ཐུས་ཐིག་།

ཐོང་རྩོམ་ མདོག་དམར་ལེར་སྟུ་ལ་
ཟེར་བྱི་སྟེ་བའི་གཉེར་རྩོམ་ཐིག་མེ, རྩོམ་
སྟངས་ཐུ་ 'ཐུང་ཉིང་' ཟེར་ཞིང་, ཐོག་
ཐོང་(ཐོག་ཐོག) ཡི་མེ་རྩོམ་དང་ཁ་
དོག་གི་རྩོམ་ཐིག་ཡིན་, ཐོན་ལང་བྱེད་
ཆོག་།

དཀྱིལ་མཚུབ་དང་གྱིན་མཚུབ་གཉིས་
མཐེ་ཤོང་གིས་མཐུན་ཏེ། ཤོང་མཚུབ་
དང་མཚུབ་ཚུར་གཉིས་ཀྱིས་ཤོང་པའི་ལག་
པའི་བྱག་རྒྱུ་མིང་(ཐིགས་མོ་བྱེད་་་་
སྐབས་ཀྱི་རྣམ་འཛུར་ཞིག)།

མིངས དབྱས་དང་དཀྱིལ་སྐགས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། རི་བོའི་མིངས། | བེུ་་་
མིངས། | སྤང་མིངས། | མིངས་རྒྱ་་་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐ 'ཐུད' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐ་ག (རྒྱན་ཚིག)མིང་དུ་འོངས་པ་
དང་མཛོས་པ་ལྟེ། མེ་ཏོག་ཐུག་ཀྱང་
བཟ་བའི་ཐུད་ཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུག ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)ཐུ་བ་
ཐུ་བའི་དོན་ཏེ། དགའ་བ་ཐུང་ཡང་
སེམས་མ་ཐུག། དམ་དགའ་གཉེན་
ཐུག་གི་ལས་མ་བྱེད་ལྟ་བུ། ② 'ཐུག་
བཟུལ' ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་པ། ③
'ཐུག་གུ' ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་པ།

④ 'ཐུག་པོ' ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་་་་
པ།

ཐུག་གུ 'ཐུ་གུ' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐུག་བཟུལ ལུས་སེམས་ཀྱི་མི་བདེ་
པའི་ཚོར་ཐུང་དང་མིང་དུ་མི་འོངས་་་
པའི་བྱ་ལས་ལྟ་ཚུལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཐུན་

ཚང་ཐུག་བཟུལ་ཆེ། ད་ལྟ་བདེ་ཐུད་
མང་ལྟ་བུ། འདི་ལ་'ཐུག' ཅེས་འབྲི་
ཚིག་ལྟེ། བདེ་ཐུག། ཐུད་ཐུག། |
ཐུག་ས་ན་ཡོད་པ་བྲག་ལ་བྱངས་ཞེས་་་
པ་ལྟ་བུ།

ཐུག་པོ (རྒྱན་ཚིག)དུ་མཐར་པའམ་་་
རན་པའི་དོན་ཏེ། ཐུན་ཀྱི་མོངས་ཐུད་
ཐུག་པོ། ལས་ཀ་ཐུག་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ཚིག་བཟུས་ན་'ཐུག' ཅེས་འབྲི་
ཚིག་ལྟེ། ཐུག་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུད ཐུབ་མ་མང་པོ་བྱེད་དུ་བཟུར་
པའི་མིང་ལྟེ། རྒྱག་མའི་ཐུད། | ལ་
པའི་ཐུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུད (བྱེད་འདེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་་་
པ) ①ཐོར་བུ་རྣམས་གནས་གཅིག་
གམ་ཚུགས་གཅིག་དུ་འདུ་ཅ་བཟུག་་་
པ་ལྟེ། ཚིགས་འདུ་ཐུད་མཐན། |
ཁལ་ཐུད་མཐན། | ཐུད་ཀྱིན་ཡོད་ལྟ་
བུ། 【བཟུ】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཟུ་
བྱའི་འབྲུ་ཁལ་བཟུ་དགོས་ལྟ་བུ།

【བཟུས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། མོ་ཏོག་
བཟུས་ནས་གཞུང་འབྲུ་འབྲལ་ལྟ་བུ།

【ཐུས】ནི་རྒྱལ་ཚིག་ལྟེ། མོ་ཏོག་ཐུས་
གིས་ལྟ་བུ། ②ཐོར་འགྲུག་བྱེད་པ་ལྟེ།
དམག་ཐུད་ཀྱིན་ཡོད། | ཐོབ་ཀྱི་པ་

ལྷན་མཁན | དཔལ་བཅུས་ནས་སྤྲུལ་
ཁབ་བསྐྱང་ལྟ་བུ། ④མཚུགས་རྒྱལ་ས་
པ་མེ། རྩོན་ལས་མཚུགས་བཅུས་ལྟ་བུ།
⑤རི་རྩུང་རྒྱ་བཅུང་བ་མེ། མདོར་
ལྷན་པ་ | མདོར་བཅུས་ན་ | ཆོག་
ལྷན་ | ཆོག་གཅིག་རྒྱ་བཅུས་ན་ལྟ་
བུ། ⑥དབང་བཅུར་བ་མེ། དབང་
རྒྱ་ལྷན་མཁན་ | དབང་རྒྱ་བཅུས་ལྟ་
བུ། ⑦རི་རྩུང་རྒྱ་འབྱུངས་པ་མེ།
དབྱལ་བར་གཉེར་མ་ལྷན་པ་ | དབྱལ་
བར་གཉེར་མ་བཅུས་ལྟ་བུ། 【ལྷན་སྒྲིག་】
1. མིའི་གཉེན་ལྷན་རྒྱུ་འབྱུངས་འོག་
གི་ཤོང་ཤོང་དེའི་མིང་། འདི་ལ་‘ལྷན་
ལྷན་’ ཡང་བྲམ་། 2. ལྷན་གཞུང་རྒྱ་
སྒྲིག་ལྷན་གི་མེད་མེད་གི་སྒྲིག་སྒྲིག་བཞིའི་

ནི་མ་འོངས་པ་མེ། ལྷ་སའི་ཁ་མཚུ་
བཅུས་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 【བཅུས་སྒྲིག་】ནི་
འདས་པ་མེ། ལྷ་སའི་ཁ་མཚུ་
བཅུས་སྒྲིག་ནས་མང་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་
བྱང་ལྟ་བུ། 【ལྷན་སྒྲིག་】ནི་སྤྲུལ་ཆོག་
མེ། ཁ་མཚུ་ལྷན་སྒྲིག་གི་ལྟ་བུ།
(ཁ)ནི་མཚུན་ཡོང་བར་བྱེད་པ་མེ།
གསར་བརྒྱུད་པར་བརྒྱུད་ནས་
འབྱུག་པ་ལྷན་སྒྲིག་ཡོད་ | དེའི་
དབྱལ་བཅུས་དགོས་ལྟ་བུ། ⑧ལྷན་
པ་མེ། ལྷན་དང་མང་བའི་བརྒྱུད་ལྟ་བུ།
【ལྷན་ཐབས་】ནི་རྩུང་མའི་མིང་གཞན་

ལྷན་སྒྲིག་ ‘ལྷན་’ ལ་སྒྲིག་།

ལྷན་ (བྱེད་འབྱེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
པ་དང་སྤྲུལ་ཆོག་) ⑨ལན་ལྷན་

ཁྱེད་ལོད་ | ཁ་བརྒྱུད་ནས་ཤོས་.....
མཐུན་ཐུང་ལྟ་བུ།

ལྷན་ 'ལྷན་' གྲི་ལྷན་ཆོག་།

ལྷེ་ ① ཆོན་པ་སྤྲོད་མིང་ལྟེ་ ཀ་ལྷེ་ |
ཁ་ལྷེ་ | ལུ་ལྷེ་ལུ་གཏོགས་པ་ཞེས་...
པ་ལྟ་བུ། **【ལྷེ་ཆོན་】** 1. དཔོན་ཐུག་
ཀྱི་ཆོས་གཞིའི་ཆོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ་, རིང་
ཐུང་གི་ཆོས་གཞིའི་ལྷེ་ཆོན་ནི་ལུན་.....
དང་ཚུན་དང་ཐུ་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ། ལྷེ་ཡང་
གི་ཆོས་གཞིའི་ལྷེ་ཆོན་ནི་ཞི་དང་.....
སྤང་ཐུ་མ་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ། ལུ་ལྷེ་ཆོད་ཀྱི་
ཆོས་གཞིའི་ལྷེ་ཆོན་ནི་མེ་ལོ་དང་ལུན་...
ཁི་ལུ་ཐུང་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུད་ཀྱི་
ཆོས་གཞིའི་ལྷེ་ཆོན་ནི་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་.....
སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ། 2. ལྷེ་དཔོན་
མང་པོ་ཆོད་དེས་ཆོན་ལྷེ་རྒྱུད་ལྷེ་.....
མང་ལྷེ་པའི་རྒྱུད་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ་
པོད་ལྷེ་ 'ལྷེ་པ་ལྷེ་དང་པ་ལྷེ་.....
གནས་པའང་, ལྷེ་ཆོན་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་
ནས་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མིའི་ཆོག་པ་
དང་མི་རྒྱུད་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ་ དཔེ་
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་གནོད་པའི་དཔེ་ལྷེ་ལྷེ་...
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ལྷེ་ལྷེ་】** རི་ལྷེ་
ལྷེ་དང་ཆོག་པ་པའང་དེར་གཏོགས་
པའི་ཡ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་: དཔེ་ག་

གི་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ ③ 'ལྷེ་
པ་' ཞེས་པའི་མིང་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་

ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་ སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་...
པ་ལྷེ་པ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ **【ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་**
གཞུང་། རི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
པ་ལྷེ་པ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
ལྷེ་དྲུག་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་
པའི་ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
པས་, དེ་གཞུང་ལ་ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་ལྷེ་
ལྷེ་

ལྷེ་པ་ ① གནའ་པའི་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
དཔོན་ཀྱི་མིང་། ② ལྷེ་པོད་པ་གནས་
ལྷེ་དྲུག་གི་དཔོན་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་དཔོན་ལྷེ་ལྷེ་
ཀྱི་མིང་།

ལྷེ་པ་ ① ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
ལྷེ་ ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ | ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ |
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་...
པ་ལྟ་བུ། ② མང་པོ་སྤྲོད་ལྷེ་ལྷེ་
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ 'གསལ་ལྷེ་
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་, ལྷེ་ལྷེ་དྲུག་
ལྷེ་དྲུག་གནས་པ་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
③ ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་
ཀ་ལྷེ་ | ཁ་ལྷེ་ | ལྷེ་ཆོན་ | ལྷེ་ལྷེ་...
ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ལྷེ་ **【ལྷེ་གཞུང་】** རི་ལྷེ་

ཐོག་ (ཐོག་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་ལ)

① ཐོག་ཁ་ལ་མི་འཛེལ་བའི་དོན་ཏེ་
མ་འོངས་པར་‘བཞོ’ དང་འདས་པར་
‘བཞོས’ , སྐལ་ཆོག་ལ་‘ཞོས’
འབྱི་ དཔེར་ན་: གསལ་བཞེས་
ཞིག་ཞིམས་ཞིག་དང་བཞོས་ནས་.....
བསྐྱུངས། ཞིག་དང་བཞོ་བར་བྱ།
ཞིག་དང་ཞོས་ཞིག་ལྟ་བུ། ② གཞན་
ནི་བསྐྱུས་ནས་ལོན་པ་ལྟེ་ གཞན་
ཁྱི་རྩ་དོར་ཞོ་བ། རྩ་དོར་བཞོས་
ལྟ་བུ། ལྷལ་སྐད་ཏུ་‘ཞོས་བཅད’
ཟེར། ③ འགྲན་ཟླ་ཐོག་པ་ལྟེ་ དོར་
ཞོ། དོར་བཞོས་ལྟ་བུ།

ཐོག་ (ཐོག་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....

བ) ① ཐོག་ཏུ་བཅད་བའི་དོན་
ཏེ་ ལྷ་བ་ཞིག་ལམན། ཐག་པ་
ཞིག་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ། 【བཞོག】ནི་
མ་འོངས་པ་ལྟེ་ ལྷ་བ་བཞོག་དགོས།
བཞོག་བྱའི་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བཞོགས】ནི་འདས་པ་ལྟེ་ ལྷ་བ་
བཞོན་ནས་སླེ་རགས་བཅེད་ལྟ་བུ།
【ཞོགས】ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ་ ལྷ་བ་
ཡར་ཞོགས་ཞིག་ལྟ་བུ། 【ཞོག་པ་
བརྒྱུབ】ནི་ལྷ་བ་ཡར་བརྒྱུངས་པའི་.....
དོན་ཏེ་ ཞོག་པ་བརྒྱུབ་ནས་སླེ་རགས་

བཅེདས། ཞོག་པ་རྒྱུབས་ལྟ་བུ། ②

ལྟ་གོན་དང་གྲ་ཞིག་གི་དོན་ཏེ་ ཐོ་
བར་ཞིག་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཐོག་ས་ ‘ཞོག’ གི་སྐལ་ཆོག་

ཐོག་ ① (ཐོག་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་ལ)

〈ག〉འགྲོགས་པ་ལྟེ་ སྐྱགས་དང་ཐོག་
བར་ཐོག་སྐྱགས་དང་ཐོག་ལམན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བཞོད】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ་
སྐྱགས་དང་བཞོད་དགོས། བཞོད་བྱའི་
སྐྱགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཞོདས】ནི་
འདས་པ་ལྟེ་ སྐྱགས་པོ་དང་བཞོདས་
ཏེ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 【ཞོདས】ནི་སྐལ་ཆོག་
ལྟེ་ ལྟ་ཏུ་ཞོདས་ཞིག་ལྟ་བུ། 〈ཁ〉
མཉམ་ཏུ་འབྲེལ་བ་ལྟེ་ བཞོད་
ལམན། སྐད་མེད་གསུམ་བཞོདས་.....
ན་སྐད་ཅན་གཅིག་ཐུབ་པེས། མི་
མང་ཁ་བཞོདས་ནས་བཞད་ལྟ་བུ།
〈ག〉ལྟ་ཏུ་ཐོག་པ་ལྟེ་ བད་གཞི་
ཆ་གྲང་བཞོདས་ལྟ་བུ། 【ཞོད་ཟླ་
ནི་མཉམ་ཏུ་གནས་པའི་ནད་གི་གཅིག་
ལྟེ་ བཤ་སྐད་ཏུ་‘འགྲོགས་པ’ ཟེར་
བ་དང་དོན་གཅིག་ ② ‘ཐོད་པ’
ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ།

ཐོད་བྱ ① ཆེ་ཤིང་གི་གཞུང་ཏེ་.....

མིང་ ② རྩམ་ཐོན་གྱི་མེ་ཐོན་པའི་.....

པ་མེ: བནར་བྱའི་གྱི། གྱི་འདི་
བནར་དགོས། མ་རེ་བནར་ནས་.....
ཚོན་པོར་མུར་ཅིས་པ་མེ་བྱ། 【རྟོར】
ནི་ད་མེ་བ་དང་མུལ་ཚིག་མེ: མ་
རེ་རྟོར་ལམན། མོག་ཡི་རྟོར་ཅིག་.....
ཅིས་པ་མེ་བྱ། 【བནར་ག་གཙང་】ནི
དབྱུང་པ་བཅང་བའམ་ཚོད་པ་བྱས་.....
ནས་ཐག་གཙང་པའི་དོན་ཏེ: མཚན་
ཉིད་རིག་པའི་དོན་ལ་བནར་ག་གཙང་
དགོས། བནར་ག་གཙང་རྒྱུ་འི་.....
དོན། བནར་ག་ཚོད་མེ་བྱ།

བནལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ) དངོས་རྒྱུས་
འབྲེལ་པ་མེ: ཐང་མ་བནལ་དགོས།
འབྲེལ་རིགས་བནལ་ནས་སྐལ་མེ་བྱ།
【རྟོལ་】ནི་ད་མེ་བ་དང་མུལ་ཚིག་མེ:
ལམ་ལ་བྱི་མ་རྟོལ་ལམན། བྱི་མ་རྟོལ་
ཅིག་མེ་བྱ།

བནིབ 'ནིབ' གྱི་མ་འོངས་པ་

བནིབས 'ནིབ' གྱི་འདས་པ་

བཟུགས 'ཐུགས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་

བཟུང 'ཐུང' གྱི་མ་འོངས་པ་

བཟུངས 'ཐུང' གྱི་འདས་པ་

【བཟུངས་མ་】བཟུངས་ནས་ལས་ཚོན་

བྱས་པའི་དངོས་རྒྱུས་མཚིགས་ཀྱི་ཐུ་
མིང་མེ: ཐངས་ཚོད་བཟུངས་མ་ཞེས་
པ་མེ་བྱ།

བཟུལ ①ཞིབ་མོར་བཟུལ་པའི་དོན་
②མགོ་སྐྱོར་བཅང་པ་དང་གཞི་བ་.....
པའི་དོན་ཏེ་བཅང་པའང་ཡོད་

བནེག 'ནེག' གྱི་མ་འོངས་པ་
【བནེག་འཚོས་པ་】ནི་འབྲེལ་བའམ་.....
ཐུང་པའི་དོན་ཏེ: ས་ལ་བནེག་འཚོས་
པ། གཡང་ཏེ་བནེག་འཚོས་པ་ཞེས་
པ་མེ་བྱ།

བནེགས 'ནེག' གྱི་འདས་པ་

བནོལ 'ནོལ' ལ་ཚུལ་

བནོས ① 'ནོས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་ ② 'གདོས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

བཟུ

བཟུག 'ཟུག' གྱི་མ་འོངས་པ་

བཟུགས 'ཟུག' གྱི་འདས་པ་

བཟུད 'ཟུད' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

བཟུབ 'ཟུབ' ལ་ཚུལ་

བཟུབས 'ཟུབ' ལ་ཚུལ་

བཅ

- བཅད 'ཅོད' གྱི་འདས་པ།
 བཅམ (ཅིད་འབྱེལ་ལས་ཆེག་མ་ལ་
 འོངས་པ) ① དཔོན་པོ་མང་པོ་ཕྱེད་དུ་
 བཅུས་ནས་ཐག་པ་སོགས་གྱིས་འཆིང་
 པ་མེ: ཅུད་གིང་བཅུས་ནས་ཐག་པས་
 བཅམ་དགོས་ལུ་བྱ། 【ཅོམ】ནི་ད་ལྟ་
 པ་མེ: ཅུད་གིང་ཅོམ་ལ་འབྱེད་ | ཅོམ་
 གྱིན་འདུག་ལུ་བྱ། 【བཅམས་པ】ནི་
 འདས་པ་མེ: ཅུད་གིང་བཅམས་ནས་
 གིང་ཅུར་བཅོགས་ལུ་བྱ། 【ཅོམས་པ】
 བྱ་ལ་ཆེག་མེ: ཅུད་གིང་ཅོམས་
 གིག་ལུ་བྱ། ② དམ་པོར་འཆིང་བའི་
 རྟོན་ཏི: ཅེ་རགས་བཅམས་ | ལག་
 པས་དམ་པོར་བཅམས་ལུ་བྱ། ③ གླིག་
 བྱིས་སོགས་དམ་པོ་ཅིད་པའི་རྟོན་
 ཏི: བྱིས་བཅམས་ནས་ཉེས་ཅན་
 བཅུལ་ | གླིག་ལམ་བཅམས་ནས་ལྷོད་
 རན་བཅོས་ལུ་བྱ།
 བཅམས 'བཅམ' གྱི་འདས་པ།
 བཅུར ཆུག་པའི་བརྟེན་ཅིང་།
 བཅིག 'ཅིགས་' གྱི་མ་འོངས་པ།
 བཅིགས 'ཅིགས་' གྱི་འདས་པ།
 བཅུ 'ཅུད' གྱི་མ་འོངས་པ།

- བཅུ་ཆུག ཅུར་ཆུགས་དང་རྟོན་པ་
 ཅིད་པའི་མིང་མེ: ཅ་ལག་བཅུ་ཆུག་
 ཅུས་ལུ་བྱ།
 བཅུམ 'ཅུམ' པ་ཆོས་པ།
 བཅུམས 'ཅུམ' པ་ཆོས་པ།
 བཅུར 'ཅུར' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ།
 བཅུམ ① 'ཅུད' གྱི་འདས་པ། ②
 ཆུས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟོན་ཏི: ཆེག་
 བཅུས་པ་ | ཆེག་བཅུས་ལ་རྟོན་གསལ་
 པ་ཞེས་པ་ལུ་བྱ། 【བཅུས་རྟོན】ནི་
 དཔེ་ཆ་དང་གཞུང་གི་རྟོན་མདོར་
 བཅུས་ནས་བཅད་པའི་ཆེག་གི་མིང་།
 བཅེཏ 'ཅེཔ' གྱི་མ་འོངས་པ།
 བཅེཏས 'ཅེཔ' གྱི་འདས་པ།
 བཅོ 'ཅོ' ཡི་མ་འོངས་པ།
 བཅོག 'ཅོག' གི་མ་འོངས་པ།
 བཅོགས 'ཅོག' གི་འདས་པ།
 བཅོང 'ཅོང' པ་ཆོས་པ།
 བཅོངས 'ཅོང' པ་ཆོས་པ།
 བཅོམ 'ཅོམ' གྱི་མ་འོངས་པ།
 བཅོམས 'ཅོམ' གྱི་འདས་པ།
 བཅོམ ① 'ཅོ' ཡི་འདས་པ། ②
 'གདོས' གྱི་འབྱེལ་ལས་གཞན་

【ན】

ན ①(ལྷོ་ར་ཆོག)མིང་གི་མཐའ་.....
 ལྷོ་ར་ན་ན་མ་དབྱེ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ གྲུང་
 གོའི་གྲུང་པར་ན་པ་ཆོ་གྲུ་མང | འབྲོག་
 བ་རྩ་རྩོར་ལུག་གཞུག་ཡོད་ལྟ་བུ། ལྷོ་ར་
 པར་‘ལ’ ལ་ལྟོས། ②(ལྷོ་ལ་ཆོག)
 ལས་ཆོག་གི་མཐའ་ ལྷོ་ར་ན་དོན་ལྷོ་ལ་
 འདྲིན, (ག) ལྷོ་མཆོན་པ་གོད་ནས་
 གལ་འཇུགས་པ་དང་གཞུང་འཇུགས་
 པའི་ཆོག་འདྲིན་པ་ནི། གྲུང་ཁུན་
 རིང་ལུགས་པ་ཞིག་ཡིན་ན, འཇིགས་
 ཞུག་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས | མར་
 ཁི་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་མདོར་བསྡུས་
 བ་, འབྲུང་མེད་གལ་རིམ་གྱིས་.....
 མྱོད་དབང་སྐར་འཇིན་ལྱེད་དགོས་.....
 པ་དེ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ལྷོ་
 འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟོན་པ་ལྟེ། རང་
 གིས་འབད་ཚེ་ལ་བྱས་ན, ཟས་གོས་
 འཇིགས་སྔ་འཇུང་དེས | ལྷོ་ར་པ་ལྷོ་ན་
 བ་ན་ད་སོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག) ལྷོ་
 ལྷོ་ན་པའི་ཆོག་འདྲིན་པ་ནི། ར་ཡང་
 བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་ཞིག་ལྱེད་ལྷོ་
 ལྷོ་ར་ན་ཅི་མ་རྩུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ང)
 དོན་གཞན་ལྷོ་ན་པའི་ཆོག་འདྲིན་པ་.....

ནི། ཁོས་ཡི་གེ་མི་ཞེས་ན་འང་ལག་
 ཚལ་མང་བོ་ཞེས | ཁོ་ཞིང་པ་མིན་ན་
 ཡང་ཞིང་ལས་སྐོར་གྱི་བྱ་བ་མང་བོ་.....
 ཞེས་ལྟ་བུ། ③ ལྷོ་པ་ལྷོ་ན་ཆེ་བའམ་ལྷོ་
 འབྲེལ་མང་བོ་ཡོད་པའི་ལྷོ་ར་ལྷོ་རས་.....
 གྱི་མིང་ལྟེ། བ་མང | བ་རྩ | བ་
 ལྷོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ན་རམ]ནི་ན་
 གཞུང་དུ་ལྷོ་པའི་རྩ་ལྷོ་ལ་རིགས་ཞིག་.....
 གི་མིང་ལྟེ། ལོ་མའི་དབྱིབས་ཐ་རམ་
 དང་འདྲ་ལ་ལྷོ་གས་ཀྱི་གཟན་རྩ་བཟང་
 བོ་ཞིག་ཡིན། ④ ‘ན་ཆོད’ གྱི་ཆོག་
 བསྡུས་པ། ⑤ ‘ན་སོ’ ལ་ལྟོས། ⑥
 ‘ན་པ’ ཡི་ཆོག་བསྡུས་པ།
 བ་ག ལྷོ་མཆོད་ནང་གི་སྤྲུག་ཆགས་...
 ཏ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་ལྟེ། ‘ལྷོ་ལྷོ་ན་’
 ཡང་ཟེར, ལྷོ་སྐད་དུ་‘ཅིན’ ཟེར།
 བ་ག ལུས་ལ་མེན་མོའི་དབྱིབས་ཅན་
 ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ལྷོ་པར་སྐྱེས་ཡོད་...
 པའི་སྤྲུག་ཆགས་སྤྲུག་བཞི་བ་ཞིག་ལྟེ།
 ལྷོ་སྐད་དུ་‘ཁོན་ཅན་གྱ’ ཟེར། དེའི་
 ལུས་ལ་སྐྱེས་པའི་མེན་མོའི་དབྱིབས་.....
 ཅན་གྱི་དངོས་རྩས་དེ་ལ་འང་ན་གི་.....
 ཟེར་ཞིང་སྤྲུག་ལྱེད་ཆོག།
 བ་ག ལོ་རྩོག་གི་ ‘ན་ལོ་རྩོག’ ལ་ལྟོས།
 བ་ཡིང་ ལོ་རྩོག་མའི་མིང་ལྟེ། བ་

ནིང་ད་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ན་བ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།) ནད་
ཐུང་བའམ་ན་ཁྱག་ལངས་པ་ལྟེ། མགོ་
ན་བ | ལྟ་བ་ན་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ན་ཆ】 1. ནད་རིགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཁྱི་མིང་། 2. ན་བའི་ཐུང་ཆར་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ན་ཆ་ལངས་ལྟ་བུ། 【ན་
ཁྱག】 ནི་ན་བའི་ཁྱག་རྒྱུ་ཐུང་ཆར་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ན་ཁྱག་ལངས་ལྟ་བུ།

ན་བྱུན ཐུགས་པའི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་།

ན་ཚད ལ་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ན་ཚད་
གཞོན | ན་ཚད་ཀས་ལྟ་བུ། ཆིག་
བསྟུས་ན་ 'ན' ཞེས་འབྲི་ཆོད་ལྟེ། ན་
མཉམ་ | ན་གཞོན | ན་ཚུང་ | ན་
ཕ་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། 【ན་ཟླ】 ནི་ལོ་
ཆོད་མཉམ་པའི་དོན་ཏེ། དེད་གཉིས་
ན་ཟླ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ན་བཟའ ལྷ་བའི་ཞེས་

ན་ར་ར (རྒྱན་ཆིག་) ཐག་པ་སོགས་
ཐུར་དུ་འབྱུང་ནས་བསྐྱེད་པའི་ནམ་
པ་ལྟེ། སྐར་གས་ན་ར་ར | ཐག་པ་
ན་ར་ར་མར་འབྱུང་ལྟ་བུ།

ན་ཅ 'ན་ར' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ན་རི (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།) མིའི་

མིང་གི་མཐར་ཐུར་ན་དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་
ཆིག་ནི་མི་དེས་བཞད་པའི་སྐད་ཆ་
ཡིན་པར་ལྟ་ན་ཏེ། ཁོ་ན་རེ། ངས་
སྟོབ་ཐུང་ལེགས་པར་ཁྱེད་རེས་ཡིན་
ཟེར་ | དགོ་ཐུན་ན་རེ། ཁྱེད་སྟོབ་
གྱར་ཤིག་ཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ན་རི་བ (རྒྱན་ཆིག་) རྒྱན་ཆགས་
པའམ་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
སྟོབ་ཐུང་ཁྱེད་འདྲད་ཀྱི་འདུན་པ་ན་
རེ་བ་ཞིག་ཡོད་ལྟ་བུ།

ན་རྩ རྩད་ལིག་གི་དབྱངས་བཞིའི་
ནང་གི་ 'མ' མཚན་པའི་རྟགས་ 'མ'
འདྲིའི་མིང་།

ན་ལེ་གམ མོ་བ་རིས་ཟེར་བའི་དྲོད་
ཐུན་ཀྱི་མིང་།

ན་ས ① ལ་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ན་ས་
ཚུང་ལང་གིས་རྒྱ་ཆེ་ | ན་ས་ཀས་ཐུང་
སྟོབས་པ་རྒྱས་ལྟ་བུ། ཆིག་བསྟུས་ན་
'ན' ཞེས་འབྲི་ཆོད་ལྟེ། ན་ཚུང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② རྩའི་ལ་ཚད་ཐུང་པར་
བའི་མིང་ལྟེ། རྩ་ན་ས་གཅིག་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ནག (རྒྱན་ཆིག་) ① མོ་རྟག་གི་
མདོག་ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་གི་མིང་ལྟེ། ཐུན་
ནག | ནག་ཁ | དར་གོས་ནག་པོ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནག་ཆུ】 1. བོད་
རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆུ་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

2. བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱུ་
ཞིག་གི་མིང་ལྟར་, ‘ནག་ཆུ་འི་ཁ’ཡང་...
ཟེར། ② དན་པའི་དྲོན་ཏེ་ རྒྱུ་མ་ཞེ་
ནག | རྒྱུ་པ་མེམས་ནག | བསམ་
པ་ནག་པོ་ | མི་ནག་ཉེས་ཅན་ | རྒྱུ་
པ་སྤོང་སའི་རྩེས་ནག | རྒྱུ་མ་ཡོད་
སའི་ཕྱལ་ནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནག་
སྤྱོད་སྤྱོད་】 1. ཕྱགས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མང་
པའི་མིང་ལྟར་, རྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱོད་དགའ་པ་
དང་པོ་(ཕྱགས་སྤྱོད་ཆོས་པ་བཅུ་ལྔ་གྲགས་)
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. རྒྱལ་མིན་གྱི་སྤྱོད་པ་
དང་ཉེས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟར་, མི་
ནག་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3.

སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཕྱགས་པས་ཆོས་.....
ཕྱགས་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་...
ནག་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་ཟེར། 【ནག་
ལས་】 རྩི་ཁྱེད་སྤྱོད་དང་འགལ་བ་འཕྲ་...
རྒྱལ་མིན་གྱི་བྱ་པའི་མིང་། ③ བཟའ་
བཅུང་བཅུང་ཞེན་པ་ལྟར་, རྒྱུ་པ་
ནག་འཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནག་འཁྱོས་ དཔེ་གཞུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་...
ཆོག་ཏུ་ཅང་ཁ་གསལ་པའི་དྲོན་ཏེ་
བཅུ་སྤྱོད་ཀྱི་དྲོན་ནམས་ནག་འཁྱོས་སུ་

བཞོན་པ་མིན་ལྟ་བུ།

ནག་ཐོམ་ (རྒྱུ་ཆོས་)འིག་པ་མི་...
གསལ་བ་ལྟར་, མེམས་ནག་ཐོམ་མི་
འདུག་ལྟ་བུ།

ནག་དྲོན་ (རྒྱུ་ཆོས་) ① མི་གཙང་
པའི་དྲོན་ཏེ་, ཟས་ནག་དྲོན་མ་ཟ |
རྩི་མ་ནག་དྲོན་བཟུས་ལྟ་བུ། ② རྒྱལ་
དང་མི་མཐུན་པའི་དྲོན་ཏེ་, སྤྱོད་ཆ་
ནག་དྲོན་མ་བཤད་ | བྱ་པ་ནག་དྲོན་
མ་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ གསལ་པོ་
མ་མིན་པའི་དྲོན་ཏེ་, མི་གེ་ནག་དྲོན་
མ་འབྲི་ལྟ་བུ། ④ ཁ་སྤྱོད་ལ་ ‘ན་གེ་
དྲོན་གེ’ ཟེར་ཏེ་, ཟས་ན་གེ་དྲོན་གེ་
མ་ཟ | སྤྱོད་ཆ་ན་གེ་དྲོན་གེ་མ་...
བཤད་ | མི་གེ་ན་གེ་དྲོན་གེ་མ་འབྲི་...
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནག་པ་ རྒྱུ་སྤྱོད་ཉེར་བཅུང་གྱི་ནང་...
གི་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་གེ་མིང་། སྤྱོད་
ཆོགས་འདི་ཏུ་ལས་ཕྱགས་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་...
གསུམ་པའི་ཆོས་པཅ་ལའི་སྤྱོད་པ་དང་...
མཉམ་དུ་འཆར་བྱུང་བྱིད་པས་ན་,
ཕྱགས་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུམ་པ་ལ་ ‘ནག་པ་སྤྱོད་
པ’ ཟེར།

ནག་པོ་ ① ‘ནག་’ དང་དྲོན་འདྲ་
② སྤྱོད་ཆོས་སུ་བཤད་པའི་སྤྱོད་པ་...

ནག་པོ་མེ་ཁྱུ་སྐད་ཏུ་'ཐུ་ཞིན་' ཟེར་
ནག་མོ ① བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་ལ་ནག་
 མོ་ཡང་ཟེར་ ② མདོག་ནག་པོ་མེ་
 མ་མོ་ནག་མོ། མཛེ་མོ་ནག་མོ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

ནག་ཚང ① བོད་རྫོང་ས་ཀྱི་ས་ཁྱལ་
 ཞིག་གི་མིང་ ② མི་བཟང་ནས་ཟས་
 གཉེ་སྒྲིལ་བྱེད་པའི་ཁང་བའི་མིང་།

ནག་ས རྫོན་གིང་མང་པོ་མེས་ཡོད་
 པའི་ཚལ་ཀྱི་མིང་། **【ནག་ས་ཁྱུང་】** རྫོ་
 ཆེ་ཞིང་རྫུག་པའི་ནག་ས་ཚལ་ཀྱི་མིང་།

【ནག་ས་ཁྱེད་】 རྫོ་ནག་ས་རྫུག་པའི་ནང་
 ཁྱལ་ཀྱི་མིང་། **【ནག་ས་ཚལ་】** རྫོ་རང་
 ཁྱུང་ཏུ་མེས་པའི་ནག་ས་ཆེན་པའི་མིང་།

ནང ① མྱེད་ཕྱག་ལྷ་མེ་ ཁང་བའི་
 བྱང་། ལྷ་ནང་། ལྷ་མ་ནང་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། **【ནང་ཁྱོལ་】** རྫོ་ཕྱག་ཆགས་
 ཀྱི་ཁྱོག་པའི་ནང་གི་མྱེད་དང་རྫོ་བ་རྫུ་
 མ་སྒྲིལ་ཀྱི་མྱེད་མིང་མེ་ 'ནང་ཆ་'
 ཡང་ཟེར་ **【ནང་མྱེད་】** 1. གིང་
 ཉག་གི་ཆེ་བའི་མིང་ 2. མྱེད་རང་ས་
 ཀྱི་མྱེད་པའི་ཁག་གི་མིང་མེ་ ལ་ལྷག་
 གི་ནང་མྱེད་། ལྷ་མ་གི་ནང་མྱེད་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ནང་ཚངས་】** རྫོ་ལྷ་
 བ་དང་ཉལ་གོས་སྒྲིལ་ཀྱི་མྱེད་པ་དང་

ནང་མའི་བར་རིམ་ལ་བརྒྱུད་པའི་
 དངོས་རྒྱུ་ལལ་དང་གིང་ལལ་སྒྲིལ་
 ཀྱི་མིང་མེ་ དབྱུག་ལྷ་པར་ཚངས་
 ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ནང་ཆན་】** དང་
【ནང་ག་ལེས་】 རྫོ་ཁྱོང་ས་གཅིག་གམ་
 རིགས་གཅིག་ཏུ་གཉོགས་པའི་བུ་
 དངོས་ས་སྐྱོང་དགར་བའི་ཁག་གི་
 མིང་མེ་ བོད་སྐད་ལ་ཡང་ནང་
 གལས་ཀྱི་དཔྱེན་ལྷལ་སྐད་ཏུ་མ་
 ཡོད། མི་རིགས་ནང་གལས་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། **【ནང་མ་】** 1. དངོས་
 ས་རིམ་པ་ཏུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་རྫོགས་
 ཀྱི་དངོས་པའི་མིང་མེ་ གིང་ལྷན་
 བྱང་མ། རྫོ་རིམ་པ་གསུམ་ཀྱི་ནང་
 མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. རྫོ་གཉན་བྱེད་
 པའི་ཕྱོགས་པོ་དང་ཉེ་ཏུ་སྒྲིལ་ཀྱི་
 མིང་མེ་ ཕྱོགས་ནང་མ། མི་
 བྱང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3. ལྷ་པོ་དང་
 ཉལ་གོས་སྒྲིལ་ཀྱི་ནང་རིས་ཀྱི་རས་
 སྒྲིལ་ཀྱི་མིང་མེ་ ལྷ་པོའི་ནང་མ།
 ཉལ་ཁྱལ་ཀྱི་ནང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
 ཁྱོང་ས་གཉོགས་རིས་པ་ཅན་ཞིག་གི་
 མིང་མེ་ རྫུལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་། མི་
 རིགས་ནང་གི་མཐུན་སྒྲིལ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། **【ནང་རིམ་】** རྫོ་མྱེད་པོ་ཀྱི་རྫོགས་

ཟླ。【ནང་ལོགས】 1. རྒྱལ་ཁབ་
ཅིག་གི་ཆབ་སྲིད་རིག་གནས་དང་རྒྱལ་
ཆེ་བའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ནང་ལོགས་
ཀྱི་བརྗོད་པས་མཐའ་ཁྲལ་གྱི་འདུགས་་་་
ལྟན་ལ་རྒྱལ་ཕྱོད་བྱས་ལྟ་བུ། 2.

རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་་་་་
དབུས་ཁྲལ་གྱི་མིང་། 【ནང་འབྲུག】

1. རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་ཁྲལ་གྱི་་་
དམག་འབྲུག་གི་མིང་། 2. ཆོགས་
པ་གཅིག་གས་ཐེ་བ་གཅིག་སོགས་ཀྱི་་
ནང་ཁྲལ་གྱི་འབྲུག་སྒྲོང་གི་མིང་། ④

གནས་ཀྱི་དཀྱིལ་དང་ཁྲོད་དང་ཁོངས་
དང་གསལ་སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མཆོ་

ནང་ | བགས་ནང་ | རྒྱ་ནང་ |
དཔེ་ཆའི་ནང་ན་ | སྐད་ཆའི་ནང་ན་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནང་དོན】 རྟོག་གི་
དང་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་མིང་ལྟེ།

དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་ | སྐད་ཆའི་ནང་
དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནང་བྱན་རྒྱུད་

པ】 རྟོག་གི་པར་བྱ་བའི་གནས་གང་་་
ཞིག་ལ་བྱང་ཆ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། གསོ་

བ་རིག་བའི་དོན་ལ་ནང་བྱན་རྒྱུད་་་་
བའི་ལྟན་པ་ | མང་ལེ་རིང་ལྷགས་ལ་་

སྒྲིབ་སྒྲོང་བྱས་ནས་ནང་བྱན་རྒྱུད་པ་་་
ཞིག་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ། ① ཁྱིམ་གྱི་

མིང་། 【ནང་གཞིས】 རྟོག་ཀྱི་རྒྱ་
ནོར་གྱི་མིང་། 【ནང་ནོར】 རྟོག་

ཀྱི་ནོར་རྩིས་ཀྱི་མིང་། 【ནང་བཟན】
རྟོག་ཆོགས་རྒྱུད་པར་ཞིང་བདག་་་་་་

འབྱོར་ལྟན་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁྱིམ་དུ་ལས་་
ཀ་ལས་ལ་ཁན་གྱི་སྒྲ་བའམ་གཤོག་་་་་

ཐའི་མིང་། ② ཁྱིམ་ཉེ་བའམ་གསང་
བའི་དོན་གྱི་མིང་ལྟེ། ནང་གཏམ་ |

ནང་གྲོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནང་ཆོགས】
རྟོག་པན་ཚུན་སྒྲོ་ཁེལ་བ་དང་རྒྱང་བ་ཆེ་

བའི་དོན་ཏེ། ནང་ཆོགས་ཀྱི་གཏམ་ |
གྲོགས་པོ་ནང་ཆོགས་ཀྱི་བར་ | བཟའ་

བ་ནང་ཆོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③
‘ནངས་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ནང་ལྟར་ (བཟུན་ཆོག) གཞིར་་་
བཟུང་བའི་དོན་ཏེ། ཏང་གི་སྲིད་རྒྱུ་

ནང་ལྟར་བཟུང་པས་ | དཔེ་ཆའི་ནང་
ལྟར་བཤད་ལྟ་བུ།

ནང་པ་ སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལྷགས་པས་
སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལྷགས་ལ་དད་པ་བྱེད་

ལམན་ལ་ ‘ནང་པ་’ འམ་ ‘ནང་པ་’་་་་
སངས་རྒྱལ་པ་’ དང་, ཆོས་ལྷགས་

གཞན་ལ་དད་པ་བྱེད་ལམན་ལ་ ‘སྤྱི་པ་’
འམ་ ‘སྤྱི་རྣམ་པ་’ ཟེར་།

ནང་བཞིན་ (བཟུན་ཆོག) གཞིར་་་

བཟུང་བའི་དོན་ཏེ། ཁ་ནས་བཤད་
པ་ནང་བཞིན་ལག་ལེན་བྱས་ལྟ་བུ།

ནང་མོ ལྱང་གོའི་བཀའ་བཀོད་རྒྱད་
འདྲིན་གྱི་དཔོན་པོའི་གོ་ས་ཞིག་གི་.....
མིང་།

ནངས ཉི་མ་ཤར་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ནངས་རྒྱས་ | རངས་རྩ་མོ་ | རངས་
རྒྱལ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ནད རྩེ་དངོས་དང་སྤྲིག་ཆགས་ཀྱི་.....
ལུས་སེམས་ཀྱི་འདུ་བ་མི་སྟོན་པ་འདི་...
ནམ་འཁྱུར་གྱི་མིང་ལྟེ། རད་ཅིགས་ |
ནད་གསོ་བ་ | རད་སྟོན་འགོག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ནད་ཅན】** རམ་**【ནད་པ】**
ནི་ནད་ལྱང་བའི་མིའམ་སྤྲིག་ཆགས་
【ནད་ཡམས】 ནི་འགོ་བའི་ནད་ཀྱི་.....
མིང་། **【ནད་ཞི་བ】** ནི་ནད་སོས་པའི་
དོན་། **【ནད་མིད】** ནི་ལུས་ཐང་པོ་
ཡིན་པ་ལྟེ། མི་ནད་མིད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། **【ནད་རོ】** ནི་ནད་དྲག་པོ་སོས་
རྗེས་ལུས་པའི་ནད་རྩིང་། **【ནད་**
གཡོག】 ནི་ནད་པ་ལ་དོགས་རམ་ཁྱེད་
མཁན་གྱི་མི།

ནད་མ ❶ ལྷ་ལྷམ་རིགས་ཤིག་གི་.....
མིང་ལྟེ། འབྲས་བུ་མྱིན་རྗེས་ཚོག་ན་
ཆོར་མ་གྲག་པོ་ཡང་བས་དངོས་རྗེས་...

གཞན་ལ་འབྱུར་ལུབ་། དེ་ལ་ནད་མ་
འབྱུར་མ་དང་ནད་མ་གལ་ལྟོ། རད་
མ་རྒྱལ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཡོད་པར་
བཤད་། དུལ་སྐད་ལ་ལར་‘ལུས་བུ’
རིག་འབྱུར་’ཡང་ཟེར་། ❷ རད་ཀྱིས་
ལུན་རིང་མཚར་བའི་བྱད་མེད་ཀྱི་.....
མིང་།

ནན (རྒྱན་ཆོག) རན་ཅན་གྱི་དོན་
དེ། སྐད་ཆ་ནན་མོ་ཞིག་བཤད་ |
སྤྲིབ་སྤྲིང་གི་རེ་འདུན་ནན་ཆེ་བ་ཡོད་ |
ཁོང་རྒྱམས་ཀྱིས་ནན་བྱས་པ་མ་ཟེག་...
པར་དེ་ལྟར་ཁས་གྲངས་ | ཟས་ནན་
བྱས་ནས་མ་ཟ | རེ་བ་ནན་མོ་བྱས་...
ལྟ་བུ།

ནན་གྱིས (བརྒྱན་ཆོག) ལས་ཆོག་
གི་ཐོག་མར་སྤྲུང་ན་བུ་བ་དེ་ཁྱེད་པའི་
རེ་འདུན་ཏེ་ཅང་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། རན་
གྱིས་སྤྲུང་ | སྐད་བ་ན་ཡང་ནན་གྱིས་
སོང་ | རིག་པ་རྒྱལ་ཡང་ནན་གྱིས་
སྤྲུང་ལྟ་བུ།

ནན་ཅན (རྒྱན་ཆོག) ❶ བཅན་...
བའམ་འཁྱུར་བ་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
ཞིང་པས་ཞིང་ལས་ལ་འབད་བ་ནན་...
ཅན་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ། ❷ བཅོན་པ་
དྲག་པོའི་དོན་ཏེ། སྤྲིབ་སྤྲིང་ལ་ནན་

ཏན་མེད་པ་གཅེས་སུ་བྱུངས་ལྟ་བུ།

【ནན་ཏན་གྱིས་】ནི་ལས་ཆོག་གི་ཐོག་ལས་སྒྲུབ་ན་བཙོན་པ་ཆེ་བ་དང་རེ་...
འདུན་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ། སྒྲོབ་སྒྲོང་ནན་ཏན་གྱིས་བྱས། | རལ་སྒྲོལ་ནན་ཏན་གྱིས་བྱེད་ལྟ་བུ། 【ནན་ཏན་དུ་】ནི་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་དོན་དེ། སྒྲོབ་སྒྲོང་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ནན་ཏར་ (བཟླ་ན་ཆོག)མཁོ་ཆེ་བ་དང་རེ་འདུན་ཆེ་བའི་དོན་དེ། བན་ཏར་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནན་ཏར་ ཆད་པ་བཅད་པའི་བན་ཆིང་ལྟེ། ‘ནན་ཐུར’ ཡང་འབྲི།

ནམ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ) ལྷ་གོས་སོགས་སྒྲིན་པའི་ཞེས་ལྟེ། མ་འོངས་པར་‘མནམ་’དང་། འདས་པ་ལ་‘མནམས་’། རྒྱལ་ཆོག་ལ་‘ནམས་’འབྲི།

ནམ་སྒྲོ་ རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་སྐར་ཆོགས་ཤིག་གི་མིང་། འདི་ལ་‘ནམས་སྒྲོ་’འབྲི་བའང་ཡོད།

ནམ་ ❶མཚན་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བམ་སྒྲོད་ | བམ་སྒྲོད་ | སྒྲོན་ནམ་དིང་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནམ་གྱང་】ནི་མཚན་

མའི་རྒྱས་ཆོད་ཉེར་བཞི་པའི་རྒྱས་།

【ནམ་ཡངས་】ནི་ནངས་པར་མཁའ་...
དམིངས་ལ་ཉི་འོད་འཕྱོག་པའི་དོན་དེ། བམ་ཡངས་ནས་ཉི་མ་ཤར་ | བམ་མ་ཡངས་པར་མཁའ་ཡས་ཡངས་ལྟ་བུ། ❷རྒྱས་དེས་མེད་ཀྱི་དོན་དེ། སྒྲོད་པེ་ཅིན་ལ་ནམ་འགྲོ་རྒྱ་ཡིན་ | བམ་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ནམ་ཕྱགས་】ནི་རྒྱས་རྗེས་མའམ་མཐར་ཐུག་ལྟེ།

གསར་བརྗེ་བྱས་ན་ནམ་ཕྱགས་རྒྱལ་ཁ་འཕྱོག་ | བམ་ཕྱགས་བདེ་ | བམ་ཕྱགས་སྒྲིད་ལྟ་བུ། 【ནམ་ཞིག་】ནི་རྒྱས་དེས་མེད་སྒྲོན་བྱེད་དེ། སྒྲོད་ནམ་ཞིག་སྒྲོབ་གྱུར་སོང་ | བམ་ཞིག་ན་ང་ཡང་པེ་ཅིན་ལ་འགྲོ་སྒྲོབ་དེས་ཡིན་ལྟ་བུ། 【ནམ་ཡང་】ནི་རྒྱས་རྒྱན་ཆད་མེད་པའམ་རྒྱས་གང་དང་གང་གི་དོན་དེ། གྱང་ཁྱན་ཏང་གི་བཀའ་དྲིན་ནམ་ཡང་བརྗེད་མི་ཉན་ | གསར་བརྗེད་དེ་གསལ་པའི་གཞུང་ཕྱགས་ནམ་ཡང་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་ལྟ་བུ། ❸‘གམ་’ལ་སྟོན།

ནམ་མཁའ་ ❶ས་དོས་ཡན་གྱི་ནམ་མཁའ་སྒྲོང་བའི་མིང་། ❷གཞུགས་ཅན་ནམས་གནས་པའི་མཐའ་བྲལ་...མཁའ་དམིངས་ཀྱི་མིང་།

ནམ་གང 'གནམ་' ལ་སྟེན་

ནམ་གྱི རྒྱ་སྐད་ཉིད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་གི་
སྐད་ཆ་གས་ཤིག་གི་མིང་།

ནམ་འཕང ① མཚན་སྟན་གྲགས་་་་
སོགས་ཀྱི་མིང་། ② མཚན་པོ་འཕ་་་་་
ནམ་མཁའི་མཚན་པོ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རམ་
འཕང་པཅད | རམ་འཕང་པཅྟེད་་་་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་དཔུས 'ནམ་ཐུས་' ཀྱི་འབྲི་་་་
སྟོལ་གཞན་།

ནམ་མཁའ་ ལུ་ལ་ངན་ཉེ་སྤྱིན་དང་ན་་་
ལུན་སོགས་འཕྲིམས་ནས་ཉེ་འོད་མི་་་་
མཚན་པོ་ཉིན་།

ནམ་ཚོང མི་དང་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་་་་་
སྤྱིང་དང་སྟོ་བ་ཡོད་པའི་སྟོག་པོ་འཕྲི་་་་་
སྤྱིང་དང་སྟོག་ཀྱིས་མན་ཀྱི་ཤག་དེའི་་་
མིང་ལྟེ། ལུག་ག་ནམ་ཚོང་གཅིག་་་་
ཐེར་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་ཞོད རྒྱན་ཆར་ཆེན་པོའི་མིང་་་་
ལྟེ། ད་པོ་ནམ་ཞོད་མང་ལྟ་བུ།

ནམ་ཐུ རང་ལྱུང་ཁམས་ཀྱི་རུས་་་་་
ཆོགས་དང་འབྲུག་གུང་སོགས་ཀྱི་སྟེ་་་
མིང་ལྟེ། དཔུན་ནམ་ཐུ་འབྲུག |
དཔུར་ནམ་ཐུ་རྩ་ལྟ་བུ།

ནམ ① (རྒྱན་ཆོག) ལྟམ་ཞིང་རིང་་་

པའི་དབྱིབས་ཉེ། དབྱིབས་ནར་མོ |
རྩ་ནར་ནར | ཐུས་འབྲུག་གི་དབྱིབས་
ནར་ནར་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ནར་
ཀྱིས།】 རྩ་འབྲུར་ཡིག་ནས་མར་དང་་་་་
འདམ་སོགས་དབྱིབས་རིང་པོ་སྟེ་ལ་་་་
ཐོན་པ་ལྟ་བུའི་ནམ་པ་ལྟེ། ལུག་
ནས་སྟུལ་ཞིག་ནར་ཀྱིས་སྤྱང་ལྟ་བུ།
② བ་རུ་ཞེས་པའི་'རུ' ཡིག་པ་སྟུས་པ་
ལྟེ། བར་སོན་—སོ་ཆེར་སོན | བར་
སྟུགས་འཆོས་—བ་ཐང་རུ་སྟུགས་་་་
འཆོས་ལྟ་བུ།

ནལ ① གཉེར་ནས་ཐོན་པའི་རིན་པོ་
ཆའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་རྒྱ་སྐད་རུ་
'རུན་པོ་མི' ཐེར་པ་དེ་ལ་རོས་འཛིན་
པ་ཡོད། ② (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
པ་ལ་གཅིག་པའི་སོ་མོས་འབྲིག་སྟུར་་་
བྱིད་པ་ལ་ནལ་ཐེར། 【ནལ་བུ།】
ནི་ནལ་པ་ལས་སྤྱང་པའི་སྟུ་གུའི་མིང་་་
ལྟེ། 'ནལ་སྟུག' གུང་ཐེར།

ནལ་མ ① རྩ་སྟན་'ནད་མ' ཡི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་། ② ཤིང་གྲ་པའི་མིང་
གཞན་།

ནས ① (རྒྱན་ཆོག) མིང་ཆོག་་་
གི་མཐར་སྟུར་ན་པ་གོ་སྟོན་པའི་གནས་
པལ་འབྲུང་ཁུངས་སྟོན་པ་ལྟེ། མགོ་

[illegible]

ནམ་མཁའ་ གཞུགས་པའི་མཁའ་མཁས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
 སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལྟེན་པར་བྱས་པའི་ནམ་མཁའ་
 རྒྱུ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་པ་
 སྒྲུབ་པ་ལྟེན་པར་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་

[illegible]

གི་ངེས་པར་དུ་བསྐྱེད་དགོས། ། གློ་བ་
 ལྷན་ནི་ལྷགས། ། འཛོལ་འབྲེན་ནི་.....
 བཟང་། ཆ་ཁྱེན་ནི་འཛོལས། ། བདག་
 གིས་ནི་ཁྱིམས་འགལ་གཏན་ནས་མི་...
 རྩེད། རྩེད་རང་གིས་ནི་གློ་བ་སྤྱད་...
 བཟང་ཏན་ལྷོས་ལྷོ་བྱུ་། ༥ ཆོག་ཁྱེན་
 འཛོལ་པའི་དོན་ལ་འཁུག་པ་ནི་ཅན་
 དན་གཉིས་ནི་ཅན་དན་དགར་པོ་དང་
 ཅན་དན་དམར་པོ་གཉིས་ཡིན། ། ཏ་
 རྩེད་ལྷག་གསུམ་གྱི་མེད་བཟང་པ་ནི་...
 འཛོལ་སྤྱད་ལེགས་པར་བྱས་པའི་ཁྱེན་...
 ཁྱིམ་ཡིན་ལྷོ་བྱུ་།

རྒྱ་གར་གྱི་མཁའ་མཚོ་ལ་གོ་བྱ་བ་ལྟར་
 ལོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་

ཇི་ཤུ ལྷིང་མཁའ་མ་གཞིན་ཏུ་མའི་མིང་གཞན་

ནིང་ལོ་སྒྲུབ་མ་སྟེ། བ་ཞིང་(ལོ་སྒྲུབ་
མ) | ཀལེས་ཞིང་(ལོ་སྒྲུབ་མའི་སྒྲུབ་
མ)ཞེས་པ་སྟེ།

ॐ नमः शिवाय

ཐུ གྱིང་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་ལ) ལྟ་མ་འཁོར་...
པ་ཆེ། ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་དགོས། ।

ལུགས་ཏུ་མ་ཏུ་བཞེན་འདུག་ལྟ་བུ་

【ཏུས】ནི་འདས་པ་དང་ཏུལ་ཆོག་ལོ་

ཆེ། ཏུས་པས་ཏུ་མ་ཏུས་ནས་གཉིད་

ལོག་མོང་། ཏུ་མ་མ་ཏུས་ན་ཏུས་ཤིག་

ལྟ་བུ་ ༡ ཏུ་མ་ ཞེས་པའི་ཆོག་

པར་ཏུས་པ་ ༢ ཏུ་མ་ ཞེས་པའི་ཆོག་

པར་ཏུས་པ་

ཏུ་མོ་ བ་མ་གཅིག་གི་ཏུ་མོ་ཆུང་བ་ལོ་

ནམས་ཏུ་མོ་ཆེ་བའི་ཏུ་མོ་ཡིན། ཆོག་

པར་ཏུས་ན་ ཏུ་ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ། ཏུ་

མོ་དང་ཏུ་མོ་ལ་ཏུ་ཏུ་མོ་བ་ལྟ་བུ་

ཏུ་མ་ མི་དང་ཏུ་ག་ཆགས་མའི་འོ་མ་

འཕྱུང་བའི་ཡན་ལག་གི་མིང་། ཆོག་

པར་ཏུས་ན་ ཏུ་ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ། ཏུ་

མོ་། ཏུ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཏུ་ཏོག】

ནི་ཏུ་མའི་ཆེ་མའི་ག་རྒྱུ་རིམ་མའི་

མིང་།

ཏུ་མོ་ བ་མ་གཅིག་གི་ཏུ་མོ་ཆུང་བ་ལོ་

ནམས་ཏུ་མོ་ཆེ་བའི་ཏུ་མོ་ཡིན།

ཏུ་མོ་ ཆང་གི་པབ་དང་མིང་མའི་

པར་ཆིང་།

ཏུ་ད (ཐིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) ཏུ་ར་

གནས་ནས་ཐོར་བའི་དོན་དེ། ཏུ་ན་ལ་

ཏུ་ད ། གད་པ་ཏུ་ད་ཅས་པ་ལྟ་བུ་

ཏུ་བ ༡ (ཐིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)

〈༡〉 ཏི་ལྷ་སྐགས་དེ་པོ་སྐགས་ཀྱི་པག་

ལ་སོང་ནས་མི་མཚོང་བའི་དོན་དེ། ཏི་

མ་འཆར་ཏུ་བ ། ལྷ་པ་དེ་བའི་པག་ལ་

ཏུ་བ་ལྟ་བུ་ 〈༢〉 ཏུ་དེ་ནང་ལ་འཕྱིང་

བའི་དོན་དེ། དག་ཏུ་ཏུ་མཚོར་ཏུ་བ །

ཏུ་མོ་ཆིང་པ་ཏུ་བ་པ་ཅམ་ ། ཏུ་མོ་ན་

ཏུ་མོ་ཏུ་བ་ཅམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 〈༣〉

ཏུ་མོ་དང་སྐགས་ཏུ་མས་པའི་དོན་དེ།

མ་ཆ་རིང་ཏུ་གས་ཏུ་བ ། ཏུ་མོ་དང་

ཏུ་བ་ཅས་པ་ལྟ་བུ་ ༢ ཏི་མ་ཏུ་བ་པའི་

ཏུ་གས་ཀྱི་མིང་ཆེ། གར་ཏུ་བ ། ཏུ་བ་

ཏུ་གས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ༣ མོ་ཏུ་བ་མིང་

དང་ཏུ་ད་མ་མེ་དེ་གའི་མིང་གི་ཏུ་མིང་

ཏུ་འཕྱུག་ཆེ། ཏུ་བ་ཏུ་གས་ཀྱི་གསོ་བ་

རིག་པ་ ། ཏུ་བ་ཏུ་གས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ་ ༤ ཏུ་མོ་ ཡི་མིང་པར་ཏུས་པ་

ཏུ་བ་མོ་ མཚན་མའི་མིང་། པར་ཏུས་

ན་ ཏུ་བ་ ཅས་འབྲི་ཆོག་ཆེ། བདས་

ཏུ་བ ། ཏུ་ཏུ་བ་ཅས་པ་ལྟ་བུ་

ཏུ་ར ༡ (ཐིད་མེད་ལས་ཆོག་༧)

〈༡〉 ཏུ་ར་གནས་ནས་སོས་ཐོར་བ་

ཆེ། ཏུ་ལ་ཏུ་ར ། ཏུ་ན་ལ་ཏུ་ར །

ཁོ་རང་གཞན་ཏུ་ཏུ་ར་ལྟ་བུ་ 〈༢〉

གཞན་ཁེལ་ཀྱི་ཏུ་ས་ལ་འཕྱུང་ཏུ་ག་

ཏུ་ས་པ་ཆེ། ཏུ་ས་ཆིང་ཏུ་ཏུ་ར་ཏུ་

କ୍ରମ: ଶିକ୍ଷା ପଢ଼ିଲା । < ୩ > ଶିକ୍ଷା ନାହିଁ ।
 ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଶିକ୍ଷା ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷା କ୍ରମ:
 ଶିକ୍ଷା ନାହିଁ । ② 'କ୍ରମ: ଶିକ୍ଷା' ପଢ଼ିଲା ।

ལྷ་མོ་ (ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་) ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་...
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་...
 ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ | ལྷ་མོ་
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་...
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་...

ལྷན་ ① (ལས་ཆིག་རྒྱུ་མཉམ་པ་)
 ལས་ཆིག་ད་ལྷན་པའི་མཉམ་ལྷན་ན་.....
 ལས་དེ་ཁྱིད་ལྷན་པའི་དོན་དེ་ དམ་
 འཛོག་ལྷན་ | དཀར་པམ་མེམ་ལྷན་.....
 ལྷ་ལུ་ ② (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།)
 བརྒྱད་པའམ་བཟུན་ལྷན་པའི་དོན་.....
 དེ་ ལྷན་གྱིས་མ་ལྷན་ | མེམས་གྱིས་
 ལྷན་མཉམ་ལྷ་ལུ་ ③ 'ལྷན་པ་' ཡི་ཆིག་
 བཟུང་པ་ ④ 'ལྷ' ལ་ལྷས་

ལྷ་མ་པ། ❶ དངོས་རྒྱལ་གྱི་འཇུག་ལྷ་ག་
 ལ་བཞེན་ནས་ལྷ་པ་འི་སྒྲིབས་ལྷ་གས་
 རིགས་ཀྱི་གྱི་མིང་ཞེ་། རྒྱལ་གྱི་ལྷ་མ་
 པ། ལྷ་མ་གྱི་ལྷ་མ་པ། ལྷ་མ་གྱི་ལྷ་མ་པ་.....
 ལྷ་མ་ལ་ཆ་ནད་མེད་པ་འི་ལྷ་མ་པ་ཡོད་
 ལྷ་མ་པ། ❷ ལྷ་མ་པ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་
 མིང་ཞེ་། ཁོ་ལ་དགའ་བ་མེད་པ་འི་ལྷ་མ་
 པ་ཡོད་ལྷ་མ་པ། ❸ ཆེ་ག་བསྐྱེད་ན་ལྷ་མ་

འཇིགས་ཀྱི་ རྒྱལ་ཁབ་ཁོས་པ་ལྟ་བུ་

是也。凡。之。

ནི་ཅི་ལྟར་ཡང་མཆོད་པར་གྱིན་པ་.....
ལྷན་པ་, མཁུན་པའི་ཆུ་ལ་མདངས་
ལྷན་སྒྲུབ་འཆོར་པའི་བྱ་ཞིག་། ད་ཆ་
ལ་མེ་རི་ཀའི་མྱིང་ནས་སྤྱིར་ཡོང་པའི་
ནི་ཅི་དག་པ་ཡང་ཡོད་།

ནེ་ཅུ་ ཁྱིམ་པའི་རྒྱལ་གྱི་ལོ་ཚང་གི་མིང་
མེ: རྒྱལ་པའི་སྐལ་ལ་ནེ་ལུ་སྐུ་དང་,
ཁྱིམ་པའི་རྒྱལ་གྱི་སྐོག་པ་པོ་ལ་ནེ་ལུ་.....
ཡངས་, ཁྱིམ་པ་ན་མཉམ་ལ་ནེ་ལུ་བླ་
མོང་པ་སྐོག་པ་ལྟ་བུ་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ २ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ९ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

འཕྲུ་མིང་ 'འཕྲུ་མཁའ་མིང་' མི་འཕྲུ་.....
མཁའ་མཁའ་མིང་

རྟེན་གསེང་ རྩ་མཛུགས་པར་སྒྲུབ་
 ཡོད་པའི་སྤང་ཐོང་ས་ཀྱི་མིང་མེད་ཀྱི་ རྩལ་
 ཀྱང་མེ་ཉལ་རྟེན་གསེང་དགའ་བའི་……
 ཚལ་ཞེས་པ་མེད་ཀྱི།

ནི་ལེ བྱ་ལོ་ལ་མེ་མིང་གཞན་ ལུ་
སྒྲིང་ཏུ་ 'ལོ་ལེ་' ཡང་བེད་

ཕྱི་གཤིང་ ‘ཞུ་གསུང་’ གི་འགྲུ་……

ཚུལ་གཞན་.

ནེམ་ ① (རྒྱན་ཚིག་) རྒྱུང་བའི་ལྷོག་...
ཟླ་མི་ཞིང་འབྲེལ་བ་ མེ: འབྲེལ་
གདན་མཐུན་ན་ནེམ་ཞིང་བཞེགས་ན་
འཕར | རལ་ནེམ་ནེམ་བྱེད་ལྟ་བུ་.

② བཟུང་རྒྱུང་བའི་མིང་མེ: ལ་ལ་
ནེམ་ཡོད | བགས་པ་མཉེས་ན་ནེམ་
ར་ལེན་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ནེམ་རྒྱར བེ་ཚེམ་ཞེས་ནས་ཐག་.....
གཙོད་དཀར་བའི་བྱ་རྒྱུད་སྐགས་ཀྱི་...
མིང་མེ: བེ་ཚེམ་དང་ནེམ་རྒྱར་མ་
བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

ན 'ག' ལ་ལྷུས་.

ནོག་ ① བ་ལང་གི་སྐག་མགོའི་ག་.....
འབྱར་མའི་མིང་. ② ར་མོང་གི་རྒྱུ་
ཀྱི་ག་འབྱར་ཀྱི་མིང་.

ནོགས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)
ཁྱིམ་བའི་དོན་དེ: ཡི་གེ་མ་ནོགས་
པར་བྱས | རི་མོ་རྒྱས་བརས་ནས་.....
ནོགས་སོང་ལྟ་བུ་. ② 'ནོགས་མོ'
ཡི་ཚིག་བསྐྱས་པ་.

ནོགས་མོ (རྒྱན་ཚིག་) ལ་ལ་སྐབ་མ་
ཡིན་པའམ་ཡང་བའི་དོན་དེ: ཟས་
ནོགས་མོ | ཡར་ནང་གི་ཁྱིགས་མ་.....
ཟུངས་ན་ཡོངས་རྒྱུང་ཡང་ནོགས་མོ་.....

ཡིན་ལྟ་བུ་. ཚིག་བསྐྱས་ན་ 'ནོགས་'
ཞེས་འབྲི་ཚིག་མེ: བྱི་བྱག་འདིའི་
ནང་གི་བྱི་ཏ་ཅང་ནོགས་ལྟ་བུ་.

ནོངས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)
(ག) སེམས་ལ་འབྱོར་བ་སྐྱེས་པའམ་
རྩ་ཆ་བ་མེ: རྩ་ནོངས་པ | གཞན་ལ་
རྩ་མི་ནོངས་ | ལྟར་བྱས་ཀྱི་ཁྱིམ་པ་
ལ་ནོངས་ལྟ་བུ་. (ཁ) འཛེམ་པའི་
དོན་དེ: སྐྱག་ལ་མི་ནོངས་གསར་བརྩེ་
བྱས་ལྟ་བུ་. ② རྩ་ལྟུང་ལམ་
ཁྱིམ་བའི་མིང་མེ: རྩ་ལྟུང་བ་ཅི་ཡང་
མ་བྱས | རྩ་ལྟུང་རྩ་ལེན་བྱས |
རྒྱན་མ་ནོངས་ཅན | བའི་སྐག་ན་
ནོངས་མེད་ལྟ་བུ་.

ནོད (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དྲ་ལྟ་.....
བ) གདམས་རག་སྐགས་དང་དུ་.....
སྒངས་པ་མེ: གདམས་རག་ནོད་
པར་བྱེད | གདམས་རག་ནོད་མཐུན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. མ་འོངས་པ་ལ་མནོད་
དང་, འདས་པར་མནོས་, སྐལ་ཚིག་
ལ་གནོས་འབྲི་.

ནོན (བྱེད་འབྲེལ་སྐལ་ཚིག་) ①
ཐོག་རྩ་སུ་ཞིང་ཤི་ཆེར་བཏང་བ་མེ:
རྩ་ནོན་ཅིག་ལྟ་བུ་. [གནན]
ནི་མ་འོངས་པ་མེ: འོག་བྱ་གནན་

[illegible]

ཕྱི་ལོ་ 'ནང་' གྲི་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་།

ནོར་མ། ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
 བ) རེག་པའི་དོན་ཏེ། ལུང་ནག་
 ལག་ནོར | ལག་པས་ནོར་གྱིན་
 འདུག | ་ནོར་ལྷག་ལྷག་ལྷ་ལྷ།

【མནམ་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། ལག་
 པས་མནམ་པར་བྱ། ། མནམ་བྱའི་
 ལོས་ཁེས་པ་ལྟེ་བྱ། ། 【མནམས་】ནི་
 འདས་པ་ལྟེ། ལག་པས་མནམས་
 ཟིན་ཟིན་པ་ལྟེ་བྱ། ། 【ཁོ་མས་】ནི་སྐྱུལ་
 ཆོག་ལྟེ། ལག་པས་ཁོ་མས་ཁིག་ལྟེ་
 བྱ། ། ② ‘ཁོ་མ་པ་’ ལི་ཆོག་པ་ལྟེ་མ་པ་

ཕྱི་ལོ་ལྔ་པ་རམ་གྲོ་ལོ་གསུམ་དང་ལྔ་པ་
ལ་ལྟལ་སྒྲན་ལ་ལར་ཕྱི་ལོ་ལྔ་པ་ཟེར་ཅིག་

བཅུ་ལྔ་ན་ རྒྱ་མཚོ་ལྷོ་ཕྱོད་ཀྱི་
 མཚམས་ནས་ན་མཚམས་ལྷོ་ཕྱོད་ལ་ལ་.....
 རྒྱ་མཚོ་ལྷོ་ཕྱོད་ལ་ལ་ལ་

ਅੰਤ ਅੰਤ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਆਖਰੀ.....
ਅੰਤ

কোন 'ক' বা 'ক'।

རྣམ་ ❶ (མེད་མེད་ལས་ཆེ་གྲ་)
 འཇུགས་པའི་དོན་ནི་ ལས་མ་རྣམ་
 བར་སོང་། ཡི་གེ་འདི་རྣམ་མེད་ལྟ་
 ལུ་ ❷ མེད་ལྟགས་གནག་གི་མེད་མེད་
 རྣམ་ རྣམ་ལྟགས་གསུམ་ཁེས་པ་ལྟ་
 ལུ་ ❸ རྣམ་ལས་མེད་མེད་ བར་
 རྣམ་། ལྟགས་རྣམ་། ལྟགས་མེད་གི་རྣམ་
 ལས་ཁེས་པ་ལྟ་ལུ་

རྒྱ་མ་ འཁུགས་པ་པའི་ལྷ་ལྷོད་དང་ལྷ་
 ལྷོད་ལྷོད་ལྷོད་ལྷོད་ལྷོད་ རྒྱ་མ་རྒྱ་མ་
 པ་ལྷོད་ ། ལྷོད་ལྷོད་པ་ལྷོད་ལྷོད་
 རྒྱ་མ་པ་ལྷོད་ལྷོད་ལྷོད་

ནོར་བུ ①གདེང་ནས་སྒྲིབ་པའི་མི་
བཟུ་པའི་རྣམ་རིགས་རིན་ཐང་ཅན་།
ཁྱི་ཁྱི་མིང་། ②རིན་ཐང་ཆེ་པའི་དྲན་
ཏི། བང་གི་ནོར་བུ། ཁྱིམ་ཁྱི་ནོར་
བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནོལ་ 'ལཱོལ་' རྩི་ལྟེ་ཚུལ་གཞན་

ནོས གྱི་ 'མནོས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....

གནག. ❶ 'གནག' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གནག.

གན

གནག ❶ མོ་ཐུགས་པ་ཡང་དང་འབྲི་
གཡག་, མ་ཉེ་སྟགས་གྱི་ཐྱི་མིང་.
【གནག་ཟེ】 བྱི་རྒྱ་འཚོ་བའི་ཟེ་བྱ་.
❷ (བྱི་མེད་ལས་ཆོག་) ཞེ་ནང་.....
ལངས་པ་འཕྲ་ཟེག་ཉམས་བཟུན་པ་.....
མེ: རོ་གནག་ནས་ཐིགས་མོ་བྱས་ |
དག་ལ་གནག་གྲང་དཔངས་ལ་བྱམས་
ལྟ་བུ་. ❸ (རྒྱན་ཆོག) སེམས་རྩལ་
བའི་དོན་ཉེ: མི་རམ་གནག་ | ཞེ་
གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

གནང ❶ (བྱི་འབྲི་ལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་འདས་པ)
(ག) བྱི་པའི་ཞེས་མེ: བྱས་ཟེས་
བཞག་པར་བྱ་དགའ་གནང་ | དགའ་
ཉགས་གནང་ | བྱ་དགའ་གནང་.....
བཞིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. 【གནོངས་】
བྱི་སྐལ་ཆོག་མེ: བྱས་ཟེས་ཅན་ལ་བྱ་
དགའ་གནོངས་ཤིག་ལྟ་བུ་. 【གནང་
ཐེས་】 བྱི་བྱ་དགའ་བྱི་པའི་དངོས་.....
རམ་གྱི་མིང་. (ཁ) བྱ་བ་དང་ལས་ག་
སྟགས་བྱས་པའི་ཞེས་མེ: མོ་བ་འབྲི་

གནང་ | ཞལ་གསུང་གནང་ལྟ་བུ་. ❷
གནན་མེས་བྱས་མོད་པ་དང་ཡང་ན་...
རང་གིས་རེ་འདུན་ལྷ་བར་བཞེན་ནས་
གནས་སྐབས་སུ་ལས་ལྟལ་དང་སློབ་...
སློང་བྱིད་ས་དང་ཁ་འབྲལ་ཆོག་པའི་...
དབང་ཆའི་མིང་མེ: ལས་ཁྲུངས་གྱིས་
གནང་བ་བྱིན་ནས་ལྟལ་ལ་འོག་ |
སློབ་ལྟ་པར་དབྱར་གནང་བཅང་ལྟ་...
བུ་. 【གནང་ཆེན་】 བྱི་བཞོ་བ་སྟགས་
ན་ཆོད་ཆེ་བའམ་ལྟས་ཁམས་ཞན་པ་...
སྟགས་གྱི་དབང་གིས་རང་གི་ལས་བྱ་...
དེ་མ་ལས་པར་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཆོགས་...
པ་སྟགས་གྱིས་གཞིགས་སློང་དེས་ཅན་
ཞིག་བྱས་ནས་ངལ་གསོ་ལྟན་རིང་བྱིད་
ཆོག་པའི་དབང་ཆའི་མིང་.

གནངས ཟེས་གྱི་ཉིན་གསུམ་པའི་...
མིང་མེ: ལང་ཉིན་དང་གནངས་ཉིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

གནད ❶ མི་དང་སྤྱད་ཆགས་གྱི་ལྟས་
བྱང་གི་གལ་ཏེ་ཅང་ཆེ་ལའི་ཁག་གི་...
མིང་མེ: ཚ་གནད་ | ཉ་གནད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ་. ❷ དཔེ་ཆའི་ནང་གི་གོ་
དགའ་བའི་ཆོག་དང་དོན་གལ་ཆེན་གྱི་
མིང་མེ: གཞུང་གི་དགའ་གནད་ |
ཆོག་གི་གནད་དོན་ | ཆོག་གནད་ལ་

ཞེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གནད་འགག་】

1. ལམ་སྒེ་མང་པོ་འདུས་པའི་ཕྱིར་
འགག་ལྟ་བུའི་མིང་། 2. མད་ཆ་
དང་ཆོས་ཀྱི་དོན་འདུས་གིང་ཆོག་ཏུ་
བའི་གནད་ཀྱི་མིང་། 【གནད་དོན་】

1. འབྲེལ་བཤད་རྒྱལ་པ་དང་ལན་
འདེབས་དགོས་པའི་དོན་ཆོད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ད་མེད་མ་གྱི་རྒྱལ་པ་ལན་པ་ལ་
གནད་དོན་ལྟ་བུ་དང་། གནད་དོན་དེ་
ལ་ངས་ལན་བཏབ་པ་ལོན་ལྟ་བུ། 2.
རྟོག་དཔྱད་དང་གྲོས་ལྟུང་ནས་ཐག་
གཅོད་དགོས་པའི་འགལ་བ་དང་.....
དཀའ་ངལ་སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བསམ་
པའི་གནད་དོན་། ལངས་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་
གནད་དོན་། ལྷ་སའི་ཆོད་སྒྲིང་གི་.....
གནད་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3. བསམ་
ལུལ་ལས་འདས་པའི་བྱ་དངོས་མི་.....
ལེགས་པའི་མིང་ལྟེ། ལམ་ནས་གནད་
དོན་ཞིག་ལ་ཐུག་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། 4.

‘གནད་ཀྱི་དོན་པོ’ ཞེས་པའི་ཆོག་.....
བསམ་པ་ལྟེ། ཆོག་བརྒྱ་སྒྲིང་བཤད་
པའི་གནད་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནམ་ ‘དོན་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ།

གནམ་ ས་ངོས་ཡན་ཀྱི་མ་འོངས་.....
དཔྱིངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྩ་གནམ་ལ་

འཕུར་། མི་གནམ་ལ་མཆོངས་ལྟ་བུ།

【གནམ་གཤིས་】ནི་རྩོ་གང་དང་.....
གནམ་བང་ཏུ་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྱར་རྟོག་
གི་མིང་ལྟེ། གནམ་གཤིས་ཡག་པོ་།

གནམ་གཤིས་འཕྱར་རྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། 【གནམ་འོག་】ནི་འཛམ་གླིང་གི་
མིང་ལྟེ། གནམ་འོག་ན་རྒྱལ་ཁབ་མང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གནམ་གང་】ནི་

ལུགས་རྩིང་གི་རྒྱ་རེའི་ཆོས་ལུང་ལྟ་བུའི་
མིང་ལྟེ། ‘ནམ་གང་’ དང་ ‘གནམ་
སྒྲིང་’ ཡང་ཟེར། 【གནམ་མཆོ་】

ནི་བོད་རྒྱུངས་ཀྱི་མཆོ་ཞིག་གི་མིང་།

【གནམ་དུ་འཁོལ་བ་】ནི་མཆོའི་ས་.....
རྒྱལ་ས་སོགས་དཀར་ཏུ་འཕྱར་བའི་དཔེ།

【གནམ་རྒྱན་】ནི་རྒྱ་རེའི་མིང་གཞན་།

གནམ་པོ་ ① དང་བའི་བར་རྩིང་། ②
བཞད་གང་ཀྱི་བར་རྩིང་།

གནམ་ཐུ་ གཞུའི་མིང་གཞན་།

གནམ་པོ་ ལུགས་རྩིང་གི་པོ་ཕྱི་ལ་བོ་
གཅིག་གི་མིང་ལྟེ། གནམ་པོ་རྟའི་
པོ་། གནམ་པོ་གསར་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནའ་ ① ལུན་རིང་ལོན་པའི་སྒྲན་.....
ཏུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གནའ་སྒྲ་མོ་།

གནའ་ཏུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གནའ་

གནས། རི་དག་ལྷན་ལ་གྲགས་པའི་...
 གནས་ལྷན་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ།
 ཁྱིས་པར་གནས་གནས་པའི་ལྷ་བྱ།
 【གནས་པོ】 རི་རྒྱས་ལྷན་རིང་པོའམ་...
 ལོ་མང་པོ་འདས་པའི་དོན་ཏེ། གནས་
 པའི་དགར་ཡོལ་—གནས་དགར་ |
 གནས་པོའི་ཁང་བ་—གནས་ཁང་.....
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་
 སྟེ།

གནས་ ① མིའི་རིགས་ཐོད་པའི་...
 ཁྱིམ་དང་སྟོག་ཆགས་ཐོད་པ་སྟོགས་...
 ཀྱི་མིང་ལྟེ། གནས་ཁང་ | གནས་
 མཆོག་ | སྤྱི་བུའི་གནས་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ② རྒྱས་ལྷན་རྒྱས་གཡུ་པའི་
 འདུག་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཞག་གཅིག་
 གི་གནས་ཆང་གཡུ་པའི་ལྷ་བྱ།
 【གནས་གཞི】 1. མི་རྒྱས་ལྷན་
 རིང་པོར་ཐོད་པའི་མིང་ལྟེ། གསར་
 པའི་གནས་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2.
 བོད་ཡིག་གི་རྒྱུ་དབྱེ་བཅུད་ཀྱི་ནང་...
 ཆོད་ཏེ་‘ལ’ ལ་ལྟོས། ③ རྒྱས་ཀྱི་དོན་
 ལྷ་ཐོད་དྲག་ཡོད་པ་དང་གསང་མིག་...
 གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་པའི་གནས་ | ཐོད་གི་
 གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ སྟེ་པར་བྱ་
 པ་སྟོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རང་སྟོ་ཞེས་

བྱའི་གནས་ལ་སྟོགས་ | རིག་པའི་.....
 གནས་ | རོ་ཆ་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ།

གནས་ (ཁྱིང་མིང་ལས་ཆོག་༥)

① ཐོད་པའམ་འཆོ་པའི་དོན་ཏེ། ལྷ་
 ལ་གནས་པའི་ཉ་ལྟེ། ས་ལ་གནས་
 པའི་རི་དྲགས་ | ལྷ་སྟོག་གཞིས་.....
 གནས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ② བྱ་དངོས་རྒྱས་ལྷན་ལྷན་འཛིག་...
 པའི་པར་ལྷ་མཆོད་དུ་རྒྱས་དང་སྟོག་...
 བཅུད་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། བདེ་ཐོད་
 ལྷན་རིང་དུ་གནས་པར་སྟོན་ | དོན་
 ལ་མི་གནས་པའི་སྟོ་བཅུགས་ཀྱི་རིགས་
 ལ་ཡོད་མི་ཆེས་ལྟ་བུ། 【གནས་སྐབས་】
 རི་ཐག་ཉེ་པའི་རྒྱས་དང་རྒྱས་ལྷན་...
 ལྷན་དུ་ཅམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གནས་སྐབས་
 ལྷན་ལའ་ཆོགས་ལྷན་ཟད་ཆེ་ | གནས་
 སྐབས་ཀྱི་ལན་པ་ཅམ་པས་ལས་ནས་...
 ལྷགས་ཀྱི་འདུན་པ་ཆེན་པོ་འདོར་མི་...
 རུང་ལྟ་བུ། 【གནས་བསྐལ་】 རི་ས་གཞི་
 ཆེན་པོར་སེམས་ཅན་ལྷན་ནས་གནས་...
 པའི་རྒྱས་སྐབས་ཀྱི་མིང་། 【གནས་ཚུལ་】
 1. དེ་ཡོད་བྱ་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ལྟེ།
 འཕྲོག་སྟོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བཟང་ |
 གཡུལ་དོན་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

2. ལུ་དངོས་འབྱུར་ཞིག་ལུང་པའི་...
 རྒྱལ་པའི་མིང་ཅེ། ལུང་ཁའ་ཕྱིན་པ་
 སྤྱི་གནས་ལུང་ཁའ་པ་ལྟ་བུ། 【གནས་
 ལུང་པ】 1. དངོས་པོ་རྒྱལ་པ་ཕྱིན་པ་
 གསལ་པའ་པོ་པའི་དོན་ཏེ། འཛིན་
 ཏེན་ཕྱི་གནས་ལུང་པ་ཁའ་པ་ལྟ་བུ།

2. ལུན་མོང་གི་གོ་མཁས་སྤྱོད་དུ་སྒྲུབ་
པའི་ལུགས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ས་ཆ་རེ་
ལ་གནས་ལུགས་རེ། ། གནས་ལུགས་
དང་མི་འཇུག་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 3. བྱ་དངོས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། འགྲོག་དབྱེ་ཆན་པོས་ལུག་ལ་
གཞོང་འཁྱི་སྤྱད་ལུས་ན་ལེགས་པའི་...
གནས་ལུགས་པའདད་ལྟ་བུ། ❶ འགྲོ་སྒྲོ་
དང་རིན་ཐང་ཅི་ཅམ་སོང་པའི་དོན་...
ཏི། གོ་སྐམ་འདི་ལ་ལ་ཆ་ཅི་ཅམ་
གནས། ། ལུགས་མེམ་འདི་ལ་ལུགས་...
སྤྱོད་པའི་གནས་ལྟ་བུ།

གཞུང་ལ་ བོད་ཁྱིམ་ལ་གིས།

གནོད (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཅེ་)
འཛེམ་དྲགས་ཁྱེད་པའི་དྲན་ཏི། རང་
སྤྱོད་ལ་ཨ་གནོད། ཅ་པལ་སྤྱད་མ་
ལ་གནོད་སྤྱད་པུ།

གཞོངས་ 'གནང' ལ་ལྟེན།

གནོད (ཡིད་འཕྲིལ་ལས་ཆེ་བ།)

① ལྷོང་ལྷོང་གཏོང་བ་མེ་ནད་ཡམས་
 ལུས་ལ་གནོད། ཐན་བ་ཞིང་ལ་
 གནོད། ཆང་འཁྱུངས་བ་མང་ན་ལུས་
 ལ་གནོད་ལྟ་བུ། ② བཅོམ་བྱེད་ལུས་
 བར་བྱེད་བ་མེ་ ཆོག་རྩལ་ལུས་ལ་
 གནོད་ལྟ་བུ། 【གནོད་བ་】 རི་གཙོ་བ་
 རང་ལྷོང་ལྷོང་རྩལ་གཏོང་བའི་བྱ་ལས་ཀྱི་
 མིང་མེ་ གཞན་གྱིས་གནོད་བ་པ་བྱས་
 ན། རང་གིས་གཞན་ལ་གནོད་མི་
 རྱེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། 【གནོད་འཆོ་】
 རི་གནོད་བ་རང་ལྷགས་འཆོལ་བའི་བྱ་
 ལྷོང་གྱི་མིང་མེ་ རི་བདེ་ལ་གནོད་
 འཆོ་གཏོང་བའི་བཅན་རྒྱལ་མིང་ལྟར་
 བར་པོ་རྒྱལ་བྱེད་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

【གནོད་སེམས།】 བེ་གཞན་ལ་གནོད་...
འཆེ་གཏོང་འདོད་ཀྱི་བསམ་བཞི་མིང་།

【གནོད་མེད】 རི་ལྷོང་ས་དང་མེད་……
ལ་མན་ཁྱིམ་ཤོ་ཤུགས་པའི་ལྷ་འདྲི་……
འིགས་མིག་གི་མིང་།

གཞོན ‘**ཚྭ་**’ ཡི་ད་ལྟ་པ།

ମୂର୍ତ୍ତି 'ନ' ପ୍ରାୟ: ୫୫.

མཛ

མཚན། བསྐོད་བཞི་དོན་ལྷན་པར་.....
བཤད་

མནངས རིང་ཚད་དམ་མེད་ཀྱི་བར་
ཆིང་།

མནན 'ནོན' ཀྱི་འདས་པ་།

མནན་པ ཆོས་ལུགས་ལ་ལས་གཞན་
ལ་གནོད་པར་རི་བའི་ཆོ་ག་ཞིག་།

མནབ 'ནབ' ཀྱི་མ་འོངས་པ་།

མནབ་རྩལ ཟས་རིལ་གྱི་བར་ཆིང་།

མནབས 'ནབ' ཀྱི་འདས་པ་།

མནམ ① 'ནོམ' ལ་སྒྲིལ་། ② རི་
རྩེ་བའི་དོན་ཉི་ ལུས་ལ་སྒྲན་གྱི་རི་
མནམ་ལྟ་བུ་།

མནམས 'ནོམ' ལ་སྒྲིལ་།

མནའ དཔང་བའི་མདུན་དུ་དམ་པ་
བཅའ་བྱེད་པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ་།

མནའ་སྒྲིལ་ | མནའ་བསྐྱུགས་ལྟ་བུ་།

【མནའ་གཟན】 རྒྱ་མི་དང་བྱིས་པ་ལ་
དཔང་འཛིག་བྱས་ནས་དམ་བཅས་པ་
བའི་དོན་ལལ་བར་འདོར་མཁན་།

མནའ་མ བག་མའམ་བྱའི་རྒྱུང་མ་
ལ་མནའ་མ་ཟེར་།

མནར (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) ①

གཞན་ལ་སྤྱད་ལས་བཅུང་བའམ་སྤྱད་
བཟུལ་སྒྱེད་པ་ལྟེ་། ཟ་མནར་འཁྱུང་
མནར་མ་བྱེད་ | རྒྱ་དག་པོས་ལུས་
མནར་ | སྤྱི་ཆོགས་ཆིང་བར་ཞིང་།

གཡོག་ནམས་སྤྱད་བཟུལ་དུག་པོས་ལ་
མནར་ལྟ་བུ་། ② ཆེར་སྒྲིབ་ལ་བར་

ཚད་བྱེད་པ་ལྟེ་། ཞིང་ཐོང་ཆེན་པོས་
ཞིང་ཐོང་རྒྱུང་བུ་མནར་ལྟ་བུ་།

མནལ ཉལ་བ་དང་གཉིད་པའི་དོན་
ཉི་ མནལ་ས་—གཉིད་ས་ | མནལ་
ལམ་—མི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མནོ ① 'མནོད' ཀྱི་འབྲི་སྒྲུལ་གཞན་
② བསམ་སྒོ་དང་དོན་འབྲེལ་།

མནོག ① 'ནོན་མོ' དང་དོན་འབྲེལ་
② ཁེ་མན་གྱི་མིང་ལྟེ་། མནོག་རྒྱུང་
མེར་དོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མནོང 'ནོངས' ཀྱི་འབྲི་སྒྲུལ་གཞན་།

མནོད 'ནོད' ཀྱི་མ་འོངས་པ་།

མནོལ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) རེས་
བཅོག་པོ་ལུས་ལ་སྤྱད་པའམ་འགོས་པ་
ནས་ནད་སྤྱུང་བ་ལྟེ་། ཞོས་མི་གཙང་བ་
གོན་ནས་བྱིས་པ་མནོལ་ལྟ་བུ་། 【མནོལ་
བསངས】 རྒྱ་ཁང་བའི་ནང་ལ་དག་པ་
གཙང་བྱེད་པའི་སྒོས་གྱི་སྒྲེམ་པའི་མིང་།

མནོས 'ནོད' ཀྱི་འདས་པ་།

ན

ན ① ཉན་བྱེད་ཀྱི་དཔང་བའི་ལ་
མིང་། 【ན་ཤལ】 རྒྱ་ནག་གོག་གི་ལ་

མར་སྒྲིབ་ཡིང་། 【ན་གསོག】ནི་ན་
 བའི་ལ་བའི་རྩུམ་རྩུམ་གསོག་པ་ལྟ་བུའི་
 ཡིང་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱད་སྐད་པ་ལས་‘ཨ་འཁྱུག’
 གཤམ་‘ན་འཁྱུག’ཟེས་པ་འདྲ་ཡོད་。

② རི་དྲུག་ལ་ ‘གནས’ གི་འགྲི་ཚུ་ལ་……
གཞན་མེད་

[illegible]

ཆུག ① ལུས་ལ་ནད་ལྷུང་བའམ་ལུས་
 རྩམ་ནས་སྒྲིབ་ནས་འཇག་པའི་གསེར་
 ལུས་ལྷུང་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་
 ལུག་རུལ་དཀར་པོ་རུལ་བ་དང་རྩམ་
 ལྷ་མོ་ ཆེལ་བཅས་འབྲེས་པ་ལས་
 ལྷུང་བ་ཞིག་ཡིན། 【ཆུག་རུ་འབྲུག་པ་】
 ཇི་སྐྱེདས་པ་སོགས་ཆུག་རུ་བརྩུག་.....
 བས་ཆུག་བརྟོན་ཏེ་གསོ་བའི་བབས་.....
 སིག། 【ཆུག་འབྲུམས་】 ཇི་ཆུག་ནས་
 རུལ་བར་ལྷུང་བའི་དོན་ཏེ་ ཅ་ལྷུང་བ་
 ཆུག་འབྲུམས་སུ་འགྲོ་མི་རུང་ལྷ་ལུ།

② (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆེ་གྲ) མ་
དང་སྐྱེད་པ་མེད་ན་ཏུ་འཁྱེད་པའི་
དེ་ན་ཏེ་སྐྱེད་པ་ན་ཏུ་ལོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་

རྒྱུད་པ་ཞིང་པ་ཆུ་གནོང་པའི་ཆེད་དུ་
 ཞིང་པ་རྒྱལ་བྱུང་པ་ཤོས་པའི་ཆ་ཤས་...
 རྒྱུ་ཞིང་ཆུ་ རྒྱལ་བྱུང་དུ་ ཞིང་ཤི་

ཆོད་པ་ཟེར་གིང་། ལྷ་སྐད་ཏུ་‘ཞི་
ཅི’ ཟེར། 【ནང་མ】 ཞི་གིང་གི་ཆོད་
པ་འདི་པར་བཅད་པའི་པ་འབྱུང་གྱི་མིང་
ཞི། ལྷ་སྐད་པ་ལམ་ ‘ཞིང་ཆོག་པ་’
ཟེར།

ནུབ (མེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་ད་ལྟ་.....
 བ) ཉམ་པ་མེད་པའི་པའི་ནུབ་

【འཕྲུལ】 ཞི་མ་འོངས་པ་དང་།

【བན་པས】ནི་འདས་པ་, 【ནོ་པས】
ནི་སྐལ་ཅིག་གོ་

རྒྱལ (བཟུན་ཆོག) རྒྱུན་ཆོག་དང་།
 ལས་ཆོག་གི་རྒྱུན་ལ་རྒྱུར་ན་ 'ཏ' ཅང་
 དང་ 'ཁིན་ཏུ' སྐབས་དང་འབྲེལ་
 རྒྱལ་དག | བསམ་པ་རྒྱལ་དག |
 རྒྱལ་གསལ | རྒྱུ་འོང་རྒྱལ་གསལ |
 དགྲ་ལས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཞེས་པ་སོའ་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་དཀར་ ❶ སྐུ་ཏུ་དཀར་པའི་
 རྒྱུ་ཏི། རྒྱལ་དཀར་རྒྱ་པའི་འོད་
 ཅེས་པ་རྒྱ་བུ། ❷ སངས་རྒྱལ་ཚལ་
 ལྷགས་པས་ཚལ་གྱི་བུ་བ་ལ་ 'རྒྱལ་.....'
 དཀར་ ཟེར།

ཀླུ་མཆོད་ སངས་མུ་ཚེ་ལྷ་ས་
 ཧྲི་པན་ཞིག་སྟེ་ ཞེས་བུའི་ཀླུ་གྲངས་
 བཅས་ཅད་ཞེས་པའི་མཆོད་པ་ཞེས་་་་
 པའི་དོན་

ནམ་གྲངས་ མིང་ཆོག་སོ་སོར་དགར་
བའི་གྲངས་སམ་ཞེ་ཚན་གྱི་མིང་ལྟེ་
འགྲོང་དང་གངས་གཡག་དོན་གཅིག་
མིང་གི་ནམ་གྲངས་ཡིན། བཟོ་གྲུ་ན་
འབྲུལ་འཁོར་ནམ་གྲངས་ཏུ་ཅང་.....
ཡང་། གྲུང་གོ་ན་ལོ་རྟོག་ནམ་གྲངས་
ཡང་བོ་ཡོད་ལྟ་བུ།

ནམ་འཇུར་ ① མིའི་མེམས་ལྷན་ལྟེ་
ལ་མངོན་བའི་རྟགས་དང་ཉམས་གྱི་
མིང་ལྟེ་ དགའ་བའི་ནམ་འཇུར་།
ཁྲོས་བའི་ནམ་འཇུར་། མིག་གི་ནམ་
འཇུར་། ལན་བའི་ནམ་འཇུར་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② ལྷགས་སོ་ལྷག་གི་ལོའི་
མིང་།

ནམ་རྒྱལ་ ① རྒྱལ་ཁ་ཆེན་བའི་མིང་
ལྟེ་ དགྲུ་ལས་ནམ་རྒྱལ་མི་དཔངས་
བཅིངས་འགྲོལ་དཔག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
② ལྷན་ལ་རུ་རའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་
ལྟེ་ ‘ལ་རུ་ནམ་རྒྱལ་’ ཡང་ཟེར།
③ ལོ་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་ནང་གི་རྒྱ་མོ་སྒྲུལ་
གྱི་ལོའི་མིང་།

ནམ་བཅན་ ལན་ཙཱ་དང་གནའ་རྒྱལ་
བོད་ཡིག་གི་ཆོག་མཆོམས་གྱི་མཆོན་
རྟེན་‘ཙཱ་’ འདྲིའི་མིང་། འདྲི་ལ་‘ཆོག་
བཅན་’ དང་‘གཉེར་ཆོག་’ གྲུང་ཟེར།

ནམ་རྟོག་ ① དོན་རྩ་བའི་གནས་
ཚུལ་དང་མི་མཐུན་བའི་བསམ་ཚུལ་
དང་བྲན་ཚུལ་སོགས་གྱི་མིང་ལྟེ་
སེམས་ལ་ནམ་རྟོག་ལ་ཤར་། འཇིག་
རྟེན་ཁམས་ན་ལྟ་འདྲེ་མེད་, རྟོག་
ཅན་ལ་འདྲེ་དགྲུ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② དོགས་པ་བའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་
མིང་ལྟེ་ ཡོད་མེད་ནམ་རྟོག་བ།
ཡིན་ཡིན་ནམ་རྟོག་བྱས་ལྟ་བུ། ③ རྟོག་
དཔྱད་གྱི་མིང་ལྟེ་ ‘ནམ་རྟོག་ས་
བོན་ཅམ་ཞིག་ནི་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་ཐར་ མི་ཞིག་གི་ཆེ་གང་གི་བྱ་
བཞག་གཙོ་བོ་ནམས་ཡི་གེར་བསྟོད་
བའི་དཔེ་ཆའི་མིང་།

ནམ་དག་ (རྒྱན་ཆོག) རྒྱན་དང་
རྒྱིམ་མེད་པ་འམ་རྟོར་བ་མེད་པ་འི་
དོན་ཏེ་ རྒྱུད་པ་ནམ་དག་། བསམ་
པ་ནམ་དག་། གཞུང་ནམ་དག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ།

ནམ་འབྲིན་ ① མཐོ་རིམ་སློབ་གྲུའམ་
ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁོངས་སུ་སློབ་གཉེར་
དང་ལོགས་སྐྱུང་བྱིད་པ་དང་བཤད་
ཚམ་འདྲི་བ་སོར་ལ་འབྲིན་སྟོན་མཛད་
པ་ལྟ་བུ་གྱི་མིང་ལྟེ་ ‘སློབ་དཔོན་’ ཡང་
ཟེར། ② ལས་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལས་

འགྲུལ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་དུ་ཁ་སྤྲོད་པ་སྟེ་
མཁའ་གྱི་མིང་ཞིང་། གསལ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་
འདྲིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༡༥ སངས་རྒྱལ་
ཆོས་ལུགས་པས་སངས་རྒྱལ་གྱི་མིང་།
ལའང་རྒྱལ་འདྲིན་ཟེས་།

རྒྱལ་པ ༡ དཔྱད་པས་དང་ཁ་རྟག་པོ་།
སྤྲོད་པ་གྱི་མིང་ཞིང་། ལུས་གྱི་རྒྱལ་པ་།
སྤྲོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་པ་མི་དང་འདྲ་།
ཆུ་དང་རྒྱལ་པ་ཆུ་ལྟ་བུ་གསུམ་ནི་།
ཐང་པོ་གཅིག་ལ་རྒྱལ་པ་ཐང་དང་པོ་ལྟ་
བུ་ལྟ་བུ། ༢ དེ་གསལ་དང་ཞེས་གསལ་གྱི་
མིང་ཞིང་། མི་རྒྱལ་པ་ཞེས་ཆོག་པ་། ཡོ་
རྟག་རྒྱལ་པ་ཞེས་ཆོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
༣ མི་དུ་མའི་དོན་ནི་། འཕྱུག་མི་རྒྱལ་
པ་། ལྷ་མགོན་རྒྱལ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་པར (བཞུག་ཆོག) རྒྱལ་ཆོག་
དང་ལས་ཆོག་ཁ་གསལ་གྱི་སྤྱོད་པར་རྒྱལ་
ན་ཆེན་ཆེ་བ་སྤྲོད་པ་གྱི་དོན་ནི་། རྒྱལ་
པར་དཀར་པོ་། རྒྱལ་པར་དཀར་པོ་།
པའི་གངས་པོ་། རྒྱལ་པར་གཞོན་པ་།
རྒྱལ་པར་གཞོན་པ་། དཔྱད་པས་རྒྱལ་པར་
གཞོན་པའི་བཅོངས་འགྲོལ་དམག་།
དཔྱད་དཔྱད་རྒྱལ་པར་གཞོན་པའི་མི་།
རྒྱལ་པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱུས་
ན་རྒྱལ་པོ་ཆོག་ཞིང་། རྒྱལ་པར་

དཀར་པོ་ལ་རྒྱལ་དཀར་པོ་ལ་ལྟ་བུ།
རྒྱལ་དཔྱད ཞེས་པ་ཞེས་དང་ལྟ་བུ་
མིན་སྤྲོད་པ་གྱི་མིང་ཞིང་། རྒྱལ་པོ་ལྟ་
བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

རྒྱལ་འཕྱུལ ༡ མིག་སྤྲོད་པ་དང་།
མིག་སྤྲོད་པ་དང་མིག་སྤྲོད་པ་དང་།
ལྷ་མགོན་པོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
རྒྱལ་འཕྱུལ་ལྟ་བུ་། མིག་རྒྱལ་པོ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

རྒྱལ་དཔྱད ༡ སྤྱོད་པས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
རྒྱལ་དཔྱད་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

རྒྱལ་མིན ༡ དཔྱད་པས་རྒྱལ་མིན་པོ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་། ②ནང་གི་རྒྱ་
ཆེན་ཚང་བ་ལས་སྤང་བའི་འབྲས་ཤུའི་
མིང་ཟེ། རྒྱ་མིན་གྱི་འོག་གཡུར་
དུ་བའི་རྒྱ་མིང་། མིང་འོག་རྒྱ་
པར་མིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་མ་བཞག རིགས་པའི་གཞུང་.....
ལུགས་ཀྱི་མེད་ནས་གསལ་བར་བཤད་
པའི་གནས་ལུགས་དང་རྒྱ་མཚན་.....
སོགས་དང་དེ་རྒྱ་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་
ཟེ། བར་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མ་བཞག་། གས་
བ་རིག་པའི་རྒྱ་མ་བཞག་། རྒྱ་མ་རིག་
གི་རྒྱར་བཞག་རྒྱ་མ་བཞག་རྒྱ་མ་བཞག་
བཤད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་གཡེང བག་མི་མེབས་པའི་.....
སེམས་ཀྱི་རྒྱར་བ་དང་བྱ་སྤྱོད་སོགས་
ཀྱི་མིང་ཟེ། སེམས་རྒྱ་གཡེང་མི་བྱེད་
པར་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་རིག རྒྱ་རིག་དང་ཤེས་རབ་.....
སོགས་ཀྱི་མིང་ཟེ། མི་རྒྱ་རིག་ཅན་།
བྱིས་པ་རྒྱ་རིག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་ཤེས ①སེམས་དང་འདྲ་ཤེས་
ཀྱི་མིང་ཟེ། རྒྱ་ཤེས་རྒྱ་ཤེས་། རྒྱ་
ཤེས་གཏོད་། རྒྱ་ཤེས་ལ་གཡེང་ལྟ་
བུ་། ②སེམས་ཅན་རྒྱ་ཤེས་གི་རྒྱུ་
རྒྱ་ཤེས་མི་འཛིག་པར་སྤྱོད་གང་ཟག་

འཁྱེ་བར་བཤད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
བཤད་ཚུལ་ཞིག་།

རྒྱ་མས (གྲངས་ཆོག)མང་ཆོག་ཟེ།
མི་རྒྱ་མས་། བཟོ་བ་རྒྱ་མས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་།

རྒྱ་ཡ ①‘མནལ་’ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
ཏི། མི་ལམ་ལ་རྒྱ་ཡམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་།
②(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)བག་པའ་
བ་དང་འཆབ་འཆུབ་མེད་པ་ཟེ།
ཡན་ཏན་སྤང་ན་སེམས་རྒྱ་དགོས་།
མེ་མདའ་འཕེན་ན་ལག་རྒྱ་དགོས་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་ཁྱུ (བཟུན་ཆོག)གཏན་ཆགས་
པའམ་འཆབ་འཆུབ་མེད་པ་ཟེ། སེམས་
རྒྱ་དུ་པའ་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས་། རྒྱ་
རྒྱ་དུ་པའ་ནས་བསམ་རྒྱ་བཏང་ལྟ་
བུ་། ‘རྒྱ་ཡ’ཞེས་བྱས་ཀྱང་ཆོག་ཟེ།
སེམས་རྒྱ་ལ་བབས་། རྒྱ་རྒྱ་ལ་མི་
འབབ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

རྒྱ་འཁྱེར རྒྱ་འཁྱེར་པ་སོགས་.....
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་རིགས་ཤིག་གི་.....
མིང་། 【རྒྱ་འཁྱེར་པ】ནི་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་འཁྱེར་ལ་བཞུགས་པའི་.....
མི་།

རྒྱ་མ (རྒྱ་ཆོག)མྱུང་མེད་པའམ་

ཐོག་རྒྱ་མེད་པ་ལྟེ། གསེར་རྒྱལ་མ་
ཡིན་མིན་ཐོག་པ་ཅད་དེར་གསུམ་བྱས་
ན་ཤིས། མི་རྒྱལ་མ། མཛེས་པ་མ་
ཞེས་པ་ལྟེ།

རྒྱལ་མོ (རྒྱལ་མོག)པ་རྒྱལ་པ་རྒྱུ་ལ་
པག་པམ་པ་ལྟེ། མེས་པ་རྒྱལ་མོ་བྱས་
ནས་ཐོས་མེས་པ་རྒྱལ་ལྟེ།

རྒྱལ་མོ 'རྒྱལ་མོ' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

རྒྱ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་མེག་ད་ལྟེ་)

མཐུན་དུ་འཁེབ་པའི་པར་རྒྱུ་ལྟེ།

【པརྒྱ】ནི་མ་འོངས་པ་དང་།

【པརྒྱར】ནི་འདས་པ་། 【རྒྱར】ནི་

རྒྱལ་མོག་མོ་།

རྒྱར 'རྒྱ' ལ་ལྟེ།

རྒྱ ①ཞིབ་རྒྱུ་བྱས་ནི། ཐུང་མ་མོགས་
མོགས་རྩི་འབྲེལ་པའི་ལྷགས་གྱི་མིང་
ལྟེ། ལྷགས་དཔྱུས་མ་ལས་སྤྲིང་ཞེས་
གཤིས་ཡོད་པས་པར་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་དུ་
ཅང་གལ་ཆེན་ཡིན། 'དར་ལྷགས་'

ཁྱུང་ཟེར། ②(རྒྱལ་མོག) <ཀ> གྱི་

མོགས་ལ་དངོས་རྒྱུ་གཅོད་གཞིག་ལྟེ།

ཐུང་པའི་དཔལ་དང་ཐུན་པ་ལྟེ།

གྱི་འདི་ཉ་ཅང་རྒྱ། ཟེར་པ་རྒྱ་ན་

འབྲེལ་སྤྲུ་ལྟེ། <ཁ> ལྟེར་པ་འཇ་

གསལ་པའི་དོན་དེ། མིག་རྒྱ།

རིག་པ་རྒྱ། རྒྱ་རྒྱ་ལྟེ། 【རྒྱ་པ་】

ནི་'རྒྱ་པ་' དང་འདྲ།

རྒྱག (ཐུང་འབྲེལ་ལས་མེག་ད་ལྟེ་)

མ) ①ཐུར་གྱི་རྒྱལ་པ་མི་མཛེན་པར་

ཐུང་པ་ལྟེ། རི་མོ་རྒྱག་གིན་ཡོད།

ཡི་གེ་རྒྱག་མཐུན་ཞེས་པ་ལྟེ། མ་

འོངས་པ་ལ་'པརྒྱག' དང་། འདས་

པ་ལ་'པརྒྱགས'། རྒྱལ་མོག་ལ་

'རྒྱགས' འབྲི། ②གཞན་འབྲེལ་

པར་ཐུང་ཆེད་ཐུར་གྱི་རྒྱགས་པ་ཅོས་པ་

ལྟེ། རྒྱལ་དཔྱུང་པས་རྒྱགས་པརྒྱགས་

ནས་དཔྱུ་པར་མོང་ལྟེ།

རྒྱག (ཐུང་འབྲེལ་ལས་མེག་ད་ལྟེ་)

ལྟེ་མ)པརྒྱད་པམ་ཐུང་པའི་དོན་

མ་འོངས་པ་ལ་'པརྒྱག' དང་།

འདས་པ་ལ་'པརྒྱགས'། རྒྱལ་མོག་

ལ་'རྒྱགས' འབྲི་ལྟེ། པརྒྱག་དགའི་

ལྷག་པམ་ལ་ཞེས་པ་ལྟེ།

རྒྱག་ཐུན རྒྱལ་གྱིས་ཐུགས་པའི་ཐུན་

རིགས་ཤིག་།

རྒྱགས ① 'རྒྱག' གྱི་རྒྱལ་མོག་། ②

'རྒྱག' གྱི་རྒྱལ་མོག་། ③ 'པརྒྱག'

ལ་ལྟེ། ④པརྒྱགས་པ་ལྟེ། 'པ'

རྒྱགས་ དང་དོན་འདྲ།

རྒྱང (ཐུང་འབྲེལ་ལས་མེག་ད་ལྟེ་)

པ) ཟས་མིད་པ་ནས་ཐར་དཀའ་བ་
ཟུང་བ་ཞིང་། 【བཟང་】ནི་མ་འོངས་
པ་དང་། 【བཟངས་】ནི་འདས་པ་
【རྫོངས་】ནི་ཟུལ་ཆིག་དུ་ཕྱེ་བཟངས་
ཅམ་འབྱི་ཞིང་། མིད་པ་བཟངས་ |
ཟས་ཀྱིས་བཟངས་ལྟ་བུ་།

རྫོང་མ ‘རྫོང་’ལ་ཞུས་།

རྫོན་ ① ‘བཟན་’ཀྱི་དུས་པ་དང་།
ཟུལ་ཆིག་། ② ‘རྫོན་པོ་’ལི་ཆིག་
བཟུས་པ་།

རྫོན་པོ་ (ཟུན་ཆིག་) ①རྫོང་ར་ཡོད་
པ་ཞིང་། གྱི་རྫོན་པོ་ | བཟོན་རྫོན་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ②གསལ་བ་ཞིང་། རིག་
པ་རྫོན་པོ་ | མིག་རྫོན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ཆིག་བཟུས་ན་ ‘རྫོན་’ ཞེས་འབྱི་
ཆིག་ཞིང་། རབ་རྫོན་རལ་གྱིས་ཆིངས་
ཐག་བཅད་། དབང་རྫོན་རྫོ་གྱིས་
དཀའ་གནད་རྟོགས་ལྟ་བུ་།

རྫོང་མ ‘རྫོང་’ཀྱི་ཟུལ་ཆིག་།

མ་

མ་ ①རི་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་ལོ་
མིང་། 【མ་གཙུག་】ནི་བ་ལང་སྟགས་
གནག་གི་མ་ལ་བཟུས་པའི་གིང་གི་མ་
ལོང་གི་མིང་། 【མ་ཐུག་】ནི་མ་ཐུང་དུ་

བཟུབ་ཆུང་གི་མ་ལོང་། 【མ་ཐིག་】ནི་རྫོང་
གྱི་རྫོང་བཟུས་པའི་ཐིག་ཀྱི་མིང་། ②
འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་ཆ་གས་ཀྱི་མིང་ཞིང་།
རི་མ་ | ཐུག་མ་ | ཐུང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ③ མིད་ཞེང་གཞིས་ཀྱི་མིད་ཀྱི་
མིང་ཞིང་། གིང་ལོབ་མ་རིང་ | དཔེ་
ཆ་མ་རིང་མ་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ④
འདོ་མའམ་ཐོན་མའི་མིང་ཞིང་། ཆུ་
མ་ | ཆུང་མ་ | ཆར་མ་ཆུང་གིས་.....
ཁྱིད་ནས་འོངས་ | མི་མང་དཔུང་.....
བཟླིགས་པའི་མ་ན་དར་དམར་འབྱེར་
ལམན་ཞིག་ཡོད་ལྟ་བུ་། 【མ་ཐུང་】ནི་
མི་དང་ཐུང་དམ་ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུ་།
【མ་འདྲེན་】ནི་བསྟོད་འདྲེན་བྱེད་.....
ལམན་ནམ་གཙོ་འགན་འབྲུར་ལམན་
དང་མ་འབྲིད་ལམན་། ⑤ལས་འགན་
ཐུང་པར་བ་ཡོད་པའི་མི་ཞིང་། ལས་
མ་ | མི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མ་ཆེན་】
ནི་རྫོན་ཆེན་། 【མ་པོ་】ནི་འགོ་བའམ་
གཙོ་པོ་། ⑥ ‘མ་ཁ’འམ་ ‘མ་ག’ ཞེས་
པའི་ཆིག་བཟུས་པ་།

མ་ཁ ‘མ་ག’ལི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་།

མ་ག རིགས་དང་ཐེ་ཆོན་མི་འདྲ་བ་
ལོ་ལོར་བྱེད་པའི་ཁག་གི་མིང་ཞིང་། རས་
མ་ག་མང་པོ་འབྲས་ | ཆི་ཁྱེ་མ་ག་.....

མྱེད་པོ་བཟོས་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན
‘མྱ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རས་མྱ།
ཟས་མྱ། ཆོང་ཁང་ན་རས་མྱ་མང་……
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【མྱ་ཆོག་པ་】ནི་རིགས་
མི་མཁུན་པ་མང་པོ་ལྟེ། ཉ་མྱ་ཆོག་པ་
ལྟ་མྱ་ཆོག་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མྱ་མ ར་ཉིའི་མིང་གི་མིང་།

མྱ་ཏ ‘ན་ར’ ལུ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

མྱ་ར ‘ན་ར’ ལུ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

མྱ་ཡེན བཟོན་པོར་བཟུ་བ་བྱིད་བའི་
མིང་ལྟེ། བཟོན་ལ་མྱ་ཡེན་ལྟས་ལྟ་བུ།

མྱ་ག ① བགས་རིམ་དང་ཆོལ་རིམ་གྱི་
འོག་གི་གཞི་མིང་ལྟེ། ལུལ་མྱུང་དུ་
‘ག་མྱ་ག’ ཟེར། ② ‘མྱ་ག་ཚ’ ལ་
ཆོལ་། ③ ལུལ་མྱུང་དུ་‘ག་ཉེ’ ཟེར་
བ་ལྟར། མ་དང་མྱིང་མོའི་རྒྱུད་
ལས་ལྱུང་བའི་གཉེན་བཤེས་གྱི་མིང་……
ལྟེ། བའི་རྒྱུད་གྱི་གཉེན་བཤེས་ལ་
མྱ་ག་གི་གཉེན་མཆོལ་ས་ཟེར་བ་ལྟ་……
བུ། 【མྱ་ག་དཔོན་】ནི་རང་གི་མའི་ལུ་
པོ་ཡིན་།

མྱ་ག་ཚ ① ལི་གེ་འབྲི་བྱིད་དང་དཔེ་
ཆ་དཔར་བྱིད་གྱི་ཆོན་ཆི་ནག་པོ་
ཆོག་བཟུས་ན་‘མྱ་ག’ ཆོས་འབྲི་ཆོག་……
ལྟེ། མྱ་ག་ཚའི་ལུལ་པ་ལ་མྱ་ག་ལུལ་

ཟེར་བ་དང་། མྱ་ག་ཚ་དང་མྱ་ག་ལ་
མྱ་ག་ལྟས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ② མྱ་ག་གི་ཚ་
པོ་ལྟེ་མྱིང་མོའི་ལུ་ཆ་།

མྱ་ད ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་▽)

སེམས་དང་དཔུང་བོའི་ལུལ་དུ་རྒྱུར་བ་
ལྟེ། མིག་ལ་མཛོན་ལུལ་དུ་མྱ་ད།
གང་མྱ་ད་བདེན་པར་མ་འཛིན་ལྟ་བུ།

【མྱ་ད་བརྟན་】 1. གཞུགས་བརྟན་
གྱི་མིང་ལྟེ། དུངས་གསལ་ཚུལ་རྩ་
བའི་མྱ་ད་བརྟན་གར་ལྟ་བུ། 2. འབྲ་
གཞུགས་གྱི་མིང་ལྟེ། གཙོ་འཛིན་གྱི་
མྱ་ད་བརྟན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【མྱ་ད་ཚུལ་】

1. སེམས་དང་དཔུང་བོར་གར་བའི་
རྣམ་པའི་མིང་ལྟེ། སེམས་གྱི་མྱ་ད་
ཚུལ། ལྟ་དངོས་གཅིག་ཡིན་ནའང་……
མི་སོ་སོའི་མྱ་ད་ཚུལ་མ་དང་བ་ཡིན་……
མྱིད་ལྟ་བུ། 2. མི་ཀུན་གྱིས་མཛོན་……
ལུལ་དུ་མཛོན་བའི་རྣམ་པ་འཕྲ་གནས་
ཚུལ་གྱི་མིང་ལྟེ། རང་ལྱུང་ཁམས་གྱི་
མྱ་ད་ཚུལ། ཉེ་འཛིན་རྩ་འཛིན་ནི་……
རང་ལྱུང་ཁམས་གྱི་མྱ་ད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་
ལྟ་བུ། ② ཡིད་ལ་གར་བའི་རྣམ་པ་
དང་རྒྱུང་ཆོར་སོགས་གྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱུད་
མྱ་ད། མྱ་ད་བ་རྒྱུད། མྱ་ག་མྱ་ད།
དྲགས་མྱ་ད། འཛིགས་མྱ་ད་གར་ལྟ་

བྱུང་། །【ཕྱི་མཁའ་ལྷན་】ནི་འཛིན་པ་དང་
འཛིན་པ་ལྷན་པའི་འཛིན་པ་ལྷན་པའི་

ཕྱི་མཁའ་ལྷན་པའི་ཕྱི་མཁའ་ལྷན་པའི་
ཕྱི་མཁའ་ལྷན་པའི་ཕྱི་མཁའ་ལྷན་པའི་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

ॐ नमः शिवाय

ཡུལ་མ་ བཤམ་འབཤམ་ཞིང་ཁྱི་སྐྱང་"
ད་མེ, ཡུལ་སྐྱང་ཏུ 'བཤམ་ཞིང་'
ཞིང་ཡིད་

ཕྱིན་པ། ① སྐབས་ཆེ་མེད་གི་སྐབས་...
 ཡུན་རིང་ཤོས་དཔར་ཁྲིལ་ཁྲིལ་...
 ཁྲིལ་། ② ‘སྒྲིབ་’ ཞེས་པའི་ཡུན་
 ཡུན་པར་པ་།

ཐུན (ཁྱེད་ལ་བློ་ལ་ལས་ཆོག་དང་ལྷ་པ་
 དང་ལྷ་པ་ཆོག) ❶ ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་
 ལས་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་.....
 ལྷ་པ་ | ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་
 ལྷ་པ་ 【ལྷ་པ་】 ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་
 ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ |
 ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ ❷ ལྷ་པ་
 ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ ལྷ་པ་ལྷ་པ་
 ལྷ་པ་ལྷ་པ་ | ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་ལྷ་པ་.....
 ལྷ་པ་

ཐུབ་ (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཚེག་ད་ལྟ་.....
 བ)། ཐུན་པར་བཅང་བ་མེ་ བྱིང་
 བན་ལས་ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲིལ་དན་ཐམས་.....
 ཅད་ཐུབ་པར་ཐུན་མ་ལུ། 【པུལ་པུལ་】
 བྱི་མ་ཤོངས་པ་མེ་ སྒྲིལ་དན་.....
 པུལ་པུལ་དཔོན་མ་ལུ། 【པུལ་པུལ་】
 བྱི་འདས་པ་མེ་ བྱིང་བན་ལས་ཕྱགས་
 ཀྱི་སྒྲིལ་དན་པུལ་པུལ་ནས་ཀྱི་ཚེགས་.....
 ཡིང་ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲིལ་པུལ་པུལ་མ་ལུ།
 ལུ། 【ཐུལ་པུལ་】 བྱི་སྒྲིལ་ཚེག་མེ་ སྒྲིལ་
 དན་ཐུལ་པུལ་ཤིག་ལུ། ༡༥ ཐུན་པར་ལ་
 ཐུབ་པར་ཐུན་པ་མེ་ དག་ལྟ་ཐུན་
 པུལ་པུལ་ལུ།

‘ସ୍ତ୍ରୀ’ ଓ ‘ପୁରୁଷ’

ཡུལ་ཆགས་ལུ་ཁྱེ་ལ་དང་ལོ་
མའི་མར་ ཅི་ཅིར་གྱི་འབྲས་ལུ་ལས་
ལྷན་པའི་མར་ཅག་ བའིར་ཁ་ཅས་
ཚུ་པའི་རྒྱལ་ཁོག་ལུ་ཁྱེ་ཅིང་།

【ཟུང་པོ།】 1. དངོས་རྒྱལ་གྱི་ནང་ན་
 ཟུང་གི་ཆ་གསལ་མང་པའི་དྲན་ཏི། ཟུང་
 ཟུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. དཔྱད་ཡོད་
 པའི་དྲན་ཏི། ལ་ཟུང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 【ཟུང་པག་ཅན།】 བོ་ཙཱ་པ་དང་
 ཞལ་གྱི་རིགས་མང་པའི་དངོས་རྒྱལ་……
 ཏི། ཟུང་ཟུང་པག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པ་ལ་ 'བརྒྱུགས་' , ལྟུང་ཆོག་ལ
'རྒྱུགས་' འབྱི་

རྒྱུགས་ 'རྒྱུག་' ལ་རྒྱུག་

རྒྱུད་ ●དངོས་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ཁྱོད་
བྱུང་གྱི་འོ་མིང་ལྟེ་ རྒྱུ་རྒྱུད་ | རྒྱུ་རྒྱུད་
རྒྱུད་ལྟེ་ཕུག་པ་ལྟེ་ལྟེ་ རྒྱུ་རྒྱུད་
གཞུང་དུ་ཕོ་བ་དང་ཕོང་ག་, རྒྱུ་ལ་
ལུགས་པ་, ལྟུང་པ་, བསམ་མེད་
ལྟུང་ལ་རྒྱུད་ལྟུང་ཟེར་ རྒྱུ་རྒྱུད་
ཁམས་ཆེན་པོའི་མིང་ལྟེ་ རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་
འཛིན་ཏེན་, ལྟུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟེ་ལྟེ་ རྒྱུ་རྒྱུད་དང་ཆ་
མཚུངས་པའི་དོན་ཏེ་ རྒྱུ་རྒྱུད་ |
ལོན་ཏེན་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་རྒྱུང་བ་ཞེས་པ་ལྟེ་
ལྟེ་ རྒྱུད་ ཀྱི་ལྟུང་ཆོག་

རྒྱུན་ (བྱུང་འབྱེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
བ་དང་ལྟུང་ཆོག་) རྒྱུ་རྒྱུན་ཀྱི་
གྲངས་ཀ་རྒྱུ་ལྟུང་དུ་བཟང་བ་ལྟེ་
ཟངས་ངར་རྒྱུ་རྒྱུན་ལམ་ན་ | དཀར་
ལོལ་དུ་རྒྱུ་རྒྱུན་ཅིག་ལྟེ་ལྟེ་ **【བརྒྱུན་】**
ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ་
བརྒྱུན་བྱུང་གྲངས་ཀ་ | བརྒྱུན་པའི་
ཁ་གྲངས་ཞེས་པ་ལྟེ་ལྟེ་ རྒྱུ་རྒྱུན་
རིགས་གཉིས་ལན་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་ བཞི་
ལ་བཞི་བརྒྱུན་ན་བརྒྱུད་ལོན་ལྟེ་ལྟེ་

【རྒྱུན་ཐབས་】 ནི་ཕྱིས་རིག་གི་གྲངས་.....
ཀ་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་ཐབས་ཀྱི་མིང་

【རྒྱུན་རྒྱུགས་】 ནི་གྲངས་ཀ་དུ་ལ་.....
བསྐྱེད་པ་མཚན་པའི་རྒྱུགས་ ' + '
འདིའི་མིང་

རྒྱུ་ལ་ (བྱུང་འབྱེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
བ) རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུན་པ་ལྟེ་ རྒྱུ་ལ་
ལམ་ན་ཞེས་པ་ལྟེ་ལྟེ་ **【བརྒྱུ་ལ་】** ནི་
མ་འོངས་པ་ལྟེ་ བརྒྱུ་ལ་བྱུང་རྒྱུ་
ཞེས་པ་ལྟེ་ལྟེ་ **【བརྒྱུ་ལས་】** ནི་འདས་
པ་ལྟེ་ བད་ལའི་རྒྱུ་ལ་བརྒྱུ་ལས་ན་
ཞེས་ལྟེ་ལྟེ་ **【རྒྱུ་ལས་】** ནི་ལྟུང་ཆོག་
ལྟེ་ རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ཕུག་པ་
ལྟེ་ལྟེ་ རྒྱུ་ལ་ལ་བརྒྱུང་བའི་ཞེས་
ལྟེ་ རྒྱུ་ལ་ལ་ཆེན་ཆ་བརྒྱུ་ལས་ལྟེ་ལྟེ་

རྒྱུ་ལས་ 'རྒྱུ་ལ་' ལ་རྒྱུ་ལ་

རྒྱུ་རྒྱུན་ (བྱུང་འབྱེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
དང་ལྟུང་ཆོག་) རྒྱུ་རྒྱུན་དུ་དཔྱད་པ་
ལྟེ་ ཐག་པ་རྒྱུ་རྒྱུན་ལམ་ན་ |
རྒྱུ་རྒྱུན་ཅིག་ལྟེ་ལྟེ་ **【བརྒྱུ་རྒྱུན་】**
ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ་
བརྒྱུ་རྒྱུན་ཐག་པ་ | བརྒྱུ་རྒྱུན་པའི་.....
ཐག་པ་ཞེས་པ་ལྟེ་ལྟེ་

རྒྱུ་ལ་ (བྱུང་འབྱེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་.....
བ་དང་ལྟུང་ཆོག་) དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་.....

མཐའ་དང་མེ་སྟགས་པན་ཚུན་ཅིག་།
 བའམ་བཀའ་བ་དང་སྒྲིབ་བ་སྟེ་ ལག་
 རྒྱང་བྱང་ཁར་སྟོལ་བྱིན་འདུག ། ལྷ་
 ཡི་སྒྲུབ་སྟོལ་ཅིག་ལྟ་བུ། **【བསྟོལ་】**
 རི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་བ་སྟེ་
 བསྟོལ་བྱི་སྒྲུབ་ ། རི་སྟེ་མང་པོ་.....
 བསྟོལ་བའི་མཚམས་ ། ལག་རྒྱང་བྱང་
 ཁར་བསྟོལ་ནས་བཟུང་ལྟ་བུ།

སྟོལ་ 'སྟོ' ཡི་སྒྲུབ་ཅིག་།

ལྟ

ལྟའས ལྟ་སྐར་ཉེར་བཟུང་བྱིན་གྱི་
 སྐར་ཆོགས་ཤིག་གི་ཡིང་། **【དོན་**
ལྟའ་ནི འཆོལ་བའམ་ཐོད་ཀྱལ་བའི་
ལྟན ལྟ་སྐར་ཉེར་བཟུང་བྱིན་གྱི་.....
 སྐར་ཆོགས་ཤིག་གི་ཡིང་།

བརྟ

བརྟག ① 'རྟག' གི་མ་འོངས་.....
 བ་ ② (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
 འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ) ཞི་ཐང་དང་.....
 ཡིད་ལ་སེམས་པའི་དོན་ཏེ་ ཡིད་
 ལ་བརྟག་པར་བྱ། བརྟག་མཐུན་ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ། འདས་པ་ལ་ 'བརྟགས་' དང་
 རྒྱལ་ཆོག་ལ་ 'རྟགས་' འབྲི།

བརྟགས ① 'རྟག' གི་འདས་བ་
 ② 'བརྟག' ལ་ཆོས་།

བརྟང 'རྟང' གི་མ་འོངས་བ་།

བརྟངས 'རྟང' གི་འདས་བ་།

བརྟན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
 འོངས་བ་དང་འདས་བ) ཐན་ཏན་.....
 དང་གལ་ཆེན་པོར་བཟུང་བའི་དོན་.....
 ཏེ་ ཆོག་ཏིང་དོན་གྱིས་བརྟན་ །
 ཐན་གྱིས་བརྟན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ད་
 ལྟ་བ་དང་རྒྱལ་ཆོག་ལ་ 'རྟན' འབྲི།

【བརྟན་ཆོག་】 རི་བོད་ཡིག་གི་ཆོག་.....
 ལྟ་ 'རི' ལྟ་དེས་བཟུང་ལ་འདུག་.....
 པའི་སྐལ་སྟེ་བརྟན་ཆོག་ཟེར་ དཔེར་
 བ་ མེ་མདའ་ནི་ཁྱར་ ། མདའ་ནི་
 ཡིད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

བརྟབ 'བ' གི་མ་འོངས་བ་།

བརྟབས 'བ' གི་འདས་བ་།

བརྟ 'རྟ' ཡི་མ་འོངས་མ་།

བརྟར 'རྟ' ཡི་འདས་བ་།

བརྟོག 'རྟོག' གི་མ་འོངས་བ་།

བརྟོགས 'རྟོག' གི་འདས་བ་།

བཟུ

བཟུད 'ཟུད' གི་འདས་བ་།

བཟུན 'ཟུན' གི་མ་འོངས་བ་དང་.....

འདས་པ་ ། བསྐྱེད་ཆོག་ ། རི་ལས་ཆོག་
དང་ཆུན་ཆོག་གི་འགོར་ཆུང་ན་ཆེད་་་་
དང་ཁོངས་དང་རྒྱུ་ཆེད་ རིངས་
གངས་ དགག་ཆུ་ལོགས་ཆུན་པའི་
ཆོག་ལྟ་ཅིག་ལྟེ་ 'མིན་ཏུ' 'རབ་
ཏུ' 'ནམ་པར' ལོགས་ནི་བསྐྱེད་ཆོག་
ཡིན་

བསྐྱེད་ 'ཆུ་' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'ཆུ་' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུར' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུན' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུབ' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'ཆུབ' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུར' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་་་་
འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆེམ' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'ཆེམ' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུ' ཡི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུག' གྱི་མ་འོངས་པ་

བསྐྱེད་ས 'ཆུག' གྱི་འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུལ' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་

བསྐྱེད་ 'ཆུ' ཡི་འདས་པ་

ཡ

ཡ གྱི་མ་འོངས་པ་ལྟར་ཆུར་ན་མ་
ཆུའི་རིམ་པ་ཆུན་པ་ལྟེ་ གཞིས་པ་ |
གཞུམ་པ་ | བཞི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཡ གྱི་མ་འོངས་པ་ལྟར་ཆུར་ན་དེ་
ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་ལྟེ་ ལས་ཆུང་
པ་ | སྒྲིལ་གར་པ་ | ཆུན་རག་པ་ |
ཁ་ལོ་པ་ | ཆུ་ཆིང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

(འདི་ལ་བར་ཆུང་དུ་བདག་སྒྲིལ་ཟེར་)

ཡ གྱི་མ་འོངས་པ་ལྟར་ཆུར་ན་དེ་

རིག་པ་ | སྒྲིལ་པ་ | ཞེས་པ་ |

བདེན་པ་ | ཆུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ༡

ཆེས་འབྲེལ་ག་ད་ན་བ་ལ་ས་ཅན་གྱི་་་་

ལས་ཆོག་འདས་པ་དང་ད་ཆུ་བའི་་་་་་

ལས་ཆོག་ཆུར་ན་ལས་ཆོག་དེ་ཆིང་ཆོག་གི་

རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་པ་ (ཀ)

ལས་ཆོག་འདས་པའི་ལས་ཆོག་ཆུར་པ་

བཀག་པའི་ཆུ་ | བཀག་བཅད་པའི་

དོན་ | ཆུས་པའི་ཆུ་ལ་ | བཅད་

པའི་ལོ་རྒྱུ་ | བཅད་པའི་དོན་ |

བཅད་པའི་དག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ (ཁ)

ལས་ཆོག་ད་ཆུ་བའི་ལས་ཆོག་ཆུར་པ་

དགག་པ་ | ཆོམ་པ་ | ཆོད་པ་ |

ཆུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ། ཡ་ཞེ་ རི་བོད་

ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་པ་པ་པ་མ་།
 བཞིའི་བཟུམ་མིང་།
 པ་ལྷུག་ 'མཛུག' དང་དྲན་འདྲ་
 'པ་ལྷུག' གྲང་འདྲི།
 པ་ཚྲག་ 'མཛུག' དང་དྲན་འདྲ་
 'པ་ལྷུག' གྲང་འདྲི།
 པ་རྟ་ལ་ ལྷ་ལྷུ་མ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་ སྔ་
 མ་ཐང་གིང་གི་ལོ་མ་དང་འདྲ་ལ་ མེ་
 རྟག་མེར་པོ་བཞད་ ཚ་བ་ཕྱི་ཤུན་ལྷུག་
 ལྷ་དང་ནང་ལྷིང་དགར་པོ་བ་ཚྲག་།
 པ་ཏྲ་ ① འབྲིལ་བའི་དབྱིབས་ཚན་གྱི་
 རི་མོ་ཞིག་ལྟེ་ གཙུ་པོ་ལྷུ་རྩ་ལྷ་ལ་
 སྐགས་ལ་འདྲི། ② མཚུག་མ་པ་ཏྲ་འི་རི་
 མོ་ལྷར་འབྲིལ་བའི་ཉའི་རིགས་ཤིག་གི་
 མིང་། ③ སྔར་བ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་ 'པ་
 རམ་' དང་ 'པ་ཏྲ' ཡང་ཟེར།
 པ་ལྷུག་ 'མཛུག' དང་དྲན་འདྲ་།
 པ་ཚྲག་ དབྱུག་གཙང་གི་ས་ཆ་ཞིག་
 གི་མིང་དང་པོད་ཀྱི་རྩལ་མིང་ཞིག་།
 པ་ཡག་པ་ ལྷ་ལྷུ་མ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
 འབྲས་བུ་ལྷན་བྱེད་ཚྲག་།
 པ་རམ་ 'པ་ཏྲ' ལ་ལྷུ་ས།
 པ་ཏྲ་ 'པ་ཏྲ' ལ་ལྷུ་ས།
 པ་སངས་ ① སྐར་ཕྱི་ལྷ་གྲུ་འོ་
 བརྟན་གྱི་ནང་གི་རྩག་པ་དང་གཟུང་།

འཁོར་བཙུ་ལྷ་གྱི་ནང་གི་ལྷ་པ་ཡིན།
 ② ཉི་མའི་ལྷ་དྲ་རིམ་ནང་གི་ལྷ་སྐར་།
 དབྱའི་གཉིས་པའི་མིང་།
 པག་ ① འབྲུ་རིགས་བཅགས་པའི་ལྷ་
 ལྟེ་ པག་ལྷེ་ | པག་མེབ་ | པག་
 ལྷག་ | པག་ལྷ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ། ② འབྲུ་
 རིགས་བརྩམ་ནས་བཅགས་པའི་ལྷ་ལྟེ་
 ཚམ་པའི་མིང་། 【པག་སྔར】ནི་ཚམ་
 པ་འཛིག་ལྷ་དྲ་གྱི་སྔར་པའི་མིང་།
 པགས་པ་ ① སྔག་ཆགས་གྱི་པགས་
 པ་ལྟེ་ ལྷག་གི་པགས་པ་ | ལྷག་གི་
 པགས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ། ② སྔག་ཆགས་
 གྱི་ལྷས་གྱི་ལྷ་རྩལ་གྱི་རིམ་པའི་མིང་ལྟེ་
 པགས་ནད་ | པར་འབྲུ་མ་ཞེས་པ་ལྷ་
 བུ། ③ ཚྲག་བཟུམ་ན་ 'པགས་' ཞེས་
 འབྲི་ཚྲག་ལྟེ་ པགས་ལྷ་ | པགས་ལྷན་
 ཞེས་པ་ལྷ་བུ། 【པགས་ལྷུ་】 1. པ་
 སྔར་གི་མིང་གཞན་ 2. བགས་གཞེས་
 ལྷ་མོད་པའི་ལྷ་པའི་རིགས་འབྲུར་ལྷ་པ་
 པ་ཞིག་ལྟེ་ ལྷ་ལ་སྐར་ཏྲ་ 'བྱ་མ་ལྷུ་'
 ཡང་ཟེར། དེའི་ལྷན་ནི་ད་ལྷ་ལྷག་བྱན་
 གྱི་ཚབ་བྱས་ནས་ལྷན་བྱེད།
 པང་ ① མིའི་ལྷས་གྱི་ལྷེ་བའི་མན་དང་
 ལྷས་མའི་ཚྲགས་ཡན་གྱི་མིང་ལྟེ་ ས་
 ཡི་པང་གི་ལྷ་ལྷག་ཅས་པ་ལྷ་བུ། 【པང་

ཁེབས། རི་ལ་བའི་སྒྲོན་གྱི་མཆོན་ལྟོ་
སྒྲོན་ལྟོ་ཁེབས་ལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།

‘བར་གདན་’ ཡང་ཟེར། 【བར་

ཁེབས། རི་གིང་ལེབ་དང་ལྷགས་སྒྲོན་
དངོས་རྒྱུ་ལེབ་མའི་སྒྲོན་མིང་། ②སྒྲོ་

བའམ་མངལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ལ་གཅིག་
གི་བར་ནས་ལུ་གསུམ་སྒྲོན་ལྟ་བུ།

བར་བ ལག་པ་བྱུང་བྱུང་པོར་འབྱུང་
བའི་བར་སྒྲོང་གི་ཆད་གྱི་མིང་ལྟེ། ལྷན་
གིང་བར་བ་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བར་ཁ ① ལུག་པོ་ནག་པོའི་མིང་...
གཞན། ②ལོག་གར་གྱི་མིང་གཞན།

བར་པ སྒྲོན་ལུ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་
ནང་དུ་གནས་གིང་མི་སྒྲགས་གྱི་ཁྲག་...
འཕྲིབ་བྱུང་། རྒྱ་བཙོན་ཅན་སྒྲོན་ལུ་
དེ་ལ་ཁྲག་འཕྲིབ་དུ་བརྟག་ནས་ནད་...
གསོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན།

བར་མ ①ལོ་མང་སྒྲོ་བའི་རྩ་རྩམ་གྱི་
རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་མཆོད་གཏིང་མི་
རིང་བའི་ནང་དུ་སྒྲོ། ལོ་མ་ཆེ་ཞིང་
རྩམ་ལ། མེ་རྩྭ་དམར་སྒྲོ་དང་དཀར་
པོ་རིགས་གཉིས་ཡིན། འབྲས་ལུ་དང་
ཆ་བ་བཟར་རུང་ཞིང་། ཆ་བ་ནི་ལྷན་
རྩམ་གསོ་བའི་སྒྲོན་ཞིག་ཡིན།
ཡིངས་གྲགས་ལ་ ‘རྩ་བད་མ’ ཟེར།

སྒྲོན་དག་དང་མདོན་བརྗོད་སྒྲོན་སྒྲོ་
རྩམ་སྒྲོ་མིང་གི་རྩམ་གྲངས་མང་།

②གིང་སྒྲོན་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་མེ་རྩྭ་
དཀར་དམར་ཅི་རིགས་བཞད་པ་རྒྱ་...
སྒྲོ་དུ་ ‘རྩ་རྩྭ་’ ཟེར་བ་དེ་ལ་ཡང་

པད་མ་ཟེར་ཞིང་ཡིངས་གྲགས་ལ་...
‘གིང་པད་མ’ ཟེར། ③ལོ་མང་སྒྲོ་

བའི་རྩ་རྩམ་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་མེ་རྩྭ་
དཀར་དམར་ཅི་རིགས་བཞད་པ་རི་སྒྲོ་

དང་རྩམ་རར་བཅད་བའང་ཡོད་པ་དེ་
ལའང་པད་མ་ཟེར་ཞིང་ཡིངས་གྲགས་

ལ་ ‘རྩ་པད་མ’ ཟེར། 【པད་མ་རྩ་ག】
ནི་མདོན་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རིན་པོ་...
ཆའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་སྒྲོ་

དུ་ ‘པ་ཏྲི་’ ཟེར་བའི་རིགས་དམར་...
པོའི་མིང་།

བརྩ་ན རྒྱ་ཆད་རིག་གནས་ཆེ་...
བ་ལྷ་དང་རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྷའི་...
སྒྲོ་བ་སྒྲོང་མཐར་སྒྲོན་པའི་མིང་བཅུ་...
ཤིག་།

བརྩ་ཏ ①ཡི་གེ་དང་རི་མོ་སྒྲོན་དཔར་
བྱེད་གྱི་གིང་ལེབ་སྒྲོན་གྱི་མིང་ལྟེ།
དཔེ་ཆའི་པར་ | ལྷགས་པར་ | གིང་
པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【པར་ཁང་】ནི་

དཔེ་ཆ་སྒྲོན་པར་དུ་སྒྲོན་པའི་བརྗོད་...
པོའི་མིང་།

བརྩ་ཏ ①ཡི་གེ་དང་རི་མོ་སྒྲོན་དཔར་
བྱེད་གྱི་གིང་ལེབ་སྒྲོན་གྱི་མིང་ལྟེ།
དཔེ་ཆའི་པར་ | ལྷགས་པར་ | གིང་
པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【པར་ཁང་】ནི་

དཔེ་ཆ་སྒྲོན་པར་དུ་སྒྲོན་པའི་བརྗོད་...
པོའི་མིང་།

བརྩ་ཏ ①ཡི་གེ་དང་རི་མོ་སྒྲོན་དཔར་
བྱེད་གྱི་གིང་ལེབ་སྒྲོན་གྱི་མིང་ལྟེ།
དཔེ་ཆའི་པར་ | ལྷགས་པར་ | གིང་
པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【པར་ཁང་】ནི་

དཔེ་ཆ་སྒྲོན་པར་དུ་སྒྲོན་པའི་བརྗོད་...
པོའི་མིང་།

ལུ་མིང་། 【པར་མ】ནི་‘དཔར་མ’
དང་དོན་གཅིག་། ❶གནོན་པ་དང་
རྒྱག་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔར་མ་
རིས་དབྱིབས་ལྡོམ་ཆགས་པ་བརྩེ་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད་ཅུང་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཀྱིག་
ཆའི་པར། རྒྱག་པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
❷དེང་རབས་ཀྱི་འདྲ་པར་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
པར་བརྒྱུ་། པར་ལྷངས། ། འདྲ་
པར་བརྒྱུ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸མིང་
མཐའ་ཅན་ལྟེ། རྒྱད་པར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

པར་པ་ཏ ད་ལྟ་རིས་འཛིན་པ་ནི་ལོ་
མང་སྟེ་པའི་རྩ་རྩམ་ལོ་མ་སྒྲིལ་བུ་ཐང་
ལ་ཉལ་ཞིང་། མི་རྟོག་དཀར་ལོ་རྒྱུང་
ཏུ། གང་ལུ་ལྟ་རིང་ནང་དུ་ལ་ཐོན་
ནག་ལོ་སྟེ་ཆའི་འབྲུ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན། རྩ་ཡོངས་རྩོགས་སྟོན་བྱེད་
ཆོག་།

པར་བྱ ❶ བ་མ་རྟོག་རྒྱུང་དུ་འཕྲོ་
སྟོང་པ་རྒྱུང་དུ་འཕྲོ་མིང་། ❷བཤམ་རིས་
ཀྱི་མར་སྟེར་འབྲེད་ལ་བརྒྱལ་པའི་དུ་
ལུ་ལྟེ་གཉིས་ལ་བསྟོན་ཡོད་པའི་.....
མཛེས་རྒྱན་ཀྱི་མིང་།

པར་མིག གནའ་དུས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་.....
ལྷོ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་

མི་རིགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ད་ལྟའི་ལོ་
རན་ཡིན་པར་བཤད་།

པས ❶ རིས་འཇུག་ག་ད་ན་པ་མ་.....
ལ་ཅན་ཀྱི་རྒྱན་ཆོག་དང་ལས་ཆོག་.....
འདས་པའི་མཐའ་རྒྱུར་ན་ཆོག་ལྟ་བུ་.....
གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲུལ་དང་རྒྱ་མཚན་དང་
རྒྱ་མཚན་ཅན་། རིགས་པས་རྒྱལ་བྱེད་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་སྟོན་དེ། ལྟོ་བ་ལུ་
འཇུགས་རྒྱུར་ཐམས་ཅད་འབྲེད་པས་།
རྒྱུར་དུ་ལྟོ་བ་ལུ་འབྲིང་རིམ་ཞིག་འཇུག་
རྒྱ་ཐག་བཅད། ། རྒྱ་འདི་ཏ་ཅང་ཤག་
པས་། རྒྱ་པར་རྒྱལ། ། རྒྱ་འདི་ཏ་ཅང་
འབྲུགས་པས་། འབྲུངས་ན་རྒྱ་པར་
གནོད་ལྟ་བུ། ❷མིང་མཐའ་‘པ’
དང་བདག་རྒྱ་‘པ’ ཡིག་གི་བྱེད་རྒྱ་
‘ཡིས་’བརྒྱལ་པ་ལྟེ། འབྲོག་པས་
རྒྱགས་འཆོ——འབྲོག་པ་ཡིས་རྒྱགས་.....
འཆོ། བརྒྱ་པས་ཆི་སྟེ་བརྒྱས། ། ཞིང་
པས་ལོ་རྟོག་འདེབས་ལྟ་བུ།

པི་པི ལུ་རྒྱ་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་བྱེད་.....
ཅིག་ལྟེ། ‘ལུགས་ལུ’ ཡང་ཟེར་།

པི་པི་ལིང རྒྱ་རྒྱན་ཞིག་གི་མིང་.....
ལྟེ། རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘པིས་པ’ ཟེར་།

པི་ལང ❶རྒྱུད་ཅན་ཀྱི་རྩ་ལ་མའི་.....
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་སྐད་ཏུ་

‘ཕིས་པ་’ ཟེར་། ཕུལ་སྐད་ཏུ་

‘ཏུར་’ ཟེར་གྱིང་། ཕུ་སྐད་ཏུ་ ‘ལེར་’
ཏུ་ ཟེར་བའི་རྩལ་མི་རྒྱུད་ཅན་ལའང་
ཕི་མང་ཟེར་བ་ཡོད་།

ཕིར་ ཕུས་བཟོས་པའི་རྒྱ་ཁྲུའི་མིང་། མེ་
མེ་ ‘ཕུ་རྒྱུག་’ གྲུང་ཟེར་།

ཕུ མིང་མཐར་འཁུག་པ་ནི་། སྤྱིད་
ཕུ། རང་གཅིག་ཕུ་ཞེས་པ་མ་ཟུ་ལུ་།

ཕུ་ཏི་ ‘ཕུ་ཏི་’ མི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཕུ་ཅེ་ འཕུ་རིགས་ཀྱི་ཕུན་པའི་མིང་།
‘ཕུ་ཅེ་’ ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཕུ་ཕུ ཁང་པའི་ཕུ་ཁྲུའི་མིང་མེ་། ཕུ་
སྐད་ཏུ་ ‘ལན་གན་’ ཟེར་།

ཕུ་ཕུད་ ཕྱི་ཕུ་ཁ་པོ་མཁོ་ན་ཟེ་བ་ཡོད་་་་
པ་ཞིག་གི་མིང་མེ་། ཕུལ་སྐད་ཏུ་ ‘ཕུ་
ཕུད་’ ཞེས་པའི་ ཡང་ཟེར་།

ཕུ་ཤེལ་ཅེ་ མཐོན་ཞིག་གི་མིང་མེ་། ཕུ་
སྐད་ཏུ་ ‘ཤེ་གན་’ ཟེར་བ་ལ་རྩལ་། འཛིན་།

ཕུག་ཏུ་ མཐོན་མོགས་ཀྱི་ནང་གི་བར་་་་
ཆོད་ཀྱི་མིང་།

ཕུར་ མི་རྩི་མིང་། 【ཕུར་རྒྱལ་】ནི་མི་
རྩི་འཛིག་ཀྱི་དྲུག་ཀྱི་མིང་།

ཕུར་རྒྱལ་ བོད་རིགས་ས་ཆའམ་བོད་
རིགས་ལ་གནས་ཏུས་ཕུ་ཕུར་རྒྱལ་། འཛིན་།

ཟེར་།

ཕུས་མེ་ མིའི་སྐར་བའི་རྩི་རར་དང་་་་
བཟོ་ཏུས་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་མཚམས་་་་
ཀྱི་མིང་། དེ་ལ་ ‘ཕུས་ཆོགས་’ གྲུང་
ཟེར་། 【ཕུས་མེའི་རྒྱ་རང་】ནི་ཕུས་མེའི་
མགོའི་ཏུས་པ་གོར་མེའི་མིང་།

ཕེར་ རྒྱག་མ་དང་རྒྱག་མས་བསྐྱས་་་་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་མིང་མེ་། ཕུལ་སྐད་ཏུ་ ‘ཁོ་
ལ་’ ཟེར་།

ཕེ་ལེན་ ག་མྱིག་གི་ཕུ་བའམ་ལས་རྒྱན་
ཕུས་ནས་ཕུབ་ཟིན་པའི་ཟས་གོས་སྟེ་
ཀྱི་མིང་མེ་། ཟས་ཕེ་ལེན་། མཚན་
ཆ་ཕེ་ལེན་ཕུས་ཡོད་མ་ཟུ་ལུ་།

ཕོ་ ①བདག་རྒྱ་མེ་། རྒྱག་ཕོ་། མེད་
ཕོ་། བདག་ཕོ་ཞེས་པ་མ་ཟུ་ལུ་། ②རྒྱགས་
མཐའ་འམ་མིང་མཐའ་མེ་། ཆེན་
ཕོ་། རྒྱག་ཕོ་། གཞུམ་ཕོ་། ཡག་ཕོ་ཞེས་
པ་མ་ཟུ་ལུ་། ③མེས་པོའི་འཛད་མིང་མེ་།
ཕོ་ཕོ་། ཡ་ཕོ་(ཕུལ་སྐད་)ཞེས་པ་མ་ཟུ་
ལུ་། ④བོད་ཀྱི་ཏུས་ཀྱི་གི་།

ཕོ་ཏུ་ལ་ ①རྒྱ་ས་ཤིང་ཁྱིའི་ཀན་ལ་
བའི་ཕོ་ཕུང་ཞིག་དང་དེ་ཆགས་སའི་་་་
རི་བོའི་མིང་། ②དག་རྒྱན་ལ་གྲགས་
པའི་རྒྱ་རྒྱགས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་གནས་
འགངས་ཆེན་ཞིག་།

པ་ཉི དཔེ་ཆའི་ཐོག་མེད་པ་ལྟར་
ཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཏུ་མ་པའི་མིང་ཞེ་
མྱེད་པ་ཏུ་དཔེ་ཉི་གཅིག་ནི་ད་ལྟའི་
དཔེ་ཆ་དེའི་གཅིག་དང་མཚན་པ་
བསྐྱེད་ན་ 'པོད་' ཅེས་འབྲི་ཞེ་ 'པོད་'
དང་པོ་ | 'པོད་'གཅིག་པ་ཞེས་པ་ལྟར་
ལུ་

པ་ཐ ས་རྒྱལ་གྱི་མིང་ཞེ་ ཞིང་ནང་གི་
པོ་ཐོ་བཟུང་ལྟ་ལུ་

པ་ཐན་འཆའ ལྷ་སྐད་ཏུ་ 'ཐུ་མུ་'
ཟེར་བའི་གིང་དམར་པོ་ཞིག་དང་དེའི་
འབྲས་ལུ་མིང་

པ་ག སྤོ་མ་གྱི་བར་རྒྱུ་ཞེ་ སྤོ་མ་ཐོར་
ལ་ཐོག་ཐོར་ཟེར་བ་ལྟ་ལུ་

པ་ད 'པ་ཉི' ལུ་མིང་བསྐྱེད་པ་

པ

པ ① དཔྱིལ་པ་དང་ནལ་པའི་མིང་ཞེ་
ཁང་པ་པ་ལེགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་

② མྱོང་པ་དང་བྱེད་པ་ལྟར་ལྷིས་མེ་ལོང་
དང་མྱོན་མེའི་ལོད་ལ་བསྐྱེད་ནས་མོ་
འདྲེལ་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་གི་མིང་

པ་ཆལ (ལྷན་ཆོག) ① ཟིང་ཟིང་
ལིང་ལིང་ལུ་པ་ཞེ་ ལྷིས་པ་ཆོས་
འཁོན་འཛིང་ལུ་ཉེ་མི་ཐམས་ཅད་པ་

ཆལ་ལེ་བཟང་ལྟ་ལུ་ ② ལྷིས་པ་ཆོད་
པ་ཞེ་ ལྷིས་པ་པ་ཆལ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་
ལུ་སྐད་ལ་ལར་ 'པ་ཆལ་' ཟེར་བ་
དང་དོན་གཅིག་

པ་ཆི པ་ཆིའི་ཆོད་པའི་འབྲས་ལུ་
ལས་ལྷུང་བའི་ལྷུ་གཅི་ལུ་ནས་
བསྐྱེད་པའི་ལྷུ་ཁྲས་ཤིག་གི་མིང་ཞེ་
ལྷ་སྐད་ཏུ་ 'ལྷུང་ལིག་' ཟེར་ **【པ་ཆི་**
པོག་] རྒྱ་སྤོ་དཀར་གྱི་མིང་གཞན་

པ་ཆིལ སྤོ་མ་ཆགས་དང་ཆི་མིང་
གཉེར་ཁྲས་སོགས་ལས་ལྷུང་བའི་ལྷུ་
ལྷིས་པའི་འབྲས་ལག་ཅན་ ལྷ་སྐད་ཏུ་
ཆ་ཏུ་མི་འཆུ་བའི་ཁྲས་ཤིག་གི་མིང་
ཞེ་ ལྷ་སྐད་ཏུ་ 'ལ' ཟེར་ དཔེར་ན་
ལྷུང་ཆི་ལས་ལྷུང་བའི་པ་ཆོལ་ཞེས་པ་
ལྟ་ལུ་

པ་ག་ལྷིག མན་ལུ་བར་རྒྱུ་

པྱི་ཡང་ལུ གཞུང་ཏུ་སྐྱེས་པོ་དང་
པོར་སྐྱེས་ སོ་མ་ལུ་པོར་པོ་མ་
འདྲ་ མེ་རྒྱལ་སྐྱོན་པོ་ཅང་དཔྱིལ་
ཅན་ དུ་ཞིས་སྤོ་བའི་ལྷ་སྐད་ཞིག་

པྱིག་ལྷུམ མེ་ཆོས་ལྱི་བར་རྒྱུ་

པྱི མིང་གི་ཀ་བ་དང་གཞུང་མའི་བར་
ལྱི་མིང་ལུ་བཞི་མའམ་ཀ་བའི་མགོ་ལུ་
བཞི་མའི་མིང་ འདྲི་ལ་ 'པྱི་ལུལ་' ཡང་

ཟེར་།

།གཞན་།

ཕྱིང་རི་ 'ཕྱང་རི་' མི་འབྲི་ཚུལ་.....

ཕྱིང་ཕྱིང་ 'ཕྱང་རི་' ཉང་དོན་འབྲེ།

ཕྱིག་ མེ་མོའི་བར་མིང་མེ་ལྷེ་, ཕྱི་མོའི་མོ་

ཟེ་བ་ལ་ཟེ་ཕྱིག་ཟེར་། 【ཕྱིག་ཟེ】ནི་

ཁྱིམ་ཕྱི་ཟེ་བའི་མིང་མེ་, 'ཟེ་ཕྱིག་'

ཕྱང་ཟེར་། །མིང་།

ཕྱིག་ཁྱུ་ མགོ་རྒྱན་རིགས་ཤིག་གི་.....

དཔ

དཔག་ (ཕྱིང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....

འོངས་པ) ❶ ཤེས་ཡོད་པའི་རྟགས་

དང་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་མ་ཤེས་

པའི་དོན་ཤེས་པ་དང་གཞལ་བ་མེ་།

རྒྱ་མཚན་ཆེན་པོའི་གཏིང་ཡང་དཔག་.....

ཐུབ་། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་དོན་

ཡང་དཔག་ཐུབ་ལྟ་བུ་། 【དཔག་】ནི་

ད་ལྟ་བུ་མེ་། རྒྱ་མཚན་གཏིང་ཆེན་

དཔོག་ཕྱིད་ཀྱི་དབྱུང་ཆས་། གཞུང་

དོན་དཔོག་ཕྱིད་ཀྱི་རིག་པ་། དཔོག་

མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【དཔགས་】ནི་

འདས་པ་མེ་། རྒྱན་གཞུང་གི་གཏིང་

དང་གས་ན་ནད་རིས་འདྲིན་ལ་ཐོགས་

པ་མེད་ལྟ་བུ་། 【དཔོགས་】ནི་སྤུལ་

ཆོག་མེ་། གཞུང་དོན་དཔོགས་ཤིག་ལྟ་

བུ་ ❷ དབྱུང་པ་བཅང་བའི་དོན་ཉེ་།

ནད་རྟགས་ལ་དཔག་དགོས་། བཤད་

ཚུལ་ལྟོད་ཚུལ་ལ་དཔགས་ན་མིའི་.....

བཟང་རན་ཤེས་ལྟ་བུ་། 【དཔག་མེད་】

ནི་ཆད་ཤེས་མི་སྤྱབ་པའམ་ཆད་མང་

བའི་དོན་ཉེ་། ཉི་མ་ལས་འོད་ཟེར་

དཔག་མེད་འབྲིས་ལྟ་བུ་། 【དཔག་

ཆད་】ནི་གནའ་དུས་རྒྱང་རིང་ཐུང་.....

བཅོ་བའི་ཆད་ཅིག་གི་མིང་མེ་། རྒྱ་བཞི་

ནི་གཞུ་འདྲེལ་གང་, གཞུ་འདྲེལ་ལྟ་

བརྒྱལ་རྒྱང་གྲགས་དང་, རྒྱང་གྲགས་

བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་ཟེར་། 【དཔག་

ཆེན་】ནི་མི་ཚལ་ཆེན་ཉེ་། དཔག་ཆེན་

ཁྱིམ་མདའ་འཕངས་ལྟ་བུ་། 【དཔག་

བསམ་ཤིང་】 1. ལྷ་རྒྱུང་ལས་བཤད་

པའི་ཟས་ཤོས་འོངས་ལྟོད་འབབ་རྒྱས་

པའི་བཟའ་ཤིང་གི་རྒྱང་བ་ཞིག་གི་.....

མིང་། 2. ཤིང་རྟག་གི་རྒྱང་པོའི་

མདོན་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་།

དཔགས་ 'དཔག་' ལ་ལྟེས་།

དཔང་ ❶ བྱ་དངོས་ལ་དོགས་པ་.....

གཙོད་ཕྱིད་ཀྱི་རྟགས་དང་རྟེན་གཞི་

ལྟོད་པར་བའི་མིང་མེ་། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་

བདེན་དཔང་བྱས་། མི་དཔང་། དངོས་

དཔང་། ལུང་དཔང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

【དབང་པོ】ནི་བདེན་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་མི་ལྟེ་ ཚལ་སྤྱང་འགྲན་པའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབང་ཡིག】ནི་བདེན་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལམ་པའི་ཆེད་སྒྲིག་གི་མིང་། ༡༥ བྱང་སྤྱང་གཏུག་སྐུ་ལ་མཚན་པོར་བའི་རྟེན་གཞིའི་མིང་ལྟེ་ མཚན་རབས་རྣམས་དབང་དུ་བཞག་། རང་སྤྱང་དབང་དུ་བཞག་། མར་ལེའི་རིང་ལུགས་དབང་དུ་བཞག་ནས་རྟེན་པ་བྱས་ལྟ་བུ།

དབངས་ དཔོན་པོའི་རྒྱུ་པ་ནས་ཆེ་མའི་རང་རལ་ཞབས་ནས་ཁའི་བར་གྱི་ཚད་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ རི་བོ་ལྷར་དབངས་ལོ། ། རྩ་མ་འདི་དབངས་དཔལ་ཞིང་ཁ་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབངས་བཞེད་】ནི་བཞེད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆོག་སྒྲིག་གི་མིང་ལྟེ་ མི་དཔལ་སྤྱི་དབང་པོ་ལ་དབངས་བཞེད་བྱས་ལྟ་བུ།

དབང་ ༡ འཇིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ དབང་ཁོག་དུ་ཡོད་ན་ མཚན་ཐང་ན་ཡོད་། དབང་རང་རང་ཁོག་ལ་མི་ཤོང་ མཚན་རྣམས་པོ་བྱས་ནས་མི་འདུག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

༢ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥) སྟོབས་པ་

ལྟན་པའི་དོན་ཏེ་ དོན་ཆེན་སྤྱབ་ལ་དབང་བ་། སེམས་དབང་བ་། སེམས་མ་དབང་ན་ལུས་མི་དབང་། ལུ་རྟོན་གཡུལ་ལ་དབང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༣ དག་འཐབ་བྱེད་པའི་ཚལ་བྱེད་པར་ལྟ་བུ་འཐགས་པའི་མིང་ལྟེ་ མི་དབང་ཚལ་ཅན་། དབང་ཚལ་རྩོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབང་པོ】 1. མི་སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་ཏེ་ མི་དབང་པོ་། དབང་མོ་། ལུ་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. མི་དཔལ་སྤྱི་དོན་དུ་བྱས་ཞེས་བཞག་པའི་མི་ལྟེ་ མི་དཔལ་སྤྱི་དབང་པོ་། འཐབ་འཛིང་གི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3. མཚན་དབང་པོ་ལྟེ་ ཆ་བའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱན་ཞིག་གི་མིང་། དེ་ལ་མདོག་གི་སྟོན་ནས་དབང་པོ་དགར་པོ་དང་ དབང་པོ་སེར་པོ་ དབང་རྟོན་བཅས་ཡོད། 【དབང་དམ་】ནི་གྱི་རིང་གི་མིང་ལྟེ་ ‘དབང་གདམ’ ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། 【དབང་དར་】ནི་བྱས་ཞེས་བཞག་པའི་དགའ་ཉགས་ལྟ་བྱིན་པའི་དཔོན་རྩེས་ཀྱི་མིང་། 【དབང་ལུང་】ནི་གྱི་རིང་གི་ལུང་པའི་ལུང་བྱའི་མིང་།

དབང་བཤོང་ ‘ཐ་བཤོང་’ གི་འབྲི་

ཚུལ་གཞན་.

དབར (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚེ། ༧)

① རྗེས་སམ་ཤུལ་བཞོད་པའི་དོན་ཏེ་
ཀང་རྗེས་སམ་ལ་དབར | འདམ་ལ་
ལག་རྗེས་དབར་ལྟ་བུ། ② བར་དུ་
བསྐྱུན་པ་ལྟེ་ དཔེ་ཆ་དབར | ཡི་གེ་
དབར | རི་མོ་དབར་ལྟ་བུ། 【དབར་
མ】 རྗེ་བར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དངོས་རྒྱུ་
ཀྱི་མིང་ལྟེ་ དཔེ་ཆ་དབར་མ་དང་གྲིས་
མ | ཡི་གེ་དབར་མ་དང་གྲིས་མ |
རི་མོ་དབར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབལ རང་གི་རིགས་རྣམས་ལས་.....
ཐུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་.....
རྣམ་བཟང་ཆའི་མིང་ལྟེ་ རིག་པའི་
དབལ | ལང་ཆའི་དབལ | དབྱིད་
ཀྱི་དབལ་ཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབལ་
འབྱུར】 1. རྒྱལ་ཁབ་པམ་མི་རེ་རེ་
རྒྱ་ནོར་གྱི་མིང་ལྟེ་ དབལ་འབྱུར་
ལོངས་སྤྱོད་འཛིན་ལྟ་བུ། 2. རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་གི་རྒྱལ་འབངས་དབལ་.....
འབྱུར་གྱི་མིང་དམ་བཅོམས་དང་ཞིང་
ལས་ ཆོང་ལས་ རྗོར་གྱིད་ དེལ་
ལོར་སོགས་རྒྱལ་འབངས་དབལ་.....
འབྱུར་གྱི་ཁག་ཅིག་གི་མིང་ 3. མང་
གཞིའི་དབལ་འབྱུར་ཏེ་ ལོ་རྒྱལ་གྱི་

རྒྱལ་ཁབས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་སྤྱི་ཚགས་
ཀྱི་ཚན་སྡེད་འབྲེལ་བའི་མིང་ཡིན་
དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་དང་བསམ་སྒྲུའི་རྣམ་
པ་སོགས་སྡེད་གི་བཞོད་པའི་མང་གཞི་
ཡིན་པས་ན་མང་གཞིའི་དབལ་འབྱུར་
ཟེར། 【དབལ་མོ】 རྗེ་སྤྱོད་པ་བཟང་
ཞིང་ལང་ཆ་དར་བབས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་.....
མིང་ 【དབལ་ཡོན】 རྗེ་ཡིད་འགྲུག་
པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་ དབྱིད་ཀྱི་དབལ་
ཡོན་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབལ་མེུ བཟ་གིས་པ་མཚན་པའི་
ཉལ་མཚན་རི་མོ་‘མེུ’ འདིའི་མིང་།

དབལ་འབར དབྱུག་པའི་ཆེ་ལ་མེ་
ཐར་པའི་སྒྲིན་མའི་མིང་།

དབྱང ① ཤུལ་དུ་བསྐྱེགས་པའི་མི་
ཚགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ མི་མང་དབྱང་
བསྐྱེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② དམག་གི་
མིང་ལྟེ་ དམག་དབྱང | དབྱང་
ཆེན | དབྱ་དབྱང་བཅོམ | དབྱང་
ལུ་རྒྱང | དབྱང་འཇུག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། 【དབྱང་གཉེན】 1. རང་ལ་
རོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་མིང་ལྟེ་ རྒྱལ་ས་
དང་མགོན་དང་དབྱང་གཉེན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 2. གཡུལ་རོར་འབབ་འཛིང་
བྱེད་པའི་དམག་དབྱང་ལ་དབྱང་.....

རྒྱལ་ལྷ་ལོངས་པའི་དཔྱད་དབུང་གི་
མིང་ལྟེ་ 'ཐུ་དབུང' ཡང་ཟེར་།

① རྒྱལ་ལྷ་ལོངས་པའི་ལ་མེ་འབར་པའི་
མེ་ལྷེ་ཆེན་པའི་མིང་ལྟེ་ མེ་དབུང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② 'དབུང་བ' ཞེས་པའི་
ཆོག་བསྟུན་པ་།

དབུང་བ མིའི་ལག་པའི་ལྷ་མོ་ནས་
སོག་པའི་རང་ཁྱི་ལྷ་ཆོག་ནང་ཏུ་
འགྲོ་ལྷག་བཞུགས་ཡོད་ལག་ལྷོད་མའི་
ལྷ་ཆོག་ནང་མའི་མིང་། ཆོག་བསྟུན་
ན 'དབུང' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ དབུང་
ཏུས་དང་དབུང་པའི་ཆོག་ལ་དབུང་
ཆོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔེ ① ཆོད་དབྱིབས་སོགས་མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་དང་གཞུགས་དབྱིབས་
སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ དཔེ་རིས་ | དཔེ་
མཆོན་ | དཔེ་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ གཞན་དཔེ་
རང་སྦྱར་ | རང་དཔེ་གཞན་སྦྱར་ |
དཔེ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དཔེ་
བརྗོད】 ནི་ཡང་དག་པའི་ཆོད་ཐིག་
བྱེད་ཆོག་པའི་ཆོག་སྦྱར་སོགས་ཀྱི་མིང་
ལྟེ་ ལྷན་རག་གི་དཔེ་བརྗོད་ | བརྗོད་
ཀྱི་དཔེ་བརྗོད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ③
གོམས་སྦྱོལ་དང་བཞད་སྦྱོལ་གྱི་མིང་།

ལྟེ་ ཁ་དཔེ་ | གཏམ་དཔེ་ | དཔེ་
སྦྱོལ་ | འཛིག་ཆེན་ན་དཔེ་མི་སྤྱིད་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ 'དཔེ་ཆ' ཞེས་
པའི་ཆོག་བསྟུན་པ་།

དཔེ་ཆ བཅའ་སྔ་པའི་གཞུང་ནམས་
ཡི་གེར་བཞག་པའི་དེབ་དང་པོ་ནི་
སོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ བརྗོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟུན་ན 'དཔེ་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ དཔེ་ཆའི་མཛོད་
ཁང་ལ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔེ་བྱད གདོད་དང་ལུས་ལུང་གི་
དབྱིབས་དང་ནམ་པའི་མིང་།

དཔེན་པ མིང་དུ་འོང་པའི་བརྗོད་
ཆིང་།

དཔེར དཔེ་དུ་ཞེས་པའི་ 'ཏུ' བསྟུན་
པ་ལྟེ་ དཔེར་འོས་པ་ | དཔེར་མི་འོས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དཔེར་ན】 ནི་དཔེ་
བཞག་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟུན་པ་།

དཔག 'དཔག' གི་ད་ལྟ་བུ།

དཔགས 'དཔག' གི་སྦྱོལ་ཆོག་།

དཔྱད་ས མི་མང་པོ་འདུས་ནས་
ཅོད་མི་སོགས་བཅོལ་པའི་འདུར་དང་
འདུལ་བའི་གི་མིང་།

དཔྱད བཅོལ་བ་དང་བསྟར་བའི་
བརྗོད་ཆིང་དུ་བཞད་པ་མཛོད་། ལྷག་

སྐད་རྒྱུད་པ་ལ་དཔོན་པ་དང་ཐུང་
པ་ལ་དབང་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔོན ① བསྟ་གཞིག་གལ་རིམ་གྱིས་
དབང་བཟུང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ལས་ཁུངས་དང་དམག་དཔུང་ནང་རྒྱ་
གོས་ངེས་ཅན་གྱི་འཛིན་མཁན་གྱི་
མིང་ལ་དཔོན་པ་ཟེར་གྱིང་། དེ་ནས་ས་
ནི་བསྟ་གཞིག་གལ་རིམ་གྱི་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་དང་། ཡོག་རྒྱུད་
དབང་རྒྱུར་གལ་རིམ་ལ་ཞབས་འདེའ་
ཞུ་མཁན་དེད། ② རང་རྒྱལ་དུ་ད་
སྐབས་ལྷུང་དུ་དཔོན་པ་ཟེར་བའི་
ཆོག་དེ་གཡར་ནས་འགན་ཁུར་བའི་
ལས་བྱེད་པ་ལྟོན་པ་ཡོད་ལ། དེ་
ནས་ས་ནི་མི་དམངས་ཀྱི་ཞབས་འདེའ་
བ་ཡིན། དཔོན་ནི་ དམག་
དཔོན | རྒྱ་འབྲེལ་དཔོན་ཁག་ཅེས་
བ་ལྟ་བུ། ③ རྒྱ་ཆོག་ལྷིང་བར་ཤོད་
ཀྱི་ཐེ་བ་ཆོ་བའི་འགོ་བའི་མིང་ལྟེ། ཐེ་
དཔོན | ཆོ་དཔོན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

④ ཐུགས་པ་ཟེར་བའི་ཤོད་ཀྱི་སྐངས་
རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ལུགས་པ་གྲིག་གི་མིང་.....
(མཆོ་ཐུན་ཁ་སྐད)། ⑤ དགེ་ཆུན་གྱི་
བར་རྒྱུང་ལྟེ། སློབ་དཔོན | དཔོན་
སློབ་(དགེ་ཆུན་དང་སློབ་མ)ཅེས་བ་

ལྟ་བུ། ⑥ མི་གཙུག་ལོ་ལྟེ། དགེ་ཆུན་
དཔོན་གཡོག་(གཙུག་ལོ་དང་རྒྱལ་པ་)
ཐུན་པ་དཔོན་གཡོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

དཔུ

དཔུ ཐལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ‘དཔུ་ཐལ་’
ཡང་ཟེར།

དཔུང (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) དངོས་རིམ་ལུར་བ་སྐྱེས་
ལ་བཏགས་ནས་ཐུར་དུ་འབྱུང་དུ་.....
བཟུག་པ་ལྟེ། དཔུང་བྱེད་སྐྱེར་གས་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【དཔུང་】ནི་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ། ཐག་པ་དཔུང་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ། 【དཔུངས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཐག་
པ་དཔུངས་ནས་ལག་པ་འཇུ་ལྟ་བུ།
【དཔུངས་】ནི་སྐུ་ལ་ཆོག་ལྟེ། ཐག་པ་
དཔུངས་གྱི་ལྟ་བུ། 【དཔུང་ཐག་】
1. ཐུར་དུ་དཔུངས་པའི་ཐག་པའི་.....
མིང་། 2. ཐེ་ཆོས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཡིད་ཀྱི་
དཔུང་ཐག་མ་ཆོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

དཔུངས ‘དཔུང’ ལ་ལྟེས།

དཔུད ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ) བཟུག་.....
དཔུད་བཏང་བ་ལྟེ། དཔུད་བྱེད་
དོན | ཡིན་མིན་དཔུད་པར་བྱ་ལྟ་

བྱ། 【དཔྱད】ནི་ད་ལྟ་བུ་དང་ལྟལ་
ཆོག་ལྟེ། གཞུང་དོན་ལ་དཔྱད་ཀྱིན་
འདུག། ཡིན་མིན་དཔྱད་ཅིག་ལྟ་བུ།
●དོན་ལ་ཐོན་དང་ལྟ་སྐོར་བྱེད་པའི་
བྱ་ལྟོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཔལ་གྱིས་སོ་བ་
དང་ས་དཔལ་དཔལ་ལྟ་བུ། ●མེ་བཙའ་
དང་གཙུག་གཞག་སོགས་ཀྱི་མཛན་
བཙུན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མཛན་དཔལ་ལ་
ལམས་པ། | ‘ལས་ལྟོད་མཛན་དཔལ་
བཞི་ལྟེ་ནད་གཞི་གསོ་’ལྟ་བུ།
(ལུས་སྐད་དུ་ལག་ཐབས་ཟེར་)།

དཔལ བོད་རང་སྐྱོད་སྐྱོངས་ཀྱི་ས་ཆ་
ཞིག་གི་མིང་དང་བོད་ཀྱི་རྩ་ས་གིག།

དཔྱི མི་དང་སྒོག་ཆགས་ཀྱི་བརྒྱ་རྩ་ས་
དང་ཆར་ར་ལྟེ་ལའི་ལྟ་རྩ་ས་ཀྱི་
མིང་། 【དཔྱི་མིག】1. དཔྱི་རྩ་ས་ལྟེ་
གི་ཆོགས་སྐད་བུའི་མིང་། 2. དཔྱི་
རྩ་ས་ཀྱི་ལྟེ་ན་ལྟ་གཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
མིང་།

དཔྱིད ●དཔྱིད་ཀ་ལྟེ། རྩ་ས་ཆོགས་
བཞིའི་ནང་གི་དང་པོའི་མིང་།

【དཔྱིད་ཚུགས】ནི་རྩ་ས་གཞིར་ཉེ་
བཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ལྟེ། ལུགས་
གསར་ཀྱི་རྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་གསུམ་
བཞི་ལྟ་གང་རུང་ལ་འཆར་བ་ཡིན།

【དཔྱིད་མཉམ་】ནི་རྩ་ས་གཞིར་ཉེ་
བཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ལྟེ། ལུགས་
གསར་ཀྱི་རྩ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་
དང་ཉེ་གཅིག་ཉེ་གཉིས་གང་རུང་
ལ་འཆར་བ་ཡིན། ཉིན་དེར་ཉིན་
མཆན་ཀྱི་དིང་ལྟར་མཉམ་པས་ན་བོད་
སྐད་དུ་དཔྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་
པའམ་དཔྱིད་མཉམ་ཟེར། ●དཔལ་
དང་མཆོག་ལྟན་ཆོགས་བཙུན་ཀྱི་དོན་
ལ་འཇུག་ལྟེ། དགེ་མཆན་དཔྱིད་དུ་
དར་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དཔྱིས གཏིང་ངམ་མཐིལ་དང་
མཐའ་བཙུན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བརྒྱ་
དཔྱིས་ལྟན་པར་གཤིས། | མི་དཔལ་
ལ་ཞབས་འདེགས་དཔྱིས་ལྟན་པར་
བྱེད་ལྟ་བུ།

དཔྱད ‘དཔལ’གི་ད་ལྟ་བུ།

དཔྱད་ས ‘དཔལ’གི་སྐུལ་ཆོག།

དཔྱད ●སྒོ་རིག་དང་གཤིས་ཡོན་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། དཔྱད་ལན་(རིག་པ་
ཅན) | ལྟ་དཔྱད་ཅིག་པ་ལྟ་བུ།

● ‘དཔལ’ལ་ལྟེས།

དཔ

དཔལ་བ ●མིའི་རང་གཞིང་གི་ཐོད་

པའི་སྒྲ་མཆན་ནས་སྒྲིན་པའི་བར་གྱི་
མིང་ལྟེ། དཔུལ་པའི་གཉེན་མ།
དཔུལ་པའི་དབྱེས་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
②ཡ་ཐོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཔུལ་པའི་མིག་
བཞིན་གཅེས་ལྟ་བུ། 【དཔུལ་སྒྲིན་】ནི་
སྒྲིང་སྒྲིབས་དང་སྒྲིབས་པའི་བརྟེན་ཆེད་
དཔེར་ན་མི་སྒྲིབས་པ་ཅན་ལ་མི་.....
དཔུལ་སྒྲིན་ཅན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དམི ‘མི’ལོ་འབྲི་སྒྲུལ་གཞན་

དཔུལ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་།)

①དངོས་པོ་རྟོག་པོ་ཆེན་པོ་རྟོག་པོ་.....
ཆུང་ཆུང་བྱས་པའི་དྲན་ཏི། པོ་ཐོ་
དབྱེས་པས་བརྟེན་ནས་དཔུལ་།
བྱས་པས་བག་ལེབ་དཔུལ་ལྟ་བུ། ②ཟ་
འབྲུག་ལངས་པ་འབྲུགས་པའི་བརྟེན་.....
ཆེད་

མི

ཐགས ཐགས་པའི་མིང་ཆེག་མཇར་
སྒྲུར་ཆེ་འདི་ལྟར་འབྲི་ལྟེ། ཐུག་གི་
ཐགས་པ་ལ་ཐུག་ཐགས་དང་། ར་ལི་
ཐགས་པ་ལ་ར་ཐགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མི

མ ①མཇོན་པའི་བརྟེན་ཆེད་ ②རྒྱན་

ཆའི་བརྟེན་ཆེད་ ③(བྱེད་འབྲེལ་ལས་
ཆེག་།) རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའི་བརྟེན་
ཆེད་ ④གཉེན་སྒྲིག་བྱས་པའི་སྒྲིག་པ་
ལྟེ། རྒྱ་པོ་དང་ཆུང་མ་ལ་སྤྱུག་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ⑤ཤིང་གི་བྱེད་ལུག་ཅིག་
ལྟེ། ‘ཐ’ཡང་ཟེར་།

མ་བཞོད (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་.....
།) དཔེར་བྱས་པར་བྱས་པ་ལྟེ།

དཔེར་བྱ་བཞོད་ལྟ་བུ།

མ་སྒྲིག སྒྲིན་ཐོར་ཅིག་གི་རྒྱན་ཞིག་
གི་མིང་།

མ་མ ཤིང་ལྱག་པའི་རིགས་ཤིག་ལྟེ།
‘འབྲུ་ལྱག’ཀྱང་ཟེར་། 【མ་འབྲུ】ནི་
ལྱག་པ་མ་པའི་འབྲུས་བྱའི་མིང་།

མག (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་.....
འོངས་པ་) དཔེར་ན་ནས་མཐོ་མར་
སྒྲུར་པའི་དྲན་ཏི། ཐུག་བྱའི་གོ་ས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཐོག】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། གོ་
ས་ཐོག་མཐོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐགས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། གོ་གནས་ཐགས་ནས་
ཐོ་མཐོར་སྒྲིན་ལྟ་བུ། 【ཐོགས་】ནི་
སྒྲུལ་ཆེག་ལྟེ། ཡར་སྒྲོགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཐགས ①‘ཐག’ལ་སྒྲུབ་ ②ཟས་ཀྱི་
སྒྲིང་ཡའི་མིང་གཞན་ ③(བྱེད་འབྲེལ་
ལས་ཆེག་།) ཐོས་ནས་ཐོ་ཆེར་བྱུང་།

པའི་དོན་ཏི། ཁ་ཐགས་ | འགམ་
ཐགས་ | ས་རྩ་ཐགས་ལྟ་བུ།

ཐང་ (ཐིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) ❶ ཡལ་བར་དོར་བའི་དོན་
ཏི། ཐང་བྱའི་ཐྱོད་དན་ | ཐྱོད་
དན་ཐང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། **【ཐྱོད་】**
ནི་ད་ལྟ་བུ་མེ། བྱ་དན་ཐྱོད་དན་ཐྱོད་
མཐན་ | བྱ་དན་ཐྱོད་བཞིན་འདུག་
ལྟ་བུ། **【ཐང་ས་】**ནི་འདས་པ་མེ། མི་
ལོ་ཐང་ས་ནས་ཐྱོད་ཐྱོད་ལ་བཙོན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ཐྱོད་ས་】**ནི་ཐྱོད་ཆོག་མེ།
བྱ་དན་ཐྱོད་དན་ཐྱོད་ས་ཞིག་ལྟ་བུ། ❷
ཁ་ཐགས་པའོམ་འབྱེལ་མཚམས་བཅད་
པའི་དོན་ཏི། ཐོགས་དན་ཐང་བར་
བྱ་ | དན་པས་ཆད་ཐང་བར་བྱ་ལྟ་
བུ།

ཐང་ ས་རྩ་བྱུང་པའི་རྩ་ལྟར་གྱི་
མིང་མེ། ཐང་དི་ | ཐང་གཤོང་ |
ཐང་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐང་ཐོས་】**ནི་
ལོ་མང་ཐོ་བའི་རྩ་ལྟར་ཞིག་ མི་རྟག་
དམར་ཐོག་གཏུགས་དབྱིབས་ཅན་
ཅེ་བའི་ཞིམ་ཐོས་དི་ལྟོ། **【ཐང་ཅི་】**ནི་
ལོ་མང་ཐོ་བའི་རྩ་ལྟར་ཞིག་ཡིན་ཞིང་
འདི་ལ་ཐང་ཅི་དོ་ལོ་དང་ཐང་ཅི་.....
འབྱུང་བཀ་པ། ཐུག་ཅི་དོ་ལོ་བཅས་

དིགས་གསུམ་ཡོད། **【ཐང་ག་】** 1.
ཐང་ཁར་ཐོས་པའི་ག་མི་མིང་ 2.
རྩ་ལྟར་འདུག་པོར་ཐོས་པའི་ས་རྩ་གྱི་
མིང་ **【ཐང་རྩན་】**ནི་ལོ་མང་ཐོ་བའི་
རྩ་ལྟར་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ ལོ་མང་གྱི་ཐོ་འམ་
ཞེས་ཏང་དང་འདྲ། མི་རྟག་གི་.....
མདོག་གི་ཐོ་ནས་ ཐང་རྩན་དགར་ཐོ་
ཁ་གསུམ་ཡོད། **【ཐང་རྩན་】** 1.
ཐང་ས་གྱི་གཡའ་ལྟར་བྱའི་མིང་ 2.
ཆོན་ལྟར་བྱའི་མིང་།

ཐང་མ ཆོན་ལྟར་གྱི་མིང་གཞན་
ཐང་ལོམ ཐིང་ལོམ་གྱི་མིང་གཞན་
ཐང་ས 'ཐང་' གི་འདས་པ་
ཐྱད བྱའི་མིང་གཞན་ཏི། ས་དང་བྱ་
ལ་མ་ཐྱད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐམས་ ❶ རྩ་བའི་ནང་གི་རྩྭ་གས་མའི་
མིང་ལ་ན་ཐམས་ཟེར། ལུམ་ཤང་ལ་
ལར་ 'ན་ས' ཟེར། ❷ བཟན་རྩྭ་དུ་འོ་
མིང་མེ། ར་ལ་ཐམས་བཟུང་ | ལྷ་བ་
ལ་ཐམས་བཟུང་ལྟ་བུ།

ཐམ ❶ (རྩན་ཆོག)མཛོས་པ་དང་
ལོགས་པའི་བར་རྩྭ་མེ། དིག་པ་ཐམ་བ་
རྩྭ་ན་ཐམ་ | མི་ཞེས་ཞེས་བྱལ་མི་
ཐིད་བཞག་ན་ཐམ་ལྟ་བུ། ❷ (ཐིད་
འབྱེལ་ལས་ཆོག་།) བརྒྱལ་བ་དང་

པམ་པར་བྱས་པའི་དོན་དེ། ཏ་ཚོད་
ལྷག་གིས་ཐུག་། དག་པོ་འཇམ་ནས་
ཐུག་ལྟ་བུ། (ཨ་མ་དོན་ལྷན་སྐྱོད་)
●མཐོང་ཆོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རི་པོ་ལྷན་
ཐུག་མཐོང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུག་ ① (ཐུག་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ་) <ཀ>ཐུག་
གནས་ལས་གཞན་དུ་འཕྱོར་འཇུག་.....
པའི་དོན་དེ། ཁང་པ་ཐུག་། རུ་ཐུག་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུག་】**ནི་ད་ལྟ་པ་དང་
རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ། ཁང་པ་ཐུག་པ་ལྟ་བུ།
གནས་ཐུག་ཆོག་ལྟ་བུ། <ཁ>ཆོག་པ་
སྤྱི་བརྒྱན་ཆགས་པའི་དངོས་གཞན་.....
པལ་ལྷན་པོ་པ་དང་འཆོལ་བར་ཐུག་
པའི་དོན་དེ། ཆོག་པ་ཐུག་། རུ་པ་
ཆོག་པ་ཐུག་། ཐུག་པ་འདྲི་པ་འཇུག་
ཀྱིས་ཀྱང་ཐུག་པ་ཐུག་ལྟ་བུ། <ག>གོ་
གནས་མེ་མཐོར་བརྒྱུད་པའི་དོན་དེ།
ཀྱང་མི་ཐུ་ཅི་ཞན་ཀྱང་དུ་ཐུག་ལྟ་བུ།

② 'ཐུག་པ་' ཡི་ཆོག་པ་ཐུག་པ་ ③
'ཐུག་མོ་' ཡི་ཆོག་པ་ཐུག་པ་

ཐུག་ཁ རང་རྒྱལ་གནས་རུ་ཐུག་ཀྱི་.....
མཆོན་ཆགས་ཤིག་གི་མིང་། རྒྱ་སྐད་
རུ་'པ་པ་ཀྱུ་འ' ཞེས་།

ཐུག་བ ལག་པའི་ནང་དོས་ཀྱི་མིང་།

ལྟེ། འཇུ་ཐུག་པ་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆོག་པ་ཐུག་ན་ 'ཐུག་' འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
འཇུ་ཐུག་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུག་**
ཆོད་】ནི་ཐུག་པ་གང་གི་ཆོད་ཀྱི་མིང་།

ཐུག་མོ གཅན་གཅན་གྱི་ཡན་ལག་.....
པའི་མཚན་མཚན་མིང་ལྟེ། ལྷག་གི་
ཐུག་མོ་། གཅན་གཅན་གྱི་ཐུག་མོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ཐུག་ན་ 'ཐུག་'
འབྲི་ལྟེ། ཐུག་འབྲད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་ ① སྤྱི་ཆགས་ཀྱི་ཐུག་པ་ཐུག་པའི་
ཉག་པ་ཐུ་མཚན་མིང་། **【ཐུ་གི་】**1. ཐུ་
རྫོང་དཔལ་ཆོད་ཀྱི་མིང་། 2. ཐུ་འབྲེག་
ཐུང་གི་ཐུ་མིང་། **【ཐུ་ཁ】**ནི་ཐུགས་
(གཙོ་བོ་རྩ་བོ་དེལ་) ཀྱི་ཐུ་འདྲི་པ་
གི་མིང་ལྟེ། ཐུ་ཁ་ཐུ་ཁ། ཐུ་ཁ་ནག་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་ཤད་】**ནི་ཐུ་རིགས་
རྒྱལ་མོས་བརྒྱུད་པའི་འབྲད་ཐུང་པོ་.....
བུང་གི་མིང་། ② ཐུ་དང་ནམ་པ་
མཚན་པའི་དངོས་པོ་ལྟེ། ཤིང་པོ་པ་
ཐུ་ཅན་། ཐུ་ཅན་པ་ཐུ་ཐུ་ལྟ་བུ།

【ཐུ་ཅན་】ནི་ཏ་ཅན་རྒྱུད་བའམ་
ཐུ་པའི་དོན་དེ། འདིགས་ཐུག་ཐུ་ཅན་
མེད་། ཐུང་པར་ཐུ་ཅན་མེད་ལྟ་བུ།

ཐུ་མ ཐགས་དངོས་ཀྱི་ཐུ་ཅན་གྱི་.....
མིང་ལྟེ། རས་ཐུ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་མིས ●ཐུད་པར་ཕ་མ་མི་མིང་མེ་
བཟང་པོ་ཐུ་མིས་ འཐུད་པ་ ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ●ཐུའི་དེ་མེ་མིང་།

ཐུག རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་གི་མིང་། ཐུ་མཉན་
ཏུ་‘ཉན་པོ་ཉི’ ཟེར་།

ཐུང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) དངོས་རྒྱུ་མང་པོ་
ཆབས་ཅིག་ཏུ་བརྟུག་ནས་ཐུར་ཐུར་.....
བཞག་པ་མེ་ འབྲུ་རིགས་དེ་ལྟར་
ཐུང་། རྫོང་ཐུང་བརྒྱུ་བ་ལྟ་བུ། [ཐུང་པ་]
ནི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཆོག་མེ་ བལ་
དགའ་དེ་ལྟར་ཐུངས་ནས་བཞག་།
པ་ཐུངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཐུངས ‘ཐུང་’ལ་ལྟོས་།

ཐུད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་) བརྒྱན་པའི་བཟང་ཆེང་མེ་ རུན་གྱིས་
ཐུད་པའི་ཏུ་མཆོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུན ①པ་མ་གཅིག་ལས་ཐུས་པའི་མི་
ནམས་ཐུན་ཡིན། [ཐུན་མ] 1. མི་
རབས་མཉམ་པའི་གཉེན་ཉེའི་མིང་།
2. མིང་ཉི་ལོ་འོན་ཏེ་ ཐུན་མ་མི་
རིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཐགས་དངོས་
ཀྱི་ཐིད་ལ་དངས་པའི་ཐགས་ཐུད་ལ་
‘ཐུ་ཐུད’ དང་ཞེས་པ་དངས་པའི་.....
ཐགས་ཐུད་ལ་‘ཐུན་ཐུད’ ཟེར་།

ཐུན་པ ①འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ཐུ་ཐུན་གྱི་
མིང་མེ་ མོ་ཡག་ན་ཐུན་པ་ཞེས་པ་
འོངས་ལྟ་བུ། ②ཐུང་པོ་མེད་པའམ་
རུན་པའི་དོན་ཉི་ ཆོག་སྐམ་ཐུན་པ་
འབྲུར་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ བཟ་ལེ་
གཞུང་གི་ཐུང་པོ་བཟང་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཐུར ①(བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་) ཐུ་
མོགས་འབྲུར་ཏུ་བརྟུག་པ་མེ་ ཐུ་
ཆང་ནས་ཐུར་། བལ་བ་རྒྱུད་གིས་ཐུར་
ལྟ་བུ། ② ‘ཐུར’ ཀྱི་འབྲི་ཚལ་གཞན་།

ཐུས ①དངོས་རྒྱུ་དང་ཐུ་པའི་.....
ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆང་དེ་ ‘ཐུས་ཀ’
ཡང་ཟེར་། དཔེར་ན་ ཐུས་ཐུག་ཐུས་
ལེགས་། ཅ་ཡག་ཐུས་དག་། ཟས་
ཐུས་གཙང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཐུས་ཆང་]
1. དངོས་གཞུགས་ནང་ཏུ་རྫས་རིགས་
འབྲུལ་པའི་ཆང་ལ་དངོས་ཐུགས་རིག་
པར་ཐུས་ཆང་ཟེར་། དངོས་ཐུགས་
རིག་པའི་ཐུས་ཆང་མཆོན་པའི་མེ་ཆེན་
དང་ཐིད་འཇལ་པའི་མེ་ཆེན་གཉིས་.....
འབྲུ་བས་ ཐུ་མ་དང་ཐུའི་ཐུ་མ་སོགས་
ཐུད་ཆོག་ཅིང་ དེ་ཐུས་འབྲུར་ནའང་
ཐུས་ཆང་མི་འབྲུར་པ་ཡིན། 2.
‘ཐུས’ དང་འབྲུ་ ② ‘ཐུ་ཡིས’ ཞེས་
པའི་བྱིད་ཐུ་བརྟུག་པ་མེ་ ཐུས་ལ་ཐུ་

མེ་རབ་ཐོལ་གྱི་རྒྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོ₁ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ ཀང་བ་འདེགས་
འཛིག་བྱས་ནས་ཐུང་པའི་དོན་ཏེ་
གོམ་པ་ཐོན་པ་ཐོ་དགོས་ལྟ་བུ། **【ཐོས་】**
ནི་འདས་པ་དང་སྐལ་ཆེག་མེ་གོམ་པ་
ཐོས་ནས་སོང་། གོམ་པ་ཐོན་པ་ཐོས་
ཞིག་ལྟ་བུ། ❷ དངོས་ཇས་ཀྱི་གོས་
ཐོར་པའི་དོན།

ཐོ₂ ཆེ་མོ་དང་དབུ་ཆེའི་མིང་མེ་ཤར་
རིའི་ཐོ་ནས་ཉི་མ་ཤར་། ཤར་ས་རིའི་
ཐོ་ལ་ཉི་མོ་དཔྱད་ཐོག་ལྟ་བུ།

ཐོ་ཐ སའི་རྒྱུ་ཤིང་མིང་མེ་, 'ཐོ་ཐ'་
ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཐོ་ཐ ❶ རང་གི་ས་དང་མའི་པ་མེ་
འདི་ལ་'ཐོ་ཐ' དང་'ཐོ་ཐོ' ཞེས་འབྲི་
བའང་ཡོད། ❷ ཐོ་ཐོ་དང་མི་རབས་
འདྲ་བའི་ཆེས་པ་ཀན་རབས་ལ་གྲས་
པའི་འབོད་སྐད་ས་ཞིག།

ཐོ་ཡར ❶ 'ནད་ཡམས་' གྱི་མིང་ལ་
གཞན། ❷ ཐོ་ཡར་གྱི་མིང་།

ཐོག ❶ 'ཐོག' གི་ད་ལྟ་བུ། ❷
'ཐོགས' ལ་ལྟོས།

ཐོགས ❶ 'ཐོག' གི་སྐལ་ཆེག་། ❷
ཆང་གི་ཁེ་སངས་སྐལ་བུ་ལོན་གྱི་འཕེལ་

ཀའི་མིང་མེ་། ཁེ་སངས་ཆེན་པོ་སྐངས་
པ་ལ་ཐོགས་ཆེན་པ་སྐལ་ཐེར་པ་ལྟ་བུ།
འདི་ལ་'ཐོག' འབྲི་བའང་ཡོད།

ཐོང 'ཐོང₁' གི་ད་ལྟ་བུ།

ཐོངས 'ཐོང₁' གི་སྐལ་ཆེག་།

ཐོད ❶ ཁ་བས་ལ་ཐོ་བ་འབྱེན་ཐོད་
གྱི་ཆ་དང་གཡེར་མ་སྐགས་གྱི་ཐོད་མིང་
མེ་ཤ་ལ་ཐོད་བཅུག་ལྟ་བུ། **【ཐོད་ཡ】**
ནི་ཁ་བས་གཙོ་བོའི་ཁར་ལ་བཟའ་སྐུའི་
སྐག་པ་སྐགས་གྱི་ཐོད་མིང་། ❷ ཐོ་བ་
རིལ་གྱི་མིང་གཞན།

ཐོན་པ གཙོང་བ་དང་ཐོན་པའི་བན་
ཆིང་།

ཐོབས (ལས་ཆེག་རྒྱུ་མཐུན་པ)
དཔའ་གདོང་དང་ཆིང་སྟོབས་ཡོད་པ་
མེ་བཤད་སྟོབས། སྐལ་སྟོབས་ལྟ་
བུ།

ཐོབས་པ དཔའ་གདོང་དང་ཆིང་
སྟོབས་ཆེད་ལེན་སྐགས་གྱི་མིང་མེ་
མི་སྟོབས་པ་ཅན། ཐོབས་པ་ཆེན་པོ་
བཞེད། མར་ལེ་རིང་ཐུན་ལེན་པར་
སྐྱད་པའི་སྟོབས་པ་ཀན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོར ❶ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་༧)
<ག> ཐོར་གྱི་གོས་ནས་གོ་ས་གཞན་
ཏུ་བསྐྱར་བའི་དོན་ཏེ་གནས་ཁང་

ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
 ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
 ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥

● ལུ་ལྷམ་རིགས་ཀྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
'ལོ་ལོ་' ཡང་ལོ་ལོ་ ● 'ལོ་ལོ་' ཡང་ལོ་ལོ་

ཕྱིར་ཐང་གནང་ཏེ་སྐྱོ་པོ་འདྲི་བ་ལྟོ་ལྟོ་
 ཅིན་ཟེར་བའི་དཔེ་ཆ་ཡོད་མིག་ཏུ་
 བསྐྱར་བ་དེའི་མིང་ལྟེ་ཡོངས་གྲགས་
 ལ་ནས་ཕྱིར་ཐང་ཟེར་།

[illegible]

【ལྷོ་མ་དཀར་】ནི་ལྷོ་མ་དཀར་གིས་རམ་གྱིན་ས་ལ་འཛིན་པ་(ཐང་ཆུ)ཡི་ཡིན་。

ཡུ་ཤིང་ཏུ་ 'ཡུ་ཤིང་ཏུ་' རེས། [ཡུ་ཤིང་]

ਸੇਖ] ਕੀ 'ਬਾਕ' 'ਰੁਖ' 'ਬਾਕੋ' 'ਸੁਖ' 'ਸੀ'.....

ཐང་ཆུ་ལ་འོག་གཉིད་ཟམ་ལུང་སྤང་།

कन्यः स्यात् पुनः पुनः यः स्यात् पुनः

མདོག་སེར་སྒྲུག་ཅན་དྲངས་པ་ཡིན།

ཡུན་ཆ་དང་རི་ཁྱིམ་གྱི་རྩལ་ཅིང་.....

ཆོག་ལ། ལྷན་ཡང་བྱེད་ཆོག་། ②

ཡོད་པའི་འདས་པ་དང་སྐལ་ལྷན་གྱི་མཆོད་པ་

2

ཐུང་། (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....)

འོ་ཀ་ལ་པ་དང་ད་ལྷ་པ)ཐག་པ་འོ་ཀ་ལ་

ལྷན་དུ་བཅུ་པའི་དུས་ཏེ། འདས་པ་

ཡ 'ལྷ་རྒྱལ་' རྒྱལ་ལྷ་རྒྱལ་ལྷ་རྒྱལ་ 'ལྷ་རྒྱལ་'

འཕྲི. ②(བྱིད་མེད་ལས་ཆེ་བ།)

“ཡིག་པ་མེད་པའམ་སྤྱོད་ཆེན་གསལ་པ་.....”

པའི་རྒྱ་རིམ་གྱི་ རིམ་པ་ལྟར། ལྟར་ལྟར་།

【附】 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥

दाविदः पञ्चमः • 'सप्तमी' तिथिः

འཇམ་མཁའ་པ་

མང་གི་ དམིགས་ཀྱི་ དང་ལྟ་ཀྱི་

॥ अथ श्रीमद्भगवत्पञ्चविंशोऽध्यायः ॥

ལ་ཁོ་གཅེར་ལྷ་གཤི་ཁྱ་རིས་ཡོད་པའི་...

གཅན་གཟན་ཏུ་ཅང་གཡོ་སྤྱོད་ཅན་ཞིག་

ཡིན་ མི་སྤྱལ་པ་པའི་མ་ལ་པའོ་པ་

པ་ཡིད་ཅིང་ཁྱད་པར་ད་སྟགས་ལ་.....

གནོད་པ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་

‘ସ୍ୱାମୀ’ ନାମ ‘ସ୍ୱାମୀ’ ଶିକ୍ଷା ଲାଭି

ସରକାରଙ୍କ ଝିଅ ସଞ୍ଜୟାଙ୍କ 'ସ୍ବାମୀ'

འབྲི་མོ་གསུང་། ལྷན་གྱི་ཁྲི་ཐུ་རྒྱ་ལ་ལྷན་

ལྷན་ཐོན་པ་ལྟར། 【ལྷན་ཐོན་པ་】ཟེ་

[illegible]

ཁ མེ་ཁྱིམ་དམར་པོ་ཐར་ད་གཤམ་པ་

विद्यापीठ [अध्यक्ष] की ओर से

महिः'अ'भ्य'विश'यि'रिदं भाषणः'

དང་ལོ་མ་ལ་ཆོར་མ་ཡོད་ལ་མི་རྟོག་།
ཐུག་པོ་བཞད་, ཅ་བ་ཐུན་བྱེད་ཆོག་།

ཐུངས་ 'ཐུང' ལ་ལྟོས་།

ཐུང་ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་།
འོངས་པ་དང་འདས་པ) <ཀ>ཟས་
སྟོན་སྟོགས་བཟས་པ་དང་ཐུན་པ་
ཡོ་ཐུང་སྟོགས་བཟོས་བའི་དོན་ཏེ་
བཟའ་བཅུང་ཐུང་ | ཐུགས་ཐོག་བེད་
ཐུང་ | ཐུང་ཐུའི་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【ཐུང་】ནི་ད་ལྟ་བ་དང་ཐུལ་ཆོག་ཐུ་
བཟའ་བཅུང་ལ་ཐུང་ལམན་ | ཟས་
ལ་ཐུང་ཅིག་ལྟ་བུ་། <ཁ>ཐུས་བའི་
དོན་ཏེ་ ཉེས་པ་ཐུང་ནས་ཁྲིམས་
ལ་ཐུར་ལྟ་བུ་། ②ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བའི་
མཐར་ཐུར་ན་ལས་དེ་བྱེད་པར་མཁོ་
བའི་ཡོ་ཐུང་གི་མིང་ཐུ་ ཐུ་འབྲེག་
ཐུང་གི་རྒྱུ་བ་ | ཐུགས་འདྲོགས་
ཐུང་གི་ཐག་པ་ | ཡི་གེ་འབྲི་ཐུང་གི་
ཐུ་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཐུན་ མིག་གི་ཞེས་། 【ཐུན་འབེབ་】

1. ཞོང་རིམ་ནས་འོག་རིམ་གྱི་བྱ་བར་
ལྟ་ཞིབ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ་ བཞོ་གྲུ་ལས་
པ་ལ་ཐུན་འབེབ་གནང་ལྟ་བུ་ 2.
འོག་རིམ་གྱིས་རང་གི་བྱ་བ་ནམས་།
ཞོང་རིམ་ལ་ལྟ་བུ་བཅུག་པའི་དོན་ཏེ་

འཆར་གཞི་ལ་ཐུན་འབེབ་བྱ་ལྟ་བུ་།

【ཐུན་འབྲེན་】ནི་མགྲོན་དུ་བོས་པའི་
ཞེས་ཐུ་ ཐུན་འབྲེན་ལམན་ | ཐུན་
རྒྱངས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། 【ཐུན་
པ་】 ནི་ཉེན་ཁ་ལ་ལྟ་ལམན་གྱི་ཉེན་
རྟོག་པའམ་སོ་བའི་མིང་། 【ཐུན་
གཟིགས་】ནི་ཁ་སྐད་ལ་ལྟ་མོ་ཟེར་།
【ཐུན་རས་】ནི་མིག་འབྲས་གྱི་མིང་།
གཞན་།

ཐུར་མ་ ① ཉེས་ཅན་གྱི་མིང་གཞན་།

②མོ་མའི་འབྲེལ་བ་འཆོལ་བའི་བྱ་བ་
མེད་དེ་ 'འཕྱོན་མ' དང་དོན་གཅིག་།

ཐུ་ ① (ཐུན་ཆོག)ཐུན་མོང་བའམ་མི་
མང་བའི་དོན་ཏེ་ འབྲུ་ཐུ་ཐུང་
བྱེད་ | ཟས་ཐུ་ཐེར་བྱས་ | ཐུ་མེམས་
ལས་ཐེར་མེམས་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
【ཐུ་ཐུ་】ནི་ཡོད་ཡིག་པར་ཐུང་ཐོན་ལ་
ནམས་ཐུ་ཅི་ཐུ་གང་སྟོགས་ཆབ་།
ཆོག་ནམས་ལ་ཐུ་ཐུ་ཟེར་། 【ཐུ་འགྲོས་】

1. གནམ་གཞུགས་ཤིག་གིས་གནམ་
གཞུགས་གཞན་ཞིག་ལ་སྐར་པ་རྒྱག་།
པའི་བཟོད་པ་ལ་ཐུ་འགྲོས་ཟེར་ཞིང་།
ད་ལྟ་ 'ཐུ་འཁོར་' ཞེས་བཅུགས་པའང་
ཡོད་། ཉི་མའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ཐུ་
སྐར་ནམས་ཀྱིས་ཉི་མར་སྐར་པ་རྒྱག་།

པའི་བཞུད་པ་ལ་སྤྱི་འགྲོས་ཟེར། 2. རྩེ་རིག་སྤྱི་འགྲོས་ཀྱི་འགྲོས་ལ་རིན་པོ་ལོ་འབྲེ་སྤྱི་འགྲོས་པའི་ཚུལ་ལྟགས་ཤིག་གི་མིང་། 【སྤྱི་བསྐྱུགས་】 1. གྲོས་ཚགས་གལ་ཆེན་གྱི་གྲོས་ཚོན་དང་, རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་བར་གྱི་གྲོས་མོལ་བྱས་པའི་.....གནས་ཚུལ་, རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་བར་གྱི་གྲོས་ཚགས་ཀྱི་དོན་, དཔལ་ལས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་སོགས་དངོས་སུ་.....བསྐྱུགས་པའི་ཡི་གེའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 2. སྤྱི་གཞུང་གིས་ལས་དོན་གལ་ཆེན་རིགས་བསྐྱུགས་པའི་ཡི་གེ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 【སྤྱི་དོན་】 1. མི་མང་སྤྱོད་མོང་གི་ལས་དོན་གྱི་མིང་ལྟེ་རང་དོན་བསྐྱུར་ནས་སྤྱི་དོན་བསྐྱུགས་ལྟ་བུ། 2. གཞུང་ཚོས་སྤྱི་བཞུད་བྱ་ནས་མདོར་བསྐྱུས་ནས་བཟང་པའི་འབྲེལ་བཟང་གྱི་མིང་། 【སྤྱི་བདེ་】ནི་སྤྱི་ཚགས་ཀྱི་ལ་བའི་སྤྱི་ལས་དང་སྤྱོད་མོང་གི་རྒྱ་ནོར་, སྤྱི་འབངས་ཀྱི་དབང་ཆ་སོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་མིང་། 【སྤྱི་ཚགས་】ནི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷ་ཚགས་ལྟར་དུ་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷ་ཚགས་ལྟར་དུ་འདུས་ནས་སྤྱི་ཚགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་

སྤྱབ་པ་དང་སྤྱི་ཚགས་སྤྱབ་ནས་འབྲེལ་བྱས་ཀྱི་སྐབས་རིམ་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་ཚོན་གྱི་དོན་ཚགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་སྤྱབ་པ་རེད་, དཔེར་ན་: སྤྱོད་གཏོག་སྤྱི་ཚགས་དང་བཀའ་.....བཞོན་རྒྱུད་འཛིན་སྤྱི་ཚགས་ལྟ་བུ་ཡིན། 【སྤྱི་ཚགས་རིང་ལུགས་】ནི་འཕྱོར་.....མེད་བྲལ་རིམ་གྱིས་སྤྱི་དབང་མེར་.....འཛིན་དང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལས་ལྟགས་མང་གཞི་བྱས་པའི་.....ཐོག་, ‘མེད་བྱུང་གང་ཡོད་སྤྱི་ལ་པ་’, ངལ་ཚོར་ལྟར་བཞོན་བཟང་བྱིད་པ་’ ཞེས་པའི་ཆ་དོན་ལག་ལེན་དུ་བསྐྱུར་བའི་སྤྱི་ཚགས་ཀྱི་ལྟགས་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་ལ་, དེ་ནི་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་སྤྱི་ཚགས་ཀྱི་སྐབས་རིམ་སོགས་ཡིན། ❶ འཛིན་སྤྱི་ཚུལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྤྱོད་མོང་བའི་.....དོན་ཏེ་: སྤྱི་མཆོ། སྤྱི་བྱ། སྤྱི་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མང་པོ་ལྟར་དུ་བསྐྱུས་པའམ་བསྐྱུས་པའི་ཆོད་དང་གྲངས་སོགས་ཏེ་: སྤྱི་གྲངས་། སྤྱི་ཐོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བྱ་དངོས་མང་པོའི་སོ་སོ་བ་དང་རོ་བོ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཚགས་ནས་དོར་ཞིང་, སྤྱོད་མོང་བ་དང་རོ་བོ་ནས་སྤྱོད་མོང་པའི་མཆོན་ཚགས་ཀྱི་

མིང་མེ: ཐུ་དང་བྱི་བྱག | ཐུ་མཚན་
དང་རང་མཚན | ཐུ་ཐུ་དང་དོན་
ཐུ | ཐུ་ཐུ་དང་རང་ཐུ་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། ༡ རང་ག་བའམ་དཔུས་མའི་དོན་
ཏེ: ལས་བྱེད་པ་ཐུ་དང་བྱེད་པར་དུ་
ཏང་ཡོན་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་མར་ལེ་.....
རིང་ལུགས་སྒོལ་པར་བཙོན་པ་ནན་.....
ཏན་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ། ༢ ‘ཐུ་པ་’
མི་ཚེ་ག་བཟུས་པ། ༣ ‘ཐུ་མ་’ ལ་
ཚུས།

ཐུ་ཁོག ༡ བརྗོད་བྱའི་དོན་མང་པོ་
ནམས་མདོར་བཟུས་པའི་དོན་ཚན་གྱི་
མིང་མེ: གསལ་རིག་གི་ཐུ་ཁོག |
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཐུ་ཁོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
༢ དོན་དང་ནམས་པ་རགས་རིམ་ཅམ་
གྱི་དོན་ཏེ: ས་དབྱིབས་ཐུ་ཁོག་ཅམ་
བཞོན་པའི་ས་ཁ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་བྱུང ༡ ཐུ་མོང་རམ་ཡོངས་བྱུང་
གྱི་དོན་ཏེ: ཐུ་བྱུང་ལ་ཞལ་གཞུང་
གནངས | ཐུ་བྱུང་ལ་ཐུན་བརྗོད་
བྱས་ལྟ་བུ། ༢ ཐུ་མོང་རམ་ཐུ་འི་.....
དཔོན་པོའམ་འགན་ཁུར་པ་མེ: ཐུང་
གི་ཐུ་བྱུང | ཐུ་བྱུང་གཉེར་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཐུ་ཅེར ‘ཐུ་ཅེར’ དང་དོན་འདྲ་

འདི་ལ་ ‘ཐུ་གཅེར’ འབྲི་བའང་ཡོད།
ཐུ་བཏང ‘ཐུར་བཏང’ གི་འབྲི་.....
ཚུལ་གཞན།

ཐུ་བརྗོད (ཐུན་ཚེག) ཚུལ་དང་མི་
མཐུན་པའམ་ཁུངས་མེད་པའི་དོན་.....
ཏེ: ཐུ་བརྗོད་སྒྲ་བ | མི་ཐུ་བརྗོད་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་ཐེར མགོ་སྒྲ་ཐུ་ནས་མགོ་ན་སྒྲ་.....
མེད་པའི་དོན།

ཐུ་པ ༡ ཐུན་ཚད་ཚོས་ལུགས་དགོན་
པའི་ཐུ་ནོར་ལ་བདག་གཉེར་བྱེད་.....
མཁན་གྱི་མིང་། ༢ ‘ཐུན་མོང’ དང་
དོན་འདྲ།

ཐུ་པ གསལ་ལུགས་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་མིང་རིམ་
ལ་ལའི་ཐུང་ནས་ཐུང་བའི་གཤེར་ཁྱ་.....
འབྱར་བའི་ཅན་གྱི་ཐུ་མིང་། ལུལ་སྒྲ་
ལ་ལར་འདི་ལ་ ‘ཐང་ཐུ’ ཡང་ཐེར།

ཐུ་ཐོ མགོ་འཁྲུད་གྱི་མིང་། ཚེག་
བཟུས་ན་ ‘ཐུ’ ཞེས་འབྲི་ཚེག་མེ: ཐུ་
ཐོར་སྒྲ་མེད་པ་ལ་ཐུ་ཐེར་ཞེས་པ་ལྟ་.....
བུ། **【ཐུ་གཙུག】** 1. ཐུ་པོའི་དབྱུག་གྱི་
མིང་། 2. ཐུ་པོའི་དབྱུག་གྱི་མེ་བཙའི་
གསང་ཞེས། **【ཐུ་ཚུགས】** རི་མགོ་པོ་
ཐུར་དུ་བཞུན་པའི་དོན་ཏེ: ཐུ་ཚུགས་
ཐུ་འཕྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲི་ཐུགས་ རྒྱ་དཔ་ཞིག་གི་མིང་།

གྲི་མ ①མི་གཉིས་ཡན་པ་དབང་པའི་
རྒྱ་དཔ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཞིང་གྲི་
མ། ཐུགས་གྲི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆེན་
པ་ཐུས་ན་ 'གྲི' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཞིང་
གྲི་མ་པ་གྲི་ཞིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ②ཞིང་
དབུལ་གྱིས་གཞན་གྱི་ས་ཞིང་གཡར་.....
ནས་ཞིང་ལས་ངལ་ཚུལ་ཐོས་པ་ཅད་.....
བྱས་མིང་། ཞིང་གི་བདག་པོས་ས་ཐོན་
ཅལ་བྱ་ན་ཉེ། ཚོན་ཉེན་མཉམ་པ་གོ་
བྱེད་པའི་བསུ་གཞིག་བྱེད་ལྟར་ས་ཤིག་
གི་མིང་།

གྲི་མཚན་ 'དོན་གྲི' དང་དོན་.....
འདྲ། **【གྲི་མཚན་པ་】**ནི་རང་མཚན་
པའི་ཐོག་ཟླ་ལྟེ། བྱ་དངོས་བྱེད་པ་
མང་པོའི་རྩ་པོ་དང་བྱུང་ཆས་རིགས་
མཐུན་པ་བཙུས་པའི་འདྲིན་ལྟར་ས་.....
ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། དམངས་གཙུག་རང་
མཚན་པ་ཞིག་ལ་གཏོགས་། དམངས་
གཙུག་གྲི་མཚན་པ་ཞིག་གཏན་ནས་.....
མེད་ལྟ་བུ།

གྲི་ཐུར་ 'ལྷ་པ་མེད' གི་མིང་གཞན་།

གྲིང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་པ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ)དངོས་རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱ་.....
འབྱུང་དུ་བརྒྱུག་པའི་དོན་ཉེ། ངང་བ་

རྒྱ་ལ་གྲིང་མི་བྱུང་། རྩ་བ་རྒྱ་ལ་གྲིང་
བར་བྱ་ལྟ་བུ། **【གྲིངས་】**ནི་འདས་པ་
དང་སྐལ་ཆེན་ལྟེ། དག་ཡི་དམག་གྲུ་རྒྱ་
མཚོར་གྲིངས་། རྒྱ་ལ་གྲིངས་ཤིག་ལྟ་
བུ།

གྲིངས་ 'གྲིང' པ་ལྟས་།

གྲིན་ ①ཕྱོག་ཆགས་ཀྱི་གོ་བ་དང་ཁུས་
པ་གཞུས་ནས་བཞོས་པའི་རྒྱས་རིགས་
དངོས་རྒྱས་ལྟར་བྱེད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ།
གོ་གྲིན་། ཁུས་གྲིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

②རྒྱས་འབྱུང་བའི་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ།
ས་གྲིན་། རྒྱ་གྲིན་(རྒྱ་རྒྱུ་འབྱུང་.....
བའི་ཅན་)། གྲིན་འདུག་(ས་འདུག་
འབྱུང་བའི་ཅན་)ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲིར་ 'གྲི་ཁྱུ་' ཞེས་པ་བཙུས་ནས་འབྲི་
ཚུལ་ཉེ། གྲིར་བཤད་ན་། གྲིར་ན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲིར་བཏང་ རགས་རིམ་མཐུ་མང་
ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། 'གྲིར་བཏང་'
དམིགས་ཀྱིས་གསལ་བ་ནི། བཙུན་
བཙོས་ཀྱི་ལ་རབ་རྒྱ་གཅེས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

གྲིལ་ ①(བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་པ་)
འདས་སྐྱེས་ཞེས་ཞེས་བྱས་པའི་དོན་།
【གྲིལ་མོ་】ནི་ཞལ་ཞལ་བྱིད་པའི་མོ་.....

བྱད་ཀྱི་མིང་། ❶ མངོས་ཁྱུང་བཙོང་
པའི་བཅུ་རྒྱུད་། ❷ 'ཁྱིལ་ན' ཡི་ཆོག་
པ་ལྟུང་པ་།

ཁྱིལ་ན འདུག་ཁང་ཡན་གར་པའི་...
མིང་ཞེ་། ལྷའི་ཁྱིལ་ན་ | སྒྲིང་གི་ཁྱིལ་
ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ལྟུང་ན་ 'ཁྱིལ་'
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞེ་། ལྷ་ཁྱིལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཁྱིལ་བུ】ནི་ཁྱིལ་ན་ཆུང་ཀྱི་འི་
མིང་།

ཁྱུང་ག (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ་) གནའ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྒྲིང་
དང་འགལ་པའི་མི་ལྷུང་ཁམས་ཀྱི་གནའ་
རྒྱུ་ཁྱུང་པའི་ཆུང་པ་པཅད་པའི་དོན་།
འདས་པ་དང་ལྷུང་ཆོག་ལ་ 'ཁྱུང་ག'་
འབྲི་དཔེར་ན་། ས་མཐར་ཁྱུང་གས་ལྟ་
བུ།

ཁྱུང་གས 'ཁྱུང་ག' ལ་ལྟུང་།

ཁྱུང་གྲུང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ་) ཆོལ་ཆོག་གས་རྒྱུ་ཆོག་
གིས་པ་ལྟུང་གས་པའི་དོན་། འདས་པ་
དང་ལྷུང་ཆོག་ལ་ 'ཁྱུང་གྲུང་' འབྲི་།

ཁྱུང་གྲུང་ 'ཁྱུང་གྲུང་' ལ་ལྟུང་།

ཁྱུང་གྲུང་ ❶ 'ཁྱུང་གྲུང་' ཡི་མིང་མཐའ་.....
པ་ལྟུང་པ་། ❷ 'ཁྱུང་གྲུང་' ལ་ལྟུང་། 【ཁྱུང་གྲུང་】
ནི་གིས་པར་བྱ་བ་འཕྲུ་ཆོར་པར་

བྱ་པའི་ལྷུང་གྱི་མིང་ཞེ་། མངོས་ཁྱུང་
ཀྱི་ཁྱུང་ལྷུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་པ ❶ ལྷུང་གྱི་ལྷུང་ལྷུང་དང་
རག་གི་བཅད་ལྷུང་སྒྲིང་གས་ཀྱི་མིང་.....
ཞེ་། ལྷུང་པ་ཁྱུང་པ་ | ལྷུང་གྱི་ཁྱུང་པ་ |
'རྒྱུང་གས་པ་ལྟ་དང་མཉམ་ཡང་། ཁྱུང་
པ་མི་དང་བཅུན་དགོས་' ལྟ་བུ། ❷ ལྷུང་
ལྷུང་ལ་བྱེད་པའི་བྱེད་ལྷུང་གྱི་མིང་.....
ཞེ་། དག་ལ་དག་པའི་ཁྱུང་པ་ཁྱུང་ |
མི་དམངས་ལ་གཏུག་ལྷུང་གྱི་ཁྱུང་པ་.....
ལ་བྱེད་ལྟ་བུ། ❸ མིང་མཐའ་པ་ལྟུང་
ན་ 'ཁྱུང་' ཅས་འབྲི་ཆོག་ཞེ་། ཁྱུང་
པ་པཅད་པ་—ཁྱུང་པཅད་ | ཞེས་.....
ཁྱུང་ | ལོག་ཁྱུང་ | དག་ཁྱུང་ | ལྷུང་
ཁྱུང་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【ཁྱུང་པམ་】ནི་
ལྷུང་གྱི་རྒྱུང་པ་དང་བྱེད་ལྷུང་གས་
ཀྱི་མིང་ཞེ་། ལྷུང་གྱི་ཁྱུང་པམ་མངོས་
པ་ | ལྷུང་ལྷུང་པའི་ཁྱུང་པམ་ |
འབྲེང་འཆག་ལྷུང་འདུག་གི་ཁྱུང་པམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་གྲུང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་
ཅས་པའི་ཞེས་ཞེ་། ལྷུང་གྲུང་ལ་ལྷུང་
ཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་གྲུང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ཡན་ཅན་སྒྲིང་གས་.....

ཅིག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ༡༥༥ བཅོམ་པ་བྱས་
པའི་དོན་དེ། དགེ་ལྡན་ལ་སྤྲོད་པ་
ཐུང་། འགན་བྱས་ཐུང་ལྟ་བུ། [ཐུང་
ན] རི་བྱ་དངོས་པོ་ཚུན་ཅིས་སྤྲོད་
བྱས་པའི་འཛིན་ཡིག་གི་མིང་། ༡༥༦ ལག་
ལ་འཛིན་པ་འཛམ་འབྱོར་བར་བྱེད་པ་
མེད། སྤྲོད་པ་བར་འཛིན་ཡིག་ཐུང་།
ཀྱང་ཕྱི་ལ་གཞུང་ཡིག་ཐུང་ལྟ་བུ། ༡
དམ་པོར་བརྟགས་པ་འཛམ་བཅའ་སྤྲོད་
པའི་དོན་དེ། མེ་མདའ་ལ་ཁ་གྱི་ཐུང་།
ལུས་ལ་དག་ཆས་ཐུང་། སྤྲོད་པ་ཅིའི་ཚུ་
ལག་སྤྲོད་ཅིག་ལྟ་བུ། ༡༥༧ གསལ་
བཤད་བྱས་ནས་གསལ་སྤྲོད་པའི་
དོན་དེ། སྤྲོད་པ་འདི་དགེ་ལྡན་ལ་རྒྱ་
ཐུང་། མི་འདི་ཀྱང་ཕྱི་ལ་རྒྱ་ཐུང་ཅིག་
ལྟ་བུ། ༡༥༨ བཅོམ་པ་བྱས་ཀྱང་བཅོམ་པའི་
དོན་དེ། མ་ཁྱུ་ཁ་ཐུང་། ཐུང་ཁ་ཐུང་
ནས་ཟས་བཅོམ་ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་འདས་
པ་དང་སྤྲུལ་ཆིག་) ཚུན་ཆ་སྤྲུལ་གྱིས་
བཅུན་པའི་དོན་དེ། མི་ཆེན་དར་
དམར་གྱིས་ཐུག་། ཅེ་མཆོག་ཚུན་
གྱིས་ཐུག་། དཔའ་པོས་མཆོན་ཆ་
ཐུག་། ཚུན་གྱིས་ཐུག་གིག་ལྟ་བུ། ད་
ལྟ་བུ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་ཐུག་པའི་

སྤྲུལ་ཡོད།

ཐུག་པ་ བཅོམ་པ་ལག་གི་པའི་ཐུག་གི་
དང་པོའི་མིང་།

ཐུང་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ལ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) འཛིན་ཡིག་སྤྲུལ་སྤྲོད་
བཅུར་པའི་དོན་དེ། ཡིག་ཐུང་བར་
བྱེད་། ཐུང་ལག་ཆས་པ་ལྟ་བུ།
[ཐུང་སྤྲོད་] རི་འདས་པ་དང་སྤྲུལ་ཆིག་
མེད། འཛིན་ཡིག་ཐུང་སྤྲུལ་གསལ་
ཚུལ་བཤད་། འཛིན་ཡིག་ཐུང་སྤྲུལ་གྱིས་
ལྟ་བུ། [ཐུང་སྤྲུལ་ཡིག་] རི་མི་རེ་རེ་པའི་
བར་དང་ཆིགས་པའི་བར་, ཚུལ་ཁབ་
གྱི་བར་རྒྱལ་པ་ལ་དོན་གལ་ཆེན་གྱིས་
ནས་ཐུང་སྤྲུལ་པའི་འཛིན་ཡིག་གི་མིང་།

ཐུང་སྤྲུལ་ 'ཐུང་' ལ་སྤྲུལ་།

ཐུན་ ཚུལ་ཐུང་སྤྲུལ་དཔལ་ལྡན་ལྟ་བུ་
དཔལ་ལྡན་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
རིག་དང་སྤྲོད་ཆེ་ཆུ་ཚུལ་སྤྲུལ་ལྟ་བུ་
ནས་ཚུན་ཀྱང་འབྱུང་དེ། དམ་ལུགས་
ཐུང་བ་ལ་ཐུན་ཟེར།

ཐུང་སྤྲུལ་ ཐུགས་པའི་བར་ཆིང་།

ཐུང་ལ་ འོ་པའི་ཐུང་ཀྱང་ཆིགས་པའི་
འོ་ཐུག་གི་མིང་།

ཐུ་ལ་ ཐུ་ཐུལ་ཆིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་
དེ་ལ་ཐུན་གཞུང་ཀྱང་ཐུ་དཀར་དང་ཐུ་

ནག་ ལྷ་དཔར་པཅས་རིགས་དུ་མ་
ཡོད་པར་བཤད་ ལྷ་སྐད་ཏུ་ 'ཆང་ཏྲི་'
ཟེར་།

ལྷག (ལྷོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྷ་བ) གཤོ་ལྷལ་མཚོགས་པོ་
བྱས་པའི་དོན་ཏེ་ གདན་ལྷག་པར་
བྱ། གདན་ལྷག་མ་ཆུང་ཞེས་པ་ལྷ་
བྱ། **【ལྷགས】**ནི་འདས་པ་དང་ལྷལ་
ཆོག་ཅེ་ གདན་ལྷགས་ནས་ས་རུལ་
དག། ལྷ་ལྷགས་གིག་ལྷ་བྱ། ལྷལ་
སྐད་ལ་ལར་ 'ལྷག' ཟེར་།

ལྷགས 'ལྷག' ལ་ལྷས་།

ལྷལ (ལྷོད་མེད་ལས་ཆོག་།) ལྷ་.....
ལྷར་ངམ་མོངས་དད་ཀྱིས་བཤད་ པའི་
འལྱར་པ་ཅེ་ ལྷར་ལྷ་ལྷར་ལྷར་མར་
ལྷལ་ནས་འལྱར་ལྷ་བྱ། **【ལྷལ་ལྷར་】**
ནི་ལྷ་ལྷར་ངམ་མོངས་དད་ཀྱིས་བཤད་
པའི་དངོས་གནས་མིན་པའི་འལྱར་.....
པའི་མིང་ཅེ་ ལྷར་ལྷ་ལྷར་གིས་ལྷལ་
ལྷར་ལྷ་ཆོགས་བཞུག་ནས་རུལ་དགར་
བྱ་མེན་བཞུལ་ལྷ་བྱ། **【ལྷལ་བ】**ནི་
ལྷ་ལྷར་ངམ་མོངས་དད་ཀྱིས་བཤད་.....
པའི་ལྷལ་ལྷར་བཞུག་པ་ལས་ལྷར་པའི་
བྱ་དངོས་ཀྱི་མིང་།

ལྷེ 'ལྷུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ལྷུ ལྷ་ཆགས་ལྷུ་།

ལྷལ ① ལྷུའི་མིང་བཞུས་ནས་འབྲི་
ཚུལ་ཏེ་ ལྷ་དང་ལྷུ་གཉིས་ལ་བྱ་ལྷལ་
གཉིས་དང་ལྷུའི་ལྷ་ལ་ལྷལ་ ལྷ་ ཟེར་
པ་ལྷ་བྱ། ② ལོ་འཁོར་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་
ནང་གི་དགུ་བ་།

ལྷུ (ལྷན་ཆོག) ལྷ་བ་ཅེ་ སེམས་
ལྷ། ལྷ་བ་ལྷེས། ཁང་བ་ལྷ་མ།
མ་ཆ་ལྷ་མོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ཡ་མདའི་
ལྷལ་སྐད་ཏུ་ 'བལ་མ' ཟེར་། **【ལྷ་**
བསང་། ལྷ་ལྷལ་ལྷར་ས་ལྷ་སྐགས་ལྷོད་
པའི་བྱ་ལྷོད་ཀྱི་མིང་།

ལྷུ (ལྷོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྷ་བ) ① འོད་འཕྲོ་བར་བྱས་
པའི་དོན་ཏེ་ འོད་ལྷ་བར་བྱ་ལྷ་བྱ།
【ལྷུས་】 ལྷ་འདས་པ་དང་ལྷལ་ཆོག་
ཅེ་ འོད་ལྷུས་ནས་ལྷན་པ་སེམ།
འོད་ལྷུས་གིག་ལྷ་བྱ། ② ལྷར་བར་ལར་
བཅང་པའི་དོན་ཏེ་ མེ་མདའ་ལྷུས་
ལྷ་བྱ།

ལྷུག་མ ལྷུ་མ་ཡིག་ཅན་ཀྱི་མིང་།

ལྷུད 'ལྷུད' ཀྱི་ད་ལྷ་བ་དང་ལྷལ་.....
ཆོག་།

ལྷུས ① (ལྷོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
ལྷས་པར་བཤད་པའི་དོན་ཏེ་ མདའ་

བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་ན་མི་ཐུབ་པ་ལྟར་
བར་མ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བྱ་བུ། ༥ 'ཐུ' ལ་
འདས་པ་དང་སྒྲིལ་ཆོག།

ཐུགས་ལ མི་འཛིངས་པ་དང་གཟུབ་པ་
སྒྲིལ་ཆེ་བའི་ཕྱ་དང་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གྱི་མིང་
ཞིང་། རང་དོན་གྱི་སྒྲིལ་པ་ནམས་དོན་
ཉི་གསལ་བཞེས་པ་ནམ་དོན་སྒྲིལ་བ་
ཆོག་གི་སྒྲིལ་པ་བཅུ་ལྔ་པ་ནམ་དོན་གྱི་
ཞིང་པ་བཟང་ལྟ་བུ།

【པ】

པ་༥༥ 【པ་ཁྱ】ནི་རང་གི་པའི་
ཕྱ་པོ་དང་ཕྱ་པོ། 【པ་མིང་】ནི་རང་
གི་པའི་ཕྱ་པོ་དང་ཕྱ་པོ། 【པ་ཐུན་】
ནི་པ་ཐུན་ཕྱིན་ན་དེའི་ཕྱ་ཐུན་ནམས་
པ་ཐུན་ཕྱིན། 【པ་ཚན་】ནི་རང་གི་
པའི་ཕྱ་ཐུན་དང་དེ་ནམས་ཀྱི་ཕྱ་ཐུན་ནི་
རང་གི་པ་ཚན་ཕྱིན། 【པ་མེས་】ནི་
རང་གི་པའི་པ་སྒྲིལ། 【པ་ཡར་】ནི་
རང་གི་པ་གི་པ་སྒྲིལ་གྱི་དབང་གིས་
པ་པ་ཐུན་ཡང་གཉིན་བསྒྲིལ་པའི་
བཟང་ལྟ། 【པ་ཕྱལ་】ནི་རང་སྒྲིལ་
པའི་ཕྱལ། ༥ (ཚབ་ཆོག)ཐུང་རིང་
བའམ་གཙང་པོ་སྒྲིལ་གྱིས་བར་ཆོད་
པའི་གནས་སྒྲིལ་པར་འཇུག་པ་ནི་མ་

པ་དེ་ཕྱི་དེ། གཙང་པའི་པ་འཇུག་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【པ་གི་】ནི་གཞན་རིང་གི་
གནས་སྒྲིལ་པར་འཇུག་ཞིང་། རི་པ་གི་
སྒྲིལ་པ་ཞིང་བཟང་ལྟ་བུ། 【པ་རྒྱལ་】
ནི་ཐུ་སྒྲིལ་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་པ་
འཇུག་ཞིང་། མ་ཐུན་པ་རྒྱལ་དུ་ཐུན།
གཙང་པའི་པ་རྒྱལ་དུ་སྒྲིལ་བྱ་བུ། 【པ་
རྒྱལ་པོ་】ནི་རང་དང་རང་གི་སྒྲིལ་ཆོད་
བཟང་ཕྱལ་པས་གཞན་པའི་པ་ཞིང་པ་
པ་རྒྱལ་པོ། ཐུགས་ཕྱ་པ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

པ་གྲུ་༥༥ སྒྲིལ་གྱི་ཐང་ཐང་པ་
འཇུག་ཐུན་ཐུན་གྱི་མིང་། ༥ ཐང་
པའི་ཐུན་པའི་མིང་།

པ་འཇུག་པའི་ 'པ་འཇུག་པའི་' པ་ལྟ་བུ།

པ་མཐུན་པའི་ ཐང་པའི་མཐུན་པའི་མིང་ཞིང་།
ནམ་མཁའ་པ་མཐུན་པའི་མིང་། ཐུ་མཐུན་
པ་མཐུན་ཐུན་ལྟ་བུ།

པ་བ་དག་དག་ ཐང་པས་སྒྲིལ་པའི་
པ་མཐུན་པའི་པ་མཐུན་པའི་མིང་ཞིང་། ཐང་
ཐུན་ཐུན་ཐུན་ཐུན་ཐུན་ཐུན་ཐུན་ཐུན་
ནམ་མཁའ་པ་ལྟ་བུའི་ཐང་པའི་པ་
ཐུན་དེ་པ་པ་པ་པ་པ་པ་པ་པ་པ་པ་
ཞིང་ཐུན་དུ་བཞག་ཆོག།

པ་བ་པའི་པའི་ ཐུ་ཐུན་པའི་པའི་

བཅག་ན་ཆག་གྲུ་མ་རྒྱུ་མ་ལྟོ་བུ་
བཞི་འབྲུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་སྒྲན་དུ་
བསྐྱེད་ཆོག་།

ཕ་མོང རྟ་རྟག་ཆེན་པོའི་མིང་།

ཕ་མེ ① རྒྱལ་ཁྲིམ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། ② རྒྱལ་མའི་མིང་།

ཕ་མང ལུས་དབྱིབས་ཚོ་གྲུ་དང་འབྲ་
ཞིང་རྒྱང་ལག་བར་ན་སྒྲི་མའི་གཤོག་
པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་བརྟེན་ནས་འབྱུར་
རྒྱལ་པོའི་སྒྲིམ་ཆགས་པུ་པ་ཅན་ཞིག་
ཡིན། གཙུ་པོར་མཆན་མོར་འབྱུར་
ནས་མི་ལ་གཞོན་པའི་ཏུག་སྒྲུང་སྐྱེས་
བཟུང་ནས་ཟེ། **【ཕ་མང་རིལ་མ】**ནི་
གཏེར་ཁ་ནས་སྐྱེན་པའི་རྟ་སྒྲན་ཞིག་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་ཟེར།

ཕ་སྒྲུང ‘ཕ་སྒྲུང’གི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

ཕ་ལ ར་རྟའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟ་
‘ར་རྟ་པ་ལ’ ཡང་ཟེར།

ཕ་ལམ ལྷ་མཁའ་གསལ་གྱི་ཆོད་ཏུ་ཅང་
མཐོ་པོའི་གཏེར་རྟའི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་ལྟ་། དེས་དངོས་རྒྱུ་ལྷ་མཐོ་
རིགས་ལ་བྱུག་འཕྱིག་བྱུང་། རྒྱ་སྐད་
ཏུ་‘ཅིན་ཀང་མི’ ཟེར།

ཕ་མི ‘ལུམ་’ གྱི་མིང་གཞན་།

ཕག ① དངོས་རྒྱུ་པ་ཞེན་གྱིས་
བསྐྱེད་ནས་མི་མཐོན་པའི་གནས་ཀྱི་

མིང་ལྟ་། རི་རྩའི་ཕག་ན་ནགས་ཆལ་

ཡོད། རྩིག་པའི་ཕག་ན་ཁང་བ་
ཡོད། ཕ་མའི་ཕག་གི་བྱ་རྒྱུང་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་། **【ཕག་རགས་】**ནི་མཆན་ཆ་

ལ་ཡིག་སྐད་འོག་སྐད་དང་བཅན་རྒྱུང་
གི་མིང་། ② རྟ་སྒྲན་པའི་མིང་

པ་ལྟ་བུ་། **【ཕག་མེ】**ནི་ཕག་པའི་

གཏེར་པའི་སྒྲི་རིང་པོའི་མིང་། **【ཕག་**

ཞོད་】ནི་རི་ན་ཡོད་པའི་ཕག་པ་། ③

ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་བཅུ་

གཉིས་པའི་མིང་།

ཕག་པ རྟ་སྒྲན་པའི་ཕག་།

ཕང རྒྱུང་པ་འཁེལ་བྱེད་ཀྱི་དབྱུ་གུའི་
མིང་། **【ཕང་ལོ་】** 1. རྒྱུང་པ་འཁེལ་

བྱེད་ཀྱི་དབྱུ་གུའི་མར་སྒྲེ་ལ་བཏགས་

པའི་འཁོར་ལོའི་མིང་། 2. འཁོར་

ལོའི་མིང་ལྟ་། རིང་རྩའི་ཕང་ལོ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ་། འདི་ལ་‘འཕང་ལོ’ ཡང་

འབྲི་།

ཕང་ལུང (རྒྱུ་རྩིག) བོངས་ཆེ་
ཞིང་སྒྲུལ་སྐྱེད་པ་ལྟ་། རྒྱུན་དཀར་

པང་ལུང་གཞི་བ། བཟང་དཀར་པང་

ལུང་ལུངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ཁ་སྐད་

ཏུ 'མ་དེ་ཕྱང་དེ' ཟེར་རྟེ། བྱར་པ་
མ་དེ་ཕྱང་དེ། ཁལ་མ་དེ་ཕྱང་དེ་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་བ ཏུམ་དང་ཁོང་གི་མིང་ལྟེ།
'ཁྱིན་གྱི་ཡང་བ་ལས་འོངས་ཆར་གྱི་'
ཁྱན་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་མ སྒྲིང་ཕྱན་ལྡོང་བ་ལྟ་ལ་ཆར་.....
མ་ཅན་ མེ་རྟག་ལྷག་པོ་ཡིན་ཞིང་
འབྲས་བུ་ཁྱིན་ཆེ་དམར་པོ་ཕྱན་རྟག་.....
ཙམ་ཡོད་པ་ལྟར་མཆོག་ཅིག་ཡིན།

《གཤམ་ལྷིང་》ཏུ 'ཡང་མའི་འབྲས་བུས་'
ཁྱིང་ཆད་མོ་ནད་སེལ་ ཞེས་གསུངས།

ཡངས (ཁྱིང་མེད་ལས་ཆོག་▽) ❶
ཁྱིང་ཉི་ཤ་དང་ཁ་ཆ་བའི་དྲོན་རྟེ།
ལུས་སྟོག་ཡངས་མེད་དུ་བཅང་ནས་.....
གསར་བརྩེ་བྱས། ཟས་གོས་ཡངས་.....
མེད་དུ་ཁྱིན་ལྟ་བུ། ❷ མིད་ལྟོ་བ་དང་
འཁྱིད་པ་ལྟེས་པ་ལྟེ། ཁྱིན་གྱི་ལྷག་
བསྐལ་དྲན་ན་སེམས་ཡངས་པ་ལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཡད ❶ རྒྱལ་བའི་མིང་གཞན་རྟེ།
'ཡད་བུ' ཡང་ཟེར། ❷ ལྷག་པ་ར་.....
ཙམ་རྩ་མའི་དུག་ཆར་གྱི་མིང་གཞན།

ཡན ❶ (ཁྱིང་མེད་ལས་ཆོག་▽) ཏུས་
བ་དང་འབྲས་བུ་ཡག་པོ་ཕྱང་བའི་.....

དྲོན་རྟེ། ཁྱན་གྱིས་ནད་ལ་ཡན།
ཏུས་གྱི་ཆར་བས་ལོ་རྟག་ལ་ཡན་ཞེས་.....
པ་ལྟ་བུ། ❷ འབྲས་བུ་ཡག་པོའི་མིང་
ལྟེ། མི་དམངས་ལ་ཡན་པ་བསྐྱབ་.....
དགོས། རལ་ཚལ་བྱས་ན་ཡན་པ་ཆེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡན་ཡོན】 རི་ཡན་

བའི་ཏུས་བའམ་འབྲས་བུའི་མིང་ལྟེ།

ཁྱན་གྱི་ཡན་ཡོན། བྱར་ཀྱམ་གྱི་ཡན་
ཡོན། གཞན་ལ་ཡན་བཅགས་པའི་
ཡན་ཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ག་འཕན་
ཞེས་པའི་ 'འཕན' གྱི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།

❹ མཆོམས་འཛིན་པའི་དྲོན་རྟེ། ཡན་
ཆད། དེ་རིང་ཡན་ཆད། དེ་རིང་
ཡན་ལ། འབྲི་རྒྱའི་ཡན་ཆད། རྩ་
རྒྱའི་ཡན་ལ། ད་ལོའི་ཡན་ལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཡན་ཚན】 རི་པ་རོལ་རྒྱར་
རོལ་ལམ་རང་རྩོགས་གཞན་རྩོགས་.....
རྟེ། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་ཡན་ཚན་པར།
མི་ཡན་ཚན་ལ། ས་ཡན་ཚན་ཀྱན་ལ་
ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡན་བྱན (རྒྱན་ཆོག) ❶ རྒྱང་
འཛེལ་བ་ལྟེ། རྒྱ་རྩོར་ཡན་བྱན་དུ་
ཁྱར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མི་མཐུན་
བའམ་འཆོལ་བའི་དྲོན་རྟེ། སེམས་
ལྡང་ཡན་བྱན་དུ་ཁྱར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་.....

བྱ.

ཕབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་་་

བ) ❶ བཀའ་ལྷན་བསྐྱེད་པའི་དོན་

ཏི: སྤྱིད་གཞུང་གིས་བཀའ་ཕབ་

ལྟ་བུ། 【དབབ】ནི་མ་ཁོངས་པ་ལྟེ:

དབབ་བྱའི་བཀའ་ལྷན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འབབ】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ: བཀའ་

འབབ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ

‘འབབས’ འབྲི་སྒྲིལ་ཡང་ཡོད།

【ཐོབས】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་ལྟེ: བཀའ་

ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ གཏན་ཁེལ་བྱས་

པ་དང་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཏི:

ཁྱིམ་ཁྱུགས་གཏན་ལ་ཕབ། གཏན་

ལ་དབབ་པར་བྱ། གཏན་ལ་འབབ་

མཁན། གཏན་ལ་ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

❸ རི་ཁྱུང་དང་རི་དམར་ཁྱུང་བཅས་་་་

པའི་དོན་ཏི: ལྷན་རིན་མར་ཕབ།

གོས་ཕབ། ལྷ་ཁ་མར་ཕབ་ལྟ་བུ།

❹ རྣམ་མོ་བྱིད་དུ་བརྟག་པའི་དོན་་་་

ཏི: དས་བྱིས་པའི་ཁྱིམ་ཁྱུག་ལ་

ཕབ་པ་ཡིན། དགོ་མཚན་བྱིས་སྒྲོབ་་་་་

པའི་ཁྱིམ་ཁྱུག་ཕབ་ནས་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱིད་དུ་

བརྟག། སྒྲོང་བྱིས་སྒྲོབ་པའི་ཁྱིམ་ཁྱུག་་་་

རྣམ་དུ་ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❺ མཐོ་

ས་ནས་དམར་མར་འབབ་དུ་བརྟག་པ་

ལྟེ: ལྷག་རྩིས་རི་འགོ་ནས་ལྷག་མར་

ཕབ། ལྷག་མར་འབབ་མཁན།

མར་ཐོབས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❻ གནས་སུ་

བརྟག་པ་ལྟེ: ས་ཚོད་དུ་བྱིས་ཆང་

ཕབ། འབབ་རྒྱ་ལོད། མཐའ་་་་་་་

མཚན་སུ་དམག་ཕབ། ཐོབས་ཤིག་

ལྟ་བུ། ❼ དེའི་འགོར་‘ཆམ་ལ’ ལྷར་་་

ན་སྒྲོབས་བྱས་དང་ཁེངས་དྲིགས་་་་

སྒྲིགས་ཉམས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏི:

དག་ལ་ཆམ་ལ་ཕབ། ཆམ་ལ་དབབ་

བྱའི་དག་ལ། དག་དམག་ཆམ་ལ་

འབབ་མཁན། ཆམ་ལ་ཐོབས་ཤིག་་་་

ལྟ་བུ།

ཕབས ❶ དཛུ་རྩིས་རྩིས་ལྷར་བྱིད་བྱི་་་་

རྩིས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ: ཆང་ཕབས་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ཕབས་ཏི’

དང་‘ཕབས་མི’ ཡང་ཟེར། འདི་ལ

‘ཕབ’ འབྲི་བའང་ཡོད། ❷ དག་

ཡིག་ལ་ལར་ཕབས་འདི་‘ཕབ་བྱི་འབྲི’

ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད་སྒྲིལ་ཡོད་

ཡོད། དག་ཡིག་ཁྱུངས་བྱབ་མར་

ཕར་ཡོད།

ཕམ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་བ)

❶ ལྷལ་ཁ་ཁྱུངས་པའི་སྒྲིག་སྒྲེ:

གཞུང་བྱི་ལྷལ་ཕམ། དག་པོ་ཕམ་་་་

ནས་ཤིང་ལྟ་བུ། [འཕམ་] རྟེན་པ་

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། དཔྱ་པོ་

འཕམ་པར་འཕྱར་ལྟ་བུ། ④ ལེན་པ་

ཁྱིའི་དེ་ཆེས་དང་རང་ཤུགས་སོགས་ཆེ་

ཞན་ཏུ་སྒྲོང་བའམ་ཉམས་པའི་དོན་ལྟ་

ཏེ། དཀའ་ངལ་ཆེ་ཡང་ལེན་པ་མ་

པམ། | ལེན་པ་མི་འཕམ། | ཞེ་མ་པམ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པམ་པ་ སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཁྱིམ་

དཔེ་ཆ་བའི་ཁྱིམ་པ་ཞི་དང་འགལ་

བའི་ཉམས་པ་ལ་པམ་པ་ཟེར།

པར་ ① 'ཚུར་' ཁྱིའི་ལྷན་ལྷན་ལྟེ། པར་

འགྲོ་ཚུར་འོང་། པར་ལྟར་ཚུར་ལོན་

པར་ལོག་ཚུར་ལོག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ②

'པ་ཏུ་' ཞེས་པའི་ཆོག་བཏུས་པ་ལྟེ།

ཨ་པ་ལ་བཤད་ཅིས་པ་ལ་ཨ་པར་ལྟ་བུ།

བཤད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

པར་ཞོག (ཐལ་ཆོག) ཆོག་སྟོན་ལྟ་

ལའི་དོན་ཆོག་ཐལ་ཏིང་གཞོན་བྱས་

ནས་བཤད་པ་ལྟེ། རྒྱུ་ཏུ་'པ་ན་'

དང་ཐལ་ནས་བཞུགས་པ་མང་། དཔེར་

ན། ཐལ་ཆོགས་ཆེད་བར་ཁྱིམ་དབྱལ་

ཞིག་གི་བྱས་སྟོབ་ལྟ་ཆེན་མོར་སྟོབ་

སྟོབ་ཐུང་ཐུང་པར་ཞོག་། ཐ་ན་སྟོབ་

ཐུང་ལ་འགྲོ་ཐུང་གི་གྲོ་སྐབས་ཁྱུང་མེད་

ལྟ་བུ།

པལ་ཆེ་བ་ (གྲངས་ཆོག) གྲངས་ཀ་

མང་བའི་ཐུང་ཀ་ཡན་ཏེ། མི་པལ་

ཆེ་བ་ | ཏེ་ཡོན་པལ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ།

པལ་ཆེར་ ① (གྲངས་ཆོག) 'པལ་ཆེ་

བ་' དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། མི་པལ་ཆེར་ |

བརྗོད་པ་པལ་ཆེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②

(བཏུན་ཆོག) ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་མིན་

པའི་དོན་ཏེ། དེ་རིང་ཆར་པལ་ཆེར་

འཐབ་རྒྱ་མ་རེད་ | མི་འདི་པལ་ཆེར་

སྟོན་པ་ཞིག་མིན་པ་འདྲ་ལྟ་བུ།

པལ་བ་ (རྒྱུ་ཆོག) རང་ག་བའམ་

དཔུས་པ་ལྟེ། ལས་ཀ་པལ་བ་ | མི་

པལ་བ་ | ཟས་པལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[པལ་སྐད་] རྟེན་མི་རིགས་ཞིག་གི་ཁྱིམ་

སྐད་ལས་ཁྱིམ་པའི་ལུལ་སྐད་།

པལ་མོ་ཆེ་ 'པལ་ཆེ་བ་' དང་དོན་

འདྲ་།

པམ་ ① པ་རྟེན་ཁྱིའི་དོན་ཏེ། པམ་ཁྱིམ་

ཆོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'པ་ཡིས་'

ཞེས་པའི་ཐུང་ལྟ་བཏུས་པ་ལྟེ། པ་

ཡིས་བཤད་ལ་པམ་བཤད་ཟེར་བ་ལྟ་

བུ།

པམ་རྟོག་ ① ཐུ་ནས་གཞོད་པ་ཐུང་

པར་འོངས་པའི་དག་པོའི་མིང་ཞིང་།
པས་སྐལ་ཕྱིར་སྒྲིགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ༩
རིགས་པའི་གཞུང་ལྷན་པས་ཐོག་ནས་་་་
དག་པོ་འདྲིན་ལ་པན་ཏི། ‘ཚད་པས་
པས་སྐལ་ཕྱིར་ཤིས་གནོད་’ ལྟ་བུ།
འདི་ལ་ ‘པས་ཀྱི་སྐལ་པ’ ཞེས་ཤིས་་་་
ལུང་ཆོག་།

ཕྱི ‘ཕྱི’ དང་དྲོད་འབྲེལ་ཞིང་། ཕྱི་མིང་
པ་ལ་ཕྱི་མིང་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ (ཕྱལ་་་
སྐད་)།

ཕྱིག་ཕྱིག ཤ་ཕུན་རིང་གཏུག་པའི་་་
ཁྱ་བ་གར་མོ་དགག་ནས་བརྒྱས་པའི་་་
ཟས་ཤིག་གི་མིང་།

ཕྱིགས ‘ཕྱག་’ གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཕྱིབས ཁང་པའི་ཁྱད་ཁིབས་ཀྱི་མིང་
ཞིང་། ཁང་པའི་ཚོག་ཕྱིབས | ཁང་་་
པའི་རྒྱ་ཕྱིབས | ཕྱིབས་འོག་དུ་་་
བཅད་ལྟ་བུ།

ཕྱ ༡ ལུང་པའི་སྒྲིང་སྒྲིགས་ཀྱི་མིང་་་
ཞིང་། སྒྲིག་མོའི་ཕྱ | ལུང་པ་ཕྱ་ཐག་
རིང་ | ལུང་པའི་ཕྱ་མདའ་ | ‘ཕྱར་
སྒྲི་ཆེ་བ་ཕྱ་རྒྱ་ཕྱུགས་དང་མཚུངས་’
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ མིའི་ཁ་ནས་ལུས་
པའི་དབུགས་ཀྱི་མིང་ཞིང་། མི་ལ་ཕྱ་
བཅའ་ | ཁ་ནས་ཕྱ་སྒྲི་འབྱེན་ལྟ་བུ།

༣ ‘ཕྱ་བོ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ་།

ཕྱ་ཐག ལུང་པ་དང་ལུང་པ་སྒྲིགས་་་
ཀྱི་ཁ་ནས་ལུགས་པར་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་མིང་
ཞིང་། ལུང་པ་ཕྱ་ཐག་རིང་ | ཕྱི་ལུང་
ཕྱ་ཐག་ལུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕྱ་
ཐག་བཅད】 1. ལུང་པ་དང་ལུང་་་
ལུང་ཕྱ་མཐའ་བརྒྱལ་པའི་དྲོད་།

2. ཞེས་ཐག་ཆོད་པའི་དྲོད་ཏི།
མིན་མིན་ཕྱ་ཐག་བཅད | ཕྱ་ཐག་
གཙོད་ | ཕྱ་ཐག་ཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱ་ལུང ༡ ལུ་པའི་ཕྱ་ལུང་ཞིང་། ལུལ་
སྐད་ཏུ་ ‘ཕྱ་ལུང་’ ཟེར་། ༢ ཆོད་ལུ་
ལུང་ཏུ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ཕྱ་ལུང ལུ་པའི་ཕྱ་ལུང་།

ཕྱ་ལུང ལུས་པ་ལུང་པའི་ཕྱ་ལུང་ཀྱི་
མིང་།

ཕྱ་མོ རང་གི་ཕུན་ཆེ་བ་ཞིང་གཙོན་།
ཆོག་བཟུས་ན་ ‘ཕྱ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞིང་།
ཕྱ་བོ་དང་ཕྱ་བོ་ལ་ཕྱ་ཕྱ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཕྱ་ལུང ‘ཕྱ་ལུང་’ ལ་སྒྲིས་།

ཕྱག་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) དངོས་རྒྱུ་ལ་ཕྱ་ག་བརྒྱལ་པའི་་་
དྲོད་ཏི། ཤིང་བརྒྱས་གཏུའ་ཤིང་ལ་
ཕྱ་ག་ཕྱ་ག་ནས་ཐག་པ་བརྒྱས་ལྟ་བུ།

【དབུག】 རི་མ་འོངས་པ་ཞིང་། དབུག་

བུའི་མིང་། སྒྲིང་ལ་བུ་ག་དབུག་པར་
བྱ་ལྟ་བུ། 【འཕྱགས་】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ་
རྫོང་ལ་བུ་ག་འཕྱགས་ལ་འབྱེད་། རྫོང་ལ་
བུ་ག་འཕྱགས་ཀྱིན་འཁུག་ལྟ་བུ།

【ཕུགས་】ནི་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ་ བུ་ག་་་་
ཕུགས་སྒྲིག་ལྟ་བུ།

ཕུག་₂ ① ‘ཕུག་པ་’ ཞེས་པའི་མིང་་་་
མཐའ་བརྒྱུན་པ། ② ‘ཕུག་མ་’ ཡི་
མིང་མཐའ་བརྒྱུན་པ། ③ ‘ཕུག་རྫོང་’
ཀྱི་མིང་མཐའ་བརྒྱུན་པ། ④ ‘ཕུག་₁’
གི་སྐུལ་ཆོག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཕུག་པ་ བུ་ག་དང་གད་པའི་ཕྱགས་་་་
ཀྱི་ཁྱད་ཆེན་པའི་མིང་། མིང་མཐའ་
བརྒྱུན་ན་ ‘ཕུག་’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་
བུ་ག་ཕུག་། གད་ཕུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕུག་མ་ འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ལྟེ་མའི་ལྟ་་་་་
ཀྱུན་དང་ལྟ་མའི་རིགས་ཀྱི་གད་བུའི་
ལྟ་ཀྱུན་ཀྱི་མིང་། མིང་བརྒྱུན་ན་ ‘ཕུག་’
ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ གྲོའི་ཕུག་མ་ལ་གྲོ་
ཕུག་དང་ལྟ་མའི་ཕུག་མ་ལ་ལྟ་་་་་
ཕུག་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཕུག་རྫོང་ བུ་ཕུག་རྫོང་དེ་, འདི་
ལ་རི་བུ་དང་ཕུལ་བུ་རིགས་གཞིས་་་་་་
དང་, བྱང་གཞིས་ལྟ་ཡང་རིགས་་་་
མང་རྫོང་ལ་ཁུལ་ཆུན་ལྟ་བུས་ནས་་་

འཆོ་ མིང་བརྒྱུན་ན་ ‘ཕུག་’ ཅེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ ཕུག་རྫོང་ཀྱི་སྐུལ་ཕུག་
སྐུ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཕུགས་ ① ཁྱད་པ་དང་ཁྱད་ཕྱགས་ཀྱི་
མཛོ་ཁ་ནས་ནང་དུ་བར་ཐག་རིང་་་་་་
པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ བུ་ག་ཁྱད་གི་
ཕུགས་། ཁྱད་གི་ཕུགས་། ཁྱད་པའི་
ཕུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② གཏིང་ཐབ་
པའི་མིང་ལྟེ་ གྲོ་ཕུགས་མི་དམངས་ལ་
གཏད་། སེམས་ཕུགས་ཁྱད་ཁྱད་ཏང་
ལ་སྤྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ མ་འོངས་
པའམ་མཐའ་མཁུག་ལྟེ་ ཕུགས་་་
འཁུན་། ཕུགས་སུ་བདེ་ཆེད་འབྱུང་།
མི་ཕུགས་པས་མ་ཅན་། ཕུགས་ཀྱི་་་་་
དམིགས་ཕུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ ཕུན་
རིང་པ་ལྟེ་ གྲོང་མིར་ཕུགས་འཁུག་
བྱས་ནས་ཞིང་ལས་ལ་བཅོན་། མཛོང་
པསེས་ཀྱི་ཕུགས་ཀྱི་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
⑤ ཁྱད་པ་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཆུན་ཆོག་གི་་་
ཕུགས་བརྒྱལ་། ཕུགས་གཏུགས་ས་་་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑥ ‘ཕུག་₁’ གི་སྐུལ་
ཆོག་།

ཕུང་ ① ‘འབྱུང་’ གི་འདས་པ། ②
‘ཕུང་པ་’ ཡི་མིང་མཐའ་བརྒྱུན་པ།

ཕུང་གྲོལ་ ① གནོད་པའི་ལས་དང་་་

ཕྱིར་བྱུང་དུ་གཏོང་བའི་ལས་ཀྱི་མིང་།

● མེད་མེད་མེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་།

བུད་ཐོ ● སྐྱེས་ཆགས་ཀྱི་ཕུས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། གཞུགས་ཀྱི་བུད་ཐོ | མིའི་
གཞུགས་ཕུད་པ་དེ | སྤང་ཆེན་ཕུད་
པ་ཆེ་ལྟ་བུ། ● སྐྱེས་གཅིག་དུ་
པུས་པའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་
ཕུད་—ལྷའི་ཕུད་ཐོ | རྩ་ཕུད་—
རྩའི་ཕུད་ཐོ | སྤྱན་ཕུད་—སྤྱན་ཀྱི་
ཕུད་ཐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བུད་གཡོ་བ སྤམ་འཇུག་པའམ་...
དཔྱག་ཤིང་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

བུད་སྤམ་པ སྐྱེས་གཅིག་སྤམ་...
གཏོགས་པའི་སྐྱེས་གཅིག་པ་ལྟེ། ཚ་
ཤང་གཅིག་སྤམ་འཇུག་པའི་ནད་ཕུད་
སྤམ་པ་མེད | འཁྱོ་ལམ་གཅིག་སྤམ་
འཇུག་པའི་འཁྱོ་ལམ་ཕུད་སྤམ་པ་མེད་
ལྟ་བུ།

བུད་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ་དང་སྤམ་ཆོག) ● རང་ནས་སྤྱིར་
འབྱེད་པའམ་ཕར་བསྐྱད་པའི་དོན་...
ཏི། ར་ནང་ནས་སྤྱི་ལ་སྤྱད་ནས་
ལྷ་སར་འཆོ | སྤྱིར་སྤྱད་ཅིག | མི་
རན་ལས་བྱེད་པའི་གྲུ་ནས་སྤྱད་ཅིས་

པ་ལྟ་བུ། **【འབྱུང་】** བྱི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། བཟོ་བའི་གྲུ་ནས་
འབྱུང་བྱའི་མིང་ན | སྤྱགས་སྤ་མོར་
ལྷ་སར་འབྱུང་དགོས་ལྟ་བུ། ● ལྷ་བ་
སྐྱེས་ཕུས་ནས་སྤངས་པའི་དོན་ཏི།
འཁྱོར་ལྷ་ཕུད་ནས་དཔག་ལྷ་སྤྱན་ལྟ་
བུ། ● སྐྱེས་གཅིག་ནས་གཏོང་
དེ་དངོས་ཆས་ཕར་འདེད་པའི་དོན་...
ཏི། ཕར་སྤྱད | ལས་ཐོག་གི་ས་པོར་
ཕར་སྤྱད་ཅིག་ལྟ་བུ། **【སྤྱད་ཀྱིས་】** བྱི་
དངོས་པོ་ལ་སྐྱེས་གཅིག་ནས་ཤིང་...
སྤྱད་ཏི་སྐྱེས་གཅིག་གཅིག་ལ་...
འདེད་པའི་འབྲེལ་སྤམ་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
བྱིས་པས་ཕན་ཚུན་སྤྱད་ཀྱིས་བྱས་ལྟ་
བུ། **【སྤྱད་ཤིང་】** བྱི་སར་འདེད་པའི་
བྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཕན་ཚུན་ལ་
སྤྱད་ཤིང་མ་ཀྱིས་ | ཤིང་རྩ་ལ་སྤྱད་...
ཤིང་བརྒྱབ་ལྟ་བུ།

བུད་ ● མིའི་སྤམ་ཐོག་དང་...
རལ་པའམ་སྐྱེས་ཆགས་ཀྱི་མགོའི་སྤ་...
རིང་པོའི་མིང་ལྟེ། བྱིས་པའི་སྤ་བྱིར་
སྤྱད་བཅིངས་ | མགོའི་གཙུག་སྤྱད་ |
མ་བྱའི་གཙུག་སྤྱད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ●
ཐོག་མའི་མིང་ལྟེ། ཟས་སྤྱད་ | འབྲེ་
སྤྱད་ | མིག་སྤྱད་ | མགོན་པོ་ལ་ཟས་

ཕུང་པོ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་།
ཕུང་པོ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་།
ཕུང་པོ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་།
ཕུང་པོ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་།
ཕུང་པོ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་། རྩ་ལ་མེ་ཕུང་།

[illegible]

ལྟར་འབྲེལ་ལས་ཆེན་འདས་
 བ) ༡༥ ཁྲི་མཉམ་པའི་ལྟར་འབྲེལ་
 ཏི། ཁྲི་མཉམ་པའི་ལྟར་འབྲེལ་

ལུས་ལྟ་བུ། 【དཔུང་བ】 རི་མ་ཤིང་མ་
པ་མེ་ དཔུང་བ་བྱུ་ཁྱིམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【འབྲུག་མ་ལྟ་བུ་】 རི་དང་ལྟ་བུ་པ་མེ་ ཁང་
པ་འབྲུག་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【सुमनः】 विष्णुस्य हृदयस्थः । तद्वत्
सुमनसं विदधामहे । ॥ सुमनसं पति-
पतिः । अक्षयं पतिः सुमनसं ।
सुमनसं सुमनसं । सुमनसं सुमन-
सं । सुमनसं सुमनसं सुमनसं ।
सुमनसं सुमनसं सुमनसं ।

ལྷན་པ་ལ་བཞུང་ནས་མཆོད་ཆ་
འཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་གནའ་མའི་དཔལ་ཆས་
ཞིག་གི་མིང་། ཁ་ལྷན་

ଜଣକ 'ସ୍ବୟଂ' ଦିଅନ୍ତି କି.....

উদা. 'স্ব' ব্রহ্মসংস.

ལྷ་མ་ལྷ་མ་ ཉེ་མོད་པར་མར་འབྱུང་
པའི་སྤྱི་མོད་པའི་མོད་

ལྷན་ འཕྲུལ་ (ཕྱི་དང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
 བ་དང་སྐུལ་ཆོག་) གནས་གཅིག་ལ་
 ཡང་ཡང་རིག་བཤམ་གཙུག་ནས་བྱས་
 བའི་དོན་ཏེ་ ལག་བས་མིག་ལྷན་མི་
 ཉན་ | ལག་བས་མགོ་ལྷན་ | ལྷན་
 ཅིག་ལྷ་བྱ་། 【འཕྲུལ་】 རི་མ་འོངས་
 བ་དང་ད་ལྷ་བ་ལྷེ་ ལག་བས་མགོ་
 འཕྲུལ་གྱིན་འདུག་ | བགས་བ་འཕྲུལ་

མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ 'ལུང་བ་
ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟན་པ།

ལུང་ཁ ༥ ལ་པའི་ལུང་གི་ཁ། ༥
ཆོས་ལུགས་སྒྲིངས་དང་ཁྱེད་མེད་མེད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ལུང་བ རྟེན་གཅིག་རྫོང་པའི་དབྱུག་པ་ལྟ་
བའི་མིང་ལྟེ། ཤིང་གི་ལུང་བ། ལུགས་
ཁྱེད་ལུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟན་
ན་ 'ལུང་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཤིང་
ལུང་། ལུགས་ལུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ལུང་བ】 1. དབྱིབས་ལུང་བ་དང་
མཚུངས་ཤིང་ལུང་པའི་འཆར་བཟུང་པ་
མན་ཆད་བྱུང་གསུམ་ཡིན་པ་རྩེ་མོ་
རྫོང་པའི་གནའ་བོའི་མཚན་ཆ་ཞིག་ལྟ་
གི་མིང་། 2. རེས་གཟའ་བདུན་ཁྱེད་
ནང་གི་ལུང་པའི་མིང་ལྟེ། 'གཟའ་ལུང་
བ' ཡང་ཟེར། འདི་ནི་ཉི་མའི་རྒྱུད་
རིམ་ཁྱེད་རྒྱ་སྐར་དབྱེད་ནང་གི་ལུང་པ་
ཡིན། རྒྱ་སྐར་དུ་'ལུང་ཞིན་' ཟེར།

ལུང་མ ༥ ལུང་མ་མང་པོ་བསྐྱེགས་པ་
པའི་རས་གོས་སྐགས་ཁྱེད་མིང་ལྟེ། གཙོ་
བོར་སྒྲིངས་སྒྲིངས་ལུང་གི་ཡོལ་པའི་
གོང་རྒྱུན་ལྟེ། ༥ ལུགས་མ་རྒྱུད་ལྟེ།
ནང་དུ་ཁྱེད་བཟང་གི་ལྷོ་མ་ལུགས་ནས་
བསྐྱེགས་པའི་མཛེས་རྒྱུན་ཞིག་གི་མིང་།

ལུང་མོང ལུང་མཁན་པའི་རིགས་ཤིག་
གི་མིང་ལྟེ། འདི་ལ་ལུང་མོང་དཀར་
ནག་རིགས་གཉིས་ཡོད།

ལུང་རྒྱགས (རྒྱན་ཆོག)གཞི་བ་
མེད་པ་དང་འཁྱུར་བ་མེད་པའམ་རྟོག་
དཀར་པའི་དོན་ཉི། མིག་གིས་ལུང་
རྒྱགས་ལུང་བ། མི་ལུང་རྒྱགས་ཅན་།
བསམ་པ་ལུང་རྒྱགས་ཁྱེད་སྒྲིངས་སྒྲིངས་
སྒྲིངས་ལུང་ལྟ་བུ།

ལུལ་ (ལྷུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ་དང་རྒྱལ་ཆོག) ལྷུན་པ་དང་ལྷུང་
པ་, གཞོང་བ་བཅས་ཁྱེད་ཞེས་ལྟེ། གོང་
རིམ་ལ་སྒྲུབ་ལུལ་། མི་དམངས་
ཁྱེད་དོན་ལྷུན་ལུལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

【དལལ】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། གོང་
ལ་དལལ་ལྷུན་ལྷུན་། མེས་རྒྱལ་ཁྱེད་
དོན་དུ་ལུལ་སྒྲིག་དལལ་བར་ལྷུན་ལྟ་བུ།

【འལལ】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། ལྷུན་ལྷུན་
འལལ་མཁན་། མི་དམངས་ཁྱེད་གཞུང་
ལ་ལུགས་ཁལ་འལལ་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ།

ལུལ་ ༥ འལལ་རིགས་འཇལ་ལྷུང་ཁྱེད་
ལྷུང་ཞིག་གི་མིང་། ༥ རིགས་གཅིག་
པའི་ནང་ནས་གཞན་ལས་བཟང་བ་
ལྟེ། བཅོངས་འགྲོལ་དམག་ནི་དམག་
ནམས་ཀྱན་ཁྱེད་ལུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཕུལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་】ནི་རིགས་མཐུན་.....
ནང་ནས་ཆེས་མཐོང་བ་ལྟེ། མི་ཕུལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ | མཐོན་ཕུལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ |
ཐུགས་རྒྱུད་ཕུལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཕུལ་བྱུང་】ནི་‘ཕུལ་ཏུ་བྱུང་བ་’
ཞེས་པའི་ཆོག་མཐུན་པ་ལྟེ། ཕུལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དང་དོན་གཅིག་། དཔེར་ན།
འགོ་འདྲིན་ཕུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ | འགོ་
འདྲིན་ཕུལ་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ ལག་
པ་ཡ་ཁྱེར་གང་གི་ཆད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་
ཕུལ་གང་ | དཔྱིད་ས་པོན་ཕུལ་གང་
གཏོར་ན་ལྷོན་འབྲུ་རིགས་ལྟེ་གང་པུ་
ཐུབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕེ ❶ ཏ་སྐད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཕྱིས་པ་ཕེ་
མི་འདེབས་ | ཕེ་མ་མཉམ་ལྟ་བུ། ❷
ཁྱི་དང་རྒྱུད་གི་སྐགས་ཏ་ལྷག་ཁྱིད་.....
པའི་ལྷའི་མིང་ལྟེ། རྒྱུད་གི་ཕེ་མཉམ་
ལྟ་བུ།

ཕེ་ལྷ པོད་ཀྱི་ལྷ་བ་རིང་པོའི་མིང་ལྟེ།
ཕུལ་སྐད་ཏུ་‘ཕེར་’ཟེར།

ཕེག ལྷའི་བྱི་བྱག་ཐལ་མོ་དེབ་པ་ལྟ་
བུའི་ལྷ་ལྟེ། ལྷན་མ་མཐོན་ནས་ཕེག་
ཕེག་གས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕེག་རྫོབ ❶ ལན་ལྷན་མཐོན་པ་.....
ལས་ལྷ་འབྱེན་པའི་རྫོལ་ཆའི་ཀྱི་མིང་།

❶ པོན་པའི་ཆོས་ཕྱགས་ཀྱི་རྫོལ་ཆ་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཏུ་བཤད།

ཕེབས (ཁྱིད་ལེད་ལས་ཆོག་༥)འགོ་
ལོང་ཕེབ་གསུམ་ཀྱི་ཞེས་ལྟེ། ཁྱིད་ག་
ལེར་ཕེབས་ | ངའི་ཁྱིམ་ལ་ཕེབས་ |
ལྷ་དམོར་ཕེབས་ | བེ་ཅིན་ཏུ་ཕེབས་
ལྟ་བུ།

ཕེབས་ཐུབས ‘ཐུགས་’ཀྱི་མིང་.....
གཞན།

ཕེར (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥) ❶
ཐུབ་པ་དང་ཆོག་པའི་དོན་ཏེ། དོ་རྒྱ་
ཕེར་བ་ | བུ་མོས་བུ་མི་དོ་རྒྱ་ཕེར་ |
ལྷང་པོས་མཐོ་མི་དོ་རྒྱ་ཕེར་ལྟ་བུ། ❷
མཐོན་པ་དང་ལོས་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱིད་
པ་ལྷན་པོས་ཁྱིད་ལས་དག་ལྷན་ཕེར་
ལྟ་བུ། 【ཕེར་པོ་】ནི་བྱ་བ་ཁྱིད་པར་
ལམས་ཏུགས་ལྷན་པ་ལྟེ། མི་ཕེར་པོ་ |
མི་ལང་པར་ཕེར་པོ་མ་ཁྱིད་ལྟ་བུ།

ཕྱ_ ❶ མི་དང་སྤྱག་ཆགས་པོ་མོ་གཉིས་
ཀྱི་ཕྱའི་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བུ་ཕོ་བུ་མོ་ |
ཕོ་ལས་མོ་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕོ་
དབང་】ནི་ཕོའི་དབང་པོ་ཞེས་པའི་.....
ཆོག་མཐུན་པ་ལྟེ། མི་དང་སྤྱག་ཆགས་
ཕོའི་ལྷེས་རྒྱན་ཐེལ་བྱིད་ཀྱི་དབང་པོའི་
མིང་། དེ་ཡང་ཕོ་ཏུགས་དང་མིག་རིལ་

ཁམས་དགར་གྱི་སྒྲོན་སྒྲོན་འདུས་པ་...
 བའི་དབང་བོའི་སྒྱི་མིང་ཡིན། 【སྒྲོན་
 ཏགས་】དང་【སྒྲོན་མཆན་】ནི་ལྷན་སྒྱེ་ལ་
 སྒྲོན་བའི་སྒྲོན་དབང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་...
 མིང་། ②སྒྲོན་སྒྲོན་སྒྱི་མ་སྒྱེ་ལ་བར་

སྒྲོན་ཏགས་སྒྲོན་དང་ཆ་མཆན་པའི་...
 རྒྱུ་ལས་འབྱེད་བའི་ཆེ་ཤིང་རིགས་...
 ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། མེ་ཏྲག་

མོ། ཟེ་འབྲུ་མོ། མོ་ལྷང་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ③མེ་གེ་མོ་མོ་མ་ནིང་གསུམ་
 རྒྱུ་བའི་མོའི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི།

མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག། རྒྱེས་འཇུག་གི་
 མོ་ཡིག། སྒྲོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་ཅེས་
 པ་ལྟ་བུ། ④འདྲ་བ་སྒྲོན་མཆན་རྒྱུ་

བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ལྟེ། མོ་སྒྲོན་
 མོ་སྒྲོན་མོ་སྒྲོན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 ⑤ 'མོ་བ' མི་མིང་མཐའ་བཅུས་པ།

མོ་ (ལྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་འདས་...
 པ) གཤེར་བྱའི་རིགས་སྒྲོན་ནས་པར་
 གཤུགས་པ་ལྟེ། བཟུས་སྒྲོན་། རྒྱུ་

ཆ་སྒྲོན་ཁང་རྒྱུ་མོ་ལྟ་བུ། མ་འོངས་
 པར་ 'དཔོ' དང་, ད་ལྟ་པར་ 'འཔོ' ,
 རྒྱལ་ཆེན་ལ་ 'པོ' འདྲི།

མོ་ཆེན་ 'ཏྲ་མོ་ཆེན་' ཡང་ཟེར་, རྒྱུ་
 བྱས་པའི་ཏྲ་མོའི་མིང་།

མོ་ཏ ① རྒྱལ་ཁབ་བཅས་རྒྱལ་མོས་...
 མངགས་པའི་མི་སྒྲུའི་མིང་། ②མི་
 གཞན་ནམ་མི་རྒྱུ་མའི་ཆབ་རྒྱུ་བ་...
 རྒྱུ་རྒྱུ་མངགས་པའི་མིའི་མིང་།

མོ་བ སྒྲོན་ཏགས་ཀྱི་ཟས་འཇུ་བྱེད་...
 ཀྱི་དབང་བོའི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཞིག་གི་
 མིང་ལྟེ། ཡར་ལྷེ་མིང་ཐག་དང་མར་

ལྷེ་སྒྲོན་མདར་འབྲེལ་ཞིང་དབྱིབས་ཁྲག་
 མ་དང་འདྲ། མིང་བཅུས་ན་ 'མོ་'
 ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། མོ་བ་དང་མོང་ག་

ལ་མོ་མོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 【སྒྲོན་མོག་】
 ནི་ཟས་མ་སྒྲོན་བའི་དབང་གིས་བསྒྲེད་...
 པའི་སྒྲོན་དང་གྱི་རིགས་ཤིག། 【སྒྲོན་

མྱང་】ནི་སྒྲོན་བའི་མྱང་འཐབ་ཀྱི་མིང་...
 བཅུས་པ།

མོ་བ་རིལ་ རྒྱུ་སྒྲོན་ཞིག་ལྟེ། རྒྱུ་
 སྒྲོན་རྒྱུ་ཏྲ་ཆ་ཟེར། འདི་ལ་ 'མོ་བ་'
 རིས་' རྒྱུང་ཟེར།

མོ་བྱང་ ①ཁང་བ་ཆེན་པོའི་མིང་ལ་...
 འཇུག་པ་ནི། རིག་གནས་སྒྲོན་བྱང་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②བཀའ་བཞུགས་རྒྱུ་

འདྲིན་རྒྱལ་བོ་སྒྲོན་པའི་ཁང་བའི་མིང་།

མོ་ཆེད་ རང་འདོད་རྒྱུ་འོལ་ཆེད་བྱེད་
 པའི་སྒྲོབས་པའམ་སྒྲིང་སྒྲོབས་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ། མོ་མོ་ཆེད་ཅན་། རྒྱལ་ཅལ་

མེད་པར་རྒྱལ་པོ་ཆོད་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།
ཐོག་མཐའ་ མེད་དུས་མཐོང་རྒྱུ་ན་ཡོད་
 པའི་བྱ་ནག་པོ་ཁྲ་ཏ་ལས་རྒྱུ་ཟད་ཆེ་
 པ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། 'བྱ་པོ་མེད་' ལྱུང་
 ཟེར་།

ཐོག་མཐའ་ ① རྒྱལ་རྒྱུང་གི་ཡོ་བྱེད་ལྟ་བུ་གྱུར་
 མིང་ལྟེ། རྒྱུ་རྒྱུ་དར་རྒྱུ་དཀྱིས་
 རྒྱུ་པ་ཐོག་པ་ལ་དར་གྱི་པོ་ཡོད་ཟེར་།

② ཐོ་བ་དང་ཡོད་གཤིས་ལྟ་བུ་ཡིང་།

ཐོག་མཐའ་ ① (བྱེད་ཡོད་ལས་ཆོག་འདས་
 པ) (ཀ) ཐོག་ལ་ཁེལ་བའི་དོན་དེ་
 མདུང་འཕངས་ནས་འཕེན་ལ་ཐོག་ |
 རི་ཆེ་ལ་ཉི་འོད་ཐོག་ | ལུས་ལ་ཆར་བ་
 ཐོག་ | ལུ་བ་ལ་བརྒྱན་ཐོག་ལྟ་བུ།
 【འཕོག་】 རི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་
 ལྟེ། འཕོག་སའི་འཕེན་ | མདུང་འཕྱོག་
 འཕེན་ལ་འཕོག་དཀའ་ལྟ་བུ། 【ཐོག་
 ཐུག་】 རི་གཞན་ལ་མི་དགའ་བ་བརྒྱུད་
 བའམ་ཁྱོ་བ་བསྐྱངས་པའི་དོན་དེ་
 གཞན་ལ་ཐོག་ཐུག་བཅང་ལྟ་བུ། (ཁ)
 ཆོག་བཤད་པ་དོན་ཐོག་ལ་སོང་བའམ་
 གཞན་ལ་ཐོག་ཐུག་བྱུང་བའི་དོན་དེ་
 རྒྱུན་བརྒྱུད་ལྟ་བུ་ལ་མཆོང་ལ་ཐོག་ |
 ཐིག་པོ་ལྟ་བུ་ལ་སེམས་ལ་ཐོག་ལྟ་བུ།
 (ག) རྒྱུ་རྒྱུང་བའི་དོན་དེ་ མི་

ལ་ཆམ་རིམས་ཐོག་ན་རྒྱན་འཕྱང་.....
 དཀོས་ | མ་རུལ་ཐོག་ན་གུག་ཐོག་
 ཉེན་ཆེ་ལྟ་བུ། ② 'ཐོག་མཐའ་' ལྱི་
 འདས་པ།

ཐོག་མཐའ་ (བྱེད་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག) ①
 ཁལ་དང་རྒྱན་ཆ་སྤྲོས་མར་བྱུངས་.....
 པའི་དོན་དེ་ ཁལ་ཐོག་མཐའ་མིག་ | མེ་
 མདུང་ཐུག་ནས་ཐོག་མཐའ་མིག་ | ལྱུང་བོ་
 ལུས་ནས་ཐོག་མཐའ་མིག་ལྟ་བུ། 【དཔོག་】
 རི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དཔོག་བྱུར་ཁལ་ |
 རྒྱུ་རྒྱུ་དཔོག་བྱུར་ལྱུང་བོ་ཞེས་པ་.....
 ལྟ་བུ། 【འཕོག་མཐའ་】 རི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ།
 ཁལ་འཕོག་མཐའ་ལྱིན་ཡོད་ | ཁལ་.....
 འཕོག་མཐའ་མཐའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐོག་】
 རི་འདས་པ་ལྟེ། ཁལ་ཐོག་ནས་ས་ལ་
 བཞག་ | ལྱུང་བོ་མར་ཐོག་ནས་དལ་
 གསོ་བྱས་ལྟ་བུ། ② གདམ་དག་དང་
 ཡོན་ཏན་སྤྲོས་གཞན་ལ་བྱིད་པའི་.....
 དོན་དེ་ རྒྱན་གྱི་གདམ་དག་ཐོག་མཐའ་
 མིག་ | དགོ་ཆུན་གྱིས་སློབ་མ་ལ་རྒྱན་
 གྱི་གདམ་དག་ཐོག་ལྟ་བུ།

ཐོག་མཐའ་ ② རྒྱ་ཐོག་མཐའ་ལྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་
 ཐོག་མཐའ་ | དུལ་ཐོག་མཐའ་ | འབྲུ་ཐོག་མཐའ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོག་མཐའ་ (བྱེད་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག)

ཞེས་ཀྱུ་གས་སྐྱུ་གས་ལ་བརྟེན་ནས་.....
 མདའ་དང་མདའ་ལྟེ་སྐྱུ་གས་ལས་འཕེན་...
 བའི་དོན་དེ། མདའ་མཐོངས་ཤིག |
 མེ་མདའ་མཐོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 【འཕངས་】
 བའི་མཐོངས་ལ་ལྟེ། འཕངས་བྱེད་
 མདའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཕེན་】 བའི་
 ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། མདའ་འཕེན་ལམ་ན |
 མདའ་འཕེན་པའི་སྐབས་ཞེས་པ་ལྟ་...
 ལུ། 【འཕངས་】 བའི་མདའ་ལ་ལྟེ།
 མདའ་འཕངས་ནས་འཕེན་ལ་མཐོངས་ལྟ་
 ལུ།

མཐོངས་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་འདས་
 བ) དབུལ་བོར་སྐྱུར་བའམ་མཐོངས་སྐྱུད་
 སྐྱུ་གས་འཛུགས་པ་མེད་པའི་དོན་དེ།
 མེན་ཆད་ནོར་བྱིས་མཐོངས་ནས་སྐྱ་པ་...
 ལུས་ད་ལྟ་མཐོངས་སྐྱུད་འཛུགས་པས་
 སྐྱོབ་སྐྱོད་བྱིད་ལྟ་བུ། 【འཕངས་】 བའི་
 མཐོངས་ལ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། མེན་
 ཆད་དབུལ་ཞིང་འཕངས་དེ་ད་ལྟ་བུ་དེ་
 ཞིང་སྐྱུད་ལྟ་བུ།

མཐོངས་ 'འཕངས་' ལ་ལྟེ།

མེད (ལས་ཆེག་རྒྱུ་མཐུན་པ) ●
 སྐབས་ལ་མེད་པའམ་མེད་སྐབས་མེད་
 པའི་དོན་དེ། བཤད་མེད་ | བཤད་
 མེད་ | སྐབས་མེད་ | སྐབས་མེད་

ལྟ་བུ། ● བཟོད་པ་དང་རྒྱུ་བའམ་
 སྐབས་པའི་དོན་དེ། མེ་མཐོངས་དང་
 འབྲུལ་མེ་མེད་ | མཐོངས་པའི་སྐྱུ་གས་
 དང་འབྲུལ་མེ་མེད་ལྟ་བུ།

མེད་ཀྱི་ ● ལྟ་ཞིག་གི་མེད་། ● ལྟ་ཞིག་
 མཐོངས་ནས་འབྲུལ་པའི་ཆར་མེད་...
 མེད་།

མེན ● མཐོངས་ཆེད་བྱི་མེད་གཞན་།

● 'མེན་པ་' ལ་ལྟེ།

མེན་པ་ དཔེ་རྒྱུ་མེན་པ་སྐྱུ་གས་...
 གཅིག་ཏུ་བསྐྱུར་པའི་བྱུང་བའི་མེད་...
 ལྟེ། མེན་པ་མེན་པ་ལྟ་བུ།
 ཆེག་པསྐྱུ་གས་ན་ 'མེན་' ཞེས་འབྲི་ཆེག་།
 【མེན་ཆེད་】 བའི་མཐོངས་ཆེད་ཆེ་བ་དང་
 གུངས་ཀ་མང་པའི་དོན་དེ། ར་རས་
 མེན་ཆེད་མཐོངས་ | ཞིང་ཆས་མེན་
 ཆེད་ཉེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཐོངས་ 'མཐོངས་' ལྟ་བུ་ཆེག་།

མཐོངས་པ་ བས་རིགས་འཛུགས་བྱིད་དམ་
 བ་བྱིད་བྱི་སྐྱུད་དཔེ་རྒྱུ་ལ་ནང་...
 བའི་པའི་རིགས་བྱི་སྐྱུ་མེད་ལྟེ། ར་མི་
 མཐོངས་པ་ | སྐྱུ་གས་པའི་མཐོངས་པ་...
 ལྟ་བུ། ཆེག་པསྐྱུ་གས་ན་ 'མཐོངས་' ཞེས་
 འབྲི་ཆེག་ལྟེ། མཐོངས་པ་ | ར་མཐོངས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོལ་མིག་ མ་རིགས་མིག་གི་མིང་ལྟེ་
གཙོ་བོར་སྒྲིམ་ཆེན་མཁའ་མ་དང་ཐོ་
བ་མོང་གའི་གནས་སུ་བྱུང་། གསར་
རྒྱལ་དེ་དག་སྐར་ཁྱིའི་རྒྱུ་ན་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་ཁྱིའི་འཛུགས་ཅིང་གསོ་དཀའ་
ཞེས་པའི་ཁྱིའི་གཞུང་དུ་གསུངས།

ཕ

ཕ ལྟར་བ་དང་འབྲུ་སྒྲིལ་བྱེད་པའི་
ཕ་སྒྲིལ་གྱི་མིང་ལྟེ་ གཞན་པ་འབྲུ་ཕ་
མ་གཙོར་ལྟ་བུ། ལྟ་གསལ་གྱི་སྒྲིལ་
ཐོལ་པའི་དབང་བོ་ཉམས་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས་མིག་གི་མིང་ལྟེ་ ཕ་ཁྱིའི་
ཕྱས་ལྟ་བུ།

ཕ་ར 'ཕྱར་བ' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཕ་ལེ (ཕྱར་ཆོག)རྩལ་མཉམ་པའི་
དོན་ཏེ་ རྩལ་པོར་ཕ་ལེ་བ་ཞིག་
ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཕག་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ)ཕགས་མ་སྒྲིལ་ས་རྒྱལ་
གད་བདར་བྱེད་པ་ལྟེ་ ཕག་བྱེད་
རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུག】ནི་ད་
ལྟ་བུ་ལྟེ་ རྒྱལ་འབྲུག་མཁན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཕགས་མ】ནི་འདས་པ་ལྟེ་ ཁང་
པའི་ནང་གི་ས་རྒྱལ་ཕགས་ནས་གཙོང་

སྒྲུབ་ལྟ་བུ། 【ཕྱགས་མ】ནི་སྒྲུབ་ཆོག་
ལྟེ་ ས་རྒྱལ་ཕྱགས་མིག་ལྟ་བུ། 【ཕག་
དར་】ནི་གད་བདར་ཕྱས་པའི་གད་
ཆོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཕག་དར་གྱི་ཕྱར་
བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕག་བདར་】ནི་
གད་བདར་གྱི་ཕྱ་པའི་མིང་ལྟེ་ ཁྱིའི་
ཕག་བདར་ཕྱས་ལྟ་བུ།

ཕག་ ལྟ་གསལ་པའི་ཞེས་ལྟེ་ ཕག་
འབྲུ་གནང་ལྟ་བུ། 【ཕག་རྒྱ】 1. ཐམ་
ག་དང་ལག་པ་དང་མཚུབ་མོ་དཔར་
པའི་རྩལ་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཕག་རྒྱས་
མནན་པ། བཀའ་ལྷན་ཕག་རྒྱ་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. ལག་པའི་རྩལ་
འབྲུར་གྱི་མིང་། 【ཕག་རྒྱན་】ནི་མི་
གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱ་
ཐབས་སྒྲིལ་གྱི་མིང་ལྟེ་ མཉན་འབྲེལ་
ཐམ་བཞེབ་པའི་ཕག་རྒྱན་པའི་ཕྱ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕག་རྩལ་】ནི་ལག་
རྩལ་སམ་བྱས་རྩལ་གྱི་ཞེས་པ། 【ཕག་
ལེན་】 1. གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་
བརྒྱུད་དེ་ཕྱོགས་འདྲིས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོ་
ག་དང་ཐབས་སྒྲིལ་གྱི་མིང་ལྟེ་ ལི་
གེ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཕག་ལེན་སྒྲིལ་དཀོས་
ལྟ་བུ། 2. ལག་ལེན་གྱི་ཞེས་པ།
【ཕག་སྒྲིལ་】 རི་ཕྱོགས་འདྲིས་སུ་

ཐུང་པའི་ཕྱག་ལྟ་སྒྲིལ་གྱི་མིང་། ༡ ཐུང་
ཆོག་ཆིང་པའི་ཐུང་གི་ཕྱག་ལྟ་པ་བྱེད་་་་
ཕྱག་ལྟ་གི་ཕྱི་མིང་ཆེ་། ཐུང་འཆའ་།
ཐུང་སྐྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུང་
བརྟན་】 རི་ཐོན་ཆད་དཔོན་རིགས་་་་
སྐྱོན་གྱི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཐུང་དུ་འབྱུང་བའམ་
ཞབས་འདེགས་བྱེད་པའི་འཁོར་གྱི་་་་
མིང་། 【ཐུང་ཐུང་】 རི་ལམ་དུ་འགྲོ་མཁན་
གྱི་མི་ལ་རྒྱུ་བྱེད་ཆེད་དུ་མིང་པའི་་་
མི་།

ཐུང་བརྟན་ བརྟན་པོ་ལ་ཐུང་སྐྱོན་གྱི་མིང་།
འདྲེན་མཁན་གྱི་མི་།

ཐུང་མཆོད་ མཆོད་ཁང་དང་ཐུང་་་་་་
རྒྱུ་སྐྱོན་ལ་བདག་གཉེར་བྱེད་་་་་་
མཁན་གྱི་གཉེར་པ་གཙོ་བོ་།

ཐུང་ལྟ་ ༡ ‘ཐུང་།’ གི་འདས་པ་ ༢
‘ཐུང་ལྟ་’ མི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་།

ཐུང་ལྟ་མ་ ལ་རྒྱུ་སྐྱོན་འབྱུང་བྱེད་
གྱི་མི་བྱེད་ཆེ་གིང་དང་བྱུང་སྐྱོན་སྐྱོན་་་་
ཐུང་བརྟན་པ་དེའི་མིང་། ཆོག་བསྐྱུས་ན་
‘ཐུང་ལྟ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ་། ལ་རྒྱུ་སྐྱོན་
ཐུང་བརྟན་པའི་ཐུང་ལྟ་མ་ལ་རྒྱུ་སྐྱོན་
དང་། ཐུང་སྐྱོན་བརྟན་པའི་ཐུང་ལྟ་མ་ལ་
རྒྱུ་སྐྱོན་ཐུང་ལྟ་མ་ལྟ་བུ་།

ཐུང་ ༡ (ཐུང་ཆོག) ཐུང་དུ་དབྱུངས་

པའི་དབྱུངས་ཏེ་ ལ་ལྟ་ཐུང་དེ་བ།
ལ་རིང་ཐུང་ཐུང་བ། ཐུང་ཐུང་ཐུང་དེ་
འབྱུང་ལྟ་བུ་། 【ཐུང་འབྱུང་】 རི་ཐུང་
ཁན་ལྟ་བུ་དུ་དབྱུངས་པའི་ཐུང་བ་་་་
ལྟ་བུའི་ཐུང་ཆེད་རིགས་གི་། ༢
‘འབྱུང་’ གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐུང་ཆད་ ཐུང་བཅད་པའམ་ཐུང་ཆོས་
བཅད་པའི་བརྟན་ཆིང་།

ཐུང་དེ་ཐུང་དེ་ (ཐུང་ཆོག) ཆ་མི་
ཆོས་པ་དང་རིང་ཐུང་མི་ཆོས་པ་ཆེ་།
ལ་བ་ཐུང་དེ་ཐུང་དེ་ཞིག་ཐུང་ལྟ་བུ་།

ཐུང་པ་ (ཐུང་ཆོག) ཐུང་ཐུང་གྱི་་་་
བརྟན་ཆིང་།

ཐུང་པར་ (བརྟན་ཆོག) ཐུང་་་་་་་་་་
གདལ་གྱི་དོན་ཏེ་ ལ་ཆོག་ཐུང་པར་
བཅུ་བ། ཐུང་ཐུང་ཐུང་པར་ཐུང་ལྟ་
བུ་།

ཐུང་ཐུང་ (ཐུང་ཆོག) ༡ མིང་ཏད་
ཏད་པར་ཐུང་པའི་དོན་ཏེ་ ‘མིང་
ཐུང་ཐུང་’ རང་ནས་དར་ཅིག་ཐུང་’ ལྟ་
བུ་ ༢ ‘ཐུང་དེ་ཐུང་དེ་’ དང་འབྲེ་།

ཐུང་ལེ་ (ཐུང་ཆོག) མཆོག་མི་་་་
འཆད་པའམ་ཐུང་མི་འཆད་པའི་དོན་
ཏེ་ ཐུང་ལེ་ཐུང་ལེ་བཟུགས་ལྟ་བུ་།

ཐུང་ ཁང་པའི་ཐུང་བཞག་པའི་གིང་།

ལམ་ན་ལ་ 'ཕྱི་སྐྱེལ་' ཉམ་དེ་ལ་དགག་
 བ་རྒྱལ་ལམ་ན་ལ་ 'ཕྱི་སྐྱེལ་' ཟེར། 【ཕྱི་
 རྒྱལ།】 ཉི་མེ་པན་ཚུན་མཐར་ཁ་འབྲལ་
 སྐབས་པཆེ་རྒྱང་དང་གྲུ་པ་བྱེད་པའི་
 རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། ❶ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
 པའི་དོན་ཏེ། ཕྱི་མིང་། ཕྱི་འབྲེལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱལ་རྒྱུ་པ་ལ་རྒྱལ་
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཏེ། ཕྱི་ལ་མ་བརྒྱུར་།
 ཕྱི་ལ་མ་འཁོར་། ཕྱི་མིག་པལ་སྤྲུལ་།
 ཕྱི་པའི་ན་འབྲལ་སྤྲུལ་བུ། ❸ 'ཕྱིས་'
 ཀྱི་རྒྱལ་ཆོག་ལ་ཕྱི་འབྲེལ་བའང་ཡོད་
ཕྱི་ཐག ཕྱི་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་ལུན་ཏེ།
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཐག་རིང་བ་། ཕྱིད་ཕྱི་ཐག་
 རིང་ལྟ་བུ།
ཕྱི་རྒྱ ཉིན་གྲང་གི་རྒྱུ་ནས་ས་རྒྱལ་
 པའི་བར་ཀྱི་རྒྱལ་ལུན་ཀྱི་མིང་།
ཕྱི་ཕྱིར (བཟུན་ཆོག) རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་
 ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཕྱིར་ཕྱི་ཕྱིར་རེ་
 བཟང་རྒྱ་སྤྱོད་། ས་ཞིང་ཕྱི་ཕྱིར་རེ་
 ཡང་རྒྱ་སྤྱོད་ལྟ་བུ།
ཕྱི་བ རྒྱལ་ཆགས་ཕྱི་བ། 【ཕྱི་རྒྱལ།】
 ཉི་མེ་པའི་ལུས་ལ་ཕྱིར་པའི་འགོ་ནད་
 ཏ་ཅང་དག་པོ་ཞིག་ཡིན། མི་ལ་ནད་
 དེ་འགོ་སྤྲུལ་མཆེད་པ་མཚུགས་ཤིང་།
 ཕྱིར་རྒྱ་སྤྱོད་ལ་སྐྱེལ་པའི་འགོ་ནད་.....

དག་པོ་ཞིག་ཡིན།

ཕྱི་མ རྒྱ་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་དང་པའི་གས་
 ཡིན་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་མ་ཕྱི་མ་།
 ལུ་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱི་མ ❶ མེས་མའི་པན་ཆིང་། ❷
 རྒྱལ་སྤྱོད་དང་ཆ་པའི་མིང་ལྟེ། གཞུང་
 ཕྱི་མ་། རྒྱུ་ཀྱི་གཞུང་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ❸ རྒྱུ་འབྲལ་སྤྲུལ་བུ། བཟ་
 ཕྱི་མ་ཡོད་། རྒྱུ་ཕྱི་མར་སྤོང་ལྟ་བུ།

ཕྱི་པའི་ན རྒྱུ་ལུས་པ་གཞུག་རྒྱ་ཞེས་
 པ་ལྟེ། རྒྱ་གུ་མ་མའི་ཕྱི་པའི་ན་
 པའི་གས་། ཕྱི་པའི་ན་འབྲལ་སྤྲུལ་བུ།

ཕྱི་ས རྒྱལ་པའི་མིང་གཞན་

ཕྱིར་བ རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་དང་ལུས་.....
 རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་འཆག་ལུས་ནས་ཐགས་
 རྒྱུ་མེད་པར་བཟོས་པའི་དོན་རྒྱུ་
 ཀྱི་མིང་། ཆོག་པའི་སྤྲུལ་ན་ 'ཕྱིར' ཞེས་
 འབྲི་ལྟེ། ཕྱིར་གདན་། ཕྱིར་ལྟ་།
 ཕྱིར་འབྲེལ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱིར་ཀྱི (ཕྱིར་མེད་ལས་ཆོག་།) རྒྱུ་
 ཀྱི་པ་པགས་དང་ཕྱིར་དོན་འཁལས་
 བཟ་ར་པོ་འབྲུར་པ་ལྟེ། གྲང་རེག་གིས་
 ལག་པ་ཕྱིར་། རྒྱུ་མ་ཕྱིར་ལྟ་བུ།

ཕྱིར་ཀྱི (ཕྱིར་མེད་ལས་ཆོག་འདས་
 པ་) འཆོ་ཐབས་ལུས་པའི་དོན་ཏེ།

སྒྲོང་གཏམ་ཕྱིས་མི་ཆེ་ཕྱིན་དང་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཆེ། སྒྲོན་ཆད་ཟས་ཕྱིས་སྒྲོ་བ་ཕྱིན་
ཅམ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【འཕྱིད】ནི་ད་ལྟ་
བ་དང་མ་འོངས་པ།

ཕྱིན ● (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།) སྒྲོང་བའམ་སྒྲེབས་པའི་དོན་ཏེ། ལམ་
ལ་ཕྱིན། བེ་ཅིན་ལ་ཕྱིན་ལྟ་བུ། ●
'ཕྱིན་ཆད' གྲི་ཆོག་བཟུས་པ།

ཕྱིན་ཅི་ལོག ● བྱ་དངོས་འཕེལ་
ཚུལ་གྲི་ཆོས་ཉིད་ལས་གོ་ལོག་པའི་བྱ་
སྒྲོད་སྟགས་གྲི་མིང་ཞིང་། བསམ་ཚུལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་དགོས། བཤད་ཀྱི་
ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དགག་དགོས་ལྟ་བུ།
●དམིགས་ལྷལ་ལས་གོ་ལོག་པའི་བྱ་
སྒྲོད་སྟགས་གྲི་མིང་ཞིང་། ལམ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ལ་མ་འགྲོ། ། ཁ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་
མ་འཁོར་ལྟ་བུ།

ཕྱིན་ཆད རྒྱལ་རྒྱུ་མའི་མིང་ཞིང་།
དེད་ཕྱིན་ཆད། དེ་རིང་ཉི་མའི་ཕྱིན་
ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་
'ཕྱིན' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞིང་། དེད་

ཁ་འཁོབ་ཕྱིར་མཐུན་ཕྱིས་རྒྱལ་། མི་
དམངས་ལ་མན་ཕྱིར་བྱ་བ་བཟུབས་ལྟ་
བུ། ●ཐག་གཅོད་བ་དང་རྒྱ་མཚན་
དང་རྒྱ་ཕྱིན་སྟགས་སྒྲོན་པ་ཞིང་། མར་
ལའི་གཞུང་ལས་གཞུངས་ཕྱིར་འབྲུལ་
བ་མེད། དེའི་ཕྱིར་མར་ལེ་རིང་ཀྱི་
ཕྱགས་ནམ་པར་དག། འབད་པས་
བཟུབས་ཕྱིར་བྱལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། ●
'ཕྱི་རུ' ཞེས་པའི་རུ་ཡིག་བཟུས་པ་
ཞིང་། བར་འགྲོ་ཕྱིར་འོངས་། ལམ་
ནས་ཕྱིར་ལོག། སྒྲིའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ།
ནད་རྒྱན་ཕྱིར་བཞུགས་ལྟ་བུ། ●སྒྲོ་
ཡང་གི་དོན་ཏེ། བྱ་དང་པའི་ཕྱས་ལྱང་
ཕྱིར་སྟགས། ཕྱིར་རང་ལྷལ་རྒྱ་སྒྲེབས།
ལམ་རྒྱུང་ལ་ཕྱིར་མི་འགྲོ་ལྟ་བུ། 【ཕྱིར་
རུ】ནི་ཆེད་རྒྱལ་འཕྲོད་དོན་རུ་ཞེས་པའི་
དོན་ཏེ། ཡན་ཏན་འཁོབ་ཕྱིར་རྒྱ་སྒྲོ་བ་
སྒྲོང་ཕྱིད། རྒྱ་ནོར་འཕེལ་ཕྱིར་རྒྱ་
ངལ་ཆོལ་བྱ་ལྟ་བུ།

ཕྱིས འདམ་ཕྱིས་ཞལ་ཞལ་བྱས་པའི་
བན་རྒྱུང་།

རྒྱལ་བྱིས་ནས་དྲི་མ་དག། མེ་མདའ་
བྱིས་ཤིག་ལྟ་བུ། 【དབྱི】ནི་མ་མོ་
འོངས་པ་ལྟེ། དབྱི་བྱེད་མེ་མདའ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྱིད་】ནི་ད་ལྟ་
པ་ལྟེ། རྒྱལ་འབྱིད་ལམ་ན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ④རི་མོ་དང་ཡི་གེ་སྐད་སྐད་་་
བཟུངས་པའི་དོན་ཉི། ཡི་གེ་དབྱི་
བར་བྱའོ། བ་རོ་བྱིས་ནས་གི་བྱ་ཐུར་
ལྟ་བུ།

བྱིས་ ①(བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་།)
སྐྱོག་ཆགས་མའི་མདའ་བྱི་བྱ་བཅོལ་
མ་རན་པར་ཐོན་པ་ལྟེ། ད་མོ་མ་མོར་
ལུ་བྱ་བྱིས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ལ། ལ་སྐད་དུ་ད་ལྟ་བར་‘འབྱི’དང་
འདས་པར་‘འབྱིས་’ཟེར། 【བྱིས་མ་】
1. ཐུ་བྱ་བྱིས་པའི་མོ་ཐུགས། 2.
གཞུག་མའམ་རྒྱུ་མའི་དོན། ④རྒྱུ་
རྒྱུ་བྱི་མིང་ལྟེ། བྱིས་ཐུ། བྱིས་
འབྱུང་གི་བྱ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་པ་ ཐོད་གྱི་ལུ་རིང་རིགས་ཤིག།

ཐུག་ ①(ཐུན་ཆེག་)ཐུ་ནོར་འོངས་་་
ཐུད་འཛུལ་པའི་དོན་ཉི། ཐོད་ཐུར་
ཐུག་པོ། ཐོན་ཐུད་རུ་ཐག་ཐུག་པོ།
ཏ་ཅང་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②(བྱིད་
མེད་ལས་ཆེག་།) མདའ་བོ་ཡོད་པའི་་་

དོན་ཉི། ནོར་འོངས་ཐུད་གྱིས་ཐུག་
པ། ཐོན་ཏན་གྱིས་ཐུག་པའི་མེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ཐོད་གྱི་རྒྱུ་ཤིག།

ཐུགས་ མིས་འཆོ་ཐུང་བྱིད་པའི་སྐྱོག་
ཆགས་གྱི་ཐུ་མིང་། 【ཐུགས་ལྟས་】ནི་
ཐུགས་འབྱུག་སའི་གནས་ངེས་ཅན་གྱི་
མིང་།

ཐུགས་ཐུང་ གཉེན་སྐྱོག་མ་བྱས་་་་་
པའམ་འཛིག་རྟེན་ཆོས་གྱིས་མ་གྲས་་་་
པའི་བྱ་མོ། འདི་ལ་‘ཐུགས་ཐུང་’
ཞེས་བྱས་པའང་ཡོད།

ཐུང་ (བྱིད་འབྱེད་ལས་ཆེག་འདས་་་
པ) ①ནང་ནས་ཐུ་ལ་བཞོན་པ་ལྟེ།
རལ་གྱི་འབས་ནས་ཐུང་ལྟ་བུ།

【དབྱུང་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། འབྱུག་
ནས་དབྱུང་བྱེད་རལ་གྱི། ཤ་གཞེང་
ནས་ཆོར་མ་དབྱུང་བར་བྱས་ལྟ་བུ།

【འབྱིན་】ནི་ད་ལྟ་པ་ལྟེ། རལ་གྱི་
འབས་ནས་འབྱིན་ལམ་ན། འབྱིན་
ཐིན་འབྱུག་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】ནི་ཐུལ་
ཆེག་ལྟེ། འབྱུག་ནས་ཐུངས་ཤིག་
ལྟ་བུ། ②པར་བཞུད་པ་ལྟེ། མིང་ན་

གནས་ནས་ཐུང་། གནས་དབྱུང་བྱས་
ལྟ་བུ། ③མི་མངོན་ས་ནས་མངོན་
སར་བྱུངས་པ་ལྟེ། ས་བཞུའི་ནས་རྟེ་

ཐུང | གཏེར་ཁ་བསྐྱེད་ནས་གཏེར་
རྩ་ཐུང་ལྟ་བུ། ① འབྱུང་ཐུངས་ནས་
ཐུངས་པའི་དོན་དེ། 'མི་གེའི་ཁོངས་
ནས་མིང་དབྱུང་ཞེ་ མིང་གི་ཁོངས་
ནས་ཆོག་ཐུང་ནས་ ཆོག་གིས་དོན་
ནས་སྟོན་པར་བྱེད་' ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུངས་ 'ཐུང་' པ་ལྟས་།

ཐུང་བ་ 'ཐུང་བ་' མི་འདྲི་ཚུལ་.....
གཞན། | གཞན།

ཐུང་བུ་ 'ཐུང་བུ་' མི་འདྲི་ཚུལ་.....

ཐུ ① འབྱུང་ཐུགས་ཞིབ་འཇགས་བྱས་.....
པའི་ཐུ་མའི་མིང་ཞེ་ རྩ་ཐུ | བས་
ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་མར་】** 1. མར་
པ་སྟོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཐུ་ཆམ་ཐུངས་.....
པའི་ཐོག་མར་ཐུན་པ་ཐོག་པའི་བས་ཀྱི་
མིང་ 2. ཆམ་པ་དང་མར་པ་ཐོག་
ནས་པ་ཐོག་པའི་བས་ཀྱི་མིང་ ②

'དཐུ།' མི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཆོག་།

ཐུ་མ ཞིབ་མོར་བཏགས་པའི་དོན་པ་
རྩས་ཀྱི་མིང་ཞེ་ ཐུན་ཀྱི་ཐུ་མ | ཐོས་
ཀྱི་ཐུ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་ལེབ་ ཐུན་དུ་ཐུ་མ་ལེབ་ཀྱི་མིང་.....
ཞེ་ དེ་ནི་ཐུ་ལེབ་ཀྱི་གསེབ་པ་འབྱུང་
ཏེ་མེ་ཏོག་གི་ཐིལ་དང་ར་བཞེབས་.....
ནས་འཆོ་ བཟས་ནས་ཐོད་སྐྱབས་

གསོག་པ་གཏིས་ཐུབ་པ་ཁ་ཐུར་ནས་.....
བཅོངས་འདུག། དེ་ལ་རིགས་ཤིན་
ཏུ་མང་།

ཐུད། ཏིས་ཆ་གཅིག་གི་མིང་ཞེ་ བཅུ་
མི་ཐུད་ནི་ལྟ་ཡིན། ཏིན་ཐུད། ཏི་
མ་ཐུད་ཀ། | མི་ཆོ་ཐུད་ཆལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། **【ཐུད་མིང་】** ཏི་ཐུགས་གཞུམ་
ཐུ་མཆོ་ཡིན་པའི་མིང་ཞེ་ ཐུ་གར་
ཐུད་མིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུད་པ་】** ཏི་
དངོས་གཞུགས་གཅིག་ཆ་མཉམ་དུ་ཆ་
གཏིས་ཐུ་བསོག་པའི་ཆ་གཅིག་ཞེ་ ཐུ་
པ་ཐུད་པའི་དབྱིབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུད། (ཐུད་མེད་ལས་ཆོག་།) ①
ས་སར་ཐུ་པའི་དོན་དེ། ཐུ་དང་འོ་
མ་འདྲིས་ན་རོ་བོ་དཔུར་མི་ཐུད་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། ② འབྱུང་པའི་དོན་དེ། ཆོན་
རིག་ལ་མི་ཐུད་པའི་མིང་ཆེས་ཐུས་ལྟ་
བུ།

ཐུན གཤང་ལམ་ནས་ཐོན་པའི་.....
དབྱུགས་ཀྱི་མིང་།

ཐུས་ 'དཐུ།' མི་འདས་པ་དང་ཐུལ་
ཆོག་གི་འདྲི་ཚུལ་གཞན།

ཐུ་ཐུ ཐུ་བད་པའི་ཐུ་ཞེ་ ཐུ་ཐུ་ཐུ་
ཐེར་ནས་བད་པ་བྱས་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ ① རོས་གཅིག་གས་ལོགས་

གཅིག་གི་མིང་ལྟེ། བརྒྱན་རྩོགས་ |
 རྩོགས་རྩོགས་ | སྤང་ལེབ་ཀྱི་རྩོགས་.....
 གཅིག་ | ཁང་བའི་རྩོགས་གཅིག་ |
 རིག་གནས་རྩོགས་ཐམས་ཅད་ |
 རྩོགས་གང་ཐད་ནས་ | རྩོགས་རྩོགས་
 བས་ | རྩོགས་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
 དམིགས་ལུལ་གང་ལ་གཏོད་པའི་མིང་
 ལྟེ། ལུའི་འགྲོ་རྩོགས་ | སྤང་ཆའི་
 བཤད་རྩོགས་ | འཁོར་རྩོགས་ | ལྟ་
 རྩོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཡངས་རྩོགས་
 ཀྱི་མིང་ལྟེ། མི་དཔངས་ཀྱི་རྩོགས་ལུ་
 བཤད་ | གཉའ་གནོན་རྩོང་ལམ་ན་ཀྱི་
 རྩོགས་ལུ་ཐོད་ལྟ་བུ། ❹ ཁོངས་སྐྱེ་
 ལུལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ས་རྩོགས་ | ལུལ་
 རྩོགས་ | ཡར་རྩོགས་ | བར་རྩོགས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ རྩོགས་གཏོགས་སྐྱེ་
 རིགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རང་རྩོགས་ | དག་
 རྩོགས་ | རི་དྲུགས་གཉན་ནི་ལུག་གི་
 རྩོགས་གཏོགས་ཡིན་ | ར་དང་གནའ་
 རྩོགས་ཅམ་འདྲ་ལྟ་བུ། 【རྩོགས་བརྒྱ】
 ཅི་རྩོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ལྟེ་.....
 འོག་གཞིས་བཅས་ཀྱི་མིང་། 【རྩོགས་
 པ་】 1. རྩོན་ཆད་ཤོད་རྩོར་ཁག་.....
 བཞོན་པའི་ཁྱིམ་མང་པའི་མིང་ལྟེ། རྩོ་
 རྩོགས་ | རྩོགས་པ་དང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ། 2. གལ་རིམ་གྱི་པན་ཁེ་དང་
 ཆབ་མིད་ཀྱི་ཡངས་རྩོགས་ལ་བརྟེན་...
 བས་ལུབ་པའི་རྩོ་ཆགས་ཀྱི་ཆགས་པ་...
 དང་མི་ཁག་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ཉང་
 ས་སྤང་རྩོགས་པ་ས་སྤེལ་པ་ལྟ་...
 བུ། 【རྩོགས་རིས་པ་】 ཅི་ཆ་ཆད་པ་
 མིན་པའི་དོན་ཉེ། ལྟ་ཚུལ་རྩོགས་
 རིས་པ་ | བཤད་ཚུལ་རྩོགས་རིས་
 པ་ | ཞེན་ཁ་རྩོགས་རིས་ཞེས་པ་ལྟ་...
 བུ། འདི་ལ་‘རྩོགས་རི་བ’ ཞེས་འབྲི་
 བའང་ཡོད། 【རྩོགས་རྩྱུང་】 ཅི་ལྟ་རྩྱུང་
 རྩོགས་རིས་པའི་མིང་ལྟེ། མི་རྩོགས་
 རྩྱུང་ཅན་ | སྤང་ཆ་རྩོགས་རྩྱུང་ཅན་
 མ་བཤད་ལྟ་བུ།

རྩོགས་ ❶ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
 འཁོར་བའི་དོན་ཉེ། ཁ་ཉི་མར་རྩོགས་
 བས་སྤང་ | སེམས་པེ་ཅིན་ལ་རྩོགས་ |
 འགྲོ་བ་ལ་མཐོན་དུ་རྩོགས་(འགྲོ་བར་
 ཉེ)ལྟ་བུ། ❷ ‘རྩོག་’ གི་སྐལ་ཆོག།
རྩོགས་ཀ ‘གཞོག་ཀ’ ལི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་།

རྩྱུང་ བསྐྱ་དང་ལུས་པ་སྤགས་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ། མི་ལྱང་ལས་ལུ་བ་བརྒྱུལ་ན་ལས་
 རྩྱུང་ཆེ་ | སྤང་ན་ས་རྩྱུང་ཆེ་ལྟ་བུ།

རྩོར་ ❶ ‘རྩོར་’ ལ་ལྟ་བུ། ❷ ‘མཆོར་’

ཏཱ་ཅན་ལྟེན་པ།

52

[illegible]18[illegible]

ལྟ་བུ། བཀོད་སྒྲིག་གི་མཐུན་པོ་.....

གཉིས་བརྒྱུ་མེད་པའི་དུས་ཚིག་གི་
མིང་།

ཕ་མེན་མ་ མོངས་དང་དམ་མུ་མུང་
དུ་བཟང་པའི་འཁྲེ་གདོན་གྱི་རིགས་
རིག་གི་མིང་།

[illegible]

ཐུག་དྲག་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལོགས་
ལ་མི་དགའ་བའི་བསམ་བའི་མིང་ལྟེ་
གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཐུག་དྲག་མ་
ཁྱེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

༡༥ (ཁྱེད་མེད་པལ་ཆོག་འདས་...
 ༡) ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་པའི་དཀར་
 ཉི་ ང་རང་གྲོགས་དང་སྤྱད་ནས་
 དགའ། བཟའ་སྤྱད་གནང། བ་མུ་
 རྒྱས་ལྟ་ལྟ་ བ་འོངས་པ་དང་ད་

ལྟ་བུ་ལ་ 'འབྲུག་' རང་ 'བྲུག་' འབྲི་.....
ཕྱག་ལུ་གཉིས་ཡོད་། ༡ ཆོག་ཕྲན་ཀྱི་
མིང་བཟུང་བ་ལྟེ། ཕྲན་རང་དབང་
ཅན་ | རྒྱ་དུལ་དང་ཕྲན་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། རྒྱ་ལ་པར་ 'ཆོག་ཕྲན་' ལ་ལྟེས་།

ཕྲན་ ༡ མིང་ཁ་གསུམ་གྱི་མཐའ་རྒྱུར་ན་
རྒྱུར་བའི་དོན་ཉི། མིང་ཕྲན་ | རྒྱ་
ཕྲན་ | མིང་ཕྲན་ | རྒྱ་ཕྲན་ | ལམ་
ཕྲན་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། ༢ རང་
གིས་རང་ལ་ཁྱེད་ལ་རྒྱུར་ཕྱིད་བའི་.....
ཆེད་མིང་ལྟེ། ཕྲན་ནས་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ༣ ལྷ་བ་བའི་དོན་ཉི། ཐམས་ཕྲན་
ཆོགས་ | ཐམས་ཕྲན་བུ་ | རྒྱ་ལོར་ཕྲན་
བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྲལ་ ༡ 'འབྲལ་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

ཕྲལ་ ༢ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) ༡ སྔོན་སྔོན་གྱི་བའི་དོན་ཉི། ས་
པར་ཕྲལ་ནས་བཞག་ལྟ་བུ། 【དབྲལ་】
ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དབྲལ་བར་བྱ་
དབྲལ་བྱའི་ས་པགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འབྲལ་】ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། ས་པགས་
འབྲལ་བྱེད་འདུག་ལྟ་བུ། 【ཚུལ་】
ནི་ཚུལ་ཆོག་ལྟེ། ཕྱག་བཞག་ན་ས་
པགས་ཚུལ་ཆོག་ལྟ་བུ། ༢ རྒྱལ་

བའམ་རལ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ཉི།
ནག་རྒྱ་དབྲལ་ | སོག་གུ་དབྲལ་ལྟ་བུ།
༣ འབྲེལ་བ་འཆད་དུ་འཇུག་པའི་དོན་
ཉི། དབྲལ་གཉིས་སྔོན་སྔོན་ཕྲལ་ལྟ་བུ།

ཕྲས་ (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ) སང་.....
ལག་བཟུངས་པའི་དོན་ཉི། སང་བ་
ཕྲས་ནས་ལྷལ་ལྟ་བུ།

ཕྱི་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ) གྲུང་ས་ཀ་
དེལ་བའི་ནང་ནས་ཁག་.....
གཉིས་ལྷངས་པ་ལྟེ། བཟུ་ལས་བརྒྱན་
ཕྱི་ན་ལྟག་ལ་གསུམ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【དབྱི་】
ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དབྱི་བྱའི་གྲུང་ས་
ཀ་ | དབྱི་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 【འབྱིད་】ནི་
ད་ལྟ་བ་ལྟེ། བཟུ་ལས་ལྟ་འབྱིད་བར་
བྱིད་ | འབྱིད་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཕྱིས་】ནི་ཕྱི་ལ་ཆོག་ལྟེ། བཟུ་ལས་
བཟུད་ཅུ་ཕྱིས་གིག་ལྟ་བུ། 【ཕྱི་
བབས་】ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྐབས་གྲུང་ས་ཀ་
ཞིག་གི་ནང་ནས་གྲུང་ས་ཀ་ཁག་ཆོག་
ཡིན་པའི་ཆེ་བབས་གིག་གི་མིང་། 【ཕྱི་
རྒྱས་】ནི་ཕྱི་བའི་ཆེ་བབས་ཀྱི་རྒྱས་
' - 'འདྲིའི་མིང་།

ཕྱིན་ 'འབྱིན་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཕྱིས་ ༡ 'ཕྱི་' ཡི་ཚུལ་ཆོག་༢
'ཕྱི་' ཡི་ཚུལ་ཆོག་༢ 'ཕྱི་' ཡི་

འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཐུ ① ཞིང་ལ་ལོག་ཐུག་པའི་ལས་གཞི་
མིང་ལྟེ་, 'འཐུ' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

② (རྒྱན་ཚིག་) བྱེ་ཚམ་ལ་རྒྱ་རྩུང་རྩ་
བསྐྱེས་ནས་བཞིས་ཏེ་རྒྱ་ཤར་འབྲིལ་
དགའ་བ་ལྟེ་: ཚམ་པ་ཐུ་ཐུ་བཞིས་་་་
ལྟ་བུ་. ③ རྒྱང་རྩའི་མིང་ལྟེ་: དར་
ཆ་རྒྱང་རྩ་ལ་དར་ཐུ་བེར་བ་ལྟ་བུ་. ④
རྩ་འདམ་སྐགས་ཀྱི་སྐག་མའི་མིང་ལྟེ་:
སྐག་མའི་རྟོག་པ་ལ་ཐུ་རྟོག་བེར་བ་ལྟ་
བུ་.

ཐུ་ག 'ཐུག་གུ' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ཐུ་མ ① ལུ་རྐགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་, ལུལ་
སྐད་ལ་ལར་'ཤ་མ' བེར་. ② དམག་
སྐར་ཀྱི་བར་རྩིང་ལྟེ་: དམག་སྐར་
བརྟལ་བ་ལ་ཐུ་མ་བརྟལ་བ་བེར་བ་ལྟ་
བུ་.

ཐུག ① བལ་གྱིས་བརྟགས་པའི་ཕྱམ་
ལུའི་མིང་ལྟེ་, 'ཕྱམ་ཐུག' ལུང་བེར་.

② གཉིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་: ཉིན་ཞག་ཐུག་
གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་. འདི་ལ་'ཐུགས་'
འབྲི་བའང་ཡོད་. ③ 'ཐུག་གུ' ལི་
མིང་མཐའ་བརྒྱས་པ་. ④ སྒྲོ་བ་མཐའ་
སྒྲོ་བ་ལྟེ་: དཔེ་ཐུག | སྒྲོ་བ་ཐུག |
ཚར་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཐུག་གུ མའི་མངལ་དང་སྐོར་ནས་་་་

ཐོན་ཏེ་ལུན་རིང་མ་ཐོན་པའི་སྐྱོག་་་་་

ཆགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་: ལུ་ལི་ཐུག་གུ |

ལག་གི་ཐུག་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. མིང་

བརྒྱས་ན་'ཐུག' ཅེས་འབྲི་ཚིག་ལྟེ་: ལུ་

ཐུག | ལག་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཐུགས ① ཐུན་པ་དང་ཡོད་པའི་བར་

རྩིང་རྩུབ་ཤད་པ་ཡོད་. ② 'ཐུག'

ལ་ལྟས་.

ཐུམ ① 'རྒྱར་བ' འམ་དེ་དང་་་་་་་་་་་

མཚུངས་པའི་བས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་: 'ཐུམ་

གསར་ལུས་ཀྱི་སྒྲོ་བས་བསྐྱེད་རྩ་བཅའ་

འཁེལ་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. [ཐུམ་རུས་]

ནི་རུས་པ་ལྟེ་མོ་སྐག་པའི་ཁ་ཐུམ་ལྟ་་་་

ལུའི་མིང་. ② ལྟེ་མོ་འམ་མཐའ་ཁའི་

མིང་ལྟེ་: བལ་གྱི་ཁ་ཐུམ | ལུ་པའི་

ཁ་ཐུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཐུམ ལུལ་པའི་དོན་ཏེ་: སེལ་ཉག་

ས་ལ་ཐུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཐེལ་མ (རྒྱན་ཚིག་) ལུལ་སྐད་ཀྱི་ལུ་

མའི་དོན་ཏེ་: སྐོར་གས་ལུ་མོ་ལ་སྐོ

ར་གས་ཐེལ་མ་བེར་བ་ལྟ་བུ་.

ཐེང་བ ① རྒྱ་པ་མང་ན་རྒྱད་པ་་་་

དང་ཐག་པ་སྐགས་ལ་བརྒྱས་པའང་་་་

གཅིག་ཇེས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་དངས་

པའི་མིང་ལྟེ། རྩིས་ཀྱི་ཕྱིང་བ། རྩི་
པའི་ཕྱིང་ཞགས་གཅིག། མི་མང་པོ་
ཕྱིང་དུ་བསྐྱེགས། རྩིན་ཀྱི་ཕྱིང་བ་……
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༡༥ རྩི་རིམ་པར་
བསྐྱེགས་པའི་ཕྱིང་རྩིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མི་
རབས་ཀྱི་ཕྱིང་བ། རྩི་ཕྱིང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཕྱིང་ ‘འཕྱིང་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཕྱིགས་ (ཕྱིང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་……
འདས་པ་དང་སྐལ་ཚིག་) ༡ གཞན་……
ཕྱིས་མི་མཉེན་བཞིན་དུ་བཅའ་ཕྱིས་ལེན་
པ་ལྟེ། ལུ་ལུ་ཕྱིགས་ནས་ཚེ། ཕྱིགས་
མིག་ལྟ་བུ། 【དཔྱད་ཀྱི་མ་འོངས་
པ།】 【འཕྱིགས་ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལུ་ལུ་
འཕྱིགས་ལའན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ བཅའ་
ཕྱིས་བདག་དུ་བཟུང་བ་ལྟེ། གཞན་
ཀྱི་མངའ་ཁོངས་འཕྱིགས་པར་རྒྱལ་……
ཕྱིང་ལྟ་བུ། ༣ ཡིད་བྱངས་པའི་དོན་
ཏི། ལུ་དབྱངས་སྒྲུབ་མོས་བདག་ཡིད་……
ཕྱིགས། ། མེས་ཕྱིགས། ། མིག་ཕྱིགས་
ལྟ་བུ།

ཕྱིང་ (ཕྱིང་འབྲེལ་སྐལ་ཚིག་)ས་རྩིས་
མོགས་མོག་རིམ་སྒྲ་མོ་བཞོ་བའི་དོན་……
ཏི། ལུགས་ཁེམ་ཕྱིས་ས་ཕྱིང་ལྟ་བུ།
【དཔྱད་ཀྱི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དཔྱད་

ཕྱིས་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲད་ཀྱི་ད་
ལྟ་བུ་ལྟེ། ས་འབྲད་ལའན། ། ས་
འབྲད་ཕྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【འབྲད་ཀྱི་
འདས་པ་ལྟེ། ས་འབྲད་ནས་བདེ་མོ་
བྱས་ལྟ་བུ།

ཕྱིབས་ (ཕྱིང་འབྲེལ་སྐལ་ཚིག་)ལུག་
མོགས་མོ་ཕྱིང་ལེན་མོ་འཕྲ་སྒྲ་མོས་……
གཞུག་པ་ལྟེ། ཏ་ལ་ལུག་གིས་ཕྱིབས་
ལྟ་བུ། 【ཕྱིབས་ཀྱི་མ་འོངས་པ།

【འབྲབ་ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཏ་ལ་ལུག་
གིས་འབྲབ་ཕྱིན་འདུག། འབྲབ་ཕྱིང་
ཀྱི་ལུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕྱིབས་ཀྱི་
འདས་པ་ལྟེ། ཏ་ལ་ལུག་གིས་ཕྱིབས་
ནས་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱིམ་ (ཕྱིན་ཚིག་)དངོས་རྩིས་མང་པོ་
ཕྱིངས་པའི་རྩིས་པ་ལྟེ། རྩི་ནག་ཕྱིམ་
མེ་ཕྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཕྱིམ་མཉུང་
ཀྱི་མཉུང་པ་རིགས་མིག་གི་མིང་།

ཕྱིལ་ ༡ ‘ཕྱིལ₂’ ཀྱི་སྐལ་ཚིག་
༢ ‘ཕྱིལ’ ཀྱི་སྐལ་ཚིག་ལ་ཕྱིལ་འབྲི་……
བའང་ཡོད་

ཕྱིས་ ‘ཕྱིས་’ ཀྱི་སྐལ་ཚིག་

འཕ

འཕག ༡ (ཕྱིང་མེད་ལས་ཚིག་༧)

སྒྲིག་ཆགས་གཞི་འགྲུལ་བྱས་པ་ལྟེ། ར་
མ་འཕགས་ནས་ར་ཁང་བཞག་མི་ཐུབ།
དག་པོ་འཆི་ཁར་འཕགས་ར་བྱིད།
འཕགས་འཆག་ཐུག་ལྟ་བུ། ༡ ‘འཕག’
ལ་ལྟོས།

འཕགས (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) ༡ རྟེན་སྒྲིགས་སུ་རིམ་མཐོར་
སོང་བ་ལྟེ། མར་ལཱ་ཁྲིལ་དར་ལམ་འ-
ལ་འཕགས། ། ཡར་འཕགས་མར་.....
འབབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཕག】ནི་
མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། དཔུགས་
མང་ནམ་ལམ་འཕག་ལ་ལྟོས་ལྟ་བུ།
༢ གཞན་ལས་ལྷག་པའི་དོན་ནི།
ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པ། ཅི་མའི་འོད་ནི་འོད་ཐམས་ཅད་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ལྟ་བུ།

འཕགས་པ ༡ རྟེན་ཆད་མི་གཤིས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཤིས་རབ་.....
མཆོག་དུ་རྟེན་པ་ཡོད་ཟེར་བའི་མི།
༢ ལངས་ཐུག་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་མི་ལ་
འཕགས་པ་དང་སྒྲིག་གཉིས་སུ་བྱེ་.....
བའི་འཕགས་པའི་མིང་།

འཕར ༡ ‘མངས།’ གྱི་མ་འོངས་.....
པ། ༢ ‘མང’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
【འཕར་མཐུང་】ནི་ཕྱ་བ་ལ་ཐག་པ་.....

བཅགས་ཡོད་པའི་མཐུང་ཞིག་གི་.....
མིང་། ༣ མཐོ་ཆད་གྱི་མིང་ལྟེ། མགོ་
འཕར་མཐོ། ཏེ་མདོ་བའི་མགོ་འཕར་
རབ་དུ་མཐོ་ལྟ་བུ།

འཕར་མ ‘མང་མ’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་།

འཕརས ༡ ‘མངས།’ གྱི་འདས་.....
པ། ༢ ‘མངས་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

འཕན ༡ ཞིང་དོག་ཅིང་སྤྱད་སྤྱང་.....
བའི་དར་ཆ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཀ་
འཕན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ རྟེན་གྱི་བར་
ཅིང་ལྟེ། རྟེན་མེད་པ་ལ་འཕན་པ་
མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 【འཕན་ཟེལ་】ནི་
མེར་ཁ་སྒྲིགས་རྟེན་ཆུང་དུ་བེ་མིང་ལྟེ།
‘འཕན་ཟེལ་རིན་ཆེན་ལ་ལྟ་ལོས་
མགལ་དུ་ལ་ནི་སུ་ཞིག་དཔྱོད་’ ལྟ་བུ།

འཕམ ‘མམ’ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་.....
ད་ལྟ་བུ།

འཕར ༡ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ ༧)
(ཀ) རི་མང་དུ་སོང་བའི་དོན་ནི།
ཐོན་སྐྱོད་ཐུབ་མང་པོ་འཕར། ། ཡང་
སྒྲིག་པའི་བཞིན་འཕར་ལྟ་བུ། (ཁ) རི་
མཐོ་དང་རི་ཆེར་སོང་བའི་དོན་ནི། གོ་
ས་ཡར་འཕར་མར་ཆག་གང་བྱས་ཁྱད་
ཆོག་ལྟ་བུ། (ག) འགྲུལ་བའི་དོན་ནི།

ལག་ཅུ་འཕམ་ | ཆོག་རྒྱུ་འཕམ་ལྟ་
བྱུང་། 【འཕམ་མ】 རྟོ་རྒྱུ་ལྟ་ལྟ་ཆོད་
ལས་མང་པའི་དོན་ཏེ། གསལ་འཕམ་
འཕམ་མ | ཟས་ལྟ་འཕམ་མ
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཕམ་མ】 རྟོ་མགོ་འི་
ཁྱི་གཙུག་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་
བཞི་བཅའ་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

‘མཆོག་མ’ ཡང་ཟེར། ② ‘འཕམ་’
པ་ ཞེས་པའི་ཆོག་པུས་པ་།

འཕམ་པ དཀྱིབས་ཐུང་གི་དང་འབྲེ་
ཞིང་དེ་ལས་ཆུང་ལ་ཐུ་མདོག་མིང་ལྟ་
ནས་འབྲེས་པའི་གཙན་གཟན་རན་པ་
ཞིག་གི་མིང་། ཆོག་པུས་ན་ ‘འཕམ་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། འཕམ་ཐུང་རན་
འབྲེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཕམ་ལ་ག ① ཁང་པའི་ག་གཏུང་དང་
འཕུལ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་ལག་སྐགས་འཕུང་
མཆོམས་ཀྱི་ཉག་སྐྱེ་མིང་ལྟེ། ག་
གཏུང་འཕམ་ལ་ག་འབྲོད་ | འཕུལ་
འཁོར་རྒྱ་ལག་གི་འཕམ་ལ་ག་འབྲོད་ལྟ་
དགོས་ལྟ་བུ། ② མིང་ཉིས་ཆོབ་ཀྱི་
ཉག་སྐྱེ་མིང་ལྟེ། མིང་འཕམ་ལ་ག་ཙན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ཆོག་པུས་ན་
‘འཕམ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ག་གཏུང་
འཕམ་ལ་འབྲོད་ལྟ་བུ།

འཕུང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ལྟ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) བཟླ་པ་དང་
གནོད་པའི་དོན་ཏེ། མི་རན་པས་
རང་འཕུང་གཞན་བཟླ་བྱིད་ | དག་
མེ་འཕུང་པར་བྱིད་ལམན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ཕུང】 རྟོ་འདས་པ་ལྟེ། ‘ལག་
ལེན་ལེད་པའི་ལྟན་བཙོས་ནད་པ་’ ལྟ་
བུང་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཕུད ‘ཕུད་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་ལྟ་
དང་ད་ལྟ་བ་།

འཕུར ① (བྱིད་ལེད་ལས་ཆོག་མ་ལྟ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་, འདས་པ་ལ་
ད་ལྟ་ལོད་) (ག) ཕུ་དང་ཕྱིན་བུའི་
དིགས་གཞོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པར་ལྟ་
ཐང་དུ་འགྲོ་འོང་བྱིད་པའི་དོན་ཏེ།
གནམ་ལ་འཕུར་ལམན་ | ཕུ་འཕུར་
ཕྱིན་འཕུག་ལྟ་བུ། (ཁ) དངོས་སུ་
ནམ་ལམར་ཞིང་པའི་དོན་ཏེ། གནམ་
ཕུ་འཕུར་ཁ་ | ཕུ་ཕུ་གནམ་ལ་འཕུར་
ཐུབ་ལྟ་བུ། ② ‘ཕུར་’ ལ་ལྟ་བུ།

འཕུལ ① བོད་ཡིག་གི་ཐོན་འཕུག་
ལྟེ་མིང་ལྟེ། འཕུལ་ཡིག་ | བས་
འཕུལ་ | བས་འཕུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ ▽) འདའ་
པར་བྱིད་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱི་ཆོགས་ཆིང་

བར་ལྷག་བཟུལ་གྱི་ངང་ནས་རྟེན་པ་.....
འབྱུང་། མི་ཚེ་འབྱུང་དཀའ་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕེན 'ཐོངས་' གྱི་ད་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕེན་པ མྱོན་པའི་མིང་ལྟེ། ལྷག་
ཐོངས་འཕེན་པ་མ་གཞིར། འཕེན་པ་
རྟེན་གས་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕེལ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ❶

གྲངས་ཀ་རེ་མང་དུ་སོང་བའི་དོན་རྟེ།
ལྷགས་གྱི་ཁ་གྲངས་འཕེལ་ལྷ་བྱ་བ་།

【འཕེལ་ག】 རི་ལྷགས་སྟགས་རེ་མང་
དུ་སོང་བའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷགས་
གྱི་འཕེལ་ག་རེ་མང་ཡིན་ལྷ་བྱ་བ་།

【འཕེལ་རྟེན】 1. འཕེལ་བའི་འབྲས་
བྱའི་མིང་ལྟེ། ད་ལོ་ལྷ་གྱི་འཕེལ་
རྟེན་བཟང་ལྷ་བྱ་བ་། 2. ལུ་ལོན་གྱི་
འཕེལ་གའི་ཁག་གི་མིང་། ❷ ཐོངས་
ཚད་ཚེར་མྱོན་པའི་དོན་རྟེ། གོ་རི་
ལྷར་ཅན་འཕེལ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕྱ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་འོངས་་་་

པ་དང་ད་ལྷ་བྱ་བ་) ❶ གནས་གཅིག་ནས་
གནས་གཞན་ལ་སོང་བ་ལྟེ། ངང་
ཚིགས་དཔྱིད་དུས་བྲག་ནས་མཚོ་ལ་.....
འཕྱ་ལྷ་བྱ་བ་། 【འཕྱས་】 རི་འདས་པ་
ལྟེ། སྐར་ཚིགས་ས་ལ་འཕྱས་འདྲའི་
དམག་ཚིགས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བ་། ❷ འཚི་

བའི་དོན་རྟེ། འཚི་འཕྱ། ཚེ་འཕྱས་
ལྷ་བྱ་བ་།

འཕྱག 'ཐོག་' ལ་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕྱང བདའི་མིང་གཞན་། 【འཕྱང་
མྱོན་པ་】 རི་མདའ་འཕེན་མཁས་པའི་
དོན་རྟེ། དཔའ་པོ་འཕྱང་མྱོན་པ་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕྱངས ❶ 'ཐོངས་' གྱི་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྷ་བྱ་བ་། ❷ མི་ལྷགས་གྱི་ཚང་
རའི་སྟག་རོས་གྱི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ལི་
འཕྱངས་ལ་ཞོན་ལྷ་བྱ་བ་། 【འཕྱངས་
ཚས་】 རི་མོང་གའི་མིང་། འདི་ལ་
'ཐོངས་' གྱུར་འདྲི། ❸ ས་དཔྱིབས་
མི་ལྷགས་གྱི་འཕྱངས་དང་འདྲ་བའི་.....
མིང་ལྟེ། རི་འཕྱངས་། རི་ལྷན་གྱི་
མ་འཕྱངས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བ་།

འཕྱད 'ཐོད་' གྱི་འདྲི་ཚུལ་གཞན་།

འཕྱས 'འཕྱ' ཡི་འདས་པ་།

འབྱུང

འབྱུང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་་་་
པ་དང་ད་ལྷ་བྱ་བ་) བརྒྱས་མྱོད་བྱིད་པའི་
དོན་རྟེ། འབྱུང་མྱོད་བྱིད་། དན་མྱོད་
བྱས་ན་ཀྱན་གྱིས་འབྱུང་ལྷ་བྱ་བ་། 【འབྱུངས་】
རི་འདས་པ་ལྟེ། མྱོད་པ་དན་པར་

ཀྱན་གྱིས་འབྲུས་ལྟ་བུ། 【འབྲུས་】ནི་
སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ། རྒྱུད་ངན་ལ་འབྲུས་ཤིག་
ལྟ་བུ།

འབྲུག 'བྲུག་' སྤོང་ལྟ་བུ།

འབྲུང་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༥)
དངོས་རྒྱུ་ཤིང་བའི་ཚེ་མོ་སྤྱར་དུ་.....
གཞིལ་བའི་དྲན་ཏེ། རྒྱུ་ལན་གྱི་
རྒྱལ་དུ་འབྲུང་ལྟ་བུ། 【འབྲུང་འབྲུལ་】
ནི་སྤྱར་དུ་འབྲུང་བའི་རྒྱན་ཆ་ཞིག་གི་
མིང་། 【འབྲུང་མོ་ཁྱུག་】ནི་མེ་ཚེལ་
བྱིད་བའི་བན་རྩིང་ལྟེ། 'འབྲུང་མོ་
ལྱག་' འབྲི་བའང་ཡོད།

འབྲུང་ བོད་ཀྱི་རྒྱུས་ཤིག་།

འབྲུངས 'འབྲུང་' སྤོང་འདས་པ་ལ་
བྱིས་ཡོད་པ་མཐོང་ཡང་བྱུང་ཤིན་དུ་
རྒྱུང་།

འབྲུད་པ 'བྱུད་པ' ལི་འབྲི་རྒྱལ་
གཞན་ཏེ། རྒྱུས་རྒྱན་གྱི་བན་རྩིང་།

འབྲུན (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༥) ①
འཁོར་བའི་དྲན་ཏེ། རྩ་རྒྱན་(རྩ་
འཛིན་བྱིད་ཀྱི་རྩ་འཁོར་)འབྲུན་ལྟ་
བུ། ②གནས་ངེས་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་
དྲན་ཏེ། རྒྱུགས་ཀྱན་འབྲུན་ལྟ་བུ།

འབྲུར ① 'བྱུར' ལ་རྒྱུས་། ②ཁང་
བའི་མདའ་ཡབ་གྱི་བན་རྩིང་།

འབྲུར་གཡེང གཡེང་བའི་མིང་།

འབྲུས 'འབྲུ' ལི་འདས་པ་།

འབྲི (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ)གཏན་ཁེལ་གྱི་རྒྱུས་
ལས་འདས་བའི་དྲན་ཏེ། རྒྱུ་ལངས་
འབྲི་ཉལ་བྱུས་ | ལས་རྒྱུས་འབྲི་མི་
བྱང་ལྟ་བུ། 【འབྲིས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
དགྲུང་མོ་ཉལ་མ་འབྲིས་ | རྒྱ་མོ་.....
ལངས་མ་འབྲིས་ལྟ་བུ།

འབྲིང (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ)འཛིང་བའི་
དྲན་ཏེ། རྒྱ་འབྲིང་དུ་མ་འབྲུག་ལྟ་བུ།
【འབྲིངས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། བལ་
འབྲིངས་ན་མེད་དགའ་ལྟ་བུ།

འབྲིངས 'འབྲིང་' ལ་རྒྱུས་།

འབྲིད ① 'བྱིད་' ཀྱི་ད་ལྟ་བའི་
འབྲི་རྒྱལ་གཞན་། ② 'བྱིས་' ཀྱི་ད་
ལྟ་བུ་ལ་འབྲིད་འབྲི་བའང་ཡོད།

འབྲིས 'འབྲི' ལི་འདས་པ་།

འབྲུག (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ)ནོར་བའམ་
འབྲུལ་བའི་དྲན་ཏེ། ལི་གོ་འབྲུག་མི་
བྱང་ | ལམ་འབྲུག་མི་ཉན་ལྟ་བུ།

【འབྲུགས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལི་གོ་
འབྲུགས་ན་དག་བཅོས་བྱིད་ | འགྲོ་

བའི་ལས་ལ་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ།

འབྲུག་པ་ 'འབྲུག་པ་' ལ་ལྟ་བུ།

འབྲུར་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ❶

ཁྱེད་དང་དྲུབ་སྟགས་ཡར་སྟག་སྟག་...
འགྲོ་བའི་དོན་དེ། བཟོ་གྲུའི་དྲུབ་དང་
ནང་ནས་དྲུབ་འབྲུར་ལྟ་བུ། ❷ ཁྱེད་
སྟགས་ཡར་ཞིང་བའི་དོན་དེ། ཁྱེད་
མཆོའི་བ་ཆུབས་ཁྱེད་དྲུབ་འབྲུར་ལྟ་བུ།

❸ ཁྱེད་སྟགས་ཁོལ་ནས་སྟག་སྟག་འགྲུལ་
བའི་དོན་དེ། འོ་ལ་བསྟོལ་ནས་
འབྲུར་ལྟ་བུ།

འབྲེ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལ་འོངས་...
བ་དང་ད་ལྟ་བ) ཁྱེད་བ་མེད་པར་...
གོག་པའམ་ཁྱེད་བའི་དོན་དེ། ལྷལ་གྱི་
མིང་ལ་ལྟ་འབྲེ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

【འབྲེས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། འབྲེས་
ནས་སོང་ལྟ་བུ། 【འབྲེ་པོ་】ནི་གོག་
ནས་འགྲོ་ལའོ།

འབྲེན་ 'ཁྱེད་' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

འབྲེས་ 'འབྲེ' ལི་འདས་པ་

【འབྲེས་འགྲོ་】ནི་ལྷལ་གྱི་མིང་།

འབྲུ་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ ཡར་ཞིང་
བའི་དོན་དེ། མིང་གི་ལའམ་ལ་འབྲུ་ |
རྟ་མཆོག་རྒྱུང་ལྟར་འབྲུ་ལྟ་བུ།

【འབྲུས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། རྟ་མཆོག་བའི་
སྟེན་འགྲོས་རྒྱུང་ལྟར་འབྲུས་ལྟ་བུ། ❷
ཁྱེད་ཞིག་ལ་བཟོན་ནས་སེམས་ལ་གཏོ་
འགྲུལ་རྒྱུང་བའི་དོན་དེ། སེམས་པ་
འབྲུ་ | ལིང་འབྲུ་ལྟ་བུ། ❸ ཁྱེད་པར་
གཡོང་བའི་དོན་དེ། བད་མ་ཁྱེད་ལི་
ལྟར་ན་འབྲུ་ | སིང་སོང་ཁྱེད་ལྟར་ན་
འབྲུ་ལྟ་བུ།

འབྲུ་ (ཁྱེད་ཚིག་) ལྷུ་སྟོང་ཚད་ལས་
འདས་པའི་དོན་དེ། དེ་འབྲུ་འདི་འབྲུ་
ལ་ཁྱེད་ | རྟ་ཆང་འབྲུ་མི་རུང་ལྟ་བུ།

འབྲུར་ ལྷུར་གི་བར་ཆིང་།

འབྲུན་ལ་ མ་མའི་འབྲེལ་བ་འབྲུལ་...
བའི་བྱད་མེད་གྱི་མིང་།

འབྲུར་ 'མཆོར་' གྱི་འབྲི་ཚུལ་...
གཞན་

འབྲུས་ ❶ 'འབྲུ་' ལི་འདས་པ་

❷ 'འབྲུ' ལི་ལྷུལ་ཚིག་

འབྲུ

འབྲུ་ ❶ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ལ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) རྟ་མཆོག་གིས་...
ཁྱེད་བ་གཡུགས་པའི་དོན་དེ། འདས་
པ་ལ་'འབྲུས་' འབྲི། ད་སྐབས་འབྲུ་
སྟག་ | འབྲུ་ལ་ཁྱེད་ | འབྲུས་བརྒྱལ་

ཅེས་འདི། ༡༥ ཡུལ་ན་གྱི་ཡ་པོ་འདི་
ཡུལ་གཞན་

ଅହମ 'ସ୍ବସ' ଧାତୁରୁ,

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीः भगवत्पदम् । भगवत्पदम् ।
 नमः ॥

འཕྲུག་ 'ཕྲ' ལ་སྒྲིབ།

འབྲུལ་ ①གནས་སྐབས་ཀྱི་མིང་...
 མི: འབྲུལ་ཀྱི་ཕན་པ་ཙམ་ལ་བལྟས་
 བས་སྟགས་ཀྱི་འདུན་པ་ལ་འདོར་ |
 འབྲུལ་སྟགས་ཀྱི་འདུན་པ་ལ་འདོར་ལྟ་བུ་ ②
 (བསྟན་མཆོག) ལྷུང་བའི་དོན་དེ:
 གཞིར་འཛིན་སྟན་ཀྱིས་ན་སྟག་འབྲུལ་
 དུ་མེད་ | འབྲུལ་དུ་འགྱུ་ལྟ་བུ་ ③
 'སྐལ་མེད་' ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་ལ་འབྲུལ་འབྱི་...
 བའང་མེད་

१५५ ० 'नम' वाङ्मय. ०
 'नम' वाङ्मय 'नम' वाङ्मय.

འཕྲི་ལྷི་ཡི་ད་ལྷ་བ་ལ་འཕྲི་འཕྲི་.....
བའང་ཕྱད་

འཕྲིན་པ་ (ཁྱི་མོང་ལས་ཆེན།)

① སེམ་པ་འཇམ་ཚེ་གསལ་པ་འདི་དཔྱད་ཏེ་
 གཞུང་དཔྱད་ཀྱིས་མཁའ་འགྲོ་གསལ་ལུ་ཆུང་ལྟ་
 ལུ་ ② དེ་པ་ཟ་པ་འདི་དཔྱད་ཏེ་ སེ་
 ཆེན་འགྲོ་གསལ་གཤམ་པ་དང་། ལྟ་པ་པ་

ନେତ୍ର' ନେତ୍ରୀ' ଦାସ' ଶିକ୍ଷା' ସଂ' ଶ୍ରୀ' ସୁ.

འཇིག་ མི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་.....
 བཟུང་བའི་སྒྲོན་ཆ་དང་མི་གཉི་མིང་.....
 མེ: འཇིག་བཟུང་ | འཇིག་མིག་ |
 སྒྲོན་འཇིག་ | འཇིག་སྒྲོན་བཟུང་སྒྲོན་
 ལ།

འཇུག་ཞིང་པ་ལོག་ཆུག་པའི་པམ་གའི་
 ཞིང་ཅེ། འཇུག་པ་(ལོག་པཆུག)ཅེ་
 ལ།

འབྲུག (ཁྱིའ་འབྲུག་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་ལ) ལྷན་ཟུག་འབྲུག་
ལངས་པར་གཞུག་པའི་དོན་དེ། མ་
ཁུ་མེད་མོས་མ་འབྲུག། ཅུས་འབྲུག་
མེས་ཁྱིའ་ལྟ་བུ། 【འབྲུགས་】 རི་
འོངས་པ་དང་ལྷན་ཆོག་ཆེ། མ་ལ་
མེད་མོས་མ་འབྲུགས། ། དཔེ་ལྷན་ལ་
འབྲུགས་སྐྱོད་ལྟ་བུ།

ପ୍ରଥମ 'ସନ୍ତାନ' ଉଦ୍ଧୃତ।

འབྲུག་ (མེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
 མེས་པ་དང་དབང་པོར་དོན་རྒྱུ་ལ་དེ་
 དོན་ངོ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུང་བ་ཤར་བའི་
 དོན་དེ་ མིག་འབྲུག་ནས་དྲུང་དཀར་
 སེར་པོར་སྒྲུང་ལྟ་བུ། རྟོན་དངོས་ལྟ་
 མེད་པའི་མེས་པ་ཀྱི་སྒྲུང་བའི་མིང་ལྟེ་
 ཆང་གིས་བཞིན་འབྲུག་སྒྲུང་སྒྲ་ཆོག་ས་

འཆར | བཅོན་ཆུལ་རིང་ཕྱགས་ལ་...
འཕྱལ་སྒྲུབ་སྒྲིལ་བྱུང་ལྟ་བུ་

【འཕྱལ་འཁོར】 1. རྒྱ་ལག་མང་དེ་
བསྐྱེད་པ་ནས་ཐུབ་ཅིང་དངོས་རྒྱུ་...
བཞི་ཕྱུར་ཁྱེད་ཐུབ་པའམ་རྒྱུ་པ་བྱུང་
པར་བ་ཡོད་པའི་ཁྱེད་ཐུང་དང་ཡོ་བྱུང་
རིགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱེད་ཆེ། བགས་འཇག་
ཁྱེད་ཀྱི་འཕྱལ་འཁོར་ | སྒྲིག་བསྐྱེད་
འཕྱལ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 2. རྒྱ་
དང་རྒྱུང་དང་དངོས་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་...
འབྱལ་སྒྲིགས་སྒྲུབ་ཕྱགས་ཁྱེད་པའི་...
མཆོན་ཆ་དང་ཡོ་བྱུང་སྒྲིགས་ཀྱི་སྒྲིལ་...
མིང་ཆེ། རྒྱའི་འཕྱལ་འཁོར་ | སྒྲིང་
གི་འཕྱལ་འཁོར་ཞེས་པ་སྒྲིགས་ལྟ་བུ་
● རྒྱུན་སྒྲིལ་དང་མི་འཕྱུར་པའི་ཐབས་
བྱུང་པར་བའི་མིང་ཆེ། རྒྱུ་མིང་ལ་
འགོས་པར་འཕྱལ་ཆེ། རྒྱ་མ་ལམ་ནས་...
ཀྱིས་རྒྱ་འཕྱལ་བསྐྱེད་ལྟ་བུ་

འབྲེང་བ 'ཐྱིང་བ' ལེ་འབྲི་ཆུལ་...
གཞན་

འབྲེད ① ལམ་སྒྲིགས་ས་གཞིའི་རྒྱུ་
དང་མཐུན་གཤིང་ཁྱེད་པ་ཆེ། རི་
པའི་འབྲེད་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ②
དབྱིབས་རིང་པོ་ཅན་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་...
སྒྲིགས་ཆེ་ཉིང་གཡས་ནས་གཞིན་ནས་

གཞིན་ནས་གཡས་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆེ། ལེ་
གེ་འབྲེད་ཀྱིས་ | དབྱིབས་པ་སྒྲིགས་...
འབྲེད་ཁྱེད་པའམ་ལྟ་བུ་ ③ པའི་སྒྲིག་ལས་
གར་རྒྱུ་ཁྱེད་པ་ཆེ། ཞི་བདེ་རྒྱ་
མཆོར་འབྲེད་ཁྱེད་པའམ་ལྟ་བུ་ ④ རྒྱུ་
ཞེང་གཞིས་ཀྱི་ཞེང་ཆེ། ལམ་འབྲེད་
ལ་བཅད་ | རྒྱ་པོ་འབྲེད་གཅོད་ཀྱིས་ |
སྒྲིང་སྒྲིང་འབྲེད་ལ་གཞུག་ལྟ་བུ་

འཕྲོག (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ① འོད་གར་
པའི་དོན་ཉི། ཉི་མ་ལས་འོད་ཟེར་
འཕྲོག་ | རྒྱ་འོད་འཕྲོག་ལྟ་བུ་ 【འཕྲོས་】
རི་འདས་པ་ཆེ། ཉི་འོད་འཕྲོས་ནས་
ཐུན་པ་མེས་ལྟ་བུ་ ② མེས་དང་
མིག་སྒྲིགས་གཤིང་པའི་དོན་ཉི། རྒྱུ་
རྒྱུང་ཁྱེད་སྐབས་མེས་གཞན་ལ་མ་...
འཕྲོག་ | ཐུས་འདི་ན་ཡོད་ཀྱིང་མེས་
གཞན་ལ་འཕྲོག་ལྟ་བུ་

འཕྲོག ① རྒྱ་སྒྲིགས་ཀྱི་སྒྲིལ་པའི་མིང་
ཆེ། པའི་འཕྲོག་ཀྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་ |
དབྱིད་ཀྱི་འཕྲོག་ན་དབྱར་ཡོད་ལྟ་བུ་ ②
རྒྱུ་པའི་མིང་ཆེ། ཟ་འཕྲོག་འཕྱུང་
འཕྲོག་ | རྒྱ་ཆའི་འཕྲོག་འཕྱུང་ | ཟས་
ཀྱི་ཁ་འཕྲོག་བཅད་ལྟ་བུ་

འཕྲོག 'སྒྲིགས་' ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་

འཕྲོད (ཐུང་མེད་ལས་ཚིག་།) ①

བསྐྱར་བའི་དངོས་རྒྱུ་བསྐྱར་ལུལ་གྱི་
ལག་ལ་འཕྲུར་བའི་དྲན་ཏེ། འཕྲིན་
ཡིག་ལག་ཏུ་འཕྲོད། | རྒྱ་ནཱ་བསྐྱར་
བ་བཅད་ག་པོ་ལ་འཕྲོད་ལྟ་བུ། ② འོས་
མེད་འཚམས་པའི་དྲན་ཏེ། རྩིས་སའི་
ས་རྒྱ་ལས་ལ་འཕྲོད། ཟས་བརྒྱན་ཅན་
ལས་ལ་འཕྲོད་ལྟ་བུ། 【འཕྲོད་བསྐྱེན་】
ནི་མེད་ལུས་ཁམས་བདེ་བ་ལ་འབྲེལ་
བ་ཡོད་པའི་བྱ་བའི་རྒྱ་མིང་ལྟེ། འཁོར་
ལུག་གི་འཕྲོད་བསྐྱེན། | ཟས་གྱི་འཕྲོད་
བསྐྱེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ རྩི་ལ་ངེས་
པའི་དྲན་ཏེ། དཔེ་ཆའི་ནང་དྲན་ཏེ་
འཕྲོད་ལྟ་བུ།

འཕྲོས ① 'འཕྲོ_1' ཡི་འདས་པ། ②

བཅད་བྱ་གཙོ་བོའི་ཞོར་ལ་དྲན་གཞན་
བཅད་པའི་དྲན་ཏེ། མཚན་ཉིད་རིག་
བ་བཅད་བ་ལས་འཕྲོས་ནས་གཏན་
ཚིག་རིག་པ་བཅད། | ལུས་གྱི་ཆགས་
ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ནས་ནད་གསོ་ཚུལ་
བཅད་ལྟ་བུ།

འབྲེ

བ ① མོ་རྒྱལ་ས་བ་ལང་མེད་མིང་.....

བསྐྱུས་པ་ལྟེ། བ་ལས་འོ་མ་བཞོས་ལྟ་བུ།

【བ་རྒྱལ་ས་】ནི་འོ་མ་བཞོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་

བ་མེད་མིང་། 【བ་ལང་】ནི་མོ་རྒྱལ་ས་

ནཱ་གྱི་རིགས་ཤིག། 【བ་སྐྱུར་】1. བ་

ལང་གི་འབྲི་རྩིས་གཞན། 2. སྐྱར་

བོ་ཆེ་མེད་མིང་ལ་འཇུག་པར་བཅད།

【བ་སོ་】ནི་སྐྱར་ཆེན་མཆེ་བའི་མིང་།

【བ་མེན་】1. བ་ལང་དང་རིགས་འབྲེ་

བའི་རི་དྲུགས་ཤིག་གི་མིང་། 2. བ་

ལང་དང་ནཱ་གཞན་ཐེབ་རྒྱུར་བྱས་.....

པའི་ནཱ་གྱི་མིང་། 【བ་མོ་】1. བ་

ལང་མེད་མིང་། 2. རྒྱ་རྒྱལ་ཐེགས་ལ་

ཁ་བ་ལྟར་ཆགས་པའི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་

འཁོར་བ་མོ་ཆགས་ལྟ་བུ། 【བ་རྒྱ་】

1. བ་ལང་མེད་རྒྱ་མེད་མིང་། 2.

གཏེར་ནས་ཐོན་པའི་རྩི་ཞིག་ལྟེ། རྒྱ་

སྐྱར་རྒྱ་ 'འི་ལྷན་རྒྱ' ཟེར་ཞིང་།

ལྷན་རྒྱ་བཞོལ་ཚིག། ② རྩིས་འཇུག་ང་

འ་ར་ལ་དང་མཐའ་མེད་ཅན་གྱི་ལས་

ཚིག་ལ་ལའི་རྩིས་རྒྱ་རྒྱར་ན་ལས་ཚིག་

དེ་ཉིད་མིང་ཚིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་.....

རྒྱ་འཇུར་ཏེ། འདྲེལ་བ། | བྱ་བ།

དེ་བྱི་བ། | འབྲེལ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

③ མིང་མཐའ་ཅམ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱ་

བ། | རྒྱ་བ། | བ་བ། | ཐེ་བ་ཞེས་པ་

སོགས་ལྟ་བུ།

བ་གམ ❶ ཁང་ཁྱད་ཀྱི་ཕིབས་ཀྱི་
མིང་། ❷ རྩེགས་ལུ་མིང་།

བ་རྒྱ འཕུ་ཤོམ་ཀྱི་རྒྱ་རྩེ་མིང་།

བ་དན ❶ དར་ཆ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། ❷ མིང་གྲུ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱ་དར་
ཀྱི་མིང་།

བ་ཅེ་བྱན་ཅེ ‘བན་བྱན’ལ་སྟོས་།

བ་ཁྱ རྩེ་ཆོན་མེར་བུ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ།
རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘ཅི་ཉོང་’ཟེར་།

བ་ཚྭ བཅུད་མེད་པའི་ས་ནང་ནས་
ཐོན་པའི་ཚྭ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

བ་ཡག་པ ‘སྦ་ཡག’གི་མིང་གཞན་།

བ་རུ མིང་རྟོག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་
ཀྱི་སྐད་གཞུང་དུ་ལ་རུ་བ་རུ་སྦ་རུ་
གསུམ་ལ་སྦ་རུ་ཀྱི་འབྲས་ལུ་གསུམ་ཟེར་།

བ་རེ་མེར་རེ ‘མེར’ལ་སྟོས་།

བ་ལི ལོ་མང་སྟེ་བའི་རྩ་རྩམ་ཞིག་
ཡིན་ལ། གཞུང་རྩ་རྩུ་གང་ཅི་མ་སྟེ་བ།
ལོ་མ་ཆེ་ཞིང་བ་ལུ་དཀར་པོས་བྱུང་བ།
མེ་རྟོག་དཀར་པོ་མིང་པལ་དང་འབྲས་
ལ། བསྐལ་ས་ན་ཡང་མདོག་མི་འབྱུར་
བ། རྩེ་ཞིམ་ཅན་ཞིག་ཡིན་།

བ་ལུ ལུ་ལ་སྐད་ཀྱི་‘ལུ་རུ་དཀར་པོ་’
འམ་‘ལུ་རུ་དཀར་’ཟེར་བའི་མིང་ལུན་
དེའི་མེ་རྟོག་གི་མིང་ཡིན་ཏེ། མིང་ལ་

‘ད་ལི’ཟེར་།

བ་ལེ་ག ལུན་པ་མཐུག་ཅིང་སྟེ་ལ་
དེའི་བས་སྟེ་རྩེ་དང་འབྲས་པའི་མིང་
ཞིག་གི་མིང་སྟེ། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘ལུ་བྱན་’
ཟེར་ཞིང་སྐད་བྱེད་ཆོག་།

བ་ཤ་ག ལོ་གཅིག་སྟེ་བའི་རྩ་རྩམ་
ཞིག་ཡིན་ལ། བསྐལ་ཆོན་གསུམ་
བཞི་ཅིམ་ལས་མེད། སྐད་དུ་བཤོལ་
ཆོག་། དེ་ལ་‘རྩ་བ་ཤ་ག’ཡང་ཟེར་།

རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘ནོ་དཔུང་ཏུ’ཟེར་།

བག ❶ རྩམ་མ་དང་རང་གཤིས་
སྟོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། མེས་ས་བག་ལ་བ་
ནས་རིག་གནས་བསྐབས་ལྟ་བུ་ ❷
དཔལ་དང་དང་སྟོང་སྟོབས་ཀྱི་མིང་
སྟེ། དག་པོ་སྟོག་ནས་བག་འབྲས་ལྟ་
བུ་། **【བག་ཡངས་】**ནི་ཁོ་མ་ལོང་དམ་
དོགས་ཐོན་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བག་
ཡངས་མ་བྱེད་དཔལ་ཚོལ་གྱིས་ལྟ་བུ་།

❸ རྩེ་པ་དང་སྟོན་ལ་འཛེམས་པའི་
སྟོན་སྟངས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བག་དང་ཐུན་
པ། བག་མེད་མ་བྱེད་ལྟ་བུ་། **【བག་**
ཆ་བ།】ནི་འཛིགས་པའི་དོན་ཏེ། བག་
ཆ་བ་དང་ལ་ང་བ་མེད་པར་དག་ལ་
འབྲས་འཛིང་བུས་ལྟ་བུ་། **【བག་རྟོན་】**
ནི་དོགས་ཐོན་ཀྱི་མིང་། ❹ ཆོད་ཀྱང་

ཅུའི་མིང་ལྟེ། ལྷན་བག་ཅམ་བཞེན།
 ལྷ་བག་ཅམ་བཞེན། ཟམ་བག་རི་
 རྩམ་ལྟ་བུ། ① འབྲུ་རིགས་བཅགས་
 བའི་ལྷའི་མིང་ལྟེ། ག་རི་ལ་བག་ལེབ་
 ནང་, ལྷའི་ལྷ་གྲུ་ལ་བག་ལྷོ, ལྷའི་ལྷ་ག་
 བ་ལ་བག་ལྷ་ག་ཟེར་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

② མི་མངོན་བའི་ས་ལྟེ། མི་སྐས་ན་
 རིག་པ་བག་ལ་ཞ་ལྟ་བུ། 【བག་ལ་
 ཉལ་】 བློ་མི་མངོན་པར་གནས་པ་ལྟེ།
 ཞེ་སྐར་བག་ལ་ཉལ། བག་ལ་ཉལ་
 བའི་ནད། ནད་བག་ལ་ཉལ་ཞེས་བ་
 ལྟ་བུ། 【བག་ཆགས་】 1. མངོན་དུ་མ་
 རྒྱར་བའི་ལྷོ་ལྷོ་བས་ཀྱི་ལྷས་བའམ་རང་
 གཤིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཞི་ལའི་ལྷ་གྲུ་ལ་ཙི་
 ག་གསོན་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་ལྟ་བུ།
 2. ལྷོ་དང་རིག་པ་མངོན་དུ་མ་རྒྱར་
 གོང་གི་ས་སོན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པར་.....
 བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
 བཤད་ཚུལ། ⑦ ‘བག་མ’ ཞེས་པའི་
 ཆོག་བསྟུས་པ།

བག་མ གཉེན་རྒྱིག་བྱིད་པར་ཐག་.....
 བཅད་བའམ་གསར་དུ་གཉེན་རྒྱིག་.....
 ལྷས་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་མིང་། ཆོག་
 བསྟུས་ན་ ‘བག་’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
 བག་མ་བསྟུས་པའི་ལྷན་མོ་ལ་བག་.....

ལྷན་དང་བག་ལའི་ལྷན་རྟ་ལ་བག་རྟ་
 ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

བགས (བཞུན་ཆོག) ཚད་དམ་བ་
 ལྟེ། ལྷས་ལྷར་བགས་ཀྱིས་རྒྱས། ནད་
 བ་བགས་ཀྱིས་སོས། ཟམ་བགས་
 ཀྱིས་ཟ་ལྟ་བུ།

བང ① ལྷོག་ཆགས་རྒྱག་པའི་ཚལ་གྱི་
 མིང་ལྟེ། རི་དྲགས་བང་ཚལ་གྱིས་
 བརྒྱགས། རྩམ་བང་འགན་ལྟ་བུ།

② ‘བང་བ’ ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟུས་པ།

③ ‘བངས་’ ཀྱི་མ་ལོངས་པ་དང་ད་.....
 ལྟ་བུ།

བང་ཆེན འབྲིན་ཡིག་སྒྲིལ་ལ་བན།

བང་མ དངོས་རྩམ་ཉར་ཆགས་བྱིད་
 ལའི་ཁང་བ་དང་ཉར་བྱིད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 འབྲུས་བང་བ་ཁེངས་ལྟ་བུ། ཆོག་
 བསྟུས་ན་ ‘བང་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
 བང་སྟོ། བང་ཁ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

【བང་གིང་】 བློ་འཕྲོག་པའི་བྱད་གིང་
 སོགས་གསོག་འཛིག་བྱིད་ལའི་འགམ་
 གིང་ལེབ་མའི་མིང་, འདི་ལ་ ‘བམ་གིང་’
 འབྲི་བའང་ཡོད། 【བང་མངོན་】 བློ་
 ནད་ནོམ་ཉར་ཆགས་བྱིད་ལའི་ཁང་.....
 བའི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བང་མངོན་།
 ཆོང་རྩམ་ཀྱི་བང་མངོན་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

བང་རིམ མཉམ་དང་སྒྲེགས་ལུ་འཕྲི་ལྷོ་
པའི་རིམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡིང་སྟེ། བང་བ་
བང་རིམ་ཅན། ། མཚན་རྟེན་གྱི་བང་
རིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བང་སྒྲིལ མི་གི་བའི་དེམ་པོ་སྟེང་སའི་
གནས་ཀྱི་ཡིང་། འདི་ལ་‘བངས་སྒྲིལ་’
འབྲི་བའང་ཡོད།

བངས་ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་འདས་...
པ) དཔེས་ཐུག་ཅི་རིགས་པ་རྒྱན་.....
གཤམ་གྱི་ནང་དུ་སྤངས་ནས་དེའི་ནང་
གི་རྒྱུ་ཆ་ཤས་རེ་ཡང་དུ་སྤང་བའི་.....
དོན་རྟེ། གོ་ཁྱོད་རྒྱལ་སྤངས་ནས་
བངས་ལྟ་བུ། 【བང】ནི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བ་སྟེ། རྫོང་ལ་སྤངས་ཀྱང་
བང་མི་ཡིད་ལྟ་བུ།

བད ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) (ཀ)
ཟས་ཀྱིས་འདྲོད་པ་ཚེས་པའི་དོན་རྟེ།
ལག་ག་ཟས་ནས་བད། ། ལར་ཟས་
ནས་བད་ལྟ་བུ། (ཁ)བཟི་བའི་དོན་
རྟེ། ཆང་གིས་བད་ལྟ་བུ། ❷ ‘མད’
ལ་སྟེས།

བད་ཀན ❶ སྟན་གཞུང་དུ་བཤད་...
པའི་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གྱི་...
ནང་གི་བད་ཀན་གྱི་ཡིང་། ❷ བད་
རིགས་གི་གི་ཡིང་སྟེ། དེ་ལ་བད་ཀན་

སྟུ་པོ་ བད་ཀན་སེར་པོ་ བད་ཀན་
སྟག་པོ་སྟགས་ཡོད།

བན ❶ རྒྱ་འཛོག་བྱིད་ཀྱི་སྟོང་ཁ་དོག་
ལ་སྟེ་ར་ཆེ་བའི་རིགས་ཀྱི་ཀྱི་ཡིང་སྟེ།
རྒྱ་བན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ‘བན་དེ’ ལ་
སྟེས།

བན་དེ ❶ ལངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་...
པའི་བཙན་པའི་ཡིང་། ❷ བཙན་པ་
རྒྱུ་བྱའི་ཡིང་། ❸ ཚིག་བཙན་ན་...
‘བན’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་སྟེ། བན་རྒན་
ཚེས་ལ་བྱིད་ལྟ་བུ།

བན་བྱན (རྒྱན་ཚིག་) ❶ ཚད་སྟུག་
པོ་ཡིན་པའི་དོན་རྟེ། རྒྱན་བན་བྱན།
ནགས་བན་བྱན། ། སྟགས་པ་བན་
བྱན་ཞིག་འཕེབས་ལྟ་བུ། ❷ སེམས་
བཙན་པོ་ཡིན་པའི་དོན་རྟེ། སེམས་ཀྱི་
སྤང་བ་བན་བྱན་དུ་སྟུར་ལྟ་བུ། ❸ ཁ་
སྤང་དུ་‘བ་ནེ་བྱན་ནེ’ ཟེར་བ་དང་...
དོན་གཅིག་སྟེ། ཆང་གིས་བ་ནེ་བྱན་
ནེ་ཞིག་བཟི་ལྟ་བུ།

བབ ❶ ད་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལས་...
འཇུར་བ་སྟགས་ཀྱི་ཡིང་སྟེ། བད་པའི་
བབ་དང་བསྟན་ནས་སྟན་བསྟེན།
རྒྱས་བབ་དང་བསྟན་ནས་འཆར་གཞི་
བཞོད། ། རྒྱ་བའི་བབ་དང་བསྟན་

ནས་ཐུ་ཀ་ལས། །ས་བབ་དང་མཐུན་
པའི་ཐུགས་ལམ་ལས་ལྟ་བུ། 【བབ་
བཐུན】 རི་གང་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་
དོན་དེ། བབ་བཐུན་གྱི་འཐབ་ཐུས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶(བྱིད་མེད་ལས་
ཆིག་༡) བསྐྱེལས་པའམ་འགན་འཁུར་
དགོས་ཐུང་བའི་དོན་དེ། གཞོན་ཀྱི་
དར་ལ་བབ། རུས་ལ་བབ། སྐབས་
ལུ་བབ། །རང་ལ་བབ་པའི་ལས་་་་
འགན། །རང་ལ་མ་བབ་པའི་ལས་་་་
འགན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བབ་ཚེལ (ཐུན་ཆིག) གཏམ་དང་
བྱ་ཐུང་ཆིང་གི་ཡིན་པའི་དོན་དེ།
བརྟག་དཔུང་མ་བྱས་བབ་ཚེལ་བཤད་
མི་ཐུང་ལྟ་བུ།

བབ་ཐྱ ‘བ་ཐྱ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
‘བབ་ལ’ འབྲི་བའང་ཡོད།

བབས (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་འདས་
པ) ❶མཐོ་ས་ནས་དམའ་སར་ཐུང་
བའམ་ཐུན་པའི་དོན་དེ། ཆར་་་་་་
བབས། །རི་འཐོ་ནས་རི་ཆར་་་་་་
བབས། །བྱ་ཐང་ལ་བབས་ལྟ་བུ།
【དབས】 རི་མ་འོངས་པ་ཆེ་སྐས་ཐེང་
ནས་མར་དབབ་དགོས་ལྟ་བུ། 【འབབ】
རི་ད་ལྟ་བུ་ཆེ། མར་འབབ་མཁན།

ཆར་པ་འབབ་ཁ། །མདེུ་མེར་བ་
འབབ་འབབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【བོབས】
རི་ཐུལ་ཆིག་ཆེ། སྐས་ཐེང་ནས་མར་
བོབས་གིག་ལྟ་བུ། ❷ཐུ་བཐུར་བའི་
དོན་དེ། མ་ཐུ་གར་ཐོགས་ཐུ་མཆོར་
བབས། །འབྲི་ཐུ་འབབ་ལུལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❸ཐུ་ཐུང་དང་ཐུ་ཐུང་ཐུ་ཐུང་
བའི་དོན་དེ། ཆིང་ཐུང་གི་རིན་གོང་
བབས། །ན་ཐུག་བབས་ལྟ་བུ། ❹ཏ་
གོ་བ་དང་ཡིད་ལ་གར་བའི་དོན་དེ།
ཆིག་དོན་མེམས་ལ་བབས། །བརྟེན་
པའི་དོན་དེ་ཡིད་ལ་བབས་ལྟ་བུ། ❺
འཐད་པའམ་འཁུན་པའི་དོན་དེ། ཏ་
འདི་ཏ་ཏ་མཁན་གྱི་རྫོལ་བབས། །ཆེ་
ཆས་ཐུས་པའི་རྫོལ་བབས་ལྟ་བུ། ❻
ཐུབ་པའམ་ཐུང་བའི་དོན་དེ། གདོང་
ལ་གཉེར་མ་བབས། །ཏ་ལ་གེུ་ཐིག་
བབས། །ས་ལ་ཀྱང་རྗེས་བབས་ལྟ་བུ།
❼བྱ་བ་སོགས་བཐུབ་ཐུའི་འགན་་་་
འཁུར་དགོས་ཐུང་བུ། དཔུ་ཐུལ་
བབས་ལྟ་བུ། ❽ལག་ཏུ་ཐོབ་པའམ་
འཁུར་བའི་དོན་དེ། ལག་ལ་སྐར་མོ་
མང་བོ་བབས། །ད་ལོ་དེ་ཆར་ལ་
སྐར་མོ་བབས་པ་བཟང་ལྟ་བུ།

བམ ❶ ཐོགས་ཆགས་གི་བའི་རོའི་་་

མིང་མེ: བམ་རྩོ | བམ་ཆེན་(རྩ་
ཁྲིད)ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶(རྩ་ཆེན་གྱི་)
རྩ་ལ་བའི་དོན་ཏེ: བམ་བམ་པ་ཟེ་མི་
རྩ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བམ་སྐད་པ་】ནི་
མ་སྐད་པ་པའི་དོན་དུ་རིགས་ཤིག་གི་.....
མིང་། ❷ ‘གམ་’ལ་སྟོན་།

བམ་པ་ ཆོག་པ་བཅད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུ་.....
བཞི་ལྟ་ཆོག་སྐྱུ་གི་ཡི་གེ་ཆོག་པར་.....
ལྷན་ཅུ་ལ་གོ་ལོ་ག་གཅིག་ཟེར་ཞིང་,
གོ་ལོ་ག་ལྷན་བཅུ་ལ་བམ་པ་གཅིག་.....
ཟེར་།

བར ❶ དཔོན་རྣམས་གཉིས་འབྲེལ་.....
བའི་མཆའ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་མེ: མི་དང་མིའི་
བར་ | རྒྱ་བར་ | བར་ཤུན་ སྟོ་
བར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དུས་ཆོད་མ་ཕྱི་འི་
མཆའ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་མེ: སྟོ་ག་མཐའ་བར་
གསུམ་ | མ་ཕྱི་བར་གསུམ་ | བར་
སྐབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བར་དོ】ནི་
གངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ ཚུལ་
ལ་ཆོ་མ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་མཆའ་སྤྱོད་ ཀྱི་མིང་
རམ་བར་མཆའ་སྤྱོད་དེར་གནས་པའི་.....
རྣམས་ཤིས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཞིག་། ❸ བར་མ་
མེ་རྒྱ་ལྷན་དང་རིམ་པ་སོགས་མཐའ་.....
གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ:
བཟང་དན་བར་གསུམ་ | ལྷན་པ་

དཀྱིལ་བར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བར་པ་】
ནི་ལྷན་པ་ལྟ་བུ་ཆོད་བར་ཞིང་ཁང་སོགས་
ཉེ་ཆོད་ཀྱི་དུས་རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ན་.....
ཀྱི་མི། ❹ སྐད་སྤྱོད་མཆའ་སྤྱོད་པའི་སྐད་
མེ: ད་བར་རྩ་ | སྐད་སྤྱོད་པ་སྐད་
མཆའ་སྤྱོད་པར་ | ལྷན་པ་པའི་ཆོད་བར་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བར་ཆད】ནི་བྱ་བ་
དང་ལས་དོན་བདེ་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བར་
བཀག་འགོག་ཀྱི་དུས་པའི་ཆོད་དན་.....
སོགས་ཀྱི་མིང་མེ: རྣམས་གཤེད་གིས་
སྐབས་སྐྱོད་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་དུས་ | ལྷན་པ་
མང་དུ་གསལ་ན་ལ་མའི་སྐབས་སྐྱོད་ལ་.....
བར་ཆད་ཆེ་ལྟ་བུ། 【བར་སྐྱེད】1. ལ་
རྣམས་དང་རྒྱུད་ཉེ་བའི་ལམ་ལ་དཀྱིལ་སྤྱོད་
ཀྱི་མིང་མེ: ལྱ་བར་སྐྱེད་ན་འབྱར་ལྟ་
བུ། 2. ལམ་ལ་དཀྱིལ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་ལ་
དཀྱིལ་སྤྱོད་ལ་ཉེ་ཡོད་སོགས་པའི་སྐྱེད་བསྐྱེད་
བསེང་བའི་མིང་། ❸ དུས་དེས་མེད་ཀྱི་
དོན་ཏེ: རྒྱུད་བར་འགའ་ལྷན་ལ་.....
བར་འགའ་ཞི་ | བར་བར་ལ་རྒྱལ་
རྒྱུད་ལྷན་ལྟ་བུ།

བལ ❶ སྐོ་སྐྱུ་གསལ་ལུག་གི་སྤྱི་མིང་།
❷ ལུག་གི་བལ་དང་རྣམས་པ་མཆོད་སྤྱོད་
པའི་དཔོན་རྣམས་ཏེ: ཤིང་བལ་ |
ཤིན་བལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བལ་ནད】

ནི་མོ་བ་དང་རྒྱ་མཐི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ③ནི་བ་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་བསྟན་པ་ལྟེ། བལ་ལྷལ་། བལ་བའི་གྲར་གྲུལ་ལ་ ‘བལ་གྲར’ ཟེར་…… བ་ལྷ་ལུ། ④ ‘འབལ་’ ཀྱི་འདས་པ་།

བལ་བ་རྒྱ ①རྒྱ་གཞིར་རྒྱད་ཀྱི་མིང་།
②རྒྱ་མཐི་ལ་མཐི་མིང་།

བལ ①རྒྱལ་འབྲུག་‘ང་ལ་ར་ལ’ ཅན་ཀྱི་ལས་ཆོག་འདས་པ་དང་རྒྱལ་ཆོག་གི་མཐར་རྒྱར་ན་ཆོག་ལྟ་བུའི་བར་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་རྒྱ་མཆན་…… དང་རྒྱ་མཆན་ཅན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་, རིགས་པས་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་…… མོགས་ལྷན་ཏེ། མིང་སྤང་འདི་ཉ་ཅང་རིང་བས། ཀ་བ་བྱེད་ཆོག་། ད་ལོ་ལུ་གྲ་བཅས་ལྟ་བས། གཞན་ཆད་ཉ་ཅང་མང་། ། ལྷལ་འདིར་ཆན་རིག་དར་བས། ནད་རིགས་འགོག་གསོ་བྱས་པ་ཉ་ཅང་བཟང་། ། ཀླང་བང་ལ་སོང་ན་ཉ་ཅང་དལ་བས། ལྷགས་ཉར་ཞོན་ནས་འགྱོ། ། ཞིང་ལ་རྒྱ་བཅང་བས། ལྷ་གྲ་སྤྱོད་ཕྱིག་དཔྱིག་བྱེད་ལྟ་བུ། ②མིང་མཐའི་ ‘བ’ ཡིག་ཅན་ཀྱི་བྱེད་ལྟ་ ‘ཡིས་’ བསྟན་པ་ལྟེ། རི་བྲགས་ག་ལས་རྒྱ་བ——ག་བ་ཡིས་རྒྱ་བ་ལྟ་བུ།

③ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།) ཟད་པའི་བན་རྒྱེད་། 【བས་མཐའ】ནི་ཟད་མཐའི་དོན་།

བས་ལྷག བགས་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

བས་འབྲུལ རྒྱལ་འབྲུག་པ་ཡིག་…… འབྲུག་བྱང་པའི་ཡི་གེ།

བིག་བན ལྷར་རྒྱན་ཀྱི་མིང་།

བིམ་པ རྒྱ་སྤང་ཏུ་ ‘བིན་གྱི་’ ཟེར་…… བའི་མིང་ཉོག་གི་མིང་།

བིལ་བ ལོ་གཅིག་སྟེ་བའི་ཆེ་མིང་གི་རིགས་ཤིག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། རྒྱ་སྤང་ཏུ་‘ཅིན་བཀྲའ་’ ཟེར་བ་དང་ ‘ཏུ་ལུ’ ཟེར་བའི་སྟེ་མིང་།

བུ ①བུ་ལྷག་གི་མིང་ལྟེ། བ་བུ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མི་མཐི་མིང་ལྟེ། བུ་རྒྱད་། བུ་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བུ་མོ】1. བུ་ལྷག་མཐི་མིང་ལྟེ། བུ་མོས་བུ་མོ་ཆོད་། བུ་དང་བུ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. གཉེན་རྒྱིག་མ་བྱས་པའི་བུ་མོ་གཞོན་ཏུ་མཐི་མིང་། ③སྟོན་ཆགས་ཀྱི་ལྷ་གཉིས་མིང་ལྟེ། བུ་མ་བརྒྱ་བུ་བརྒྱ། རྒྱ་མ་མ་བུ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བུ་རྒྱུད】ནི་མངལ་སྟེན་སྟོན་ཆར་མཐི་སྟེ་བུ་ཆགས་པའི་དབང་པའི་མིང་།

ॐ, अक्ष-मन्त्र-तु 'अक्ष' मन्त्रः

【ལུ་རྩོགས།】 རི་ཁྱིམ་པ་བཅའ་སྐབས་
 ཁྱིམ་པའི་ཆེ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ག.....
 མ་ ་ 【ལུ་རྒྱུད།】 རི་གཏུང་རྒྱུད་
 གཅིག་པའི་མི་རབས་ཁྱི་མའི་མིང་ཆེ་
 ལུང་ནུ་མི་རིགས་ཀྱི་ལུ་རྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་
 ལུ་ ❶ ལྷོ་བ་མའི་མིང་ལ་འཇུག་སྟེ་ ལུ་
 ལྷོ་བ། ལྷོ་བ་ལུ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ་ ❷ ཁྱིམ་
 པ་ཚའི་མིང་སྟེ་ མ་གཅིག་གི་པང་
 བས་ལུ་གསུམ་འབྲུངས་ལྟ་ལུ་ ❸ མ་ལུ་
 ལ་དཔེ་བཞག་པ་སྟེ་ ལུ་དཔེ་དང་མ་
 དཔེ། མ་ཡིག་དང་ལུ་ཡིག་ཅེས་པ་ལྟ་
 ལུ་

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ལུ་རམ་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
 ལམ་ཐོག་པའི་ཀ་ར་སྐྱེས་པའི་མིང་ལྟེ་
 ལམ་ཐོག་ལྷ་མོ་ཀ་ར་ཐོག་པའི་ལྷ་མོ་
 【ལུ་རམ་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་】
 ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
 ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

सुस'य'यिक

བྱ་མེན ①གཞན་གྱི་ལག་ནས་བསྐྱེད་
 དེ་ལྟར་གྱི་མིང་ཟེ་ བྱ་མེན་འཇམ་
 ལ་བྱ། ②བསྐྱ་གཞིག་གྲལ་རིམ་གྱིས་
 རང་གི་རྒྱ་རྩལ་གཞན་ལ་བསྐྱེད་ནས་
 མེད་ཀ་ལེན་དེ་ལྟར་བསྐྱ་གཞིག་མེད་.....
 ཐབས་ཤིག་གི་མིང་ཟེ། ཞིང་བདག་
 གིས་བྱ་མེན་བཅད་ནས་འཕེལ་རྟོག་
 མཉམས་ཁེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷན་ 'ལྷན་' ཡི་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་ཞིང་།
ལའི་ལྷན་པ་ལ་ལྷན་དང་ཞུའི་ལྷན་པ་
ཞུ་ལྷན་ཟེས་དང་ཞུ་ལྷན་།

ཐུགས་སྦྱོར་ 'ཐུགས་སྦྱོར་' རང་དོན་གཅིག་ལྟར་།

ལུང་ཐུང་ ལུང་རྩི་ལ་དགའ་བའི་.....
 ལྷོན་ལུ་གནོད་པ་ཅན་ལྷན་ནག་གི་.....
 ལིང་.....

ཡུང་བ ༡ གྲང་ཆེ་གསལ་གསལ་ཆུ་...
 གྲང་ཡུ་གྲང་ཡེ་ཡི་ཆེ། ༢ ར་ཡ་
 ར་ཡ་ཡུ་ཡ་ཞིག་ཡོད། ༣ ར་ཡ་ཡ་
 ཞིག་གི་ཡི་ཆེ། གྲང་ཡུ་ཡ་ཡུ་ཡུ་
 ཡུ་ཡུ་

[illegible]

བུད ① (ཁྱི་མེད་ལས་ཆེན་པོ་ལས་...
 ལ་དང་སྐུ་ལ་ཆེན་) (ཀ) ཁྱི་ལ་ཐོན་པའི་
 རྒྱ་ཁྱི་མེད་ ཁྱི་ལ་བུད་ ཁྱི་ལ་བུད་ཐོན་པོ་

【འབྲུད】ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་
ལྟེ། བྱི་ལ་འབྲུད་དགོས། བྱི་ལ་
འབྲུད་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ལོན་
པའམ་འཛིག་པའི་དོན་དེ། བྱིས་པ་ལོ་
བདུན་ལ་བྱང་ན་སྒྲིབ་གྱུར་འགྲོ། བྱི་
ལ་བྱང་ལྟ་བུ། (ག) གསལ་བར་
མདོན་པའི་དོན་དེ། ལྟང་ལ་བྱང་།
གོས་བྱང་ནས་གཛེན་ལ་བྱང་། ལུས་
ལ་མ་བྱང་ལྟ་བུ། ③ས་སྒྲུབ་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
མཁའ་ལ་བྱང་འཁྱིམས་ལྟ་བུ། 【བྱང་
བྱིས་ཁྱིར་བ།】ནི་མད་དང་རྒྱུད་པུག་...
པོས་ཁྱིར་བའམ་ལྷགས་པས་བཅུ་བ་...
པའི་དོན་དེ།

བྱང་མིང་། གཉིན་བསྐྱེགས་ཐིན་པའི་
ཁྱིས་མའི་མིང་།

བྱང་མིང་། མི་མིང་གི་མིང་།

བྱན་ ①སྒྲུགས་པའི་མིང་གཞན་དེ།
ན་བྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②(རྒྱན་ཆོག)
ཁྱུང་ཅ་དང་རྒྱུང་པའི་དོན་དེ། ཟས་
བྱན་དེ་བྱིན་ལྟ་བུ། 【བྱན་བྱན་】1.
ལང་མོང་གི་དོན་དེ། སྒྲུགས་པ་བྱན་
བྱན་ཅམ་ལངས། སྒྲིན་བྱན་བྱན་ཞིག་
འཁྱིམས་ལྟ་བུ། 2. སེམས་རྒྱུང་མི་
གསལ་པའི་དོན་དེ། དོན་དེ་སེམས་
ན་བྱན་བྱན་ཅམ་མ་གཏོགས་མིང་ལྟ་...

བྱ། ③ ‘བྱ་ལོན་’ ཀྱི་ཆོག་བསྐྱེས་པ་
ལྟེ། བྱན་བསྐྱིད་། བྱན་ལོག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ།

བྱབ་ (བྱིད་མིང་ལས་ཆོག་།) ①
ལྟོད་ཀྱི་ཁ་འོག་ངོས་སུ་བསྐྱན་པའི་...
དོན་དེ། ལྟོད་ཁ་བྱབ་ལྟ་བུ། ②མཁུན་
ངོས་འོག་ཁྱོགས་སུ་བསྐྱན་པའི་དོན་...
དེ། ཁ་བྱབ་ཁུ་ཉལ་ལྟ་བུ།

བྱབས་ ཁིལ་པའི་མིང་ལྟེ། ག་བྱབས་
གཅིག་། གོ་རི་བྱབས་གཅིག་། རྒྱག་
བྱབས་གཅིག་། རས་བྱབས་གཅིག་
ཅེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བྱམ་པ་ ①ཁ་དོག་ལ་ལྟ་ལྟོས་པའི་རྒྱ་
ལྟོད་ཀྱི་ཁྱི་མིང་། ‘དམ་པེ’ དང་དོན་
གཅིག་། ②ཆོས་སྒྲུགས་པའི་རྒྱ་ལྟོག་
བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་ལྟོད་ཀྱི་བྱམ་པ་ཞིག་གི་མིང་།
③ཆོག་བསྐྱེས་ན་‘བྱམ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ། ར་མའི་བྱམ་པ་ལ་ར་བྱམ་ཐེར་པ་
ལྟ་བུ།

བྱར་ ① ‘བྱ་རམ་’ ཞེས་པའི་ཆོག་...
བསྐྱེས་པ་ལྟེ། བྱར་ཆང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བྱར་ལྟང་】ནི་བྱ་རམ་ཀྱི་བྱམ་བྱ་ཆོན་
པའི་མིང་། ② ‘བྱ་ལ’ འམ་ ‘བྱ་ཅ’
ཞེས་པའི་རྒྱམ་དབྱི་བསྐྱེས་པ་ལྟེ། མ་
པས་བྱར་མད་ཆ་བཞད་ལྟ་བུ།

བུལ (རྒྱལ་ཆོག) མཚུགས་པའི་ཕྱག་
ཟེེ: ཉ་མཚུགས་བུལ་རན་པར་འགྲོ་
ཅ་བུ།

བུལ་རྟོག རྒྱ་ལྟམ་དང་མ་ནང་གི་
དངོས་རྒྱལ་དཀར་པོ་རོ་བསྐྱ་བ་, བུལ་
ན་ཆོ་འདག་ཅིང་, རྒྱ་དང་པོ་མར་
བཅུ་བ་ན་རྒྱ་ལེན་བུལ་པ་ཞིག་གི་.....
མིང་ལྟེ། རྒྱ་སྐད་དུ་མི་པ་མཚོས་པ་ལ་
'ཅན' ཟེར་བ་དང་, རང་རྒྱུང་དུ་
རྒྱུང་བ་ལ་ 'ཅན་ཏུ' ཟེར་ཞིང་རྒྱུན་དུ་
བཀོལ་ཆོག།

བུས (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ་
དང་རྒྱལ་ཆོག) ❶ རྒྱུང་སྐྱེས་ཀྱི་ཞོག་
ལ་དཔུགས་བཅང་ནས་རྒྱ་འབྱེན་པར་
ཁྱེད་པ་ལྟེ། དཔུག་རྒྱུང་བུས་ལྟ་བུ།

【འབྲུད】 ཉི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ། དཔུག་རྒྱུང་འབྲུད་པར་བྱ།
དཔུག་རྒྱུང་འབྲུད་ཀྱི་ལོ་ད་ལྟ་བུ།

❷ ཐབ་ལ་མེ་བཅང་བའི་དོན་ཏེ། མེ་
བུས་ནས་ར་བསྐྱལ། | མེ་འབྲུད་...
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བུས་པ རྒྱལ་ནས་ལྷན་དྲིལ་མ་ལོན་...
པའི་བྱིས་པའི་མིང་།

པེ རྒྱལ་ཆོག་གི་མཐར་རྒྱུར་ཚུལ་ 'གི་
ལ་ལྟས།

པེ་གི 'པེག་གི' ལི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

པེ་ཅོན ❶ དེག་ཁྱེད་ཀྱི་དཔུག་པ་.....
དེག་པ་གིག་གི་མིང་ལྟེ། 'གཏུན་གིང་'
ཡང་ཟེར། ❷ དཔུག་པ་དང་དཔྱིབས་
འདྲ་བའི་གནའ་རུས་ཀྱི་མཚན་ཆ་ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། ལུས་ཀྱི་པེ་ཅོན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

པེ་ཏ ཏག་པར་རྒྱ་པའི་གིང་ཅོང་.....
ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། གིང་ཏག་
ལའང་པེ་ཏ་ཟེར་ཞིང་དེའི་བྱ་བ་ནི་.....
བཏུང་བ་ཞིམ་པ་ཞིག་ཡིན། གིང་
ཏག་ཟེ་རྒྱུང་ལ་རྒྱལ་བཅོར་ནའང་.....
ཆོག། གིང་ཏག་གི་བྱ་བ་པམ་ཉ་རྒྱ་
མཚོ་ཞིང་, གིང་གི་བྱ་བས་ཆང་བསྐྱལ་
ཆོག། གིང་དེའི་ཕོ་མས་ཁང་བའི་
ལྷང་འགྲེལ་ཆོག་ལ་, གིང་གིས་ཕོ་
བྱང་བྱང་མཚོ་ཆོག།

པེ་དྭ གིང་པེ་དྭའི་མིང་ལྟེ། 'ར་གིང་'
ཡང་ཟེར།

པེ་ཐུབས ❶ རྒྱ་ནང་གི་གཤེར་ཁུའི་
མིང་། ❷ དེ་དང་ནས་པ་འདྲ་བའི་བྱས་
ཀྱི་གཤེར་ཁུའི་མིང་ལྟེ། མོ་བའི་པེ་
ཐུབས། | རྒྱ་མའི་པེ་ཐུབས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❸ རྒྱ་པེ་ཐུབས་ཟེར་བའི་རྒྱ་སྐད་
ཞིག་གི་མིང་ལ་ཆོག་པུས་ན་པེ་.....

ཐུགས་ཟེར་།

མེའུ་ རྣམ་གནས་གི་ཐུ་གཉི་མིང་། ཁ་
སྐད་ལ་‘མེའུ་མི’ ཡང་ཟེར་། **[མེའུ་**
ཐུག་] རི་ཐུ་འཇམ་ཐུང་མིང་གི་ཚན་གྱི་
བལ་ཐགས་དངོས་ཐུག་རིགས་གི་གི་
མིང་།

མེའུ་ཐུག་ མན་དག་ཐུན་ཏུ་མང་གི་
ཐུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་པའི་དཔེ་……
དཔ་གྱི་མིང་ལྟེ། མན་གྱི་མེའུ་ཐུག་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མེ་རིག་ ཁོང་ཏུ་ཟས་རིགས་གཞན་……
བརྒྱམས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་གྱི་བྱུར་བ་ཞིག་
གི་མིང་།

མེག་གི་ འགོས་ནད་གྱི་རིགས་གི་གི་……
ལྟེ། ལུལ་སྐད་ཏུ་‘མིག་ལུ’ ཟེར་།

མེང་ རིག་ཐུང་གྱི་དབྱུག་པ་རིགས་……
གི་གི་མིང་།

མེད་ མོས་པ་དང་མན་པ་, མན་མི་
སྐྱེས་གྱི་དོན་ནི། ཐུ་མེད་འཇུགས་
ཐུན | ཐུ་ཐུས་ཐེར་གྱིས་མེད་ཐུད་
མི་ཐུང་ | སྐལ་པ་ནི་ཡོ་ཐུད་མེད་ཆོད་
བ་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ་།

མེམ་ ① (ཐུད་མེད་ལས་ཆོག་༥) ཐུད་
པའི་དོན་ནི། གྲང་ནས་ལུས་མེམ་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ② ‘མེམ་པ་’ ཡི་ཆོག་

བརྒྱུས་པ་།

[གཞན་།

མེམ་རྩལ་ ‘མེམ་རྩལ་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་

མེམ་པ་ ① ཐུག་ཆགས་གི་བའི་རྩལ་……

མིང་ལ་མེམ་པ་ཟེར་། ② གནའ་དཔེར་

གིས་ཆོར་མེད་པའི་དངོས་པའི་མིང་……

ལྟེ། ‘མེ་རྩག་མཛེས་ཀྱང་སེམས་……’

མེད་མེམ་པའི་ཆོས་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

③ གནའ་དུས་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་

དཔེ་ཆའི་ནང་ཏུ་དབང་གི་ལུས་ལྟ་བུ་……

ལ་མེམ་པ་ཟེར་ནི། མེམ་རིག་(མེམ་པ་

དང་རིག་པ་) ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། ④ ལུ་བར་

ཆོངས་ཚན་གྱི་མིང་ལྟེ། ‘རྣལ་འབྱོར་

པའི་མེམ་པ་’འདི་ཡག་པོ་འདུག་

(‘མེམ་པ་’རས་པའི་རྣམ་ཐར་) ཏུ་……

གསལ་) ལྟ་བུ་། ⑤ བར་ཆོངས་ལ་སྒྲིན་

བལ་མཐུག་པོ་བཞག་པའི་མཚན་ཆ་……

འགོག་ཐུད་གྱི་ལུ་བ་ཞིག་གི་མིང་, དེ་

ལ་‘མོ་བ’ ཡང་ཟེར་། ⑥ ཆོག་བརྒྱུས་

ན་‘མེམ་’ ཞེས་འབྲི་།

མེར་ ① ཐུ་ཐུང་མེད་པའི་ལུ་བ་རིང་……

པའི་མིང་ལྟེ། ཐུས་པའི་ལུས་ལ་མེར་

ཐུན | འཛེལ་མེར་ | མེར་ལུལ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ་། ② ཐུད་པའི་ཐུང་ཆོར་རིགས་

གི་གི་ལྟེ། གཡེར་མ་རྣམས་ན་ཁ་མེར་ |

ཁ་མེར་མེར་ཐུད་ | ལུས་པོ་ཆ་མེར་

ཐེང་ཐོང་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་ 'པ་རེ་
ཐེང་རེ' ཐེང་རྟེ། གཤམ་པ་སྐྱོན་
ནས་ཁ་པ་རེ་ཐེང་རེ་ཐོང་ལྟ་བུ།

ཐེང་ཀ ཏྲ་ཐོང་ལྟ་བུ་ཐོང་གི་དབྱེག་
པ་རྒྱུ་ཏུ་མི་མིང་ལྟེ། ཏྲ་པ་ཐེང་ཀས་
བསྐྱལ། ཐེང་ལྟ་ག། ཐེང་ཐེང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཐེང་རྒྱལ་ལྟ་བུ་ མཚུ་བ་མེ་ཞེས་པའི་མིང་།
ལྟེ། ཐེང་རྒྱལ་པ་རྒྱུ་ལྟ་བུ།

ཐེང་ལྟ་བུ་ 'ཐེང་ལྟ་བུ་' གྱི་འབྲི་
ཚུ་ལ་གཞན།

ཐེང་ཐོང་ འབྲུལ་མེད་ནི་གཏིར་ནས་
ཐོན་པའི་རིན་ཆེན་མདོག་ཐོང་པ་དང་ས་
པ་རིན་མང་ཏྲ་ཐོང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན།

ཏྲ་སྐད་ཏུ་ 'ལན་པ་ཏྲི' ཐེང་།

ཐོང་ ① མིང་མཐའ་དང་ཏྲ་གས་མཐའ་
ལ་འཇུག་ལྟེ། རི་པོ། ཏྲ་པོ། ལྷ་པོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཐོང་' ཡི་སྐྱལ་ཆེ་ག།
③ 'ཐོང་' ལ་ལྟེས།

ཐོང་རྒྱུ་ མིང་ཏྲ་ག་ཅིག་གི་ཆེ་ག་ལྟེ་
ན་རི་མོ་ལྷར་གསུམ་ཞིས་བཅོམས་ཡོད་
པ་ཞིག།

ཐོང་དང་ ཐོང་ཐོང་ས་ས་ལྟ་བུ་གྱི་ས་ཆ་
ཞིག་གི་མིང་། 【ཐོང་དང་པོ】 1. ཏུ་ས་
རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ཐོང་གྱི་མཐའ་པ་

ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། མིང་དང་ས་ལ་འཇིགས་
མེད་གྲགས་ཐེང་ཞིང་། ཁོས་བཅུ་ལས་
པའི་དཔེ་ཆ་ཏུ་ས་པ་བརྒྱ་ལྟ་ཡོད་.....
པར་གྲགས། 2. ཐོང་དང་ས་ཆའི་མིང་།

ཐོང་གི་ 'འཕྱོག་' ལ་ལྟེས།

ཐོང་པོ་ པར་རིམ་གྱི་བརྒྱུ་ཆེད་།

ཐོང་གས་ ① ཁོ་སྐྱོགས་གྱི་མིང་ལྟེ། མི་
དམངས་དཔུལ་ཁང་གིས་ཐོན་ཐོང་ཏུ་
ཁག་ལ་སྐྱོགས་མེད་པར་དཔུལ་བྱ་
བྱེད། 【ཐོང་གས་པོ】 རྟེ་བྱ་ལོན་བཏང་
པའི་ཐོང་གའི་མིང་། ② རི་མང་དང་རི་
ཆེར་སྤང་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷོ་བ་
ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་ལོན་ཏུ་སྐྱོགས་ཐོན།
ལྷོ་སྐྱོགས་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

ཐོང་ ① ཐོང་ལྟ་བུ་ཐོང་ཏུ་མིང་.....
པ་རྒྱུ་པ་ལྟེ། ཏྲ་ཐོང་། ཐོང་ཐོང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【ཐོང་ཐོང་】 རྟེ་ལོ་གཞིས་
ལོན་པའི་ཐོང་ཏུ་མིང་། 【ཐོང་གུ】
རྟེ་ཐོང་ཏུ་རྒྱུ་ཏུ་མིང་། ② ཐོང་ཐོང་
པའི་མིང་པ་རྒྱུ་པ་། ③ 'ཐོང་ས་' གྱི་
འབྲི་ཚུ་ལ་གཞན། ④ རི་ཐོང་ཞེས་པའི་
'རི' ཡིག་པ་རྒྱུ་པ་ལྟེ། རི་ཐོང་
འཛིན་པའི་བྱ་ཁ་ལ་ 'ཐོང་ཁ' དང་།
རི་ཐོང་འཛིན་པའི་བྱ་ཆེ་ལ་ 'ཐོང་ཆུ'
ཐེང་པ་ལྟ་བུ།

ཐོང་ང མ་ཐུམ་ཐོང་ངའི་མིང་ལྟེ།
རྒྱལ་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་མ་ཐུམ་རིགས་ཀྱི་
མིག་ཡིན་ལ། ལས་ལྷོན་བྱས་ཆེས་ལྷོན་
ལྱུང་ཆོག། མིང་བསྟུན་ན་ 'ཐོང་'
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཐོང་ང་དམར་པོ་ལ་
'ཐོང་དམར་' ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐོང་བ ས་རྒྱལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐོང་བ་
གཤམ་གཤམས་ཀྱི་དཔེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
(འདི་ནི་གཞན་གྱིས་རང་ལ་བྱས་པ་...
བྱས་པ་ལ་ཁེངས་སྒྲུང་བའི་ཆོག་ཡིན།)
ཁ་སྐད་ཏུ་ 'ཐོང་' ཟེར།

ཐོང་བྱ མོ་ཐུགས་ཐོང་བྱ།

ཐོངས ཆེ་ཐུང་གི་ཆད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཐོངས་ཆེ། ཐོངས་ཆད་རི་ལྟར་ཆེ་ལྟ་
བུ།

ཐོད ①རང་རྒྱལ་གྱི་གུངས་ཏུང་མི་...
རིགས་མིག་ལྟེ། ཐོད་པ། ཐོད་
རིགས། ཐོད་སྐད། ཐོད་ཡིག་
ཅས་པ་ལྟ་བུ། ②ཐོད་རིགས་འདུས་
ཆོད་ཀྱིས་ཐུམ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐོད་
སྒྲུངས། ཐོད་ལུལ། ཐོད་རང་སྒྲུང་
སྒྲུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③མི་ལ་བར་
གཏོང་བའི་སྒྲིབ་མིང་ལྟེ། 'ཐོད་ང་'ལྟ་
ལ་ཐོད་པའི་སྒྲིབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོན ཐོད་ཀྱི་གནའ་པོའི་ཆོས་ལུགས་

ལིག་གི་མིང་། **[ཐོན་པོ]** ཐི་ཐོན་པོའི་
ཆོས་ལུགས་པའི་མིང་།

ཐོབས 'བབས་' ཀྱི་སྒྱལ་ཆོག།

ཐོར ①(ཐོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་འདས་པ) (ཀ)དཔོན་
རྒྱལ་ཐོན་ཐོར་སྒྲུང་བའི་དོན་...
ཏེ། ཏེ་ཐོར་བའི་མེས་པ་དང་མ་ཐོར་
མེས་པ། ཐོར་བའི་དཔོན་པོ་བདག་
ཐོར་སྒྲུང་ལྟ་བུ། **[འཐོར]** ཐི་ད་ལྟ་
པ་ལྟེ། ཐུན་མིང་གི་ཐུན་ཐོར་འཐོར་མི་
ཉན་ལྟ་བུ། (ཁ)ཡལ་བར་དོར་བའི་
དོན་ཏེ། ཐུན་པས་ཐོར་བའི་ནད་པ་
མས་པ་དགའ་ལྟ་བུ། (ག)བཤད་
པའམ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བནའ་
ཐོར་—མནའ་བསྐྱལ་ལྟ་བུ། ②ཐོ་
རུ་ཞེས་པའི་'རུ' ཡིག་བསྟུན་པ་ལྟེ།
ཟླ་པོ་རུ་མིང་མོ་བྱས་—ཟླ་པོར་མིང་
མོ་བྱས་ལྟ་བུ།

ཐོལ ①ལག་པའི་ཐི་རྒྱལ་དང་རྒྱུང་...
བའི་ཐོག་རྒྱལ་གྱི་མིང་། འདི་ལ་ 'ཐོལ་
རྒྱུང་' ཡང་ཟེར། དཔེར་ན། 'འཆི་ཆ་
ཐོལ་ལ་བརྟག་' ། རྒྱུང་བའི་ཐོལ་
ཐོལ། ལག་པའི་ཐོལ་ཐོག་ཅས་པ་ལྟ་
བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་ 'ཐོལ་' ཟེར། ②
'འབལ་' ཀྱི་སྒྱལ་ཆོག།

བོད་སྐད་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ་
དང་བྱེད་ཚིག་) ལྷན་འགྲུལ་པའི་བར་
བཅང་པའི་དོན་ཏི་ མཛད་བརྒྱུ་ནས་
བྱེད་པ་སྟེ། | བྱེད་པ་སྟེ་གི་ལྷན་
བྱ། **【འབྲེལ་】** རྒྱ་མ་འོངས་པ་དང་ད་
ལྷན་བཞེ་ རྒྱ་བོ་འབྲེལ་ | འབྲེལ་བྱའི་
རྒྱ་བོ་ | འབྲེལ་ལས་ལྷན་ཞེས་པ་ལྷན་བྱ།

བྱ

བྱ་ ① མཛོ་ར་ལས་སྒྲིམ་གྱི་ལྷན་ལ་སྒྲི་
བྱེད་པར་སྒྲིམ་པ་, ཡན་ལག་བྱི་མར་
བརྟེན་ནས་འགྲོ་བྱེད་གྱི་ལྷན་, ཡན་ལག་
སྒྲིམ་པ་གསོག་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིག་.....
ཆགས་སྐལ་ཚིགས་ཅན་གྱི་སྒྲི་མིང་ལྷན་
བྱེད་བྱ། | བྱ་གསལ་ | བྱ་མོད་ | བྱ་ཁ་
ཞེས་པ་ལྷན་བྱ། **【བྱ་ཁ་】** 1. བྱའི་མེར་
མོའི་མིང་ 2. ལོ་མང་སྒྲི་པའི་ལྷན་ལྷན་
ཞེས་ལྷན་, མཛོ་ཆོད་སྒྲི་གང་ལས་མས་
ཡོད་, མེ་ཏོག་སྒྲིམ་པ་བྱེད་མེར་འདྲ་
འདི་ལ་མེ་ཏོག་དམར་མེར་སྒྲི་དེགས་.....
གསལ་ཡོད་ **【བྱ་དེ་】** རྒྱ་ལྷན་པའི་ལྷན་
མཛད་ལ་སྒྲིམ་བྱའི་མིང་ **【བྱ་བོ་】** རྒྱ་
མཛོ་སྒྲིམ་ལྷན་ལ་སྒྲིམ་བྱའི་མིང་
【བྱ་རོག་】 རྒྱ་ཁ་ཏ་དང་མོ་རོག་གཉིས་
གྱའི་མིང་ **【བྱ་ཐལ་】** རྒྱ་སྒྲིམ་གསལ་

དུ་བཅང་པའི་བྱ་མོད་དང་བྱ་ཁ་མོད་.....
ལྷན་པ་བྱེད་ཞིག་བྱེད་པའི་ཐལ་པའི་.....
མིང་ **【བྱ་ཐལ་】** 1. བྱ་ལི་ཁ་དང་པའི་
ལྷན་གྱི་མིང་ 2. ཐལ་ལྷན་སྐལ་སྐལ་
ཆོད་པ་ཞིག་གཞི་བྱེད་ནས་གཞལ་པའི་
ལྷན་ཞིག་གི་གནས་གྱི་ལྷན་པ་ 'X'
འདིའི་མིང་ ② གསལ་བའམ་གསལ་
པའི་བར་ལྷན་: དམག་དོན་དག་ལ་བྱ་མ་
མོར་ | རོགས་དམག་གསལ་དུ་བྱེད་པ་
པར་བྱ་བཅང་ | བྱ་གཏོང་ལས་ལྷན་
ཞེས་པ་ལྷན་བྱ། ③ ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་
གྱི་ཁ་གི་བརྒྱ་པའི་མིང་ ④ 'བྱ་བ'
ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་བརྒྱུས་པ་ ⑤
'བྱེད་' ལ་སྒྲིམ་

བྱ་སྒྲིམ་པ་ ① བྱ་བྱེད་མོད་པའི་བྱ་ག་
ཁང་བྱ་ག་མོད་ལྷན་བྱ། ② ཁང་པའི་
མང་ལ་པ་བྱའོག་

བྱ་དགའ་ གཞིངས་བསྐྱོད་དུ་གནང་
པའི་དངོས་ཐུས་གྱི་མིང་ལྷན་: དལ་ཚོ་
དཔེ་ལེགས་ཅན་ལ་བྱ་དགའ་གནང་ལྷན་
བྱ། [གཞན་

བྱ་བརྒྱུད་པ་ 'བྱ་ཆུང་' གི་འབྲི་ཚལ་
བྱ་འདུལ་ ཁང་པའི་དབང་སྒྲིམ་ལ་.....
ཐོན་པ་དེའི་མིང་

བྱ་ན ཐུས་གྱི་སྐྱོད་ལའམ་ཆོད་པའི་.....

བྱག རྒྱལ་པའི་མིང་ལ་འབྱུག་མེ་

རྒྱལ་པ་ལ་བྱག་ལ་འབྱུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

བྱང₁ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་) ① འདྲག་པའི་དོན་དེ་ ཉེས་པ་
བྱང་ལྟ་བུ། 【འབྱང】 ནི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བ་མེ་ འབྱང་དགའ་བའི་
ཉེས་སྤྱད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ② ཟས་བཟུས་
ནས་མོ་བ་དང་རྩ་མ་རྩུང་བར་རྩུར་པ་
པའི་དོན་དེ་ ཁོག་པ་བྱང་། རྩ་རྩོམ་
འབྱངས་ན་མེ་བ་བྱང་ལྟ་བུ།

བྱང₂ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ཅུ་) (ཀ) འདྲིས་ཆ་ཆེ་བའི་དོན་དེ་ ཆོག་ཁ་ལ་
བྱང་། ལག་ཆལ་ལ་བྱང་དགོས་།
དཔེ་ཆ་རྩོམ་པ་བྱང་ལྟ་བུ། 【བྱང་མ】 ནི་
བྱང་ཆ་ཆེ་བའི་དོན་དེ་ མི་བྱང་མ་།
ཁ་མོ་བ་བྱང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བྱང་
ཐུབ】 1. ཐུབ་བ་བྱས་ནས་གདེང་
ཆོད་ལོན་པའི་དོན་དེ་ ལག་ཆལ་བྱང་
ཐུབ་ལྟ་བུ། 2. སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུ་
ཁྱིམ་ཐར་སྟག་པའི་འབྲས་ ལུ་འོ་ མིང་།
(ཁ) དངོས་རྩལ་ཁྱིམ་བའམ་རིག་པ་
ནས་འཇམ་པོར་རྩུར་པའི་དོན་དེ་ མི་
མདའ་བཟུང་ནས་ལུ་བ་བྱང་།
ལྷགས་ཁེམ་བཞོམ་ནས་ལུ་བ་བྱང་ལྟ་
བུ། ② ལས་བྱངས་དང་ཆོང་ཁང་

སྟགས་ཁྱིམ་ལྷག་མོད་པའི་རྟགས་པ་
མཆན་ཞིག་གི་མིང་མེ་ མྱ་བྱང་།
ལྷག་བྱང་། མྱོག་བརྩན་ལ་ལྟ་བའི་ལྷག་
བྱང་། མྱའི་བྱང་བུ། ཆེ་ཆེ་ལྷག་
བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ དཔེ་ཆ་དང་
དངོས་རྩལ་ཁྱིམ་གདེང་བ་མདའ་བཟུས་
ཁྱིམ་མེ་ དཔེ་ཆའི་མཐུག་བྱང་།
འབྲས་འཁོར་ཁྱིམ་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
④ 'བྱང་ཐུགས' ཞེས་པའི་མིང་བཟུས་
པ་ ⑤ 'བྱང་བ' ཞེས་པའི་མིང་
བཟུས་པ་།

བྱང་ཁོག ① མི་ཐུགས་ཁྱི་དོན་ལྟ་
སྤྱད་ཁྱིམ་གནས་པའི་ཁོག་པའི་མིང་།
② ལུས་པའི་མིང་། 【བྱང་ཁོག་ལུས་
ཐིག】 ནི་མི་ཐུགས་ཁྱི་ལུས་ཁྱི་དོན་ལྟ་
སྤྱད་ཁྱིམ་གི་གནས་ས་དང་ག་གནད་
ཆ་གནད་སྟགས་མཆན་པའི་དཔེ་རིས་
ཁྱིམ་མིང་།

བྱང་ཁྱོམ སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་ལུ་
བགད་པའི་མཐར་སྟག་གི་གོ་འཕང་
ཞིག་གི་མིང་།

བྱང་ཐུགས མ་རྩོ་ཁ་ཉི་མར་འཁོར་
ཆེ་ལག་པ་གཡོན་པའི་ཐུབ་ནི་བྱང་ཐུབ་
ལོན་ མིང་བཟུས་ན་ 'བྱང' ཞེས་འབྲི་
ཆོག་མེ་ བར་རྩོ་བྱང་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་

བྱ, [བྱང་བཟློད] རི་དགུན་ཉི་ཤུག་
ནས་དབྱར་ཉི་ཤུག་གི་བར་ [བྱང་
ཐང] 1. རང་རྒྱལ་བོད་རྒྱལ་གྱི་
བྱང་རྒྱལ་ལྷ་ཐང་ཆེན་པོའི་མིང་
2. མི་མེད་པའི་ཐང་ཆེན་གི་མིང་

བྱང་བ གྲིན་ཕུ་བྱང་བའི་མིང་ཆེ། དེ་
ལ་བྱང་བ་ཁྱ་བོད་དང་བྱང་བ་ནག་པོ་
རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། བྱང་བ་ཁྱ་བོ་
ཆུ་བྱང་ཆོག་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘བན་མོ’
ཟེར་། མིང་བཟུམ་ན་‘བྱང་’ཞེས་འབྲི་
ཆོག་ཆེ། བྱང་བ་ཁྱ་བོ་ལ་བྱང་ཁྱ་ཟེར་
བ་ཆུ་བྱ།

བྱད མིའི་བཞིན་རས་ཀྱི་མིང་ཆེ།
བྱད་བཞིན་| གཞུགས་བྱད་ལེགས་པ་
ཞེས་བ་ཆུ་བྱ།

བྱད་ཀ ①ཆོས་ལུགས་ལ་ལའི་དམོན་
མོ་ཟེར་བའི་ཆོ་ག་ཞིག་། ②ཆོངས་དད་
ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་ཆེ། དམོན་མོ་བྱས་
པ་ལས་བྱད་བའི་གནོད་འཚེ་སྤགས་་་་
ཀྱི་མིང་། [འདྲ་

བྱད་ཉེམས ‘བྱད་ཀ’ དང་དོན་་་་
བྱད་མ ཆོས་ལུགས་ལ་ལའི་དམོན་མོ་
བྱད་མ་ཐབས་ཀྱི་མིང་ཆེ། ‘བྱད་མ་བོད་’
གཏོང་’ ཡང་ཟེར་།

བྱན ①ནས་གཤོས་རྒྱུ་བྱད་མ་ཐབས་་་

ཀྱི་མིང་ཆེ། བྱན་པ་| བྱན་མོ་| བ་
བྱན་ཞེས་བ་ཆུ་བྱ། ②རིག་གནས་
སྤགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཆེན་པོའི་མིང་ཆེ།
བཟོ་རིག་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པ་| རིག་
གནས་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པ་ཞེས་བ་ཆུ་
བྱ།

བྱབ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ཆུ་བ) བྱར་བྱར་བྱས་པ་་་་
དང་རྒྱགས་པའི་དོན་ཉེ། བྱས་ཀྱི་རྒྱ་
བྱབ་དགོས་| བྱབ་བྱུ་བྱེད་ཆུ་བྱ།
[བྱབས] རི་འདས་པ་ཆེ། བྱས་ཀྱི་རྒྱ་
མ་བྱབས་ནས་དག་| རྒྱལ་ལག་པས་
བྱབས་| བྱེད་ཀྱིས་ཐང་མ་བྱབས་ཆུ་
བྱ། [བྱབས] རི་རྒྱལ་ཆོག་།

བྱབས ‘བྱབ’ ལ་ཆུ་བྱ།

བྱམས ①(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
<ཀ> ཐང་བའི་ཐོག་སྒྲ་ཆེ་གཞན་ལ་
ཆིང་ཉེ་བའི་དོན་། དཔེར་ན་། གཉེན་
ལ་བྱམས་གིང་དག་ལ་ཐང་| དག་
ཆན་སྟོབ་མ་ལ་བྱམས་དགོས་ཆུ་བྱ།
<ཁ> གཅེས་སྤྲས་བྱེད་བའི་དོན་ཉེ།
ལུག་ཇི་བཟང་བོ་ལུག་ལ་བྱམས་ཆུ་བྱ།
<ག> གོས་རྒྱལ་སྤགས་ལུས་ལ་བདེ་
བའམ་མི་གནོད་པའི་དོན་ཉེ། ཀྱི་སྐྱེ་རྒྱ་
ལ་བྱམས་| བྱེད་རྒྱལ་གང་ལ་བྱམས་

ལྟ་བུ་། ༥ བྱམས་པ་མེ་གཞན་པན་བདེ་
ལ་འཁོད་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་སྐྱེས་ཀྱི་...
མིང་དཔེར་ན་མི་དཔངས་བྱམས་པས་
བསྐྱེད་སྐྱེས་ལྟ་བུ་། 【བྱམས་བཅོམ་】ནི་ག་
ཆ་ཞིང་མྱོང་ཞེ་བའི་བསྐྱེད་པ་དང་བྱ་
མྱོད་ཀྱི་མིང་མེ་། བྱམས་བཅོམ་ལྟ་བུ་འདི་
དགེ་ཆུན་དྲིན་ཅན་པ་ལ་འབྲུལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་། ༦ སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
ལྷ་ཞིག་གི་མིང་མེ་། 'སངས་རྒྱས་...
བྱམས་པ' ཡང་ཟེར་།

བྱར 'བྱ་ཅུ' ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་
མྱོད་དུ་བྱར་བ་ལ་བྱར་བྱར་དང་། མྱོད་
དུ་མི་བྱར་བ་ལ་བྱར་མི་བྱར་ཟེར་བ་ལྟ་
བུ་།

བྱས ༡ (མྱོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ)
<ཀ> ལས་ཀ་དང་བྱ་བ་སྐྱེས་
བསྐྱེད་པ་མེ་། མྱོད་མྱོད་བྱས་། ཆལ་
མྱོད་བྱས་། ཆོད་པ་བྱས་སྐྱེས་ལྟ་བུ་།
【བྱ】ནི་མ་འོངས་པ་མེ་། མྱོད་མྱོད་
བྱ། ཆོད་པ་བྱ་ལྟ་བུ་། 【མྱོད་】ནི་ད་
ལྟ་བུ་མེ་། མྱོད་མྱོད་མྱོད་ལ་བན་། བྱ་
བ་མྱོད་དགོས་ལྟ་བུ་། 【མྱོས་】ནི་སྐྱེས་
ཆོག་མེ་། མྱོད་མྱོད་མྱོས་ཤིག་། ཆལ་
མྱོད་མྱོས་ཤིག་ལྟ་བུ་། <ཁ> ལས་འགན་
བྱར་བའམ་ཆོབ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ་།

ཞིང་པ་དབྱལ་པོ་སྐྱེས་བྱའི་དགེ་ཆུན་...
བྱས་། ཞིང་བྱན་ཡར་ལངས་ནས་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་བྱས་། ར་ཆང་ལྟ་བུ་
བྱས་ནས་འབྱུངས་། ཆོད་ཀྱི་མཆོན་ཆ་
བྱས་ནས་བསྐོས་ལྟ་བུ་། 【བྱས་རྒྱུས་】ནི་
འབད་པ་བྱས་པའི་འབྱས་བྱ་ལག་པའི་
མིང་མེ་། བྱས་རྒྱུས་ཆེན་པོ་བཞག་ལྟ་
བུ་། 【བྱས་པ་】ནི་བྱས་ཟིན་པའི་བྱ་
པའི་མིང་། 【བྱས་པ་གཞོན་པ་】ནི་པན་
བཅུགས་པ་ལ་པན་ལན་འཇལ་བའི་...
དོན་། 【བྱས་དེབ་】ནི་བྱས་ཟིན་པའི་
བྱ་བ་རྒྱལ་ས་ཐོ་ལ་བསྐོད་པའི་སྐོ་དེབ་
ཀྱི་མིང་། ༥ 'བྱ་མྱོད་བྱས་མྱོས་' བཞི་
ལས་ཆོག་མ་འོངས་པའི་མཐར་ཐུག་ན་
ལས་ཆོག་གི་ཆོག་གྲོགས་ལྟ་འབྱུར་ཏེ་
གཉེར་ན་བསོ་བར་བྱ། ། བསོ་བར་
མྱོད་། བསོ་བར་བྱས་། བསོ་བར་
མྱོས་ལྟ་བུ་།

བྱུ (མྱོད་མྱོད་ལས་ཆོག་འདས་པ)
སྐྱེས་ཆགས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེས་པའི་དོན་...
ཏེ་། མི་ཆས་ན་མྱུ་མྱུ་། ལུག་གི་ལལ་
མྱུ་ བྱུ་མྱུ་མྱུ་ལྟ་བུ་། 【འབྱུ་】ནི་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མེ་། ལུག་གི་
ལལ་འབྱུ་རྒྱ་རེད་། ལུག་གི་ལལ་འབྱུ་
སྐྱེས་པའི་ལྟ་བུ་དགོས་ལྟ་བུ་།

བྱ། 【ཐིའུ་ཐུར་པ།】ནི་འཕུར་ནས་ཐུ་
འབྱིན་པའི་ཆ་ག་པའི་རིགས་ཤིག།

ཐི་ཏུ ཐུ་མཚོའི་ནང་གི་སྒྲིག་ཆགས་……
ནང་སྒོལ་མེད་པའི་རིགས་ཤིག་གི་ལྷན་
ནས་དོ་བྱུན་ཐི་བྱུན་བྱ་རིུ་ཤིག་ཟིག་
པ་ལས་བྱུ་པ་ལིན་ཞིང་དེའི་བས་ཐོང་
པོ་དང་འདྲ། དེའི་ལལ་གཤི་ཁོག་ན་ལུ་
ག་ཡོད། མདོག་དམར་པོ་མང་ཤོས་
ལིན་ཞིང་། དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་ཡང་
ཡོད། ཐུན་ཆ་ཐིད་ཆོག་ལ་སྐྱན་རུ་འང་
བསྐལ་ཆོག།

ཐི་ཏུག ལོ་གཅིག་ཐུ་བའི་ཕྱ་ལྷན་……
ཐོང་བུ་ཐིང་པའི་ཅན་མེ་རྟག་ཐུན་པོ་
གྲི་ཡི་ཐུ་མ་དང་མཚུངས་ཤིང་། སྤྱི་ཞིམ་
ལྷོ་ཐུ་སྐད་རུ་‘ཅིན་ཅི’ ཟེར།

ཐི་ཏུག་པ ལོ་མང་ཐུ་བའི་ཕྱ་ལྷན་……
གཞུང་ན་དང་ལོ་མ་ལིལ་སྤྱི་ལྷོ་པ་ཞིག་
ལིན། ཐུ་སྐད་རུ་‘པོ་ཏོ’ ཟེར།

ཐི་ལ ཅི་གཤི་གཉེན་པོ་སྒྲིག་ཆགས་ཐི་
ལའི་མིང་། ལུལ་སྐད་རུ་‘ཞི་མི’ ‘ཞུམ་
བྱ’ ‘ལོ་ལུ་ལི’ མིགས་མིང་ཐུ་ཆོགས་
ཤིག་ཡོད།

ཐི་ཤང ཕྱ་ལྷན་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་། ‘ཐི་
ཤང་དཀར་མོ’ ཡང་ཟེར།

ཐིང་₁ (ཐིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་)

ཐུ་དང་འདམ་རུ་བྱུ་པའི་དོན་དེ་།
ཤང་པ་འདམ་ལ་ཐིང་། ཤང་པ་ཐུ་ལ་
ཐིང་ནས་འཆེ་བ་མེད་ལྟ་བུ། 【འཐིང་།】
ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ཞེ་། ཐུལ་
མི་ཤེས་ཐུ་ལ་འཐིང་ཉེན་ཆེ་ལྟ་བུ།

ཐིང་₂ (ཐུན་ཆོག) ཐིང་ཞིང་འཐིབས་
པའི་དོན་དེ་། ལྷན་པའི་ངར་སྤང་ཞན་
པར་བྱུར་ནས་མེམས་ཐིང་། རིག་པ་
ཐིང་འཐིབས་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཐིང་བ མེམས་ཐིང་ཞིང་འཐིབས་……
པའི་ནས་འཕུར་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་། ཕལ་
ཐུང་བྱས་ནས་ཐིང་བ་མེམ་། ཐིང་
ཐུགས་དང་བྱལ་པའི་མེམས་གསལ་……
དུངས་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐིང་ཐིང་བྱ་བྱ ལོ་རྟག་ཐིན་སྐབས་
ཡོད་པའི་ཐིན་བུ་ཞིག་གི་མིང་ཞེ་། ལུལ་
སྐད་ལ་ཡར་‘ལོ་ཐུང་’ ཡང་ཟེར།

ཐིང་མ སོད་རིགས་ཐིས་པལ་ཐིས་……
བཅུགས་པའི་ཐགས་དངོས་ཐུ་ཐུང་……
ཅན་ཞིག་ཞེ་། ‘ཐུམ་བུ་ཐིང་མ’ ཡང་
ཟེར།

ཐིངས ①མང་ཆེ་བ་དང་པལ་ཆེ་པའི་
དོན་དེ་། ཤང་པ་ཐིངས་ནས་ལས་ཆར་
ལྟ་བུ། ②འཕྱུང་བྱུངས་ཐི་མིང་ཞེ་།
ཐུ་མཚོ་ལ་རུད་འགྲོའི་ཐིངས་ཟེར་བ་ལྟ་

ལུ་ ལ་ལྷན་ཁྱིམ་པའི་ལྷ་གདངས་
 ལམ་ཅ་པའི་ཡི་གེ་ལ་ལ་ལྷན་ཁྱིམ་པའི་
 ལམ་ཡི་གེའི་ཁྱད་པ་ཟེར་གྱིང་། ཡིང་
 ལམ་པའི་ལམ་ཟེར་འབྱུག་གི་ཡི་གེ་ལྷ་ ལུ་
 ལ་ལྷན་ཁྱིམ་པའི་གཟེར་།

ཕྱིད་ 'ཕྱི་ལྔ་' གྱི་མ་འོངས་པ་ལ་.....
ཕྱིད་འབྱི་བའང་ཡོད་།

[illegible]

ཐིན་ (བྱང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ་དང་སྤུལ་ཆོག) ❶ བྱང་པ་འཕྲུལ་
པའི་དོན་རྟེ། དགོ་མཚན་གྱིས་ང་ལ་དབེ་
ཅཞིག་བྱིན། | སྒྲན་པས་ནད་པར་
སྒྲན་བྱིན། | ནད་པར་སྒྲན་བྱིན་ཅིག་
ལྷ་ལུ། **ཐིན་** རི་མ་འོངས་པ་དང་ད་
ལྷ་པ་མེ། སྒྲན་བྱིན་ལ་ཁན། | ཟས་
བྱིན་ལ་ཁན་ཞེས་པ་ལྷ་ལུ། ❷ ཟས་
པཅུག་པའི་དོན་རྟེ། བྱིས་པར་ཟས་
བྱིན། | ཏ་ལ་ཆས་བྱིན་ལྷ་ལུ། ❸ གོ་
སྐབས་ཡོད་ཏུ་པཅུག་པའི་དོན་རྟེ།
ཆོག་བཀད་དབང་བྱིན། | གོ་མ་པ་མོ་
དབང་བྱིན་ལྷ་ལུ།

ལྷན་ ༡ བཞུགས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་.....
ཨོང་ཁ་ཤ་གསར་བཞུགས་ཀྱི་ཕའི་ལྷན་.....

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
 नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

● 'ཁྱིན་པ་' བེ་ཆོག་པར་ལྟེན་པ་ ●
'ཁྱིན་ལྟེན་པ་' ཁྱི་ཆོག་པར་ལྟེན་པ་

ॐ नमः शिवाय नमः शिवाय नमः शिवाय नमः
 नमः शिवाय नमः शिवाय नमः शिवाय नमः
 नमः शिवाय नमः शिवाय नमः शिवाय नमः
 नमः शिवाय नमः शिवाय नमः शिवाय नमः

ཡིན་ཆུང་མ་ ། གཞན་གྱི་ དམམ་ པ་
 དང་ཆུང་པ་མོགས་ བཟུང་ཆུང་པ་འི་...
 མཐུ་དང་ཆུང་པ་མོགས་གྱི་ཡིང་མེ་
 ཡི་ཡིན་ཆུང་མ་ ཅན ། ཡིན་ཆུང་མ་...
 རྒྱལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ། མོས་ལྷགས་
 གྱི་པ་ལྟ་བུ་ཞེས།

ཁྱིམ་མ (ཁྱིའ་འཁྱེལ་ལས་ཆོག་།)
 བཀའ་བའམ་བརྒྱམས་པའི་དོན་ཏེ་
 ཆོགས་ཁྱི་སྐམ་པའི་ཕ་བ་རས་ཁྱིས་.....
 ཁྱིམ་མ | ལག་བ་དར་ཁྱིས་ཁྱིམ་མ་
 རས་རིག་ཆུ་བྱ། ཕུལ་སྐད་ལ་ལར་
 ‘ཁྱིམ་མ’ ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཆེ་
 རྒྱ་མ་པོར་ཟེགས་ལས་ཁྱིམ་མ་ན་བརྒྱན་
 ཆུ་བྱ།

ཕྱིར་ (ཁྱེད་མེད་པ་མ་ཆོག་འདམ་...
 ༥) ལྟར་ནས་མར་ཁྱེད་པ་མེད་ མེད་

མདའ་ཕྱག་ནས་མི་ཁྱིལ་ | འཇམ་པོ་
ཕྱག་ལ་ཁྱར་ན་ཕྱག་ནས་མར་ ཁྱིལ་ལྟ་
བྱུང་། 【འཁྱིལ་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་
ལྟ་བུ་ལྟེ་ མར་འཁྱིལ་ཉེན་ཆེ་ལྟ་བུ།

ཁྱིལ་₂ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་▽)
ཐུག་པ་དང་བསྐྱས་པའི་དོན་དེ་ ཆེག་
རིས་ལ་མར་འདམ་ཁྱིལ་ལྟ་བུ།

ཁྱིས་པ ལོ་ཆོད་བཅོམ་ལ་མན་གྱི་མི་ལ་
ཁྱིས་པ་ཟེར།

ཁྱི་ཅ 'ཁྱི་ཅ' ལི་འབྲི་ཤོལ་གཞན།

ཁྱུག (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་
པ) ①བསྐྱས་ནས་ཁྱར་ཁྱར་བྱས་པའི་
དོན་དེ་ ཁྱུ་ལ་ཁྱུ་ལ་ཁྱུག་པར་བྱ།
ཁྱུག་བྱའི་ཁྱུ་ལ་ཁྱེས་པ་ལྟ་བུ།

【འཁྱུག་】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ་ ཁྱུ་ལ་འཁྱུག་
གིན་འདུག། འཁྱུག་ལ་ཁྱེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཁྱུགས་】ནི་འདས་ས་དང་
ཁྱུ་ལ་ཆེག་ལྟེ་ སྒྲིང་ལ་ཆེ་ཁྱུགས་ནས་
ཁྱིས་ | ཆེ་ཁྱུགས་སྒྲིག་ལྟ་བུ། ②རིག་
པའི་དོན་དེ་ ཁྱིས་པའི་མགོ་ལ་ལག་
པས་ཁྱུགས་ | མགོ་ཁྱུག་པར་བྱ།
མགོ་འཁྱུག་ལ་ཁྱེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུགས་ 'ཁྱུག' ལ་ལྟས།

ཁྱུང་₁ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆེག་འདས་
པ) ①མེད་པར་ཁྱར་པའི་དོན་དེ་

པའི་ཁྱེད་ཐུང་ | མེན་ཐུང་པའི་
ལམས་པ་ཁྱེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཁྱུང་】ནི་
མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ་ པའི་
ཁྱེད་ཁྱིས་ནས་འཁྱུང་ | མོ་ནས་
འབད་པས་བྱས་ན་ མོ་བསྐྱར་བྱ་གི་
མི་འཁྱུང་ལྟ་བུ། ②མེན་པའི་དོན་དེ་
གཉེར་ཁ་ནས་རྒྱ་མོ་ལྟ་བུ་ | ཁ་ནས་
ཐུང་གཏམ་ཐུང་ | ཁྱུ་ལ་ཆེག་ནས་
ནས་རིན་ཆེན་ཐུང་ལྟ་བུ། ③ཁྱེས་པའི་
དོན་དེ་ ཁྱུ་ལས་འབྱས་བྱ་ཐུང་ | ས་
པོན་ལས་ཐུ་བྱ་ཐུང་ | མི་ལས་དུ་བ་
ཐུང་ལྟ་བུ། ④ཁྱི་ལ་མོན་པའི་ཁྱེན་
པར་མོན་པའི་དོན་དེ་ ཁྱུ་ལས་ཉ་
ཐུང་ | བསྐྱས་ནས་གཅན་གཅན་ཐུང་ |
ཁང་པ་ནས་མི་གཉིས་ཐུང་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་₂ ལས་ཆེག་འདས་པའི་མཐར་
ཁྱར་ན་ཆེག་ཤོགས་ལ་འཁྱུག་པ་ནི་
ཆོར་བསྐྱགས་ཐུང་ | སྒྲིང་ཆ་བཞད་
ཐུང་ | སྒྲིང་བ་མོ་བ་ཐུང་ལྟེ་བུ།

ཁྱུང་ཁྱུལ (ཁྱེན་ཆེག་)མ་བཞགས་
པ་དང་ཁྱུངས་མེད་པ་ ཁྱུ་ཁྱིག་མེད་པ་
མོགས་གྱི་དོན་དེ་ ཆེག་ཐུང་ཁྱུལ་དུ་མ་
བཞད་ | བསྐྱས་ཐུང་ཁྱུལ་དུ་མ་བ་ |
ཐུང་ཁྱུལ་དུ་ཁ་ཆོན་མ་གཅོད་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་པ འདས་པའི་བྱ་པ་དང་མོ་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ལྷན་ཁག་གི་མཛུགས་སྐོར་གྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལྟར་
ལྷན་ཁག་གི་མཛུགས་སྐོར་གྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལྟར་
ལྷན་ཁག་གི་མཛུགས་སྐོར་གྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལྟར་

ལྷ་མོ་ (ལྷ་མོ་) དཔལ་ལྷ་མོ་
 བཟའ་གང་པའི་རྒྱལ་པ་ལྷ་མོ་ འཕྲུ་
 ལྷ་མོ་འཕྲུ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ |
 གཤམ་ལྷ་མོ་འཕྲུ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་
 ལྷ་

ཐུང་ཐུང་བའི་དོན་ལ་འཆུག་པར་.....
དག་ཡིག་ལ་ལར་བཞད་།

ལྷན་པ་ 'ཆུང་' དང་དོན་གཞི་གཞི་
ལྷན་པ་ | གཤམ་ལྷན་ལྷན་པ་ལྷན་པ་

ཐུ་ སྐྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་
 འབྱུར་བ་ལས་བྱས་པར་ཐུར་བ་སྟེ།
 ས་བགས་བྱི་བ་འབྱུར་། ས་ཁུམ་བྱི་བ་
 འབྱུར་ལྟ་ལུ། ། འབྱི་ནི་མ་འོངས་པ་
 དང་ད་ལྟ་བ་སྟེ། མཚོན་མ་སྒྲུངས་ནས་
 ས་བགས་འབྱི་བར་བྱིད་། ས་སྒྲུང་
 འབྱི་བར་འབྱུར་ལྟ་ལུ། ཐུ་ 'བྱི་མ་'
 ཞེས་པའི་ཆོག་བརྒྱས་པ།

ཁྱེ་ལ་ གྲངས་ཀ་སྟེ, ཀ་ལ་བརྒྱུ་གྱི་
 བ་གཅིག་དང, ཁྱེ་ལ་བརྒྱུ་གྱི་རྒྱུར་
 གཅིག་ཡིན།

ཁྱི་བྲག་ རེ་རེ་བའམ་དངོས་གནས་...
 བའི་མིང་མེ: ཁྱི་དང་ཁྱི་བྲག་ | ཆ:
 བད་ཤང་བད་བད་ཀྱི་ཁྱི་བྲག་ཡིན་.....
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ [ཁྱི་བྲག་པ་] རི་ཁྱི་རྒྱུ་...
 ལུམ་ན་ཡོད་པའི་ཁྱི་དངོས་མི་མི་པ་.....
 རམས་ཏི: གནད་དོན་ཁྱི་བྲག་པ་ལ་
 རྒྱུ་དང་ཁྱི་བྲག་པ་ཁྱི་དང་ཁོས་ལྟ་...
 བུ་

ལྷོ་ཕྱོད་ ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་
ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་
ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་
ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་ལྷོ་ཕྱོད་

● གྱི་ལ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་དངོས་
ཆ་ལ་གྱི་ལོང་མེ་ལྷག་ལ་གྱི་གྱི་ལ།
ལྷག་ལ་གྱི་ཞེས་པ་མ་ལུ་

ଉତ୍ତର ‘ହୃଦ’ ଓ ‘ନୟନ’ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସାମକ୍ୟ।

[illegible]

སོང་ནས་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཏེ། གཞིས་
པ་གཞིས་ན་བདེ། བྱས་པ་བྱས་ན་
བདེ། ། གཞིས་པ་བྱས་ན་གཞིས་ཤོ་
ཆོད། བྱས་པ་བྱས་ན་བྱས་ཤོ་ཆོད་ལྟ་
བུ།

ཁྱོེ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་པ་...
དང་སྐལ་ཆོག) ❶ ཁྱོེ་སྐལ་སྐྱེད་ནས་
མར་སྐལ་པ་བཞི་དོན་ཏེ། ཁྱོེ་ནང་གི་
འབྲེལ་པ་ཁྱོེ། མ་བཞི་ནང་གི་ཁྱོེ་རྩ་
མར་ཁྱོེ་ལྟ་བུ། 【འབྲེལ་】ནི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱོེ། ཁྱོེ་
འབྲེལ་པ་བྱེད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྐལ་སྐྱེད་
པ་དང་ནས་པ་འབྲེལ་པ་བཞི་དོན་ཏེ། ཆར་
ཁྱོེ་ལྟ་བུ།

ཁྱོན་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་...
དང་སྐལ་ཆོག) འོང་བཞི་ཞེ་ཆོག་ལྟེ།
'མེབས་པ་' དང་དོན་འདྲ་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལ་ 'འབྲེལ་' འབྲེལ་
མི་དམངས་འབྲེལ་མི་ནམས་པེ་ཅིན་ཏེ།
འབྲེལ་དགོས། ། འབྲེལ་བཞིན་འདུག་
ལྟ་བུ།

ཁྱོབས་ 'བྱེད་' ཁྱོེ་སྐལ་ཆོག།

ཁྱོལ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ་, སྐལ་ཆོག) རེག་ཏེ།
མི་འབྲེལ་པ་དང་སྐྱོད་ཏེ། མི་འབྲེལ་.....

བཞི་དོན་ཏེ། འགོ་ནང་ལ་ཁྱོལ་
དགོས། ། ཁྱོང་ཆེན་ཁྱོན་པར་སྐྱོག་
ཀྱང་ལམ་མི་ཁྱོལ། སྐྱུ་ལྷ་ནེར་སྐྱོག་
ཀྱང་ཁྱོལ་མི་འབྲེལ། ། ལམ་ཁྱོལ་ཅིག་ལྟ་
བུ། 【འབྲེལ་】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཅི་མ་
འཆར་ཏེ་བྱས་པ་ལས་འབྲེལ་མི་ཁྱོད། །
མདའ་ཁྱོན་པར་སྐྱོག་པ་འབྲེལ་པར་.....
དགའ་ལྟ་བུ།

ཁྱོལ་མང་ ཏེ་ད་འགྲོའི་མིང་ལྟེ། ཁྱོལ་
སོང་ལྟར་ཁྱོན་པ་ཞིས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱོས་ 'བྱེད་' པ་ལྟེས།

བ

བ ❶ མདོ་དམུས་མཚོ་སྐང་ན་ཡོད་པ་བཞི་
ཅི་གྲུའི་རིགས་མཐུག་པ་མེད་པ་ཞིག་.....
ཡིན་དེ་ལ་མ་བྱ། རྩ་བུ། སྐྱོག་པ་བཅས་
རིགས་གསུམ་ཡོད། མ་བྱ་ནི་ལྟ་སྐང་ལ་
གཏོར་བཞུག་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་བྱ་རིམ་
གཞིན་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན། ❷ 'བྱ་བྱ་'
ཞིས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ། ❸ 'བྱ་མ་'
ཞིས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ།

བུ་ཅི་ ཁྱོ་སྐར་ཅིར་བསྐྱོད་ཀྱི་ནང་ཆེན་
སྐར་ཆོགས་གིག་གི་མིང་།

བུ་བ (ལས་ཆོག་རྩིས་མཐུན་པ་)
སྐབ་པ་དང་བཞོན་པ་སོར་ཁྱོེ་དོན་ཏེ།

ཐ་མི་བྱ་བ། འཕྱར་མི་བྱ་བ། བོན་
མི་བྱ་ཐེར་བ་ལྟ་བུ། མཚོ་མཚན་གྱི་ཡུལ་
སྐད་ལ། ‘བ་གི་’ ཐེར་བ་དང་དོན་
གཅིག་།

བྱ་བྱོ མ་རྟག་བྱ་བྱོལ། ས་ཐོན་མདོག་
ཁམ་ནག་དབྱིབས་ལྱུར་གསུམ་ཅན་……
ཡིན་ལ། གཞུང་རྟ་དམར་ཞིང་ལོ་ལ་
ལྱུར་གསུམ་མེ་རྟག་སྟོ་དམར་དྲི་ཞིམ་……
པ་ཞིག་ཡིན། ཆོག་བསུས་ན་ ‘བྱ་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ཟེ། བྱ་ཐོལ་ཕྱི་ལ་ ‘བྱ་ཕྱི་’
ཐེར་བ་ལྟ་བུ།

བྱ་མ ཞིང་ཕྱན་ཆེར་ལ་ཅན་ཆོམ་བུ་
ལུས་ནས་སྟེ་ཞིང་མེ་རྟག་སེར་སྟོ་……
བཞད་པ་འབྲས་བུ་གང་བུ་ཅན་ཞིག་……
ཡིན།

བྱ་མོ ‘བྱ་མོ་’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་……
ནས་ཡུལ་སྐད།

བྱ་ག གཡའ་རྩ་སོགས་རྩ་རིགས་ལས་
ལྷུང་པའི་གཡའ་གཟར་རམ་རི་ཐོལ་……
ཡིང་ཟེ། བྱ་གཡའ་། བྱ་ག་རི་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【བྱ་ག་རྩ་ཏོ་པོ་】** རི་ལོ་མང་
སྟེ་པའི་རྩ་རྩུམ་ཙ་བ་ཁམ་ནག་སྟོ་……
ཆུང་གིས་ལྷུང་པ་ལོ་ལ་ཉག་ཆེན་ཅན་……
གཞུང་རྟ་ཡིད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་
‘བརྩན་མོ་རི་རལ་’ ཡང་ཐེར། **【བྱ་ག་**

ཅ་】 རི་སྐྱ་བརྩན་དེ། ས་རོལ་གྱི་དངོས་
སྔ་ལ་སྐྱ་སོག་པ་ལས་ཚུར་ལྷུང་པའི་སྐྱ་
བརྩན་གྱི་ཡིང་། འདི་ལ་ ‘བྱ་ག་ཙ་’
འབྲི་བའང་ཡོད། **【བྱ་ག་སྟོལ་】** རི་ལོ་
མང་སྟེ་པའི་རྩ་རྩུམ་གྱི་རིགས་ཤིག་……
ཡིན། བྱ་ག་རོལ་སྟེ་ཞིང་ལོ་ལ་ལ་
དྲི་ཞིམ་སྟོ། **【བྱ་ག་ལྷན་】** རི་ཙ་པའི་
ལུས་གྱི་བྱ་ག་ལས་བབས་པའི་གཤེར་……
ལུའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་གྲགས་ལ།
དེའི་ནང་ལ་འབྲེས་པའི་གཉེར་དངོས་
མི་འདྲ་པའི་དབང་གིས་གསེར་ལྷན་
དབྱེས་ལྷན་ ལྷགས་ལྷན་ ཟངས་
ལྷན་ ལྷ་ལྷན་སོགས་རིགས་སྟེ་ཡོད་
པར་གྲགས། ཡོངས་བྱ་གས་སྟེ་མཚན་དུ་
བསྟེན་པའི་ ‘བྱ་ག་ལྷན་’ རི་བྱ་ལ་……
ལྷུའི་སྟེན་ལ་རོལ་འཛིན་པར་སྟངས།

བྱ་ང ❶ ལུས་གྱི་མཐུན་རོལ་སྟེ་ཆོགས་
མན་དང་སྟོ་པའི་ཡན་གྱི་ཁག་ཟེ། བྱ་ང་
ལྷན་། བྱ་ང་ལྷན་། ལྷག་གི་བྱ་ང་མགོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བྱ་ང་རུས་】** རི་བྱ་ང་
ཁར་ཆེ་བ་རུས་ལ་འབྲེས་པའི་རུས་པ་……
ཡོང་མོ་ཆོགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་……
ཡིང་། ❷ འདུག་གནས་དང་ཁར་པའི་
ཡིང་ཟེ། རིག་གནས་སོ་བྱ་ང་། ལྷ་བྱ་ང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བྱ་ང་ས་】** རི་མཚོན་ཁར་

གི་མིང་ལྟེ, 'བྱང་ཁང' ཡང་བྱེད་

བྱང་རྩེ (རྒྱན་ཆེག)ལྷན་གྱི་ལྷོང་.....
ཆོར་ལྷོས་ཚུལ་ལྷན་པར་བ་ཞིག་ལྟེ:
གཟེར་བྱང་རྩེ་ན་ལྷན་པར་ས | ལྷོང་
བྱང་རྩེ་ལྷོང་ | འཕྲུག་བྱང་རྩེ་ཞེས་པ་
ལྟེ་བྱེད་

བྱང་ལྷོང 'བྱང་རྩེ' དང་དྲན་འདྲ་
ལྟེ: གཟེར་བྱང་བྱང | ལྷོང་བྱང་
བྱང་ཞེས་པ་ལྟེ་བྱེད་

བྱང 'ལྷོང' གྱི་འདས་པ་

བྱན, (ལྷོང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་པ་.....
འོངས་པ་དང་འདས་པ) དང་ས་རྒྱས་
པ་རྒྱ་གཞིར་ནས་རྒྱན་པར་བྱས་པའི་...
དྲན་ཏེ: ལྷོང་པ་ལ་རྒྱ་བྱན་ནས་
བཟུས | མགོ་ལ་རྒྱ་བྱན་ནས་བཟུས་
ལྟེ་བྱེད་【འབྲེལ】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ: རྩ་
རྒྱན་པ་རྒྱ་འབྲེལ་མཁན | ལྷོང་པ་
ལ་རྒྱ་འབྲེལ་གྱི་དབྱར | གྱི་ལ་རྒྱ་
འབྲེལ་གྱི་དབྱར་ལྟེ་བྱེད་【བྱོན】ནི་
རྒྱལ་ཆེག་ལྟེ: མགོ་ལ་རྒྱ་བྱོན་ཆེག་ལྟེ་
བྱེད་

བྱན₂ གྲལ་རིམ་གྱི་ཆོག་པ་ལྟེ་བྱེད་.....
གཞོག་གྲལ་རིམ་གྱིས་བསྐྱོ་གཞོག་དང་
གཞོག་གཞོན་ལྷོང་ཅིང་, བྱན་དུ་
བསྐོས་པའི་རང་དབང་ལྷོང་པའི་ལྟེ་.....

ལྟེ: ཞིང་བྱན | བྱན་འཁོར | བྱན་
ས | བྱན་མོ | བྱན་དུ་བསྐོས |
བྱན་འབངས་ཞེས་པ་ལྟེ་བྱེད་【བྱན་
གཞོག】ནི་བྱན་གཞོག་གྱི་ཆོག་པ་ནང་
དུ་བྱན་གཞོག་བདག་པོར་གཞོག་ལས་
ལྷོང་པ་ལ་གཞོག་པར་བྱས་རང་ལ་...
ལྷོང་བང་པའི་ལྟེ་

བྱབ 'ལྷོབས' གྱི་མ་འོངས་པ་

བྱབས 'ལྷོབས' གྱི་འདས་པ་

བྱམ་རྩེ ① གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་...
རིམ་གྲལ་གིག་གི་མིང་ལྟེ, ལྷོང་གྱི་རིམ་
གྲལ་ནང་གི་རིམ་པ་གཞིས་པ་ལྟེ་
②རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ལུགས་རིགས་གིག་...
ལྟེ, བྱམ་བའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དྲན་པ་
ལྷོང་པའི་ལྟེ་

བྱལ (ལྷོང་ལོང་ལས་ཆེག་པ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ་རྒྱལ་ཆེག) ①ཁ་...
བྱལ་བའམ་བཀར་པ་ལྟེ: མ་ལུ་ཁ་མ་
བྱལ | ལུ་དང་བྱལ | ཁི་མ་དང་
བྱལ | རྒྱན་དང་བྱལ | བྱལ་ཆེག་ལྟེ་
བྱེད་【འབྲེལ】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ: ལྟ་མོ་
རྒྱ་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལྷོང་ལྟེ་བྱེད་ ②
ལྷོང་པའི་དྲན་ཏེ: མོས་རིམ་དང་བྱལ་
པ | རྒྱན་བྱལ | ཁི་བྱལ་ཞེས་པ་
ཆོག་པ་ལྟེ་བྱེད་

ཐེར་

ཐེགས་ 'ཤེས་པ་ལྟེན་

ཐེང་ (རྒྱན་ཆེན་) ལྷ་སྐུ་ལྟར་བ་
ཆེ་ ལྷ་རྒྱུ་ལྟར་བྱེད་ཤིང་བྱེད་
བ། རྒྱུ་ལྟར་བྱེད་པའི་འཕེན། ལ་
ཆེན་གཏོར་ན་རྒྱལ་བྱེད་ཤིང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་

ཐེད་ (རྒྱན་ཆེན་) འཇིགས་སྤྱད་སྤྱེས་
བའི་རྣམ་པ་ཆེ་ ཐུང་གི་མཐོང་ནས་
ཤིང་ཤིང་ཤིང་ལྟ་བུ། **【ཐེད་ཀ་ཐོན་པ་】**
ནི་ཏ་ཅང་སྤྱད་པའི་དོན་ཏེ་ ཐེད་ཀ་
ཐོན་པས་མིག་བཟང་ལྟ་བུ་

ཐེལ་ ① (རྒྱན་ཆེན་) དལ་བའི་ཐོག་སྒྲ་
ཆེ་ བཟོ་བ་རྣམས་བཟོ་ལས་ལ་ཤེལ་
ཆེ། ཞིང་པ་རྣམས་ཞིང་ལས་ལ་ཤེལ་
བ་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (ཐེད་ཐེད་ལས་
ཆེན་) དགེ་ཆུན་སྤྱོད་ཤིང་ཐེད་པར་
ཤེལ། སྤྱོད་ལ་རིག་གནས་སྤྱོད་པར་
ཤེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐེས་ (ཐེད་འཕྲེལ་ལས་ཆེན་འདས་
པ་དང་རྒྱལ་ཆེན་) ཐུགས་ཀྱི་སྒྲ་ཐེང་ལ་
ཐག་པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ་ མཛོ་ལ་སྒྲ་
བརྒྱད་ནས་ཐག་པ་ཤེས། ཐག་པ་
ཤེས་ཐིག་ལྟ་བུ། **【འཕྲེལ་】**ནི་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ཆེ་ སྒྲ་གོང་ལ་ཐག་པ་

འཕྲེལ་གྱིས། ཐག་པ་འཕྲེལ་ལས་ན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐེས་ ① (ཐེད་འཕྲེལ་ལས་ཆེན་).....
འདས་པ་དང་རྒྱལ་ཆེན་) ཐུ་ཤེ་སྤྱོད་སྤྱེས་
ཐུང་ལ་བརྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ་ 'ཐུད་'
ལ་གོས་ཀྱི་ཐུ་ཤེ་ཤེས་པའི་དོན་ ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་ལ་
'ཤེ' འཕྲི། ② ཐུགས་འཕྲེལ་སྤྱོད་པ་
བའི་མིང་ཆེ་ ཏ་ར་ལ་ཏ་ཤེས་ཐེར་པ་
ལྟ་བུ་

ཐུ་ ① གཙོ་ཐོར་མཚོང་ཐིང་ཐེད་པའི་
གར་ཀྱི་རིགས་ཐིག་གི་མིང་། **【ཐུ་**
གར་】ནི་ཐུ་དབྱེད་སྤྱོད་སྤྱེས་ལེན་.....
བཞིན་འཁྲབ་པའི་ཐུ་རི་རིགས་ཐིག་གི་
མིང་། **【ཐུ་ཐུ་】**ནི་ཐུ་འཁྲབ་བཞིན་
དབྱེད་པའི་ཐུ་དབྱེད་པའི་ཐུ་མིང་།
【ཐུ་རྒྱུང་】ནི་ཐུ་འཁྲབ་པ་འཕྲེལ་བའི་
དོན་ཏེ་ ཐུ་རྒྱུང་ལམ་ན། ཐུ་རྒྱུང་ས་
ཐིག་ལྟ་བུ། ② ལམ་རྒྱུ་འཕྲོ་རྒྱུ་
བཟུང་བྱེད་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཆེ་ ལམ་རིང་
ཐུང་གཞིས་ཀར་ཐུ་འཕྲོ་དགོས་
དུ་ཐུ་ཐུ་ཐུ་གཞིས་ཀར་དགོས་ཐུད་
དགོས་ལྟ་བུ། ③ མནའ་ལི་བར་རྒྱུང་
ཆེ་ མནའ་ཐོར་པ་ལ་ཐུ་ཐོར་པ་དང་
མནའ་བརྒྱལ་པ་ལ་ཐུ་བརྒྱལ་པ་ཐེར་

བ་ལྟ་བུ། ❶ནད་ཀྱི་མིང་། 【སྒྲ་ནད་】
ནི་ནད་ཀྱི་མིང་། 【སྒྲ་འཆལ་】ནི་ན་
ཆ་ལྟར་བའི་དོན་ཏེ། ལུན་པོར་ཏུ་སྒྲ་
འཆལ་བས་ལུས་སྒྲིབས་ཉམས་ལྟ་བུ།
【སྒྲ་གཡོག་】ནི་ནད་པ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་.....
ཁྱེད་ལ་ཁན་ནས་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱིད་.....
ལ་ཁན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྒྲིབ་ཁང་གི་སྒྲ་
གཡོག་རྣམས་ཀྱིས་ནད་པ་ལ་ཏུ་ཅད་...
གཅེས་ལྟ་བུ།

མྱ_ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ ▽) ❶
མེས་སྒྲིབ་མེད་ལྟར་ཏུ་ལྟར་བ་.....
ལྟེ། དགོད་སྒྲིབ་ | ཏུ་སྒྲིབ་ |
སྒྲིབ་སྒྲིབ་ | ལྱིས་པས་རྣམས་གཏམ་
བཤད་པར་དགོད་དེ་སྒྲིབ་ | སྒྲིབ་ཀྱི་
སྒྲིབ་པས་ལྟར་ན་ཏུ་ལྟར་སྒྲིབས་...
པ་ལྟ་བུ། ❷སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལྟར་བ་
ལྟེ། ཀ་ར་སྒྲིབ་ | སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ | སྒྲིབ་
པས་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ།

མྱ་བ ཁྱེད་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྣམས་
སྒྲིབ་པ་ཅན་ | ཆོད་མ་འདི་སྒྲིབ་པ་ཆེ་ལྟ་བུ།

མྱ་གས 'ཤྱག' ལ་སྒྲིབ་པ་

མྱ་ད (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ ▽) དགའ་
བ་དང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་དོན་ཏེ། སྒྲིབ་
སྒྲིབ་པ་ | དགའ་བ་སྒྲིབ་ལྟ་བུ།

མྱ་ན 'ཤྱན' ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཆོག་

མྱ་བས 'སྒྲིབ་པ' ཀྱི་འབྲི་ཚལ་གཞན་

མྱ་ས (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་)

གནོད་པ་སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་པ་ཆེད་པར་.....

བརྒྱུགས་པ་འཕམ་གནས་གཞན་ལ་སྒྲིབ་

བ་ལྟེ། དགའ་དམག་པམ་ནས་སྒྲིབ་ |

སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁྱེད་ལྟ་བུ། 【འཕྲོ་

ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དགའ་དམག་འཕྲོ་

སའི་ཁྱི་ལས་བཅད་ལྟ་བུ། 【འཕྲོས་

ནི་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། འཕྲོས་ལ་ཁན་ | ལྟར་

གི་འཕྲོས་ཀྱི་ཁྱི་ཁྱི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

【སྒྲིབ་】ནི་སྒྲིབ་པ་ཆོག་ལྟེ། སྒྲིབ་པ་ལྟ་

བུ། སྒྲིབ་པ་ཆོག་ལ་'སྒྲིབ་' འབྲི་བའང་

ཡོད་

ལྟ་

མྱ་ ❶སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་པ་, སྒྲིབ་, སྒྲིབ་
སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྒྲིབ་སྒྲིབ་(སྒྲིབ་...
སྒྲིབ་) | གནམ་ལ་སྒྲིབ་པ་བཞེས་
པའི་གསལ་བཞེས་ | ཁང་བའི་སྒྲིབ་...
གལ་ | སྒྲིབ་ཏན་སྒྲིབ་ཏན་ལྟ་བུ། |
དཔལ་བོ་སྒྲིབ་ཏན་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། 【སྒྲིབ་
སྒྲིབ་】ནི་སྒྲིབ་པ་བརྒྱུད་པའི་ལོ་ལ་བའི་
མིང་ལྟེ། འདི་ལ་'སྒྲིབ་སྒྲིབ་' དང་...
'སྒྲིབ་' འབྲི་བའང་ཡོད་ ❷སྒྲིབ་
ལྟ་བུ་ཀྱི་བཤད་ཚལ་ལ་མི་རྣམས་.....

གསེན་ཏུ་ལུས་ལ་གནས་ཤིང་གི་རྒྱུ་
ལུས་དང་ལུས་ནས་གནས་ལུས་པའི་.....
'ཐཱ་' ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་
【ཐཱ་འབྲུགས་】 1. 'ཐཱ་' ཟེར་བ་དེ་
ལུས་དང་ལུས་ལ་ཐཱ་པ་ལུག་ནས་ལུས་
ལ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་གི་
ཆོག་ཞིག་ 2. ལུས་རྒྱུ་ཆོག་ལས་
ཉམས་རྒྱུ་ལོག་ལྟོད་ལྟོགས་ཁག་གམ་
ལོག་ལྟོད་པས་ཐཱ་པ་གསོ་འདོད་པར་.....
ཐཱ་པ་བྱེད་པའི་དཔེ་ཆེ་ མ་ཆ་ཡིང་
ལུགས་ཐཱ་འབྲུགས་བྱེད་མཁན་ལ་.....
འཐབ་ཆོད་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ་ ③ (བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧) (༧) ཐཱ་པ་པའམ་
བཟོད་པའི་བཟོད་ཆོད་ཆེ་ རང་ལྟོག་
གཙོང་བ་ནི་ཐཱ་མི་ དག་ལ་མགོ་ཐཱ་པ་
བ་ནི་དེ་ཐཱ་པ་མིན་ནི་ལྟ་བུ་ (༨)
བཤད་པའམ་གང་ཐཱ་པ་བཤད་པའི་.....
དོན་དེ་ ཐཱ་པས་ཁ་ཐཱ་པ་ལ་མ་ཉན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་ཆོལ་】 བྱི་ཆོག་
འཆལ་པའི་མིང་ཆེ་ ཁ་ནས་ཐཱ་ཆོལ་
མ་བཤད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་རྒྱལ་】 བྱི་
གང་བན་བཤད་པའི་ཆོག་ཆེ་ ལུས་
པའི་ཐཱ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ④ 'ཐཱ་མ་'
ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ་

ཐཱ་ཏུགས་ ⑤ མིང་ནམ་གངས་པའི་.....

དོན་དེ་ ཆོག་ཐཱ་ཏུགས་ | ལུས་སང་
ཞེས་པ་ནི་ཏུད་འགྲོའི་ཆོག་ཐཱ་ཏུགས་.....
མིན་ལྟ་བུ་ ⑥ 'ལ་ཏུགས་' གི་འབྲི་
ཆོལ་གཞན་

ཐཱ་མ་ ⑦ དགོ་གན་གི་ཞེས་ཆེ་ དགོ་
གན་དང་ཐཱ་མ་མ་ལ་ཐཱ་མ་དང་ཐཱ་མ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ ⑧ བོད་གི་སངས་རྒྱལ་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐཱ་མ་ཐཱ་མ་མ་ལ་ལགས་.....
ཟེར་བའི་མི་ ⑨ ཆོག་བཟུས་ན་ 'ཐཱ་'
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ་ ཐཱ་ཐཱ་ | ཐཱ་ཐཱ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་ཐཱ་】 1. ཆོས་
ལུགས་གོང་གསུམ་པའི་རྒྱུ་ཁང་ཆོན་.....
པའི་མིང་ 2. གན་ཐཱ་ཞིང་ཆོན་གན་
ཐཱ་བོད་རིགས་རང་ཐཱ་ཐཱ་ལྟོད་ཀྱི་དགོན་
པ་ཞིག་གི་མིང་

ཐཱ་ག ⑩ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ) (༧) ཐཱ་མ་ཐཱ་མ་ཐཱ་མ་ཐཱ་
ན་པ་གཏད་ནས་ཉན་པའི་དོན་དེ་
ཐཱ་ཏུ 'ན་པ་ཐཱ་ག' ཅེས་འབྲི་ དཔེར་
ན་ ན་པ་ཐཱ་ག་པར་བྱ་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་ག】
བྱི་དེ་ལྟ་བུ་ཆེ་ གཏམ་ཐཱ་མ་ན་པ་
ཐཱ་ག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་གས་】 བྱི་
འདས་པ་ཆེ་ ཐཱ་གས་བཤད་པ་ན་པ་
ཐཱ་གས་དེ་ཉན་ལྟ་བུ་ 【ཐཱ་གས་】 བྱི་
ཐཱ་མ་ཆོག་ཆེ་ ཐཱ་མ་ཐཱ་མ་ན་པ་ཐཱ་གས་

ཤིག་ལྟ་བུ། །(ཁ)མཆི་མ་འདྲོན་པའི་
དོན་དེ། རྒྱུ་གྱི་རྒྱལ་བཟུལ་བྱ་ནས་
མཆི་མ་རྒྱགས་ལྟ་བུ། ②(བཟུན་ཆིག་)
དགའ་ཆོགས་མེད་པའི་དོན་དེ། ལྷ་བ་
བདེ་རྒྱག་ཏུ་སྒྱུབ་ལྟ་བུ། ③རས་ཀྱི་ཁ་
དྲིལ་བཟུར་བའི་མིང་ལ་འབྲུག་ཟེ།
གོས་བཙེ་རྒྱག་བྱས། | གོས་བཙེ་རྒྱག་
བྱིད་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷན་པ་ 'ལྷན་པ་'ལྟ་བུ།

ལྷང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་
པ) ①ལག་རྒྱ་འདྲོན་པའམ་འབྱེར་
པའི་དོན་དེ། དཔེ་ཆ་ལག་རྒྱ་ལྷང་བར་
བྱ། ལྷང་བྱའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ལེན】ནི་ད་ལྟ་བུ་ཟེ། དཔེ་ཆ་ལེན་
མཁན། | ལེན་གྱི་འབྲུག་ལྟ་བུ།

【ལྷངས་】ནི་འདས་པ་ཟེ། མེ་མདའ་
ལྷངས་ནས་དག་ལ་འབབ་ལྟ་བུ།

【ལོངས་】ནི་སྒྱལ་ཆིག་ཟེ། དཔེ་ཆ་
ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 【ལྷང་བྱ】ནི་བྱིད་
ལོས་པའི་ལས་དོན་གྱི་མིང་ཟེ། ལྷང་བྱ་
དང་དོར་བྱ། ལྷང་བྱའི་ལོན་ཉན་དང་
དོར་བྱའི་རྒྱུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལྷང་

དོར་】ནི་ལྷང་བྱ་དང་དོར་བྱ་ཞེས་པའི་
ཆིག་བཟུལ་པ་ཟེ། ལྷང་དོར་གྱི་གནས་
ལ་མཁས་པ། (གང་ཞིག་བྱིད་ཅུང་བ་

དང་གང་ཞིག་བྱིད་མི་ཅུང་བའི་དོན་ལ་
མཁས་པ) ②སྒྲོ་ལ་འཕེལ་བར་བྱས་

པའམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱིད་པའི་ལོ་
དོན་དེ། གང་མས་དག་ལྷངས། |

ཉམས་སྒྱུར་ལེན་དགོས། | ཉམས་སྒྱུར་
ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། ③ལོངས་པར་བྱིད་པ་

དང་དབང་བར་བྱིད་པའི་དོན་དེ།
སྒྱལ་ཁ་ལྷང་བར་བྱ། | དུ་ལོན་ལེན་

པ། དག་རྒྱང་བཙན་གྱིས་ལོངས་ལྟ་
བུ། ④སྒྲོ་ལ་སྒྱུར་བའམ་སྒྲོར་བཙན་

པའི་དོན་དེ། གཉེར་ཁན་གཉེར་རྒྱ་
ལྷང་བར་བྱ། | ས་འོག་ནས་རྒྱ་སྒྲུལ་

ལྷངས་ལྟ་བུ། ⑤དམ་བཙས་པའམ་
ཁས་མཆི་པའི་དོན་དེ། ཁས་ལྷང་བར་

བྱ། ཁས་ལེན་མཁན། | ཁས་མ་
ལྷངས། | ཁས་ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

⑥སྒྲོ་ཆིག་དབྱུངས་སུ་བྱེར་བ་ཟེ། ལྷ་
ལྷངས། | ལྷ་ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ལྷངས་ 'ལྷང་པ་'ལྟ་བུ།

ལྷང་པ་ ①རིག་པ་རྒྱལ་བའི་བན་ལྟ་
ཆིང་། ②ས་ལོས་ལྷང་བའི་བན་ཆིང་།

ལྷས་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།)

དཔེ་ཆ་ལས་མཉེན་ཞིང་སྒྲ་ལ་རིང་བ་
མང་པོ་མན་ཆུན་བཟོས་ནས་སྒྲུལ་པའི་

དོན་དེ། ལེ་པོ་ལྷས། | ལྷང་ལྷ་ལྷས། |

རལ་བ་ལྷན་ལྷ་བྱ་

ཐུ (ཐུ་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་་་་
པ་དང་ད་ལྷ་བ) ཉེས་པའི་ཞེས་ཆེ་

«མཐོ་ཅེ་ཐུང་གི་གཞུང་ཚོམ་གཅེས་་་་
བཞུས་»ཚར་གཉིས་ཐུ་དགོས་ལྷ་བྱ་

【ཐུས】 རི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཚིག་
ཆེ་ གཞུང་ཚོམ་ཐུས་ནས་བསྐྱབས་ |
དཔེ་ཆ་འདི་ཐུས་ཤིག་ལྷ་བྱ་

ཐུག (ཐུ་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་་
པ) ❶ རྩོད་ནང་གི་གཤེར་བའི་རིགས་
དང་འབྲུ་རིགས་སམ་དེ་དང་མཚུངས་
པའི་དངོས་རྩལ་རྩོད་གཞན་དུ་བྱེད་པའི་
དོན་ཉེ་ ཁོག་མར་ཐུ་ཐུག་པར་བྱ་ལྷ་
བྱ་ **【ཐུག】** རི་ད་ལྷ་བཞེ་ ར་ཐུག་
མཐན་ | འབྲུ་རིགས་ཐུ་ནང་དུ་ཐུག་
དགོས་ | ཐུ་ཐུག་གིན་འབྲུག་ལྷ་བྱ་

【ཐུགས་】 རི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཚིག་
ཆེ་ འབྲུ་ཐུགས་ནས་འབྲུ་མཐོང་
པགང་ | ཐུ་ཐུགས་ཤིག་ལྷ་བྱ་ ❷
དངོས་རྩལ་བཞུས་པའི་གཤེར་བྱ་་་་་་་་
པར་དཀྱིལ་ས་ཐུ་ཚིགས་ཐུ་ཐུགས་ནས་
དངོས་རྩལ་དཀྱིལ་ས་ནམ་པ་ཐུ་ཚིགས་
བཞོས་པའི་དོན་ཉེ་ ཁོ་བཞུས་ནས་
ཐངས་ང་ཐུགས་ | རྩོད་བཞུས་ནས་
འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ཐུ་ལག་ཐུག་དགོས་ལྷ་

བྱ་

ཐུགས་ 'ཐུག' ལ་ཚིགས་ **【ཐུགས་མ་】**
ནི་ཐུགས་ནས་བཞོས་པའི་དངོས་རྩལ་
ཁྱིམ་ཆེ་ འབྲུ་ཐུགས་མ་ |
ཐངས་ང་ཐུགས་མ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་

ཐུད 'ཐུད' ཁྱིམ་འདས་པ་དང་ཐུལ་་་་
ཚིག་

ཐུན (ཐུན་ཚིག་) རིག་པ་ཐུལ་བའི་
དོན་ཉེ་ མོག་ཐུད་པ་ནམས་ཐུགས་
ལྷར་ཐུན་ | མི་དེ་ལས་ཐུན་པ་མེད་ |
ཐུན་གཏམ་ | ཐུན་ཚིག་ཅེས་པ་
མོགས་ལྷ་བྱ་ **【ཐུན་པ་】** རི་རིག་པ་
ཐུལ་བའི་མི་ **【ཚིག་】**

ཐུས 'ཐུ' ལི་འདས་པ་དང་ཐུལ་་་་་

ཐྱ ❶ ཁེམས་དང་མེད་ཤིང་ཤིས་པ་ རིག་པ་
མོགས་དང་དོན་འབྲེལ་ཆེ་ ཐྱ་ཐུ་ཆེ་
པ་ | ཐྱ་གསལ་པ་ | ཐྱ་རྩོད་པ་ | དཔེ་
ཆ་ཐྱ་ལ་བཞུང་ལྷ་བྱ་ **【ཐྱ་ཤིས་】** རི་ཐུ་
རྩལ་ལྱལ་གྱི་གཤེར་ཐུགས་ཤིས་པའི་་་་
རིག་པའི་མིང་ཆེ་ བཞོ་པའི་ནང་ན་མི་
ཐྱ་ཐྱས་ཅན་མང་ | མོན་ཏན་ཐུངས་
ན་ཐྱ་ཐྱས་འཕེལ་ལྷ་བྱ་ **【ཐྱ་ཐུབ་】** རི་
མེད་ཆེས་ཁྱིམ་དོན་ཉེ་ ཐྱ་ཐུབ་པ་ |
མི་མེད་ཆེས་ཐྱ་ཐུབ་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་ ❷
པས་མ་ཐུས་ཁྱིམ་ཆེ་ ཐྱ་ལྱལ་ལས་མ་

འདས་པ་ | མི་སྒྲིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【སྒྲིག་པ་】 རི་ཐང་མ་གཤིས་པའི་དོན་
 གསལ་དུ་གཤིས་པའམ་ཐང་ཆ་ཆར་པར་
 མ་གཤིས་པའི་དོན་ཆ་ཆར་པར་གཤིས་.....
 པའི་ཡོན་ཏན་རྟེ་ ད་ཐེངས་སྒྲིག་
 རྒྱུ་ལུས་ནས་སྒྲིག་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ལྟ་
 བུ། **【སྒྲིག་པ་】** རི་རིག་པ་དང་
 གཤིས་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྒྲིག་པ་རྟེ་ མི་
 རྒྱུ་སྒྲིག་པ་ཆན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【སྒྲིག་
 རྒྱུ་】** རི་རིག་པ་རྒྱུ་པ་ཆེ་ མི་སྒྲིག་
 རྒྱུ་པ་ལྟ་བུ། **【སྒྲིག་པ་】** རི་མེམས་
 རྒྱུ་མིང་ཆེ་ མི་སྒྲིག་པ་ཡངས་པ་ |
 རྒྱུ་ཞེས་དོན་པ་ | བཤ་པའི་སྒྲིག་པ་
 མི་ཤོང་པའི་ཆུས་རིག་གི་དགའ་གནད་
 ཅས་པ་ལྟ་བུ། **【སྒྲིག་པ་】** རི་ཡོན་ཏན་ལ་
 རྒྱུ་སྒྲིག་པ་ཞེས་པའི་གཤིས་ལྟ་གཤིས་པའི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་ཆེ་ ཆན་རིག་རྒྱུ་
 པའི་སྒྲིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲིག་པ་ 'ཐང་པ་' ལ་ཆེས་།

སྒྲིག་པ་ 'ཐང་པ་' ལ་ཆེས་།

སྒྲིག་པ་ (རྒྱུ་ཆེན་གྱི་) གཤིས་པ་མི་གསལ་
 པའི་པར་ཆེན་ཆེ་ རྒྱུ་སྒྲིག་པ་ཤོང་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ།

སྒྲིག་པ་ ① རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཆེན་ཆེ་ རྒྱུ་
 རྒྱུ་པ་ལ་སྒྲིག་པ་འདེབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② 'སྒྲིག་པ་' མི་མིང་པ་ལྟ་བུ་པ་།

སྒྲིག་པ་ བཀའ་པོ་དང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

སྒྲིག་པ་ རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

སྒྲིག་པ་ལྟ་བུ་ ① ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ ② ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

དབ

དབང་པོ་ 'ཐང་པ་' ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

དབང་པོ་ ① ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

2. ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

དབང་ཕྱོད་པའི་ཁོངས་སུ་བཞག་པ་.....
 འདྲམས་བྱེད་པ་མེ་.....གིས་མངའ་
 ཁོངས་སུ་ཆེན་པོར་དབང་བསྐྱར་ |
 དབང་བསྐྱར་བྱའི་མངའ་ཁོངས་ |
 དབང་སྐྱར་མཁན་ | དབང་སྐྱར་
 ཅིག་ལྟ་བུ། 【དབང་དུ་བསྐྱར་】ནི་
 འགན་དབང་ཕྱོད་པའི་ཁོངས་སུ་.....
 བརྒྱལ་པ་མེ་.....གིས་མ་ཁོངས་
 མང་པོ་དབང་དུ་བསྐྱར་ | དབང་དུ་
 སྐྱར་མཁན་ | དབང་དུ་བསྐྱར་བྱེད་
 དབང་དུ་སྐྱར་གིག་ལྟ་བུ། 【དབང་
 སྐྱར་】ནི་བཞག་པའི་འདྲམས་བྱེད་པའི་.....
 སྐྱོ་སྐྱོམས་ལམ་སྐྱོམས་བྱུགས་ཀྱི་མིང་.....
 མེ་ དབང་སྐྱར་ཅན་ | དབང་.....
 སྐྱར་ཉ་ཅང་ཆེ་ལྟ་བུ། ❶(བྱེད་མེད་
 ལས་ཆེག་༧) བཞག་པའི་འདྲམས་དང་
 བེད་ཕྱོད་བྱེད་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
 པའི་དོན་ཉི་ སྐྱོར་བྱེད་སྐྱོར་ཅན་མིང་
 ལ་དབང་བའི་ལམ་སྐྱོམས་ | རང་ལ་
 དབང་བའི་ལམ་སྐྱོམས་ | བྱུ་གཏོག་སྐྱོ་
 ཆོགས་སུ་བྱུ་གཏོག་ནམས་རང་སྐྱོ་
 རང་ལ་མི་དབང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷སྐྱོ་
 ཆུན་གྱིས་ཁ་པོ་བསྐྱར་བའི་སྐྱོམས་དང་
 ཕྱུ་པ་མེ་ བ་ཆེ་བྱུར་བའི་དབང་གིས་
 རལ་གསོ་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུར་ | ཁོ་ན་

ཆོད་ཀྱིས་པའི་དབང་གིས་སྐྱོམས་
 ཕྱུ་པ་ | སེམས་ཞེ་སྐྱོར་གི་དབང་དུ་
 ལ་ཁོང་བར་སྐྱོ་བ་གསོ་བཅུང་ | སྐྱོ་
 བཅུང་གཏོང་གི་དབང་དུ་ལ་ཁོང་བར་.....
 སྐྱོ་བ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ། ❸ག་
 སྐྱོམས་དང་ཁོང་མིང་གི་མིང་མེ་ ཆོག་
 བཅུང་དབང་དང་གོམ་པ་སྐྱོ་དབང་ |
 འགྲོ་དབང་སྐྱོ་དབང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ❹ལངས་སྐྱོ་ཆོས་སྐྱོགས་ཀྱི་ནང་གི་.....
 སྐྱོགས་སྐྱོགས་ཀྱི་ཆོག་ཞིག་གི་མིང་། ❺
 ‘དབང་པོ་’མི་ཆོག་བསྐྱར་པ།
དབང་ཐང་ ❶དངོས་པོ་དང་སྐྱོར་
 སྐྱོམས་སྐྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་དངོས་
 ཁ་པོ་སྐྱོར་བའི་སྐྱོམས་སྐྱོགས་ཀྱི་མིང་.....
 མེ་ ཕྱུ་ལ་ཁ་པོ་དབང་ཐང་དང་ |
 ཕྱུ་ལ་ཁོང་དབང་ཐང་ཕྱུ་པ་ལྟ་བུ།
 ❷སྐྱོར་ཐང་ཅིས་ཀྱི་བཅུང་ཕྱུ་ཞིག་
དབང་སྐྱོག ❶སྐྱོར་སྐྱོམས་ཆོགས་.....
 པའི་མིང་སྐྱོད་དང་ཡོན་ཏན་ཕྱུ་པ་
 ཆོགས་ཀྱི་སྐྱོ་མིང་མེ་ རག་གི་དབང་
 སྐྱོག་ | ཡོན་ཏན་ཀྱི་དབང་སྐྱོག་ |
 སྐྱོ་རྒྱུ་ཀྱི་དབང་སྐྱོག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།
 ❷ཆོས་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱོ་ཞིག་གི་མིང་།
དབང་མོ ❶སྐྱོག་ཆོགས་ཀྱི་ཞིག་དང་
 ར་བ་སྐྱོགས་ཕྱུ་པ་བྱུར་པར་བ་ཡོད་

པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་གས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མཐོང་
 བྱིད་ཀྱི་དབང་ལོ། མིག་དབང་། ལྟོ་མ་
 བྱིད་ཀྱི་དབང་ལོ། ལྟོ་དབང་། ཉན་
 བྱིད་ཀྱི་དབང་ལོ། རྟ་དབང་། ལྟོང་
 བྱིད་ཀྱི་དབང་ལོ། ལྟོ་དབང་། རིག་
 བྱིད་ཀྱི་དབང་ལོ། ལྟོ་དབང་། མ་ཡི་
 དབང་ལོ། མ་མཚན་། མ་ཡི་དབང་
 ལོ། མ་མཚན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ གཙོ་
 ལོ་དང་འགྲོ་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཉེ། མིའི་
 དབང་ལོ། མི་དབང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【དབང་སྟེན】 རི་གཉེར་ཁ་ནས་སྟེན་
 པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེན་པ་ཞིག་གི་མིང་།

【དབང་རིམ】 རི་ལྷུང་དང་སྒྲང་པོ་ཆེ་
 སྟེ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲུང་པ་ལས་སྒྲུང་།
 པའི་རྩམ་རྟེན་པོ་ཞིག་ལྟེ། ལྟོ་མ་མཚན་
 ཅིག་ཡིན། 【དབང་ལག】 རི་ལོ་མང་སྟེ་
 པའི་རྩམ་རྟེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ། གཞུང་རྟ་
 ཅིག་སྟེ་རྩམ་པ་འདྲ། མེ་རྟག་དམར་
 ལྟོ་རྟེན་པོ་སྟེ་མའི་དབྱིབས་ཅན་ཅེ་ཆ་བ་
 ལག་པའི་དབྱིབས་དང་འདྲ་པ་མདོག་
 དཀར་པོ་ཡིན། ༥ ལྟོ་དང་རིག་པའི་
 མིང་ལྟེ། དབང་ལོ་རྟེན་པོ། དབང་
 རྟེན། དབང་ལོ་རྟེན་པོ། དབང་རྟེན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབང ༥ ‘པཔས’ ཀྱི་མ་འོངས་པ།

༥ ‘པཔ’ ཀྱི་མ་འོངས་པ།

དབང ལྟོ་ལོ་དང་མཚན་པ་སྟེ་པཔས་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ། མ་ལྟོ་དབང་ནང་པ་
 ལྟེ་ལྟ་བུ།

དབང ‘པཔ’ ཀྱི་བརྟེན་ཅིང་།

དབང ༥ མཚན་ཆའི་རྟེན་པའི་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ། རལ་གྱི་རྟེན་དཔལ་། ལུས་པའི་
 དཔལ་། ཀྱི་དཔལ་ཆ་བ་ཞིག་ཅེས་པ་
 ལྟ་བུ། ༥ མེ་རྟེན་ཀྱི་ཆ་རིག་གི་མིང་
 ལྟེ། མེ་དཔལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ དཔའི་
 ལྟོ་ནས་བཀགས་པ་ལྟེ། ལྟོ་སྟོག་ཀྱི་
 དཔལ་ཆ་བ་། ཅིག་གི་དཔལ་ཆ་བ་
 ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

དབ མགོ་འཕ་འགོ་འི་མིང་གཞན་ཉེ།
 ཡི་གེ་དབུ་ཅན་། ཡི་གེ་དབུ་མེད་།
 ཅན་པོ་ཞིག་དབུ་བྱས་ནས་མི་མང་པོ་
 འོངས་། དགེ་ཅན་གྱིས་དབུ་བྱས་ས་
 ཅས་སྟེ་པ་མ་རྟེན་ཀྱིས་གསར་བརྟེན་
 ལྟོ་དབུངས་སྒྲངས་ལྟ་བུ། 【དབུ་ཡིག】
 རི་དག་ཡིག་ནང་གི་འགྲེལ་བཤད་བྱིད་
 དགོས་པའི་ཡི་གེའི་མིང་། 【དབུ་རྟེན】
 རི་རི་པའི་རྟེན་ལྟེ། གངས་རྟེན་མའི་
 དབུ་རྟེན་དཀར་པ་རིག་ལྟ་བུ། 【དབུ་
 འཕང】 རི་དཔལ་དང་གཞི་བརྟེན་།
 ལྟོ་སྟོགས་སོགས་ཀྱི་སྟེ་མིང་ལྟེ། ད་ལྟ་

མི་དཔངས་ཀྱི་དབུ་འཕང་ཞི་མཐོར་...
 མོང་ལྟ་བུ། 【དབུ་མོག】 1. མཚན་ཆ་
 འགོག་ཐུང་གི་ལྷ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
 2. ‘དབུ་འཕང་’ དང་དོན་འདྲ་

དབུ་བ ལྷའི་དབུ་བའི་མིང་།

དབུ་མ ① ཐལ་བྲགས་ནས་ཡ་མཐའ་
 དང་མ་མཐའ་ལྷུང་བ་མ་ཡིན་པ་འཕམ་...
 ཐལ་བྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་འཕམ་ཡང་དག་
 པའི་བྱ་ལས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ‘རང་རང་’
 ལྷགས་ལ་རང་རང་དབུ་མ་བ་ ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ② ཐལ་ཆེན་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་
 བཞུན་བཅོས་ཤིག་གི་མིང་།

དབུ་མཐོང ① འགོ་ཁྲིད་བའམ་ལྟ་
 བྲངས་པའི་དོན་ཏེ། དགོ་ཆེན་གྱིས་
 གྲོལ་མའི་དབུ་མཐོང་པར་བྱ། དབུ་
 མཐོང་བཞིན་ཡོད། ། དབུ་མཐོང་
 བས། ། དབུ་མཐོང་ཅིག་ལྟ་བུ། ②
 ཆོས་ལྷགས་པས་ཆོས་འདོན་ཆེ་ཤོག་...
 བར་སྐད་ལྷུང་ནས་འདོན་འགོ་འཁྲིད་
 བཞུགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དགོན་པའི་དབུ་
 མཐོང་ཅིག་པ་ལྟ་བུ།

དབུག ‘ལུག་’ གི་མ་འོངས་པ་།

དབུགས ① མོངས་ཆོད་དང་...
 དེའི་བས་དེས་ཅན་མེད་ཅིང་། རང་
 ལྷགས་ཀྱིས་གསོ་བྱུང་བའི་ལྷུང་ཁམས་

ཤིག་ལྟེ། མཁའ་དབུགས་ ། སྐར་ལི་ལ་
 དབུགས་བརྒྱབ། ། ལྷལ་བ་དབུགས་
 ཀྱིས་བརྒྱངས་ལྟ་བུ། ② ལྷག་ཆགས་ཀྱི་
 ལྷས་ཀྱི་ལྷུང་ཁམས་ཏེ། རི་ལ་འཛོགས་
 ན་དབུགས་འཚང་ ། དབུགས་དཔྱུང་
 རྒྱབ་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

དབུང ‘དབུས’ ཀྱི་བརྟེན་ཅིང་།

དབུབ ‘ལུབ་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་།

དབུར (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
 གཙུབ་ནར་རམ་ལུར་ལུར་བུས་པའི་...
 དོན་ཏེ། འབར་ལུན་དབུར་ནས་མེ་
 སྐར། ། འཕྱལ་འཁོར་ལག་པས་...
 དབུར། ། ལྷ་ལྷུབས་དབུར་ཏེས་དབུར་
 ལྟ་བུ། 【དབུར་ཏེ】 བྱི་ཆེས་བྱུ་པས་
 བཅོམས་ལྷུབས་མནན་ནས་སྒྲོལ་བ་...
 བྱིད་པའི་ལྷ་བྱུད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་
 སྐད་ཏུ་‘ལུན་ཏིབྱ’ ཟེར་།

དབུལ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
 (ག) ལྷ་ནོར་གྱིས་འཕོངས་པའི་དོན་
 ཏེ། ལྷ་སྐྱོད་ནོར་གྱིས་དབུལ་ཡང་ཞེ་མི་
 འཕམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དབུལ་པོ】 བྱི་
 ནོར་འོངས་སྐྱོད་ཀྱིས་འཕོངས་པའི་མི་
 ལྟེ། ཞིང་པ་དབུལ་པོ། ། ཞིང་
 དབུལ། ། འཕྱོག་དབུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 (ཁ) ཡོན་ཏན་སྐྱོགས་མེད་པ་འཕམ་...
 (ཁ) ཡོན་ཏན་སྐྱོགས་མེད་པ་འཕམ་...

ཁྱད་པའི་དོན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གྱིས་
དབུས། | ལྷག་པོ་དོན་གྱིས་ལྷག་ཁྱད་
མྱོང་མྱོངས་གྱིས་དབུས་ལྟ་བུ། ❶
'ལུལ་' གྱི་མ་འོངས་པ།

དབུས ❶ དཀྱིལ་གྱི་མིང་ལྟེ། རི་
གཞུམ་གྱི་དབུས་ལ། མ་ཁར་དབུས། |
མཐའ་དབུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མར་
བའི་ཁྲོད་དང་ནང་གི་དོན་ཏེ། མར་
ཆོག་གྱི་དབུས་ན་རྒྱ་བ་གསལ། | མེ་
ཉོག་ལྷ་ཆོག་གྱི་དབུས་ན་པད་མ་.....
མཛེས་ལྟ་བུ། ❸ བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོདས་
ལྟ་ལའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་མིང་ལྟེ། མདོ་
དབུས་གཙང་གཞུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【དབུས་གཙང་】ནི་བོད་རང་སྤྱོད་.....
སྤྱོདས་གྱི་མིང་།

དཔེན་པ ❶ (རྒྱན་ཆོག) འ་ཁྱར་
དང་ཟ་ཟི་སོགས་འདྲ་འཛི་མེད་པའམ་
རྒྱད་པའི་དོན་ཏེ། གནས་དཔེན་པ། |
ཁང་བ་དཔེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག།) མེད་པའམ་
ཁྱད་པའི་དོན་ཏེ། སྤོང་གིས་དཔེན་
པའི་བྲག་སྤྱོདས། | རྒྱས་དཔེན་པའི་
བྱི་ཐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དཔོ ❶ རྒྱ་མར་ཉེར་པར་དཀྱིལ་གྱི་
མར་ཆོག་གས་གིག་གི་མིང་། 【དཔོ་རྒྱ་

བ།】ནི་ལྷགས་རྒྱིང་གི་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་
མིང་། ❷ རི་ལྷགས་གྱི་བྱང་མན་གྱི་
ལྟ་པའི་རོམ་གྱི་མིང་ལྟེ། གཡག་གི་...
དཔོ་ཆེད་(མོ་རོམ་གྱི་ཆེད་པ་) | མི་
དཔོ་ལྷག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ 'པོ་' ₂
ཡི་མ་འོངས་པ།

དཔོག 'པོགས་' གྱི་མ་འོངས་པ།

དཔོན་པོ ❶ རྩེས་པས་རང་གི་ཁྱ་པོ་
དང་ཁྱ་པོ། སྤྱང་མོའི་བྱ་ལ་དཔོན་
པོ་ཟེར། དཔོན་ན་པོ་ཁྱ་དང་དཔོན་
པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་པམ་ལྟས་ན་ 'ཁྱ་.....'
དཔོན་ ཟེར་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྩེན་ཆད་
དཔོན་པའི་ལ་ལགས་གྱིས་རང་གི་ལས་
དོན་གྱི་དབང་འཛིན་པའི་ཉེ་གཏོགས་
ལའང་དཔོན་པོ་ཟེར།

དཔོལ ❶ གཡང་གཟར་ཟུབ་མོའི་...
མིང་ལྟེ། དཔུས་པོང་དཔོལ་ལ་རྒྱང་
ཉེན་ཆེ་ལྟ་བུ། ❷ རྩེགས་གཉིས་ས་
དཀྱིལས་མཐོ་བའི་ལྱང་བའི་མིང་ལྟེ།
དཔོལ་དུ་རྒྱ་མོག་འོངས་ལྟ་བུ།

དཔོས (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག།)
བོངས་ཆེད་རེ་ཆེར་སོང་པའི་དོན་ཏེ།
ས་འབྲུགས་ཉི་མས་དྲིས་ན་དཔོས། |
ནད་རྒྱང་ན་ག་དཔོས་སྤྱིད། | ལས་
དཔོས་ན་ནད་མོད་པའི་ཉོག་ལ་ཡིན་.....

ལྟ་བུ་

དབྱ

དབྱུངས་ ལྟའི་མཚོ་དཔའ་དང་ལྟ་.....
 ལྟའ་རིང་ལྟར་སྟགས་བསྐྱེདས་པའི་སྟ་
 དབྱུངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྟ་ན་དག་
 དབྱུངས་ལ་ལྟར་ | དབྱུངས་ལྟ་ན་སྟ་
 ཞིག་ཚོས་ | ལྟ་དབྱུངས་ | ལྟ་
 དབྱུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【དབྱུངས་ཀྱི་**
 རྟེན་ལྟའི་མཚོ་དཔའ་ལྟ་སྟགས་.....
 མཚོན་པའི་རྟགས་སྟམ་བསྐྱེདས་པའི་
 ལྟའི་མིང་། **【དབྱུངས་ཡིག་】** 1. ཡི་གེ་
 ལ་དབྱུངས་ཡིག་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་
 གེ་གཉིས་ཡོད། དག་ནས་སྟ་འབྱེན་
 སྟམས་དབྱུགས་ཀྱིས་གྲོ་བའི་ནང་གི་སྟེ་
 མོ་ལོབ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འདྲར་དུ་.....
 བརྟག་ནས་སྟ་འབྱེན་པ་ཡིན་ལ། ཁ་
 བྲང་ནས་སྟ་འབྱེན་སྟམས་ལྟེ་རྟ་ལ་
 སྟགས་གཙུག་མེད་པར་འབྱུང་བའི་སྟ་
 དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ནི་དབྱུངས་.....
 ཡིག་ཡིན། དཔེར་ན་བོད་ཡིག་གི་ཨི་ཁུ་
 ཨེ་ཨོ་བཞི་ལྟ་བུ། 2. སྟ་དག་དང་སྟེ་
 མཚོ་དཔའ་རིང་ལྟར་སྟ་སྟགས་.....
 མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སྟམ་རྟགས་དེ་.....
 ལྟར་དུ་སྟགས་པའི་སྟའི་མིང་།

དབྱུར་ ལུས་ཚིགས་བཞིའི་ནང་གི་.....
 ལུས་ཚིགས་གཉིས་པ་དབྱུར་ཁའི་མིང་
 ལྟེ། དབྱུར་དབྱུན་ | དབྱུར་ལྟ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། **【དབྱུར་གྱི་ཐོག་】** རྟེན་ལྟའི་སྟགས་གཞེར་
 ལྟེར་བཞིའི་ནང་གི་ལུས་གཞེར་ཞིག་གི་
 མིང་ལྟེ། ལུགས་གསར་སྟེ་ལུག་པའི་
 ཚེས་ལྟེར་གཅིག་ལྟེར་གཉིས་ཅི་རིགས་
 ལ་འཆར་ཞིང་། ལུགས་ཚིང་གི་སྟེ་ལྟ་
 པའི་ནང་ལ་འཆར་བ་ཡིན། **【དབྱུར་**
ཚིགས་】 རྟེན་ལྟའི་གཞེར་ལྟེར་བཞིའི་
 རྟེན་གྱི་ལུས་གཞེར་ཞིག་ཡིན་ལ་ལུགས་
 གསར་ཀྱི་སྟེ་ལྟ་པའི་ཚེས་ལྟེ་ལྟ་ཅི་.....
 རིགས་ལ་འཆར། **【དབྱུར་ལྟ་དབྱུན་**
འབྱུར་】 རྟེན་ཚིགས་ལ་མཐོང་རིགས་ཞིག་
 ཡིན་ལ། ལོ་མ་མེད་པའི་གཞུང་རྟ་རྟུང་
 བ་ལྟེ། ཅ་བ་ནི་དབྱེདས་ནར་ནར་ག་
 འབྱུང་པ་མཚུངས་མིང་། ལྟ་ཅ་ཚེན་
 ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་ལྟ་ན་གཞུང་དུ་སྟེ་
 ད་ལྟེད་ཀྱང་བེར། **【དབྱུར་ཁའ་】** 1.
 དབྱུར་ཁ་འདུག་སའི་ཁའ་བ་ 2. དགེ་
 ལྟོང་མ་འདུག་སའི་ཁའ་པའི་མིང་།
དབྱུར་བ་ ལྟོང་མ་ཚེན་པོ་རིང་ཚད་
 ལ་སྟེ་སྟེ་བརྟུ་ལྟེ་ཡོད་ཅིང་། ལོ་མ་གོར་
 མོ་ཚོ་རྫོང་། འབྲས་ལྟེ་གང་ལྟེ་ནང་
 ར་ས་བོན་སྟེ་མོ་སྟེ་ཅན་ཡོད་པའི་མིང་

མེད་ཞིག་ཡིན། མེད་མེད་དེ་ནི་ཁང་པ་
དང་ཡོ་བྱད་པ་མོ་པའི་རྒྱ་ཆ་པ་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན།

དབྱིངས་ ① དབྱིངས་དཀར་མེད་པའི་གཙན་
གཙན་རྒྱུ་ཅ་དབྱིངས་ཀྱི་ལ་དང་འདྲ་
ཞིང་པོངས་ཚད་དེ་ལས་ཆེ་བ་, ར་ཆེ་
ན་སྤྱ་ར་ནག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་, ར་མ་
ཐུང་ལ་ར་ཆེ་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
དེའི་པགས་པ་ནི་པགས་རིགས་ཆ་ཆེན་
ཞིག་ཡིན། ② 'ཕྱི་མ' ཀྱི་མ་འོངས་
པ་

དབྱིངས་ མོ་མང་ཆེ་པའི་འཕྱི་ལ་.....
མེད་ཞིག་ཡིན་ལ་, མེ་ཅོག་སེར་པོ་ཅན་
ལ་དབྱིངས་དཀར་པོ་མེད་པ་, གཞུང་ཏྲ་
མེད་ཐུན་ཡིན་ཞིང་མེ་ཅོག་ཐུན་པོ་.....
ཅན་ལ་དབྱིངས་ཐུན་པོ་མེད་པ་, གཞུང་
ཡང་མེ་ཅོག་སེར་པོ་ཅན་མེ་ཅོག་གི་ཕྱི་
ཐུན་ལ་ཐུག་པ་དང་མེ་ཅོག་པ་ཞིག་.....
ཡོད་པ་དེ་ལ་དབྱིངས་ཐུན་པོ་མེད་པ་

དབྱིངས་ ① གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་
རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱི་མང་། 【དབྱིངས་】
འཛིན་】ནི་ས་གཞིའི་མིང་གཞན་། ②
རིན་པོ་ཆེ་ཐུ་བྱག་པ་མཆིན་པའི་.....
མདོག་ཅན་ཞིག་གི་མིང་། 【དབྱིངས་
ཏུག་】 ནི་གཏེར་ནས་ཐོན་པའི་ཐུན་

ཐུག་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་ཏུག་།

དབྱིངས་པ་ 'དབྱིངས་པ་' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

དབྱིངས་ ① ར་མ་མཁའ་རྒྱུང་མངས་
ཀྱི་མིང་ཆེ་། མཁའ་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ② ར་ཆེ་པའི་ཁོངས་ཀྱི་མིང་ཆེ་།
ཐུགས་དབྱིངས་ | དཀོངས་དབྱིངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

དབྱིངས་ རིང་ཐུང་མཐོ་དམའ་སྤྱ་
ཐོས་སྒྲུབ་ཚུགས་ཀྱི་ཕྱི་མང་ཆེ་། ས་
དབྱིངས་ | རོ་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

དབྱིངས་ ① དབྱིངས་པ་རྒྱུ་ཅ་འཕྱི་སྤྱ་
མེད་མིང་། ② རྒྱ་སྤྱ་ལེར་པ་ཐུན་ཀྱི་.....
ནང་གི་སྤྱ་ཆེན་མོ་གི་མིང་།

དབྱིངས་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་) དཔོན་ཐུན་
དབྱིངས་ནང་མེད་རིགས་པར་ཚུར་.....
གཡོ་ཐུལ་ཐུན་པའི་དོན་དེ་། དབྱིངས་
ཐུན་ཐག་པ་ | ལག་པ་དབྱིངས་གིན་
འཁུག་ལྟ་བུ་། 【དབྱིངས་】ནི་འདས་པ་
དང་ཐུལ་ཆེན་ཆེ་། དབྱིངས་པ་དབྱིངས་
ནས་ཐུ་བྱག་ | མེད་ལང་དབྱིངས་
ནས་དག་ལ་འཐབ་ | ལག་པ་དབྱིངས་
མིག་ལྟ་བུ་།

དབྱིངས་ ② 'དབྱིངས་པ་' ཞེས་པའི་.....

མིང་བསྟུན་པ། ༥ ‘གཡུག་’གི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན།

དཔྱུག་གུ ‘དཔྱུ་གུ’ལི་འབྲི་ཚུལ་……
གཞན།

དཔྱུག་པ རིག་བྱེད་དང་ཁེན་བྱེད་……
ཁྱི་ཡོ་བྱུང་ཅིག་གི་མིང་། མིང་བསྟུན་
ན ‘དཔྱུག་’ ཅེས་འབྲི་ཚིག་མེད། སིང་
དཔྱུག་ | ཚུགས་དཔྱུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

【དཔྱུག་ཏི】ནི་རིག་བྱེད་ཁྱི་དཔྱུག་པ་
རིགས་སྐག་གི་མིང་།

དཔྱུགས་ ‘དཔྱུག་₁’ལ་ལྟོས།

དཔྱུང་ ‘པྱུང་’གི་མ་འོངས་པ།

དཔྱུལ་ ལུལ་པའི་བརྗོད་ཅིང་།

དབྱེ་₁ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་……
འོངས་པ) མྱོ་སྐྱུགས་འབྱེད་པའི་དོན་
ཏི། དབྱེ་བྱེད་མྱོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འབྱེད】ནི་ད་ལྟ་བུ་མེད། མྱོ་མ་
འབྱེད་ | མྱོ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་ལྟ་བུ།

【བྱེ】ནི་འདས་པ་དང་སྐུལ་ཚིག་མེད།
མྱོ་བྱེ་ནས་ནང་ལ་སོང་ | མྱོ་བྱེ་ཞིག་
ལྟ་བུ།

དབྱེ་₂ ༥ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༥)
ལྷན་ཚོས་སྐྱུན་མོང་བ་ཁ་གསལ་ལ་……
བརྟེན་ནས་རིགས་སོ་སོར་དགར་པའི་
དོན་ཏི། སྐྱུན་ལ་བསྟུན་ཏེ་དབྱེ་ན་

བསལ་སྐྱུན་དོད་སྐྱུན་གཉིས་ | སྐྱུན་
ཁྱི་རོ་ལ་དབྱེ་ན་མངར་བ་དང་སྐྱུར་……
བ་, བ་བ་, བསྐྱ་བ་, ཚ་བ་, ལན་ཚ་
བྱུག་ཡོད་ལྟ་བུ། ༥ མི་ཁྱིམ་མེད་པའི་
མང་སྤང་གི་མིང་མེད། དབྱེ་མང་ |
དབྱེ་ཚོང་(འབྲོག་དགོན་དུ་བཞགས་……
པའི་ཚོང་) ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ ས་རྒྱ་
ཆེ་པའི་དོན་ཏི། མང་སྐྱུ་མ་དབྱེ་
མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་མ་‘དབྱེས་’
འབྲི་བའང་ཡོད། ༥ ‘དབྱེ་བ་’ལི་
ཚིག་བསྟུན་པ།

དབྱེ་བ ༥ སོ་སོར་དགར་པའི་རིགས་
དང་ནུམ་གྲངས་ཁྱི་མིང་མེད། ཅི་གིང་
དང་སྐྱུག་ཆགས་གཉིས་ཀ་མེད་དོན་ཁྱི་
དབྱེ་བ་ཡིན་ | བསལ་སྐྱུན་དོད་སྐྱུན་
གཉིས་ཀ་སྐྱུན་ཁྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ།

༥ ལྷན་པར་ཁྱི་མིང་མེད། མི་བཟང་དན་
ཁྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་ | དག་
གཉིན་ཁྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།
ཚིག་བསྟུན་ན ‘དབྱེ’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་།

【དབྱེ་གཞི】ནི་དབྱེ་བ་མང་པོ་དགར་
པའི་གཞི་འཇམ་ཁྱི་མེད། མེད་དོན་ནི་སྐྱུག་
ཆགས་དང་ཅི་གིང་གཉིས་ཀའི་དབྱེ་……
གཞི་ཡིན་ལྟ་བུ།

དབྱེན གྲགས་པ་ལན་ཚུན་བར་དང་

ཆོག་པ་པར་ཚུན་པར་འབྲུག་ཏུ་...
 བྱེད་པའི་མཉམ་ཆ་དང་བྱ་ཏུ་ཕྱི་མིང་
 ཞིང་། དེའི་དཔྱད་གཞིར་མི་ཅུང་།
 དེའི་དཔྱད་པ་ལས་ནས་མཉམ་ཞིང་མིང་
 ཞིང་།

དེའི་འབག་ དེའི་ཕ་མཉམ་པའི་ཕ་མཉམ་...
 བཅུ་པ་པ་ཞིང་། ཆུ་དང་མི་མ་དེའི་མཉམ་
 འདྲེས་ལྟ་བུ། **【དེའི་མཉམ་】** བྱ་ཏུ་
 མིང་འབྱེད་དུ་མཉམ་པ་ཞིང་། རང་པོ་...
 དེའི་མཉམ་། ཆུ་ལྷན་ཆུ་མཉམ་རྒྱུ་པོ་
 དེའི་མཉམ་འདྲེས་། ཆུ་དང་ཆུ་མ་
 གཉིས་དེའི་མཉམ་འདྲེས་པར་དཀའ་
 ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ ① ཆུ་ཕྱོད་ཕྱི་མིང་ཞིང་། དཔྱད་
 པའི་དེའི་མཉམ་ཆེ་ (མཉམ་པའི་ཁ་ཞིང་ཆེ་)
 ཞིང་པ་ལྟ་བུ། ② 'དེའི་' ལ་ཞུས་།

དེའི་

དེའི་ མཉམ་ཕྱི་ཕྱོད་ཕྱི་མིང་།

དེའི་མཉམ་ པར་ཕྱི་མིང་ཞིང་། མིང་
 དཔྱད་། ག་དཔྱད་(ཁང་པའི་ག་པ་
 གཉིས་ཕྱི་པར་)ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་
 དཔྱད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ལ་ཞུས་།

དེའི་མཉམ་ (ཆུ་ཕྱོད་)མི་གཅིང་པ་ལྟ་བུ་
 བཅུ་པ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་པ་ བཅུ་པ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་མཉམ་ 'མཉམ་' ཕྱི་དཔྱད་པའི་འདྲེས་
 ཞིང་གཞན་།

འབག་

འབག་ ① འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པའི་...
 མི་ཞུགས་ཕྱི་འདྲེས་གཞན་ཕྱི་མིང་ཞིང་།
 འབག་ལྟ་། འབག་པར་། མཉམ་ལ་འབག་
 ཕྱོད་ལྟ་བུ། ② (ཆུ་ཕྱོད་)ཞིང་མཉམ་
 འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་དང་མཉམ་པའི་ཆུ་མ་
 པ་ཞིང་། འདྲེས་འབག་། ཕྱི་འབག་།
 ལྷན་པ་ཏ་ཅང་འབག་ལྟ་བུ།

འབག་ (ཕྱི་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་...
 མཉམ་པ་དང་དཔྱད་པ་) ① མཉམ་པ་ལྟ་བུ་
 ལ་དཔྱད་པ་ལྟ་བུ་མི་གཅིང་པ་གཞན་...
 འདྲེས་པའི་དཔྱད་ཏེ་ འབག་པར་བྱ་།
 འབག་པར་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

【འབག་པ་】 བྱ་ཏུ་མཉམ་པ་ཞིང་། མཉམ་པ་
 སྒྲིམ་པ་འབག་པ་ལྟ་བུ། ② ཆུ་ཕྱོད་

སྐྱུ་ལ་འབྱུང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ལོ་ལ་
འབག། རྒྱ་ལོ་ལ་འབགས་ན་འང་
དཔལ་ལྷན་མ་བཟེད་ལྟ་བུ།

འབགས 'འབག₂' ལ་སྟོན།

འབངས ❶ 'མི་དཔངས་' ལམ་ 'མི་
མེར་' དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། རྒྱལ་
འབངས། | རྒྱལ་འབངས་དཔལ་
འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བགས་པ་གོ་དེ་
རྒྱུ་འཛིན་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དབང་བརྒྱུར་
བྱེད་མི་ལ་འབངས་ཟེར།

འབད (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོ་ལ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པ་)
དམིགས་ལྷལ་ཞིག་གི་དོན་ཏུ་ལྷན་དག་
གི་འབྲེལ་ཆེན་པོ་འབྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
ཐུན་མོང་གི་དོན་ཏུ་འབད། | རྒྱལ་
རྒྱུང་ལ་འབད་དགོས། | ཞིང་ལས་ལ་
འབད་བྱིན་འདུག། འབད་མེད་ཐུན་
འབྲེལ་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། 【འབོད】ནི་
རྒྱལ་ཚིག་ལྟེ། ཐུན་མོང་གི་ལས་དོན་
ལ་འབོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 【འབད་ལ་
འབྲེལས།】ནི་འབད་པ་མང་བོ་འཕ་
ཆེན་པོ་ལྟེ། ཐུན་མོང་གི་དོན་ལ་འབད་
འབྲེལས་བྱས་ལྟ་བུ། 【འབད་ཚུལ་】ནི་
འབད་པ་དང་ཚུལ་བ་བྱས་པའི་ཚིག་ལ་
བརྒྱས་པ་ལྟེ། འབད་ཚུལ་བྱས་ན་ཟས་

གོས་འཛིན་ལྟ་བུ། 【འབད་བཙོན】ནི་
འབད་པ་དང་བཙོན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་
བརྒྱས་པ་ལྟེ། དེང་རབས་ཅན་བཞི་
མཛོན་ཏུ་འབྱུར་བར་འབད་བཙོན་ལ་
བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

འབབ ❶ 'བབས་' ཁྱིད་ལྟ་བུ།

❷ 'བབས་' ཁྱིམ་འོངས་པ་ལ་ལྷལ་ལ་
སྐད་ཏུ་'འབབ་' ཟེར། ❸ འཛམ་
བའམ་འོས་པའི་དོན་ཏེ། ཉེས་པ་ཅན་
ལ་ཆད་ཁྱིམ་ལ་འབབ། | དིན་ཅན་ལ་
དིན་ལོག་མི་འབབ་ལྟ་བུ། 【འབབ་
སྒྲིལ་མི་ཡང་སྒྲིལ་དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། ད་ལོ་
འབབ་སྒྲིལ་བཟང་། | འབབ་སྒྲིལ་འགྲོ་
སྒྲིལ་ལས་མང་ལྟ་བུ།

འབམ བད་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་ལོ་
དེའི་བད་རིགས་ནི་ཀང་བ་ན་ཞིང་ལྷན་
སྒྲིལ་སྒྲིལ་རེས་ལོས་སུན་, ས་རྒྱུལ་
སྒྲིལ་ཞིང་ཁྱག་འཛིན་, ཀང་བ་སྒྲིལ་
ཤིང་དཔར་ཤིག་ནག་ཤིག་འབྱུང་།

འབའ ❶ ཚིགས་པ་དང་མིའི་བར་ལོ་
ཏུ་བཞག་པའི་བཙོན་སྤྱད་བྱེད་དགོས་ལ་
པའི་ཚིངས་ཡིག་དང་སྤྱིག་ལམ་ སྐྱུ་ལ་
ཁྱིམ་ལྟེ། འབའ་ཡིག། རྒྱལ་གཅིས་
འབྱོད་བཙོན་བྱེད་པའི་ འབའ་བཞག་
ལྟ་བུ། ❷ མཚོ་སྒྲན་ཐུན་ཏེ་ཞན་ཁྱིམ་

ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ❶(ཁྱད་མེད་ལས་
ཆོག་།) ར་ལུག་དང་ཁྱེད་ལས་སྐད་་་་
འཁྱེན་པ་མེ་ འབའ་ལྷ་གསལ། ལུག་
འབའ། ཁྱེད་ལ་འབའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབའ་ཆ ལྷ་ལྱེ་འབྲུ་རིགས་ལས་
ལྷ་ལྱེ་རིགས་བཅས་ནས་སྐད་ཅིས་
ཁྱེད་ལྷ་ལྱེ་མཐོང་མིང་།

འབའ་ཐང ཟི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་་་་་་
དཀར་མཛེས་ཤོད་རིགས་རང་སྤྱོད་་་་
ལུག་ཁྱེད་ལ་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

འབའ་ཞིག (རྒྱན་ཆོག)གཅིག་ལུ་
དང་རྒྱང་བའམ་སྐད་མེད་པ་མོགས་ཁྱེ་
དྲན་ཏེ་ རྟོ་འབའ་ཞིག་གིས་ཆོག་པ་
བརྒྱབ་ནས་ལྷ་ར་བཅོགས། ལུག་
འབའ་ཞིག་འཆོ། བདེ་སྤྱོད་ཁྱེ་འཆོ་
བ་འབའ་ཞིག་ལྷ་དྲ་ལྟ་བུ།

འབའ་ཤ དཔུས་གཙང་མངའ་རིས་
ཁྱེ་སྤྱོགས་ནས་འོངས་པའི་རྒྱན་འབྲུམ་
ཁྱེ་རིགས་གིག།

འབར ❶ (ཁྱད་མེད་ལས་ཆོག་།)
<ག> དངོས་རྩིས་མེས་ཆོག་ནས་མེ་ལྷེ་
འབྲུང་བ་མེ་ མེ་འབར། ཤིང་ལ་མེ་
འབར་ལྟ་བུ། 【འབར་རྒྱན】དེ་ལྷེ་ལ་
ལྷ་ཟི་མོགས་འབར་རྩིས་ལྷགས་པའི་་་་
ཤིང་རྒྱར་སྤྱ་མཐོང་མིང་། (ཁ)འོད་འཕྱོ་

བའི་དྲན་ཏེ་ འོད་རྒྱང་འབར། གཟི་
བཞིན་འབར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། <ག>
དར་བའམ་རྒྱས་པ་མེ་ ལྷག་ལ་འབར་
རྟོ་འབར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ཞིགས་ལྷ་
ལྷས་པའི་བད་སྤྱོད་མེ་ 'མ་ལས་ར་ལ་
མང་པོ་འབར་ལྷང་' ལྟ་བུ། 【འབར་
ཤ】 དེ་ལྱད་སྤྱོག་བའམ་ཁྱེད་ལ་མེད་་་་
པའི་འཆལ་གཏམ་ཁྱེ་མིང་མེ་ འབར་
གཏམ་དང་ཁ་འབར་མོགས་དང་དྲན་
འབྲ།

འབར་འབྲུར (རྒྱན་ཆོག)རིས་མི་
མཉམ་པ་མེ་ ལ་འབར་འབྲུར། རི་
འབར་འབྲུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུག་སྐད་
ཏུ་ 'འབར་རེ་འབྲུར་རེ' ཟེར་ཏེ་ ལ་
འབར་རེ་འབྲུར་རེ། རྟོ་འབར་རེ་
འབྲུར་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབར་རེ་འབྲུར་རེ 'འབར་་་་་
འབྲུར་' ལ་ལྟ་བུ།

འབལ (ཁྱད་མེད་ལས་ཆོག་ལ་་་་
འོངས་པ་དང་དྲ་ལྷ་བ)འཐེན་ནས་ཆ་
བ་འཁྱེན་པ་མེ་ ལ་ལུག་འབལ་་་་
དམོས། ལྷ་འབལ་ལ་འབར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【བལ】དེ་འདས་པ་མེ་ ལྷ་ལྷས་
བལ་ནས་རྒྱ་གཏོང་། གལ་ག་ཆོད་
བལ་ནས་ཐད་པ་བསྐྱེད་ལྟ་བུ། 【ཤལ】

ནི་སྐལ་ཚིག་ལྟེ། ལ་ཕྱག་པོ་ལ་ཅིག་ལྟེ།
བྱེ།

འབལ་འབྲལ་ (རྒྱལ་ཚིག་)སྟེ་.....
མཆིགས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྟེ། གདན་འབལ་
འབྲལ་ | ས་འབལ་འབྲལ་ཞེས་པ་ལྟེ།
བྱེ། ས་སྐད་ཀྱི་ 'འབལ་ལེ་འབྲལ་ལེ'
ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ལྟེ། གདན་
འབལ་ལེ་འབྲལ་ལེ་ | ས་འབལ་ལེ་
འབྲལ་ལེ་ཞེས་པ་ལྟེ།བྱེ།

འབལ་ལེ་འབྲལ་ལེ 'འབལ་
འབྲལ་' ལ་སྟེ།

འབྲི་འབྲི ①དབྱིབས་ནས་མོ་ཅན་....
ཆུང་དུ་འཛིན་གྱི་པོ་ལེ་ལྟེ། བལ་གྱི་
འབྲི་འབྲི་ | གོ་རི་འབྲི་འབྲི་ཞེས་པ་ལྟེ།
བྱེ། ② 'ཆ་ཆ་' ལེ་ལྟེ།གཞན་

འབྲིག ①ཕུ་ག་འབྲིགས་བྱེད་གྱི་ལོ་...
བྱེད་གྱི་ལོ་ལྟེ། སྐབ་བསྟོགས་ནས་
འབྲིག་བརྒྱུད་པ་ལྟེ།བྱེ། ② 'ཕྱག་' གི་
ད་ལྟེ།བར་འབྲིག་འབྲི་བའང་ཡོད་

འབྲིགས 'ཕྱག་' གི་ད་ལྟེ།བར་

འབྲུ ①འབྲུ་གྱི་ལྟེ།ལྟེ། [འབྲུ་
ཆུག་]ནི་ཕྱན་པ་སྟེ་མོ་དྲུང་ལྟེ།འབྲུ་
པོ་འབྲུ་གྱི་དུ་ལྟེ།གི་གི། ② 'འབྲུས་'
གྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟེ།བར་ ③པོ་ད་
གྱི་ལྟེ།གི།

འབྲུ་ཅུ་ཅུ (རྒྱལ་ཚིག་) འོག་ནས་
ཆེད་རིས་སྐལ་པ་འབྲུགས་པའི་ནམ་པ་
ཞེས་ལྟེ། ས་འབྲུ་ཅུ་ཅུ་ | ཆུ་རིས་འབྲུ་
ཅུ་ཅུ་ཞེས་པ་ལྟེ།བྱེ།

འབྲུ་སྐྱ་ཏང ལྷགས་གསོ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་
བརྒྱུད་པོ་ཞེས་ལྟེ། ཆུ་སྐད་ཀྱི་ 'སྐྱ་ཏང'
ཟེར་ཞིང་, ལྷགས་སྐད་ལ་ལར་ 'འབྲུ'
ལྷག་ག་' ཟེར་

འབྲུག 'ཕྱག་' གི་ད་ལྟེ།བར་.....
འབྲུག་འབྲི་བའང་ཡོད་

འབྲུགས 'འབྲིགས' གྱི་འབྲི་ཆུ་
གཞན་

འབྲུང (བྱེད་འབྲུང་ལས་ཚིག་ལ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟེ།བར་)བརྒྱུད་པ་རྒྱུན་
ཆགས་པ་བྱེད་པ་ལྟེ། ལྷགས་སྐད་ལ་
འབྲུང་དུ་ལྟེ། | འབྲུང་མ་ཐན་ཞེས་
པ་ལྟེ།བྱེ། [འབྲུངས་]ནི་འདས་པ་དང་
སྐལ་ཚིག་ལྟེ། ལྷགས་སྐད་ལ་འབྲུངས་
ནས་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ | ལྷགས་སྐད་ལ་.....
འབྲུངས་གི་ལྟེ།བྱེ།

འབྲུངས ①འཛིན་པ་དང་མང་པ་
ལྟེ། ལྷགས་སྐད་ལ་འབྲུངས་ན་ལྟེ།
འབྲུངས་ལྟེ།བྱེ། ② 'འབྲུང' ལ་སྟེ།

འབྲུད ① 'ཕྱད' ལ་སྟེ།བྱེ། ② 'ཕྱས་'
གྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟེ།བར་

འབྲུག ལུ་མོན་གྱི་མིང་གཞན་.

འབྲུམ་པ་ 'ཕུལ་' གྱིང་ལྷ་པ་.

【ཁོག་འབྲུམ་པ་】 1. ཚུམ་གཞུང་གི་གནད་བརྒྱུ་དང་ཚ་གནད་གྱི་མིང་... ཞེ་ མཉན་གཞུང་གི་ཁོག་འབྲུམ་པ་ཚུམ་... བཞུགས་ལྷ་པ་. 2. དཔེ་རིས་སོགས་སྐྱ་ཐིག་ཚུམ་འབྲི་བའམ་ཚུམ་གཞུང་གི་ནང་དོན་རགས་རིམ་བཤད་བའམ་... གྲིས་པའི་དོན་དེ་ ཚུམ་འབྲི་བར་ཐོག་ཚུམ་ཁོག་འབྲུམ་པ་དགོས་ལྷ་པ་.

འབྲུམ་ ❶ གངས་ཀ་ཞིག་ཞེ་, ཁྱི་བཅུ་ནི་འབྲུམ་གཅིག་ཡིན་. ❷ གངས་ཤིན་རུ་མང་པའི་དོན་དེ་. ལུག་ཁྱི་ཁྱི་འབྲུམ་འབྲུམ་ཞེས་པ་ལྷ་པ་.

འབྲུར་ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་།) རིས་མཉམ་པའི་གཞི་ལས་ཡར་..... འཕགས་པ་ཞེ་. རི་བོ་ཡར་འབྲུར་ | རྩ་མགོ་གཏིང་ནས་འབྲུར་ | ལུ་ལ་གྲག་རྩ་དང་གྱི་མོང་ལ་འབྲུར་རྩ་མེད་པ་ཞིག་ལུས་ཞེས་པ་ལྷ་པ་. ❷ 'འབྲུར་བོ་' ཞེས་པའི་ཆིག་བརྒྱུས་པ་. ❸ 'འབྲུར་མ་' ཞེས་པའི་ཆིག་བརྒྱུས་པ་.

འབྲུར་བོ་ (རྩན་ཆིག་) ཡར་འཕགས་པའི་དཔྱིབས་དེ་. རི་འབྲུར་བོ་བརྒྱུས་ནས་བདེ་ཐང་ལུས་ལྷ་པ་. ཆིག་བརྒྱུས་

ན་ 'འབྲུར་' ཞེས་འབྲི་ཆིག་ཞེ་. ཐུངས་འབྲུར་ | རི་འབྲུར་ | མ་འབྲུར་ཞེས་པ་ལྷ་པ་. 【འབྲུར་རུ་མོན་】 རི་རིས་མཉམ་པ་ལས་འཕགས་པའི་དོན་དེ་. ཆིག་རིས་གྱི་རི་མོ་འབྲུར་རུ་མོན་ལྷ་པ་... ལྷ་པ་. 【འབྲུར་ཚུགས་】 རི་མིག་གཅེར་པའི་ནུམ་པ་ཞེ་. མིག་གིས་འབྲུར་ཚུགས་སུ་བརྒྱུས་ལྷ་པ་.

འབྲུར་མ་ འབྲུར་རུ་མོན་པའི་དཔྱི་རིས་ཆིག་གྱི་མིང་ཞེ་. རི་མོ་འབྲུར་མ་ | ཁྱི་གི་འབྲུར་མ་ཞེས་པ་ལྷ་པ་. ཆིག་བརྒྱུས་ན་ 'འབྲུར་' ཞེས་འབྲི་ཆིག་ཞེ་. རི་མོ་འབྲུར་མ་ལ་འབྲུར་རིས་ཟེར་པ་ལྷ་པ་. 【སྐྱོ་འབྲུར་】 རི་འདམ་གྱི་ལྷོ་གུའི་ནང་ལྷོན་སོགས་འབྲུར་ཆི་བཞེས་ནས་..... འབྲུར་མ་ལུས་པའི་རི་མོ་སོགས་གྱི་..... མིང་ཞེ་. སྐྱོ་འབྲུར་འཐེན་པའི་རི་མོ་ཞེས་པ་ལྷ་པ་.

འབྲུལ་ ❶ 'ཕུལ་' གྱིང་ལྷ་པ་. ❷ 'འབྲུལ་པ་' ཡི་ཆིག་བརྒྱུས་པ་.

འབྲུལ་བ་ རྩས་སུ་ལུལ་པའི་དཔྱི་རིས་སོགས་ལས་ཡོན་རུ་ལུལ་པའི་དཔྱི་རིས་ཆིག་གྱི་མིང་. དཔེར་ན་. བར་ཡིག་གྲིས་པའི་འབྲུལ་བ་ | རི་མོ་ལྷོས་པའི་འབྲུལ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་པ་. ཆིག་བརྒྱུས་

ན་ 'འབྲུག་' འབྲི་ཚིག་ལྟེ། འབྲུག་པའི་
དཔྱད་ཐུག་ལ་འབྲུག་ཐུག་ཟེར་བ་ལྟ་
ལ། 【འབྲུག་ཐུག་】ནི་ཚིག་ལྷན་གས་
འི་ད་ཐུག་ནས་ཡང་ཚིག་གས་ཀྱི་ལག་ནས་
ཐུ་ནོར་ཐུག་པ།

འབྲུག (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་འདས་
པ)ས་ཐོན་ལས་ཐུ་གུ་ཐོན་པ་ལྟེ། ཐུ་
གུ་འབྲུག་ནས་ལོ་མ་ཐོགས། | མིང་
ཐོང་ལ་ལོ་མ་འབྲུག་ལྟ་ལ། 【འབྲུག་】ནི་
མ་ལོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་ལྟེ། ཐུ་གུ་
འབྲུ་རན། | ལོ་མ་འབྲུ་ཁ་ཞེས་པ་
ལྟ་ལ།

འབེ་ཏ 'འབེ་ཏ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འབེན མི་མདའ་ལོགས་འབེན་ཚལ་
ཐུང་སྐལ་གྱི་དམིགས་ལུང་གྱི་མིང་
ལྟེ། འབེན་ཡོད་སར་མདའ་འབེན་
ལྟ་ལ།

འབེབ 'མཐ' གྱི་ད་ལྟ་ལ།

འབེབས ① 'འབེབ' གྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན། ②བསྐྱར་ཡིག་འབྲི་ཚུལ་གྱི་
བསྐྱར་ལུང་གྱི་མིང་དང་ཡི་གེ་དཔྱད་
གཞི་གཞིས་པར་གྱི་ཤོག་རྩེང་།

འབེམ 'འབེན' དང་དོན་འདྲ།

འབེར བཞད་བཞད་བཞད་པའི་
པར་རྩེང་།

འབེལ (རྒྱན་ཚིག་) ཡང་པའི་དོན་
ཏི། ཁ་ཟས་འབེལ་ཐོ། | འབྲུ་རིགས་
འབེལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་ལ།

འབེལ་གཏམ ཡང་དག་པའི་གཏམ་
ལྟེ། ཆན་པོའི་འབེལ་གཏམ་ཞེས་པ་
ལྟ་ལ།

འབོ ①འབྲུ་རིགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མེ་
ཞིག་གི་མིང་། ② 'མོ' ཡི་ད་ལྟ་ལ།

འབོག ①(བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)
བརྒྱལ་བའམ་ལྷོས་པའི་དོན་ཏི།

དཔའ་ཐོས་རང་གི་ཁྲག་མཐོང་ན།
དཔའ་ངར་ལྷག་པར་སྒྲི་བར་འཐུར།
ཐར་མས་གཞན་གྱིས་ཁྲག་མཐོང་ན།
འབོག་ཁྲང་བརྒྱལ་བར་འཐུར་བ་
ཡོད། | ཐུ་འབོག་ | ཆང་གིས་བཟི་ནས་
འབོག་ཅས་པ་ལྟ་ལ། འདི་ལ་ 'ཐོག་'
ཁྲང་འབྲི། ②ཀོ་པགས་དང་རས་གྱིས་
བཞོས་པའི་ཐུང་གྱི་མིང་ལྟེ། ཀོ་འབོག་ |
ཏ་འབོག་ | འབོག་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་ལ།

【འབོག་ཐོ】ནི་ཐུ་ཡི་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། ③ག་པོའི་ཁྲག་རྩའི་མིང་ལྟེ།
'འབོག་རྩ' ཡང་ཟེར།

འབོགས 'ཐོགས' གྱི་ད་ལྟ་ལ།

འབོད ① 'ཐོས' གྱི་མ་ལོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་ལ། ② 'འབད' གྱི་ཚུལ་

ཆོག་

འཛོམ ཀྱང་བར་ཕྱོན་པའི་ཤུལ་གྱི་
མིང་ལྟེ། རལ་འཛོམ། ལྷིང་འཛོམ།
དར་འཛོམ་ལྟ་བུ།

འཛོར ① ཆད་དམ་གྲངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
དཔོན་ཐུག་འཛོར་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② ‘ཐོར’ ལ་སྟེས།

འཛོལ (རྒྱན་ཆོག) ① ལྷི་ཞིང་ནེམ་
པའི་དོན་ཉི། ས་འཛོལ་འཛོལ།
གདན་འཛོལ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འཛོལ་གདན】ནི་གདན་བར་ཆངས་
ཅན་གྱི་མིང་། 【འཛོལ་ཚུམ】ནི་གོ་ལྷ་
བའི་ཚུམ་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་རྩམ་པ་ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། དམངས་ཁྱིད་ཀྱི་རྩུ་ཆོག་
དང་མགུར་རྩུ་སྟགས་ལྟ་བུ། 【འཛོལ་
ལེ་བ】ནི་ལྷི་ཞིང་ཐོངས་ཆེ་བ་ལྟེ། ལྷ་
རྩལ་འཛོལ་ལེ་བ། གདན་འབའ་ལེ་
འཛོལ་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཛོལ་གོང་】
ནི་རྒྱང་མགོའི་གོག་རོལ་གྱི་མིང་ལྟེ།
‘ཐོལ་གོང་’ ཞེས་བྱང་འབྱི། ② མོད་
པའི་དོན་

འབྱུང

འབྱུང ‘བྱང་’ གི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ།

འབྱུངས (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་ལྟར་
འདས་པ) རྒྱལ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་ལྟར་
བཟུང་བའི་རིགས་འབྱུངས་པའི་དོན་
ཉི། ར་དཀར་ལོལ་གང་འབྱུངས་ཆེར་
ལྟ་བུ། 【འབྱུང】ནི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ་སྒྲུལ་ཆོག་བཅས་ལ་འཇུག་ལྟེ།
འབྱུང་བྱའི་ར་། ར་འབྱུང་མཁན།
ར་འབྱུང་ཞིག་ལྟ་བུ།

འབྱུམ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་ལྟར་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྒྱལ་ཆེ་བུ་
བཟུམ་པ་ལྟེ། ལྷན་ལུས་ལ་འབྱུམ་རྒྱ་
རེད། བད་གཞི་ལུས་ལ་འབྱུམ་དུ་མ་
འཇུག་ལྟ་བུ། 【འབྱུམས】ནི་འདས་པ་
ལྟེ། ལུག་ལྷ་རི་ལ་འབྱུམས་ནས་འོང་
ལྟ་བུ།

འབྱུམས ① (རྒྱན་ཆོག) རྒྱ་ཆེ་བའི་
དོན་ཉི། རབ་འབྱུམས་འཇིག་རྟེན།
རབ་འབྱུམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འབྱུམས་གྲས་པ】ནི་མཐའ་མེད་ལྟར་
བའམ་ཏ་ཅང་མང་བའི་དོན་ཉི། མི་
འབྱུམས་གྲས་པ། ཡོན་ཏན་འབྱུམས་
གྲས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘འབྱུམ’ ལ་
སྟེས།

འབྱུར (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་
པ) ① དཔོན་པོ་མན་ཚུན་སྤྱག་པའི་

ཐར་འབྲིད་དཀའ་ཐར་ཐུར་པའི་དོན་
ཏི་ གྲིག་མ་ཐང་ཚུ་ལ་འབྲུར་། སིང་
ལེབ་ཐྱིན་གྱིས་ཐུར་ནས་འབྲུར་ལྟ་བུ།

【འབྲུར】 རྟི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་
ལྟེ་ སིང་བཅག་ན་འབྲུར་ཐབས་ཡོད་
ན་བཅག་ན་འབྲུར་ཐབས་ཡོད་ལྟ་བུ།

【འབྲུར་ཙུམ་】 རྟི་དངོས་རྩལ་ཐུར་བྱེད་
གྱི་རྩལ་བག་ཚུ་དང་ཐྱིན་སྟོགས་གྱི་ཐྱི་
མིང་། 【འབྲུར་བག་】 རྟི་དངོས་རྩལ་
འབྲུར་བྱེད་གྱི་རྩལ་པའམ་གསེས་ ཀའི་
མིང་ལྟེ་ ས་འབྲུར་བག་ཅན་། མཆིལ་
མ་འབྲུར་བག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥
ཐན་ཚུན་འཆང་བའི་དོན་ཏི་ བྱིས་པ་
མ་ལ་འབྲུར་ལྟ་བུ།

འབྲི 'བྱི' ཡི་མ་འོངས་པ་དང་ད་
ལྟ་བ་

འབྲིང 'བྱིང' ཡི་མ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བ་

འབྲིད ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
འབྲིད་པའི་དོན་ཏི་ རི་གཞུར་ནས་
ཀང་བ་འབྲིད་ལྟ་བུ། ② 'བྱིད' གྱི་
མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ ③ 'བྱིལ' གྱི་
ད་ལྟ་བ་

འབྲིན 'བྱིན' ཡི་ད་ལྟ་བ་

འབྲིབ 'བྱིབས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

འབྲིལ 'བྱིལ' གྱི་མ་འོངས་པ་.....
དང་ད་ལྟ་བ་

འབྲིག 'བྱིག' ཡི་ད་ལྟ་བ་

འབྲུང ① 'བྲུང' ཡི་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བ་ 【འབྲུང་བྲུངས་】 རྟི་
གཏེར་ཁ་དང་ཚུ་བོ་སྟོགས་དངོས་པོ་
རང་མཆན་པ་ནམས་སྟག་མར་འབྲུང་
པའི་མིང་ལྟེ་ གཏེར་རྟི་འབྲུང་

བྲུངས་། མ་ཚུ་དང་འབྲི་ཚུ་འབྲུང་
བྲུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུང་གནས་】

རྟི་ཡོན་ཏན་དང་བདེ་ ཐུག་སྟོགས་བྱ་
དངོས་ཐྱི་མཆན་པ་འབྲུང་བྱེད་གྱི་ཚུ་
ཐྱིན་སྟོགས་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཡོན་ཏན་གྱི་
འབྲུང་གནས་ལག་ལེན་ལོན་། བདེ་
ཐྱིད་གྱི་འབྲུང་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② 'འབྲུང་བ' ཡི་ཆོག་བཟུལ་པ་

འབྲུང་བ ① ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་པའི་ལ་
འབྲུང་བ་པའི་ཟེར་ཞིང་ སིང་མེ་ས་
ཐུགས་ཚུ་ལའང་འབྲུང་བ་ལྟ་ཟེར་
ཆོག་བཟུལ་ན་ 'འབྲུང' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ་ འབྲུང་བ་པའི་ལ་འབྲུང་བའི་ཟེར་
པ་ལྟ་བུ། 【འབྲུང་འབྲུར་】 1. འབྲུང་
པ་དང་རྒྱབ་པ་ ཐྱི་བ་དང་ཡང་བ་
ཁྲང་བ་དང་བཞེས་པ་ རྟིམ་པ་བརྒྱན་
ལ་འབྲུང་འབྲུར་བརྒྱན་ནམ་འབྲུང་.....

འབྲུང་གི་རིག་བྱ་བརྒྱན་ཟེར། 2. ལ་
འོངས་པའི་བྱ་དངོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

འབྲུང་འབྲུང་གི་དོན་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

●གཤེར་གཞུགས་དང་ལྷ་གཞུགས་
རྒྱུ་དང་དབྱུགས་གཞུགས་བཅས་.....
ལའང་འབྲུང་བ་བཞི་ཟེར། ཚིག་བརྒྱུས་
ན་ 'འབྲུང་' ཞེས་འབྲི་ཚིག། 【འབྲུང་
ཁམས་】ནི་དངོས་གཞུགས་ཀྱི་ཁྱབ་.....
ཆའི་གཤེར་གཞུགས་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་།

འབྲུང་མོ ①མི་དང་རྒྱུ་འབྲུ་སྐྱེས་
ལེགས་ཅན་ཀྱི་ཁྱི་མིང་། ②མོངས་དང་
ཀྱི་འབྲེ་གཞན་ཞིག་གི་མིང་།

འབྲེ 'བྲེ' ལ་ལྟས་།

འབྲེད 'དབྲེ₁' ཡི་ད་ལྟ་བུ།

【འབྲེད་ཐུང་གི་རྒྱ】ནི་བོད་ཡིག་གི་
'དང་' 'གམ' སྐྱེས་ཚིག་ཐུང་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་།

འབྲེར 'བྲེར' ཀྱི་ལ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ།

འབྲེས (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༥)
མཚམས་གསལ་བོ་ཡོད་པའི་བརྟ་རྒྱུང་
ལྟེ། དཔུལ་བ་ལེགས་པར་འབྲེས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [བ་]

འབྲེ 'བྲེ' ཡི་ལ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་

འབྲེག ལྷལ་བཞུག་པའི་བརྟ་རྒྱུང་།

འབྲེང ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་ལ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ལྷུངས་ནས་
བྱང་ཆ་ཡོད་པར་ལྷུང་པའི་དོན་དེ།

རིག་པའི་གནས་ལ་ཉམས་རྒྱུ་འབྲེང་

བར་བྱ། ལས་ཀ་ལ་ལག་འབྲེང་བ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲེངས་】ནི་འདས་པ་

ལྟེ། བད་གསོ་བའི་མན་ངག་ལ་ཉམས་

རྒྱེས་འབྲེངས་ནས་བད་གསོ་བར་.....

ལམས། བརྟ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལ་དེས་

པ་འབྲེངས་ནས་གཞན་ལ་ལེགས་པར་

བྱིད་ལྟ་བུ། ②'འབྲེངས་' ཀྱི་ལ་འོངས་

ད་ལྟ་ལྷུངས་ཚིག་བཅས་ལ་འབྲུག་།

འབྲེངས 'འབྲེང' ལ་ལྟས་།

འབྲེན 'བྲེན' ཀྱི་ལ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ།

འབྲེར ①(བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༥)

〈ག〉འབྲེད་པའི་དོན་དེ། འབྲེན་ཡིག་

ལག་ལ་འབྲེར་ལྟ་བུ། 〈ཁ〉སྐྱེམས་

པའི་དོན་དེ། ཁ་སང་པེ་ཅིན་ལ་འབྲེར་

ལྟ་བུ། ②'འབྲེར' ཀྱི་ལ་འོངས་པ་

དང་ད་ལྟ་བུ། ③'འབྲེར་བ' ལ་ལྟས་།

འབྲེར་བ ལྷུ་རྒྱུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷལ་

ཁབ་ལ་ལྷུ་བས་དང་འབྲེར་བ་འཛུམས་

འབྲེར་བ་ལུན་ལུམ་ཚིགས་པ། འབྲེར་

བ་དང་ལུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་

བསྐྱེད་ན་ 'འབྱོར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཟེ།
 རྩོམས་དང་འབྱོར་བ་ལ་རྩོམས་ འབྱོར་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྱོར་ལམ་】 1. རྩོ་
 རྩོ་ཡོད་པའི་མི། 2. སྔ་མེད་རྩོ་
 ཆ་སྟོན་པའི་མེད་མུད་ནས་མི་གཞན་ལ་
 བསྐྱེད་གཞོག་བྱེད་ལམ་ན་བྱི་མི་ཟེ།
 འབྱོར་ལམ་གྱི་ལ་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྱོལ 'བྱེད' བྱིད་ལྟ་བུ།

འབྲ

འབྲ 'མེས་' བྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་
 ལྟ་བུ།

འབྲ་གྱི་ མིང་མོང་ཞིག་གི་མིང་ཟེ།
 དེའི་མིང་རྟོག་ལ་ཡང་འབྲ་གྱི་ཟེར་
 རྩོ་སྟེང་ཁྱེད་ཀྱི་ཟེར་།

འབྲ་གྱི་ མཚན་སྟོན་ལྟར་འཛིན་བྱེད་
 བྱི་རྩོད་བྱི་མིང་།

འབྲང (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ལ་འོངས་
 པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ རྩོ་སྟེང་འབྲ་བའི་
 དེ་ལྟ་ཞེ། རྩོ་གྱུ་ལ་ཡི་རྩོ་སྟེང་འབྲང་ལྟ་
 བུ། 【འབྲངས་】 རྩོ་འདས་པ་ཟེ། རྩོ་
 གྱུ་ལ་མོའི་རྩོ་སྟེང་འབྲངས་ནས་འབྲོ་
 ལྟ་བུ། 【འབྲོངས་】 རྩོ་སྟེང་ཆོག་ཟེ།
 རྩོ་སྟེང་འབྲོངས་ཞིག་ལྟ་བུ། ❷ རང་
 གི་སྟེང་བྱི་ལྟ་ལྟ་དང་འདྲོད་ལྟ་ལ་

དྲོད་ནས་གཞན་བྱི་ལྟ་ལྟ་དང་འདྲོད་
 ལྟ་ལས་ལྟ་དང་པོ་དེ་ལྟ་ཞེ། ལྟ་ལྟ་
 ཡང་དག་པའི་རྩོ་སྟེང་འབྲང་། རྩོ་
 ལྟ་ལྟ་གི་རྩོ་སྟེང་འབྲང་ལྟ་བུ།

འབྲངས 'འབྲང' ལ་ལྟ་བུ།

འབྲད 'མོད' བྱིད་ལྟ་བུ།

འབྲན 'མེས་' བྱིད་ལྟ་བུ།

འབྲབ ❶ 'རྩོམས' བྱིད་ལྟ་བུ། ❷

རྩོ་གྱུ་གིས་བྲམས་པ་ལྟ་བུའི་ན་ལྟ་ཟེ།
 མི་ལ་ཆ་ཞིང་འབྲབ་སྟེང་བྱེད་པ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

འབྲམ འབྲ་རྩོག་ལྟ་བུའི་མིང་ཟེ།

འབྲ་འབྲས་གཅིག་། རྩོ་འབྲས་གཅིག་
 ཅས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲལ ❶ 'མེས་' བྱིད་ལྟ་བུ། ❷
 'མེས' བྱིད་ལྟ་བུ།

འབྲས ❶ འབྲ་རྩོགས་འབྲས་དང་
 འབྲས་རྩོག་གཅིག་གས་འབྲས་ཟེར་།

【འབྲས་ཆན་】 རྩོ་འབྲས་བཙོས་མའི་
 མིང་། 【འབྲས་སྟེང་】 རྩོ་འབྲས་

བཙོས་མའི་ནང་ལ་རྩོ་ལ་དང་གས་
 མཚན་སྟོན་བཞེས་པའི་བོད་བྱི་ཟེར་

ཞིག་། 【འབྲས་རྩོངས་】 རྩོ་སྟེང་གི་
 བོད་རང་རྩོང་རྩོངས་དང་རྩོ་གས་བྱི་

ས་མཚན་སྟོན་བྱི་རྩོ་ལ་འབྲས་ཞི་མིང་

མེ, 'འབྲས་མོ་ལྷོངས་' གྲང་ཟེར།
 【འབྲས་ལྷོངས་】 རི་ཤོད་རང་ལྷོང་...
 ལྷོངས་ཀྱི་ལྷ་སའི་དགོན་པ་ཞིག་གི་.....
 མིང་། ❷ ལྷ་ཞིག་གི་མིང་མེ, ལྷ་པ་སྐད་
 ཏུ་'ཁྱི་འབྲས་' གྲང་ཟེར། ❸ 'འབྲས་'
 ལུ་ ཞེས་པའི་ཆོག་པ་རྣམས་པ།

འབྲས་ལུ ❶ ཆེ་ཤིང་གི་མེ་ཏྲག་ཡལ་
 རྒྱུ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་པོ་ནང་ན་ས་.....
 པོན་ཤོད་པ་དེའི་མིང་མེ། ཤིང་གི་
 འབྲས་ལུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ལུ་དངོས་
 ཤིག་པ་པར་ཉན་ནས་ལྷོང་པའི་ལུ་དངོས་
 ལྷོ་མའི་མིང་མེ། ལྷོ་དང་འབྲས་ལུ།
 ལྷོངས་པའི་འབྲས་ལུ། ལྷོ་པ་འབྲས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འབྲས་ལུ་གསུམ་】 རི་
 ལ་ཏུ་པ་ཏུ་ལྷོ་ཏུ་གསུམ་། ❸ རྒྱུ་རིལ་
 ཀྱི་མིང་གཞན། 【འབྲས་ལྷ་གསུམ་】 རི་
 ལ་འབྲས་འཇམ་འབྲས་སྟ་འབྲས་.....
 གསུམ་།

འབྲི ❶ མོ་ལྷགས་འབྲི་གཡག་གི་འབྲི་
 མེ, 'འབྲི་མོ' ཡང་ཟེར། ❷ 'འབྲི་'
 ཡི་ད་ལྟ་པ།

འབྲི་ཆུ རང་འཕྲི་མེས་ཆུལ་ཀྱི་ཆུ་པོ་
 ཆེན་པོ་ལང་དང་པོ་དང་འཇམ་མིང་...
 ཤི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་ལང་གསུམ་པ་ཡིན།

འབྲི་ཏ 'འབྲི་ཏ་ས་འཛིན་' ཡང་.....

ཟེར། ཡོ་མང་ཆེ་པའི་ཆུ་རྣམས་རིགས་ས་
 ལ་པའི་ངས་ནས་ཆེ་ཞིང་, ཆེ་ཏེ་མཆོམས་
 རས་ཆ་པ་ཆེན་ཏེ་ལྷ་ལུ་གསུམ་པ་ཆེ་...
 པ། ཡོ་མ་རལ་གྱི་འབྲི་པས་ཅན་, མེ་
 ཏྲག་ཡལ་རྒྱུ་འབྲས་ལུ་དམར་པོ་.....
 རྒྱུ་པ་ཞིག་ཡིན། ཆ་པོ་མེ་འབྲས་
 པཅས་ལྷན་ལྟེན་ཆོག།

འབྲི་མོག ཡོ་མང་ཆེ་པའི་ཆུ་རྣམས་ཆ་
 པ་པམ་ནས་མར་ཁུ་ལ་པཅོས་ན་མར་...
 ཁུ་ཁག་མདོག་ལྟ་བུར་འཁྱུར་པ་ཞིག་...
 ཡིན་ཞིང་, ཆ་པ་ལྷན་ཏུ་པགོལ་ཆོག།

འབྲིང་ (ལྷན་ཆོག) ❶ རལ་འབྲིང་
 བ་གསུམ་ཀྱི་འབྲིང་མེ། ལྷན་པ་འདི་
 ལག་ཆལ་འབྲིང་ཅམ་ཡིན་ལྟ་བུ། ❷
 བར་མ་མེ། ལུ་འབྲིང་པོ། གཞུགས་
 འབྲིང་ཅམ་ཡིན། ། དབྱིད་ལྷ་འབྲིང་
 པོ་—ལྷ་པ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲིད་ ❶ (ཁྱིད་འབྲིལ་ལས་ཆོག་པ་
 རོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ) དངོས་རྒྱུ་
 དང་ཐལས་ཀྱིས་པ་ལྷན་ནས་ལྷོར་.....
 འབྲུག་པའི་རྒྱ་ཏེ། ཉ་འཛིན་ན་ཁ་
 འབྲིད་དགོས། ། ཁ་འབྲིད་མཁན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【འབྲིད་】 རི་འདས་པ་དང་
 ཆུལ་ཆོག་མེ། ཉ་པས་ཐལ་ཀྱིས་ཁ་འབྲིད་
 རས་ཉ་འཛིན། ། མི་རན་པས་ཀྱིས་པ་

པལ་ཁྱིད་ཁྱིད་པར་འཛེམ་དགོས་ལྟ་.....
 ལུ་【འབྲིད་ཟུག་】ནི་རི་དྲགས་དང་
 ལྷ་ལོགས་ཁ་འབྲིད་ཁྱིད་ཀྱི་ཟུག་ཀྱི་.....
 མིང་། ༤ ‘ལྷ’ ཡི་ད་ལྟ་ལ།

འབྲིམ་ ‘ལྷིམ་’ ཀྱི་ད་ལྟ་ལ།

འབྲུ ༡ ཅི་གིང་གི་ས་པོན་ལྷི་དང་
 གཙུ་པོར་ལོ་ཅོག་གི་ས་པོན་ཀྱི་མིང་ལྟེ་
 འབྲུ་རིགས་ | འབྲུ་མཛོད་ | འབྲུ་ལྟ་
 ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་ལ། 【འབྲུ་མར་】ནི་ལྟ་ལྟ་
 འབྲུ་ལས་བཙོན་པའི་ལྟ་ལྟ་རིགས་ཀྱི་ལྟ་
 མིང་ལྟེ་ ལུ་ལ་མཛོད་ཀྱི་‘གཡིས་’ ཟེར་
 ༢ རེ་རེ་པའི་མིང་ལྟེ་ ཡིག་འབྲུ་ |
 ཅོག་འབྲུ་ཞེས་པ་ལྟ་ལ། 【འབྲུ་
 འབྲེལ་】ནི་ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་ལྟར་འབྲེལ་
 བཤད་ལྟ་པའི་འབྲེལ་པའི་མིང་། དེ་
 ལ་‘འབྲུ་ལྟོན་’ ཡང་ཟེར་། ༣ ‘ལྷ’ ཡི་
 ད་ལྟ་ལ། ༤ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

འབྲུག་ ༡ རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་.....
 གནའ་པོའི་རག་རྒྱན་ལ་གྲགས་པའི་.....
 ལྷོག་ཆགས་གཞུགས་དཔྱིལས་ནར་རིང་
 ལྷལ་དང་འབྲ་ཞིང་ན་དང་ཁབ་རིས་...
 ཡོད་པ་ ཡན་ལག་བཞི་ཅན་ འགྲོ་
 རུས་གིང་རྒྱ་ལ་རྒྱལ་གིས་ལ་ནམ་ལ་བར་
 འབྲུར་ཡང་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་ ད་
 ལྟ་ཅན་རིག་དར་བས་ལྷོག་ཆགས་དེ་...

འབྲ་ཞིག་ཡོད་པར་གེས་ ཅི་རབས་ལྷ་
 གནའ་རུས་ཀྱི་ལྷོག་ཆགས་རིག་པའི་.....
 དཔེ་ཆའི་ནང་ན་‘འབྲུག་’ ཟེར་བ་ཞིག་
 ཡོད་པ་དེ་ནི་རང་ལག་དང་མཚུག་མ་
 ཡོད་པའི་གནའ་པོའི་ལྷོག་ཆགས་ ཤོག་
 བས་འགོ་ལ་ མིང་ལ་‘ལྷང་ལྷང་’ ཟེར་
 བ་དེ་རེད་། ༢ ལོ་ལྟར་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་
 རང་གི་ལྷ་པའི་མིང་། 【འབྲུག་རུས་】
 ཅི་གནའ་རུས་ཀྱི་ལྷོག་ཆགས་ ‘ལྷང་.....
 ལྷང་’ ཟེར་བའི་རུས་པ་རྟོར་ལྷུར་པ་.....
 ཡིན་ཞིང་ལྷན་ཁྱེད་ཅོག་། 【འབྲུག་
 ལྟ་】ནི་ལྷོག་གདགས་ཀྱི་བ་བམ་ལོ་མོའི་
 རིགས་ལྟན་པའི་ལྷོན་ལྷང་གཉིས་ཅི་.....
 བར་ལྷུར་སྐལ་སྐལ་ལྷ་ལྷོག་འབྲུགས་པ་ལ་
 བཙོན་ནས་ལྷང་པའི་ལྷ་ཅེན་ལོ་དེའི་...
 མིང་། དེ་ལ་ལུ་ལ་མཛོད་ཀྱི་‘འབྲུག་གྲགས་’
 ཟེར་ཞིང་ འབྲུག་ལྟ་ལྷུར་ཞིང་རྒྱག་པ་
 ལ་ལོག་བརྒྱལ་ཟེར་། 【འབྲུག་གིང་】ནི་
 ཡལ་ག་ལྷུར་དུ་འབྲུང་བའི་ ལྷང་མའི་
 རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

འབྲུག་ལུལ་ རང་རྒྱལ་ཀྱི་བོད་རང་
 ལྷོང་ལྷོངས་ཀྱི་ལྷོ་དང་རྒྱ་གར་ཀྱི་.....
 བཅའ་ས་ན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་.....
 ལྟེ་ འབྲུག་ལུལ་ཀྱི་མིལ་‘འབྲུག་པ་’
 ཟེར་།

འབྲུད 'ཐུ' ཡི་ད་མུ་པ་ལ་འབྲུད་་་་
འབྲི་བའང་ཡོད་།

འབྲུབ 'ཐུཔ' ལ་ལྟོས་།

འབྲུམ ❶ འཕོས་ནད་རྒྱལ་པོ་ཞིག་་་་་
མེ, དེ་ལ་ 'འབྲུམ་ཐུ' དང་'མུ་འབྲུམ་'
ཡང་ཟེར་། ❷ རྟོག་པོ་རྒྱུམ་པོའི་མིང་
མེ: མ་འབྲུམ་ | རྒྱན་འབྲུམ་ཞེས་པ་
མེ་ལུ་།

འབྲུལ 'ཐུལ' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།
དངོས་ཚུལ་རྒྱུར་དུ་རྒྱུར་པ་མེ: སྤོང་ལོ་
ས་ལ་འབྲུལ་མེ་ལུ་།

འབྲུས ❶ 'འབྲུ་མིས' ཞེས་པའི་་་་་
ཐུད་རྒྱ་པར་སྤྲུས་པ་མེ: འབྲུ་མིས་ཐུ་
པར་གསལ་—འབྲུས་ཐུ་པར་གསལ་མེ་ལུ་།
❷ པཛེན་པ་ཐུས་པའི་པར་རྟིང་མེ,
'འབྲུས་འཕོགས' གྱུར་ཟེར་།

འབྲེག 'ཐེག' གི་ད་མུ་པ་།

འབྲེར ❶ 'འབྲེར' གི་ད་མུ་པར་་་་་
འབྲེར་འབྲི་བའང་ཡོད་། ❷ 'འབྲེར'
པ་ ཡི་མིང་མཐའ་པར་སྤྲུས་པ་།

འབྲེར་བ ❶ གོ་པགས་ཀྱི་ཐག་པའི་
མིང་མེ: འབྲེར་ཐེབ་ | འབྲེར་རིལ་
ཞེས་པ་མེ་ལུ་། ❷ རྒྱན་དང་མཚམས་ཀྱི་
པར་རྟིང་མེ: རྒྱན་མ་ཚད་པ་ལ་འབྲེར་
མ་ཚད་པ་ཞེས་པ་མེ་ལུ་།

འབྲེལ (ཐུད་མེད་ལས་ཚིག་།) ཐན་
ཚན་མཐུད་པའམ་བརྟེན་པ་ལ་ རྟོགས་
པའི་དོན་དེ: དམག་དམངས་སེམས་
འབྲེལ་ | བཙུ་མེན་དང་ཞིན་ཅང་ས་
མཚམས་འབྲེལ་ | སྤོང་གི་ཡལ་ག་
གཞུང་ཅུང་འབྲེལ་མེ་ལུ་། **【འབྲེལ་རྒྱ】**
ནི་པོད་ཡིག་གི་ཚིག་སྤྱད་གི་ཁྱི་ཁྱི་འི་ཡི་
ཐུའི་མིང་མེ 'ཁྱི' ལ་ལྟོས་། **【འབྲེལ་བ】**
ནི་ཐུ་དངོས་ཐན་ཚན་པར་རྟེན་པ་་་་་་
དང་ཐན་གཞོད་ཐུད་པ་ རྟོགས་ཀྱི་ཐུ་་་་
པའི་མིང་མེ: རྒྱ་འབྲུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ |
གཞེན་ཉེའི་འབྲེལ་བ་ | ག་ཐག་གི་
འབྲེལ་བ་ | ཚིག་མ་ཐུའི་འབྲེལ་བ་
ཞེས་པ་མེ་ལུ་།

འབྲུ ❶ 'ཐུས' ཀྱི་མ་འོངས་པ་། ❷
པོད་རྒྱུངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ དང་
རུས་གིག་།

འབྲུག ❶ ཐུང་ཁྱིར་དང་ཐུང་མེ་མེད་
པའི་ས་ཆའི་མིང་མེ: འབྲུག་རྩྱུང་ |
འབྲུག་དགོན་པ་ཞེས་པ་མེ་ལུ་། ❷
རྒྱགས་འཚོ་སའི་རྩ་ས་དང་རྒྱགས་ལས་
གཙུ་པོར་ཐུད་པའི་ས་ཆའི་མིང་མེ:
རྩོང་འབྲུག་གཞེས་འཛམས་ | ག་མ་
འབྲུག་རྒྱུང་འབྲུག་རྩ་ཡི་དགེ་ ཞེས་པ་
མེ་ལུ་། **【འབྲུག་པ】** ནི་རྒྱགས་ལས་

གཙོ་བོར་བྱིད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་
བའི་མི་

འབྲོང་ ❶ རི་དུགས་འབྲོང་མེ, ལུས་
དུམ་པས་འབྲི་གཡག་དང་འབྲི་ཞིང་དེ་
ལས་ལྷན་གཉིས་གསུམ་ཙམ་ཆེ་བའི་
མདོ་དུས་མཚན་སྐད་གི་ཤོག་ཆགས་
གིས། དེ་ལ་གངས་གཡག་གྱུར་བེར་
❷ ‘འབྲང་’གི་ད་ལྟ་བུར་འབྲོང་འབྲི་
བའང་ཡོད།

འབྲོངས་ ‘འབྲང་’གི་སྒྲུལ་ཆོག་

འབྲོམ་ བོད་ཀྱི་རུས་གིས་དང་ལུས་
ཞིག་གི་མིང་།

འབྲོས་ ‘ཐོས་’ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་

བྱ

བྱ ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་ཡིས་འབྲུར་མར་
འབབ་ཀྱི་གཡོ་འབྲུལ་གྱི་མིང་མེ། ལྟ་
ལྟོ་བ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བྱ་ཤོར་】**
ནི་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་དང་ལྟ་མཚོའི་ནང་
གི་ལྟ་འཁོར་གྱི་མིང་མེ། ལྟ་མཚོའི་བ་
ཤོར་འབྲུགས་ | བ་ཤོར་འབྲིལ་འབྲིལ་
གཡོ་ལྟ་བུ། **【བ་རྒྱལ་པས་】** 1. ལྟ་བུ་
ཆེན་པོའི་རྒྱལ་པས་དང་ལྟ་མཚོའི་རྒྱལ་པས་
ཆེན་པོའི་མིང་མེ། ལྟ་བུ་གིས་ལྟ་མཚོར་
བ་རྒྱལ་པས་བསྐྱངས་ལྟ་བུ། 2. ལྟ་མཚོ་

གཉིས་ཀྱི་འབྲིན་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ལྟ་མཚོའི་ལྟ་ཡིས་འབགས་པ་དང་མར་
འབབ་པའི་སྐད་ཚུལ་རུས་དེས་པ་
“ལྟ་ཞིག་འབྲུར་བ་དེའི་མིང་མེ། ‘ལྟ་
མཚོའི་རྒྱལ་པས་’བཞིན་རུས་ལས་ཡོད་”
མེད་པ་ | ‘གར་ཤོགས་ལྟ་མཚོའི་’
བ་རྒྱལ་པས་འཁོར་ལ་འབྲུར་’ ལྟ་བུ།

བྱད་ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) དུག་ལས་བྱིད་པར་སྒྲུལ་བ་བྱས་
པའི་དོན་དེ། དུག་ལ་དཔག་བྱད་ |
ཁྱི་བྱད་ནས་སྒྲུར་གི་དོན་ལྟ་བུ།

【བྱད་】 ལྟ་མཚོའི་ལས་དང་ད་ལྟ་བུ་
མེ། དཔག་བྱད་པར་བྱ། དུག་ལ་བྱད་
འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (བསྐྱར་
ཆོག་)སྒྲི་བྱར་གྱི་དོན་དེ། ཐག་པ་བྱད་
ཀྱིས་བཅད་ | ཆོག་མཚམས་བྱད་དེ་
ཆད་ | སྒྲི་ཐག་བྱད་ཀྱིས་བཅད་ |
སྒྲི་ཐག་བྱད་དེ་བཅད་ལྟ་བུ། ❸ དུག་
ལྟ་ལ་ཤུགས་པའི་‘བྱ་པར་ག’ ཟེར་
པའི་མིང་།

བྱལ་ གཡང་སའམ་དཀར་གཟར་གྱི་
མིང་མེ། ‘མིག་ལྟར་གཡང་སར་
མཚོངས་བཞོད་ན། དུས་མོར་བལ་
རུ་འཆི་བར་འོས་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བྱལ་དོ་】 ལྟ་ལྟོ་ཐོས་གཟར་མོ་ནས་

འདས་པ་དང་དུ་བ) (ག) མི་གཙང་
བས་པ་མཐོང་པ་འདི་དོན་ཏེ། རྒྱ་རྒྱ་
ཁྱིམ་ཆུ་ལ་ཐུག། ཁ་ཐུག་མི་གཙང་
བས་ཐུག་མི་ཐུང། ཐུག་ཐུང། ཐུག་
ལ་ཐུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུགས་】 རྒྱ་
འདས་པ་ལྟེ། རྒྱ་རྒྱ་ཁྱིམ་ཐུགས་
པ་འདི་ཆུ་འཁུང་མི་ཐུང་ལྟ་བུ། 【ཐོགས་】
རྒྱ་ཐུག་ཆེན་ལྟེ། ཐོགས་ཐིག་ལྟ་བུ།
(ཁ) འབྲུ་རིགས་ཁྱིམ་ཐོན་ཐོགས་ལ་
ཐོན་ཐོན་ཐོགས་པ་ཐུག་པ་འཕམ་པ་ཐོན་.....
པ་འདི་དོན་ཏེ། ཐོན་ཁྱིམ་པ་ཐོན་ཐུག་
དེ་ཐོན། པ་ཐོན་ཐུག་ཐུང་ཁྱིམ་ཐོན།
པ་ཐོན་ཐོན་ཁྱིམ་ཐུགས་ན་པ་ཐོན།
པ་ཐོན་ཐོན་ཁྱིམ་ཐོགས་ཐིག་ལྟ་བུ།
● ཐུག་ཆ་(པག་ཆ)ལྟེ། དཔེས་རྒྱས་
ཐུངས་ཆ་དང་ཁྱི་གཏན་པ་པ་ལྟར་ཐོགས་
གཅིག་ཏུ་བཅུ་པས་པ་འཕམ་པ་ཐུགས་.....
པ་འདི་ཐུག་པ་འདི་མིང་དཔེར་ན། འཕམ་
ཐོན་ཐུག་ཆ་གཅིག། ར་ཐུག་གཅིག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ 'ཐུག' པ་ལྟེས་

ཐུང (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་འདས་
པ) དཔེས་རྒྱས་ཐུག་པ་ཐོན་པར་ཐུག་
པ་འདི་དོན་ཏེ། ཁྱི་ཐོང་ཆུ་ལ་ཐུང་དེ་ཐོན་
ལྟ་བུ། 【ཐོང་】 རྒྱ་དུ་ལྟེ། ཁྱི་ཐོང་

ཐོང་ཐིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】
རྒྱ་འདས་པ་ལྟེ། ཁྱི་པ་ཐུངས་ནས་
པ་པས། ཐུ་པ་ཆུ་ལ་ཐུངས་ནས་པ་ཐུག་
ལྟ་བུ། 【ཐོངས་】 རྒྱ་ཐུག་ཆེན་ལྟེ།
ཐུ་ཐུག་ཆུ་ལ་ཐོངས་ཐིག་ལྟ་བུ།

ཐུང་མ ཆང་པཅགས་ཞེས་ཁྱི་འབྲུ་...
ཐོགས་ཁྱི་མིང་། 【ཐུང་ཐུག་】 རྒྱ་ཆང་
ཆེ་ཆེ་པ་པས་པ་ཐུང་ནས་པ་ཐུག་པ་འདི་...
འབྲུ་ཐོན་ཁྱི་མིང་།

ཐུངས་ ① རྒྱ་ཐོང་ཐི་ཐུང་ཁྱི་མིང་ལྟེ།
རྒྱ་ཐུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཐུང' ཐི་
འདས་པ་

ཐུན་ཐུན ཞིབ་ཐོར་ཐུག་པ་འདི་ཐས་

ཐུམ་ ① (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་འདས་
པ) ཐུན་པ་པ་པ་པ་ཐུག་ནས་.....
པ་ཐུགས་པ་འདི་དོན་ཏེ། ཐུམ་ཐུའི་ཐུང་
ཐིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་པར་'ཐུམ་'
དང་འདས་པ་ལ་'ཐུམས་', ཐུག་ཆེན་
ལ་'ཐོམས་' འབྲི་ལྟེ། རྒྱ་ཐིག་ནས་ཐུན་
པ་ཐུམས་ནས་པ་ཐུག་ལྟ་བུ། ② མི་ཐིས་
ཐིས་མ་དོག་ཐུང་པ་ཐོགས་གཞི་ཏུ་ཐུག་
པ་འདི་ཐུ་ཐུང་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཐུམ་ཆུ་ལ་
ཐུང། ཐུམ་པ་པ་ཐུང་ལྟ་བུ། ③
དཔེས་རྒྱས་ཐུང་པ་ཐོགས་གཅིག་ཏུ་...
ཐུངས་པ་འདི་པ་པས་ཆུང་ཁྱི་མིང་ལྟེ།

དམག་དོན་གསང་བ་དག་ལ་མ་སྤྲོད་།
གསང་གཏམ་ཁོམ་ལ་མ་སྤྲོད་ལྟ་བུ།

【སྤྲོད་གཏམ་】 རི་འཆམ་གཏམ་མམ་
འུད་སྤྲོད་པའི་གཏམ་གྱི་མིང་།

ཐུ་གུ ཁོག་སྤྲོད་ཞིང་དཔུབས་དེང་ལ་
པའི་དངོས་ཆས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐུག་པའི་
ཐུ་གུ། ཟངས་གྱི་ཐུ་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆོག་པུས་ན་ ‘ཐུག་’ ཅས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ། ཐུགས་ཐུག། ཟངས་ཐུག་ཅས་པ་
ལྟ་བུ།

ཐུག ❶ ‘ཐུག་’ དང་འབྲེལ་ལྟེ། ཁང་
པའི་ཐུག། ཐུག་ཁང། ཟླ་པའི་
ཐུག། ཐུགས་ཁེམ་གྱི་ཐུག་ཅས་པ་ལྟ་
བུ། འདི་ལ་ ‘ཐུན་’ འབྲི་བའང་ཡོད་།

❷ ‘ཐུ་གུ’ ཡི་ཆོག་པུས་པ་ ❸
‘ཐུག་ཆམ་’ གྱི་ཆོག་པུས་པ་།

ཐུག་ཆམ ཐུགས་དུགས་ཡི་ལས་ཐུབ་
པ་མན་ཚུན་པར་པས་ནས་ཐུ་འབྱེན་ལ་
པའི་རོལ་མོ་དུགས་ཤིག་གི་མིང་།

ཐུགས ཐུག་ལ་སྟེ།

ཐུང འབྲུང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐུངས ❶ ‘འབྲུང་’ གི་འདས་པ་ལ་
དང་ཐུལ་ཆོག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

❷ བཙོན་པ་དང་དམ་བཅའི་བར་ཆིང་།

【ཐུངས་པལྱེད་】 རི་སྐྱུམས་པལྱེད་ལ་

པའས་འབད་སྟལ་ཐུས་པའི་དོན་།

ཐུད་པ མི་ལ་ཐུད་འབྲུད་ཐུད་གྱི་ལ་
ཐུད་དུགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐུལ་
སྤྲོད་ཏུ་ ‘ཐུལ་ལོ’ འང་ཟེར་།

ཐུད་ཐུད (ཐུན་ཆོག) ཆ་འཕར་
ཚུལ་ཞིག་ལྟེ། ‘གཉེན་གྱི་ཆ་ནི་ཐུད་
ཐུད་ཐུད་འཕར་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུན་པ ‘ཐུན་པ་’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་ལ་
གཞན་།

ཐུབ (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ཤོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ཐུད་སྟགས་ཁས་ལ་
རས་ཐུབ་ཐུན་པའི་དོན་དེ། ཐུད་ཁ་
ཐུབ་པར་བྱ། ཐུབ་པར་ཐུད་ལྟ་བུ།

【ཐུབས་】 རི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཆོག་
ལྟེ། དཀར་ཡོལ་ཁ་ཐུབས་ནས་བཞག།
ཁ་ཐུབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཐུབ་ཆ ‘ཐུག་ཆམ་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་ལ་
གཞན་།

ཐུབས ❶ ཐུ་ཐུན་ནས་ཐུ་ཐུན་གྱི་ལ་
ཁོངས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐུབས་སྤྲོད། ཐུ་
སྤྲོད་གི་ཐུབས། སྤྲོད་པའི་ཐུབས་ནས་
ཐུ་ཐུག་འབྲུང། ཏུས་ཐུལ་གྱི་ཡན་
ལག་ཐུབས་ཐུ་ཐུབ་ལྟ་བུ། 【ཐུབས་
ཐུ】 རི་ཐུ་པུམས་པའི་ཐུན་སྤྲོད་གྱི་
མིང་ལྟེ། སྤྲོད་པའི་ཐུབས་ཐུ་ཤོལ་ནས་ཐུ་

ལྷན་ཐོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【སྐྱུ་པ་མ་】
ནི་སྐྱུ་ལུ་འི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྐྱུ་དང་གཞི་
ལྷན་ལུ་འི་མིང་ལྟེ། སྐྱུ་དང་གཞི་གསུམ་སྐྱུ་པ་
མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ① ‘སྐྱུ་པ་’ ལ་ལྟོས།

སྐྱུར སྐྱུ་གསུམ་ལྷན་ཅན་གྱི་འབྲུའི་སྐྱུ་……
མིང་ལྟེ། དཔེ་སྐྱུར། | སྐྱུར་མཚུགས་
སྐྱུ་གསུམ་ལྟ་བུ།

སྐྱུར་མ ལྷ་སྐྱུ་གསུམ་དང་སྐྱུ་སྐྱུ་གསུམ་སྐྱུ་
རྒྱལ་སྐྱུ་མཚུ་འི་མིང་།

སྐྱུར་ལེན ‘སྐྱུ་པ་ལེལ་’ གྱི་མིང་……
གཞན་།

སྐྱུ་ག ལྷན་ཅན་འགྲན་སྐྱུ་དང་སྐྱུ་དུ་གསུམ་
ལྷན་གྱི་མིང་། ལྷན་སྐྱུ་དང་‘འགྲན་ལེལ་’
ལེར་།

སྐྱུ་ག ① ལྷན་ལེལ་པ་འི་བར་ཅིང་། ②
ལྷན་སྐྱུ་དང་འབྲུར་བའམ་སྐྱུ་དང་སྐྱུ་ པ་འི་
དེད་ཅིང་། འགྲན་པ་སྐྱུ་ག་སྐྱུ་ག་ཅིག་རེད་
ལྟ་བུ།

སྐྱུ་ད ‘སྐྱུ་’ ལི་ད་ལྟ་བུ།

སྐྱུ་ད ཡང་དག་མ་ལེན་པ་འི་བར་ཅིང་།
ལྟེ། ‘སྐྱུ་ལེལ་’ ཡང་འབྲི།

སྐྱུ་པ་མ སྐྱུ་དང་སྐྱུ་པ་འི་བར་ཅིང་།

སྐྱུ་ (ཕྱི་དང་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) མི་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་སྐྱུ་པ་
དང་སྐྱུ་མཚུ་ལེལ་ནང་གི་དབྱིབས་འབེལ་……

ནས་ཐོ་ཆེར་སྐྱུ་པ་འི་དེད་ཅིང་། སྐྱུ་པ་
སྐྱུ་འབྲིག་ཕྱི་དང་ལྟ་བུ། 【སྐྱུ་པ་】 ལྷ་
འདས་པ་ལྟེ། སྐྱུ་པ་སྐྱུ་པ་ནས་ན་ལྟ་བུ།

སྐྱུ་ ② མི་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་སྐྱུ་པ་འི་སྐྱུ་དང་གྱི་མིང་
ལྟེ། གཞན་གྱི་སྐྱུ་ཅིང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐྱུ་གསུམ ‘སྐྱུ་ག’ ལ་ལྟོས།

སྐྱུ་ད ‘སྐྱུ་’ ལི་ད་ལྟ་བུ།

སྐྱུ་ད་མ ‘སྐྱུ་’ ལི་སྐྱུ་ལ་ཆོག།

སྐྱུ་ད་པ འཇམ་དང་ཆེར་ལེལ་བར་……
ཅིང་།

སྐྱུ་ད་པ ར་པ་འི་བར་ཅིང་།

སྐྱུ་མ ① (སྐྱུ་ལེལ་) དབྱིབས་སྐྱུ་མ་……
པ་འི་དུགས་གྱི་སྐྱུ་པ་ལྷན་གྱི་ཆད་ཅིང་……
པ་ལྟེ། སྐྱུ་པ་སྐྱུ་མ་ | དབྱིབས་པ་སྐྱུ་
སྐྱུ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘སྐྱུ་མས་’
ཀྱང་འབྲི། ② ‘སྐྱུ་མ’ ལ་ལྟོས།

སྐྱུ་མས ① ‘སྐྱུ་མ’ ལ་ལྟོས། ② ‘སྐྱུ་མ’
ལ་ལྟོས།

སྐྱུ་ར ‘སྐྱུ་ར’ གྱི་སྐྱུ་ལ་ཆོག།

སྐྱུ་མ ① ‘སྐྱུ་’ ལི་འདས་པ་། ②
‘སྐྱུ་’ ལི་སྐྱུ་ལ་ཆོག།

ཕྱུ་

ཕྱུ་ག ① ཕྱུ་གསུམ་ལེལ་གྱི་མིང་གཞན་།
② (ཕྱི་དང་མེད་ལས་ཆོག་) རིང་པ་འི་

བར་ཐུང་།

ཐུང་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་
བ) ① ཡོན་ཏན་འཛོལ་ཆེད་ལག་ཆལ་
སྐྱེས་སྤྱོད་བ་དང་ལག་ལེན་ལ་ཡང་...
ཡང་བརྟུང་བའི་དོན་དེ། ‘བསྐྱེད་ལ་
བརྟུང་བའི་གང་ཟག་གིས། དང་པོར་
ང་རྩ་མཐའ་ལ་ཐུང་’ | ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་
ཐུང་དགོས། | རིག་གནས་ཐུང་ |
ཐུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

【ཐུང་】ནི་ད་ལྟ་བུའི་ ཡོན་ཏན་ཐུང་
ལམ་ན། | ཆེན་རིག་ལ་ཐུང་གིན་
འདུག་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】ནི་འདས་བ་
ཞིང་། དཔག་ཆལ་ཐུངས་ནས་དཔའ་
ཆལ་ཐུས་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】ནི་སྐལ་ཆེག་
ཞིང་། རིག་གནས་ཐུངས་གིག་ལྟ་བུ། ②
མེས་བུ་དང་དག་བར་བྱས་བའི་དོན་...
དེ། ཆལ་ཐུང་བྱས་ནས་ནད་གཞི་
ཐུངས། | བསམ་སྒྲིབ་བཅས་ཐུང་བྱས་
ནས་མེས་ཀྱི་རིམ་ཐུངས་ལྟ་བུ། ③
མེས་བུ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་...
གཉེར་རྩེ་ལས་ཐུགས་སྐྱེས་སྤྱོད་...
བའི་དོན་དེ། གཉེར་རྩེ་བཞུགས་ནས་
ཐུགས་ཐུང་ | གཉེར་ཐུང་བཅོ་ལ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཐུངས་ ‘ཐུང་’ལ་སྟོན།

ཐུང་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་
བ་དང་འདས་བ) ① དཔོན་རྒྱལ་གྱི་
བར་མཆའས་ཐུན་སྟེ་གྱིས་འབྱར་དུ་
བརྟུང་བའི་དོན་། ཐུང་བའི་གོག་གུ།
ཅིག་རིས་ལ་གོག་ཁ་ཐུང་ | ཡིག་སྐྱེས་
ཐུང་ | སྤང་ལེབ་ཐུན་གྱིས་ཐུང་ལྟ་བུ།
【ཐུང་】ནི་ད་ལྟ་བུ་དང་སྐལ་ཆེག་ཞིང་།
གོག་གུ་ཐུང་ལམ་ན། | རིམ་ཐུང་ཅིག་
ལྟ་བུ། ② བན་ཚུན་ཐེབ་བ་ཞིང་། 1.
ཐུན་ཐེབ་བའི་དོན་། ཐུན་ཐུང་ | ཐུན་
ཐུང་ཚུལ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【ཐུང་ཐུང་】
ནི་དཔོན་རྒྱལ་དུ་མ་ཐུང་བ་ལས་ཐུང་
བའི་དཔོན་རྒྱལ་དེ། ཐུང་ཐུང་གི་རི་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 2. དཔེ་ཆའི་ཆེག་
བཅའས་བའི་དོན་དེ། <ཐུལ་ཐུའི་
ཐུ> ཡི་ཐུ་ཆེག་ནི་བཞུ་བ་པ་དེ་ཞེས་...
ཐུང་བའོ། | ཐུ་ཆེག་ལ་དཔུངས་
ཐུང་ | ‘རྗེས་འཇུག་བརྟུ་ཡི་ཐུང་བ་
ནི། མཉམ་བསམ་བཞུན་བའི་ཆེད་དུ་
ཐུང་’ ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 3. ཡི་གེ་བན་
ཚུན་ཐུང་བའི་དོན་དེ། ‘གང་མང་
བརྟེན་བའི་དང་པོ་རུ། ཐུ་ཐུང་བ་ནི་
པོད་པ་ཡིན་’ ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ③ ཐུལ་བ་
དང་བཞུར་བའི་དོན་དེ། ‘རྗེས་འཇུག་
ཐུང་བ་ལམ་ལ་ན། ཐུང་གི་དོན་དང་

ཆུང་པ་དང་, རྒྱ་མཐོང་མཐོང་དག་གཞུང་
ཆུང་ནས་, རྟོན་གྱི་ཐོག་ཏུ་དབབ་པར་
བྱ་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶གཤིབས་པ་དང་
བཟུང་པའི་དོན་ཏེ་: རང་དཔེ་གཞན་
ལ་ཆུང་ | ཆེན་དོན་ཆུང་དགོས་ལྟ་
བུ། ❷བཟུན་པ་དང་བཞད་པའི་དོན་
ཏེ་: བཟུང་ཆུང་ | བཟུང་ཆུང་པ་ཅད་ལྟ་
བུ། ❸རྒྱ་དྲུག་པའི་དོན་ཏེ་: དགེ་
ཆན་དང་སྒྲིབ་པ་རྒྱ་ཆུང་ལྟ་བུ། ❹
ཆུང་པ་དང་ཆུང་པའི་དོན་ཏེ་: ཆོན་
ཆེད་ཏུ་ཁག་གིས་ཞིང་དཔུལ་ཆན་པོ་ལ་
མཐུན་ཆུང་ཆུང་ | འཆོ་བ་ཆུང་ |
སྒྲིབ་པ་ཆེན་མཐོང་སྒྲིབ་པ་པའི་འཆོ་བ་
གཞུང་གིས་ཆུང་ལྟ་བུ།

གྲིག་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆེན་།)མོ་.....
ཆུགས་ཐེབ་ཆུང་གྱི་རྒྱལ་ལ་བཅས་པའི་
དོན་ཏེ་: མཐོ་མོ་གྲིག་རྒྱལ་ཐེབ་ཆུང་
ཁྱེད་ལྟ་བུ།

ཆུན་ ❶ 'ཆུན་' གྱི་པ་འོངས་པ་དང་
ད་ལྟ་བུ། ❷ 'ཆུན་པ་' ལ་ལྟ་བུ།

ཆུན་པ་ དཔོན་རྒྱལ་རིན་ཐང་མེད་.....
པར་ཆུང་པའི་བྱ་ཆུང་གྱི་མིང་ཆེ་: བད་
པ་དཔུལ་པོར་ཆུན་གྱི་ཆུན་པ་བཅད་.....
ལྟ་བུ། ཆེན་པ་ཆུང་ན་ 'ཆུན་' ཞེས་འབྲི་
ཆེན་ཆེ་: ཆུན་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཆུན་གྲིག་】 1. དཔོན་རྒྱལ་མེ་ལ་
བཞེགས་ནས་ལྟ་མཆོད་པའི་ཆུང་ས་.....
དང་གྱི་ཆོག་ཞིག་གི་མིང་། 2. མི་གི་
པའི་པེམ་པོ་མེར་བཞེག་པའི་ཞེས་ཆེ་:
པེམ་པོ་ཆུན་གྲིག་བྱས་ལྟ་བུ། **【ཆུན་**

བདག་】 1. ལངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་
པས་རང་ལ་ཟས་གོས་སྒྲིགས་མཐུན་.....
ཆུན་ཆུང་མཁན་ལ་ཆུན་བདག་གས་.....
'བཟུན་པའི་ཆུན་བདག་' ཟེར་། 2.
ལྷས་པའི་མི་ལ་སྒྲིག་པའི་མཁན་ནས་,
བཟོ་བྱ་སྒྲིགས་ལ་སྒྲིག་ཏུ་བད་ཆུན་ནས་
བཟུ་གཞིག་ཆུང་མཁན་ཆུང་མིང་།

ཆུལ་ཆུང་ ཆེན་རིན་ལ་འདས་ཆུལ་ཆུལ་
ཁྱེད་པའི་མོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ཆེ་, ལུལ་
སྐད་ཏུ་ 'ཆུལ་ཆུང་' ཟེར་།

ཆུང་ ❶ཆུན་གྱིས་རྒྱ་མ་འབྲུ་པའི་ཆུན་
བཅས་གིག་གི་མིང་ཆེ་: འབྲུ་ཆུང་ |
བྱ་ཆུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཆུང་ཆུན་】**
ནི་རྒྱ་མ་འབྲུ་པའི་ཆུན་གྱི་མིང་། ❷
'ཆུང་' གི་ད་ལྟ་བུ།

ཆུང་ས་ 'ཆུང་' གི་སྒྲུལ་ཆེན་།

ཆུར་ ❶ཆུ་གོན་ནས་བྱ་ཆུག་གི་མིང་.....
ཆེ་: ཆུར་དཔོན་མཐུག་གཞུང་ | བསམ་
ཆུར་བཟང་པོ་ | ཆུལ་ཆུགས་དགའ་
ཆུན་གྱི་ཆུར་དཔོན་ཐམས་ཅད་ཏེ་ཅད་

ལེགས་པ་ལྟར་ལྟ་བུ། ༥ 'ཐུང་' གྱིང་
ལྟ་བུ་དང་ཐུང་ལྟ་བུ།

ཐུང་

ཐུང་ ༡ འཕྲོག་པའི་'ཐུང་ག་' གི་མིང་།

༢ སྔ་གྱི་ཕྱུ་ལྟ་བུ།

ཐུག་ ༡ འཕྲིན་ཡིག་འཕྲེར་པ་ལྟ་བུ་.....
འཕྲེན་པའི་ཆེགས་པ་ལྟ་བུ་མིང་། ༢

འཕྲིན་ཡིག་དང་ཐོག་འཕྲིན་གསར་
འཕྲེར་སྐབས་ཐུག་པའི་ལས་དོན་.....
ཐུབ་པའི་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་མིང་།

ཐུགས་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་༥)

ཐུག་པ་དང་མཉམ་ཁུངས་ལྟ་བུ་ཐུགས་པའི་
དོན་ཏེ། ཐུག་ཐུགས་ཆ་འབྲེལ་ཐུགས་
ནས་མིང་། | དཔེ་ཆ་མ་ཡིག་དང་ཐུ་
ཡིག་ཐུགས་ནས་ཐུགས་ལྟ་བུ། [ཐུགས་
མ] རི་དངོས་པོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་.....
མཉམ་ཁུངས་ཐུག་པའི་དངོས་པོའི་མིང་.....
ཞེ། དཔེ་ཆ་ཆ་འབྲེལ་ཐུག་མ། | གསོམ་
ཤྱག་ཐུགས་པའི་ཐུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་མ་ ༡ དཔུན་ཉལ་གྱི་ཐུན་ལུ་.....
འཕྲེར་ཐུབ་པ་ལས་ཆེ་བར་ཁྱག་མཁུང་
ཡོད་དེ་ལ་རིགས་མང་ཡང་ལས་ཆེ་བ་
ཐུ་ཐུས་ནས་གནས། ༢ ཐུང་ཆེ་གསོག་
པའི་ཁྱད་པའི་མིང་། ༣ ཆེག་ཐུགས་ན་

'ཐུང་' ཞེས་འབྲི་ཆེག་ [ཐུང་ཆེ] རི་
ཐུང་ལས་མེ་ཆོག་གི་ཐིམ་དངར་ཐུངས་
ནས་ཐུགས་པའི་ཆ་མངར་པའི་ཐུག་
ཀྱི་མིང་། ཆེག་ཐུགས་ན་'ཐུང་' ཞེས་
འབྲི་ཆེག་ཞེ། ཐུང་ཆེ་ཐུབ་པའི་ཆར་
ལ་ཐུང་ཆར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། [ཐུང་ཐུ]
རི་ཐུང་ནག་གི་མིང་། ཐུང་ནག་གིས་
འགོས་ནད་གྱི་རིགས་མི་ལ་ཐུག་ཐུབ་.....
པས་གཞོན་པ་གིན་ཏུ་ཆེ། [ཐུང་ཆར]
1. ཆར་བ་ཁྱད་ཏུ་འི་མིང་། 2. སྔ་
ཆོག་ལ་ཐན་པའི་ཆར་པའི་མིང་ཞེ། ཐུ་
གསུམ་པའི་ཐུང་ཆར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[ཐུང་ཐུགས་] རི་'ཐུ་ཆེལ་' ཡང་ཟེར་
ཞིང་། ཐུང་ཆེ་ལས་ཐུངས་པའི་ཐུག་
གིག་ཞེ་ཐུ་ཐུན་ཏུ་'ལ་' ཟེར་།

ཐུད་ 'འབྲད་' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐུན་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ) ༡ ཐན་ཐན་པའི་ཐུང་
གོ་ཐན་ཐུད་པའི་དོན་ཏེ། གནས་ཐུན་
ན་ལ་ཐུན་པར་ཐུ། | འཕྲིན་ཡིག་ན་ལ་
ཐུན་ནས་ལྟ་བུ། [ཐུན་] རི་ད་ལྟ་བུ་
དང་ཐུལ་ཆེག་ཞེ། ཆ་ཐིམས་ཀུན་ལ་
ཐུན་དགོས་། ཐུན་ཐུན་། ཐུན་ཆེག་
ལྟ་བུ། ༢ འཕྲད་པའི་འབྲེགས་པའི་
དོན་ཏེ། ཤྱགས་ཐུ་ཐུན་། ཤྱགས་ཁ་

ཐུང་ (ཐུང་པ་མ་ལུ) བཟུལ་ཏེ་.....
 འདར་ཏུ་བཟུག་ནས་སྒྲ་འབྱོན་པའི་.....
 རྟེན་ཏེ་ སྤེལ་ཐུང་པར་བྱ། ཉམ་
 ལུ་ར་ཐུང་གིན་འབྲུག་ལྟ་བུ། 【ཐུང་ས་】
 བློ་འདས་པ་དང་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ་ སྤེལ་
 ཐུང་ཐུང་ས་ནས་སྒྲ་དབྱེད་ས་ ཐུང་ས་ |
 ཉམ་ལུ་ར་ཐུང་ས་གིག་ལྟ་བུ། ༥ ཐུ་ལུ་
 ས་མོ་དང་ལུ་ག་ཚུང་ཏུ་ནས་ཚུ་ཡར་.....
 ཐུག་ས་པའི་རྟེན་ཏེ་ མགོ་ལ་ཚུ་ཐུང་ས་
 བས་སྒྲ་བཟུས་ལྟ་བུ།

ཐུང་₂ (ཐུན་ཆོག) རུ་དང་དབྱུག་པ་
 ཚུ་ཚུང་པར་གནས་པའི་ནམ་པ་ལྟེ་
 ལུག་གི་རུ་འབྲེད་ལ་ཐུང་ | སྤོང་གི་ཡལ་
 པ་ཐུང་ནས་འབྲུག་ | རུ་པ་ཐུང་ལྟ་བུ།
 (ཁ་སྐད་ཏུ་ 'ཐུང་' ཟེར་)

ཐུང་ས 'ཐུང་₁' ལ་སྟེས་།

ཐུང་ས ༥ ལུང་སྟེག་ལྟེས་ཡན་.....
 པའི་བར་ཆིང་ ༥ སྟེས་པའི་བར་ཆིང་
 ཏུའང་བཤད་།

ཐུང་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་.....
 སྐུལ་གཉིས་ལ་ད་དག་ཡོད་) བན་
 ཚུན་མཐུད་པར་ཐུང་པའམ་འབྲེལ་ ཏུ་
 བཟུག་པ་ལྟེ་ མྱོན་དོར་གཉེའ་སྤོང་
 གིས་ཐུང་ | དེད་གཉིས་ལག་ཐུང་ |
 ལ་སྐུལ་སྐུད་པས་ཐུང་ཆོག་ | ལུལ་

ལུག་དང་ཐུ་ལུག་ལུང་ཏུ་ཐུལ་ནས་
 ཚུ་པེད་བཟུན་ | ལུང་གོའི་ལུག་ལྟེ་
 གསོ་རིག་དང་ཏུ་བ་ཐུག་ས་པའི་ལུག་ས་
 ཐུ་གསོ་རིག་ལུང་ཏུ་ཐུལ་ནས་སྒྲན་.....
 བཅོས་ཐུང་ལྟ་བུ།

ཐུང་ ༥ འབྲུག་སྟེག་ལྟེ་སྐུག་པའམ་
 ཐུང་ས་པའི་བར་ཆིང་ ༥ ཐུག་ས་.....
 གཉིག་ཏུ་དྲིལ་པའི་རྟེན་།

ཐུང་ 'ཐུག་ས' ཐུང་ལྟ་པར་སྟེག་.....
 འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཐུང་ས 'ཐུག་ས' ཐུ་སྐུལ་ཆོག་ལ་.....
 ཐུག་ས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཐུན 'ཐུན' ཐུང་ལྟ་པ་དང་སྐུལ་.....
 ཆོག་།

【མ】

མ ༥ ལུས་བཟུད་པའི་ལ་ལ་ལྟེ་ བ་
 མ | ལ་གཉིག་ལུ་གཉིག་ཆེས་པ་ལྟ་.....
 ལུ། 【མ་སྐད་】 1. མ་དང་ལུ་མོ་
 ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ་ལྟེ་ དེད་མ་
 སྐད་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. བཟང་
 པ་དང་མཆོག་གི་རྟེན་ཏེ་ 'མ་སྐད་'
 ཡོན་ཉན་ཏུ་ལས་ཤེས་ཐུང་བཟུལ་ས་
 ལྟ་བུ། 【མ་ཡར་】 བློ་ལྟེས་པ་ཚུང་
 ཏུ་མ་ཡོན་གི་བའམ་གཉིན་ཟེར་.....

ཐེས་པ་དང་གཞིན་སྒྲིག་བྱས་པའི་བྱད་
མེད་ནི་བྱིས་པ་དེའི་མ་ཡར་ཡིན།

【མ་བྱུ】 1. མའི་མ་ནི་རང་གི་མ་བྱུ་
ཡིན། 2. གཞིའམ་ཆ་བའི་མིང་ལྟེ།
ལ་གའི་མ་བྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མ་མ】
ནི་བྱིས་པ་སྟོང་ལ་མཐན་གྱི་བྱད་མེད་གྱི་
མིང་ལྟེ། ‘བྱིས་པ་བྱིས་ནས་རིང་བ་
མ་ལོན་པར་མ་མ་ལ་གཏད་ནས་……’
སྟོང་སྟོང་བྱས་ལྟ་བུ། 【མ་མེས】
ནི་མའི་མ་དང་མའི་སྟུན་གྱི་ཆུང་མའི་
འབོད་མིང་། ①སྒྲིག་ཆགས་གྱི་སྟུ་
ལུའི་མ་ལྟེ། འབྲི་མ་བརྒྱ་བུ་བརྒྱ་
མཐོ་མོ་མ་བུ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
(བརྒྱན་ཆོག)དགག་སྒྲུ་ལ་འཇུག་……
ཆུལ་ནི། <ག>བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་
ད་ལྟ་བའི་མགོར་སྒྱར་ན་ལལ་ཆེ་བ་ནི་
ལས་དོན་དེ་བྱིད་མི་ཆོག་པར་སྟོན་ཏེ།
ཆུ་འཇུགས་མ་འཇུང་། ག་རྩེན་མ་……
བཟའ། ཆང་མ་ལུད། བར་ལ་མ་
འགོ་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། <ཁ>བྱིད་འབྲེལ་
ལས་ཆོག་འདས་པའི་མགོར་སྒྱར་ན་……
ལལ་ཆེ་བ་ལས་ཀ་དེ་རང་གིས་མ་བྱས་
པར་སྟོན་ཏེ། སྒྲིག་བརྒྱར་མ་བྱས་།
རི་མོ་མ་བྱས་། ཆང་མ་ལུད། ཆུད་……
སྒྲིག་སྟུ་མ་བཅང་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 【མ་

སྒྲིག་ལོ་ཉྒྱུག་། ནི་ནིང་སྟེ་ལོ་ཉྒྱུག་ཅིག་……
གི་མིང་། <ག>བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་
འདས་པའི་མགོར་སྒྱར་ན་ལལ་ཆེ་བ་……
བྱ་བ་དེ་མ་བྱང་བ་ཅམ་སྟོན་ཏེ། སྒྲིགས་
མ་གི། ར་ཆ་མ་བྱང་། ། །ཁ་མཆུ་མ་
བྱང་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། <ང> ཆུན་ཆོག་
ལ་ལའི་མགོར་སྒྱར་ན་ནམ་པ་དེ་འདྲ་
བྱིད་མི་བྱང་བའི་དོན་ཏེ། མགོ་
འཕངས་མ་མཐོ། ར་ཆུལ་མ་ཆེ།
རང་མ་རིང་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། <ཅ> བ་
སྟོང་རིགས་འདྲ་བ་ལ་ལའི་བར་དུ་……
སྒྱར་ན་དེ་གཉིས་ཀའི་བྱིད་ཆོས་ལུན་……
པའི་དོན་ཏེ། བྱ་མ་བྱིབྱ། རྒྱང་མ་
འབྲོག་། སི་མ་གསོན་། འབྱར་མ་
མིང་། གཞིད་མ་མད། བརྒྱགས་མ་
འཇུར་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། ④མིང་ཁ་གས་
གྱི་མཐར་སྒྱར་ན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་……
མོད་པའི་མིའི་དོན་ཏེ། ར་མ། ཆང་
མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑤ལས་ཆོག་འདས་
པ་ལ་ལའི་མཐར་སྒྱར་ན་ལས་སྟོན་……
བྱས་པའི་དཔེས་པོ་དང་བྱ་བ་དེ་བྱས་……
པ་ལས་ཐོབ་པའི་དཔེས་པོའི་མིང་ལྟེ།
དཔེ་ཆ་བྱིས་མ——མིས་དཔེས་སྟུ་བྱིས་
པའི་དཔེ་ཆ། རི་མོ་བསོན་མ——མིས་
བསོན་པའི་རི་མོ། གསེར་བརྒྱལ་མ

—ལས་ཕྱོད་ཕུས་པའི་གསེར་ | ལ་
མ་བསྐྱལ་མ | ལུ་ཁོལ་མ | ལངས་
ར་ལུགས་མ | དཔེ་ཆ་གཡར་མ |
ཉ་བཅོལ་མ་སྐྱུགས་ལྟ་བུ། ④གཞིའན་
འལྱར་ལྱངས་ཀྱི་དོན་ལ་འལྱག་པ་ནི་

ལ་འལྱག་པ་ནི་ ཉི་མ | ལུ་མ |
ར་མ | ལུལ་མ | བ་མ | དེལ་མ་.....
ཞེས་པ་སྐྱུགས་ལྟ་བུ།
མ་ཁ ར་ཐེ་མ་རབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་.....
ཀྱི་ཤོར་ལྱེར་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་དུ་

མཐར་ཐུར་ན་རྒྱལ་ཡུན་ཡིན་ཏུ་བྱུང་།
 བའི་དོན་ཏི། ཉི་མ་གར་མ་ཐག་ལམ་
 ལ་ཆས། | རྒྱལ་ཆོད་བརྒྱུད་པར་།
 བསྐྱེད་པ་མ་ཐག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱས། | ཉུང་
 གི་མཆོད་སྒྲིབ་དེ་མ་ཐག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་།
 བྱས་ཏེ་བྱ།

མ་གདན ① ཅིག་པའི་ཆང་མེ། ཅིག་
 པའི་མ་གདན། | བྱུང་གི་མ་གདན་།
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② དཔེ་ཆ་དང་ཅི་མ་
 ཡིག་གི་མ་ཆུང་མ་ཆུང་ཆུང་ཆུང་ཆུང་།
 རྒྱལ་ཐར་གྱི་མ་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མ་རྩོ རྒྱལ་པའི་‘རྩོ’ ཡི་མིང་གཞན།

མ་ཞིང འདྲམས་གྱི་དབང་བོ་ལ་ཆུན་
 ཆེས་གྱི་ཆུན་ཡོད་པ་མེ། དེ་ལ་ཐ་མ་
 མ་ཞིང་། འཇུར་པ་མ་ཞིང་། མཆན་
 གཉིས་མ་ཞིང་། མཆན་མེད་མ་ཞིང་།
 སྐྱེས་ཡོད་པར་བཤད། [མ་ཞིང་གི་
 ཡི་གེ] རྩོ་ཡོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ལྱུང་།
 རྩོ་ཡོད་ཡིག་ཁ་ཐ་ཐ་ཆ་སྐྱེས་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་རྩོམས་ནི་རྩོ་འབྱེད་སྐྱེས་
 སྐད་འབྱེད་པའི་དབང་བོའི་ཆོས་པ་
 དག་ཞན་པར་མ་ཅོམ་ཡིན་པའི་དོན་
 རྟོག་པོ།

མ་རྩ ཡོ་མང་གྱི་པའི་རྩ་རྩ་ཞིག་།
 ཡིན་ལ། ཅ་པ་རྩི་ཞིག་ཅན་རྩན་

ཡིན་ཆོག། རྩ་སྐད་ཏུ་‘ཅིན་ལྟ་
 ཞང་’ དང་‘ལྟ་ལྟ་ཞང་’ ཟེར་བའི་
 རྩ་རྩ་གཉིས་ཀར་ཡོད་སྟེན་ཏུ་
 ‘མ་རྩ’ ཟེར།

མ་རྩེ མིའི་ཁའི་མ་མཆུང་འོག་གི་རྩ་
 པ་འབྱར་བའི་མིང་།

མ་པམ ① མཆོ་མ་པམ་གྱི་མིང་མེ།
 ཡོད་སྟེངས་མངའ་རིས་གངས་ཏི་མེའི་
 འདཔམ་གྱི་མཆོ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་ནོ། ② རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་དོན་
 ཏི། ཐམ་པ་ལ་དགག་སྒྲིབ་མ་རྩུར་
 པ་མེ། གཤམ་མ་པམ་ལྟ་བུ།

མ་མོ ① ལྟ་གྱི་བཅའ་པའི་མོ་ཆོད་།
 མོན་པའི་མོ་ལྟག། ② སངས་རྒྱལ་
 ཆོས་ལུགས་ཀྱི་‘མངོན་པ་’ ཟེར་བའི་
 ཆོས་དཔེ་སྐར་ཞིག་གི་མིང་། ③ ཆོངས་
 དད་གྱི་བཤད་ཚུལ་གྱི་གདོན་ཞིག་གམ་
 རྩ་འདྲི་ཞིག་གི་མིང་།

མ་ཙ ① བཙོ་ལས་དང་ཆོང་ལས་།
 སྐྱེས་གྱི་གཞི་ཆའི་མ་དདལ་གྱི་མིང་
 མེ། ཆོང་གི་མ་ཙ | བཙོ་གྱའི་མ་ཙ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② གཞི་ཆའི་རིན་ཐང་
 གི་མིང་མེ། མ་ཙ་དང་ཁེ་སྐྱེས་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ③ མ་ཙ་རིང་ལུགས་རྒྱལ་
 ཁབ་རྒྱལ་ཙ་ཅན་ལ་དབང་པའི་སྟེན་

མྱེད་ཀྱི་ཆ་དང་བཞོ་བ་ལྷ་བྱེད་ཀྱི་དྲོད་
ཅེས་མིང་། 【མ་ཅ་ཅན་】ནི་མ་ཅ་

རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་མ་ཅ་ལ་.....
བརྟེན་ནས་བཞོ་བ་ལ་བཟུ་གཞིག་བྱེད་
མཁན་། 【མ་ཅ་རིང་ལུགས་】ནི་མ་
ཅ་ཅན་གྱིས་ཐོན་མྱེད་ཀྱི་ཆ་དང་ག་དུ་
བཟུང་ཞིང་། དལ་ཚལ་བ་ལྷས་ནས་
བཟུ་གཞིག་བྱེད་པའི་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་...
ལུགས་ཀྱི་མིང་། ①ཀྱི་ཆོགས་རིང་

ལུགས་ཀྱི་ལ་ཁབ་དུ་ཀྱི་ལ་འབངས་.....
དཔལ་འབྱོར་མེད་པའི་ཀྱི་ནོར་དང་...
དྲོད་ཅེས་མིང་ལྟེ། ཀྱི་ལ་ཁབ་ཀྱིས་མ་ཅ་
བཞག་ནས་ཀྱི་མཛོད་ལས་ལྷ་བྱེད་

མ་འོངས་པ་ ①འཕྱུང་འཕྱུར་གྱི་...
རྒྱུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འདས་པ་དང་མ་
འོངས་པ་ | མ་འོངས་པའི་རྒྱུ་སུ་...
ཞེས་པ་ལྷ་བྱེད་། ②ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པའི་མིང་ལྟེ། 'མོ་ནི་བདག་དང་མ་
འོངས་ཕྱིར་' ཞེས་པ་ལྷ་བྱེད་།

མ་རབས་ (ཀྱི་ཅ་ཚིག་) ①ལྷ་ཕྱོད་...
དང་མི་བ་གལ་བ་ལྟེ། མ་རབས་ཀྱི་
ཕྱོད་པ་ | མི་ཉ་ཅང་མ་རབས་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱེད་། ②དམ་ཚིག་པའི་དོན་ཉི་
ཀྱིས་པ་མ་རབས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེད་།

མ་ཅ་ཅེ ཀྱི་མྱེད་ཀྱི་ཁོ་བཟུང་། ཟེར་

བའི་ཀ་ལེད་རིགས་ཤིག་གི་འབྲས་ལུ་།

མ་ལ (འབྱོར་ཚིག་) རོ་མཚར་བ་དང་
ཉ་ལས་པ་མཚན་པའི་སྐྱ་ལྟེ། 'མ་ལ'
འདི་ལས་རོ་མཚར་ཆེ་བ་མེད་' ལྷ་བྱེད་།

མ་ལ་ལ དག་རྒྱན་ལ་གྲགས་པའི་...
ཅན་དན་གྱི་ནགས་ཚལ་མོད་པའི་སྒྲིང་
ལུན་ཞིག་།

མ་སྐ བྱིས་བབ་བྱས་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་
ཀྱི་མིང་།

མ་ཉེ ཆ་བའི་བྱལ་དང་ཆ་བའི་བྱལ་...
རྒྱུ་མཐུན་པའི་ས་ཆའི་སྐྱ་ལུགས་ནོར་
ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཀྱི་མྱེད་ཀྱི་
'ཕྱི་ལྟེན་' ཟེར་།

མག་པ ལུ་མོའི་སྐྱོ་ལོ་པ་མ་དང་...
ཀན་རབས་ཀྱིས་'མག་པ' ཟེར་།

མང (ཀྱི་ཅ་ཚིག་) ①ཁྱུངས་ཀ་ཁྱུང་...
པའི་ལྷག་སྐྱ་ལྟེ། མི་མང་ལག་མང་ |
མང་མོ་ | མི་མང་མོ་ | ལུག་མང་མོ་ |
མང་བ་ | དེ་ལས་མང་བ་ | འབྲུ་རིགས་
ཁྱུང་ལས་མང་བ་སོགས་ལྷ་བྱེད་། ②ཐལ་
ཆེ་བ་དང་ཆད་ལས་འདས་པའི་དོན་...
ཉི་། ཟས་ཟ་ཀྱི་མང་ན་མོ་བ་ན་ཞེས་
པ་ལྷ་བྱེད་། ③འཕྱུར་ལྷག་ཆེ་བ་ལྟེ། ལྷ་
མང་ | མི་ལྷོ་མང་གིས་དོན་མི་འབྲུབ་
ལྷ་བྱེད་། 【མང་ཚིག་】ནི་ཁྱུངས་ཀ་

གསུམ་ཡན་མཚན་པའི་ཚིག་མཆོད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 དང་ཐམས་ཅད་ བ་ལུས་ ཡོད་
 དགུ་སོགས་ལྟ་བུ། 【མར་མ】ནི་
 མར་ཆེ་སོགས་ཏེ། འཇམ་གྱིང་གི་
 རྒྱལ་ཁབ་མར་མ། མི་མར་མ། ལས་
 རྒྱུ་པ་མར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མད ‘བདེན’ གྱི་བད་རྒྱིང་རམ་
 ལུལ་སྐད་།

མན ‘མན་ཆད་’ དང་དོན་གཅིག་
 ཡིན་ཞིང་། ‘ཡན’ གྱི་ཚིག་མཆོད་། ❶
 གནས་དམའ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་
 ནི། རི་སྐད་མན། ལུས་མོ་མན་
 ཆད། སྐལ་གདང་མ་པའི་མན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❷ གུངས་ཁུང་པའི་དོན་ལ་
 འཇུག་པ་ནི། རོ་བརྒྱན་མན་གྱི་གྱིས་
 པ། རོ་བརྒྱན་མན་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུ། ❸ རིམ་པ་དམའ་པའི་ཚོགས་གྱི་
 དོན་ཏེ། ཞན་མན་གྱི་ལས་བྱུངས་
 ཞན་མན་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མན་ངག ❶ ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
 བའི་མིང་མཆོད་། མན་གྱི་མན་ངག།
 ཚིག་གྱི་མན་ངག། གསལ་བའི་མན་
 ངག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གསལ་བའི་
 ཤེས་ཡོན་དང་ལག་ཚལ་གྱི་མིང་མཆོད་། ལྷ་
 བའི་མན་ངག། ལྷ་རྒྱུད་མན་ངག་

ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཚིག་ལུགས་གྱི་གསལ་
 བའི་ཚིག་སོགས་གྱི་མིང་།

མན་རྩ ‘མན་རྩ’ ལའི་མིང་ལྟ་བུ་
 གཞན་།

མན་ལུན (ལུན་ཚིག་)ཚིག་མི་
 གསལ་བའམ་ཐག་མི་ཚོད་པ་མཆོད་། སྐད་
 ཆ་མན་ལུན་མ་བཤད་ལྟ་བུ། འདི་ལ་
 ཁ་སྐད་ཀྱི་‘མན་ནེ་ལུན་ནེ’ ཡང་ཟེར་།

མན་ནེ་ལུན་ནེ ‘མན་ལུན་’ ལའི་
 ལྟ་བུ་།

མན་རྩ རང་རྒྱལ་གྱི་གུངས་ཁུང་མི་
 རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

མན་ཤེས རང་རྒྱུང་ཁམས་ནས་རྒྱུང་
 བའི་ཤེས་གྱི་མིང་།

མམ ‘གམ’ ལའི་ལྟ་བུ་།

མར ❶ ལུགས་གྱི་འོ་མ་ལས་སྐྱུངས་
 པའི་ལྷུང་གྱི་མིང་མཆོད་། འོ་མ་དལུགས་
 རས་མར་སྐྱུངས་། མར་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ❷ འབྲུ་ལྷུང་གྱི་མིང་མཆོད་། འབྲུ་
 མར——གཡིས་། ཏིལ་མར——ཏིལ་
 གྱི་ལྷུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མར་མེ】ནི་
 ལྷུང་གྱི་ལྷུང་མེའི་མིང་། ❸ ‘ཡར’ གྱི་
 ཚིག་མཆོད་། (ཀ) དམའ་ཚོགས་གྱི་དོན་
 ཏེ། ལ་ལྷོང་ནས་མར་ལ་འོངས་།
 ལྷ་མར་ལ་འབབ་། རི་མགོ་ནས་མར་

ལ་ལྟོས་ལྟ་བུ། (ཁ) གྲངས་དང་ཆོད་
སྟགས་ཤིང་ཉུང་དང་རྗེ་རྒྱུད་དུ་སྤོང་བ་
ལྟེ། རྒྱ་བ་མར་འགྲིམ། རྣམ་པའི་
རིན་གོང་མར་བབས་ལྟ་བུ། 【མར་རྩི】
ནི་ལྷགས་རྩིང་གི་རྒྱ་རིམ་ཆོས་བརྒྱ་བྱ་ག་
ནས་ཉེར་དགུ་འཕ་ལྷུ་མ་རྩུའི་བར་གྱི་.....
མིང་།

མར་གད གཡང་ཁའི་རིགས་མདོག་
མེ་ཞིང་དུངས་པ་ཞིག་ཡིན།

མར་གད 'མར་གད' གྱི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན།

མལ ① ཉལ་སའི་གནས་གྱི་མིང་ལྟེ།
མལ་ལས་ལངས། | མལ་དུ་ཉལ་ལྟ་.....
བུ། 【མལ་ཁྱི】 ནི་ཉལ་སའི་ལྷགས་
ལུའི་མིང་། 【མལ་ཆས】 ནི་ཉལ་བ་
ལ་མཁོ་བའི་གོས་གདན་སྟགས་གྱི་སྒྲི་.....
མིང་། 【མལ་གཟན】 ནི་ཉལ་ལུལ་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ② དངོས་རྒྱུ་
ལྷར་ཡོད་སའི་གནས་གྱི་མིང་ལྟེ། ས་
ས་མལ་དང་རྩི་རྩི་མལ་དུ་བསྒྲུལ། |
རྒྱུ་ཆོགས་ལོག་པ་རང་མལ་དུ་རྒྱུད་.....
ལྟ་བུ།

མས ① རྟོག་གི་མིང་ལྟེ། ཡས་མས། |
མི་གྲངས་བརྒྱ་ཡས་མས། | ཆོས་བཅོ་
ལྷ་ཡས་མས། | ཀ་ཁ་ལྟེ་བ་དང་པའི་

མས་གཉིས། | མས་མ། | མཐུ་གུ་མས་
མ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'མ་ཡིས་'
ཞེས་པའི་བྱེད་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ལྟེ། མ་
མས་བྱིས་པ་བསྐྱུངས། | ཉི་མས་ཁ་བ་
བཟུས་ལྟ་བུ། 【མས་འལུལ་】 ནི་མེན་
འལུག་མ་ཡིག་འལུག་རུང་བའི་ཡི་གེ།

མི ① ལྷ་ཤེས་དོན་གོ་བའམ་ཡོ་བྱུད་.....
བཞོ་ཤེས་ཤིང་ཡོ་བྱུད་བཞོལ་ནས་ངལ་
ཆོལ་བྱེད་ཤེས་པའི་སྒྲིག་ཆགས། ཡིག་
རྩིང་དུ་'མི' ཞེས་འབྲི། 【མི་དམངས་】
ནི་'དམངས་' ལ་ལྟོས། 【མི་རིགས་】
ནི་ལོ་རྒྱུས་རིམ་གྱི་དུ་བྱུད་ཆོས་ལུན་.....
མོང་བ་ལྷུ་བ་བའི་མི་ཁག་གཅིག་ཡིན།
མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྐད་རིགས་
ལུན་མོང་བ་དང་གནས་སའི་ཁོངས་.....
ལུན་མོང་བ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཆོ་
བ་ལུན་མོང་བ། རིག་གནས་ལུན་
མོང་བས་མཆོན་པའི་སེམས་ཁམས་གྱི་
གཤིས་ལྷགས་ལུན་མོང་བ་བཅས་ཆོང་
བ་ཡིན། 【མིའི་རིགས་】 ནི་མིའི་སྒྲི་མིང་།
【མི་རྒྱུད་】 ནི་དམངས་ཁྲོད་གྱི་རག་.....
རྒྱུད་དུ་ལྷགས་པའི་སྒྲིག་ཆགས་མི་དང་
འདྲ་བ་ཞིག་། 【མི་ལྷ་】 ནི་གོང་རིམ་
བྱིས་མངགས་བའམ་མི་མང་བའི་ཆོབ་
བྱེད་ལམ་ལྟེ་མི་ལྟེ། མི་དང་གཞུང་གི་

མི་ལྟ་། བཟོ་བའི་མི་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【མི་ཚོས།】ནི་མི་དང་མིའི་ཕན་བདེ་ལ་
 སེམས་ཁུར་བྱེད་པ་དང་མིའི་མཚན་...
 ཉིད་ལ་བཅིངས་ཤིག་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་...
 ཞེ། མི་ཚོས་རིང་ལུགས་། གསར་
 བཟུངས་མི་ཚོས་རིང་ལུགས་ཞེས་པ་ལྟ་...
 བུ། 【མི་སེར།】ནི་‘མི་དམངས་’དང་
 རྟན་འདུ་ཞིང་ཕྱི་ཚོགས་རྒྱུང་བར་...
 དཔོན་རིགས་ལས་གཞན་ལ་‘མི་སེར་’
 ཟེར། 【མི་ཚང་】ནི་བྱིས་ཚང་གི་
 མིང་གཞན། 【མི་རབས།】ནི་གནས་
 པའི་རྒྱུ་རྩ་ལས་མཉམ་པའི་མི་ཁག་...
 ཅིག་ལ་མི་རབས་ཟེར་ཏེ། མི་རབས་
 རྩོན་མ། མི་རབས་བྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་...
 བུ། 【མི་དྲག།】ནི་ཕྱི་ཚོགས་ལྟ་བུ་སྤོང་
 སང་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པའམ་སྟན་...
 གཤམ་ཡོད་པའི་མི། 【མི་ཉེངས།】ནི་
 བཟང་སྒྲ་མེད་པའི་མི་རྒྱུང་། ❶ མི་
 གཞན་པ་ཞེ། གསང་གཏམ་མི་ལ་མ་
 བཟད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【མི་ཁ།】ནི་གཞན་
 གྱིས་ཁ་སྒྲུབ་བཟད་པའི་ཆོག་གི་མིང་...
 ཞེ། མི་ཁ་ངན་པར་འདོམ་། སྒྲགས་...
 ལ་མི་ཁ་མ་གཏོང་ལྟ་བུ། ❷ (བཟོན་
 ཆོག) (ཀ) རྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དྲ་...
 ལྟ་བའི་མགོར་རྩུར་ན་བྱ་བ་དེ་རང་...

གིས་བྱེད་ཐུ་མིན་པར་རྟོན་པ་ཞེ། མི་
 བཟང་། མི་འབྱུང་། མི་བྱེད་ལྟ་བུ།
 (ཁ) རྒྱལ་ཆོག་ལ་ལའི་མགོར་རྩུར་ན་
 བྱ་བ་དེ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་པ་མེད་པར་...
 རྟོན་པ་ཞེ། མི་སྒྲིགས་། ཁུར་པོ་ལག་
 པས་མི་སྒྲིགས་། མི་ཤོད་། ཁ་ནས་
 གཏམ་མི་ཤོད་། མི་སྒྲིལ་། རྒྱུས་...
 རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པའི་མཐུད་...
 པ་མི་སྒྲིལ་ལྟ་བུ། (ག) རྱེད་མེད་ལས་
 ཆོག་དྲ་ལྟ་བའི་མགོར་རྩུར་ན་བྱ་བ་དེ་...
 མི་འབྱུང་བ་རྟོན་པ་ཞེ། མི་འཆག་།
 དབྱུག་པ་སྒྲིལ་ན་མི་འཆག་། མི་...
 འཆི། རྩན་བཅོས་བྱས་ན་ནད་པ་མི་
 འཆི། མི་མཁས་། མི་བསྐྱུན་། མི་
 རྒྱག་སྒྲགས་ལྟ་བུ། (ང) རྩན་ཆོག་ལ་
 ལའི་མགོར་རྩུར་ན་ཚད་ལས་འདས་པ་
 མིན་པའམ་ཐལ་དྲགས་པ་མིན་པ་རྟོན་
 པ་ཞེ། ལུ་མི་ཆེ་མི་ཆུང་ཡོད་ཀྱི་ཅམ་།
 གཞུགས་མི་ཆེ་མི་ཆུང་བྱ་ལྟ་ཡོངས་།
 ཐག་མི་རིང་མི་ཉེ་ཉེན་ལས་གཅིག་...
 ཅེས་པ་སྒྲགས་ལྟ་བུ།

མི་ངས་ འགོ་ནད་ཅིག་གི་མིང་།

མི་མཐོང་ བཟོན་པའམ་རྒྱུ་པའི་...
 རྟན་།

མི་བཟང་ (རྩན་ཆོག)འཕྲིགས་...

ཅུང་དང་ཚུབ་མོ་སྐྱུ་གྲུ་ཁྱེད་ཀྱི་
ཐོན་ཏུས་ཐུག་བསྐྱེད་མི་བཟད་པ་ཞིག་
ཐུངས་ལྟ་བུ་

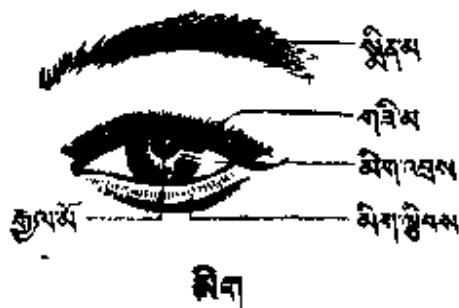
མིའམ་ཅི རག་ཐུན་ལ་གྲགས་པའི་
སྐྱུ་ཆགས་མི་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་

མིའམ་མིག མི་གཞུགས་ཐུང་

མི་ལ བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཏུས་ཤིག་
【མི་ལ་རས་པའི་རྒྱུ་ཐར་】 རི་བོད་
མིག་གི་ཚུམ་རིག་གྲགས་པ་ཅན་ཞིག་
མིན། ཚུམ་པ་བོ་རྒྱུ་འབྱུང་བ་
ཏུས་པའི་རྒྱུ་ཅན་ཟེར་བ་མིན་ཞིང་
ཡོངས་གྲགས་ལ་གཙང་ཐོན་ཟེར།

མི་ལང འཛད་པ་མེད་པའམ་ཆར་རྒྱ་
མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཐོན་ཀྱི་ཐུག་བསྐྱེད་
བཟོད་ཀྱིས་མི་ལང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

མིག ① གཞུགས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་
དབང་པོའི་མིང་། 【མིག་དཔམར】 1.
རེས་གཟའ་བཏུན་ཀྱི་ནང་གི་གཞིས་
པ། 2. མིག་མདོག་དཔམར་པོ་
【མིག་འབྲས་】 རི་པལ་ཤད་ཏུ་ 'མིག་

རིལ་' ཟེར་བ་དེ་མིན། 【མིག་ཐུག་】
ནི་མིག་གྲུ་ལ་ཆགས་པའི་རི་མ། 【མིག་
ཐོན་】 རི་མི་རྒྱུ་ལ་ཐུག་པའི་པའི་
དཔེ་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་པའི་ཐུན་
དང་ཐུན་དེ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པའི་མི་ལྟེ།
མིག་ཐོན་བྱེད་པའི་པའི་ཐུ་བ། ལེ་
ཟེར་ནི་ང་ཚོས་མིག་ཐོན་བྱེད་པ་མིན་
ལྟ་བུ། 【མིག་ཐོན་】 རི་མིག་འབྲས་ཀྱི་
ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་
མིང་། 【མིག་ཐོན་པའི་】 རི་མིག་འབྲས་
འབྲས་པའི་པའི་མིག་མཐོང་པའི་ཐོན་
མིང་། 【མིག་ཅན་】 རི་མིག་ནང་ཅན་
གི་མིང་ལྟེ། ཅན་པའི་ཅན་དུ་ཐུར་ན་མིག་
རལ་འབྱོ། 【མིག་ཐོན་】 རི་མིག་འབྲས་
པའི་ཐོན་པའི་གཞུགས་པའི་ཐོན་པའི་
མིང་། 【མིག་ཐོན་】 རི་ཐོན་པའི་མི་
དགའ་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་
གིས་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་
ཏུ་མིང་ལྟེ། མིག་ཐུ། ལེ་མིག་
ལེ་མིག་ འབྲས་མིག་ཅན་པའི་ཐོན་
ལྟ་བུ། 【མིག་པམར】 1. ཚུང་མོ་
ཞིག་ལྟེ། པལ་ཤད་ཏུ་ 'འཇིག་' ཟེར་
ཞིང་། ཐུ་ཤད་ཏུ་ 'ཅི' ཟེར། 2.
འབྲས་རིགས་ཆགས་བྱེད་ཀྱི་ཐོན་པའི་
ལྟེ། 'ཐོན་པའི་' ཡང་ཟེར།

མིག་རྒྱ 'མིག་རྒྱ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་.

མིང ① མི་དང་བྱ་དང་ལ་བཅས་པ་
པའི་བཅའ་མ་སྟང་དེ་ བྱིས་པ་ལ་
མིང་བཅས་པ་ | བྱི་དྲི་མིང་ལ་ཅི་...
ཟེར་ལྟ་བུ་. 【མིང་ཆོག】 རྟེན་མི་དང་
ས་ཆ་, ལས་དོན་, བྱ་བ་སོགས་ཚུན་
པའི་སྟངས་དེ་ དཔེར་ན་ཆུ་མོ་ |
ས་གཞི་ | ཁང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

【མིང་པ་】 རྟེན་རང་མིང་གི་ཡི་གེ་དང་...
སྟེན་མཐུན་སྒྲུབ་ན་ཁོངས་སྒྲུབ་ས་.....
བྱས་པའི་དོན་ཏེ་ བཀྲ་གིས་བྱི་མིང་
འཛིན་པ་—བཀྲ་མིང་པ་ནས་ཡི་གེ་...
འདི་བྲལ་ལྟ་བུ་. 【མིང་གཞི】 རྟེན་སྒྲུབ་
བྱི་ཡི་གེའི་ཆོག་པར་གཅིག་གི་.....
ནང་གི་ཡི་གེ་ཅ་པ་ལྟེ་ 'དམངས་'
ལྟ་བུར་མཆོན་ན་ 'མ' རྟེན་མིང་གཞིའི་
ཡི་གེ་ཡིན་. ② 'མིང་པ' ཞེས་པའི་.....
ཆོག་བསྟུས་པ་.

མིང་པ བྱད་མེད་བྱིས་རང་དང་ལ་...
མ་གཅིག་པའི་སྟེན་མིང་པ་ཟེར་, ཆོག་
བསྟུས་ན་ 'མིང་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་
མིང་པ་དང་མིང་པོ་ལ་མིང་མིང་ཟེར་
པ་དང་, མིང་པོ་རྒྱུ་པ་ལ་མིང་
རྒྱུ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ་.

མི་ད (མི་ད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧) ཟས་
ཟས་ཏེ་མི་ད་པ་བརྒྱུད་ནས་སྟོ་བར་.....
འགྲོར་བརྒྱུ་པ་ལྟེ་, ཟས་པ་བརྒྱུད་ནས་
མི་ད་ལྟ་བུ་. ལུ་ལ་སྐད་ཏུ་ 'མི་ད' ཟེར་.
【མི་ད་པ་】 རྟེན་ཁ་ནང་ནས་སྟོ་བར་ཟས་
འགྲོ་སྟེན་ལས་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་དེའི་མིང་.....
ལྟེ་, ལུ་ལ་སྐད་ཏུ་ 'མི་ད་པ' ཟེར་.

མིན (ལས་ཆོག་རྟེན་མཐུན་པ་) 'མ'
ཡིན་ ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟུས་པ་ལྟེ་
བདག་གི་མ་ཡིན་ལ་བདག་གི་མིན་.....
ཟེར་པ་དང་, ཡིན་ནས་མ་ཡིན་ལ་ཡིན་
ནས་མིན་ཟེར་པ་ལྟ་བུ་.

མིར མི་རུ་ཞེས་པའི་'རུ' ཡིག་བསྟུས་
པ་ལྟེ་, མིན་སྟོ་མིར་བསྟུས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་. 【མིར་ཆགས་】 རྟེན་མཐི་མངལ་གྱི་
བྱིས་པ་.

མིར་ཁྱི གཉན་ནང་ཅིག་གི་མིང་.

ཐུ ① མཐའ་འཕྲུལ་དང་མཆོམས་
སོགས་བྱི་མིང་ལྟེ་, ནམ་མཁའ་ཐུ་
མཐའ་མེད་ | ཁའི་ཐུ་འགྲུལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་. 【ཐུ་ཐུད་】 1. འཁོར་ལོའི་
རྩེབས་བྱི་མཐའ་འགྲུལ་སྒྲུབ་སྟེན་མིང་
ལྟེ་, འཁོར་ལོའི་རྩེབས་དང་ཐུ་ཐུད་ |
ཐུ་ཐུད་བྱི་མ་དང་ནང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་. 2. བྱི་རི་ར་པའི་མིང་ལྟེ་ ལུ་ལ་

ཐུ་འི་པའི་ཐུ་ཐུན་ཅན་ | ཐུ་འི་ཐུ་གས་
འི་ཐུ་ཐུན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུ་རན】**
ནི་ཐབ་ཀའི་འབྲུན་ཅོས་ཀྱི་མིང་། ཐུ་
ཐུན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྒོ་བ་སྒོ་བ་ཐུ་འབྲུན་
དུ་བྱས་ | ལམ་ལ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཐུ་
ལ་ལྟ་མོ་བཞུས་ | ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུན་ |
ཐུ་ཐུ་ཐུ་ཐུན་ལ་ལོ་རྟག་བཟུང་ |
ཐུ་གཅིག་དུ་འབྲེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ཐུ་བཞི】ནི་ཐུ་དངོས་པར་ཀྱི་འབྲེལ་
བར་དཔུང་པ་གཞིར་བའི་ཐབས་ཤིག་
གི་མིང་ལྟེ། ‘ནད་དང་ནད་རྟགས་’
སྤང་སྤངས་ཐུ་བཞིར་བརྟགས་’ ལྟ་བུ།
ཐུ་བཞི་བཙུ་ཚུལ་ནི་དཔེར་ན། ནད་
རྟགས་ཆ་ལ་ངོ་མོ་གྲང་བ། ནད་
རྟགས་གྲང་ལ་ངོ་མོ་ཆ་བ། ནད་རྟགས་
དང་ངོ་མོ་གཉིས་ཀ་གྲང་བ། ནད་
རྟགས་དང་ངོ་མོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། བཤམ་པ་ཡིན་ལ་
དཔེར་བོ་ཡིན་པ། དཔེར་བོ་ཡིན་ལ་
མཁམ་པ་ཡིན་པ། དཔེར་བོ་དང་
མཁམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། དཔེར་
བོ་དང་མཁམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་.....
ཞེས་པ་སྟགས་རིགས་བསྐྱེས་ནས་ཐུར་
ཆོག་།

ཐུ་གི་ ཐུ་མེས་མེད་པར་བཞེས་སྟེ།.....

ཐུར་མེས་པའི་ཐུག་པའལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཐུ་
ཆོགས་རྒྱུང་པར་ཐུན་དུ་ཐུ་གི་ཐུང་ལྟ་
བུ། ཐུ་ཆོག་ལ་རང་ཐུང་གི་གནོད་
འཚེ་ཐུང་ནས་འབྱུ་རིགས་མེད་པའི་.....
དགའ་ཐུག་གི་མིང་།

ཐུ་ཚར རྟེན་གཞི་མེད་པའི་སྤང་ཆའི་
མིང་ལྟེ། ཐུ་ཚར་སྤང་མི་རུང་ལྟ་བུ།

ཐུ་ཏིག སྟག་ཆགས་ཉ་ཐུས་ཀྱི་སྟགས་
ཐུན་ནང་དུ་བྱེགས་པ་ཐུགས་པ་ན། ཉ་
ཐུས་ཀྱི་ཐུས་ནས་གསེར་རྒྱུ་རིགས་.....
སྟག་བྱགས་ནས་བྱེགས་པ་བུམས་པ་
ལས་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ་རིལ་མོ་འོད་.....
འཚོར་བ་ཆེ་ཐུང་སྟ་ཆོགས་ཡོད་པ་.....
ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཐུན་མཚོག་ཅིག་ཡིན་
ལ། ཐུན་ཆ་ཡང་བྱེད་ཆོག་།

ཐུ་རྟ་བ སྒོང་མོ་བའམ་སྒྲུང་པའི་.....
མིང་། འདི་ལ་‘ཐུ་རྟ་བ’ འབྲི་བའང་
ཡོད་།

ཐུ་ཉེགས་པ སངས་ཐུས་ཆོས་ཐུགས་
པས་ཆོས་ཐུགས་གཞན་པར་ཐུ་ཉེགས་
པ་བྱེད་།

ཐུ་ཡིན དུམ་སྤང་དུ་‘གསེར་ཡིན’
བྱེད་པ་དང་། རང་ཐུང་ཁམས་ནས་
ཐུན་པའི་རིན་ཆེན་ཐུན་པོ་གསེར་ལྟ་
བུའི་ཐུ་ཐིག་ཡོད་པ་ཞིག་།

ཐུ་ཐི ས་འོག་ནས་སྐྱོན་པའི་གཏེར་།
 རྩམ་གྱི་གཞི། མདོག་མེར་སྐྱོན་དང་སྐྱོན་
 རྩམ་མོ་འབར་སྐྱོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ།
 འབར་སྐྱོན་དང་སྐྱོན་ནག་(མེ་རྩམ་)གི་
 རྩམ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱོན་ནད་
 གསོ་པའི་སྐྱོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ཐུག ① (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་།)
 <ག> ཟས་མེད་པར་སྒྲགས་པའི་དོན་
 ཏེ། ཐུ་ཆོགས་སྒྲིང་བར་དབུལ་འཕོངས་
 ཐུག་ནས་འཆི། ། ཁ་བ་ཁྱིན་དགུར་
 བབས་ཀྱང་། ཐུ་སྒྲིང་ཐུག་ནས་མི་འཆི་
 ལྟ་བུ། <ཁ> ཡིད་ཆད་པའི་དོན་ཏེ། ཞེ་
 ཐུག་། ཡིད་ཐུག་ལྟ་བུ། ② ‘ཐུ་གེ’
 ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ཞེས་། བད་
 ཐུག་ཞི་ཞིང་མོངས་སྐྱོད་འཛིན་པ།
 ཐུ་གེ་སྐྱོང་བ་ལ་ཐུག་སྐྱོང་ཟེར་བ་ལྟ་
 བུ།

ཐུག་པ ‘ཐིལ་’ གྱི་མིང་གཞན།

ཐུན་པ ① འོད་མེད་པའི་ཐུན་ནག་
 གི་མིང་ཞེས་། ཐུན་ཁྱང་། ཐུན་ཅུབ་།
 མཚན་མོ་ཐུན་པ་འཕེངས་ལྟ་བུ། ②
 རིག་པ་གསལ་བོ་མིན་པའི་དོན་ཏེ།
 མེས་པ་ལ་ཐུན་པ་འཕེངས་། མགོ་ལ་
 ཐུན་པ་འཕེངས་ལྟ་བུ། 【ཐུན་སྐུལ་】
 ཞི་དོན་མ་གྱིས་པར་རང་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་

པའི་བྱ་སྐྱོད་གྱི་མིང་ཞེས་། ཆོན་རིག་གི་
 དོན་ལ་ཐུན་སྐུལ་བྱེད་མི་རུང་ལྟ་བུ།

【ཐུན་པའི་མདའ་འཕེན་】 ཞི་དགག་
 པ་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་དོན་གསལ་ཁ་ལ་བྱས་
 བར་རང་བྱུང་སྐྱོང་སྐུལ་བྱེད་གཞག་པ་
 བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ། ‘འོལ་ཆོད་ཐུན་
 པའི་མདའ་འཕེན་བྱེད་དེ་ཐུན་’ ལྟ་བུ།
 【ཐུན་དོན་】 ཞི་དམིགས་ཡུལ་གསལ་བོ་
 མ་གྱིས་པར་འོལ་ཆོད་བྱ་བྱེད་བྱེད་
 པའི་དཔེ་ཞེས་། ཆོག་གི་ཐུན་དོན་འཕེན་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ཆོག་བསྐྱུས་ན་
 ‘ཐུན་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞེས་། སྐྱང་བ་
 དང་ཐུན་པ་ལ་སྐྱང་ཐུན་གཉིས་ཟེར་
 བ་ལྟ་བུ།

ཐུར ① ‘དཐུར་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན། ② ཐུ་ཅུ་ཞེས་པའི་‘ཅུ’ ཡིག་
 བསྐྱུས་པ་ཞེས་། སྐྱོང་སྐྱོང་བྱེད་ཐུར་བྱ་
 བ་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཐུར་གོང་】 ཞི་མིག་
 ཐུར་ནས་ན་ཆེད་སྐྱོགས་ལ་སྐར་མ་དོ་
 ཅན་བཅལ་པའི་མཚན་གྱི་དམིག་
 དེའི་མིང་། དེ་ལ་‘ཐུར་འགྲམ་’ ཡང་
 ཟེར་། ‘ཐུར་འགྲམ་’ ལ་‘ཐུ་འགྲམ་’
 འབྲི་སྐུལ་ཡང་ཡོད།

ཐེ ① དངོས་རྩམ་འབར་བ་ལས་སྐྱོང་
 པའི་ཆ་རྒྱུད་དང་འོད་གྱི་མིང་། 【ཐེ་ཐུ་】

གི་མཉམ་ཆོག་ལ་གིག་གི་མིང་།

མེ་རེ (རྒྱལ་ཆོག) 'མེར' དང་དྲོན་
འདྲ་ **ༀ** རྒྱ་སྐད་ལ་གཤེར་པའི་རིགས་
འབྱུང་གིས་གཏོ་པའི་རྩ་ལ་གིག་མེ་
རྒྱ་མཆོ་མེ་མེ་འདྲུག་ལྟ་བུ། **༁**
གཤེར་བྱས་མྱོད་སྐད་ལ་གཏམས་པའི་
དྲོན་ཏེ་ཟངས་ངར་ལོ་མས་མེ་རེ་གང་
ལྟ་བུ།

མེ་མང གཞུགས་པ་རྒྱལ་འཆར་བྱེད་
མེ་བྱེད་ཀྱི་མིང་མེ་ གནའ་རྒྱལ་ཟངས་
དང་མེ་སྐད་ཀྱིས་པམོས་པ་ཡིན་པ་
ད་ལྟ་ཤིས་ཀྱིས་པམོས་པ་མང་།

མེད (ལས་ཆོག་རྒྱུ་མཐུན་པ)ལ་
མྱོད་གང་གི་མཐར་ཐུར་ན་དྲོན་དང་
དཔོས་པོ་དེ་མི་གནས་པ་དང་འཛིག་
པར་ཐུར་པ་སྐད་ཀྱི་དྲོན་ཏེ་ བད་
མེད་རྒྱལ་མེད་ | འཐུར་མེད་ |
འཛིགས་མེད་ | ལ་འདྲིར་བད་ཡམས་
མེད་ | མེད་པར་ཐུར་ | གར་སོང་ཆ་
མེད་དུ་སོང་ | མེད་པར་བཅང་ |
སྐྱོག་རུ་མེད་ | འཛོག་རུ་མེད་སྐད་
ལྟ་བུ། **【མེད་པོ】**ནི་མི་དཔུལ་པོ་ཞེས་
པའི་ལུས་ཤིང་།

མེར (རྒྱལ་ཆོག) **ༀ** གཤེར་བྱ་རྒྱ་
སྐད་ཀྱིས་མྱོད་པ་གང་ཆེ་པའི་དྲོན་

ཏེ་ མྱོད་དུ་ར་མེར་ | ཞིང་ལ་རྒྱ་
མེར་ལྟ་བུ། **༁** མི་ཞིང་ཞེས་པའི་དྲོན་
ཏེ་ བྱེ་འདམ་མེར་མེར་བྱེད་ལྟ་བུ།
འདམ་མེ་རེ་རེ་ཞེས་པ་དང་དྲོན་འདྲ་
ལུས་ཤིང་རུ་ 'མ་རེ་མེར་རེ' ཡང་ཟེར་།
【མེར་མེར་པོ】ནི་མངལ་ཆགས་ནས་
བརྒྱན་བྱས་གཅིག་ལོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
བྱིས་པའི་དབྱིབས་།

མེལ་ཆེ བཅོན་མའི་ཐུང་པ་བྱེད་པའི་
བྱ་པའི་མིང་མེ་ 'ཉིན་ཀྱི་བྱ་ར་དང་
བཅོན་ཀྱི་མེལ་ཆེ' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེས་པོ པའི་པ་ནི་རང་གི་མེས་པོ་
ཡིན་ ཆོག་པ་ཐུས་ན་ 'མེས་' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་མེ་ ཡང་མེས་ | བ་མེས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【མེས་དཔོན】**ནི་
མེས་པོ་དང་ཡང་མེས་སྐད་ཀྱི་མྱོ་
མིང་ **【མེས་མོ】**ནི་རང་གི་པའི་མ་
པ་ཟེར་ **【མ་མེས་】**ནི་རང་གི་པ་མི་
པ་དང་དེ་དང་མི་རབས་མཐུངས་པའི་
མའི་འཁོད་མིང་ **【མེས་རྒྱལ་】**ནི་
རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲས་ཤིང་གཅིས་
པའི་འཁོད་མིང་།

མྱ **ༀ** མི་དང་སྒྲིག་ཆགས་སོ་སོ་གཉིས་
ལས་མོ་མེ་ དཔའ་མོ་ | བདག་མོ་ |
བྱ་མོ་ | མེས་མོ་ཞེས་པ་དང་ བྱ་མོ་ |

མོག་མོ | མོ་མུ | མོ་བུ | མོ་བུལ་
 ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། 【མོ་དབང】ནི་
 མོ་འི་མྱེ་མུན་མེལ་པའི་དབང་པོ་ཞིང་།
 བསམ་མེ་དང་མངལ་ བཅོན་ལམ་
 འདྲམས་གྱི་ལུ་ག་པཅས་འདྲམས་པའི་མྱེ་
 མོང་། 【མོ་ཡིག】ནི་པོ་ད་ཡིག་གི་
 དེ་བུ་པ་འབྱེད་ཚུལ་ཞིག་ཞིང་། ཡི་གེ་
 གང་དང་གང་གི་སྐྱེ་འབྱེད་སྐབས་དག་
 གི་དབང་པོའི་ཚུལ་པ་མོ་ཡིག་ལས་.....
 མྱེད་ཅིང་ཞན་པ་དེ་དག་ལ་མོ་ཡིག་...
 ཟེར་། དཔེར་ན་ ག་ན་ད་བ་ཅ་ས་
 ཞ་ཟ་འ་ཡ་ག་ས་སོགས་ནི་གསལ་བྱེད་
 མོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། 【མོ་གཤམ】1.
 མུ་ག་མྱེ་པའི་ཁྱུ་པ་མེད་པའི་མྱེ་ག་.....
 ཆགས་མོ། 2. པོ་ད་ཡིག་གི་དེ་བུ་པ་
 འབྱེད་ཚུལ་ཞིག་ཞིང་། ཡི་གེའི་སྐྱེ་འབྱེད་
 སྐབས་དག་གི་ཚུལ་པ་མིན་ཏུ་མྱེད་པ་
 དག་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཟེར་། དཔེར་
 ན་ ར་ལ་ཏ་ནི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་
 ཡིན་པ་ལྟ་བུ། ①མྱེད་མྱེ་མ་མེལ་པ་
 ལ་མོ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པའི་སྐྱེ་...
 བསམ་པཅགས་པ་ཞིང་། ཟེར་འབྲུ་མོ་མོ་ |
 མོ་ཅོག་མོ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②མོ་དམ་
 དང་བྱེད་མཁན་གྱིས་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་
 བེགས་ཞེས་པཅགས་པའི་བཤམ་གྱིག་...

གི་མོང་ཞིང་། མོ་བཅུ་བ་ནས་མགོ་སྐྱོར་
 ག་ཅོང་མི་རུང་ལྟ་བུ། ③མོང་མཐལ་
 ལ་འཁུག་ཚུལ་ནི་ (༡) མུན་ཅོག་
 འགའ་ཞིག་གི་མཐའ་སྐྱོར་ན་མུན་ཅོག་
 དེ་མོང་གི་རང་བཞིན་ཅན་ཏུ་འབྱུར་...
 ནི་། སིང་མོ—མདོ་དཔུས་གཞུང་
 ལས་སིང་མོ | ཅོན་མོ—མི་དེགས་...
 མོ་བ་ལྷ་ཅོན་མོ | དཀར་མོ—ར་མོ...
 དཀར་མོ | མོན་མོ—འབྲི་ཆུ་མོན་...
 མོ | དམར་མོ—ཁྱི་མོ་དམར་མོ་.....
 ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། (༢) མོང་མཐལ་
 ཅམ་ལ་འཁུག་པ་ནི་། ཅོན་མོ |
 བཅོན་མོ | སྤ་མོ | འབྲི་མོ | སྤུག་
 མོ | ཡང་མོ | སྤ་མོ་ཞེས་པ་སོགས་
 ལྟ་བུ། ④ 'མོ' ལ་ལྟུང་།
མོག (མུན་ཅོག) ①པོ་ད་མི་གསལ་
 པ་ཞིང་། མྱེ་པོ་ད་མོག་མོག | མྱེག་མྱེན་
 ཅུང་ན་མྱེམ་མྱེན་པོ་ད་མོག་མོག |
 བསམ་མོག་མོག་ཅམ་ལངས་ཞེས་པ་ལྟ་...
 བུ། ལུ་ལ་སྐད་ཏུ་ 'མ་གེ་མོག་གེ'
 ཟེར་། ②ཅུ་འི་མྱེ་མདོག་གི་ཞིག་ཞིང་། ཅ་
 མོག | ཅ་མོག་མོག་ཅམ་པ་ལྟ་བུ། ③
 མདོག་མི་གསལ་པ་ཞིང་། མདོག་མ་གེ་
 མོག་གེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མོང་མུང ཁོང་མུང་གྱི་པོ་ད་ཅིང་།

མིང་བརྒྱུད་ ལྷན་པའི་བརྒྱུད་ཅིང་།
མིང་ ● (རྒྱུ་ཚིག་) མིང་པོ་དང་……
མང་བ་, ལྷན་ལྷན་ཚིགས་པའི་དོན་
ཏི། འབྲུ་རིགས་མིང་པོ་མིང་—འབྲུ་
མིང་ | ད་པོ་ཆར་པ་མིང་པོ་བཙལ་—
ད་པོ་ཆར་མིང་ | འབྲུ་གྲུ་གས་ན་
ལྷན་པོ་མིང་པོ་མིང་—ལྷན་པོ་མིང་……
མིགས་ལྟ་བུ། ● (སྒྲིལ་ཚིག་) ལས་ཚིག་
འདས་པ་དང་ལས་ཚིག་རྒྱུ་མཐུན་……
པ་, རྒྱུ་ཚིག་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་མཐུན་ལྷན་
ནས་ 'མིང་གྲུང་' རམ་ 'ད་རྒྱང་' དང་
མཐུན་དུ་བསྐོས་ལྷན་མིང་དེ། མིང་
སྒྲིལ་གྲུང་(འགལ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་)
སྒྲིལ་སྒྲིང་བྱས་མིང་, ད་རྒྱང་ལྷན་མཐུན་
དུ་སྒྲིལ་སྒྲིང་བྱེད་དགོས། | ཏ་འདི་
གཞུགས་ཏ་ཅང་ཆེ་མིང་, མིང་གྲུང་
འགྲོས་དེ་ཅམ་མཐུགས་པ་ཞིག་མ་རེད་
ཅམ་པ་ལྟ་བུ། 【མིང་གི་】 ནི་ 'མིང་
ནའང་' ཞེས་པ་དང་འབྲུ་མེ། རྒྱལ་
ཁ་ཐུངས་མིང་གི་, ད་རྒྱང་དགའ་རལ་
མང་པོ་འདུག་ཅམ་པ་ལྟ་བུ།

མིང་ལ (བརྒྱུ་ཚིག་) ལྷན་ལྷན་……
མཐུན་པའམ་དེ་མ་ཐག་གི་དོན་ཅིན་……
པ་ལྟེ། བཀའ་བཙལ་པའི་མིང་ལ་
བཀའ་བཞིན་བརྒྱུད་པས་ | ཆར་པ་བཙལ་

པའི་མིང་ལ་ས་གཞི་བརྒྱུན་ལྟ་བུ།
མིན མིན་པ་མེ, རང་རྒྱལ་པོད་སྒྲིངས་
གྱི་མི་རིགས་ཞིག་གི་མིང་། 【མིན་
ལྷན་】 ནི་མིན་པའི་རིགས་འདུས་མིང་……
གྱི་ས་ཆ། 【མིན་གྲུང་】 ནི་གྲུང་མ་
དཀྱིལ་ལེབ་ལ་རྒྱལ་པ་མདོག་མེར་རྒྱ་
ཞིག་མེ, རྒྱ་སྐད་དུ་ 'པོན་ཏིག་' ཟེར་
ཞིང་, མཚོ་སྒོན་པལ་སྐད་དུ་གྲུང་མ་
ལྟ་ལེབ་ཟེར། 【མིན་ཆར་】 ནི་པོ་ཏ་
ཞིང་གི་ཆེ་བའི་མིང་།

མིན་གྲུ རྒྱ་སྐད་ཟེར་བརྒྱད་གྱི་ནང་……
གི་སྐད་ཚིགས་ཞིག་གི་མིང་།

མིན་གྱི རྒྱ་སྐད་ཟེར་བརྒྱད་གྱི་ནང་……
གི་སྐད་ཚིགས་ཞིག་གི་མིང་།

མིལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧) ●
སྒྲིལ་གསོ་བཅང་ནས་བཤད་པའི་དོན་
ཏི། བ་མིས་བྱུ་ལ་མིལ་བ་བཞིན་ལྟ་
བུ། ● གྲོས་བརྒྱུར་བྱས་པའི་དོན་
ཏི། བཞུགས་མིལ་ | གྲོས་མིལ་ |
བཞུགས་མིལ་བྱས་ལྟ་བུ།

མིས (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ●
དགའ་བ་ལྟེ། ཁ་ནི་ལག་ཅེས་ལ་ཏ་
ཅང་མིས་ | ཆར་རིག་སྒྲིལ་སྒྲིང་ལ་……
མིས་འདུན་ཆེ་ལྟ་བུ། ● ཡིད་ལ་མེམས་
པའམ་རྒྱན་པ་ལྟེ། མིན་བཞིན་དུ་

ཡིན་པར་མོས་པ། དམན་པ་མཆོག་
 ཏུ་མོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ ཡིད་ཆེས་
 པའི་དོན་ནི། དང་མོས། མོས་གུས་
 མོགས་ལྟ་བུ། 【མོས་པ་】 རི་བྱ་བ་དེ་
 བྱིད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་འདུན་པ་
 བ་ དེ་བ་མོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མྱོ་བ་
 མྱོར་བྱིད་འདོད་ཀྱི་མོས་པ་ཆེ།
 གཤམ་བཞེ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱིད་པའི་
 མོས་པ་བརྟན་པ་ཡོད། གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་
 ར་གཞིན་ཁེས་ཡོན་ཅན་ནམས་གྲོང་
 གཤམ་པ་འགྲོ་བའི་མོས་པ་ཆེན་པོ་
 འདུག་ལྟ་བུ།

ཐུ

ཐུ་ངན མྱོ་བ་དང་ཐུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ། སེམས་པ་ཐུ་ངན་མེད།
 ཐུ་ངན་གྱི་ཆོགས་འདུ། ཐུ་ངན་
 ཐུ་བའི་ཆོགས་ཆེན་ཆོགས་ལྟ་བུ།

ཐུ་ངམ ལྷ་ཆུ་མེད་པའི་བྱེ་བད་གི་
 མིང་ལྟེ། ཐུ་ངམ་གྱི་བད་ཆེན་པོ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

ཐུག (ཐུན་ཆོག) རུལ་ནས་འདམ་
 དང་འདྲ་བར་སྒྱར་བའི་ནམ་པ་ལྟེ།
 འདམ་ཐུག། ས་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ཐུག་ཐུག】 རི་འདམ་ཐུག་རུལ་བའི་

ནམ་པ་ལྟེ། འདམ་ཐུག་ཐུག། ས་
 ཐུག་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས ༡ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
 མི་ཐུགས་ཀྱི་མི་བའི་འཆུ་སྒྲིབས་པ་
 བརྟེན་ནས་ཐོས་པ་ནམས་ཐུགས་ནས་
 ཞེ་གུ་དང་འདྲ་བར་སྒྱར་བའི་དོན་ནི།
 མི་བར་བད་ཀན་ཐུགས་བྱིད་ཀྱིས་ཟས་
 ནམས་ཐུགས་པར་བྱིད་ལྟ་བུ། ༥

(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) རུལ་ནས་
 འདམ་འབག་དང་འདྲ་བར་སྒྱར་བ་
 ལྟེ། རུལ་ཞིང་ཐུགས། ལ་ཐུག་རུལ་
 ཞིང་ཐུགས་ལྟ་བུ།

ཐུང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
 འོངས་པ) ༡ དབང་པོ་ཐུག་ལུལ་ཆར་
 བའི་དོན་ནི། ཐུང་བའི་སྒྲིབ་པ། ཐུ་
 ཡིས་སྒྲིབ་ཐུང་བར་བྱ། ཐུ་ཡིས་ཞིས་
 ཐུང་བར་བྱ། ཐུ་ཡིས་ཞིས་མངར་
 ཐུང་བ་ལྟ་བུ། 【ཐུང་】 རི་ད་ལྟ་བ་
 ལྟེ། འཐུགས་ཀྱང་ཐུང་གིན་འདུག།
 ཐུང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】
 རི་འདམ་པ་ལྟེ། ཞིས་མངར་ཐུངས་
 ནས་དགའ་ལྟ་བུ། 【ཐུངས་】 རི་སྒྲིབ་
 ཆོག་ལྟེ། ཞིས་མངར་ཐུངས་གིག་ལྟ་
 བུ། ༥ འབྲེད་པའི་དོན་ནི། ཐུན་
 ཅན་ཐུག་བསྐྱེད་ཐུངས། ད་ལྟ་བུ་དེ་

ཆིན་གྱུར་ལ་མ་ལུ་

ཆུང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁོག་དང་གནལ་
རྒྱལ་ཀྱི་ལ་མིང་ཞིག་

ཆུང་ཆི་ལྷན་ རྒྱ་མཚན་ཞིག་ལྟེ། འདི་
ལ་ 'ཆུང་ཆི་འབྲུག་' འབྲི་བའང་ཡོད་
ཆུ་མཚན་ཏུ་ 'ཏྲོང་མེན་' ཟེར་བ་དེར་.....
རེས་འཛིན་

ཆུང་ལ 'ཆུང་།' གི་འདས་པ་

ཆིང་ 'མིང་' གི་བར་ཆིང་

ཆིན་ 'མིན་' ཀྱི་བར་ཆིང་། 【ཆིན་པ་】
ནི་ 'མིན་པ་' ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན་ཏེ་ 'ཆིན་ཐག་' གྱུར་ཟེར་

ཆུ་ཀྱ གསར་དུ་ཁ་འབྲུག་པའི་ཆི་མིང་
གཞིན་རྒྱུ་མིང་ལྟེ། ལོ་ཅན་གཞི་ཆུ་
ཀྱ | སྐལ་མོང་གི་ཆུ་ཀྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཆུག ❶ 'ཆུ་ཀྱ' ཞེས་པའི་ཆིག་བརྒྱུས་
པ་ལྟེ། གྲོ་ཡི་ཆུ་ཀྱ་ལ་གྲོ་ཆུག་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ་ ❷ (ཆིན་མིན་ལས་ཆིག་།)
གར་འགྲོ་འདིར་འགྲོ་མིན་པར་.....
འབྲུགས་པའི་དོན་ཏེ། དག་དམག་
ཆི་ཞོམ་ཆུག་ཆུག | ཆུལ་མ་ཆི་ཞོམ་
ཆུར་ཆུག་ལྟ་བུ་ ❸ བྱག་བྱག་གི་དོན་
ཏེ། བཞོ་ཆུག་ཆུག་ཆིན་ཅིས་པ་
ལྟ་བུ་

ཆུར (ཆུན་ཆིག་)མཁུགས་པ་ལྟེ།

ཆུར་བ་ཆུར་བར་འགྲོ། རིག་པ་ཆུར་
མ། | རྫོག་ཆུར་ཆུར་བ་ལྟ་བུ་

ཆུལ (ཆིན་འབྲེལ་ལས་ཆིག་།)

གསར་ཐབས་དང་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་.....
གནས་ཚུལ་ཤིས་པར་ཆིན་པའི་དོན་.....
ཏེ། གཡོ་ཅན་ཀྱིས་ཁ་ཆུལ་ | གནས་
ཚུལ་ཆུལ་དུ་སྤོང་ལྟ་བུ་ 【ཆུལ་མ་】 1.
གསར་ཐབས་དང་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་.....
གནས་ཚུལ་ཅན་གཅོད་ཆིན་མཁན་ཀྱི་
མིང་ 2. ཆུལ་ནང་དམ་ཆི་ཆུལ་.....
ཀྱི་ཡོག་ཆུང་ཆི་འཇུགས་ལ་བྱུགས་མིང་
མོག་ཏུ་མི་དམངས་དང་གསར་བརྒྱུར་
ཁ་ཆོལ་ཆིན་ལ་ཁན་

ཆུང ❶ 'ཆུང་།' གི་ད་ལྟ་བུ་ ❷

(ཤོགས་ཆིག་)ལས་ཆིག་འདས་པའི་
མཐར་ཆུར་ན་ཆོན་ཅན་བྱ་ལས་དེ་.....
བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཆོན་པའི་.....
ཆིག་ལ་འབྲུག་ལྟེ། ཆོན་ཅན་བྱན་
གཡོག་བྱས་ཆུང་བ་མ་གཏོགས་ཆོབ་.....
ཡུར་སྤོང་མ་ཆུང་ལྟ་བུ་ ❸ 'ཆུང་པ་'
མི་ཆིག་བརྒྱུས་པ་

ཆུང་པ རང་གིས་དངོས་ལྟ་ལག་.....
ལོན་བྱས་ནས་བདེན་དཔང་བྱས་པའི་
ཤིས་ཡོན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། འཇུག་པ་དཔལ་
པ་ཆར་ཆུགས་འཇོ་པའི་ཆུང་པ་ལང་ |

ཞིང་དབུལ་ཆུ་པོ་ལ་ཞིང་འདེབས་.....
 པའི་ཐུང་བ་མང་ལྟ་བུ། ཚེག་བཟུས་
 ན་ཐུང་ཞེས་འབྲི་ཆག་ལྟེ། རང་
 ཐུང་—རང་གི་ཐུང་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

【ཐུང་ཐུབ】ནི་རང་གི་ཐུང་བ་ལ་.....
 བཅེན་ནས་བདེན་དཔང་བྱས་པའི་བྱ་
 དངོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལུག་རྒྱད་ལེགས་
 བཅས་བྱེད་ཐབས་ཐུང་ཐུབ་ཅིག་.....
 ཤེས། | བྱང་སྐོའི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་.....
 མཆིན་སྒྲིན་གསོ་བའི་ལྷན་ཐུང་ཐུང་...
 ཐུབ་མ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ལྟ་བུ། 【ཐུང་
 བྱིད】ནི་རང་གི་ཉམས་ཐུང་གཞན་ལ་
 སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 དགོ་ཆུན་གྱིས་བཟོ་ལས་ལག་ཆལ་མང་
 པོ་དགོ་ཐུག་ཆར་ཐུང་བྱིད་བྱས་ལྟ་བུ།

ཐུངས་ ‘ཐུང་₁’ གི་སྐལ་ཆོག།

ཐུས་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥) ❶

ཆང་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟི་བའམ་འབོག་.....
 པར་ཐུར་བ་ལྟེ། ཆང་གིས་ཐུས་ལྟ་བུ།

【ཐུས་འཐུར】ནི་ཆང་གི་མིང་གཞན།

❷ རང་དགའ་བའི་བྱ་དངོས་ལ་ཞིན་...
 པ་ཆེ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། དགའ་བས་
 ཐུས། | རྒྱུ་གར་ལ་དགའ་བས་ཐུས་
 ལྟ་བུ།

དམ

དམག་ རྒྱལ་ཁབ་ཐུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་.....
 པའི་དབུང་ཆོགས་ཏེ། འདི་ལ་མཁའ་
 དམག་དང་, མཆོ་དམག་, ཐུ་དམག་,
 ཀར་དམག་, ཐུགས་དམག་སྐྱེས་
 དབུང་ཁག་རིགས་མང་པོ་ཡོད།

【དམག་ཐུ】ནི་དམག་དབུང་གི་ཐུའི་
 འགོ་བྱིད་གཙོ་བོའི་མིང་། 【དམག་
 དཔོན】ནི་དམག་དབུང་གི་རུ་ཐུ་.....
 འབྲེན་མཁན་ནམ་བོ་དང་འདྲ་ས་.....
 བྱེད་མཁན། 【དམག་མི】ནི་འཐབ་
 འཛིང་བའམ་འཐབ་མོ་བ། 【དམག་
 དར】ནི་དམག་དབུང་རང་གི་ཉམས་
 མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དར་ཆའི་མིང་། 【དམག་
 ཅུང】ནི་དམག་བར་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་.....
 ཅུང་ཞིག་གི་མིང་།

དམངས་ ❶ མི་དམངས་ཏེ། དེ་ལ་
 རྒྱལ་ཁབ་མི་མཐུན་པ་དང་རྒྱལ་ཁབ་...
 གཅིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེད་མི་.....
 མཐུན་པར་ནང་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད།
 རང་འཕྲི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་དང་སྐབས་ཐུ་.....
 ཆོགས་རིང་ཕྱགས་འཛུགས་ཐུན་བྱེད་...
 པའི་སྐབས་འདྲིར། ཐུ་ཆོགས་རིང་
 ཕྱགས་ལ་དགའ་ཞིང་བཀུར་གཞོ་བྱེད་

མཁུ་གྱི་གྲུ་རིམ་དང་རིམ་གྲུ་གྱི་
 ཆོག་གྱི་ཆོག་པ་བཅས་ནི་མི་.....
 དམངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་.....
 ཡིན། 【དམངས་གཙོ】 1. མི་
 དམངས་ལ་རྒྱལ་ཁབ་བདག་གཞིར་.....
 བྱེད་པའི་དབང་ཆ་དང་རང་གི་བསམ་
 འཆར་བཤད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
 རྒྱུན་དམངས་གཙོ་ནི་མེད་གི་བཤོད་
 པ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་.....
 ཞིག་ཡིན། འཛིན་ཅེན་ན་དམངས་
 གཙོ་བྱེད་པའི་པའམ་རང་མཚན་པ་.....
 ཞིག་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། དམངས་
 གཙོ་བྱེད་མཚན་པ་ཞིག་དང་། གྲུ་
 རིམ་ལས་འདས་པའི་དམངས་གཙོ་.....
 ཞིག་མེད། འབྱུར་ལྡན་གྲུ་རིམ་གྱིས་
 དམངས་གཙོ་ཐེར་བ་དེ་ནི་མི་དམངས་
 མགོ་སྐྱོར་བྱེད་ཅུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
 འབྱུར་མེད་གྲུ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་.....
 ཐེར་འཛིན་འོག་མ་གཏོགས། མི་
 དམངས་མང་ཆོག་སྐྱོར་ཅེན་པོར་བྱ་བ་
 ཆེ་ཞིང་ཡང་དག་པའི་དམངས་གཙོ་.....
 སྲིད་མི་སྲུབ། 2. མང་ཆོག་མང་ཆེ་
 བའི་བསམ་འཆར་ལྟར་དོན་ཐག་.....
 གཙོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལྟར་གྱི་མིང་.....
 ཞེ་སྲིད་ལྟར་དམངས་གཙོ་ཡིན་པ།

དམངས་གཙོ་ཡོད་ལ། གཙོ་གཞི་ལྟར་
 བྱེད་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② བོད་ཡིག་གི་
 གནའ་དཔེའི་ནང་དུ་‘དམངས་’ཞེས་
 པ་ནི་གནའ་དཔེའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་.....
 བཞི་ཞེ་། རྒྱལ་རིགས་དང་རྩེ་རིགས་
 དམངས་རིགས་། གནའ་བའི་རིགས་
 བཅས་ཀྱི་ནང་ཚན་གསུམ་པའི་མིང་།
 ③ མི་མང་བོ་དང་མིའི་ཆོག་པའི་.....
 མིང་ཞེ་། ཞེ་བོ་དམངས་ཀྱི་དོན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ།

དམ་དྲུག་ ‘ཐུང་1’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
 དམ་ཅན་ (རྒྱན་ཆོག) ① མཚོག་གི་.....
 རྒྱུ་རྒྱ་ཞེ་། མཚོག་དམ་ཅན་ | ཀྱར་
 ཀྱམ་མཚོག་དམ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
 ཐུན་གཞུང་གི་བར་ཞིག་ལ་ཚད་མ་.....
 ཡོངས་པའི་དོན་དེ་། ‘མཚོག་པ་དམ་ཅན་
 ཐུག་ཡོག་ན་ནད་གཞི་བསྐྱེད་’ ལྟ་བུ།
 ③ ཐུས་ཀ་རན་པ་ཞེ་། རྒྱ་ཐུས་དམ་ཅན་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དམ་ཅན་ཤར་】 ནི་
 བུ་མོ་གཞོན་ཅུ་ཞེ་། ‘ཐུན་ཤར་’
 དང་དོན་འདྲ་།

དམ་འཇུག་ (རྒྱན་ཆོག) ① ལ་དབྱིབས་
 མར་བབས་པའི་དོན་དེ་། དམ་འཇུག་
 མཚོའི་གཏིང་ | ཐང་དམ་འཇུག་ | ལ་
 དམ་འཇུག་ | ཞིན་ཏུ་དམ་འཇུག་པའི་ས་ཆ་

ཞེས་པ་སྐགས་ལྟ་བུ། ༡༥ རིན་གོང་
ཁུང་པའི་དོན་ཏེ། ཆོང་རྩལ་སྤྱོད་
ལེགས་ཤིང་གོང་དམར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ༡༦ སྐད་ཀྱང་པའི་དོན་ཏེ། སྐད་
དམར་མོས་སྐད་ཆ་བཤད་ལྟ་བུ། ༡
དཔངས་མི་མཐོ་བ་ཞིང་། རི་དམར་མོ་
ཁང་བ་ཏུ་ཅང་དམར་པ་ཞིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། ༡༧ རིམ་པ་དམར་པ་ཞིང་།
དམར་རིམ་སྒྲིབ་ཀྱང་། མོ་རིམ་དམར་
མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དམར་འབེབ་】
ནི་དཔེ་བཞུགས་པའི་དོན་ཏེ།
གཞན་ལ་དམར་འབེབ་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།
༡༨ མགོ་པོ་དང་ཆེ་མོ་སྤྱད་ཏུ་འབྱུང་བ་
ཞིང་། ཐན་ཞིང་མགོ་འབང་མཐོ་། བརྟུང་
ཞིང་མགོ་པོ་དམར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམར ༡ (རྒྱན་ཆོག) རང་རེའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་དར་ཀྱི་མ་གཞིའི་……
མདོར་གཟུ་བུ་འདྲི་མདོག་ལྟ་བུ་ཞིང་།
དར་དམར་། རྒྱལ་དར་བུ་ཕལ་
ཁུང་དམར་། རང་དམར་མེ་ཞིང་། མེ་
ཏོག་དམར་པོ་། རྒྱ་ཁྱུང་ཏུ་དམར་
པའི་མདོག་། བ་དམར་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【དམར་རྩེན་】ནི་མྱོང་བྱེད་དང་
འགྲེལ་བྱེད་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་……
ཞིང་། ལུས་དམར་རྩེན་། རྒྱན་དམར་

རྩེན་ཏུ་མཐོང་ལྟ་བུ། ༢༠ བ་ཁག་
སྐགས་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་ཞིང་། དམར་
ཟས་—ག་ཟས་། དམར་བཤམ་—
ཁག་འབྲུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【དམར་བྱིད་】
1. ལུས་ཆགས་རྩལ་སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་……
ཏུ་ཏུ་འབྱོའི་ལུས་སྐགས་དངོས་སུ་
གཤགས་ནས་སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་པའི་……
ཐབས་ཀྱི་མིང་། 2. ལག་ལེན་དངོས་
སུ་ལུས་ནས་སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་……
མིང་། 3. གསར་བརྩེ་དང་། སྐ་
རྩྭས་མཐོ་པའི་དཔེ་ཞིང་། དམར་ཁྱིང་
མ་ཁས་པ་། དམར་པའི་ས་བྱལ་།
དམར་དམག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དམས ཉམས་པའི་བརྩེ་རྩེད་
དམིག ༡ ལུ་ག་ཀྱང་ཀྱང་གི་མིང་ཞིང་།
ཁབ་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ ལུས་
ཞིང་གི་མེ་བཙའ་དང་གཙག་ཁབ་……
གདབ་པའི་གསར་མིག་གི་མིང་ཞིང་། མེ་
དམིག་། གཞེར་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
དམིགས ༡ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་……
ཆོག་༧) (༡) ལྷ་བ་དང་བརྟག་……
པའི་དོན་ཏེ། བད་ལ་དམིགས་ནས་
ཐོན་བཞེན་། ལྷ་ལ་དམིགས་ནས་
མཆོར་སྤྱོད་ལྟ་བུ། 【དམིགས་ལུས་】
1. སྒྲིབ་འདོད་པའི་གནས་སམ་སྤྱོད་

འདོད་པའི་འབྲས་བུའི་མིང་ལྟེ། ལྷ་
ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་འཛུགས་
སྤྱི་དེ་ནི་ང་ཚོས་འབད་ཚེ་ལྟེ་པའི་
དམིགས་ལུལ་ཡིན། ལྷ་ཁན་པལྱེན་པའི་
དམིགས་ལུལ་ནི་ནད་སྐྱོ་པའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ལྟ་བུ། 2. དབང་པོ་ལུ་ལྟེ་
རིམ་གྱི་ལུལ་ཏེ། དབང་པོའི་དམིགས་
ལུལ་། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་
ནས་འདྲིན་ལྷངས་དངོས་འགལ་དུ་
འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ)མཐོང་བ་
དང་རྟོགས་པའི་དོན་ཏེ། མཐོན་
ལུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་གཞུགས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ●ལྷགས་སྐམ་གནས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། དམིགས་སུ་དགར་།
དམིགས་གྱིས་བསལ། ། དོན་དེ་
དམིགས་གྱིས་བསལ་ནས་བཤད་ལྟ་བུ།
【དམིགས་བསལ】 1. ལྟེ་བྲག་རུ་
དགར་པའི་བྱ་དངོས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྟེ་
ལའང་དམིགས་བསལ་མེད་པར་ཅ་
སྐྱོས་པསྐྱང་དགོས་ལྟ་བུ། 2. བན་
བདེ་ལྷན་པར་བའི་མིང་ལྟེ། དམིགས་
བསལ་གྱི་དབང་ཆ། ལྷན་པ་ཆོར་
དམིགས་བསལ་གཏོང་དགོས་ལྟ་བུ།

● ‘དམིག’ གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

དམུ ●མད་ལྷངས་ཀྱི་གནའ་པའི་

ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་། 【དམུ་མོད】ནི་
ཚུབ་སྤྱོད་དང་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྟེ། མི་
དམུ་མོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●ལྷངས་
དང་གྱི་འབྲི་གཞན་རིགས་ཞིག་གི་
མིང་། 【དམུ་ཚུ】ནི་ལུས་ལྷངས་པའི་
ནད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ལུལ་ལྷན་དུ་
‘ཚུ་ལྷངས་’ ཟེར།

དམུན (རྒྱན་ཆོག)རིག་པ་གསལ་
བོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མི་དམུན་བོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམུར (ལྟེ་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
ཟས་སྐྱོགས་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། སྐ་
མེད་ལྷང་རྩིལ་གྱིས་དམུར་། ལྷན་པས་
ཚུར་བ་དམུར་ལྟ་བུ།

དམུལ (ལྟེ་མེད་ལས་ཆོག་།)
འཛུམ་དམུལ་ཏེ། ཚུང་ཟད་བགད་
པའི་དོན་དེར་ན། ཁ་འཛུམ་དམུལ་
དམུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམུས ཡི་ཆད་བའམ་སུན་པའི་དོན་
ཏེ། མེས་པ་དམུས་ལྷང་ལྟ་བུ།

དམུས་མོང ལྟེས་ཅམ་ནས་མིག་མེད་
པའི་མོང་པའི་མིང་།

དམེ ●གཉེན་བཤེས་ཀྱི་ནང་ཁལ་དུ་
གཞན་དེས་ལྟེ་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། བད་དམེ་ལྟ་བུ། 【དམེ་པོ་】

1. རང་དང་གཉིན་བཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་
བཞིན་པའི་མི་གསོད་མཁན་ 2. མི་
བསད་པའི་ཉེས་ཅན་ ③ (རྒྱན་ཆེག་)
མི་གཙང་བའམ་རྒྱག་ཕྱོད་པའི་དོན་ཏེ་
ཁྱེ་རྒྱལ་པ་ལྟར་དམེ་བའི་རྒྱུད་རན་
སྤངས་ལྟ་བུ།

དམོན ① དམོན་མོ་བྱེད་པའི་དོན་ལྟ་

ཏེ་ དམོན་པ་ཐོར་ལྟ་བུ། 【དམོན་མོ་】

1. མི་གཞན་གྱི་བྱ་བ་བདེ་སྐྱེ་བུ་
མི་འབྲུག་པར་སྦྱོན་པའི་ཆེག་གི་མིང་
ཟེ་ དམོན་ཆེག་ | དམོན་མོ་བྱས་
ལྟ་བུ། 2. ཆོས་ལུགས་ལ་ལའི་མི་
ལ་གནོད་པ་འོང་བར་རེ་བའི་སྤྲོངས་
དད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག་གི་མིང་ ③ 'སྦྱོད་'
ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

དམོན 'ཆོ' ལི་ད་ལྟ་བུ་ལ་དམོན་ལྟ་
འབྲི་བའང་ཡོད།

དམྱུ

དམྱུལ མེལ་མོར་མེལ་པའི་བརྟ་
ཆིང་།

དམྱུལ་བ ① ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་སྦྱོ་
བཀྲགས་ནས་བཤད་པའི་དམྱུལ་ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་ ② ལྷག་བཟུལ་གིན་ཏུ་
ཆེ་བའི་དཔེ་ཟེ་ ལྷི་ཆོགས་ཆིང་བ་ནི་

དམྱུལ་བ་དང་མཚན་མེས་པ་ལྟ་བུ།

དམྱུགས (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་▽)

ཆུའི་གཏིང་ནས་དངོས་རྒྱས་ཡར་.....
བཏོན་པའི་དོན་ཏེ་ ཆུ་གཏིང་ནས་
ཉ་དམྱུགས་ལྟ་བུ།

མ

མ ① མི་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་སྤངས་ནས་
རལ་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་། མན་གཞུང་
ཏུ་ནད་ཀྱི་དབང་གིས་སྤང་བའི་མ་ལ་
'ལྷན་ཞེས་ཀྱི་མ'དང་མཚན་ཆ་སྐགས་
ཀྱིས་སྤང་བའི་མ་ལ་ 'མཚན་མ' ཟེར།

【མ་ཁ】 1. མས་སྐག་ནས་བཅད་
པའི་མའི་མིང་ 2. ལྷན་ཞེས་ཀྱི་

མ་སྤང་ནས་ག་བགས་རལ་བའི་བྱ་.....
གའི་མིང་། 【མ་རྩེས་】ནི་མ་སྐག་རྩེས་
ལས་པའི་བྱལ་ཀྱི་མིང་ཟེ་ 'མ་བྱལ་'
ཡང་ཟེར། 【མ་ལུད་】ནི་མ་བྱལ་
ཆེན་ལ། ③ སྦྱོན་དང་སྦྱད་ཀྱི་མིང་ཟེ་

གཞུང་དོན་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

④ མ་ཆུའི་ཆེག་བཟུལ་པ་ཟེ་ མ་པ་རྩལ་
ཚུར་རྩལ་ | མ་ལྟོ | མ་ལྟོད་ཅས་པ་
ལྟ་བུ། ⑤ 'མེད་' ཀྱི་མ་འོངས་པ་

མ་རྒྱལ མ་ཆེན་གངས་རིའི་མིང་ཟེ་
'མ་རྒྱལ་སྤྲེལ་ར' དང་ 'མ་མེས་མ'.....

ཆེན་ཡང་ཟེར་ཞིང་། མཆོ་སྒྲུབ་ཞིང་།
 ཆེན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་.....
 ལྷལ་གྱི་ཁོངས་ན་ཡོད། གངས་རི་དེ་
 ལས་པལས་པའི་ཆུ་རྒྱུན་རྒྱ་རྒྱ་དང་.....
 འབྲེས་ཡོད། 【མ་རྒྱུ】ནི་རང་རེའི་
 རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཆུ་བ་ཆེན་པོ་གཉིས་པ་.....
 ཡིན། མཆོ་སྒྲུབ་ཞིང་ཆེན་ལྷལ་ལྷལ་
 བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལྷལ་གྱི་མ་ཆེན་..
 གངས་ལའི་རི་རྒྱུད་གྱི་གཡག་རྒྱ་.....
 ལྷག་ཆེ་(རི་བོ་ཞིག)ནི་མ་རྒྱུའི་འབྲུང་
 ལྷངས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་ཟི་.....
 རྫོང་། ཀན་ལུ། ཉིང་ཞ། བང་
 སྐག་། རྩན་ཞི། རྩན་ཞི། ཏྲ་
 བན་། རྩན་ཏུང་བཅས་ཞིང་ཆེན་དང་
 རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་བརྒྱུད་ནས་པོ་ཏེ་རྒྱ་...
 མཆོར་འབབ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

མ་རྒྱུ རང་རྒྱལ་གྱི་ལུན་ནན་ཞིང་ཆེན་
 སྐགས་པ་རྩོ་ལས་རྒྱུར་ལྷལ་ནས་གནས་
 སྤོང་བས་ལུ་འབྲུ་སྤྱོད་དང་སྤོང་ཏྲ་ག་.....
 སྐགས་པ་པའི་ལུ་རིགས་སྐག་གི་མིང་།
 དེར་ལྷང་གྱུ་དང་དཀར་པོ་རིགས་.....
 གཉིས་ཡོད། ལྷང་གྱུའི་པོ་ལྷུའི་མགྱུན་
 པ་ལ་ལྷང་མདོག་ལྷན་ཞིང་འོད་.....
 འབྲུགས་པ་། མགོ་ན་གཙུག་ལྷན་ལྷན་
 པ་། མཆོག་སྤྱོད་ཞིང་མདངས་

མཛེས་ལ་སྤྱོ་ཕྱེ་རེ་རེ་ན་ལྷང་མདོག་གི་
 སྐག་ལེ་རེ་ཡོད་པ་སྤྱོ་ཏུ་མཛེས་སྤོང་...
 ལྷག་པ་ཡིན་པས་རྒྱུན་ཆ་ལྷོད་ཆོག་ལྷ་
 ལྷ་ཕྱི་པོ་ལྷ་ལས་རྒྱུང་ལ་ལྷ་མདོག་ནག་
 ལྷ་སྤོང་ལོག་དཀར་པོ་མཆོག་སྤྱོད་ཞིང་...
 པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

མང ① ཆོག་པའི་ལོག་རིམ་དམའ་.....
 སྐྱོ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཆོག་པའི་མང་གཞི།
 མང་རྩོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② གཞི་འཕ་ཆ་
 པའི་མིང་ལྟེ། མང་གཞིའི་དཔལ་
 འབྱོར། ཡོན་ཏན་གྱི་མང་གཞི།
 སྤལ་རན་མང་ནས་བརྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་...
 བུ།

མད (རྒྱན་ཆོག)ཏྲ་ཅང་བཟང་པ་...
 དང་འོ་མཆར་པའི་རྩོ་ཏེ། ལོ་ལྷག་
 བརྒྱུད་མར་ལྷང་བཞེ་མ་མད་ཅེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【མད་ཏུ་ལྷང་པ】ནི་ལྷང་
 པར་ཏུ་འབགས་སྤོང་ཡོད་ཏུ་འོངས་པ་
 ལྟེ། གཞུང་ཆོས་མད་ཏུ་ལྷང་པ།
 ལྷང་པ་མད་ཏུ་ལྷང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ཆོག་པ་ལྷུས་ན་མད་ལྷང་ཞེས་འབྲི་...
 ཆོག་ལྟེ། 'མད་ལྷང་སྤྱོད་པ་ཀུན་གྱི་
 མིག་དཔེར་འོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མས ① (ལྷོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
 ལྷལ་ལ་མཆོན་ཆ་ལོག་ནས་མ་བཞོད་...

པའི་དོན་ཏེ། རི་དྲགས་མཉམ་ནས་
ཤོས། མུང་གི་ལ་མེ་མདའ་ལོག་ནས་
མཉམ་ལྟ་བུ། ༥ མཚན་ཆ་ལོག་པའི་ཆ་
ཡི་མེད་མེ། མཉམ་ལྟ་མེ་མུང་། མཉམ་
ཏ་ཅང་ལྟ་ལྟ་བུ། 【མཉམ་པ་】ནི་མཚན་
ཆ་ལོག་པའི་མི་མུགས་ཏེ། རི་དྲགས་
མཉམ་པ་། མི་མཉམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥
'མེད₂' གྱི་འདས་པ་།

མི (མུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་འོངས་་་་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) གཉིད་ལོག་པའི་་་་་་
སྐབས་ལུ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ལྟ་ཆོགས་
གྱི་རྒྱས་པའམ་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་ལྷན་པའི་་་
ནང་དུ་བཞག་པའི་རྒྱུན་ལྟ་ཆོགས་ལ་་་
བརྟེན་ནས་མུང་པའི་འབྲེལ་པའི་སྐབས་
པ་ལྟ་ཆོགས་ཤར་བ་མེ། གཉིད་ལོག་
ནས་མི་ལས་མི་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ།
【མིས་】ནི་འདས་པ་མེ། གཉིད་ལོག་
ནས་མི་ལས་མིས་ལྟ་བུ། 【མི་ལས་】
ནི་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་གྱི་སྐབས་པ་་་
ལྟ་ཆོགས་གྱི་མེད་།

མིག་པ ཏ་ནོར་ལུག་སོགས་གྱི་ཡན་་་
ལག་གི་མེད་ཀྱི་ལྷན་སྐབས་རྩ་ལྟ་བུའི་མེད་
མེ། ཏ་ནི་མིག་པ་། བ་ལང་གི་མིག་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ལྷན་ན་མིག་
ཅས་འབྲི་མེ། ཏ་མིག་། མིག་ལྷགས་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མིག་ལྷན་】ནི་ཏ་དང་
པོར་བུའི་མིག་པ་ལྟ་བུ། 【མིག་པ་པ་
ལྷག་ཅན་】ནི་བ་ལང་དང་ར་ལྷག་གི་་་
མིག་པ་ལྟ་བུ།

མིགས་པ གྲྀག་ཆགས་ལྟ་འདྲ་ཞེས་་་
ཡིན་ཞིང་། ལུའ་སྐད་དུ་པ་མིགས་
ཟེར་། ལུས་པོ་ལྷུལ་དང་མཚུངས་
ནའང་ཤར་ལག་བཞི་ཡོད་། ལུས་ན་
ཐབ་རིས་ཞིབ་མོ་ཡོད་ལ། མཚུག་པ་
རིང་ཞིང་ལྷག་བཞིའི་མེ་ན་མེར་མོ་་་་
ལྷགས་ལྟ་ལྟ་བུ་ཡོད་། ལྟ་གསེབ་དང་
ལྟ་མའི་ནང་དུ་འཚོ་བ་ཡིན་།

མིས 'མི' ཡི་འདས་པ་།

མུ 'དམུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

མུག (མུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་འོངས་་་་་་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) གྲྀག་ཆགས་
ཏུང་དུས་སོ་བཅུ་བ་པའི་དོན་ཏེ། ལྷིས་
ལྷག་ཉིན་ཆེ་ལྟ་བུ། 【ལྷགས་】ནི་
འདས་པ་དང་ལྷུལ་ཆོག་མེ། ལྷེ་ལ་ཆོ་
ལུས་ལྷགས་ནས་རལ་ལྟ་བུ།

མུགས ༥ (ལྷན་ཆོག) ལེམས་ཀྱིང་་་
ཞིང་འཁེབས་པ་མེ། ལེམས་གྱི་ཀྱིང་
ལྷགས་སངས་། དཔྱར་ཆ་ལྷགས་་་་་་
འཁེབས་ལྟ་བུ། ༥ 'ལྷག' ལ་ལྟོས་།

མུན 'དམུན' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ལྟར 'དལྟར' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

ལྟལ (ལྱིད་མེད་ལས་ཆིག་༧) མེལས་
མེ་ཞིང་མེད་ཆད་པའི་དོན་ཏེ། ཞི་
ལྟས་ནས་མཆེ་མ་བཀྱ་ལྟ་བུ་.

མེ ① བཤད་པའི་བན་ཆིང་. ② 'མེ'
ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.

མེག ① (ལྟན་ཆིག་) གཞི་འགྲུལ་དང་
ལུང་སྒྲ་སྒྲུགས་མེད་པར་འཇམ་མེད་.....
དེར་སྤང་པའི་ནམ་པ་ཞིག་ལྟེ། དལ་
མེག་མེག་ལྱིད་ | དལུགས་མེག་གི་.....
སྤང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. ② ཅ་བའམ་ལྟག་
མའི་དོན་. 【མེག་མེད】ནི་གཏན་
མེད་དང་ཅ་བ་ནས་མེད་པའི་དོན་.....
ཏེ། དལ་བོ་མེག་མེད་དུ་བཅོམ་ཞིག་
པ་ལྟ་བུ་.

མེད ① མའི་མེད་ཐག་གི་མེད་ལྟེ།
ལྟར་མེད་—ལྟར་པགས་ཀྱིས་བཞོས་...
པའི་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་.

མེད ② ལྟ་མཆན་བཤད་པའམ་དེ་.....
པའི་བན་ཆིང་ལྟེ། དེ་ལྟར་མེད་ལྟ་
བུ་. མ་ཤོངས་པར་'མེ' དང་, འདས་
པ་ལ་'མེས་', ལྟལ་ཆིག་ལ་'མེས་'
འབྲི་.

མེན སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལྟར་གི་ལྟལ་
ཆ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་, དེ་ལ་ཆེ་ལྟར་དང་

དེགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་, དེ་ལས་ལྟས་
ལྟར་གྱི་དེ་ལྟར་ལྟན་པའི་ལྟས་ཤིག་...
ཐག་གིན་ཡོད་པ་དེས་ལྟས་ལྟར་ལ་.....
ལྱིད་ལྟས་ལྟ་ཆེགས་ཤིག་འབྱེན་ལྱིན་...
ཡོད་, དཔེར་ན། འགྲུལ་མེན་ལས་
མཆེལ་མ་ཐག་པ་དང་, མེག་མེན་
ལས་མཆེལ་མ་ཐག་པ་, ལྟལ་མེན་ལས་
ལྟལ་ལྟ་ཐག་པ་, མོ་བ་ལྟ་མའི་མེན་
ལས་ཐག་པ་འཇམ་ལྱིད་ཀྱི་བད་ཀན་ལྟགས་
ལྱིད་ཐག་པ་སྒྲུགས་ལྟ་བུ་འོ།. 【མེན་
ཤོས་】ནི་ལྟས་ཀྱི་མ་ལ་སྒྲུགས་ནས་ལྱི་...
ལྱིན་ལྟས་ནང་ལ་ལྟགས་ཆེ་ཐོག་མར་...
མཆན་མེན་དང་བཅུ་མེན་མེ་མེན་.....
སྒྲུགས་ཀྱིས་དེ་བཀག་ནས་སྤངས་པ་ལ་
མེན་ཤོས་པ་ཟེར་. 【མེན་ལུ】ནི་མེན་
ལ་ནད་ལྟགས་ནས་སྤངས་འབྱུང་དུ་...
ལྟར་པ་ལ་མེན་ལུ་ཟེར་.

མེལ (ལྱིད་འབྲིལ་ལས་ཆིག་༧) ①
ལྟར་པ་འཁེལ་སྒྲུགས་ལྟར་པའི་ལྟ་མེ་...
དེར་དུ་ལྟགས་པའི་དོན་ཏེ། བལ་
མེལ་ | གསོ་མ་མེལ་ལྟ་བུ་. ② ཐག་
པ་སྒྲུགས་མེ་དེར་དུ་བཅོང་པའི་དོན་...
ཏེ། ཐག་པ་མེལ་ | ཏའི་ཆོད་ཐག་
མེལ་ལྟ་བུ་.

མེ (ལྱིད་འབྲིལ་ལས་ཆིག་མ་ཤོངས་...)

འདྲ་ །【མ་འབེལ】ནི་གཞན་ལ་...
 མཐོང་ཆུང་བྱེད་པའི་ཆོག་བཞད་པ་...
 ཞེ་ གཞན་ལ་མ་འབེལ་མ་བྱེད་ཆ་བྱ་
མ་ར མའི་ཁ་འགམ་གྱི་ཕྱི་མིང་
མག ①ཐུན་པའི་མདོག་གི་མིང་ཞེ་
 ཐུན་པའི་མག་རུམ་ | མཚན་མོ་མག་
 བྱ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ②ཆོར་ཐུང་ཆ་
 བར་ཞོར་ལ་ཐུག་པའི་ཆ་ཤིང་དབྱིབས་
 ལ་ཕྱག་དང་འདྲ་བ་ཞིག་གི་མིང་ དེ་
 ལ་ལྷ་མ་མཛད་ཏུ་‘མ་ནེ’ ཟེར་ཞིང་བཟའ་
 ཆོག་ལ། ལུས་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་ཞིག་
 ཡིན་
མག་ཤད ཐུན་མ་དང་དབྱིབས་འདྲ་
 པའི་ཤིང་ཐུན་ཞོང་བྱ་ཞིག་ཡིན་ ལུས་
 མཛད་ཏུ་‘མག་ག’ ཟེར་
མད (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
 པ) ①མི་ལ་ངན་ཞོས་བྱས་པའི་དྲོན་
 ཏི་ ‘བཞོད་པས་དགའ་བར་མི་འཐུར་
 ཞིང་ཐུན་པས་མི་དགར་མི་འཐུར་ལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【མོད】ནི་མ་འོངས་
 ད་ཆ་ཐུལ་ཆོག་གཞུམ་གར་འཆུག་ཞེ་
 བདག་བཞོད་གཞན་མོད་མ་བྱེད་ |
 གཞན་ལ་མ་མོད་ཆ་བྱ་ ②རི་དམའ་
 རུ་བཅང་པའི་དྲོན་ཏི་ མགོ་ཐུན་ |
 མགོ་མོད་ཅིག་ལྟ་བུ་

མད ①སྤྱི་ཆགས་ལུས་གྱི་ཞེ་པའི་
 མན་ཆད་གྱི་མིང་ཞེ་ ལུག་ཤ་ཁོག་
 མད་ | ལུས་ཞོད་མད་ | མད་གཞིགས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ②དབྱིབས་དམའ་
 པའི་ཐོགས་གྱི་མིང་ཞེ་ རིམ་ཞོད་
 མད་ | མ་ཐུང་མད་ | འབྲི་ཐུང་མད་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ③མ་ཐུ་གཉིས་གྱི་ཐུ་
 མའི་མིང་ཞེ་ དཔེ་ཆ་དེ་བཞོད་ཆ་
 དང་མད་ཆ་ | མ་མད་ | མ་མད་...
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ་

མན ①ནད་ཅི་དུགས་གསོ་པའི་རུས་
 པ་ཡོད་པའི་དངོས་ཆ་གྱི་ཐུ་མིང་
 【མན་པ】ནི་ནད་གསོ་པའི་ཤེས་ཡོན་
 དང་ཉམས་ཐུང་ཐུད་པར་བ་ཡོད་པའི་
 མི་ཞེ་ ལྷ་མ་མཛད་ཏུ་‘མེམ་ཆེ’ དང་
 མཚན་བཞོད་ཏུ་‘མ་རྩེ’ ཟེར་ 【མན་
 ཅ】ནི་མན་འཐུང་བྱེད་གྱི་མོད་ལ་ཆ་...
 ཁོས་དང་ཆང་ལྟ་བུའི་མིང་ 【མན་
 ཁོག】ནི་གཉིས་ཁ་ནས་ཐུང་པའི་ཐུན་
 དང་ མ་བཏུལ་པའི་ཐུན་ ②རྩས་
 ཐུར་གྱི་རུས་པ་དེས་ཅན་ཡོད་པའི་རྩས་
 གྱི་མིང་ཞེ་ ཐུན་ནག་—མེ་རྩས་ |
 ལ་བྱ་གསོད་པའི་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 【ཐུན་ཆེན】ནི་ཐུམ་བྱ་བོང་པའི་མིང་
 གཞན་ ③(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)

མན་པའི་བད་རྩིང་མེ་ ས་ཚ་བའི་
མིང་གཏམ་མེམས་ལ་མཱར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【མཱར་མར】ནི་བྱ་མོ་གཞོན་ཅུ་
ཞེས་པའི་པལ་སྐད་དེ་ བྱ་མཆར་གཞོན་
ཅུ་ལ་‘མཱ་ག་མར’ ཟེར།

མཱར དངོས་སུ་དངོས་ཇུས་ཉི་པའི་……
རིན་གོང་ཙི་ཕྱིད་ཀྱི་མེ་ཚན་ཕྱིད་ཚོག་
པའི་དངོས་ཇུས་བྱུང་པར་བ་སྟོར་མོ་
སྟགས་ཀྱི་མིང་མེ་ དཔེར་ན་མེན་ཆད་
ཀྱི་གཞེར་དབྱེ་ཀྱི་དོང་ཙི་དང་ད་……
མཱི་དམངས་སྟོར་མཱ་བྱའི་ཚོང་ཇུས་……
བྱུང་པར་བ་རྒྱལ་ས་ནི་མཱར་ཡིན།
དངོས་ཇུས་ལ་ཞོང་ཟེར། དཔེར་ན་
རྩ་རིན་ཕྱིད་ཀ་མཱར་དང་ཕྱིད་ཀ་ཞོང་
ཕྱིན་ལྟ་བུ།

མཱ་པ་ཙྰ མཱར་མ་‘མགོ’ ཞེས་པའི་……
མཱར་ཚོགས་ཀྱི་མིང་གཞན།

མིག་མུ བྱི་ཐང་ཏུ་མཁའ་དབྱགས་ཀྱི་
གཡོ་འགྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུ་བ་ཆེན་……
མོ་འབབ་པ་ལྟ་བུའི་མཱང་བའམ་དེ་……
འབྲའི་མཁའ་དབྱགས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་
ཀྱི་མིང་མེ་ ‘མུ་མུའི་རི་མོ་གཡོ་བའི་
འོད་ བྱག་མིག་མཱང་བ་རྒྱང་རིང་ཚུ་
རི་དུགས་མེད་མེད་འཆིར་འཇུག་པ་
པར་མཱང་ཚུ་ཚལས་མིག་མུའོ་ ཞེས་པ་

ལྟ་བུ།

མིག་མ ‘མཱ་ག་མ’ ལི་འབྲི་ཚུལ་……
གཞན།

མིན ● (ཕྱིད་མེད་ལས་ཚག་༡) (ཀ)
ཙི་མིང་གི་འབྲས་བུ་འམ་ས་པོན་མེ་……
པའི་ཚད་ཇོགས་པའི་དོན་དེ་ ཙི་མིང་
མིན། མིང་ཉིག་མིན། ཡོ་ཉིག་མིན་
ལྟ་བུ། (ཁ) དོན་ལ་བསམ་སྟོན་གཏོང་
པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་མཱར་པའི་དོན་
དེ་ མེམས་མིན། མེས་བྱུང་མིན་
ལྟ་བུ། (ག) མི་ཡར་སྐྱེའི་ཡོ་ཚད་……
ཡོངས་པའི་དོན་དེ་ བ་ཚད་མིན།
དགོངས་ཡོ་མིན་ལྟ་བུ། (ང) འབྲས་
བུ་མཱང་པའི་དོན་དེ་ ཚོལ་བ་བྱས་
པའི་འབྲས་བུ་མིན་ལྟ་བུ། ● ‘མིན’
མ་ ཞེས་པའི་ཚོག་བཅུས་པ། 【མིན་
མེགས་】ནི་བཞིན་རས་དང་ལུས་ཡག་
པའི་དོན་དེ་ གཞོན་ཅུ་མིན་མེགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མིན་བྱག མཱ་མར་ཉིར་བརྒྱད་ཀྱི་……
ནང་གི་མཱར་ཚོགས་མིག་གི་མིང་།

མིན་མ མིག་གི་གོང་ན་ཡོད་པའི་……
མུའི་མིང་ ལུལ་སྐད་ཏུ་‘མི་མ’ ཟེར།
ཚོག་བཅུས་ན་‘མིན’ ཞེས་འབྲི་ཚོག་
མེ་ མིན་མའི་པར་མཚམས་ལ་མིན་

ཐུང་ཐུང་ཆེན་ལ་ཐུག་ན། ལ་ཐུག་ལྟ་
 ཅི་ལྟོས། | ཐུན་པོས་ཐུང་ལྟོས་ཐུང་.....
 ཐུང་དགོས་ན། ཐུས་པ་ཆོས་ལྟོས་ཐུང་
 ཐུང་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ལ་དགོས་པ་.....
 རེད་ལྟ་བུ། ༡ 'ཐུ' ཡི་ད་ལྟ་པ་ལ
 ཆོས་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཐུ

ཐུང་ 'ཐུང་' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
 ཐུན་ གཉེན་ཐུག་དང་གཉེན་ཐུག་གི་
 ལའོས་ཐུང་ཐུང་པའི་བྱ་ཐུང་གི་མིང་
 ལྟེ། ཐུན་ཐུང་པ། ཐུན་ཐུང་ལ་ཐན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་ག 'ཐུག་གུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
 ཐུག་མ 'ཐུག་མ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
 གཞན།

ཐུ་ག 'ཐུག་གུ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
 ཐུག་ ༡ 'ཐུག་གུ' ཡི་མིང་ལས་ལ་.....
 བཅུས་པ། ༢ 'ཐུག་མ' ཡི་མིང་
 ལས་ལ་བཅུས་པ།

ཐུག་གུ ཡི་གེ་འབྲི་ཐུང་གི་མིང་བྱད་གི་
 མིང་། མིང་བཅུས་ན་ 'ཐུག་' ཅེས་
 འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཐུག་མ་ཐུག་ | སིང་
 ཐུག་ | ཐུ་ཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུག་མ སིང་ཐུག་ལའི་མིང་ལྟེ། ཐུན་

དུ་ཐུ་བའི་སིང་ཆོག་ལ་ལང་པོ་ཅན།
 སིང་ཐུང་ཞིང་སིང་གསེས་ཐུ་མོ་ཞིག་.....
 ཡིན། ཡི་ཐུང་ཐུ་ཆོག་ལ་ལས་ཆོག་ལ།
 ལང་བའི་སིང་ཆ་ལང་ཐུང་ཆོག།

ཐུག་མ ༡ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
 ལུང་དང་ཐག་པ་སོགས་ཐེ་རིང་དུ་
 གཏོང་བ་ལྟེ། ལུང་ཐུག་མ། ཐག་པ་
 ཐུར་དུ་ཐུག་མ་ལྟ་བུ། ༢ ཐན་ལ་
 བཅུག་པའི་བན་ཆིང་།

ཐུང་ ༡ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
 ཏུལ་རི་ཞིག་ལ་ཐས་སྐྱེ་མི་ཐུང་པར་
 ཏུལ་བསྐྱེན་ཐུང་པ་ལྟེ། ཐན་པས་ཏུ་
 ཐུང་ལྟ་བུ། [ཐུང་གནས་] ནི་ཏུལ་རི་
 ཞིག་ལ་ཐས་མི་བ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
 ཆོ་ག་ཞིག། ༢ (ཐུན་ཆོག) ཆོ་མོ་རྩ་
 པའི་དོན་ཉི། མགོ་ཐུང་ | ཐ་ཐུང་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་གུ གི་བན་པའི་གོ་ང་འཕགས་.....
 ཐུང་གི་མི་ཐུང་ལྟ་བུའི་མིང་།

ཐུར་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
 ལུང་གས་པར་ཐུང་པའི་དོན་ཉི། ལས་
 ག་ཐུར་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཐུཾ (ཐུན་ཆོག) ཏུལ་ཐག་པའང་ཞན་
 པའི་དོན་དུ་བཤད། [ཐུཾ་ཆོག] ནི་
 ཉེ་ཆོག་གས་འབྲིག་ཆོག།

ལྷོ (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆེག་མ་འོངས་པ་...
དང་ད་ལྟ་བུ) དབང་ཆ་ལ་ནད་ལྷོང་...
ནས་ཤེས་རིག་འཆོལ་བའི་དྲན་ཏེ། ལྷོ་
ཕྱིད་ཀྱི་ནད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【ལྷོས་】**
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལྷོ་ལྷོས་ན་རང་མི་
ལའང་སྒྲག་ལྟ་བུ། **【ལྷོ་ནད་】**ནི་བྲན་
རིག་འཆོལ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་...
མིང་།

ལྷོན ལྷོན་པ་ལྟེ་ལྷོ་ནད་ལྷོང་བའི་མི་...
དང་སྒྲགས། དཔེར་ན་ལྷོ་ལྷོན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ལྷོས 'ལྷོ' ལི་འདས་པ་།

ལྷོ

ལྷོ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་པ་...
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) དབང་པ་དང་བརྒྱུད་
བའི་དྲན་ཏེ། ལྷོ་བྱེད་གཏམ། ལྷོ་
ཤེས་དྲན་གོ་བ། དག་ལྷོ་མ་ཁམ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ལྷོས་】**ནི་འདས་པ་ལྟེ།
འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲས་སོ་ལྟ་བུ། **【ལྷོས་】**
ནི་ལྷོ་ལྷོས་ལྟེ། གསང་གཏམ་ལྷོས་
ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷོ་བ དབང་པའི་ཆེག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷོ་
བ་དྲན་ལྟན། ལྷོ་བརྒྱུད་དག་པ།
ལྷོ་ཕྱིད་ལྷོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷོང དཔེ་ལེ་ཆེས་ལྷོགས་ཀྱི་བཟུང་...
བཅས་ཤིག་གམ་ཆས་དཔེ་ཞིག་གི་...
མིང་།

ལྷོས 'ལྷོ' ལི་འདས་པ་།

ལྷོག གོས་དཔར་མེར་ཅན་།

ལྷོ ལྷོག་བཟུང་ཀྱི་བརྒྱུད་ཏེ། **【ལྷོ་**
ལྷོགས་**】**ནི་ལྷོ་བ་དང་ལྷོག་བཟུང་ལྷོང་
བའི་ཆེག་བཤད་བཞིན་ཅུ་བའི་ལྷོ་ལི་...
མིང་ལྟེ། ལྷོ་ལྷོགས་འདྲན་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ལྷོང ①(ཕྱིད་མེད་ལས་ཆེག་▽)

ལྷོ་སྐད་ལ་ལས་ལྷོ་བའི་དྲན་ཏེ། ལྷོ་
ལྷོང་—ལྷོ་ལྷོ། ལེམས་ལྷོང་—ལེམས་
ལྷོ་ལྟ་བུ། **【ལྷོང་ལྷོ་】**ནི་ལྷོ་ལྷོ་ལི་མིང་།

●གསང་བའི་བརྒྱུད་ཏེ། ●བཤད་
བའི་བརྒྱུད་ཏེ།

ལྷོས 'ལྷོ' ལི་ལྷོ་ལྷོས་ཆེག་།

[ཅ]

ཅ་གེ་ཅིག་གེ 'ཅག་ཅིག' ལ་ལྟས་།

ཅ་ན (ལྷོ་ཅིག) ལས་ཆེག་གི་...
མཐར་ལྷོར་ན་ཅུས་ལྷོན་རིང་མ་སྐད་...
པའམ་ཆེག་ལྷོ་ལྷོ་ལི་འབྲེལ་བ་ལྟན་པ་...
ལྟེ། གཉིད་སང་ཅ་ན། ལྷོ་ལྷོ་
བཟུངས་ཅ་ན། བསམ་པ་ཞེས་ལྟ་བུ་...
ལྟ་བུ།

ལུས་པ་ཡིན་ཙན, དེས་པར་དུ་
མྱོང་མྱོང་བྱིད་དགོས་ཏེ་བྱ་

ཙར མྱོན་རུས་ལྷག་གིས་གཞུ་པའི་
ཁྲིམས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཙར་པཅད་ཅེས་
པ་ཏེ་བྱ་

ཙར་ལྷན མིའི་བྱར་རུས་ཀྱི་ཆེ་དང་
ལྷག་རུས་ཀྱི་ལྷ་གཉིས་འབྲེལ་པའི་
མཚམས་ཀྱི་འག་གས་གནས་དེའི་མེ་
དམིག་གི་མིང་།

ཙར་ར 'ཙར' ལ་ལྟེས་།

ཙམ བོད་མྱོང་ས་ཤར་ལྷོ་ལྷོ་གས་ན་
ཡོད་པའི་གངས་ཀྱི་ཞིག་དང་གངས་ཀྱི་
དེའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་།

ཙག སིང་གས་པ་ཏེ་བྱའི་ལྷ་བྱི་བྱག་
པ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཁང་པ་ཙག་ལྷ་
ལགས་། སིང་གས་ནས་ཙག་ལྷ་དེ་དེ་
རི་སྤང་ཏེ་བྱ་

ཙག་ཅིག (ལྷན་ཅིག) བོར་བྱར་
གནས་སྤོང་པོར་མཆོད་ཆུང་པའི་དོན་
ཏེ། བྱ་པ་ཙག་ཅིག་། ཡོ་བྱད་ཙག་
ཅིག་ཅེས་པ་ཏེ་བྱ་། འདི་ལ་'ཙ་ག་
ཙག་གེ' ཡང་ཟེར་།

ཙད ལྷལ་སྐད་ལ་ལར་ཉི་མའི་ཙ་པ་
ལ་'ཙད' ཟེར་ཏེ། ཙ་པ་ཆེ་ལ་ཙད་
ཆེན་ཟེར་པ་ཏེ་བྱ་།

ཙན་དན ཏིག་རུ་མྱོང་པའི་སྤོང་མྱོང་
ཞིག་ལྟེ། ས་རྒྱ་སར་ལྷོ་ཞིང་གས་ལ་རྒྱ་
ཞིས་པ་དང་, ཡོ་བྱད་དང་མྱོས་པ་ཆེ་
ཆོག་ལ་སྐྱོན་ཡང་བྱིད་ཆོག་། དེ་ལ་
ཙན་དན་དགར་བོ་དང་ཙན་དན་
དམར་བོ་རིགས་གཉིས་ཡོད་། མཆོ་
མྱོན་མྱོགས་ལྷ་ལྷོས་པའི་'ལྷག་པ་ཙན་
དན' དེའི་མིང་ཡའང་ཙན་དན་ཟེར་།

ཙབ་ཀྱོལ འཕྲུག་ཆེན་ནམ་ལྷན་
དཔྲུག་གི་པར་ཆེད་།

ཙབ་ཙབ (ལྷན་ཙབ་) པལོད་ལྷན་
མེད་པར་གཡོ་འབྲེལ་བྱིད་པའི་རྣམ་པ་
ལྟེ། མི་འདི་བྱེལ་པ་ཡང་ས་ནས་ཙབ་
ཙབ་བྱིད་། ལག་ཙབ་ཙབ་བྱས་ནས་
མི་གི་འབྲི་པར་པཅམས་ཏེ་བྱ་།

ཙབ་ཙབ (ལྷན་ཙབ་) ལྷན་ཆགས་
པ་ལ་ཡིན་པའི་བྱ་ལྷོད་ཀྱི་དོན་ཏེ། བྱ་
པ་གལ་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་ལ་ཙབ་ཙབ་པ་
བྱིད་། ཏེ་མོ་རུ་འབྲེལ་སྐབས་ཙབ་
ཙབ་བྱིད་ཏེ་བྱ་།

ཙབ་རྒྱལ 'ཙབ་རྒྱལ' ཀྱི་འདི་རྒྱལ་
གཞན་།

ཙབས་རྒྱ ལྷོ་རིགས་སྤོང་ལྟེ་ཙབས་
རྒྱ་ཆེ་ ཡང་ཟེར་། འདི་ལ་'ཙབ་རྒྱ'
ཞེས་འབྲི་པའང་ཡོད་།

ཅམ (བརྒྱན་ཆོག) ① ཅན་བཟུང་
 བའི་དྲན་ཏི། འབྲུ་དྲོག་གཅིག་ཅམ་
 ཡང་ཆུད་ཆོས་བྱིད་མི་རུང་། ལུག་ལྷུ་
 རི་ལ་ལུ་ག་ལུ་མ་བརྒྱ་ཅམ་ལུས་ན་.....
 བཟང་། འགྲོ་སྒོ་བྱུང་ཅམ་ལས་མ་.....
 བཅང་བར་, ལས་དྲན་མང་ཅམ་
 བཟུབས། ཡི་གེ་ཤིས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་
 ཆོག་པར་དྲན་ཤིས་དགོས། ། ཞིང་
 བཅུ་པ་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བདག་
 གཉེར་ལེགས་པར་བྱིད་དགོས་ཞིས་པ་
 ལྟ་བུ། ② ལྷུད་ཆོས་གཞན་འགོག་
 བའི་དྲན་ཏི། རས་ཆ་འདི་མདོག་དེ་
 ཅམ་ཡག་ཤོ་མིན་པ་མ་གཏོགས་ཆུ་.....
 ལུས་ཏ་ཅང་བཟང་། ལུག་འདི་.....
 གཞུགས་ཆུང་པ་ཅམ་ལས་ཤིང་ཏ་ཅང་
 བཟང་ལྟ་བུ། ③ རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་འགོག་
 བའི་དྲན་ཏི། ལུ་ལྷུ་མེས་ཅམ་ནས་རྒྱ་
 མ་རྒྱ་ཤིས། ། ཉི་མ་ཤར་པ་ཅམ་གྱིས་
 ལུན་པ་ལེལ་ལྟ་བུ།

ཅམ་ལ་ག ཆ་བའི་ལྷུ་དང་ཆ་ལྷུ་
 རིས་མཐུན་པའི་ཤིང་ཞིག་གི་ས་བོན་...
 ལྷི་མིང་ལྷེ་, ཤིང་གི་འབྲས་ལྷིང་དཀྱིབས་
 ལུན་མའི་གང་ལྷུ་ལྷུ་ཞིང་ལ་མཛོ་.....
 གང་ཅམ་དང་རིང་ལ་ལྷུ་གཞུམ་བཞི་...
 ཅམ་ཡོད་པའི་ནང་ན་ས་བོན་ལེབ་མོ་

མཐའ་གཤོག་ཅན་དཀར་བོ་རྒྱུང་ཡས་...
 མས་ཡོད། 'མེ་རྒྱ་ཅམ་པ་ག' ཡང་
 ཟེར།

ཅར (རྒྱན་ཆོག) གཤེར་བྱ་མར་.....
 འང་ག་པའི་རྒྱམ་པ་ལྷེ། བྲག་ཅར་རི་
 སོང་། རྒྱ་ཅར་ཅར་བྱིད་ལྟ་བུ། ཁ་
 ཤང་རྒྱ་ 'ཅ་ར་ར' ཞིས་པ་དང་དྲན་...
 འདྲ།

ཅི་ལྷ ལྷོག་ཆགས་ལྷི་བའི་མིང་གཞན།

ཅི་ཏ ལུལ་སྐད་དུ་མགར་པས་ལྷགས་
 རྒྱུང་བྱིད་ལྷོག་རྒྱུ་ལྷི་མིང་ལ་ཟེར།

ཅི་ཏ་ག ① ཅི་ཤིང་རིགས་ཤིག་གི་
 འབྲས་ལྷི་མིང་ཞིང་, ལས་ཆེ་བའི་
 དཀྱིབས་གནག་གི་རྒྱ་དང་མཐུངས་,
 ཟས་ལྷི་སྒོད་ལ་བྱིད་ཆོག་ཅིང་ལྷན་.....
 རྒྱུང་འཆག་, གསར་པ་ལྷུང་རྒྱ་
 དང་ལྷན་ཆོ་དམར་ཤར་འཐུར་, འབྲས་
 ལྷི་ནང་ན་ས་བོན་དཀར་བོ་ལེབ་མོ་...
 མང་སོ་ཡོད། རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ 'ལ་ཅི'
 ཟེར། ② 'ཅི་ཏ་ག' དང་སྒོ་བ་གཅིག་
 པའི་ཤིང་ལྷན་ཞིག་གི་འབྲས་ལྷི་མིང་
 ལྷེ། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ 'ལྷུར་པན'
 ཟེར།

ཅི་ན ལྷུང་གོའི་མིང་རྒྱུང་བ།

ཅི་ཅི ① ལྷི་བའི་མིང་གཞན། ②

क. म. क. ५. क. ७. म. ७.

ཅིག་ལ 'ཅི་ལྟ་' གི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ स्वस्ति स्वास्तु भूतैः स्वास्तु नमः ।

ཅིས་ (ཐུན་ཚིག་) ཐུག་དང་གཤིས་...
 ཐུག་པའི་གཤིས་ནས་ཡང་ཐུན་པའི་
 ཐུན་པ་ལྟེ། ཐུག་པ་ནས་ཐུག་ཅིས་ཅིས་
 ཐུག་པས་ནས་ཐུ་ཅིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅུ་རྩ་ འདས་པ་ཁོང་དུ་བག་སྐྱོན་...
ལ་གསལ་བའི་ཡུལ་ཞིག་གི་མིང་ཆེ།
'ཅུ་རྩ་འི་ཡུལ་དུ་སྐྱོན་པ'ན། སང་
གཉིས་པ་ལ་མིང་མི་བཙུ་ རྟ་བུ། ●
མིང་ཚིག་ 'ཕང་གོ་' ཟེར་བའི་མིང་དུ་
བཤད་པའང་ཡོད།

ཅེ་གུར་ ༡ (ཐུན་ཅིག) ལྷན་ཁྲི་.....
 རྒྱ་ཁྲི་ ཐུན་ཁྲི་ཅེ་གུར་མཐུན་ |
 ལྷན་ཁྲི་ཅེ་གུར་རི་འགྲོ་གྲུབ་ | འགྲོ་
 རིགས་ཅེ་གུར་ཞིག་ལྷན་ཐུན་རྒྱ་ཁྲི་.....
 ར་མཐུན་ལྷན་ ༢ ཐུན་ཁྲི་ལྷན་ལྷན་
 ལྷན་ཁྲི་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་

མི་རྒྱུད། ● ‘སྤྲེལ་བ་’ ཡི་ཕྱིར་གཞན་། ●
 བཅོམ་སྐྱོན་ལྷན་སྦྲེང་དུ་འོ་ཚལ་ཅིག་གི་
 ཕྱིར་སྤྲེལ་། རྩལ་ཁྱེད་དཔྱིད་མ་འབྲས་དང་
 དང་ཕྱིར་འབྲས་ཀྱི་ཁྱེད་དང་འབྲས་ཀྱི་མ་
 འབྲས་ཀྱི་མ་འབྲས་ཀྱི་མ་འབྲས་ཀྱི་མ་

[illegible]

མེ་རེ ༡ ལྷ་ཁྱིའ་མཁའ་པའི་རྒྱ་ཆེ་ལྷ་ག་
 པ་ཁྱིག་ཆེ་མེ་རེ་ཆེ། ལྷ་ལྷ་ཆེ་རེ་རེ་
 ལྷ་གས། | ལྷ་ག་ལྷ་ཆེ་རེ་རེ་ལྷ་ཆེ་ཆེ་
 ལྷ། ༢ (ལྷ་ཁྱིའ་ག) མེ་མཁའ་དམིགས་
 པ་གཅིག་ལ་གཅིག་ནས་གསེ་པ་མེད་
 པའི་རྒྱ་ལ་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ཨིལ་པོ་ 'མེ'པ་ གི་མིང་གཞན་།

མཆོད་རྟེན། བྱིང་རྩྭ་གསལ་བ་ཕྱི་ལྷོ་ཡུལ་གྱི་
ཀུ་འཁོར་གྱི་ རྒྱུ་པའི་བྱིང་རྩྭ་གསལ་བ་.....
ཡིད་

[illegible]

ॐ नमः (सुप्रसन्न) ॥ नमः नमः
 नमः नमः नमः नमः नमः

ལུས་ཅིག་ཕྱར་ཤིང་། ལུས་ཅིག་ཕྱར་
བཞད་ལྟ་བུ། ༡ ཅི་ཅིག་ཕྱར་འདུག་
པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་ཏེ། རི་ཅིག་ཅིག་
ཅིག་། ལུག་ཅིག་ཅིག་ཅིག་ཅིག་པ་
ལྟ་བུ།

ཅིག་པོ་ ༡ རུང་བྱེད་གཏུན་གྱི་མིང་...
གཞན་ ༢ 'ཅིག་ཕྱ' ལི་འབྲི་ཚུལ་...
གཞན་

ཅིང་ མེ་ཆོད་ཅིང་གི་མིང་། 【ཅིང་
ཆུ】ནི་མཚོ་མུན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཟླ་ལོང་...
ཤིང་ཁྲིའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཆུ་པོ་ཞིག་གི་
མིང་། ཆོག་བརྒྱུས་ན་ 'ཅིང་' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་། 【ཅིང་ཁ】ནི་མཚོ་མུན་
ཞིང་ཆེན་གྱི་ཟླ་ལོང་ཅིང་ཆུ་འབབ་...
ལུས་གྱི་མིང་ལྟེ། ལུས་དེར་བོད་ལིག་
གནའ་དཔེར་ 'ཅིང་ཁ'པེད་ཁམས་
ཁྱུང་ཟེར་།

ཅིང་མོ་ རུང་པའམ་ལུ་ཉག་སྟགས་...
དཔོན་རྣམས་ལ་འདྲི་བའི་ཚན་པའི་...
མིང་ལྟེ། རྒྱ་ཅིང་མོ་ཞིག་། ཅིང་པ་
ཅིང་མོ་དེ་ཅིང་མོ་དེ་བྱས་ནས་བྲིག་།
རྒྱ་ཅིང་མོ་ཞིག་བྲིག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།
ཆོག་བརྒྱུས་ན་ 'ཅིང་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་...
ལྟེ། སྐར་མགས་ཅིང་ཅན་། རྒྱ་ཅིང་
ཅན་ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། ལུས་སྐད་

འ་ལར་ 'ཅིང་མོ' ཟེར་།

གཙང

གཙང་ག་ 'བཙགས་' གྱི་མ་འོངས་པར་
གཙང་ག་འབྲི་བའང་ཡོད་།

གཙང་གས་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་འདས་པ) ༡
གྱི་མཐུང་ཁབ་སྟགས་གྱིས་བརྒྱན་པའི་
དོན་ཏེ། གཙང་གས་བྱའི་མུན་ཁབ་།
མུན་པས་གཙང་གས་ཁབ་གཙང་གས་ཀྱིན་
ཡོད་། ད་ལྟ་བུར་མེ་མདའི་ཁ་གྱིས་...
གཙང་ནས་བསང་ལྟ་བུ། 【གཙང་གས་】
ནི་ལྷལ་ཆོག་ལྟེ། གཙང་གས་ཁབ་གཙང་གས་
ཤིག་། མཐུང་གིས་ད་ལྟ་ལ་གཙང་གས་...
ཤིག་ལྟ་བུ། ༢ ཁབ་སྐད་གྱིས་གཙང་གས་
བྱལ་བའི་དོན་ཏེ། ཆོས་བཞོ་
པས་དར་ཆའི་ལྷུང་དུ་རི་མོ་གཙང་གས་།
དར་དམར་ལྷུང་ལ་གསེར་གྱི་སྐར་མ་...
གཙང་གས་ལྟ་བུ། 【གཙང་གས་ལུ】ནི་
ལྱང་གི་གསེར་རིག་གི་མུན་དཔུང་གྱི་
ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། ལལ་ཆེ་བ་
རྫོ་ལུགས་གྱིས་བཞོས་ཤིང་དབྱིབས་...
ཁབ་དང་མཚན་པས་ 'གཙང་གས་
ཁབ་' དང་ 'སྐལ་ཁབ་' ཁྱུང་ཟེར་།

གཙང་ ༡ ཡོད་རང་མྱོང་མྱོངས་གྱིས་

ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ༡ ‘གཙང་མ’ ལ་
སྟུང་།

གཙང་བ (རྒྱ་ཆེན་གྱི་) ‘གཙང་མ’
དང་དོན་འདྲ་། དཔེར་ན་། སྒྲིལ་བུ་
གཙང་བའི་ཟུང་། ཏ་ཙང་གཙང་བའི་
ཁང་བ། ། ཁ་གཙང་བ་(འཆལ་གཏམ་
སྟགས་མི་བཤད་པ)ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

གཙང་པོ ༡ རྒྱ་པོ་ཆེན་པོ་སྟེ་མིང་
ལྟེ་། ལྟ་པའི་གཙང་པོ། ཡར་ལྷུང་
གཙང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༢ བོད་རང་
སྤྱང་སྤངས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེན་དང་པོ་ཡར་.....
ལྷུང་གཙང་པོའི་མིང་བརྟུན་པ་།

གཙང་མ (རྒྱ་ཆེན་གྱི་) ༡ དངོས་
རྒྱུ་འི་མཐུ་མ་གྲོས་པའི་དོན་ཏེ་། ཟས་
གཙང་མ། ། ཁང་བ་གཙང་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་། ༢ སྤྱང་དན་སྟགས་ཀྱིས་མ་
གྲོས་པའི་དོན་ཏེ་། ལག་གཙང་མ་
(རྒྱ་མི་བྱེད་པ)། ། གྲུག་སྤྱང་གཙང་
མ་(གཡོ་སྤྱང་སྟགས་མེད་པ)ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ༣ མིང་མཐུང་བརྟུན་ན་ ‘གཙང་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་། ས་གཙང་། ཟས་
གཙང་། ། ཁང་བ་འདི་ཏ་ཙང་གཙང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【གཙང་མ】ནི་གཙང་
མ་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དང་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་.....
མིང་ལྟེ་། ཁང་བ་གཙང་མ་བྱས་ལྟ་བུ་།

གཙང་བ ‘གཙང་བས’ ཀྱི་མ་འོངས་པར་
གཙང་བ་འབྲི་བའང་ཡོད་།

གཙང་མས (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་འདས་པ)ཀྱི་.....
དང་ལྟ་པའི་སྟགས་ཀྱིས་དངོས་རྒྱུ་ལྟ་
བུར་བཅད་པའི་དོན་ཏེ་། གཙང་མས་
བྱེད་ཆོད་མ། ར་མས་ཆོད་མ་གཙང་མས་
བྱེད་འཁུག། ཆོད་མ་གཙང་མ་ནས་.....
བརྒྱུས་ལྟ་བུ་། 【གཙང་མས】ནི་སྤྱལ་
ཆོག་ལྟེ་། ཆོད་མ་གཙང་མས་ཤིག་ལྟ་བུ་།

གཙོ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བ་)གཙོས་སྤྱལ་དང་གྲུག་
བཀྲར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་། གཙོ་བྱེད་
སྤྱིག་ལས། ། སྤྱིག་ལས་གཙོ་དགོས་ལྟ་
བུ་། 【གཙོས】ནི་འདས་པ་དང་སྤྱལ་
ཆོག་ལྟེ་། ཁ་སྤངས་ཆོག་གཙོས། །
སྤྱིག་ལས་གཙོས་ཤིག་ལྟ་བུ་།

གཙོགས ༡ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་
༧) ཞི་ཤང་དང་ན་ལྷག་སྟགས་ཀྱིས་
སྟ་མཐུན་པའི་དོན་ཏེ་། ལྷག་གིས་.....
ཁ་གདངས་མཆེ་བ་གཙོགས། ། ར་.....
ལྷག་ལངས་ནས་སྟ་གཙོགས་ལྟ་བུ་། ༢
(རྒྱ་ཆེན་གྱི་) (ག)མ་དོར་བ་དང་མི་
འཛུར་བའི་དོན་ཏེ་། ལུས་ཆོད་འཁོར་
ཡོ་འདི་ཏ་ཙང་གཙོགས། ། ཉི་འཛིན་

མ་འཛིན་གྱི་ཅིས་བརྒྱབ་པ་གཅིགས་མོ་
 རེད་ལྟ་བུ། (ཁ)གལ་འགངས་ཆེ་
 བའི་དོན་ཏེ། ཅུང་ཁམས་བདེ་བ་
 གཅིགས་ཆེན་དུ་འཛིན་དགོས།
 འཕྱག་ཕྱོགས་སུ་ཕྱགས་ལས་གཅིགས་
 སུ་འཛིན་དགོས་ལྟ་བུ།

གཅིར 'བཅིར' གྱི་མ་འོངས་པའི་
 འཁྱེལ་གཞན།

གཅིས 'གཅི' ལི་འདས་པ་དང་རྒྱལ་
 ཆིག་།

གཅུག མིའི་མགོ་བའི་མྱད་གྱིད་ཀྱི་ལ་
 རིམ་གྱི་མིང་ལྟེ། གཅུག་དུ་བཀྱར།
 གཅུག་གི་རྒྱན། གྱི་གཅུག་ཅེས་པ་ལྟ་
 བུ། **【གཅུག་ཅིར】** བྱི་ཕྱི་གཅུག་
 འཁྱར་དུ་ཐོན་པའི་ཆ་ཤས་གྱི་མིང་།

གཅུག་ལག ❶ རིག་གནས་ཐམས་
 ཅད་གྱི་ཕྱི་མིང་། དཔེར་ན།
 གཅུག་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་ལམས།
 གཅུག་ལག་རྣམ་པ་བཞི་(གནའ་དཔེར་
 བཤད་པའི་མི་གཤེན་གཅུག་ལག་དང་སྒྲ་
 མཛད་གྱི་གཅུག་ལག་། རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་གྱི་གཅུག་ལག་། འཛིག་རྟེན་པའི་
 གཅུག་ལག་)ལ་ལམས་ལྟ་བུ། ❷ རྩ་
 རྒྱུད་དེ་ཆོས་དཔེའི་མིང་། **【གཅུག་**
ལག་ཁང】 1. གཅུག་ལག་ལྟེ། རིག་

པའི་གནས་ལ་བརྟེན་དུས་དང་ཞིབ་
 འབྱུག་བྱེད་པའི་གནས་གྱི་མིང་། 2.
 ཆོས་འཆད་པའི་ཁང་བའི་མིང་ལྟེ།
 'འདུ་ཁང' ཡང་ཟེར།

གཅུབ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ དཔེས་
 རྣམ་མན་ཚུན་བརྒྱར་བའི་དོན་ཏེ།
 གཅུབ་ཤིང་གཅུབ་པར་བྱ། གཅུབ་
 ཤིང་གཅུབ་ལམ་མན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཅུབས】 བྱི་འདས་པ་དང་རྒྱལ་
 ཆིག་ལྟེ། གནའ་མིས་གཅུབ་ཤིང་
 གཅུབས་ནས་མེ་བྱངས། གྱི་ཁ་རྩ་ལ་
 གཅུབས་ཤིག་ལྟ་བུ། **【གཅུབ་རྩན】**
 བྱི་གནའ་དུས་གྱི་མིས་གཅུབ་ཤིང་
 གཅུབས་ནས་མེ་ལེན་པའི་ཤིང་རྟེན་གྱི་
 མིང་། ❷ དཔེས་རྣམ་བརྒྱལ་ནས་ས་
 རྒྱལ་ཡང་དུ་འབྱུག་པའི་དོན་ཏེ། ས་
 བརྟེན་ནས་རྒྱལ་གཅུབས། ཁང་བར་
 རྒྱལ་མ་གཅུབ་ལྟ་བུ།

གཅུབས 'གཅུབ' ལ་སྟོན།

གཅོ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) གནོད་པ་བྱས་
 ཏེ་འབྲུག་ཡོང་སྟགས་སྟོང་བའི་དོན་
 ཏེ། གྱི་ཁ་གཅོ། གྱི་ཁ་གཅོ་ལམ་མན།
 གྱི་ཁ་མ་གཅོ་ལྟ་བུ། **【གཅོས】** བྱི་

འདས་པ་དང་ཆུལ་ཆེ་གཉིས། མི་
དཔལ་ལྷན་གྱི་ཆེ་ཤོས་ལ་གཅེས་པའི་.....
པའ་ཆུལ་རིང་ལུགས། | པའ་ཆུལ་
རིང་ལུགས་པལ་ཆུལ་ཁབ་གཞན་ལ་.....
གཅེས་པར་ད་ཆེས་རྒྱུ་ཆེ་ལྟར་དཔལ་
ལྷ་བྱ།

གཅེས་ ① (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེ་གྲ་) མི་པདེ་བར་བྱས་པའི་དོན་དེ། གཏམ་
རན་གྱིས་ན་པ་གཅེས་—ན་ལྷག་བྱས་
ལྷ་བྱ། ② ‘གཅེས་’ ཞེས་པའི་ཆེ་ག་
པལ་ལྷ་ལ་ལྷ། གཅེས་འོངས་—གཞན་
པ་ཁྱེད་དུ་འོངས་ལྷ་བྱ།

གཅེས་ ‘གཅེ’ ཡི་འདས་པ་དང་.....
ཆུལ་ཆེ་ག།

གཅེས་ ① ཆུལ་ཁབ་དང་ཆབ་ཁྱིད་.....
ཆེ་གས་པ་ མང་ཆེ་གས་ཆ་འཛུགས་
སྒྲིགས་ཀྱི་མཐོང་རིམ་འགོ་བྱིད་པའི་མིང་
ལྷ། ཆུལ་ཁབ་ཀྱི་གཅེས་ | དཔལ་
གི་གཅེས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ② (ཆུན་
ཆེ་ག) གལ་ཆེ་གོས་སམ་ཆེས་ཆ་པར་.....
ལྷ་པའི་དོན་དེ། གནད་དོན་གཅེ་
ས་ | ཆ་ཆུན་གཅེས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

③ ཆེ་ག་པལ་ལྷ་ན་ ‘གཅེ’ ཞེས་འབྲི།

གཅེས་ ‘གསོམ་’ ཡི་མིང་གཞན།

གཅེག་ ‘པའ་གྲ་’ གི་འབྲི་ཆུལ་.....

གཞན།

གཅེགས་ ‘གཅེགས་’ ཀྱི་ཆུལ་ཆེ་ག།

གཅེད་ ཁྱེད་ཁྱེད་པལ་ར་དང་འདྲ་ཞིང་
ར་ལས་ཆེ་པའི་རི་དུགས་གི་གི་མིང་།
【གཅེད་ཅུ】ནི་གཅེད་ཀྱི་རྩ་ལྷ། ལྷན་
པལ་པ་ཞེས་ཡིན།

གཅེབས་ ‘གཅེབས་’ ཀྱི་ཆུལ་ཆེ་ག།

བཅ

བཅག་ ① གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་ས་
རྩ་དཔལ་ལྷ་གཅིག་གི་མིང་། དེ་ནི་ས་
ཆེ་ཁྱེད་ཆེ་ག་ཅིང་ལྷན་ཞེས་ཀྱང་ཡིན།
ལྷན་གཞུང་དུ་དེའི་མིང་ལ་ ‘བཅག་’
ལུག་ ཟེར། ② ‘བཅགས་’ ལ་ལྷ་བྱ།

བཅགས་ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེ་ག་.....
འདས་པ་) དེས་ཐོས་ཆེ་གས་ལ་དྲངས་
ནས་རགས་ཞིབ་པམ་དྲངས་ལྷ་གས་.....
འབྱེད་པའི་དོན་དེ། གྲོ་ཁྱེ་ཆེ་གས་ལ་
བཅགས་ | མར་བྱ་བཅགས་ཐག་
ཆེད་ | ལྷ་ཆེ་གས་ལྷ་ཆེ་གས་ལ་བཅགས་
ལྷ་བྱ། 【བཅག】ནི་མ་འོངས་པ་ལྷ།
ནས་ཁྱེ་ཆེ་གས་ལ་བཅག་དགོས་ལྷ་བྱ།
【འཆག】ནི་ད་ལྷ་པ་ལྷ། དཔལ་ལྷ་ལ་
འཆག་གིན་ཡོད་ | ལྷ་ལ་འཆག་མ་པན་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 【ཆེ་གས་】ནི་ཆུལ་ཆེ་ག་

མེ། མེ་ཚགས་ལ་ཚགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཅང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་ལོངས་པ) དངོས་རྒྱུ་མྱོད་སྐྱེས་ལ་བརྟུག་པའི་དོན་ཉི། འཕྱོག་གདན་ནང་ལ་བལ་བཅང་དགོས་ལྟ་བུ།

【འཅང་】ནི་ད་ལྟ་བུ་མེ། མེ་ནང་ལ་བལ་འཅང་མཁན། འཅང་གིན་ཡོད་ལྟ་བུ། 【བཅངས་】ནི་འདས་པ་མེ། འཕྱོག་གདན་ནང་ལ་ཤིང་བལ་ལྟ་བུ། བཅངས། | ལྷས་འཕྱོག་ནང་ལ་བལ་བཅངས་ནས་བཀང་ལྟ་བུ། 【ཚངས་】ནི་སྒྲུལ་ཚིག་མེ། འཕྱོག་གདན་ཏུ་ཚྭ་ཚངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཅངས་ ‘བཅང་’ ལ་ལྷོས།

བཅན་པོ་ རྒྱལ་པོའི་བཅན་ཉིང་།

བཅན ① མྱོངས་དང་གྲི་ལྟ་ཞིག་གི་ཡིང་། 【བཅན་པོ་】ནི་དཔལ་ལ་ནག་ཤས་ཆེ་བའི་མདོག་གི་ཡིང་། ②

‘བཅན་པོ་’ ལ་ལྷོས།

བཅན་པོ་ ① (རྒྱན་ཚིག་)(ཀ་མཐུ་ལྷོ་བས་དང་ལྷོ་བས་ལྷགས་དག་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཉི། རྒྱལ་ཁབ་བཅན་པོ་| བཀའ་ལྷན་བཅན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་‘བཅན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་མེ། མི་འདི་ཉ་ཅང་བཅན་ལྟ་བུ།

【བཅན་རྒྱལ་དེང་ལྷགས་】ནི་མ་ཙཱ་ལྟ་བུ་དེང་ལྷགས་དང་ནས་མེར་ཐེམ་གྱི་རྒྱལ་དེང་ལ་བསྐྱེབས་ན་བཅན་རྒྱལ་དེང་ལྟ་བུ་ཞེས་ཞིང་། དེ་ནི་མ་ཙཱ་དེང་ལྷགས་རྒྱན་པའི་རྒྱལ་དེང་ལ་བསྐྱེབས་པ་འདྲ། བཅན་རྒྱལ་དེང་ལྷགས་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་མ་ཙཱ་ཅན་ཏུང་ཏུ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ནང་ཏུ་དལ་ཚལ་མི་དཔངས་ལ་བཟུ་གཞིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལྷི་ལ་བཅན་འཛུལ་དང་འཕྱོག་བཅུ་བྱིད་བྱིན་ཡོད་པས་ བཅན་རྒྱལ་དེང་ལྷགས་ནི་དཔག་འཁྲུག་གི་འཁྲུང་གནས་འདྲ། (ཁ) འཛིང་ར་དང་གནས་སྐྱེས་དགས་ཚོལ་དཀར་བའི་དོན་ཉི། མཁར་ཚང་བཅན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་‘བཅན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་མེ། བཅན་ཚང་| བཅན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ག) མི་བཟུན་པའམ་གཤིས་ཀ་རྒྱལ་པའི་དོན་ཉི། རྒྱ་བཅན་པོ་| གཅན་གཟན་བཅན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་‘བཅན་’ འབྲི་ཚིག་མེ། རྒྱ་འདི་ཉ་ཅང་བཅན་ལྟ་བུ། (ང) ལྷས་པ་དག་པའི་དོན་ཉི། ལྷན་བཅན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བརྒྱུས་ན་‘བཅན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་མེ།

ལྟ་བུ། ● ‘བཅོར་ལམ་’ ཞེས་པའི་
ཆོག་བཟུས་པ་ལྟེ། ལོ་ཅོག་བཅོས་
འཁྱེར་བ་འགོག་དགོས་ལྟ་བུ། ●ལྟ་
བཅོའི་མིང་ལྟེ། ལྟ་བཅོས་ | ལྟ་བཅོས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཅོར (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ་དང་འདས་པ) ལྟོན་གཞིས་……
ག་ནས་གཞོན་གྲགས་ཀྱིས་མཛན་པའི་
དོན་དེ། ལྷགས་གཏུན་འབྲུལ་འཁོར་
ཀྱིས་བཅོར་ | ལྷགས་སྐམ་པའི་བར་ལ་
བཅོར་ནས་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུ། 【འཆོར་】
ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། སྐམ་པས་འཆོར་ཀྱིན་
འདུག་ | འཆོར་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཆོར་】ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། སྐམ་པས་
ལྷགས་ཆོར་ཅིག་ལྟ་བུ།

བཅུགས (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་……
འདས་པ) ●འདེབས་སྐྱོན་ཁྱེད་པའི་
དོན་དེ། ཁྱིའ་ཁྱོང་བཅུགས་ | ལྟ་བུ་
བཅུགས་ | འབྲས་ཀྱི་ཁྱོང་ལུ་བཅུགས་
ལྟ་བུ། 【གཞུག་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ།
གཞུག་ཁྱེད་ཁྱིའ་ཁྱོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འཛུགས་】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཁྱིའ་ཁྱོང་
འཛུགས་མཁན་ | ཁྱིའ་ཁྱོང་འཛུགས་
བཞིན་པའི་སྐབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཚྭགས་】ནི་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། ཁྱིའ་ཁྱོང་

ཚྭགས་ཁྱིག་ལྟ་བུ། ●དངོས་ཐུག་ཀྱི་
ལྟེ་མོའམ་འོག་ལྟོགས་དེ་གནས་དེས་……
ཅན་ལ་བཅུན་པོར་གཏད་པ་དང་……
བཞག་པའི་དོན་དེ། རི་མགོར་དར་
དམར་བཅུགས་ | ལུས་མོས་ལ་བཅུན་
ལྟ་བུ། ●གསར་དུ་བཞུགས་པའི་
དོན་དེ། སྟོབ་ལྟ་མེད་སར་སྟོབ་ལྟ་
བཅུགས་ | སྟན་ཁང་མེད་སར་སྟན་
ཁང་བཅུགས་ | སྟོབ་ལྟ་བཅུགས་ནས་
རིག་གནས་དར་ | རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་ |
རྒྱིག་ལམ་བཅུགས་ | སྟོལ་ངན་བཅུགས་
ནས་སྟོལ་བཟང་བཅུགས་ལྟ་བུ། ④
ལས་འགོ་བཅུལས་པའི་དོན་དེ། ལྷགས་
ལམ་ལས་པའི་འགོ་བཅུགས་ལྟ་བུ། ⑤
མཆོན་ཆས་བཟུན་པའི་དོན་དེ། མཁུང་
གིས་བཅུགས་ | ཀྱིས་བཅུགས་ |
མཁུང་གིས་འཛུགས་མཁན་ | ཀྱིས་
ཚྭགས་ཁྱིག་ལྟ་བུ། ●དངོས་ལྟ་
བཞད་པའི་དོན་ལ་འཛུགས་ལྟེ། ལྱུན་
མ་ལ་བཀུས་བཅུན་ | ཉེས་ཅུང་མེད་
པར་བཀུས་མ་འཛུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཅུད (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་འདས་
པ) བྱང་ལ་བཅུག་པའོམ་ལམ་ལ་……
འགྲོར་བཅུག་པའི་དོན་དེ། དགོ་གན་
ཀྱིས་སྟོབ་མ་ནུལ་ཡང་དག་པའི་ལམ་

ལ་བཙུན་ལྟ་བུ། **【གཟུང་】**ནི་མ་
འོངས་པ་ལྟེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དུ་
གཟུང་དགོས་ལྟ་བུ། **【འཛུང་】**ནི་ད་
ལྟ་བུ་ལྟེ། ཉ་མོད་དཔུས་ལ་འཛུང་
མཁན། **【འཛུང་པར་མཛད་ལྟ་བུ།**
【ཚུང་】ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ། ལམ་དུ་ཚུང་
ཅིག་ལྟ་བུ།

བཙུན (རྒྱན་ཚིག་)འཆམ་པའི་ཐོག་
ཟླ་མེ། དག་བཙུན་པ། ལུས་བཙུན་
པ། མོ་བཙུན་དར་མ། བཙུན་སྤྱད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཙུན་པ་】**ནི་རབ་
སྤྱད་པའི་མིང་གཞན་ཏེ། མོ་ལ་བཙུན་
པ་ ཟེར་ཞིང་། མོ་ལ་བཙུན་མ་
ཟེར། **【བཙུན་མོ་】**ནི་སྤྲུལ་པའི་རྒྱང་
མའི་སྒྲི་མིང་།

བཙུམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ) ཁ་མིག་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་
ཐོག་ཟླ་མེ། ཁ་བཙུམ་པར་བྱ། བཙུམ་
བྱའི་མིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། **【འཛུམ་】**ནི་
ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཁ་འཛུམ་མཁན། ཁ་
འཛུམ་པའི་ཁཛུམ་ལྟེན་ལྟ་བུ།
【བཙུམས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། མིག་
བཙུམས་ནས་བྱིའུ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། **【ཚུམས་】**ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ། མིག་
ཚུམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཙུམས 'བཙུམ' ལ་སྒྲིགས།
བཙོམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ) ཁབ་དང་སྤྱད་པས་གོས་
སྒྲིབ་བཞོས་པའི་དོན་ཏེ། གོས་བཙོམ་
དགོས། བཙོམ་བྱའི་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། **【ཚོམ་】**ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལུ་བ་
ཚོམ་གྱིན་འདུག། ལུ་བ་ཚོམ་མཁན།
ཚོམ་བྱིད་གྱི་ཁབ་དང་སྤྱད་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། **【བཙོམས་】**ནི་འདས་པ་ལྟེ།
དམག་ལུ་བཙོམས་ནས་གཤུལ་དོར་འོང་
སྤྱད་རྒྱུ་ལྟ་བུ། **【ཚོམས་】**ནི་
སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ། ལུ་བ་ཚོམས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བཙོམས 'བཙོམ' ལ་སྒྲིགས།
བཙོམ 'གཙོ' ལ་འདས་པ་ལ་འོངས་
བཙོམ་འབྲི་བའང་ཡོད།
བཙོ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ) དཔོན་ཆས་སྤྱི་ནང་དུ་བཞག་
ནས་མེ་ཟུར་ཏེ་ཁོས་དུ་བཙུག་པའི་
དོན་ཏེ། ག་ཚོན་བཙོ་དགོས་ལྟ་བུ།
【འཛོད་】ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ལུང་མ་
འཛོད་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། **【བཙོམ་】**
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ག་བཙོམ་ནས་ཚས་
ལྟ་བུ། **【ཚོམ་】**ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ། ལུང་
མ་ཚོས་ཤིག་ལྟ་བུ། **【བཙོ་སྤྱད་】**ནི་
རས་གྱི་ཁ་དོག་བསྐྱར་པའི་བྱ་བའི་མིང་།

མེ་རམ་བཙུག་གྲུ་ | བཙུག་གྲུ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཙུག་མེ】
ནི་མཁན་མེད་ཀྱི་དོན་ཉི་གཞིར་
མཁན་མེད་ལ་གཞིར་བཙུག་མེ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

བཙུག་₁ (ཐུག་ཆོག) ༡ གཙང་བའི་
ཐོག་ཐོག་མེ་གཙང་བཙུག་མེ་འབྲེས་
པ་ | ཐུ་བཙུག་པ་ | ཐོས་བཙུག་པ་ |
ལག་པ་བཙུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢
མཛེས་པའི་ཐོག་ཐོག་མེ་ཐོག་ཐོག་གཉིས་
ལ་ལག་བཙུག་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

བཙུག་₂ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ) རྒྱ་དང་དབྱུག་པ་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱ་དང་དབྱུག་པའི་བར་ཆིང་མེ་
དུ་ལྟ་བུ་ལ་‘འཆོག་’དང་, འདས་པར་
‘བཙུགས་’, ཐུལ་ཆོག་ལ་‘ཆོགས་’
འབྱི།

བཙུགས་ ‘བཙུག་₂’ ལ་སྟོན་།

བཙུང་ ༡ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ) ཆོང་རྒྱས་པར་བྱུང་ནས་
རྒྱ་ཆེ་ཆུང་མེད་པའི་དོན་ཉི་གཞིར་ བལ་
བགས་ཐུལ་ཁབ་ལ་བཙུང་དགོས་ |
བཙུང་བྱའི་འབྲེལ་རིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འཆོང་】ནི་དུ་ལྟ་བུ་མེ་ ཐུལ་ཁབ་
ལ་འབྲེལ་ཐོག་འཆོང་གི་ཕྱི་ལྟ་བུ།

【བཙུངས་】ནི་འདས་པ་མེ་ འབྲེལ་
ཐོག་བཙུངས་ནས་འབྲེལ་འབྲེལ་.....
འབྲེལ་འབྲེལ་ཉིས་ལྟ་བུ། 【ཆོངས་】
ནི་ཐུལ་ཆོག་མེ་ འབྲེལ་ཐོག་ཕྱི་ན་
ཐུལ་ཁབ་ལ་ཆོངས་གི་ལྟ་བུ། ༢ ཐོ་
ཆོང་‘ཆོང་’ལ་བཙུང་འབྱི་བའོང་.....
ཕྱིད་།

བཙུངས་ ‘བཙུང་’ ལ་སྟོན་།

བཙུང་ རྒྱ་མང་ཐོག་བའི་ཐུ་ཐུལ་ཆ་བ་
དམར་པོ་ཆོས་བྱིད་ཆོག་ཅིང་ཐོན་ལང་
བྱིད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་རིགས་
གཉིས་ཕྱིད་, གཙིག་ནི་ལོ་ལ་སྟོང་
དབྱིབས་ཅན་ཅི་གིང་གཞན་ལ་འབྲེལ་
ནས་ཐོག་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཙིག་ནི་ལོ་
མ་འཛོང་དབྱིབས་ཅན་རྒྱ་དང་ལུ་རང་...
ཐོགས་སུ་ཐོག་པ་ཞིག་ཡིན།

བཙུན་ མི་ཁྱིམ་ལ་སྐྱུར་ནས་འབྲེལ་
པའི་གནས་ཀྱི་མིང་མེ་ བཙུན་ཁང་ |
བཙུན་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཙུན་མ་】
ནི་ཁྱིམ་ལ་སྐྱུར་ནས་བཙུན་དུ་བཙུག་
པའི་མི།

བཙུས་ ‘བཙུ’ ལ་འདས་པ་ 【བཙུས་
མ་】ནི་བཙུས་ནས་ལས་སྐྱོན་བྱས་པའི་
ཟས་སོགས་ཀྱི་མིང་མེ་ བ་བཙུས་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

●ལས་སྒྲོན་ལུས་པ་ཞིབ་མ་མིན་པའི་
དྲན་ཏི། མཉན་ཐུ་ཅིང་ན། ཅིང་ཐུ།
ཅམ་པ་ཅིང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅིང་པ གནག་དང་ར་སྐགས་ཀྱི་ཐུ་
ཅུབ་པའི་མིང་ལྟེ། གཡག་གི་ཅིང་པ།
ར་ཅིང་། ཅིང་ཐག། ཅིང་སྒྲན་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ཅིང་བུ】** བོ་ལོ་གཉིས་ཅན་
ཀྱི་མོ་རའི་མིང་ལྟེ། མོ་ལ་ 'ཅིང་མོ་' ཟེར།

ཅིབ ① ཅིབ་མ་ལྟེ། མི་སྤྱགས་ཀྱི་ལུས་
ཁོག་གི་གཡས་གཡོན་ལོགས་གཉིས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ཅིབ་གཡས་ས་ལ་ཐབ་ནས་
ཉལ་ལྟ་བུ། ② ཅི་ལོགས་སམ་འགྲམ་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁང་པའི་ཅིབ་ཁྱང་།
པ་མའི་ཅིབ་ན་ཡོད་ལུས་ལྟ་བུ། **【ཅིབ་**
ལུས་】 བོ་མི་སྤྱགས་ཀྱི་སྒྲོང་དང་སྐལ་
ཆོགས་སྒྲེལ་ཐུང་ཀྱི་ལུས་པ་ལེབ་གར་
ཁ་གས་ཡོད་པའི་མིང་ལྟེ། མིན་ཞིང་། དེ་ལ་
'ཅིབ་ཀྱི་' ཡང་ཟེར།

ཅིབས ① འཁོར་ལོའི་སྤྱུ་ཁྱུད་ནང་མ་
དང་ཅི་ལོའི་པར་སྒྲེལ་ཐུང་དབྱུག་
གདང་གི་མིང་ལྟེ། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་
དང་སྤྱུ་ཁྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② གཏུགས་
སྒྲོང་ཐུང་ཀྱི་དབྱུ་ལུའི་མིང་།

ཅིས ① ཅིས་རིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱར་
པག་སྒྲོན་ཐུ་པའི་མོ་ནས་གདས་ལྟ་

ཆོགས་ཤེས་ཐུང་ཀྱི་ཐབས་སམ་ཤེས་
ཡོན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། 'ཅིས་རིག་ཤེས་ན་'
གདས་ལ་མི་སྒྲོངས་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【ལོ་ཅིས་】 1. ལོ་རྒྱ་ཞག་གསུམ་ལུས་
ཆོགས་ཀྱི་ཅིས་རྒྱག་པའི་ཐབས་ཀྱི་
མིང་། 2. ལོ་རྒྱ་ཞག་གསུམ་དང་
ལུས་ཆོགས་སྐགས་པག་ད་པའི་དཔེ་
ཆའི་མིང་། **【ནག་ཅིས་】** བོ་གནའ་
ལུས་རྒྱ་ལྷག་ནས་པར་བཞུར་པའི་མོ་
འདེབས་ཐུང་ཀྱི་སྒྲོངས་དང་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ② (རྒྱན་ཆོག)

ལུས་པ་དང་གཅེས་སྒྲེལ་ཀྱི་ལེམས་སྒྲེལ་
ཏི། ཅིས་མཐོང་ཆེ་བ། འདྲང་ཅིས་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ 'པཅི་' ལི་སྒྲུལ་
ཆོག། **【ཅིས་པ་】** 1. ཅིས་རིག་ལ་
མཁས་པའི་མི། 2. ནག་ཅིས་ལ་
པར་ཅན་ནས་མོ་པཏུབ་ལྟེ་གཞན་ལ་མག་
སྒྲོར་གཏོང་མཁན།

ཅུབ (རྒྱན་ཆོག) འཇམ་པའི་རྩྭ་
ཟླ། 'ཅུབ་མོ་' དང་ 'ཅུབ་པོ་' 'ཅུབ་
པ་' སྐགས་ཀྱི་དྲན་ཏི། ཆོག་ཅུབ།
གཏུག་ཅུབ། ཅུབ་སྒྲོང་། གདན་
ཅུབ་མོ། ཆོག་ཅུབ་མོ། ཤིང་ཅུབ་
པོ། ལེམས་ཅུབ་པོ། ཏ་ཅང་ཅུབ་
པའི་ཆོག། ཤིན་ཏུ་ཅུབ་པའི་གདན་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེ ① ཆེ་མོ་ལྟེ། དངོས་པོ་ཕྱིན་འགྲོང་
དང་དངོས་རྒྱུ་ལྟེ་མོ་མིང་པོ་མིང་གིས་
ཀྱི་ཡར་ཆེ་འི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ། སེའི་ཆེ་
མོ་——སེ་ཆེ། ཀྱི་འི་ཆེ་མོ་——གི་ཆེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ཆེ་གསུམ་】** རི་གནའ་པོ་འི་
མཆོན་ཆ་མཁུང་ཆེ་མོ་གསུམ་ཅན་ཞིག་
ཡིན། ② སེམས་ཀྱི་པས་མཆོལ་གྱི་མིང་
ལྟེ། རྩོ་ཆེ་གཅིག་པ། རྩོ་ཆེ་གཅིག་
ཀྱིས་དྲན་མི་འགྲུབ་, ཁབ་ཆེ་གཅིག་
ཀྱིས་བཞུ་མི་ཁྱབ་ལྟ་བུ། **【ཆེ་མ་】** རི་
རང་སྒྲིག་གི་ཕྱི་རང་ནས་ལུས་དུ་ཕྱིན་པ་
ལྟེ། ཅ་ཆེ་མ། ལྷ་ཆེ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
③ མཐར་ཐུག་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་མ་ཕྱིན་པར་ཕྱིད།
ཆན་སྒྲིག་གི་ཡར་ཆེ་ར་སྒྲིག་པ་ཞིག་……
ཕྱིད་ལྟ་བུ། ④ 'ཆེས་' ཀྱི་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ།

ཆེག (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བུ་)

① དངོས་རྒྱུ་གཅིག་ཐོག་ཏུ་གཅིག་……
བཀའ་བཤམ་བཞག་ནས་རེ་མཐུག་ཏུ་
གཏོང་བའི་དྲན་ཏེ། གདན་ཐོག་ཏུ་
གདན་ཆེག་ལྟ་བུ། **【བཆེག་】** རི་མ་
འོངས་པ་ལྟེ། བཆེག་བྱའི་ལྷ་བ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【བཆེགས་】** རི་འདས་པ་

ལྟེ། གདན་དགར་ཐོག་ཏུ་གདན་
དམར་བཆེགས་ནས་བཏིངས་ལྟ་བུ།

【ཆེ་གས་】 རི་སྒྲུལ་ཆེག་ལྟེ། རྩོད་ཆེགས་
གིས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ལུས་སྐད་ཏུ་ཆེགས་
ཟེར། ② སེན་གོང་ཆེ་ཆུང་སྒྲིགས་ཀྱི་
ཆད་བཤད་པ་ལྟེ། ཆོང་རྒྱང་གི་སེན་
གོང་བཆེགས། | ཐུགས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་
བཅའ་ཆེག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེགས 'ཆེག' པ་ལྟ་བུ།

ཆེང (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བུ་)

① ཡར་ལང་བའམ་འགྲོང་དུ་བཅུག་པ་
ལྟེ། དར་གིང་ཆེང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་……
བུ། **【བཆེང་】** རི་མ་འོངས་པ་ལྟེ།
བཆེང་བྱའི་དར་གིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བཆེངས་】 རི་འདས་པ་ལྟེ། དར་
གིང་བཆེངས་ནས་དར་ཆ་ཕྱར་ལྟ་བུ།
【ཆེངས་】 རི་སྒྲུལ་ཆེག་ལྟེ། ལྷ་མི་གོང་
བ་ཆེངས་གིས་ལྟ་བུ། ② ཡར་བཞེ་
པའི་དྲན།

ཆེངས 'ཆེང' པ་ལྟ་བུ།

ཆེད ① (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བུ་)

'བཆེད' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ནས་……
ལུས་སྐད། ② 'ཆེད་མོ' ཞེས་པའི་
ཆེག་པ་སྒྲུལ་པ།

ཆེད་མོ རྩོ་གར་སྒྲིགས་དགའ་བའི་བྱ་

ཚེད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་པ་ཚེད་མོ་ཚེ་ལྟེ་
ལུ། ཚེན་པ་ལྟེ་ན་ 'ཚེད' ཚེས་འབྲི་
ཚེན་ལྟེ། དགའ་ཚེད། རྩལ་ཚེད་
ཚེས་པ་ལྟེ་ལུ། 【ཚེད་ལྟེད】ནི་ཚེད་
མོ་ཚེ་བར་མཁུ་བའི་ལོ་བྱུང་གི་མིང་།

【ཚེད་འཛེ】ནི་འཛེ་མེག་གི་རྩལ་པར་
ཚེས་པ་འི་ཚེད་མོ་འི་མིང་།

ཚེན (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ① ཡར་
འབགས་པ་འཕ་མིང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་
མཚའི་ཁ་རྒྱལ་པ་མཁུ་ལ་ཚེན་ཞེས་པ་
ལྟེ་ལུ། ② ཚེད་མོ་ཚེ་བའི་དོན་ཏེ།
དགའ་བའི་གར་དུ་ཚེན་ཞེས་པ་ལྟེ་ལུ།

ཚེལ 'ཚེལ' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཚེལ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་འདས་པ་
དང་རྒྱལ་ཚིག་) ཚེད་མོ་དང་རྒྱལ་གར་
སོགས་ཚེ་བ་དང་འབྲལ་པ་ལྟེ། ཚེད་
མོ་ཚེས། གར་ཚེས་ཞིག་ལྟེ་ལུ། 【ཚེ】
ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟེ་པ་ལྟེ། ཚེ་
བྱུང་ཚེད་མོ། ཚེ་མཁུ་ཞེས་པ་
ལྟེ་ལུ།

ཚེད ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟེ་
བ་དང་རྒྱལ་ཚིག་) (ཀ) ལྟེ་ཚུལ་དང་
བཟད་ཚུལ་མི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་, རང་
གི་ལྟེ་ཚུལ་སོགས་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་
པའི་རྒྱ་མཚན་བཟད་པ་འཕ་གཞན་གྱི་

ལྟེ་ཚུལ་ལ་དགག་པ་རྒྱལ་པའི་དོན་ཏེ།
བདེན་རྒྱན་ཚེད་མཁུ་ན། ཡིན་ཡིན་
ཚེད་ཚིག་ལྟེ་ལུ། 【བཙེད】ནི་མ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ་ལྟེ། བཙེད་བྱུང་
དོན། ཡིན་ཡིན་བཙེད་ན་མེ་གསལ་
ཡིན་ལྟེ་ལུ། 【ཚེད་ལྟེ】ནི་ཚེད་པ་བྱིད་
མཁུ་གཉིས་ནི་མཁུ་རྒྱན་གྱི་ཚེད་ལྟེ་
ཡིན། (ཁ) དཔེས་རྩལ་སོགས་ལྟེ་ལ་
དབང་བར་ཚེད་མིང་བྱུང་པ་ལྟེ། དོན་
དེ་ཚེད་དགོས་དོན་མེད་པས་མ་ཚེད།
རྒྱལ་པལ་བཙེད་ལྟེ་ལུ། 【ཚེད་རྒྱལ་
རིག་པ་】ནི་རང་བྱུང་ཁམས་དང་གྱི་
ཚིགས་, རྒྱ་རིག་བཙེས་འཕེལ་རྒྱས་
ལྟེ་འགྲོ་བའི་ཚིག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་, ཚིག་
ཉིད་དེ་གསལ་བར་བཟད་པའི་ཚེན་
རིག་གི་མིང་ཡང་ཡིན། དཔེས་གཙོ་
ཚེད་རྒྱལ་རིག་པ་ནི་གཞུགས་འདས་
རིག་པའི་འགལ་རྒྱར་རྒྱར་པའི་འབྱུར་
མེད་བྲལ་རིམ་གྱི་འཕྲིག་ཏེན་ལྟེ་ཚུལ་
ཡིན། དཔེས་གཙོ་ཚེད་རྒྱལ་རིག་
པས་, བྱུ་དཔེས་ཀྱི་གཙོག་ལས་
གཉིས་བྱེས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་, རི་
མིང་བར་དུ་འབྲེལ་ཚེད་བྱིད་པ་དང་
འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་,
མཁུ་རྒྱན་བར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་, བྱུ་

དངོས་ནམས་འགྲུལ་སྒྲིབ་པ་དང་།
འཁོལ་ཚུལ་སྤྱི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་ཚྱང་།
བ་ནི་བྱ་དངོས་ཀྱི་ནང་ཁྱལ་གྱི་འགྲུལ་།
བ་ཡིན་པ། འགྲུལ་སྒྲིབ་གཅིག་འདུས་
གྱི་ཚྱུང་ཉིད་ནི་འཛིན་ཅིན་ཁམས་ཀྱི་
ཚྱང་བའི་ཚྱུང་ཉིད་ཡིན་པ་བཅས་རྟོགས་
ཡོད་པ་ཡིན། འགྲུལ་སྒྲིབ་གཅིག་འདུས་
གྱི་ཚྱུང་ཉིད་ནི་དངོས་གཅིད་ཚྱང་།
སྤྱི་བ་རིག་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་རྟོགས་
ཡོད་པ་ཡིན། ① ‘ཚྱང་པ’ ལ་སྟུན།

ཚྱང་པ ཡིན་ཡིན་སྟགས་ཚྱང་པའི་བྱ་
སྒྲིབ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཡིན་ཡིན་ཚྱང་པ་
བྱིད། རེད་གཉིས་དོན་དེ་ལ་ཚྱང་པ་
ཆེན་པོ་སྤྱང་ལྟ་བུ། ཆེན་བསྐུས་ན་
‘ཚྱང’ ཅས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཚྱང་སྤྱིང་
མིང་པ། ཚྱང་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚྱུང་པ རང་གི་ངོས་ཟིན་དང་སྒྲིབ་
བཞིན་ཉམས་སྒྲིབ་དང་ཞེས་རྟོགས་
དོན་དངོས་གསལ་བ་རྟོགས་པ་གོ་བ་
ཞེན་ཚུལ་སྟགས་ཡི་གེར་བཞིན་པའི་
དཔེ་ཆ་སྟགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཅས་པ་
ཡིན་ཡིན་ཚྱུང་ཀྱི་བཟང་ངན་གྱིས་ཞེས་
སྤྱི་བ། ཚྱུང་ཡིག། གསུང་ཚྱུང་།
ཚྱུང་གྱིས་ལྟ་བུ།

ཚྱུང་པ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་

བ) ① བསྐུན་བཅས་མཛད་པའི་དོན་
ཏེ། བསྐུན་བཅས་ཚྱུང་ལ་ཁམས། དཔེ་
ཆ་ཚྱུང་པའི་སྐབས། འཆད་ཚྱང་ཚྱུང་
གསུམ་ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། **【བཅས་པ】**
ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཅས་བྱའི་དཔེ་
ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཅས་པ】** ནི་འདས་
པ་ལྟེ། <མ་ཚའི་རྟམ་བཞད> ནི་མར་
ཁེ་སི་དང་མེན་གེ་ཟི་རྟམ་གཉིས་གྱིས་
བཅས་པ་པེད་ལྟ་བུ། **【ཚྱུང་པ】** ནི་
སྤྱི་བ་ཆོག་ལྟེ། <བད་སྒྲིབ་རིག་པ>
ཞིག་ཚྱུང་པ་གིག་ལྟ་བུ། ② བྱ་སྒྱིག་བྱས་
པའི་དོན་ཏེ། ཡི་གེ་འབྲི་བར་ཚྱུང་
སྐབས། ཟུག་བཟུང་བར་བཅས་པ་ཏེ་
ལག་པ་བཟུས། ལམ་ལ་ཆས་པར་
བཅས་པ་ཏེ་ལམ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ།
③ འགོ་འཁྲུགས་པའི་དོན་ཏེ། ལས་ཀ་
ལས་འགོ་བཅས་དགོས། བྱ་བ་སྤྱི་བ་
པའི་འགོ་བཅས་པ། འགོ་ཚྱུང་པ་གིག་
ལྟ་བུ།

ཚྱུང་པ ‘ཚྱུང་པ’ ལ་སྟུན།

ཚྱུང་པ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྤྱི་བ་ཆོག) འབད་པ་བྱས་པའི་
དོན་ཏེ། ལུན་མོང་གི་དོན་དུ་ལས་
ཀར་ཚྱུང་། ལས་ཀར་ཚྱུང་ཅིག་ལྟ་བུ།
【བཅས་པ】 ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་

པ་མེ་ ཞིང་ལས་ལ་བཙུག་པར་བྱ།
 ལས་ཀྱི་པ་བཙུག་ནས་རྒྱ་མོར་བཙུག་པ་
 བྱ། 【ཚལ་བ】 1. 'ངལ་ཚལ་'
 དང་དོན་འདྲ་། མིའི་རིགས་ཀྱིས་རྒྱ་
 མོར་བཙུག་པའི་བྱ་བའི་མིང་མེ་ ལུས་
 ཀྱིས་ཚལ་བ་བྱས། མིའི་ཚལ་བ་ལས་
 ལྷན་པའི་རྒྱ་རྩལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2.
 ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་ཆ་ལས་ཀྱི་གཡོ་
 འགལ་གྱི་མིང་མེ་ དག་གི་དབང་པོའི་
 ཚལ་བ་དྲག་པའི་ཡི་གེ་ལ་མོ་ཡིག་ཟེར།
 དག་གི་དབང་པོའི་ཚལ་བ་ཞན་པའི་
 ཡི་གེ་ལ་མོ་ཡིག་ཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3.
 འབད་བཙུག་གྱི་མིང་མེ་ ཚལ་བ་བྱས་
 བས་རྒྱ་རྩལ་བཙུག། རང་གི་ཚལ་བ་
 ལུས་ནས་ཟས་གོས་འཛིན་པ་ཡོང་ལྟ་བུ།
 【ཚལ་ལྷན】 རི་རང་ལྷན་གི་ལྷག་སྒྲུ་
 མིས་ཚལ་བ་བྱས་ནས་བཙུག་པ་མེ་
 ཚལ་ལྷན་གི་དོན་རྩལ། རང་ལྷན་
 ལ་ཡིན་ཚལ་ལྷན་ཡིན་ལྟ་བུ།

མུ

མུ སྤྱིར་བཏང་དུ་མུ་མུ་རིམ་མུ་གིང་གི་
 བྱང་ནས་གིང་མུང་དང་མུ་ཏྲ་ག་ མུ་
 མུང་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་རྒྱ་མཉེན་
 མོ་ཅན་གྱི་མུ་གིང་གི་མུ་མིང་། དེ་ལ་

ལུ་མུང་དུ་མུ་མུ་ ཟེར། 【མུ་མུ་མུ་】
 རི་མུ་མུང་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 ཞིང་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་ དེ་ལ་རིགས་
 གཉེས་ཡོད་པའི་ཞིང་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 མུ་མུང་དང་དུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 དང་མུ་ཏྲ་ག་དེ་ལས་མུང་། མུ་མུ་མུ་
 བ་མོ་ལ་རི་གཞུང་རྒྱ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 མུང་གི་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 བ་ རི་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་

མུ

མུ་མུ་ 'མུ་མུ་' ཀྱི་བྱང་མུང་།
 མུ་མུ་མུ་ ① 'མུ་མུ་' ཀྱི་བྱང་མུང་།
 ② 'མུ་མུ་མུ་' ཀྱི་བྱང་མུང་།
 མུ་མུ་ (མུང་འབྲེལ་ལས་མུ་མུ་མུ་
 དང་མུ་མུ་མུ་) མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 བཀའ་ལྷན་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 བ་དང་འདས་པ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 དགའ། བཀའ་ལྷན་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་
 མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་

མུ

མུ་མུ་ 'མུ་མུ་' ལ་མུ་མུ་།
 མུ་མུ་ 'མུ་མུ་' ཀྱི་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་མུ་

བཙུགས་ 'ཚུམ་' གྱི་འདས་པ་།

བཙུལ་ 'ཚུལ་' གྱི་མ་འོངས་པ་དང་།
འདས་པ་།

བཙུ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་) ❶ གྲངས་ཀ་བགྲང་བའི་
དོན་ཏེ། ལྷག་པ་གྱི་ཁ་གྲངས་བཙུ་
དགོས། བཙུ་བྱེད་གྲངས་ཀ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། [ཚི] རྒྱ་དུ་ལྷ་བཙུ་། ལྷག་
གི་ཁ་གྲངས་ཚི་ལྷ་ཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[བཙུས་] རྒྱ་འདས་པ་ལྟེ། ལྷག་པ་གྱི་
ཁ་གྲངས་བཙུས་ན་གིས་ལྟ་བུ། [ཚིས་]
རྒྱ་ལྷ་ཚིག་ལྟེ། ལྷག་ལྷ་འདིར་ལྷག་
ཚི་ཚུ་ཡོད་པ་ཚིས་དང་ལྟ་བུ། ❷

ཡིན་པར་བསམ་པའི་དོན་ཏེ། ལྷན་
བདག་གིས་ལྷན་གཡོག་མི་ཅུ་མི་བཙུ་
གཡོ་ཐབས་ཡོན་ཏན་དུ་བཙུ་མི་ཅུར་
དག་པོ་ལྷག་པ་ལྷ་ཚི་ལྷ་ཁན་ལྷན་པོ་.....
ཡིན་ལྟ་བུ། ❸ ལྷ་པ་འགལ་མི་བྱེད་པ་
དང་དང་ཞེན་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་
ལས་བཙུ་དགོས། ལས་ཀྱི་ལྷག་ལས་
མ་བཙུས་ན་ལས་ཀ་ལག་པོ་མི་ཡོང་ལྟ་
བུ།

བཙུག་ 'ཚིག་' གི་མ་འོངས་པ་།

བཙུགས་ 'ཚིག་' གི་འདས་པ་།

བཙུངས་ 'ཚུང་' གི་འདས་པ་ལ

བཙུངས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

བཙུས་ 'བཙུ་' གི་འདས་པ་།

བཙུ་ 'བཙུ་' གི་བད་ཚིང་།

བཙུ་ ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།
བྱམས་བཙུ་བྱེད་པ་ལྟེ། མ་གཅིག་ལྷ་
གཅིག་ལ་བཙུ་བ་ལྷ་ར་དམངས་ལ་བཙུ་
དགོས། ལས་ལྷ་ལ་བཙུ་བ་ལྷ་ར་ཉར་
གིས་དམངས་ལ་བཙུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[བཙུ་བ་] རྒྱ་ཚིང་ཉེ་བའི་མེས་པ་དང་
བྱ་ཚུང་གྱི་མིང་ལྟེ། མངའ་ཞིང་བཙུ་བ་
བཙུ་མེས་པ་ཚིན་པོ། ལྷག་པ་བཙུ་བ་
ཚིན་པོའི་སྐོ་ནས་བཙུངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ཚིག་བཙུས་ན་ 'བཙུ་' ཞེས་འབྲི་
ཚིག་ལྟེ། བཙུ་ཚིན་—བཙུ་བ་ཚིན་
པོ། བྱམས་བཙུ་—བྱམས་དང་བཙུ་
བ། བཙུ་མེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷

'ཚིས་' གྱི་མ་འོངས་པར་བཙུ་འབྲི་
བའང་ཡོད་།

བཙུ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།) ལྷག་
རིག་བྱེད་པར་བ་ཞིག་བྱེད་པ་ལྟེ། ལྷ་ར་
བྱ་ཚིས་ན་སོ་བཙུ་། ཉེ་མར་བཙུས་ན་
མིག་བཙུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཙུག་ 'ཚིག་' གི་མ་འོངས་པ་།

བཙུགས་ 'ཚིག་' གི་འདས་པ་།

བཙུང་ 'ཚུང་' གི་མ་འོངས་པ་།

ཞིང་ཅན་ཆུང་ཡང་ཟེར། ❷

ནད་རིགས་ཆ་གྲང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་
ཆ་བ་ཞེ། ‘ནད་ལ་ཆ་གྲང་སྟན་ལ་
བསལ་རྒྱུ་གཉིས་’ ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

❶ ཟས་སྟན་གཅིག་གི་མིང་ཞེ།
ཟས་སྟན་གཅིག་དྲངས་པ་ལ་ཆ་བ་.....
གཅིག་དྲངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ཨ་མ་དཔེ་
ལྷལ་སྐད་ཀྱི་ཆ་མ་ཟེར་བ་དང་དོན་
གཅིག་། 【ཆ་རྒྱུང་】ནི་རྒྱུང་གྲང་གི་
མིང་དམ་རྒྱུང་གྲང་གི་ཟས་ཀྱི་མིང་ཞེ།
དེ་ལ་‘ཆ་རྒྱུང་’ ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད།

❷ ‘ཆ་བ་’ ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟུས་པ།

ཆ་སྟོ་ཅན་ ‘ཆ་’ ལ་སྟོས།

ཆ་མོ་ རང་གི་བྱ་བུ་མཐོང་བྱ་དང་སྟན་
སྟེ་བྱ་ནི་རང་གི་ཆ་མོ་ཡིན། ཆོག་
བསྟུས་ན་‘ཆ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཞེ། ཞང་
ཆ་ | ཡང་ཆ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཆ་བྱ་ སྟན་མོ་དང་གཤིན་པའི་རྒྱུ་.....
དན་གྱི་ཁྱུ་རན་སྟགས་ལ་བྱིན་པའི་.....
ཟས་སྐལ་གྱི་མིང་།

ཆ་མོ་ རང་གི་བྱ་བུ་མཐོང་བྱ་མོ་དང་.....
སྟན་སྟེ་བྱ་མོ་ནི་རང་གི་ཆ་མོ་ཡིན།

ཆ་ཆ་ ❶ ལངས་ཁུལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་.....
རྟེན་ཞིག་ཞེ། ཟག་ན་ཆ་སྟེ་ཆུང་ཆུང་
དམ་མཆོད་རྟེན་གྱི་གཞུགས་རིས་ཆུང་

ཆུང་མང་སྟོན་པའི་འཛིན་སྟངས་.....

ཞབས་བདེ་ལ་ཆེ་རྒྱ་བ་ཞིག་གི་མིང་།

❷ མེ་མདག་གི་ཟེགས་མའི་མིང་ཞེ། མེ་
སྟག་གི་ཆ་ཆ་འཕྲོ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཆ་ཏུ་ ལུ་གུའི་པགས་པའང་དེས་.....
བསྟོས་པའི་སྟོག་པའི་མིང་། ཆོག་བསྟུས་
ན་‘ཆ་ཏུ་’ ཞེས་འབྲི་སྟོན་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་ཆ་ཏུ་ | རེ་ཏུ་ཆ་ཏུ་ | ཆ་ཏུ་ནག་
ཅས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ།

ཆ་ལ་ ❶ ལུགས་རིགས་ལོ་གྲང་གི་གས་
ལྷུ་པས་སྟུར་ནས་བསྟོས་བཅས་བྱེད་པའི་
བྱ་བའི་མིང་ཞེ། ཟངས་དེམ་ཆ་ལ་བྱས་
ལྟ་བུ། ❷ ལུགས་རིགས་ལ་ཡིན་པའི་
གཉིས་སྟན་རྒྱུ་རིམ་གྱི་ཞིག་ཞེ། ཟེགས་
མའི་རྒྱུ་ལ་ཅན་དང་བྱེ་མའི་རྒྱུ་.....
ལ་ཅན་གཉིས་ཡོད། ཟེགས་མའི་
རྒྱུ་ལ་ཅན་གྱི་ཆ་ལ་ནི་དྲངས་ལ་.....
དཔྱི་བས་ཤོ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འཛེར་བ་.....
ཞིག་ཡིན་ལ། བྱེ་མའི་རྒྱུ་ལ་ཅན་གྱི་
ཆ་ལ་ནི་མདོག་ལྷང་སྟག་བྱེ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ཀྱང་གཤིན་ཅི་དང་སྟན་རིས་
གྱི་རྟེན་བྱེད་ཆོག་ལ། རྒྱལ་བཟོ་བའི་རྒྱ་
ཆ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ཆ་ལྷུ་མ་ སྒྲིང་ལྷན་ཅན་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག་
དང་མཐོ་ཆད་ལ་བྱ་བཅུ་ནས་ཉི་ལུའི་

བར་ཡོད་། དབྱར་འགོ་ལ་མེ་ཉག་
དགར་བོ་བཞན་པ་དང་དེའི་འབྲས་་་་
བྱར་ཆ་ལུ་མ་ཟེར་ཞིང་། རོ་མངར་ཞིང་
ཟུར་པོ་ཡིན་པ་ཟེ་ཆག་། རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘ཆ’
ཅ’ ཟེར་། [གཞན་།

ཆ་ལུ་མ ‘ཆ་ལུ་མ’ ཡི་འབྲི་ཚུ་ལ་་་་་་

ཆག ❶ག་ཟམ་ལུ་བཞའ་རྒྱའི་སྐམས་་
ཁྱི་མིང་ལྟེ་། སྐམས་ག་ལ་ཆག་ག་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ་། ❷ཤིང་གས་པའི་སྐ་ལྟ་

ལུ་མཆོན་ཁྱིད་དེ་། ཤིང་མེབ་ཆག་
གེ་གས་ | ཆག་སྐ་གྲགས་ལྟ་བུ་། འདི་
ལ་ ‘ཆག’ རྒྱང་འབྲི་། **[ཆག་ཆག]**

ནི་སྐའི་ཁྱོད་བྲག་ལྟེ་། མེ་ལྟག་ཆག་ཆག་
མཆོད་ལྟ་བུ་། ❸མིག་ནད་ཁྱོད་བྲག་

པའི་མིང་ལྟེ་། ‘ཟླུར་པའི་ཁན་དས་’
མིག་ཆག་མེལ་’ ལྟ་བུ་། ❹མོ་པའི་མིང་

གཞན་། **[ཆག་པ]** 1. མོ་པས་རྒྱང་
མཁན་། 2. དདུལ་མགར་ཁྱི་མིང་

གཞན་། **[ཆག་འདེབས་པ]** ནི་མོ་པས་
རྒྱང་པའི་དོན་། ❺(ཟུན་ཆག)

ཁྱོད་མ་དང་ཁྱོད་སྐགས་ཞིབ་མོ་མ་ཡིན་པ་
ལྟེ་། ཞིབ་མོ་དང་ཆག་པ་ | ཁྱོད་ཆག་

རགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་། **[ཆག་ཆོ]** ནི་
འབྲུ་རིགས་རགས་ཅམ་ བཏགས་ནས་

ཟེགས་མ་ལྟ་བུ་བྱས་པའམ་དེ་བསྐྱལ་་

པའི་བྱག་པའི་མིང་། ཆག་རལྟས་ན་
‘ཆག’ ཅེས་འབྲི་ཆག་ལྟེ་། གྲོ་ཆག་ |
ལྟན་ཆག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་།

ཆགས ❶ཞབས་ན་བྱ་ག་མང་བོ་་་་་

ཡོད་པའམ་ཞབས་ལ་མང་རས་སྐགས་
ལྟ་བུ་ཅིང་། གཙོ་བོར་རགས་ཞིབ་སྐགས་

འབྱེད་པར་བཞག་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་
མིང་ལྟེ་། ཆུ་ཆགས་ | ཆགས་ལྗོགས་ |

གྲོ་ཁྱོད་དར་ཆགས་ལ་བྱངས་ལྟ་བུ་།
འདིའི་མིང་ལ་ ‘ཆགས་མ’ ཡང་ཟེར་།

❷དངོས་རྩ་གྱི་མཆོམས་དང་པར་་་་
ལྟང་གི་མིང་ལྟེ་། ལྟེ་བོ་ཆགས་དམ་པ་ |

སྐ་ཆགས་བཟང་བ་ | རས་ཆགས་ཞིབ་
བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་། ❸བདག་གཞུར་དང་

ཉར་ཆགས་ཁྱི་བྱ་པའི་མིང་ལྟེ་། སྐས་
ཆགས་བྱས་ | ས་བོན་བཟང་བོ་ཆགས་

བྱས་ལྟ་བུ་། **[ཆགས་སུ་ཆུད་]** ནི་ག་
ལྷིག་བྱས་ཆར་པའི་དོན་དེ་། དལྱིད་

མོད་ཁྱི་བྱ་བ་ཆགས་སུ་ཆུད་ལྟ་བུ་།
[ཆགས་པར] 1. ད་ལྟའི་ལྷགས་

རིགས་སྐགས་ཁྱི་ཡིག་གཞུགས་རང་་་་་
ལྷགས་ཅན་དེ་དེ་བ་བཞུགས་པའི་པར་

གཞིའམ་པར་གཞི་དེས་དཔར་པའི་ཡོ་
གེ་དཔར་མའི་མིང་། 2. གསར་འཛུར་

ཁྱི་མིང་། འདིར་ ‘ཆག་པར’ འབྲི་

བའང་ཡོད། ①གོང་རིམ་གྱིས་འག་
རིམ་ལ་ལས་དོན་བསོམ་པའི་དོན་དེ་
མི་ཚགས་བཅུགས་ནས་ཚུ་ར་བསོམ་...
ལྟ་བུ། ②སྤྱི་ལམ་སྤྱི་གས་ནལ་མོ་ཡིན་
པའི་དོན་དེ། སྤྱི་ལམ་ཚགས་དམ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚང་ ①ཁྱིམ་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དེད་
ཚང་ | ཁོ་ཚང་ | རུད་ཚང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཚང་མང】ནི་ཐམས་གཡོ་སྐྱལ་
བྱིད་པའི་ཁང་བའི་མིང་། ②སྤྱི་ག་
ཚགས་ཀྱི་ཉལ་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བྱ་
ཚང་ | ལྷག་ཚང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③མིའི་
མིང་མཐར་ཆུར་ན་ཞེས་བྱས་པའི་.....
དོན་དེ། དགེ་ཆུན་ཚང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
④‘ཚང་ར་’ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ་

ཚང་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་...
པ) སངས་ཀ་དང་ཚད་མོངས་པའམ་
ཆ་གས་ཀྱན་འདྲེམས་པའི་དོན་དེ།
ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ཚང་ | ཁ་གངས་
ཚང་ | དབང་བོ་ཚང་ | ‘བྱ་ཁོད་
པ་ཞིག་ལ་ཅི་ཚང་བ་, བྱི་བྱ་ཁར་མ་ཞིག་
ལའང་དེ་འཚང་དགོས་’ ལྟ་བུ།
【འཚང་】ནི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་...
པ། 【ཚང་མ】ནི་མང་ཆོག་ལྟེ།
ལྷག་ཚང་མ་ | དེད་ཆོ་ཚང་མ་ཞེས་...

པ་ལྟ་བུ།

ཚང་ཆོང་ (ཁྱུ་ཆོག) ཅི་གིང་སོང་
ལྷག་ཅིང་འདྲིངས་པ་ལྟེ། རྒྱགས་ཚལ་
ཚང་ཆོང་དཀྱིགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚང་ར་ མི་ལྷན་ཀྱི་ལུས་པའི་འཕྲོངས་
དེ། ལྷག་ཀ་ཚང་ར་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ། ཆོག་བཟུས་ན་‘ཚང་’ཞེས་འབྲི་
ཆོག་ལྟེ། ཚང་རའི་རུས་ཆོགས་ལ་ཚང་
ཆོགས་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། 【ཚང་རུས་】ནི་
ཚང་རའི་རུས་པ་། 【ཚང་སྐམ་】ནི་
ཚང་རའི་རུས་པ་དང་དུམ་རུས་འབྲེལ་
པའི་ཁོག་པའི་མིང་།

ཚངས་ ①གོས་གདན་སྤྱི་གས་ཀྱི་བར་
དུ་བཞག་པའི་བལ་སྤྱི་གས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཐམས་ཀྱི་ནང་ཚངས་ | ཉལ་ཐུལ་ཀྱི་
བར་ཚངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②(ཁྱུ་
ཆོག)གཙང་མའི་དོན་དེ། སྤྱིད་པ་
གཙང་མ་ལ་ཚངས་སྤྱིད་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།
【ཚངས་པ་】ནི་བུམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་
ཀྱི་ལྷ་ཞིག་གི་མིང་། 【ཚངས་སྤྱིད་】ནི་
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིད་པའི་...
ཚད་གཞི་ཞིག་གི་མིང་། ③དཀྱིལ་དབུས་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྤྱི་གཙུག་ལ་ཚངས་དབུས་
ཟེར་པ་ལྟ་བུ། 【ཚངས་ཐིག་】ནི་ཐིག་
གདམ་ཐམས་གནས་དེས་ཅན་ཞིག་ལྟེ།

བ་ལུས་ནས་ཐོག་མར་བཅུ་བ་པའི་བྱང་
ཐིག་གམ་དུས་ཐིག་གི་མིང་།

ཚད་ ① ལས་ཚིག་ད་ལྟ་པའི་མཐར་
ཐུར་ན་ཚད་གྲངས་དེས་ཅན་གྱི་མིང་།
མེ་ འཕྱང་ཚད | ཟ་ཚད |
ཐུག་ཚད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② ལས་
ཚིག་འདས་པའི་མཐར་ཐུར་ན་གཅིག་
གྲངས་ལྟས་པའི་དོན་ཏེ་ ལུ་གྲ་ཐུས་
ཚད་གསོན་ | ཆེ་ཐུགས་ཡོད་ཚད་
ལ་འགོག་ཐུན་བརྒྱབ་ལྟ་བུ། ③ ཚད་
གཞིའི་མིང་མེ་ གཞུགས་ཐུ་ཚད་
ཡོངས་ | རིང་ཚད་ཐུ་གཞུམ་ | ཡོན་
ཚད་ཏུ་ཅང་མཐོ་ | འཕྱུལ་འཁོར་གྱི་
ཐུ་ཚད་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ 'ཚད་
པ་' ཞེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ། ⑤ 'ཚད་
མ་' ལ་ལྟས་།

ཚད་ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་འདས་པ) ཐུ་
ཡང་དང་རང་ཐུང་མང་ཐུང་སྟོགས་.....
འཇལ་བའི་དོན་ཏེ་ བལ་ཐུ་མ་ལ་ཚད་
དགོས་ལྟ་བུ། 【ཚད་】 རི་ཐུལ་ཚིག་མེ་
འཕྱ་རིགས་ཤེ་ལ་ཚད་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཚད་པ ① ལུས་རྒྱུ་ཚད་ལས་འདས་
པར་འབྲེལ་བའི་ནད་ཡམས་ཀྱི་རིགས་
ཐིག་གི་མིང་མེ་, 'ཚ་ནད་' དང་དོན་

འདྲ། ཚིག་བསྟན་ན་ 'ཚད་' ཅེས་
འབྲི་ཚིག་མེ་ ལུལ་ཚད་ | ཐུ་ཚད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཚད་མཐོ་པའི་རྒྱུ་
ཀྱི་མིང་མེ་ ཚད་པ་ཆེ་པའི་ལུལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཚད་མ ① ཚད་མ་རིག་པའི་མིང་།
ཚིག་བསྟན་ན་ 'ཚད་' ཅེས་འབྲི་ཚིག་
མེ་ ཐུ་རིག་པ་དང་ཚད་མ་རིག་པ་ལ་
ཐུ་ཚད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ② ཚད་ལྟན་
ཀྱི་དོན་ཏེ་ ཐུ་མ་ཚད་མ་ | ཤེ་ཚད་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚན ① ཚན་པ་མེ་མེ་ཁག་དང་ཆ་གས་
ཏུ་མ་ལུ་སྟོགས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་
མེ་ཚན་ | ལས་ཚན་ | ཚིག་ཚན་པ་.....
གཅིག་ | དངོས་ཇས་མེ་ཚན་མང་.....
མ་ | དཔེ་ཆ་ལེ་ཚན་གཅིག་ | མཛད་.....
ཆ་དོན་ཚན་གཞུམ་ཞེས་པ་སྟོགས་ལྟ་
བུ། 【ཚན་རིག་】 རི་རང་ཐུང་ཁམས་
དང་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐུ་ཚན་ཀྱི་འདྲ་.....
ཤེས་སྟོགས་ཐུ་རྩལ་ལུལ་ཀྱི་ཚན་ཉིད་.....
ཐུན་པའི་ཤེས་ཡོན་རྣམས་མེ་ཚན་མེ་.....
ཚན་ཏུ་ཐུ་བའི་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་.....
མིང་། ② (ཐུན་ཚིག་) རྒྱུ་ཚད་དེས་
ཅན་ཞིག་གི་དོན་ཏེ་ ཐུ་ཚན་ | ཟས་
ཚན་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཚན་དེ་】 རི་

མེ་ཚམ་མེ། རི་ 'ཚམ་ཚམ་' དང་དོན་གཅིག་ལྟེ། འགག་སྐོར་ཐུག་ཚེ་ཚམ་མེ་ཚམ་མེ་མི་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཚར ① (གྲོགས་ཚིག་) ལས་ཚིག་... འདས་པའི་མཐར་ཐུར་ན་ཕྱ་བ་དེ་... མཐུག་ཇོགས་པ་རྫོན་པ་ལྟེ། ཞིང་བྱེད་ཚར། ལོག་བརྒྱབ་ཚར། བཞོན་མ་བཞོན་ཚར། འོ་མ་བཞིགས་ཚར་ལྟ་བུ།

② (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་འདས་པ་) ཟད་པ་འཕམ་ཇོགས་པའི་དོན་ཏེ། དགུན་ཁ་ཚར་ན་དཔྱིད་ཀ་འོང། རྒྱུང་བ་ཚར་ན་གསར་བ་འོང། རྒྱ་མཚའི་རྒྱ་ལ་ཚར་རྒྱ་མེད། མི་དམངས་ཀྱི་རྫོབས་ཀྱགས་ཚར་རྒྱ་མེད་ལྟ་བུ།

【འཚར།】 རི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།

【ཚར་གཙོད།】 རི་ 'གཙོད' ལ་རྫོས།

③ དཔེ་ཆ་བསྐྲགས་པའི་མེདས་གངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། «མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་བྱ་དགོས» ཚར་མང་བོ་... བཏོན་ཏེ་སྐོབ་སྐྱོད་བྱས་ལྟ་བུ། 【ཚར་དུ་དངར་བ།】 རི་ 'དངར' ལ་རྫོས།

④ ཆ་ཅུ་ཞེས་པའི་ 'ཅུ' ལྷག་བསྐྱས་... པ། **⑤** 'ཁ་ཚར་' རམ་ཚར་ཚར་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱས་པ།

ཚར་བྱ ① སིང་ཕུན་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།

སྤོང་སིང་གྲ་མོ་ཡིན་པས་དཔྱུག་པ་དང་ཕྱགས་ཁེམ་གྱི་ཕྱ་བ་བྱེད་ཚོག་ལ། སིང་འབྲས་རྫོན་ཚེ་མདོག་དམར་ཞིང་ཐུག་རིལ་ཙམ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ཚར་འབྲུམ་... ཟེར་ཞིང་ཐུན་བྱེད་ཚོག། **②** 'ཚར་ཚར' ཀྱི་མིང་ག་ཞན།

ཚར་མོང ③ ལྷ་མ་ལན་པའི་རིགས་ཀྱི་... རྒྱང་ཞིམ་བོ་ཕྱང་བ་ཞིག་ཡིན།

ཚར་ཚར ④ དཔོན་ཇུས་ཀྱི་རྩེ་མོའི་ཐུད་པ་ཕྱ་མོའི་རྒྱན་པོའི་མིང་ལྟེ། དར་ཆ་དམར་བོར་གསེར་ཐུད་ཚར་ཚར་... བཏགས་ལྟ་བུ། དུལ་སྐད་ལ་ལར་ 'ཚར་མོ' དང་ 'ཚར་མོ' ཡང་ཟེར། 【ཁ་ཚར།】 དང་【ཐུན་ཚར།】 རི་རྩམ་བྱའཕམ་རས་སོགས་ཐགས་དཔོན་ཀྱི་འགོ་དང་མཐུག་པའི་གཞུང་ཐུད་ཀྱི་རྩྭ་ག་པའི་... རྒྱན་པོའི་མིང་ལྟེ། རས་ཀྱི་ཁ་ཚར། རྩམ་བྱའི་ཐུན་ཚར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **⑤** ཐུད་པ་ཕྱ་མོའི་རྒྱན་པོ་དང་མཚན་... པའི་དཔོན་ཇུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མ་རྫོས་མ་ཏྲག་གི་ཚར་བྱ། ར་མའི་མན་ཚར། རའི་མོལ་ཚར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚལ ① རྫོན་སིང་མང་བོ་ཞེས་པའི་... བཀས་ཚལ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གསོམ་ཀྱག་གི་ཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **②** རིང་ལྷ་

ཚིགས་པུན་གསུམ་ཡོད་པའི་ར་བའི་མིང་
ཟེ། མེ་རྟོག་གི་ཚལ། ཟེད་ཚལ།
དགའ་ཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ‘ཚལ’
པ་ ཞེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ།

ཚལ་པ། ① ཟེད་ཀ་ཟེ། ཉེན་གཅིག་གི་
ཚལ་པ། སྤལ་རྟོག་གཅིག་གི་ཚལ་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བསྟན་ན་ ‘ཚལ’
ཞེས་འཁྱིའི་ཚིག་ཟེ། མར་རྒྱ་མ་གང་དང་
རྒྱ་ཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རྩམ་བྱ་མང་
པོར་གསལ་བའི་རྩམ་བྱའི་མིང་ཟེ།
བྲག་ཚལ་པར་བཀའ། ཚལ་པ་བརྒྱར་
གས་ལྟ་བུ།

ཚལ་པ། རར་མོས་ཚོར་བཤམས་རུ་ཆོས་

ཟེ་པ། སྤང་གི་ཐང་རྒྱུ་ཡིང་ཟེ།

གསལ་སྤང་གི་ཚིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚིག་ ① བཤད་པའི་ཤད་ཆའི་མིང་ཟེ།

‘མོ་ར་བ་ཚིག་ཐོག་། འཕར་བ་རྒྱུས་

ཐོག་། ། ཁ་ཐོག་གི་ཚིག་དོན་ཐོག་ལ་

འཛིག་དགོས། ། ཁ་ཡག་ཚིག་བཤད་ལ་

བཤད་ལྟ་བུ། 【ཚིག་ཀ】 རྟེན་དོན་ཆ་

ཆང་པ་ལྟོན་པའི་རྒྱུ་ཟེད་ཀྱི་རྒྱ་ཟེ།

‘འབྲོག་པས་ལྷགས་འཚོ་ ལྟ་བུ་ཚིག་

ཀ་གཅིག་ཡིན་ནིང་། ‘འབྲོག་པས་

ལྷགས་འཚོས་ནས་མེས་རྒྱལ་ལ་ ཞེས་པ་

ཟེས་འབྲལ་ ལྟ་བུ་ཚིག་ཀ་གཉིས་ཡིན་

པ་ལས་པ་ཙོ

རྟེན་དོན་ཆ་ རྟེན་དོན་ཆ་

པའི་ཐོག་ནས་གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་
 ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་བས་, ཅི་ཡིན་
 འདི་ཡིན་མི་ཤིས་པ་ཞིག་ལས་ཡོང་ཆུ་
 མེད་པ་ཞིག་ཡིན་། 【ཆོག་རྒྱན་】 བྱི་
 ཆོག་སྒྲན་ཞིང་མཛེས་པ་དང་, རྟོན་
 རྒྱན་ཚུལ་ལྟ་ཆེན་ལ་མཛེས་ནས་, ཆོག་
 བྱིས་རྟོན་ཆོན་པ་དག་པ་, གསལ་པ་,
 ཉམས་འཐུར་དང་ལྟན་པ་, རྒྱགས་ཆེ་
 པ་ཞིག་བྱུང་པའི་ཆོག་རྒྱར་གྱི་ཐབས་...
 བྱིས་, དཔེར་ན་, རང་བཞིན་པ་རྒྱན་
 པའི་རྒྱན་དང་དཔེ་རྒྱན་, གཞུགས་
 རྒྱན་, རྒྱ་རྒྱན་སོགས་སྒྲན་དག་གི་
 གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། 【ཆོག་
 འགྲེལ་】 བྱི་ཆོས་དང་ཆོག་གོ་དགའ་བའི་
 རིགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་
 ཟེ, ཆོག་ཆད་པ་མེད་པར་བཤམ་ནས་
 བཤད་དེ་རྟོན་གོ་བར་མ་ཟད་ཆོག་.....
 རྒྱར་གྱི་རྟོན་ཡང་གོ་བར་བྱུང་པ་ཞིག་...
 ཡིན་། 【ཆོག་ཕྱད་】 བྱི་ཐ་སྒྲན་ལ་བྱིངས་
 ཆོག་ཆོག་ཕྱད་གཉིས་སུ་སྒྲེ་བའི་ཆོག་...
 ཕྱད་དེ་, བོད་ཡིག་གི་ 'གི་གྱི་གྱི་' རི་
 ཡི་ སོགས་ཆོག་ཕྱད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།
 【ཆོག་འབྱུང་】 བྱི་ཆོག་ག་གཅིག་གི་ནང་
 ན་ཡོད་པའི་ཆོག་གི་སྐབ་ཆ་རི་རི་བའི་
 ཡིང་། 【ཆོག་རྒྱག་】 བྱི་ཆོགས་བཅད་

སྒྲན་ཡིག་འབྱུང་གྲངས་ཆད་བཞུང་.....
 མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་གི་ཡིང་།
 【ཆོག་ལྷགས་】 བྱི་སྒྲན་ཆ་བཤད་སྐབས་
 དངོས་སུ་གསལ་བར་མ་བཤད་བྱུང་.....
 རྟོན་གཞན་བཤད་པ་ལས་གོ་སྐབ་པའི་
 ལུས་པའི་ཡིང་ཟེ་, དགོ་ཤན་གྱི་ཆོག་
 ལྷགས་ལ་བལྟས་ན་ང་ཆོའི་བསམ་.....
 འཆར་ལ་འབད་པ་འདྲ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ●ཐ་སྒྲན་གྱི་དྲན་ཏེ་: ཡིང་ཆོག་ |
 ཆོག་མཛད་ | ཆོག་གཏིར་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ● 'འཆོག་' གི་འདས་པ་
 ཆོག་གྱ ཆོག་གི་འབྱི་ཚུལ་གཞན་
 ཆོགས་ ● ཅི་ཤིང་གི་གཞུང་རྒྱུ་ཐོག་
 ཡལ་ག་དང་ཡོ་མ་སྒྲེས་ཡོད་ སའི་ ཁག་
 དེའི་ཡིང་ཟེ་, སོག་མའི་ཆོགས་ | རྒྱག་
 མའི་ཆོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཐ་སོགས་
 གྱི་མཆོམས་ཀྱི་ཡིང་ཟེ་, ལུས་ཆོགས་ |
 ས་ཆོགས་ | འབབ་ཆོར་ཞེས་པ་སོགས་
 ལྟ་བུ། 【ཆོགས་བཅད་】 བྱི་ཆོག་རྒྱར་
 རིང་སྐང་ལ་ཆད་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་...
 པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་གི་ཡིང་ཟེ་
 རྒྱ་དང་གཞན་གྱི་ཆོགས་བཅད་ལྟ་བུ།
 འདི་ལ་ 'ཆོགས་སུ་བཅད་པ་' ཡང་.....
 ཟེར་། ●སྐྱོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་པའི་རྒྱ་.....
 འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་ཡིང་ཟེ་ ལུས་

ཆེགས | ལུས་མི་ཆེགས | དཔུང་
པའི་ཆེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེགས་མ ཆེགས་པའི་མིང་ལྟེ། བར་
ཁྱི་ཆེགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེས (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་མ་ འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ ལྟོ་བ་འགྲུང་པའི་
དོན་ཏེ། ཟས་ཟོས་ནས་ཆེས་པར་བྱས་
ལྟ་བུ། [ཆེསས] རྟེ་འདས་པ་ལྟེ། ཟས་
ཁྱིས་ཆེསས་ནས་ར་འབྱུང་ལྟ་བུ། ❷
འདྲོད་པ་ཁོངས་པའི་དོན་ཏེ། ཆུང་
ཆེསས་པ་ཞིག་གྱུར། ཡིད་ཆེསས།
འདྲོད་པ་ཆེསས་ལྟ་བུ།

ཆེསས 'ཆེས' ཁྱི་འདས་པ།

ཆེར ❶ (ཚུན་ཆེག) ཏ་ཅང་དམ་མོ་
པའི་དོན་ཏེ། ཆེར་ཁྱིས་བཟུང་། ཆེར་
ཁྱིས་མཐུན། 'ཆས་པའི་ལྷན་པ་ལྟེ་
གཞི་ཅན་འདི་འདྲའི་ཁྱི་འོངས་ནས་
ཆེར་ཁྱིས་མཐུན' ལྟ་བུ། ❷ ཆེད་མ་
པའི་པའི་ལྷ་ལྟ་བུ་མཆོན་པའི་ལྷ་ལྟེ།
ཆེད་མ་ཆེར་ཆེར་པའི་ལྷ་ལྟ་བུ། ❸
'བཙུང་' ཁྱི་ལྷལ་ཆེག།

ཆེལ ལྷན་ཆགས་ཁྱི་ལྷས་པའི་ཆགས་
རིམ་ནང་དུ་ཆུམ་པའི་ཆ་ཤས་མོ་
ཤིག་ཡིན་ཞིང་དེས་ལྷས་ཁྱི་དོད་བཟུང་
པས། ལྷ་རིག་འཛོག་པར་བྱེད།

ཚ (ཚབ་ཆེག) 'ཚར' དང་དོན་
འདྲ་ལྟེ། བ་རི་ཚ་རི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚགས ❶ ཚགས་ཀ་ལྟེ། རྒྱུ་པ་དང་
ལྷངས་ཀ་འཁྱི་ཡིང་། དཔེར་ན། ཁང་བ་
འདི་ཚགས་ཀ་ཡག་པོ་འདུག། ❷ ཚ་
ཚགས་ཡག། ལྷ་བ་འདི་ཚགས་མཆོས་
ལྟ་བུ། ❸ གཞན་ལ་རྟེན་མི་དགོས་པའི་
ལྷས་པའི་མིང་ལྟེ། བྱེད་ལྷ་བཟུང་ཡོན་
ན་ལྷས་ཁྱིས་རང་ཚུན་ལྷུང་། ར་ཆེ་
ལྷང་དུ་མི་རིམ་ལ་འཛམ་མིང་མི་རིམ་
ཁྱི་ལྷས་ལྷ་རང་ཚུན་ཁྱི་ལྷུང་པའི་
ཆོས་སྤྱན་ཡོད་ལྟ་བུ། ❹ (བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆེག) ལྷུང་པ་འཛམ་ལྷས་
པའི་དོན་ཏེ། བཙུན་ཆོང་དེད་ལ་
དཔུང་མི་ཚགས། དཔུང་པའི་ལྷས་
མི་ཚགས། གནས་གཅིག་དུ་ཆོད་
ཚགས་པ། གདན་ལ་ཆོད་མི་ཚགས་
ལྟ་བུ། ❺ 'བཙུགས' ཁྱི་ལྷལ་ཆེག།

❻ (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག) འགོ་
བཙུགས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷུང་ཁྱི་ཁྱི་
འགོ་ཚགས། དཔུང་ཚགས་ལྟ་བུ།

ཚད ❶ 'བཙུང་' ཁྱི་ལྷལ་ཆེག། ❷
'འཚོད་' ཁྱི་འདས་པ།

ཚན བན་ཅད་ཁྱི་ལྷས་ལྷ་ལྟེ། འཛམ་
མིང་འབྲུག་ཆེན་གཞིས་པའི་ཚན་མོ་

ལ། 'ལ་མཁི་ལས་འགྲལ་ཚུན་ལ།
འབྲི་ཚུལ་ཚུན་ཆད་ཅེས་པ་སྟགས་ལྟ་
བྱ། [གཞན་

ཚུལ་མ 'འཚུལ་མ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་

ཚུལ་མ 'མཚུལ་' གྱི་སྒྲུལ་ཆེག་

ཚུར་ བར་གྱི་ཐོག་སྟེ། ཚུར་
ཤོག། ཚུར་ལ་ཉོན། ཚུར་ཁ། ཚུར་
ལོག། བར་འགྲོ་ཚུར་འོང་ཞེས་པ་
སྟགས་ལྟ་བུ།

ཚུར་ དར་ཚུར་རིགས་གྱི་སྒྲི་མིང་
ལྟེ། འདི་ལ་དར་ཚུར་, ཚུར་ནག་, ཚུར་
དགར་སྟགས་ཡོད་, བཅོམ་སྒྲུར་བྱེད་
གྱི་ཕྱི་ནང་ལ་མཁུ་བའི་ཇེས་ཤིག་ཡིད།

ཚུར་མ རས་སྟགས་ཁ་སྒྲུར་བྱེད་གྱི་
ཇེས་ཤིག་གི་མིང་།

ཚུལ་ ❶ བཤམ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐུང་ཆེན་
ཐུག་ཚུལ། རད་གསོ་ཚུལ། རོ་རྟག་
འདེབས་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དབྱིབས་

དང་ནམ་པའི་དོན་ཉི། སྐད་ཆ་བཤད་
ཚུལ། གུས་གུས་གྱི་ཚུལ་དུ་བྱེད།

གནས་ཚུལ། སྒྲུང་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

❸ ལམ་ལུགས་གྱི་དོན་ཉི། ཚུལ་དང་
མཐུན། ཚུལ་མིན་གྱི་སྒྲིང་པ། ཚུལ་

བཞིན་བཤད་པ་ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ།
[ཚུལ་བྱིས་ས] 1. སངས་ཐུས་ཆོས་

ལུང་གྱི་བསྐྱུང་བུ་སྐྱུང་བའི་སྒྲིང་པའི་
མིང་། 2. འཕྲིག་ཅེན་གྱི་འདུ་ཤིས་གྱི་
འཕྲིན་སྒྲུངས་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་, མི་
ནམས་སྟན་དུ་གནས་ཤིང་འཆོ་བའི་
སྒྲིང་ཚུལ་གྱི་ཆད་གཞི་དང་དཔེ་བྱེད་
ས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བྱིས་ས་ནི་སྒྱི་
ཆོགས་སམ་གྲལ་རིམ་ཞིག་གིས་འཆད་
ཐེལ་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་སྒྱི་ཆོགས་གྱི་
འཆོ་བར་སྟོན་པའི་བྱས་པ་འབྱིན་པ་
ཞིག་ཡིན་ད་ལྟ་ཀུན་སྒྲིང་དུ་བསྒྲུར་
བ་དང་དོན་འདྲ། [ཚུལ་འཆོས་] བྱི་
ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་
བྱས་ནས་གཞན་གྱི་མགོ་སྐྱོར་པའི་བྱ་
སྒྲིང་གྱི་མིང་།

ཚེ ❶ ཏུས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཉི་མ་ཤར་པའི་
ཆེ། ལམ་ལ་བྱིན་པའི་ཆེ། རམ་ཞིག་
གི་ཆེན། དེའི་ཆེ་སྟགས་ལྟ་བུ།

❷ གསོན་པོར་གནས་པའི་ཏུས་ལུན་གྱི་
མིང་ལྟེ། ཆེ་ཡིང་། ཆེ་སྟགས་། ཆེ་

ཆད་ཅེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། ❸ དངས་
ཇེས་ཡིད་སྒྲིང་པའི་ལུན་གྱི་མིང་ལྟེ།

རས་བཟང་ན་ཆེ་བྱུབ། ལྷ་བ་ཆེ་སོང་
(ཏུས་ལུན་དིང་ལ་གོན་པའི་ལྷ་བ་)

ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། [ཆེ་པོ་] བྱི་མི་
དང་སྟོག་ཆགས་གསོན་པའི་པོ་ཆད་གྱི་

མིང་ལྟེ། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ལོན། རྩལ་
ཐལ་གྱིས་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཐལ་ལྟ་བུ། 【ཆེ་
འདས།】 རྟི་མི་བའི་དོན།

ཆེག ① བོད་ཡིག་གི་ཡི་གེ་དང་ཡི་གེ་
བར་སྐྱ་ཆེགས་དང་སྐྱ་ཆེགས་བར་.....
འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྩགས་ཤིག་གི་མིང་།

② ‘ཆག’ ལ་སྟོས།

ཆེགས ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་༥)

〈ཀ〉 ལས་ཀ་ལས་ནས་དལ་བའི་དོན་
ཏེ། ལུས་ཆེགས། ཀང་ཆེགས་ལྟ་བུ།

〈ཁ〉 ཐེལ་བ་ལངས་བའམ་སྐྱག་བཟུལ་
སྐྱེས་བའི་དོན་ཏེ། སེམས་ཆེགས། ཞེ་
ཆེགས་ལྟ་བུ། ② དཀའ་ཆེགས་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཐུ་བ་ཆེགས་མེད་དུ་སྐྱབ་ལྟ་བུ།

ཆེབ ① ལུ་བ་གཅིག་ལ་ཆེ་མོ་འགའ་
ཡོད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ།

ལྷགས་ཆེབ། མིང་ཆེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

② གཞུང་ཏེ་གཅིག་ལ་ཡལ་ག་དུ་མ་
ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། ལུམ་ཆེབ། ཉིས་
ཆེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེམ ‘བཅོམ’ ཀྱི་ད་ལྟ་བ་།

ཆེམ་ཆེམ གནའ་རྩལ་མཆོན་ཆ་སྤྱང་
བྱེད་ལྷགས་ཀྱི་ཨ་མོང་རྒྱང་དུ་མང་ས་
བཞུགས་པའི་ཁྱེན་ཆས་ཤིག་གི་མིང་།

ཆེམས ① ‘སྐྱ’ ཡི་ཞེ་ས་ ②

‘བཅོམ’ ཀྱི་སྐྱལ་ཆེག་།

ཆེར་མ ཆེ་མིང་གི་སྐོག་ནས་སྐྱེས་.....

བའི་ཁབ་ལྟ་བུའི་དངོས་བོའི་མིང་།

【ཆེར་སྟོག་】 རྟི་ཆེར་མའི་ཆ་ལས་བྱུང་
བའི་ནད་ཐོར་བུའི་རིཌ་ཤིག་གི་མིང་།

【ཆེར་ལུམ་】 རྟི་རི་སྐོ་བ་ཟེར་བའི་ཆ་
ལུམ་ཞིག་གི་མིང་།

ཆེས ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་༥)

〈ཀ〉 ཡོ་སྐྱའི་མགོ་བཅམས་པའི་དོན་
ཏེ། རྒྱ་བ་བཞི་བ་ཆེས། ཡོ་གསར་

ཆེས་ལྟ་བུ། 〈ཁ〉 རྒྱ་བའི་དཀར་ཆ་
འཕེལ་བའི་དོན་ཏེ། ཤར་ནས་རྒྱ་བ་

ཆེས་ལྟ་བུ། 【ཆེས་རིས་】 རྟི་ལུ་རྟི་
གི་ཆེས་གསུམ་བཞི་ལ་མཛོང་བའི་རྒྱ་

བའི་དཀར་ཆའི་མིང་། 【ཆེས་ཞག་】 རྟི་
རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་བརྟེན་ནས་.....

བཅོས་པའི་ཆེས་གངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།

རང་རེས་མཛོང་སྐབ་པའི་རྒྱ་བའི་.....

དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་དོས་ལ་ཆ་བཅོ་ལྷ་སྐྱས་
པའི་ཆ་རེ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ལུན་རྟི་.....

ཆེས་ཞག་གཅིག་ཡིན། ② སའི་སྐོ་
ལས་རང་འཁོར་གཅིག་བརྒྱབ་པའི་.....

ལུན་ཉིན་གཅིག་ལྟེ། ཆེས་གཅིག།
ཆེས་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེ ① གངས་ཀ་མང་བའི་དོན་ཏེ། ད་

ཆོ | ཁྱོད་ཆོ | དེ་ཆོ | འདི་ཆོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② (ཆུན་ཆོག) བ་ཆོལ་
སྐྱེས་ཆུས་པའི་དོན་ཏེ། ལུག་འདི་ཏ་
ཅང་ཆོ | བཀ་འདི་ལ་ཆོ་བུད | བ་
འདི་ཏ་ཅང་ཆོ་ལྟ་བུ།

ཆོ་བ ① མི་ཁྱིམ་མང་པོ་ཆོག་པའི་
ཁྱོད་མེད་མིང་ལྟེ། མེ་བ་ཆོ་བ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② མོན་ཆད་ཉེ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་
མི་ཁྱིམ་སྐྱོར་གཅིག་།

ཆོག་པ ① ལུས་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་ཆེད་
དམིགས་ཀྱི་དོན་ཞིག་བྱེད་ཆེད་ འཇུག་
པའི་མི་ཆོག་པ་ཏེ། དཔུང་ཆོག་པ་ |
བན་གསོའི་ཆོག་པ་ཆེན་ | འཇུག་མིའི་
ཆོག་པ་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཆོག་པ་པ་
ལྟེ། ལུས་ལྷན་དེང་པོ་ཞིག་ལ་ལྷན་མང་
གི་དམིགས་ལྷལ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཆོ་.....
འཇུག་པ་བྱས་པའི་ཆོག་པ་པའི་མིང་.....
ལྟེ། དམོ་པའི་ཆོག་པ་པ་ | ལྷོ་བ་
པའི་ཆོག་པ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ གཅིག་
ལུ་འཇུག་པའི་དངོས་པོ་ལྟེ། དེ་
ཆོག་པ་ | སྐར་ཆོག་པ་ | འཇུག་.....
འཁོར་ཀྱི་ཆོག་པ་པ་ (ལྷལ་པའི་ཆ་ཤས་)
ན་ཡོད་པའི་གཙུག་གཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
④ དེ་གསལ་སྐུ་ག་མང་པའི་དོན་ཏེ།
སྐྱ་ཆོག་པ་ | རྒྱ་པ་སྐྱ་ཆོག་པ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ། ⑤ མངས་ཆུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་
དགེ་བ་བྱས་པ་ལ་ 'ཆོག་པ་བསྐྱེད་པ་'
ཟེར། ⑥ 'འཆོག་པ' ཀྱི་འདས་པ་དང་
ཆུས་ཆོག་། 【ཆོག་པ་འདུ】 བྱི་མི་མང་
ལྷན་དུ་འཇུག་ནས་དོན་བྱལ་གྱིས་.....
བཟུར་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཆོག་པ་འདུ་བཟུས་ | ཆོག་པ་འདུ་གྲལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑦ 'བཙུག་' གི་སྐྱལ་
ཆོག་། ⑧ 'བཙུག་པ་' ཀྱི་སྐྱལ་ཆོག་།

ཆོང་ བར་བཙོང་ཆོར་ཉེ་ལས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ཆོང་བྱེད་ | ཆོང་ལ་འགྲོ་ |
ཆོང་ཁེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཆོང་རྒྱག་】
དང་【ཆོང་རྒྱང་】 བྱི་འཆོང་པའི་དོན་
དུ་ཆོན་མྱོད་བྱས་པའི་ཆོན་རྒྱས་ ཀྱི་ཀྱི་
མིང་། 【ཆོང་པ་】 1. ཀྱི་ཆོག་པ་ཆོང་
པར་ཆོང་བྱེད་པར་བརྟེན་ནས་འཆོ་.....
པའི་མི། 2. ཆོང་བྱེད་ལམ་ན། 【ཆོང་
འཇུག་】 བྱི་ཆོང་རའི་མིང་ལྟེ། 'ཆོང་
ཁྱོམ་' ཡང་ཟེར།

ཆོངས་ ① 'བཙོང་' གི་སྐྱལ་ཆོག་།
② 'བཙོང་' ལ་ལྟེས་།

ཆོད་ ① མང་ལུང་བཟང་དན་སྐྱེས་
ཀྱི་ཆད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། 'གཏམ་བཤད་
ཆད་ཟིན་ན་པན་པ་ཆེ། ཟས་ཟ་ཆད་
ཟིན་ན་ཕོ་བ་པདེ་' ལྟ་བུ། 【ཆོད་

བགམ། བྱི་རྒྱུན་ཡོན་བཟང་བན་སྐགས་
 གྱི་ཚད་ལ་བཟླ་དཔུང་བྱིད་པའི་བྱ་བ་
 ཟེ། རྒྱགས་ལྷངས་ནས་ཡོན་ཏན་ཚད་
 བགམ་བྱིད། ། གཡུལ་བཀྱིས་ནས་སྤིང་
 རྒྱུ་ལ་ཚད་བགམ་བྱིད་ལྟ་བུ། ❶ ‘ཚོད་
 ལ་’ ཞེས་པའི་ཚིག་བརྒྱས་པ། ❷

‘ཚོད་’ གྱི་རྒྱལ་ཚིག་།

ཚོད་མ ❶ ཞོར་ཟས་བྱིད་ཚིག་པའི་……
 ཚིག་ཤིང་རིགས་གྱི་ལོ་མ་དང་ཅ་བ་……
 སྐགས་གྱི་སྤྱི་མིང་། ❷ ཞོར་ཟས་གྱི་མིང་
 ལའང་ཚོད་མ་ཟེར། ❸ ཚིག་བརྒྱས་ན་
 ‘ཚོད་’ ཅས་འབྲི་ཚིག་ཟེ། རྒྱ་ཚོད།
 གཙོད་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཚོན ཁ་དྲག་རྒྱར་བྱིད་གྱི་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་
 མིང་ཟེ། སྤིང་ཚོན། ས་ཚོན། ཚོན་
 རྒྱ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚོན་པོ (རྒྱན་ཚིག་) ལྷན་ལ་གཙོ་
 མང་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་ཚོན་པོ། ག་
 ཚོན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚོངས ‘ཚབ་’ ལ་ཞེས།

ཚོམ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ཟེ་……
 ཚོམ་ཟ་བའམ་རྒྱ་ཐག་ཐད་ཚོད་མིན་……
 པའི་དོན་ཏེ། མ་ཚོམ་པར་གཡུལ་རར་
 བརྒྱགས། རྒྱང་ཟད་ཚོམ། ཚོམ་
 ཚོམ་མེད་པར་བཤད་ལྟ་བུ།

ཚོམ་བྱ དཔོན་རྒྱས་མང་བོ་ལྷངས་……
 པའི་ལྷང་བའི་མིང་ཟེ། མེ་ཉག་གི་ཚོམ་
 བྱ། ། འབྲུའི་ཚོམ་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚོམས མི་མང་འདུ་སའི་ཁང་པའི་……
 མིང་།

ཚོར ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧)
 རིག་པའམ་སྤྱིའི་རྒྱན་གྱིས་རྒྱང་ཚོར་……
 ཐད་ཀར་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱིད་
 པར་ཚོར། རྒྱས་རྒྱ་ཚོར། རྒྱས་ཀྱི་
 ཚོར་སྐགས་ལྟ་བུ། [ཚོར་བ] དེ་རྒྱ་
 རྒྱན་གྱིས་ཐད་ཀར་ལྷན་སེམས་ལ་……
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱང་ཚོར་གྱི་མིང་ཟེ། ཚོར་
 བ་རྒྱག་བཟུལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། ❷ ཚོ་བུ་ཞེས་པའི་‘བུ’
 ཡིག་བརྒྱས་པ་ཟེ། དམ་རྒྱིད་ཚོར་
 བཤད་ལྟ་བུ།

ཚོལ ‘བཅལ་’ ལ་ཞེས།

ཚོས་ བདེན་རྒྱར་བྱིད་གྱི་ཚོན་ནམ་
 ཁ་དྲག་གི་མིང་ཟེ། རས་ལ་ཚོས་
 བརྒྱབ། སྤིང་ལ་ཚོས་བརྒྱས། ལྷག་
 རྒྱ་ཚོས། རས་དཀར་ལ་ཚོས་འགོས་
 ལྟ་བུ།

ཚོས་ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
 (༡) ཟས་རིགས་བཅོས་ནས་ཟ་ཚིག་
 པའི་ཚད་ལ་བསྐྱེབས་པའི་དོན་ཏེ། ག་

མ་ཚེས | ཤ་བཙུམ་ནས་ཚེས་ལྟ་བུ།
 (ཁ) ཅི་མིང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་
 རྟོན་ཏེ། མིང་རྟོག་ཚེས | གྲི་ཚེས |
 བས་ཚེས་ལྟ་བུ། ② ‘བཙུ’ ཡི་སྒྲུལ་
 ཚེས།

མུ

མུ ཁ་ཟས་ནང་དུ་བཏབ་ནས་ཁ་ཟས་
 ལ་སྒྲིབ་ཡོད་པར་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་
 རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་
 མཚོ་མུ་དང་མཚོ་ལུ་མུ་ཁྲོན་མུ་ རྒྱག་
 མུ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད། 【མུ་སྒྲི་
 ཅན】 རི་ས་ཞིང་མུ་བྲལ་ཅན་གྱི་མིང་།
 འདིར་‘མུ་སྒྲི་ཅན’ ཞེས་འབྲི་བའང་
 ཡོད།

མཚ

མཚག་ ལུས་འཚོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ས་ དང་
 ལུས་ཀྱི་གཟི་མདངས་དང་ཁམས་སོར་
 ཀྱི་སྒྲི་མིང་ཞིང་། ལུས་བྱེད་བཟང་བ་
 ལ་ལུས་མཚག་བཟང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མཚགས་ ‘མཚག་གི་འབྲི་ཚུལ་’……
 གཞན།

མཚང་ ཉེས་བཤམ་སྒྲིན་གྱི་མིང་ཞིང་།
 མཚང་འབྲིན | མཚང་བརྟོལ |

དགེ་མཚན་གྱི་མཚན་གྱི་མཚང་ལ་ཚོལ་……
 བ | བསྐྱབ་བྱེད་མཚན་གྱི་མཚང་
 སོག་ཏུ་འབབ་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མཚང་ར་ ‘ཚང་ར’ ཞེས་པའི་འབྲི་
 ཚུལ་གཞན།

མཚན ① མིང་གི་ཞེས་ཞིང་། བྱེད་ཀྱི་
 མཚན་ལ་ཅི་ཟེར་ | མཚན་བྱེད་ཟེར་
 བ་ལྟ་བུ། 【མཚན་སྒྲིན་གྲགས་】 རི་
 འཇིག་རྟེན་གྱི་མི་ཤིན་ཏུ་མང་པོས་ཤེས་
 པའམ་གྲས་པ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
 སྒྱུད་བཟང་དབང་ཅང་སོགས་ཀྱི་མིང་
 ཞིང་། མར་ཁི་མིའི་མཚན་སྒྲིན་གྲགས་
 འཇམ་མིང་ལ་བྲལ་ལྟ་བུ། ② ‘མཚན་
 ལ’ ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱུས་པ།

③ ‘མཚན་མ’ ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་
 བསྐྱུས་པ། ④ མིའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པའི་
 མིང་ཞིང་། མཚན་བཟང་བ་ | མཚན་
 ཡག་ཅས་བ་ལྟ་བུ།

མཚན་པ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚེག་།)

① དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིང་ལ་རྟོགས་དང་……
 མཚན་ལ་བཞོད་པའི་རྟོན་ཏེ། དར་ཆ་
 དམར་པོ་གཤེར་སྐར་ལྟས་མཚན་པ་……
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② རྒྱན་ཆ་སྒྲས་པའི་
 རྟོན་ཏེ། རྟ་མཚན་གྱི་ཆས་མཚན་པ་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

མཚན་མ མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ། ལེགས་པའི་མཚན་མ།
 དགེ་བའི་མཚན་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་
 བསྟུན་ན་ 'མཚན' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
 དགེ་མཚན། རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། **【མཚན་ཉིད་】** ཇི་དངོས་པོ་གང་
 དང་གང་གི་རྩ་བོ་འཕྲ་རང་བཞིན་ཏེ།
 'འཕྲ་ཆོག' དང་དོན་འདྲ། དཔེར་
 བ་། ལྷ་ཤིས་དོན་གོ་བའམ་ལོ་བྱུང་
 བསྟོན་ནས་ངལ་ཚོལ་བྱེད་ཤིས་པ་མེད་
 མཚན་ཉིད་ཡིན། **【མཚན་ཉིད་**
ཚང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【མཚན་ཉིད་**
རིག་པ་】 ཇི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བསམ་པའི་
 འདུ་ཤིས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཤིག་ཡིན་པ་
 ཞིང་། རང་བྱུང་ཁམས་དང་མེད་རིགས་
 ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་། བསམ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་
 ཡོངས་ཁྲུབ་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟག་དཔྱད་
 གཏོང་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པས། རང་བྱུང་
 གི་ཁམས་ཤིས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་མེད་
 རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཤིས་པའི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བསྟུན་དང་སྤྱི་ཐོས་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟེན་ལྷ་ཚུལ་སྐྱར་
 ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་གྲུང་
 རེད། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི་གྲུལ་
 རིམ་འབབ་ཚོད་ལ་ཞལས་འདེགས་ལྷ་

བྱེད་ཅིག་ཡིན་པས། གྲུལ་རིམ་མི་འདྲ་
 བ་ལ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་མི་འདྲ་བ་པ་
 ཡོད། མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་རིག་པ་ནི་འཕྱོར་མེད་གྲུལ་རིམ་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་ལྷ་ཚུལ་དང་བརྟག་ཐབས་
 ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཡང་དག་པ་ཉག་གཅིག་
 ཡིན། **【མཚན་གཞི】** ཇི་མཚན་ཉིད་
 དང་མཚན་བྱ་བཤད་སྐབས་སུ་དཔེར་
 བྱེད་འོས་པའི་དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་པའི་
 མིང་ལྟེ། དཔེར་བ་། ལྷག་ནི་གཙན་
 གཙན་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་མོ ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་པ་
 གཉིས་ལས་མཚན་མོའི་མིང་། མིང་
 བསྟུན་ན་ 'མཚན' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
 ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་ལ་ཉིན་མཚན་
 གཉིས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མཚམས ① དངོས་པོ་གཉིས་ལྷག་པ་
 ལའི་བར་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཆོགས་མཚམས།
 བར་མཚམས། ། རི་ཐང་གཉིས་ཀྱི་
 མཚམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【མཚམས་**
སྤྱིན་】 ཇི་ནངས་མོ་ཉི་མ་འཆར་ཁའི་
 སྤྱིན་དམར་ལེར་དང་། དགོང་མོ་ཉི་མ་
 ལྷུང་ནས་ས་ཁུབ་ཁའི་སྤྱིན་ཆོན་མདག་
 ཙན་ཀྱི་མིང་། ② བྱ་སྤྱོད་སྟགས་སུ་བྱེད་
 འབྲེལ་ལའི་མིང་ལྟེ། ཆོག་མཚམས།

ལས་ཀྱི་ལས་མཚན་སྤྱོད་པས་
མཚན་པས་པ་བཞག་པར་བྱས་ཏེ་བྱ་བ་

【མཚན་པས་སྤྱོད་པས་】 1. མི་པོ་ཚུ་རྩ་བ་
ཐོན་པའི་དོན་ཏེ་ ངས་ཀྱིས་པ་དག་
ཚུ་ལ་མཚན་པས་སྤྱོད་པས་བྱ་བ་ 2.
ཆོག་དོན་སྐྱོན་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པར་བྱས་
པའི་དོན་ཏེ་ ཆོག་ལྟ་བུ་མཚན་པས་སྤྱོད་
པས་བྱ་བ་ 3. བཅུ་ཚུ་རྩ་བ་ཐོན་པ་
དང་ཆོག་ལྟ་བུ་སྐྱོན་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པར་བྱེད་
པའི་ལས་ཆོག་ལ་འཇུག་པ་ནི་ དག་
ཚུ་མཚན་པས་སྤྱོད་པས་པ་བཞག་ | ཆོག་ལྟ་
བུ་མཚན་པས་སྤྱོད་པས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལྟར་ |
ཆོག་ལྟ་བུ་མཚན་པས་སྤྱོད་པས་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱ་བ་ 【མཚན་པས་ཆོག་པས་】 ཇི་ལྟ་བུ་ནི་རིམ་
པ་འཕྲུལ་སྐྱེས་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་པེ་ ཏེ་མ་ཚུ་
མཚན་པས་ཆོག་པས་མེད་པར་བྱ་བ་ ༥
ཚུ་གས་བཞི་པའི་མཚན་པས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་པེ་
ཚུ་གས་བཞི་པའི་མཚན་པས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་པ་
ལྟ་བུ་ཡིན་པེ་མཚན་པས་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ་བ་ ༥ ལྟ་བུ་
འབྲེལ་པའི་ཚུ་རྩ་བ་ཡིན་པེ་ བྱ་བ་
ལས་པས་མཚན་པས་ཆད་ | ལྟ་བུ་པོ་
མཚན་པས་ཆད་ | མཚན་པས་མེད་པར་
སྤྱོད་པས་བྱས་ཏེ་བྱ་བ་

མཚན་པས་ 'འཕྲུལ་པ་' ཡི་ཡིན་པ་ཞེས་

མཚན་པས་ (ཚུ་རྩ་བ་) རྩ་བ་པས་པ་

དང་ལ་མཚན་པས་ཏེ་བྱ་བ་ ལྟ་བུ་པོ་
ལས་པས་འབྲུལ་པ་ཆེ་ཞིག་མཚན་ | མི་
ཚུ་ལས་པས་འབྲུལ་པ་ཆེ་པའི་མཚན་ |
སྤྱོད་པས་མཚན་པས་ཆེ་ཞིག་མཚན་ཞེས་
པ་ལྟ་བྱ་བ་ 【མཚན་པས་ལྟ་བུ་】 ཇི་ལྟ་བུ་
ཡིན་པའི་དོན་ཏེ་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ མཚན་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ | མཚན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
མཚན་ལྟ་བུ་འབྲེལ་པའི་ཞེས་པ་སྐྱོན་
ལྟ་བྱ་བ་

མཚན་པས་ ༥ མཚན་པས་པས་ཞིང་ཞེས་པ་
པའི་གཏེར་རྩིས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་
དེ་ལས་དངུལ་ཚུ་རྩ་བ་པས་ཞེས་ལྟ་བྱ་བ་
པས་ དངུལ་ཚུ་རྩ་བ་པས་ཞེས་ལྟ་བྱ་བ་
ཡིན་ དངུལ་པས་ཞེས་ལྟ་བྱ་བ་དང་ལྟ་བྱ་བ་
བྱེད་ཆོག་ 【མཚན་པས་ཞེས་】 ཇི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
པས་བྱས་པའི་མཚན་པས་ཞེས་པའི་ཡིན་ ༥
མཚན་པས་དང་མཚན་པས་འབྲེལ་པའི་ཆོན་ལྟ་བུ་
ཡིན་

མཚན་པས་ (ལས་ཆོག་རྩིས་མཚན་པས་)

༥ བཅུ་ཚུ་རྩ་བ་འབྲེལ་པའི་ལས་ཆོག་པའི་
དོན་ཏེ་ ཏེ་མཚན་པས་པའི་ཞེས་
འབྲེལ་པས་དང་མཚན་པས་ | ལྟ་བུ་པོ་
པའི་དངུལ་པས་ལྟ་བུ་དང་མཚན་པས་ |
མཚན་པས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པས་ | མཚན་པས་
པའི་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བྱ་བ་ ༥ ཇི་ལྟ་

མཚན་བྱེད་ཡིན་ལྟ་བུ། ② ‘མཚན་
ཆ’ ཞེས་པའི་མིང་མཐའ་བསྟུན་པ།

མཚན་ཆ རྒྱལ་བའི་ལས་བྱེད་པའམ་
གཡུལ་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་མོ་བྱེད་གྱི་སྒྲི་
མིང་ལྟེ། དཔེར་ན་གྱི་མཁུང་མེ་མདའ་
སྟགས་ལྟ་བུ། མིང་བསྟུན་ན་ ‘མཚན་
ཞེས་འབྲི་ཚག་ལྟེ། བཅོམ་ཆ་སྟག་པའི་
ཆ་ལ་མཚན་ཆ་ཟེར་བ་དང་། བཅོམ་
ཆའི་འཛིགས་པ་ལ་མཚན་གྱི་འཛིགས་
པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

འཚ

འཚག ① (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༥)
གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཆར་བའི་དོན་དེ། ཅ་
ལ་སྐ་སྤྱབ་འཚག། མི་ལ་འཁོར་.....
གསུམ་འཚག། དབྱིད་མེད་གྱི་ལྟ་.....
སྟོན་ནམས་འཚག་ཡོད་ལྟ་བུ། ②
‘བཅགས་’ གྱིད་ལྟ་བུ། ③ ‘མཚག་’
གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འཚང ① (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) མང་བའི་གྲལ་
རྩ་ནན་གྱིས་འཇུག་པ་ལྟེ། གྲལ་རྩ་.....
འཚང། ཁང་བར་འཚང་གིན་འཇུག་
ལྟ་བུ། 【འཚངས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
ནང་རྩ་འཚངས་ནས་སྤང་ལྟ་བུ། ②

‘བཅང’ གྱིད་ལྟ་བུ། ③ ‘ཚང་’
གྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།

འཚང་ར ‘ཚང་ར’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
གཞན།

འཚངས ‘འཚང’ ལ་སྟོན།

འཚབ ① (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) ལྷན་ཆགས་
པའི་ལྟོག་སྒྲུ་ལྟེ། མེ་མདའ་འཕེན་རྒྱས་
འཚབ་མི་ཉན། ཚགས་སྟག་རྩ་གཏམ་
བཤད་ན་འཚབ་མི་དགོས་ལྟ་བུ།

【འཚབས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། སྒྲིབ་
སྟག་ནམས་མ་འཚབས་པར་གཏམ་.....
བཤད། བཟུང་དམག་འཚབས་ནས་
སྐད་འདར་ལྟ་བུ། ② ‘ཚབ’ ལ་སྟོན།

འཚབ་འཚུབ ལྷན་ཆགས་མིན་.....
པའི་དོན་དེ། འཚབ་འཚུབ་མ་བྱིད།
འཚབ་འཚུབ་གྱི་ངང་ནས་སྤང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

འཚབས ‘འཚབ’ ལ་སྟོན།

འཚམ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) འབྲིག་པའམ་
འོས་པ་དང་མཐུན་པ་སྟགས་གྱི་དོན་.....
དེ། སྒྲིང་འཚམ་པའི་སྒྲིབ་བྱིད་བྱས།
ལྷན་དང་འཚམ་པའི་ལྷ་བ་བཞོས།
གང་ལ་གང་འཚམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【འཆམས་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ཆོག་
བཤད་པ་ཉན་མཁན་གྱི་སྒྲིག་དང་མ་མོ་
འཆམས་ན་གོ་དགའ། | ཟས་མོ་བ་
དང་མ་འཆམས་ན་འཇུ་དགའ་ལྟ་བུ།

འཆམས་ ① (ཆུན་ཆོག་) བདེ་
འཇགས་སུ་གནས་པའི་དོན་ཉི། མི་
ཆུགས་ཐམས་ཅད་འཆམས་ཤིང་བདེ།
བདེ་འཆམས་ཡིན་ལྟ་བུ། ②སྒྲིག་
འཆོ་བའི་དོན་ཉི། ཁོའི་མ་ཆན་མ་
འཆམས་པར་ངས་སེམས་གསོ་བྱས་ལྟ་
བུ། ③ ‘འཆམ’ གྱི་འདས་པ་

འཆར ‘ཆར’ ལ་ལྟས།

འཆལ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ‘ཆུག’ གི་
མཐར་ཐུར་ན་གྲས་པ་བྱེད་པ་ལྟེ། ཆུག་
འཆལ་ལྟ་བུ། འདས་པ་ལ་‘བཅལ’
དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལ་‘འཆལ’ འབྱི།

འཆལ་ ① (ལས་ཆོག་རྗེས་མཐུན་
པ) བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བའི་
མཐར་ཐུར་ན་བྱ་བ་དེ་བྱེད་པར་སྒྲུལ་
བའི་དོན་ལ་འཇུག་ལྟེ། མར་ལེ་རིང་
ཕྱགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་པར་འཆལ་ལྟ་
བུ། ②ཤེས་པའི་བན་རྩིང་ལྟེ། གར་
སོང་ཆ་མ་འཆལ་ལྟ་བུ། ③ཟས་སྒྲིགས་
འོངས་སྒྲིབ་པའི་བན་རྩིང་། 【འཆལ་

མ】 ནི་སྒྲན་གཅིག་ལ་ཟ་བའི་ཟས་གྱི་
མིང་།

འཆིག་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ཤིང་སྒྲིགས་ལ་
མེ་འབར་ནས་རྩ་བོ་གཞན་དུ་འཇུར་
བའི་དོན་ཉི། བྲགས་ཚལ་མེས་འཆིག་
པ་འགོག། ཤིང་སྒྲིགས་མེར་འཆིག་ཉན་
ཆེ་ལྟ་བུ། 【ཆིག་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
ཤིང་མེར་ཆིག་ནས་ཐལ་བར་ཐུར།
ཤིག་སྒྲུལ་མེར་ཆིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆིག་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
སེམས་བག་མི་འཕེབ་པའི་དོན་ཉི།
སེམས་འཆིག་མི་དགོས། | སེམས་
འཆིག་ནས་བརྗོད་སྒྲགས་མེད་ལྟ་བུ།
【འཆིག་པ་】ནི་མི་དགའ་བའམ་སྒྲོ་
བའི་སེམས་ཚལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་
ངན་སྒྲོད་ངན་མཚང་ན་འཆིག་པ་
རྩ། འཆིག་པ་རྩས། | བྱེད་བྱིས་
པའི་སྒྲོད་པ་ལ་འཆིག་པ་མ་ཟ་ལྟ་བུ།

འཆིར ‘བཆིར’ གྱི་ད་ལྟ་བ་

འཆྱད (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) གྲས་སུ་ཆུད་
བའི་དོན་ཉི། མི་གྲལ་དུ་འཆྱད་
དགོས། བཤམས་པའི་གྲས་སུ་མི་འཆྱད་
ལྟ་བུ། 【ཆྱད་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། བརྗོད་

པའི་གྲས་སུ་ཚུད་ནས་ལྷགས་ལས་སྐྱུན་
དུ་སྒོར་ལྷ་བྱ་

འཕྲུལ་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་མ་"
འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་བ) (ག)དུ་བ་
དང་རྒྱ་སྐྱུགས་འཕྲིགས་པའི་དོན་དེ་
ཁང་བར་དུ་བ་འཕྲུལ་ | དགུན་ཁ་བྱ་
ལྷག་འཕྲུལ་ལྷ་བྱ་ **【འཕྲུལ་ས】** རི་
འདས་པ་ལྷེ་ ལུ་ལྷག་འཕྲུལ་ས་ནས་
བར་སྐྱུང་འོངས་ལྷ་བྱ་ (ཁ)དགུགས་
འཆོར་པའི་དོན་དེ་ ལྷག་དགས་ན་སྐྱུ་
དགུགས་འཕྲུལ་ | ཆམ་པ་བྱུང་ནས་"
སྐྱུ་འཕྲུལ་ས་ལྷ་བྱ་ ② 'འཕྲུལ་མ' ཡི་
ཆེག་བསྐྱུས་པ་

འཕྲུལ་མ ལམ་འདུལ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་གྲང་
འཕྲུལ་སྐྱུག་གི་དབང་གིས་འཁོར་པའི་
ཚུང་གི་མིང་ ཆེག་བསྐྱུས་ན་ 'འཕྲུལ་'
ཅས་འབྲི་ཆེག་ལྷེ་ ཚུང་འཕྲུལ་ཅས་པ་
ལྷ་བྱ་

འཕྲུལ་ས 'འཕྲུལ་' ལ་སྐྱུས་

འཕྲུལ་མ 'བཅུམ་' གྱི་ད་ལྷ་བ་

འཕྲུལ་བ 'མཚུལ་བ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

འཆོར་ ① 'གཅོ' ཡི་ད་ལྷ་བ་ལ་འཆོར་"
འབྲི་བའང་ཡོད་ ②འཆོར་བ་ལྷེ་གཞོན་
པའི་མིང་ དཔེར་ན་ ཉེ་བར་འཆོར་བ་

ཉེར་འཆོར་ | གཞོན་འཆོར་ | གཞན་ལ་
འཆོར་བ་མ་བྱེད་ལྷ་བྱ་

འཆོར་ག 'བཅགས་' གྱི་ད་ལྷ་བར་"
འཆོར་འབྲི་བའང་ཡོད་

འཆོར་ས (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་བ)
རེ་བ་བཞིན་སྐྱུབ་པའས་ རོམས་ བ་
ཚུལ་བ་དང་སྐྱོ་བའི་དོན་དེ་ སྐྱོ་གཅིག་
སེམས་གཅིག་གིས་འཆོར་ས་ སྐྱོ་མང་
སེམས་མང་གིས་འཕྲོང་ས་ | 'མང་'
མང་རིན་ཆེན་ཚུན་ཡང་ བཅགས་པས་
འཆོར་ས་ ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་

འཆོར་ད 'བཅོ' ཡི་ད་ལྷ་བར་འཆོར་"
འབྲི་བའང་ཡོད་

འཆོར་མ 'བཅོམ་' གྱི་ད་ལྷ་བ་ལ་"
འཆོར་འབྲི་བའང་ཡོད་

འཆོར་བ (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་བ) ①
འཕྲོད་པ་དང་སྐྱུག་པ་སྐྱོ་བ་སྐྱུགས་"
སྐྱུས་པའི་དོན་དེ་ ཞེ་འཆོར་ | འཆོར་
སྐྱུང་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་ ②རྒྱ་སྐྱུགས་ཀྱིས་
སྐད་འབྲིན་པའི་དོན་དེ་ རྒྱ་འཆོར་ |
འོལ་བ་འཆོར་ | རྒྱལ་འཆོར་ལྷ་བྱ་
③འོད་འཕྲུག་པའས་འོད་གྱི་དབང་"
གིས་མིག་ལ་བྱུག་རེག་སྐྱུས་པའི་དོན་
དེ་ འོད་འཆོར་ | མིག་འཆོར་ལྷ་བྱ་
འཆོར་མ ལོ་གསུམ་ནས་ཁ་གང་"

བཅས་མཚམས་ན་པ་ཏུ་ཕྱི་རི་མོ་
ཡོད་, སྤུས་སྤུས་ལ་རྒྱུ་ཞིས་, ས་བོན་
ལའང་ཇ་ཏི་ཟེར་ཞིང་སྤྲོན་མཚམས་ཅིག་
ཡིན་, འདི་ལ་སྤྲོད་ 'ཏུ་ཏི' ཞེས་འབྱི་

ཇ་རག ཇ་སྤྱོད་ཁ་དོག་ལ་སྤྱོད་མིར་.....
བའི་རིགས་ཤིག་གམ་ཇ་བྱམ་གྱི་མིང་

ཇ་ལང དག་སྤྱོད་དམ་སྤྱོད་གྱི་
མིང་སྟེ་, ཇ་ལང་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

མཇ

མཇངས (རྒྱན་ཚིག་)རིག་པ་གསལ་
བའམ་ཤིས་ཡོན་མང་བའི་དོན་ཏེ་
དཔའ་མཇངས་གྱི་འགོ་འིད་ | བྱད་
མེད་མཇངས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

མཇད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་འདས་པ)
ལས་ག་དང་བྱ་བ་བྱིད་པའི་ཞེས་སྟེ་
དགོ་ཀན་གྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་མཇད་ | ལུ་
ཁྱེད་གྱིས་མཇད་པའི་ «ལྱང་གོའི་ཚུལ་
རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་» ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【མཇད】ནི་སྤྱལ་ཚིག་སྟེ་, ཏྲག་ཏུ་
སྤྱོད་སྤྱོད་མཇད་ལྟ་བུ་ **【མཇད་པ་】**
ནི་བྱ་སྤྱོད་གྱི་ཞེས་འཕྲུལ་མིང་སྟེ་, མཇད་
པ་བཟང་པོ་ | མཇད་སྤྱོད་རན་པ་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【མཇད་བྱང་】**ནི་དཔེ་

ཆ་བཅམས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟགས་གྱི་.....
གསལ་བཤད་གྱི་ཡི་གེའི་མིང་

མཇའ (རྒྱན་ཚིག་)མི་མཐུན་པ་.....
མེད་པའམ་སྤྱིང་ཉེ་བའི་དོན་ཏེ་, བན་
ཚུན་ཤིན་ཏུ་མཇའ་ཞིང་སྤྱིང་ཉེ་བ་ |
མཇའ་གྲོགས་ | མཇའ་མཐུན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ **【མཇའ་པོ་】**ནི་གྲོགས་པོ་
【མཇའ་མོ་】ནི་གྲོགས་མོ་ **【མཇའ་**
ན་མོ་】ནི་གཉིན་སྤྱིག་བྱིད་འོས་པའི་.....
གྲོགས་མོ་

མཇར་བ ལམ་དུ་བྱིར་བའི་ཁ་ཟས་
དང་རྒྱངས་བཙོས་བྱུར་བ་, ཆང་གི་
སྤྱོད་ལ་བྱིད་པའི་ཟས་སྟགས་གྱི་མིང་

མཇུབ མིའི་ལག་པ་དང་ཀང་བའི་.....
མཇུ་གུའམ་མཇུབ་མའི་མིང་སྟེ་, ལག་
མཇུབ་ | ཀང་མཇུབ་ | མཇུབ་མོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ **【མཇུབ་སྟོན་】**ནི་
གོང་རིམ་ནས་འོག་རིམ་ལ་བྱ་བའི་ཆ་
དོན་དང་བྱ་བ་བསྟུན་གྱི་སྤྱོད་གསལ་བར་
བཅུན་པའི་ཡི་གེ་དང་སྤྱད་ཆ་སྟགས་.....
གྱི་མིང་

མཇེ མཇེ་ནད་དེ་འགོ་བའི་རང་.....
བཞིན་ཅན་གྱི་པགས་ནད་དྲག་པོ་.....
ཞིག་

མཇེ་ཚ མདོག་དགར་ལ་བྱངས་.....

པའི་ཆས་ཤིག་ལྟེ, ཕྱ་དང་ཟེ་ཕྱ་, ཆས་
 རིགས་གཞན་པ་བཅས་འདུས་ནས་.....
 ལྷུང་པའི་ཟེ་ཕྱ་འི་རིགས་ཤིག་ཡིན། སྐ
 བགས་ལྷུང་བའམ་ལས་ཕྱོད་བྱིད་པའི་
 ཆས་གཙུག་པོ་ཞིག་ཡིན།

མཛེས ① མཛེས་བ་ལྟེ, ཤིང་ཤོང་གི་
 ཡལ་ག་ལྟས་པའི་ལྷུང་གི་མིང་། དཔེར་
 བ་། ཤིང་མཛེས་ | ཤིང་མཛེས་བ་ཅན་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཤིང་མཛེས་ཀྱི་
 དབྱིབས་ལྟར་འབྱུང་པའི་བགས་ནད་
 ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

མཛེས (རྒྱན་ཚིག་) མདོག་དབྱིབས་
 རྒྱུ་པ་ལྟས་ཀ་སྐགས་ཡིད་དུ་འོངས་.....
 པའི་དོན་དེ། དར་དམར་རབ་རྒྱ་
 མཛེས་ | རབ་མཛེས་མེ་ཉྱ་དམར་
 བ་ | མཛེས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ལྷུས་ |
 ལྷིས་པ་འདི་ཤིན་རྒྱ་མཛེས་ | སྐས་
 རྒྱན་མཛེས་པར་ལྷུས་སྐགས་ལྟ་བུ།

མཛེ འབྲི་གཡག་དང་བ་ལང་བཞེབས་
 པའི་གནག་ལྷུགས་སྐོའི་མིང་ལྟེ, འབྲི་
 གཡག་དང་བ་ལང་གི་བཟང་ཆ་གཉིས་
 ཀ་འཛེམས་པའི་ཕྱོ་ལྷུགས་བཟང་པོ་.....
 ཞིག་ཡིན། 【མཛེ་མོ】 རྟི་འབྲི་གཡག་
 དང་བ་ལང་བཞེབས་པའི་གནག་ལྷུག་
 མོའི་མིང་། 【མཛེ་མོ་ཤིང་】 རྟི་རྒྱ་

སྐད་ཀྱི་‘ལུ་ལུ’ ཟེར་པའི་ཤིང་དམར་
 བོ་རྒྱར་གཏུག་པའི་ལྷུ་བས་ཚོས་བྱིད་.....
 ཚོག་པ་ཞིག་།

མཛེད ① རྒྱ་རྩོར་གསོག་འཛོག་ལྷུས་
 ཡོད་པའི་གནས་དང་ཁང་པའི་མིང་.....
 ལྟེ། ལྷུང་ཁབ་ཀྱི་འབྲུ་མཛེད་ | བང་
 མཛེད་ | མཛེད་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② མཛེད་ཁང་དང་ཆ་མཚུངས་པའི་
 གནས་སྐགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་མཛེད་རྒྱ་
 མཛེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ མང་པོ་

འཛེམས་པའི་དོན་དེ། ཚོག་མཛེད་ |
 མིང་མཛེད་ | ཡོན་ཏན་གྱི་མཛེད་ཅེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【མཛེད་ལུ】 རྟི་མིན་མ་

གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་ལྷུ་འབྲེལ་གྱི་མིང་
 དུ་བཤད། ④ ‘མཛེད’ ཀྱི་རྒྱལ་ཚིག་།

མཛེལ རི་དྲགས་སྐགས་འཛོན་བྱིད་
 ཀྱི་རྒྱ་རྩོའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཅ་
 ལྷུང་པོ་མར་པས་མཛེལ་བཙུགས་ |
 ལྷུང་གི་ལ་རྟི་མཛེལ་བཙུགས་ལྟ་བུ།
 འདི་ལ་‘མཛེལ་བུ’ ཡང་ཟེར།

འཛེ

འཛེག (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) གཤེར་ལྷུང་
 རིགས་མར་འབབ་པའི་དོན་དེ། ལྷུས་

ནས་རྒྱལ་ཁྱེད་འཛམ་ལྟ་བུ། 【ཐགས་】
ནི་འདས་པ་ལྟེ། རྒྱལ་ཁྱེད་ཐགས་ནས་ལྟ་
བ་བཟུང་བར་བྱས་ལྟ་བུ།

འཛམ་འཛམ་ (རྒྱལ་ཆོག)གོང་།
འོག་འབྲུགས་པའམ་འཛམ་བའི་དོན་
ཏི། ལྷལ་སྐད་ཏུ་‘ས་གེ་སྐག་གེ’ ཞེས་
པ་དང་དོན་གཅིག་ལྟེ། ཅལ་ལ་ས་གེ་
སྐག་གེ | དཔེ་ཆ་ས་གེ་སྐག་གེ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

འཛམ་ས ‘བཅགས་’ གྱིང་ལྟ་བུའི་
འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འཛའ་ས (རྒྱལ་ཆོག)དཔའ་བའམ་
རྒྱལ་སྐད་ཀྱི་དོན་ཏི། དཔའ་འཛའ་ས་
ལྟ་བུ་བུ།

འཛད་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་མཁོ་།
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ཚར་བའམ་
རྒྱལ་ས་པའི་དོན་ཏི། རྒྱལ་ཆོག་རྒྱལ་
འཛད་མཐའ་མེད་ | ཞིང་བྱུང་གྱི་
རྒྱལ་ལ་འཛད་རྒྱལ་ཡོད་ལྟ་བུ།

【ཐད་】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལྟོབས་ཟད་
ཤུགས་རྒྱལ་ས | ལྟོམ་ཟད་ཀྱི་རྒྱོན་
མེ | བྱ་ཐབས་ཟད་ལྟ་བུ།

འཛན་ རྒྱུད་ཀྱི་བར་རྒྱུད་ལྟེ། རྒྱུད་
དཀའ་བ་ལ་འཛན་དཀའ་བ་ཟེར་བ་མཁོ་
ལྟ་བུ། 【འཛན་མོ་】 ནི་མོ་མོའི་

འབྲེལ་བ་འཛམ་བའི་མོ་ལྟེས། 【འཛན་
མོ་】 ནི་མོ་མོའི་འབྲེལ་བ་འཛམ་བའི་
བྱད་མེད།

འཛའ ① རྒྱལ་ཆོག་བྱིང་བའི་བར་
མཚམས་ཀྱི་ལ་འོང་གི་མིང་། ② ཆོག་
བཟུངས་པའི་བར་རྒྱུད་།

འཛམ་བྱ ལྟ་བུར་བྱ་བཤད་པའི་
མིང་ཏོག་ཅིག་གམ་མིང་ཏོག་གི་རྒྱུང་
བ་ཞིག་། ཆོག་བཟུངས་ན་‘འཛམ་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་། 【འཛམ་སྐྱིང་】 ནི་‘འཛམ་’
བྱའི་སྐྱིང་’ ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུངས་པ།

1. རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཏི།
འཛམ་སྐྱིང་ཡོངས་ཀྱི་འབྲུར་མེད་པ་མཁོ་
ནམས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ཤིག་ལྟ་བུ།

2. རྒྱ་གར་བྱིད་སྐྱིང་གི་མིང་གཞན།

3. <རྒྱལ་འཛམ་> ནས་བཤད་པའི་
སའི་གོ་ལའི་མིང་ལྟེ། ‘འཛམ་སྐྱིང་’སའི་
འདབ་མ་བཅུ་གཉིས་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛའ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ)རྒྱུད་རྒྱས་ལུ་བཅང་བའི་དོན་ཏི།
རྒྱུད་འཛའ་བ | རྒྱུད་མི་འཛའ་བ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུ་】 ནི་མོ་འོངས་པ་
ལྟེ། རྒྱལ་ས་འབྲུགས་ཀྱི་འབྲུང་བ་རྒྱུད་མི་
ཟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐོས་】 ནི་འདས་
པ་ལྟེ། རྒྱ་ནོར་རྒྱུད་རྒྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཞིན】ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟར་གྲགས་པ་ལ་‘ཚུན་ཚིག་’ལུ་གཞིན་, བཅོང་, རོངས་ཞེས་འབྱི་

འཛིན₁ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ་) ཟུར་དུ་འབྱུང་བ་ཚུག་པ་ནི་དོན་དེ་ལྟར་ལྷ་བ་གདང་ལ་འཛིན་བཞིན་འབྱུག་ལྟ་བུ་【གཟར】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ་གཟར་བྱའི་ལྷ་བ་གཟར་དགོས་ལྟ་བུ་【བཟར】ནི་འདས་པ་ལྟེ་ལྷ་བ་ཚོན་པ་གདང་ལ་བཟར་ནས་སྐྱེས་ལྟ་བུ་【གཟེར】ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ་ཟུར་དུ་གཟེར་ཅིག་ལྟ་བུ་

འཛིན₂ (བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ་) ལྷ་བ་ཚོན་པ་དཔྱད་ནས་ཚུད་པ་མོར་ཟུར་དུ་འཛིན་པ་ནི་དོན་དེ་ལྟར་ལྷ་བ་འོག་གི་ཚུལ་ལ་འཛིན་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ལ་‘གཟར’ དང་འདས་པ་ལ་‘བཟར’ འབྱི་

འཛི (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༥) འགོག་ཐོག་བྱིད་པ་ལྟེ་ནད་པས་ཆང་དང་དུ་བ་འཛི | ཁ་འཛི་ལྟ་བུ་

འཛིང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) བན་ཚུན་ཚིག་ཚུལ་བཤད་རིམ་བྱས་པ་ལས་འཛིང་འཛིང་འཛིང་བྱས་པ་ནི་དོན་དེ་ལྟར་འཛིང་

ཁ་བྱས་ | དག་ལ་འཛིང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་【འཛིངས】ནི་འདས་པ་དང་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ་དག་ལ་འཛིངས་ནས་ཚུལ་ཁ་སྐྱངས་ལྟ་བུ་

འཛིངས ①(བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་༧) (ག) བན་ཚུན་འབྲེལ་པ་དང་བརྒྱལ་བ་འོག་དོན་དེ་ལྟར་འཛིངས་པ་ | བན་ཚུན་ལ་འཛིངས་པར་དགར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ (ཁ) ཡར་གཟེངས་པ་འོག་དོན་དེ་ལྟར་ཟླ་བྱིན་དུ་འཛིངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ ② ‘འཛིང’ ལ་ལྟེས་

འཛིན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ་) ① ལག་པ་ལས་མེར་མོ་སྐྱེས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལེན་པ་འོག་དོན་དེ་ལྟར་ལག་པས་སྒྱུ་ཁུ་འཛིན་ | མཚོན་ཆ་ལག་ལ་འཛིན་ | ཞི་ལས་བྱི་བ་འཛིན་ | ལས་བྱིའུ་འཛིན་ | འཛིན་མཁན་ | འཛིན་སྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་【གཟུང】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ་ལག་ལ་གཟུང་བྱའི་སྒྱུ་ཁུ་ | ལྷ་ལ་མ་གཟུང་བར་བྱ་ལྟ་བུ་【བཟུང】ནི་འདས་པ་ལྟེ་སྒྱུ་ཁུ་བཟུང་ནས་རི་མོ་འབྱི་ལྟ་བུ་【ཟུངས】ནི་སྤྲུལ་ཚིག་ལྟེ་ལག་ལ་ཟུངས་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ ② ཡིད་ལ་བསམ་པ་འོག་དོན་ལ་འབྱུག་པ་ནི་སེམས་ལ་

འཇིན་ | བདེན་པར་འཇིན་ | བཤད་
ཚད་བདེན་པར་མ་འཇིན་ | བདེན་
དོན་ཡིད་ལ་འཇིན་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ❶ཐུང་མཐུང་པར་བྱིད་པའི་

དོན་ཏི། སྒྲིལ་ཐུན་བཟང་པོ་འཇིན་
མཁན་ | རྒྱལ་འཇིན་ | ལས་ཐུན་
འཇིན་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷བདག་
པོ་བྱིད་པའི་དོན་ཏི། བདག་ཏུ་
འཇིན་ | ས་འཇིན་གྱི་ཐོན་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❸བྱ་བ་དང་དངོས་པོའི་བྱུང་
པར་འབྱེད་ཀྱིས་པའི་དོན་ཏི། ཐོན་
ངོས་འཇིན་ཐུབ་ | བད་ངོས་བཟུང་
ནས་ཐོན་བཅོས་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ།

【འཇིན་གྱ།】 བློ་སྒྲིལ་མས་སྒྲིལ་སྒྲིལ་
བྱིད་སྐབས་སྒྲིལ་བྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཁག་
བགོས་པའི་མི་སྐོར་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
སྒྲིལ་སྒྲིལ་འཇིན་གྱ། འཇིན་གྱ།གཅིག་
པའི་སྒྲིལ་གྲོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❶ཐོན་
ལ་འགོ་ཐུར་ན་ལས་ཀ་ལས་སྐབས་སྐོག་
མར་ཐུང་དང་ནས་ལས་པ་ལྟེ། སྒྲིལ་
དན་བཟུབ་པར་བརྒྱུ་བ་ནམས་ཀྱིས་
འགོ་འཇིན་དགོས་ | འགོ་བཟུང་ |
འགོ་བྱུངས་ཀྱིས་ལྟ་བུ།

འཇུར་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་།)

གཤམ་བྱའི་རིགས་ཁྱད་ བྱའམ་ བྱའམ་

ནས་མར་འཇག་པའི་དོན་

འཇུགས་ 'བཅུགས་' གྱིད་ལྟ་བུ།

འཇུད་ 'བཅུད་' གྱིད་ལྟ་བུ།

འཇུམ་ ❶ཐུང་བད་དགོད་པའི་ནམ་
པའི་མིང་ལྟེ། ཞལ་འཇུམ་པ་མཛད་ |
འཇུམ་བཅུན་ | འཇུམ་དཔུལ་ཏི་
མདངས་ཐུང་ལྟ་བུ། ❷(བྱིད་མེད་
ལས་ཆེག་།) ཐུང་བད་བགད་པའི་
དོན་ཏི། རོ་འཇུམ་ལྟེ་སྒྲིལ་དང་སྒྲིལ་
བུ།

འཇུར་ ❶(བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་།)
རྒྱལ་ཆེད་ཡོལ་བའམ་འདས་པའི་དོན་
ཏི། རོ་ཏོག་འདེབས་པའི་རྒྱལ་འཇུར་
མི་རུང་ | བམ་གྱང་འཇུར་ནས་
ཉལ་ | ཉིན་གྱང་འཇུར་ནས་ལུལ་དུ་
བསྐྱེབས་ | རྒྱལ་ཐུང་བཟུད་པ་མ་
འཇུར་པར་སྒྲིལ་ཏུར་བསྐྱེབས་ལྟ་བུ།

❷ 'གཟུར་' གྱིད་ལྟ་བུ།

འཇུལ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེག་།) ❶
ནང་དུ་སོང་ནས་མི་མཛན་པར་བྱུར་
པའི་དོན་ཏི། བྱི་བ་བྱུང་ལ་འཇུལ་ |
རི་དྲགས་ནགས་གསེབ་ཏུ་འཇུལ་ |
ཁང་པར་འཇུལ་ནས་བཤད་ལྟ་བུ། ❷
ནང་དུ་བྱུལ་པའི་དོན་ཏི། མདེའུ་ས་
ཞིག་ལ་ཁྱུ་གང་འཇུལ་ | མཆོད་མག་

ཅུར་འདྲིལ་ལྟ་བུ།

འདྲིལ་གྱི་མེད་པ་ལས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་དམངས་པ་ནས་
མཐོ་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་དེ། སྐུ་ལ་
འདྲིལ་དགོས། | རྒྱུ་ཤིང་ཐོང་ལ་
འདྲིལ་གིན་འདུག། རྒྱུ་དུ་འདྲིལ་
པ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【འདྲིལ་སྐྱེ་ནི་**
འདས་པ་དང་སྐུ་ལ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་
ལྟ་བུ་འདྲིལ་ནས་ལྷ་སྐྱེན་བཞིན། | ཤིང་
ཐོང་ལ་འདྲིལ་ནས་ཤིང་ཉྱུག་མང་པོ་
བཞིན་པ། སྐུ་ལ་འདྲིལ་གིན་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ།

འདྲིལ་སྐྱེ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

འདྲིལ་གྱི་ཤིང་ཉྱུག་མཐོག་པ་ལོ་རྒྱུ་
གི་མིང་ལྟ་བུ། ‘འདྲིལ་རྒྱུ་’ ཡང་ཟེས།

རྒྱ་སྐད་དུ་‘ལྷ་གང་ཡན་’ ཟེས།

འདྲིལ་གྱི་མེད་པ་ལས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་
པ) རྒྱུ་ཤིང་ལས་ལྟ་བུ་ལས་ལྟ་བུ་ལས་བསྐྱེན་
ནས་དངོས་ལྟ་བུ་ལས་ལྟ་བུ་ལས་དོན། ལྟ་
སྐད་ལ་‘བཟེད་’ ཟེས་དེ། རྒྱ་ལ་བཟེད་
མ་བཟེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【བཟེད་】**ནི་མ་
འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་ལ་
བཟེད་པར་བྱ། | རྒྱ་ལ་བཟེད་ནས་
འབྱུང་བའི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། **【ཟེད་】**ནི་སྐུ་ལ་
ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

འདྲིལ་གྱི་མེད་པ་ལས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་
པ) ❶རང་ལ་ཆོད་འདྲིལ་གྱི་ཤིང་ཉྱུག་
དོན་དེ། རྒྱ་ལ་འདྲིལ་དགོས། |
འདྲིལ་པ་ལ་འདྲིལ་དགོས་ལྟ་བུ།

【འདྲིལ་སྐྱེ་ནི་】ནི་འདས་པ་དང་སྐུ་ལ་
ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་ལྟ་བུ། དཀའ་སྐྱེ་ལ་མ་འདྲིལ་
པར་དམངས་དོན་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ།

མ་འོངས་པ་ལ་‘གཟེམ་’ འདྲིལ། ❷རང་
ལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཉྱུག་ལས་སྐུ་ལ་ལོ་རྒྱུ་
དེ། རྒྱ་ལ་འདྲིལ་དགོས། |
སྐྱེ་གས་རན་ལ་འདྲིལ་དགོས་ལྟ་བུ། ❸
དོན་པ་བྱས་པའི་དོན་དེ། བསམ་
འཆར་འདྲིལ་མེད་དུ་བཟུང་བ་ལྟ་བུ།

འདྲིལ་སྐྱེ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

འདྲིལ་གྱི་ཤིང་ཉྱུག་མཐོག་པ་ལོ་རྒྱུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་སྐད་ལས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
སྐད་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ❷ (ཤིང་ཉྱུག་ལས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་)
སྐུ་ལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཉྱུག་ལས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ❸ ‘མེད་’ ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ❹ ‘མེད་’ ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

❶ཟེད་པའི་བཟེད་ལྟ་བུ།

འདྲིལ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

འདྲིལ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ (རྒྱ་ལ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་ལྟ་བུ་)

ཆེ་ལ་ཆེ་ལོ་ལྟ་བུ་ཡི་དབྱིབས་ཏེ། ལྷ་
འཛིན་འཛིན་ | སི་འཛིན་འཛིན་ |
ཁ་འཛིན་འཛིན་བྱས་ལྟ་བུ།

འཛིན་པ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་.....
མོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) ① ལྷ་གསལ་
གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་ཡི་དོན་ཏེ། ཆོང་
འཛིན་གྱིས་ཆོག་པ་ ལྷ་འཛིན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【འཛིན་པ་】ནི་འདས་པ་ལྟེ།
འཕྱུག་མི་རྣམས་ལྷ་འཛིན་པ་ནས་
ཁྱོས་བྱས་ལྟ་བུ། ② ཡོད་པ་འཛིན་ཆོང་
ཡི་དོན་ཏེ། རང་གིས་འབད་ཆོང་
བྱས་ན་ཟས་གོས་འཛིན་ | མཐུན་.....
ཆོན་འཛིན་པ་ | བཟའ་ཁ་འཛིན་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ལྷ་འཛིན་དོན་ཏེ།
འདྲ་གཉིས་ལྷ་འཛིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ལྟ། 【འཛིན་པ་ལྟ་བུ་】ནི་ཆོང་ཡི་
དོན་ཏེ། མོངས་ལྷ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་
ལྟ།

འཛིན་པ་ 'འཛིན་པ་' ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་

ཐུག་པ་ ① སི་ཡོ་མཐོན་པོ་ཡི་ཡིང་ལྟེ། ཐུག་སི་
ཡོ་མཐོན་ | ཐུག་སི་ཡིང་ | ཐུག་སི་ཡོ་
པ་ལྟ་བུ། 【ཐུག་པ་】1. རང་འདྲི་བྱས་
ཁ་ལྟེ་ཆོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྟེ། མཐོན་

ཐོན་ཞིང་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡི་དོན་ཏེ། ཐུག་སི་ཡོ་
པ་ལྟ་བུ། 2. ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ② ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ③ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ④ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑤ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑥ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑦ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑧ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑨ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑩ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་ཐུག་པ་ 'ཐུག་པ་' ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་ ① ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ② ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ③ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ④ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑤ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑥ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑦ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑧ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑨ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑩ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་ 'ཐུག་པ་' ལྟ་བུ།

ཐུག་པ་ ① ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ② ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ③ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ④ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑤ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑥ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑦ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑧ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑨ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ⑩ ཐུག་སི་ཡོ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ།

པ་བསྐྱེད་པའི་ཁྱིའི་རྩུ་པ་ལྟེ། མི་རྒྱུ་
པོ། གཅན་གཟན་རྒྱུ་པོ། སྐད་
རྒྱུ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱེད་ན་
'རྒྱུ' ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། བཅན་རྒྱུ་
འིང་ལྷགས་དེ་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་ཉམས་ཆེ་
ནའང་། རྩུ་དངོས་སུ་ཤོག་བྱའི་ཁྱི་
ཅིག་ཟེད། གཅན་གཟན་རྒྱུ་ཉམས་
ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྒྱུ་རྒྱུ】 1.
འཛིགས་སུ་བྱུང་བ་དང་ཆམ་པའི་རྩུ་
པ་ལྟེ། གཅན་གཟན་ཤོས་ནས་རྒྱུ་
རྒྱུ་བྱེད་ལྟ་བུ། 2. འཛིགས་ཆམ་ཁྱི་
མིང་ལྟེ། རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེ་མདོག་ཁ་ཤོས་
བྱེད་ལྟ་བུ།

རིང་ ❶ གཅན་ཁྱི་མིང་གཞན་ཏེ། ར་
རིང་། ཏ་རིང་། རིང་འདམ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ❷ 'རིང་བྱ' ཞེས་པའི་ཆོག་
བསྐྱེད་པ་

རིང་བྱ མཆོ་དང་མཆོ་ལུ་ལས་རྒྱུ་...
པའི་རྩུ་འབྲིལ་ཁྱི་མིང་ལྟེ། བད་མའི་
རིང་བྱ། ལྷག་ཁྱི་རིང་བྱ། རྩུ་ལྷག་
ཁྱི་རིང་བྱ། ཉ་གསེ་པའི་རིང་བྱ་ཞེས་
པ་སྐགས་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱེད་ན་ 'རིང་'
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྷག་རིང་། ཉ་
རིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རིང་ས 'གཟིངས' དང་རྩུ་གཅིག་

རིས 'རི' 'ཡི་ལྷུ་ཆོག་

རྩུ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ)

མར་ཁྱི་རྩུ་པ་བསྐྱེད་ནས་གཞན་...
འབྲུལ་པར་བྱེད་པའི་རྩུ་ཏེ། ལྷག་པ་
ཆོང་པར་རྩུ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བརྩུ】 རི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། དབྱང་ཅི་
བྱང་རི་ཆག་པ་ཅི་མེད་དུ་གཏོང་ཆེད་
ཆག་པར་བརྩུ་དགོས་པ་བྱུང་ལྟ་བུ།

【བརྩུས】 རི་འདས་པ་ལྟེ། ལྷག་པ་
ལྷགས་པར་བརྩུས་ནས་མོ་ཡིས་མོ་ཆས་
ལྷག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩུས】 རི་ལྷུ་
ཆོག་ལྟེ། ལྷགས་པར་རྩུས་ཤིག་ལྟ་བུ།

【རྩུ་འབྲུལ】 རི་ལྟ་བུ་གི་ནང་དུ་...
བཞད་པའི་འབྲུར་བ་རྩུ་ཆོགས་ཁྱི་མིང་
ལྟེ། ལྷག་ལྷག་གིས་རྩུ་འབྲུལ་རྩུ་...
ཆོགས་བསྐྱེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩུ་བ】

རི་མི་གཞོ་ཅན་ཏེ། མིང་ན་རྩུ་བ།
ལྷག་པ་རྩུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩུན མི་བདེན་པའི་སྐད་ཆའི་མིང་ལྟེ།
རྩུན་མ་བཞད། རྩུན་ཆོག་ལ་མ་ཉན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩུན་མ】 རི་ར་མའི་
ལྷག་ཟེ་ལྟེ། ལྷན་པ་རྩུན་མ། ལྷན་
རྩུན་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩུན་བ】 རི་
བདེན་པའི་ལྷག་ཟེ་ལྟེ། མི་ལས་ཐམས་
ཅད་རྩུན་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུབ ① 'ཐུབས' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

② ཐོག་པོའམ་གཤམ་ཐོལ་གྱི་དོན་

ཐུབས (ཐུན་ཚིག་) མི་ཤིང་སྐྱེས་

ཡང་བའམ་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ་

ནགས་ཐུབས | མུ་ཐུབས | ཐུབས་

གསང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐུས 'ཐུ' ཡི་སྐུལ་ཚིག་。【ཐུས་ལ་】

ནི་རིམ་ལྗང་བཅོས་པའི་དངོས་ཐུས་གྱི་

མིང་ལྟེ་ མ་ཚི་ཐུས་ལ | གསེར་ཐུས་

ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཐུ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ་)

གོས་འདྲ་བ་སྐྱེས་ཡར་བཀྲ་བས་.....

བའམ་རིལ་བའི་དོན་ཏེ་ ཐུ་ཐུང་ཐུ་

ལ་ལན | ཐུ་ཐུང་ཐུ་ | ཉལ་ཐུལ་ཐུ་

ལྟ་བུ་。【བཐུ】ནི་མ་ཤིངས་པ་ལྟེ་

བཐུ་བུའི་ཐུ་ཐུང་ | ཡར་བཐུ་དགོས་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。【བཐུས】ནི་འདས་པ་

ལྟེ་ ཐུ་ཐུང་བཐུས་ནས་དལ་ཚུལ་ཐུང་

ལྟ་བུ་。【ཐུས】ནི་སྐུལ་ཚིག་ལྟེ་ ཐུ་ཐུང་

ཐུས་ཤིག་ལྟ་བུ་

ཐུའུ ཐུ་ཐུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་ཆ་ལྟོད་

ཆུང་ཆུང་ལྟ་ཚིགས་གྱི་ཐུ་མིང་ལྟེ་ བ་

ལའི་ཐུའུ | བ་མ་ཐུའུ་གང | ལྟ་

ཐུའུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。ཁ་སྐད་ཏུ་'ཐུའུ'

ཟེར་

ཐུམས ① ཐོད་ཐུའི་ཉལ་གི་ཆ་སྐྱོད་.....

རགས་ལྟ་བུའི་མིང་。② ཐུ་ཐོར་སྐྱེས་

གྱི་མཁའ་མེད་ཐག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་

ཐུས 'ཐུ' ཡི་སྐུལ་ཚིག་

ཐུགས ① (ཐུང་མེད་ལས་ཚིག་ཏུ་)

མཁར་ཐུན་པ་དང་ཐུང་པའི་དོན་ཏེ་

དཔེ་ཆ་མཚུགས་ཐུགས་ | ཐུ་བ་ཡོངས་

ཐུ་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་。【ཐུགས་ཚིག་】

ནི་ཡིག་སྐད་གྱི་བར་སྐྱོད་ཀྱི་ནང་ཏུ་གོ་

ར་དོན་པོ་མོ་འོ་ར་པོ་སོ་ཏེ་ བཅས་

ཡི་གེ་བརྒྱ་གཅིག་ལ་ཐུགས་ཚིག་ཟེར་

དེའི་འཚུགས་ཚུལ་ནི་ 'གོ' ལ་ལྟོས་。②

(ཐུན་ཚིག་) ཆང་ལྟ་མེད་པའི་དོན་

ནམ་ཆ་ཆང་བའི་དོན་ཏེ་ ཐུགས་པར་

བཤད་ | ཆལ་ཐུགས་ | ཐུགས་པར་

ཤེས་ | ཐུས་ཀྱི་ཆལ་ཡོངས་ཐུ་ཐུགས་ |

ཐུགས་པར་བསྐྱབ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་.....

བུ་

ཐུང ① དམག་ཐུག་སྐབས་ཐུང་ག་.....

འགོག་ཆེད་བཅིགས་པའི་ཕུམ་སྐྱེས་

ཚིག་དངོས་སམ་དེ་དང་འབྲ་བའི་ཐུས་

པ་ཡོད་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཕུམ་

ཐུང་ | ཐུག་ཐུང་ | བགས་ཐུང་ |

དག་པོའི་བཅོན་ཐུང་གཏོར་ལྟ་བུ་。②

ཐིང་ཆེན་ནམ་ཐོན་ཐུའི་མངའ་འོག་གི་

ཕྱིད་འཛིན་སྐད་ལམ་ཕྱིད་འཛིན་...
ལས་ཁྲུང་སྐད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྫོང་སྐད་ཀྱི་
'ཞན' དང་དྲན་འདྲ། ❶ 'བརྫང་'
གི་དུ་ལྟ་བུ།

རྫོང་སྐད་ ❶ ལུ་ལ་གཞན་དང་གནས་...
གཞན་ལ་འགྲོ་མཁན་ལ་ཕྱིས་སྐད་ལྟེ་...
པའི་དངོས་རྫོང་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བག་པའི་
རྫོང་སྐད་ | ལམ་རྫོང་སྐད་ཀྱིས་པ་ལྟ་བུ།

❷ 'བརྫང་' གི་སྐུལ་ཆིག་།

རྫོང་བ (རྫོང་ཆིག་) ❶ ལུ་ལ་གཞན་...
མིན་པའི་དྲན་ཏེ། ཁང་བར་རྫོང་ལ་
གཞི་ | མི་རྫོང་རྫོང་ཀྱིས་པ་ལྟ་བུ། ❷
མཁའ་གསལ་པོ་མིན་པའི་དྲན་ཏེ། སྐད་
རྫོང་པོ་ཀྱིས་པ་ལྟ་བུ།

བརྫང་

བརྫང་ (ཕྱིད་འཛིན་ལས་ཆིག་ལ་...
འོངས་པ) ❶ མཁའ་གསལ་པོ་མཁའ་གསལ་བསྐྱུལ་
བའམ་མི་མངགས་པའི་དྲན་ཏེ། ལུ་ལ་
ཁབ་ཀྱིས་བརྫང་བྱའི་ཕོ་ཉ་ཀྱིས་པ་ལྟ་
བུ། [རྫོང་] གི་དུ་ལྟ་བུ་ལྟེ། འབྲུལ་པ་
རྫོང་བར་བྱེད་ | ལུ་ལོ་བག་མར་རྫོང་
མཁན་ཀྱིས་པ་ལྟ་བུ། [བརྫང་སྐད་] གི་
འདས་པ་ལྟེ། ཕོ་ཉ་བརྫང་སྐད་ནས་བྱ་བ་
བསྐྱུལ་སྐད་ལྟ་བུ། [རྫོང་སྐད་] གི་སྐུལ་ཆིག་

ལྟེ། ཕོ་ཉ་རྫོང་སྐད་གིས་ལྟ་བུ། ❷ ཕྱིད་
མཁས་སྐད་དངོས་རྫོང་བཅན་འཛུག་...
ཕྱིད་པའི་དྲན་ཏེ། ཕྱི་ནང་དུ་འབྱུ་
བརྫང་སྐད་ | ལུ་ཁང་དུ་རྫོང་སྐད་ |
ཁ་ནང་ལ་ཟས་བརྫང་སྐད་ནས་ལ་བྱ་
མེ་མདའི་ཁོག་ལ་མདའུ་བརྫང་སྐད་ལྟ་...
བུ།

བརྫང་སྐད་ 'བརྫང་' གི་འདས་པ།

བརྫི 'རྫི' ཡི་མ་འོངས་པ།

བརྫིས 'རྫི' ཡི་འདས་པ།

བརྫུ 'རྫུ' ཡི་མ་འོངས་པ།

བརྫུན 'རྫུན' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

བརྫུས 'རྫུ' ཡི་འདས་པ།

བརྫེ 'རྫེ' ཡི་མ་འོངས་པ།

བརྫེས 'རྫེ' ཡི་འདས་པ།

[མ]

མ ❶ གཅན་གཞན་རྫོང་ཏུ་ཞིག་ཡིན་
ཞིང་, ལུ་མདོག་དམར་མེར་དང་ནག་
པོ་གཉིས་ཡོད་, རང་གཤིས་ལྷིང་ལྷོ་བས་
རྫོང་ལ་གཞི་སྐྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་, མི་གཞི་
ཅན་དང་སྐར་མའི་དཔེར་བྱེད་, དེའི་
བགས་པ་ནི་བགས་རིགས་ཙ་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་, འདི་ལ་'མ་ལྷོས་' དང་'མ་མོ་'
ཡང་བྱེད་, [མ་ཁྲུང་] གི་སྐུལ་ཆིག་

མང་གི་རིགས་ཤིག་ཡིན། 【མ་གདོང་】
 གི་ཚང་རའི་རུས་པ། ༥ མུ་འབྲེན་
 རྱིད་ཀྱི་ཤིག་ཆས་ཤིག་ལྟེ། ཤྲོག་མེར་
 མ་བཙུགས་ནས་མུ་འབྲེན་ལྟེ། 【མ་
 ཁལ་】 གི་ཁང་ཁྱད་ཀྱི་ཆར་མུ་མེར་འབབ་
 བའི་ཤིག་ཆས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དུམ་སྐད་ལ་
 ལམ་ 'མ་མུ་' ཟེར། །གཞན་
 མ་ཏ་ 'མང་ཤོམ་དཀར་པོ་' ཡི་མིང་
 མ་ཏི་ 'མ་ཁ་' དང་དོན་འདྲ་
 མ་འབྱུང་ 'ར་མ་' ཡི་མིང་གཞན་
 མ་ལེ་ 'གསལ་ལེ་' ཞེས་པའི་དུམ་སྐད་
 དེ་ ཡིད་ལ་མ་ལེ་གར་ལྟེ།
 མ་ཡོང་ བ་མུན་
 མང་ ཚང་ཆེན་ཀྱི་སྐྱ་ལྟ་བུ་མཆོན་པའི་
 སྐྱ་ལྟེ། ཚང་སྐྱ་མང་མང་གྲགས་ལྟེ།
 མང་མོ་ གིང་མངར་ཀྱི་རིགས་ཤིག་
 མང་ཡོང་ 'མ་ཡོང་' གི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་
 མལ་ལེ་ 'མ་ལེ་' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
 མ་བུལ་ 'མ་བུལ་' དང་དོན་
 གཅིག་།

【ཞ】

ཞ ༥ (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) (ཀ)
 ཡན་ལག་སྟོན་ཅན་ཏུ་སྟུར་པ་ལྟེ། ཀང་

བ་ཞ། ཀང་བ་ཞ་བའི་སྟོན་ཆར་ཞེས་
 པ་ལྟེ། 【ཞ་བོ་】 གི་ཀང་ལག་སྟོན་
 ཅན་ཏི། ཀང་བ་ཞ་བོ། ལག་བ་ཞ་བོ་
 ཞེས་པ་ལྟེ། 【ཞ་ར་】 གི་ 'ཞར་བ་'
 དང་འདྲ་ལྟེ། 'ཞར་' ལ་སྟོན། 【ཞ་
 ལྟེ། གི་ན་བའི་མཐའ་གསོག་མེད་པ་
 (ཁ) མཐའ་ཀྱི་སྐྱད་པ་སྟོན་མི་
 མཆོན་པར་སྟུར་པ་དང་ཡིབ་པའི་དོན་
 ཏི། ཞེ་སྐད་བག་ལ་ཞ། ། དྲགས་ཆོན་
 བག་ལ་ཞ་མི་རུང་། གཉིད་ཆེ་རིག་པ་
 བག་ལ་ཞ་ཞེས་པ་ལྟེ། (ག) གཞན་
 ཀྱི་ནར་ཇུས་སྟོན་པར་གིས་ཆབ་.....
 དཔོན་སྐྱད་པ་ལྟེ། སྤྱི་སྤྱི་མེར་ཀྱི་
 མཁོར་ཞ་ལྟེ། ༥ 'ཞ་ཉེ་' ཡི་མིང་
 བཟུང་པ། ༥ མོ་སྟུང་ཀྱི་སྐྱེ་འཕེལ་ཀྱི་
 དབང་པོ་ཉམས་པར་བྱིད་པའི་ 'ཕུ' ཡི་
 འབྲི་ཚུལ་གཞན་
 ཞ་ཉེ་ མདོག་སྐྱ་ལ་ནག་ཤས་ཆེ་བའམ་
 སྐྱ་ལ་དཀར་ཤས་ཆེ་གིང་། སྐུས་ཀ་ལྟེ་
 ལ་འཇུ་སྐྱ་བའི་སྟོན་པ་རིགས་ཤིག་.....
 ཡིན། དེ་གིས་འོག་གི་སྐྱ་གུ་བཟོ་བྱིད་
 ཀྱི་སྐྱ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། མིང་བཟུང་
 བ་ 'ཞ' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཞ་ཉེ་
 དཀར་པོ་ལ་ཞ་དཀར་ཟེར་པ་ལྟེ།
 【ཞ་སྟུག་】 1. སྟོན་ཆར་ཞ་ཉེའི་རིང་

ཐུ་ཆ་བྱས་ནས་པལློ་པའི་ཐུ་བྱའི་.....
མིང་ 2. གཏེར་མོན་ཐུ་ཆའི་རིགས་
ཤིག་གམ་ས་འདག་འབྱུར་པག་གི་.....
རིགས་ཤིག་ལ་ཕྱི་ནག་པོ་བཟེས་པ་ཐུ་
བྱས་ནས་པལློ་པའི་རིང་བྱ་ནང་ཐོང་
བྱས་པའི་ཐུ་བྱའི་མིང་.

ཞ་ལག 'ག་ལག' དང་དོན་འདྲ་.

ཞ་ཕྱ ①གསར་དུ་ཁ་འབྱས་པའི་ཐུ་.....
བྱའི་མིང་. ②དབྱས་གཙང་གཞིས་ག་
ཆའི་ཐུ་བྱ་ཐུ་གས་ན་ཡོད་པའི་ས་ཆ་.....
ཞིག་གམ་ཤྱོད་ཐུ་ཞིག་གི་མིང་.

ཞག ①ཐོག་ཆགས་ལས་བྱུང་པའི་.....
ཐུ་ལ་རིགས་སམ་དེ་འདྲའི་ཐུ་ལ་རིགས་
ཀྱི་ཐུ་མིང་ལྟེ་ ཅུས་ཞག | ཆེལ་ཞག |
མར་ཞག་ཅས་པ་ལྟ་བུ་. ② 'ཞག་པོ'
ཡི་ཆེག་བཟུས་པ་.

ཞག་པོ ①ཉིན་མཚན་གཅིག་གི་ཅུས་
ཐུང་ཉིན་བཞིའི་ཕྱན་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཞག་
པོ་གཅིག | ཡོ་གཅིག་གི་ཞག་པོ་ལྷུ་མ་
བཟུ་ཅུག་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. ཆེག་བཟུས་
ན་ 'ཞག' ཅས་འབྲི་ཆེག་ལྟེ་ ཆེས་
ཞག་ཉིན་ཞག་ཅས་པ་ལྟ་བུ་. [ཞག་
གསུམ] ཉི་མར་ཆེས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་དང་
ཆེས་ཞག་ཁྱིམ་ཞག་གསུམ་ལ་ཟེར་.

②མཚན་མོའི་ཅུས་ཕྱན་ཏེ་ ཞག་མ་

གཅིག | ཞག་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.

ཞགས་པ འཆིང་བྱེད་དམ་འཛིན་.....
བྱེད་ཀྱི་ཞག་པའི་མིང་ལྟེ་ ཅུག་ལ་
ཞགས་པ་བཏབ་ལྟ་བུ་. ཆེག་བཟུས་ན་
'ཞགས་' ཞེས་འབྲི་ཆེག་ལྟེ་ ཞགས་
པ་ནག་པོ་ལ་ཞགས་ནག་ཅས་པ་ལྟ་བུ་.

ཞང ①ཞང་པོ་ལྟེ་ རང་གི་མའི་ཕྱ་བྱ་
ནི་རང་གི་ཞང་པོ་ཡིན་. དཔེར་ན་
མ་ཞང་| མ་ཞང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. [ཞང་
ཉེ] ཉི་རང་གི་མའི་ཉེ་བྱ་. ②པོད་ཀྱི་
ཅུས་ཤིག་.

ཞང་བྱང ①པོད་རང་ཐྱོང་ཐྱོང་ས་.....
ཀྱི་མངའ་རིས་ཀྱི་གཤེག་ནང་ཅུས་ཀྱི་.....
མིང་. ②པོད་ཀྱི་ཅུས་ཤིག་.

ཞད ①རིགས་ཤིག་ལ་རིགས་གཞན་
ཞིག་འབྲེས་པའི་བྱུང་ཆས་སམ་ཐུན་གྱི་
མིང་ལྟེ་ མ་ཡོ་ལྷ་བཟུར་ནས་ཞད་
ཡོད་| རྒྱུ་ཆན་རྟེན་ཞད་ཅིག་ཡོད་|
རྟོལ་མཇེ་ལ་རྟོལ་ཞད་འབྲེས་| དམར་
ལ་ནག་ཞད་ཆེན་དམར་ནག་ཡིན་|
ཐུ་ལ་ཕྱ་ཞད་ཆེན་ཕྱ་ཐུ་ཡིན་ལྟ་བུ་.

②ཅུང་ཅུའི་དོན་ཏེ་ ཇ་ལ་ཕྱ་ཞད་
ཅན་བཏབ་| ཐུན་ལ་ཐུ་ཕྱ་ཞད་ཅན་
བཟེབས་ལྟ་བུ་.

ཞན (ཐུན་ཆེག) ཐུང་བའམ་.....

དམན་པ་དང་ཁྱད་པའི་དོན་དེ་
 ཞབས་འབྱོར་ཞན་པ། ཆས་ན་ལྷས་
 ཞབས་ཞན། ཁྱད་འཕྲོལ་མེ་ཞན་དུ་
 སྤང་ལྟ་བུ།

ཞབས ① རྩོད་དང་གནས་སྐྱེས་ཀྱི་
 ཆེས་དམར་པའི་མིང་ལྟེ། དོང་ཞབས།
 རྩ་པའི་ཞབས། སྐམ་ཞབས་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ② ཀྱང་པའི་ཞེས། **【ཞབས་**
ཀྱན།】 རི་འདུག་ལྷགས་རྒྱལ་ཡོད་ཅན་
 ཞིག། **【ཞབས་ཀྱུ།】** རི་པོད་ཡིག་གི་
 དབྱངས་ཡིག་‘ལུ’ བཙུག་བྱེད་ཀྱི་.....
 ཏྲགས་‘ུ’ འདིའི་མིང་། **【ཞབས་**
ཏྲག།】 རི་འཛོལ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཀྱི་ཞེས་ལྟེ།
 འཛོལ་པའི་ཆ་རྒྱུན་སྤྱད་པ་ལ་ཞབས་.....
 ཏྲག་པལྱལ་མེར་པ་ལྟ་བུ། **【ཞབས་**
འདེགས།】 རི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་
 ལྟེ། མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་བྱ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཞབས་འབྱེན།】** རི་ལ་
 རྒྱ་ཤོར་པའི་བྱ་རྩོད་རན་པའི་མིང་ལྟེ།
 མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞབས་.....
 འབྱེན་པ་ལ་ཆད་ཁྱིམས་པཅད་ལྟ་བུ།
【ཞབས་ཕྱི།】 རི་མི་གཞན་ལ་འཛོལ་པའི་
 ཕྱི་གས་ཀྱི་རྒྱལ་རམ་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་
 མིང་ལྟེ། རན་པའི་ཞབས་ཕྱི་པལྱལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཞབས་ཤྱི།】** རི་གར་ཀྱི་

རིགས་ཞིག་གི་མིང་། **【ཞབས་འབྱིང་།】**
 རི་‘ཞབས་ཕྱི’ ཡི་བད་རྩིང་།

ཞམ (རྒྱན་ཆོག) རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གཤམ་.....
 པའི་རིགས་མར་འབབ་པའི་རྒྱམ་པ་.....
 ལྟེ། བཙེ་མ་ཞམ་མེ་བལས། རྒྱལ་རྒྱ
 ཞམ་ཞམ་འབབ། རྒྱ་པརྒྱལ་པ་
 རྒྱལ་རྒྱ་ཞམ་མེ་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཞམ་འབྱིང་ ‘ཞབས་ཕྱི’ ཡི་བད་.....
 རྩིང་།

ཞམ་མིང་ ‘ཞབས་ཕྱི’ ཡི་བད་རྩིང་།

ཞར ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
 མིག་མོང་པའི་དོན་དེ། མིག་ཞར་སྤང་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཞར་བ།】** རི་མིག་
 མེད་མོང་བ། **【ཞར་མ།】** རི་མིག་མེད་
 མོང་བ་མེད་མིང་། ② དམིགས་ལྷལ་
 གཙུ་བ་ཞིག་ལྷལ་པའི་བར་དུ་བྱ་བ་.....
 གཞན་ལྷལ་པའི་དུས་ཆེད་དམ་ཁོམ་.....
 མོང་གི་མིང་ལྟེ། ལྷ་ས་ནས་པེ་ཅིན་ལ་
 འགྲོ་པའི་ཞར་ལ་ཞི་ཡན་ལའང་སྤང་ལྟ་
 བུ། **【ཞར་བྱང་།】** རི་ཞར་ལ་བྱང་པའི་
 འབྲས་བུའི་མིང་ལྟེ། ལུ་པ་མ་འབྲུའི་
 ཞར་བྱང་ཡིན། རྒྱལ་དབྱི་པལྱད་པའི་
 ཞར་བྱང་དུ་ཆོག་སྤྱད་པལྱད་ལྟ་བུ།
【ཞར་ཞོར།】 རི་ལས་ཀ་གཙུ་བ་ཞིག་.....
 བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་ཞེས་པའི་དོན་

ཏི: ལྷགས་འཛོལ་པའི་ཞར་ཞོར་ལ་ལྷ་
མཛན་བཅུས་ལྷ་བྱ་

ཞལ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧) འདམ་སོགས་མཐུག་པོ་ལྷགས་པའི་.....
དོན་ཏི: ཚིག་དོན་ལ་མཛན་འདམ་
ཞལ | ཞལ་ཞལ་བྱས་ | ཞལ་བ་བྱས་
སོགས་ལྷ་བྱ་ ②གདོང་ངམ་ཁའི་ཞེ་
ས། 【ཞལ་སྒྱུན་】ནི་ད་ལྷ་ལས་རྒྱན་
འཛོལ་མཁན་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
【ཞལ་ཁེབས་】 1. གདོང་སྒྱེབ་བྱེད་
ཀྱི་རས་སོགས་ཀྱི་མིང་ 2. བྱིས་པའི་
ཐང་ག་སོགས་འགྲེམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་.....
བའི་མིང་ 【ཞལ་རྩ་】ནི་སངས་རྒྱལ་
ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་དགོན་པའི་གོ་ས་ཞིག་
【ཞལ་ལྷེ་གཙོང་】ནི་ཁྱིམས་ཐག་.....
བཙང་པའི་དོན་ཏི: ཞལ་ལྷེ་བཙང་ |
ཞལ་ལྷེ་གཙོང་ལྷ་བྱ་ 【ཞལ་འདེབས་】
ནི་གཞུང་ལ་རྒྱལ་སྐྱོང་བྱེད་ཆེད་ལལ་

ཞེ་ས།

ཞི ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) མེད་
པར་རྒྱུར་པའི་དོན་ཏི: ནད་ལམས་
ཞི | འབྲུག་སྒྲོང་ཞི | ཁོང་ཁོ་
ཞི | མེ་ཞི | འབྲུག་སྒྲོང་ཞི་བའི་
རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་ ② (རྒྱན་ཚིག་)
(ག) རྒྱལ་པོའམ་དྲག་པོའི་རྒྱལ་རྒྱ་
ལྷེ: ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ | ཞི་དྲག་
གི་དབྱེད་ཁག་གཉིས་ག | ཚིག་ཞི་.....
བ་བཟད་ནས་སྒྲོབ་གསོ་བཅང་ལྷ་བྱ་
【ཞི་ཞིང་རྒྱལ་བ་(ཞི་རྒྱལ་)】 ནི་རྒྱུད་
ལམ་སོགས་དྲག་པོ་དང་འཆལ་བ་ལས་
རྒྱལ་པའི་དོན་ཏི: མེ་ཞི་ཞིང་རྒྱལ་བ་ |
ཚིག་ཞི་རྒྱལ་བྱིས་པ་སྐྱབ་བྱ་གནང་ལྷ་
བྱ་ 【ཞི་བདེ་】ནི་དམག་འབྲུག་མེད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཏི: བཙན་རྒྱལ་མིང་
ལྷགས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཞི་བདེ་ནི་
གཞུང་སྐབས་ཚལ་ཤིང་ | བཙན་རྒྱལ་

ལས་ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཞི་བའམ་
ཞི་བདེ་ཐེན་

ཞི་མི 'བྱི་ལ' ཡི་མིང་གཞན་

ཞི་ལ 'བྱི་ལ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཞིག ① 'ཅིག' ལ་ ལྟས་ ②

'འཇིག་' གི་ལྟུལ་ཚིག་ལ་ཞིག་འབྲི་
བའང་ཡོད་, ③ 'ཞིག་པ' ཡི་ཚིག་
བཟུལ་པ་

ཞིག་ག ར་ཕྱོད་ལས་ཚིག་པའི་སྐུ་ཞིག་
གི་མིང་

ཞིག་པ (ལྟན་ཚིག) ཚིག་པ་སྐོག་སྐོག་
ཚིང་ཞིང་ཐོར་པ་ལྟེ། ཁང་པ་ཞིག་པ་
ནམས་བཞིག་ལྟེ་ཐོག་ཁང་ལས་ཞིག་པ་
ལྟ་བུ། ཚིག་པ་ལྟས་ན་ 'ཞིག' ཅས་
འབྲི་ཚིག་ལྟེ། ཞིག་རལ་ | ཞིག་རལ་
དུ་མོང་པའི་ཁང་པ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ།

ཞིང ① མོ་རྟག་འདེབས་པའི་ས་ཁོང་
ཞིང་གི་མིང་ལྟེ། ཞིང་སྤ | ས་ཞིང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཞིང་ཚིགས】** རི་ཞིང་
ལ་ལྟ་གཞིང་པ་ལྟུབས་པ་དེ་ཡོང་པའི་
ཆེད་དུ་ལས་པའི་མཆོམས་གཙོད་ལྟེ་
དེ་ནང་མ། **【ཞིང་པ】** རི་ཞིང་འདེབས་
པའི་ལས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོལ་བའི་
མི། ② ས་ཞིང་དུ་བརྟུག་ནས་ལྷོས་པའི་
མོ་རྟག་གི་མིང་ལྟེ། ལྟ་ཞིང་ | ཞིང་

ཤེག་ལྟ་བུ། ③ ལུས་ཁམས་དང་གནས་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཞིང་བཞོད་ | ཞིང་
ཁམས་ | ཞིང་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④
'ཅིང' ལ་ལྟས་

ཞིབ (ལྟན་ཚིག) རགས་པ་དང་ཅིང་
པའི་ཞིག་ལྟེ། ཞིབ་པ་ | ས་ཞིབ་
ཞིང་ཞིབ་པ་ | གནས་ཚུལ་ཞིབ་པ་
ཞིག་པའོད་ | འབྲེམ་ཕྱོད་ལ་ཞིབ་པ་
བཟུལ་ | ལྟན་ལྟར་ཞིབ་དུ་ཉན་ |
ཞིབ་ཚགས་ | རས་ཞིབ་ཚགས་ཅན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཞིབ་དཔྱད】** 1.
དཔྱད་པ་ལྟ་ཞིང་ཞིབ་པ་གཞིང་པའི་
བྱ་ལྟེ་ཀྱི་མིང་ 2. ཁྱིམ་ཁང་སྐོག་
ལ་ལྟ་གཞིགས་བྱས་པའམ་བདམ་སྐོག་
བདམས་པའི་ཞིག་པ་བདེན་མིན་ལ་
ཞིབ་པའི་བྱ་དེ་པའི་ཁྱིམ་སྐོགས་ཀྱི་
བྱ་བ་ཞིག་གི་མིང་ **【ཞིབ་བཤེར】** རི་
ཡང་དག་པ་དང་འགྲིག་པ་མིན་མིན་
བརྟགས་མིང་བཟུར་པའི་བྱ་བའི་མིང་
【ཞིབ་གཙོད】 རི་ 'ཞིབ་བཤེར' དང་
འདྲ། **【ཞིབ་ཆ】** 1. ལྟ་ཞིང་ཞིབ་པའི་
བྱ་ལྟེ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མི་ཞིབ་ཆ་ཅན་ |
རི་མོ་འདྲི་བྱས་པ་ཞིབ་ཆ་ཉ་ཅང་ཆེ་ལྟ་
བུ། 2. ཆ་གས་ལྟ་མོད་མིང་ལྟེ། ལྟན་
པས་ནད་པའི་ཆ་ལ་བརྟག་སྐོགས་ཆ་

འཕམ་ཚུལ་ལ་ཞིབ་ཆ་བྱེ་ནས་བརྟག་པ་
དགོས་ལྟ་བུ་།

• **ཞིས་** (རྒྱན་ཆོག) རོའམ་བྱོ་བ་ལ་མེ་
ལ་འབྱོར་བ་དང་རི་རྩ་ལ་འབྱོར་བ་ལ་
མེ་ ཟས་ཞིས་མངར་ཅན་ | རོ་ཞིས་
པ་ | ཏ་ཅང་ཞིས་པའི་ཟས་ | ཟས་
ཞིས་པ་ | རི་ཞིས་སྐ་ཞིས་པ་ལྟ་བུ་།

【ཞིས་མིང་】 རི་རྩམ་ཅའི་མིང་གཞན་།

ཞིལ་ 'མྱལ་' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ལྷ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ① གོང་རིམ་ལ་
རི་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ཤད་པའི་དྲན་ཏེ་
གནང་བ་ལྟ་ | གནས་ཚུལ་ལྟ་ | ལྷ་
འབྲེལ་ | ལྷ་ཡིག་ | ལེབས་པར་ལྟ་ |
སློབ་བྱིད་གནང་རོགས་ལྟ་ལྟ་བུ་།

【ལྷས་】 རི་འདས་པ་དང་སྐལ་ཆོག་མེ་
གནང་བ་ལྟས་ནས་གནང་བ་བྱིན་ |
གནས་ཚུལ་ལྟས་ཏེ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་
ལྟ་བུ་། 【ལྷ་གཏུག་】 1. རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
ལས་ཁྲུངས་དང་བྱིས་སྐྱེས་ལས་ཁྲུངས་
ལ་ནག་ཉེས་གྱི་གནས་ཚུལ་སྐྱེས་ལྟ་
པའི་དྲན་ཏེ་ ཉེས་ཅན་བྱིས་སྐྱེས་ཁབ་
ལ་ལྷ་གཏུག་བྱས་ལྟ་བུ་། 2. དངོས་
སྤྱོད་ལྟས་ནས་ལྷ་བ་བྱས་པའི་དྲན་

● དཔེ་ཆ་དང་རྩམ་སྐྱེས་དག་

བཅོས་བྱིད་པ་མེ་ དཔེ་ཆ་འདི་ཉེས་ལྟ་
བྱས་ | བར་ཡིག་འདི་ལྟས་ནས་མ་
དག་པ་དག་པར་བྱས་ | ལྷ་ལྷ་མེད་ས་
གཅིག་དང་དམར་ལྷ་མེད་ས་གཅིག་ལ་
བྱས་ལྟ་བུ་། 【ལྷ་དག་】 རི་དཔེ་ཆ་དང་
རྩམ་ཡིག་གི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་སྐྱེས་ལ་
དག་པར་བྱིད་པའི་བྱ་བའི་མིང་མེ་
བར་ཡིག་ལ་ལྷ་དག་བྱིད་དགོས་ལྟ་བུ་།

① བྱིད་པའམ་སྐྱེབ་པའི་དྲན་ཏེ་
མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྟ་ |
ཞབས་འདེགས་ལྟས་ཤིག་ལྟ་བུ་། ②
མི་ཤིས་པའམ་དྲགས་གནས་སྐྱེས་ལ་
རིས་པའི་དྲན་ཏེ་ རྩམ་རིག་གི་དཀའ་
གནད་དཔེ་གན་ལ་ལྷ་དགོས་ | ལྷས་
ནས་ལན་བཅུ་བ་ལྟ་བུ་།

ལྷ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ་)
སྤྱ་འཕམ་གྱི་རྩམ་པ་ལས་གཤེར་པའི་
རྩམ་པར་རྩམ་པ་མེ་ ཟས་མ་ལྷ་བ་ |
མ་ལྷ་བའི་མར་ | ཟས་ལྷ་རྩེས་སྐྱེན་
བཞེན་ལྟ་བུ་། 【འབྲུ་】 རི་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མེ་ ཟས་འབྲུ་བཞེན་
པའི་སྐྱེས་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་།

ལྷ་ ● 'ལྷ་བ' ཡི་ཆོག་བསྐྱེས་པ་།

① 'བལྷ' ཡི་སྐལ་ཆོག་ལ་ལྷ་འབྲི་
བའང་མོད་ ② བོད་གྱི་ལྷས་ཤིག་།

ཁྱུ་མཁན ① ཁྱུ་མཁན་ཏུ་ 'མིས་པ་'
ཐེང་པའི་གིང་ཐོང་པོ་མཆོ་ལ་དབྱིབས་
འཛིན་ཐུག་མོག་ལེ་བ། འབྲས་ལུ་ཐེང་
པོ་ཐུག་པ་རྩ་མཁན་པ་ཞིག་ཡིན། ལོ་
པ་ཐུག་ཐུང་ཆོག། འདི་ལ་ 'མིང་
ཐོག་' ཡང་འབྱི། ② ཁྱུ་བ་ཐུང་པ་པོ།
ཁྱུ་བ རི་འཁུན་དང་བཟོན་གསོལ་.....
ཐུང་པའི་ཆོག་གི་མིང་ལྟེ། ཁྱུ་བ་ཐུག་པ།
ཐུ་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་གསལ་བཟོ་ཐུང་.....
པར་གོང་མིལ་ལ་ཁྱུ་བ་ཐུག་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུགས ① (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་༥)
(ག) ཆོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁོངས་ལུ་.....
ཐུང་པར་ཐུང་པ་ལྟེ། དཔག་ལ་
ཁྱུགས། ཆོགས་འཁུར་ཁྱུགས།
གསལ་བཟོ་ལ་ཁྱུགས་ལྟ་བུ། (ཁ)
ནང་ཏུ་འདྲིས་པ་ལྟེ། གསལ་ལ་ཐུང་
ཁྱུགས། བན་ཁྱུགས། ཐོན་ཁྱུགས་ལྟ་
བུ། (ག) བཟོན་པ་འཇམ་བཟུང་པ་ལྟེ།
གཟུང་ལས་ལ་ཁྱུགས། ཐུ་ལས་ཁྱུགས་
དང་རྩི་ལག་བཟུང་(ལུ་ལ་སྒོ་ལ་སོམས་...
འདིས་དང་ཐུགས་སྒོ་ལ་སོགས་མི་.....
གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་མ་ཞོར་བར་.....
བཟུང་པའི་དོན།) | ལས་ལ་ཁྱུགས་
ནས་འགོ་ལྟ་བུ། (ང) རྩིས་ལུ་འབྲང་
པ་ལྟེ། ཐུག་པ་ལ་མཐོང་ཐོས་ལུ་ཁྱུགས།

མ་མོའི་རྩིས་ལ་ལུ་གུ་ཁྱུགས་ལྟ་བུ།
② མེད་མིང་གཞན་ཏེ། བེམ་པོ་ཁྱུགས་
ལ་ཐུང་ | ཁྱུགས་ཆེན་རབ་ཏུ་འབར་
ལྟ་བུ། 【ཁྱུགས་སྐང】 བྱི་མེ་ཐོན་དེ་
'ཁྱུ་མཁན་' ཏུ་ 'ཏི་མིན་' ཞེས་པ་དང་...
དོན་གཅིག། འདི་ལ་ 'ཁྱུགས་མིང་'
འབྱི་བའང་ཡོད། ③ 'འཁུག་' གི་
འདས་པ་དང་སྐལ་ཆོག།

ཁྱུད ① (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་༥)
མིང་པའམ་ཐུང་ཏུར་ཐུར་པ་ལྟེ། ལུས་
ཀྱི་ཤ་ཁྱུད། ཐུངས་ཁྱུད་ལྟ་བུ། ②
(ཐུན་ཆོག) ཐུར་ཏུ་འབྲང་པ་ལྟེ། ལུ་
མིང་ཁྱུད་ཁྱུད་བྱས་ནས་ཐོན་ལྟ་བུ།

ཁྱུན ① བཟུ་ཐུང་བྱས་པའི་ཐོང་པོར་
དངོས་རྩིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁྱུན་མར།
གསལ་ཁྱུན། གསལ་ཁྱུན་ལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【ཁྱུན་མིག】 བྱི་ཐུ་ཐུན་མིགས་
གིག་གི་མིང་ལྟེ། ཁྱུན་མིག་དཀར་
དཔར་ཐོ་སོགས་མིགས་མང་བོ་ཡོད།
【ཁྱུན་མིགས】 བྱི་རྩི་ཐུགས་བཟུས་.....
པའི་ཉིང་ཁྱུ་ལྟེ། ཁྱུན་མིགས་ཀྱིས་ག་
ཐབ་བཟོས་ལྟ་བུ། ② ཐུར་པ་དང་གྱི་
མ་སོར་དཔགས་པའི་ཐུ་ལ་ག་ར་དང་...
ཏུ་རམ་མར་སོགས་ཐུར་ཏེ་ཐོ་ལ་བྱས་...
ནས་པར་དབྱིབས་ལུ་ཁྱུགས་པའི་ནས་

ཁ་ཞེད་ཤིན་ཏུ་ཡངས། མི་སྐྱོ་ཞེད་
ཅན། མི་འདྲི་རྒྱ་ཞེད་ཅེ། ཏྲ་འདྲི་
ཐོང་ཞེད་ཅེ་ལྟ་བུ།

ཞེད (རྒྱན་ཚིག་)འཛིགས་པ་དང་།
སྐྱུ་པའི་ལྷུ་ལ་སྐད་དམ་བར་རྒྱུ་
དཀའ་ངལ་གང་ལའང་མི་སྐྱུ་པ་ལ་
དཀའ་ངལ་གང་ལའང་མི་ཞེད་པ་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། **【ཞེད་པོ།】**ནི་འཛིགས་སུ་
བྱུང་བའམ་མཐུ་ཅལ་ཅེ་བའི་དོན་ཏེ་
མི་ཞེད་པ། ལུ་ཞེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞེན ①(བྱིད་མེད་ལས་ཚིག་།)
(ཀ)གཅེས་པའམ་ཐོད་པའི་དོན་ཏེ་
ལྷུ་ལ་ཞེན་པ། ཆགས་ཤིང་ཞེན་
པ། ཆགས་ཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ)
དྲི་སྐྱུ་ལ་ལ་དཀའ་བར་རྒྱུ་པ་ལྟེ་
ལུས་ལ་དྲི་ཞིམ་ཞེན། ཅི་ཁྲི་ལ་རྩ་རྒྱུ་
ཁྱི་དྲི་ཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②གཅེས་
འཛིན་དང་འདྲོང་མི་ཐོད་པ་བྱིད་པའི་
སེམས་དང་རྩོད་ཚུལ་ཁྱི་མིང་ལྟེ་རང་
དོན་ལ་ཞེན་པ་མ་ཅེ། ཆང་ལ་ཞེན་པ་
ལྷག། ལྷོགས་ངན་ལ་ཞེན་པ་ལྷག།
ལུན་མོང་གི་དོན་ལ་ཞེན་པ་ཅེ་.....
དགོས། མེས་རྒྱལ་ལ་ག་ཞེན་ཅེ་ལྟ་
བུ། **【ཞེན་ཁ།】**ནི་ཟས་སྐྱུ་ལ་ཐོད་
པའི་ཆོར་རྒྱུ་གི་མིང་ལྟེ་ཆང་ལ་ཞེན་

ཁ་ལྷག་ལྟ་བུ། **【ཞེན་ཆགས།】**ནི་
གཅེས་སེམས་དང་ཐོད་པའི་བསམ་
པའི་མིང་ལྟེ་རང་དོན་ལ་ཞེན་ཆགས་
མ་ཅེ། བ་ལྷུ་ལ་ལ་ཞེན་ཆགས་ཅེ་ལྟ་
བུ། **【ཞེན་ས།】**ནི་ཞེན་པ་སྐྱུ་པའི་
ལྷུ་ལ་ཁྱི་མིང་ལྟེ་སེམས་ཁྱི་ཞེན་ས་
ལྟ་བུ།

ཞེར ཐིགས་མ་དང་གཤེ་གཤེའི་བར་
རྒྱུ་ལྟེ་ ཐིགས་མ་བྱིད་པ་ལ་ཞེར་
འདྲེབས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཞེས 'ཅས་'ལ་རྒྱས། **【ཞེས་བྱ་བ།】**
ནི་དེ་སྐད་ཟེར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་
<མིང་གི་སར་རྒྱལ་བའི་རྒྱུང>ཞེས་བྱ་
བའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞོ ①འོ་མའི་མིང་ལྟེ་ ལུ་ཞོ། ལྱིས་
པ་ཞོ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②འོ་མ་ལ་
རྒྱུར་ཅི་བཏབ་ནས་བསྐྱལ་བའི་བཏུང་
བའི་མིང་ལྟེ་ ཞོ་བསྐྱལ། ཞོ་ཆགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ལྷང་གང་ཆ་
བཏུར་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག་གི་ཁྱི་ཆང་
ཁྱི་མིང་ལྟེ་ ལྷན་ལྷང་གང་ཞོ་གསུམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞོར བོད་ཁྱི་ལུས་ཤིག་

ཞོ་ག ①ཅི་ཤིང་གི་འབྲས་ལུ་དྲི་སྐྱུ་
ལྟེ་མི་གཅིག་པ་ཁ་གསུམ་ཁྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ་

དེ་ལ་ལམ་ལ་མ་ཞོ་ག(ལུན་མའི་རིགས་
 རིག) , མཆིན་པ་ཞོ་ག(ཆ་བའི་ལུ་
 གྱི་མེད་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་རིགས་.....
 རིག) , མྱོང་ཞོ་ག(མེད་འབྲས་ཀྱི་ཆི་
 གུ་ཞིག་ལྟེ་ཆུ་སྐད་ཏུ 'སོན་ཅོ་རིན'
 ཟེར) . ❷ མེད་ལྷགས་སམ་ལུས་པའི་
 མིང་ལྟེ་ ལུས་ལ་ཞོ་ག་ཆགས་པ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ .

ཞོག 'འཛིག་₁' གི་སྐྱལ་ཆིག .

ཞོགས ❶ ཞོགས་པ་ལྟེ་ རངས་མ་
 མའི་ལུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཞོགས་པའི་ཉི་
 གཞོན | ཞོགས་པ་ཉི་མ་འཆར་ཁ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ . འདི་ལ་ 'ཞོགས་ག'
 འབྲི་བའང་ཡོད . ❷ (བྱིད་མེད་ལས་
 ཆིག་།) རྫོག་ཆར་མང་བ་འདྲོཏ་ནས་
 རྫོག་པ་ལྟེ་ ལུག་ལྟ་ཞོན | ཞོན་པའི་
 ཏུ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ . ❸ (རྒྱན་ཆིག)
 རག་འ་མོ་ཆེན་མོ་མེས་པའང་འཕོ་བའི་

པ་ལྟ་བུ . ཆིག་བསྐྱས་ན 'ཞོགས' ཞེས་
 འབྲི་ཆིག་ལྟེ་ ཞིང་ཞོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ .

ཞོང ❶ མཐའ་མཐོ་ལ་ དཀྱིལ་དམའ་
 སའི་མིང་ལྟེ་ མྱང་ཞོང | ཞོང་ལ་ཆུ་
 འབྱེལ | ལུས་ཀྱི་བྱང་ཞོང་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ . ❷ (རྒྱན་ཆིག) མར་བདེ་བས་
 བའི་དཀྱིལ་ཏེ་ འབར་འབྱར་ཞང་
 ཞོང | ས་ཞོང་ཞོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ .

ཞོད ཆར་བ་ཆེན་པའི་མིང་ལྟེ་ ད་ལ་
 ཆར་ཞོད་ཆེ | འབབ་ཞོད་ཆེ་ལྟ་བུ .

ཞོན (བྱིད་མེད་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བ་
 དང་སྐྱལ་ཆིག) ཏུ་ཞོན་ལྷགས་ཏུ་
 སོགས་ལ་ཞོན་པ་ལྟེ་ ཏུ་ལ་ཞོན་
 ལམན | ཏུ་ལ་ཞོན་སྐབས | ཏུ་ལ་
 ཞོན་ཅིག་ལྟ་བུ . 【བཞོན】 གི་མ་
 འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ་ བཞོན་
 གུའི་ཏུ་བོ | བཞོན་ནས་སྤང་ཞེས་པ་
 ལ་མ

བའི་ཞེས་པ་སྐད་པ་བཀའ་ལ། ལམ་
ལ་འགྲོ་ཞེས་པ་སྐད་པ་འཁུམ་ལྟ་བུ་ལ།

【ཞེས་པས།】 རི་ལས་ཀ་གཙོ་བོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་ལས་ཀ་ལོ་ལོ་
མིང་ལྟེ། ཞེས་པས་ཀྱི་ཡོང་སྐོ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ལ།

ཞེས་ ①དཔེས་གཞུགས་ཀྱི་མྱོད་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། རི་ཞེས་ལ། རྩ་བ་ཞེས་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ལ། ②ཀྱུ་བ་རྩ་བ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལུས་
ཀྱི་ཞེས་པ་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ། གཡག་རྩ་བ་ཞེས་
ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། 【ཞེས་ཆེན་】 རི་སྐོ་
ལྷགས་གཡག་གི་མིང་གཞན་ ③སྐོ་
ཕྱོད་རིང་བོ་ཆེན་ཀྱི་གཡག་དང་རྩ་བ་
སྐགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གཡག་ཞེས་ལ། རྩ་
ཞེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ།

ཞེས་ 'འཛི' ལུ་སྐུལ་ཆོག་པ་ཞེས་
འཛི་བའང་ཡོད་

ཞེས་

ཞེས་ མགོ་ལ་ཕྱོད་པའི་ཕྱོད་ཆས་སྐོ་
ཆོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཔེས་ཀྱི་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ལ།

གཞན་

གཞན་ ① 'འཛི' ལུ་མ་འོངས་

པ་ ②ཡོད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གི་

གཞན་ མི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱོད་པའི་ལས་སྐོ་
ཀྱུ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་གས་ཀྱི་མིང་

【གཞན་འབྲེལ་】 རི་གཞན་བར་སྐད་
བའི་སྐོ་རིགས་ཀྱི་གི་མིང་

གཞན་ (ཆོག་ཆོག་) ①རང་གི་སྐོ་
སྐོ་ལྟེ། གཞན་དོན་ལ། མི་གཞན་པ་
བདག་པ་ཕྱོད་གཞན་སྐོ་པ་ལྟེ།
གཞན་ལ་རྩ་བ་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ།

【གཞན་དྲིང་མི་འཛིག་པ་】 རི་གཞན་
ལ་ཆེན་མི་དགོས་པའི་དོན་ལྟེ། རིག་
པའི་གཞན་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛིག་
པའི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། 【གཞན་

དབང་】 1. མི་མཁུན་པའི་ཕྱོད་ཕྱོད་
གཞན་ཀྱི་ལུས་པ་ལྟེ། གཞན་དབང་དུ་
སོང་ལ། ཕྱོད་དོན་པའི་གཞན་དབང་དུ་
མ་སོང་བར་སྐོ་བ་སྐོ་བ་ལྟེ།

ལྟ་བུ་ 2. ལངས་སྐོ་པའི་མཆོན་ལྟེ།
རིག་པའི་བདག་ཞེས་ལྟེ། ཡོད་ཆོད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པ་གཞན་
དབང་ ཡོད་པ་སྐོ་བ་གཞན་དུ་སྐོ་བའི་

ལུགས་ ③སྐོ་བས་བབ་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་
མ་གཏོགས་པ་ལྟེ། རྩ་བ་གཞན་
ལས་ཀ་གཞན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། 【གཞན་
ཡང་】 རི་བཟད་ཀྱི་ལས་སྐོ་ལོངས་

བཤད་ཅིན་པ་ལས་གཞན་པ་མེད་ཅེས་
དེ་ཆོག་སྒྲུབ་ལེགས་པ་བཤད་ཅིན་.....
ཅིང་, གཞན་ཡང་བརྗོད་བྱའང་མིན་
ཏུ་ལེགས་ཏེ་.....ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཞན་དུ་ན】ནི་དེ་ལྟར་མིན་ན་ཞེས་
པའི་དོན་ཏེ། ང་ཆོས་སྒྲུབ་པར་དེང་
རབས་ཅན་བཞི་དངོས་སུ་འབྱུང་བ་པར་
བྱེད་པའི་དོན་དུ་འབད་དགོས་, གཞན་
དུ་ན་ཏུས་རབས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ལྷན་འགྲོ་
པ་རེད་ལྟ་བུ།

གཞུང་ ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྒྱ་ཁར་.....
གཡེང་བའི་དངོས་རྒྱས་ལྟ་མོ་ཡང་པོ་
སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ལེན་.....
པའམ་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལས་ཀ་.....
བྱིད་པ་མེད་ཅེས་པའི་ཁ་ནས་མར་གཞུང་
པ། འོ་སྒྲིལ་ཁ་ནས་མར་གཞུང་མཁའ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཞུགས་པ་】ནི་འདས་
པ་མེད་ཅེས་པའི་ཁ་ནས་མར་བཞུགས་ཏེ་
རྒྱ་བཅག་བྱས་ལྟ་བུ། 【གཞོན་པ་】ནི་
སྐུ་ལ་ཆོག་མེད་ཅེས་པའི་ཁ་ནས་གཡེང་
བའི་མར་གཞོན་པ་མིག་ལྟ་བུ། (ཁ་
སྐད་ལྟར་བྱིས་པ་) ② ‘འཇམ་’ ཀྱི་མ་
འོངས་པར་གཞུང་འབྲི་བའང་ཡོད་།

གཞུང་མས་ ‘འཇམ་པོ་’ ཡི་བརྗོད་ཅིང་

མེད་ཅེས་པའི་ཁ་ནས་སྐྱོ་བ་ (བཤད་
པ་)ལ་གཞུང་མས་སྐྱོ་བྱིད་ཅིང་བ་ལྟ་བུ།

གཞུང་ 1 (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ཅ)
མ་ཁ་སྐོས་དཀའ་བ་མེད་ཅེས་, ‘གཞུང་ལ་ག་’
ཏུས་ཆ་གང་ཅམ་པ་བཞི་, མ་གཞུང་ལ་
ནི་ག་ཏུས་སྒྲིབ་མི་འདོད་, ཏུས་གཞུང་
ཏུས་པའི་སྒྲིབ་ནས་ག་མི་སྒྲིབ་, ཆ་གཞུང་
མ་ཁ་སྐོས་ལྷངས་པ་ཆེ་, གང་གཞུང་
མྱོད་བྱལ་མ་ཁ་སྐོས་པོ་ ཞེས་པ་ལྟར་
ཡིན།

གཞུང་ 2 ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་ཅ)
མི་མངོན་པའི་གཞུང་སྐུ་ཡི་བ་པའམ་
སྐྱུ་པ་མེད་ཅེས་པའི་གཞུང་ལ་མཁའ་
པོ་མང་རྒྱ་གཞུང་ཏུ་གཞུང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② ‘བརྒྱན་’ ཀྱི་བརྗོད་ཅིང་ངམ་
ལྟལ་སྐད་།

གཞུང་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① སྐྱོ་དང་ཁ་
སྐོས་གསུམ་གྱི་གཞུང་མེད་ཅེས་, གཞུང་བྱིས་སྐྱོ།
སྐྱོ་གཞུང་བྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【བཞུགས་】
ནི་འདས་པ་མེད་ཅེས་པའི་སྐྱོ་བཞུགས་ནས་གཅིང་
སྐྱོ་བྱས་ལྟ་བུ། 【གཞོན་】ནི་སྐུ་ལ་ཆོག་
མེད་ཅེས་པའི་གཞོན་ཏེ་ལྟ་བུ། ② དངོས་
རྒྱས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་པ་མེད་ཅེས་པའི་ཀྱི་
ཏིག་པ་གཞུང་ | ལྷགས་ལ་གཞུང་

བརྒྱུ་ལ་ལྟ་བུ་།

གཞུང་ཡང (བརྒྱུ་ལ་ལྟ་བུ་) གཞུང་
ཏུ་འཕྲུལ་ཡང་སྐྱེས་ཀྱི་བཟུང་ཆེད་ཀྱི་
ཆེ་ རྒྱུ་ཡང་མེད་ལ་གཞུང་ཡང་མེད་
མེད་ལ་ལྟ་བུ་།

གཞུང་ལ 'འཛུལ་' ཀྱི་མ་འོངས་ལ་།

【གཞུང་ལྟ་བུ་】 1. འཛུལ་ཆེན་ན་ཡོད་
ཆེད་ བཅས་ཅད་ གཞུང་ལྟ་བུ་ ཡིན་།

2. གཞུང་ལ་བའི་ལྟ་བུ་ཉི་ རྒྱུ་མར་
གཞུང་ལྟ་བུ་འདྲི་དངོས་ཇེས་ཞེས་ལ་ལྟ་བུ་།

【གཞུང་ལས་ཁུངས་】 1. ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
བཟུང་བའི་ཁུངས་ལ་མཆོག་། 2. ཁུངས་
ལ་མཆོག་ལ་བཟུང་ར་བྱེད་བའི་ཆེས་ཀྱི་
ཆེ་ གསུམ་བཟོགས་ཁུངས་ལ་གཞུང་ལ་ལྟ་བུ་
ལས་ཁུངས་ལས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་།

གཞུང་སྐྱེས་ དམངས་ཤོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་གི་
ནུས་ལ་ཞིག་གི་མིང་ཆེ་ བཅས་ཆེ་བ་ནི་
ཆོས་ལ་བཅད་ཡི་གེ་ཏུ་ག་ཅན་ཡིན་།
དཔེར་ན་ 'ཡི་ཅིན་གསེར་གྱི་རི་ལ་
གསེར་གྱི་ཉི་མ་ཤར་སྤོང་ གསེར་གྱི་ཉི་
མ་མ་རེད་ མཐོ་ལྷུ་ཞི་ཡི་འོད་
རེད་' ཅེས་ལ་ལྟ་བུ་།

གཞི ①གཞི་མ་ཆེ་ འོག་རིམ་དང་ཆ་
བ་དང་ཆེན་གཞི་འི་མིང་ དཔེར་ན་
ཆོས་ལ་འི་མང་གཞི་ | གཞི་ཆ་ | ཡོན་

ཏན་གྱི་གཞི་མ་ | ཉིང་གཞི་ |
གཞི་འཛིན་ལ་ | གཞི་ཏུ་འཛིན་ལ་
ཞེས་ལ་ལྟ་བུ་། 【གཞི་གྲུབ་】 ཉི་མ་
ནུས་ཀྱིས་ཤེས་མ་ཤེས་ལ་མ་ཆོས་ཀྱི་
ལར་གནས་ལ་བཅས་ཅད་གཞི་གྲུབ་
ཡིན་ ②མི་ནུས་གནས་སའི་མིང་ཆེ་
ཀྱིས་གཞི་ | གཞི་སྟོར་ | གཞི་
བྱེས་ཞེས་ལ་ལྟ་བུ་། 【གཞི་ལ་】 ཉི་
གནས་གཅིག་ཏུ་གཞུང་ཆོད་བྱེད་ཀྱི་
ལུ་ལྟ་བུ་། 【གཞི་བདག་】 1.
ཆོད་སྤྱོད་ཀྱི་བཟུང་ཚུལ་ལ་རི་ལ་ལྟ་བུ་
གནས་ལ་འི་ཆེད་མིང་ 2. ཁུངས་གཞི་
སྐྱེས་དམངས་ལ་ལྟ་བུ་།

གཞིག ①(བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་ལ་དང་ད་ལྟ་ལ་སྐྱེས་ཆོག་)
དབྱེད་ལ་གཞི་བའི་དུས་ཉི་ གཞི་བ་
དུས་ལ་གཞིག་ལར་བྱེད་ | བདེན་
བརྒྱུན་ལ་གཞིག་ལུ་ལྟ་བུ་ | གཞིག་ཅིག་
ལྟ་བུ་། 【གཞིགས་】 ཉི་འདས་ལ་ཆེ་
ཆོག་ལ་གཞིགས་ནས་ནང་དོན་རྟོགས་
ལྟ་བུ་ ② 'འཛུལ་' ཀྱི་མ་འོངས་ལ་།

གཞིགས་ 'གཞིག' ལ་ཆོས་།

གཞིབ 'འཛུལ་' ཀྱི་མ་འོངས་ལ་།

གཞིབས 'འཛུལ་' ཀྱི་ད་ལྟ་ལ་ལ་
གཞིབས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

གཞིལ་ 'འཇིལ་' གྱི་མ་འོངས་པ་།

གཞིས་ཀ ① རྩོད་གནས་གྱི་མིང་ལྟེ་།

པའི་གཞིས་ཀ | པ་གཞིས་ |

གཞིས་ཁྱིམ་གཞིས་ཀ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཞིས་ཀ་ཚེ】 རི་བོད་རང་སྤྱོད་

སྤྱོད་པ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞིག་། ② མངའ་

བདག་གམ་ཞིང་བདག་གིས་གཡོག་ཏུ་

བཀོལ་བའི་ཞིང་བའི་སྤྱོད་ལྟེ་མིང་།

གཞུ ① མངའ་འཕེན་བྱེད་གྱི་སྤྱོད་་་་

ཆས་གྱི་མིང་། 【གཞུ་སྤྱོད་】 རི་གཞུ་

འགྲུགས་བྱེད་གྱི་བ་གྱི་མིང་ལྟེ་, 'གཞུ་

ཞིག' ཀྱང་ཟེར་། ② 'གཞུས་' གྱི་མ་

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།

གཞུའུ གཞུ་སྤྱོད་སྤྱོད་གྱི་མིང་།

གཞུག ① རྩིས་མཁམ་མཆུག་པའི་མིང་

ལྟེ་། ཆོག་གཞུག་དོན་གྱིས་བསྐྱབས་ |

ཁབ་གཞུག་སྤྱད་པས་བསྐྱབས་ | དམག་

པར་འགྲོལ་སྤོང་མ་, རྩེ་འོང་གི་

གཞུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞུག་གུ་】

རི་མི་ཐུགས་ཀྱི་ཆོང་རའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་་་་

ཆས་གྱི་མིང་ལྟེ་། ཐུག་ག་གཞུག་གུ་

གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'འཆུག་1'

གྱི་མ་འོངས་པ་།

གཞུང་ ① དཀྱིལ་དང་དབྱུས་གྱི་ མིང་

ལྟེ་། རྩེ་གཞུང་ | སྐལ་གཞུང་ |

དབྱུར་གཞུང་ | དབྱར་གཞུང་ | གལ་

གཞུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཤེས་ཡོན་ཞིག་

སྤྱོད་རིམ་དང་ལྡན་པར་བཤད་པའི་་་་

དཔེ་ཆའི་མིང་ལྟེ་། སྐར་གཞུང་ | ཅིས་

གཞུང་ | གཞུང་ལ་མཁམ་པ་ | གཞུང་

འབྲེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞུང་ཐུགས་】

1. མི་རྒྱལ་གྱིས་རང་སྤྱོད་ཁམས་་་་

དང་མིའི་རིགས་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་གྱི་ཆོས་་་་

ཉིད་ཤེས་པའི་སྤྱོད་རིམ་དང་ལྡན་པའི་

ཤེས་ཡོན་གྱི་མིང་། ལག་ལེན་ལས་

སྤྱོགས་བསྐྱུ་བྱས་ཅིང་ལག་ལེན་གྱི་ཁྲོད་

ཏུ་བདེན་དཔང་བྱས་པའི་ཤེས་ཡོན་ནི་

ད་གཟོད་གཞུང་ཐུགས་རྒྱལ་དག་ཡིན་

དཔེར་ན་། རིགས་པའི་གཞུང་ཐུགས་ |

གཞུང་ཐུགས་ཟབ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

2. སྤྱོད་རིམ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་ཡོན་་་

བཤད་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལྟེ་། སྐར་གྱི་

གཞུང་ཐུགས་ | བཅའ་ཉིད་རིག་པའི་

གཞུང་ཐུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ སྐར་

མོང་གི་མིང་ལྟེ་། རྩི་གཞུང་ | རྩི་

གཞུང་ | རང་དོན་དོར་ནས་གཞུང་

དོན་བསྐྱབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ རྩལ་

ཁབ་གྱི་ཁྲོད་འཇིན་ལས་བྱངས་གྱི་མིང་

ལྟེ་ཁྲོད་གཞུང་ | རྩལ་གཞུང་ཞེས་པ་ལྟ་

བུ། ⑤ མིའི་རང་གཤིས་དང་ཀྱན་སྤྱོད་

ཁྱིམ་མེ་ མི་གཞུང་པ་མང་། ཁྱིམ་
གཞུང་ཅན་། མི་གཞུང་པ་མང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་།

གཞུང་པ་ ① (ཐུན་ཆོག)གཞི་ལྟ་བུ་.....
མིང་ཅིང་ཁོངས་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ་
ཡིད་གཞུང་པ་སྒྲིགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།
② མཐོང་པོ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་སྐལ་ཆོག་ལས་
ཐུ་བུའི་ནང་གི་སྐལ་རྣམས་ གི་མིང་མེ་
'བཞུང་པ་པ' ཡང་ཟེར་།

གཞུན་པོ་ (ཐུན་ཆོག)ལོ་ཡག་གི་.....
ལུས་སྐད་དམ་པར་ཆིང་མེ་ ཐུན་པོ་གི་
གཞུན་པོ་ཐུང་ལྟ་བུ་། འདི་ལ་ 'བཞུན་
པོ' ཡང་འབྱི་།

གཞུར་ ① (ཐུང་འབྱེལ་ལས་ཆོག་ད་
ལྟ་པ་དང་སྐལ་ཆོག) ཐུ་རྒྱུགས་སྒྲིགས་
དུངས་སྒྲིགས་འབྱེད་པ་མེ་ ཐུན་པོ་
གཞུར་ཐུན་འབྱེད་། གཞུར་ཅིག་ལྟ་
བུ་། **【བཞུར་】** བྱི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ་མེ་ བཞུར་བུའི་ཐུན་པོ་།
ཐུན་པོ་བཞུར་ནས་འཐུངས་ལྟ་བུ་། ②
'གཞུ་བུ' ཞེས་པའི་ཆོག་བཞུས་པ་མེ་
མདའ་ཉག་ཐུན་གཞུར་ཐུར་ལྟ་བུ་།

གཞུས་ (ཐུང་འབྱེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་དང་སྐལ་ཆོག) དཔུག་པ་.....
སྒྲིགས་ཀྱིས་བཞུབ་པའི་དོན་ཏེ་ ཏ་ལ་

ཐུག་གིས་གཞུས་ནས་བཞུགས་། ཐུག་
གཞུས་གིག་ལྟ་བུ་། **【གཞུ་】** བྱི་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་པ་མེ་ ཐུ་ལ་དཔུག་པ་
གཞུ་དགོས་། དཔུག་པ་གཞུ་མཐུན་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

གཞེ་ནིང་ ལོ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་མ་མེ་
ད་ལོ་ བ་ནིང་ གཞེ་ནིང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་།

གཞེན་ དཔ་པའི་མིང་མེ་ དཔ་སྐལ་
ལ་གཞེན་སྐལ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ་།

གཞེས་ ① ཉིན་བཞི་པ་མེ་ དེ་རིང་
སང་ཉིན་ གནངས་ཉིན་ གཞེས་
ཉིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ② འབྱེད་པའམ་
གནས་པའི་ཞེས་མེ་ སྒྲིག་འཆོ་བ་ལ་
འཆོ་གཞེས་པ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ་།

གཞོག་ (ཐུང་འབྱེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་) ཁྱི་སྒྲིགས་ཀྱིས་
དངོས་ཐུག་ཀྱི་དོན་ནས་ལེགས་མོ་ར་ར་
གཞོང་པ་མེ་ སྤང་གཞོག་པར་བུ་།
སྤང་གཞོག་གིན་འབྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

【བཞོགས་】 བྱི་འདས་པ་མེ་ ཞ་ཐུག་
བཞོགས་ཏེ་ཡི་གེ་ཡག་པོ་བྲིས་ལྟ་བུ་།

【གཞོགས་】 བྱི་སྐལ་ཆོག་མེ་ སྤང་
གཞོགས་གིག་ལྟ་བུ་།

གཞོགས་ ① ཐུས་ཀྱི་ཆོལ་ལོགས་ཀྱི་.....

མིང་ལྟེ་ གཞིགས་བྱེད་ན་པ། གཞིགས་
གཡས་ས་ལ་པ་བ་ནས་ཉལ་ལྟ་བུ། ❷
ཐུང་དང་ཉེ་འཁོར་གྱི་མིང་ལྟེ་ རྟོན་
གྱི་གཞིགས་ཅམ་ཤིས་ལྟ་བུ། བདེ་འ-
འཕངས་པ་འཕེན་གྱི་གཞིགས་ལ་མ་...
སོང་ལྟ་བུ། ❸ ‘གཞིག’ ལ་ལྟས།

གཞིང་བ དཀྱིལ་ཤང་པའི་ཐུང་ཐུང་
མའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལྟེ་ ཤིང་གི་
གཞིང་བ། གསེར་གྱི་གཞིང་བ་ལ་
འབྲུག་མས་ལྟན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆོག་བསྐྱུས་ན་ ‘གཞིང’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་
ལྟེ་ ཤིང་གཞིང་། ཐུས་གཞིང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

གཞིངས ཐུ་ཁྱོན་ཆེ་ལ་བདེ་པའི་ས་
ཆའི་མིང་ལྟེ་ ཐུང་གཞིངས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

གཞིན (ཐུན་ཆོག) ❶ ལོ་ཆད་ཐུང་
པའི་དྲན་ཏེ་ ལོ་ན་གཞིན་པའི་སྐང་།
ཐུས་ལ་གཞིན་གྱི་ཆགས་ལྟ་བུ།

【གཞིན་ཐུ】 རི་ལོ་བཙོ་ལྟ་ཡན་དང་ཉེ་
ཤུའི་མན་གྱི་ན་ཆོད་ཅན་གྱི་མི་ལྟེ་
ཐུས་པ་གཞིན་ཐུ། གཞིན་ཐུ་མ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ❷ རྩ་ཤིང་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་གུའི་
སྐབས་ཏེ་ ཅན་དན་གཞིན་ཐུ། ཐུ་
གུ་གཞིན་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བར་

ནས་ལྟན་རིང་མ་ལོན་པའམ་ཡར་.....
འཕེལ་གྱི་སྐབས་ཐོག་མའི་དྲན་ཏེ་ ཉེ་
མ་གཞིན་ཐུ། ཉེ་གཞིན་(ནངས་ཐུ་
མའི་ཉེ་མ)། ཐུ་གཞིན། ཐུ་པ་
གཞིན་ཐུ (ཡར་ངས་གྱི་ཆོས་རིས་)
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞིབ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
སྤྱི་རིགས་མེས་ཆོག་པའི་དྲན་ཏེ་ མེ་
ཐུས་པལ་སྤྱི་གཞིབ། གཞིབ་རྒྱག་
ཆགས། གཞིབ་རི་འབྲེལ་ལྟ་བུ།
【གཞིབ་རི】 རི་པལ་སྤྱི་ཆོག་པའི་རི་ལྟ་
བུ།

གཞིབས ‘གཞིབ’ ལ་ལྟས།

གཞིམ ‘བཙོམ’ ལ་ལྟས།

【གཞིམ་གཞིག】 རི་འཕྲིག་པའམ་.....
བཙོམ་པའི་ལས་གྱི་མིང་ལྟེ་ གཞིམ་
གཞིག་མེད་པ་རྩ་ཐེའི་སྤྱི་གཞིམ་.....
བཙོན། གཞིམ་གཞིག་བྲལ་པའི་ནམ་
མཁའི་ཁྱོན་ཀུན་འགོངས་ལྟ་བུ།

གཞིར ❶ ‘གཞུར’ གྱི་སྤྱལ་ཆོག་

❷ ‘མཛར’ གྱི་ཕྱལ་སྐད་

གཞིལ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
ཐུར་དུ་འབབ་པའི་དྲན་ཏེ་ ཏུ་ལས་
བབས་པ་ལ་ཏུ་ལས་གཞིལ་ཐེར་བ་.....
དང་, སའི་གཞིལ་ཕྱོགས། ཐུར་དུ་

གཞིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ①(བྱིད་འབྲེལ་
ལས་ཆོག་།) འབྲེལ་པ་བྱས་པའི་དོན་
ཏེ། མྱོད་མྱོད་ལ་གཞིས་ལྟ་བུ།

གཞིས་ 'འཛུགས་' ཡི་སྐུལ་ཆོག་།

བཞ

བཞག་ ①ཕྱོག་ཆགས་ཀྱི་སྐུལ་ཆོགས་
ནང་དོན་ཀྱི་གཤི་མིང་ལྟེ། བཞག་གི་
ནང་བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②ནང་
ཁྱོལ་ཀྱི་མིང་། ③'འཛུགས་' ཀྱི་འདས་
པ་།

བཞགས་ བརྒྱན་པའི་བརྒྱུ་རྒྱུ་།

བཞན་ ①(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
(ཀ)མེ་ཆོག་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན་ཏེ། ཀེ་
ཆེན་མེ་ཆོག་བཞན་ལྟ་བུ། (ཁ)
བག་དཔའི་ཞེས་། ②མེ་སྐད་ཀྱི་ལད་
མོ་བྱིད་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
ཐུ་སྐད་ཏུ་'བ་ཀོ་' ཟེར་།

བཞབས་ ①'གཞབ་' ལ་སྟེས་། ②
'འཛུགས་' ཀྱི་སྐུལ་ཆོག་ལ་བཞབས་
འབྲི་བའང་ཡོད་།

བཞམས་ 'གཞམས་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

བཞའ་ 'གཞའ་' ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

བཞར་ 'གཞར་' ཀྱི་འདས་པ་།

བཞི་ གྲངས་ཀྱི་། [བཞི་པ་]ནི་དེ་མེད་པ་
བཞི་པ་ལྟེ། སྐུ་བ་བཞི་པ་། མེད་ས་
བཞི་པ་། དམག་སྐྱོར་བཞི་པ་། ལན་
བཞི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞིན་ ①(བརྒྱན་ཆོག་) (ཀ)

མཚུངས་པ་གསལ་བྱིད་ཀྱི་སྐུ་ལྟེ། དར་
ཆ་དམར་མོ་མེ་བཞིན་དམར་། རྒྱལ་
སྤྱོད་ཀྱི་སྐུ་བཞིན་ཏུ་གསལ་། ཇི་མ་
ཇི་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ)ཆད་
གཞིར་འཛིན་པའམ་ཁྱུངས་སྤྱིད་.....
པའི་དོན་ཏེ། ཀོང་དེ་མེད་ཀྱི་མཚུངས་སྐྱོན་
བཞིན་བསྐྱབས་། དེ་བཞིན་ཏུ་བྱས་།
ཐུར་བཞིན་སོན་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

②(ཕྱོགས་ཆོག་) ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བའི་
མཐར་ཐུར་ན་བྱ་བ་དེ་སྐུ་མཚུངས་པའི་
དོན་ཏེ། དགའ་བཞིན་། སྐུ་བཞིན་།
ལས་ལ་འགྲོ་བཞིན་པ་། སྐུ་བཞིན་
ལ་སྐུ་བཞིན་ཡོད་། ཟས་ཟ་བཞིན་
འབྲུག་ལྟ་བུ། ③མིའི་ང་གཞོང་གི་མིང་
ལྟེ། བཞིན་རས་། ཞལ་བཞིན་།
བཞིན་མདངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞིབས་ 'འཛིབ་' ཀྱི་འདས་པ་།

བཞུ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་) སྤྱོད་འབྲེལ་ཀྱི་དུགས་གཞེར་ཁྱུར་

བཟུར་བ་མེ་ ཉི་མའི་བྱོད་ཀྱིས་གངས་
རི་བཟུ | བཟུ་བྱའི་མར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། [འཇུ] ཉི་ད་ལྟ་བ་མེ་ མར་འཇུ་
བྱིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། [བཟུས་] ཉི་
འདས་པ་མེ་ གཏིར་རྩོམ་བཟུས་ནས་ཁྱོ་
ཅུ་ཁོལ་ལྟ་བུ། [ཟུས་] ཉི་ཟུལ་ཆོག་
མེ་ གཏིར་རྩོམ་ཟུས་ཆོག་ལྟ་བུ།

བཟུགས (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
རྩོད་པ་དང་གནས་པ་འཆོབ་བཅས་་་
ཀྱི་ཞེས་མེ་ གང་ན་ལ་བཟུགས་ |
ཞལ་བཟུགས་ | ཟུ་བཟུགས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

བཟུད (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
བཟོད་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་ཉེ་གལ་
ཉེ་འགྲོ་ན་ཟུར་དུ་བཟུད་ | ལམ་ལ་
བཟུད་ | ཉི་མ་རུབ་ལ་བཟུད་ | བྱ་་་
རྩོད་ནས་མཁའི་མཐོངས་ནས་བཟུད་་་
ལྟ་བུ།

བཟུན (ཟུན་ཆོག་) ①ལས་ཀ་ལ་
བྱང་ཆ་ཡོད་པ་མེ་ མི་བཟུན་མོ་ |
ལག་བཟུན་མོ་ལྟ་བུ། ②ཞིབ་ཆོགས་
ཐོབ་པའམ་ཡིད་དུ་འོངས་པ་མེ་ སིང་
ཆ་བཟུན་མོ་ | ཅ་ལག་བཟུན་མོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ 'གཟུན་པ' ལ་ལྟོས།

བཟུར ①(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥)

གསེར་བྱའི་རིཌ་འབབ་པའམ་འཛག་་་
པ་མེ་ ཟུ་བཟུར་ | ཟུག་བཟུར་ལྟ་བུ།

② 'གཟུར' ལ་ལྟོས།

བཟུས 'བཟུ' ཡི་འདས་པ་

བཞེང (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་་་་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ཡར་འགྱེད་པ་
མེ་ བཞེང་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།

[བཞེངས་] ཉི་འདས་པ་དང་ཟུལ་ཆོག་
མེ་ ཡར་བཞེངས་ནས་གཏམ་བཤད་ |
ཡར་བཞེངས་ཆོག་ལྟ་བུ།

བཞེང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) ①བཞོ་ཟུན་
བྱིད་པ་མེ་ ཁང་བ་གསར་བ་ཞིག་
བཞེང་གིན་འདུག་ | བཞེང་བྱའི་ཁང་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [བཞེངས་] ཉི་
འདས་པ་དང་ཟུལ་ཆོག་མེ་ ཟློག་
བརྒྱན་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་་་་་་་
ཟིན་ | བཞེངས་ཆོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

②ཟུ་ལེན་པའི་ཞེས་མེ་ ཁང་གིས་
མགུར་བཞེང་གིན་འདུག་ | དབྱངས་
ཟུ་ཟུར་ནས་མགུར་ དབྱངས་བཞེངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞེངས ① 'བཞེང' 'གི་འདས་་་
པ་དང་ཟུལ་ཆོག་ ② 'བཞེང' 'གི་
འདས་པ་དང་ཟུལ་ཆོག་

བཞེད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)
ཁས་ལེན་པ་འཕམ་འདྲིན་པའི་དོན་ཏེ།
བཞེད་དགོངས། | བཞེད་དོན།
ཕུགས་པའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་།
བཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཞེན བསྐྱེགས་པའི་བད་ཚིང་།

བཞེས ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)
(ག) རྩོམ་པ་དང་བརྒྱུངས་པའི་ཞེས་
མེ། གསོལ་རྩ་བཞེས། | སྤལ་ཉྱག་
བཞེས་ལྟ་བུ། (ཁ) ཁས་སྒྲུངས་པའི་
ཞེས་མེ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལྟ་བུ། (ག)
དང་དྲུ་སྒྲུངས་པ་འཕམ་བདག་གིས་.....
མཛད་པའི་དོན་ཏེ། བྱིད་འབྲེལ་བཞེས། |
བདག་གིས་བཞེས་ལྟ་བུ། ② (བྱིད་
མེད་ལས་ཚིག་།) བསྐྱེབས་པའི་དོན་
ཏེ། དགོངས་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་བཞེས་ལྟ་བུ།

བཞོ 'འཛཱ' ཡི་མ་འོངས་པ།

བཞོགས 'གཞོག' གི་འདས་པ།

བཞོན 'ཞོན' གི་མ་འོངས་པ་དང་
འདས་པ། 【བཞོན་པ】 རི་ཞོན་པ་
བྱིད་པའི་ཐུགས།

བཞོན་མ འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་.....
གནག་ཐུགས་ཏེ། ཁལ་མ་བཞོན་མ། |
བཞོན་མ་བཞོས་ལྟ་བུ།

བཞོར 'གཞོར' གི་སྐལ་ཚིག་པ་.....

བཞོར་འབྲི་བའང་ཡོད།

བཞོལ 'བཞོལ' ལ་ལྟ་བུ།

བཞོས 'འཛཱ' ཡི་འདས་པ།

【བཞོས་ཐོག】 རི་བཞོས་མ་ཐག་གི་.....
དོན་ཏེ། བཞོས་ཐོག་འོ་མ་རྒྱུན་མོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བ】

བ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ།)
ཟས་ལ་འོངས་སྤྱད་པ་མེ། བཞོན་
པས་ཟས་ཟ་བཞིན་འདུག། ཟས་ཟ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཟའ】 རི་
མ་འོངས་པ་མེ། བཟའ་བརྒྱུད། བཟའ་
བར་བྱ་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེད】 རི་འདས་པ་
མེ། ཟས་ཞེས་ཞེས་ལག་པ་བཟུས་ལྟ་
བུ། 【བྱི】 རི་སྐལ་ཚིག་མེ། ཟས་ཞོ་
ཞིག་ལྟ་བུ། 【བཟམ】 1. ལུས་སྐད་ལ་
ལར་ཁ་ཟས་ཀྱི་མིང་ལ་ཟ་མ་ཟེར།

2. རྩེ་རྒྱན་ཐེལ་པའི་དབང་པོར་རྩེན་
ཐེས་ཀྱི་རྩེན་ཡོད་པའི་མེ་མེ། ཟ་མ་
མ་ཞིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3. ལུས་སྐད་
ཅ་ཞིག་གི་མིང་མེ། ཡོ་དང་སྐ་བ་ཞག་
དང་ཟ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཟ་མ་ཉྱག】
རི་ཟས་འཛཱ་ག་བྱིད་ཀྱི་སྐལ་ཚིག་ཅ་འོ་
མིང་།

ཐ₂ (ཐུན་ཚིག་ལས་ཆིག་པ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་བུ་)ཐུན་པ་དང་འབྲུག་པའི་...
དོན་དེ་ དོགས་པ་ཐ | འཆིག་པ་ཐ
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐོས་】ནི་འདས་པ་
ཐུ་ འཆིག་པ་ཐོས་ནས་ཐིགས་མོ་བྱས་
དེ་པ་ཐོས་ནས་ཅི་ཡིན་དཔྱད་ལྟ་བུ།

ཐ₃ 'འཛའ་' ཡི་མ་འོངས་པ་

ཐ་ཀོང་ ཐ་འབྲུག་ཆེ་པའི་པགས་ནད་
འབྲུག་བྱ་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཐེ། ལྷལ་
སྐད་ལ་ལམ་ 'ཐ' ཡང་ཟེར།

ཐ་བྱ གཅིན་ལ་ཐག་ནག་འབྲེས་པའི་
ནད་ཞིག་གི་མིང་།

ཐ་འབྲུག་ མིག་གི་ཐུ་བྱར་དང་ན་...
ཅུའི་ནད་རིས་ཀྱི་དཀྱིལ་།

ཐ་དེ་ཐིང་དེ (ཐུན་ཚིག་)འཆོལ་...
པའམ་རིམ་པ་ཉམས་པ་ཐེ། སེམས་
ཐ་དེ་ཐིང་དེ | ཆིག་ཐ་དེ་ཐིང་དེ་མ་
པག་ལྟ་བུ།

ཐ་འབྲུག་ ཐུ་ནད་གི་ཆེན་ཁྱིམ་ལུས་...
ཁྱི་ཐུ་པགས་ལ་ཐུག་རེག་ཐུན་བྱ་...
པཐེད་པའི་ཐུང་ཆར་ཁྱི་མིང་ཐེ། ལུས་
ལ་ཐ་འབྲུག་ལངས་ལྟ་བུ།

ཐ་ཆོ 'པཐའ་ཆོ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
དེ་ 'པཐའ་' ལ་ལྟོས།

ཐ་ཐ ལ་མའི་མིང་གཞན་།

ཐ་ཐི (ཐུན་ཚིག་)གསལ་པོ་མིན་པ་...
དང་རིམ་པ་འཆོལ་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་...
དེ་ ཐི་ལམ་ཐ་ཐི | ལས་ཀ་ཐ་ཐི |
མགོ་པོ་ཐ་ཐི་ཐུན་ལྟ་བུ།

ཐ་ཐེད (ཐུན་ཚིག་)མི་མང་པོས་...
བྱེལ་འཆུབ་ཐུན་པ་ལྟ་བུ་ཐེ། འབྲུག་
སྤྱང་ཐ་ཐེད་ཞི་ལྟ་བུ།

ཐ་འོག་ ཐིན་པལ་དང་ཐངས་ཐུད་...
པཐེས་ནས་པཏེ་པའི་ཐགས་དངས་...
ཀྱི་རིགས་ཤིག་།

ཐ་ར་ཆགས་ ཁང་པའམ་མཆོད་...
ཆེན་ཀྱི་ལྷན་ཁེབ་ཀྱི་ཐོག་གི་ཆུ་མར་...
འཔཔ་པའི་ཆུ་ལྱར་རམ་མ་མཆུའི་...
མིང་།

ཐ་ཙྰར་ 'ཐུང་ག་ལ' ཡི་མིང་གཞན་།

ཐག ༡ ཐག་པ་ཐེ། མ་དག་པའི་དྲི་
མའམ་ཐུན་ཀྱི་མིང་ཐེ། ཐག་པ་ཐད་
པ(དྲི་མ་ཐེད་པ) | ཐུན་པཅལ་
པ་ལ་ཐག་པཅལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 【ཐག་
པཅས་】ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་...
ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྟངས་སོགས་ཐེ་...
པའི་རྒྱ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐག་པཅས་
ཟེར། 【ཐག་ཐེད་】ནི་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་པག་ཅུལ་ཞིག་ཐེ།
འདོད་ཆགས་ཞེ་སྟངས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཐུན་

མི་བྱེད་པའི་དོན། ❶ (བྱེད་མེད་ལས་
ཆོག་།) ལུ་ག་རྒྱུ་ཅ་དོན་པའམ་རྒྱལ་
བོར་རྒྱུ་པའི་དོན་ཏེ། ལུ་པའི་རས་
ཐག | ཐག་ལུ་ག་རྒྱུ་ཅ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐགས་ ‘འཇོག་’གི་འདས་པ།

ཐང་ཐང་ བོད་རང་རྒྱུ་ཅ་རྒྱུ་ལ་གྱི་
ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཐང་ཐིང་ ❶ (རྒྱན་ཆོག་)ཞོགས་ཀྱི་

ལངས་པའམ་ཁྱུར་ལངས་པའི་རྣམ་པ་
ལྟེ། འ་ཁྱུར་ཐང་ཐིང་ | ཐང་ཐིང་འ་
ཁྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱ་ལོ་ར་དཔེས་
ཐེས་གྱི་མིང་ལྟེ། ཐང་ཐིང་གི་མིང་ས་
རྒྱུ་ཅ་ཆང་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐངས་ ❶ ལྷགས་རིགས་མཉེན་ཞིང་

དམར་པ་པར་ན་སར་གཤམ་ལྷང་གྲ་
ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཡི་ལྷུང་པར་
རྒྱན་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་། རྒྱག་རྒྱུད་གྱི་རྒྱ་
ཆ་པཐང་པོ་ཞིག་ཡིན། ཁ་སྐད་ལ་

‘ཐངས་དམར་’ཟེར། ❷ ‘ར་གན་’
ནམ་ ‘རག་’ལའང་ཐངས་ཟེར་ཞིང་
ཁ་སྐད་ལ་ ‘ཐངས་སེར་’ཟེར།

【ཐངས་ཅི་】 1. ཆ་ལའི་མིང་རམ་
ཐངས་མདོག་དང་མཚུངས་པའི་……
ལྷགས་རིགས་གྱི་ཕྱི་མིང་། 2. ཐངས་
ཅི་དགར་པོ་དང་ཐངས་ཅི་ནག་པོ་……

ཟེར་པའི་ལུ་རྒྱལ་རིགས་གཉིས་གྱི་ཕྱི་
མིང་། 【ཐངས་ཅི་དགར་པོ་】ནི་མིང་
རྒྱུ་ཅ་ཆགས་ལ་འབྲིལ་ནས་སྟེ་ཞིང་……
འབྲས་ལུ་མིན་ཆེ་རྒྱག་པོ་ལྷན་པ་ཅམ་
ཡོད་པ་འོ་མར་བཟུལ་ན་ཞོ་ཆགས་……
པའི་ལུ་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན། 【ཐངས་ཅི་
ནག་པོ་】ནི་དྲི་མིན་རྒྱ་ཁ་པ་པོ་པའི་……
མཁན་པའི་རིགས་ཞིག་ཡིན། ❸

‘ཐངས་པ་’ཞེས་པའི་ཆོག་པར་ལྷན་པ།

ཐངས་པ་ ཐས་གཤམ་སྐལ་བྱེད་པའི་
ལྷགས་རྒྱུད་གྱི་མིང་ལྟེ། ‘སྐལ་’དང་
དོན་གཅིག་། ཆོག་པར་ལྷན་ན་ ‘ཐངས་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཁོ་ལྷགས་གྱི་ཐངས་
པ་ལ་ ‘ཁོ་ཐངས་’དང་། འཁར་པའི་
ཐངས་པ་ལ་ ‘འཁར་ཐངས་’ཟེར་པ་
ལྟ་བུ། །གཞན་

ཐངས་མ་ ‘ཐངས་དམར་’གྱི་མིང་

ཐད་ ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)

〈ཀ〉མཚུག་རྒྱགས་པའམ་ཆར་པའི་
དོན་ཏེ། དག་པོ་ཆེ་ཐད་ | ལུ་ག་གི་
མཐའ་ཐད་ | བདེ་རྒྱུད་ཐད་པ་མེད་
ལྟ་བུ། 【ཐད་མི་ཤེས་པ་】ནི་ཆར་རྒྱ་
མེད་པ་ལྟེ། མི་དམངས་ལ་ཚོ་བས་
ལྷགས་ཐད་མི་ཤེས་པ་ཡོད་ལྟ་བུ།
〈ཁ〉དཔེས་ཐེས་གྱི་ཐོག་ལ་པགོལ་……

འབྲུའི་ཐུམ་བཅགས་ནས་ཟ་ཆོག་།

ཐུམ་ (རྒྱན་ཆོག) ཐུགས་ཀྱི་ཐུམ་པ་
དགར་ཁ་མེ་ བ་ལང་དགར་ཟུམ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ་།

ཐུམ་ ① ཁ་ཟས་བཟའ་བ་དང་བཏུང་
བ་གཉིས་ཀའི་ཐུམ་མིང་མེ་ དགར་
ཟས་ | དམར་ཟས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་།

【ཟས་གྲོགས་】ནི་ཁ་ཟས་གཙུག་པོ་ཟ་
བའི་ཞེར་ལ་ཟ་བའི་སྟོང་ལ་སྟོགས་ཀྱི་
མིང་། ② བཏུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བཟའ་
བའི་མིང་མེ་ ཟས་སྟོམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་།

ཐི (རྒྱན་ཆོག) མགོ་འཛམ་བའམ་
དབང་པོ་མི་གསལ་བ་མེ་ རྒྱང་ནད་
མགོ་པོ་མི་འཁོར་ན་བ་བྱུར་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ་།

ཐི་ཁྱིམ་ ཟངས་དམར་དང་མདོག་
མཚུངས་པའི་ཐུར་རིགས་སྟོམ་པོ་ཞིག་།

ཐི་མེར་ སེང་ལྷང་གི་ལོ་མར་ཆགས་
པའི་ཐུས་ཐུན་དུ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་།

ཐི་མ ① རྒྱ་བལ་ཀྱི་མིང་གཞན་ ②
པོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

ཐི་མ ལོ་མང་མེ་བའི་ཆ་ལས་རིགས་

གཏུགས་དབྱིབས་ཅན་འདབ་མ་སེར་
པོ་ལ་ཐི་ར་དགར་པོ་དང་འདབ་མ་
ཐུན་པོ་ལ་ཐི་ར་ནག་པོ་ཟེར་ ས་པོན་
ཉིལ་འབྲུ་དང་དབྱིབས་མཚུངས་པ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཐུན་བྱེད་ཆོག་།

ཐི་ལ ① ཞ་ཉེ་དགར་པོ་དང་ཆ་
མཚུངས་པའི་ཐུགས་རིགས་ཤིག་མེ་
རྒྱ་སྐད་དུ་‘ཐི’ ཟེར་ ② ‘འུ་ཐུ’ ཡི་
མིང་གཞན་།

ཐི་ཡིང་ མཚོ་ཐུན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་གཞུང་
གནས་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དང་པོ་།

ཐིང་ (རྒྱན་ཆོག) འཚོལ་བའམ་
འབྲུག་པ་མེ་ སེམས་ཐིང་ངེ་སྤོང་ |
ཐིང་འབྲུག་ཞི་བར་བྱས་ལྟ་བུ་།

ཐིང་ངེ་བ (རྒྱན་ཆོག) ཐུན་དུ་
འགྲང་བ་མེ་ མི་ངན་ནི་བྱ་སྟོང་ལ་
བལྟས་ནས་ཤེས་དགོས་པ་མ་གཏོགས་
མི་ངན་ཟེར་བའི་དུ་ཐིང་ངེ་བ་ཞིག་
མེད་ལྟ་བུ་།

ཐིན་ ① (གྲོགས་ཆོག) ལས་ཆོག་
འདས་པའི་མཐར་ཐུར་ན་ལས་ངེ་
ས་ཐུར་མཚུངས་པའི་ཆ་ལས་མི་ཞིག་

ཐིམ་མངར་ མེ་ཉལ་ནང་གི་སྤྲང་.....
ཅུའི་ཅུའི་མིང་ལྟེ། མེ་ཉལ་གི་ཐིམ་
མངར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐིམ་པ་ ཅི་ཤིང་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེས་གི་ཅུ་.....
ཐིགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཅུ་མགོ་ཐིམ་པ་ཤོམ་
མེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཅིག་པུས་ན་ཐིམ་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཅུའི་ཐིམ་པ་པ་ཅུ་
ཐིམ་དང་ལྷགས་པའི་ཐིམ་པ་པ་ལྷགས་
ཐིམ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཐིམ་བྱ་ (ཅུ་ཅིག་)རྟོག་པོ་ཅུང་པ་
དང་ཕྱ་པའི་དོན་ཉི། ཅུར་ཐིགས་ཐིམ་
བྱ་བཙལ་ལྟ་བུ། ཅིག་པུས་ན་ཐིམ་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཅུར་ཐིམ་ཐིམ་
པ་ཅུ་ན། ཅུར་ཐིམ་མ་བཙལ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཐུག་ (ཐུང་མེད་ལས་ཆོག་▽) ①ན་
པའི་དོན་ཉི། བད་ཀྱིས་ཐུག་ཐུག་
ཡང་རྟོག་གིས་ཐུག་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།
【ཐུག་ག་ཟེར་】ནི་ཅུ་མ་ན་པ་ལྟ་བུའི་.....
ཐུང་ཆོར་གྱི་མིང་། 【ཐུག་ཅུ་】1.
ཐུག་པ་ལྷལ་གྱི་ཐུང་ཆོར་ཉི། བད་ཀྱི་
ཐུག་ཅུ་མེལ། ལུས་ཀྱི་ཐུག་ཅུ་ཞི་ལྟ་
བུ། 2. ལུས་ཀྱི་ག་ག་མེལ་ཏུ་ལུས་
པའི་མདེུ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཐུག་
ཅུ་འབྲིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②དངོས་

ཅུས་ཀྱི་ཐུ་རིམ་པ་རྟོག་ནས་ནང་དུ་.....
འབྲེལ་པ་ལྟེ། ཅུ་མོ་སྤྲང་མའི་རི་ཅུ་
ཐུན་པ་ལྟ་བུ། གསོམ་ལྷག་སྤྲང་པའི་
ཅུ་པ་པ་པ་ལྟ་བུ། ལུས་པ་ཅུར་མ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ། ③ཐིམ་སྤྲང་འབྲིན་པ་ལྟེ། ཐུ་
ལྷག་། ཐུ་པ་ལྷགས་ནས་མཁའི་སྤྲང་
མར་ལྷག་(ཁེར་ས་ཤིགས་ཅེ་བའམ་.....
པ་ལྷགས་ཅེད་ཐུང་པ་)ལྟ་བུ།

ཐུང་ ①གཉིས་སམ་ཅུ་མི་མིང་ལྟེ།
ལག་པ་ཐུང་། མིག་ཐུང་། ཉི་མ་ཐུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཐུང་འབྲེལ་】ནི་གཉིས་
སམ་མང་པོ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་པའི་དོན་
ཉི། པ་ཅུ་ཞིང་ཐུང་འབྲེལ། དམག་
དམངས་ཐུང་འབྲེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
‘ཐུང་ར་’ལོ་མིང་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་ར་ ཐུར་པ་དང་ལྷགས་ཐུའི་.....
མིང་གཞན། མིང་པ་ལྷགས་ན་‘ཐུང་’
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཤ་འགེལ་ཐུང་གི་
ལྷགས་ཐུ་པ་ཤ་ཐུང་དང་ཕྱ་པ་སྐྱེས་
འདྲགས་ཐུང་གི་ཁལ་འབྲེལ་པོ་ལ་ཁལ་
ཐུང་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཐུང་ཅུ་ ཐི་ཤོན་ཐུང་པ་ན་མཁའ་ཉི།
འདི་པ་‘ཐུང་ཅུ་’འབྲི་བའང་མིང་།

ཐུང་ས་ ①མི་དང་ལྷག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་
འཆོ་ཐུང་གི་དུངས་མ་དང་ཐུག་། ཤ་

ཆེལ་ ལྷན་པ་ ཀྱང་མར་ ཁམས་
ནམས་ལ་ལུས་ཀྱི་ལྷན་པ་བརྟན་ཟེར་...
པར་པོད་ཀྱི་སྒྲུབ་གཞུང་དུ་བཤད་ ༥
ལུས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྷན་པ་ཁམས་.....
སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ནད་པ་ལྷན་པ་
ཟད་ | ལུས་ལྷན་པ་སྐྱེས་ཆུང་ལྟེ་ ༥

● 'འཛིན་' ཀྱི་སྐུལ་ཆོག་

ལྷན་ 'བཙུན་' ཀྱི་སྐུལ་ཆོག་ལ་ལྷན་
འབྲི་བའང་ཡོད་

ལྷན་ གཉེན་བཞེས་སམ་རང་སྒྲིགས་...
ཀྱི་མིང་ལྟེ་ དག་གཉེན་ལ་དག་ལྷན་
ཟེར་བ་དང་ དག་གཉེན་ཀྱི་ལྷན་པར་
ལ་དག་ལྷན་ཀྱི་ལྷན་པར་ཟེར་བ་ལྟེ་...
ཅུ་

ལྷན་ ① (ལྷན་མེད་ལས་ཆོག་༥) མེ་
ཉིག་གི་འདབ་ལ་སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་...
འབྲས་པའི་དོན་ ༥ 'བསྐྱེད་' ཀྱི་ད་
ལྟ་བུ་ལ་ལྷན་འབྲི་བའང་ཡོད་

ལྷན་ ② དཔོན་རྒྱལ་ཀྱི་དོན་གཉེས་...
ཐུག་མཆེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཁང་བའི་
ལྷན་ | ར་བ་ལྷན་བཞི་བ་ཞེས་པ་ལྟེ་
ཅུ་ **【ལྷན་ཁ】** ནི་ལྷན་ཀྱི་སྐུ་འབྱུང་
དུ་པོན་པའི་ཆའི་མིང་ལྟེ་ རྫོང་ལྷན་ཁ་
ཅན་ | ཡུང་གི་ལྷན་ཁ་ཞེས་པ་ལྟེ་ཅུ་
【ལྷན་ལྷན་】 ནི་ཁང་བའི་ལྷན་རྒྱུ་ཀྱི་

མིང་ **【ལྷན་གསུམ་】** ནི་དབྱིབས་ལྷན་
གསུམ་ཀྱི་སྐུ་མིང་ལྟེ་ མིང་ལེབ་ལྷན་...
གསུམ་ཞེས་པ་ལྟེ་ཅུ་ **【ལྷན་གསུམ་**
རིག་པ་] ནི་ཆོས་རིག་གི་ཆན་པ་ཞིག་
གི་མིང་ ༥ ཆོས་རིག་པའི་མིང་བན་
ཞིག་ལྟེ་ རྫོང་ལྷན་ | ལྷན་ལྷན་ |
ཡུང་ལྷན་ཞེས་པ་ལྟེ་ཅུ་ ༥ ཆ་ལས་
ཆུང་འབྲི་མིང་ལྟེ་ སྤྱད་ལྷན་ལྷན་ལ་
ལྷན་པ་ | སྤྱད་ཆའི་ལྷན་ཅན་སྐྱེས་ |
ཆོག་ལྷན་ | པོད་སྤྱད་ཀྱི་ལྷན་ཆག་པ་
ཞེས་པ་ལྟེ་ཅུ་ ༥ སྐྱེས་དང་འབྲས་
ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ལྷན་ནས་བསྐྱེད་ན་མེན་
པ་ལ་ཁས་ལྟེ་ཅུ་ **【ལྷན་བཤོད་】** ནི་
དཔེ་གཞུང་དང་ཡིག་ཆ་དཔོན་གཞི་...
ལས་སྐྱེས་སུ་བཤོད་པའི་ཁ་སྒྲིབ་ཀྱི་...
ཡིག་དང་འབྲེལ་བཤད་སྐྱེས་ཀྱི་...
མིང་ **【ལྷན་མཆན་】** ནི་དཔེ་ཆའི་
ནང་གི་དཀར་གནད་ལ་སྐྱེས་སུ་...
བཤོད་པའི་མཆན་འབྲེལ་ཀྱི་མིང་

【ལྷན་བཞུ་】 ནི་གཞུང་ལུགས་སྐྱེས་...
ཀྱི་ལྷན་པ་གཞུགས་ས་ལྷན་མི་ལྷན་ཡང་
དན་གོ་བ་ལེན་པར་པན་བ་ཡོད་པའི་
ཆོས་དང་དཔེ་ཆ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་

【ལྷན་ཡིག་】 ནི་སྤྱི་གྲིབས་སྐྱེས་ཀྱི་
ཡིག་ཆར་སྐྱེས་སུ་བཤོད་པའི་ཁ་སྒྲིབ་

ངམ་འབྲེལ་བཤད་ཀྱི་མིང་། ༡༠ རང་
ཐུལ་གྱི་དམངས་སྒྲོར་གྱི་ཐེ་ཚན་ཞིག་...
ཞེ་ སྒྲོར་གཅིག་ཐུར་བཅུ་ཡིན། ༡
'གཐུར₁' ཀྱི་ཐུལ་ཚིག་།

ཐུར་པ ཐུར་གྱི་གོ་གནས་ནས་གནང་
ཆེན་ལུས་པའི་མི་ཞེ་ ཐུར་ཐུར་ཐུར་
པ། ལས་བྱེད་པ་ཐུར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཐུར་ཐུན མགོའི་ལྷགས་ལུ་བཅིངས་
པའི་ཐུའི་ཐོར་ཚག་གི་མིང་།

ཐུར་ཐུགས་ ཚིགས་འདུ་སྟོགས་ལ་
ཐུགས་ནས་གཏམ་བཤད་ཚིག་གྲུང་...
གྲོས་ཐག་གཅོད་པའི་དབང་ཆ་མེད་...
པའི་མི།

ཐུར་ཐ དཔེ་འཛིག་པའམ་བྱད་...
བཞིན་པ་དང་ཚིག་གིས་དཔོན་ལུ་...
བཤད་པ་ལས་གོ་ཐུ་གཞན་ཡོད་པ་...
སྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་བྱ་ཐུན་
ལ་འབྲུ་སྟོན་བྱེད་པའམ་རྟེན་འདོན་...
བྱེད་པའི་ཚིག་གི་མིང་།

ཐུས བྱི་ལྷག་པའི་བར་རྟིང་།

ཐེ ① ཐེ་བ་ཞེ་ཁྱིམ་བྱ་འཚའ་ལུའི་...
མགོའི་ཤ་ཐུ་དམར་པའི་མིང་། དེ་ལ་
'ཐེ་ཤྲིག' གྲུང་བེད། ② ཐག་གི་
གཏམ་བའི་ཐུ་རིང་པོ་ལའང་ཐག་ཐེ་...

བེད། ③ ཐེ་ཏྲག་གི་ཐེ་འབྲེལ་མིང་།
【ཐེ་འབྲུ】 དེ་ཐེ་ཏྲག་ནང་གི་འབྲས་ལུ་
འཆག་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཞེ་
'ཐེ་འབྲུ' ཡང་འབྲི། 【ཐེ་འབྲུག་】
དེ་ཐུགས་ལྡན་བྱེད་པའི་སྟོག་ཆགས་...
རིགས་ཀྱི་ཐོ་བའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཞེ་ ལུལ་
སྐད་ཏུ་'ཐེ་ཐེ' ཡང་བེད།

ཐེ་མ 'གཐེ་མ' ལེ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཐེ་ཆ གཏེར་དཔོན་རིགས་མདོག་...
དགར་བོའམ་དགར་བོ་ལ་སེར་...
མདངས་འབྲེས་པའང་ཡོད་ལ་རྣམ་པ་
ལྟ་དང་མཚུངས་པའི་མེ་རྩས་ (ཐུན་
ནག) ཀྱི་ཐུ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་'ཐེ་ལྟ་'
འབྲི་བའང་ཡོད།

ཐེ་ཐེ འདོད་པ་སྟོང་བའི་ཉམས་དང་
བྱ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱི་མིང་།

ཐེ་བྱ 'ཐེ' ལ་ལྟོས།

ཐེགས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
ལུལ་བའམ་ཆ་ཤས་ཐུང་ཏུ་རྣམས་སོ་
སོར་སོར་བའི་དོན་དེ་ 'ལྷན་པལ་
ཐུན་པོ་ཐེགས་པར་ཐུར' ལྟ་བུ།

② (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧) ཤ་
ཐས་ནང་གི་ས་རྩེ་ཐེགས་མས་སོ་...
ལ་ན་ཐུག་བཞེད་པའི་དོན་དེ་ ཤ་
ཐེགས་ | བྱི་མས་སོ་ཐེགས་ལྟ་བུ་(ལུལ་

སྐད་)། ① ‘བེགས་པ་’ ཡི་ཆོག་པ་ལྟར་
པ་།

བེགས་པ་ དཔེ་ཆ་ལྟར་གྱི་ཆ་ལྟར་།
ཆུང་ཆུང་མིང་ལྟར་། རྒྱུ་བེགས་པ་ |
ཆུང་བེགས་པ་ལྟར་ཆེ་པ་ལྟར་པ་ལྟར་། ཆོག་
པ་ལྟར་ན་ ‘བེགས་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟར་།
རྒྱ་བེགས་ | ས་བེགས་ | རྒྱ་བེགས་
ཞེས་པ་ལྟར་།

བེད ① ‘འཛིན་’ གྱི་སྐྱེལ་ཆོག་ ②
འདྲ་འཛིན་མིང་ལྟར་། བེད་བེད་མིང་
ལྟར་ལྟར་། ③ ‘བེལ་’ གྱི་འབྲི་ཆུལ་
གཞན་།

བེལ (བེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་▽)
མེལ་པ་ཆུང་བེད་པའི་དོན་ཏེ་། མེལ་
པས་ནད་པར་གཤག་བཅས་བེད་པའི་
སྐབས་ནད་པའི་གུས་ཆ་ཡི་གནད་་་
ལ་བེལ་ལྟར་།

བེར ① (བེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་▽)
བེར་པ་ལྟར་། སྐད་ཆ་པ་ལྟར་པའི་དོན་
ཞིང་པས་ལོ་ལྷན་ཆུང་བེར་། སྐབས་ལས་
སྐབས་ཆུང་བེར་། ར་སྐབས་ལྟར་་་
འཁྱེད་ཞེས་བེར་། རི་པོ་འདྲིའི་གཏེར་
ཁ་ལོད་ཅེས་བེར་ལྟར་། ② (བེད་
མེད་ལས་ཆོག་▽) མིང་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་
བྱ་པའི་དོན་ཏེ་། དཔེ་ཆ་ལྟར་ལ་རྒྱ་རྒྱ་

བེར་། རྒྱུད་ཀྱི་མིང་ལ་ཅི་བེར་ལྟར་།
【བེར་སྐྱེལ་】 རི་གོ་ལས་འདྲིས་སྐྱེལ་
ལའི་པ་ལྟར་སྐྱེལ་གྱི་མིང་། ③ འོད་བེར་
གྱི་མིང་ལྟར་། ཉི་མའི་འོད་བེར་ལ་ཉི་
བེར་དང་སྐྱེལ་པའི་འོད་བེར་ལ་སྐྱེལ་བེར་་་
བེར་པ་ལྟར་།

བེར་པ་ ཆུང་དང་ཆུང་གྱི་བེགས་པ་་་་
ཆུང་ཆུང་མིང་།

བེར་མོ ‘མང་’ གི་མིང་གཞན་།

བེལ ཉག་པ་དང་ཁུམ་པ་ཆུང་ཆུང་མིང་་་
མིང་ལྟར་། བེལ་ལངས་། འཛུལ་ལྟར་
པ་བེལ་ལངས་། གཡག་ར་བེལ་སྐྱེལ་
སྐྱེལ་། བེལ་ལེ་ལེ་ཞེས་པ་ལྟར་།

བེལ་ ① ལུས་ཁམས་དང་གཤེས་ཀྱི་འདྲ་་་་
མིང་ལྟར་། བེལ་ལྟར་པ་། བེལ་ལྟར་པ་དེ་
པ་ཞེས་པ་ལྟར་། 【བེལ་ལྟར་པ་】 རི་ལུས་
ཁམས་ཀྱི་མིང་ལྟར་། བེལ་ལྟར་པ་དེ་འཕྲ་
ཞེས་པ་ལྟར་། 【བེལ་ལྟར་པ་】 རི་ལུས་ལ་
པ་ལྟར་པའི་སྐྱེལ་པ་ལྟར་གྱི་མིང་། ②
‘བེལ་’ ཡི་སྐྱེལ་ཆོག་ ③ ‘བེལ་’ ཡི་
ཆོག་པ་ལྟར་པ་།

བེལ་པ་ ཆུ་ཆུང་དཔེ་ལས་ལྟར་ལ་ལ་་་་་
གཡེལ་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ལྟར་། མིང་གི་
བེལ་པ་ལྟར་། ཆོག་པ་ལྟར་ན་ ‘བེལ་’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟར་། མིང་བེལ་། ལྷགས་བེལ་།

ལྟ་བུ། ༡༥ འགལ་བར་ཐུར་པའི་བྱ་
དངོས་གཞིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མིང་
ལྟེ། འགལ་རྒྱ | འགལ་རྒྱ | ལྟ་
རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [རྒྱ་ཐུང] རི་གོ་ར་
སྐགས་ཡི་གེ་བརྒྱ་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ། དེ་
དག་མིང་ཆོག་གི་མཐར་ཐུར་ན་ཐུར་
བཅུ་འཕྲ་རྒྱ་ཐུང་ཟེར་པ། ལས་ཆོག་
གི་མཐར་ཐུར་ན་རྒྱ་སྐགས་ཆོག་ཟེར།

【རྒྱ་བཞོལ】 རི་ 'ཞོལ' ལ་ལྟེས།

ཐུག་₁ གནང་བའམ་ཁས་བྲལ་པའི་
བད་ཆིང་།

ཐུག་₂ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ) ལྟ་བའམ་ཐུན་པའི་བད་ཆིང་ལྟེ།
མ་འོངས་པར་ 'བཟུག' དང་འདས་
པར་ 'བཟུགས' , ལྟལ་ཆོག་ལ་ 'ཟུགས'
འབྱི།

ཐུགས་ 'ཐུག་₂' ལ་ལྟེས།

ཐུམ་ ༡ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་
བ) 'ཐུམ' དང་དོན་འདྲ་ལྟེ། མ་
འོངས་པར་ 'བཟུམ' དང་འདས་པར་
'བཟུམས' , ལྟལ་ཆོག་ལ་ 'ཐུམས'
འབྱི། ༢ 'ཐུམ་པ' ཡི་ཆོག་བཅུས་
བ།

ཐུམ་པ་ (ཐུན་ཆོག) ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་འཕྲ་
གོར་མ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་ལྟ་བུ་དཀྱིབས་

རིལ་མའི་དོན་ཉི། ལའི་གོ་ལ་ཐུམ་པ་ |
གོར་མིག་ཐུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་
བཅུས་ན་ 'ཐུམ' ཞེས་འབྱི་ཆོག་ལྟེ།
རིལ་ཐུམ་ | ཐུམ་ཐུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུམས་ 'ཐུམ' ལ་ལྟེས།

ཐྱོ་ ༡ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ)
ཆོག་གཅིག་ཡང་ཡང་བཤད་བའམ་
འདོན་པ་ལྟེ། མི་དམངས་དབང་བའི་
མཆན་ལྟན་རྒྱ་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ། མ་
འོངས་པར་ 'བཟྱོ' དང་འདས་པར་
'བཟྱོས' , ལྟལ་ཆོག་ལ་ 'ཐྱོས' འབྱི།

༢ ཐྱོས་₂ 'ཐྱིམ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་
བ།

ཐྱོག་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ)
ཐོན་དུ་བཟོད་པའི་ཁ་ཕྱོགས་བཅུར་བ་
ལྟེ། ཐུ་ལོག་ཐྱོག་ | དག་དམག་པར་
ལ་ཐྱོག་ལའབན་ | མི་ཐུས་ཐོན་དུ་ཐོད་
པ་ཐྱོག་ཐབས་མེད་ལྟ་བུ། [བཟྱོག]
རི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཟྱོག་བྱི་དག་
དམག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། [བཟྱོགས] རི་
འདས་པ་ལྟེ། དག་དམག་བཟྱོགས་
ནས་གཡལ་ལས་ཐུལ་ལྟ་བུ། [ཐྱོགས]
རི་ལྟལ་ཆོག་ལྟེ། དག་དམག་པར་
ཐྱོགས་ཀྱིག་ལྟ་བུ། [ཐྱོག་པ] རི་
ཐོངས་དང་ཁྱི་ཆོག་ཞིག་གི་མིང་།

བྱ་ ཆོག་པ་ལྟ་ན་ 'གཞུང་' ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ་ བྱ་གཞུང་ | རི་གཞུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

གཞུང་། (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་
འདས་པ་) རྒྱུ་ལ་བ་བཅུ་ལས་པ་འཕྲུ་
ཆོག་བྱས་པ་ལྟེ་ རིག་པར་གཞུང་ |
ཐ་པར་གཞུང་ལྟ་བུ་། མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་པར་ 'གཞུང་' འབྲི་ལྟེ་ རིག་
པར་གཞུང་གཞུང་བྱས་ལྟ་བུ་།

གཞུང་། (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།
དམིགས་ལྟུང་གཅིག་ལ་གཏད་པའི་
དོན་ཏེ་ བེ་ཅིན་ལ་གཞུང་ནས་རྒྱུ་
རྒྱུ་དུ་སྤྱོད་ | གཞུང་ནས་རྒྱུ་ལྟར་
སྤྱོད་ལྟ་བུ་།

གཞི་ ①གཏེར་ཁ་ནས་སྤོང་པའི་རིན་
པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་ 'མཆོང་'
ཡང་ཟེར་། ②འོད་མདངས་སྤྲོ་
མཁུག་མདངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཉི་མའི་
གཞི་མདངས་ | སྤོང་ཀྱི་གཞི་མདངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【གཞི་མཛིད་】ནི་བྱུང་
པར་དུ་འཕགས་པའི་མཛོ་ལྟ་དང་སྟོ་
དོན་བྱུང་པར་བའི་མིང་ལྟེ་ ཁང་ཆེན་
གཞི་མཛིད་ཅན་ | ལུས་གཞི་མཛིད་
འབར་བ་ | ལས་དོན་གཞི་མཛིད་ཅན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

གཞི་མ མིག་ལྟུང་གི་མཛུ་ཆེས་
པའི་ལྟུང་མིང་།

གཞི་ག ལྟ་མདོག་མེར་སྤྲུལ་དཔེར་
མེར་ཀྱི་ལྟུང་དུ་མིག་ལེ་སྤྲུལ་བྱེད་པ་
ལྟར་གསུམ་ནས་མིག་སྟོན་ཀྱིས་བྱུང་
པ་, མཆོང་ལུགས་ཤིང་སྤྱོད་པར་
འཛིན་བྱུང་པ་, གཞུང་དུ་ག་བ་དང་
ལྟུང་སྟོན་པ་བཟུང་པའི་གཅན་གཞུང་
གཏུག་པོ་ཞིག་ཡིན་, སྐབས་འགར་
སྤྲུལ་པ་དང་ཀྱི་ཡང་བྱ་། དེའི་པགས་
པ་ནི་པགས་རིགས་ཅུ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་།

གཞི་གས (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།
ལྟ་བ་དང་མཆོང་པའི་ཞེས་ལྟེ་ ལྟ་
གཞི་གས་ | དཔག་གཞི་གས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། 【གཞི་གས་ཆོག་】ནི་གཅི་པོ་མཆོ་
གས་སྟོན་དཔག་དཔུང་དང་མི་མང་
གི་ལྟན་དུ་ལེབས་ནས་ལྟ་ཆོག་བྱིད་ལྟ་
པའི་ཆོ་ག་ཞིག་།

གཞི་ད 'གཞི་ད' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

གཞི་དམ ལུ་པོར་མཛོད་བྱིད་ཀྱི་
ཉེར་ལྟུང་རིགས་ལང་པོ་ཞིག་གི་ལྟ་
མིང་ལྟེ་ རྒྱུ་གཞི་དམ་ | ལྟུང་
གཞི་དམ་ | ལྟ་གཞི་དམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

གཞི་མ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ་) ལས་དུ་ཉལ་

བ་དང་གཞིན་མོག་པའི་ཞེས་ཆེ། མལ་
དུ་གཟིམ་པར་བྱ། མནལ་དུ་གཟིམ་
ལྟ་བུ། 【གཟིམས་】ནི་འདས་པ་དང་
སྐལ་ཆོག་ཆེ། མལ་དུ་གཟིམས་ནས་
པལ་གསོས་ལྟ་བུ། 【གཟིམ་ཁང་】ནི་
རྒྱན་དུ་འདུག་སའི་ཁང་པའི་ཞེས་

གཟིམས་ ‘གཟིམ་’ལ་སྟོས་།

གཟིར་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)

མནར་བ་དང་མར་ལ་གཉན་པ་ཆེ།
ལུས་མེས་གཞུང་པས་གཟིར་། ནད་
ཀྱིས་གཟིར་། རྒྱན་ཆད་དཔལ་པོ་བྱ་
ལོན་ཀྱིས་གཟིར་ལྟ་བུ།

གཟིལ་ (རྒྱན་ཆོག་)སྐྱག་ནས་ལུས་་་་
ཀྱི་བ་རྩ་གཟིངས་པ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུང་
པའི་རྒྱུང་ཆོར་རིགས་ཞིག་ཆེ། གཟིལ་
བྱན་པ་། ལུས་གཟིལ་བྱན་པ་ཞིག་་་་་
རྒྱུང་ལྟ་བུ།

གཞུ་ ①ཐུགས་འདོགས་བྱེད་དང་ས་་་
མཆམས་ཀྱི་ཐུགས་སོགས་བྱེད་པའི་ག་
བ་ལྟ་བུའི་མིང་། ② ‘གཞུ་བོ་’ཡི་མིང་
མཐའ་བརྟུན་པ་།

གཞུ་བོ་ ཐུགས་ཞེན་མེད་པའི་བྱ་རྒྱུད་
ཀྱི་མིང་ཆེ། རྫོ་གཞུ་བོར་གནས་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་བརྟུན་ན་ ‘གཞུ་’
འབྲི་ཆོག་ཆེ། གཞུར་གནས་། གཞུ་

བཞད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞུ་པ་】ནི་
ཆོད་མེད་འགྲིག་འདུམ་བྱེད་མཁན་གྱི་
མི། 【གཞུ་དཔང་】ནི་བདེན་དཔང་
བྱེད་པའི་མི།

གཞུ་ལུམ་ ཆོག་དཔྱེད་མེད་པའི་བྱ་་་་
རྒྱུད་དམ་ཚལ་མིན་གྱི་རྩལ་རྒྱུད་གྱི་་་་་
མིང་།

གཞུག་ ①ཐུགས་སོགས་ཀྱི་ཤ་རིལ་བོ་
ཆེ། ཤ་གཞུག་གཅིག་། ལུག་ཤ་ཤ་
གཞུག་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②
‘བརྟུགས་’ ཀྱིས་འོངས་པ་།

གཞུགས་ ①ལུས་བྱང་གི་མིང་ཆེ། མི་
གཞུགས་རིང་། ཏ་གཞུགས་ཆེན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ②དབྱིབས་དང་ཁ་དྲིག་
སོགས་མིག་གིས་མཐོང་བྱལ་པའི་་་་་་་་
དངོས་པོ་རྒྱུའི་མིང་ཆེ། མིག་གིས་
གཞུགས་མཐོང་ལྟ་བུ། 【གཞུགས་
བརྟན་】 1. དངོས་པོའི་དབྱིབས་དང་
མདྲིག་སོགས་རྩ་དང་མེ་མོང་དུ་ཤར་་་
པའི་ལྷང་པའི་མིང་ཆེ། རྩ་ལ་རྒྱ་པའི་
གཞུགས་བརྟན་ཤར་ལྟ་བུ། 2. བྱི་
དབྱིབས་དང་རྣམ་པ་སོགས་འདྲ་ལ་་་་
དངོས་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མཁས་
པའི་གཞུགས་བརྟན་ཅམ་འཛིན་པ་་་་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་

གཉིས་མཚན་པ་གསལ་གྱི་ཐུ་རྒྱུ་མེད་
 བའི་དཔེ་ལ་གཞུགས་དང་དཔེ་ཅན་ལ་
 གཞུགས་ཅན་ཟེར་གྱི། ལུས་པོ་རྩོན་
 མེད་གི་གཞུགས་སུ་བསྐོས་སྟེ་བྱ།

【གཞུགས་རྒྱན】ནི་ཆོག་རྒྱན་རིག་པ་……
 བས་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་ལ་……
 མཚན་པ་གསལ་བྱེད་གྱི་ཐུ་རྒྱུ་མེད་
 བའི་རྒྱན་གྱི་རིགས་ལ་གཞུགས་རྒྱན་……
 ཟེར། ① ‘བཅུགས་’ གྱི་མ་འོངས་པ་
 ལ་གཞུགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཞུགས་མོ ‘ཆང་’ གི་མིང་གཞན།

གཞུང ‘འཛིན་’ གྱི་མ་འོངས་པ།

【གཞུང་བ་】ནི་མཚན་ཉིད་རིག་པས་
 སྤོང་ལ་གྱི་ལུས་ལ་‘གཞུང་བ’ དང་……
 ཅན་གི་ལུས་ཅན་ལ་‘འཛིན་བ’ ཟེར།

གཞུངས ①ལ་བ་མོགས་གྱི་སྒྲུབས་མི་
 འཕར་བའམ་ལ་ཐོབ་མི་འཆོར་བར་……
 སྒྲུལ་བྱེད་གྱི་རྒྱུད་པ་མོགས་གྱི་མིང་ཞེ་
 ལ་བ་ལ་གཞུངས་བརྒྱབ་(ལ་བ་བརྒྱབ་) |
 ཁབ་གཞུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཆོས་
 ལུང་པས་རྒྱན་དུ་བརྒྱས་པ་བྱེད་པའི་……
 ཆོས་གྱི་ཆོག་གི་མིང་ཞེ་, ‘གཞུངས་’
 ཐགས་ གྱུང་ཟེར།

གཞུད ‘བཅུད་’ གྱི་མ་འོངས་པ།

གཞུམ ‘བཅུམ་’ ལ་གཞུམ་འབྲི་……

བའང་ཡོད།

གཞུར (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་……
 འོངས་པ) མདའ་སྟགས་ལ་འབྱུང་……
 བའི་དོན་ཉི། གཞུར་བྱེད་མདའ་ |

གཞུར་བར་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འཛུར་】
 བྱི་ད་ལྟ་བུ་ཞེ་, གཞུར་བྱེད་མཚན་ལ་
 འཛུར་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་
 ‘གཞུར’ འབྲི་བའང་ཡོད། 【བཞུར་】
 བྱི་འདས་པ་ཞེ་, བཞུར་ནས་སོང་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【ཞུར་】ནི་སྒྲུལ་ཆོག་ཞེ་,
 གཞུར་བྱེད་མཚན་ལ་ཞུར་ཅིག་ལྟ་བུ།

གཞུར ‘གཞུ་མོར་’ ཞེས་པའི་ནམ་
 དུའི་བརྒྱུ་པ།

གཞུས བྱེད་གྱི་རུས་ཤིག།

གཞེ ①ཐོད་གནས་དང་ཆང་གི་མིང་
 ལ་འཇུག་ཞེ་, ཞུག་ཆང་ལ་ཞུག་གཞེ་
 ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ②ཁལ་རྩ་ལ་འགྲེལ་
 རྒྱུ་ཞེ་པའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་……
 ཡོད།

གཞེ་མ ལ་ལ་ཉལ་ནས་སྒྲེ་བའི་རྩ་……
 རྩལ་རིགས་ཤིག་ཡིན། ལུས་སྐད་དུ་
 ‘གཞེ་མ་རྩ་མགོ’ འམ ‘ཆོར་མ་རྩ་’
 མགོ་ ཟེར་གྱིང་འབྲས་ལུ་རྩན་བྱེད་
 ཆག།

གཞེག ‘འཛིག་’ གི་མ་འོངས་པ་ལ

གཞེག་འབྲི་བའང་ཡོད་

གཞེགས་མ་ ‘ཞེགས་མ་’ ཡི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་

གཞེང་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ལྷ་སྐྱེས་མ་
ཁྱེད་ཀྱི་ལང་བ་ལྟེ། ལྷ་ཁམས་མེད་
ཁྱེད་ཀྱི་གཞིང་། ལྷ་གཞིང་བ། ལྷ་
གཞིང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཞིངས་】**
ནི་འདས་པ་ལྟེ། ལྷ་ལ་གཉིས་ལྷ་
གཞིངས་ནས་འབབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞིངས་ ༡ དཔངས་ཚད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། གཞིངས་མཚོ་བ། ལྷ་ད་གཞིངས་
མཚོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཞིངས་**
པ་ལྟེད་】 ནི་གོང་མིའི་ལྷ་འོག་མིའི་ལ་
པ་ལྟེད་པ་ལྷགས་ཁྱེད་པའི་ཚིག་དང་
ཡི་གེ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མི་བཟང་
དེན་བཟང་ལ་གཞིངས་པ་ལྟེད་བྱས།
གཞིངས་པ་ལྟེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གནང་ལྟ་བུ།

༢ ‘གཞིང་’ ལ་ལྟེས་

གཞིད་ ༡ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
ལྟེ་གཅིག་ཡར་བཀལ་ནས་ལྟེ་གཞན་
ནས་ལྷག་སྐྱེས་འབྱུང་བའི་དེན་ཏེ།
ལྷག་པའི་ལྷ་བ་གཉིས་གཡས་གཞིད་
དང་གཡོན་གཞིད་བྱས། མཛེས་ལྷ་
མིག་རྩ་མགོར་གཞིད་ལྟ་བུ། ༢

‘འཛེད་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་ལ་གཞིད་
འབྲི་བའང་ཡོད་

གཞིབ་ ༡ ལྷག་པ་སྐྱེས་ཀྱི་མ་ལྟེས་
པའི་ལྷ་མ་དུ་མིག་ཅན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷག་
མས་གཞིབ་ཅིག་ལྟེས། གཞིབ་ཀྱི་ཁྱེད་
བཟུག་ལྟ་བུ། ༢ ར་བ་དུ་མིག་ཅན་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁང་བ་གཞིབ་དུ་ཅན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞིམ་ ‘འཛེམ་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་

གཞིར་ ༡ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧)
ན་ལྷག་ལྟེ་བའི་དེན་ཏེ། ལྷ་མ་གཞིར་
མག་པོ་གཞིར་ལྟ་བུ། **【གཞིར་མིག་】**
ནི་ལྷ་མ་ཀྱི་ཁག་ཚུང་ཅུ་ཞིག་གམ་ལྷས་
ཀྱི་གསང་མིག་ན་ཡོད་པའི་ན་ལྷག་གི་
མིང་། ༢ ‘གཞིར་མ་’ ཞེས་པའི་ཚིག་
པ་ལྟེས་པ་། ༣ ‘འཛེར་’ ཀྱི་ལྷ་ལ་
ཚིག་

གཞིར་མ་ དཔངས་ཚུལ་དཀྱིལ་ནས་
མོ་ལྟེ་ལྟེ་བའི་མིང་ལྟེ། ལྷགས་ཀྱི་གཞིར་
མ། ཟངས་ཀྱི་གཞིར་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ཚིག་བཟུས་ན་ ‘གཞིར་’ ཞེས་འབྲི་
ཚིག་ལྟེ། ལྷགས་གཞིར་། ཟངས་
གཞིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞོ (ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) དྲིན་ལན་འཇལ་

བའམ་བཟང་ལན་བཟང་གིས་འཇམ་
བ་མེ: རིན་གཞི་བ | རྩམ་བ་གཞི་
བ (བཟང་རྩམ་བར་བཟང་ལན་.....
འཇམ་བ)ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【གཞིས་】
ནི་འདས་པ་དང་སྤྱུང་ཆེན་མེ: རིན་
གཞིས་ | རྩམ་བ་གཞིས་ལྟ་བུ།

གཞིར རྩམ་གའམ་ཁྱད་རྩོམ་ཕྱིན་གྱི་
ཡོ་བྱད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་མེ: རྩོ་
གཞིར(རྩོ་བཞིན་རྩོ་གཏག་ཕྱིན་གྱི་རྩོ་
ལྷགས་ཀྱི་ཕྱར་བ) | རྩོ་གཞིར་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ།

གཞིན ①(བཟུན་ཆེན)ཟུན་ཏུ་ད་
གཞིན་ ཅེས་བཞོལ་བ་ཁྱབ་ཆེ་ཞིང་ཟུ་
མཚན་མུན་པའི་ན་ ཡིག་དང་འབྲེལ་
ནས་བཞོལ་རྟེ:ལྟས་ན, ད་
གཞིན.....ལྟབ | འཇམ་ཚེད་ལྟས་
ན་ད་གཞིན་ཆུལ་ཁ་ལེན་ལྟབ | དག་
པོ་ལ་འཇམ་ཚེད་ལྟས་ན, ད་གཞིན་
དག་པོ་ལམ་པར་ཕྱིན་ལྟབ་ལྟ་བུ། ②
'གཞིན་མ' ཞེས་པའི་ཆེན་གཟུགས་པ།

གཞིན་མ མཐོག་མའམ་དང་པོ་མེ:
ནམ་མཁའ་གཞིན་མ་ནས་མཐའ་མེད་
པ་ཡིན་ལྟ་བུ། ཆེན་གཟུགས་ན་ 'གཞིན་'
ཅེས་འབྲི་ཆེན་མེ: གཞིན་ནས་
དྲུངས་པ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

གཞིན ① 'འཇོའ' ཡི་སྤྱུལ་ཆེན།

② 'འཇོའ' ཡི་ད་ལྟ་བ་ལ་གཞིན་འབྲི་
བའང་ཡིན། ③ཟུབ་བའམ་ཡིད་དུ་
མ་འོང་བའི་དོན་རྟེ: བཞོ་བ་ནས་
གཞིན་ལྟ་བུ།

གཞིབ 'གཟུབ' ཀྱི་འབྲི་ཆུལ་གཞན།

གཞིབས 'གཟུབ' ཀྱི་སྤྱུལ་ཆེན།

གཞིས 'གཞི' ཡི་འདས་པ་དང་.....
སྤྱུལ་ཆེན།

བཟ

བཟང (ཟུན་ཆེན) ①ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་མེ: མི་བཟང་ན་བཟང་|
མ་བཟང་མེད་ལྟ་མོ། བསྐལ་བ་བཟང་
ན | ཏ་བཟང་ན | ལུ་བཟང་ན་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ②ཕན་པའི་དོན་རྟེ:
ལུར་ཀྱམ་མོ་ནད་ལ་བཟང་ | ཆལ་
ཟུང་ལྟས་ན་ལྟས་ཁམས་ལ་བཟང་.....
ལྟ་བུ། ③ལུན་ལྟམ་ཆེགས་པའི་དོན་
རྟེ: རེ་བཟང་རེ་ལེགས་ | ལོངས་
སྤྱོད་ཏ་ཅང་བཟང་ལྟ་བུ། ④ཟུབ་མོ་
ལ་ཡིན་པའི་དོན་རྟེ: བཟང་བཙོན་|
བཟང་འཕྱོག་ | ཁ་ལག་ཆེན་གཟུང་|
དགེ་ཆན་ལྟམ་ལ་ལ་བཟང་ལྟ་བུ། ⑤
མཐུན་པའི་དོན་རྟེ: དེད་གཉིས་ཏ་

ཅང་བཟང | བྱོད་བཟང་ང་བཟང་
བྱོད་ལྟ་བུ། ❶ ལྷན་གཤམས་པའམ་
ནམ་པ་མཛེས་པའི་དོན་ཏེ། སྐོས་
བཟང་པོ་དབྱར་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཟག་
མི་བཟང་པོ་དུག་ཏུ་ལོ་ལོས་བྱུང་།
ཅ་ལག་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟངས ཁང་བ་མཆོག་དུ་རྒྱུར་པའི་
མིང་ལྟེ། ཁང་བཟངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟང (ཐུན་ཆོག)ཞི་བའམ་འཇམ་
པ་དང་བཟོད་པའི་དོན་ཏེ། དུག་པོ་ལ་
མི་བཟོད་པ་། ཁྱི་ཆོགས་ཆིང་པར་མི་
བཟོད་ཐུག་པལ་ལྟར་སྟེ་བུ།

བཟབ 'གཟབ' གྱི་མ་འོངས་པ།

བཟབས 'གཟབ' གྱི་འདས་པ།

བཟའ ❶ 'བཟའ' གྱི་མ་འོངས་པ།

❷ བཟའ་བ་ལྟེ། བརྟུང་བ་ལ་མིན་
པའི་ཟས་གྱི་མིང་། དཔེར་ན། བཟའ་
ཆས་། བཟའ་བརྟུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཟའ་མིང】ནི་མིང་ཅོག་གི་ཆོང་ལ་
ཐའི་མིང་གཞན། ❸ བྱོ་པོ་དང་རྒྱང་
ཐའི་མིང་ལྟེ། བཟའ་རྒྱ། བཟའ་
ཆང་། རྒྱ་བཟའ་། བལ་བཟའ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བཟའ་ཆོ】ནི་ཁྱིམ་གཅིག་
གི་མི་ཆོགས་གྱི་མིང་།

བཟར ❶ 'འཇར' གྱི་འདས་པ།

❷ 'འཇར' གྱི་འདས་པ།

བཟས 'བཟ' གྱི་འདས་པར་བཟས་
འགྱི་བའང་ཡོད།

བཟི (བྱོད་མེད་ལས་ཆོག་།)ཐུན་
སྐོས་གྱིས་དབང་ཅ་བྱོད་ནས་རྒྱང་བ་
ཐལ་བྱུང་དུ་རྒྱུར་པ་ལྟེ། ཆར་གིས་
བཟི། བཟི་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟུང 'འཇོན' གྱི་འདས་པ།

བཟུར 'གཟུར' གྱི་འདས་པ།

བཟེད བཟོད་བསྟན་རྒྱང་བ་ལྟེ།
'བཟེད'ཅན་ལ་གཞོད་པ་མང་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

བཟེག 'འཇོག' གི་མ་འོངས་པ་ལ་
བཟེག་འགྱི་བའང་ཡོད།

བཟེད 'འཇོད' གྱི་མ་འོངས་པ་ལ་
དང་འདས་པ།

བཟླ (བྱོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ལ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་)བཟླ་ཐུན་བྱོད་
པ་ལྟེ། ལུ་བ་བཟླ། མིང་སྐྱམ་བཟླ།
རྟ་མིང་བཟླ་བུ། 【བཟླས】འདས་
པ་དང་རྒྱལ་ཆོག་ལྟེ། ལུ་བ་བཟླས་
ནས་བྱོན། མེ་མདའ་བཟླས་ནས་.....
བཅིངས་འཁྱོལ་དམག་ལ་བྱུད་ལྟ་བུ།

【བཟླ་བ】 1. དངོས་ཆས་བཟླ་བྱན་
བྱོད་མཁན་གྱི་མི་ལྟེ། 'བཟླ་བོ' དང་

བརྗེས 'བརྗེ' ལེ་འདས་པ་དང་།
ཐུལ་ཆེག་།

བརྗེ

བརྗེ ① 'རྗེ' ལེ་ཆོས་།

●ཐུ་དང་རྗེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཐུལ་པ་པ་
ལའི་བརྗེ་ལ་བརྗེགས་ | ཐུ་ཐུ་ལ་མའི་
བརྗེ་ལ་བརྗེང་ལྟེ། ●ལད་མའི་
དོན་ཏེ། ཐུ་ཐུལ་མི་ལེ་ལད་བརྗེ་ཐུད་
ལྟེ།

བརྗེས 'རྗེ' ལེ་ཆོས་།

བརྗེག 'ཐུག་' ལེ་ལ་འོངས་པ་།

བརྗེགས 'ཐུག་' ལེ་འདས་པ་།

བརྗེལ 'ཐུལ་' ལེ་ཆོས་།

བརྗེལས 'ཐུལ་' ལེ་ཆོས་།

བརྗེག 'རྗེག' ལེ་ལ་འོངས་པ་།

བརྗེགས 'རྗེག' ལེ་འདས་པ་།

འར

འར་ཅག 'རང་རེ' ཞེས་པའི་ཕྱལ་།
སྐད་དལ་བརྗེ་ཆིང་།

འ་མེ་འུལ་མེ 'འལ་འུལ' ལེ་ཆོས་།

འ་ཞ ①ཐོད་ཀྱི་རྩལ་ཤིག་། ②ས་མིང་
ཤིག་།

འ་འུར (རྒྱན་ཆེག) ①སྐད་གྲག་ལྟ་

ཆེགས་འདེས་པ་ལྟེ། འ་འུར་གྱི་རྒྱ་ཆེན་
པོ་གྲགས་ལྟེ། ཁ་སྐད་ཏུ་'འ་རེ་འུར་
རེ' ཟེར་ཏེ། རྒྱ་འ་རེ་འུར་རེ་མང་པོ་
གྲགས་ལྟེ། ●ཐུ་བ་ཕན་ཆེན་ཏེ། འ་
འུར་ཟང་ཟིང་གི་ཐུ་བ་ཞེས་པ་ལྟེ།

འ་ལྟ ཁྱི་རྒྱང་ཏུ་མི་མིང་།

འ་རེ་འུར་རེ 'འ་འུར' ལེ་ཆོས་།

འ་ལེ་འོལ་ལེ 'འལ་འོལ' ལེ་ཆོས་།

འར 'འུར' ལེ་ཆོས་།

འར་ཐུ 'ར་ཆ' ཞེས་པའི་ཕྱལ་སྐད་
དལ་བརྗེ་ཆིང་།

འར (ཐུད་མེད་ལས་ཆེག་) ཐུ་
ཐུག་པའི་དོན་ཏེ། ཐུ་ཐུག་པ་ལ་ཐུ་
འར་ཟེར་བ་ལྟེ།

འར་འུལ (རྒྱན་ཆེག) གཅིག་ཆེད་
མིན་པ་ལྟེ། འར་འུལ་གྱི་རང་ནས་སྐད་
ན་ལས་ལས་འོ་འོར་ལྟེ། ཁ་སྐད་ཏུ་
'འ་མེ་འུལ་མེ' ཟེར་བ་དང་འདྲ་།

འར 'གལ' ལེ་ཆོས་།

འར ①ཤོ་འལ་རྒྱན་གྱི་བརྗེ་ཆིང་ལྟེ།
ཤོ་བརྒྱབ་པ་ལ་འར་བརྒྱབ་པ་ཞེས་པ་
ལྟེ། ②ཞེ་ནང་གི་བརྗེ་ཆིང་ལྟེ། ཞོང་
ཞོ་ལངས་པ་ལ་འར་ལངས་པ་ཟེར་བ་
ལྟེ། །གཞན་།

འར་འུར 'འ་འུར' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་།

འཕ་འཕ་ (ཐུན་ཆོག) གཡང་ཞིང་
བག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལྟེ། འཕ་འཕ་
ངང་ནས་ལམ་ནོར་ལ་མ་འགོ་ལྟ་བུ།
ཁ་སྐད་ཏུ་‘འ་ལེ་འཕ་ལེ’ ཟེར་བ་དང་
དོན་འདྲ་ལྟེ། སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་ན་དཔེ་
ཆར་འ་ལེ་འཕ་ལེ་ཅམ་པ་ལྟས་པས་མི་
ཆོག་ལྟ་བུ།

འཕ་འཕུལ ཐུན་འཕུག་འ་ལིག་ལ་
འཕུག་ཏུང་བའི་ལི་གི།

འི ‘ཀྱི’ ལ་ལྟས།

འུ ① (གྲོགས་ཆོག) ཐུང་ཏུ་འི་དོན་
ཏི། མིའུ—མའི་ལུ་གྱ། བུའུ།
རེའུ། ཆེའུ་ལེས་པ་ལྟ་བུ། ② བོད་ཀྱི་

འུ བོད་ཀྱི་ཏུས་ཤིག།

འུ་འུ རྒྱ་གཤམ་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་
ལྟེ། ཐུང་རྒྱ་འུ་འུ་གཤམ་ | མེ་འུ་
འུ་འུ་འབར་ལྟ་བུ།

འུ་ལག ཐུ་ཆོགས་ཆིང་བར་མི་མེར་
ཐུས་ཐུ་མེད་པར་དཔོན་གཞུང་ངམ་
འགོ་བ་ལ་ངལ་ཚོལ་(གཙ་བོ་སྐྱེལ་.....
འདྲེན་ཀྱི་ལས་ཀ) བྱེད་པའི་ལས་ཀ་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

འུ་ལུ ཐུམ་རར་འདེབས་པའི་ཐུ་ཆོད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐུ་སྐད་ཏུ་
‘ཞང་ཆེ’ ཟེར།

འུག་ལ མཚན་མོ་འཕྱར་བའི་ལུ་ཞིག་

བརྗོད་ནས་མ་བཤད་ལྟ་བུ། 2. ཚིག་
རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ལྟེ། ཉན་པ་པོ་
དང་སྟོན་པ་པོ་འོ་སྟོ་ལ་འཆར་བའི་བ་
དང་སྟོན་ཆའི་ཉན་པ་པོ་ཆེན་གཞིར་
བའི་ཆེད་དུ་ཆོད་ལས་འདས་པའི་ཚིག་
གིས་བྱ་དངོས་མཆོན་པ་ཞིག་ཡིན།
དཔེར་ན། ཁོ་རང་གི་སྟོན་ནི་ཆོད་སྟོ་
དང་འདྲ་བར་ལེ་བར་བརྟུ་ཡི་ལས་
ནས་ཁྱུང་མོས་ཁྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུང འདུ་བའི་བན་ཆོད་།

ཁྱུང་གྱིས (བརྟུན་ཚིག་) རིལ་བོ་འཕ་
ཆ་ཆོད་བ་ལྟེ། ལས་འབྱུག་འབྱུལ་
འཁོར་གྱིས་ས་རུལ་རྣམས་ཁྱུང་གྱིས་
བརྟུས། | མི་རྣམས་ཁང་བར་ཁྱུང་
གྱིས་འཁུས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ཁྱུངས་’
གྱིས་འགྲི་བའང་ཡོད།

ཁྱུངས ཁྱུང་གྱིས་དུ་བཅའས་པའཕ་
བྱང་ལ་སྟུར་ནས་ལག་པས་བཅའས་ཏེ་
ཡར་འཕྱོར་བའི་འགྲུལ་སྟངས་གྱི་མིང་
ལྟེ། ལ་ཕས་ཁྱུང་ཁྱུངས་བཟུང་། |
ཁྱུངས་འདེབས། | ཁྱུངས་ཐོབ་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ཁྱུངས་པས་བཟུང་’
དང་‘ཁྱུངས་པ་བཟུང་’ ཟེར་བའང་
ཡོད།

ཁྱུང (རྒྱན་ཚིག་) རྟུན་རྣམ་པ་ཞིག་

ལྟེ། ཁྱུང་ཁྱུང་སྟུང་གྲགས། | ཁྱུང་ཁྱུང་
སེ་འབྱུར། | ས་ཁྱུང་ཁྱུང་ཆེས་ཆེས་
གཡོས། | མི་ཁྱུང་ཁྱུང་འབར། | རྟུན་
བརྟུན་ལ་ལྟ་སྟངས་ཁྱུང་ལ་རྟུན་ལྟ་བུ།
【ཁྱུང་ཟིང】 རྟུང་ཁྱུང་ཁྱུང་ཟིང་
ཞེས་པའི་ཚིག་བརྟུས་པ་ལྟེ། རྟུང་ཁྱུང་
དུ་ཁྱུང་ཟིང་མ་ཁྱེད་ལྟ་བུ། 【ཁྱུང་
ལངས།】 རྟུང་ཞོགས་ལངས་པའི་དོན་ཏེ།
མི་ཕང་ཁྱུང་ལངས་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་ཆ རྟུགས་རྟུས་རྟུང་འཕེན་ཁྱེད་
ཐག་པ་དང་འདྲ་བའི་ལྟ་བུ་ཅིག་གི་
མིང་། 【ཁྱུང་རྟུང་】 རྟུང་ཆས་འཕངས་
པའི་རྟུང་མིང་ལྟེ། ཁྱུང་ཆ་ཁྱུང་རྟུང་
གཅིག་གིས་རྟུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱུང་བ ཁྱུང་ཟད་མཐོན་པོར་འབྱུར་
ཁྱུང་ཅིང་འབྱུར་ཆོ་གཞོག་སྟེ་ཆོན་པོ་
འབྱེན་པའི་འབྱུང་ཆ་གཤམ་པའི་རིགས་གིག་
ལྟེ། ‘ཁྱུང་ཁྱུང་བ’ ཡང་ཟེར།

ཁྱུང་མ རྣམ་ཕུལ་འཕེབས་པའི་ས་
རུལ་དང་ན་བྱན་ལྟ་བུའི་མིང་ལྟེ། འདི་
ལ་‘ལྟ་ཁྱུང་མ’ ཡང་ཟེར།

ཁྱུང་བྱ རྣམ་བྱའི་འཕྱར་མཁུད་།

འོ་ཅག ‘ཁྱུ་ཅག’ དང་དོན་འདྲ་།

འོ་ མི་གཞན་པའི་ལུས་སྤང་གི་ཆ་
ལས་ལ་ཁ་སྟུར་ནས་བཅོལ་དུང་གི་རྣམ་

པ་རྒྱན་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ།
མ་མས་བྱ་རྒྱུད་ལ་འོ་བྱས། རྒྱལ་པས་
མ་ལ་འོ་ཞིག་བྱས་ལྟ་བུ།

འྲ ① (རྒྱགས་ཚིག) ཚིག་གི་ཚོགས་
མར་རྒྱར་ན་རྒྱ་མཚར་བ་དང་མིང་ལྟ་
བསྟངས་པའི་རྒྱ་ལྟེ། འོ་ལ། འོ་ད་
ངས་གནད་དོན་དེ་ཉ་གོ་བྱུང་ལྟ་བུ།

【འོ་ལགས་སོ།】 རྒྱ་གཏམ་བཤད་པ་ལྟ་
དང་དཔེ་ཆ་འཁྲིད་སྐབས་ཚོགས་མར་
ཉན་པ་ལོ་རྒྱལ་ལ་བར་རྒྱན་པའི་ཚིག་
ལྟེ། འོ་ལགས་སོ། ད་ཐེངས་ལ་དོན་
བྱིན་མ་དེ་འཆད་རྒྱ་ཡིན་པས། མྱོང་
མ་རྒྱལ་གྱིས་ལེགས་པར་ཉན་ཅིག་ལྟ་
བུ། ② ‘མོ’ ལ་རྒྱས། ③ ‘འོ་མ’ ཡི་
ཚིག་བརྒྱས་པ།

འོ་སྐལ ‘ང་ཆ’ ཡི་ཕྱལ་སྐད་དམ་ལྟ་
བར་ཆིང་།

འོ་རྒྱུད བོད་བྱི་རྒྱལ་གིག་།

འོ་བརྒྱལ རྒྱག་པ་ལྟེ་ལྟོང་བའམ་ལྟ་
དཀའ་ཚེགས་ལྟོང་བའི་ཞེས་ལྟེ།
ངས་ཁྱེད་རང་འོ་བརྒྱལ་ལ་གཏད།
དེ་རིང་ལམ་སྐབས་ནས་འོ་བརྒྱལ་མ་
ཁྱུངས་སམ་། ལམ་ཁ་ཐག་རིང་བའི་
འོ་བརྒྱལ་ལ་མ་འཛེམས་པར་བྱང་གོར་
ཐེབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འོ་བརྒྱལ་བྱ།】

1. ལས་བཅའ་བྱེད་པའི་ཞེས་ལྟེ།

ཁྱེད་ཆོང་ཁྱོད་ལ་ཐེབས་ན་ངར་ཁྱེད་
ལ་འོ་བརྒྱལ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ལྟ་བུ། 2.
ལས་བཅའ་བ་བརྒྱལ་ནས་བྱུང་བར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱེད་པ་ལྟེ། རྒྱགས་རམ་
ཆེན་པོ་གནད་བ་ལ་འོ་བརྒྱལ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལྟ་བུ།

འོ་ཅག ‘དེད་ཅག’ གི་ཕྱལ་སྐད་ལྟ་
དམ་བར་ཆིང་།

འོ་དོད རྒྱ་གཏམ་འདོན་པའམ་ལྟ་
སྐབས་འཆའ་བར་བྱས་པའི་རྒྱ་ཡི་མིང་
ལྟེ། ཉམ་ཐག་ང་རོས་འོ་དོད་འཁོད་
ལྟ་བུ།

འོ་ཐེ བོད་བྱི་རྒྱལ་གིག་།

འོ་ན (ཐེལ་ཚིག) ཚིག་གི་འགོར་
རྒྱར་ན་རྒྱར་གི་པ་རྒྱན་པ་ལྟེ། གིས་ད་
ཁྱེད་ཞིང་ཁ་ལ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནམ་
ལན་ ཡིན་གིས་ད་ འོ་ན་ཁྱེད་གང་ལ་
འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

འོ་ནི ‘དེ་ནི’ དང་ ‘འདི་ནི’ ཟེར་
བའི་ཕྱལ་སྐད་།

འོ་བྱན བོད་བྱི་རྒྱལ་གིག་།

འོ་མ ① ལུ་མ་ནས་རྒྱར་བའི་གཤེར་
བྱ་དཀར་བའི་མིང་། ཚིག་བརྒྱས་ན་
‘འོ’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟེ། འོ་རྒྱ། འོ་རྒྱར་

ཞིས་པ་ལྟ་བུ། ②འོ་མ་དང་རྒྱལ་པ་
འདྲ་བའི་གཤེད་བྱ་ལྟ་བུ། སྤང་ལོ་མ་
ཅན། ལུང་རྒྱུ་ལོ་མ་བཅད་ན་ལོ་མ་
འཛག་ལྟ་བུ།

འོ་ལྷ འོད་ལྷའ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷའ་

འོ་བཟུ འོ་བྱ་འཁྱུ་ལྷའ་ཞིང་ལྷུ་ན་

ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་

ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་
ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་
ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་
ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་
ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་
ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་

ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་

ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་

ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་ལྷུ་ན་

འཕྲོས་པའི་ཐུན་པ་ལེལ་བྱེད་གྱི་དངོས་
པ་ལྟེ། ཉི་འོད། མེ་འོད། རློག་
འོད། འོད་རྒྱུང། འོད་ཟེར་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【འོད་གསལ།】 1. རྣམ་ལུས་འི་
མིང་གཞན། 2. རྣམ་པར་དག་པ་
མཆོད་པའི་ཆོག་ལྟེ། འོད་གསལ་གྱི་
ལམ་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【འོད་རྒྱུང་
ཅན།】 རི་ཉི་མའི་མིང་གཞན། 【འོད་
ཀར།】 རི་འོད་གྱི་ཐིག་ལེ། 【འོད་དཔག་
མེད།】 1. འོད་ཆད་མེད་པ། 2. སངས་
རྒྱལ་ཐིག།

འོད་པ ‘ལྷ་འོད’ གྱི་མིང་གཞན།

འོད་མ རློག་མ་རིགས་ཐིག་གི་མིང་
ལྟེ། ‘རློག་མོད’ གྲུང་ཟེར།

འོན (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) རྒྱ་མ་
ཐོས་པའི་དབང་པོ་ཉམས་པའི་དོན་
ཉི། རྣ་པ་འོན་སྤང་ལྟ་བུ། 【འོན་པ།】
རི་རྣ་དབང་ཉམས་པའི་མིའམ་སྟོག་
ཆགས།

འོན་གྲུང (ཐྱེལ་ཆོག) ‘ཡིན་ན་མ་
ཡང་’ ཞེས་པའི་དོན་ཉི། ང་ཆོ་ཞི་བདེ་
ལ་དགའ་མོད། འོན་གྲུང་དམག་
འབྲུག་ལ་མི་སྟག་ལྟ་བུ།

འོབ་ཆེན ‘ཡོབ་ཆེན’ གྱི་འབྲི་སྟེལ་
གཞན།

འོབས ① མིས་བསྐོས་པའི་རྒྱའི་འགྲོ་
ལམ་ཆེན་པའི་མིང་ལྟེ། འོབས་རྒྱུང།
རྒྱ་བོ་འོབས་ལ་དྲངས་ལྟ་བུ། ② མིས་
བསྐོས་པའི་རྒྱ་ཆེན་གྱི་རིགས་ཐིག་གི་
མིང་ལྟེ། འོབས་གཤགས། ལྷ་ཁར་
མཐའ་འོབས་གྱིས་བསྐོར་ལྟ་བུ།

འོམ་བུ སིང་ཐུན་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ།
གཞུང་རྒྱའི་ཤུན་པ་དམར་ལ་ཁོག་རྒྱུང་
པ་མེ་རྟག་དམར་སྟག་ཅན་ཞིག་ཡིན།
མེ་རྟག་དང་རྟུག་མ་སྟན་བྱེད་ཆོག།

འོར ① རྣ་ད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་སྤངས་
གྱི་སྐབས་ཐོག་མར་འོར་ཟེར། ②
(བསྐྱར་ཆོག) རྒྱར་ཡང་གི་དོན་ཉི།
འོར་བཀལ་བྱས། ཆོག་འོར་བཤད་
བྱས་ལྟ་བུ། ③ ‘འོར་མ’ ལ་སྟོས།
④ འོར་བའི་བན་རྒྱུང།

འོར་མ ལན་ནམ་ཐེངས་གྱི་དོན་ཉི།
འོར་མ་གཉིས། འོར་མ་གསུམ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་ན་‘འོར’ འབྲི་
ཆོག་ལྟེ། འོར་འགའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འོལ་ཀ རྒྱ་རྒྱུ་པོ་ལས་བྱེལ་པའི་
རྒྱ་སྟན་གྱི་མིང་། 【འོལ་རམས།】 རི་རྒྱ་
རྒྱའི་རྒྱ་འབབ་སའི་ཐོམ་པའི་མིང་ལྟེ།
ཡུལ་སྐད་ཏུ་‘ཡོལ་རམས’ གྲུང་ཟེར།

འོལ་ཁ ① དབྱས་གཙང་གི་ས་ཆ་མ་

ཞིག་གི་མིང་། ༡༥ ལ་མེར་མདངས་
ཆགས་པའི་ཁ་དྲག་མེ། ཅ་མུ་ཁ་འོལ་
ཁ་འགྲོས་མཚུགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འོལ་མཐུད་ 'མེལ་མཐུད་' གྱི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་།

འོལ་མྱུ་ རགས་རིམ་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་
མིང་མེ། གཞུང་དོན་འོལ་མྱུ་ཅན་
ཤེས་པས་མི་ཆོག་པར་ཞིབ་མོ་ཞིག་.....
ཤེས་དགོས་ལྟ་བུ།

འོལ་བ་ བྱ་བ་ཞིག་གི་མིང་མེ། ལུལ་
སྐད་ཀྱི་ 'འོལ་མེར' ཡང་ཟེར་ཞིང་།
མཁའ་དབྱིངས་སུ་མིང་འཁོར་བརྒྱབ་
ནས་མར་གཞོལ་དེ། ཁྱིམ་བུའི་བྱ་གྲ་
དང་བྱ་གཞན་པའི་བྱ་གྲ་བཟུང་ནས་
འབྱར་ཞོར་ལ་ཟ་བ་ཞིག་ཡིན་།

འོལ་མ་ དབུས་གཙང་གི་ས་ཆ་ཞིག་
གི་མིང་།

འོལ་མ་མེ ལོ་མང་མྱེ་བའི་རྩ་རྩམ་
ཞིག་མེ། ལོ་མང་རྩ་བའི་ལོ་མང་དང་
དབྱིབས་མཚུངས་ཤིང་། འབྲས་བུ་
གཞོན་ཆེ་མདོག་ལྡང་ལ་མྱིན་ཆེ་མདོག་
དམར་ཞིང་དབྱིབས་བྱག་མ་ལྟ་བུ།
ནང་ན་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་ཟ་ཆོག་། ཅ་
བ་ལ་བྱག་གཞོན་རྩ་རྩམ་ལྟ་མང་བ་ཡོད་
བས་མྱན་གཞུང་དུ་ཅ་བརྒྱབ་པ་ཡང་.....

ཟེར་ལ་ཅ་བ་ལ་རྒྱག་ཡོད་ཟེར་། དེའི་
འབྲས་བུ་དང་ཅ་བ་མྱན་བྱེད་ཆོག་།

འོལ་ཆེད་ (རྒྱན་ཆོག)གཤེད་ཆེད་
མེད་པའི་དོན་དེ། འོལ་ཆེད་ཀྱིས་རྒྱ་ལ་
བརྒྱལ་མི་རུང་ལྟ་བུ། 【འོལ་ཆེད་བྱན་
པའི་མདང་འཕེན་】 བློ་གདེང་ཆེད་.....
མེད་པར་དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་།

འོལ་མེ མོད་གྱི་རྩམ་ཤིག་།

འོས་ ༡ (ལས་ཆོག་རྗེས་མཐུན་པ་)

ལས་ཆོག་གི་མཐར་ཐུར་ན་རུང་བའམ་
ཆོག་པའི་དོན་དེ། བསྟོད་པར་འོས་.....
པའི་ལས་དོན་བཟང་བོ། བསྐྱག་འོས་
པའི་བྱ་བ་འབྲས་། གཅེས་པར་འོས་པའི་
མེས་རྒྱལ་། དགའ་བར་འོས་པའི་གཏམ་
སྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ (བྱེད་མེད་

ལས་ཆོག་༧) མིང་ཆོག་གི་མཐར་ཐུར་
ན་འཆམས་པའི་དོན་དེ། ལུས་ལ་འོས་
པའི་ལུ་བ། བཞོལ་འོས་པའི་བྱ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【འོས་འགའ་】 བློ་འོས་ཤིང་
འཆམས་པའི་དོན་དེ། ས་འོས་འགའ་
ཅིག་དུ་བཞོ་བྱ་བཅུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【འོས་འཆམས་】 བློ་ཆེད་རན་པའི་.....
དོན་དེ། ཟས་འོས་འཆམས་ཟ།
རལ་རྩལ་འོས་འཆམས་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་
བུ།

【ཡ】

ཡ ❶ བོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་ཉིད་.....
 བཞི་བ། 【ཡ་བཅགས།】 རྟེན་བོད་ཡིག་
 གི་ཅགས་‘ཡ’ འདིའི་མིང་ལྟེ། གྲུ་བྱ་
 གྲུ་བྱ་བྱ་བྱ་བཅས་བརྟན་ནི་ཡ་.....
 བཅགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ཡིན། ❷ གཞིས་
 སམ་བྱུང་གི་ཆ་གས་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ།
 རྒྱ་བ་ཡ་གཅིག | རྩམ་ཡ་གཅིག |
 ཁལ་རྟ་ཡ་གཅིག | རྫོང་ལྷགས་གྱི་དྲ་
 ཡ | ཁ་ཡ་རྟ་ཡ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【ཡ་
 གྲུལ།】 རྟེན་ཁོངས་གཅིག་གི་ནང་ཚན་གྱི་
 ཁག་གཅིག་གི་མིང་ལྟེ། དཔལ་དཔལ་
 གི་ཡ་གྲུལ་ལྟ་བུ། 【ཡ་གྲངས།】 རྟེན་1, 3
 རྟོགས་ཆ་མི་མཉམ་པའི་གྲངས་གྱི་མིང་།
 【ཡ་མ་བྱུང་།】 རྟེན་མན་ཚུན་ཆ་མི་ཚྭ་.....
 བའམ་ཚུན་དང་མི་མཚུན་པའི་དོན་.....
 ཉི། རྩམ་མཁན་གྱི་ཚེད་མོ་ཡ་མ་བྱུང་
 རྩ་ཆོགས་བཟུན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ❸ བོག་
 གམ་མཐོ་ས་ལྟེ། ཡ་མོ | ཡ་མུ |
 རི་ཚེ་ཡ་གི་ཡ་དར་དཔར་བཅུགས་ལྟ་
 བུ། 【ཡ་རྒན།】 རྟེན་ཁའི་ཡ་མཁལ་གྱི་
 རྒྱ་རྟོ་ལྟེ། རྟེན་མིང་། 【ཡ་མཁལ།】 རྟེན་མི་
 ལྷགས་གྱི་ཡ་མ་ལྟེ་ཁའི་རྩམ་པའི་མིང་
 ལྟེ། ‘ཡ་མཁལ་’ ཡང་ཟེར། 【ཡ་གི།】

ནི་རང་ཚོད་གནས་ལས་མཐོ་བའི་ས་.....
 ལྟེ། ཡ་གི་རི | མི་ཡ་གི་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
 【ཡ་ཐོད།】 རྟེན་མིའི་གདང་གི་མིག་ཡན་
 དང་རྩ་མཆའས་མན་གྱི་ཁག་གི་མིང་།
 ❹ རྩམ་མ་བ་ལྟེ། ཁོ་འགའི་ཡ་རྩམ་
 ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【ཡ་ཐོག།】 རྟེན་ཅང་མ་
 བའི་རྩམ་རྩམས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ།
 བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག | ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ། 【ཡ་མཐའ།】 རྟེན་མཐོ་བའི་
 མཐའ་ལྷག་པའི་གནས་ཉི། དེ་རིང་ཉི་
 མའི་ཡ་མཐའ་ནས་མ་མཐའི་བར་ཞེས་
 བ་ལྟ་བུ། ❺ འབོད་རྩ་ལྟེ། ཡ། རྫོང་
 གང་ལ་འགྲོ། | ཡ་ལགས | རོ་ཡ་
 ལྟ་བུ། ❻ ལས་ཆོག་ལ་ལའི་མཐའ་ལྷན་
 བས་ལས་ཀ་དེ་བྱེད་བར་ལྷལ་བ་བྱེད་
 བ་ལྟེ། ད་འགྲོ་ཡ | མོང་ཡ | རྟོས་
 ཡ་ལྟ་བུ།

ཡ་ང་བ (རྩམ་ཆོག) ❶ འདིགས་ལྟ་
 རྒྱུང་པའི་དོན་ཉི། ཡ་ང་པའི་རྩ་ཆེན་
 ལ། ཡ་ང་པའི་རྩ་འདིགས་ | མིག་
 རྫོང་པས་དཔར་གསོད་ཡ་ང་བ་བྱས་.....
 ལྟ་བུ། ❷ འདེམ་པའི་དོན་ཉི། རྩམ་
 མིང་ལྷིམ་ལ་འགྲོ་བར་ཡ་རེ་ང་ལྟ་བུ།

ཡ་ལྟེངས་ བོད་གྱི་རྩམ་ཤིག།

ཡ་པོ་ གཞུམ་རྫོང་ཅན་ཉི། དཔྱ་ཡ་པོ་

བཏུལ་ལྟ་བུ།

ཡ་མོ མོ་རྒྱུ་འབྲུམ་ས་པོ་འཕ་སྤྱད་པ་
འཆལ་བའི་ལྷོས་པ།

ཡ་མ་བརྒྱ ལྷོ་པོ་མེད་པའི་དོན།

ཡ་མཚན (རྒྱན་ཚིག་) རོ་མཚར་བ་
དང་ཏ་ལས་པའི་དོན་དེ། ལྷོ་པོ་ཡ་
མཚན་ཅན། རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་སྤྲུག་
ཆགས་ཡ་མཚན་ཅན། རི་དྲགས་ཡ་
མཚན་པོ་ཞིག་མཐོང་ལྟ་བུ།

ཡ་མོང བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

ཡ་ཡོ (རྒྱན་ཚིག་) འབྲོག་པོ་ལྷོ། ཆིག་
ཡ་ཡོ་མེད་པར་དྲང་བོར་བཤད།
མདའ་ཡ་ཡོ་མེད་པར་འབེན་ལ་བོག།
ལུས་ཡ་ཡོ་མེད་པར་དྲང་བོར་བཤད་
ལྟ་བུ།

ཡ་རབས (རྒྱན་ཚིག་) ལྷོད་པ་.....
བཟང་བ་ལྷོ། མི་ཡ་རབས། ལྷོས་པ་
ཡ་རབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡ་རེ་ཡེར་རེ 'ཡེར་ཡེར་' རྒྱ་ཁ་.....
མྱེད་དེ། 'ཡེར་' ལ་ལྷོས།

ཡ་ལན གོ་ཆའི་མིང་ལྷོ། དྲག་པོའི་རུ་
ལྷོ་འདྲིན་ཚེ་ཡ་ལན་བཅན་པོ་བགོས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཡ་མོ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

ཡག (རྒྱན་ཚིག་) བཟང་བ་དང་.....

མཛེས་པའི་དོན་དེ། ཡ་ཡག། ཡས་
ཀ་ཡག་པོ། མདོག་ཡག། ཁ་ཡག་
ཆིག་བཟང། ཁ་ཡག་པའི་སྤྲོ་ནས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡང ①རྒྱན་སྤྱད་ལ་འཇུག་པ་ནི་.....
'ཡང་' ལ་ལྷོས། ②(རྒྱན་ཚིག་) (ཀ)
ལྷོད་ཚད་རྒྱུ་བ་ (ལྷོ་བའི་ལྷོས་ལྷོ)
ལྷོ། ལྷོ་པོ་ནི་རྒྱ་ལས་ཡང་བས། ལྷོ་པ་
རྒྱའི་ཁར་གཤེད། ཏ་ཅང་ཡང་བའི་
ལུས་པོ། ལུས་པོ་ཡང་མ་ལྟ་བུ། 【ཡང་
ཟེར།】 ནི་ཡར་མཚང་བའི་ཆལ་དང་.....
རུས་པའི་མིང་ལྷོ། གཞོན་རུས་ལུས་པོ་
ཡང་ཟེར་ཆེ། མི་ཡང་ཟེར་ཅན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ཚད་རྒྱུ་བའམ་གྲངས་
ལྷོད་པ་ལྷོ། ལས་ཡང་མོ། ནད་ཡང་
བ། ལས་ཀ་ཏ་ཅང་ཡང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ③(བཟླ་ན་ཚིག་) བཟླ་རྒྱས་ལ་
འཇུག་པའི་སྤྱད་རང་དབང་ཅན་དེ།
ད་ཐེངས་ཡང་རྒྱལ་ཁ་གསར་བ་ཞིག་
ལྷོདས། ད་པོ་ཡང་པོ་ཡག་ལྷོད།
དེ་རིང་ཡང་ཆར་བ་བབས་ཞེས་པ་.....
ལྟ་བུ། 【ཡང་བཟླ་རྒྱས་】 ནི་ལན་གྲངས་
གཞིས་པ་ཡན་དེ། ཡང་བཟླ་རྒྱས་
གསོ་བཅད། ཡང་བཟླ་རྒྱས་ཐེངས་
གཅིག་བཤད་ལྟ་བུ། 【ཡང་མྱོད་】 ནི་

ཤོད་པ་ལས་ཀྱང་ཤོད་པ་ལྟེ། ཅ་ཤོད་
པ་ཡང་ཤོད། སྒྲ་ཤོད་པ་དང་ཡང་
ཤོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡང་འཇུག】ནི་
བོད་ཡིག་གི་རྩིས་འཇུག་བཅུ་ཉི་ལྔ་དང་གི་
'ད་ས'གཉིས་ལ་བྱེད། 【ཡང་ཐུ】
ནི་རང་གི་མེས་མོའི་མ་ཡིན། 【ཡང་
མེས】ནི་མེས་པོའི་པ། 【ཡང་ཆལ】ནི་
ཡར་མཆོང་བའི་ཆལ་ཀྱང་པར་བའི་
མིང་ལྟེ། ལུ་དང་ཕྱི་ཕྱུས་གཤོག་ཆལ་
བཟུར་སྒྲ་དང་སྒྲུ་ཕྱུས་ཡང་ཆལ་སྟོན་
ལྟ་བུ། 【ཡང་ཆེ】ནི་ཆེ་མོ་ལས་ཀྱང་ཆེ་
མོའི་མིང་། 【ཡང་ཆུ】ནི་ཆུ་བའི་པུ་
སྟགས། 【ཡང་བབ】ནི་བབ་པ་ལས་
ཀྱང་བབ་པ།

ཡང་ཤོས་ལུ (བཟུན་ཆོག) ལྷག་
པར་ནན་ཅན་བྱེད་པའི་དོན་ཉི། སྒྲ་
ནད་ཅན་གྱིས་བས་འབྲུགས་པའི་.....
རིགས་ལ་འདྲེས་དགོས། ལྷག་པར་
ཏུ་བས་ལྷུ་ཅན་འབྲུག་པའི་རིུ་ལ་
འདྲེས་དགོས། ཡང་ཤོས་ལུ་བས་ཏུ་ལ་
ལྷུར་ལ་འདྲེས་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་དག་པ (ཐུན་ཆོག) བཅོས་པ་
དང་རྒྱས་པ་སྟགས་མིན་པ་ལྟེ། མར་ཁེ་
མིའི་གཞུང་ཡང་དག་པ། ཐབས་ཡང་
དག་པ། རིགས་པ་ཡང་དག། ཡང་

དག་པར་རྟགས་པ། ཡང་དག་པར་
བཞེན་དཔར་བྱས་ལྟ་བུ།

ཡང་དང་ཡང 'ཡང་ཡང' དང་
དོན་འདྲ།

ཡང་ན (སྒྲུལ་ཆོག) འདས་ང་བྱེད་
པ་ལྟེ། སྒྲ་ས་འཁོར་ལ་སྟོད་པ་འཕ་
ཡང་ན་ཏུ་ལ་ཞོན་ནས་སོང་ཡང་ཆོག་
ལྟ་བུ།

ཡང་ནས་ཡང 'ཡང་ཡང' དང་
དོན་འདྲ།

ཡང་ཡང (བཟུན་ཆོག) ལན་.....
གྲངས་མང་བའི་དོན་ཉི། སྒྲ་བ་གས་
ཡང་ཡང་བཅུང་། སྒྲ་བཅོས་ཡང་
ཡང་བྱས་ལྟ་བུ།

ཡངས (ཐུན་ཆོག) ཐུ་ཐོན་ཆེ་བའི་
དོན་ཉི། ཁང་བ་ཡངས་མོ། རབ་
ཡངས་ནས་ལུ་ཁུ། མི་སྟག་ཡངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡན ① ལུ་དངོས་ལ་རང་དགར་.....
མཆོས་པ་བཟུང་བའི་སྟོད་ཀྱི་ཆའམ་.....
སྟོན་ཀྱི་ཆའི་མིང་ལྟེ། ཤོད་པ་ཡན།
མགྱིན་པ་ཡན་ཆད། དེ་རིང་ཡན།
ད་མོའི་ཡན། མཚན་བའི་ཡན་ན་
མཚན་པོ་ཡོད། མཁས་པའི་ཡན་ན་
མཁས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཡན'

བ་ལ་ལྟོས། ❶ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་
ཡན་གར སྐྱོ་སྐྱོ་བའམ་རེ་རེ་བའི་...
 རྟོན་ཏེ། མི་ཡན་གར་བ། ཁྱིམ་ཡན་
 གར་བྱས་ལྟ་བུ།
ཡན་པ (རྒྱན་ཚིག) འབྲུགས་པོར་...
 གནས་པ་དང་འགོག་ཐོབ་མེད་པའི་...
 རྟོན་ཏེ། སེམས་རྒྱ་ཡན་དུ་མ་གཏོང་།
 ལྷགས་ཡན་པ་ཞིག་རྟེན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
ཡན་ལག ❶ ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་
 ཞེ། ཡན་ལག་ལ། ཡན་ལག་མཚོག་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དངོས་གཞུགས་རིམ་
 བའི་ཁག་གཅིག་ཞེ། ལྷན་དཔྱད་ཡན་
 ལག་བརྒྱན་། ཡན་ལག་དཔྱད་ཁང་།
 རྒྱ་ཡན་ལག་བརྒྱན་ལྷན་(བསྐལ་བ་...
 དང་ཞིམ་བ་, ཡང་བ་, འཇམ་བ་,
 དུངས་བ་, སྤྱི་མ་མེད་བ་, འཕྱངས་ན་
 ལྟ་བར་འཇམ་བ་, མགྱིན་པ་སངས་པ་
 དང་བཞེ་བ)ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡན་
 ལག་ཅན】 རྟོ་ཡན་ལག་དུ་མ་འདུས་
 བས་ལྷུབ་པའི་དངོས་གཞུགས་རིམ་...
 བའི་མིང་།
ཡབ ❶ བའི་ཞེས་, ❷ སྤྱི་བ་བྱིད་དམ་
 འབྲུག་བྱིད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཞེ།
 མདའ་ཡབ། ར་ཡབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
ཡབ་ཡབ (རྒྱན་ཚིག) བརྟན་པོ་དང་

རྟལ་མོ་མིན་པ་ཞེ། མི་ཡབ་ཡབ་པ།
 ཤོག་བྱ་རྒྱང་གིས་ཡབ་ཡབ་བྱར་ལྟ་བུ།
ཡམ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་
ཡམ་བྱ རེ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ས་
 ག་ཏེ་མན་ཀྱི་མིང་ག་ཞན་
ཡམ་མེ་བ (རྒྱན་ཚིག) རྟལ་མོ་མིན་
 པའམ་ཚད་རྒྱང་པ་ཞེ། སྐད་ཆ་ཡམ་
 མེ་བ་མ་བཤད། མགོ་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་...
 བ་ལྟ་བུ།
ཡམ་ཡམ (རྒྱན་ཚིག) ❶ སར་གཡོ་
 རྒྱར་གཡོའི་རྟོན་ཏེ། ཤིང་རྩོང་ཡམ་
 ཡམ་བྱིད་ལྟ་བུ། ❷ ཡིད་བརྟན་མེད་
 པའི་རྟོན་ཏེ། བཤད་ཡམ། ཁ་ཡམ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་བཤད་ཡམས་
 དང་ཁ་ཡམས་འབྲི་བའང་ཡོད་
ཡམ་ཤིང བེམ་སྐྱོ་སྐྱོགས་སྤྱི་བྱིད་...
 ཀྱི་བྱིད་ཤིང་གི་མིང་།
ཡམས འགོ་ནད་ཀྱི་མིང་ཞེ། བད་
 ཡམས། ཆམ་ཡམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཡར ❶ རིམ་པ་གོང་མའམ་ཐོག་...
 རྒྱུགས་ཏེ། ཡར་བྱ། ཡར་འབྱལ།
 གནམ་ལ་ཡར་བརྒྱས། ཡར་འགོ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་བྱིད】 རྟོ་གཞུགས་
 དང་ཡོན་ཏན་དང་རྫོ་ཁ་སྤྱོད་...
 དམའ་བ་ལས་མཐོ་བར་སྤང་བ་ཞེ།

ལྷིས་པ་ཡར་སྐྱོད་ལྷུང་། ཡོན་ཏན་
 ཡར་སྐྱོད་ལྷུང་། ལྷོ་ཁ་ཡར་སྐྱོད་ལྷུང་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་ག】 རི་གནས་
 མཚན་པའི་ཚྭ་གསལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཡར་
 གའི་རི། ལྷིས་ཡར་ག་མར་ག་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【ཡར་རྒྱས་】 རི་རྒྱུང་པ་ནས་
 མར་པར་འཕར་པའི་ཆ་ལྟེ། རྫོང་པས་
 འབྱོར་ཡར་རྒྱས་སུ་སྤོང་། དམུ་ལས་
 ཡར་རྒྱས་སུ་བཅད་། ཡར་རྒྱས་གོང་
 འཕེལ་ལྷུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་རྩ་】
 རི་རྩ་ཁ་ཡར་གང་པའི་རྒྱས་ཏེ། ལྷུང་
 གོའི་ལོ་རྩེས་གྱི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་
 ལཱི་བར། 【ཡར་དར་】 རི་གོང་ནས་
 གོང་དུ་འཕེལ་བཞིན་པའི་རྒྱས་ཏེ།
 ཡར་དར་མར་འགྲིབ། ལྷི་ཆོག་ས་རིང་
 ལྷག་ས་ཡར་དར་དང་མ་ཆ་རིང་ལྷག་ས་
 མར་འགྲིབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་ཐོན་】
 རི་ཐོན་ལས་གོང་དུ་འཕགས་པའི་ཆ་
 ལྟེ། ལག་རྩལ་ཡར་ཐོན་ལྷུང་། ཡར་
 ཐོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ● ལྷོགས་པའི་
 ཚྭ་གསལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཁ་ལྷིག་ཡར་ལྟ་
 ཡར་འགོ་ཡར་འཕེན། དཔལ་པ་
 ཡར་ལྷོགས་། ལྷོ་རྩེ་ཡར་ལྷོགས་ལྟ་བུ།

ལྟ་བུ། 【ཡར་འགོ་】 རི་ལས་དོན་ལྷོགས་
 པའི་རིགས་གྱི་རྩ་འཕེན་པ་ལྟེ། ལྷོ་ལག་
 ལྷོ་རྩེ་ཐོན་ཡོན་ཆོས་ཡར་འགོ་ཡར་
 འཕེན་ལྷོགས་ནས་ན་གཞིན་ཆོས་ལས་
 མཚན་པས་སུ་ཆན་རིག་ལྷུང་ལྟ་བུ།

【ཡར་གཏོག་】 རི་ལྷུལ་སྐད་ལ་ལར་
 ལྷོགས་པའི་རིགས་ལྱེད་པར་སྐལ་པའི་
 ལྷོ་རྩེ་གྱི་མིང་ལྟེ། དང་ལྷིད་ལོ་རྩེས་
 ལྷུང་ན་གཞིན་ཆོར་རིག་གནས་སྤོབ་
 པར་ཡར་གཏོག་བརྒྱབ་པ་ཡོན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་ལྟ་】 རི་ལྷོགས་པའི་
 ཚྭ་གསལ་ལ་སྤོབ་པའི་ལྷོ་རྩེ་གྱི་མིང་ལྟེ།
 ལྷོ་ལྷུང་ཐོར་ཁ་ལྷིག་ཡར་ལྟ་ལྷིས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡར་སེམས་】 རི་
 ལྷོགས་པའི་ཚྭ་གསལ་ལ་བཅོན་པའི་
 སེམས་ཏེ། དཔལ་པ་ཡར་སེམས་དྲན་།
 ལྷོ་ཡར་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡར་ཤེལ་ ལྷོགས་ནས་ལོ་ལྷོ་རྩེ་ཐོན་
 པའི་ཤེལ་ལི་ལིང་ལྟེ་ལྷུལ་སྐད་ལ་ལར་
 ‘ཡ་རུ’ རྩེར་བ་དང་དོན་གཅིག་།

ཡར་མ་ དེ་རུ་བཅས་ནས་ལོ་ལྷོ་རྩེ་
 པའི་བཞོན་མའི་ལིང་ལྟེ། འགྲི་ཡར་མ་
 ལྷོ་རྩེ་ལྷོ་རྩེ་ལྟ་བུ།

པར་ཐུར་པའི་དོན་དེ། རྒྱུན་ནམ་
མཁའི་དཔྱིངས་སུ་ཡལ། ། འཛའ་ཁ་
དོག་ལོགས་ཀྱང་ཡལ་ནས་འགོ། ། མེ་
ཉག་ཡལ། ། སྤྱི་ཡལ། ། ཉ་བརྒྱགས་
ནས་རྒྱལ་ཡལ་ལྟ་བུ། (ཁ) རྒྱུང་

ཐུང་ཐུང་པའི་དོན་དེ། རྒྱུ་ཞོར་
དག་པ་མ་ཡལ། ། རྒྱ་ཐུགས་རང་ཡལ་
ཐུ་མ་མོང་ལྟ་བུ། [ཡལ་བར་དོར་

(འདོར)] རི་གཅིས་སྐྱས་མི་བྱེད་ཀྱི་
པར་དོར་པའི་དོན་དེ། མེར་དོར་ཡལ་
བར་དོར་ནས་དམངས་དོར་བཟུབས།
བྱལ་མོང་གི་རྒྱ་ཞོར་ཡལ་བར་འདོར་
མི་ཉན་ལྟ་བུ། ② 'ཡལ་ག' ཞེས་པའི་
ཆོག་བཟུས་པ།

ཡལ་ག ཅི་ཤིང་གི་སྤོང་བོ་ལས་བྱེས་
པའི་ཆ་གས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཤིང་གི་ཡལ་
ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བཟུས་ན་ཡལ་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཤིང་གི་ཡལ་ག་དང་
འདབ་མ་ལ་ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ཟེར་
པ་ལྟ་བུ།

ཡལ་ཕྱལ ཐུག་ཐུང་བཞིག།

ཡལ་ཡལ (རྒྱན་ཆོག) རྒྱལ་མོ་མིན་
པ་ལྟེ། ཡལ་ཡལ་མེད་པར་ངལ་རྩལ་
བྱས་ལྟ་བུ།

ཡས (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥) མེད་

པའམ་བྱལ་པའི་དོན་དེ། རྒྱལ་མཁའ་
མཁའ་ཡས་པ། སྐར་ཆོགས་བགྱང་
ཡས་པ། མཁའ་ཡས། ། བགྱང་ཡས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡས་མ ① རྒྱུན་མ་དང་གོང་མ་ལྟེ། ཀ་
ཁ་ཞེ་བ་དང་བའི་ཡི་གེ་ཡས་མ་གཉིས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཡས་མས] རི་གོང་
འོག་དང་སྤོང་སྤོང་གི་དོན་དེ། བརྒྱ་
ཡས་མས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཆོས་ལུགས་
སྤོངས་དང་གྱིས་ལྟ་འབྲེ་མཆོད་པའི་
ཟས་ཤིག་གི་མིང་།

ཡི ① 'ཁྱི' ལ་ལྟས། ② སེམས་སྐྱེས་
མིད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཀའ་རུང་ཡི་མ་
འཆད། ། ལྷགས་ཀྱང་ཡི་མ་ལུག།
གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡི་རང་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

ཡི་ག ཟས་ཟ་འདོད་ཀྱི་འཁུན་པའི་
མིང་ལྟེ། ཟས་ལ་ཡི་ག་ལྟེ། རྒྱུ་པ་ཡི་
ག་ལྟེ། ཟས་ཡི་གར་འོངས། ། ཡི་ག་
འཁུས་པའི་ནད། ཡི་ག་འགག་ལྟ་བུ།

ཡི་གེ ① སྐད་ཆ་ཐོ་ལ་འགོད་བྱེད་ཀྱི་
རྟགས་དེ། རྒྱུ་ཡི་གེ། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ།
ཡི་གེ་འབྲི་ལྟ་བུ། ② སྐད་ཆའི་སྐད་
གདངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། 'ཡི་གེ་ལྷ་ལྷི་ལྷི་
གཉིས་' ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ཡི་གེར་བྱས་

པའི་འབྲིན་གྱི་མིང་ལྟེ། ཡུལ་ལ་ཡི་གེ་
བསྐྱར་ལྟ་བུ།

ཡི་ཆད རེ་བ་མེད་པར་སྒྱུར་པའི་……
བསམ་བཤམ་བྱ་སྒྱུད་གྱི་མིང་ལྟེ། ཡིད་
ཆད་སྒྱུད་ལུགས་མ་སྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡི་དྲགས ① སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་
གྱི་བཤད་ཚུལ་ལ་འགྲོ་བ་རིགས་རྒྱག་……
ནང་གི་གཅིག། ② ལེར་ལྷ་ཉ་ཅང་ཆེ་
བའི་མེའི་དཔེ།

ཡི་ཅུ སྤུ་མ་འདག་སྒྱུད་གྱི་རྣམ་ཤིག།
(རྒྱ་སྐད་)

ཡི་རང གཞན་གྱི་བྱ་སྒྱུད་ལ་དགའ་……
སྒྲི་སྒྲིས་པའི་བསམ་བཤམ་དང་སྒྱུད་པའི་……
མིང་ལྟེ། བྱ་སྒྱུད་བཟང་པོ་ལ་ཡི་རང་
བྱེད། | སྒྱུད་ངན་ལ་ཡི་རང་མ་བྱེད་
ལྟ་བུ།

ཡིག ① ‘ཡི་གེ’ ཞེས་པ་བརྒྱུས་ནས་
འབྲི་ཚུལ་ཉི། རྒྱ་ཡིག། བོད་ཡིག།
ཡིག་གཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡིག་
འབྲུ】ནི་ཡི་གེ་རེ་རེ་བའི་མིང་ལྟེ། ‘རྒྱ་
ཡིག་’ ཡིག་འབྲུ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ཡིག་དཀར་】ནི་བོད་ཡིག་གི་པར་……
ཡིག་གི་གཞུགས་ཤིག་ལྟེ། ‘དབྱུ་
ཅན་’ ཡང་ཟེར། 【ཡིག་ནག་】ནི་
བོད་ཡིག་གི་སྐུག་གིས་བྱེད་པའི་ཡིག་……

གཞུགས་ཤིག་ལྟེ། ‘དབྱུ་མེད་’ ཡུང་
ཟེར། 【ཡིག་ཆ】 1. གྲོས་ཆོགས་ཀྱིས་
ཐག་བཅད་པའི་དོན་དང་གོང་དུས་……
ནས་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཡི་གེར་……
བཀོད་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལྟེ། ཉང་
ཡུང་དབྱུང་གི་ཡིག་ཆ། | ཆོགས་ཆེན་
གྱི་ཡིག་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. སངས་
རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་……
ནས་བཀོད་པའི་ཆོས་ལུགས་པསྐྱབ་……
བྱའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལའང་ཡིག་ཆ་……
ཟེར། 【ཡིག་སྐྱར་ནམ་བཞག་】ནི་
འབྲིན་ཡིག་འབྲི་ཚུལ་བཤད་པའི་དཔེ་
ཆའི་མིང་། ② ཡི་གེར་བཀོད་པའི་སྐད་
ཆ་དང་དོན་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་དཔེ་……
ཆའི་མིང་ལྟེ། སྐད་ཡིག་| ཆེད་སྐད་ཡིག་|
འཛིན་ཡིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡིད སེམས་དང་སྒྲིའི་མིང་ལྟེ། རྒྱག་
ཡུང་ཡིད་མི་སྒྲི། | ཡིད་དུ་ཤོངས་པ།
ཡིད་ལ་ཤར། | ཡིད་ལ་བྱན་ལྟ་བུ།
【ཡིད་ཆེས་】 1. ལས་དོན་ལ་ཐེ་ཆོས་མི་
སྒྲི་བར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲིའི་……
མིང་ལྟེ། མི་ཡིད་ཆེས་སྒྲི་བྱུང་། | མི་
དམངས་ལ་ཡིད་ཆེས་སྒྲིག་མེད་བྱེད་ལྟ་
བུ། 2. ཐེ་ཆོས་མེད་པར་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་དོན་ཉི། མར་ལེ་རིང་

ལྷགས་ལ་ཡིད་ཆེས། ལྷ་འདྲེ་ལ་ཡིད་
མི་ཆེས་ལྷ་བྱ། 【ཡིད་གཉིས།】 རི་སྒོ་
གཅིག་མེས་མ་གཅིག་ལ་ཡིན་པའི་.....
པས་ལ་པའི་མིང་ལྟེ། ཡིད་གཉིས་
མེ་ཆོས་ལ་བྱེད་ལྷ་བྱ། 【ཡིད་འབྲོག་
པ།】 རི་ཏ་ཅང་དགའ་བ་སྦྱེད་པའི་.....
དེ་ཏེ། ལྷ་སྒྲན་མོ་ཡིད་འབྲོག་པ་.....
ཞིག་ཐོས་ལྷ་བྱ། 【ཡིད་སྒྲན།】 རི་
ལེགས་ཆོགས་རང་ལ་འཛོལ་པར་.....
རི་བའི་སྒོ་ལྟེ། ཡིན་ཏན་ལ་ཡིད་སྒྲན་
སྦྱེས། ལྷ་སྒྲན་པོ་ཐོས་ན་ཡིད་སྒྲན་
འཆར་ལྷ་བྱ། 【ཡིད་བཞིན་ནོར་བྱ།】
1. དམངས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱུན་ལ་.....
གྲགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག། 2.
དགོས་ལེགས་ཐོས་ལ་ཅད་འབྱུང་པའི་.....
ཁྱུངས་ཡིན་པའི་དཔེ་ལྟེ། ལོ་ལྟུང་
ཞིའི་གསུང་རྩིས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བྱ་.....
འདྲ་ཞིས་པ་ལྷ་བྱ།

ཡིན₁ (ལས་ཆོག་རྒྱུ་ལུ་ལྷ་པོ་)
‘ནི’ ལྷ་ཅན་གྱི་ཆོག་སྒྲུང་གི་མཐར་
‘ཡིན’ དང་‘རེད’ གང་ཅུང་སྒྲུར་ན་
‘ནི’ ལྷ་འདྲེ་རྒྱུ་ལུ་ཆོག་གི་བརྒྱུད་
བྱ་གཉིས་དེ་དག་གཅིག་ཡིན་པའམ་སྒྲན་
ལ་བྱེད་ལ་གཉིས་པའི་དེ་དག་སྒྲན་ཞིང་
‘ནི’ ལྷ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཆོག། ‘ཡིན’

དང་‘རེད’ འབྲུག་ལྷ་ལྱི་བྱེད་པར་
གསུང་གསལ་ལྷ་བྱ། ① ལྷ་བ་པོ་
རང་དང་སྒྲ་ལྱལ་གྱི་དེ་དག་ལ་ ‘ཡིན’
འབྲུག་ལྟེ། ང་ནི་བསྐྱེད་པ་ཡིན། འདི་
ནི་ངའི་བྱིས་པ་ཡིན། སྐམ་པ་འདི་ནི་
ངའི་ཡིན། ཁྱོད་འབྲོག་པ་ཡིན་ནམ།
བྱིས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིས་པ་ཡིན་.....
ནམ། ལྷ་ཆ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་
ནམ་ལྷ་བྱ། ② ལྷ་བ་པོ་དང་སྒྲ་ལྱལ་
ལས་གཞན་པའི་དེ་དག་ལ་ ‘རེད’ འབྲུག་
ལྟེ། ཁྱོད་ནི་ཞིང་པ་རེད། ལྷ་མོ་འདི་
ནི་ཁྱོད་ཀྱི་མོ་རེད། ལྷགས་ཐོས་འདི་
ནི་ཁྱོད་རེད། ལྷགས་བརྒྱུ་འཁོར་
ལ་ཐོས་ལས་སྒྲན་ལེགས་ནི་ལྷ་པོ་པོ་
ཞིག་རེད། «སྐུ་ལྷ་པའི་རྩ་བ་» རི་
ཐོན་མིས་བརྒྱུ་ལ་པོ་རེད་ལྷ་བྱ།
【ཡིན་མོད།】 【ཡིན་ན།】 【ཡིན་ཡང་།】
ནི་རང་གཞན་གྱུན་ལ་བྱེད་མེད་ཀྱང་.....
འབྲུག་ལྟེ། ཁྱོད་ནི་རྒྱ་རིགས་ཡིན་ཡང་
བོད་སྐད་ཤེས། ཁྱོད་ནི་བོད་རིགས་
ཡིན་མོད་རྒྱ་ཡིག་ཤེས། ལྷག་ནི་སྒོ་
སྒྲགས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་.....
འཆོ་སྒྲུང་བྱེད་པ་ལས་སྒྲ་བོ་ཞིག་ལ་.....
རེད་ལྷ་བྱ།

ཡིན₂ (གྲོགས་ཆོག) རྒྱུ་ལུ་ལྷ་པོ་

‘འ’ ཅན་ནམ་རྗེས་འདུག་ཅེད་པའི་
ལས་ཆིག་ད་ལྟ་པའི་མཐར་ཐུར་ན་ད་
ལྟ་པའི་ཆིག་གོགས་ཏེ། ཟས་པ་ཟེལ་
ཡིན་འདུག་—ཟས་ཟ་བཞིན་འདུག་།
གཉེར་སྐྱོན་ཡིན་གདའ་—གཉེར་རྩི་སྐྱོན་
བཞིན་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཡིབ (ཁྱེད་ཅེད་ལས་ཆིག་ལ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་པ) ཟས་པའམ་བཞེལ་
པའི་དྲན་ཏེ། ལྟག་ལོ་ནགས་གསེབ་དུ་
ཡིབ། ལྟག་པའི་ལག་ལ་ཡིབ་ལྟ་བུ།
འདས་པ་དང་ལྟལ་ཆིག་ལ་ ‘ཡིབས་’
འབྲི་ལྟེ། དམག་མི་རྣམས་བཅོམ་རྒྱུ་
དུ་ཡིབས་ནས་མེ་མདའ་འཕེན། ཁྱེད་
ཁང་བར་ཡིབས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཡིབས ‘ཡིབ’ ལ་སྟོན།

ཡུག་གིང ལོ་མང་སྤེལ་པའི་རྩ་རྩམ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལོ་འདུག་ལྟ་སྟོང་འཇུག་
ལ་ཐེབ་དུ་སྤྱོད་སྟེ། ལྟོན་གར་མེ་ཉག་
བཞེད་ ཅེ་བ་དང་ལོ་མ་ཐུག་གཅོད་
ཀྱི་སྟེན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་སྐད་ཏུ་(ཟན་
ཆེ)ཟེར་བར་རྩིས་འཛིན་པའང་ཡོད།

ཡུགར རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་
རྒྱུ་མི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། གཙུ་
པ་ཞིན་ཅང་དུ་གནས།

ཡུ་བ ལོ་བྱད་སྟོགས་ལག་པས་འཛིན་

པའི་མིང་ལྟེ། ཤིའི་ཡུ་བ། ལྟགས་
ཞིམ་གྱི་ཡུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆིག་
བརྩམས་ན་ ‘ཡུ’ ཞེས་འབྲི་ཆིག་ལྟེ།
འཛིན་ཡུ། ལྟག་ཡུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུ་བླ རུ་ཅེད་པའི་རྩར་ལྟག་ལྟེ། ཡུ་ལ་
སྐད་ཏུ་ ‘ཡུ་ལི’ ཟེར། དཔེར་ན།
གཡག་ཡུ་བླ། ལྟག་ཡུ་བླ། ལྟག་ཡུ་
ལི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུ་མ ས་པ་མའི་མིང་། 【ཡུ་མོ་མདེལ་
འབྱེན།】ནི་རྩ་མཐོ་སར་སྤེལ་པའི་རྩ་རྩམ་
ཞིག་ལྟེ། ལོ་མ་གོར་ལོ་མ་ཁལ་མའི་
དཀྱིབས་ཅན་ཞིག་ཡིན།

ཡུག ①རས་འཇལ་པའི་ལྟ་ཆན་ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། རས་ཡུག་གཅིག་། ལྟམ་
ལུ་ཡུག་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཡུ་ལ་སྐད་
ཏུ་ ‘ཟགས་མགོ’ ཟེར་བ་དང་དྲན་
འདྲ། ②ཉེ་འཁོར་གྱི་མིང་ལྟེ། ཁང་
པའི་ཁོར་ཡུག་། ཤོང་སྤེར་གྱི་ཁོར་
ཡུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུག་པོ ལོ་གཅིག་གསུམ་ལོ་གཉིས་སྤེལ་
པའི་འཆོ་རྩ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ་
འབྲུ་ལོས་ཟླས་ཀྱང་ཆོག།

ཡུགས ①རྩི་ཆོན་དམར་པོ་ཞིག་ལྟེ།
‘རྩི་ཅག’ ཀྱང་ཟེར། ② ‘ཡུགས་མོ’
ལ་སྟོན།

ཡུགས་མོ བཟའ་ལྷ་གི་བའི་བྱད་.....
མེད། ས་ཆ་ལ་ལའི་ཡུལ་སྐད་དུ་
བཟའ་ལྷ་གི་བའི་མོ་ལ་ཡུགས་མོ་ཟེར།
ཆོག་བསྟུས་ན་ 'ཡུགས་' ཞེས་འབྲི་ཆེ།
ཡུགས་མོའི་ཁྱིམ་ལ་ཡུགས་ཆང་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ།

ཡུར་བ 'མ་ལེར' གྱི་མིང་གཞན།
ཡུར་མ མོ་ཆོད་གྱི་རིགས་གིས་ཡིན་...
ཞིང་དབྱིད་ཀ་ལེ་རྟག་ལེར་པོ་བཞད་
མོ་མ་ཆེ་ལ་ཆ་བ་དབྱིབས་སྒྲུལ་ཞིང་...
ཞེས་མོ་ཡིན། 'ཡུར་མ' ཡང་ཟེར།

ཡུར་ས ལྷུ་མ་འཆོར་ཆོག་བའི་འབྲུ་སྒྲི་
ཆེའི་རིགས་གིས་ཆེ། འབྲུ་ཤུན་དཀར་
པོ་ཅན་ལ་ཡུར་ས་དཀར་དང་, འབྲུ་
ཤུན་ནག་པོ་ཅན་ལ་ཡུར་ས་ནག་ཟེར།

ཡུར་ཅམ ① རུས་ཡུན་གིན་རུ་བྱུང་...
བ་ཞིག་གི་མིང་ཆེ།, སྐད་ཅིག་, བར་
ཅིག་, ཡུར་ཅམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② ཉིན་
ཞག་གཅིག་གི་ཡུན་ཆ་སྒྲུལ་རུང་.....
བཞོས་བའི་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན།

ཡུན རུས་ཆོད་གྱི་ཆོད་གྱི་མིང་ཆེ།
རུས་ཡུན་རིང་པོ། ཡུན་བྱུང་། ཡུན་
རིང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ཡུན་། མིག་
འཛུལ་བའི་ཡུན་ཞེས་བ་སྟགས་ལྟ་བུ།

ཡུལ ① 'ལ་ལ' ཡི་ཞེས་ཆེ། ལ་ཡུལ་

ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② རྒྱུང་མའི་ཞེས་ཆེ།
དགོ་ཆན་གྱི་རྒྱུང་མ་ལ་དགོ་ཡུལ་ ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། ③ <བཀའ་འཁྱུར> གྱི་ནང་
གི་<ཡུལ་ཆེན་མོ་ཞེས་རབ་གྱི་ལ་རྩལ་,
རུ་བྱིན་བ> ཞེས་བའི་དཔེ་ཆའི་མིང་...
བསྟུས་བ།

ཡུར ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
ཞིང་ནང་གི་རྩ་རྩུམ་འབལ་བའི་དོན་...
ཏེ། ཞིང་ལ་ཡུར་མ་ཡུར་ཞིག་ལྟ་བུ། ②
(བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥) གཉིད་ལོག་
བའི་དོན་ཏེ། བྱིས་བ་གཉིད་དུ་ཡུར་ལྟ་
བུ། ③ 'ཡུར་བ' ཡི་ཆོག་བསྟུས་བ།
④ 'ཡུར་མ' ཡི་ཆོག་བསྟུས་བ།

ཡུར་བ 'རྩ་རྩ' ཡི་མིང་གཞན་ཏེ།
རྩ་ཡུར་བར་དངས་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟུས་
ན་ 'ཡུར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ།, ཡུར་རྩ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡུར་མ མོ་རྟག་གི་ནང་དུ་འབྲེལ་.....
ནས་སྒྲེས་བའི་རྩ་རྩུམ་རིགས་གྱི་མིང་...
ཆེ། ཞིང་ཡུར་མས་ཁྱེར་ལྟ་བུ། ཆོག་
བསྟུས་ན་ 'ཡུར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ།,
ཡུར་རྩ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡུལ ① རང་སྒྲེས་སའི་ས་ཆའི་མིང་...
ཆེ། བ་ཡུལ། ཡུལ་ཕྱོགས། རང་ཡུལ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② མི་རིགས་འབྲུས་མོད་

ཀྱིས་ཆའི་མིང་ལྟེ་ བོད་ཡུལ་ | སོག་
ཡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡུལ་ཚོས་】 རི་མི་
རིགས་འབྱུང་མཛོད་ས་ཁུལ་དུ་དར་བའི་
སོགས་འདྲིས་དང་ལུགས་སྒྲིལ་གྱི་མིང་།

【ཡུལ་སྐད་】 རི་སྐད་རིགས་གཅིག་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་མིང་།

གི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོའི་སྐད་ཀྱི་མིང་།

●ས་ཆའི་ཁོངས་རེས་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ་

ཡུལ་ཁམས་ | ཡུལ་བྱ་ | མ་ཆུ་འབབ་

ཡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡུལ་ཚྭ་ངས་】 1.

ས་ཁོངས་ཀྱི་མིང་། 2. ས་ཁོངས་ཀྱི་

དགོ་མཆན་གྱི་མིང་། ●གང་ལ་བྱ་བ་

བྱེད་པའི་གཞིའི་མིང་ལྟེ་ བཟར་ཐུག་

གི་དམིགས་ཡུལ་ | སྒྲོབ་གསོ་གཏོང་

ཡུལ་ | སྒྲིལ་བསྐྱགས་བྱ་ཡུལ་ | རྒྱ་

རི་རྒྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ●

མིའི་རྫོང་དང་དབང་བོས་ཚར་བའི་མིང་ལྟེ་

ཁོངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ རྒྱ་བའི་ཡུལ་དུ་

སྒྲ་སྒྲན་པོ་ཞིག་གཤམ་ | སེམས་ཡུལ་དུ་

དོན་ཆེན་ཞིག་ཤར་ | མིག་ཡུལ་དུ་རི་

མོ་ཞིག་སྒྲང་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ངན་ གནམ་གསེས་འབྱུགས་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་མིང་།

བའམ་མི་བཟང་བའི་དུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་

‘ཡུལ་ངན་སྒྲན་མོ་མེ་ཡིན་’ ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཡུལ་པོ་ (རྒྱན་ཚིག་) རོ་ཆོ་

བའམ་ཁྱུ་པ་དང་སེམས་འཆབ་པའི་

དོན་ཉི་ གཏམ་དེ་སོས་མ་ཐག་ང་རང་

ཡུལ་ཡུལ་བོར་སྒྲར་ལྟ་བུ།

ཡུས་ བདེན་པའི་བཅུ་ཉིད་། 【ཡུས་

བཤད་པ་】 རི་རང་བདེན་ཚུལ་དང་མ་

ཡིན་ཚུལ་བཤད་པའི་དོན་ལྟེ་

ཡེ གཏན་དང་གདོད་མའི་དོན་ལྟེ་

འབྱུག་ལྟེ་ ཡེ་ནས་སྒྲན་གྱིས་བྱུ་བ་

པ་ | ཡེ་ནས་མེད་པ་ | ཡེ་ནས་དག་

པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡེ་རེ་རེ་ (རྒྱན་ཚིག་) དཔེས་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་མིང་།

གཞུགས་ཆེན་པོ་གཡོ་འགྲལ་བྱེད་པའི་

ནམ་པ་ལྟེ་ མེ་འཁོར་སོང་ན་ས་གཞི་

ཡེ་རེ་རེ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཡེ་ཤེས་ ●ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་གཞན་།

●སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་བཤད་

པའི་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་།

ཡེག་ ‘ཡེགས་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཡེགས་ སྒྲ་སོགས་འཛིངས་པའི་བཅུ་

ཉིད་།

ཡེང་ ‘ཡེངས་’ ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

ཡེངས་ (རྒྱན་ཚིག་) གཡོ་བའི་ནམ་པོ་

པ་ཞིག་ལྟེ་ བྱ་སྐྱོད་ཡེངས་ཡེངས་

འབྱར་ | བྱ་སྐྱོད་ཡེངས་ཡེངས་སྒྲང་

གིས་བསྐྱོད་ལྟ་བུ།

ཡེན་ (རྒྱན་ཚིག་) བརྒྱད་མེད་པའི་

དོན་ཏེ། ཟས་ཡིན་ལ་གཏད་ན་ལུས་
ཁམས་ཉམས་ལྟ་བུ།

ཡེར (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) ❶ ཡེར་
འཕར་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་བྱེགས་ཡེར་ |
གྲུ་གྲུ་ས་ལ་བརྒྱབ་ན་གནས་ལ་ཡེར་ ལྟ་
བུ། **【ཡེར་མོ།】** རྒྱ་རྒྱ་བས་རྒྱ་དུ་འཕར་
རྒྱའི་བྱེགས་པའི་མིང་། ❷ གཉིད་
སངས་བའི་དོན་ཏེ། གཉིད་ཡེར་ ལྟ་
བུ། **【ཡེར་རེ།】** རྒྱ་རྒྱ་དེར་མདོན་
བའི་རྒྱ་བ་ལྟེ། རི་རྩེ་མཐོ་ཡེར་རེ་
འདུག་ | སེམས་འཇིགས་ཡེར་རེ་ |
རྒྱ་གཅིག་མཐོང་ནས་འཇིགས་ཡེར་རེ་
སྤང་ ལྟ་བུ། **【ཡེར་ཡེར།】** རྒྱ་ཡེར་
འཕར་ཡེར་འགྲུལ་བྱས་ནས་འགྲུལ་.....
བའི་རྒྱ་བ་ལྟེ། མེ་རྒྱ་གས་རྒྱ་ཡིས་དག་
རྒྱང་ཡེར་ཡེར་འགྲུལ་ | ས་འགྲུལ་
གྱིས་ས་གཞི་ཡེར་ཡེར་བྱེད་ ལྟ་བུ། དུལ་
སྐད་ཏུ་ ‘ཡེར་ཡེར་རེ’ ཞེས་བ་དང་.....
དོན་འདྲ་ལྟེ། སེམས་ཡེར་ཡེར་རེ་
ཞེས་བ་ ལྟ་བུ། | མིང་།

ཡེར་བ རོད་རྒྱུངས་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་
ཡེལ ❶ (རྒྱན་ཚིག་) ཆད་རྒྱུང་བའམ་
ལུན་ལུང་བ་ལྟེ། དགའ་རྒྱང་ཡེལ་ཡེལ་
བ་ཅམ་ཞིག་སྟེ། | རྒྱ་བ་ཡེལ་ཡེལ་
ཞིག་སྟེས་ ལྟ་བུ། ❷ ‘གཡེལ་’ གྱི་འབྲི་

ཚུལ་གཞན་།

ཡོ ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༧) རྒྱ་གས་
གཅིག་ལ་བསེགས་བའམ་འཁྲུག་བར་
རྒྱར་བའི་དོན་ཏེ། མདོ་ཁལ་གཡས་ལ་
ཡོ་བ་བསྐྱང་ | མགོ་བོ་ཕར་ཡོ་རྒྱར་
ཡོ་ | ཁ་མིག་ཡོ་བ་བསྐྱང་ཞེས་བ་ ལྟ་
བུ། ❷ (གྲངས་ཚིག་) ཐམས་ཅད་དང་
ཡོད་ཆད་ཀྱི་དོན་། ❸ (རྒྱན་ཚིག་)
གཡོ་རྒྱ་དང་རྒྱ་གས་རིས་སུ་ཆད་བ་ལྟེ།
སེམས་ཡོ་ཡོ་མེད་བར་དཔྱད་བ་.....
བཅུང་ | ཚིག་ཡོ་འཁྲུགས་མེད་བར་
དང་བོར་བཤད་ ལྟ་བུ།

ཡོ་རྒྱགས བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

ཡོ་རྒྱད ཅུལ་གསེ། མིས་ངལ་རྩལ་
བྱེད་བ་དང་ཟས་གཡོ་བ་སོགས་ལ་.....
མཐོ་བའི་ཉེར་རྒྱད་ཀྱི་རྒྱ་མིང་།

ཡོ་འཇོག ཤིང་རྩང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
ཡོ་རྒྱད་བཙོ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཆ་བཟང་བོ་
ཞིག་ཡིན། དུལ་སྐད་ཏུ་ ‘ཐོ་དགར་’
སྤང་བོ་ ཟེར་།

ཡོ་རེ (རྒྱན་ཚིག་) ❶ མདོན་ཆད་ཆེ་
བ་ལྟེ། རི་བོ་ནག་ཡོ་རེ་ | དག་རྩང་
ནག་ཡོ་རེ་འདུག་བ་མཐོང་ ལྟ་བུ། ❷
མདོན་སྒྲུལ་ ཏུ་ཤིས་ ལྷབ་བ་ལྟེ།
དམངས་དོན་སེམས་ན་ ལྷུ་ ཡོ་རེ་.....

འདུག། ལྷ་རན་གྱིས་མེས་ལྷ་ཡོ་རེ་
མནན་ལྷ་བྱ་

ཡོ་ཡང རག་ལ་བ་མེད་པའི་བྱང་པ་.....
ཟིང་གི་བྱ་བའི་མིང་ལྟེ། རག་ལ་བའི་ཡོ་
ཡང་། ཆོང་འདུའི་ཡོ་ཡང་ལྷ་ཆོག་ས་
ལ་ལྷ་མོ་བལྟས་ལྷ་བྱ་ འདི་ལ་ 'ཡོ་
ཡངས་' འབྲི་བའང་ཡོད་

ཡོ་ལེ (རྒྱན་ཆོག) ཡོ་ལེ་ཡོ་ལེ་ལེ་ལྟེ།
འགྲོ་བམས་འདུག་བམས་བྱེད་པའི་.....
དོན་

ཡོག་པ མེ་དཔལ་གྱི་དྲི་བྱུག་.....
པའི་མིང་ ཆོག་བལྟས་ན་ 'ཡོག་' ཅེས་
འབྲི་ལྟེ། མེ་ཡོག་ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་

ཡོག་མོ ལྷ་ལྷ་མོ་ཆོར་མ་ཅན་ཞིག་གི་
མིང་ལྟེ། ལུལ་སྐད་ལ་ཡར་ 'ཡོག་མོ་ཁོ་'
ཆོ་ ཡང་ཟེར་

ཡོག་མི རང་ཚུགས་མི་ཟིན་པར་.....
གཞན་ལ་ང་རག་ལ་བྱེད་པའི་བྱ་ལྷོད་
ཀྱི་མིང་ལྟེ། 'ཡོག་མི་ག་དར་ཁག་དར་
ཀྱི། འཕུར་མ་ཞིང་ཁྱེད་ང་ལ་ཉོན་' །
མི་ཡོག་མི། བཅན་གྱི་ཡོ་ཡོག་མི་མ་
བྱེད་ལྷ་བྱ་

ཡོང ①(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
འོང་དང་འོངས་ཀྱི་ལུལ་སྐད་དེ། ཚུར་
ཡོང་། འདིར་ཡོང་ལྷ་བྱ་ ②(ལས་ཆོག་

ཆེས་མཐུན་པ) (ཀ)འཕུར་བའམ་
རུས་པ་ལྟེ། མཐུན་མྱིལ་ཡོང་བར་
བྱེད། ལག་ལེན་མ་བྱས་ན་ཡོན་ཉན་
ཐོབ་མི་ཡོང་ལྷ་བྱ་ (ཁ)འདར་བའི་
དོན་ཉི། ལུག་ལྷགས་བུན་གྱིས་
ལྷོག་པ་ཞིག་ཡོང་ལྷ་བྱ་ **【ཡོང་སྒྲོ་】**
ནི་དཔལ་འབྱུར་ཐོག་གི་རྒྱ་རྒྱར་གྱི་.....
ཐོབ་ཆའི་མིང་ལྟེ། ལོ་གཅིག་གི་ཡོང་
སྒྲོ། ལྷགས་ལས་ ཀྱི་ཡོང་སྒྲོ་ ཞེས་
པ་ལྷ་བྱ་

ཡོངས་ (རྒྱན་ཆོག) ཆ་ཆང་བ་.....
དང་བམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཉི། འཛམ་
གླིང་ཡོངས་ཀྱི་འབྱུར་མེད་པ་རྣམས་.....
མཐུན་མྱིལ་གྱིས་ཞིག། དལག་མི་
ཡོངས་རྒྱགས། ཡོངས་བྱུང་ཏུ་མ་
ཡག་བྱུང་། འཛིག་ཉོན་ཡོངས་སུ་
གྲགས་ལྷ་བྱ་ **【ཡོངས་གྲགས་】**ནི་
ཡོངས་བྱུང་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བའི་དོན་ཉི།
ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དཔེ་ཚུལ། ཡོངས་
གྲགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་
【ཡོངས་འཛིན་】ནི་ལྷ་མའི་དགོ་ཆན་

ཡོངས་སུ (བཞུན་ཆོག) ལེགས་.....
པར་རམ་ཆད་པ་མེད་པའི་དོན་ཉི།
ད་ལོའི་འཆར་གཞི་ཡོངས་སུ་གྱུ་བ།
ལས་འགན་ཡོངས་སུ་གྱུ་བ་ལྷ་བྱ་

ཡན ① (ལས་ཚིག་རྒྱུ་མཐུན་པ་)

〈༡〉གཞིགས་པ་དང་དབང་བའི་……

དོན་ཏེ་ད་ལ་ལྷགས་ཏེ་གཅིག་ཡོད་ལྟ་
བུ། 〈༢〉འཛིན་པ་ལ་ཞིང་འདེབས་པའི་

དོན་ཏེ་ཞིང་པ་ལ་ཞིང་འདེབས་པའི་
ཉམས་ཚུངས་ཡོད། ཁོ་ལ་ཡོན་ཏན་

ཡོད་ལྟ་བུ། 〈༣〉གནས་པའི་དོན་ཏེ་
ནགས་ན་དེ་དྲགས་ཡོད། མཚོ་ན་ཉ་

ཡང་བོ་ཡོད་ལྟ་བུ། ② (ཁྱོགས་ཚིག་)

ལས་ཚིག་འདས་པའི་མཐར་ཐུང་ན་……

ཚིག་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཏེ་ལག་
ལ་མེ་མདའ་བཟུང་ཡོད། སེམས་ལ་

མི་དམངས་བཅངས་ཡོད་ལྟ་བུ།

ཡོན ① ལྷ་ཆའི་ཞེས་ཆེ་ལག་ཡོན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རིན་གྱི་ཞེས་ཆེ་

དཔེ་ཆའི་ལྷ་ཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ཡོན་
བདག] 1. ལྷ་ཆ་ཉེར་མཁན། 2.

ཚོས་ལྷགས་པར་ཟས་ནོར་ཉེར་མཁན།
③ ‘ཡོན་ཏན་’ ཞེས་པའི་ཚིག་བཟུས་

པ། ④ (རྒྱན་ཚིག་) དྲང་བོ་མིན་པའི་
དོན་ཏེ་མཛིང་ཡོན། དཔུ་ཡོན།

ལུས་ཡོན་པར་མ་འདུག་ལྟ་བུ།
ཡོན་ཏན ① བེས་བྱ་རིག་པའི་……

གནས་ཅི་རིགས་བསྐབས་ནས་དེས་……
པའི་སྒྲིམ་རྒྱས་པའི་མིང་ཆེ། མི་ཡོན་

ཏན་ཅན། མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② ལྷས་པ་དང་ལྷན་ཚོས་གྱི་

མིང་ཆེ། ལྷན་གྱི་ཡོན་ཏན། བན་
པའི་ཡོན་ཏན། ཚང་ཞི་ལ་མ་བཟུ་བ་

གས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་ལྟ་བུ། ③ ཚིག་
བཟུས་ན་ ‘ཡོན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ཆེ།

ཚུན་དང་ཡོན་ཏན་ལ་ཚུན་ཡོན་དང་
མན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་མན་ཡོན་ ཡོན་

ཏན་གྱི་ཚད་ལ་ཡོན་ཚད་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཡོབ ཏེ་སྒྲིམ་ཡོབ་ཆེན་ཏེ། འདི་ལ་
‘འོབ་ཆེན་’ འབྲི་བའང་ཡོད།

ཡོམ (རྒྱན་ཚིག་) གཡོ་འགྲུལ་གྱི་རྣམ་
པ་ཞིག་ཆེ། ཏེ་རི་རྒྱུ་མ་ཡོམ་ཡོམ་

འགྲུལ། རུ་དར་མང་བོ་ཡོམ་ཡོམ་
གཡོ། ས་ཡོམ་ཡོམ་འགྲུལ་ལྟ་བུ།

ཡོར ① (རྒྱན་ཚིག་) 〈༡〉 བོངས་ཆེ་
པའི་དཔོན་པོ་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཆེ།

བལ་ཁལ་ཡོར་ཡོར་བྱེད་ལྟ་བུ། 〈༢〉
བོངས་ཆེ་ཞིང་མཚོ་བའི་རྣམ་པ་ཆེ། ཏེ་

གཞུགས་ཡོར་ཡོར་བོ་ཞིག། ཁང་
རལ་ཡོར་ཡོར་བོ་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

② དཔྱུག་པ་སྒྲིགས་གྱི་ཉིང་ལ་ལྷ་དང་
རས་སྒྲིགས་བཅགས་ནས་མི་གཞུགས་

ལྟ་བུ་བཅས་པའི་མིང་ཆེ། གྲིབ་
ཡོར། མོ་ཡོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོལ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་།)

འདས་ཚར་བའི་དྲན་ཏེ། བས་གྲང་
ཡོལ། ཏུས་ཡོལ། ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ།
ན་ཚིག་ཡོལ་ལྟ་བུ། ② ‘ཡོལ་བ’ ཡི་
མིང་བརྟན་པ།

ཡོལ་གྱི མེར་མ་དང་གཞིང་བ་སོགས་
ཟས་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཡོལ་བ སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་རས་སོགས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། མྱའི་ཡོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མིང་བརྟན་ན་ ‘ཡོལ’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་
ལྟེ། མྱ་ཡོལ། སྤྱི་བ་ཡོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡོས ① བརྗེས་ནས་ཚས་བའི་འབྲུ་
རྒྱུ་གི་མིང་ལྟེ། གྲོ་ཡོས། བས་ཡོས།
ཡོས་བརྗེས་ལྟ་བུ། ② ‘ཡོས་བྱ’ ཡི་
མིང་བརྟན་པ།

ཡོས་བྱ ① བྱེད་ཏེ་གསོས་བའི་དེ་
བོང་གི་རིགས་སྤྱི་གཞི། ② ལོ་འཁོར་བརྟུ་
གཞིས་ཀྱི་ནང་གི་བཞི་པའི་མིང་།

③ མིང་བརྟན་ན་ ‘ཡོས’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་
ལྟེ། ཡོས་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡ

གཡལག ① ཚིག་མོགས་དང་ཀང་ལག་
ཚིག་ལ་ཚིག་པ་རིང་པོ་སྤྱིས་སྤྱིང་རྒྱ་
ལའི་ཚིག་པ་ཉ་ཅང་རིང་བའི་སྒྲི་བྱུང་།

གནག་རིགས་སྤྱི་གཞི་ཡིན། ཡོངས་གྲུ་
ལུ་གནག་དེ་རིཌ་ཀྱི་ཕོ་ལ་གཡལག་དང་
མོ་ལ་འབྲི་ཟེར། ས་མཚ་པའི་འབྲུགས་
གྲང་བཟོད་པའི་མདྲ་དབུས་མཚ་སྤང་
གི་བྱེད་ཚན་གནག་རིགས་སྤྱི་གཞི་ཡིན།
ཞིང་རྫོང་ཚིག་ལ་ཁལ་ཡང་འགའ་ཚིག་
ཅིང་། ཤ་དང་ཨོ་མ་ཁ་ཟས་བྱེད་ཚིག་
ཅིང་བ་དང་བྱ་ལུ་ཀོ་བ་སོགས་བཟོ་
ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ཡིན། 【གཡལག་རྫོང་།】 བྱ་
ནམ་བ་གཡལག་དང་འབྲུ་བའི་མདྲ་
དབུས་མཚ་སྤང་གི་རི་དབུས་འབྲོང་གི་
མིང་གཞན། ② བོད་རྒྱུངས་ལྟེ་བའི་ས་
ཆ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། མིང་ཡོངས་རྒྱལ་
ལ་སྤྱི་ཡོ་གཡལག་ལྟེ་རྫོང་ཟེར། ③
‘བྱེན’ ཉི་འོག་རྒྱུང་སྤྱ་ཅན་ཀྱི་མིང་།
(མཚོ་རྩོན་ལུལ་སྤྱ) ④ བོད་ཀྱི་ཏུས་
སྤྱི་གཞི།

གཡང ① རྒྱ་ནོར་ཡོངས་རྒྱུད་སོགས་
ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་ནོར་ལུག་གསུམ་ཀྱི་
གཡང་འཁོར། འབྲུ་ལྟེ་ལུ་གཡང་
འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བྲག་གཟར་
དང་རོས་གཟར་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བྲག་
གཡང། གཡང་རོང་(ལུང་རྒྱུག)།
གད་གཡང། གཡང་ས། རྒྱུག་
གཡང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ རྒྱུག་པོ་ཡོང་།

ཆེད་དུ་འདྲན་པའི་སྒྲིང་སྒྲིང་དང་གྲི་ཆེ་ག་
 ཞིག་མེ, ལྷ་གཡང་ཟེར། 【གཡང་
 དཀར་】 བོ་ལུག་གི་མིང་གཞན་ཉི,
 ‘གཡང་མོ’ ཡང་ཟེར་ཞིང, ཡོངས་
 གྲགས་ལ་ ‘གཡང་དཀར་ལུག་’ ཟེར།
 ❶ ལྷ་གིས་བདེ་ལེགས་ལྷ་བའི་ཆེ་ག་...
 གི་མིང་མེ: །ཁ་གཡང་བརྒྱགས་། །ཁ་
 གཡང་འཁོད་། ཁྱིམ་གསར་བ་བཅུ་
 བ་ལ་ཁ་གཡང་བོས་ལྷ་བྱ། 【གཡང་
 ཆེ་】 བོ་ལྷ་མཆན་བཞད་པའི་ཆེ་ག་གི་
 མིང་མེ: ཆང་དཀར་ཡོང་གཡང་ཆེ་
 དང་བཅས་ཞིས་བ་ལྷ་བྱ།

གཡང་ཉི གཉིར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་...
 རྒྱུ་རིགས་ཆོས་རྒྱལ་ཆེ་ག་བ, མདྲ་ག་
 རྒྱུ་དང་དཀར་པོ་ཅི་རིགས་ཡོད།
 རྒྱ་མདུ་ཏུ་ ‘ལུག་ཉི’ ཟེར།

གཡང་གཞི རྒྱལ་ཆགས་ཀྱི་མགོ་...
 ལུག་གི་བགས་བ་ཆ་ཆང་བ་ཡོད་པའི་
 བགས་གདན་གྱི་མིང་།

གཡང་ལུགས ལུ་བ་སྐར་གས་...
 སྐགས་ལ་བཅིངས་པར་རྒྱབ་ལ་བཀལ་
 བས་ཀྱོན་པའི་རྒྱུད་ལམ་གྱི་མིང་མེ:
 ལུ་གཡང་ལུགས་ལྷ་ཀྱོན་ལྷ་བྱ། འདི་
 ལ་ ‘གཡང་གས’ ཡང་ཟེར།

གཡན་ལ བགས་ནད་ཟ་འཕྲུག་ཅན་

ཞིག་

གཡབ (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེ་ག་མ་...
 འོངས་བ) ❶ བསེལ་ཡབ་དང་ལག་བ་
 སྐགས་གཡུག་པའི་དོན་ཉི: གཡབ་
 བྱའི་བསེལ་ཡབ་ཅས་བ་ལྷ་བྱ། ད་ལྷ་
 བར་ ‘གཡོབ’ དང, འདས་པ་ལ་
 ‘གཡབས’, ལུ་ལ་ཆེ་ག་ལ་ ‘གཡོབས’
 འབྱི། ❷ འབྲིག་པ་རྒྱུད་པའི་དོན་
 (ཁ་སྐད་)

གཡབས ‘གཡབ’ ལ་ལྷོས།

གཡམ ❶ རྒྱུ་དང་ཁོར་གྱི་མིང་མེ:
 བཅུག་དཔྱད་མེད་པར་གཞན་གྱི་ཆེ་ག་
 རྒྱུ་འབྲེལ་པ་ལ་གཡམ་ལ་བརྒྱགས་
 བ་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ། ❷ རྒྱ་གཡམ་ལའི་
 ཆེ་ག་བརྒྱལ་བ་མེ: གཡམ་རྒྱ་། གཡམ་
 ལྷོགས་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ།

གཡམ, ❶ ལྷོགས་རིགས་ལྷི་དང་...
 ལྷུད་པར་དུ་ཞ་ཉི་ལག་པས་ལྷི་ན་...
 ལག་པར་ནག་པོ་ཞིག་འཁོས་པའི་རྒྱལ་
 དའི་མིང་། 【གཡམ་ལྷུད་】 བོ་ལྷོགས་
 རིགས་ཀྱི་ལྷ་ལྷུད་ལྷུད་དུ་བརྒྱལ་བའི་...
 ལྷུ་ལྷི་མིང་མེ: །ཁོ་ཟངས་ལ་གཡམ་
 ལྷུད་བཅང་ལྷ་བྱ། ❷ ཁྱིམ་ནག་ནག་
 གམ་ན་ལྷན་དང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་འཕྲུག་...
 གྱི་མིང་མེ: དཔྱད་མོན་གཡམ་དག་

བ | དགའ་ནས་རིམ་གཡའ་དག་ལྟ་
བྱ། ① 'གཡའ་མ' ཡི་ཆོག་བཟུས་པ།

གཡའ་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།) ①

ལྷགས་རིགས་ཀྱི་གཡའ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཟས་མདོག་དང་སྒོ་བ་འཕུར་བ་ལྟེ།

འཁར་ཟངས་གཡའ་ལྟ། | ཟས་འདི་
ཟངས་ལྟོད་དུ་བཞག་ནས་གཡའ་.....

མོང་ | ར་འདིར་གཡའ་དྲི་སྒོ་ལྟ་བུ།

② ཟ་འཕུག་འོངས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་ཆོར་

ལྟར་བ་ལྟེ། འཕུམ་པ་ལྟར་ནས་ལུས་
པོ་གཡའ་ | དགན་གཟར་ལ་འཛེགས་

ནས་བྱིན་པ་གཡའ་ལྟ་བུ། ③ འཛེགས་
སྒྲག་སྒྲིམ་ནས་བ་ལྟ་བུ་གཟེངས་པ་ལྟ་.....

བུའི་སྤྱིང་བ་ཤར་བ་ལྟེ། རྒྱི་གཡའ་བ་ |
སྒྲག་ནས་རྒྱི་གཡའ་ལྟ་བུ།

གཡའ་ཀྱི་མ ལུ་སྒྲན་ཞིག།

གཡའ་མ རྒྱུ་ལེབ་མ་ཞིག་གི་མིང་།

ཆོག་བཟུས་ན་ 'གཡའ' ཞེས་འབྲི་ལྟེ།
གཡའ་ལེབ་ | གཡའ་རྒྱ་ལྟ་བུ།

གཡའ་ཤིང ལོ་མ་ལྟར་བའི་ཤིང་.....

ཤིང་ཞིག་ལྟེ། རྒྱ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་ཤིང་ལྟ་ ཟེར་།

གཡའ་ ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་

འོངས་པ་དང་འདས་པ་) (ག) གཞན་གྱི་
དངོས་རྒྱུས་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་དང་ལྟར་

བ་ལྟེ། དཔལ་དགོ་ཆུན་གྱི་དཔེ་ཆ་གཡའ་

ནས་བཟུས་ | གཡའ་བུའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། 【གཡའ་】 རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་

ལུ་ལ་ཆོག་ལྟེ། དཔེ་ཆ་གཡའ་ལྟ་བུ་ལྟ་།
དཔེ་ཆ་གཡའ་ཆོག་ལྟ་བུ། (ཁ) རང་

གི་དངོས་རྒྱུས་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་གཞན་
ལ་བཞོལ་དུ་བཟུག་པ་ལྟེ། དཔེ་ལྟར་ཆ་

སྤྱིང་མ་ཞིག་ལ་གཡའ་ལྟ་བུ། 【གཡའ་

མ】 རྒྱུ་གཡའ་བའི་དངོས་པོ་ལྟེ། ཆ་
གཡའ་མ་ | དཔེ་ཆ་གཡའ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་

བུ། (ག) རྒྱུ་ལ་ཁ་སྤྱོད་ན་རྒྱ་མཆན་
ནས་དག་མ་ཡིན་པ་ཞིག་འཆོལ་བའི་

དོན་ཉེ། ཟས་པ་བཟུན་པའི་ལུས་ལྟར་
ལྟར་བ་ལ་ཁ་གཡའ་ནས་ཟས་པའི་རྒྱ་

ལུས་རི་ཞེན་དུ་གཏོང་མི་ལྟར་ལྟ་བུ།
ལུ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་ཁ་འཛེགས་པ་ ཟེར་བ་

དང་དོན་འདྲ། ② ཁའམ་རི་དང་
མཁུན་གྱི་བར་ཆིང་ལྟེ། གཞུགས་

ཁམས་ལ་གཡའ་ཁམས་དང་, རི་ཆ་བ་
ལ་གཡའ་ཆ་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གཡའ་དམ ཁས་ལྟར་པ་འཕམ་དམ་

བཅས་པའི་ལས་དོན་གྱི་མིང་ལྟེ། ལྟར་
ཁན་རིང་ལྷགས་གྱི་དོན་དུ་མི་ཆོ་གང་

པོར་འབད་བཞུག་བྱིད་པར་གཡའ་.....
དམ་བཅས་ལྟ་བུ།

གཡའ་ ལུ་ལ་བཟུང་བུས་བ་ལྟེ།

གཉིད་ཀྱི་ན་གཡས་པ་འོང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

གཡས ①རང་གི་ཁ་བྱང་ཚྭ་གས་སུ་
གཏད་ན་ཤར་ཚྭ་གས་ནི་གཡས་ཡིན་པ་
ཐུབ་ཚྭ་གས་ནི་གཡས་ཡིན། ②ཆབ་
སྲིད་པས་མ་སྲིད་ཆོག་ཆིང་ཞེན་དང་
ལོག་སྲིད་པ་གཏོགས་པའི་དོན་ཏེ་
གཡས་ལྟར་པ། གཡས་ཚྭ་གས་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ③ཐོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་།

གཡི གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ལ་དང་.....
ཚྭ་གས་ཅམ་མཚུངས་ཤིང་དེ་ལས་ཆེ་པ་
ལྟ་མཛོག་མེད་ལྟ། ར་མ་བྱང་ཞིང་ན་
ཆེར་ལྟ་རིང་པོ་ནག་པོ་སྤྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡོད་པའི་གཅན་གཟན་ཞིག་ཡིན།
དེའི་པགས་པ་ནི་པགས་རིགས་ཅ་ཆེན་
ཞིག་ཡིན།

གཡིགས (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
གཡེར་མ་ཆོས་ནས་མིད་པ་སྤྱིད་པ་ལྟེ་
གཡེར་མས་མིད་པ་གཡིགས་ལྟ་བུ།

གཡིས འབྲུ་རིགས་པཅོར་བའི་ལྷམ་
ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ཟར་གཡིས། ལོག་
གཡིས། གཡིས་སྤྱད་ཅས་པ་ལྟ་བུ།
(མཚོ་སྤྱོད་ཁ་ཤད་)

གཡུ ①གཏིང་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་རིན་
པོ་ཆེ་མཛོག་ལྟར་གྲུ་དང་དབྱིབས་སྤྱོད་

ཆོགས་ཡོད་པ། རྫོང་ལྟར་སྤྱོད་པ། རྫོང་ཆ་
བྱིད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན། ②མཛོག་ལྟར་
གྲུ་མཚན་པ་ལྟེ་ གཡུ་མཚོ། གཡུ་
མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡུག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ) ①མར་འབྲེན་
པ་ལྟེ་ གཡུག་བྱའི་རྫོང་། རྫོང་གཡུག་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཡུགས།】ནི་
འདས་པ་དང་སྤྱལ་ཆོག་ལྟེ་ རྫོང་མར་
གཡུགས། རྫོང་འདི་མར་གཡུགས་ཤིག་
ལྟ་བུ། ②དོར་པ་ལྟེ་ རྫོགས་ངན་
གཡུགས་ཤིག་ལྟ་བུ།

གཡུགས 'གཡུག' ལ་སྒྲམ་།

གཡུང ①(རྫོང་ཆོག་) རྫོང་པའི་
ལོག་ལྟེ་ ཏ་གཡུང་མ། ཏ་རྫོང་
གཡུང་ལ་མཐ་ལྟ་བུ། ②གནའ་པོའི་
རྫོང་གར་གྱི་གྲལ་རིམ་མམ་མི་རིགས་.....
ཤིག་གི་མིང་། གཡུང་པོའི་རིགས་ཟེར།
【གཡུང་བྱང་】1. མི་འབྱུར་བའི་བར་
ཆིང་། 2. རི་མ་ཀྲ་འདིའི་མིང་།

གཡུར (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)
གཉིད་ལོག་པའི་དོན་ཏེ་ གཉིད་དུ་
གཡུར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡུར་ཐ་བ (རྫོང་ཆོག་)འབྲས་ལྟ་
མཐང་པོ་ཆོགས་པའི་དོན་ཏེ་ སྤལ་ཏོག་

གཡུར་བ། ། འབྲས་བུ་གཡུར་བུ་བ་
བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡུལ ① དཔག་འབྱུག་གི་མིང་ལྟེ་
དབང་པོ་གཡུལ་དུ་ཆས་ང་། དཔག་
དཔུང་གཡུལ་དུ་ཆས་ལྟ་བུ། 【གཡུལ་
ང་།】 རི་དཔག་འབྱུག་རྒྱུག་སའི་གནས་
ཀྱི་མིང་། 【གཡུལ་ཆས་།】 རི་དཔག་
འབྱུག་ལ་མཁོ་བའི་དངོས་ཇེས་ཀྱི་……
མིང་། ② ‘གཡུལ་ཁ’ ཡི་ཆོག་བརྒྱས་
པ་།

གཡུལ་ཁ ཡོ་རྟོག་བརྒྱུངས་ནས་འབྱུ་
རིགས་ལེན་སའི་མིང་ལྟེ་། གོ་སྟོག་
གཡུལ་ཁར་བཞུགས་། རང་མ་གཡུལ་
ཁར་སྐྱེས་ལྟ་བུ། ཆོག་བརྒྱས་ན་
‘གཡུལ་’ འབྲི་ཆོག་ལྟེ་། གཡུལ་
བཅག་། གཡུལ་བརྒྱུངས་ལྟ་བུ།

གཡེ མི་མེད་ས་སྟངས་གི་མིང་། 【གཡེ་
བྱས་པ་།】 རི་མ་མདའི་ཁ་སྐད་དུ་མི་གི་
ནས་ཁྱར་ཁྱོད་དུ་བརྒྱུལ་བའི་དོན་།

གཡེང་ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① སེམས་ཆེ་
གཅིག་མི་བྱེད་པ་ལྟེ་། སེམས་གཞན་
ལ་གཡེང་། མིག་ལྟར་མོ་ལ་གཡེང་ལྟ་
བུ། 【གཡེངས་།】 རི་འདས་པ་དང་རྒྱལ་
ཆོག་ལྟེ་། སེམས་མ་གཡེངས་པར་སྒྲིབ་

ཁྱིད་ལ་མ་ཉན་ལྟ་བུ། ② གོས་སྟགས་
བཀྲམ་བའི་དོན་ཏེ་། བགས་པ་ཉི་མར་
གཡེངས་། སྐར་ནམས་རྒྱབ་ལ་གཡེངས་
ལྟ་བུ།

གཡེང་ (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྒྱུ་གཏིང་དུ་
མི་རྒྱབ་པར་རྒྱ་ངོས་སུ་གནས་པ་ལྟེ་།
མིང་རྒྱ་ཁར་གཡེང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
འདས་པར་‘གཡེངས་’ འབྲི།

གཡེངས་ ① ‘གཡེང་’ ལ་སྟོས་།
② ‘གཡེང་’ ལ་སྟོས་།

གཡེན ‘དབྱེན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

གཡེམ (ཕྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
ཚུལ་མིན་གྱི་འབྲིག་པ་རྒྱུད་བའི་དོན་
ཏེ་། ‘མོག་གཡེམ་’ དང་དོན་འདྲ་།

གཡེར (རྒྱན་ཆོག) ཕྱིས་པ་ག་ཆད་
དུ་དུས་པ་ལྟེ་། ཕྱིས་པས་གཡེར་བྱས་
ལྟ་བུ།

གཡེར་ཁ ཁར་བའི་རྒྱ་མིགས་ཀྱི་བྱ་
འདབ་ལ་བཅགས་པའི་དྲིལ་རྒྱུང་གི་……
མིང་ལྟེ་། འདི་ལ་‘གཡེར་དྲིལ་’ ཡང་
ཟེར་།

གཡེར་པ (རྒྱན་ཆོག) རིག་པ་སྐད་
པ་ལྟེ་། མི་གཡེར་པ་། མི་གཡེར་པལ་
ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

13

14

གཡེར་མ མིས་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས་པའི་
 སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེར་མ་བྱུང་གསུམ་ཅན་
 འབྲས་བུ་སྤྱན་ནག་གི་ཆེ་ཆུང་གཞིན་
 ཅུས་ཆུང་ལ་སྤྱན་ཆེ་ཁ་གདངས་པའི་
 བར་ན་ས་བོན་ནག་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ་
 རྒྱན་པ་དཔར་སྒྲག་ལའང་གཡེར་མ་
 ཟེར་ སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞིག་པས་ཟས་ཀྱི་
 སྤྱོད་ལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། **【གཡེར་**
སྤྱོད་མ】 རྟེན་འབྲས་བུའི་དུམ་བས་
 གཡེར་མ་དང་མཚུངས་སྤྱོད་གཡེར་སྤྱོད་
 སྤྱོད་པའི་ཆུ་མ་རིགས་ཤིག་ཡིན།

གཡེར་མོ (རྒྱན་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཡངས་པའི་དོན་དེ། ཁང་བ་གཡེར་
 མོ། ས་ཆ་གཡེར་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡེལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
 ❶ ཁས་སྤངས་པ་ཡལ་བར་དོར་བའི་
 དོན་དེ། ཁས་སྤངས་དམ་མཚལ་
 གཡེལ་མི་རུང་ལྟ་བུ། ❷ ལྷ་བའི་སྤྱོད་
 ཁ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ། དང་ག་མ་གཡེལ།
 ལྷ་བའི་སྤྱོད་པ་མ་གཡེལ་ལྟ་བུ། ❸ སྤྱོད་
 གཡེལ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱོད་སྤྱོད་གཡེལ་མི་
 རུང་། གཡེལ་བ་མེད་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་
 བྱས་ལྟ་བུ།

གཡོ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) དཔོན་གཞུང་

འགྲུལ་བའི་དོན་དེ། གསལ་བ་མེད་
 བསམ་པ་གཡོ་མེད་རི་རྒྱར་བཟུང་།
 ས་གཡོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【གཡོས་**
 རྟེན་འདས་པ་ལྟ་བུ། དབྱ་པོས་བསྐྱེད་
 སྤྱོད་ཅི་བྱས་ཀྱང་། བདག་གི་བ་སྤྱོད་
 ཆེ་མ་གཡོས། ། ཆུང་གཡོས་ནས་
 མི་ཐར་ལྟ་བུ། **【གཡོ་སྤྱོད་】** རྟེན་གཡོ་
 བར་བྱིད་པའི་ལས་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ། གཡོ་
 སྤྱོད་བཟང་ལྟ་བུ།

གཡོ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) ཟས་གཡོ་
 སྤྱོད་དང་འདས་པ་མེད་པའི་དོན་དེ།
 ང་མས་ཟས་གཡོ་ལྟ་བུ། **【གཡོས་**
 རྟེན་འདས་པ་དང་སྤྱོད་ཆོག་ལྟ་བུ། ཟས་
 གཡོས། ། ཅིག་ལས་པས་མར་འདས་
 གཡོས་ལྟ་བུ།

གཡོ ❶ གཞན་བསྐྱེད་པའི་བསམ་པ་
 དང་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ། མི་གཡོ་ཅན་།
 གཡོ་སྤྱོད་། གཡོ་ཟབས། གཡོ་སྤྱོད་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བྱ་སྤྱོད་བཅས་མཁེ་
 མིང་ལྟ་བུ། སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས་། སྤྱོད་སྤྱོད་
 ལས་ཀྱང་སྤྱོད་གཡོ་བྱིད་ཞེས་ལྟ་བུ།

གཡོག (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) ལྷོ་རིས་མི་
 མཛན་རར་འགོ་བ་བའི་དོན་དེ། ཁ་

བས་རི་མོ་གཡོག་རྒྱུ་ | ལུས་པོ་གོས་
 གྱིས་གཡོག་དགོས་ལྟ་བུ། 【གཡོགས་】
 རི་འདས་པ་དང་སྐལ་ཆོག་ལྟེ། ཆར་
 སྐག་གོས་གྱིས་གཡོགས་ན་མཛེས་ |
 ལུས་ལུང་གོས་གྱིས་གཡོགས་ཤིག་ལྟ་
 བུ།

གཡོག་ ① གྲལ་རིམ་སྤྱི་ཆོར་སྤྱི་
 འཁྱར་ལྟར་གྲལ་རིམ་པར་སྤྱི་མེད་པར་
 ལས་པའི་ལས་ཀའི་མིང་ལྟེ། གཡོག་
 བྱས་ | གཡོག་ལས་ | གཡོག་བྱས་པའི་
 གཡོག་བཅའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཡོག་
 པོ།】 རི་གྲལ་རིམ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་སྤྱི་མེད་
 པར་བསྟུ་གཞིག་པར་ལས་ཀ་བྱེད་.....
 ཅིང་, རང་དབང་མེད་པར་སྤྱར་པའི་
 མི། ② ཞབས་འདེགས་ལྷ་པའི་ལས་
 ཀའི་མིང་ལྟེ། བྱ་དེ་པ་ལ་བྱ་དེ་གཡོག་
 བྱས་ལྟ་བུ།

གཡོགས་ ① ‘གཡོག་₁’ གི་འདས་
 པ་དང་སྐལ་ཆོག་། 【གཡོག་པོ།】 རི་སྤྱི་
 རིས་འགེབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ལུ་པ་སོགས་
 གྱི་མིང་ལྟེ། སྤྱི་པ་གཡོགས་མ་ |
 བགས་གདན་གཡོགས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། ② ལུ་པ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་
 ལྟེ། སྤྱི་གཡོགས་ | སྤྱི་གཡོགས་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡོན་ ① སྤྱགས་གྱི་རྒྱ་མ་ལ་རྒྱ་ནག་
 དང་རྒྱ་དཀར་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱ་.....
 དཀར་གྱི་མིང་གཞན་། བཟོ་སྐྲུན་ཁ་
 མཛད་ཏུ་‘གཡོས’ ཟེར་། ② སྤྱགས་
 བགས་པའི་རྒྱ་དཀར་གྱི་ནང་ཏུ་བས་
 རིགས་བཟངས་ནས་བཞོས་པའི་བས་
 གྱི་མིང་།

གཡོན་ ① གཡས་སྤྱི་གས་གྱི་ཕྱོག་.....
 སྤྱི་གས་གྱི་མིང་ལྟེ། ལག་གཡོན་ |
 ལག་པ་གཡོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②
 ཆབ་སྤྱི་དཔལ་སྤྱི་ཕྱོད་ནས་སྤྱི་
 སྤྱི་ཏེ། གཡོན་སྤྱི་གས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ།

གཡོན་མ་ ‘གཡོ་ཅན་མ་’ ཞེས་པའི་
 ཆོག་བསྐྱས་པ་།

གཡོང་ ‘གཡལ་’ གྱི་དེ་ལྟ་བུ།

གཡོངས་ ‘གཡལ་’ གྱི་སྐལ་ཆོག་།

གཡོར་ ‘གཡར་’ གྱི་དེ་ལྟ་བུ་དང་.....
 སྐལ་ཆོག་། 【གཡོར་པོ།】 རི་བོད་སྤྱི་རིས་
 གྱི་ལུས་ཞིག་།

གཡོར་མ་ ལུ་པ་དཔ་པ་ཆེའི་མིང་།

གཡོས་ ① ‘གཡོ་₁’ ཡི་འདས་པ་།

② ‘གཡོ་₂’ ཡི་འདས་པ་དང་སྐལ་
 ཆོག་། 【གཡོས་པར།】 རི་རྩ་པར་གི་
 མིང་གཞན་།

【ར】

ར ① གྲུགས་ར་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ནང་
གི་ར་。【ར་ཆེས་】ནི་ཐོ་རའི་མིང་。
【ར་གྲུག་】ནི་རེབ་ལྷི་མིང་གཞན་。【ར་
ལྷག་】ནི་ལྷ་ལ་བྱས་པའི་ཐོ་ར་ཆེ་，
‘ར་ཐོ’ འཕ་ ‘ར་ཐོ’ ཡང་ཟེར་。
【ར་ལ་】 1. གྲུགས་རའི་རིགས་ཀྱི་
མའི་མིང་。 2. གྲུགས་ར་ལྷི་
མིང་。 ② བོད་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་
ཀྱི་ཡི་གེ་ཉེར་ལྔ་པ་。【ར་ལག་ཅན་ཀྱི་
ཡི་གེ་】ནི་ཀ་ཀ་ར་ར་ཅ་ཅ་ར་ར་བ་བ་
ཅ་ར་བཅས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་。【ར་
བཅས་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་】ནི་ ‘ག་ལ་ག་’
ཅ་ཅ་བ་བ་ལ་ལ་ལ་ལ་ལ་ཅ་བཅས་བཅུ་
གཉིས་ཡིན་。 ③ ‘ར་བ’ ཡི་ཆོག་
བཟུང་པ་。 ④ རྣམ་དཔྱེ་ ‘ར’ ཡིག་
བཟུང་པ་ཆེ་： འདི་རུ—འདིར་ |
ཅ་རུ་བཟུང་—ཅ་ར་བཟུང་ལྟ་བུ་。རྣམ་
དཔྱེ་ ‘ར’ ཡིག་བཟུང་པའི་ ‘ར’ དང་
རྒྱུ་འབྱུག་ ‘ར’ གཉིས་ལ་བྱེད་པར་
འདི་ཡོད་དེ་， རྒྱུ་འབྱུག་ ‘ར’ ཡི་
རྒྱུ་ལྟ་རྣམ་དཔྱེ་ ‘ར’ དང་ ‘ལ’ རྒྱུ་
ཆོག་。 དཔེར་ན་： ལམ་ར་རྒྱུ་
ལྟ་བུ་。 རྣམ་དཔྱེ་བཟུང་པའི་ ‘ར’

ལམ་ར་ལྟ་ར་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་。
དཔེར་ན་： ‘རྣམ་ལམ་ར་འབྱུག་’ ལ་
‘རྣམ་ལམ་ར་རྒྱུ་འབྱུག་’ རྒྱུ་འབྱུག་
རྒྱུ་ལ་ལྟ་བུ་。ལྟ་བུ་པར་ ‘ལ’ ལྟ་བུ་。
ར་གཞན་ ལྷགས་རིགས་མདོག་མེར་ཐོ་
ཅན་ཞིག་ཆེ་， ‘བཅས་མེར’ དང་
‘ར་ག’ ལྱང་ཟེར་。
ར་མཆེ མོ་མང་ཆེ་བའི་རྩ་ལྷམ་ཅ་
བར་རྒྱག་ཐོ་དགར་ཐོ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན་， ཅ་བའི་རྒྱག་ཐོ་ནི་བོད་ལྷན་ཅ་
བ་ལྷི་ནང་གི་ལ་བྱལ་ཞིག་ཡིན་。
ར་མདའ ① དགའི་རྒྱུ་དེད་རྣམ་
འབྲུག་པའི་བྲག་ཆས་འབྲུག་ཅོད་ཀྱི་
མིང་ཆེ་： རྒྱག་ཐོ་ར་མདའ་བཟུགས་ |
ར་མདའ་བྱས་ལྟ་བུ་。 ② རྒྱགས་རལ་
ཀྱི་མིང་ཆེ་： རྒྱ་ར་མདའ་བྱས་ལྟ་བུ་。
ར་རྒྱུད ལྷལ་རྒྱུད་དེ་མན་ཅན་བཟུར་
རྣམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་。 འདི་ལ་ ‘ར’
རྒྱུད་ ལྱང་འབྱི་。
ར་ལ གནས་ཀྱི་ཁོར་ལྷག་གི་ཆོག་
པའམ་ལྱང་དང་ལྱི་ར་བས་བསྐྱར་
པའི་གནས་ཀྱི་མིང་ཆེ་： ལྷག་ལ་ར་བ་
བསྐྱར་ | ཞིང་ལ་གིང་གི་ར་བ་བཟུང་
ལྟ་བུ་。 ཆོག་བཟུང་ན་ ‘ར’ རྒྱུ་འབྱི་
ཆོག་ཆེ་： ལྷག་ར་ | ཅ་ར་ | ཅ་ར་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ར་མོ་ཤ ‘རྩ་སྤྱད་’ དང་ ‘ཤ་སྤྱད་’
གི་མིང་གཞན།

ར་མོ་ཤག ‘ར་མཉེ’ལི་མིང་གཞན།

ར་མི ①ནག་ཐིག་གམ་ཁྱི་མའི་མིང་”

ཞེ་ དགར་གསལ་ལྟ་བུ་ར་མི་གཞུགས་
ཁྱིས་སྤགས་ལྟ་བུ། ②སྤྱོད་ཆའི་མིང་
ལ་འབྱུག་པ་ནི་ སེམས་ལ་འབྱུག་སྤྱད་
གི་ར་མི་མང་པོ་ཤར་ལྟ་བུ།

ར་རྩ ཆང་གིས་བཟི་བའི་བྱ་སྤྱད་ཁྱི་
མིང་ཞེ་ ‘ར་རྩ་དང་པོ་བཟ་མེད་པ་
ར་རྩ་གཉིས་པ་སྤྱད་ཆེན་སྤྱོད་པ་འདྲ་
ར་རྩ་གསུམ་པ་གི་བའི་རྩ་དང་འདྲ་’
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་ ‘ར་བཟི་བ་’
ཡང་ཟེར།

ར་ས ལྟ་པ་ཤོད་ཁྱེད་ཁྱི་གནའ་མིང་།

རག ①ཟངས་མེར་རིགས་ཁྱི་ཁྱི་མིང་

ཞེ་ ཟངས་མེར་ཁྱི་རྒྱུ་ལ་རག་རྒྱུ་
དང་ ཟངས་མེར་རིགས་ཁྱི་ཟངས་
ང་ལ་རག་ཟངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ②

‘རགས་’ ཁྱི་འབྲི་ཚལ་གཞན། ③

‘རག་ལས་’ ཁྱི་ཆོག་བཟུས་པ། ④

‘རག་རག་’ གི་ཆོག་བཟུས་པ་ཞེ་ ཏ་
རྒྱུ་རག་| ཏ་རག་མེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རག་ཅེ མིང་ཉག་གི་ཆོ་ཁྱའི་མིང་”

གཞན།

རག་རག ཏ་པོད་མོགས་ཁྱི་སྤྱ་ཁ་”
སེར་པ་ནག་ཞད་ཅན་ཏེ་ ཆོག་བཟུས་
ན ‘རག་’ ཅས་འབྲི།

རག་ལས (ཁྱི་མེད་ལས་ཆོག་༧)

འེས་པར་རྩན་པའི་དོན་ཏེ་ ཡོན་ཏན་
ཡང་དག་པ་འཛོལ་བ་ནི་ལག་ལེན་ལ་
རག་ལས། | ལག་ལེན་ལ་རག་པ་ལས་
བར་ཡོན་ཏན་འཛོལ་མི་སྲིད་ལྟ་བུ།
ཆོག་བཟུས་ན ‘རག་’ ཅས་འབྲི་ཆོག་ཞེ་
ཆོ་མིང་སྤེལ་བ་ཏེ་མའི་འོད་ལ་རག་| བའི་
སྤྱིད་འབྱུང་བ་གྲུང་ཁན་ཏང་ལ་རག་”
ལྟ་བུ།

རག་ཤ མིང་ཉག་ཁམས་སྤྱི་རིགས་”
གིག་གི་མིང་ཞེ་ བཙོ་སྤྱོད་ལྱལ་སྤྱད་
རྒྱ་ཁམས་ལྱུ་རག་ཤ་’ ཟེར། དེ་ལ་རྒྱ་
རག་ཤ་དང་ཆོར་རག་ཤ་ ཁམས་རག་
ཤ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཡོད། དེའི་
ཆོ་གྲུ་ལའང་རག་ཤ་ཟེར།

རགས ①ཆུ་པོ་འཁོག་ཁྱིད་ཁྱི་ཆོག་”
དངོས་ཁྱི་མིང་ཞེ་ ཆུ་རུ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། འདི་ལ་ ‘རག་’ འབྲི་བའང་ཡོད།

② ‘རགས་པ་’ ལི་ཆོག་བཟུས་པ།

རགས་པ (རྒྱན་ཆོག་)ཞིབ་མོ་མིན་
པའི་དོན་ཏེ་ གཞུང་དོན་རགས་པ་

ཅམ་ཤེས། ལྷན་རིལ་རྒྱལ་པ་ལྷན་
མ་ཅམ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། ཆེན་པ་ལྷན་ན་
'རྒྱལ་' ཞེས་འབྲི་ཆོག། 【རྒྱལ་
ཅམ་】 རི་ཞིབ་མོ་མིན་པ་འི་ཅམ་གྱངས།
【རྒྱལ་རིལ་】 རི་ཞིབ་མོ་མིན་པ་འི་……
དོན་ཏེ། རང་དོན་རྒྱལ་རིལ་ཞིག་
བཤད། གནས་ཚུལ་རྒྱལ་རིལ་ཅམ་
ཤེས། རི་མོ་རང་རིལ་ཞིག་བྱས་ལྷ་བྱ།
རྒྱལ་སྐད་མོ་ 'རྒྱལ་པ་' དང་དོན་……
འདྲ་ལྟེ། ལྷ་རྒྱལ་སྐད་མོ། ལྷ་སྐད་མོ་
རྒྱལ་སྐད་མོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
རང་ ① (ཆབ་ཆོག) རང་ཉིད་དང་
རང་དངོས་ཏེ། རང་རང་། རྒྱུད་རང་།
ཁོ་རང་། རང་ཁ་རང་གསོ། རང་
རྒྱ་རང་ལ་ཤོག་ཁུལ་རྒྱར། རྒྱ་སྐད་
རིག་རྒྱུད་བཞི་ཉི་གཟུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
མགོན་པོ་རང་གིས་བཅམས་པ་རེད་ལྷ་
བྱ། 【རང་མགོ་】 རི་གཞན་ལ་རྒྱ་ལས་
མི་དགོས་པ་འི་རྒྱལ་པ་ལྷེ། རྒྱ་ལྷ་
རང་མགོ་ཐོན། ལྷ་པ་ཆེར་རྒྱལ་ནས་
རང་མགོ་འཁྱུངས་ལྷ་བྱ། 【རང་
འགྲོས་】 1. སྐར་ཅིས་ཀྱི་བར་ཞིག་……
ལྷེ། དཔེར་ན་རྒྱ་ལས་སའི་གོ་ལར་
སྐར་བ་རྒྱལ་པ་འི་རྒྱ་ལྷ་ལ་རྒྱ་པ་འི་
རང་འགྲོས་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ། 2. རང་

ལྷེད་གི་རྒྱལ་པ་ར་བཅེན་ནས་འགྲོ་པ་འི་
གཞི་འགྲུལ་གྱི་མིང་། 【རང་འགྲུལ་】
རི་ཅོམ་གཞུང་ལ་ཅོམ་པ་པོ་རང་གིས་
བཅམས་པ་འི་འགྲུལ་པ་འི་མིང་། 【རང་
རྒྱལ་】 1. 'རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་' ཅམ་
པ་འི་ཆོག་བཟུས་པ། 2. སངས་རྒྱལ་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བར་ཞིག་ལྷེ། 'རང་
སངས་རྒྱལ་' དང་དོན་གཅིག། 【རང་
རྒྱུད་】 རི་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པ་འི་……
དོན་ཏེ། རྒྱུད་ནད་རང་རྒྱུད་ཅན་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 【རང་བརྒྱུད་】 རི་རང་
གི་ཤ་ཐག་གི་འབྲེལ་པ་འི་བརྒྱུད་པ་འི་
མིང་། 【རང་ཅག་】 རི་'བདག་ཅག་'
དང་དོན་འདྲ། 【རང་ཉིད་】 རི་རང་
དངོས་དང་རང་གཅིག་ལྷེ། ཁོང་
རང་ཉིད། ཞིང་པ་གན་པོ་རེ་རང་……
ཉིད་ཀྱིས་ཞིང་བཅུ་བ་ལྷ་བྱ། 【རང་
མཐོང་】 རི་རང་གི་ལྷ་ཚུལ་དང་ཐོན་……
ཚུལ་སྐྱེས་འགྲིག་པར་རྒྱལ་པ་འི་རང་……
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྷེ། མི་
རང་མཐོང་ཆེ་བ། རང་མཐོང་མ་ཆེ་
ལྷ་བྱ། 【རང་ནམ་】 རི་རང་གིས་རང་
ལ་བཅམས་པ་འི་ནམ་ཐར་གྱི་མིང་།
【རང་དབང་】 1. བྱིས་སྐྱེས་ལྷ་
གཏན་ལ་ཐབ་པ་འི་མཆོམས་ལས་མ་……

འདས་པར་རང་དགའི་བྱ་སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་
 པའི་དབང་ཆའི་མིང་ལྟེ། རང་དབང་
 ཡོད་པ་སྤྱི་གཤིས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ། 2. རང་གིས་རང་ལ་ཆོད་
 འཛིན་པའི་རྒྱལ་པའི་མིང་ལྟེ། དགའ་
 བས་རང་དབང་མེད་པར་གད་མོ་ལྷོ་
 བགད། རྒྱ་ནས་རང་དབང་མེད་ཀྱི་
 པར་མཆི་ལ་ཤོར་ལྟ་བུ། 【རང་ཅུས་】
 ཅི་རང་གིས་རང་ལ་བཅུ་འཛིན་བྱེད་
 ཅིང་། མི་གཞན་ལ་ངོ་གཤོག་ལ་ཁྱེ་
 འཆར་བའི་བྱ་སྤྱད་མི་བྱེད་པ་དང་།
 གཞན་གྱིས་བཅུས་སྤྱད་དང་དཔལ་
 འབེབ་བྱེད་པར་ངོ་སྤྱོད་བའི་བྱ་
 སྤྱད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རང་ཅུས་ཀྱི་བསམ་
 པ་ཡོད་པའི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རང་
 རྒྱལ་ས་】 ཅི་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་
 གནས་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷོ་
 རྒྱུ་གི་ལྷོ་ས་པོས་རང་རྒྱལ་ས་ ལྷོ་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་རྒྱལ་ས་ | མི་རང་
 རྒྱལ་ས་ལྷོ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རང་
 བརྟེན་】 ཅི་རྟེན་ལྷོ་ས་མེད་པར་རང་
 གིས་བྱ་པ་ལྷོ་ས་ཀྱི་བཅུད་རྒྱལ་སྤྱོད་
 ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཆོས་ཉིད་ནི་རྒྱལ་ཁབ་
 རང་བརྟེན་བྱེད་མི་ལྷོ་ས་ | མར་ཁེ་སི་
 རིང་ལྷོ་ས་ནི་བདེན་དོན་མིན་ཀྱི་རང་

བརྟེན་པ་ལྟེ། རང་བརྟེན་བྱེད་པའི་མ་
 རྟེན་ནི་ཉ་མི་གོ་ལྟ་བུ། 【རང་རེ་】 ཅི་
 རང་དང་རང་གི་བཅུད་ལྷོ་ས་དང་
 བཅས་པ་ལྟེ། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ |
 རང་རེའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། 【རང་
 གཤིས་】 ཅི་མི་དང་རྒྱལ་ཆགས་ལ་ལྷོ་
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་གཤིས་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ། མིའི་རང་གཤིས་ | མ་ལྷོ་ས་
 བ་གཅན་གཅན་གྱི་རང་གཤིས་མིན་ལྟ་
 བུ། 【རང་ལྷོ་ས་】 ཅི་རྒྱ་མཆན་ལང་
 དག་པ་མིན་མིན་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་
 བས་བྱེད་པའི་ལྷོ་སྤྱོད་ལྷོ་ས་ལྟེ།

● ‘རང་བ’ མི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་

རང་₂ (བསྐྱུས་ཆོག) ● མིའི་རྒྱལ་
 བར་མ་བརྟེན་པ་ལྟེ། མ་བསྐྱུས་པར་
 ལྷོ་ས་ | མ་བསྐྱུས་རང་འབྱེད་ | མ་
 བསྐྱུས་རང་འབྱེད་ | རྟེན་རང་ཞིར་
 མོང་ | ལྷོ་ས་རང་འབྱེད་ལྷོ་ས་
 ལྟེ། 【རང་ལྷོ་ས་】 ཅི་གཞན་ལ་རྒྱ་
 ལས་མི་དགོས་པར་ལྷོ་ས་པ་ལྟེ། རང་
 ལྷོ་ས་ཅི་གིང་ | རྟེན་པ་རང་ལྷོ་ས་
 པ་ལྟེ། 【རང་འབྱེད་】 ཅི་མི་ལྷོ་ས་
 ཀྱི་རྒྱལ་བ་དང་གིན་ལྷོ་ས་ལ་མ་
 བརྟེན་པར་གཤོག་པའི་དོན་ཉི། མ་
 བསྐྱུས་རང་འབྱེད་ལྷོ་ས་པ་ལྟེ།

ཡིན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམས་དུ་
མ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན། ལུས་
ནི་གཞན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་ལྟ་བུ་
༥ རྒྱན་ཆགས་སུ་ཡོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་.....
དང་རྣམ་པའི་མིང་ལྟེ། མི་རང་བཞིན་
འཇམ་པོ། མི་རང་བཞིན་བཟང་བ།
བཤུ་གཞོག་བྱེད་པ་ནི་འབྱུར་ལྡན་གྲུལ་
རིམ་པའི་རང་བཞིན་རེད་ལྟ་བུ།

རང་རང (ཆང་ཆིག) ❶ མི་རེ་རེ་
པའི་དོན་ཉི། ཀྱན་གྱིས་རང་རང་ས་
ནས་ལས་ལ་འབད། རང་རང་སོ་སོའི་
གནས་སུ་འཁོད་ལྟ་བུ། ❷ སོ་སོར་
དགར་པའི་དོན་ཆན་དང་དངོས་པོའི་
དོན་ཉི། དོན་སྤྱོད་ནད་རྣམས་རང་
རང་ལེའུར་གསལ། བད་རིགས་རང་
རང་གི་ལེའུར་གསོ་ཚུལ་ལ་དོར་བཅུས་
རི་བཞད་ཡོད་ལྟ་བུ།

རང་རིག ❶ རང་གི་རྒྱན་དཔྱོད་.....
པའི་རིག་པའི་མིང་། ❷ བངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་རྒྱ་པ་བཞིའི་
ཡ་གྲུལ་ལེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པའི་སྒོ་
རིག་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

རང་རྩོང (རྒྱན་ཆིག) ས་བྲུལ་མི་
སྤྱོད་པ་ལྟེ། ས་རང་རྩོང་མི་སྤྱོད་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རངས (བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་༧) ཉ་
ཅང་དགའ་བའི་དོན་ཉི། ང་ནི་
དམངས་དོན་སྤྱོད་ལ་རངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

རངས་པོ (རྒྱན་ཆིག) ཁྱིམ་པོའི་མིང་
ལྟེ། ལུས་རངས་པོ། ལུག་ག་རངས་
པོ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རན་པ ལཱ་པའི་རིགས་ཤིག།

རན ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་༧) (ཀ)
འཆམས་པ་དང་འོས་པའི་དོན་ཉི།
ལུས་ལ་རན་པའི་ལཱ་བ། ལྷམ་འདི་...
ངའི་རྒྱང་བ་ལ་རན་པ་རེད། གཏམ་
ཁ་ལ་མི་རན་པ་ལ་བཞད། མི་ཀྱན་...
གྱི་མིག་ལ་མི་རན་པའི་བྱ་བ་ལ་བྱེད་...
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། (ཁ) གཏན་ཁེལ་གྱི་
རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཉི། ཆོགས་
འདུའི་རྒྱས་ཆོད་རན་སྤང། ཆོགས་...
འདུར་འགྲོ་རན་སྤང། ཞིང་འདེབས་
རན། ལུག་བལ་འབྲེག་རན་ལྟ་བུ།

❷ ‘རན་པ’ ལི་ཆིག་བརྒྱས་པ།

རན་པ ལཱ་རན་པ་ལྟེ། ལུགས་གསོ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། ཆིག་
བརྒྱས་ན་ ‘རན’ ཞེས་འབྲི་ཆིག་ལྟེ།
རན་ལྟེ། (རན་པའི་ལྟེ་མ) ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

པ་ལྟ་བུ། ༡༥ བར་སྒྲུབ་ལ་འཐིབས་
པའི་རྒྱལ་དང་སྐྱུགས་ཡོང་སྐྱུགས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། རབ་རིལ་འཐིབས་ལྟ་བུ།

རབས་ ༡ རྒྱལ་རིང་ཐུང་རེས་པ་ཅན་
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་རབས་དང་པོ།
གནའ་རབས་ | རྟེན་རབས་ཞེས་པ་
སྐྱུགས་ལྟ་བུ། ༢ མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་
ལྷན་པའི་ལྷ་སྤྱི་རིམ་པའི་མིང་ལྟེ། མི་
རབས་དང་པོ་ | མན་རབས་ | མི་
རབས་གོང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༣ ལས་
དོན་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པའི་མིང་ལྟེ། རྒྱལ་
རབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རལ་ ༡ ‘གམ་’ལ་ལྟེས་ ༢ ‘རྟགས་’
ཀྱི་དོན་ཏེ། རྟགས་རལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【རལ་འདེགས་】ནི་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་
བྱ་བ་སྐྱབ་མཁན་དང་ལས་ཀ་ལས་
མཁན་ལ་བྱར་ནས་རྟགས་རལ་བྱེད་
པའི་བྱ་བའི་མིང་ལྟེ། བྱ་བ་ཞིག་གིས་
འགོ་བཟུང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་རལ་
འདེགས་བྱས་ནས་བྱ་དབྱངས་སྒྲངས་
ལྟ་བུ། ༣ བོད་ཀྱི་རྒྱལ་གིག།

རལ་པ་ ‘རན་པ་’ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་

རལ་བུ་ རོ་མང་སྤྱི་པའི་རྩ་རྩམ་ཞིག་
ཡིན་ལ། ས་བོན་ནང་དུ་བྱེ་ཡོད་པས་

སྐྱུགས་ཀྱི་འཆོ་རྩ་བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན་
ཅི་བ་དོག་པོ་སྤྲོད་བྱེད་ཆོག།

རལ་ས་ ༡ ཆོན་སྤྲོད་པོ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་ལྟེ། རལ་ས་དངོས་ནི་གཏེར་ནས་
སྤྲོད་པ་ཞིག་ཡིན་ ༢ ཆོན་མེ་ཉག་
བཞད་ཅིང་། མེ་ཉག་ཡལ་ཇེས་འབྲས་
ལུ་མིང་གསུམ་པ་ཆགས་པའི་རྩ་མིང་
གི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ དེའི་ལོ་མ་ལས་
ཆོན་སྤྲོད་པོ་ཞིག་སྒྲངས་ནས་རལ་
སྐྱུགས་ཁ་དོག་སྤྲོད་ཆོག་པ་དེ་ལའང་
རལ་ས་ཟེར་

རལ་ ༡ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧)

ཞིག་པའམ་སྤོར་པའི་དོན་ཏེ། ལུ་བ་
རལ་ | ཁང་བ་རལ་ལྟ་བུ། 【རལ་བོ་】
ནི་ཞིག་རལ་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཁང་རྩིང་རལ་
བོ་ | བྱང་རལ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢
‘རལ་བ’ཡི་ཆོག་བཟུས་པ་ ༣ བོད་
ཀྱི་རྒྱལ་གིག།

རལ་ཁ་ ཀྱི་པའི་མིང་【རལ་ཁ་སྤྱད་】

1. བན་ཚུན་ལག་སྤྲུག་ནས་འཐབ་པའི་
དོན་ 2. དངོས་སུ་སྤྲུག་ནས་རིགས་
པའི་གཞུང་ལུ་ཀྱི་ཆོད་པ་བྱས་པའི་
དོན་ 3. གཡུལ་འབྱེད་པའམ་མཆོན་
ཀྱིས་འཐབ་པའི་དོན་

རལ་ག་ ༡ རྩོད་པོ་དང་རྩ་མིང་གི་

ཡལ་གཤི་མིང་། ༡ མྱོད་ཤོས་རིགས་
མིག་གི་མིང་གི་བཅ་ཆིང་ལྟེ། ལུལ་སྐད་
ཏུ་‘ཆེ་ལེན་’ ཟེར་།

རལ་གྱི མྱོགས་གཉིས་ཀ་རྩ་བའི་.....
གྲིའི་མིང་།

རལ་བ སྒ་རིང་བོའམ་སྒ་རིང་བོ་.....
མྱོས་བའི་གཙུག་ལུད་ཀྱི་མིང་། ཆིག་
བསྐྱལ་ན་ ‘རལ་’ ཞེས་འབྱི་ཆིག་ལྟེ།
གཡུ་རལ་ | རལ་ཚོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རལ་ མིང་བལ་དང་བལ་ཆིང་གསེལ་
སྐགས་ཀྱི་སྐལ་ལས་(འབག་སྐྱད་)
བཅགས་མིང་། ལྷོན་ཆས་སྐགས་བརྩ་
ཆིག་བའི་ཐགས་དངོས་ཀྱི་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
རལ་ལུ | རལ་ཁྱ | མེང་རལ་ཞེས་...
པ་སྐགས་ལྟ་བུ། **【རལ་གུར་】** རི་རལ་
ཀྱིས་བརྩས་བའི་ཐོད་གནས་ཀྱི་མིང་།
【རལ་བལ་】 རི་མིང་བལ་ཀྱི་མིང་།
【རལ་ལུག་】 རི་རལ་ཀྱི་ཆིང་ཅིག་གི་...
མིང་ལྟེ། ལུལ་སྐད་ཏུ་‘རལ་ཐགས་’
མཛོ་ ཟེར་།

རལ་པ ༡ རྩི་ཆིགས་ཆིང་བར་བོད་...
ཐོངས་སུ་སྒྲ་དང་མགུར་སྐགས་.....
དཔུངས་སུ་ལྷེར་ནས་སྒྲིང་མོ་ལུས་ཏེ་...
འཆོ་བའི་མི། ༢ ཐོད་ཀྱི་གར་ཆིང་
པའི་རིགས་མིག་།

མི ༡ ས་རོས་ནས་ཡར་མཐོན་པོར་.....
འབགས་པའི་ས་རྩིའི་ལུང་བོ་ཆེན་.....
པའི་མིང་ལྟེ། གངས་རི་ | བྲག་རི་ |
ར་རི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【རི་ལུང་】** རི་
རི་པོ་དང་ཆུ་ལུང་རལ་རི་པོ་དང་ལུང་
བའི་དོན། **【རི་བོ་】** རི་རི་ཆེན་པའི་
མིང་། **【རི་རྩམ་】** རི་རིའི་ཆོའམ་ལྟེང་
གི་མིང་། **【རི་གཟར་】** རི་རི་རོས་
དགན་གཟར་ཀྱི་མིང་། **【རི་ཤོ་བ་】** རི་
ར་རི་མཐོ་སར་ལྟེ་བའི་རྩ་ལུས་ཞིག་.....
གི་མིང་ལྟེ། ལྷན་གཞུང་ཏུ་ཤོ་རིགས་
བརྒྱན་བཤད་པའི་རིགས་གཅིག་ཡིན་།
༢ མིས་གསེས་ཆུང་ལྱེད་པར་མ་བརྟེན་...
པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། རི་བུ་ |
རི་ལུང་ | རི་ལྟེ་ཆི་མིང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

རི་མྱོགས་ རྩ་སྐད་ཏུ་‘པ་ཤོ་’ ཟེར་...
པའི་བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་རོས་འཛིན་...
པ་ཡོད་། འདི་ལ་‘རི་མྱོགས་’ ཞེས་
འབྱི་བའང་ཡོད་།

རི་ཁྲོད་པ རྩིས་ཐངས་ཏེ་རི་ན་.....
ཐོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ།

རི་དྲགས་ མེའི་འཆོ་རྒྱུང་ལ་མ་.....
བརྟེན་པའི་རི་ལྟེ་སྐྱོག་ཆགས་རྩ་གཟན་
རིགས་ཀྱི་ཀྱི་མིང་།

རི་བ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་༥) རིན་ལ་བྱིན་པའི་དོན་ཏེ། རྩ་དུལ་ལྷན་བརྒྱ་རི་བ། ལུས་ལ་རྩ་བརྒྱ་རི་བའི་གོས་ལ་ལྱོན། གནས་བྱ་ཞིག་ལ་རྩ་བརྒྱ་ཐུག་དུལ་རི། རྒྱངས་འཁོར་ཞིག་ལ་མཛོ་བརྒྱ་རི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རི་ཚོང ལུས་རྩ་བའི་རི་ཚྭ་སྟོན་པ་..... ཆགས་ན་རིང་ལ་ཡན་ལག་སྟོན་པ་..... གཞིས་ལྷན་ཞིང་ཁྱིམ་གཞིས་རིང་བ་... དེའི་མིང་། མིས་གསོས་པའི་རི་བོར་རིགས་དེ་ལ་‘མོས་བྱ’ ཟེར།

རི་ཚོ ❶ མིག་གིས་དངོས་སྤྱི་མཐོང་བ་དང་མིད་ལ་གར་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤོག་གྱ་སོགས་ལ་བསོད་..... པའི་གཞུགས་རིས་ཀྱི་མིང་། ❷ མཚོན་པར་བྱལ་བའི་དངོས་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱ་ཚིང་ཞེ། ཟས་སོགས་མཚོན་པར་བྱལ་བ་ལ་རི་ཚོར་བྱེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

རི་ཚོས ‘འབྲི་ཚོག’ གི་མིང་གཞན་།

རི་བྱ ‘རིལ་བྱ’ ལེ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

རིག ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༥) མིག་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཏེ། མིག་གིས་དངོས་སྤྱི་རིག། ལྷན་པོ་མིག་..... གིས་ལ་རིག་བྱང་རིང་པོ་རྣ་བས་གོ་..... ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རིག་རིག】ནི་མིག་

འབྲས་སྤྱར་དུ་འབྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཞེ། མིག་རིག་རིག་བྱེད། མིག་གིས་རིག་རིག་བཞུགས་ལྟ་བུ། ❷ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་། ❸ ‘རིག་བ’ ལེ་མིང་མཐའ་བཞུགས་པ།

རིག་བ ❶ རྩོ་དང་རིག་པ་ཞེས་པའི་རིག་པའི་མིང་ཞེ། རིག་པ་ཅན། རིག་པ་རྩོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་བཞུགས་ན་‘རིག’ འབྲི་ཚིག་ཞེ། ལྷིས་པ་རིག་བཟང་། རིག་གསལ། རིག་རྩལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཤེས་ཡོན་གྱི་མིང་ཞེ། རིག་པ་སྤྱང་། རིག་གནས་བསྐྱལ་བས། ལྷན་གོ་ནི་རིག་པ་དར་བ་ཆེས་སྤྱ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཞེས་... པ་ལྟ་བུ། ❸ ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་བཞུན་བཅས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཞེ། གསོ་བ་རིག་པ། ལྷན་རིག་པ། ལྷ་རིག་པ། ལྷ་རིག། གསོ་རིག། བརྩ་རིག། རྩས་རིག་ཅེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། 【རིག་གནས】 1. རིག་པའི་གནས་ཞེས་པའི་ཚིག་བཞུགས་པ་... ཞེ། གནའ་དཔེར་རིག་གནས་ཞེས་པ་ནི། བརྩ་རིག་པ་དང་གསོ་བ་རིག་པ། ལྷ་རིག་པ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ། བྱང་དོན་རིག་པ་(ཆོས་

འགྲེ། རི་རང་གིས་ཤེས་པའི་ཆ་པའི་...
 རིགས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་མ་ཤེས་...
 པའི་དོན་ལ་དབྱུང་པ་བཅས་ནས་ཤེས་
 པའི་ཐབས་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ལ་ནས་དཔལ་
 ལས་འབབ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་གཤེས་ཀྱི་
 གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་རྒྱུར་ཆོག་ལྟ་
 བུ། 【རིགས་པ་སྟེ། རི་རིགས་འགྲེ་
 ཞེས་པའི་ལས་ཆོག་གི་འབྲི་སྒྲུངས་ཤིག་
 ལྟེ། ལམ་ལ་དབྱུགས་གང་ན་འབྱུངས་
 ཤིང་རྒྱས་ན་དཔོས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་...
 དཔོས་ཆས་གཞན་ལའང་རིགས་པ་སྟེ་
 བར་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༡ ལ་དཔེ་རྒྱུར་
 ལད་མོ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ལས་ཆོག་
 ལ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་སྐུལ་ཆོག་...
 བཅས་ཡོད་པ་དེ་མིང་ཆོག་ལ་རིགས་...
 འགྲེ་རྒྱུར་མི་རུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རིང ༡ (རྒྱན་ཆོག) (ཀ) དབྱིབས་...
 རིང་པོ་སྟེ། ཀ་བ་རིང་པོ། ཀ་རིང་།
 ལུ་བ་ཏ་ཅང་རིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 (ཁ) ཐག་ཉེ་རིང་གི་རིང་སྟེ། རྒྱང་
 རིང་པོ། རྒྱང་རིང་། ས་ཁ་ཐག་རིང་
 པོ། བར་ཐག་ཏ་ཅང་རིང་པོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ༢ རྒྱས་ཤུབས་དེས་ཅན་ཞིག་
 གི་མིང་སྟེ། ཡོ་གཅིག་གི་རིང་ལ། རྒྱ་
 གཉིས་ཀྱི་རིང་། ཉིན་གསུམ་ཀྱི་རིང་།

ལ། རྒྱལ་རིང་། རྒྱ་རིང་། བ་རིང་།
 ལུ་རིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རིང་མོ།】 1.
 མིང་བྱེད་པའི་མཐར་རྒྱུར་ན་རིང་...
 བའི་བྱེད་ཆོས་བྱེད་པར་བ་ཞིག་ཡིན་...
 པའི་དོན་ཏེ། མདོ་དབྱུག་གཞུང་ལས་
 རིང་མོ། དར་གིང་རིང་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། 2. རྒྱས་ལུན་རིང་པོ་སྟེ། རིང་
 མོ་ཞིག་ནས་<བད་རྒྱུད་མདོར་བསྐྱུས>
 ཤིག་སྟེ། རྒྱུ་འབྱུང་པ་ཡོད་ལྟ་བུ།

རིང་ལྷགས རང་རྒྱང་ཁམས་དང་...
 མིའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་, རིག་གནས་,
 རྒྱ་ཆལ་བཅས་ཀྱི་རྒྱར་ལ་མི་རྒྱུས་ཀྱི་
 རྒྱད་རིམ་དང་ལྷན་པའི་ངོས་འཛིན་...
 དང་འདྲ་ཆུང་ཏེ། མར་ལེ་རིང་
 ལྷགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རིང་བསྐྱེལ སངས་རྒྱས་ཆོས་...
 ལྷགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཏུང་རུས་
 ལ་རིང་བསྐྱེལ་བེད་, རྒྱུངས་དད་...
 བྱེད་ལམ་ན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཏུང་
 རུས་ལས་བྱུང་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་རིམ་...
 ལུའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། 'འཕེལ་
 གཏུང་' ཡང་བེད་

རིངས་པ (རྒྱན་ཆོག) ༡ རྒྱུར་པའི་
 དོན་ཏེ། རིངས་པ་རིངས་པར་ཚུར་
 ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ༢ བྱེལ་པའི་དོན་

དེ: གྲྭ་རྒྱུང་གི་ལས་ལ་རིངས་པའི་
ཆེན་ལྷན་པ་ལྟལ་དུ་འགྲོ་ཡོང་པ་བྱུང་
ན་ལུ། འདི་ཆེན་པལ་ལ་ན་'རིངས་'
ཞེས་འགྲོ་ཆོག་མེ: གྲྭ་རྒྱུང་བྱུང་ལ་
རིངས་ཞེས་པ་ན་ལུ།

རྩོམ་པ་ (ལྷན་ཆོག) མི་ཚུགས་པ་མི་
 ལུས་ལྷན་པ་ལྷན་པ་པའི་ལྷན་པ་ལྷན་པ་
 རྩོམ་པ་ལྷན་པ་ | ལུས་ལྷན་པ་ལྷན་པ་
 ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ 'ལྷན་པ་' ལྷན་པ་
 ལྷན་པ་

རིན་ཆེན་ལྷན་ཁྲིའི་ཆེ་ཆུང་དང་ཅེ་ལ་...
 བཀའ་པོ་ལྷན་ཁྲིའི་ཆེ་ཆུང་དང་ཅེ་ལ་...
 རིན་ཆེན་ལྷན་ཁྲིའི་ཆེ་ཆུང་དང་ཅེ་ལ་...
 བཀའ་པོ་ལྷན་ཁྲིའི་ཆེ་ཆུང་དང་ཅེ་ལ་...

【རིན་ཐང】 1. ཆབ་ཁྱིད་དཔལ་...
འབྱུང་རིག་པའི་ནང་དུ་བཤད་པའི
'རིན་ཐང' ཉི་ཚང་ཚྲིང་ནང་གི་ཚང་
ཚྲིང་ཚོན་ཁྱེད་ཁྱེད་ལ་ཁན་གྱི་ཁྱི་ཆུ་མ་
ངལ་ཚོལ་མཚན་ཁྱེད་ལ་ཐེང་བ་རེད།

2. ཡོངས་གྲགས་ལ་ 'འིན་མང' ཞེས་
 པ་ནི་ཆ་ཆེ་ཆུང་གི་དོན་དེ། འིན་
 ཆེན་འིན་མང་ཡོད་པ། འིན་མང་ཆེ་
 པ་ཞེས་པ་མུ་ཏུ། 【འིན་སྐ་ཆེ】 1.

གཤེན་, དུལ་, ཟངས་, ལྷགས་,
 རག་, ཞ་ཉེ་སྐགས་མཐུ་ཐུབ་པའི་ལྷན་
 སྐགས་དང་, གཡུ་ཁྱིུ་སྐགས་མཐུ་
 མི་ཐུབ་པའི་དངོས་ལྡན་སྐྱ་ཐང་ཆེ་
 པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ 2. ཆ་ཆེན་
 འགའས་ཆེན་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ་ འཐུ་
 སྐགས་ནི་སྐྱ་ཐ་ཆེ་ལས་ཀྱང་སྐྱ་ཐ་
 ཆེ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 3. ཁྱི་ཆོགས་
 ཆེན་པོར་མི་ཆེན་ཀྱི་ཞེས་ཆེ་ ལྷ་སྐྱ་
 ཐ་ཆེ་ | ཁོང་སྐྱ་ཐ་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

【ཡིན་ཅེན】ནི་ཡིན་པ་ཆེ་ཞེས་པ་.....
 བཅུ་ལ་ནས་ཡིས་པ་。 【ཡིན་ཅེན】ནི་
 ‘ཡིན་ཅེན’ གྱི་འགྲི་ཚུལ་ལ་གཞན་。

【རིན་ཆེན་ལུག་】 རི་ཁིང་ལྷན་ཁྱིམ།

【རིན་ཆེན་ཐུངས་ཤད།】 བེ་སྟོན་ཡིག་
གི་ཆོག་མཆོལ་ལ་གཙོན་ཁྱེད་ཀྱི་ཤད་་་་
‘་་’ འདྲི་ཡིང་།

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीमद्भागवतसूक्तम् ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीमद्भागवतसूक्तम् ॥

[illegible][illegible]

ཐོག་གི་རིམ་པ། འོག་གི་རིམ་པ།
རིམ་པ་ཞིན་འགྲོ་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

【རིམ་གྱིས་】ནི་གོ་རིམ་ཡོད་པ་ལྟེ།
ཆན་རིག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རིམ་གྱིས་
སློབ་དགོས་ལྟ་བུ། 【རིམ་པ་ཞིན་】ནི་
རིམ་པ་པ་ཞིན་ཞེས་པའི་ཆོག་པ་ལྟས་པ་
ལྟེ། རིམ་པ་ཞིན་འགྲོ། རིམ་པ་ཞིན་
འོངས་ལྟ་བུ།

རིམ་གྲོ། ① ཡོངས་སྤྱད་སོར་གྱི་པན་...
པའི་མིང་ལྟེ། ལྷན་མ་ལ་ཟས་གྱིས་རིམ་
གྲོ་བྱས། བད་པ་ལ་སྒྲན་གྱིས་རིམ་...
གྲོ་བྱས་ལྟ་བུ། ② ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་
ག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

རིམ་ས་ འགོ་པའི་བད་རིགས་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཆོད་རིམ་ས། ཆམ་རིམ་ས།
རིམ་ས་བད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【རིམ་ས་
བད་】ནི་འགོ་པའི་བད་རིགས་ཀྱི་སྒྲི་...
མིང་།

རིལ་ ① (རྒྱན་ཆོག) དབྱིབས་རྒྱུ་པ་པོ་
ལྟེ། རྩ་རིལ། རྩ་རིལ་རིལ། ལྷག་
རིལ། རྒྱན་པ་ལྷག་རིལ་གཅིག། ལྷ་
གུ་རིལ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘རིལ་བྱ’
ལོ་ཆོག་པ་ལྟས་པ་། ③ ‘རིལ་མ’ ལོ་
ཆོག་པ་ལྟས་པ་།

རིལ་བ་ ལྷན་རྒྱུ་རྩ་རྩ་ལ་རྩ་ལ་ལྟེ་

པ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ‘ཆང་རིལ’
ལས་ ‘ཆབ་ཀྱི་རིལ་བ’ ཡང་བྱེད་།

རིལ་བྱ དབྱིབས་རྒྱུ་པ་པོ་ལྟས་པ་ལྟེ་
ལྷ་བྱའི་རྩ་ལ་ལྷན་བྱའི་མིང་ལྟེ། ལྷན་
གྱི་རིལ་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ལྟས་
ན་ ‘རིལ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལྷན་
རིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རིལ་བོ། (རྒྱན་ཆོག) ཆ་ཤས་ཀྱན་
ཆང་པའི་དོན་དུ་། ལྷན་རིལ་བོ།
ཉིན་རིལ་བོ། ལོ་རིལ་བོ། རིལ་བོ་
དང་ཆ་ཤས། ལས་དོན་རིལ་བོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ།

རིལ་མ ར་ལུག་སོར་གྱི་ལྷན་དབྱིབས་
རིལ་མའི་མིང་ལྟེ། ལྷག་གི་རིལ་མ། ལྷ་
པའི་རིལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་པ་ལྟས་
ན་ ‘རིལ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རིལ་
ལུད། རིལ་ལྷངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རིས་ ① རི་མའི་མིང་པ་ལྟས་ནས་འབྲི་
ཚལ་དུ་། དཔེ་མཆོད་པའི་རི་མོ་ལ་
དཔེ་རིས་དང་སྒྲན་རིས་ཀྱི་རི་མོ་ལ་...
སྒྲན་རིས་བཟོ་བ་ལྟ་བུ། ② རྩྭ་གས་
སམ་ཁོངས་ཀྱི་དོན་དུ་། རྩྭ་ཆགས་
ཀྱི་རིས་སྤྱ་གཏོགས་པ། རིས་མིང་གྱི་
མི། རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པ། ཤིང་གི་...
རིས་སྤྱ་གཏོགས་པ། ཞིན་ཁ་རྩྭ་གས་

༩༩ ● (ལས་ཚུགས་རྒྱུ་ལ)

ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུར་ན་.....

འོས་པའམ་ཆོག་པའི་དུང་ཏི། ལུན་

མོ་ར་གི་སྐད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

ཅུང་། བྱ་འགྲེལ་མི་ཅུང་། རེ་ལྔ་

ཏཱ་པ་ཟ་མི་ཏུང་། སེམ་དམ་འདི་།

ལྷན་གྱིས་བཟོས། ར་རྒྱུང་། ས་པོར་ལས་ཏུ།

ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥

● (ཡེལ་ཆོག) ཆོག་ལ་ལཱི་མཐར་

ཡུ་རྫོག་ལྷན་ཁྲིད་པའི་སངས་བཞུགས་

དང་དོན་འདྲ་མཉམ་པུ་ལྟེ་ ལྷུ་ལ་ཁ་མོ་ལ་ལྷུ་ལ་

८. कृष्ण'स'सिंह । शि'ष्य'स'सिंह' ।

འཇམ་མཁའ་ལྷན་གྱི་དགོན་ཁྱེ་ལུ་

ཅད་ བྱལ་བ་དང་སྒྲིལ་བའི་བར་ཉིང་།

ཨ་མ་ ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཆེན། ▽)

(ཀ) རྒྱུན་དང་ཐུན་པ་སོཌ་འཁྱེད་པ་

ནས་པལྱིའམ་པའི་དོན་ཏེ། བཀའ་

ལུས་ | གནམ་ཐང་ལུས་ | ས་ལུས་

མང་རྒྱུ | ལས་ཀ་གཅིག་ལ་ལག་ཁ་

རུབ་ཅེས་པ་སྐགས་ལྟ་བུ། ༡༡ བྱང་ཁྱི།

तुम्हारे लिए।

ཡུལ་ ལྷ་མཚན་གྱི་པར་ལྷོ་པ་ལྷོ་ ལཱི་

རུམ་ལ་བྱ་ཆགས་ཁིས་པ་ལྟ་བུ། ॥ལ་

འཕེ་སྒྲི་རགས་ཡན་གྱི་ཁོང་སྟོང་ཁག་”

ཏི་མིང་གྲེ: རྒྱལ་ལ་བྱིས་པ་བརྒྱུག།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ལྷ་ཡུ་ (ཡིད་འཕྲིལ་ལས་མི་གྲ))

རང་ལུས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གསུང་བ་ལྟོས་

པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། བྱ་མོལ་བྱ་

ॐ नमः शिवाय | ॐ नमः शिवाय | ॐ नमः शिवाय |

རུམ་ལྷ་པུ། ❶ནང་གི་དཔ་ཏི། ལྷག་

རུམ་ལ་རྩོན་མེ་བཞེས་པ། རྩོན་རུམ་

ནས་ཆར་བ་བབས་ལྟ་བུ།

ཕྱལ ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)མེ་

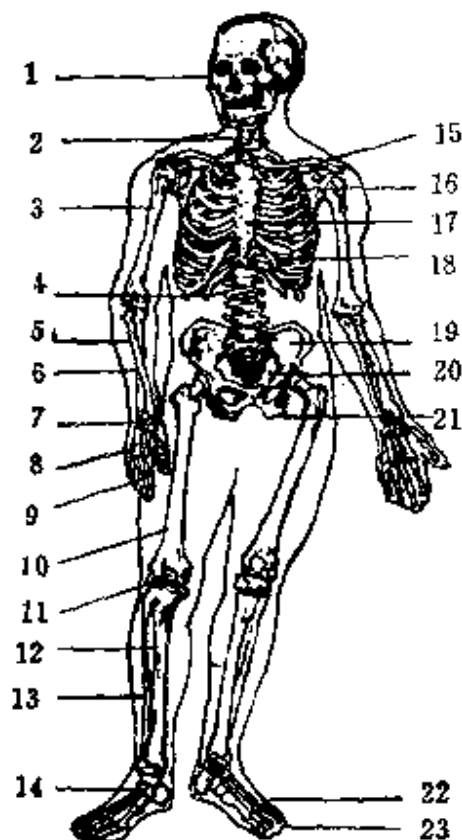
॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

དཀྱིལ་གྱི་མོ་སྒྲུབ་ནས་ཉམས་པར་ཤུར

11. विद्यया ऽमृतमश्नुते

པ་དང་ལ་ཐུ་ཏུས་པ་སྟགས་ཀྱི་དོན་
ཉི་ རྟེ་ཏུས་ | ཏུས་པ་ | རྟེ་ཏུས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཏུས་ ① ཏུས་པ་ཞེ་ མི་ཐུགས་སོཌ་ཀྱི་
ལུས་སྟོན་གི་ལུས་རང་སྟོང་ལུབ་ལྱེད་”

མིའི་ཏུས་པ་ལྟ་བུ་

1. མག་ཏུས་ 2. རྟེ་ཏུས་ 3. དུང་ཏུས་
4. རྟེ་ཏུས་ 5. ལག་རང་ཏུས་ 6. ལག་
རང་ཏུས་ 7. ལག་ཏུས་ 8. ལག་ཏུས་
9. ལག་ཏུས་ 10. ལག་ཏུས་ 11. ལག་
ཏུས་ 12. རྟེ་ཏུས་ 13. རྟེ་ཏུས་
14. ལག་ཏུས་ 15. རྟེ་ཏུས་ 16. ལག་ཏུས་
17. ལག་ཏུས་ 18. རྟེ་ཏུས་ 19. རྟེ་ཏུས་
20. རྟེ་ཏུས་ 21. རྟེ་ཏུས་ 22. རྟེ་ཏུས་
23. རྟེ་ཏུས་

ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ དཔེར་ན་སྟགས་
ཆེན་ཀྱི་ཏུས་པ་—སྟགས་ཏུས་ | རྟེ་ཏུས་
མི་ཏུས་པ་—རྟེ་ཏུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་”

ལུ་ **【ཏུས་པ་ལྟ་བུ་】** རྟེ་ཏུས་པ་ཀྱི་
ལུས་ཀྱི་ཏུས་པ་འི་ཆ་ཤས་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”

【ཏུས་པ་ལྟ་བུ་】 རྟེ་ཏུས་པ་ཀྱི་ཏུས་པ་ཀྱི་
ཆ་ཤས་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” **【ཏུས་ཆེན་པོ་】** རྟེ་
ཏུས་པ་འི་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”

② མི་ཐུགས་དང་འགྲུལ་ཏུས་དེ་ རྟེ་ཏུས་
ཏུས་ | ཏུས་ཏུས་ | ཏུས་ཆེན་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་། ③ རྟེ་ཏུས་དང་ལུས་པ་སྟགས་ཀྱི་དོན་ཉི་ མི་ཐུགས་
ཏུས་ཏུས་ | རྟེ་ཏུས་ཏུས་ཏུས་པ་ལྟ་བུ་།

ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ རྟེ་ཏུས་དང་ལུས་པ་སྟགས་ཀྱི་
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”

རྟེ་ ① (ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་) རྟེ་
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”
ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་” ཏུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་”

ངལ་ཚུལ་བྱས་ན། ཟས་གོས་མེ་ལ་རེ་
མི་དགོས། ། སྒྲིམ་པས་ཚུལ་རེ། ། ལོ་
ཡག་བསྐལ་བཟང་འབྱུང་བར་རེ་ལྟ་
བུ། ❶ (ཚབ་ཚིག) (ཀ) རྒྱང་བའམ་
སྐྱེ་སྐྱེ་བའི་དོན་ཏེ། སྒྲིམ་རེ་ནས་
མི་རེ་འོངས། ། མི་རེ་འི་ཁ་ནས་གཏམ་
རེ་བཤད། ། ལུག་ཁྱུ་གཅིག་རེ་ལ་ལུག་
ལྷན་བཟུ་རེ་ཡོད་ལྟ་བུ། 【རེ་རེ་གཉིས་
རེ】 རི་གཤམ་ཀ་ཏ་ཅང་ཁྱུང་བའི་དོན་
ཏེ། མི་མང་ཆེ་བ་ནི་བཟང་པོ་ཡིན་
ངམ་པ་ནི་རེ་རེ་གཉིས་རེ་ཡིན་ལྟ་བུ།
(ཁ) ལུག་ཚུ་འི་མཚན་བྱེད་དེ། རེ་
གཅིག་.....རེ་དགུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷
'གེ' ལ་ལྟོས། ❸ 'རེ་བ' མི་ཆིག་
བསྐྱས་པ། ❹ 'རེ་བྱ' ཞེས་པ་བསྐྱས་
ནས་བྱིས་པ།

རེ་སྒྲན (སྒྲིགས་ཚིག) བྱེད་ཚུ་མིན་
པ་དང་མི་བྱེད་པ་སྒྲིགས་ཐག་བཅད་
བའམ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། བྱེད་
ཆད་བྱ་ངན་བྱེད་རེ་སྒྲན། ། ཡོད་རེ་
སྒྲན། ། ལུབ་རེ་སྒྲན་ལྟ་བུ།

རེ་སྒྲན ལོ་མང་སྒྲེ་བའི་ཚུ་ལྷན་ཞིག་
གི་མིང་ལྟེ། 'ཆེ་དམར་ཀང་གཅིག་'
ཀྱང་ཟེར། ཚུ་ཡོངས་རྒྱལ་སྒྲན་བྱེད་
ཆིག་།

རེ་བྱོན 'འགྲོ་སྒྲོ་' དང་དོན་འབྱེད་
རེ་འགའ དེས་མེད་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལུག་
རེ་འགའ་སྒྲིང་ལ་རེ་འགའ་ལྷག།
དོན་རེ་འགའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེ་ལྷེ ལུལ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བལ་
ཆེད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཐགས་དངོས་
ཚུབ་པ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། དཔེར་
ན་འབྲུག་པའི་སྐྱ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་རེ་ལྷེ་ལྟ་
བུ།

རེ་བ དོན་བྱ་ཞིག་འབྱུང་འདོད་པ་
དང་ལས་དོན་ཞིག་འབྱུང་འདོད་པའི་
བསམ་པའི་མིང་ལྟེ། ཞིང་པའི་རེ་བ་
བསྐངས། ། སྒྲོབ་གྲ་བ་འདི་ཆོན་རིམ་
བ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བར་རེ་བ་ཆེན་པོ་
འབྱུག་ལྟ་བུ། ཆིག་བསྐྱས་ན་'རེ་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རེ་འབྱུང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【རེ་འཁང】 རི་གཞན་ལ་རེ་
བའི་དོན་བྱ་མ་གྲུབ་པར་འཁང་ར་
བྱེད་པ། 【རེ་ལྷོས】 རི་གཞན་ལ་སྒྲོ་
གཏད་ནས་རེ་བའི་བསམ་པའི་མིང་
ལྟེ། གཏུལ་གནོན་བཤུ་གཞིག་ལྷངས་
པའི་མི་རིགས་ཀྱིས། མི་རིགས་
བཅིངས་འགྲོལ་སྐབ་པར་རེ་ལྷོས་
འཆའ་ལྟ་བུ། 【རེ་ཐག་ཆད】 རི་རེ་
བའི་བསམ་པ་དོར་བའི་དོན་ཏེ། དགུ་

དཔག་རེ་ཐག་ཆད་ནས་ཚུགས་པའི་
 རྣམ་ལྟ་བུ། 【རེ་དྲུགས་】ནི་རེ་བའང་
 ཡོད་ལ་དྲུགས་པའང་ཡོད་པའི་བསམ་
 པ་ཉིས་འགལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། རྩོད་
 བསམ་རི་དྲུགས་རྣམས་མ་བདས་ལ་ལ་
 བདའ་རྒྱས་ཐིག་པར་རེ། ལྷན་ལ་
 བདའ་རྒྱས་འཆོར་བར་དྲུགས་པ་
 དྲུགས་ངང་ནས་ལ་ལྷན་བཞུགས་ལྟ་བུ།
 【རེ་ས་】ནི་རེ་བ་ལྷན་ལྷན་ཏེ། ཞིང་
 པ་དཔྱལ་པོས་སྐྱབས་པ་རེ་ས་ཀྱང་ལྷན་
 ཏང་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད་ལྟ་བུ།

རེ་མིག ‘རེ་ལྷན་མིག’གི་འབྲི་སྒྲུབ་……
 གཞན་པ།

རེ་ཞིག ཏུས་ལྷན་ཏུས་དྲུག་ཏེ། རེ་
 ཞིག་ངལ་གསོ་བྱས་། ལྷན་ལྷན་རེ་
 ཞིག་སྐྱབས་པ་དང་ལྟ་བུ།

རེ་ལྷན་མིག ར་མའི་ལྷན་ལྷན་མིང་། 【རེ་ལྷན་
 མིག】ནི་རེ་ལྷན་དང་ལྷན་ལྷན་ཞེས་པའི་ཆོག་
 བཞུས་པ་ལྟ་བུ།

རེ་ལྷན་མིག ①ར་མིག་གི་དཔྱེབས་……
 ཅན་གྱི་རི་མོའི་མིང་། ②གྲངས་ཀ་ལྷན་
 ཆགས་མཆོན་ལྷན་གྱི་ལྷན་གི་མིང་།

རེ་རལ་ ལོ་མང་སྐྱེ་བའི་རྩ་རྩམ་ཞིག་
 ལྟེ། ཚ་བ་སྐྱབས་ལྷན་ཆོག་། དེ་ལ་
 རྩམ་པོ་རེ་རལ་དང་རྩོན་པོ་རེ་རལ་

བཙུན་མོ་རེ་རལ་བཅས་རིགས་གསུམ་
 ཡོད་པ་ལྟ་བུ།

རེག ① (ལྷན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༧)
 ཐད་ཀར་ལྷན་པའི་དྲན་ཏེ། ལག་པ་
 མི་གཙང་བས་མིག་ལ་མ་རེག་ཅེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【རེག་རྒྱག་】ནི་ཐོག་མར་མོ་
 མའི་མཆོན་མ་ལ་འབྱུང་བའི་འགོ་ནད་
 རྒྱག་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ②ཐོབ་པའམ་
 ཐོག་པའི་དྲན་ཏེ། ལྷན་རེག་ལག་ལ་
 དཔེ་ཆ་རེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③‘རེག་
 ལྷན་ལྷན་པའི་མིང་བཞུས་པ་ལྟེ། ཚ་
 བའི་རེག་ལྷན་ལ་ཚ་རེག་ཟེས་པ་ལྟ་བུ།

【རེག་ལྷན་】ནི་ལྷན་གྱི་དབང་པོའི་སྐྱོད་
 ལྷན་དུ་སྐྱར་བའི་འཇམ་རྒྱལ་ཚ་གྲང་……
 ཆོགས་ལྷན་ལྷན་མིང་ལྟེ། ཚ་གྲང་ནི་ལྷན་
 ལྷན་རེག་ལྷན་ལྷན་པ་ལྟ་བུ།

རེག་ཐིག མཐོང་ཐོས་ལྷན་དྲན་བཞག་
 པའི་རྩ་ལྷན་གི་མིང་།

རེགས་ ལྷན་པའི་བདེ་ཆོང་ལྟེ། མགོའི་
 རྩ་ལྷན་པ་ཡོད་པའི་མི་ལ་མགོ་རེགས་……
 ཟེས་པ་ལྟ་བུ།

རེང བཟའ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་མི་རྒྱུད་ལྟེ།
 མ་རེང་། མོ་རེང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེང་ལྷན་ དཔྱེབས་ནར་མོ་ཅན་གྱི་……
 དཔྱེབས་རྣམས་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ལྷན་

པའི་རེང་བྱ། རྩོམ་གྱི་རེང་བྱ། རྩོན་
གྱི་རེང་བྱ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེངས་ (རྩོན་ཚིག་) ❶ བཞེན་འགྲུག་
བྱེད་དགའ་པའི་དོན་ཏེ། གྲང་ནས་
ལུས་སྒོ་གིང་ལྷ་ར་རེངས་པར་སྦྱར་ཅིས་
པ་ལྟ་བུ། 【རེངས་སྔོ་】 རྩོན་མཉེན་
འགྲུག་མེད་པ་ལྟེ། གིང་རེངས་སྔོ་
དགྲུག་དགའ་ལྟ་བུ། ❷ ཞི་ལྷོང་པའི་
དོན་ཏེ། དག་པོ་གཉེན་རེངས་པ།
མེས་སྦྱང་རེངས་སྔོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེད་ ❶ (ལས་ཚིག་རྩིས་མཐུན་པ་)
ཐག་ཚོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་ཅིང་།
གཙོ་བོར་རང་དང་རང་གི་སྐད་ཆ་……
བཤད་ལུས་ལས་གཞན་པའི་བྱ་དངོས་
ཀྱི་མཐར་སྦྱར་ཏེ། མེ་ཏྲག་དེ་དམར་
སྔོ་རེད། གིང་འདི་ཅན་དན་རེད། ཅེ་
ལུས་ལུ་ནི་ཏང་གི་ལས་བྱེད་པ་ལུ་དུ་
ཁྱོད་པ་ཞིག་རེད། ཁོ་མོ་དག་ཆན་……
རེད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། རྩོམ་དང་‘མིན་’
ལ་ལྟེས། ❷ (ཀྱོགས་ཚིག་) ཚིག་མཐུན་
ཅིས་ལ་འཇུག་པ་ནི། དལ་ཚུལ་ལ་
སྦྱང་བ་རེད། ཁོ་རང་ལུག་རྩི་བྱེད་དུ་
སྦྱང་བ་རེད། རས་རྩོས་ཐིན་པ་རེད་
ལྟ་བུ།

རེད་ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་) ❷

མཚན་མ་ལ་བྱེད་དངོས་ལ་མོ་བྱུགས་……
ནས་མ་ཁུང་པར་འཇུར་དུ་བཅུག་པ་……
ལྟེ། ‘མཚན་མ་རྩྱུང་གིས་རེད་ན་མ་’
སས་བྱུགས། ཁོང་མ་ཟས་ཀྱིས་རེད་’
ན་ཁོང་སྦྱན་གཏོང་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

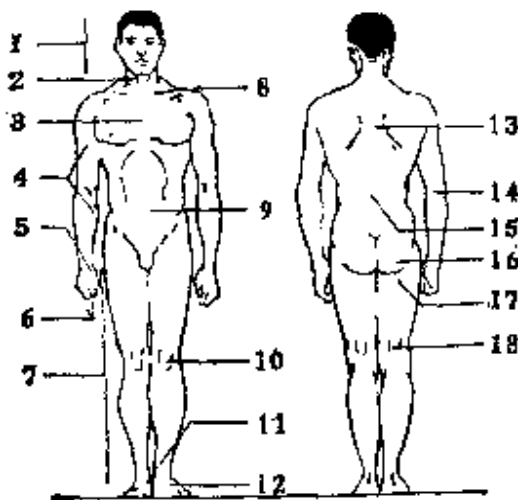
རེབ་ བྱ་དངོས་པུར་སྦྱོར་བྱས་པའི་
རིམ་པའི་མིང་ལྟེ། ད་རེབ། རེབ་
ཐངས། རེབ་དང་སྔོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེམ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་) ❷ ལྟ་བུ་
སྦྱར་སྦྱར་མོ་བྱེད་པར་སྦྱལ་པའི་ཚིག་……
ལྟེ། དཔྱིད་སྦྱོད་ཀྱི་ལས་ཀ་ལ་རེམ།
ཟ་ལ་ལ་རེམ། ལས་ལ་རེམ། ཁྱོད་ཀྱིས་
རེམ་ཞིག། རེམ་རེམ་མཁྱེས་མཁྱེས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེས་ ❶ ལྟ་བུ་རིམ་པ་ལྷ་ར་གཅིག་ཆ་བ་
གཅིག་གིས་བྱེད་ཅིང་འཇུག་རྩིགས་……
བཟུར་དུ་བསྐྱར་པའི་བྱ་བཞག་གི་མིང་
ལྟེ། རེས་བསྐྱར་ནས་སྔོ་བར་བཤད།
རེས་མོས་བྱས་ནས་སྔོ་སྦྱར་པ་བྱས།
ཉིན་རེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རེས་
གཟུང་】 རྩོན་མེད་དང་སྦྱ་བ་། མིག་
དམར་། ལྷག་པ་། ལུར་བྱ་། པ་
སངས་། ཐེན་པ་བཅུན་ལ་རེས་གཟུང་
བཅུན་ཐེར་། ཚིག་བཟུས་ན་། ཉི་ཟླ་
དམར་ལྷག་ལུར་སངས་ཐེན་ཐེར་། ❷

མན་ཚུན་རེས་མོ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཞག་།
གི་མིང་ལྟེ། ཉམས་སྦྱོར་བ་རྩེ་རེས་ |
རིང་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་རེས་བྱས་ |
མན་ཚུན་རེས་རྩེ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ་
རེས་འགའ་ 'རེ་འགའ' གི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་.

རྩེ་ ❶ ཟས་སྦྱོར་སྒྲིག་སྒྲིག་བྱེད་པའི་མིང་
ལྟེ། རྩེ་མང་རེས་ | རྩེ་ཆུང་རེས་
པ་ལྟ་བུ་. 【རྩེ་ཆུག་】 རྩེ་མང་རེས་
དང་ཆུང་རེས་, ཁ་བ་, བསྐྱ་བ་, ཆ་
བ་, ལན་ཆ་བ་ཆུག་ཡིན་. ❷ རྩེ་ག་
ཆགས་གི་བའི་ལུས་བྱེད་མིང་ལྟེ། རྩེ་

མིའི་རྩེ་བྱེད་

1. མན་ 2. རྩེ་ 3. བྱེད་པ་ 4. བཤད་པ་
5. བཤད་པ་ 6. བཤད་པ་ 7. རྩེ་བ་
8. བཤད་པ་ 9. རྩེ་བ་ 10. བྱེད་པ་ 11. རྩེ་བ་
12. རྩེ་བ་ 13. རྩེ་བ་ 14. རྩེ་བ་
15. རྩེ་བ་ 16. རྩེ་བ་ 17. རྩེ་བ་
18. རྩེ་བ་

རྩེ་ | རྩེ་རྩེ་མིང་པ་ལྟ་བུ་. 【རྩེ་
མང་རེས་】 1. རྩེ་ཆུང་པ་བཤད་པའི་
མིང་ལྟ་བུ་. 2. རྩེ་ཆུང་
སྒྲིག་སྒྲིག་པ་ལྟ་བུ་. རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. ❸

ལུས་བྱེད་མིང་ལྟེ། ལུས་བྱེད་
ལྟེ། ལུས་བྱེད་ལྟ་བུ་.

❶ རྩེ་ཆུང་རེས་བཤད་པའི་མིང་ལྟེ།
རྩེ་གཉིས་པ་ | རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. ❷
གཉིས་པ་རྩེ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་.

❸ 'རྩེ་' གི་ཆུག་པ་ལྟ་བུ་. ❹ 'རྩེ་'
པ་ལྟ་བུ་.

རྩེ་ཆུང་ ❶ རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
གཉིས་པའི་ལུས་བྱེད་པའི་མིང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. ❷ རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་.

རྩེ་ཆུང་ ❶ རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་.

❷ རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་. ❸ རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་. ❹ རྩེ་ཆུང་
ལྟེ། རྩེ་ཆུང་ལྟ་བུ་.

ན་རྩོམ་ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རྩོམ་རྩལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོམ་ཆོག་ ① བོད་ཀྱི་ཐུག་པ་ལྟར་དུ་མི་འདི་...
མཁས་ཀྱི་མིང་ལ་ 'རྩོམ་' ཟེར། ②
གསལ་རིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་པའི་རྩལ་...
པའི་མིང་ལྟེ། རྩོམ་གསལ་པའི་ཐུག་ |
ཐུག་འདིས་རྩོམ་གསལ་བར་བྱེད་ལྟ་བུ།

རྩོམ་གྱི་ཆོག་ ① (ཐུག་ཆོག་) <ག>གནག་
སྐྱེས་ཀྱི་ཐུག་ཆོག་ནག་སྐྱེས་ནག་...
ཞེད་ཆེ་བ་ལྟེ། གཤམ་ག་རྩོམ་སྐྱེ། མཐོ་
རྩོམ་རྩོམ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ། <ཁ>ཐུ་
ཉལ་མེད་པའི་རྩལ་པ་ལྟེ། རྩོམ་ག་
རྩོམ་ག་འདྲུག་ལྟ་བུ། ② བོད་ཀྱི་རྩལ་
མིག་།

རྩོམ་གྱི་ཆོག་ བོད་ཀྱི་རྩལ་མིག་།

རྩོམ་མཁས་ རྩལ་པ་བཅས་པའི་ཐུ་...
མཁས་ཀྱི་རྩོམ་པ་ལྟེ།

རྩོམ་པ་ རྩོམ་པ་མཁས་ཀྱི་ཐུ་པའི་མིང་...
ལྟེ། འབྲི་རྩོམ་པ་ | འདྲུག་རྩོམ་པ་ |
ལས་རྩོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩོམ་པ་
རྩོམ་པ་】 རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་འདོད་པ་པའི་
དོན་དུ། རྩོམ་པ་ལྟར་ཞེས་པར་
རྩོམ་པ་ལྟར་ལྟ་བུ་ལྟེ། 【རྩོམ་པ་
རྩོམ་པ་】 རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་དཔེ་རྩོམ་ལྟར་...
སྐྱེས་ཀྱི་ཐུག་ཆོག་པ་བཅས་པའི་ཐུ་...

པའི་མིང་ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་
རྩོམ་པ་ལྟར་ལྟ་བུ་ | རྩོམ་པ་ལྟར་
རྩོམ་པ་ལྟ་བུ།

རྩོམ་པ་ ① དཔེ་རྩོམ་པའི་གསལ་པ་ལྟར་
ལྟེ། རྩོམ་པ་ | རྩོམ་པ་ | རྩོམ་
པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རྩོམ་པ་ལྟར་
ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་ | རྩོམ་པ་
ལྟར་ | རྩོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོམ་པ་ བོད་ཀྱི་རྩལ་མིག་།

རྩོམ་པ་ རྩལ་ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་
ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་དུ། རྩལ་
ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་དུ་གསལ་པ་...
ཟེར་བ་དང་། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་
ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་
ལྟར་དུ་གསལ་པ་ལྟར་དུ་གསལ་པ་...

རྩོམ་པ་ 'ཐུག་ཆོག་' ལྟར་ལྟ་བུ།

རྩོམ་པ་ ① (ཐུག་ཆོག་ལྟར་ལྟ་བུ་)

<ག>དཔེ་རྩོམ་པའི་ཐུག་ཆོག་...
མིང་ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
བ་ | རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
བ་དང་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
<ག>གསལ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...
ལྟེ། རྩོམ་པ་ལྟར་དུ་ལྟེ། རྩོམ་པ་...

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【རྩམ་ཆེད】ནི་ཕྱོགས་
དང་ཆུ་དབྱུངས་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་...
མའི་མིང་། ❷ ས་ཚུགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མ་
ཚུའི་པ་རྩམ་ | འབྲི་ཚུའི་ཚུ་རྩམ་ |
ཁང་བའི་ཕྱི་རྩམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸
མོང་ག་སོལ་གྱིས་ཞིང་མོས་པའི་ལྷལ་...
ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷལ་སྐད་དུ་‘སྤལ་’ཟེར་
། ❹ མྱ་རྩེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྩེ་པས་ག་ཀྱི་
རྩམ་དུ་བྱིན་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ‘རྩམ་’
ཆ་’ཞེས་པའི་ཆོག་བསྟན་པ་། ❻
‘རྩམ་མོ’ལ་ལྟེས་།

རྩམ་ཆ རྩམ་མའི་སྐྱ་འབྲིན་ཞིང་རྩམ་
དབྱུངས་ལ་ཉེར་མཁོའི་ལོ་བྱད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། དཔེར་ན་ཕི་ལང་དང་མིང་བུ་
ར་སྐབ་སོགས་ལྟ་བུ།

རྩམ་མོ ❶ རྩམ་ཆ་འབྲུད་རྒྱུད་དཀྱོལ་
གསུམ་བྱས་པའི་སྐྱའམ་དེ་དང་སྐྱགས་
པའི་དབྱུངས་ཀྱིས་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
པའི་སྤང་བ་དང་འཆོ་བ་མཆོན་པའི་...
སྐྱ་ཆལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། ❷
རྩམ་ཆའི་མིང་ལ་རྩམ་མོ་ཟེར་སྐབས་...
ཀྱང་ཡོད་དེ། རྩམ་མོ་འབྲུད་རྒྱུད་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྟན་ན་‘རྩམ་’ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ལུ་དང་རྩམ་མོ་ལ་སྐྱ་
རྩམ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

རྩ

རྩ རྩམ་ལྷག་ག་བ་སོགས་ཀྱི་མགོ་ལ་...
ལྷེས་པའི་ལྷས་ཀྱི་ཆ་གས་སྤྲིང་...
མཁེགས་པ་དེའི་མིང་། 【རྩ་སེལ་】
1. རྩས་སྐྱོར་གྱིས་བཟོས་པའི་ལྷན་...
སོག་མཉེན་མའི་རིགས་ཀྱི་མིང་། 2.
ལྷན་སོག་རིགས་མཉེན་མའི་སྐྱོར་ལ་...
རྩས་ལྷན་པར་བ་ལྷགས་པའི་དངོས་...
གསུགས་དབར་བྱེད་ཀྱི་མིང་། 【རྩ་ཆ་】
ནི་མདོག་རྩ་མདོག་ལྷར་ནག་པའི་ལྷ་...
རིགས་སིག་ཡིན་།

ཆུ

ཆུག (ལྷེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་བ)

❶ ལྷ་རྩམ་སོགས་དོན་མེད་དུ་བཅད་...
པའི་དོན་ཏེ། ལྷ་རྩམ་ཆུག་ལའན་ |
ལྷ་རྩམ་ཆུག་མི་ཅུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བཟུགས་】ནི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བཟུགས་
བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཟུགས་】ནི་
འདས་པ་ལྟེ། འབྲུ་རིཌ་བཟུགས་པ་ནི་
ཉེས་སྦྱོད་ཅིག་རེད་ལྟ་བུ། 【རྩྭགས་】ནི་
སྐྱལ་ཆོག་ལྟེ། ལུ་དུ་རྩྭ་སིག་ལྟ་བུ།

❷ ཅུག་ཅུག་ཅུ་བ་ཆོས་པའི་དོན་ཏེ།
ཐལ་པའི་ལུ་དུ་བཟུགས་ | དག་ལོ་

ཆུག། རི་རྒྱ་མའི་ཆ་གས་ཤིག་རྒྱིག་.....
 བའི་རྒྱི་བྱུ་རྒྱི་ནང་ལ་འོངས་པའི་.....
 ནང་ཅིག་གི་མིང་། 【རྒྱིག་སྐད་སྐད་】
 རི་རྒྱིག་འབྲས་སྐད་རྒྱིག་འབྲས་རྒྱིག་.....
 མཐུན་པ་བཅས་སྐད་སྐད་པའི་ནང་གི་.....
 མིང་།

མྱིང་ བརྒན་པོ་བྱས་པའི་ལས་ཆོག་གི་
 བན་ཆིང་མེ་མེ་ལ་འོངས་པ་ལ་‘བྱིང་’
 དང་, འདས་པ་ལ་‘བྱིངས་’, རྒྱལ་
 ཆོག་ལ་‘མྱིངས་’ འདི།

མྱིངས་ ① (རྒྱན་ཆོག) རྒྱ་ཆེ་བ་དང་
 གྲངས་མང་པའི་དོན་དེ་, གཞུང་དོན་
 ཟབ་ཅིང་མྱིངས་པ་ | ཟབ་མྱིངས་རྒྱ་
 མཆོ། ‘ཟབ་མྱིངས་དགོངས་པའི་རྒྱ་’
 བཅུང་ལོགས་འབྲེལ་བ་ ཞེས་པ་ལྟ་.....
 ལུ། ② ‘མྱིང་’ ལ་ལྟོས།

མྱིང་བྱ རྒྱལ་པའི་བན་ཆིང་།

མྱིངས་ (རྒྱན་ཆོག) རྒྱ་ཆེ་བའི་དང་
 ཆིང་།

ཆུག ‘ཆུགས་’ ལ་ལྟོས།

ཆུགས་ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་
 པ) ལུང་དུ་འབྱུང་བའི་དོན་དེ་
 རྒྱལ་སྐད་ཆུགས་ | རྒྱ་མ་ཆུགས་ཞེས་པ་
 ལྟ་ལུ། 【ལུག་】 རི་མ་འོངས་པ་དང་ད་
 ལྟ་བུ་མེ་ ལུག་ལུ | རྒྱལ་སྐད་ལུག་གིན་

འདུག་ལྟ་ལུ། འདི་ལ་‘ཆུག’ འདི་
 བའང་ཡོད།

ཆུང་ ① ས་རིས་ལ་ཉེ་བར་གཤོ་འགྲུལ་
 ཁྱེད་པའི་ལམ་ལ་དཔུགས་ཀྱི་མིང་མེ་
 ལུང་ཆུང་ | ཆུང་འཕྲུལ་ཅེས་པ་ལྟ་
 ལུ། ② བོད་ཀྱི་གསལ་བ་རིག་པར་བཤད་
 པའི་‘ཆུང་’ རི་གཙུག་པོར་ལུས་ལུང་ལ་
 ལུང་པའི་ཆུང་ཁམས་ལུན་ཞིང་, དེ་
 ཡང་དོན་ལྟ་མཛོད་ཆུག་དང་དཔལ་པོ་
 ལུ་རི་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཆུང་ལ་བརྟེན་
 པར་འདོད། དཔེར་ན་: ཆུང་ནད་ |
 ཆུང་ཆུང་ | ཆུག་ཆུང་ | མགོ་ཆུང་.....
 ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་ལུ། 【ཆུང་ཁམས་】
 རི་དཔུགས་གཞུགས་ཀྱི་མིང་། 【ཆུང་
 དཔལ་】 རི་ཆུང་ཆེན་ཀྱི་མིང་། 【ཆུང་
 ཆུང་】 1. མིའི་སྒྲིབས་དང་མངའ་ཐང་
 སོགས་ཀྱི་མིང་། 2. མྱིངས་དང་ཁྱེད་
 ལུ་ལུ་ལ་ལས་ཀྱི་གཞུགས་རིས་.....
 དཔལ་པའི་ཞོག་གུ་ལེབ་མོ་ཞིག་གས་
 དེ་ཆུང་ལ་མྱོད་དུ་བཅུག་ནས་སྒྲིབས་
 མངའ་ཐང་དར་བར་སྒྲིབ་པ་ཁྱེད་པའི་
 ཆོག་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལ་‘ཆུང་ཆུང་’
 ཞེས་འདི་བའང་ཡོད། 【ཆུང་མོར་】
 རི་ལུ་ཆུང་ཁྱེད་ཀྱི་དར་པོ་ཆེའི་མིང་.....
 མེ་, ‘ཆུང་གཤོར་’ ཡང་ཟེར། 【ཆུང་

གཡམ་། རི་ལོ་ཐུང་བ་ལ་རྒྱུད་གཡོབ་་་་
 རྒྱུད་ལྷི་ཤོ་ཐུང་ཅིག་གི་ལྷིང་། རྒྱུད་
 ལྷི་ཐུང་གིས།

ཐུགས་ བྱང་དང་དོར་སྒྲིབ་ཀྱི་
མིང་།

ཕྱི (ཐུང་ཐུང་ལས་ཆེན་ལ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་ལ) ལས་འབྱུང་བའི་ལྟ་
ཆེད་ འདས་པ་ལ་ 'ཕྱིས་' འགྲི་

ཨྲཱུཾ 'ཨྲཱུཾ' ལི་འཁྱིལ་མཁའ་ལེན་པ་།

आचार्य ‘ह्रस्व’ यीःसुप्रचलितम्।

ཆོད་ (ཆོད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མཆོད་པ་)
 འོ་ལས་པ་དང་ཆོད་པ་མཆོད་པ་...
 མཆོད་པ་ཆོད་པ་འབྲེལ་པ་མཆོད་པ་...
 འབྲེལ་པ་མཆོད་པ་མཆོད་པ་...
 འབྲེལ་པ་མཆོད་པ་, ཆོད་པ་མཆོད་པ་...
 ཆོད་པ་མཆོད་པ་

‘अ’ अक्षर।

ལྟོན་ 'ཡུལ་ཁྱེད་ཡང་དང་ལུགས་'

རྩོམ་པ་ (རྩོམ་ཆོག) ༡ དངོས་རྩོམ་
 གྱི་ནང་ལ་ཚུའི་ཆ་ཤས་ལང་བོ་འདིས་
 བའི་ནམ་པ་ལྟེ། ས་རྩོམ་པ་ | སྤང་
 རྩོམ་པ་ | ལུ་བ་རྩོམ་པ་ཞེས་པ་སོགས་
 རྩོམ་པ་ ༢ དངོས་རྩོམ་ཆོས་ལེན་པའི་
 རྩོམ་པའི་དོན་ཏེ། ས་རྩོམ་པ་ | ལུང་

མ་ལོན་པ། ཅེ་ལོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
ཏེ།

॥ 'समस्त' श्रुतिप्रमाणः ।

2412 (ཡིད་འབྱེད་ཀྱི་ཆེན་པོ་)

གཞན་ཏུ་བརྒྱུད་པ་མཁས་ཀྱི་དོན་མིན་
 བྱེད་ཐུག་ཏུ་ 'ཁྱི་ཁྱིས་' ཞེས་པ་དང་
 འབྲེལ་ནས་འཇུག་པ་བྱ་བ་ཆེ་མེད་ ཁྱི་
 ཁྱིས་རྫོང་ས་ཀྱི་ག་ལུ་ །བརྒྱུད་ཀྱི་
 བ་འོངས་པ་མེད་ ཁྱི་ཁྱིས་བརྒྱུད་ཏུ་
 ཞེས་པ་ལུ་ །རྫོང་ཀྱི་ད་ལུ་པ་མེད་
 ཁྱི་ཁྱིས་རྫོང་ལ་འབྲེལ་ཞེས་པ་ལུ་

【འཇུག་པ་】ནི་འདས་པ་སྟེ། རྒྱུ་
རྒྱས་པ་འཇུག་པ་སྟེ།

ཐཱ་ཏྲ་ཎ་ ❶ (ཡེད་ཅིད་ལས་ཆེ་བ། ▽)

(ཀ)ང་ཆུལ་སྤྱད་པའི་དོན་ཏེ་

ཕུལ་པ་པར་རྒྱུ་པ་ | དཔལ་པར་
 རྒྱུ་པ་ | པར་རྒྱུ་ཆེ་པ་ | རྒྱུ་
 སེམས་བུལ་བའི་དགའ་བ་ཆེས་ཞེས་...
 པ་ལྟ་བུ། (ཁ) ཡིད་ཆེས་པའི་
 དྲི་ཆེ་ བདག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེག་ལ་
 རྒྱུ་ཡོད་ | རྒྱུ་པའི་ཆེག་ལ་མ་རྒྱུ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ● ‘བརྒྱུ་’ ཀྱི་ད་ལྟ་
 པ།

২৫৫ 'গঙ্গা' শ্রী. অ. ৪৫ নং.

ཨ་ ‘ཨ’ གི་འདས་པ།

བཟོ

བཟོ མི་ཐུགས་ཀྱི་དབྱི་ལོ་མན་དང་། ལུས་མི་ཡན་ཀྱི་ལྷ་ལོ་མི་ལྷོ་ བཟོ་གང་། བཟོ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟོག 'ཟོག' གི་མ་འོངས་པ།

བཟོགས 'ཟོག' གི་འདས་པ།

བཟོང (ཐུན་ཆོག) རྒྱལ་པོ་འཕྲོ་གཞུང་པོ་འདྲེ་དྲན་ཏེ་ ཆོག་རྒྱལ་པོ་བཟོང་ཆོག་དང་ རྒྱལ་རྒྱུད་ལ་བཟོང་རྒྱུད་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

བཟོངས 'བཟོང' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་པ།

བཟོན (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ) རྒྱལ་རྒྱན་པ་ལྟ་བུ་པའི་དྲན་ཏེ་ བཟོན་བྱའི་གོ་པ་། གོ་རྒྱུད་རྒྱལ་བཟོན་ནས་ལཱ་ཏེ་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [རྒྱན] རི་ད་ལྷ་པ་དང་ལྷལ་ཆོག་ལྷོ་ ས་རྒྱན་བྱེད་ཀྱི་ཆར་ཆུ་། རྒྱལ་རྒྱན་ཅིག་ལྟ་བུ།

བཟོབ 'ཚོབས' ཀྱི་མ་འོངས་པ།

བཟོབས 'ཚོབས' ཀྱི་འདས་པ།

བཟོམ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ) ཐུ་ཐུན་ཀྱིས་རྒྱ་ལོ་མས་དན་པར་བཟུར་བའམ་དབང་པོ་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུ།

པར་བྱས་པའི་དྲན་ཏེ་ བཟོམ་བྱའི་མིང་ལྟ་བུ་དེ་ལྷ་པར་'རྒྱལ' དང་འདས་པར་'བཟོམས' ལྷལ་ཆོག་ལ་'རྒྱལས' འབྲི། དཔེར་ན་ ལོ་མས་རྒྱལ་ལའན་། ལོ་མས་བཟོམས་ནས་རྒྱུད་པར་བྱས་ལྟ་བུ།

བཟོམས 'བཟོམ' ལ་ལྟ་བུ།

བཟོང 'ཐོང' གི་མ་འོངས་པ།

བཟོངས 'ཐོང' གི་འདས་པ།

བཟོང 'རྒྱང' གི་མ་འོངས་པ།

བཟོངས 'རྒྱང' གི་འདས་པ།

ལྷོ

ལ ༡ རི་དང་རི་རིས་ཀྱི་ཐུན་ལས་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་ལ་མགོ་འུ་ལ། ལ་ལྷུང་མང་པོ་བཀལ། ལ་ལྷུང་མང་པོ་བཟུབ་ལྟ་བུ། [ལ་ལ] 1. རི་དང་རྒྱང་གི་རྒྱ་གས་ལྷུང་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ་ རི་མགོར་འུ་ལ་ཤར་བ་ལ་ལ་ཤར་ཏེ་མ་ཤར་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། 2. མཚོ་རྒྱུན་ལྷལ་རྒྱུད་ལ་རྒྱ་རིས་ཀྱི་མིང་ལྟ་བུ། ཤར་པའི་ལ་ལ་། ཁྱིའི་ལ་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། [ལ་གཞས] རི་ལ་མདྲའི་དམངས་ཁྱིའི་ཀྱི་ལྷ་གཞས་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟ་བུ་ དེ་ནི་ཆོག་རྒྱུར་ལས་ཆེ་བ་ལྷག་འབྲུ་བཟུན་ལྷན་ཁྱིའི་

ནང་དོན་ནི་འདོད་པའི་བཙེ་བྱང་སྟོན་
 པ་གཙུག་ཅེ་ ༩ (སྟོན་ཚིག་) ཚིག་དང་
 བ་སྟོན་ལ་ལའི་མཐར་སྟུར་ན་ལས་སུ་
 བྱ་བ་སོལ་ལ་འཇུག་། ། ལ་དོན་སྟུར་
 ར་དུ་འཇུག་ནི་ལྟ་སྟོན་པ་ཅན་ཡིན་ལ་
 དེའི་སྟོང་དུ་ལྟ་དང་རང་དབང་ཅན་ན་
 ལ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཡི་གེ་བརྟན་ནི་
 ལའི་དོན་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ཡིན་ ལ་
 དོན་གྱི་སྟོན་ཐང་གསལ་གསལ་ལྟར་
 ས་སྟུ་ག་བ་ད་དག་ཏུ་, ར་ད་
 བ་མ་ར་ལ་ཏུ་, འ་དང་མཐའ་རྟེན་
 མེད་པའི་མཐར་, 'ར' དང་ཏུ་
 གཉིས་ཅི་རིགས་སྟོར་, 'ན་ལ' དག་
 ནི་སྐབས་བསྟན་སྟོར་ སྟུར་ར་དུ་
 ལའི་དོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི་གཙུག་པོར་
 ལས་ཚིག་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་
 དོན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ་
 སྟོན་གྱི་བན་སྟོན་ནམས་སུ་ལས་སུ་བྱ་
 བ་དང་གནས་གཞི་, དགོས་ཆེད་, ཆེ་
 སྐབས་, དེ་ཉིད་བཅས་རིགས་ལྟར་བྱ་
 བས་སོ་སོའི་དཔེར་བཞིན་ལ་བཞེད་
 ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྟུང་འཇུག་།
 འདིར་ཀུན་ལ་གོམས་འདིས་སུ་སྟུར་
 ཡོད་པ་ལྟར་བཤད་པ་གསལ་གསལ་
 ལྟར་ 1. བྱེད་པ་པོས་བྱ་བའི་ལུལ་

གང་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་དང་བྱེད་པ་ཞིན་
 བ་དང་བྱེད་པར་འཇུར་བ་སྟོན་པའི་ལ་
 དོན་གྱི་ནམ་དབྱེ་ལ་ལས་སུ་བྱ་བའི་ནམ་
 དབྱེ་ཟེར་ དཔེར་ན་, བྱེ་རི་མོ་མཁན་
 བྱིས་ཚིག་རིས་སུ་རི་མོ་བྱིས་ | དམག་
 དཔྱར་ནམས་སྟོ་སྟོགས་སུ་བསྟོན་ |
 རྟོན་པས་སྟུང་གི་འོ་སྟོ་རིས་སུ་མཇུང་
 གིས་བསྟན་ལྟ་བུ་ ༣ དང་ར་
 བྱ་བྱང་གིས་བྱ་ཚུར་བྱིས་སྟག་གི་མགོ་
 ཏུ་བསྟུབ་ | ཞིང་ཁར་ལུང་སྟེལ་ |
 བྱ་ནམ་མཁར་འཇུར་ལྟ་བུ་ ༥:
 གཏེར་རྟེན་སྟོང་དུ་སྟགས་གྱི་སྟོབས་
 བརྟུངས་ | ལུས་གྱི་གསལ་དུ་དཔྱལ་
 གྱི་གཙག་ཁབ་བཙགས་ | སྟོབ་སྟུ་བ་
 རམས་སྟོབ་ཁང་ནང་དུ་འཇུག་ | བྱིས་
 པའི་སྟོང་དུ་དར་གྱི་སྟུ་རགས་ཆིངས་ |
 མེ་སྟོགས་དག་པོ་དག་རྟོང་མཇུན་དུ་
 བོག་ | ཞིང་པས་ཞིང་གི་འགྲམ་དུ་
 སྟོང་རྟོང་བཙགས་ | རིག་ཆལ་ཏུ་
 ཁག་མཁར་དུ་སྟོང་ནས་ཆེས་ | བྱིས་
 པ་མང་པོ་དག་འཁོར་ཆལ་དུ་སྟོང་ལྟ་
 བུ་ ༣: མེ་མདའ་ལྟག་ཏུ་བྱར་ |
 རྟུ་པའི་ལ་རིས་ཏུ་བྱིན་ | རྟུ་རྟུ་ཏུ་
 སྟུ་བསྟན་ལྟ་བུ་ ལས་སུ་བྱ་བའི་ནམ་
 དབྱེ་ལས་ཆེར་གྱི་ཆལ་ཏུ་ 'ལ' ཡིག་

བརྩེས་ནས་སྒྲོར་ཆོག་མེ་རྩོད་ལ་སྒྲོ་
བས་བརྩུངས། | གསང་དམིག་ལ་
གཙག་པའ་བརྩུགས་སྒྲོགས་ལྟ་བུ།

2. བྱ་ལས་ཤིག་སྒྲོང་བ་དང་འབྲུང་བ་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་འབྲུང་བར་འབྲུང་
བའི་གནས་སྒྲོན་པའི་ལ་དོན་གྱི་ནམ་དུ་
དེའི་ལ་གནས་གཞིའི་ནམ་དུ་ཟེར།

དཔེར་ན། བྱ་ཤིང་གཙོད་བཞེས་པས་
ནགས་སྒྲུ་ཤིང་ཤིང་གཙོད་ | སྐར་
ཆོགས་དཔུགས་སྒྲུ་མ་བ་ལྟ་དེ་གསལ་བ་
ལྟ་བུ། ཅེ་དང་རྩ་མཁའ་དཔུགས་

གནས་སྒྲུ་མ་མཁའ་དཔུགས་ཆོད་ |
ནམ་མཁའ་བྱ་ཆུལ་ཆོད་པས་གཞིག་པ་
ཆོད་པ་ལྟ་བུ། ཅེ་རིམ་ཤིང་དུ་ནུ་

ཆོད་པ་དུ་ཆོད་པས་ | སྒྲོབ་ཁང་ནང་དུ་
སྒྲོབ་པས་ཡི་གེ་འབྲི། དགེ་ཆོད་མཁའ་
དུ་གྲས་བས་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་ | དཔུང་

སྒྲོན་གནས་དུ་སྐར་ཆོགས་བཟང་པས་
འདས། | རི་ཡིང་མཁའ་དུ་བཞེས་སྒྲུ་
གསང་བ་མང་ | བྱེད་མཁའ་ཆོད་དུ་མེ་

ཆོད་རིགས་ཀྱང་ཆོད་ལྟ་བུ། གནས་
གཞིའི་ནམ་དུ་ཟེར་པའ་ཆེར་གྱི་ཆོད་དུ་
'ན' ཡིག་བརྩེས་ནས་སྒྲོར་ཆོག་མེ་

ནུ་ན་ཤིང་ཤིང་གཙོད་གྱིན་འདུག་ལྟ་

བྱ་བྱ་3. བྱ་ལས་ཤིག་སྒྲོང་བ་དང་འབྲུང་

བཞིན་པ་དང་འབྲུང་བར་འབྲུང་བའི་
རྒྱས་སྒྲོན་པའི་ལ་དོན་གྱི་ནམ་དུ་ཟེར་པ་
ཆོ་སྐབས་གྱི་ནམ་དུ་ཟེར། དཔེར་

ན། བྱ་བྱ་བྱ་བྱ་ལང་ཆོག་པའི་
སྐབས་སྒྲུ་དཔུགས་ | སྒྲུ་རིངས་གར་
བའི་རྒྱས་སྒྲུ་ལལ་ལས་ལངས་ལྟ་བུ།

ཅེ་དང་རྩ་མཁའ་དཔུགས་སྒྲོང་
བྱེད་ | སྐར་དཔུགས་པའ་ཆོད་བྱེད་ལྟ་
བུ། ཅེ་ཡོན་རིང་དུ་པའ་ཆོད་བྱེད་ |

རྒྱས་སྒྲོན་དུ་ཆོད་སྒྲོང་བྱེད་ | ཉིན་
བཅུན་དུ་ཡོ་ཆོག་ཟེར། | ཆོས་གསུམ་
དུ་ཆོགས་འདུ་མཁའ་བཙུགས་ལྟ་བུ།

ཆོ་སྐབས་གྱི་ནམ་དུ་ཟེར་པའ་ཆེར་གྱི་
ཆོད་དུ་'ལ' ཡིག་དང་'རྒྱས་སྒྲུ' ཞེས་
པའི་ཆོག་བརྩེས་ནས་སྒྲོར་ཆོག་མེ་སྐར་

བརྩེས་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་ | ཡོན་རིང་
བའི་རྒྱས་སྒྲུ་པའ་ཆོད་བྱེད་ལྟ་བུ།
4. བྱེད་པ་པས་བྱ་བ་ཤིག་བྱེད་པ་

དང་བྱེད་བཞིན་པ་དང་བྱ་བར་འབྲུང་
བ་དེ་དགོས་པ་གང་གི་ཆོད་དུ་ཡིན་པ་
སྒྲོན་པའི་ལ་དོན་གྱི་ནམ་དུ་ཟེར་པ་

དགོས་ཆོད་གྱི་ནམ་དུ་ཟེར། དཔེར་
ན། བྱ་དཔུགས་སྐབས་སྒྲུ་དཔུགས་པའ་
སྒྲོང་ | སྒྲུ་སྒྲུབས་སྒྲུ་འབྲུ་རིགས་
བཞུགས་ལྟ་བུ། ཅེ་དང་རྩ་ བྱ་

བྱ་བྱ་བྱ་བྱ་ལང་ཆོག་པའི་

མཚན་བསྟུན་འགྲོ་། སྒྲིན་གཞིར་
 ཞབས་འདེགས་བསྟུབས་ལྟ་བུ། ཅེ་
 རྒྱལ་ལྷན་དུ་དག་ཆས་སྒྲིགས། ཟུག་
 སྒྲིན་དུ་སྒྲིན་མོ་ལྷན་། གསོལ་སྒྲིན་དུ་
 ཟུག་ལྷན་སྒྲིགས། སྒྲིན་དུ་སྒྲིན་ལྷན་
 ལྷན་། རྒྱལ་ཆོགས་རྒྱལ་སྒྲིན་གྲུལ་དུ་
 གསོལ། འཛིགས་པ་ལས་ཐར་དུ་
 རེ། གཞུང་དུ་གསོལ། འབད་དུ་
 བསྟུལ། རྒྱལ་དུ་ལྷན། གསོལ་སྒྲིན་
 ལྷན་འཛག་ལྟ་བུ། དགོས་ཆེད་ཀྱི་རྒྱལ་
 དབྱེ་ལས་ཆེ་བའི་ཆབ་དུ་ཆེད་དུ་
 རྒྱུར་དུ་སྒྲིན་དུ་ཞེས་བའི་ཆོག་གང་
 རུང་བཞེས་ནས་སྒྲིན་ཆོག་ལྟེ། བསྟུ་
 བའི་དོན་དུ་འགྲོ། སྒྲིན་གཞིར་ཆེད་
 དུ་ཞབས་འདེགས་བསྟུབས། རྒྱལ་
 ལྷན་གྱི་སྒྲིན་དུ་དག་ཆས་བསྒྲིན་ལྟ་བུ།
 5. བསྟུན་ཆོག་དང་རྒྱལ་ཆོག་གི་བར་
 དང་། བསྟུན་ཆོག་དང་ལས་ཆོག་གི་
 བར་། དེ་ལས་གཞན་བའི་ཐ་སྟོང་དང་
 རྒྱལ་ཆོག་གསལ་ལས་ཆོག་གི་བར་དུ་
 རྒྱུར་ན་ཆོག་ལྟེ་ཕྱི་འོ་བ་དུ་སྒྲིན་ཀྱི་
 འབྲེལ་བ་ལྷན་གཞི་དང་ལྷན་ཆོས་
 ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་ལག་
 དང་ཆ་ལག་ཅན་ལྟེ་ཕྱི་འོ་བ་གཞི་དུ་
 རྒྱུར་བ་སྒྲིགས་སྒྲིན་བའི་ལ་དོན་ཀྱི་

རྒྱལ་དབྱེ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་དབྱེ་ཟེར་
 དཔེར་ན། རྒྱུ་རིག་གནས་དང་རྒྱལ་སྒྲིན་
 སྒྲིན་། ལྷན་སྒྲིན་ཆེ་ལོགས་སྒྲིན་
 ལྟ་བུ། ཅེ་དང་རེ། རྒྱལ་བར་གཞོན་
 པ། རྒྱལ་བར་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 5. ཡན་ཅན་སྒྲིན་དུ་སྒྲིན། རྒྱལ་
 རྒྱལ་འོད་དུ་འཆོར། མེ་ཅོག་རྒྱལ་དུ་
 ལེམ། མེ་རྒྱལ་སྒྲིན་དུ་ཆེན།
 བདེ་སྒྲིན་དཔལ་དུ་གར། རྒྱལ་སྒྲིན་
 རྒྱལ་དུ་བསྟུགས་ལྟ་བུ། ཅེ་རྒྱལ་དུ་
 ལེམ་པ། རབ་དུ་གསལ་བ། སྒྲིན་
 དུ་བཟང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
 རྒྱལ་དབྱེ་འདི་དག་གི་ཆབ་དུ་ཆ་ལ་
 གཞིས་མི་འཁྱུག་ཀྱང་རྒྱལ་དབྱེ་ལ་ལ་
 རྒྱུར་ཆོག་ལྟེ། རབ་དུ་ལེམ་—རབ་
 ལེམ། རྒྱལ་བར་གཞོན་—རྒྱལ་
 གཞོན། རྒྱལ་བར་དག་པ་—རྒྱལ་
 དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལས་གཞན་འོད་
 དུ་འཆོར་དང་འོད་འཆོར་ཆ་དུ་སྒྲིན་
 དང་ཆ་སྒྲིན་ལྟེ་རྒྱལ་དུ་ལེམ་དང་རྒྱལ་
 ལེམ་རྒྱལ་སྒྲིན་ཆོག་ལྟེ་ཕྱི་འོ་བ་ལ་
 འབྲེལ་བས་ཆོག་ལྟེ་ལ་སྒྲིན་ལྟེ་ལའི་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་དབྱེ་བསྟུགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།
 གཞན་ཡང་། རྒྱལ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་དུ་
 བསྟུར། འོད་སྒྲིན་དུ་བསྟུར། རྒྱུང་

མོ་སྤལ་བ་རུ་བྱུང་། ལྷ་ལྷམ་ཟུག་ལྷ་
 བཟུང་ལྷ་བྱའོ། ༥ (སྤལ་ཚོག)ལས་
 ཚོག་དང་བྱུན་ཚོག་གི་མཐའ་ཟུར་ན་
 རྒྱ་ལྷག་རུ་བཤད་པའི་དོན་ནི། ལུས་
 བདེ་ལ་སེམས་ཀྱང་སྦྱིད་། མདོག་
 ཀྱང་ལེགས་ལ་སྤྱུས་ཀྱང་བཟང་།
 དཔའ་ངར་ཡང་ཆེ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡང་
 ཡོད་། ཏྲ་ཏྲ་ལུག་གསུམ་ནི་འབྲེག་
 པའི་སྒོ་སྤྱུགས་བཟང་བོ་ཡིན་ལ། ཡང་
 བའི་བཟོ་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་འབྲུང་ཁྱེད་ས་
 སིག་ཀྱང་ཡིན་ལྟ་བུ། ༥ བོད་ཡིག་གི་
 འདོགས་བཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ཆེ།
 ‘ལ་བཅགས་’ ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ལྷ་ནི་ལྷ་
 རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནམས་ཡིན།

ལ་རྒྱ ༥ ལྷན་གྲགས་ཀྱི་མིང་ཆེ། རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་དོན་དུ་ལ་རྒྱ་ཚོད་། ལ་རྒྱ་
 འཆར་མི་ཉན་། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་
 བཟུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༥ རི་དུགས་ལ་
 ལ་རྫོན་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཁྱེད་གི་
 མིང་བཟུས་པ་ཆེ། ས་བ་རང་དགར་
 རྫོན་མི་ཚོག་པའི་ལ་རྒྱ་བཟུངས་ལྟ་བུ།
 འདི་ལ་‘རི་རྒྱ’ ཡང་ཟེར།

ལ་རི་མིང་རི ‘མིང་མིང་’ལ་རྫོན་
 ལ་གཅན་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཆོམས་དང་
 ས་མཆོམས་ལྷ་བཟུས་པའི་ཆོང་ཁྲལ་

རིགས་སིག་གི་མིང་།
 ལ་རྒྱ བཀྲག་རྩ་སྤོང་ལྷན་གྱི་ཁྱ་བ་
 ལས་བཀྲག་རྩ་བསྐྱལ་ནས་ཟུངས་རྒྱེས་
 ཀྱི་རྩིགས་པའི་མིང་།

ལ་ཉེ ༥ མིའི་རྣམ་པ་དང་རྒྱས་པ་
 སྒྲགས་ཀྱི་མིང་ཆེ། མི་ལ་ཉེ་མེད་པ་།
 རྒྱུད་ཀྱི་ལ་ཉེ་ལ་རྫོས་དང་ལྟ་བུ། ༥
 ཏྲ་སམ་མཆན་པའི་མིང་དུ་བཤད་
 བའང་ཡོད།

ལ་ཐོད བཞོད་ཀྱི་བྱིད་ཀྱི་རས་སམ་
 ལྷ་ཞིག་གི་མིང་།

ལ་དུགས ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
 ལ་ལུག ལོ་གཉིས་སྒྲེབ་པའི་རྩ་སྤོང་
 རིགས་སིག་ཆེ། རྒྱ་ཁ་ཏ་ཅང་མང་།
 མེ་ཏྲ་གྲོ་ཁ་འཆར་། ཅ་བ་དང་ལོ་མ་
 རྩ་ཆོད་པའི་རིགས་བཟང་བོ་ཡིན་།
 འབྲས་བུ་ལྷན་ལ་འཇུག་།

ལ་མོ བཞུགས་པའི་བར་རྩིང་ངམ་
 ལུལ་སྐད་དེ། ལ་མོ་འགྲོ་། ལ་མོ་
 དམག་ལ་ཆས་ལྟ་བུ།

ལ་ལ (ཆབ་ཚོག) མི་དང་བྱ་དཔེས་
 གཅིག་གམ་ཁག་གཅིག་ཆེ། མི་ལ་
 ལ་། ཏྲ་ལ་ལ་། ས་ཆ་ལ་ལ་ཞེས་པ་
 སྒྲགས་ལྟ་བུ།

ལ་མོགས (གྲངས་ཚོག) དཔེས་ལྷ་

མ་བཤད་པའི་དོན་བསྟན་པ་ལྟེ། རང་
རེའི་ཆུལ་ཁབ་རྒྱ་རྒྱ་དང་བོད་དང་.....
སྐྱེ་བོ་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་རིགས་མང་"
ཅི་ཡོད་ལྟ་བུ།

ལག ① ལག་པ་ལྟེ། མིའི་ཡན་ལག་
སྟོད་མ་གཉིས་སམ་ལག་མགོའི་མིང་།
དཔེར་ན། ལག་མཚུབ། ལག་མཐུལ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ལག་འབྱེད་】** 1.
བདེན་དབང་བྱིད་སྐྱབ་པའི་འཛིན་.....
ལག་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་། 2. ལུལ་སྐྱད་ལ་
ལར་སྐྱེས་སུ་འབྱེད་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་
མིང་། **【ལག་མགོ་】** ནི་ལག་པའི་མཐོག་
མ་ཡན་མཚུབ་མོ་དང་བཅས་པའི་.....
མིང་། **【ལག་ངར་】** ནི་མིའི་ལག་པ་
དང་སྐྱེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོད་མ་གཉིས་
ཀྱི་མཐོག་མའི་མན་དང་སུ་མའི་ཡན་
ཀྱི་སྐྱེའི་མིང་། **【ལག་ཆ་】** 1. རལ་ཚུལ་
ལྟ་བུ་ཀྱི་སྐྱེའི་མིང་ལྟེ། མགར་པའི་ལག་
ཆ། སིང་བཟོའི་ལག་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 2. མཚོན་ཆའི་མིང་ལྟེ། དམག་
གི་ལག་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ལག་**
དམར་】 ནི་མི་དངོས་སུ་གསོད་མཁུན་
ནས་གཉེན་བཤེས་གསོད་མཁུན་།

【ལག་ཚལ་】 1. རྒྱ་རྒྱས་སྐྱེད་བྱིད་ཀྱི་
ཁབས་སམ་རྒྱས་པའི་མིང་ལྟེ། བཟོ་

ལས་ཀྱི་ལག་ཚལ་སྐྱེད་། ཞིང་ལས་ཀྱི་
ལག་ཚལ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ། 2. རྒྱས་
ཚལ་བྱུང་བར་བའི་མིང་ལྟེ། མཉན་
དབྱུང་ཀྱི་ལག་ཚལ། མོ་མོང་རྒྱག་
པའི་ལག་ཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3. ལག་
པའི་ཤེད་ཤུགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལག་ཚལ་
ཆེ་ལྟ་བུ། **【ལག་རྩེས་】** 1. བྱ་བ་བྱས་
པའི་འབྲས་སུ་བྱུང་བར་རྒྱ་འབྲས་.....
པའི་མིང་ལྟེ། ཆུལ་ཁབ་འཛུགས་སྐྱེད་
ལ་ལག་རྩེས་འཛུག་དགོས་ལྟ་བུ། 2.
ལག་པས་དབར་བའི་རྩེས་ཀྱི་མིང་།
【ལག་ལེན་】 1. རང་གི་བསམ་ཚུལ་
དང་ཁས་བླངས་པའི་ཆོག་སྐྱེས་.....
དངོས་སུ་བསྐྱབས་པའི་བྱ་སྟོད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཆོག་དོན་ལག་ལེན་ལ་བཅུབ།
ཁ་བཤད་ཅན་མིན་པར་ལག་ལེན་ལ་
འདེབས་དགོས་ལྟ་བུ། 2. མི་རྣམས་
ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་སྤྱི་ཆོགས་.....
སྐྱེད་བཞོད་བྱིད་པའི་དམིགས་ལུལ་.....
ཡོད་པའི་བྱ་སྟོད་ཀྱི་དོན་ཉི། ལག་ལེན་
ཀྱིས་བདེན་དབང་བྱས་། གསར་བཟོའི་
ལག་ལེན་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱེད་པའི་རིགས་
པའི་གཞུང་ལུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཆ་
ཤས་གཙོ་བོའི་མིང་ལྟེ། ཆུ་བོའི་གཙང་
ལག། ཤ་བའི་རྩ་ལག། ལུས་ཀྱི་

ཡན་ཡག | སྒྲན་གཞུང་གི་ཆ་ཡག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●ཐུ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་
ཀྱི་ནང་གི་སྐར་ཆོག་མ་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ་
'སྐར་མ་ཡག་པ་' ཡང་ཟེར།

ཡག་དྲོ ཐུ་ཆོག་མ་ཉིད་བར་བྱི་ལ་.....
ཆོང་དུ་འགོ་མཁན་གྱི་ཐུན་བདག་ལ་.....
ཟླ་བྱིད་པའི་མི།

ཡག་ས ● (ཡས་ཆོག་རྗེས་མཐུན་.....
པ) རེད་དང་ཡན་གྱི་དྲོ་དང་འདྲ་
ལྟེ་ དེ་ལྟར་ཡག་ས་ན་—དེ་ལྟར་ཡན་
ན་ | འདི་ནི་དགོ་ཆུན་ཞིག་ཡག་ས་
སྟེ་—འདི་ནི་དགོ་ཆུན་ཞིག་རེད་| འདི་
ནི་ངའི་བྱ་ཡག་ས་སྟེ་ལྟ་བུ་དང་, འདི་
ཁྱའི་བྱ་མ་ཡག་ས་ཏེ་, ཆ་པོ་ཡག་ས་སྟེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡག་ས་སྟེ་】ནི་འགྲིག་
པ་དང་འཐད་པ་དང་དང་དུ་སྒྲུངས་.....
པ་སྟགས་གྱི་དྲོ་ཆོན་པའི་ཞེས། ●
(སྟགས་ཆོག) མིའི་མིང་དང་ཡས་.....
ཆོག་གི་མཐར་ཐུར་ན་གྲུས་པ་བྱིད་.....
པའི་ཆོག་ལྟེ་ དགོ་ཆུན་རྟོ་རྟེ་ཡག་ས་ |
སྟགས་པོ་ཡག་ས་ | ལྷན་པོ་བལྟས་
ཡག་ས་སམ་ | བལྟས་པ་ཡག་ས་སྟེ་ |
ཕེབ་ཡག་ས་སམ་ལྟ་བུ།

ཡང (བྱིད་མེད་ཡས་ཆོག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ●ཡར་འགྲོང་བའི་

དྲོ་ཏེ་ ལྷན་ལྷག་ཐུན་དུ་ཡང་ | མལ་
ཡས་ཡང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཡངས་】ནི་
འདས་པ་ལྟེ་ དེ་ལྟར་པོ་ཡར་ཡངས་
ནས་རང་ཁྱིམ་རང་བདག་བྱས་ཞེས་.....
པ་ལྟ་བུ། 【ཡོངས་】ནི་ལྷན་ཆོག་ལྟེ་
ཡར་ཡོངས་ | མལ་ཡས་ཡོངས་ཤིག་ |
བྱན་གཞིག་བྱིད་མི་འདྲོད་པའི་མི་.....
ནམས་ཡར་ཡོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། ●
འཕྱུང་བའམ་སྒྲེ་བའི་དྲོ་ཏེ་ ཞེ་
ཐང་ཡང་ | བ་ལྷག་ཡང་ | ཏམ་པ་.....
མ་ཡང་སྟགས་ལྟ་བུ། ●ནམ་ཡངས་
པ་ལྟེ་ བམ་ཡང་ཁ་ | བམ་ཡངས་
སྟངས་ལྟ་བུ།

ཡང་ཆོ མིའི་ན་ཆོད་གྱི་མིང་ལྟེ་
གཞོན་ཅུ་ཡང་ཆོ་དར་ལ་བབ་པ་ |
【ཡང་ཆོའི་དཔལ་ལོན་】ནི་ན་གཞོན་
པའི་མཛེས་སྟེན་གྱི་དྲོ་

ཡང་ཡིང 'ཡིང་ཡིང' དང་དྲོ་.....
འདྲ་

ཡང་ཡོང (ཐུན་ཆོག)ཡང་པོ་.....
མཐུམ་དུ་འདུས་ཤིང་གཞོ་བའི་ནམ་པ་
ལྟེ་ ཐུན་དཀར་ཡང་ཡོང་གཞོ་ | མི་
ཆོག་ས་ཡང་ཡོང་བྱིད་ལྟ་བུ།

ཡང་ཤོར ཐུན་དན་བྱིད་པ་སྟགས་.....
འདིས་སྐྱུ་ཐུར་པ་ལྟེ་ བྱིས་པ་ཡང་ཤོར་

དུ་མ་གཏོང་། རན་པ་ལང་ཤོར་དུ་
གཏོང་མི་ཅུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལངས་པ་ ① ‘ལང་’གི་འདས་པ་ ②
‘ལང་’ལ་ལྟེན་པ།

ལན (བྱེད་མེད་ལས་ཆེག་ཅུག་)བཟང་
བ་ནས་རན་པར་སྐྱར་པའི་དོན་དེ་
རལ་གྱི་ཕྱི་བརྒྱུ་མཛུ་མ་བྱས་ན་ལད་.....
འགྲོ། མིས་ལས་ཀ་མ་ལས་ན་ལད་
འགྲོ། བྱ་བ་གལ་ཆེན་འདི་ལད་མི་
ཉན་ལྟ་བུ། 【ལད་པ་】ནི་ཉན་པ་པའི་
བྱ་དངོས་ཀྱི་ནམ་པ་ལྟེ་གྱི་ལད་པ་།
ལད་ལ་ལད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལན་མི གཞན་གྱི་དབྱིབས་དང་ནམ་
པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ནམ་འཁྱར་དང་བྱ་
སྤྱོད་སྟེགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་སྤྱོད་པ་མི་
ལད་མོ་བྱས་། ལ་རབས་ཀྱི་ལད་མོ་
བྱས་ལྟ་བུ།

ལན ① དྲིས་པའི་དོན་ལ་འགྲེལ་རྒྱལ་
པའི་ཆེག་གི་མིང་ལྟེ་ཆེག་ལ་ཆེག་
ལན། མིག་ལན་བསྐྱར། འབྱོར་
ལན་བྱས། དྲིས་པ་ལ་ལན་འདེབས།
ལན་བཅུ་བ་ལྟ་བུ། ② ལ་ལན་སྤྱོད་
པའི་མིང་ལྟེ་དྲིན་ལ་དྲིན་ལན་
འཇལ། ར་ལན་ལ་ར། ཆང་ལན་
ལ་ཆང་ཞེས་པ་སྟེགས་ལྟ་བུ། ③ འཕོད་

པ་ལ་བར་སྤྱོད་པའི་ཆེག་སྟེགས་ཀྱི་.....
མིང་ལྟེ་བོས་ན་ལ་ལན་མི་ལྟེར་ལྟ་བུ།
④ ལན་གྲངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ལན་
གཅིག། ལན་གཉིས། ད་ལན་—
ད་མེདས། དེ་ཅིན་ལ་ལན་མང་
བོར་སྤོང་སྤོང་ལྟ་བུ། ⑤ (བྱེད་མེད་
ལས་ཆེག་ཅུག་)ལྟེན་རན་བྱས་པའི་དོན་
དེ་བསམ་པ་ཆེས་སྤྱོད་པ་ནི་བསམ་
སྤྱོད་བཞོད་ལག་བོ་མ་བྱས་པས་.....
ལན། ལན་ཉན་མེད་པ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་
མ་བྱས་པས་ལན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལན་ཀན ཁང་པའི་བྱས་པ་མཐའི་.....
ད་མིག་དང་གིང་རའི་མིང་།

ལན་ཆགས་པ་ ① ཆད་པའི་བྱ་ལོན་གྱི་
མིང་ལྟེ་ལན་ཆགས་བྱ་ལོན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② ལུལ་སྐད་ལ་ལར་དཀར་ཆེགས་
ཀྱི་མིང་ལྟེ་ལན་ཆགས་ཆེན་པོ་བྱངས་
ལྟ་བུ།

ལན་བྱ ལྷའི་ལན་བྱ་ལྟེ་སྤྱོད་པ་ལྟར་
སྤྱོད་ནས་བྱར་དུ་འབྱུང་པའི་སྤྱོད་པ་
པའི་མིང་།

ལན་ཆ བོད་སྐད་ཀྱི་རྩ་བའི་ལ་.....
ལུལ་ཞེས་ལྟེ་ལྷའི་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའི་རྩ་
མིང་། འདི་ལ་‘ལན་ཆ’ བྱས་པའང་
ཡོད།

ལམ (བྱེད་འབྲེལ་ལམ་ཚིག་།)རང་
 དག་རྒྱུ་ཆ་བཤད་པའི་དོན་ཏེ་
 ལམ་གྱི་མང་པོ་བྱས། | 'ལམ་
 གཅིག་ལམ་ན་ཚུར་གཉིས་སྒྲིལ་' ལྟ་བུ།
 ལམ་མེད་ རི་མེད་དང་ཉལ་གར་གི་
 མདའ་མདུང་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པའི་.....
 ཚེས་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཞིག་གི་མིང་།
 ལམ་སྒྲིལ་ ❶ 'ལ་ལྷག་གི་ས་པོན་'
 ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱེད་ནས་འབྲི་ཚུལ་
 ❷ ལྷ་སྐྱེས་ལ་ལམ་པའི་ལྷ་སྐྱེས་རིུ་
 གིག་ཡིན་པར་བཤད་པའང་ཡོད་།
 ལམ་ ❶ འགྲོ་མོང་གི་བཤོད་ལམ་གྱི་
 མིང་ལྟེ་ ཀླང་ལམ་ | གཞུང་ལམ་ |
 ལྷགས་ལམ་ | ལྷ་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ལམ་ཀ】 རི་ལམ་གྱི་ཉེ་འཁོར་གྱི་མིང་
 ལྟེ་ ལམ་ཀ་ན་མགོན་ཁང་ཡོད་ལྟ་བུ།
 【ལམ་ཀེད】 རི་གནས་གཅིག་ནས་.....
 གཅིག་ལ་འགྲོ་བའི་པར་མཚམས་ཀྱི་
 མིང་ལྟེ་ ལམ་ཀེད་དུ་གོང་འབབ་བྱས་
 ལྟ་བུ། 【ལམ་སྐབས་】 རི་ལམ་དུ་འགྲོ་
 བཞིན་པའི་རྒྱུ་གྱི་མིང་ལྟེ་ ལམ་
 སྐབས་ལྷ་བདེ་པར་སྒྲིལ་ལྟ་བུ། 【ལམ་
 ཁུ】 རི་ 'ལམ་ཀ' དང་དོན་གཅིག་།
 【ལམ་ཀྱགས་】 རི་ལམ་སྐབས་ལྷ་བ་
 རྒྱུ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་
 ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་ལྷ་ལྟེ་

ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་འབྲེལ་པ་ལྟེ་ ལམ་
 འགྲོ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱེད་པ་ 2.
 ལམ་དོན་ལ་བཞགས་དང་བར་ཆད་.....
 མེད་པའི་དོན་ཏེ་ དེ་རིང་བྱ་བ་ལམ་
 འགྲོ་མོང་ལྟ་བུ། 【ལམ་པ】 རི་ལམ་
 འབྲིད་ལམ་ལྟེ་གྱི་མིང་། ❷ དཔེས་གཞུང་
 ལྷ་ས་པེས་ཚན་གྱི་མིང་ལྟེ་ ཅ་ལམ་དུ་
 ལྷན་བཅད་ | ལྷ་ཚུའི་འབབ་ལམ་ |
 ལྷ་ལྟེ་གྱི་ལྷ་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸
 གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་འགྲོ་བའི་
 པར་མག་གི་མིང་ལྟེ་ ལྷ་ལམ་སྐ་
 ལམ་ | ལྷ་པས་ཉིན་ལམ་གཅིག་ | ལྷ་
 པར་བཞུད་ལྷ་ལམ་ལ་འགྲོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། ❹ ལྷ་སྐྱེད་སྐྱེས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་
 ལྟེ་ ལྷ་སྐྱེད་ལྷ་སྐྱེད་ལྱི་སྐྱེད་ལྱི་
 ཚེས་ལྷགས་རིང་ལྷགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྲོ་
 ལྱི་ལྱི་ལམ་ལྱི་གས་ | ལྱི་དུ་ལམ་ | ལྱི་ག་
 ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལམ་སྐྱེལ་】 1.
 ལམ་ཆེན་པོའི་མིང་ 2. མི་ནམས་ཀྱི་
 ལྷ་སྐྱེད་ཀྱི་ཆད་གཞིར་གཏན་ལ་ལབ་
 པའི་དོན་ཆད་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་། 【ལམ་
 ལྷགས་】 རི་མི་ནམས་ཀྱི་གོམས་འདིས་
 ལྷ་སྐྱེད་པའི་ལྷ་སྐྱེད་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ལ་
 ❶ མིག་སྐྱེས་དཔང་པོས་ཤེས་ལྷ་བ་
 པའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་ ལྷ་ག་

བརྒྱན་མིག་ལམ་དུ་གར། | རྩ་མོ་

ན་ལམ་དུ་གྲགས་ལྟ་བུ། ༥ ཆེན་མོ་

ཀྱི་ནམ་བུ་མིང་ལྟེ། ལྷན་ངག་གི་ལམ་

ནས་བྲངས་ཏེ་ལྷན་ལྷ་ལམ། | ཆེན་

མོ་ལྷན་ལྷ་མོ་ཆེན་པོ་ལམ་ནས་

བྲངས་ཏེ་མེས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྒྱན་པ་བྱས་

ལྟ་བུ། ༦ དམིགས་ལམ་དང་འཆར་

བཞེད་ཀྱི་འབྲས་ལུ་སྐྱེས་ཀྱི་དྲན་ཏེ།

བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་བྱུང་། གང་བྱས་ལམ་

ལ་འགྲོ། ལས་ཀ་ལམ་ལ་སྤང་ལྟ་བུ།

༧ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐར་བ་འཛོལ་བའི་

ཐབས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གཞི་ལམ་འབྲས་

གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལམ་₂ (ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་

ཆེ། བལ་ལམ་གསེལ་གང་ཡིན་ཡང་

ལྷན་པ་བཀའ་ཆོག་ལྟ་བུ། ལྷན་པར་

‘གམ་ལ་ལྷོས།

ལམ་མེ (ལྷན་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་

སྐྱེས་ཀྱི་ཆང་གསལ་བའི་དྲན་ཏེ། ལྷོ་

ལྷོ་དཀར་ལམ་མེ། དར་ཆ་དམར་

ལམ་མེར་གསལ། ལྷོ་ལམ་ལམ་

མེར་གར་སྐྱེས་ལྟ་བུ།

ལམ་ལམ (ལྷན་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་

བའི་དྲན་ཏེ། མེས་ཀྱི་མེས་ལྷོ་ལམ་

ལམ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལམ་ལམ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ།

ལམ་སང (བརྒྱན་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་

དེ་‘ལྷོ་ལྷོ་’དང་དྲན་ལྟ་བུ།

ལམ་མེ (ལྷན་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་

ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་དྲན་ཏེ། དཀར་

ལམ་མེ་སྤང་ལྟ་བུ།

ལམ (བརྒྱན་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་

ཆེ། ‘ལམ་ལྷོ་བའི་ཐ་མ་འཆི་བ་ཡིན་

ལྟ་བུ།

ལམ་₁ (ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་

ཆེ། ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་

པ་ནི། ལྷོ་ལམ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལམ་ལྷོ་ལམ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ཅད་ཀྱི་ཕྱི་མིང་། 2. མིས་བསྐྱབས་
 པའི་བྱ་བ་ཞག་ནང་གི་ཁོངས་གཏོར་།
 དང་ཆུ་ཁྱོན་དེས་ཅན་ཡོད་ཅིང་ཕྱི་
 ཚོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་འབྱེལ་བ་ཡོད་པ་
 ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། གསལ་བ་རྒྱུ་ལས་
 རྟོན་། སློབ་གསོའི་ལས་རྟོན་། ཚན་
 རིག་གི་ལས་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལས་
 བྱིད་པ】 1. རྒྱལ་ཁབ་ལས་བྱུངས་
 དང་དཔག་དཔུང་, མི་དཔངས་ཚོགས་
 པ་སོགས་སུ་ཕྱི་རྟོན་དེས་ཅན་སྐྱབ་
 མཁན་གྱི་མི། 2. འགན་ཁུར་དེས་
 ཅན་ཁུར་ཡོད་པའི་མི། 【ལས་ཚན་
 རི་ལས་ཀའི་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་མིང་།
 【ལས་ཚན་པ】 1. གཞུང་སོགས་ཀྱི་
 ལས་ཀ་དེས་ཅན་ཞིག་སྐྱབ་མཁན་གྱི་
 མི་ལྟེ། བཟོ་གཉེན་ལས་ཚན་པ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 2. དགོན་པའི་ལས་ཀ་དེས་
 ཅན་ཞིག་སྐྱབ་མཁན་གྱི་མི། 【ལས་
 བཅའ་ལས་】 རི་ལས་ཀའི་ཁོང་ཁོང་ངམ་
 ངལ་གསོའི་སྐབས་ཏེ། ལས་མཚམས་
 བཅང་ནས་ངལ་གསོ་བྱས་ལྟ་བུ།
 【ལས་མཚམས་འཛིག་པ】 རི་བཟོ་
 སྐབས་རི་འདུན་ཞིག་འབྱུང་ཆེད་དང་
 འགོག་རྒྱུ་བྱེད་ཆེད་སྐྱོན་མོང་གིས་
 ལས་ཀའི་མཚམས་གཅོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་

ཀྱི་མིང་ལྟེ། མ་ཙ་རིང་ལུ་རྒྱལ་ཁབ་
 ཏུ་བཟོ་བས་ལས་མཚམས་བཞག་པ་
 མང་ལྟ་བུ། ༡. རྒྱལ་འབངས་དཔལ་
 འབྱོར་གྱི་ཕྱི་ཁག་སོ་སོའི་རྟོན་ཏེ། བཟོ་
 ལས་། ཞིང་ལས་། སྐྱུགས་ལས་།
 ལས་རིགས་སོ་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༢. བྱ་
 དངོས་ཀྱི་འབྱུར་ཕྱི་ཁག་དང་གཞི་འགུལ་
 སོགས་ཀྱི་མིང་། 【ལས་སུ་བྱུང་བ】 རི་
 'ལ' ལ་ལྟེས། 【ལས་ཚིག་རྒྱུ་ལས་སྐྱོན་
 པ】 རི་བལ་ཆེར་ལས་ཚིག་གི་མཐར་
 སྐྱར་ནས་ཐག་ཆོད་པ་དང་རི་བ་བྱིད་
 པའི་མཐུ་རྒྱས་ཡོད་པ་སོགས་སྐྱོན་པའི་
 ཐ་སྐད་ལ་ཟེར་ཏེ། ཡིན་, ཡོད་,
 ཡིན་, ཡོད་, དགོས་, སྐྱབ་སོགས་
 ལྟ་བུ་ཡིན། དཔེར་ན། ཡི་གེ་འདི་
 གི་ཁ་ཚུང་ཡིའི་བྱ་གྱིས་ཡིན་། སློབ་
 དགོས་། འགོ་སྐྱབ་། ཁྱུ་བ་མང་པོ་
 བསྐྱབས་ཡོད་། སྤྱོད་ངན་གཅིག་གྲང་
 བྱས་ཡོད་སོགས་ལྟ་བུ། 【ལས་ཚིག་
 རི་བྱ་དངོས་ཀྱི་འབྱུར་ཕྱི་ཁག་སོགས་སྐྱོན་
 པའི་ཐ་སྐད་ལ་ལས་ཀྱི་ཚིག་གམ་ལས་
 ཚིག་ཟེར། དཔེར་ན། གཅད་, གཅོད་,
 བཅད་, ཆོད་དང་, ཞེས་, ཟེང་སོགས་
 རི་ལས་ཚིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། ༣. བར་
 སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བྱིད་ལས་གསུམ་གྱི་ནང་།

ཚན་གྱི་ལས་ཏེ། ལུ་བའམ་ལས་ཀའི་
ལུལ་གྱི་མིང་། ༡༥༥ ལས་ཀྱི་ཚན་
ལུགས་པས་ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་བྱ་བྱེད་
བཅས་ཅད་ལ་ལས་ཟེར་ཞིང་། ལྷག་
གཙོན་པ་དང་ལ་ལྷན་པ་ལེན་པ་ (ལྷ་
བ)། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ (ལོག་
གཡེམ་) གཞུམ་ལ་ལུས་གྱི་ལས་གཞུམ་
དང་། ལྷན་དང་ལྷ་མ་ ངག་འཆལ་
ཚོག་སྤྱོད་པ་ཞི་ལ་ ངག་གི་ལས་བཞི་
བན་པ་ལེམས་དང་གཙོན་ལེམས་ལོག་
ལྷ་གཞུམ་ལ་ཡིད་གྱི་ལས་གཞུམ་ཟེར་
དེ་རྣམས་བཞེས་པ་ལ་མི་དགེ་བ་.....
བརྒྱུམ་ལས་ནག་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལས་
ལྷག་བའམ་དེ་རྣམས་མི་བྱེད་པ་ལ་.....
དགེ་བ་བརྒྱུམ་ལས་དཀར་ཟེར་།

【ལས་སྐལ་】 1. ཚོས་ལུགས་གྱི་
བཤད་ཚུལ་ལ་སྤྱི་ཆ་ན་འཆི་དང་ལྷག་
དབུལ་བདེ་ལྷག་སྐགས་ལས་གྱི་རྣམ་
ལྷན་ཡིན་པས་ལྷག་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་.....
ཡིན་ཟེར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ལས་སྐལ་
ཟེར་། 2. ཁོང་འཕེལ་དང་འཕྱར་
ལྷག་གི་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ་ལྷེ། ལྱང་ཁོའི་
མི་དཔངས་གྱིས་རང་གི་ལས་སྐལ་.....
རང་གིས་ལག་རྒྱ་བརྒྱུང་བ་རེད་ལྟ་བུ།

【ལས་ངན་】 1. ཚོས་ལུགས་གྱིས་

བཤད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་གྱི་འབྲས་
ལུ་ལྷག་བཟུལ་སྤྱོད་ལམ་ན། 2. ལས་
སྐལ་དང་ལོངས་སྤྱོད་སྐགས་ལྷག་པ་
སྤྱོད་པའི་དཔེ་ལྷེ། འབྲས་ལས་ངན་གྱི་
ཚང་ཁ་ལ་ལོངས་། མི་ལས་ངན་བཟུང་
ཚང་ཁ་ལ་ལོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལས་
ཅན་】 1. ཚོས་ལུགས་གྱིས་བཤད་པའི་
ལས་སྐལ་ལག་པོར་ལྷག་ལམ་ན། 2.
ལས་སྐལ་ལམ་གྱི་སྐབས་ལག་པོར་ལྷག་
པའི་དཔེ་ལྷེ། མི་ལས་ཅན་སྤྱོད་མོ་བྱེད་
པར་འབྲས་ལྟ་བུ། 【ལས་རྒྱ་འབྲས་】

1. ལས་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་ལྷུ་ལས་.....
དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་.....
ལས་མི་དགེ་བ་ལས་ལྷག་བཟུལ་.....
འབྱུང་ཟེར་པའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་
བའི་བཤད་ཚུལ་ 2. ལོངས་གཞུགས་ལ་
བཟང་ལན་བཟང་གིས་འཆལ་བར་.....
ལས་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་དང་། དེ་ལས་ལྷག་
བར་ལས་རྒྱ་འབྲས་མེད་ཟེར་།

ལས་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་༧)
ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ལས་དོན་ཞིག་བྱེད་
པའི་དོན་ཏེ། ཁང་བ་ལས་ | རྒྱ་རྒྱ་
ལས་ལྟ་བུ།

མི ༡ རངས་རིགས་མི་ལྷེ། ལུ་བ་ཆ་
དང་འཁར་ར་སྐགས་ལས་བྱེད་གྱི་རྒྱ་

ཆ་བཟང་བོ་ཡིན། 【ཡི་མ】ནི་ཡི་རྩ་ཆ་
བྱས་ནས་བྱུང་བའི་མི་གཞུགས་སྐད་སྒྲིག་
ཀྱི་ཡིང་། ‘ཡི་རྩུ’ ཡང་ཟེར། ༤ བོད་
ཀྱི་རྩུ་སྐད། ༥ ཟུར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་
དང་པོ།

ཡི་ཁྱི ༥ གཏེར་ནས་ཐོན་པའི་ས་ཆོན་
ཀྱི་རིགས་སྐད་ལྟེ། མདོག་ནི་དཔར་ལ་
ལེར་མདངས་ཅན། ༦ དཔར་ལ་ལེར་
མདངས་ཆགས་པའི་མདོག་གི་ཡིང་།
ལྟེ། གོས་མདོག་ཡི་ཁྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡི་ཐུ ལོ་གཅིག་གི་ཉིན་ཟླ་རྒྱུ་གཟེར་
སྐད་སྒྲིག་པ་ཀོད་པའི་དཔེ་དེབ་པམ་རེ་ལྟ་
ཡིག་གི་ཡིང་།

ཡི་ཤི ཆ་བའི་ས་ཁུལ་ཀྱི་ཤིང་ཐུན་༥
རིགས་སྐད་གི་མེ་རྩྭ་ཡིན་ཞིང་།
བསྐྱལ་ས་རྩེ་སྤྱི་ཞེས་མི་ཡལ་བའི་
ཐུན་བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན། 【ཡི་ཤི་བྱམ་
པ་ཅན】ནི་ཡི་ཤིའི་འབྲས་བུ་ལྟེ། ཐུན་
བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན།

ཡིག་བྱ་མིག རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘ཡིན་མུ་’
ཅི་ཟེར་བའི་རྩ་ཐུན་ཞིག་གི་ཡིང་།

ཡིང ༥ རྩོག་སྐལ་རྒྱུ་བྱའི་ཡིང་༥
ལྟེ། ལུག་ག་བཞི་ཡིང་གཅིག་—ལུག་
ག་ཆ་བཞིར་བཞོས་པའི་རྒྱུ་བྱ་༥
གཅིག་ | མི་ཡིང་—མེའི་རྩོག་སྐལ་

པ་ལྟ་བུ། ༥ ཡིག་ནད་‘ཡིང་རྩྭ’
གི་ཆོག་བརྒྱས་པ།

ཡིང་རེ (རྒྱན་ཆོག) རྒྱན་འགྲེང་༥
ཡན་གར་བའི་དབྱིབས་ཏེ། ལུག་རི་
ཞིག་ནག་ཡིང་རེ་འདུག་ལྟ་བུ།

ཡིང་རྩྭ ཡིག་ནད་ཀྱི་རིགས་སྐད་
ལྟེ། ཐོག་མར་ཡིག་ལྷུབས་ཀྱི་ནད་རིས་
དང་ཡིག་འབྲས་ཀྱི་ལྷོང་དུ་འབྲས་པ་
རྒྱུ་དུ་འབྲས་ཞིང་སལ་ཆེ་བ་ན་ལུག་
སྐན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ཆོག་བརྒྱས་ན་
‘ཡིང’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། རྩ་ཡིང་ |
ག་ཡིང་ | ལུག་ཡིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཡིང་ཆེ རྩ་ཡིག་གམ་རྩ་ཡིག་གི་༥
དབྱིབས་ཅན་ཀྱི་རེ་ལྟ་ཡིག་གི་ཡིང་ལྟེ།
རེ་ལྟ་ཡིག་ཡིང་ཆེ་དགུ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཡིང་ཡིང (རྒྱན་ཆོག) རྒྱན་འགྲེང་
ཡན་གར་བ་མཐོན་དཔལ་མི་རྩོམ་པར་
འགྲུལ་བའི་རྩམ་པ་ལྟེ། གྲིབ་མ་རིང་ས་
ཞིག་ནག་ཡིང་ཡིང་ལྟེ་ཀྱིན་འདུག་ལྟ་
བུ། ལུག་སྐད་དུ་ལ་ཏེ་ཡིང་ཏེ་ཟེར་
ཏེ། རྒྱན་ལ་ཏེ་ཡིང་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡིངས རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
ལྟེ་རིགས་སྐད་གི་ཡིང་། 【ཡིངས་པ་】
ནི་རྩོན་པའི་ཡིང་གི་བན་རྩིང་ངམ་༥

ཐུལ་སྐད་

ཐུ (ཐུད་མེད་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ་
དང་ད་ལྟ་པ) མེད་མ་ལ་ཐུག་རིག་
ཐུས་པ་ལས་ཐུང་བའི་རྒྱང་ཚུལ་ཞིག་
ལྟེ། དཔུགས་ནང་དུ་བརྒྱུ་པ་
ནམས་ཐུར་དུ་ཐུལ་ཐུད་ནས་སྐྱ་
འབྱིན་པ་ལྟེ། ཐུད་པ་ཐུ་བ། རྩོམ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུས་】**ནི་འདས་པ་
དང་ཐུལ་ཚིག་ལྟེ། ཐུས་ནས་སྐྱོ་བ་
ན། ཐུས་ནས་ཐུད་པ་དྲིར། ཐུས་
མིག་ལྟ་བུ།

ཐུ་གུ མོ་ཐུགས་ཐུག་གི་སྐྱ་གུའི་མིང་།
【ཐུ་གུ་རྒྱུད་】 1. ཐུ་གུ་མང་པོ་བསྐྱར་
ནས་འདྲིམས་ཐུད་ཀྱི་གདང་ཐག་གི་
མིང་། 2. ཐུ་འབྲེལ་བའི་རི་མོ་ཞིག་
ལྟེ། འདི་ལ་གཤམ་ཐུང་ཐུ་གུ་རྒྱུད་
ཀྱང་ཟེར། 3. ཡི་གེ་སྐོག་པ་གཅིག་
དང་གཅིག་ཐུ་འབྲེལ་བའི་དཔེ།

ཐུག ① མོ་ཐུགས་ཐུག་གི་མིང་།
【ཐུག་དོན་པོ་】 1. ཐུག་ཐུའི་ཐུག་
བཟང་ཤོས་ཀྱི་མིང་། 2. རྩོངས་དང་
ཐུད་མཁན་གྱིས་ཚེ་ཐར་དུ་བཅུང་བའི་
ཐུག་ ② ཡོ་འཕྲོར་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
གི་བརྒྱད་པ་ ③ ‘ཐུགས་’ ཀྱི་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ།

ཐུག་གུ ‘ཐུ་གུ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་
ཐུག་མིག ཡོ་མང་སྒྲེ་བའི་རྩ་རྩམ་
ཞིག་ལྟེ། མེ་རྩ་གི་དབྱིབས་ཐུར་མོང་
མེ་རྩ་དང་འབྲེ། འདབ་མ་སྐྱ་སྐྱ་ཐེ་
འབྲེ་མེར་པོ་ཡིན། འདི་ལ་རྩ་མཁོ་སར་
སྒྲེ་བའི་‘ཐུག་ཆེན་’ དང་ཞེས་དུ་སྒྲེ་
བའི་‘ཐུག་རྒྱུང་’ གཉིས་ཡོད། ‘མེ་
རྩ་གུ་ཐུག་མིག་’ ཀྱང་ཟེར།

ཐུག་རྩ ཡོ་མང་སྒྲེ་བའི་རྩ་མིང་ཞིག་
ལྟེ། འདི་ལ་ཐུག་རྩ་མེར་པོ་དང་ཐུག་རྩ་
དམར་པོ་ ཐུག་རྩ་སྐྱག་པོ་བཅས་
རིགས་གསུམ་ཡོད།

ཐུགས་ (ཐུད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།)
ཐུགས་རིགས་བརྒྱས་ནས་བར་
དབྱིབས་རྩ་ཚོགས་སུ་བར་བརྒྱབ་
ནས་ཡོ་ཐུད་སྐོག་པ་ལས་བའི་དོན་
ཏེ། རྩོམ་རྒྱས་ནས་ཟངས་ར་
ཐུགས་ལྟ་བུ། **【ཐུགས་མ་】**ནི་ཐུགས་
རྒྱག་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་
བའི་ཡོ་ཐུད་སྐོག་པ་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཟངས་
ར་ཐུགས་མ། ཡི་གེ་ཐུགས་ཐུགས་མ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【ཐུགས་ཤོང་】**ནི་
ཐུགས་རིགས་བརྒྱ་ཐུད་ཀྱི་རྒྱུད་
【ཐུགས་མགར་】ནི་ཐུགས་རིགས་
ཐུགས་ནས་ཡོ་ཐུད་ལས་མཁན་གྱི་མིང་།

མེ, 'ལུགས་པ' ཡང་བེད་ཅེས་།

ལུགས་ ① ལྷ་ཚུལ་དང་འདྲ་ཚུལ་
ཚུན་ཆགས་པའི་མིང་མེ། རང་

ལུགས་ | གཞན་ལུགས་ཞེས་པ་སྟགས་

ལྟ་བུ། ② མྱིག་ཁྱིམ་དང་ལམ་སྟལ་

སྟགས་ཀྱི་མིང་མེ། ལུགས་སྟལ་ |

ལུགས་མཐུན་ | ལུགས་གསར་པ་ |

ལམ་ལུགས་ | རྒྱ་ལུགས་ | བོད་

ལུགས་ཞེས་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། ③ ལུ་

དངོས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མིང་མེ། ལུ་གོན་

ལུགས་ | ཟས་པ་ལུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

④ དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་.....

མིང་མེ། གནས་ལུགས་ | སའི་ཆགས་

ལུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལུང་ ① ལོང་རིམ་ནས་ལོག་རིམ་ལ་.....

པཔས་པའི་མཚུབ་སྟོན་དང་པསྟུབ་.....

ལུང་ཞེས་མེ། ལོང་རིམ་ཀྱི་པག་ལ་

ལུང་ | རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུང་གིས་པསྟགས་

པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཚུལ་ཡིག་ཅིག་གི་

ནང་དུ་ལུངས་སུ་ལུངས་པའི་ཚུལ་ཡིག་

ཆོད་ལྟར་གཞན་ཀྱི་ཆོག་གི་མིང་མེ།

ལུང་ལུངས་ | ཆོད་པ་ཆོད་དུ་ལུང་

ཁན་ཅང་གི་པསྟགས་གཏམ་ཀྱི་ལུང་

ལུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ 'ལུང་པ་'

ཞེས་པའི་ཆོག་པསྟུལ་པ།

ལུང་ཐང་ ① ལོང་འབྲས་ཤིག་གི་ཆོ་

གུ་ནག་པོ་རིམ་མོ་ཞིག་གི་མིང་། ②

ལུང་པ་ཆེན་པོའི་ནང་གི་བདེ་ཐང་གི་

མིང་།

ལུང་པ་ རི་སྐང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལུང་.....

ཆེན་པོའི་མིང་། ཆོག་པསྟུལ་ན་'ལུང་'

ཞེས་འབྲི་ཆོག་མེ། རི་ལུང་ | ལ་

ལུང་ | ལུང་རིང་ | ལུང་མདོ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ།

ལུང་བུ མིའི་སྐང་པའི་མགོ་དང་ལྷའི་

འབྲེལ་མཚམས་ཀྱི་ཆོགས་སམ་དེའི་.....

གཡས་གཡོན་ཀྱི་རུས་པ་འབྱར་བའི་.....

མིང་།

ལུད་ ① ས་ཞིང་གཤིན་པོར་རྒྱར་བྱིད་

ཀྱི་དངོས་རིམ་གཅིན་སྟག་ས་རྒྱལ་.....

སྟགས་ཀྱི་ལྷི་མིང་མེ། ལྷི་ལུད་ | ཅ་

ལུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལུད་རིམ་】 ཅི་

རིམ་རྒྱར་ཀྱི་ཐུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་

པའི་ས་ཞིང་གཤིན་པོར་རྒྱར་བྱིད་ཀྱི་

རིམ་ཀྱི་ལྷི་མིང་། ② (བྱིད་མེད་ལས་

ཆོག་།) རྒྱ་སྟགས་གཤིན་པོའི་རིགས་

ལྷོད་ཁ་ནས་ཡར་འབྱར་ཏེ་མར་འཁོ་.....

པའི་དོན་ཏེ་ལོ་མ་ཐངས་དའི་ཁ་ནས་

མར་ལུད་ | ཞོ་དགར་ཡོལ་ཁ་ནས་

ལུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ③ 'ལུད་པ་'

ཅས་པའི་ཆོག་བསྟུན་པ།

ལྷན་པ ལྷོ་པའི་ཆ་ལྷུ་པས་དང་ཞེས་་་་
 ལྷོག་གི་ནང་ནས་ལོན་པའི་གཤེར་ཁུ་་་
 འབྱུང་བཀ་ཅན་གྱི་མིང་། ཆོག་བསྟུན་པ་
 ན་ 'ལྷན་' ཅས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། །ཁ་
 ལྷན་ | ལྷུ་པས་ལྷན་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷུ་པ་ལྷུ་པ (རྒྱན་ཆོག) ལྷོ་གསལ་་་
 འཁོལ་པའི་ལྷ་རྩལ་གཡོ་འབྱུང་ལྷིང་་་་
 པའི་རྩལ་པ་ལྟེ། ལྷོ་ལྷུ་པ་ལྷུ་པ་རྩ་
 འཁོལ་ | འོ་ལྷུ་པ་ལྷུ་པ་རྩ་འཁོལ་ལྟ་
 བུ།

ལྷུ་པས་ ① ལྷོ་ཆོད་རེས་ཅན་ཡོད་་་་
 པའི་དངོས་ཆས་ཀྱིས་ལྷུ་པ་རྩོས་པར་་་་
 ལྷིང་པའི་ལྷན་དཔུང་གྱི་ཐབས་ཤིག་གི་
 མིང་ལྟེ། ར་ལྷུ་ག་གི་ལྷོ་ལྷུ་པས་ | ལྷོ་
 ལྷུ་པས་ | ལྷོ་ལྷུ་པས་ | ལྷོ་ལྷུ་པས་
 ལྟ་བུ། ② ལྷོ་ལྷུ་པས་པ་རྩོས་ལྷིང་གྱི་
 ཐབས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། དཔུང་ཁའི་ས་
 འབྱུང་ལ་མེ་ལྷུ་པས་བཞག་ནས་བརྩོས་
 ལྟ་བུ། ③ ཆབ་རྩོམ་དང་ལྷོ་ལྷུ་གསལ་
 ལྷོ་གསལ་རྩོད་ཆོད་དཔེ་པའི་དངོས་་་་
 ཆས་ཀྱིས་ལྷུ་པ་གྱི་ཆ་བ་ལེས་པའི་ལྷན་
 དཔུང་གྱི་ཐབས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ།
 འབྱུང་ལྷུ་པས་ | ཆབ་རྩོམ་གྱི་ལྷུ་པས་
 བཞག་ལྟ་བུ།

ལྷུ་སྒྲིལ་ ① (ལྷིང་མེད་ལས་ཆོག་།)
 (ག) འཁྲོ་ལྷུ་ག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷུ་ག་
 གཅིག་གྱུང་མ་ལྷུ་པར་འགོག་ལྷན་་་་
 བརྒྱབ་ | ལྷིང་གཅིག་གྱུང་མ་ལྷུ་པ་
 པར་བཅུ་བ་ཆར་ | འབྱུ་རིགས་འདྲང་
 བར་མ་ཟད་ལྷུ་ག་མ་ལྷུ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 (ཁ) རྩོས་མ་ལྷན་པའི་དོན་ཏེ། རྩོས་
 ལྷུ་ལྷུ་པ་མི་ཉན་ | གཞུག་ལ་ལྷུ་པ་མི་
 ཉན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ལྷ' ལི་འདས་
 པ་དང་ལྷུ་པ་ཆོག་།

ལྷུ་སྒྲིལ་ ① ལྷོ་ག་ཆགས་ཀྱི་ལྷུ་པ་ལྷུང་་་་
 ངས་གཞུགས་པའི་མིང་ལྟེ། མི་ལྷུ་པ་ |
 ལྷུ་པ་ལྷོད་ལྷོད་ | ལྷུ་པ་ལྷུང་ | ལྷུ་པ་
 ཁམས་བདེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ལྷུ་པ་ཅན་】 ལྷོ་མི་དང་བཅས་པའི་
 ལྷོ་ག་ཆགས་ཡོངས་ཀྱི་མིང་། ② བལྟན་
 བཅོས་ཀྱི་བརྩོད་ལྷོ་གཙོ་བོའི་མིང་ལྟེ།
 བལྟན་བཅོས་ཀྱི་ལྷུ་པ་དང་ཡན་ལག་་་་
 ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【ལྷུ་པ་མདོར་བལྟན་】
 ལྷོ་བལྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་མགོར་་་་
 ཅང་དོན་རྩལ་མདོར་བལྟན་ནས་་་་
 བཤད་པའི་མགོ་བརྩོད་སྤྲོད་ཀྱི་མིང་།
 ③ ཆོས་ཀྱི་རྩལ་པའི་མིང་ལྟེ། ལྷན་
 ངག་གི་ལྷུ་པ་ལ་རྩལ་པ་གཞུགས་ལྟེ། ཆོས་
 བཅད་, ཆོག་ལྷུ་ག་, བཅད་ལྷུ་ག་

ཐུལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལེ ①གཞུང་རྩོམ་གྱི་ཏུམ་བུ་གཅིག་གི་
ཚད་གྱི་མིང་ལྟེ། དཔེ་ཆ་ལེ་ཚན་
གཅིག་། ལེ་ཉིན་གྱི་གཞུང་རྩོམ་ལེ་ག་
གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②‘ལེབྱ’ཞེས་
པ་པུས་ནས་འབྲི་ཚུལ་ཏེ། མཐ་
གྱི་ལེབྱའི་ནང་ན་གསལ་ཞེས་པ་ལ་.....
མཐ་ལེར་གསལ་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། ③རྒྱ་
ཆོག་གི་མཐར་ཐྱོར་ཚུལ་‘གེ’ལ་ལྟེས་

ལེ་བར ལམ་གྱི་ཚད་འཇལ་བྱེད་གྱི་
ཐེ་ཚན་ཞིག་།

ལེ་ཆེ ①‘ལིང་ཆེ’དང་དོན་འདྲ་.....
ལྟེ། རེའུ་མིག་གི་མིང་གཞན་། ②ཡན་
ལག་རྒྱུ་ཏུ་འཕྲ་བྱུ་བྱ་རྒྱུ་ཏུ་འེ་.....
མིང་།

ལེབྱ རྩོམ་གཞུང་གི་དོན་ཚན་རིང་པོ་
ཞིག་གི་ཚད་གྱི་མིང་ལྟེ། <ཅ་ཁྱིམ་ས>
ལེབྱ་དང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལེ་ལག ①ཡ་གྲུལ་གྱི་མིང་། ②ཁ་རྩོན་
བྱས་པའི་ཆ་ཤས་སམ་ཏུམ་བུའི་མིང་།

ལེ་ལན བཙོལ་བའི་ལས་དང་ཁས་.....
ཐུངས་པའི་ལས་དོན་མ་འབྲུག་པར་.....
ཐིམ་མོ་བྱེད་པའི་བཤད་སྟོན་གྱི་མིང་.....
ལྟེ། ལེ་ལན་བདས་། ལེ་ལན་འདྲེད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དུལ་སྐད་ཏུ་ལེ་འདྲེད་

ཟེར་བ་དང་འདྲ་།

ལེ་མ བཙོན་པའི་ཐོག་སྒྲེལ་ལེ་མ་
མེད་པའི་བཙོན་འབྲུག་ཅན་། ལེ་མ་
ཐུངས་ནས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་། མི་
དམངས་གྱི་བྱ་བ་ལ་ལེ་མ་མ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ལེགས (རྒྱ་ཆོག)དྲི་མ་མེད་པ་.....
དང་མཛེས་པ་སྟགས་གྱི་དོན་ཏེ།

ལེགས་པའི་བསམ་པ་། མདོག་
ལེགས་། དབྱིབས་ལེགས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【ལེགས་སྒྲེས་】ནི་སྒྲིང་ཐག་པ་
ནས་ཕྱལ་བའི་དངོས་རྒྱས་སྟགས་གྱི་.....
མིང་ལྟེ། མེས་རྒྱལ་ལ་ལེགས་སྒྲེས་
འབྱལ་། རང་ལ་རྒྱས་པ་ཅི་ཡོད་
ཐམས་ཅད་མི་དམངས་ལ་ལེགས་སྒྲེས་
སྤུ་འབྱལ་བར་འདོད་ལྟ་བུ། 【ལེགས་
པར་】ནི་ཉེས་སྟོན་སྟགས་མ་རྒྱུང་བའི་
དོན་ཏེ། སྟོབ་སྟོང་ལེགས་པར་མཐར་
ཐིམ་། སྟོབ་བྱ་ལེགས་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུ།

【ལེགས་བྱས་】 1. ཐན་པ་དང་ཚུལ་
དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ཐམས་ཅད་
གྱི་སྒྱི་མིང་ལྟེ། དམངས་དོན་བསྐྱབས་
པའི་ལེགས་བྱས་འབྲས་བྱ་རྒྱུང་ལྟ་བུ།
2. ཆོས་ལུགས་གྱི་ལས་དཀར་ལའང་
ལེགས་བྱས་ཟེར་། 【ལེགས་སྐྱར་】ནི་
ཆོག་ལ་ཆོག་རྒྱན་ལྷ་ཆོགས་སྐྱར་ཞིང་།

ཆིག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པོ་རྒྱལ་པ་
 བརྟེན་ནས་ཆིག་དོན་ཐོག་དུ་ལེལ་བ་
 དང་ཁ་གསལ་བ་, རྩོམས་དང་ཐུན་
 བར་བྱེད་པ་ཞིག་། 【ལེགས་སྒྲུབ་ཀྱི་
 སྐད་】ནི་གནད་པོའི་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐད་
 རིགས་ཤིག་ལྟེ་, 'སྤྱི་ཉའི་སྐད་'
 གྱུར་བྱེད་། 【ལེགས་བཤད་】1. ཆིག་
 གི་ཐེལ་ལེགས་ཤིང་དོན་ལ་འབྲུལ་བ་
 ཞེད་པའི་ཆིག་གམ་ཚུལ་གྱི་མིང་། 2.
 སྒྲུབ་གསོ་གཏོང་བའི་གོ་དོན་དང་ཐུན་
 པའི་ཆིགས་བཅད་དམ་གྱུ་བ་ཆིག་གི་
 མིང་ལྟེ་, 'ལམས་པ་སྒྲུབ་པའི་རུས་ན་
 ཐུག་, བདེ་བར་ཐོད་ལ་ལམས་མི་སྤྱོད་'
 ལྟ་བུ་། 【ལེགས་གསོ་】ནི་དངོས་རྒྱུ་
 སྒྲུབ་པ་ལ་བསྒྲུབ་པ་ཟླ་བ་ཚུལ་གྱིས་པ་
 ལྟེ་སྒྲུབ་པར་ལེགས་གསོ་བྱེད་རན་ལྟ་བུ་།

ཡེན 'ཐུང་' གི་དུ་ལྟ་བུ་།

ཡེན་པ་ སྒྲིག་ཆགས་ཀྱིས་ཟས་ལ་ཐོང་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟ་འདོད་སྒྲུབ་པའི་
 ལ་རྩལ་ཚུལ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ་, 'རྒྱ་ཁ་
 ཐོང་ཁ་མི་འདྲ་ཡང་, ཁོག་གི་ཡེན་པ་
 འདྲ་འདྲ་ཡིན་' | གཞན་ཟས་ལ་
 ཡེན་པ་མི་སྒྲུབ་, གཞན་ནོར་ལ་སྤྱོད་
 པ་མི་ཡང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཡེན (ཐུན་ཆིག་) ① རྩོམ་ཤིག་ནས་

རྩོམ་གཞན་ཞིག་གི་བར་ཆད་ཐུང་ལ་
 ཐུ་སྒྲུབ་ཆེ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་རྩལ་པ་
 ལྟེ་, ཤིང་ལེབ་ | རྩོ་ལེབ་ | ཤིང་ལེབ་
 རོ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། ② རྩོམ་ལ་ཐུན་
 པའི་དོན་ཉི་, ལེབ་རྩོམ་ | ས་ལེབ་
 ལེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

མི ① ཐུན་ཆད་ཀྱི་ཐེ་ཚན་ཉི་, སའི་གོ་
 ལས་ཉི་མར་སྐྱོར་བ་གཅིག་ཡིངས་
 པའི་ཐུན་ཆད་ནི་ལ་གཅིག་ཡིན་, ལ་
 གཅིག་ལ་སྒྲ་བ་བརྩུ་གཉིས་ཡིན་།
 ཐུགས་གསར་ཀྱི་སྒྲ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་
 ཐུམ་ཚུལ་སོ་གཅིག་ཡིན་, སྒྲ་བ་
 གཉིས་པ་ཉིན་ཉིར་བརྒྱད་དམ་ཉིར་
 དགུ་ཡིན་། ཐུགས་རྩིང་གི་སྒྲ་བ་གཅིག་
 ལ་ཉིན་ཐུམ་ཚུལ་ཉིར་དགུ་ཡིན་། སྒྲ་
 སྤལ་ལས་སྒྲ་ཐུག་ཡིད་པའི་ལོ་ལ་ལོ་
 གཅིག་ནི་སྒྲ་བ་བརྩུ་གཉིས་ཡིན་།
 ཐུར་གསར་ལ་ཐུན་ཐུན་ཀྱི་སོ་གཅིག་
 ལ་ཉིན་ཞག་ཐུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟ་དང་,
 སྤལ་ལོ་ལ་ཉིན་ཞག་ཐུམ་བརྒྱ་རེ་ཐུག་
 དུ་གཏན་ལེལ་བྱས་ཡིད་། 【ལོ་སྐྱོར་
 བརྩུ་གཉིས་】 ནི་ཐུགས་རྩིང་གི་སྒྲ་སྒྲ་
 ཞག་རུས་སྒྲུབ་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་གྲངས་ག་
 ལ་ཆེན་བྱེད་ཅིག་ལྟེ་, བྱི་བ་, ཐུང་,
 ཐུག་, ཡོས་, འབྲུག་, ཐུལ་, རྩོ་, ཐུག་,

སྤྱུལ་, ལུ་, སྤྱི་, བཀ་ནམས་ཡིན། 【ལྟ་
 བཀ་ཐུག་ཏུ། རི་ལོ་སྐོར་བ་ཏུ་གཉིས་
 ལ་, རིང་མོ་རིང་མོ་, མེ་མོ་མེ་མོ་, ས་
 མོ་ས་མོ་, ལྷགས་མོ་ལྷགས་མོ་, རུ་མོ་རུ་
 མོ་བཅས་སྒྱུར་དེ། རིང་མོ་ཁྱི་བ་ནས་
 རུ་མོ་ལག་གི་བར་ཐུག་ཏུ་ཡིན། 【ལྟ་
 རྒྱས། 1. མིའི་དུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་...
 དང་རང་སྤྱང་ཁམས་ཀྱི་འདས་ཚར་...
 བའི་སྤྱན་སྤྱང་གི་བྱ་བ་དང་, སྤྱན་སྤྱང་
 གི་ལྟ་རྒྱས་བསྟོད་པའི་ཡི་གེ་དང་ལྟ་...
 རྒྱས་ལ་བཀྲག་དཔུང་བྱེད་པའི་ཚན་...
 དུག་གཉིས་ཀྱི་མིང་ མིའི་དུགས་ཀྱི་ལྟ་
 རྒྱས་ཡི་གེར་བསྟོད་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་
 གཤམ་དེམ་འཐབ་ཚེད་བྱས་པའི་ལྟ་རྒྱས་
 བ་ལྟག་ཡིན། 2. མི་ནམས་ཀྱི་དག་རྒྱན་
 ལ་གྲགས་པའི་གཉམ་རྒྱན་ལའང་ལྟ་...
 རྒྱས་ཟེར་དེ། རྒྱན་པོས་བྱིས་པ་ལ་ལྟ་
 རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུ། 3. རྒྱ་མཚན་ནམ་
 བཀས་རྒྱལ་ལའང་ལྟ་རྒྱས་ཟེར་དེ། ཁོས་
 ཁོ་རང་གི་ལྟ་རྒྱས་ནམས་བཤད་པས་
 ཐམས་ཅད་ཡིད་ཆེས་པར་སྒྱུར་ཅིས་...
 བ་ལྟ་བུ། 【ལྟ་ཐོ། རི་ལོ་ཐོ་ཡི་མིང་
 བཞུགས། 【ལྟ་དེས། རི་རང་དེའི་མེས་
 བོ་ཆོས་སྤྱལ་བཙོད་པའི་མིའི་ལྟ་གྲངས་
 རྩ་བུ་དང་ཅིག་ཆེ། སྤྱིས་པ་འདིའི་ལྟ་དེས་

ཡག་ཡིན། རེ་མེས་ལྷག་ཡིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། །ཡོ་ལ་ནི་མེས་
དང་ནན་པ་ལྟེ། ལྷག་ཡོ་ལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ༥ མེས་ན་ཆད་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། ཡོ་གཞན། ཡོ་ཆད་པ།
དཔྱད་ཡོ་ལྷག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

[illegible]

ཡོ་མ་ ཅི་གི་དུང་གི་ཡོང་པ་ལྟར་སྤྱད་
 རྒྱུ་ལྟེན་པ་ལྟར་ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ཡོང་པ་'
 ལྟར་ལྟོང་པ་ ཅི་གི་ཡོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'
 ལྟོང་པ་ལྟར་ ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'
 ལྟོང་པ་ལྟར་ ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'
 ལྟོང་པ་ལྟར་ ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'
 ལྟོང་པ་ལྟར་ ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'
 ལྟོང་པ་ལྟར་ ལྟོང་པ་ལྟར་ 'ཡོ་ལྟོང་'

ཡི་ཤུངས། རྒྱ་དབྱིས་ལྷན་པོ་གྲྭ་རྒྱུ་.....

མོང་། སྤར་མོ་རྩ་པ་ཞེས་འབྲི།

མོག ●ས་ཞིང་གི་ཕུ་ཕྱོག་པའི་ལས་ཀའི་མིང་ལྟེ། ཞིང་ལ་མོག་བརྒྱབ། ཉིས་མོག་བརྒྱབ། མོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱོད་ཀྱི་མོག་མཆོག་ཡིན་ལྟ་བུ། 【མོག་མ】ནི་མོག་བརྒྱབ་ལྟེ་མོག་ཅིག་ལ་མོ་ཅིག་མ་བཅད་པར་བཞག་པའི་ས་ཞིང་གི་མིང་། ●(རྒྱན་ཆོག) (ཀ) ཕྱི་རོལ་ལུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལས་ཕྱིན་ཅི་མོག་པའི་དོན་ཉེ་མོག་རྟོག་མེལ། ལམ་མོག་ལ་མ་འགྲོ། མོན་པའི་རྩ་པས་སྒྲ་མོག་ཐོས། མོག་ལྟ་མ་སྒྲིས། སོ་ལ་མོག། མོག་པར་མ་སྒྲ་ལྟ་བུ། 【མོག་སྒྱུད】ནི་མོག་པར་སྒྱུད་པ་ལྟེ། ལམ་ཕུགས་ཕྱིན་ཅི་མོག་ལ་ཞེན་ཞིང་དེ་བསྐྱེད་པ་ནས་ལམ་ཕུགས་གསར་བ་དང་ཡང་དག་པ་ལ་གཉོར་བརྒྱག་བྱེད་པ་དང་། གསར་བརྒྱུ་རྩ་ལྟེ་ཕྱིད་པ་སོགས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བྱ་སྒྱུད་སོགས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན། མོག་སྒྱུད་པ་རྩམས་ཤོག་གའི་ལྷག་དང་མཚུངས། མོག་སྒྱུད་ཀྱི་བསམ་སྒྲིལ་ལྟེ་ལྟ་བུར་འདོན་དགོས་ལྟ་བུ། (ཁ)ཆོད་ལས་འདས་པའམ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་དོན་

ཉེ། ཁེ་མོག་ཆོད་མོག་མ་རྒྱག། ཟས་བཟུང་མ་བྱེད། རྒྱ་མོག་ལ་འབབ། ཆར་མོག་ལ་བྱུལ་ལྟ་བུ། (ག)ལུལ་སྐད་ལ་ལར་དབྱིབས་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཉེ། རྩ་མོག། ས་མོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ●(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག)ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ལར་འབྱེལ་བའི་དོན་ཉེ། ཁང་རལ་མོག། གྲུང་རལ་མོག་ལྟ་བུ། ① 'ཕྱོག'ལ་ལྟེས།

མོགས ●ཕྱོགས་དོན་དང་འགམ་དོན་སྐུ་ཉེ་སྤྱི་མིང་ལྟེ། རྒྱབ་མཐོང་། གཡས་མོགས། ཉེ་མོགས། ས་མཐོང་མཐོང་སྒྲུབ་ལུག་མཐོང་ལྟ་བུ། ●རིལ་བོ་ལས་གཞན་པའམ་རྒྱར་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཉེ། མཐོང་སྒྲུབ་གར་མོགས་སྒྲུབ་ཞག། མོགས་སྒྲུབ་གསོ་བཅད་ལྟ་བུ།

མོང (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་མོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) གྲུངས་ཀ་དང་ཆོད་སོགས་འདད་བའི་དོན་ཉེ། གཞུགས་རིང་ཆོད་ལྟ་དོ་མོང་དགོས། ལུག་བརྒྱ་མོང་དགོས་ལྟ་བུ། 【མོངས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། བརྒྱ་གཅིག་གིས་མ་མོངས་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ། བརྒྱ་མོངས་པའི་ལྷག་མ། ཆོད་མོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མོང་ ① ལས་ཀ་དང་བྱ་བ་བསྐྱབས་
པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
ཁོམ་མོང་ | ཟ་མོང་འཁུང་མོང་ |
བཤད་མོང་མེད་པར་ལས་ཀ་ལས་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【མོང་གཏམ་】ནི་བརྗོད་
བྱ་གཤམ་ཆེན་མོད་པའི་ཁ་ཏའི་མིང་། ②
ནང་ཁྲོལ་‘མོང་ག་’ཞེས་པའི་མིང་……
མཐའ་བསྐྱུས་པ། ③ ‘མོང་བ་’ཞེས་
པའི་མིང་མཐའ་བསྐྱུས་པ། ④ མོད་
དང་ཨོ་བྱུད་ཀྱི་མོང་བྱའམ་མོང་ཐག་……
གི་མིང་བསྐྱུས་པ། ⑤ ‘མོང་’གི་སྐུལ་
ཆོག་ལ་ཡང་འབྱུག་།

མོང་ག་ མི་སྤྱུགས་ཀྱི་མོད་བྱུག་གི་ཡ་
བྱལ་ཞིག་ལྟེ། མོ་བའི་མར་མེ་དང་
འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མ་མོར་བརྩ་གཉིས་ཅམ་
དེ་ལ་རྒྱ་མདའ་ཟེར། རྒྱ་མདའི་མར་
མེར་འབྲེལ་བ་ནི་རྒྱ་ནག་གམ་རྒྱ་མོད་
ཟེར། རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་ནི་མོང་ག་
ཡིན་ཞིང་། མོང་ག་ལ་སྐར་གཞུང་དུ་
སྤྱོད་མོང་དང་ཅམ་མོང་ཁྲག་མོང་……
བཅས་ཆ་གསུམ་དུ་སྤྱོད་མོད། མོང་གའི་
མེ་ལ་གཉེ་མའམ་རྒྱ་སྒྲིབ་འབྲེལ་ཞིང་།
དའི་མེར་བཤད་ལམ་འབྲེལ་ཡོད།

མོང་བ མིག་དབང་ཉམས་པའི་མི་
མིང་བསྐྱུས་ན་‘མོང་’ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།

དཔུས་མོང་ | མོད་མོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【མོང་བྱིད་】 1. མོང་བའི་ལག་རྟེན་
དཔྱ་གཉི་མིང་། 2. མོང་བ་འཁྱིད་
མཁན་ཀྱི་མི།

མོང་བྱ ཨོ་བྱུད་ཀྱི་མོང་ཐག་གི་མིང་
ལྟེ། མེལ་པའི་མོང་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བསྐྱུས་ན་‘མོང་’ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
ཁྱར་བའི་མོང་བྱ་ལ་ཁྱར་མོང་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ།

མོང་མོང་ (རྒྱན་ཆོག་)མང་པོ་གཤམ་
འགྲལ་བྱིད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ལྟེ། མི་
མང་ཐར་མོང་མོང་ | ཁྱར་མོང་མོང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མོང་ས ① འཆོ་བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་རྟེན་དེ་
སྤྱི་ཆོགས་གསར་བར་བདེ་བྱིད་ལ་……
མོངས་སྤྱད་ | མོངས་སྤྱད་ |
མོངས་སྤྱོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 【མོངས་
སྤྱད་】ནི་འཆོ་བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་རྟེན་ཀྱི་མིང་
ལྟེ། མོངས་སྤྱད་འཛིནས་ | ཁྱར་
གའི་མི་དམངས་རྣམས་། མོངས་
སྤྱད་གིན་ཏུ་འཛིནས་ལྟ་བུ། ②

‘མོང་’གི་སྐུལ་ཆོག་། ③ ‘མོང་’གི་
སྐུལ་ཆོག་། ④ ‘མོང་’གི་འདས་པ་།

མོང་པ ‘མོད་’དང་དོན་འདྲ་།

མོན ① (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༥)

ཁུ་ཚད་རེ་ཅན་ཞིག་ལ་བསྐྱབས་པ་
 བའི་དོན་ཏེ་ ཆེ་མིང་ལོ་བརྒྱ་ལོན།
 ཉི་མ་རྩོས་ར་ལོན། བུ་ཁྱུང་ལོན་ལྟ་
 ལུ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
 ལེན་ཐུབ་པའི་དོན་ཏེ་ ས་ལོག་ནས་རྩོ
 ལྟ་ལོན། གཏེར་ཁ་ནས་དཔུལ་རྩོ
 ལོན་ལྟ་ལུ། ❷ ‘ལན’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་ཏེ་ ཡིག་ལན་ལ་ཡིག་ལོན་ཟེར་
 པ་ལྟ་ལུ།

མོབ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་ འོངས་
 པ་དང་ད་ལྟ་བ) ❶ བསྐྱབས་ནས་སྐྱེས་
 པའི་དོན་ཏེ་ བསྐྱབས་ན་མི་ལོ་བ་གང་
 ཡང་མེད། ཁྱིམ་པར་ཡི་གེ་བསྐྱབས་
 བ་ལོ་བ་ལྟ་ལུ། 【མོབས】 རྩོ་འདས་པ་
 ལྟེ་ ཡི་གེ་ལོ་བས་ནས་འབྲི་རྩོག་རྩོགས་
 པ་མེད་ལྟ་ལུ། ❷ ལོ་མས་འབྲིས་ལུ་ལྟུར་
 པའི་དོན་ཏེ་ ས་ལོ་བ་ཚུ་ལོ་བ། ཆང་
 ལོ་བ་མི་ཁུང་། བཟང་ལོ་བ་དགའ།
 ངན་ལོ་བ་རྒྱ་མ་འཆུག་ཅེས་པ་ལྟ་ལུ།

མོབས ‘མོབ’ ལ་ལྟས།

མོལ (བཏུན་ཆོག) ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
 དང་ལས་ཆོག་རྩིས་མཐུན་པ་ རྒྱན་
 ཆོག་བཅས་ཀྱི་མགོར་ལྟུར་ན་མེ་ཆོམ་
 བྱེད་མི་དགོས་པ་ལྟེ་ མོས་པ་དེན།
 མོས་ཡིན། མོས་འགྲོ། གསར་བཟེ་

བྱེད་ན་དགའ་ཆེན་མོས་ཡོད། རྒྱར་
 གཞོད་པ་བྱས་ན་པར་གཞོད་པ་མོས་
 བྱེད། དག་གཅང་མ་བྱས་ན་ནད་
 མོས་འཐུང་ལྟ་ལུ།

ལྟ

ལྟ་བ ལུས་ལ་ཁྱོན་པའི་གོས་ཀྱི་མིང་
 ལྟེ་ བཟོ་པའི་ལྟ་བ། དམག་ལྟ།
 ཆར་ལྟ། རྩ་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་ལུ།

ཤ

ཤ ❶ མིའམ་སྤྱི་གཞགས་ཀྱི་ལུས་ལྟུང་
 ཆགས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དམར་ལ་ལྟེ་
 བའི་མིང་ལྟེ་ ལུག་ཤ། ར་ཤ་ཞེས་པ་
 ལྟ་ལུ། 【ཤ་བཟུ།] རྩོ་མིའི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་
 མིའི་མདོག་དགར་ཁར་འཐུར་བའི་
 བགས་ནད་རིགས་སྤྱི་གཞི་མིང་། 【ཤ་
 ཁོན།] རྩོ་མི་བསད་པའི་ཁོན་ལན་ལེན་
 པའི་བསམ་པའམ་བྱ་རྩྭ་དྲུག་ཀྱི་སྤྱི་མིང་
 ལྟེ་ དག་ལ་ཤ་ཁོན་ལྟན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
 ལུ། 【ཤ་གོས།] རྩོ་ལུས་ཀྱི་ལྟ་བ་
 བཟོཅ་པའི་ནང་གི་ལུས་ལ་དངོས་ལུ་
 ལུག་པའི་ལྟ་བའི་མིང་། 【ཤ་ཐག།] རྩོ་
 མིའི་ལྟུང་གི་ལལ་ལྟོས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་
 ལྟ་མིང་མིང་། 【ཤ་ཐུག།] རྩོ་ལུས་ཀྱི་

སེའི་བར་གསང་ངམ་མཚམས་སྒྲེལ་ལ་།
 བྱེད་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་། 【ཤ་ལྷག】ནི་
 ཤ་ཚེལ་གཉིས་གྱི་ནང་ཚན་ཤ་པ་ཤ་།
 ལྷག་གྱུང་བེར་། 【ཤ་གནད】ནི་ལུས་
 རྒྱུང་སྒྲེལ་བྱེད་བར་པན་པའི་ཤ་ལྷག་།
 རིགས་ཤིག་ལྟེ། དཀྱིལ་ཤ་ལྷག་ཡིན་པ་
 རྟེན་གཉིས་ཚུ་བར་རྒྱུར་ནས་རུས་ཚེལ་
 པ་འབྲེལ་ཡོད་། 【ཤ་མ】ནི་མངལ་
 རྒྱེས་སྒྲིག་ཆགས་གྱི་སྒྲུ་གུ་པཅའ་རུས་།
 མངལ་ནས་ཐོན་པའི་སྒྲུ་མའི་མིང་།
 【ཤ་ཚུགས】ནི་ལུས་གྱི་ཕྱི་དབྱིབས་གྱི་
 མིང་། 【ཤ་ལུ】ནི་ལུས་གྱི་མཁུ་ལ་ལས་
 རྒྱེས་པའི་ཤ་གསར་པའི་མིང་། ②
 མཁུ་པའི་ཤ་མཁུ་པའི་མིང་ལྟེ།

ཆེ་བ་། རང་ལུལ་པ་ཤ་ཞེན་ཆེ་ལྟ་བུ་།
 【ཤ་ཉེ】ནི་གནད་རྒྱུང་འབྲེལ་པ་ཡོད་
 པའི་གཉེན་གྱི་མིང་། ③ཆེ་མིང་དང་
 མིང་ཉེག་རིགས་གྱི་བར་ཤུན་གྱི་ཆ་།
 ཤས་ཤིག་ལའང་ཤ་བེར་ཏེ། མིང་ཉེག་
 ཤ་མཐུག་པ་སྒྲོ་བ་ཞིམ་པ་ཞིས་པ་ལྟ་
 བུ་། 【ཤ་པལ】ནི་ཆེག་ཆིང་དང་མིང་
 རྒྱུང་ཆེན་པའི་ཐོག་རྒྱུ་རྒྱེས་པའི་ཆེ་མིང་
 ཤི་རེལ་ཤིག་ལྟེ། ཐུན་དུ་སྒྲིག་མིང་བ་
 བེར་། ④ལུལ་སྐད་པ་ལར་དྲག་པོའམ་
 ཆེན་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱུང་དྲག་པོ་པ་རྒྱུང་
 ཤ་དང་ཆར་དྲག་པོ་པ་ཆར་ཤ་བེར་བ་
 ལྟ་བུ་། ⑤རི་དྲགས་ 'ཤ་པ' ཡི་མིང་
 བཟུམ་པ་ 【ཤ་ཁྱི】ནི་རི་དགས་རྩོན་

ག་ཐང ལུས་ཀྱི་རྩ་ལ་ལྷན་པའི་མིང་།
ཆེ་བཅུགས་ནས་ག་ཐང་ཆད་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【ག་ཐང་ཐང】** རྒྱ་ལ་མེད་
ཆེད་ཆོས་ལ་ཐུག་པའི་དོན་ཏེ། ག་ཐང་
ཐང་ཏུ་འབད་པ་བྱས་ལྟ་བུ།

ག་པ ༡ ལ་ག་རུ་ཡི་མིང་གཞན་ཏེ།
'གིང་ག་པ' ཡང་ཟེར། ༢ མི་བསད་
པའི་ག་འཁོར་ཡོད་པའི་དགུ་ཡི་མིང་།
གཞན་ཏེ། 'དགུ་མི་ག་པ' ཡང་ཟེར།

ག་པ རི་དྲགས་ལྷ་གཞན་ཆུགས་ལྷ་དྲ་
པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ར་མ་ཐུང་ལ་ཡན་
ལག་བཞི་ལྷ་ཞིང་རིང་བ་། ཐུ་ལ་དྲ་ག་
ཐུག་པ་ལྷ་ཞིག་ཅན་། ཐོའི་ལུ་ལ་རུ་
ཐོ་རེ་པ་ཞིན་ཆེ། རུ་གསར་ཆེས་ཆེ་ཞིང་
ཐུག་ཐང་པ་ཐོག་ན་ཐུ་ཐུང་ཡོད་པ་ལ་
ཐོག་རུའམ་ཐུག་རུ་ཟེར་ཞིང་ཐུན་།
མཆོག་ཅིག་ཡིན། རུ་གསར་ནས་རུ་ཐོང་
མེད་ཅིང་རུས་པ་ཐུག་པ་ལྟ་བུར་ཐུར་
པ་ལ་'ག་ཏུ' ཟེར། དེའང་ཐུན་ཏུ་
ཐུང་ཆོག། ག་པ་ཐོ་ལ་'ག་པོ' དང་ག་
པ་ཐོ་ལ་'ཐུ་ཐོ' ཟེར། ག་པའི་ཐུ་ཐུ་ལ་
'གེུ' ཟེར། འདྲིའི་མིང་པ་ཐུས་ན་ག་
ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཆེ། ག་རུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་པོ ༡ མི་བསད་པའི་ག་འཁོར་ཡོད་
པའི་དགུ་པོ་ཆེ། དགུ་མི་ག་པོ་ཟེར་བ་

ལྟ་བུ། ༢ རི་དྲགས་ག་པ་ཐོའི་མིང་།
ག་ཐུང མི་ཐུང་ཀྱི་ཐུག་འདྲིའི་པའི་
ཐུང་མའི་རིགས་ཤིག།

ག་མོ ཐུ་ཐང་ཏུ་'མོ་ཁུུ' ཟེར། དེ་
ལ་གསེར་ག་དང་དུལ་ག་སྐྱུ་ལ་
རིགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་ལ་ལ་ལ་ཐུས་
ཐུང་ཆོག། ལ་ལར་ཏུག་ཡོད་པས་ཟ་
མི་ཉན། [གཞན་

ག་ཆེ 'ག་མར་ཆེ' ཡི་འབྲི་ཚུལ་།

ག་ར་ར (ཐུན་ཆོག) དག་ཆར་དང་
མེར་པ་འབབ་པའི་ཐུ་ཐེ། དག་ཆར་ག་
ར་ར་མེར་པ་ག་ར་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་རེ་ཐུར་རེ (ཐུན་ཆོག) ཐུར་མོ་
མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། ཐུང་པ་ག་
རེ་ཐུར་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ག་རེ་མོ་རེ (ཐུན་ཆོག) ལ་མོ་མང་
པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། ཉག་ག་ག་རེ་མོ་
རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུ་ཁུ ཐུ་གར་ཀྱི་གནའ་པོའི་མི་རིང་།
ཤིག། **【ཐུ་ཁུ་ཐུབ་པ】** རྒྱ་ལ་མེད་ཆུས་
ཆོས་ལྷན་པའི་ཐུ་ལ་བཅད་པ་ལ།

【ཐུ་ཁུའི་པ་ཐུན་པ】 རྒྱ་ལ་མེད་ཆུས་ཀྱི་
ཆོས་ལྷན་པ། **【ཐུ་ཁུའི་དགེ་ཐུང་】** རྒྱ་
ལ་མེད་ཆུས་ཀྱི་ཆོས་ལྷན་པའི་དགེ་
ཐུང་གིས་རང་ལ་དེ་ཐུང་འབོད།

འགག་ ༡ རྩོད་པར་གྱི་མིང་ལྟེ་ ལས་
འགག་ | གཟིམ་འགག་ | འགག་མིག་ཅིས་
པ་སྐྱབས་ལྟེ་བྱ། འདི་ལ་ 'འགགས་'
འབྲི་བའང་ཡོད། ༢ 'འགག་པ་' ཞེས་
པའི་མིང་མཐའ་བརྒྱས་པ་

[illegible]

འགྲེལ་བཤད། ཆར་པམས་པ་དང་ཆུ་
 འབལ་པའི་ཆུ་ཆུ་ལུ། དཔེར་ན། ཆུ་
 བཤུ་འགྲེལ་ཆུ་གསལ། ཆར་པམས་པམས་
 པམས་ཆུ་ལུ།

ମଦ୍ୟ ① ଗୁରୁତର ଛୁଆଁସିଆଁ ଛୁଆଁସିଆଁ
 ଛୁଆଁସିଆଁ ଛୁଆଁସିଆଁ ଛୁଆଁସିଆଁ । ମଦ୍ୟ
 ମଦ୍ୟ । ଛୁଆଁସିଆଁ ଛୁଆଁସିଆଁ । ମଦ୍ୟ
 ମଦ୍ୟ ଛୁଆଁସିଆଁ ଛୁଆଁସିଆଁ ② ‘ମଦ୍ୟ’
 ଛୁଆଁସିଆଁ

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

གང་ཆེ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ གང་ལྟར་བཞི་
ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

གང་ཡིན་ཀྱི་མཐུན་པའི་སྒྲིབ་པ་
 མཆི་བའི་ཚུ་མཉམ་ཞིག་མཆི་ཡིང་གཞན་ལ་
 ‘བཀུན་མཆི་གང་ལ་གཏམ་’ དང་ ‘གཞིར་
 མཉམ་’ ཟེར་བའང་ཡོད་།

མཐར་མཐར་རྟེན་ བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཐབས་་་་
ལ་གྲགས་པའི་བྱ་མཐར་ཐབས་པ་ཞིག་།

གང་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་
 ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་
 ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་ ར་སྐྱོད་

ਸਦਕ ਭੁਮਿ ਭੀਰ ਬਾਲਕ ਕਰਮ ਵਿਭਾ

བད ༡ བད་མིག་གི་ཆོག་མཚན་ས་་་་
 སྒྲ་མཚན་པའི་རྒྱུ་མིག་གི་མིང་ཆེ་
 དེ་ལ་ཆོག་པའ་དང་ཉིས་པའ་ བཞི་
 བད་ ལྷལ་པའ་ ལྷུང་མ་པའ་དམ་
 རིན་ཆེན་ལྷུང་མ་པའ་ དབུ་པའ་བཙས་
 ལྷ་ག་རྒྱག་ཙམ་ཡོད་ དེ་རེ་རེ་ལ་འབྲི་
 དབྱིབས་དང་སྒྲ་བའ་མི་འདྲ་བ་རེ་
 ཡོད་ ༢ ལྷ་སྒྲ་མ་པའ་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་
 ལྷུང་དེ་ ལྷལ་ལྷུང་དུ་སྒྲ་བའ་ཟེར་
 དཔེར་ན་ མིང་པའ་ | ལྷུག་པའ་ |
 ལྷ་པའ་ཅེས་པ་སྒྲ་མ་ལྷ་ལུ་ ༣ (ལྷུང་
 འབྲིལ་ལས་ཆོག་༧) ལྷ་དང་ལྷ་ར་་་་
 སྒྲ་མ་པའ་ལྷུང་པའི་དོན་ཉི་ མིང་པའ་
 ལྷུག་ལྷ་པའ་ | རྒྱ་ར་སྒྲ་བའ་ལ་པའ་
 པ་ལྷ་ར་རང་སྒྲ་བ་ཙམ་ལྷ་ལུ་

ཤམ་ཤམ་ (རྒྱན་ཚིག་) མར་འབྱུང་
བའི་རྣམ་པ་ལྟེ། ལུ་བ་ཤམ་ཤམ་ལྷན་
ལྟ་བུ།

ཤམ་རྩ་ལ སངས་རྒྱལ་ཚེས་ལུ་ཀྱི་
<རུས་ཀྱི་འཁོར་མའི་རྒྱུ་> ཅུ་བ་ཤད་
བའི་དངོས་མེད་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གམ་
གནས་ཤིག་གི་མིང་།

ཤར་ ① ཉི་མ་འཆར་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ཤར་རྫོ་རུབ་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② (བརྒྱན་ཚིག་) ལྷན་བའམ་
ཐོགས་པ་མེད་བའི་དོན་ཉི། ལྷངས་
འཁོར་ཤར་གཉིང་ལྷན་། ཡི་གེ་ཤར་
ཤར་བཤམ་གས། ལམ་ལ་ཤར་གྱིས་
སྤང་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། ③ ར་ཚོད་
གཞིན་བའི་དོན་ཉི། མོ་གཞིན་ལ་ཤར་
བའམ་ལྷག་ཤར་, མོ་གཞིན་ལ་ཤར་
མའམ་ལྷན་ཤར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ④
'འཆར་' གྱི་འདས་པ་།

ཤར་བྱ ཁང་བའི་སྒྲ་བཀའ་ཀྱི་མཐའ་
ནས་མར་འབྱུང་བའི་ཤིང་ལེབ་དང་
རས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་དེ་ནི་
ཁང་བའི་རྒྱན་དང་ཆར་རྒྱ་འགོག་
བྱེད་ཡིན།

ཤལ་ ① ས་ཞིང་ལ་ལོག་བརྒྱབ་རྩིས་
ས་ངོས་སྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཞིང་ཆས་ཤིག་གི་

མིང་ལྟེ། ཞིང་ལ་ཤལ་བྱེད་ན་རྒྱན་མི་
འཆར། ཞིང་ལ་ཤལ་བྱེད་ནས་སེར་
བསྐྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'ཤལ་བ་'
ལ་ལྟེས།

ཤལ་བ ཤིང་བ་མང་པོ་ལྷན་དུ་
འབྱུང་བའི་མགོ་རྒྱན་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་། ཚིག་བསྐྱས་ན་ 'ཤལ་' ཞེས་འབྲི་
ཚིག་ལྟེ། དོ་ཤལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཤས་ ཅུམ་བུ་འམ་ཁག་གཅིག་གི་མིང་
ལྟེ། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་། མི་ཅུང་ཤས་།
སྐད་ཆ་དེ་བདེན་ཤས་ཆེ། མི་དེ་སྐྱེན་
པ་ཞིག་ཡིན་ཤས་ཆེ། ཀ་རའི་ནང་དུ་
མངར་བ་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན། རྒྱན་
འབྱམ་ནི་སྐར་བ་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཤི་ 'འཆི་' ཡི་འདས་པ་། 【ཤི་མ་
གསོན་】 ནི་ཏ་ཅང་ཉམ་ཐག་བའི་རྣམ་
པ་ལྟེ། དག་དཔག་དེ་སྒྲག་ནས་སྐད་ཤི་
མ་གསོན་ཞིག་གྲགས་ལྟ་བུ། 【ཤི་ཟན་】
ནི་གཤིན་པའི་རྩིས་དྲན་གྱི་ཚིག་གར་
སྒྱུད་རྒྱུ་ལྟེ།

ཤིག་ ① མི་སྤྱགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྤྱན་བུ་
ངན་པ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། དེར་
མགོ་ཤིག་དང་ལུས་ཤིག་འདོམས་ཤིག་
རིགས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་, ལུས་ལ་ནད་
བྱེད་ལུབ་། ② 'ཅིག་' ལ་ལྟེས།

ཤིག་ཤིག་ (ཐུན་ཚིག་)ཐུར་དུ་.....
 འགུལ་བའམ་འདར་བ་ལྟ་བུའི་དོན་...
 ཉི་དག་པོ་སྒྲུག་ནས་འདར་ཤིག་ཤིག་
 ཟུང་། ས་གཡོས་ནས་རི་པོ་ཤིག་ཤིག་
 ཟུང་ལྟ་བུ་།

ཤིག་ས 'འཇིག་₂' གི་སྐལ་ཚིག་།
ཤིང་₁ ❶ ཚི་ཤིང་གི་ནང་གི་ཤིང་ཐོང་།
 རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལྟེ། ཐོན་ཤིང་།
 ཤིང་ཐོང་། ཤིང་ལ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་།

【ཤིང་རིགས་ཚི་ཤིང་】 རི་གཞུང་ཤིང་
 ཐུང་བད་སྐལ་ལ་མཁེགས་ཤིང་དགུན་མི་
 སྐམ་པའི་ཚི་ཤིང་གསོམ་ཤུག་ལྟ་བུའི་...
 མིང་། 【ཤིང་ཕུན་】 རི་གཞུང་ཤིང་གཙུག་
 བོ་དེས་ཅན་ཞིག་མེད་པའི་ཤིང་རིུ་...
 ཐོར་བ་དང་ཐོན་མ་ལྟ་བུའི་མིང་།

【ཤིང་ཉིག་】 རི་སྐལ་ཉིག་གི་མིང་.....
 གཞན་ ❷ 'ཅིང་' ལ་ལྟེས་།

ཤིང་₂ (ཐུན་མེད་ལས་ཚིག་༧)ཐུས་
 ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་ས་རེངས་པའི་དོན་...
 ཉི་ཐུས་པོ་ཤིང་སོང་། ཀར་བ་ཐུན་
 བས་ཤིང་ཤིང་ལ་སོང་ལྟ་བུ་།

ཤིང་ཀུན་ ལོ་མང་སྤྱི་བའི་རྩ་རྩམ་ཅ་
 བ་ལ་ཐུག་གི་དབྱིབས་ཅན་སྟོན་གྱི་.....
 མནམ་པ་ཞིག་ལྟེ། ཅ་བའམ་ཅ་བ་དེ་
 ཐུངས་ནས་སྒྲུངས་པའི་ཁན་ད་ནི་.....

སྒྲན་མཚོག་ཅིག་ཡིན་། རང་རྒྱལ་གྱི་
 ཤིན་ཅང་ས་ཆ་སྟོན་ནས་སྟོན་།

ཤིང་མངར་ ལོ་མང་སྤྱི་བའི་རྩ་རྩམ་
 ཅ་བ་དྲ་ཅང་རིང་ཞིང་རྩ་མངར་པའི་
 ཐོན་མཚོག་ཅིག་ཡིན་།

ཤིང་རྩ་ རྩ་རྩུ་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་.....
 ཐོས་འདྲེན་པོ་བྱུང་འཁོར་པོ་གཉིས་...
 སམ་པའི་ཅན་གྱི་མིང་།

ཤིང་རྩ་མོ་ ཤིང་ཐོང་ནང་གི་སྤྱིན་པུ་
 བ་པའི་བྱུ་ཞིག་ལྟེ། ཕུལ་སྐད་ཏུ་
 'བྱུ་ཤིང་སྟོན་' ཟེར་ཞིང་ཤིང་ཐོང་
 ཐོར་བ་མན་པའི་བྱུ་ཞིག་ཡིན་།

ཤིང་བལ་ ❶ ལོ་གཅིག་ལ་སྤྱིན་པའི་
 ལོ་རྒྱུ་རིགས་ལོ་མ་སྐལ་ལག་ལྟ་བུ་
 འབྲས་པུ་ལྟར་གཙུག་ཡོད་ས་པོན་གྱི་
 ཐུངས་སྐུ་བལ་དགར་དང་འབྲ་བ་.....
 ཞིག་ཡོད་པ་ནི་རས་སྐུ་ཚོགས་འཐག་...
 ཐུང་གྱི་རྒྱ་ཡིན་། ས་པོན་ལས་རྩམ་
 འཚག་ཚིག་། དེའི་མིང་ལ་ཤིང་བལ་
 དང་, ཐུན་བལ་, ཁངས་བལ་, མ་སྟོན་
 སྟོན་པུལ་སྟོན་སྟོན་འབྲེན་ཚུལ་སྟོན་...
 ཚོགས་ཡོད་། ❷ གནའ་དཔེར་བཤད་
 བ་ནི་ཅ་བའི་བྱལ་དང་ཉེ་བའི་ས་བྱལ་
 ཏུ་སྤྱི་བའི་རྒྱན་ཏུ་སྤྱི་བའི་ཤིང་ཐོང་.....
 ཚེན་པོ་ཞིག་གི་འབྲས་པུ་སྤྱིན་པའི་ས་

སྒྲིག་ཀྱི། རྒྱུ་ལྟེན་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱུ་མོ་ཟླ ལོ་གཉིས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཆོད་ཀྱི་
རིགས་ཅུ་པ་ལ་ཕྱག་དཔར་བོ་ཡིན།

ལྷལ་སྐད་ཏུ་‘ལ་མེར་’ཟེར། དེའི་ས་
བོན་ལ་སྒྲན་གཞུང་ཏུ་ཕྱ་མོ་ཟླ་ཟེར།

ཕྱ་ཟླ ‘ཕྱ་མོ་ཟླ’ ཆེན་པ་སྐྱུངས་ནས་
འབྲི་ཚུལ།

ཕྱག་ ❶ ལྷན་མེད་དམ་ཆུང་མའི་མིང་
ཟེེ། རྒྱ་ཕྱག་གཉིས་ཟེར་པ་ལྟ་བུ། ❷
‘ཕྱག་པ་’ ལེ་ཆེན་པ་སྐྱུངས་པ།

ཕྱག་པ་ ལུས་པ་ཁོར་སྒྲིབ་པའི་མིང་ལྟ་
ཆེང་རྒྱ་ཁོར་ཅན་, སྐམ་སྒྲིབ་མིང་གི་
ལོ་ལྷན་པ་ཆེན་པའི་སྒྲིབ་ཅུང་པ་ཁོར་བོ་ཁོག་
ཡིན། དེ་ལ་གསོམ་ཕྱག་, འབྲུ་ཕྱག་,
ཆེར་ཕྱག་སོགས་རིགས་ཏུ་མ་ཡོད།

ཕྱག་ཆོད་ གསོམ་མིང་ལ་འབྲིལ་ལྟ་
ནས་སྒྲིབ་པའི་ཆོད་མིང་ཁོག་ཡིན་ཁོར་,
ལྷལ་སྐད་ལ་ཡར་‘ཆུ་གལེར་ཆུད་’ གྲུང་
ཟེར། མཐུན་ཆོད་ཆོག།

ཕྱག་ལྷ འབྲུད་པའི་རོལ་མའི་ཆོད་ལྟ་
ལྷག་ཆོད་ལྷལ་སྐད་ཏུ་‘ཕི་ཕི’ ཡང་ཟེར།

ཕྱག་ས ❶ མི་སྐྱུགས་ཀྱི་ཤ་གནད་ལྟ་
ཆུང་སྐྱུལ་ཆོད་པ་ལས་བོན་པའི་ལུས་
པའི་མིང་ཟེེ། ལག་པའི་ཕྱག་ས། མི་
ཕྱག་ས། ཏུ་ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ❷

དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རང་གཤིས་སུ་ལྟ་
བྱའི་ལུས་པའི་མིང་ཟེེ། ཆུང་

ཕྱག་ས། ཏུ་ཕྱག་ས། ལུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་
ཕྱག་ས་ཁོར་པ་ལྟ་བུ། ཏུ་ཕྱག་ས་རང་

གྲུབ (ཐུན་མེད་ལས་ཚིག་།)

འཐུན་པ་ལྟེ། ཆབ་པོ་མ་ཐོག་ནས་

གྲུབ། ཀྱང་པ་གྲུབ་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

གྲུན་པ དཔོན་ཇམ་གྱི་ཕྱི་རིམ་གྱི་

མིང་ལྟེ། མིང་གི་གྲུན་པ། ལྷུ་ལྱི་

གྲུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་པ་ལྷན་ན་

‘གྲུན’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟེ། ཤེད་ཀྱི་

གྲུན། མིང་གྲུན། ལྷུ་ལྱི་གྲུན་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ།

གྲུབ་ (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཚིག་དེ་ལྟ་

བ) མྱེད་ཀྱང་འུས་ཚིག་བཤད་པའི་

དོན་དེ། མྱེད་ཆ་ན་བར་གྱུ་པ་ལམ་ན་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེད་ཅི་མ་འོངས་

པ་དང་, 【བསྐྱེད་ཅི་འདས་པ་,

【གྲུབ་ཅི་སྐྱེལ་ཚིག་ཡིན།

གྲུབ་ (ཐུན་ཚིག་) མྱེད་ཀྱང་འུས་

དོན་དེ། མྱེད་ཆ་གྱུ་པ་གྱུ་པ་ཤེད་།

གྱུ་པ་དེ་དེ་མིང་ལྟ་བུ།

གྲུབས ①མ་གྱུ་ཐོག་མ་འཁྱུག་.....

པའི་གྲུ་མ་མཐུན་གྱི་མིང་ལྟེ། གྱི་

གྲུབས། ། ཡིག་གྲུབས། ། ལག་

གྲུབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘གྲུབ་

ལ་སྐྱེས་

གྲུམ (ཐུན་མེད་ལས་ཚིག་དེ་ལྟ་བུ་

ཅ་པའི་ཞེས་ལྟེ། 【བསྐྱེད་ཅི་མ་

འོངས་པ་དང་, 【བསྐྱེད་ཅི་འདས་

པ་, 【གྲུམ་ཅི་སྐྱེལ་ཚིག་ཡིན།

གྲུམས ‘གྲུམ་ལ་སྐྱེས་

གྲུར (ཐུན་ཚིག་) ཞེད་ཀྱང་ལ་སྐྱེད་

པའི་པའི་དཔོན་པའི་དབྱིབས་དེ།

གྲུར་གྲུར། གྲོག་གྲུར། ། རས་གྲུར་

མོག་ཅིག། ཏ་ལ་གྲུག་གྲུར་འཐེན་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲུལ ①ཇམ་གྱུ་ལྱི་མིང་ལྟེ། ལག་

གྲུལ། ། ཏ་གྲུལ། ། བདེ་གྲུལ། །

གྲུར་གྲུལ། ། ཁང་གྲུལ། ། འབྲོག་པའི་

ཏུ་སྐྱོར་པའི་གྲུལ་དུ་གྲུལ། ། མིང་གྲུལ་

ན་ཇམ་མེད་ལྟ་བུ། ②མི་རབས་སྐྱོན་

མ་ནས་པ་ཀྱང་འོངས་པའི་དཔོན་པའི་

ཐུན་མེད་ལྟེ། པ་གྲུལ། ། གྲུལ་འཛིན་པ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲུས (ཐུན་འབྲེལ་སྐྱེལ་ཚིག་) ①གྲུན་

པ་དང་པགས་པ་ཐོག་མ་དབྱེལ་པའི་

དོན་དེ། པགས་པ་གྲུས་ཤིག། མིང་

ཏོག་གི་གྲུན་པ་གྲུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【བསྐྱེད་ཅི་མ་འོངས་པ་ལྟེ། བསྐྱེད་ཅི་

པགས་པ་པ་པ་དཔོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གསྐྱེད་ཅི་དེ་ལྟ་བུ་ལྟེ། གྲུན་པ་གསྐྱེད་

པའི་པའི་ལྱུག་། པགས་པ་གསྐྱེད་པའི་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསྐྱེད་ཅི་འདས་

པ་མེ: སྒྲིལ་ཉལ་བྱུང་པ་བཟུང་ནས་
ཐོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྩལ་གྱི་མ་
དཔེ་ལྟར་བྱིས་པའི་དོན་དེ། བར་
བཟུང་ནས་བྱིས། | ཆོག་འདི་མ་དཔེ་
ལས་རིམ་རིམ་བཞིན་བཟུང་པ་ཡིན་ལྟ་
བུ།

མེ 'མེད' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་དེ།
'མེད་མོང' ལ་ 'མེ་མོང' ཟེར་བ་ལྟ་
བུ།

མེ་ན 'ཟེར་ན' དང་དོན་འདྲ་མེ།
རྗེས་འབྲུག་ས་དང་ཡང་འབྲུག་སའི་
རྗེས་སུ་འཛོལ། རྒྱལ་པོར་ 'ཅེ་ན' ལ་
ལྟོས།

མེ་རྒྱུར འཁྲིག་པའི་བར་རྒྱུར།

མེ་བུ རི་དྲགས་ཤ་བའི་སྤུ་གུའི་མིང་
མེ། ཤ་བའི་སྤུ་གུའི་ལུས་ཀྱི་ལྷ་ཐིག་ལ་
མེ་བུ་ཐིག་ཟེར་བ་དང་རྩ་བོ་མེ་བུ་ཐིག་
ཅན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མེད ❶ མི་དང་སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
ཤ་བུས་རྒྱུར་སྤུ་གུ་བྱེད་པ་ལས་ཐོན་པའི་
རུས་པའི་མིང་མེ། མི་མེད་ཅན་| མི་
མེད་མོང་ཅན་| ལག་མེད་| 'རྩ་
འདི་བ་བརྒྱའི་འཕག་མེད་ཡོད' ལྟ་
བུ། ❷ ལྷགས་ཐོག་གི་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཆོལ་
སྒྲིགས་ཀྱི་མིང་མེ། ལྷག་མེད་བུད་|

རྩ་མེད་བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ དཀྱིལ་
དང་ཁྱོད་སྒྲིགས་ཀྱི་མིང་མེ། གཞལ་
ལས་ཁང་གི་ནང་མེད་ན་| ཅི་མའི་
འོད་ཀྱི་ནང་མེད་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེད་བུ མེད་བུ་དང་མེད་ལས་སྒྲིས་
གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱན་ལ་གྲགས་
པའི་མེའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་ལ།

མེད་ལས་སྒྲིས དག་རྒྱན་ལ་གྲགས་
པའི་མི་ཞིག་མེ། ནད་པའི་སྒྲིག་མ་མེད་
ལས་སྒྲིས། ནད་ཀྱི་སྒྲིག་མ་མ་ལྟ་བུ།
སྒྲིག་ཀྱི་སྒྲིག་མ་རྒྱ་ཆོལ་ཡིན་ཞེས་པའི་
གཏམ་རྒྱུད་ཡོད་པ་རེད།

མེལ ❶ གཉེར་ཁ་ནས་སྒྲུངས་པའི་
དངོས་རྒྱུ་སྒྲིབ་དྲངས་པ་བརྒྱུར་
ནས་མིག་མེལ་སྒྲིགས་བརྒྱ་ཆོག་པ་
ཞིག་མེ། དེ་ལ་རྩ་མེལ་དང་རྩ་མེལ་
སྒྲིགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད། མིས་
བརྒྱས་པའི་མེལ་ནི་རྩའི་ཟེར་མ་དང་
རྩ་རྒྱན། མིག་སོན་ན་ཟེར་པའི་རྩས་
ནལས་བཞེས་ནས་ཆོ་དྲོད་ཆེན་པོས་
བཟུང་རྗེས་དཀག་ནས་བྱུང་པ་ཡིན།
【མེལ་མིག】ནི་མིག་སྤྱང་བྱེད་དང་
གསལ་ཁོང་མཁོང་བྱེད་ཀྱི་མེལ་གྱི་
མིང་། ❷ དྲངས་གསལ་གཞུགས་མི་
སྤྱོད་པ་མེལ་དང་མཁོངས་པའི་རིགས་

ཀྱི་མིང་ཡའང་འཇུག་མེ་ རྟེན་གཞི་ལ།
རྟེན་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེས་ཀྱི་ མིང་མིང་ལ་ལའི་ཐོག་ནས་
ཐུང་བའི་གཞིར་བྱ་བ་ལྟར་བཤད་ཅན་
ཏེ། ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ 'ཐང་ཐུ' ཡང་ཐེར་
ལ་སྐད་དཔེར་ 'ཆེ་བ' ཐེར་།

མེས་ཀྱི་ཐང་ 'ཀྱི་ཐུ' ཡི་མིང་གཞན་།

མེས་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེ་གྲ་) ❶
ཐུང་བར་འབྱེད་ཐུབ་པ་དང་ཁོང་དུ་
ཐུང་བའི་ནོན་ཏེ། ཐོད་ཡིག་མེས་།
'ནམ་མཁའི་བྱའི་ཐོ་མོ་མེས་ཀྱི་དང་
མཁོ་ནག་མའི་ནམ་འཇུག་ལོས་མེས་'།
ཐུང་ས་འཁོར་གཏོང་མེས་། ཐུས་པས་
སྐད་ཆ་བཤད་མེས་། ཐུགས་འཚོ་
མེས་ལྟ་བུ། **【མེས་ཀྱི་】** 1. ཡོན་ཏན་
ཁོང་དུ་ཐུང་བའི་ཆོད་ཀྱི་མིང་མེ། མེས་
ཀྱི་ཆེ་བ། རྟེན་གཞི་བྱས་ནས་མེས་ཀྱི་
བཞེད་ལྟ་བུ། 2. སེམས་ཀྱི་འཁྱེར་
སའི་མིང་མེ། ཐུས་ཐུང་ཡང་མེས་ཀྱི་
ཆེ། ཐུན་ཀྱི་མོ་མེས་ཀྱི་ཅན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། **【མེས་མོ་】** ནི་ཡོན་ཏན་ནམ་མེས་
ཡོན་ཀྱི་མིང་མེ། 'མེས་མོ་ཡང་ཡང་
ལེགས་པར་མེས་པ་དཀོན་ མེས་མོ་
གཅིག་ལ་མཁས་ན་མཁས་པ་ཡིན་'
ལྟ་བུ། **【མེས་ཀྱི་】** 1. བསྐྱེད་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་དང་རིག་པའི་གནས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཐུ་མིང་མེ། 'རང་སྟོ་མེས་བྱའི་
གནས་ལ་མ་སྐྱུང་ས་ན་ མཁས་པའི་
མོ་འཕང་ནམ་མཁའི་མཁའ་ལྟར་རིང་
ལྟ་བུ། 2. ཆོས་མངོན་པར་བཤད་
པའི་མེས་བྱ་མེ། བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་
མེས་ཀྱི་བ་པ་ཡིན་པས་མེས་བྱ་ཐེར་།

❷ རྟེན་ཆོར་ཡོད་པ་མེ། ཐུས་ཀྱི་ད་
ནས་ཐུག་གཞིར་མེས་། ཐུ་ཀྱི་ད་
ནས་སྟོ་བ་མེས་དཀའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེས་པ་ ❶ དབང་བོ་དང་ཁྱད་པར་
ཐུབ་པའི་ཡུལ་འཆར་བའི་ཐུས་པའི་མིང་
མེ། མེས་པ་འཐིབས། མེས་པ་གསལ་
ལྟ་བུ། ❷ ཐུ་རྟེན་ཀྱི་ཡུལ་ཁྱད་པར་
ཤར་བའི་ཐུང་བ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཐུ་མིང་
མེ། རང་ཡུལ་འབྲུལ་མེད་དུ་རྟོགས་
པའི་མེས་པ་། ཡུལ་ཐུན་ཅི་ཡོག་དུ་
འཛིན་པའི་མེས་པ་། འབྲུལ་བའི་
མེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཆོག་བསྐྱེད་ན་
'མེས་' ཞེས་འབྱི་ཆོག་མེ། འབྲུལ་བའི་
མེས་པ་ལ་འབྲུལ་མེས་ཐེར་བ་ལྟ་བུ།
【མེས་ཀྱི་དང་】 ནི་ནང་སེམས་ཀྱི་གཞིས་
ཀའམ་ནང་སེམས་ཀྱི་ཁོངས་ཏེ། མེས་
ཀྱི་དང་བཟང་བ། མེས་ཀྱི་དང་འཆར་
པ། མེས་ཀྱི་དང་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་(ཐུང་

ཚར་ཡོད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་གས་སོགས་)
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཤེས་ལྡན】 1. ཡོན་
ཏན་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་མི། 2. རྒྱུད་
ཚར་ཡོད་པའི་མི་དང་སྤྲུག་ཆགས་།

【ཤེས་རབ】 རི་ཡིན་མིན་དང་ལེགས་
ཉེས་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་སྟབས་
ཅིང་གསལ་བཅོལ་དང་གསལ་རྟོག་
བྱེད་པའི་ལུས་པའི་མིང་ལྟེ། མི་
དམངས་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་
འཛིན་པ་མེད། འགོ་བྱིད་བྱེད་མཁན་
ནི་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་
མཉམ་བཅུ་བྱེད་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་
དགོས་ལྟ་བུ། 【ཤེས་བཞིན】 རི་ཤེས་
པའི་དོན་རྣམས་ལུན་སྤོང་བར་མི་
བརྟེན་པའི་ལུས་པ་ཞིག་།

མོ ① འགྲན་བསྐྱར་ཅི་རིགས་བྱས་ཏི་
སྤྱུ་རྒྱལ་ན་ཁྱལ་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་རྩ་
དེ་ལ་དབང་བའི་རྩེད་མོང་ན་པ་ཞིག་
གི་མིང་། ② མོ་ཅི་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག་
གི་མིང་། ③ ‘མོ་རེ’ ཞེས་པའི་ཆོག་
བསྐྱེས་པ་། ④ ཡོ་མང་སྟེ་བའི་རྩ་རྩམ་
ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། དེ་ལ་རྩ་མོ་
དང་ལུག་མོ་, རྩ་མོ་, མོ་མང་, ལུང་མོ་
གིས་རིགས་མང་བོ་ཡོད་།

རེ དངོས་རྩམ་ཀྱི་ཆ་གས་ཉམས་

པའི་གས་སྤྲུག་ལྟ་བུའི་མིང་ལྟེ། ལུང་
ལ་མོ་རེ་ཞིག་བཅོལ་བུ་ལྟེ། ཆོག་བསྐྱེས་
ན་ ‘མོ’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། སྤོང་ཁ་
མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མོ་ཡོ་ག དཔེ་ཆའི་ཡི་གེའི་གུངས་ཀ་
ཅི་བའི་ཚད་ཅིག་གི་མིང་ལྟེ། གནའ་
བའི་དཔེ་ཆར་བཞད་པ་ནི་ཆོགས་
བཅད་ཀྱང་བ་བཞིའམ་ཆོག་ལྟག་ཡི་
གེ་ཆོག་བར་སྟུམ་རུ་ནི་མོ་ཡོ་ག་གཅིག་
ཡིན་ཞིང་, མོ་ཡོ་ག་སྟུམ་བརྒྱུ་ལ་བམ་
བ་གཅིག་ཟེར་།

མོག ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོས་)།

ཚར་འོང་བར་བསྐྱལ་བའི་དོན་ཏི་
བྱེད་འདིར་མོག་ལྟ་བུ། ② (གྲོགས་
ཆོག) ལས་ཆོག་ལ་ལའི་མཐར་སྐྱར་ན་
ལས་དེར་སྟོན་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་གྲོགས་
ཏི་། ཟས་གོས་འཛིན་པར་མོག་། རྩ་
ཆོ་བཏན་པར་མོག་ལྟ་བུ། ③ ལུ་ལྷན་
ལ་ལར་རྩེ་ཤིང་སོགས་ཀྱི་རྩན་པའི་
མིང་ལྟེ། རྣགས་མོག་གཅིག་། རྩ་མོག་
སྟུམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④ ‘མོག་གུ’
འམ་ ‘མོག་བུ’ ཡི་ཆོག་བསྐྱེས་པ་། ⑤
‘བཞག’ གི་སྤྱལ་ཆོག་།

མོག་ག ‘གམོག་ག’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

ཤོག་བྱ མང་ཤོས་ཅི་ཤིང་གི་རིགས་...
 གྱིས་རྒྱ་ཆ་བྱས་ནས་བསྐྱོན་པ་ཞིག་.....
 ཡིན། ཤོག་བྱ་བསྐྱོན་དེ་ནི་རང་རྒྱལ་
 གྱི་གསར་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གི་...
 གཅིག་ཡིན་ཞིང་, ཉ་ཅང་ལྷ་མོར་རང་
 རྒྱལ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་དར་བ་ཡིན། དེར་
 ‘ཤོག་གྱ’ ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་ཡང་ཡོད།
 ཆོག་བལྟས་ན་ ‘ཤོག་’ ཅེས་འབྲི་ཆོག་...
 ཞེ། ཤོག་བྱ་དཀར་པོ་ལ་ཤོག་དཀར་
 ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཤོགས ‘བཤག་’ གི་སྒྲུལ་ཆོག་ལ་.....
 ཤོགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཤོགས་ཀ ‘གཤོག་ཀ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན།

ཤོང (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥) བྱང་
 ངས་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་བྱེད་པའི་དོན་ཉི།
 ལུག་ར་འདིའི་ནང་དུ་སྒྲོང་ལུག་གཅིག་
 ཤོང་། ཉ་ར་འདིར་ཉ་བརྒྱ་ཤོང་།
 སྒྲིལ་གར་ཁང་འདིར་མི་སྒྲོང་ཤོང་ལྟ་
 བུ།

ཤོད ①དམའ་སའི་མིང་ཞེ། ཁང་
 བའི་ཕྱག་ཤོད་། རིའི་ཤོད་། རི་
 ཤོད་། འབྲོག་པའི་རུ་ཤོད་ལ་བལས་
 ལྟ་བུ། ②སྒྲིའི་བྱེད་ལྷན་ཅིག་ཞེ། ཤོད་
 རྒྱ། ཤོད་ཤོད་བྲགས་ལྟ་བུ། ③

‘བཤད་’ གྱི་སྒྲུལ་ཆོག།

ཤོན ཅི་ཤིང་གི་ལོ་མའི་བར་ཅིང་ཞེ།
 ‘.....དབྱར་གྱིས་ཤང་འབྱུང་.....’

འདབ་འབྲས་ལྡང་ཤོན་ཐེལ་ལྟ་བུ།

ཤོབ རྒྱན་ཆོག་གི་མིང་ཞེ། ལུལ་སྐད་
 རུ་‘གཤོབ་’ ཟེར། དཔེར་ན། ཤོབ་
 བཤད་—གཤོབ་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཤོམ ①ཤོམ་ར་ཞེ་རུས་རྒྱན་ལས་ཁྱད་
 བར་དུ་འཕགས་པའི་ཤོས་རྒྱན་སྐགས་
 གྱི་མིང་ཞེ། ལོ་གསར་ལ་བྱིས་པ་ཆོས་
 ཤོམ་བྱས་—གཟུབ་བྱས་བཏང་ལྟ་བུ།

②བྱུང་སྒྲོག་པའི་གཏམ་གྱི་མིང་ལ་.....
 འཆུག་པ་ནི། ཁ་ཤོམ་འཐེན་—ཁ་མོ་
 བཤད་ལྟ་བུ། ③ ‘བཤམ་’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

ཤོམས ‘བཤམ་’ གྱི་སྒྲུལ་ཆོག།

ཤོར ‘འཆོར་’ གྱི་འདས་པ།

ཤོལ ①ལའི་ཤོ་ལས་ཉི་མར་སྐྱར་བ་...
 གཅིག་རྒྱག་པའི་ལུན་ཚད་ནི་ཉིན་ཞག་
 ལུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟ་དང་རུས་རྒྱང་ལྟ་བུར་
 ཞེ་བརྒྱད་མེའི་ཞེ་རུག་ཡིན། ལུགས་
 གསར་གྱི་ལོ་མའི་སྒྲོང་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་
 ཞག་ལུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟར་གཏན་ཁེལ་བྱས་
 བས། རུས་ཆོད་ལྷག་མ་ནམས་ལོ་བཞི་
 ཅུམ་ལ་བསྐྱོན་ན་ཉིན་གཅིག་ལོངས་
 བས། དེ་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ནང་ལ་

བཟུན་པ་རེད་; རྒྱ་ཆེན་གྱི་ལོ་མོ་མི་མེད་
 རྒྱ་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་གུམ་བརྒྱ་དང་
 བཞིའམ་གུམ་བརྒྱ་དང་ལྷན་གཉན་ཁེལ་
 གུམ་ནས་, རྒྱ་ཆེད་ལྷག་མ་ནམས་
 ལོ་གཟུམ་ཅན་ལ་བསོགས་ན་ཟླ་བ་.....
 གཅིག་ལོངས་པས་, དེ་ལོ་གང་རྒྱད་
 ཞིག་ལ་བཟུན་པ་རེད་. བབས་དེ་ལ་ལོ་
 ཆེན་གྱིས་ཤོལ་བེད་. དཔེར་ན་: ཤོལ་
 ཟླ | ཟླ་ཤོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. འདི་ལ་
 ‘བཤོལ’ ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་ཡང་ཡོད་. ❶
 བོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཤིག་.

མོས་ ❶ རྒྱ་ཆེན་གྱི་མཐར་ཐྱུར་ན་.....
 ཆད་ཆེ་བའི་དོན་དེ་: བཟང་མོས་ |
 ངན་མོས་ | དམར་མོས་ | དཀར་
 མོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. ❷ ‘བཤའ’ ཡི་
 རྒྱལ་ཆེན་. ❸ ‘ཤོས་བུ’ ཞེས་པའི་
 ཆེན་བཟུམ་པ་.

མོས་བུ ‘བཤོས་བུ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་.....
 གཞན་དེ་, ‘བཤོས’ ལ་སྟོན་.

ཤི

ཤ་བ ‘ཤ་བ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་.
ཤ་འོད ཆར་དག་པོ་བབས་པ་ལས་.....
 མོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་པོ་ཆེན་པོ་.....
 མིང་ཞེ་, ཕལ་སྐད་དུ་‘རྒྱ་ལོག’ ཟེར་.

གཤ

གཤགས་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་.....
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་) ❶ དཔེས་རྒྱས་
 ཇི་ལ་བོ་སྤེལ་བྱར་བྱིད་པའི་དོན་དེ་:
 གཤགས་བྱི་ཤོག་བུ | རས་གཤགས་
 ལམན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. 【གཤགས་】 ཇི་
 འདས་པ་ལྟེ་: རས་གཤགས་ནས་མེ་
 རགས་བཅིངས་ལྟ་བུ་. 【གཤོགས་】 ཇི་
 རྒྱལ་ཆེན་ལྟེ་: ཤིང་གཤོགས་ | གཤོགས་
 ཅིག་ལྟ་བུ་. ❷ ཆོལ་པ་གཉིས་སམ་དུ་
 མར་བྱི་བའི་དོན་དེ་: ཇི་གཤགས་
 རས་ལམ་བཟོས་ | བྲག་གཤགས་ནས་
 རྒྱ་རྒྱལ་སྟ་བུ་. 【གཤགས་བཅོས་】 ཇི་
 རྒྱན་དཔྱད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལྟེ་, བད་
 པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཤམ་ནས་བད་
 འབྲིན་པའི་དཔྱད་བཅོས་ཀྱི་མིང་.

གཤགས་ ❶ (བྱིད་མེད་ལས་ཆེན་
 ▽) (ཀ) དམ་པོར་ཐུར་པའི་དོན་
 དེ་: བག་པའི་མཐུད་པ་གཤགས་ |
 གཤགས་མཐུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་. (ཁ)
 ཤན་བྱགས་ཟེང་པས་སྒྲུང་རྒྱུ་ཡང་.....
 ཡང་ཤར་པའི་དོན་དེ་: རྒྱ་སྒྲན་ན་པར་
 གཤགས་ | བདེན་གཉན་ཡིད་ལ་
 གཤགས་ལྟ་བུ་. (ག) དཔེས་རྒྱས་

བརྒྱུད་པ་ནས་ཞིབ་མོ་བྱས་པའི་དོན་”

ཏི་ མ་བརྒྱུད་པ་ནས་གཤམ་གསུམ་ལྟ་བུ།

● ‘གཤམ་ག’ ལ་སྟུག་

གཤམ་ བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རྩལ་ཆས་
དགྲོལ་བ་ལས་སྐྱེ་འབྱེད་པ་ཞིག་གི་མིང་
ལྟར་ཆེད་པ་ལོ་རིགས་ཀྱིས་བརྗོད་
པའི་ཐེངས་མཐི་དབྱིབས་ཅན་དགྲོལ་ལ་
རྟོག་པོ་སྤྱོད་མོ་བཅས་པ་ནས་དགྲོལ་ལ་
ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན།

གཤམ་གཤོང་ (རྒྱན་ཆོག) རིས་
སྟུག་པོ་མིན་པའི་དོན་ཏི་ ས་འབར་
འབྱུར་གཤམ་གཤོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཤམ་ མན་ཆད་དང་འོག་གི་མིང་”
ལྟར་ཆེད་ ཆོག་གཤམ་མ | གཤམ་དུ་
གསལ། | ལས་བྱེད་པ་གཤམ་དུ་སྦྱོར་
ལྟ་བུ།

གཤམ་ལུ ‘གཤམ་ལུ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་”
གཞན་ཏི་ ‘གཤམ་’ ལ་སྟུག་

གཤམ་འ ‘གཤམ་འ་ཆེ’ ཡི་ཆོག་བརྒྱུས་
པ།

གཤམ་འ་མ (རྒྱན་ཆོག) སྐད་འབྲིས་
མེད་པའི་དོན་ཏི་ དེའལ་གཤམ་འ་ |
གསེར་གཤམ་འ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཤམ་འ་ཆེ ལྷགས་རིའ་དེའལ་མདོག་
ཅན་སྤྱོད་པ་མཐེན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།

བ་མ་དང་ཐེངས་མ་སྟགས་བརྗོད་ཀྱི་
རྒྱ་ཆ་ཡིན། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ཏ་ཡང་
ཟེར། ཆོག་བརྒྱུས་ན་ ‘གཤམ་འ’ ཞེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། གཤམ་ཐེངས་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

གཤམ་ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་”
པ) ●གཅིག་རྗེས་སུ་གཅིག་འབྱུངས་
ནས་འགྲོ་བའི་དོན་ཏི་ དམག་གཤམ་
ལྱིན་འདུག | ལུག་རྒྱལ་སྤྱོད་ཁར་
གཤམ་ལྟ་བུ། 【གཤམ་】 རྟོ་མ་འོངས་
པ་དང་འདས་པ་ལྟེ། མི་མང་ལས་ལ་
བཤམ་རྒྱ་རེད | བཤམ་ནས་སྦྱོར་ལྟ་
བུ། 【གཤོང་】 རྟོ་སྤྱོད་ཆོག་ལྟེ། ལས་ལ་
གཤོང་ཅིག་ལྟ་བུ། ●བྱེ་སྤྱོད་ལ་འབྲལ་
བའི་དོན་ཏི་ ལྷུ་ཡང་སྤྱོད་ལ་གཤམ་ |
འབྲུ་རིགས་བྱེ་ལ་བཤམ་ནས་སྐྱེད་པ་ལྟ་
བུ། ●ཆོག་ཡང་ཡང་བཅོན་པའི་དོན་
ཏི་ དཔེ་ཆ་སྟོལ་གཤམ་ | སྟོལ་
གཤོང་ཅིག་ལྟ་བུ། 【གཤམ་སྐྱེད་】 1.
དཔེ་ཆའི་ཆོག་སྟགས་ཡང་ཡང་བཅོན་
ནས་སྟོལ་རེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་”
ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། དགུ་མཐའི་ཆ་ཆོག་
གཤམ་སྐྱེད་བྱས་ལྟ་བུ། 2. བསྐྱེད་
བྱེད་ནང་དོན་ཡིད་ལ་རེས་ཆེད་དུ་”
བཞོད་པའི་དོན་ཆན་གྱི་མིང་ལྟེ། སྟོལ་

ཚན་གྱི་གཤར་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཤར་མ】ནི་པོད་ཡིག་དབུ་མེད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟར་སྟེ་ ‘གཤར་བྱིས་’ ལས་ ‘གཤར་ཡིག་’ གྱུར་བྱེད་པ་ལྟར་གྱུ་བུ།

གཤམ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་གྱི་མཚན་པ་དང་ད་ལྟ་བུ།) རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་མ་སྟོན་པ་དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་ ཟས་ཟས་ཆེས་ཁ་གཤམ་དགོས། | དྲི་མ་རྒྱུ་ལ་གཤམ་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【བཤམ་】ནི་འདས་པ་ལྟར་སྟེ་ རྒྱུ་ལ་གཤམ་ནས་དྲི་མ་དག་ལྟ་བུ། 【གཤོམ་】ནི་རྒྱུ་ལ་ཚིག་ལྟར་ དྲི་མ་ནས་ལྟར་གཤོམ་ཅིག་ལྟ་བུ།

གཤམ་མ་ ‘གཤམ་མ་’ དང་དོན་ཀྱི་འདྲ་བུ།

གཤིན་ ① ‘གཤིན་པ་’ ལ་ལྟར་། ② ‘གཤིན་པ་’ ལ་ལྟར་།

གཤིན་པ་ (རྒྱུ་ལ་ཚིག་) ①དག་ལ་ཞིང་གཙང་པའི་དོན་ཏེ་ ཐུགས་མཉམ་གྱིས་ཤིང་གཤིན་པ་ | ལེས་པ་གཤིན་པའི་རྟོ་ནས་མྱོང་གཏམ་ཞིང་ལྟ་བུ། ཚིག་བསྐྱུས་ན་ ‘གཤིན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟར་སྟེ་ མཉམ་གཤིན་མྱོང་ཆེའི་ལེས་པ་ཀྱིས་ཀྱང་ནད་པ་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུ། ②ས་ཞིང་སྟོན་པ་གཤིས་བཟང་པའི་དོན་ཏེ་

ཞིང་ས་གཤིན་པ་ལས་ལོ་ཡག་འཕྱུང་བ་ལྟ་བུ།

གཤིན་པ་ ①གི་པའི་མིང་ཞེས་ལྟར་སྟེ་ གཤིན་པའི་ཁ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་བསྐྱུས་ན་ ‘གཤིན་’ ཞེས་འབྲི་ཚིག་ལྟར་སྟེ་ གཤིན་པའི་དངོས་རྒྱུ་ལ་གཤིན་རྒྱས་ཟེར་བ་དང་ གཤིན་པའི་ལས་དོན་ལ་གཤིན་ལས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ②ས་གཤིས་བཟང་པའི་དོན་ཏེ་

གཤིབ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བུ།) དངོས་པོ་གཉིས་ཡན་དང་ཐིག་གཅིག་ལ་བསྐྱིགས་པའི་དོན་ཏེ་ དཔུང་བ་མཉམ་གཤིབ་ | ལྟར་དུ་གཤིབ་མཉམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤིབ་】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟར་སྟེ་ བཤིབ་བྱེད་དངོས་རྒྱུ་ལ་ བཤིབ་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུ།

【བཤིབས་】ནི་འདས་པ་ལྟར་སྟེ་ དཔུང་གདང་བཤིབས་ནས་དགྲ་ལ་འབལ་བ་ལྟར་སྟེ་ བཤིབས་ན་ཤིས་ལྟ་བུ།

【གཤིབས་】ནི་རྒྱུ་ལ་ཚིག་ལྟར་སྟེ་ མཉམ་དུ་གཤིབས་ཤིག་ལྟ་བུ། འདིའི་མ་ཞོངས་པར་ ‘གཤིབ་’ དང་ ད་ལྟ་བུ་པར་ ‘གཤིབས་’ འབྲི་བའང་ཡོད་པ་ལྟར་སྟེ་

གཤིབས་ ‘གཤིབ་’ ལ་ལྟར་།

གཤིས་ ①གཤིས་ཀ་ལྟར་ རང་བཞིན་

ནས་རྩ་མེད་མིང་། དཔེར་ན་ རང་གཤེས། མིའི་རང་གཤེས། གཤེས་ཀ་འཇམ་པོ། ས་གཤེས་གཤེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཤེས་ལུགས་】ནི་རྩ་བོའམ་རང་གཤེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ལྷག་གིས་ཤ་ཁྲག་བཟའ་བ་གཤེས་ལུགས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། ②(ཐུལ་ཆོག)ཆོག་ལྟ་བུ། ཐུའི་བར་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ། མཆོན་པའི་ཆོག་ལྟ་བུ་དེ། དེ་བདེན་གཤེས། འདི་ཡང་བདེན་ལྟ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཤུ 'ལུས་ཀྱི་དུལ་བ་

གཤུང 'བཤུང'གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

གཤུད (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ལྟ་བུ་འོངས་པ་དང་དུལ་བ) ལུས་ཀྱི་ཐུ་མོ་བཟའ་ནས་ཐུས་པའི་དོན་དེ། ཀྱང་བ་ལྟ་མ་གྱིས་གཤུད། ལག་པ་རྩ་ལ་ཐོའ་ན་གཤུད་ཉིན་ཆེ་ལྟ་བུ། 【བཤུད】ནི་འདས་པ་དང་ལུས་ཆོག་ལྟེ། ལག་པ་རྩས་བཤུད་ལྟ་བུ།

གཤུམ 'བཤུམ'ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

གཤུར (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུལ་བ་དང་ལུས་ཆོག) དཔེས་རྩལ་ལྟ་བུ་མེད་གཞོན་པའི་དོན་དེ། སྤང་གཤུར། ལ་ལུག་གཤུར་དཔེས།

མར་རྩོག་གཤུར་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བཤུར】

ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ།

བཤུར་བྱའི་སྤང་རྩོད། ལ་ལུག་

བཤུར་ནས་ཉི་མར་སྐྱེ། ས་བཤུར་

ནས་ས་ཁྱིང་ལས་ལྟ་བུ།

གཤེ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་དུལ་བ) ལྷགས་མོ་བྱིད་པའི་དོན་དེ། གཤེ་གཤེ་བཟང་། ཐུ་ནར་བཟགས་པར་ཀྱན་གྱིས་གཤེ་བར་འོས་ལྟ་བུ། 【གཤེས་】ནི་འདས་པ་དང་ལུས་ཆོག་ལྟེ། ཀྱན་གྱིས་གཤེས་ནས་བྱིད་པར་བཟུར་ལྟ་བུ།

གཤེགས (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་།)

①མོང་བའི་དོན་དེ། ལུས་གཞན་ལ་

གཤེགས་ལྟ་བུ། ②གི་བའི་ཞེས་ལྟེ།

ལྷ་གཤེགས་ལྟ་བུ།

གཤེད ①མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་དམ་ལྷའི་མིང་ལྟེ། ཐུ་ལ་ཐུ་བའི་སྤྱོད་གི་གཤེད། བད་པས་སྤྱན་ལོག་བཞེན་པ་སྤྱོད་གི་གཤེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

②【གཤེད་མ་】ནི་སྤྱན་ཆད་གསོད་

ཁྱིམ་ལག་ལེན་ལ་འདེབས་མཁན་གྱི་

མིང་། ③ཆོས་ལུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་

སྤྱོད་བཟགས་པའི་ལྟ་འདྲེ་ཞིག་གི་མིང་།

གཤེར ①(བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་

མེ: གི་བྱུངས་ནས་གཤོང་མཁན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བཤང】ནི་མ་འོངས་པ་
མེ: བྱུངས་ནས་བཤང་བྱའི་གི་རིང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤངས】ནི་འདས་པ་
མེ: གི་རིང་བཤངས་ནས་དག་པ་
འཇམ་ | སྤྱད་པ་བཤངས་ནས་བྱ་བྱ་
བརྒྱལ་ལྟ་བུ།

གཤོངས₂ ‘གཤོང’ལ་ལྷོས་།

གཤོམ ‘བཤག’ གྱི་ད་ལྟ་བར་.....
གཤོམ་འབྱི་བའང་ཡོད་།

གཤོར₁ (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་དང་
ལྟ་བ་དང་སྤྱལ་ཆོག) ཤ་པགས་སོགས་
ལེན་ཆེད་དུ་རི་དུགས་འཛིན་པ་དང་...
གཤོད་པའི་དོན་ཏེ: རི་དུགས་གཤོར་
ལམན་ | རི་དུགས་གཤོར་ཅིག་ཅས་
པ་ལྟ་བུ། 【བཤོར】ནི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་མེ: བཤོར་བྱའི་རི་
དུགས་ | རི་དུགས་བཤོར་ནས་ཤ་
པགས་སྒྲངས་ལྟ་བུ།

གཤོར₂ ① ‘གཤར’ གྱི་སྤྱལ་ཆོག་།

② ‘བཤར’ གྱི་སྤྱལ་ཆོག་།

གཤོལ ① ཞིང་ཆོད་བྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་...
ཆོད་གཤོལ་གྱི་མིང་། 【གཤོལ་མདའ་】
ནི་གཤོལ་འཁེན་བྱིད་ཀྱི་ཡོ་བའི་མིང་།

② ‘གཤལ’ གྱི་སྤྱལ་ཆོག་།

གཤོས₁ (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ་) ཕྱི་བྱུགས་བྱིས་ས་ལ་བྱལ་
བཅོད་པའི་དོན་ཏེ: ཕྱས་ས་གཤོས་
ནས་གྲོག་མོ་བྱུང་ | ཕྱས་ཀ་གཤོས་ལྟ་
བུ། 【གཤོ】ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་
པ་མེ: ཕྱ་ཀ་གཤོ་བུ་ལ་འཇུག་ | ཕྱས་
ས་གཤོ་བྱུང་ལྟ་བུ།

གཤོས₂ ‘བཤོ’ ཡི་འདས་པ་དང་...
སྤྱལ་ཆོག་ལ་གཤོས་འབྱི་བའང་ཡོད་།

བཤ

བཤག (བྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་) ① ཉེས་པ་དང་སྤྱད་དན་
སོགས་ངོས་མིན་ནས་སྤོང་བྱས་པ་.....
འཕྱོད་བཤག་བྱས་ཤིང་བྱིན་ཆད་མི་...
བྱིད་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་དོན་ཏེ:
བཤག་བྱའི་ཉེས་པ་ | འཕྱོད་བཤག་ |
ཉེས་པ་བཤག་དགོས་ལྟ་བུ།

【འཆགས】ནི་ད་ལྟ་པ་མེ: ཉེས་པ་
འཆགས་ལམན་ | ཉེས་པ་འཆགས་
བྱིན་འཇུག་ཅས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤགས】
ནི་འདས་པ་མེ: མིང་ནས་ཉེས་པ་
བཤགས་ལྟ་བུ། 【ཤོག】ནི་སྤྱལ་ཆོག་
མེ: ཉེས་པ་ཤོག་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བཤག་
པ་】ནི་འཕྱོད་བཤག་བྱིད་པའི་བྱ་བྱུང་

ཁྱིམ་མེ: བཤག་པ་བྱས། བཤག་
པ་བྱས་ལྟ་བུ། ❶ རྒྱ་སྐད་འཕྲི་བའི་
དོན་ཏེ། རྒྱ་སྐད་བཤགས། ། རྒྱ་སྐད་
ཤོག་ཅིག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

བཤགས་ ‘བཤག་པ་ལྟ་བུ།

བཤད ❶ བཤད་པ་ལྟ་བུ་པའི་……
མིང་། དཔེར་ན། གཅིན་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་
གཅི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 【བཤད་ལམ】 རྒྱ་
མི་དང་རྒྱ་སྐད་ཆགས་ཀྱི་འཆུ་བྱེད་ཀྱི་……
དབང་པོ་རྒྱ་མི་ལ་མཁའ་བྱེད་ཀྱི་……
ཞིག་གི་མིང་། 【བཤད་འབྲུག】 རྒྱ་
བཤད་ལམ་ཀྱི་ནད་རིགས་ཞིག་ལྟེ། རྒྱ་
སྐད་ཀྱི་ཁྱེད་ཟེར་། ❷ ‘གཤོངས་₁’
ཀྱི་མ་ཤོངས་པ་།

བཤད་མིང རྒྱ་སྐད་རིགས་ཞིག་……
གཞུས་པའི་ཁན་དེའི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་
གཞུང་ཀྱི་‘མི་རི་ཁན་ད’ ཟེར་ཞིང་།
རྒྱ་སྐད་ཀྱི་མིང་ཁྱེད་ཟེར་།

བཤདས ‘གཤོངས་₁’ ཀྱི་འདས་པ་།

བཤད (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
འོངས་པ་དང་འདས་པ་) ❶ རྒྱ་བྱེད་
ཆོག་གིས་བཞུགས་བྱ་རྒྱ་པ་ལྟེ། སྐད་
ཆ་བཤད། ། ཁོས་རྒྱ་སྐད་དང་བོད་
སྐད་གཉིས་ཀ་བཤད་ཤིང་། གཙང་……
བཤད་དཔོན། བཤད་བྱའི་དོན་ཀྱི་……

མིང་པོ་ཤོད་ལྟ་བུ། 【འཆད】 རྒྱ་
ད་ལྟ་བུ། 【ཤོད】 རྒྱ་སྐད་ཆོག་ལྟེ།
ཉང་གི་བྱེད་རྒྱས་ནམས་མང་ཆོར་ལ་……
ཤོད་ཅིག་ལྟ་བུ། ❷ བཤད་པ་རྒྱ་པ་
དང་དོན་འབྲེལ་པ་ལྟེ། དགེ་མཚན་གྱིས་
རྩམ་ཡིག་གི་ནང་དོན་ཞིབ་པར་……
བཤད། ། ཆོག་འདོན་གིས་བྱེད་དོན་
ད་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་མི་ཤིང་།
བར་རྒྱུད་འཆད་ཀྱིན་འདུག། ཆོག་
རྒྱ་འཆད་མཁན་ཞིས་པ་ལྟ་བུ། ❸
ལེགས་ཤིང་སྐད་སྐད་པ་ལྟེ།
བསམ་འཆར་བཤད། ། རྒྱ་མིན་
བཤད་ལྟ་བུ། 【བཤད་རྒྱས】 རྒྱ་མི་
ཞིག་གིས་བཤད་པའི་སྐད་ཆའི་གནད་
ཀྱི་དོན་པོ་མཐར་བཤོད་བའམ་གཅིག་……
ནས་གཅིག་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཆོག་གི་མིང་
ལྟེ། བོད་རྒྱ་ཀྱི་བཤད་རྒྱས་ལ་བྱེད་
ཟེར་ཀྱི་བཤད་རྒྱས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་……
ཡོད་ལྟ་བུ། 【བཤད་པ་】 རྒྱ་དོན་
འབྲེལ་བའམ་རྒྱ་རྒྱུད་པའི་ཆོག་གི་……
མིང་ལྟེ། དགེ་མཚན་གྱིས་གནའ་རྩམ་ལ་
བཤད་པ་བརྒྱུད་ལྟ་བུ། 【བཤད་
རྒྱུངས་】 རྒྱ་རིལ་བརྒྱུགས་བྱེད་པ་དང་
རྒྱ་མཚན་བཤད་པའི་སྐད་ཆའི་མིང་……
ལྟེ། དང་རྒྱུང་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་རྟེན་

རྣམས་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་……
 བཤད་སྤངས་བྱས་ནས་ཚོངས་དང་……
 ལེལ་ལྟ་བུ། 【བཤད་སྤྱོད་】 རི་གོ་དགའ་
 བ་དང་དོན་ཟབ་པའི་ཚུལ་པ་སྟགས་……
 ལ་བཤད་པ་རྒྱག་པའི་སྟོབ་ཁྱིད་ཀྱི་……
 ཐབས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། དགེ་ལུན་གྱིས་
 ལུས་ཉགས་ཚ་བར་བཤད་སྤྱོད་གནང་
 ལྟ་བུ། 【བཤད་ཡམས་】 རི་གཅིག་ནས་
 གཅིག་ལ་བརྒྱུད་པའི་བཤད་སྤངས་……
 ཁྲངས་མེད་དམ་བཤེན་དཔང་བྱིད་མི་
 ཐུབ་པའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ལྷན་
 མིན་ཐག་གཙོད་ན་བཤད་ཡམས་ཚམ་
 མིན་པར་རྒྱ་མཚན་འབད་ལྷན་ཞིག་……
 བཤད་དགོས་ལྟ་བུ།

བཤན་པ་ ‘ཤན་པ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་……
 གཞན་།

བཤན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་……
 འོངས་པ) ❶ དངོས་རྒྱུ་རིགས་
 གནས་ངེས་ཅན་དུ་ལེགས་པར་……
 བསྒྲིགས་པའི་དོན་ཉི། ཚོང་རྒྱུ་
 རྣམས་ལེགས་པར་བཤན་དགོས་ |
 བཤན་བྱའི་ཚོང་རྒྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ཤོམ་】 རི་དུ་ལྟ་བུ། 【བཤན་པ་】 རི་
 འདས་པ་ལྟེ། རིག་རྒྱུ་བཤན་པ་ནས་
 ཀྱན་ལ་བརྒྱུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ཤོམས་】

རི་རྒྱལ་ཚིག་ལྟེ། ཚོང་རྒྱུ་རྣམས་
 ཤོམས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❷ བཤོད་སྤྱོད་བྱས་
 པའི་དོན་ཉི། ལྷན་མོ་བཤན་ | དམག་
 བཤན་ | གཡུལ་བཤན་ཞེས་པ་སྟགས་
 ལྟ་བུ།

བཤན་པས་ ‘བཤན་པ’ ལ་ལྟེས་།

བཤལ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་……
 འོངས་པ་དང་དུ་ལྟ་བུ) ཤ་བགས་ཀྱི་
 ཆེད་དུ་སྟོ་སྤྱོད་སྟགས་སྟགས་གསོད་པའི་……
 དོན་ཉི། བཤལ་ལྟག་ | ཐག་བཤལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤས་】 རི་འདས་པ་
 ལྟེ། ལྟག་བཤས་ནས་པགས་པ་……
 བཤུམ་ | བཤས་ཤ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【ཤོས་】 རི་རྒྱལ་ཚིག་ལྟེ། ཐག་ཤོས་
 ཤིག་ལྟ་བུ།

བཤལ་ཆེ་ ‘གཤལ་ཆེ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་
 གཞན་།

བཤར་ ‘གཤར་’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་……
 དང་འདས་པ་།

བཤལ་ ‘གཤལ་’ ཀྱི་འདས་པ་།

བཤས་ ‘བཤལ་’ ཡི་འདས་པ་།

【བཤས་ར་】 རི་སྤྱོད་ལྟག་ཐག་པ་……
 སྟགས་བཤལ་སྟའི་གནས་ཀྱི་མིང་།

བཤིག་ ❶ ‘འཇིག་₂’ ཡི་འདས་པ་།
 ❷ ‘འཇིག་₂’ ཡི་མ་འོངས་པར་བཤིག་

འབྱི་བ་འང་ཡོད་།

བཞིགས ① (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....

ཚིག་༥) འོ་མ་བསྐྱབས་ནས་མར་.....

བཅོན་པའི་དོན་དེ་ འོ་མ་བཞིགས་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ② 'འཇིག་' གི་འདས་

པ་ལ་བཞིགས་འབྱི་བ་འང་ཡོད་།

བཞིབ 'གཞིབ' གྱི་མ་འོངས་པ་།

བཞིབས 'གཞིབ' གྱི་འདས་པ་།

བབྱ 'བྱས་' གྱི་མ་འོངས་པ་། 【བབྱ་

གཞིག་】ནི་ཚོན་མྱེད་རྩ་ཆ་མེད་གྱིས་.....

བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་དབང་ཆ་དང་.....

ཆབ་མྱིད་ཚོག་གི་དབང་ཆ་དམིགས་.....

བསལ་ཅན་ལ་བཅེན་ནས་གཞན་གྱི་.....

ངལ་ཚུལ་དང་ཚོན་རྩལ་སྟགས་རིན་.....

དང་ལྷ་མེད་པར་བཤད་ཐུང་པའི་བྱ་.....

མྱོད་གྱི་མིང་།

བབྱང (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་) ཚིག་གིས་.....

དམའ་འབྲེལ་དང་ཐུང་པའི་དོན་དེ་།

དམངས་དོན་བསྐྱབས་པར་བབྱང་.....

མཁན་ལུ་ཞིག་ཡོད་ལྟ་བུ་། 【བབྱངས་】

ནི་འདས་པ་དང་རྩལ་ཚིག་མེ་ ཐུན་

མིང་གི་རྩ་ཚོར་བཟུང་པ་ལ་ཀུན་གྱིས་

བབྱངས་ལྟ་བུ་།

བབྱངས 'བབྱང' ལ་ཚོས་།

བབྱད 'གབྱད' གྱི་འདས་པ་དང་

རྩལ་ཚིག་།

བབྱབ 'བྱབ་' གྱི་མ་འོངས་པ་།

བབྱབས 'བྱབ་' གྱི་འདས་པ་།

བབྱམ 'བྱམ་' གྱི་མ་འོངས་པ་།

བབྱམས 'བྱམ་' གྱི་འདས་པ་།

བབྱར 'གབྱར' གྱི་མ་འོངས་པ་.....

དང་འདས་པ་།

བབྱལ ① ལམ་གྱི་མིང་མེ་ ལམ་ཁ་

ལ་བབྱལ་ཁ་དང་ ལམ་ཐག་རིང་ལོ་

ལ་བབྱལ་ཐག་རིང་ལོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་།

② 'བབྱལ་ཆག' ཅེས་པའི་མིང་.....

བསྐྱས་ནས་འབྱི་ཚུལ་དེ་ བབྱལ་ཆག་

གི་ག་ལ་བབྱལ་ག་དང་ བབྱལ་ཆག་གི་

གཞི་རི་ལ་བབྱལ་རི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་།

བབྱལ་ཆག གྲོག་ཆགས་མིག་པ་.....

རྩལ་ལོ་ཅན་ཏུ་བོད་སྟགས་ཀྱི་མྱི་མིང་།

བབྱལ་བ ལམ་གྱི་རྒྱུ་རྩལ་དེ་ རྒྱུ་

ན་བ་ལ་བབྱལ་བ་ན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་།

བབྱས 'བྱས་' གྱི་འདས་པ་།

བཞིན (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་.....

ལ་ཞེས་ནས་ངར་ཏུ་བཟུག་པའི་དོན་.....

དེ་ རྩལ་མ་མེ་ལ་བཞིན་ནས་བཀྲལ་།

དཔུག་འབྲེག་མེར་བཞིན་ནས་བསྐྱང་

ལྟ་བུ་།

བཤེར (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་.....
འདས་པ) ❶ བསམ་སྒྲིལ་མོ་བཅང་
ཞིང་བརྟག་དཔྱད་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་
དོན་དེ་ རྒྱུད་གཞི་ཞིབ་དུ་བཤེར་ནས་
ཐག་བཅད་ལྟ་བུ། 【བཤེར】 ཅི་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ལྟེ། རྒྱུད་གཞི་
གཤེར་དགོས། | གཤེར་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【གཤེར】 ཅི་སྒྲུལ་ཆོག། ❷ བན་
ཚུན་ཁ་བསྐྱར་བའི་དོན་དེ་ ཆོག་
བཤེར་ནས་བདེན་མིན་ཞེས་ལྟ་བུ།
❸ བན་ཚུན་ཆོག་ཚུབ་བཤད་པ་ལྟེ།
ཁ་བཤེར་ | གཅམ་བཤེར་ལྟ་བུ།

བཤེས (རྒྱན་ཆོག) མཐུན་བའམ་
གཙུག་བའི་དོན་དེ་ མཛའ་ཞིང་བཤེས་
པ་ | མཛའ་བཤེས་ཀྱི་འཐབ་ཤོགས་ |
གཉེན་བཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བཤེས་
གཉེན】 1. བན་པ་བསྐྱབས་པའི་...
གཉེན་ཉི་དུ་དང་ཤོགས་པ་ཤོགས་ཀྱི་...
བྱི་མིང་ 2. ཆོས་ལུགས་པའི་དགོ་
ཆུན་ཀྱི་ཞེས།

བཤོ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་.....
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) འབྲིག་སྒྱུར་ཀྱི་
བན་ཅིང་ འདས་པ་དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལ་
'བཤོས' འབྲི།

བཤོར ❶ མཛའ་རྒྱན་ཤོགས་སྒྲུལ་...

པའི་བྱ་སྒྱུད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གཞོན་ལྷ་ཆོས་
བཤོར་བྱས་ནས་མགྲོན་པོ་བསྐྱས་ལྟ་...
བུ། 【བཤོར་བོ】 ཅི་བཤོར་བྱས་པའི་
མི། ❷ 'གཤོར' ཀྱི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ།

བཤོལ ❶ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) <ཀ> བྱི་སྒྱར་
དང་རྒྱས་བསྐྱར་པའི་དོན་དེ་ ཁོ་
རང་གིས་བྱ་བ་བྱིར་མ་བཤོལ་བར་...
བསྐྱབས། | དཔའ་བོ་བྱི་ལ་མ་བཤོལ་
བར་དག་ལ་འཐབ་ལྟ་བུ། འདས་
སྒྲུལ་ལ་ད་བྲག་ཡོད། འདས་པ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག་ལ་ 'བཤོལ' འབྲི་བའང་
ཡོད། <ཁ> ཐོག་ནས་མར་འབབ་པ་
ལྟེ། ཏྲ་ལས་བཤོལ་ | ཆིབས་བཤོལ་
ནས་ཞབས་ཐང་ལ་ལེབས་ལྟ་བུ།

【བཤོལ་འདེབས】 ཅི་བྱིད་པར་ཐག་
བཅད་བའམ་བྱིད་བྱིན་ཡོད་པའི་བྱ་བ་
བྱི་སྒྱར་དང་མི་བསྐྱབ་པར་གཞན་ལ་...
སྒྲུལ་མ་བྱིད་པའི་དོན་དེ་ སྒྲོབ་སྒྱུར་ལ་
བཤོལ་མ་འདེབས་ལྟ་བུ། ❷ 'ཤོལ'
ལ་ལྟོས།

བཤོས ❶ ཐས་ཀྱི་མིང་གཞན་དེ་
ཐས་བྱིན་པ་ལ་བཤོས་དངས་ཐེར་བ་...
ལྟ་བུ། 【བཤོས་བུ】 ཅི་ཐས་ཀྱི་དག་པོ་

ཐུང་བུའི་མིང་། ༥ 'བཞོ་' ཡི་འདས་
པ་དང་ལྷལ་ཆོག་།

ཁྱེ

མ ༡ ལའི་གོ་ལའི་མིང་ལྟེ། གནམ་
ལ། བསྐལ་བ་ས་ཆགས་པ། ལའི་
ཆགས་རིམ་ཞེས་པ་ལྟེ། ༢ ལ་གཞི
འམ་སྐལ་ས་ཆེན་གོ་ལྟེ། ལ་ཐོག་
ལ་རོལ། ལ་བབ། ལ་དབྱིབས།
ལ་ཐོག་གི་ཐུ་ཞེས་པ་ལྟེ། ༣ ལ་
ཞིང་གི་མིང་ལྟེ། ལ་སྐོད། ཞིང་ལ།
ལ་ཁལ་ཞེས་པ་ལྟེ། ༤ ལའི་རོལ་
ཁྱེ་མིང་ལྟེ། ལ་ལ་བཅད། ལ་གདན་
ཞེས་པ་ལྟེ། ༥ ལྷལ་གྱུ་འམ་གནས་
ཁྱེ་མིང་ལྟེ། ལ་ཁལ། ལ་གནས།
འབྱུག་ལ། ལྷལ་ས་ཞེས་པ་ལྟེ། ༦
ལྷ་བའི་ལྷལ་ཁྱེ་མིང་ལྟེ། བཤད་ལ་
གཏམ་ལ། ལྷག་ས་འཛིགས་ལ།
འདྲ་གཏམ་བཤད་ལ། ལྷ་ས། ལ་
ས་ཞེས་པ་ལྟེ། ༧ ལ་རོལ་ཁྱེ་འདམ་
དང་ལྷེ་མ་འདྲེས་པའི་ཁག་གི་མིང་ལྟེ།
ལ་ལྷང། ལ་ལྷངས། ལ་འདམ་ཞེས་
པ་ལྟེ། ༨ ཆ་གས་སམ་ཁུམ་ལྷའི་
མིང་ལྟེ། དགའ་ལ། དམར་ལ། ལ་
ལ། ལ་མཐུག་ལ། འབྱར་ལ། ལོང་

ས་ཞེས་པ་ལྟེ། 【ལ་ལྷ】 1. ལོང་
ལྷོངས་ཁྱེ་གཙང་གི་ས་ཆ་ཞེས་དང་།
དཔོན་པ་ཞེས་གི་མིང་། 2. ལོང་ཁྱེ་
ལངས་ལྷལ་ཆོས་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ཞེས་།
【ལ་བཤད】 རི་ས་ཁལ་དང་འབྲེ། 【ལ་
ཁལ】 རི་སའི་ཐོག་རོལ་ཁྱེ་མིང་ལྟེ། ལྷ་གྱུ་
ས་ཁལ་འབྱུགས། ལོང་ལྷུག་གིས་ས་ཁལ་
ལྷལ་ལྟེ། 【ལ་ཁལ】 རི་ལྷུང་ཆོས་
དང་ཁོངས་མཆོགས་རིམ་ཆེན་ཡོད་།
ལའི་ས་ཆའི་མིང་ལྟེ། ཆ་བའི་ས་ཁལ།
ལྷན་ཁ་ཡོད་པའི་ས་ཁལ་ཞེས་པ་ལྟེ།
ལྷུ། 【ལའི་ཁལས།】 རི་སའི་ལྷུ་རོལ་ཁྱེ་
རིམ་པ་ཞེས་ལྟེ། དེར་ཆེ་གིང་ཐོགས་ལྟེ་
ལའི་ལྷས་པ་ཡོད། 【ལ་ཁལ】 རི་སའི་
གོ་ལའི་ཐོག་གི་ལྷ་དཔོན་དང་འབྲེ་།
འབྱར་ཐོགས་བཤམ་ལྷལ་ལྷན་པའི་།
དཔེ་རིས་ཁྱེ་མིང་། 【ལའི་གོ་ལ།】 1.
ས་གཞི་ལྷའི་ཐུ་ཡོད་དང་བཅས་པ་ལ་
སྐར་ཆོས་སམ་གནས་རིག་ཁུ་ལའི་གོ་
ལ་ཟེར། ལའི་གོ་ལ་རི་ལྷེ་ལའི་ལྷུང་
ལྷེ་ལ་དང་ལྷེ་ལའི་ལྷ་སྐར་གལམ་པ་
ཡིན། ལའི་གོ་ལའི་དབྱིབས་རི་ལྷུ་
ཐོ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
ཡིན་པས། ལྷ་ལྷ་དང་ལྷ་ལྷའི་བར་
ཐག་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་

ལམ(ཤར་རུབ་ཀྱི་དབྱིལ་ཐིག)ཀྱི་.....
 ཚངས་བྱེད་ཀྱི་བར་ཐག་ནི་སྤྱི་ལོ་.....
 བར་6, 378. 2 ཡིན་ཞིང་, མྱོ་བྱང་
 རྒྱུ་ལོ་བར་ཐག་གི་བྱེད་ཀ་ནི་སྤྱི་ལོ་.....
 བར་6, 356. 9 ཡིན་, རང་འཁོར་
 གཅིག་ཡོངས་པའི་རྒྱལ་ཡུན་ནི་ཉིན་.....
 ཞག་གཅིག་དང་ཉི་མར་སྐྱར་བ་གཅིག་
 ཡོངས་པའི་རྒྱལ་ཡུན་ནི་ལོ་གཅིག་.....
 ཡིན་. ལའི་གོ་ལའི་སྤྱི་རུ་དབྱུགས་རིམ་
 (རྒྱང་རིམ་)ཆེན་པོས་བརྒྱམས་ཡོད་,
 ལའི་གོ་ལའི་སྤྱི་རིམ་ནི་ས་གཞི་དང་ཆུ་
 བོ་, ཆུ་མཚོ་སོགས་ཡིན་ལ་, དེར་མི་
 དང་རྒྱ་དང་འགྲོ་ཞུས་འཚོ་ཞིང་, མི་
 སིང་ལྷ་ཆོགས་སྤྱེས་ཡོད་. 2. སྐར་
 མེས་ཀྱི་འཛམ་གླིང་སའི་འདབ་མ་བརྒྱ་
 གཉིས་མཚན་པའི་དཔེ་རིས་ལའང་.....
 ལའི་གོ་ལ་ཟེར་ཞིང་, བམ་མཁའི་རྒྱ་
 སྐར་ཀྱི་བཤོད་པ་དང་སྐར་ཆོགས་ཀྱི་
 གོ་ས་སོགས་མཚན་པའི་དཔེ་རིས་ལ་.....
 བམ་མཁའི་གོ་ལ་ཟེར་. 【ས་འགྲུལ་】
 1. ལའི་གོ་ལའི་ནང་གི་འཕྱར་རྒྱུ་
 གི་དབང་གིས་བྱང་བའི་ས་ཡུན་ཀྱི་.....
 གཡོ་འགྲུལ་གྱི་མིང་ལྟེ་, ‘ས་གཡོ་བ’
 ཡང་ཟེར་. 2. རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་ས་
 རིས་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་ མི་

སྤྱོད་ས་བརྒྱབ་ནས་ས་འགྲུལ་ལྟ་བུ་.
 【ས་བཅད་】 ཉི་དཔེ་ཆ་དང་ཚུམ་.....
 གཞུང་དོན་ཆེན་གྱི་མིང་ལྟེ་. ལེ་རུ་དང་
 བའི་ས་བཅད་གཞུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.
 【ས་ཆ་】 1. ཡུལ་སྤྱ་དང་མངའ་.....
 ཞོངས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་. རྒྱུད་ས་ཆ་གང་ནས་
 འོངས་ | བྱང་གོའི་ས་ཆ་ | རྒྱུ་མིང་.....
 གི་ས་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. 2. རྒྱུ་ལས་
 སོགས་ཀྱི་གནས་རིས་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ་.
 ཁང་བ་ལས་སའི་ས་ཆ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་.
 【ས་རྒྱུས་】 ཉི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་སམ་
 ཡུལ་སྤྱ་གཅིག་གི་རི་ལུང་དང་ནམ་ཟེལ་
 དཔོན་ཇུས་, བཤོད་པམ་, གནས་
 མི་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་འདུས་ཀྱི་མིང་. 【ས་
 རྒྱུང་】 1. མི་དང་རྒྱ་དང་འགྲོ་སོགས་
 གནས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་ལྟེ་. ས་རྒྱུང་
 འདི་ན་སྤྱིད་རྒྱུ་ས་རྒྱ་ཆོགས་མཐོང་ |
 ས་རྒྱུང་དགེ་མཚན་གྱིས་བྱུང་ལྟ་བུ་.
 2. ལའི་ཐོག་རིས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་. ས་
 རྒྱུང་དུ་བཟད་ | ས་རྒྱུང་དུ་བཞག་ལྟ་
 བུ་. 【ས་མཐའ་】 1. རང་གི་ས་
 ཡུལ་དང་རིང་བའི་ས་ཆ་ལྟེ་. རྒྱུ་ཆད་
 ས་མཐའ་འཁུམས་ | ས་མཐའི་མི་.....
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་. 2. རིས་འཁུག་དང་
 ཡང་འཁུག་གི་‘ས་’ཡིག་གི་མིང་.

【ས་མདའ】ནི་བྱི་མིང་དང་དེ་དགས་
སྐྱེས་པ་གསོད་བྱིད་བྱི་ཆུ་ཆེ་མདའ་གཞུ་
ཅན་ཞིག་གི་མིང་། 【ས་གདན】ནི་
ཁང་བའི་ནང་གི་ས་རིམ་ལུ་འདྲིང་.....
ཆུའི་གདན་། 【ས་འདྲེལ】ནི་ས་རིམ་
བྱི་བྱི་མའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ས་། 【ས་
དབུད】1. དག་དམག་གི་གནས་ཚུལ་
སྐྱེས་པ་ལ་ལྟ་དབུད་བྱིད་པའི་དམག་...
དོན་གྱི་བྱ་བའི་མིང་ཆེ། ས་པ་དང་ས་
དབུད་ཞིན་ས་ལྟ་བུ། 2. ཏུ་ས་དང་
ཁང་ས་སྐྱེས་ས་ཆུའི་བཟང་ངན་.....
དབུད་པའི་ཆོངས་དང་བྱི་བྱ་ཆོད་ཅིག་
གི་མིང་། 【ས་ཁྱུན】ནི་ཁྱུན་བསྐྱེས་
པའི་ས་འདམ་གྱི་མིང་། 【ས་ལག】ནི་
ས་འདམ་གྱི་ལེབ་ལ་བྱ་བཞི་དེང་མ་...
ཅིག་པའི་ཆུ་བྱིད་པ་ཞིག་། 【ས་བབ】
ནི་ས་རིམ་འབྱར་གཞིང་གི་རྣམ་པའི་...
མིང་ཆེ། ས་བབ་ཉ་ཅང་བཅན་། ས་
བབ་པ་དེ་ཞིང་ཆོས་། ས་བབ་ལྷར་ཁང་
བ་བརྒྱབ་ལྟ་བུ། 【ས་དབྱིབས】ནི་ས་
རིམ་གྱི་དབྱིབས་ཏེ། ཁྱུར་བཏང་ཏུ་
ས་དབྱིབས་ལ་ཐང་དང་དེ། དེ་ཏུ་
འབྱར་ཅན་གཞིང་གི་ཐང་བཅས་
ཡོད་། 【ས་བོགས】ནི་ས་ཞིང་དབང་
པའི་དབང་ཆར་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་

ཡོང་སྐྱེའི་མིང་ཆེ། ‘ཐང་ག’དང་
དོན་འདྲ་། བགས་བཞོད་ཆུད་འདྲིན་
བྱི་ལྷགས་སྐྱེལ་ལ། ས་བོགས་ནི་
ཞིང་བདག་གིས་ཞིང་བར་དངས་ལུ་...
བསྐྱ་གཞིག་བྱས་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་.....
ཞིང་། མ་ཆ་དེང་ལྷགས་བྱི་བདག་
གཉེར་བྱིད་ཚུལ་ལ། ས་ཞིང་གི་བདག་
པོས་ཞིང་ལས་མ་ཆ་ཅན་ལ་རང་གི་ས་
ཞིང་ཐང་གར་ཐུད་དེ། ཞིང་ལས་
མ་ཆ་ཅན་གྱིས་ཞིང་ལས་བྱི་ལེ་སྐྱེས་...
ཆ་ཆོས་བྱས་པ་ལས་འདས་པའི་དེན་...
ཐང་ལྷག་མ་དེ་ས་བོགས་ལུ་བྱས་ནས་
ས་ཞིང་གི་བདག་པོར་ཐུད་བྱིན་ཡོད་།
【ས་ཆེགས】ནི་ཆེགས་གསལ་བོ་ཡོད་...
པའི་ས་མཆོམས་གྱི་མིང་། 【ས་གཞི】
ནི་སྐྱེས་ས་ཆེན་བོའམ་སའི་གོ་ཡའི་.....
རིམ་ཡོངས་རྒྱུས་བྱི་བྱི་མིང་ཆེ། ས་
གཞི་ཡངས་ཀྱང་ཆུ་ལས་དོག་། ས་...
གཞི་ཆགས་པའི་ཏུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【ས་རིམ】ནི་སའི་གོ་ཡའི་བྱི་བྱན་ནི་...
རྒྱ་ཡུལ་མ་རིམ་པ་རིམ་པ་བྱས་ནས་
ཐུབ་པ་ཡིན་ཞིང་། རིམ་པ་དེ་རྣམས་
བྱི་བྱི་མིང་ལ་ས་རིམ་ཟེར་། 【ས་ལས】
ནི་ལས་དང་ཅིག་པ་སྐྱེས་ཐུན་པའི་...
ལས་གཞི་མིང་། 【ས་ལམ】ནི་སངས་

རྒྱལ་ཚེས་ལྷགས་པས་ཐར་པའི་གོ་མོ་མོ་མོ་
 འཕང་འཕོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་ས་མོ་
 ལམ་ཟེར། 【ས་གཤིས་】ནི་ས་ཤུན་
 ཀྱི་ཐུབ་ཆ་དང་ཐུབ་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་མིང་།

【ས་སྤྱན་ཏ་ལ་】ནི་ས་འབྲུ་ནག་རིང་གི་མིང་།

ས་ག རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་སྐར་
 སྐར་ཚོགས་ཤིག་གི་མིང་ཞིང་། བོད་ཙམ་
 ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ཚེས་བཅུ་ལྔ་ལྷན་པ་
 ཉ་བ་དང་མཉམ་དུ་འཆར་བྱུང་བྱེད་པས་ན་
 རྒྱ་བ་བཞི་པ་ལ་ས་ག་རྒྱ་བ་ཟེར།

ས་གེ་མོག་གེ 'འཇོག་འཇོག་ལ་' རྩམ་།

ས་པེ་མིབ་པེ 'སཔ་མིབ་ལ་' རྩམ་།

ས་པེ་མོབ་པེ 'སཔ་མོབ་ལ་' རྩམ་།

ས་པོན ༡ ཅེ་གིང་གི་འབྲས་ལུང་མོ་

ནང་གི་ཅེ་གིང་གསལ་བ་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་

པའི་ཁག་དང་མོ་ལྷགས་ཀྱི་ཐུ་བྱ་མོ་མོ་མོ་མོ་

བསྐྱེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་མིང་ཞིང་། ས་པོན་

ཤོ་བཟུང་ན་འབྲས་ལུང་ཤོ་ཡོང་ལྟ་བུ་

ཡི་གེ་བཙུས་ན་སོན་ཞེས་འབྲི་ཞིང་།

ལ་ལྷག་གི་ས་པོན་ལ་ལཔ་སོན་དང་

ལྷགས་ལྷག་ལ་སོན་ལྷན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་

༢ ཅེས་གཞུང་རྒྱུ་ལ་དང་དཔུང་པ་

གཏོང་བའི་རྒྱ་ཆ་ཟིན་གྱིས་སྤྲོས་ཀྱི་

མིང་ཞིང་། རྩམ་ཐར་གྱི་ས་པོན་ | རྩམ་

རྩལ་གི་ས་པོན་ | རྩལ་པོན་གྱི་ས་

པོན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་

ས་མེ་ལུམ་མེ 'སམ་ལུམ་ལ་' རྩམ་།

ས་ལ (ཤངས་ཚིག་)འབྲས་བཙུན་ནི་

ས་ལ་གཅིག་ཡིན།

ས་རམ ས་ཞིང་གི་ཐུ་མཐའི་མིང་།

ས་རམ་ཚུ ཟངས་གཡའ་ཐོན་པའི་

མིང་།

ས་རི རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་

སྐར་ཚོགས་ཤིག་གི་མིང་།

ས་རེ་མོར་རེ 'སར་མོར་ལ་' རྩམ་།

ས་ལུ འབྲས་དཀར་གྱི་ལོ་རྩལ་གི་མོ་མོ་

མིང་།

ས་མེ་བ (རྒྱ་ཚིག་)ཅུའི་གཏོང་མོ་

ཐུང་པའི་དོན་།

ས་མེ་ལུམ གཏོར་ཁར་རང་ཐུང་དུ་

ཐུབ་པའི་གསེར་རྩིག་གི་མིང་།

ས་ཤོས ཉི་མ་ཐུབ་ནས་ལུན་རིང་མ་

མོན་པའི་ཏུས་ཀྱི་མིང་།

སྤུ་ལ ཐོས་དཀར་གིང་ཞིང་། ལོ་མང་

ཞིང་པའི་རྩ་རྩམ་། མེ་རྩིག་མེར་མོ་ཅན་

ཞིག་ཡིན། མེ་རྩིག་དང་ལོ་མ་རྩིང་ལུ་

ལུན་ལ་རི་དང་ཐུང་པར་བཞིག་ཡོད།

ཐུ་མཐུན་ཏུ་ 'ཕུན་ཀླང་' ཟེར་། དེའི་ཁྱ་
པ་གཏུག་ནས་པ་ཐོས་པའི་ཁམ་དཔལ་"
ཐོས་དཀར་ཟེར་ཞིང་ཐུན་བྱེད་ཆོག་།

མག ༡ རེ་ལུ་མིག་མང་པོ་གཤིབས་པ་
ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སམ་རི་མོའི་མིང་།

【མག་ཁུ】 རི་རེ་ལུ་མིག་ལྟ་བུའི་བྱ་ག་"
མང་པོ་ཡོད་པའི་བསེལ་ལྟའི་མིང་།

【ཉ་མག】 རི་ཉའི་ལུས་ཀྱི་རེ་ལུ་མིག་ལྟ་
བུའི་རི་མོའམ་མེན་མོའི་དབྱིབས་ཅན་
ཀྱི་དངོས་ཆས་དེའི་མིང་། 【མག་ཉ】

རི་ལུས་ན་ཉ་མག་མང་པོ་ཡོད་པའི་"
ཉའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 【མག་ལྟམ】

རི་བྱ་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་བསེལ་ལྟམ་"
ཀྱི་མིང་། 【མག་རི】 རི་ལུས་ལ་ཆགས་

པའི་རྒྱུ་པའམ་པགས་ནད་རྒྱུ་པ་ལྟ་
བུའི་རིུ་ཤིག་། ༡ ཐུག་མཁའ་མེ་ཤིང་

གཞན་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཡོལ་བའམ་"
གདན་བྱ་མིག་ཅན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཐུག་

མག་ | མག་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། ༢
ཤིང་ཆག་པའི་ལྟ་ལྟ་བུ་མཆོན་བྱེད་དེ།

མག་ལྟ་བྱ་ག་ལྟ་བུ་། ༣ (ཐུན་ཆོག)
དངོས་པོ་མང་པོ་གཡོ་འགུལ་བྱེད་པའི་

ནམ་པ་ལྟེ། འཕུ་ཤྱོག་མ་མག་མག་
འགུལ་ | ཤྱོམ་ན་མི་མག་མག་བྱེད་ལྟ་

བུ་། འདི་ལ་ 'མག་མིག' ཅེས་འབྲི་

བའང་ཡོད་།

མག་ནར 'མིག་ནར' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་ཏེ། 'མིག' ལ་ལྟེས་།

མང ༡ ཉིན་རྗེས་མ་དང་ཡོ་རྗེས་མའི་
མིང་ལྟེ། མང་ཉིན་ | མང་ཡོ་རྗེས་

པ་ལྟ་བུ་། 【མང་ཐོད】 རི་ལོ་མུ་མའི་
མིང་ལྟེ། 'མང་ལོ' དང་དོན་འདྲ་། ༢

ཐུགས་རིགས་བརྒྱུད་པའི་ལྟ་ལྟ་བུ་"
ལྟེ། འཁར་རྩ་མང་ལྟ་བྱགས་ | ཁྱ་

ཐུག་མང་མང་བྱགས་ | ཐུ་མཐུན་མང་
མི་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

མངས (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
གཉིད་དང་ཐུན་པ་འཛིབས་པ་སྐྱེས་

ཡལ་བའི་དོན་ཏེ། གཉིད་མངས་ |
ཐུགས་པ་མངས་ལྟ་བུ་། 【མངས་རྒྱས་】

1. མངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་"
བརྟན་ལའན་ཐུག་ལྟ་བུའི་མིང་། 2.

མངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པའི་འཛིབ་"
བྱེད་མཁར་ཐུག་པའི་ 'གོ་འཕང་' རྩ་

བའི་གང་ཟག་གི་མིང་།

མད ༡ (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
གཉིད་མད་པ་དང་གོ་རྟོགས་རེ་མཚན་

སྤང་བ་དང་ཆོད་བགམ་བྱས་པ་བཅས་
ཀྱི་དོན་ཏེ། བྱིས་པ་གཉིད་ལས་མད་ |

མི་དཔངས་གོ་རྟོགས་མད་ཅེས་པ་ལྟ་

བྱ། ལ་རྩ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ལམ་ཆུ་ལ་
 ལ་མི་རིགས་འབྲུགས་ནས་ཁ་བ་ལྟར་
 ཆགས་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་གྱི་ལྟར་...
 ཆུ་ཞིག་གི་མིང་། ལད་ལྟར་། ལད་
 བརྒྱུ་ལྟར་། འདི་ལ་‘ལད’ ལྟར་
 ཟེར། 【ལད་མེར】ནི་‘ལད’ རང་
 ‘མེར་བ’ ཞེས་པའི་མིང་བརྒྱུས་པ།

ལད་ལྟར་ (རྒྱན་ཚིག་) ལྟར་ལྟར་...
 པའི་དོན་དེ། ལོན་ཏན་ལད་ལྟར་ཅམ་
 ལྟར་། ལྟར་བ་ལད་ལྟར་ཅིག་ཞེས་ལྟ་
 བྱ།

ལལ ཅི་གིང་དང་ལྷག་པ་སོགས་གྱིས་
 བསྐྱེས་པའི་ར་བ་དང་པར་ཆོད་ལོ་...
 ལྟར་སྟེ་གྱི་མིང་ཞེ། ཞིང་ལ་ལལ་སྐྱེས་
 ལྟ་བུ། འདི་ལ་‘ལལ་མོ’ དང་‘ལལ་མ’
 ཡང་ཟེར། 【ལལ་པལ་】ནི་ལྷག་པ་
 སོགས་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཞིང་ཆས་གལ་
 གྱི་མིང་།

ལལ་མིང་ (རྒྱན་ཚིག་) མི་གསལ་...
 པའི་དོན་དེ། ལྷ་ལོད་ལལ་མིང་ཅམ་
 འཕྲོས་། མིག་གིས་ལལ་མིང་ཅམ་...
 བཞུང་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་‘ལ་ལེ་མིང་
 ལེ’ ཟེར།

ལལ་མོང་ (རྒྱན་ཚིག་) ལྷ་མཁའ་གསལ་
 གྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་གིང་ལལ་མོང་། ལ་ལལ་

སྟེ་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ལལ་སྐད་ཏུ་‘ལ’
 ལེ་སྟེ་ལེ’ ཟེར།

ལལ་ ‘ལལ’ ལ་ལྟ་བུ།

ལལ་ཏུ་ མི་གེ་དང་རི་མོ་སོགས་ལྟར་
 ལྱིང་གྱི་ལོ་ལྟར་ཅིག་གི་མིང་།

ལལ་ལྟར་ ལལ་སྟེ་ལྟར་རལ་སྟེ་...
 ཏུ་ལ་ལོན་པོད་གྱི་ལལ་ལ་ཞིག་ཞེ།
 ཞིང་གིས་ལྟར་ལྟར་ལ་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
 ལ་དང་ལྟར་ལྟར་ལ་ལྟར་སྟེ་...
 འབྲུག་པའི་ཆ་ལ་སོགས་གཞུང་ལང་
 ལ་བཅུ་ལས་པར་གསལ། ཞིང་ནི་ལོད་
 མིག་གསལ་ལྟར་ལའོད་ལལ་ལྟར་ལྟར་...
 པར་གསལ།

ལལ་ལྟར་ (རྒྱན་ཚིག་) ལ་ལིག་...
 སོགས་ལྟར་ཅམ་ལྟར་ལའི་དོན་དེ།
 མིག་སལ་ལྟར་ལྱིང་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་ཏུ་
 ‘ལ་ལེ་ལྟར་ལེ’ ཟེར།

ལལ་པ་ ‘གསལ་པ’ ཞེས་པའི་འབྲི་
 ཆུ་ལ་གཞན་།

ལལ་མོར་ (རྒྱན་ཚིག་) དཔེ་ལ་...
 ལྟར་ལ་ལལ་ལའི་དོན་དེ། ལ་རི་
 ལལ་ལལ་ལལ་ལ་ལེས་པ་ལྟ་བུ། ལ་
 སྐད་ཏུ་‘ལ་རི་ལལ་རི’ ཟེར། དཔེར་
 ལ་ལྟར་ལ་རི་ལལ་རི་ལེས་པ་ལྟ་བུ།

ལལ་མིང་ ལྷག་པ་རིགས་གྱི་རྒྱན་

ཅ་ཅར་ལ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཤིག་གི་ཡིང་།

●(རྒྱན་ཚིག་)དངོས་རྒྱུ་ལང་བ་.....
ཅར་བྱུར་གནས་པའི་དོན་དེ། ཤིག་
བྱུ་ལལ་སིལ། ལྷགས་ཆ་སྣལ་སིལ་.....
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སལ་སྣལ རི་བྱལ་ས་བྱལ་ལང་བ་.....
ཡོད་སའི་ཡིང་ཞེ། རི་སལ་སྣལ།
ལུང་བ་སལ་སྣལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སི སོ་སྤྱབས་ནས་སོན་པའི་སྤྱ་ཞིག་.....
ཞེ། སི་སྤྱ་གྲགས་ལྟ་བུ། **【སི་ལུ】**ནི་
སོ་དང་ལྷེ་འབྲུད་པ་ལས་སོན་པའི་སྤྱ་
སྤྱིའི་ཡིང་། [ཡིང་།

སི་ཏ ལྷ་གར་གྱི་ལྷ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་

སི་རིལ རུའི་རྒྱལ་བུམ་རིགས་ཤིག་གི་
ཡིང་དམ་རྒྱལ་བུམ་གྱི་ཡིང་གཞན་།

སི་ཁྱི་ཁྱི ལྷགས་རིགས་ཀྱི་རྩལ་ལོ་.....
དཀྱིལ་པའི་སྤྱ་ཞེ། གཡེར་རིལ་གྱི་སྤྱ་
སི་ཁྱི་ཁྱི་གྲགས་ལྟ་བུ།

སིག་སིག (རྒྱན་ཚིག་)གཞོ་འབྱལ་
གྱི་རིགས་ཤིག་ཞེ། དཔྱ་བོ་སྤྱལ་ནས་
འདར་སིག་སིག་བྱེད་ལྟ་བུ།

སིགས (བྱེད་འབྱེལ་སྣལ་ཚིག་)
སྤྱ་དང་སྤྱ་སོགས་གཞོ་པའི་དོན་དེ། ལ་
འོངས་པ་ལ་‘བསིག་’དང་, ད་ལྟ་བར་
‘གསིག་’, འདས་པར་‘བསིགས་’

འབྱི། དཔེར་ན། སིང་གིས་རལ་བ་
བསིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སིགས་མ སྤྱིགས་ལའི་པར་ཆིང་།

སིང ●ན་པས་སྤྱ་སོན་པའི་སྤྱང་བ་...
ཞིག་ཞེ། སྤྱ་བར་སིང་སྤྱ་གྲགས་ལྟ་
བུ། ●(རྒྱན་ཚིག་)གཙང་ཞིང་དག་
པའི་དོན་དེ། ཅར་བལས་ཆེས་སྤང་
སྤངས་གཙང་སིང་དེ། ལྟ་ལམ་ལ་...
སྤྱ་སིང་དེ། སྤྱ་སིང་སིང་ཞེས་པ་ལྟ་...
བུ། ●བོད་ཀྱི་རྩལ་ཤིག་།

སིང་ག་ལ ལྷ་གར་གྱི་དཀྱིལ་གི་གར་
སྤྱ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱིང་སྤྱ་ལྷ་ཁབ་.....
ཅིག་ཡིན་།

སིངས་པོ ཅར་གི་སྤང་མ་ལས་ཉིང་...
ཁྱ་སྤངས་ཆེས་ཀྱི་ཅང་ཞན་པ་དེའི་.....
ཡིང་། **【སིངས་རྒྱལ】**ནི་སིངས་པོ་མི་
གཙང་པའི་ཡིང་།

སིད སོ་སྤྱབས་ནས་དབྱུགས་བྱིན་དང་
ལ་ལྷལ་པའི་སྤྱ་ཞེ། ‘ད་ལྷག་སྤྱེས་’དེ་
ཁ་ནས་སིད་སྤྱ་འབྱེན་ལྟ་བུ།

སིན་རྩ་ར གཉེར་ཁ་ནས་སོན་པའི་
དངོས་རྒྱུ་ཤིག་གི་ཡིང་ཞེ། ལ་དོག་
དམར་སེར་ཅི་བྱེད་ཚིག་པ་ཞིག་ཡིན་།
སྤྱ་ལང་བྱེད་ཚིག་། སྤྱ་ཆད་‘སིན་
རྩ་ར’ཞེས་འབྱི།

སྐབ སྐབ་ལུ་འཕ་ལེག་གི་ཞེས་པའི་……
 འགོ་ནད་རིགས་གིག་ལྟེ། ཐོག་མར་
 ཐོག་སྐབས་ལུས་ཤོད་རྒྱས་གིང་མགོ་བོ་
 བ་པ་སྐགས་ཚ་བ་ལྟེ་དང་འདྲ་ཞིང་།
 བད་མཛོན་དུ་རྒྱར་སྐབས་འབྱུང་བ་……
 དམར་བོ་ལྷངས་འབྱུང་ལྟེ་ལུ་ལུས་ལ་……
 ལྱབ་པར་འབྱུང་། ཐེངས་གཅིག་ལྟར་
 རེས་སྐར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན།

སྐབ་ལུ བད་རིགས་‘སྐབ’ཀྱི་མིང་།

སྐབ་སྐབ (རྒྱན་ཚིག་) ① ལུར་……

པར་ནད་དུ་གིས་པའི་ནམ་པ་ལྟེ། ‘རྒྱ’
 མཚོ་ཆེན་མོར་ཁ་བ་བཙས་པ་ནམས་……
 ལུར་སྐབ་སྐབ་འཕེལ་པར་ལུར་ཅེས་
 པ་ལྟེ་ལུ། ② ལུས་ལ་ཆར་བ་ཐོག་པའི་
 ལྟང་ཆར་ལྟེ་ལྟེ། ཆར་རྒྱག་ལུས་ལ་
 ཐོག་ན་འབྱུག་སྐབ་སྐབ། | འབྱུག་
 སྐབ་པེ་མོང་ཞེས་པ་ལྟེ་ལུ། ③ ལྷ་གཏེ་
 པ་ཉིག་ཅིང་མི་གསལ་པ་ལྟེ། ཅིང་ཁྱིམ་
 དུ་སྐད་རྒྱ་སྐབ་སྐབ་གསལ་ལྟེ་ལུ།

སྐམ་པ བདེ་བའི་སྐད་བའམ་བདེ་
 ཆར་ཀྱི་མིང་ལྟེ། བཀྲོས་སྐམ་སྐམ་པས་
 ལུས་ཀུན་སྐམ་པར་ལུར་ཅེས་པ་ལྟེ་ལུ།

སྐལ ① སྐལ་རྒྱག་ལྟེ་བཟའ་གིང་གི་……
 འབྱུང་ལུ་མིང་ལ་འབྱུག་པ་ནི་དལུར་
 སྐལ། | སྐལ་སྐལ། | དལུན་སྐལ་ཞེས་

པ་ལྟེ་ལུ། ② དྲིལ་ལུ་སྐགས་དཀྲོལ་པའི་
 ལྷ་གིག་ལྟེ། སྐལ་རྒྱ་གསལ་ལྟེ་ལུ།

【སྐལ་སྐལ】 བེ་དཀྲོལ་པའི་རྩལ་སྐལ་
 རིགས་གིག། 【སྐལ་ཁྱོལ་】 བེ་མན་ཚུན་
 བད་པས་པ་ལས་རྒྱ་འབྱིན་པའི་རྩལ་སྐལ་
 ཞེས། 【སྐལ་སྐལ་】 བེ་དྲིལ་ལུ་དཀྲོལ་
 པའི་རྒྱ་ལྟེ་ལུ།

སྐལ་ལུ དྲིལ་པོ་འཕ་ཐོན་པའི་དུལ་……
 ལུ་མིང་ལྟེ། གིང་སྐད་སྐལ་ལུར་
 གཏུབས། | རས་སྐལ་ལུར་བཙོངས་ལྟེ་
 ལུ།

ལུ ① མིའི་ཚབ་ཚིག་ལྟེ། ལུ་འོངས་?
 ལུས་བཞད་? ལུ་འི་དཔེ་ཆ་རེད་ལྟེ་ལུ།

② ‘ལ’ལ་ལྟེས།

ལུ་ལུ མཛོ་མོ་གིང་ཐེར་པའི་གིང་……
 དམར་བོ་ལུ་པས་མདོག་དམར་བོར་……
 བརྒྱར་ལུབ་པ་ཞིག།

ལུ་ཏུ ‘ད་ལེས་ལ་ལྟེས།

ལུ་ལུ ① རྒྱ་སྐད་དུ་‘ལུན་ཞང’ཐེར་
 པའི་རྩ་རྩལ་རྒྱ་ཞེས་ཅན་ཞིག་གི་མིང་།

② རྩོད་ལྟངས་གིག་གི་མིང་།

ལུག ① ལུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞིའི་……
 མིང་ལྟེ། ལུག་ལུག། | སྐམ་ཀྱི་ལུག་
 པ་ཞེས་པ་ལྟེ་ལུ། འདི་ལ་‘ལུག་ཉི’
 ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ② མིའི་ལག་

པའི་མིང་གཞན་ནི་ རང་གིས་དངོས་
ལུ་བཅུམས་པའམ་དངོས་ལུ་བྱིས་པའི་
དཔེ་ཆ་དང་ཡི་གེ་ལ་ 'ཐུག་བྱིས་' ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། 【ཐུག་ལས】ནི་རང་པོ་བ་
ཁྱིམ་ལས་གཞན་པ་རང་གིས་དངོས་ལུ་བྱིན་
པའི་ལས་ཀའི་མིང་། ༡ ཐུག་པ་དག་
བྱིན་ཟེར་པའི་ཆེ་མིང་གི་ཐུན་ཁྱིམ་མིང་
བསྟན་ནས་འབྲི་ཚུལ། 【ཐུག་པ་དག་
བྱིན་】ནི་ལོ་མང་སྤྱི་བའི་ཚུ་ཚུམ་མེ་.....
རྟག་ཐུག་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཆ་བ་
ཐུན་བྱིན་ཆོག། གཞན་

ཐུག་མེལ 'ཐུག་མེལ' ཁྱིམ་འབྲི་ཚུལ་

ཐུག་མེལ ༡ ལོ་མང་སྤྱི་བའི་ཚུ་ཚུམ་
ཐུན་མེའི་རིགས་མེ་རྟག་མེར་པོ་ཅན་
འབྲས་བུ་ལེབ་ཆུམ་ ས་པོན་ལ་རྒྱི་
ཞིས་མཚས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་
འབྲས་བུ་དང་ས་པོན་ལའང་ཐུག་མེལ་
ཟེར་ཞིང་འབྲས་ཐུན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་སྐད་
ཏུ་'ཉིག་ཁྱག་' ཟེར། ༢ རྒྱ་སྐད་ཏུ་
'ཉ་རིན་' ཟེར་པའི་འབྲས་ཐུན་དེ་ཐུག་
མེལ་ཏུ་རྩིས་འཛིན་པའང་ཡིན།

ཐུང 'ཐུངས་' ཁྱིམ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ཐུངས་ ས་པོན་སྟགས་ཏུལ་པའི་རྒྱི་
མིང་ཆེ། ཐུངས་ཀྱི་ | ཏུལ་ཐུངས་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ།

ཐུན ༡ (བྱིན་མེད་ལས་ཆོག་༥) ཁྱོ་

བ་དང་འདྲོད་པ་ཉམས་པའི་དོན་ནི་
ལོང་གཏམ་བཤད་ན་ན་བ་ཐུན་ |

ཐུན་རྒྱང་སྤྱིས་ལྟ་བུ། ༢ ཏུལ་ཐུན་ཁྱི་
མིང་ལ་འབྲུག་པ་ནི་ གནས་སྤྱི་ར་ཐུན་
ཅམ་ལ་ལེ་བར་སྤྱོད་སྤྱག་འབྱུང་ལྟ་བུ།

【ཐུན་འབྱིན་】 དགག་པ་བརྒྱབ་.....
པའམ་མི་འཐད་པར་བཤད་པའི་དོན་
ནི་ བཤད་ཚུལ་བྱུངས་མེད་ནམས་
ཐུན་འབྱིན་དགོས་ | ཐུན་དཔྱད་བྱའི་
ལོག་བཤད་ | ལོག་པར་བཤད་པ་.....
ནམས་ཐུན་ཐུང་ | བཤད་ཚུལ་ཐུན་
ཅི་ལོག་པ་ནམས་ཐུན་ཐུངས་སྟག་ལྟ་
བུ།

ཐུན་པོ (རྒྱན་ཆོག་) དགའ་བ་མེད་

པའི་ནམ་པ་ཆེ། ལོང་གཏམ་ལ་ཐུང་
བ་ཐུན་པོ་ཞིག་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཐུབ (བྱིན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་)

རྒྱུ་ལུ་དང་རི་ལོ་སྟགས་ཐུས་ནས་
མེད་པར་བྱས་པའམ་མི་མཛོན་པར་
བྱས་པའི་དོན་ནི་ རི་ལོ་ཐུབ་མཁན་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ། 【ཐུབ་པོ】ནི་ལོ་མངས་
པ་ཆེ། ཐུབ་པོའི་ཡི་གེ་ | ཐུབ་
དགོས་ལྟ་བུ། 【ཐུབ་པོ】ནི་འདས་པ་
ཆེ། རི་ལོ་ཐུབ་པོ་ནས་ཡི་གེ་བྱིས་ལྟ་

【མེ་མུ】ནི་རིག་ཏུ་ག་ཟེར་བའི་འགོ་...
ནད་དུག་པོ་ཞིག་གི་མིང་གཞན་

མེ་མོ མ་དང་མུ་ནག་པོའི་ནད་དུག་ར་
པོ་འབྱེས་པའི་མདོག་གི་མིང་། མུ་
ནག་མུ་མེ་པོར་མོང་། མགོ་མེ། མགོ་
ལ་མེ་བརྟུང་—མགོ་ལ་མུ་དུག་ར་...
ཐུང་ཟད་རེ་མེས་ལྟ་བུ་།

མེ་འབྱུ ལོ་མ་ཐུང་བའི་མིང་ཐུན་...
ཞིག་མེ། མེ་ཉྱུག་དམར་པོ་, འབྲས་
བུ་ཐུམ་པོའི་ནད་ན་ཆེ་བྱའི་ས་པོན་...
མང་པོ་ཡོད་, ས་པོན་ནམས་ཀྱི་ཐུ་
རོས་ན་སྒྲིལ་ག་རིམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་...
ཟ་ཆོག་ཅིང་མངར་ལ་ཐུར་ཞད་ཅམ་...
ཡོད་པ་ནི་ཟས་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་ཡིན་
ཞིང་, ཆ་བ་དང་ཐུན་པ་ཁོང་གི་ཐུན་
བུ་ཐུང་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་ཡིན་།

མེ་མོ་དྭ གནའ་ཏུ་མ་ཀྱི་ཐུན་ཆ་བྱང་...
རོས་སྒྲིལ་ལུ་འདོགས་ཐུན་ཐུང་བའི་
རིགས་ཤིག་ཡིན་།

མེ་བུ ①ཐུས་པ་ལ་ཐེངས་དང་པོར་...
ཐུས་པའི་སྒོའི་མིང་། ②སྒྲིལ་ཉྱུག་གམ་
མེ་འབྱུའི་མིང་ཉྱུག་གི་མིང་།

མེ་ཡལ ཀ་བེད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་མེ། ཐུ་
མུད་ཏུ་‘ཐུ་བཀའ’ ཟེར་།

མེ་མོ ‘མེ་པོ’ དང་དོན་འདྲ་།

མེ་ར ① ‘མེར་བ’ ཡི་མིང་གཞན་།

②པོད་ཐོངས་ལྟ་པའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་...
དགོན་པ་ཞིག་གི་མིང་།

མེ་རལ མེ་ནས་མཆན་ཐུང་དུ་...
བསེགས་པའི་ཐུས་ཀྱི་ཁག་གི་མིང་མེ།
ཐུན་ཆ་མེ་རལ་དུ་བཅིངས་། མེ་...
མདའ་མེ་རལ་དུ་ཐུར་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

མེ་རལ ①བུ་ཉྱུག་འབྱེས་པའི་ས་...
འདོམ་ཀྱི་མིང་། ②ལ་ཉེ་ནག་པོའི་
མིང་།

མེག (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽) སོ་
དངོས་རོས་ལྟ་པོའི་རིགས་ཀྱིས་གཙུག་
རར་བུས་ནས་ན་ཐུག་ཡངས་པའི་དོན་
ཉི། ཐུ་ལ་ཐུ་མ་འབྱེས་ནས་སོ་སྒྲིལ་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ་། 【མེག་རར】ནི་བཅངས་
ཐུགས་དང་མིང་སྒྲིལ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་...
རྩོད་ཐུགས་སམ་རྩོད་པ་རྩོས་པའི་ལག་...
ཆ་ཞིག་གི་མིང་། 【མེག་མ】ནི་‘མེའུ་
མ’ ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

མེང ①(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་▽)
དངོས་སོ་མང་པོ་བསྒྲིགས་པའི་བར་...
མཆན་ལ་ཡངས་པར་ཐུར་པའི་དོན་...
ཉི། རྩོ་བ་མིང་། རྩོ་སྒྲིལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་། ②(ཐུན་ཆོག) བར་མཆན་ས་
སམ་ཐུབས་ཀ་དམ་སོ་མ་ཡིན་པ་མེ།

རི་མོ་ཁོང་སེང་མ། ། བ་ཏ་ཁོང་སེང་
མ། ། སྒྲ་སེང་སེང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【སེང་རས】 བློ་བཟང་ཚགས་སྟོན་པའི་
རས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གཙོ་བོར་ཡོད་པ་
དང་སྒྲན་པ་ཙོས་ཀྱི་སྒྲ་ཆེད་སྒྲ་སྟགས་ལ་
བཞག་ལ།

སེང་གེ ① གཙན་གཙན་གཙན་པོ་
ཞིག་ལྟེ། སྒྲ་མདོག་ཁམ་སེར། མཐོ་
མགོ་ལ་སྒྲ་རིང་པོ་སྟེས་ཤིང་། མཐོ་མགོ་
ལ་སྒྲ་རིང་པོ་སྟེས་མེད། མ་ཆེ་རི་
ཀའི་མིང་དང་སྒྲ་གར་སྟེད་མིང་ན་ལྟ་
ཡོད། ② བོད་རིགས་ཀྱི་རག་རྒྱན་ལ་
ཐུགས་པའི་གངས་སེང་།

སེང་ཞེང ཤིང་ཞེང་རིགས་ཤིག་ལྟེ།
རྩ་དང་ཤིང་གི་རྩ་ལ་ཆས་སྟགས་བཟོ་
པའི་རྒྱ་ཆ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་
གསེམ་པ་སེང་ཞེང་དང་སྟེར་བ་སེང་
ཞེང་། ལྷ་བ་སེང་ཞེང་སྟགས་ཡོད་པར་
བཞད་འདུག།

སེང་རྒྱལ ‘ལྷ་ལ་བན་ལ་ལྟོས།

སེན་མོ མིའི་རྒྱང་ལག་གི་མཚུབ་ལུང་
ལྟེ་མཐོ་སེན་མོ་ལྟེ། མིང་མཐོར་བསྐྱུས་
ན་‘སེན་ཞེས་འབྲི་ཆོག། དཔེར་ན།
རྒྱང་པའི་སེན་མོ་ལ་རྒྱང་སེན་དང་།
ལག་པའི་སེན་མོ་ལ་ལག་སེན་ཟེར་བ་

ལྟ་བུ།

སེབ ཉ་གསེབ་ཀྱི་‘གསེབ་ལ་སེབ་
འབྲི་བའང་ཡོད།

སེམས ① རྒྱུང་ཆར་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཞིག་
ལྟེ། སེམས་ལྟན། སེམས་མེད།
སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བློ་གི་
དབང་བོར་བརྟེན་ནས་སྟོན་པའི་ཤེས་
པ་དང་རྟོགས་པ་འཛིན་པ་སྟགས་ཀྱི་
བྱ་རིམ་རིམ་རིམ་ཀྱི་འདུས་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
སེམས་ལ་གར། སེམས་ནས་མ་ལྟ་
བརྟེན། སེམས་ལ་བྱན་ལྟ་བུ། ③
ཆགས་ཐང་བཙོ་བྱང་སྟགས་སྟེ་པའི་བྱ་
རིམ་ཀྱི་སྟོན་འདུས་ཏི། སེམས་ཆོག།
སེམས་ཐུག། སེམས་སྟོན་ལྟ་བུ།

【སེམས་ཁུར】 1. ལས་ཀ་སྟགས་
རང་འགན་དུ་བཙོ་བའི་བསམ་པའི་
མིང་ལྟེ། དགོ་ཆན་གྱིས་སྟོབ་མར་
སེམས་ཁུར་བྱིད་གྱིན་འདུག་ལྟ་བུ། 2.
སེམས་སྟོབ་འཕམ་སེམས་མི་བདེ་པའི་
ལས་དོན་ཀྱི་མིང་ལྟེ། སྟོབ་ཆོགས་རྒྱུང་
བར་བ་རྒྱ་མེད་པ་ཙོས་ལ་སེམས་ཁུར་
བྱས་སྟབས་ཡི་གེ་སྟོབ་རྒྱ་ཞིག་ཡིད་
ལའང་མ་བྱན་ལྟ་བུ། 【སེམས་འབྲལ་】
ནི་སེམས་ཀྱི་སྟོབ་དོན་དང་སྟག་བསྐྱེད་
ཀྱི་མིང་། 【སེམས་ངན་】ནི་བསམ་པ་

ངན་པ་དང་རེ་འདུན་ངན་པ་སོགས་"
 གྱི་མིང་ལྟེ། མི་ལ་སེམས་ངན་མ་
 བསགས་ལྟ་བུ། 【སེམས་ཅན】 1.
 མི་དང་རྒྱུ་འགྲོ་སོགས་སྒྲིག་ཆགས་"
 གྱི་མིང་། 2. ལུ་མ་སྐད་ལ་ལར་སྒྲི་
 རྒྱགས་ལ་སེམས་ཅན་ཟེར། 【སེམས་
 ཉིད】 ནི་སེམས་གྱི་རང་གཤིས་གྱི་.....
 མིང་། 【སེམས་རྒྱུང】 1. འཛིན་
 རྒྱགས་གྱི་དོན་ཉི། སྒྲིག་སྒྱུད་ལ་སེམས་
 རྒྱུང་མ་བྱས་ན་སྒྲིག་སྒྲིག་ཉིན་ཆེ་ལྟ་
 བུ། 2. རྒྱུ་བས་པ་རྒྱུང་བའི་དོན་
 ཉི། ཁོ་ནི་མི་སེམས་རྒྱུང་ཞིག་ཡིན་
 བས། མི་ཆོགས་གྱི་དབྱས་སུ་གཏམ་
 བཤད་མི་མོད་ལྟ་བུ། 【སེམས་བྱུང】
 1. སེམས་ཁམས་གྱི་འཁྱུར་བ་ལྟ་
 ཆོགས་གྱི་མིང་། 2. ཆོས་མངོན་
 བར་བཤད་བའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་
 ལྟ་བུའི་གྱི་མིང་། 【སེམས་ལས】 ནི་
 རྒྱུད་པའི་ངལ་ཚལ་གྱི་དོན་ཉི། སེམས་
 ལས་ཆེ། སྒྲིག་རྒྱུང་ཅན་གྱི་ནད་པ་
 སེམས་ལས་ཆེ་མི་བྱུང་ལྟ་བུ། ❶
 'བསམ' གྱི་ད་ལྟ་བུ།

མེར ❶ མ་ཞིང་ནང་གི་མའི་རྒྱན་གྱི་
 མིང་ལྟེ། ཞིང་ལ་མེར་ཡོད། | སལ་
 བརྒྱུད་ནས་ཞིང་གི་མེར་བསྐྱུངས་ལྟ་བུ།

❷ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་V) ལུ་མ་སྐད་
 དུ་མེར་ལྟ་ཁྱེད་པའི་དོན་ཉི། ཅ་ལ་མི་
 མེར་སྐ་ལ་མེར་ལྟ་བུ། ❸ 'མེར་པོ'
 ཡི་མིང་བསྐྱས་པ། ❹ 'མེར་བ' ཡི་
 ཆོག་བསྐྱས་པ། ❺ 'མེར་མ' ཡི་མིང་
 བསྐྱས་པ།

མེར་ག དངོས་རྒྱུ་གྱི་ཁྱི་རོས་གས་"
 པའི་སྐྱབས་ཀའི་མིང་ལྟེ། མིང་ལ་མེར་
 ག་གས། | རྒྱུད་མེར་ག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུ། འདི་ལ་'མེར་ཁ' དང་'མེར་ག'
 འབྲི་བའང་ཡོད།

མེར་ལྟ རྒྱ་ནོར་གཏོང་མི་མོད་པའམ་
 མོངས་སུ་རྒྱུད་མི་མོད་པའི་བསམ་པ་"
 དང་རྒྱུད་པའི་མིང་ལྟེ། མེར་ལྟ་མ་
 ཆེ། མེར་ལྟ་ཁྱེད་ལྟ་བུ།

མེར་བ བཤམ་དབྱིངས་གྱི་ཁྱིན་ནང་
 གི་རྒྱ་རུལ་སྐ་མོ་རྒྱལས་གང་བ་དང་"
 འབྲུད་ནས་ཆབ་རོམ་རྒྱག་པོར་སྐྱར་"
 བས་མར་བབས་པ་ལ་མེར་བ་ཟེར།
 ཆོག་བསྐྱས་ན་'མེར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་
 ལྟེ། སད་མེར་ཐན་གསུམ་བཀག་ནས་
 ཡོ་ལེགས་ཡོན་ལྟ་བུ།

མེར་པོ (རྒྱན་ཆོག) གམེར་གྱི་
 བཞོག་ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་གི་མིང་། མིང་
 བཤམ་བསྐྱས་ན་'མེར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་

མེ: དཔར་སེར | ཁམ་སེར་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

སེར་མོ སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
བཙུན་པའི་མིང་ལྟེ། ཟླ་བ་སེར་མོ
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མིང་མཐའ་བསྐྱེད་ན
'སེར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཟླ་སེར་
གཉིས་—ཁྱིམ་པ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སེར་ག བཟར་རྒྱུད་པའི་ག་མོ་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་།

སེལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་
བ) ① མོགས་ཟུ་དགར་ངའི་དོན་ཏེ།
འབྲུ་ནང་གི་རྩ་ཟེགས་སེལ་མཁན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། 【བསལ】 རི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་ལྟེ། འབྲུ་ནང་ནས་རྩ་
ཟེགས་བསལ་དཀོས་ | རྩ་ཟེགས་
བསལ་ནས་གཙང་མ་བྱས་ལྟ་བུ།

【སེལ】 རི་ཟུལ་ཆོག་ལྟེ། རྩ་ཟེགས་
སེལ་ཅིག་ལྟ་བུ། ② མེད་པར་བཅང་
པའི་དོན་ཏེ། གསལ་བར་བཤད་ནས་
དོགས་པ་བསལ་ | སེལ་མི་ཟུབ་པའི་
དཀའ་ངལ་མེད་ | ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་
ཟུན་པ་སེལ་ལྟ་བུ།

སེལ་མོ 'སྒྲི་བ' ལེ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

མོ ① མོག་ཆུ་ཀྱི་ཁ་ནང་གི་སེལ་མིང་

ལྟེ། ཁྱིམ་སྒྲི་བཅས་ | སྒྲི་འདྲེལ་ |
སྒྲི་མཐའ་ལྟ་བུ། ② སྒྲི་དང་དབྱིབས་

འབྲུ་པའི་དངོས་པོའི་མིང་ལ་འཇུག་
པ་ནི། མོག་སྒྲི་གཅིག་(མོག་པའི་རྒྱལ་
བྱ་གཅིག) | སྒྲི་ལེའི་སྒྲི་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། 【སྒྲི་འཁོར】 རི་འབྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་འཁོར་མོ་མཐའ་ན་སྒྲི་དབྱིབས་མོད་
པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱུ་མིང་། 【སྒྲི་མང】

རི་མཁའ་དབྱིད་ཀྱི་མོ་བྱུད་རིགས་
ཤིག་གི་མིང་། ③ སྒྲི་དང་བྱིད་ལས་

འབྲུ་པའི་རྩ་ནས་བཅགས་པ་ནི། སྒྲི་
སྒྲི་ | རང་འཐག་གི་སྒྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

④ ཟུར་ཡོད་ཀྱི་གནས་དང་གཤིས་ག་
སྒྲི་ལྟེ། མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྒྲི་ན་
གནས་པ་ | ཟུན་ཀྱི་སྒྲི་མེད་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ⑤ རྩ་ཟེགས་ཆོག་ལྟེ་ 'ག' ལ་
ལྟེ། ⑥ ཟུལ་རྒྱ་མཆོན་པའི་ཟུ་ལྟེ།

ཟུལ་རྒྱ་སྒྲི་གཅིག་ | སྒྲི་གཉིས་ |

སྒྲི་དགུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ⑦ མོགས་སེལ་
མཐའི་མིང་ལྟེ། གད་པའི་ཁ་སྒྲི་ |

ཐད་ཀ་ཐད་སྒྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲི་ག 'སྒྲི་ག' དང་དོན་འདྲ་

སྒྲི་བཅས སྒྲི་འདྲེལ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
མོ་བྱུད་སྒྲི་མཐའ་ཆ་དོད་ཀྱིས་ཟུ་འཐག་
ཟུ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། སྒྲི་མཐག་ལ་སྒྲི་

བཅད | རྩ་འདམ་གྱིས་རྩ་མ་བཞུག་
ནས་སྐོར་བཅད་ལྟ་བུ།

སྐོར་མཐུག ཞིང་འདེབས་པའི་ལས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། དཔྱིད་ཀ་ཞིང་གི་སྐོར་མཐུག་ལ་
རེམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【སྐོར་མཐུག་པ་】**ནི་
ཞིང་པའི་མིང་གཞན།

སྐོར་པ མེལ་ཆེ་དང་བྱ་ར་བྱེད་པ་མཛན་
གྱི་མིང་ལྟེ། དགྲ་ལ་སྐོར་པ་བཞག་ལྟ་
བུ།

སྐོར་པ་གྲུག མེལ་བ་ཕྱགས་པའི་ཆོག་པ་
རྒྱལ་བྱེད་པལ་སྐད་ཀྱི་‘སྐོར་གྲུག’ ཟེར་
བ་དང་, རྩ་འདམ་གྱིས་བཞུག་པའི་
ཁང་ཁྱད་འགོ་བ་བྱེད་ལྟལ་སྐད་ལ་
‘སྐོར’ ཟེར་བ་གཞིས་ཀྱི་མིང་།

སྐོར་བ འབྲུ་རིགས་སྐོར་བའི་མིང་།

སྐོར་བྱུང རྩ་བྱ་ནས་སྐོར་རྒྱུ་གྱི་ཆེ་རྒྱས་
ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། བཅོམ་སྐོར་
ལྟལ་སྐད་ཀྱི་‘ཉ་ཁ་མེལ་ལྟལ’ ཟེར་།

སྐོར་ལྟུག ① རྩ་སྐོར་ནས་རྒྱུ་གྱི་
འབྲུས་པའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། རྩ་
སྐོར་ལྟུག | རྩ་སྐོར་ལྟུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ②
(བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༧) འབྲུ་རིགས་
ལ་རྒྱུ་གྱི་འབྲུས་པའི་དོན་ཉི། རྩ་ཆར་
ཞོད་ཆེ་བས་འབྲུ་རིགས་མང་པོ་སྐོར་
ལྟུག་ལྟ་བུ།

སྐོར་སྐོར (རྩ་ཆོག) མི་འདྲ་བ་དང་བ་
དང་པའི་དོན་ཉི། རྩ་ལ་སྐོར་སྐོར |
མི་སྐོར་སྐོར | སྐོར་སྐོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【སྐོར་སྐོར་སྐོར་སྐོར་】ནི་སངས་རྒྱུས་ཆོས་
ལྟགས་ཀྱིས་འབགས་པ་མ་ཡིན་པའི་
མེལ་མ་ཅན་ལ་ ‘སྐོར་སྐོར་སྐོར་སྐོར་’
ཟེར་།

སྐོར་གྲུག ① ‘གསལ་གྲུག’ གི་རྒྱལ་ཆོག་
② ‘གསལ་གྲུག’ གི་ད་ལྟ་བའི་འབྲུ་ཆོལ་
གཞན། ③ ‘སྐོར་གྲུག’ ལ་ལྟུག་
④ ‘སྐོར་གྲུག’ ལ་ཆོག་བཟུས་པ་
⑤ ‘སྐོར་གྲུག’ ལ་ཆོག་བཟུས་པ་
⑥ ‘སྐོར་གྲུག’ ལ་ཆོག་བཟུས་པ་

སྐོར་གྲུག་པ མི་རྒྱལ་སྐོར་དུས་པའི་རྩ་
བ་དང་ཆོལ་རྩ་ལྟུག་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ལ་
ལེབ་མེད་མིང་། ཆོག་བཟུས་ན་ ‘སྐོར’
ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། སྐོར་རྩ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

སྐོར་གྲུག་པ རང་རྒྱལ་གྱི་གྲངས་ལྟར་མི་
རིགས་ཤིག་། ཆོག་བཟུས་ན་ ‘སྐོར’
ཅེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། སྐོར་སྐོར་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། **【སྐོར་གྲུག་པ】**ནི་སྐོར་རིགས་
བྱད་མེད་ཀྱི་ན་རྩ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་།

སྐོར་གྲུག་པ རྩ་ནས་སྐོར་སྐོར་ལོ་རྒྱུ་དང་

ཕྱ་ཕྱུང་གི་གཞུང་རྒྱུ་མིང་། ཆེན་
པ་ཕྱུང་ན་ 'སྐད་' ཅེས་འབྲི་ཆེན་ཆེ་ གོ་
སྐད་ | བཅས་སྐད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐད་ལེ སྐད་སྐད་སྐད་གཅིང་ཕྱི་ཕྱི་...
ཕྱ་ཕྱུང་གི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་སྐད་པ་ཅན་གྱི་
མིང་། ཆེན་པ་ཕྱུང་ན་ 'སྐད་' ཅེས་འབྲི་
ཆེན་ཆེ་། སྐད་སྐད་ | ཕྱུང་སྐད་སྐད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐད་སྐད་ ① (ཕྱང་སྐད་ཆེན་) དེ་སྐད་སྐད་...
མ་པ་ཕྱང་པ་ཕྱང་པ་ཕྱུང་པ་ཕྱི་དོན་...
དེ་ བདག་སྐད་སྐད་ | ཕྱི་སྐད་སྐད་ལྟ་
བུ། 'ཕྱ་སྐད་སྐད་' ཞེས་པ་སྐད་པ་
ཁྱུང་ཆེ་ཆེ་། རང་ཕྱུང་ན་ཕྱི་ཕྱི་སྐད་
གཞུང་ལ་སྐད་སྐད་པ་ཕྱི་ཕྱི་སྐད་ལྟ་
ཕྱུང་ཕྱི་ཕྱི་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'གསལ་
གི་དེ་ལྟ་བུ་དང་ཕྱུང་ཆེན་གི་འབྲི་ཕྱི་
གཞུང་།

སྐད་ ① 'འགྲོ་' ལེ་འདས་པ་དང་...
ཕྱུང་ཆེན་། ② འདས་ཆེན་གི་ལེ་ཕྱར་
ཕྱར་ན་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་དེ་ཕྱི་ཕྱི་སྐད་ | ཅི་ཕྱི་ཕྱི་
སྐད་ལྟ་བུ། 【སྐད་ཕྱི་】ནི་བཞུགས་ཆེན་
པ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་དང་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
སྐད་སྐད་པ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་དང་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
གི་མིང་།

སྐད་ (ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་) ① ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་སྐད་སྐད་སྐད་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
པ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་དོན་། ཕྱི་
གི་སྐད་ཅེས་ལྟ་བུ། 【གསལ་】ནི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་གི་
གསལ་དེ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
གསལ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་

【ཕྱི་ཕྱི་】ནི་འདས་པ་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
དོན་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་

སྐད་ ① (ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་)
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་

སྐད་ ① (ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་) དེ་སྐད་སྐད་...
ནང་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་
'ཕྱི་ཕྱི་' ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཕྱི་

གཞན་

སྐབས 'བསམ' གྱི་སྐལ་ཚེག་

སྐམ་ཉི བེ་ཚམ་དང་དོགས་པའི་མིང་
ཉི་ ཡིད་ཀྱི་སྐམ་ཉི་སེལ། ཡིད་སྐམ་
ཉི་མེད་པར་ཁྱིང་བ་བྱས་ལྟ་བུ།

སྐམ་གཞིག དཔུང་པ་གཏོང་བའི་
སྐྱེ་མིང་ཉི་ གནད་དོན་གཤམ་ཆེན་
ལ་སྐམ་གཞིག་ལེགས་པར་བྱས་ལྟ་
བུ།

སྐམས 'བསམ' གྱི་སྐལ་ཚེག་

སྐར ① མར་གནས་སམ་མར་ཡོད་ཀྱི་
ནམ་པ་ཉི་ མོན་ཀྱི་སྐམས་འདྲིས་
བཟང་བ་ནམས་སྐར་བཞག། མར་
ཀྱི་རི་མོ་བཟང་བོ་ནམས་སྐར་གནས།
ལུས་ལུང་སྐར་ཚུད་ལྟ་བུ། ② 'སྐར་
མོ་' ལ་ལྟེན།

སྐར་མོ ① མིའི་ལག་པ་དང་རྒྱང་...
པའི་མཚུང་མོའི་མིང་གཞན་ ཆེག་
བཟུས་ན་ 'སྐར' ཞེས་འབྲི་ཆེག་ཉི་
ལག་སྐར། རྒྱང་སྐར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② མིའི་ལག་པའི་སྐར་མོའི་ཞེང་གི་...
ཆད་ཀྱི་མིང་ཉི་ སྐར་གང་། 'སྐར་
མོ་ཉི་བྱ་བཞི་ནི་བྱ' ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐལ ① 'སེལ' གྱི་སྐལ་ཚེག་ ②
'སྐལ་བ' ལ་ལྟེན།

སྐལ་བ ① སྐང་བསྐྱེགས་རྩེས་དབྱུང་
བུམས་ནས་བརྩོས་པའི་འབར་རྩེས་
ནག་པའི་མིང་ ② མེས་ཚེག་པའི་
སྐང་གི་རོ་མ་ནག་པའི་མིང་ ③ མདོག་
དང་སྤྱད་ལུལ་སྐལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་
སྐྱེ་ནས་བཏགས་པ་ནི་ རྩ་སྐལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ④ ཆེག་བཟུས་ན་ 'སྐལ་
ཞེས་འབྲི་ཆེག་ཉི་ སྐང་སྐལ། སྐལ་
མགལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྐས ① (མྱེད་མེད་ལས་ཆེག་༥)
(ག)སྐར་ཚུད་པའི་དོན་ཉི་ བད་
དག་ནས་ལུས་སྐས་ལྟ་བུ། (ཁ)སྐག་
འཚོ་སྐབ་པ་སྐང་པའི་དོན་ཉི་ ལུ་ལུ་
འཆི་ལ་ཁད་ཅིག་ཡོད་པ་དེའང་གསོས་
ནས་སྐས་ལྟ་བུ། (ག)དེས་པར་མཁོ་
པའི་ཆ་ཕྱིན་འཛམས་པའི་དོན་ཉི་ ལྷི་
ཆེགས་ཉིང་པར་དབྱལ་བས་ཁ་སྐས་...
དཀའ་ལྟ་བུ། ② 'གསོ' ཡི་སྐལ་ཚེག་
གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ ③ 'སྐ' ལ་བྱེད་
མ་ཐུར་བ།

སྐས་ཀ དཔྱིད་ཀའི་རུས་ཀྱི་མིང་

སྐས་དལ (ཐུན་ཆེག་)ཁོས་པ་ཡོད་
པའི་དོན་ཉི་ ཁ་སྐས་དལ་མེད་པར་
རྒྱང་ཆ་བཤད། ལག་སྐས་དལ་མེད་
པར་ལས་ཀ་ལས་ལྟ་བུ།

པའི་མིང་ལྟེ། ཡོངས་ལྷགས་ལ་ 'ཐིག་
ཡུང་' ཟེར་།

ཡུང་མ ཡོ་མང་ལྟེ་པའི་རྩ་རྩམ་ཡུང་
པའི་རིགས་ཐིག་གི་མིང་ལྟེ། དེ་ལ་
ཡུང་མ་དཀར་པོ་དང་ཡུང་མ་དཔམ་
པོ། ཡུང་མ་ལེར་པོ། ཡུང་མ་ལྷག་པོ།
ཡུང་མ་ནག་པོ། རྒྱག་ཡུང་། རྩམ་
ཡུང་། ལྷ་པ་ཡུང་མ་ལྷགས་རིགས་
མང་ཙམ་ཡོད་། ཚེག་པ་ལྷུས་ན་ 'ཡུང་'
ཅས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཡུང་མ་དཀར་པོ་
ལ་ཡུང་དཀར་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།

ཡུན་མ ཡོ་རྟོག་ཡུན་པའི་རིགས་ཀྱི་
ཙེ་མིང་གི་རྩྭ་མིང་། མིང་པ་ལྷུས་ན་
'ཡུན་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཡུན་
དཀར་ | ཡུན་ནག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུམ ①རྩ་རྩམ་ལ་ཡོ་རྩུར་བྱེད་ཀྱི་ལོ་
བྱུང་ཅིག་གི་མིང་། 【ཡུམ་མདའ་】ནི་
རྩ་རྩམ་ཀྱི་ཡུམ་ལ་པ་རྟགས་པའི་ཐིག་
ཀྱའི་མིང་ལྟེ། རྩ་རྩམ་འདྲགས་བྱེད་
དང་འཁྲིད་བྱེད་བྱེད་ཆོག་། 【ཡུམ་
རྩྭགས་】ནི་རྩ་རྩམ་ཀྱི་ཡུམ་ལྷུམ་བྱེད་ཀྱི་
ཐིག་གའི་མིང་། ②(རྩལ་ཆོག)དངོས་
རྩས་ལེབ་མའི་དོས་གཅིག་ནས་གཅིག་
གི་པར་ཀྱི་ཚད་རྩུང་པའི་དོན་དེ། རས་
ཀྱི་ཡུམ་མཐུག་ | རྩུགས་ལེབ་ཡུམ་.....

ན། | མིང་ལེབ་ཡུམ་མ། | ཡུམ་ཅིང་...
འཇམ་པའི་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③

'པ་ཡུམ་' ཀྱི་ད་ལྟ་པ་།

ཡུམ རྩ་འབྲམ་རྩ་གནས་པའི་རྩྭ་ག་
ཆགས་ག་གཟན་རིགས་ཐིག་ལྟེ། རྩ་
ལ་རྩལ་ལམས་མིང་ཉ་པས་ད་ནས་.....
པ་ཟེར་པ་ཞིག་ཡིན་། ཡུམ་ལྷགས་ནི་
པགས་རིགས་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
ཡུམ་པའི་གོང་པ་དང་ལྷ་ལྷགས་པ་རྩ་.....
ཆོག་།

ཡུམ ①གཟུབ་གཟུབ་བྱེད་པའི་བྱ་.....
ཡུང་ཀྱི་མིང་ལྟེ། མདོ་རྩུང་ཀྱི་ཡུམ་
སྐད་ལ་ཡུམ་ལེན་ཞེས་པ་དང་འདྲ་ཞིང་
'ཏ' དང་རྩ་མཚུངས་པར་པ་ལྷུག་.....
དགོས་། དཔེར་ན། རྩུགས་འཆོ་རྩུང་
ལ་ཡུམ་ལེན་བྱེད་དགོས་ | རྩུབ་རྩུང་
ལ་ཡུམ་ལེན་བྱོས་ལྟ་བུ། ②(རྩལ་
ཆོག)པ་ཟེར་པ་དང་ལེགས་པ་བུན་.....
ཡུམ་ཆོགས་པ་ལྷགས་ཀྱི་དོན་དེ། ལ་
མདོའི་ཡུམ་སྐད་རྩ་ 'ཏ' དང་རྩ་.....
མཚུངས་པར་པ་ལྷུག་དགོས་། དཔེར་
ན། ལ་ཆ་འདི་རོ་ལ་ཡུམ་གི་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ།

ཡུམ 'ཏ' ཡི་ཞེས་། 【ཡུམ་མོ་】ནི་བྱ་
མའི་ཞེས་།

ཆེ་མེད་པ་འདྲ་ཡོད། ཆོག་པ་ཐུག་ན་
'མིང་' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཟེ། མིང་པ་
དང་མིང་མོ་ལ་ 'མིང་མིང་' ཟེར་བ་ལྟ་
བུ།

མིང་ལ 'མིང་' གི་རྒྱལ་ཆོག་།

མིང་ ① (ལས་ཆོག་རྒྱུ་ལ་མཐུན་པ་)

རྒྱལ་པ་འཇམ་ཆོག་པ་དང་ཡོད་པ་འདྲ་དོན་
ཏི། རྒྱ་ཅི་ཅམ་པ་སྐོལ་ཡང་འབར་མི་
མིང་ | རྒྱ་ཐུན་ཐུན་གཅིག་གིས་ནད་
ཆེན་པོ་གསུམ་མིང་ | ཡོད་མིང་ |
པ་དེན་མིང་ | འབྲུང་མིང་ | བཟོང་
མིང་ | འཛིག་རྟེན་ན་མི་མིང་པ་ |
དཔེ་མི་མིང་པ་ | མིང་པ་ཐམ་ཅམ་ |
ཆེ་ལོ་པ་རྒྱ་ལྟ་ལོན་པ་འདྲ་མི་མིང་མིང་...
ཐམ་ཅམ་ཅམ་རེད་ | མིང་པ་ཅམ་རེད་ |
ག་ལ་མིང་ | རྒྱན་ཀྱན་ཟད་ཡོན་ཏན་
ཀྱན་ཐུན་ཞིག་ག་ལ་མིང་ཅམ་པ་ལྟ་...
བུ། ② (ཆེ་ཆོག་) ཆོད་དང་རྒྱལ་
རེས་ཅན་གྱི་དོན་ཏི། ཇི་མིང་འཆོ་
པ་འདྲ་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བྱེད་ | ཆེ་ལོ་ཅི་
ཅམ་རྒྱལ་ན་རྒྱལ་དེ་མིང་གི་པ་དུ་མི་
དམངས་པ་ཞབས་འདེགས་བྱ་ལྟ་བུ།

མིང་ ② འཛིག་རྟེན་ན་མི་རྒྱུ་ཆོག་པ་གྱི་

མིང་ཟེ། འཛིག་རྟེན་མི་མི་མིང་པ་ |
མིང་ན་འབྲུན་ཟེ་དང་བུལ་བ་ | མིང་

པ་འདྲ་གཏམ་དཔེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ ཆེ་པ་
མིང་དང་ཆེ་པ་མིང་གྱི་བུ་པའི་སྐོར་གྱི་
མིང་ཟེ། རྒྱལ་མིང་ | མིང་དོན་ |
དམངས་པ་མིང་ | རྒྱ་མིང་ཅམ་པ་ལྟ་
བུ། 【མིང་རྒྱལ་】 ཇི་རྒྱལ་ཁབ་དང་
ཆེ་པ་མིང་གྱི་རྒྱུ་གསུམ་ཁག་གིས་རང་གི་...
དམིགས་ལྟལ་རེས་ཅན་ཞིག་པ་ཐུབ་...
པའི་ཆོད་རྒྱུ། རང་གི་ཆེ་པ་མིང་གྱི་
ལས་རྒྱུ་གསུམ་རྒྱུ། རྒྱལ་སྐབས་དེ་གའི་
གནས་ཚུལ་དང་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཆ་རྒྱུན་པ་
རྒྱུར་ནས་གཏན་པ་པལ་པའི་ཆོད་གཞི་
བྱ་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་གྱི་རྟེན་གཞི་བྱེད་...
ཆོག་པ་ཞིག་གི་མིང་ཟེ། ཏང་གི་མི་
རིགས་མིང་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【མིང་
དབང་】 1. གལ་སྲིད་ཞིག་གིས་གལ་
སྲིད་ཞིག་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་དབང་
ཆའི་མིང་ཟེ། འབྲུར་མེད་གལ་སྲིད་
གྱི་མིང་དབང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2. ཆེ་པ་
མིང་གྱི་དབང་འཛིན་པའི་ལས་བྱུངས་
གྱི་མིང་ལའང་འབྱུག་ཟེ། མིང་དབང་
པ་ཚུགས་ | མིང་དབང་པ་བྱུགས་ལྟ་
བུ། 【མིང་གཞུང་】 ཇི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
མིང་དབང་འཛིན་པའི་ལས་བྱུངས་...
ཏི། དེ་ནི་གལ་སྲིད་མིང་གིས་དབང་རྒྱུར་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལྟ་བུ་ཡིན། ④ དཔེས་

⑬
明

རྒྱལ་རིང་པོའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རིང་ལུང་།
གི་ཆད་དེ། གྲིན་ཀྱི་རིང་བ། ། དར་
ཆ་གྲིན་རིང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གྲིན ① གྲོག་ཆགས་གྲིན་ཀྱི་རིགས་
ཀྱི་ཕྱི་མིང་ལྟེ། ས་གྲིན། ཁོང་གྲིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གྲིན་པལ】ནི་དར་
གྲིན་གྱིས་བརྒྱལ་བའི་མིང་པལ་ལྟ་བུ་།
ཀྱི་དར་རྒྱལ་དར་གོས་འཇག་ཕྱིད་
ཀྱི་ལྷ། ② མི་དང་གྲོག་ཆགས་ཀྱི་ནད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ལྟེ། ཕྱི་ནད་གི་
གྲིན་ཀྱི་འཕྲུ་ཕྱི་དར་ལྟ་བུའི་རིགས་།
པ་བརྟེན་ནས་ལུང་པའི་ནད་རིགས་།
ཀྱི་ཕྱི་མིང་། ③ ‘གྲིན་སྟ’པ་ལྟ་བུ།

གྲིན་པ རག་རྒྱན་དུ་མིང་ལྟ་བུ་ཞིག་།
ན་གནས་པའི་མིའི་རིགས་རྒྱུད་མིའི་ཤ་
ཟ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་། ཆེག་
བརྒྱལ་ན་‘གྲིན’ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ།
གྲིན་ལྷག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【གྲིན་ཀྱི་ནི་
ན་པའི་ལྷ་རྒྱ་རྒྱལ་ཆན་དཔུས་པ་ལས་།
རིང་པའི་ལྷག་ཆན་རིགས་ཤིག་པ་རྒྱལ་
འཛིན་པ་ཡིད། 【གྲིན་ལག】ནི་ལག་
པའི་མཛུབ་མོ་བཞི་པའི་མིང་ལྟེ།
‘གྲིན་མཛུབ’ལུང་བཟུང་། 【གྲིན་མིང་】
ནི་ལོ་མ་དར་གྲིན་གསལ་ཕྱིད་ཀྱི་ཟས་།
ཕྱིད་པའི་མིང་རྒྱུད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ལྟེ། ‘གྲིན་མིང་ལྟ་མ’ཡང་བཟུང་།

གྲིལ ① རི་པོ་སྟགས་ཀྱི་ལུང་རྒྱལ་སྟེ།
ཉི་མོ་དམི་འཆར་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་།
ལྟེ། ཉིན་ལྷ་གྲིལ་ལྷ། ཁོང་པ་གྲིལ་
འབྲལ་ས། གྲིལ་ལྷགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
② གསོ་བ་རིག་པར་བཤད་པའི་།
‘གདགས་གྲིལ’ཅེས་པའི་གྲིལ་ཀྱི་དོན་
དེ། གདགས་གྲིལ་ཅེས་པ་ནི་ཉིན་ལྷ་
གདགས་དང་མཆན་མོ་གྲིལ། ཆ་ནད་
གདགས་དང་གུང་ནད་གྲིལ། ལུས་
རྩོད་གདགས་དང་ལུས་ལྷན་གྲིལ།
ནད་པའི་ཆ་པ་ལྷ་སྟེ་སྟེ་ལྷ་པ་ལྟེ་ལྷ་པ་
ཡར་ལུང་གདགས་དང་ཡར་ལུང་གྲིལ་
བཟུང་བ་སྟགས་ཀྱི་‘གདགས་གྲིལ’པ་།
བརྟེན་ནས་འགལ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་འབྲེལ་
བཤད་ཕྱིད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་།
བཤད་ཚུལ་ཞིག་། ③ ‘པ་གྲིལ’ཀྱི་ད་
ལྟ་པ་།

གྲིལ་ས ① ‘གྲིལ’ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་།
གཞན་། ② ‘པ་གྲིལ’ཀྱི་ལྷུལ་ཆོག་།

གྲིལ་ལྷ ལྷ་ལྷ་ལུང་དང་ལུང་པ་སྟགས་ལྷ་།
རིགས་ཀྱི་དར་རྒྱལ་ལྷགས་ནས་རལ་
པར་ཕྱིད་པའི་གྲིན་ཀྱི་ཞིག་གི་མིང་།
ལྟེ། ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་ལས་‘འབྲུ་གྲིལ’
བཟུང་།

ཐེ་ཅུང་། ལུག་ལྷ་ཐེ་ཆོག་ལྟ་བུ།

【བཟེ】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེ་བྱུང་ལུག་ལྷ་གཉིས་པ་ཐེ་དགོས་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་འདས་པ་ལྟེ། ངས་ར་ལུག་གཉིས་ཀ་བཟེས་ནས་འཆོས་།

ནས་ལྷ་གཉིས་བཟེས་ནས་བཅགས་ལྟ་བུ། 【ཐེས】ནི་ལྷ་ལ་ཆོག་ལྟེ། ལུག་ལྷ་ཐེས་གིས་ལྟ་བུ། ② རྟོན་ཆོན་གཉིས་

ཡན་ལྷ་དང་པར་མ་ལྟེ་བར་པར་ལྷ་ལྟ་བུ་། རྟོན་པར་བྱས་པའི་རྟོན་ཏི། ཆོག་གོང་ཤོག་བཟེས་། རྟོན་མང་མོ་མ་།

བཟེས་པར་བཤད་ལྟ་བུ། ③ གྲངས་ཀའི་ལྷ་དང་ལྷ་གྲངས་ཀ་བཟེས་པའི་རྟོན་ཏི། ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

④ གྲངས་ཀའི་ལྷ་དང་ལྷ་གྲངས་ཀ་བཟེས་པའི་རྟོན་ཏི། ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑤ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑥ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑦ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑧ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑨ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

⑩ ལྷ་དང་ལྷ་བཟེས་པས་བཅུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཐེ་ཅུང་།

ཐེ་ཅུང་། ཀར་བའི་མགོ་དང་རྩེ་ངར་། འབྲེལ་མཆོག་ལྷ་ཆོག་པའི་མིང་།

ངམ་ཆོག་ལྷ་ཆོག་དེར་ལྷ་དང་ལྷ་། འབྲེལ་བའི་ལྷ་ཆོག་ལྷ་དང་ལྷ་དེའི་མིང་།

ཐེ་ཅུང་། (ཐེ་དང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དེ་ལྟ་བུ་)

① དངོས་རྩལ་ལ་ཐེ་འབྲེལ་དུ་བཅུག་པའི་རྟོན་ཏི། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

【བཟེས】ནི་མ་ཞོངས་པ་ལྟེ། བཟེས་བྱུང་གི་ལྷ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་། ཤོག་ལྷ་ལ་ཐེ་ལྷ་ཐེག་གིན་འབྲེལ་ལྟ་བུ།

ཁོ་ལ་ཆ་མོས་ཁ་གྲིག་ལྟ་བུ།

ཐྱིག་པ་ 'བྱ་གྲོང་མ་ཐྱིག་' གི་མིང་...
གཞན་ཏེ་, 'གྲོང་མོ' ལ་ལྟ་བུ།

ཐྱིག་ས་ 'ཐྱིག་' གི་སྐལ་ཆོག་།

ཐྱིད་ (བྱིད་མེད་ལས་ཆོག་༧) སེམས་
ཞིན་ཞིང་ཆགས་པའི་དོན་ཏེ་, ཆང་ལ་
ཏ་ཆང་མ་ཐྱིད་ལྟ་བུ། **【ཐྱིད་པ་】** རྒྱ་
སེམས་ཞིན་ཞིང་ཆགས་པའི་སྤྱིར་ཆོར་
ཁྱི་མིང་ལྟེ་, ཐྱིས་པ་ཟས་ལ་ཐྱིད་པ་
ལྟེས་ | ཆང་ལ་ཐྱིད་པ་མ་ཆེ་ལྟ་བུ།

ཐྱིལ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་པ་
དང་སྐལ་ཆོག་) ཏར་ཆགས་བྱིད་པའམ་
གཅེས་སྐྱས་བྱིད་པའི་དོན་ཏེ་, 'ཏ་
གྲགས་སྐད་ཆེ་རུས་པཅོང་དགོས་, མི་
གྲགས་སྐད་ཆེ་རུས་ཐྱིལ་དགོས་' ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། **【པཐྱིལ་】** རྒྱ་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་ལྟེ་, པཐྱིལ་བྱའི་རྒྱ་ཚོར་ |
རྒྱ་མོང་གི་རྒྱ་ཚོར་པཐྱིལ་ནས་རྒྱལ་...
ཁལ་འཛུགས་སྐྱབ་བྱིད་ལྟ་བུ།

ཐྱིས་ 'ཐྱི' ལ་སྐལ་ཆོག་།

ཐྱི་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་པ་)
ཉེ་འོད་དང་མེ་སྐགས་ལ་བརྟེན་ནས་...
རྒྱས་སུ་འཛུགས་པའི་དོན་ཏེ་, ལག་པ་
མེ་ལ་སྐྱ་བཞིན་འཛུགས་པ་ལྟ་བུ།

【པཐྱི】 རྒྱ་མ་འོངས་པ་ལྟེ་, པཐྱི་བྱའི་

ལག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། **【པཐྱིས་】** རྒྱ་
འདས་པ་ལྟེ་, མེ་ལུམས་པའི་གནས་
ས་འཛུགས་པཐྱིས་ལྟ་བུ། **【ཐྱིས་】** རྒྱ་
སྐལ་ཆོག་ལྟེ་, ཁ་ལག་སྐྱས་ལྟ་བུ།
【སྐྱི་ཁང་】 རྒྱ་འོད་ཆང་རན་པ་ཞིག་...
རྒྱན་འཛོམས་བྱས་ནས་ཆེ་གིང་སྤྱིད་...
སྤྱིང་བྱིད་པའི་ཁང་པ་།

ཐྱི་ ལུས་ལྱང་གི་ལུས་བྱངས་དང་...
སེམས་ཁྱི་རུས་པ་སྐགས་ཁྱི་མིང་ལ་...
འཛུགས་ལྟེ་, ཏ་ཚོར་འཆོ་རྒྱུད་པཟང་
པ་བྱས་ནས་ལུས་ཐེ་བཟང་རུ་འོངས་...
པ་ལ་སྐྱ་བབས་ཟེར་བ་དང་, མིས་
སེམས་ལྱགས་ཐྱིས་པ་ལ་སྐྱ་ཐྱིས་ཟེར་...
པ་ལྟ་བུ། | མི་གེ་སྐྱ་བ་རུས་སྐྱ་པ་ཐྱིས་
དགོས་ | ཏ་ཚོར་པ་གོ་ལ་ཐེས་གསེས་
ནས་སྐྱ་འབབ་པར་བྱིད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཐྱི་མ ལུས་ཁྱི་གིག་གི་སྐྱ་པའི་མིང་།
འདི་ལ་ 'སྐྱ་མང' ཡང་ཟེར་།

ཐྱི་ལ ལོ་མང་སྤེ་བའི་ཆེ་གིང་དུགས་...
མི་འདྲ་བ་གཞུང་ཁྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་། **【སྐྱ་
མོ་དཀར་པོ་】** རྒྱ་ལོ་མང་སྤེ་བའི་རྒྱ་...
རྒྱ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ཙ་བ་སྐྱ་བྱིད་ཆོག་།
【སྐྱ་མོ་དཀར་པོ་】 རྒྱ་ལོ་མང་སྤེ་བའི་...
རྒྱ་རྒྱུ་མཐོ་ཆང་ལ་ཁིས་ཐྱིས་ལྟ་ནས་...
བཅོ་ལྟ་བར་ཡོད་པ་, ཙ་བ་སྐྱ་མ་པོ་

མིང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མཐོན་ཅིང་.....
 ཆོག་། ཡང་ཆུ་མཛད་ཏུ་ 'བར་ཀྱ་ཐེ'
 ཏུན་ཅིན་ཐེན་' ཟེར་བའི་ཅི་མིང་.....
 རིགས་མིག་ལ་འང་སྤྱོད་པ་དཔེ་བ་.....
 ཟེར་། མཆོ་མཐོན་དང་ཀན་ལུ་འོ་བོད་
 གྱི་མཐོན་པས་མཐོན་རིགས་འདི་གསུམ་
 གའི་སྤྱི་ཡིང་ལ་སྤྱོད་པ་ཟེར་། དཔེ་ཆ་
 གཞན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་མིང་དེ་ལ་དང་། ཆུ་
 མཛད་ཏུ་ 'བར་ལན་གིན་' ཟེར་བའི་མཐོན་
 མཐོན་རིགས་མིག་ལ་རོས་འཛིན་པ་འང་
 ཡོད་།

ཨོག་ ཨོག་ཆགས་དང་ཅི་མིང་ལ་རྟོ་.....
 སྤྱི་གས་གཉིས་དངོས་དང་མི་འདྲ་བའི་
 འཆོ་བ་དང་སྤྱི་བའི་ཏུས་ཀྱགས་ཅིང་.....
 བར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཡིང་མཆོ་། མི་
 དཔངས་ཀྱི་དོན་ཏུ་ཨོག་བཅང་། རང་
 ཨོག་ལ་མ་འཛེམས་པར་གཞན་ཨོག་.....
 བསྐྱབས་ལྟ་བུ་། **【ཨོག་ཆགས་】**ནི་ཆེ་
 བ་ཏྱ་དང་མཐོང་བོ་ནས་ཆུང་བ་སྤྱིན་ཏུ་
 སྤྱོད་པ་སྤྱི་གས་རང་སྤྱོད་ཀྱིས་གཏོ་.....
 འགྲུལ་ཅིང་སྤྱོད་པ་བཅས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་
 ཡིང་ཡིན་། **【ཨོག་དབང་】**ནི་ཨོག་
 ཆགས་ནམས་མི་འཆི་བར་འཆོ་བའི་.....
 ཏུས་པའི་ཡིང་། **【ཨོག་ཆུང་】**ནི་ཆུང་
 དང་ཨོག་ཆུང་ནི་ཅི་ག་གི་ཡིང་མཆོ་།

ནད་ཆགས་ནི་སྤྱི་འབྲེག་སྤྱི་གས་ཅིང་།
【ཨོག་མིང་】1. ཅི་ག་དངོས་སྤྱོད་བཅོན་
 ཅིང་ཆེད་ཅི་ག་དངོས་ཀྱི་དཀྱིལ་ལ་.....
 བཞག་པའི་མིང་དང་ཆུགས་སྤྱི་གས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་སྤྱི་གི་ཡིང་། 2. མིང་ཏྱ་དང་
 ཆུངས་འཁོར་སྤྱི་གས་ཀྱི་འཁོར་པ་.....
 གཉིས་ཀྱི་ཆེ་བ་སྤྱི་ཡིང་ཀྱི་གཏུན་ཀྱི་
 ཡིང་།

ཨོང་ (ཅིང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ་)

● འཁྱོག་གྲག་པོ་བ་སྤྱི་གས་ཀྱི་ནམ་པ་
 ལས་དྲང་བོར་ཅིང་པའི་དོན་ཏེ་།

འཁྱོག་པོ་ཨོང་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

【བསྐྱང་】ནི་མ་འོངས་པ་མཆོ་། བསྐྱང་
 ཅུའི་མིང་དཔྱུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་།

【བསྐྱངས་】ནི་འདས་པ་མཆོ་། འཁྱོག་པོ་
 བསྐྱངས་ནས་དྲང་བོར་བྱས་ལྟ་བུ་།

【ཨོངས་】ནི་སྤྱི་ཡིང་ཆོག་མཆོ་། དཔྱུག་པ་
 འཁྱོག་པོ་འདི་ཨོངས་མིག་ལྟ་བུ་། ●

བཤད་དཀོས་པའི་དོན་ནམས་ཆུས་.....
 བར་བཤད་པའི་དོན་ཏེ་། ཆོག་གི་
 གཞུང་བསྐྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཨོང་པོ་ (ཆུན་ཆོག་)དྲང་བོར་དོན་

ཏེ་སེམས་ཨོང་པོ་། ཨོང་པོར་བཤད་
 པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཨོངས་ 'ཨོང་'གི་སྤྱི་ཡིང་ཆོག་།

ཨ་མ་མེད་མོའི་རྒྱ་ལ་རྒྱ་ལྟ་ལྟ་
རྒྱ་ལ་འི་རྒྱ་ལྟ་དང་པོའི་མིང་། ༩

‘॥५२’ प्रि.प्र.२.३३५.

ཐུན་ (ཐུན་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་པ་
དང་སྐལ་ཆོག་)ན་ཟུག་དང་ཐུག་.....
བསྐལ་སྐགས་ཐུངས་པ་ལ་ཐུག་པ་མེད་
པའི་དོན་ཏེ། བ་ཟུག་སྟོན་ལམ་ན།
བ་ཟུག་སྟོན་ཆོག་ལྟ་བུ། 【བསྐལ་ན་ནི་
མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེད། བསྐལ་
བྱའི་དཀའ་ཐུག་། དཀའ་ཐུག་བསྐལ་
ནས་གསུང་བཞེད་ཐུག་ལྟ་བུ།

ଉପାଦାନ 'ସମ୍ଭବ' ଓ 'ଅସମ୍ଭବ' ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ

སྤྱལ ①གིང་རྩ་སྐགས་སྤང་པའི་སྤྱལ་
 དང་ལས་ཆེན་གྱི་མིང་ལྟེ། གིང་རྩའི་
 སྤྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②ཐིམས་སྤྱལ་དང་
 ཐུགས་སྤྱལ། ཐུག་སྤྱལ་སྐགས་གྱི་ཐུ་
 མིང་ལྟེ། དུལ་སྤྱལ། ། མ་སྤྱལ་ད་
 གནས། ། སྤྱལ་མཐུང་མཆུགས། ། མི་
 གའི་སྤྱལ་མཚོད་ལྟ་བུ། ③སྤང་གཤོལ་
 གྱིས་ལོག་མཆུབ་སྤྱལ་གྱི་སྤྱར་མའི་མིང་
 ལྟེ། སྤན་ཆེན་སྤྱལ་ནང་ལ་མཉམ་ལྟ་
 བུ། 【སྤྱལ་འདེབས།】 བེ་ལོ་རྩ་གཤི་
 ས་མོན་ལོག་མཆུབ་པའི་སྤྱལ་ནང་ལ་
 འདེབས་པའི་ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་ཞིག་
 གི་མིང་།

སྤྲུལ་གྱི་ རང་ཉིད་ཀྱི་མཛན་པར་བློ་བཟེང་སྒྲུབ་
ཆུང་ཞིག་ཏེ། གཞུང་ཚམས་འཁྲུག་གི་
ཡུང་ཐོག་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལྟར་བཅས་པ་
ལྷན་དུ་བཅས་པའི་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་
པོ་ལས་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་གྱི་ཡང་ཟེར།

【སྤོལ་གོང་དམར་པ།】 རི་རྩ་འི་མཚོ་...
 སར་སྤྱི་བའི་རྩ་ཐུམ་གཞུང་ཏ་བླང་ལ་
 མེ་ཏྲ་ག་དམར་པོ་ཅན་ཁྱིལ་ཡིན། སྤོལ་
 གོང་དམར་སར་གཉིས་ཀའི་ལོ་མ་དང་
 མེ་ཏྲ་སྤུན་བྱེད་ཆོག།

[illegible]

22

[illegible]

ਅੰ ਧਰਮਾਦਿਕ ਸੁਖਾਦਿਕਾਨਾਮਾਨੰਤਰਾਏ

[illegible]

ལྷན་པ་ བཀའ་པར་བརྒྱུད་བའི་ལུ་...
བའི་མིང་། ཆོག་བསྐྱེད་ན་ ལྷན་ ཅེས་
འབྲི་ཆོག་མེ། ས་ལྷན་པ་ཁྱི་ལུ་བ་ལ་
ས་ལྷན་ཟེས་བ་ལྷ་ལུ། འདི་ ཅེས་
ཅེས་བསྐྱེད་དཀོས་གིང་ ལྷན་པ་ འབྲི་
བའང་ཡོད།

‘अ. ग.’ अ. ग. ग.

སྐད་ ༡ ཉེ་ལོ་འདྲ་དང་ཉེ་གཟུགས་ཀྱི་མིང་
 མེ་ འུ་ཐུག་མ་མཐི་སྐད་ན་སྐྱིད་ |
 དག་ཅན་བཟང་པོའི་སྐད་ཀྱི་སྒྲིབ་མ
 ཐུག་མོ་བཅན་པོའི་སྐད་ཀྱི་མཚན་མ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། (འདྲིམ་སྐད་ནི
 ‘ཚད་’ དང་སྐྱ་མཚུངས་པར་བསྐྲུག་
 དགོས།) ༢ རྩིས་མཐི་དོན་ཉེ་ རྩིས་
 འབྲང་བ་མ་སྐད་འབྲང་བ་བེར་བ་ལྟ་
 བུ། 【སྐད་མ】 ནི་མ་འོངས་པ་འཕྲ་
 ཐུས་ཀྱི་དོན་ཉེ་ སྐད་མར་ཡང་ཡང་
 མཚལ་བར་སྒྲིབ་ལྟ་བུ། ༣ ‘སྐད་ཅུ’
 ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྲུས་པ།

མྱ་ཏྲ (བཟུན་ཆེ་ལ།) 'ཆེད་ཏྲ' དང་
 གོན་འབྲེལ། བྱད་མཁའ་མྱ་ཏྲ་མྱ་ན་
 བཟུན་ཆེ་ལ། ཆེ་ལ་བཟུན་ན་ 'མྱ་ཏྲ'
 ཆེ་ལ་འབྲེལ་ཆེ་ལ། དེ་མྱ་ཏྲ། 'བཟུན་
 བ་ལ་བྱུང་ཤོན་ཏན་འཁྱུར་བ་དགའ།
 དེ་མྱ་ཏྲ་བཟུན་བ་ཆུ་ཤིང་ཆུན་བཞིན་
 བཟུན་ཆེ་ལ།

སྐུན་ ལྷན་ཆད་ཀྱི་དོན་ཏི་ སྐུན་ཆད་
ཀྱང་ཉེས་པ་མི་བྱ་སྐྱ་བྱ་

ལྷ་མ་ (བཟུན་ཆོག) ཡང་བཟུན་རམ་
 བཟུན་རྒྱུ་གྱི་དོན་ནི་ ཆོག་མ་བཅད་
 འདི་ལྷ་མ་ཡང་ཆར་གཅིག་འདོན་ |
 བད་ཡམས་ལ་ལ་ཐེངས་གཅིག་ལྷ་མ་...
 རེས་ལྷ་མ་མི་འཁྱུང་ | ཆོག་མ་འབྱུང་...
 མིང་བའི་མི་ལྷ་མ་ལོག་ | ལྷ་མ་ཆགས་...
 མི་རེས་ལྷ་མ་གསོན་ཐབས་མིང་ |
 ལྷ་མ་ཡང་བཟུན་ཆོག་ལྟ་། 【ལྷ་མ་བཟུན་】
 རྒྱ་མཚོ་ལྷ་མི་རྒྱ་མམ་ཆོག་ལྷ་མ་དོན་དོན་
 མིང་ལྷ་མི་བཟུན་གཅིག་ལྷ་མིང་གཞན་

ཐུགས་ ① (ཡིད་འབྱོལ་ལས་རྒྱུ།)
 རྩིས་ཀྱི་མཉམ་སྦྲེན་གྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་.....
 ཡིད་འབྱོལ་གྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་. ཡིད་འབྱོལ་
 ཐུགས་ | ཡིད་འབྱོལ་ཐུགས་ | ཐུགས་ཐུགས་..
 པ་ཐུགས་. ② ཡིད་འབྱོལ་གྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་.
 ཡིད་འབྱོལ་. 【ཐུགས་ཐུགས་】 ཐུགས་ཐུགས་.

བོ་མགོ་མཆུག་མ་སྒྲིག་ལྟ་བུ། 【བསྒྲིག】
 བྱི་མ་འོངས་པ་མེ། བྱི་ནང་བསྒྲིག་
 དགོས་ལྟ་བུ། 【བསྒྲིགས】 བྱི་འདས་པ་
 མེ། སྒྲིག་པ་བྱི་ནང་བསྒྲིགས་ནས་
 སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 【སྒྲིགས】 བྱི་སྐུལ་ཆོག་
 མེ། བྱི་བྱི་ནང་སྒྲིགས་ཤིག་ལྟ་བུ། ❶
 སྐར་འགྲོ་པའི་ཁ་སྒྲིགས་སྐར་པའི་དོན་
 ཉི། ཏྲ་ཁ་བྱིར་བསྒྲིགས་ནས་བསྒྲིགས་
 ལྟ་བུ། ❷ ས་སྒྲིགས་པ་མོ་པའམ་མ་དོན་
 པར་སྐར་པའི་དོན་ཉི། ས་པ་མོ་རྩ་
 སྒྲིག་ | ས་སྒྲིག་རྩ་སྒྲིག་ | བྱི་སྒྲིག་
 (བྱི་སྒྲིང) | སྒྲིག་(སྒྲིག་སྒྲིག་...
 པ) ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ དེས་རྩ་སྐར་
 སྐར་སྐར་པའི་དོན་ཉི། ཆོང་རྩ་ཉིས་
 རྩ་སྐར་མ་ཆོང་ན་སྐར་སྒྲིག་ཆོག་ |
 སྐར་ཁྱུང་ཁྱུང་གིས་སྐུ་ཉིས་ཉིས་པའི་
 རིན་པ་སྐར་གཅིག་པར་བྱིན་ན་སྐར་...
 ཁྱུང་པའི་ཆོང་སྒྲིག་དགོས་ལྟ་བུ།

སྒྲིག་པ 'སྒྲིག་པ' དང་དོན་འདྲ་

སྒྲིགས 'སྒྲིག' ལ་ལྟས་

སྒྲིང (བྱི་འདྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་པ)

❶ བྱི་འདྲེལ་པའམ་འདྲེལ་འདྲེལ་
 པའི་དོན་ཉི། བྱི་ཆོགས་ལས་འདྲེལ་
 སྒྲིང་དགོས་ | ངར་བྱགས་སྒྲིང་...
 ལམ་ན་ | དུ་ནག་གིས་ང་ལ་ཞི་མང་

སྒྲིང་གིན་འདྲེལ་ | ཟས་འདྲེལ་གྱིས་
 བྱི་གཞི་སྒྲིང་གིན་ལྟ་བུ། 【བསྒྲིང】
 བྱི་མ་འོངས་པ་མེ། བྱི་སྒྲིང་གྱི་པ་...
 སྐར་པའི་མོན་པོ་བསྒྲིང་པར་བྱ།
 བསྒྲིང་བྱི་པ་སྐར་པའི་པ་ལྟ་བུ།
 【བསྒྲིངས】 བྱི་འདས་པ་མེ། བྱི་
 ཆོགས་ལས་འདྲེལ་བསྒྲིངས་ནས་བྱི་
 སྒྲིང་གིས་ལྟ་བུ། 【སྒྲིངས】 བྱི་སྐུལ་
 ཆོག་མེ། ངར་སྐུལ་སྒྲིངས་ཤིག་ལྟ་
 བུ། ❷ ཟས་རྩ་སྐར་སྒྲིགས་སྐར་པར་བྱ་
 པའི་དོན་ཉི། བྱི་པ་མ་ལ་ཟས་
 བསྒྲིངས་ | བྱི་ཆོགས་ཆོང་པར་དུལ་
 བས་ཆོ་བསྒྲིངས་ནས་སྒྲིག་འཆོ་ཐམས་
 ལྟ་བུ་ལྟ་བུ། ❸ གཞིང་མད་འདྲེལ་
 པའི་དོན་ཉི། བྱི་པ་གཞིང་བསྒྲིངས་ |
 གཞིང་སྒྲིངས་ཤིག་ | སྒྲིངས་པའི་
 གཞིང་ལས་བསྒྲིངས་ལྟ་བུ། ❹ ཡར་
 འཁྱེང་འདྲེལ་པའི་དོན་ཉི། དར་
 བྱི་སྒྲིང་གིན་འདྲེལ་ | ལ་པ་བསྒྲིངས་
 བྱི་ལྟ་བུ། ❺ བྱི་སྐུལ་བྱི་པའི་དོན་
 ཉི། བྱི་སྐུལ་གྱིས་ཀུན་ནས་...
 བསྒྲིངས་ཉི་..... | ཞི་མང་གིས་ཀུན་
 བས་བསྒྲིངས་ཉི་.....ཞིས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲིངས 'སྒྲིང' ལ་ལྟས་

སྒྲིང 'བསྒྲིང' གྱི་ད་ལྟ་པ་དང་སྐུལ་

ཆོག་

སྒྲོན་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་
དང་སྒྲུལ་ཆོག་) ❶ ལུ་བ་སྟགས་ལ་ཕྱུན་
པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་རྟེ་ ལུ་བའི་བྱ་ག་
རས་ཀྱིས་སྒྲོན་གྱིན་ཡོད་ལྟ་བུ་

【བསྒྲུན་】 རྟེ་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་མེ་ བསྒྲུན་བྱའི་ཕྱུན་པ་ | ལུ་བ་
རས་ཀྱིས་བསྒྲུན་ལྟ་བུ་ ❷ དཔོན་པོའི་
ཕྱི་རོལ་ལ་དཔོན་ཇུས་གཞན་སྒྱུར་བའི་
དོན་རྟེ་ ལག་པ་འགྲུལ་པར་སྒྲོན་
ཅིག་ | ཁ་བ་ལ་དགའ་ན་རྒྱབ་གྲང་ལ་
བསྒྲུན་ལྟ་བུ་ ❸ འཁོན་ལན་སྟགས་
བྱིད་པའི་དོན་རྟེ་ དག་ལ་ག་འཁོན་
བསྒྲུན་ | ག་འཁོན་སྒྲོན་ལམ་ན་ | ག་
འཁོན་བསྒྲུན་ནས་གཞེན་ནམས་.....
དགའ་ལྟ་བུ་

སྒྲོབ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་)
གཞན་ལས་ཡོན་ཏན་སྒྲོབ་པའམ་.....
གཞན་ལ་ཡོན་ཏན་སྒྲོབ་པའི་དོན་རྟེ་
དགེ་ཆན་གྱིས་སྒྲོབ་མ་ལ་ཡི་གེ་སྒྲོབ་....
ཀྱིན་འདུག་ | སྒྲོབ་མས་ཡི་གེ་སྒྲོབ་
པའི་སྐད་ཡིན་ | ཡོན་ཏན་སྒྲོབ་...
ལམ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ 【བསྒྲུབ་】 རྟེ་མ་
འོངས་པ་མེ་ ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
ལྟ་བུ་ 【བསྒྲུབས་】 རྟེ་འདས་པ་མེ་

ཡི་གེ་བསྒྲུབས་ནས་ཡོན་ཏན་སྒྱུར་ལྟ་
བུ་ 【སྒྲོབས་】 རྟེ་སྒྲུལ་ཆོག་མེ་ ཡོན་
ཏན་སྒྲོབས་གིག་ལྟ་བུ་ 【སྒྲོབ་བྱིད་】
རྟེ་སྒྲོབ་གསའི་བྱིད་སྟགས་དེས་ཅན་...
ཞིག་གི་བྱིད་སྟན་གྱི་འོག་ཏུ་ སྒྲོབ་གྲས་
སྒྲོབ་མར་ཡོན་ཏན་ཅི་དགས་བྱིད་པ་...
དང་སྒྲོབ་མས་དེ་ལ་སྒྱུར་བའི་བྱ་བ་...
གཞིས་གྱི་ཕྱི་མིང་མེ་ སྒྲོབ་བྱིད་གྱི་བྱ་
བ་ | སྒྲོབ་བྱིད་བྱས་ལྟ་བུ་ 【སྒྲོབ་གྲུ་】
རྟེ་སྒྲོབ་གྲུ་རྒྱུད་པ་དང་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་
སྟགས་གྱི་ཕྱི་མིང་ 【སྒྲོབ་གྲུ་པ་】 རྟེ་
སྒྲོབ་གྲུར་སྒྲོབ་སྒྱུར་བྱིད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་
མི་ 【སྒྲོབ་རྒྱུད་】 རྟེ་དིག་གནས་...
སྟགས་བྱིད་པའི་རྒྱུད་པ་འཛིན་ལམ་ན་
ནམས་ལ་སྒྲོབ་རྒྱུད་ཟེར་ 【སྒྲོབ་
གཞེར་】 རྟེ་ཡོན་ཏན་དོན་དུ་གཞེར་...
པའི་བྱ་སྒྱུར་གྱི་མིང་མེ་ སྒྲོབ་གྲུར་
སྒྲོབ་གཞེར་བྱིད་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ་ 【སྒྲོབ་
གཞེར་པ་】 རྟེ་ཡོན་ཏན་སྒྲོབ་ཀྱིན་ཡོད་
པའི་མིའམ་སྒྲོབ་གྲུ་པའི་མིང་ 【སྒྲོབ་
དཔོན་】 1. དགེ་ཆན་གྱི་མིང་ 2.
དགེ་ཆན་ཆེན་མོའི་མིང་ 【སྒྲོབ་སྒྱུག་】
1. ལས་གའི་ཁྱོད་ནས་ལག་ཆལ་སྒྲོབ་
ལམ་ན་གྱི་མི་མེ་ བསྒྲུབ་སྒྲོབ་སྒྱུག་
ལོ་གསུམ་བྱས་ལྟ་བུ་ 2. ཡོན་ཏན་

སྒྲིབ་ཀྱི་ཁོད་པའི་མི། 【སྒྲིབ་བྱ】 བྱི་
མྱོན་ཆད་དགེ་ཆེན་གྱིས་རང་གི་སྒྲིབ་...
མ་ལ་མྱོང་ཉེ་པའི་འཁོད་ཚུལ་ཞིག་མེད་
'བྱ་སྒྲིབ་' གྱུར་བེད་། 【སྒྲིབ་མ】 བྱི་
དགེ་ཆེན་གྱིས་རང་གི་སྒྲིབ་ཁྱིམ་བྱས་...
པའི་མི་ལ་སྒྲིབ་མ་བེད་ཏེ། སྒྲིབ་དཔོན་
དང་སྒྲིབ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【སྒྲིབ་
ཐུན】 བྱི་སྒྲིབ་གྲུང་དགེ་ཆེན་གྱི་སྒྲིབ་
ཁྱིམ་ཐོངས་གཅིག་གི་ཏུས་ལུན་གྱི་.....
མིང་། 【སྒྲིབ་གསོ】 བྱི་སྒྲིབ་མྱོན་དང་
གསོ་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་བྱ་པའི་མིང་མེད་
གསལ་བ་མེད་པའི་མིང་སྒྲིབ་པར་སྒྲིབ་གསོ་
བྱས་། བཅས་ལུགས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་སྒྲིབ་
གསོ་བཅས་ལྟ་བུ།

སྒྲིབས 'སྒྲིབ' ལ་ལྟས་།

གསལ

གསལག₁ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ) ཉེས་པ་སྐྱེས་བྱིད་པའི་...
དོན་ཏེ། གསལ་བྱེད་ཉེས་པ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། 【གསོག】 བྱི་ད་ལྟ་པ་མེད་ཉེས་
པ་གསོག་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
【བསགས】 བྱི་འདས་པ་མེད་ཉེས་པ་
བསགས་ལྟ་བུ། 【སྐྱེག】 བྱི་སྐྱེལ་ཆོག་
གསལག₂ 'གསོག₁' གི་མ་འོངས་...

པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

གསལ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་...
འོངས་པ་དང་འདས་པ) མེད་པ་དང་
ཀྱན་ལ་ཤེས་སུ་འཇུག་མི་ཏུང་པའི་.....
དོན་ཏེ། དཔེ་ག་དོན་དག་ལྟ་ལ་གསལ་
དགོས་། གསལ་བྱེད་དཔེ་ག་དོན་།
རང་སྒྲིབ་གསལ་ནས་གཞན་སྒྲིབ་མ་...
བཤད་ལྟ་བུ། 【གསོང】 བྱི་ད་ལྟ་པ་
མེད་དཔེ་ག་དོན་གསོང་མཁན་།
གསོང་བྱིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 【གསོངས】
བྱི་སྐྱེལ་ཆོག་མེད་དཔེ་ག་དོན་དག་ལ་
གསོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 【གསལ་པ་】 བྱི་
མེད་པར་བྱ་བ་དང་ཀྱན་ལ་ཤེས་སུ་...
འཇུག་མི་ཏུང་པའི་ལས་དོན་གྱི་མིང་།
【གསལ་ཁེབས】 བྱི་འདོན་ས་སྐྱེས་...
ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྒྲིབ་བྱིད་ཀྱི་ལུ་པའི་...
རིགས་ཀྱི་ཕྱི་མིང་། 【གསལ་ཐུགས】 བྱི་
སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལ་ལུལ་ཞིག་
གི་མིང་། 【གསལ་སྒྲིབ་】 བྱི་སངས་རྒྱུས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཞུགས་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོག་...
ལས་ལེན་བྱིད་སྐྱེས་ཀྱི་མཁན་ས་.....
གཉིས་པའི་མིང་། 【གསལ་སྒྲིབ་】 1.
བཤད་གཅི་འདོར་པའི་གནས་ཀྱི་.....
མིང་ 2. འཇིག་པའི་མིང་གཞན་།
གསལ 'སྐྱེད' ཀྱི་མ་འོངས་པ་།

གཞན 'གསོན' གྱི་མ་འོངས་པ་
དང་འདས་པ་

གསུང་ ‘བསམ’ གྱི་ད་ལྟ་བུ།

གཤམ་ལ་མ་མི་མཆོག་མཐོང་པའི་.....
གཞིག་གི་མིག་ལ་གཞིག་ཞེས་ལུང་སྟངས་ཀྱི་
'ཆུ་གཞིག' རེད་, མུག་ཆུ་ལ་མིག་
པའི་ནང་ཀྱི་ 'གངས་གཞིག' ཞེས་

གཤམ་ ❶ (ཐུན་ཚིག་) གཤམ་ཚིག་
 སི་གཤམ་བ་ཚེ་ འོ་ཨ་གཤམ་བ། ས་
 གཤམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཤམ་ཐུན་】
 རི་ཐུན་མེད་པའི་དམས་པོ་གཤམ་དུ་
 བཟོ་བའི་དོན། དཔེར་ན། གཤམ་
 ཐུན་འཐུལ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གསལ་བཤད་】 རི་མིའི་རྩོལ་བར་...
 བརྟེན་ནས་ཐུང་མེད་གསལ་དུ་སྒྲུབ་...
 བརྟེན་པའམ་འབྱུང་དུ་བརྟེན་པའི་བྱ་
 དང་ས་ཀྱི་མིང་མེད། བར་རྟེན་པའི་
 ལག་རྩལ་ནི་རང་རེའི་རྩལ་ཁབ་ཀྱི་...
 རལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་ཐོག་མར་...
 གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཞིག་རེད་ཟེ་ལུ།

【གཤམ་ཁུ】 རི་གཞིན་མྱིག་གི་ན་ཚོད་
ནས་དང་མའི་བར་རལ་ལས་དོན་ཞིག་
ལྟར་བར་བྱུགས་ནས་ལྟོད་རིང་ལ་ལོན་
པའི་དོན་ཏེ། ལྷན་པ་དང་གཤམ་ཁུ།
བརྗོད་ལྟར་གཤམ་ཁུ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

【གཤང་ལ】 1. གངས་རྒྱལ་ཚོས་
 ཐུགས་སྲིད་ཀྱི་གཤང་ལ་.....
 གཤང་རྩྭ་གཉིས་ཡོད་པའི་གཤང་....
 ལ། 2. ཐུགས་སྲིད་དང་ཐུབ་མཁན་
 རྟོགས་རྩྭ་པ་བཙོས་ནས་གཤང་པ་...
 དེཅུགས་པ་ཞིག་ཆེ། རྩན་གཞུང་
 གཤང་ལ་ཁེས་པ་ལྷ་ཏུ། **【གཤང་པཛེ】**

1. གཞུང་གནོན་སྒྱུར་ལམ་གྱི་ལོ་
 རིམ་གྱིས་དཀར་པོའི་སྐོར་ནས་སྤྱོད་དཔའ་
 རྒྱལ་ཁེ, སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྤྱོད་
 རུལ་ཁུངས་ཚིང་བ་ནས་མ་ལུ་མས་་་་
 བས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་ལྟ་ཕྱགས་གསར་བ་
 ཡར་ཐོན་ཞིག་འཛུགས་པའི་དོན་2.
 སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཁུལ་དང་མི་་་་་་་་་་
 འཚམས་པའི་བྱ་དོན་ནས་ཚ་བ་་་་
 བས་མཚམས་སྒྱུར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་
 བས་མ་བ་གསར་བཞི། ལག་ཆལ་་་་་
 གསར་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ‘བས་’
 ཀྱི་ད་ལྟ་བ་

གསལ (ཐུན་ཆེག) ༡ འོད་སྤང་ཆེ་
 འཕྲི་དྲན་ཏེ། ཉི་མ་འོད་གསལ་པ།
 འོད་གསལ་འཕྲི་ལམ་ཆེན་ལ་འགྲོ།
 ཐུན་ཐུན་རབ་རྒྱ་གསལ་ལྟ་བུ།

【གསལ་ལེ】 རྩོམ་པ་མིའག་ལ་.....
གསལ་བར་གར་བ་མེད། མཉམ་མཉམ་

དཀར་གསལ་ལེ་བཀར། ལྷ་རེངས་...
 གསལ་ལེ་ཤར་ལྷ་བྱ། ༥ ལྷ་རིག་རྩོ་
 བའི་དོན་ཏེ། ལྷ་རབ་རྒྱ་གསལ་བ།
 རིག་པ་ཤིན་རྒྱ་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་...
 བྱ། 【གསལ་འདེབས】 རི་བརྟེན་བའི་
 དོན་ནམ་མཁའ་ན་གསལ་པོ་མེད་པའི་
 དོན་ནམ་མཁའ་ལ་འཛུགས་ཏེ་འཁྱག་...
 བའམ་མཁའ་ལ་གསལ་བར་འཆར་རྒྱ་
 འཁྱག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷ་རྒྱ་ལས་དོན་
 མི་འཛུགས་ན་པ་ལས་ལྷོད་ལ་གསལ་ཞིག་
 གདབ། ཞེས་པ་ལ་གསལ་བཟུང་...
 བའ་པ་དོན་དེ་ཡིད་ལ་འཛུགས་ལྷ་བྱ།

༥ ལྷ་བྱེད་དང་ནག་རྩོ་པ་མེད་པའི་
 དོན་ཏེ། དཔེ་ཆ་འདིའི་ཡི་གེ་ཏ་ཅང་
 གསལ། ཡི་གེ་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་རེད།
 དཔེ་ཆ་གསལ་མོ་ལ་བལྟས། གསལ་
 བར་མཛོན། གསལ་རྟེན་རྒྱ་ལྷ་བྱ།
 བྱ། ༥ ལྷ་རྒྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཆོག་བའི་
 ཞིང་ལ་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

【གསལ་བྱེད】 1. ཡི་གེ་ལ་དབྱེདས་
 དང་གསལ་བྱེད་གཉིས་སུ་སྒྲེ་བའི་...
 གསལ་བྱེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། གསལ་བྱེད་
 ལུས་རྩ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། 2. གསལ་བར་
 བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་བལྟས་པ།

【གསལ་པ】 རི་རྩོག་རྒྱ་ལྷ་བྱ་པ་མ་...
 བྱ།

ཡིན་པའམ་ཐེ་ཆོས་མེད་པའི་དོན་ཏེ།
 དོན་དེ་ངས་གསལ་ཁ་ཤིས། གསལ་
 ཁ་མཛོང་ལྷ་བྱ།

གསལ་གྱིང་ གནའ་རྒྱས་ཉེས་ཅན་...
 ལ་ཆད་ཀྱིས་ས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་དར་གྱིང་
 རིང་བའི་མིང་།

གསལ་ ༥ ཐོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་
 ཞིག་གི་མིང་། ༥ ཐོན་པའི་ལྷ་ཁང་གི་
 མིང་།

གསལ་གྱི་ 'སིགས་' ཀྱི་ད་ལྷ་བྱ།

གསལ་གསལ་ 'སིགས་' ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་...
 གཞན་།

གསལ་ ༥ རེ་ལུ་གསལ་༥ 'བསལ་'
 གི་ད་ལྷ་བྱ།

གསལ་སལ་ 'བསལ་' གི་སྐུལ་ཆོག་།

གསལ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་
 བ) ལྷ་རྒྱ་བསྐྱར་བའམ་པར་...
 འཕངས་པའི་དོན་ཏེ། འཁོར་ལོ་
 གསལ། ལྷ་པར་གསལ། མདའ་
 གསལ། རྩོ་གསལ་ལྷ་བྱ། མ་འོངས་
 བ་དང་འདས་པ་སྐུལ་ཆོག་ལ་བསལ་
 འབྲི་སྟེ། བསལ་བྱའི་མདའ། མདའ་
 བསལ་ནས་སོང་། མདའ་བསལ་ཅིག་
 ལྷ་བྱ།

གསལ་ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྷ་
 བ) ལྷ་རྒྱ་བསྐྱར་བའམ་པར་...
 འཕངས་པའི་དོན་ཏེ། འཁོར་ལོ་
 གསལ། ལྷ་པར་གསལ། མདའ་
 གསལ། རྩོ་གསལ་ལྷ་བྱ། མ་འོངས་
 བ་དང་འདས་པ་སྐུལ་ཆོག་ལ་བསལ་
 འབྲི་སྟེ། བསལ་བྱའི་མདའ། མདའ་
 བསལ་ནས་སོང་། མདའ་བསལ་ཅིག་
 ལྷ་བྱ།

བ་དང་ཐུལ་ཚིག་) ❶ དངོས་ཐུག་གཅིག་ཆ་ཤས་མང་པོར་བྱེད་པའི་དོན་ཏི། སྒྲིང་བཞུག་སྒྲིང་གསལ་གྱིན་འདུག། སྒྲིང་གསལ་ཅིག་ལྟ་བུ།

【བསལ་】ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལྟེ། བསལ་བྱའི་སྒྲིང་། སྒྲིང་བསལ་ནས་བྱད་སྒྲིང་བྱས་ལྟ་བུ། ❷ སྒྲིང་བྱ་བྱའི་རྩལ་མོ་དཀྱོལ་པའི་དོན་ཏི། སྒྲིང་བྱ་ཆོད་བཟའི་སྒྲིང་བྱ་གསལ་། སྒྲིང་བཟ་བསལ་ནས་སྒྲིང་མ་འཚགས་ལྟ་བུ། ❸ གྲངས་རིམ་པོ་གཅིག་གྲངས་ཆུང་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཏི། ཏུས་ཆུང་ཉེར་བཞི་མི་གྲངས་ལྟ་བུ་བསལ་ནས་མཆོས་། གྲང་གང་བྱ་དུ་བསལ་ནས་བྱ་བཟུ་ཡིན་ལྟ་བུ།

གཞུག་ མོག་རྩན་ནམ་མོག་རྩངས་ལ་བྱིན་པའི་རྒྱ་རྩོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ‘ཆེན་པོ་རྩན་པ་ལ་གཞུག་རྩོད་པའི་ཉེན་ལྱིས་བཟླག་པར་འཐུར་ང་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞུང་ ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ) བཤད་པའམ་སྒྲིག་པའི་ཞེས་ལྟེ། ཞལ་གཞུང་། སྒྲིང་ལས་དགོ་ཆུན་གྱི་གཞུང་ལ་ཉེན་། དགོ་ཆུན་ཁོང་གིས་དཔེ་ཆ་གཞུང་མཆོས་ཏི།

བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ། 【གཞུངས་】ནི་འདས་པ་དང་ཐུལ་ཚིག་ལྟེ། དེ་མྱོང་ཅིས་གཞུངས་སོ། དཔེ་ཆ་གཞུངས་སྒྲིང་གིས་ལྟ་བུ། 【གཞུང་བཞུགས་】ནི་བྱོན་བྱེད་པའི་མྱོང་ཆ་དང་ཡི་གེ་སྟགས་ཀྱི་མིང་ལྟེ། ཁོང་རྩམ་གཉིས་ཀྱིས་གཞུང་བཞུགས་གནང་། ལུ་ཡོན་རྩམས་ཚིགས་ནས་གཞུང་བཞུགས་གནང་ལྟ་བུ། 【གཞུང་སྒྲིགས་】ནི་བཤད་ཚུལ་གལ་ཆེ་ཞིང་དོན་ཐུག་པའི་ཚིག་ཐུང་ཅུ་རྩམས་མཉམ་དུ་བསྒྲུས་པའི་དཔེ་ཆ་སྟགས་ཀྱི་མིང་། 【གཞུང་རྩོམ་】ནི་བཟུམས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་རྩོམ་གྱི་མིང་ལྟེ། ཡེ་ཉིན་གྱི་གཞུང་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞུང་འབྲུམ་】ནི་རྩོམ་པ་པོས་བཟུམས་པའི་རྩོམ་གལ་ཆེན་ཆ་ཆུང་དཔར་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལྟེ། ལུ་ལུ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འབྲུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གཞུང་རབ་】

1. རྩོམ་ལུགས་པས་རང་གིས་དད་པ་བྱེད་པའི་རྩོམ་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟོན་ལྟེ། སྒྲིང་གཞུང་བཤད་པའི་དཔེ་ཆ་ལ་གཞུང་རབ་ཟེར། 2. ཆུང་ལྡན་དང་གཞི་འཛིན་སར་བྱེད་ཚིག་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་ལའང་གཞུང་རབ་ཟེར། ❷

॥ यः श्रुत्वा भक्त्या ॥ १ ॥ श्रुत्वा भक्त्या ॥ १ ॥
 श्री गुरुभ्यो नमः । ॥ १ ॥ श्री गुरुभ्यो नमः । ॥ १ ॥
 ॥ १ ॥ श्री गुरुभ्यो नमः । ॥ १ ॥ श्री गुरुभ्यो नमः । ॥ १ ॥

གཞུང་ལ 'གཞུང' ལ་ལྟོས།

གསུང ❶ བམ་མ་བྱ་བར་ཁར་ཐོན་
 པའི་དེ་རན་གྱི་མིང་། ‘ཕྱེགས་པ’ ཡང་
 ཟེར། ❷ རྫོང་པ་རྒྱལ་པའི་ནང་དེགས་
 སྤུངས་ཀྱི་ནང་ཉགས་གྱི་མིང་ཞེ་
 རྫོང་པ་དབུགས་གྲིས་པརྒྱལ་པ་ལྟ་བུའི་
 རྫོང་པ་ཤར་ཞིང་དབུགས་འཛང་བ་...
 ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་།

ਸਮੁਪ ॥ 'ਸੁਪ' ਸ਼੍ਰਿ.ਕ.ਐਸ.ਪ.

② 'ସୁସ' ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସାମାଜିକ

॥ ॐ नमः शिवाय ॥ 'सुम' श्रीसुमः सुमः श्री...
 श्रीसुमः श्रीसुमः

གཞུགས། ① གྲངས་ཀྱི་གཞུགས། ② ཟུང་
བའི་དོན་དེ། ཟུང་ཆད་ཁིང་བྲན་ལམ་
ཟུགས་འོག་ཏུ། ཁིང་བྲན་ལ་ཆོག་
གཞུགས་བཞད་དབང་མེད་པོམ་གཞུགས་
སྟོ་དབང་མེད་ཅེས་པ་སྟུ་བྱ། 【གཞུགས་
པ།】 ཞི་མིམ་པ་གཞུགས་པ་སྟེ། དང་པོ་
གཞིས་པ། གཞུགས་པ་ཞེས་པ་སྟུ་བྱ།
【གཞུགས་པོ།】 ཞི་གྲངས་ག་གཞུགས་དུ་……
ངས་པའི་དོན་དེ། རིང་པ་བྱུ་གཞུགས་
པ་ཞེས་པ་སྟུ་བྱ། 【གཞུགས་ག་ཞི་

ཡུལ་གྱི་གསུམ་པ་གཅིག་ལྟར་མ་...
ཆུ་པ་འཛིན་ན་རེ། མི་འདི་གསུམ་གྱི་
ལྷོ་ཡུལ་ཆེན་ཆོལ་ལྷོ་ཡུལ་པ་རེད་མྱོ་...
ཡུལ་

གཞུང་། ༡ འབྲུག་རིམ་མཁའ་མཆོག་གི་
ལོ་གསལ་གྱི་མིང་ལྟེ། ‘སྐྱོ་གཞུང་གྱི་ཁྱི་
མོ་བཅུན་, བཀའ་གཞུང་གྱི་ལྷ་པོ་མོ་
ངར་’ | ‘བྱ་རྒྱུང་པ་མའི་གཞུང་ན་’
ཞིང་, སིང་ལྷག་རྒྱ་པོའི་གཞུང་ནས་
རྒྱས་’ ལྟ་བུ། 【གཞུང་འཁྱུག་】ནི་རྒྱུན་
ཁྱུག་གཞུང་ལ་ཁྲལ་འཁྲལ་པའི་རྒྱས་པ་
མེད་པའི་མི་རིངས་ལ་གཞུང་འཁྱུག་...
གཞུང་འཁྱུག་ཟེར་། 【གཞུང་པ་】ནི་
གོ་གནས་ལ་འཁྱུག་པའི་ཚད་མེད་སྐད་...
ནས་སྤྱོད་པའི་མི་ལ་གཞུང་པའམ་ཁྱུང་
པ་ཟེར་ཏེ། ལམ་ན་པོ་གཞུང་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ༢ ག་བཤམ་ལོ་གསལ་མེད་
པའི་གསལ་ནས་ལྷ་མཆོད་པའི་རྒྱུང་སྐད་...
དད་ཀྱི་ཆོག་ག་ཞེས་གི་མིང་།

གཞུང་པ་ མི་ཐུང་གི་ཡུང་རུལ་མན་
དང་པར་ཅ་ཡན་གྱི་ཁོག་པའི་མིང་།

གསེ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་
པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ❶ དངོས་རྣམས་རྒྱུ་
ལྷན་གཅིག་རྒྱུ་ཡང་བོད་མཉམ་པའི་
དོན་ཏེ། གསེ་བྱེད་བྱེད་ཤིང་། བྱེད་

མིང་གསེ་བཞིན་འདུག | མིང་གསེ་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གསེས】ནི་
འདས་པ་དང་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ། མིང་
གཏུན་གསེས་ནས་ཏུམ་བུར་བསོས་ |
མིང་གཏུན་གསེས་མིག་ལྟ་བུ། ②
གངས་ཀ་ཆེན་པོ་གངས་ཀ་ཆུང་བ་
མང་པོར་བསོས་པའི་དོན་དེ། ཆུ་མ་
དོ་གང་ཏུ་གསེས་ན་གང་ཉི་ཤུ་རེད་ལྟ་
བུ།

གསེ་བ 'མེ་བ' ལེ་འབྲི་ཆུལ་གཞན་

གསེག་ (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) རྩོགས་སུ་ཅིག་
ཏུ་མོ་བའི་དོན་དེ། རྒྱག་ཁ་ཆུང་བུ་
གསེག་དགོས་ | མིག་གདབ་པ་གསེག་
མི་ཏུང་ལྟ་བུ། 【བསེགས】ནི་འདས་
པ་ལྟེ། རས་བསེགས་ནས་བས་ལྟ་བུ།
【གསོགས】ནི་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ། བར་
གསོགས་མིག་ལྟ་བུ།

གསེག་ 'གསེག་མ' ལ་ལྟོས།

གསེག་མ རྩི་རྩིག་པོ་ཆུང་ཆུང་
རམ་ཁྱི་མའི་རུལ་ཁྱི་མིང་ལྟེ། རྩི་
གསེག་མ | ཁྱི་མའི་གསེག་མ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་ན་'གསེག' ཅེས་
འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཁྱི་གསེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གསེག་མིང བངས་ཆུས་ཆོས་ལུགས་

ཁྱི་དག་སྤོང་གི་ལམར་བ་ཞིག་གི་མིང་།

གསེང ① བར་མཆོགས་སམ་ཁྱོད་ཁྱི་
མིང་ལྟེ། ཁྱང་གསེང་(མ་རྩོད་དང་ཁྱི་
རྩི་མཆོགས) | སྐྱན་གསེང་(སྐྱབ་
སྐྱན་མ་དང་ཁྱི་མའི་མཆོགས) |
ནགས་གསེང་ | ལྷ་གསེང་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ② (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་▽)
བར་ཆོགས་སྤོང་པོར་གཉོང་བ་ལྟེ།
'རུལ་བ་གསོ་ཞིང་འཕེམས་པ་གསེང་'
ལྟ་བུ།

གསེད (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བལ་སོགས་
འཁྱིང་བའམ་འཛིངས་པ་སོ་སོར་
བཀྲལ་བའི་དོན་དེ། བལ་གསེད་
མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསེད】ནི་
འདས་པ་དང་སྐུལ་ཆོག་ལྟེ། བལ་
བསེད་ནས་སྐྱད་པ་བཀྲལ་ | ཁྱིད་
ཁྱིས་བལ་བསེད་ཅིག་ལྟ་བུ།

གསེབ ① ལུ་མ་ལུས་པར་སྐྱགས་སྐྱད་
ཐེལ་ཁྱིད་ཏུ་བཞག་པའི་རྩ་པོར་སོགས་
ཁྱི་མིང་ལྟེ། རྩ་གསེབ་ | བོང་གསེབ་ |
རྩ་གསེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② བང་རམ་
ཁྱོད་ཁྱི་མིང་ལྟེ། ཁྱིན་གསེབ་ | བང་
གསེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གསེར ① ལྷགས་རིགས་ཙུ་ཆེན་མེར་

ལ་མཉེན་པ་ཞིག་ཡིན། 【གསེས་བྱེད་】

1. ལྷ་སྐད་ཏུ་ 'ཉོང་ཅིན་ཏེ་' ཟེར་བའི་ཕྱི་མིང་རིགས་ཤིག་གི་ལོ་མའི་བྱེད་ཀྱིས་མཉེན་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག། 2. གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་བྱེད་མའི་རིགས་ཤིག་ལ་རྩམ་འཛིན་པ་འདྲ་ཡོད།

【གསེས་སྐད་】 1. ལྷ་གསེས་སྐད་ཀྱི་ཟེར་བའི་ལྷ་སྐད་ཞིག། 2. གསེས་བྱེད་སྐད་པ་ལྷ་མའི་མིང་། 3. རི་མོ་གཙང་ལྷ་བྱེད་པའི་སྐད་པའི་རིགས་ཤིག། ④ ཞེ་སའི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། གསེས་ཡིག་ (གོང་རིམ་གྱི་བཀའ་ལྷོ་ཡིག) | གསེས་གཏུང་(བཅའ་རྩི) | གསེས་སྐྱེམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གསེས་ཏིག་】 ནི་མེ་ཉེན་མེས་པོ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཏིག་ཏའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ⑤ ཐོད་གྱི་བུས་ཤིག།

གསེས ① གསེས་སའི་རིགས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་ཉེ་མི་རིགས་ནང་གསེས་ཀྱི་མཐུན་སྐྱེམས་དང་མི་རིགས་པར་གྱི་མཐུན་སྐྱེམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② 'གསེ' ཡི་འདས་པ་དང་སྐྱེམས་ཆོག་པ།

གསོ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) ① འཚོ་བའི་ལྷ་ལྷོན་བསྐྱབས་ནས་སྦྱང་བའམ་འཚོ་བར་ཀྱི་

བྱེད་པའི་དོན་ཏི། རང་ཁ་རང་གསོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【གསོས་】 ནི་འདས་པ་དང་སྐྱེམས་ཆོག་པའི་དཔལ་ལྷོས་ནས་རང་ཁ་གསོས་ | རང་ཁ་རང་གསོ་གསོས་ཤིག་ལྟ་བུ། ② སྐྱོ་བྱས་པ་ལྷོ་ཆས་སོགས་བྱེད་ནས་འཚོ་སྦྱང་བྱས་པའི་དོན་ཏི། བཀ་གསོ་མཁན་ | བཀ་གསོས་ནས་བྱེད་པསོགས་ལྟ་བུ། ③ མཉེན་བཅོས་བྱས་པའི་དོན་ཏི། བད་གསོ་མཁན་ | མཉེན་པས་བད་པའི་བད་གསོས་ལྟ་བུ། 【གསོ་བ་རིག་པ་】 ནི་བྱས་པ་ནད་མེད་པར་བདེ་བར་ཀྱི་གནས་པ་དང་, བད་རིགས་མཉེན་འགོག་དང་གསོ་བཅོས་བྱེད་པའི་ཆོན་རིག་གི་མིང་ལྟ་བུ། བྱང་གོའི་གསོ་བ་རིག་པ་ | ལྷ་སྐྱོགས་པའི་གསོ་བ་རིག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱེམས་ན་'གསོ་རིག' ཅེས་འབྲི་ཆོག། 【གསོ་རིག་པ་】 ནི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལག་ལེན་གྱི་ཉམས་སྦྱང་དང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་མི།

【གསོ་དཔྱད་】 ནི་མཉེན་བཅོས་ཀྱི་སྐོ་ནས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་། ① སོར་ཆུད་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏི། དཔལ་གསོ་ | དཔལ་གསོས་ | སྐྱར་གསོ་ |

འདས་པ་མེ: བསན་བྱའི་མེ་མེན |
མེ་མེན་ལ་གསན་ནས་སྤྱོད་པ་མེས་ལྟ་བུ།

གསོན་པ་ ① (ཕྱིད་མེད་ལས་ཆིག་༥)
ཆེ་སྤྱོད་གནས་པའི་དོན་ཏེ: ཆེ་གསོན་
པའི་དགོས་པ་ནི་མི་དམངས་ལ་ཞབས་
འདེགས་ཟུང་བ་དེ་ཡིན་ལྟ་བུ། 【གསོན་
པ་】 1. མི་དང་སྤྱོད་ཆགས་ཀྱི་ཆེ་.....
སྤྱོད་གནས་པའི་དོན་ཏེ: དག་ལ་
གསོན་པོར་བཟུང་ | ཟུང་གི་གསོན་...
པོར་བཟུང་ལྟ་བུ། 2. མེ་དངོས་...
རིགས་ཀྱི་མེ་རྩལ་ཉམས་མེད་པའི་.....
དོན་ཏེ: སྤྱོད་ཀྱི་གསོན་པོ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ② ‘འཛེལ་’ ཡི་ད་ལྟ་བུར་
གསོན་འབྱི་བའང་ཡོད།

གསོལ ① ཁོང་སྤྱོད་པ་བྱས་ནས་.....
བརྩམས་པའི་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་འདྲ་...
གཞུགས་ཀྱི་མིང་མེ: གསོལ་གཞུགས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མིང་པོ་མེད་པའི་
དོན་ཏེ: གསོག་གསོལ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
③ ‘བསམ་’ ཀྱི་ད་ལྟ་བུའི་འབྱི་ཚུལ་
གཞན།

གསོལ་པ་ ཏུམ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་ཐང་...
མིང་གི་རིགས་ཀྱི་མིང་སྤྱོད་ཞིག་མེ,
རིགས་མང་པོ་ཡོད། སྤྱོད་ཁབ་
དབྱིབས་ཅན་, མིང་གིང་དང་ལ་གིང་

རིང་པོ་མེས་པལ་, ཁང་པའི་ག་གཏུང་
དང་མཁའ་མཁོ་པོ་སྤྱོད་པ་ལ་བསྐོས་སྤྱོད་...
ཏ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་ཡིན། ཆེ་གསོན་
ན་ ‘གསོན་’ ཞེས་འབྱི་ཆིག་མེ: གསོན་
མིང་ | གསོན་མིང་ | གསོན་པ་དང་
བྱུག་པ་ལ་ ‘གསོན་བྱུག་’ ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གསོན་པ་ (ཕྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆིག་ད་...
ལྟ་བུ་དང་སྤྱོད་ཆིག) ལག་པས་སྤྱོད་...
དང་ཟོར་པ་སྤྱོད་པ་མེས་པའི་དོན་...
ཏེ: ཞིང་པས་ཟོར་པ་གསོན་པ་ཞིན་
ཞིང་ཤེགས་ | བརྩམས་པ་པོ་གསོན་...
པ་ཞིན་གཏོར་ཁ་བསྐོས་ | ལག་གི་.....
ཟོར་པ་གསོན་ཅིག་ལྟ་བུ། 【བསོན་】
ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་མེ:
བསོན་བྱའི་ཐོ་བ་བསོན་དགོས་ | ཟོར་
པ་བསོན་ནས་མོ་ཅིག་ཤེགས་ལྟ་བུ།

གསོན་པ་ ① བསོན་ནས་བྱུག་འཕྲིགས་
ཕྱིད་ཀྱི་མ་བྱུང་ཅིག་གི་མིང་མེ,
‘གསོན་འཕྲིགས་’ གྲང་ཟེར། 【གསོན་
ཕྱིད་འབྱེལ་འཕྲིན་】 ནི་སྤྱོད་ལྟ་བུ་
གཏོང་རིང་པོ་བྱུག་ནས་གཏོར་ཐོས་...
འཆོལ་ཕྱིད་ཀྱི་འབྱེལ་འཕྲིན་ཞིག། ②
‘བསམ་’ ཀྱི་སྤྱོད་ཆིག།

གསོལ ① (ཕྱིད་འབྱེལ་ལས་ཆིག་༥)
(ག) བརྩམས་པའི་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་

ཐུང་བ་དང་ལུ་བ་སྐྱེས་ཐུན་པའི་……
 ཞེས་སྟེ། ར་གསལ་(ར་འཕྱང་) |
 ཀ་ར་གསལ་(ཀ་ར་ཐོ) སྐྱེ་ལ་
 དམག་ཆས་གསལ་(ལུས་ལ་དམག་
 ཆས་ཐུན་)ལྟ་བུ། <ཁ>ལས་ཆོག་ལ་
 ལའི་མཐར་སྐྱར་ན་རང་གི་རེ་འཁུན་
 བསྐྱབ་པ་གཞན་ལ་ཁྱེ་བ་བྱས་པའི་……
 རྟོན་ཏེ། རྟོན་པ་འདི་ལ་སྐྱར་དཔུང་
 མཛད་པར་གསལ་ | སྐྱེ་བ་ཁྱིལ་གནང་
 ི་གསལ་ལྟ་བུ། <ག>ལྟ་བུའམ་བཤད་
 པའི་དོན་ཏེ། བདག་གིས་དགོ་ཆུན་
 རྟོན་ལ་འདི་སྐད་གསལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 ②གསལ་བ་སྟེ་ཁ་རས་ཀྱི་ཞེས་ལ་……
 འཁུག་པ་ནི། གསལ་ར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 【གསལ་རས】ནི་གོང་རིམ་གྱིས་འོག་
 རིམ་ལ་ཁྱིན་པའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་སྐལ་
 བའི་མིང་སྟེ། དགོ་ཆུན་གྱིས་མའོ་
 ལུ་ཞིའི་གསུང་རྩིས་ཆར་གཅིག་ང་ལ་
 གསལ་རས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ།

གསལ་སྐྱེ ‘གསལ་’ ལ་འདས་པ་དང་……
 སྐྱེ་ཆོག་།

བསམ

བསམག ① ‘གསལ་ག’ ལ་འདྲི་ཚུལ་
 གཞན། ② ‘གསལ་ག’ ལ་མ་འོངས་

པའི་འདྲི་ཚུལ་གཞན།

བསམགས ① ‘གསལ་ག’ ལ་འདས་
 པ། ② ‘གསལ་ག’ ལ་འདས་པའི་
 འདྲི་ཚུལ་གཞན།

བསམང (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་)དངོས་ཆས་ཀྱི་
 རོག་ལ་ཁྱེ་གཏོར་ནས་རིམ་དག་པར་
 བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱེ་གཏོར་ནས་ལུས་
 ཀྱི་རིམ་བསང་བར་བྱ། ཁྱེ་བསང་……
 མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསངས་】
 རི་འདས་པ་སྟེ། ལྟ་བུ་ཆར་གྱིས་
 བསངས་ནས་ས་རྩལ་དག་ལྟ་བུ།

【བསངས་】ནི་སྐྱེ་ལ་ཆོག་སྟེ། ལུས་ལ་
 ཁྱེ་གཏོར་གིས་བསངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

བསམང བར་བྱག་དང་རས་རིགས་
 བསྐྱེས་ནས་སྐྱེ་མཛོད་པའི་སྐྱེངས་……
 དང་ཀྱི་ཆོག་ཞིག་གི་མིང་།

བསམངས ‘བསམང’ ལ་འདས་པ།

བསམད ‘སེད’ ཀྱི་འདས་པ།

བསམབ (ཐུང་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་……
 འོངས་པ་)①མ་ཆར་བ་ཆར་བར་བྱས་
 བའམ་ཁ་སྐྱེན་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཆོག་
 མ་ཆར་བ་ཁ་བསམ་དགོས་ལྟ་བུ།

【གསམབ】ནི་ད་ལྟ་བུ་སྟེ། ཁ་གསམ་བ་
 མཁན་ | ཁ་གསམ་བ་ཁྱིན་འཁུག་ལྟ་བུ།

[illegible]

ବନ୍ଧବନ୍ଧ ‘ସନ୍ଧ୍ୟା’ ଓ ‘ଶ୍ରେୟ’

བསམ (ཁྱི་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མ་...
 འོངས་པ) བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའི་
 རྒྱུ་རྐྱེན་ བསམ་བྱའི་རྒྱ་རྒྱུ་
 བསམ་དགོས་ལྟ་བུ། 【མེམས་】ནི་ད་
 ལྟོ་བ་མེ་གཞུང་རྒྱུ་མེམས་ལ་བར་ |
 རྒྱུ་གལ་ཆེན་ཡིད་ལ་མེམས་གྱིན་...
 འདྲེལ་བྱ་བུ། 【བསམས་ས་】ནི་འདས་
 པ་མེ་ མི་དམངས་གྱི་རྒྱ་བསམས་
 རྒྱུ་རང་རྒྱ་ཡལ་བར་དོར་བྱ་བུ།

【སྒྲུབ་པ་】 ཉི་ཤུ་ལྟེན་གྱི་ རང་ལྟེན་
ལྟེན་པ་ལྟེན་སྒྲུབ་ | རྒྱ་ལྟེན་པ་
ལྟེན་སྒྲུབ་ལྟེན་པ་

ལས་ལྔ་པ མཆོག་གི་འཕྲུལ་ན་ 'ལས་ལྔ་'

[illegible]

【བསམ་འཕེལ】 རི་བསམ་པ་ལྟར་
 འབྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། རོར་བུ་བསམ་
 འཕེལ་ཞིག་ག་ལ་ཡོད་ལྟ་བུ། 【བསམ་
 རྫོང་།】 1. དབྱུང་པ་གཏོང་བའི་འདུ་
 རྒྱུ་གྱི་མིང་ལྟེ། བྱ་བ་ལེགས་འབྲུབ་
 ཡོང་བར་བསམ་རྫོང་བཟང་ལྟ་བུ། 2.
 དཔང་བའི་རྣང་ཚུལ་དང་དོན་སྤྱི་གཞི་
 གྲས་ནས་རྫོང་པའི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་མིང་ལྟེ།
 བསམ་རྫོང་ཡང་དག་པ་ནི་སྤྱི་ཚགས་གྱི་
 ལག་ལེན་ལས་ལྷུང་བ་ཞིག་དང་, ལག་
 ལེན་ནས་རྫོང་འཛིན་དང་རྫོང་འཛིན་
 རས་ལག་ལེན་བརྒྱུད་པ་ཡང་ཡང་བྱས་
 པ་ལས་ལྷུང་བ་ཞིག་ལེན་དགོས། 3.

གཤམ་རིམ་སྐྱོ་སྐྱོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱི་མིང་ཞེ་
 འབྱོར་ལྷན་གཤམ་རིམ་གྱི་བསམ་པ་སྒྲིག་སྒྲུབ་
 བཞིན་བྱས་ནས། འབྱོར་མེད་གཤམ་
 རིམ་གྱི་བསམ་པ་སྒྲིག་བཞེད་དཔོན་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ། 【བསམ་པ་སྒྲིག་】 1. བྱ་བ་ལས་
 ཉན་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིག་གི་འཆར་བཞིན་
 དང་ལྷན་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ཞེ་ དེས་
 བའི་བསམ་པ་སྒྲིག་རན་པ་རྣམས་རྒྱལ་བུ་
 བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། 2. བསམ་པ་དང་
 སྒྲིག་པ་ཞེ་ བསམ་པ་ནི་ཀྱན་སྒྲིག་
 དང་སྒྲིག་པ་ནི་ལག་ལེན་ཏུ་བཅུབ་པ་
 པའི་བྱ་སྒྲིག་གི་མིང་ཞེ་ བསམ་པ་
 གནས་ལ་སྒྲིག་པ་རྒྱུ་པའི་དཔྱ་པ་
 བརྒྱུ་ལྟ་བུ། 【བསམ་པ་མེད་】 ནི་བསམ་
 སྒྲིག་གཏོང་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱིས་པའི་བྱ་སྒྲིག་
 ཅན་ཏེ་ བྱ་བ་པ་བསམ་མེད་ཅས་པ་
 ལྟ་བུ། 【བསམ་མེས་】 ནི་བྱ་དཔོན་ལ་
 དཔྱད་པ་གཏོང་པའི་རྣམས་པ་རེས་པ་
 ཅན་ཞིག་ཡོད་པའི་མི་ཞེ་ ཁོ་ནི་མི་
 བསམ་མེས་མིག་རེད་ལྟ་བུ།

བསམ་པ་བསེལ་བའི་ མི་དང་སྒྲིག་ཆགས་
 གྱི་རྒྱུད་པ་སྐྱེས་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་
 དམར་གྱི་རྒྱུད་གྱི་མིང་ཞེ་ དེ་ནི་སྐྱོ་
 མེད་དཔར་པོའི་ཆ་གས་མིག་ལོན་པ་
 ཞིང་། མེད་བསམ་པ་བསེལ་བའི་རྒྱག་

འབྲས་དང་འབྲེལ་ཞིང་། མེད་བསམ་
 པ་བསེལ་བའི་བྱ་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ ད་
 ལྟ་མེད་བསམ་པ་བསེལ་ལ་ཁམས་དཀར་
 འབྲུང་གནས་དང་མེད་བསམ་པ་བསེལ་
 ལ་ཁམས་དམར་འབྲུང་གནས་ཞེས་པ་
 མིང་བཅས་པ་དེས་།

བསམ་པས་ ‘བསམ་པ་’ གྱི་འདས་པ་།

བསམ་པ་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་
 འོངས་པ་དང་འདས་པ་) ཡོ་བྱད་
 སྐྱེས་རིམ་པ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་
 ཉན་ ད་ལྟ་བར་ ‘གསུམ་’ དང་། སྐྱེས་
 ཆོག་ལ་ ‘གསུམ་’ འབྱི།

བསམ་པ་ ‘མེད་’ གྱི་མ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ་།

བསྐྱེད་ ‘སྐྱེས་’ གྱི་མ་འོངས་པ་།

བསྐྱེད་པས་ ‘སྐྱེས་’ གྱི་འདས་པ་།

བསྐྱེད་ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་
 འོངས་པ་) དཔོན་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་ལ་རྒྱ་
 གཏོར་ནས་བཞུགས་པའི་དོན་ཏེ་ ཆང་
 སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱ་ལོས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་
 བར་ ‘གསུམ་’ དང་། འདས་པ་
 ‘བསྐྱེད་པས་’ སྐྱེས་ཆོག་ལ་ ‘གསུམ་པས་’
 འབྱི།

བསྐྱེད་པས་ ‘བསྐྱེད་’ ལ་སྒྲིག་པ་།

བསྐྱེད་ ‘གསུམ་’ གྱི་མ་འོངས་པ་
 འབྱི།

དང་འདས་པ་དང་སྐུ་ཆོག་།

བསེལ ① (ཐུན་ཆོག) <ཀ> རྒྱུ་
ཆད་དམའ་ཞིང་འབྱུག་པའི་དོན་དེ་
ཐོན་ཁ་ནས་སྐྱེ་བསེལ། | ཁང་བ་འདི་
ཏ་ཅང་བསེལ། | རྒྱ་བསེལ། | རྒྱ་
བསེལ་བ། | ཆབ་བསེལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་
བྱ། 【བསེལ་འབྱུག】 རྒྱ་ལོ་གཅིག་གི་
ཏུས་གཞེས་ཉེར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལྟ་
ཆེ། ལུགས་གསལ་གྱི་སྐྱེ་8པའི་ཆོས་
22 དང་23, ཡང་ན་24ལ་
འཆར། 【བསེལ་གྱི་བ】 རྒྱ་ཐོན་གྱི་དང་
སྐུ་གསལ་གྱི་གྱི་མ་ཆ་བ་ཐུལ་པ་བྱེད་ལྟ་
ཆོག་པའི་དུས་ཀྱི་ཐུ་མིང་། 【བསེལ་
གཏུགས་】 རྒྱ་ཉི་ཤེད་ཀྱི་ཆ་ཟེར་གྱི་བ་
བྱེད་ཀྱི་གཏུགས་། 【བསེལ་ཟས་】 རྒྱ་
འབྱུག་པ་ཟ་ཆོག་པའི་ཟས་དུས་ཀྱི་
མིང་། 【བསེལ་གཡལ་】 རྒྱ་རྒྱུ་བསེལ་
བྱ་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་རྒྱ་སྐྱེད་ཏུ་འདྲ་
ཆོ་ཟེར། 【བསེལ་བམེར་】 རྒྱ་རྒྱུ་
བསེལ་མེའི་མིང་། <ཁ> གྲུང་གོའི་
གསོ་བ་དུས་པའི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་
ཐོན་གྱི་རྒྱས་པ་ལ་ཆ་ནད་སེལ་བའི་
རྒྱས་པ་དང་གྲང་ནད་སེལ་བའི་རྒྱས་
པ་གཉིས་ཡོད་པས། ཆ་ནད་སེལ་བའི་
རྒྱས་པ་ལ་‘བསེལ་བ’ ཟེར། 【བསེལ་

ཐོན་】 རྒྱ་ཆ་བ་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་
པའི་ཐོན་དུས་ཀྱི་ཐུ་མིང་། 【བསེལ་
དུས་】 རྒྱ་གྲང་བ་བསྐྱེད་པ་འཕེལ་ཆ་བ་
སེལ་བའི་ཐོན་དུས་ལྟར་སྐྱེད་ཀྱི་ཐུ་
མིང་ཆེ། གྲང་ནད་ཅན་གྱིས་བསེལ་
དུས་ལ་འཕེལ་དགོས་ལྟ་བུ། ②

‘གསེལ’ ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་
པ་།

བསྟ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་ལྟར་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ) བསྟན་པའི་
མཐུན་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་རྒྱན་འདྲི་བ། རྒྱ་
ལེན་བྱེད་པ་སྐུ་གསལ་དགའ་བའི་ནས་པ་
ཐོན་པའི་དོན་དེ་། བསྟ་བྱའི་མཐུན་
པ་བསྟ་དགོས། | བསྟན་པ་བསྟ་
མཐུན། | བསྟན་པ་བསྟ་བའི་སྐབས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【བསྟས་】 རྒྱ་འདས་
པ་ཆེ། རྒྱ་མཐུན་བསྟས་ནས་གསོལ་
ཐོན་པར་ལྟ་བུ། 【སྟས་】 རྒྱ་སྐུ་
ཆོག་ཆེ། རྒྱ་ཁབ་སྐྱོ་ནས་འོངས་
པའི་སྟ་མཐུན་སྟས་ཞིག་ལྟ་བུ།

བསྟ་བ བསྟན་པ་བསྟ་བའི་བྱ་སྐྱེད་
ཀྱི་ཐུ་མིང་ཆེ། བཅོམ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་སྟ་མཐུན་ཆོར་བསྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བྱས་ཆོ་བུ།

བསྟ་ཐོན བཤད་ལས་ནས་ཡར་ལྟ་
ལྟ་བུ་།

གཏོང་ཆུང་ཆུང་ཐུན་རིགས་ཤིག་།

བསྟག མཉེ་བ་དང་ཕྱར་ཕྱར་བྱིད་་་་
པ, ཆུགས་པ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་
པར་བཤད་།

བསྟང དྲི་ཁྱིམ་པའི་མིང་ལྟེ། བད་
པའི་དྲི་བསྟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

བསྟངས རུལ་དྲིའི་མིང་།

བསྟན 'སྟན' གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

བསྟབ 'སྟབ' གྱི་མ་འོངས་པའི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་།

བསྟབས 'སྟབ' གྱི་འདས་པ་།

བསྟམ (བྱིད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་་་་
འོངས་པ) རྫོང་སྐགས་གྱི་ཁ་གཏན་པ་
ལྟེ། དཔེ་ཆ་ཁ་བསྟམ་དགོས་། རྩེ་
ཁྱག་ཁ་བསྟམ་དགོས་ལྟ་བུ་། **【སྟམ】**
ནི་ད་ལྟ་བུ་ལྟེ། ཁྱག་པའི་ཁ་སྟམ་
ལ་མན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། **【བསྟམས】**ནི་
འདས་པ་ལྟེ། དཔེ་ཆ་ཁ་བསྟམས་ནས་
བཞག་ལྟ་བུ་། **【སྟམས】**ནི་སྟམ་ཆོག་
ལྟེ། དཔེ་ཆ་བསྟམས་ཆར་རྒྱུ་ཁ་སྟམས་
ཤིག་ལྟ་བུ་། འདས་པ་ལ་'བསྟམ' འབྲི་
བའང་ཡོད་།

བསྟམས 'བསྟམ' ལ་སྟམ་།

བསྟམ 'བསྟ' ལ་འདས་པ་།

བསྟེ་བ 'སྟེ་བ' ལ་འབྲི་ཚུལ་གཞན་།

བསྟེ་ཕྱར འཕུ་ནག་པོ་དྲི་ཁ་པོ་སྟོ་བ་
ཞིག་ལྟེ། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་'འཕུ་བསྟེ་
པོ' ཡང་བྱེད་། **【བསྟེ་དྲི】**ནི་མི་ལ་
ལའི་མཆན་ཁུང་གི་རུལ་ཆུང་དྲི་བྱིད་་་་
པར་བ་ཞིག་ཡིན་།

བསྟེ་ཡབ 'སྟེ་ཡབ' གྱི་འབྲི་ཚུལ་་་་
གཞན་།

བསྟེ་རུ ཆོག་བསྟམ་ན་'བསྟེ' ཞེས་་་་
འབྲི་། རུ་མ་རུ་བའི་སྟོག་ཆགས་སྟག་
བཞིའི་རིགས་ཤིག་ལྟེ། དཀྱིལ་ས་པལ་
ཆེར་བ་ལང་དང་ཆ་འདྲ་ལ། སྟམ་ན་
ར་ལམ་སྟེ་གཅིག་གྱུང་མེད་ཅིང་།
གཉེར་མ་མང་ལ། རྫ་མགོར་རྩ་སྟེས་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་། རྩེ་གར་ན་ཡོད་པ་
ལ་རྩ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་པ་དང་།
མ་སྟེ་དྲི་ཀའི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་ལ་རྩ་་་་་་་་
གཉིས་ཡོད་། རྩའི་མིང་ལ་བསྟེ་རུའི་
རྩ་བེར་ཞིང་རྩུན་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་།

【བསྟེ་ཁབ】ནི་དྲི་དྲགས་བསྟེ་རུའི་གོ་
པས་བརྩས་པའི་ཁབ་གྱི་མིང་།

བསྟེགས 'གསྟེག' གི་འདས་་་་
པ་།

བསྟེང 'སྟེང' དང་དོན་འདྲ་།

བསྟེད 'གསྟེད' གྱི་འདས་པ་དང་་་་
སྟམ་ཆོག་།

བཤེན་ གཞིན་བཤེས་ཀྱི་བར་རྒྱུ་།

བཤེན་མོ་ ① མིངས་དང་ཀྱི་བཤེན་
ཚུལ་ཀྱི་མོ་གཞིན་ཀྱི་མིང་། ② བྱད་
མེད་དན་མའི་དཔེ་།

བཤེར་ ① (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་༥)
གཙུག་ཀྱིས་བྱེད་བའམ་མེར་ལྷ་བྱེད་...
པའི་དོན་དེ་། བྱད་པས་རང་གི་ལུས་
ལ་བཤེར་། འབྲུ་རིགས་བཤེར་ནས་...
བསྐོས་ལྷ་བྱ་། ② 'བཤེར་བྱ' ཞེས་
པའི་ཆོག་བཤུས་པ་།

བཤེར་བྱ་ རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་མིང་ལྟེ་
བཤེར་བྱ་ལྷ་ལྷ་བྱ་། ཆོག་བཤུས་ན
'བཤེར' ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ་། རྒྱུ་
བཤེར་། ། བཤེས་བཤེར་ཞེས་པ་ལྷ་
བྱ་།

བཤེས་མ་ རྒྱལ་མའི་བར་རྒྱུ་།

བཤོ་ ① འཕོད་པའི་ལྷ་ཞིག་ལྟེ་, 'ཁྱེ'
དང་'ག་ལེ' 'གེ' སྐྱེས་དང་འབྲེ་
② ལུས་སྐྱད་ལ་ལར་བཅའ་པའི་དོན་...
ལ་ 'བཤོ' དང་བཅས་ལ་ 'བཤོས་'
ཟེར་པའི་འབྲི་ཚུལ་།

བཤོག་ ① 'གསོག་₁' གི་ལ་འོངས་...
པ་། ② 'གསོག་₁' གི་འབྲི་ཚུལ་
གཞན་།

བཤོག་ས་ ① 'གསོག་₁' གི་འདས་

པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་། ② 'གསོག་₁'
གི་འདས་པ་།

བཤོང་པ་ 'སྤང་པ' དང་འབྲེ་།

བཤོངས་ 'བསང་₁' གི་རྒྱལ་ཆོག་།

བཤོད་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་༥)
དགའ་བའི་དོན་དེ་། ལུས་མྱེད་སེམས་
བཤོད་ལྷ་བྱ་། ② (རྒྱན་ཆོག) བཟང་
པའི་དོན་དེ་། བཤོས་པའི་མི་ལས་ཁ་
ཟས་བཤོད་པ་ཟ་བ་འབྲེ་ལྷ་བྱ་།

【བཤོད་སྐྱེས་ས་】 རི་སངས་རྒྱས་ཆོས་...
ལུགས་ཀྱི་རབ་རྒྱུང་པས་བསྐྱེད་ས་པའི་
ཟས་ཀྱི་མིང་། ③ སྐྱེས་ས་བཟང་པོ་
དང་སྐལ་པ་བཟང་པའི་དོན་དེ་། ཁ་
བཤོད་ཆེ་པ་། རྒྱ་བཤོད་ཅན་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱ་། 【བཤོད་ནམས་】 1. རྒྱུ་ལས་
འབྱུར་འོངས་སྤྱད་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལྟེ་།
བཤོད་ནམས་དང་མངའ་ཐང་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱ་། 2. སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་
དང་མཐུན་པའི་བྱ་ལས་ཀྱི་མིང་ལ་...
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པས་བཤོད་...
ནམས་ཟེར་ཞིང་དེ་བྱས་པ་ལ་བཤོད་...
ནམས་བསལས་ཟེར་།

བཤོར་ 'གསོར་₁' ཀྱི་ལ་འོངས་པ་...
དང་འདས་པ་།

བཤོས་ 'བསོ' ལ་ལྷོས་།

འཕྲུལ་

- འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' གི་མ་འོངས་པ་
 འཕྲུལ་མ་ 'ཕྲུལ་' གི་འདས་པ་
 འཕྲུལ་ ༡ 'ཕྲུལ་' 'ཕྲུལ་' གི་མ་འོངས་པ་
 དང་འདས་པ་ ༢ 'ཕྲུལ་' 'ཕྲུལ་'
 གི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' གི་མ་འོངས་པ་དང་
 འདས་པ་
 འཕྲུལ་ (ཕྲུལ་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་)
 དཔེ་དཔྱད་ཀྱི་ བསྐྱེད་པ་ལྟུང་པ་
 བཞུགས་པ་ལྟུང་པ་ བསྐྱེད་པ་དང་
 འདས་པ་འཕྲུལ་པ་, ཕྲུལ་ཆོག་
 ལ་ 'ཕྲུལ་' འཕྲུལ་
 འཕྲུལ་མ་ 'ཕྲུལ་' ལ་ཆོག་
 འཕྲུལ་ དག་ལྟུང་པ་ལ་ལས་ལས་དོན་
 དང་ཕྲུལ་ཕྲུལ་གྱི་ཕྲུལ་ལས་ལས་ལས་
 ལས་ལས་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ལ་ཆོག་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' གི་མ་འོངས་པ་
 འཕྲུལ་མ་ 'ཕྲུལ་' གི་འདས་པ་
 འཕྲུལ་མ་ 'ཕྲུལ་' གི་འདས་པ་
 འཕྲུལ་ (ཕྲུལ་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་)
 ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་
 འཕྲུལ་པ་ལྟུང་པ་ ཕྲུལ་ཕྲུལ་གྱི་ཕྲུལ་ལས་ལས་

- ཕྲུལ་ཕྲུལ་ལ་ཕྲུལ་དཔེ་ལྟུང་པ་ | ལས་ལས་
 ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་
 ལྟུང་པ་ [ཕྲུལ་] ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ལས་ལས་
 ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ [ཕྲུལ་མ་]
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ལས་ལས་ལས་ལས་
 ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་
 [ཕྲུལ་མ་] ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ལས་ལས་
 ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་ལས་
 འཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 འཕྲུལ་ཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ལ་ཆོག་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ལ་ཆོག་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' གི་མ་འོངས་པ་
 འཕྲུལ་མ་ 'ཕྲུལ་' གི་འདས་པ་
 འཕྲུལ་ ༡ (ཕྲུལ་ཆོག་) ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 [ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་] ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ༢
 'ཕྲུལ་' ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 འཕྲུལ་ཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 འཕྲུལ་ 'ཕྲུལ་' ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 འདས་པ་ [ཕྲུལ་ཕྲུལ་] ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ལས་ལས་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་
 ཕྲུལ་ཕྲུལ་ ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་ཕྲུལ་

ཏ་ཅང (བཟུན་ཚིག་) ཚད་ལས་
 འདས་པ་འཕ་ཁྱད་དུ་འབགས་པའི་
 རྟོན་ཏེ། ས་ཆ་ཏ་ཅང་ཆེ། དར་ཆ་
 ཏ་ཅང་དམར། ། རི་པོ་ཏ་ཅང་
 ལམ། ། ཐུང་ཐུངས་ཏ་ཅང་བདེ།
 ཟུན་འདིས་ཏ་ཅང་པན་ལྟ་བུ།

ཏ་ཇི (རྒྱན་ཚིག་) ལུལ་སྐད་ལ་
 ལར་ཡོད་ཚད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོན་ཏེ།
 མི་ཏ་ཇི་འཆགས་དགོས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་
 ‘ཏ་ཇི་མ’ ཞེས་ཟེར་བ་འདྲ་ཡོད།

ཏ་ཇོ་རྟོན་ཇོ ‘ཏན་རྟོན་’ ལ་སྟེས།

ཏ་པོ་རྟོན་པོ ‘ཏབ་རྟོན་’ ལ་སྟེས།

ཏ་ཡང དེའལ་མདོག་ལྟར་དཀར་བ་
 དང་འོད་འཆར་བའི་ལྷགས་རིགས་
 མཉེན་མོ་ཞིག་ལྟེ། བ་མ་སྟགས་ཉེར་
 ལམ་མི་སྟོད་བརྗེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་བཟང་
 བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ ‘ཏ་ཡང་ཏ་’
 ཟེར་བ་འདྲ་ཡོད།

ཐུང་གཞུགས་མི་མཐོང་བ་ལྟེ། འདི་
 ལ་ ‘ཅི་མི་ཡོང་’ ཡང་ཟེར།

ཏ་ལ ‘ཐོང་ང་’ མི་མིང་གཞན།

ཏ་ལམ (བཟུན་ཚིག་) ཐག་ཉེ་བ་
 དང་ཕལ་ཆེ་བའི་རྟོན་ཏེ། ཕྱིས་པ་འདི་
 ལོ་ལྟ་ཏ་ལམ་ལོན་ཡོད། ། དེ་རིང་ཁོ་
 དེ་ཅིན་ལ་ཏ་ལམ་བསྐྱེདས་ཡོད། ། རི་
 དུགས་རྒྱང་ནི་ཐོང་བུ་དང་ཏ་ལམ་
 འདྲ། ། ལུག་ལྟ་འདིར་ལུག་ལུམ་བརྒྱ་
 ཏ་ལམ་ལོངས། ། ད་ལོའི་ལས་ཀ་རྒྱ་
 བརྒྱ་པར་ཏ་ལམ་འབྱུང་ལྟ་བུ།

ཏ་ལས་པ (རྒྱན་ཚིག་) ལ་མཚན་ཏ་
 ཅང་ཆེན་པོ་སྟེས་པའི་རྟོན་ཏེ། བརྗེ་
 ལས་ཀྱི་ཐད་དུ་ཏ་ལས་པའི་ཐུབ་འབྲས་
 ཆེན་པོ་ལྟར་ས། མིའི་རིུ་རྒྱ་བའི་སྟེང་
 ལ་སྟང་བ་ནི་ལྟར་ལོད་པའི་ཆེན་རིག་
 གི་ཐུབ་འབྲས་ཏ་ལས་པ་ཞིག་རེད།
 ཞིང་པ་རྒན་པོས་བརྗེ་ལྟར་ལྟ་མོ་

རིགས་ཤིག་

ཏ་ཏ རྟོན་པའི་ཐུ་

ཏང (ཐུན་ཆེག) ① ཁོང་མོང་མོང་
ནས་འོད་འཕྱོག་པ་ཞེ་ ཐབ་ལ་མེ་ཐུར་
ནས་དཔར་ཏང་ཏང་བྱེད། དཀར་
ཁུང་ཁ་ཏང་རེ་འདུག་ལྟ་བུ་

② ཁོངས་རྟིགས་དང་ཤོས་ར་རོས་པའི་
རྣམ་པ་ཞེ་ འཕྱོར་བ་ཁྲོས་དུ་
ཏང། གར་པ་དོ་རར་ཏང་ལྟ་བུ་

【ཏང་འགྲོས་】 1. ཁོངས་རྟིགས་ཀྱི་
རྣམ་པའི་འགྲོ་ལྟར་ཤིག་ཞེ་ མོ་རྟག་
བརྒྱུ་པ་ལྟར་ཏང་འགྲོས་ལ་བྱེད་ལྟ་
བུ་ 2. འོ་ཆེད་བྱེད་པའི་བྱ་ཐུང་
ཀྱི་མིང་ཞེ་ དོན་ཆེན་ལ་ཏང་འགྲོས་
བྱེད་མི་ཅུང་ལྟ་བུ་

【ཏང་རྒྱ་ཆ་བོ་】
ནི་མངོན་ལྷན་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་
གཏམ་【ཏང་བྱག་】ནི་མོ་བྱད་མོགས་
ཀྱི་བར་མཆོམས་ལ་རྟེན་ལྷགས་པའི་
གས་ཐུབས་ལྟ་བུ་ ③ དེས་རྒྱས་
ཀྱི་ཁོང་མོང་པའི་དོན་ནི་ བྱ་མོས་
གཤོག་པ་ཏང་ཏང་བྱས་ནས་བྱ་ཐུག་
ཅུམ། ཐིང་ལྟ་ཏང་རེ་འདུག་ལྟ་བུ་

ཏད ① (བཟུན་ཆེག) ཆད་ཐུར་བ་
དང་ཐོ་བྱར་པའི་དོན་ནི་ ཏད་ཀྱིས་
ལངས་ལྟ་བུ་ ② (བྱེད་མེད་ལས་

ཆེག) ཏ་ལས་པ་དང་རྣམ་རིག་

ཏམས་པ་ཞེ་ དག་དཔག་ཐུག་ནས་
ཏད། ཏད་ནས་བརྒྱས་ལྟ་བུ་

ཏད་ཏད (ཐུན་ཆེག) མགོ་འཕྱོག་
པའི་རྣམ་པ་ཞེ་ ཐུག་ནས་ཏད་ཏད་
ཤོས། ཏད་ཏད་བརྒྱགས་ལྟ་བུ་

ཏན་ཏང (ཐུན་ཆེག) ཐུན་འཕྱོག་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེ་ ཏ་ལས་ནས་ཏན་ཏང་
བར་ཐུར་ལྟ་བུ་

ཏན་ཏྲན (ཐུན་ཆེག) ཐས་ནས་
ཐན་པ་མི་གསལ་བར་ཐུར་པའི་དོན་
ནི་ ལུལ་སྐད་ལ་ལར་ ‘ཏ་ནེ་ཏྲན་ནེ’
ཟེར། དཔེར་ན་ ཐི་ཐན་ཏ་ནེ་ཏྲན་ནེ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཏབ་ཆ མད་མཐོན་པོ་ཐུང་ནས་
པག་པའི་ཐུའི་མིང་ཞེ་ ཐོབ་ཁང་དུ་
ཏབ་ཆ་ལ་རྒྱག་ལྟ་བུ་

ཏབ་ཆི ཐུང་པ་འཐུང་པའི་ཐུའི་མིང་
ཞེ་ ཏབ་ཆི་བརྒྱབ་ལྟ་བུ་

ཏབ་ཐོབ ཐུ་དོར་མོགས་ལ་ཏམ་པ་
ཆེན་པོ་ཐུའི་པའི་བྱ་ཐུང་ཀྱི་མིང་ཞེ་
ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་རྒྱས་ལ་ཏབ་ཐོབ་བྱེད་
མི་ཅུང་ལྟ་བུ་

ཏབ་ག ཐུ་དོར་མོགས་འཕྱོག་པའི་
བྱ་ཐུང་ཀྱི་མིང་ཞེ་ ཐུ་དོར་ལ་ཏབ་ག་

མ་ཁྱེད་ལྟ་བུ།

ཏམ་མིང་ཆེ་བུ རྒྱ་སྐད་ཏུ་‘ཞེན་……
འིན་གྲང་’ ཟེར་བའི་ཐོན་ཀྱི་ཆ་པ་ཞིག་
ལྟེ། དེ་ཉིད་དཔང་ལག་ལ་རིས་འཛིན་
བའང་ཡོད།

ཏམ་ཏྲོམ (རྒྱ་ཆེ་ག) རྒྱ་སྐད་ནི་ལ་
ཏུ་མི་འདེབ་པའི་དོན་དེ། ཏམ་ཏྲོམ་
ཏུ་སྐད་ནི་ལ་མ་འཁུག་ཉིན་ཆེ་ལྟ་བུ།
ལུ་ལ་སྐད་ཏུ་‘ཏམ་ཏྲོམ་མེ’ ཟེར།

ཏམ་པ རྒྱ་སྐད་སྐད་སྐད་རང་ལ་ཐོབ་……
འདྲོད་པའི་ཚུལ་མིན་གྱི་བསམ་པ་དང་
བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ལྟེ། གཞན་ནོར་ལ་ཏམ་
པ་མ་ཡང་ལྟ་བུ། ཆོག་བཞུས་ན་
‘ཏམ་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཏམ་པ་
ལངས་པའི་སེམས་ལ་ཏམ་སེམས་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། 【ཏམ་འཁྱེར】ནི་འཁྱེར་མི་
འོས་པའི་རྒྱ་སྐད་ཏམ་པ་བྱས་ནས་……
འཁྱེར་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། 【ཏམ་
ཐོས】ནི་བྱ་ན་མོང་གི་རྒྱ་སྐད་སྐད་སྐད་……
བརྒྱ་ཐབས་ཀྱིས་སྐད་སྐད་པའི་ཉེས་ལྟོད་
ཀྱི་མིང་།

ཏར ① (བཞུན་ཆོག) རྒྱ་སྐད་རམ་
ལུ་པའི་དོན་དེ། ཏར་ཀྱིས་ལངས་
ཏར་ཏར་བཞུགས་ལྟ་བུ། ② ཏར་པ་
འཁེན་པ་ལྟ་བུའི་ཐུ་ལྟེ། རྒྱ་ཆེན་ཏར་

མི་ལྟེ། ཏར་ལྟ་བུ་གཞན་ལྟ་བུ། ③ ལུག་
རྒྱལ་པའི་ལུ་གཞན་ལྟ་བུའི་མིང་ལྟེ།
ཏར་ལིག་། ཏར་སྐོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ④
(ཁྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།) ལུ་ག་ཆེར་
ལྟེ་བ་ལྟེ། རྒྱ་ཏར་ནས་དབུགས་ཏུ་བ་
ལྟ་བུ།

ཏལ (ཁྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།) ལ་……
གདངས་ནས་དབུགས་ལྟ་བུ་ལ་ཏལ་པ་
འཁྱེན་ཏུ་བ་ལྟེ་བའི་དོན་དེ། རྒྱ་ཆ་
བས་གཏུང་ནས་ཏལ་། གཞན་ལ་ལ་
འགོས་ནས་ཏལ་ལྟ་བུ།

ཏམ་པ དཔ་ལིག་ལ་ལར་འཁྱེར་ལྟ་
དང་དོན་སྐད་ལ་ཟེ་བུ། ཏར་པ་སྐད་ལ་
འཁུག་པར་བཤད།

ཏི་ཏི གད་མོ་དགོད་པའི་ཐུ།

ཏིན མ་དགའ་བའང་མཐོང་རྒྱུ་……
ཁྱེད་པ་མཆོན་པའི་ཐུ་སྐད་ཞིག།

ཏིན་ཏུ རྒྱ་སྐད་ཀྱི་མིང་གཞན་དེ།
‘མིན་ཏུ’ ཞེས་པའི་རྒྱ་འཁྱེར་པར་……
མཐོན།

ཏུ རྒྱའི་ཁྱེ་བྱ་གཅིག་ལྟེ། ལུག་པ་ཏུ་ཏུ་
འཁྱེར་ ལག་གིས་ཏུ་ཏུ་བཞུགས་།
ཏར་པ་ཏུ་ཏུ་ཏུ་འཁེན་ལྟ་བུ།

ཏུང་ལ རྒྱ་ཆེན་ནང་ནས་སྐད་སྐད་……
པའི་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་མིང་ལྟེ། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་

མ་ཡིན་

ཏུང མུ་འན་མེས་པ་མཚན་པའི་མུ་
ཞིག་མེ། མུ་མ་མུ་ཏུང་། མུ་ཏུང་
ལགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུབ ① བཏུང་པའི་རིགས་པ་ནང་པ་
རྒྱུ་མེད་པ་གཅིག་གི་ཚད་ཀྱི་མིང་མེ།
ཚུ་ཏུབ་གང་འཐུང་པ་ནས་སྐྱེས་པ་མེལ་
ལྟ་བུ། ② མ་མདོའི་ཕུལ་སྐད་དུ་གྲོ་ཕྱི་
སོལ་སྤྱུང་མོར་ཏུས་པའི་ཐུག་པའི་མིང་།

ཏུར ① (ཐུན་ཚིག་) མིག་གི་རྣམ་
འཐུར་ཞིག་མེ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་
མིག་ཏུར་ཏུར་བལྟས་། ཏུར་རེ་
བལྟས་ལྟ་བུ། ② ཐུའི་ཕྱི་ཐག་ཅིག་མེ།
ཏུར་ཐུ་ཐག་ལྟ་བུ།

ཏུར་ཐག འབད་བཙོན་མེད་པའི་ཏུ་
ཐུང་ཀྱི་མིང་མེ། ལས་གར་ཏུར་ཐག་
མེད་། མི་ཏུར་ཐག་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

ཏུར་པ (ཐུན་ཚིག་) ཡང་ཟེར་ཆེ་ལ་
རྣམ་རིག་བཟང་པ་སྐྱེས་ཀྱི་དོན་ཏེ།
མི་ཏུར་པ་ཞིག་རེད་། ཏུ་ཏུར་པ་དེར་
ཞོན་ལྟ་བུ། ཕུལ་སྐད་དུ་'ཏུ་ར' ཟེར་
བ་དང་འདྲ། འདི་ལ་'ཏུར་པ' འབྲི་
བའང་ཡོད་།

ཏུས «ཚིག་གི་གཏེར་མཛོད» དུ་ཚན་

ཀྱི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད་།

ཏུས་ཏུས རང་རྒྱལ་གྱི་གྲངས་'ཏུང་'
མི་རིགས་ཞིག་མེ། འདི་ལ་'ཏྲས་ཏྲས་'
ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད་།

ཏྲེ་བག དག་མིག་ལ་ལར་བར་ཐུང་
དམ་ཐུང་པར་གྱི་མིང་ཡིན་པར་.....
བཤད་།

ཏྲེ་ཏྲེ གང་མོ་དགོད་པའི་ཐུ་ཞིག་།

ཏྲེ་བ ཐུ་ཐོར་སྐྱེས་པ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་
པའི་ཏུ་ཐུང་ཀྱི་མིང་མེ། ཐུ་ཐན་ལ་
ཏྲེ་པ་ལང་། ཐུ་ཐུང་ལ་མིད་པ་ཆད་
ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཏྲེ་ལ་ཤོ མོད་ཀྱི་ཏུས་ཞིག་།

ཏྲེ་ཏྲེ མིག་ཏུས་ཀྱི་གང་མོ་དགོད་
པའི་ཐུ་ཞིག་།

ཏྲེ་ཐོར་ཐོར ཏྲེ་གཏོར་, ཏྲེ་འཐོར་,
ཏྲེ་མོར་, ཏྲེ་རྟོལ་རྣམས་ནི་དྲན་པ་
ཐོར་བའང་ཏུས་པའི་དོན་།

ཏྲེ་ལེན ར་རི་མཐོན་པའི་གཡལ་
ཐུང་མཚམས་ཐུ་ཐུའི་བའི་ཏུ་ཐུན་ཞིག་
གི་མིང་མེ། འཐུང་པ་དཔེར་'ཐུ་པ'
གཡལ་ཐུང་མཚམས་ལ་ཐུ། མེ་ཏྲེ་ག་
ཐུན་པ་ཤོ་ཏུན་འདྲ། མོ་མ་སྤོ་པའི་
རལ་གྱི་འདྲ། ཅ་བ་འཐུ་མི་ཐུས་དང་
འདྲ་ཞེས་བྲིས་འདུག་།

ཉེན་ནད་ གནག་གི་སྐར་ནད་ཀྱི་……
མིང་གཞན་。

ཉེམ་ ཚོས་ལུགས་ལ་ལའི་ཁྱིན་སྲིག་……
ཁྱིད་པའི་ས་དོང་གུ་གསུམ་ཀྱི་མིང་。

ཉེར་ ① རང་རྒྱལ་ཀྱི་གངས་ལུང་མི་
རིགས་ཤིག་。 ② བོད་ཡིག་གི་གནའ་
དཔེར་‘སྟག་རིགས་’ ལ་ཉེར་བེར་。

【ཉེར་ཟླ】ནི་རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལུགས་ཚིང་
གི་ཟླ་པའི་མིང་ཞེ་, ཟླ་དང་པོ་ལ་ཉེར་
ཟླ་དང་པོ་བེར་བ་ལྟ་བུ་。

ཉེལ་ (ཁྱིད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་།) ལ་
ཁྱིད་གི་ས་འབྲེལ་བའམ་སྟབ་པར་ཁྱིད་
པ་ཞེ་ ལུར་མ་ལུར་ནས་ས་ཉེལ་ལྟ་བུ་。

ཉེལ་ཁྱེད་ ཁྱེད་པ་འཆལ་བའི་མིང་

ཉ

ཉག་ ① བར་ཁྱེད་གི་མིང་ཞེ་ ཁྱེད་
ཉག་བར་ | ཉག་གི་ཉག་བར་ |
‘དེད་ནམས་གངས་ཉག་ཏུ་འདྲེང་རྩ་
ལྟ་བུ་。 ② (རྒྱན་ཚིག་) ཉག་པོ་ཞེ་
འཛན་པའི་དོན་。

ཉག་ས་ ① (རྒྱན་ཚིག་) དེག་ལུ་རྩལ་
པའི་དོན་ཉེ་ སག་ནར་ལྟར་ཉག་ས་
པ་ | ཚིང་གདན་ལྟར་ཉག་ས་པ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་。 ② དེས་ཇས་རྩལ་མའི་
རིགས་པན་ཚུན་གཙུབ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་……
ཉག་ཞེ་ སྐད་ལ་སག་ནར་བརྩལ་
ན་ཉག་ས་ཟེ་གསུམ་ལྟ་བུ་。

འིག (བཟུན་ཚིག་) ཏ་ལས་པའི་མིག་གི་རྣམ་པ་མེད། མིག་གིས་འིག་གིས་བཟུས། | འིག་ནས་མ་འཁུག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཟུ་བྱ།

འིད (ཐུན་ཚིག་) སྒྲུབ་པའི་མ་མེད། ཞིང་གཞིར་མ་ཐུང་བ་མེད། སྒྲུབ་འིད་པར་ཐུར་ཟུ་བྱ།

འིལ ① (ཐུན་ཚིག་) ཆ་གས་རྣམས་ཆང་བའི་དོན་ཉེ། ལུག་གི་འིལ་བོ། | ལུག་འིལ་བོ་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ། ② (བཟུན་ཚིག་) མ་འཁུག་པ་མེད་པའི་དོན་ཉེ། ‘ཆ་བ་དང་ཤང་བའི་ནད་ཆགས་རྣམས་པ་གཞིས་སུ་འིལ་གྱིས་འིལ་ལ་བརྟག་’པར་ཐུབ་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ།

འིག (ཐུན་ཚིག་) ① རྣམ་པ་ཐུང་བའི་དོན་ཉེ། རྣམ་པ་ཅག་ནས་ཐུག་ཐུག་ཏུ་བཅད་ཟུ་བྱ། ② ལ་འཇམ་གྱི་དངོས་པོ་འཆའ་བའམ་གཅིག་པའི་སྒྲིབ་ཟུ་བྱ། | མེད་ཀྱིས་པས་ཡོས་ཐུག་ཐུག་འཆའ་ | འཐུལ་འཁོར་གྱིས་དོ་ཐུག་ཐུག་བཅག་ཟུ་བྱ།

འིད (ཐུན་ཚིག་) ཐུབ་པའམ་བཅུད་མེད་པའི་དོན་ཉེ། ཟས་ཐུད་པོ་རོ་མེད་པ་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ།

འིམ (ཐུན་ཚིག་) སྒྲིབ་ཀྱི་ལུག་ཅིག་

མེད། འིས་ཏུས་པ་ཐུམ་ཐུམ་འཆའ་ཟུ་བྱ།

འིལ (ཐུན་ཚིག་) ཆིང་ནས་རལ་བར་ཐུར་པ་མེད། གོས་ཐུལ་ | ལུ་བ་ཐུལ་བ། | ཁང་ཐུལ་ | ཁང་བ་ཐུལ་བོ་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ།

འིང (ཐུན་ཚིག་) ① མཞེན་འགྲུག་ཐུང་དགའ་བའི་དོན་ཉེ། ལུས་འིང་བ། | ཀིད་པ་འིང་བོར་ཐུར་ཟུ་བྱ། ② ཐུང་བའམ་གཅིག་ལུའི་དོན་ཉེ། མི་འིང་ | མོ་འིང་ | མོ་འིང་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ།

འིངས ‘འིང་’གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འིམ (ཐུན་ཚིག་) ལུག་གྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ལ་ཞིང་མཁེགས་པ་ཟུ་བྱ་མེད། སྒྲུབ་པ་འིམ་མེ་བ་ཞེས་པ་ཟུ་བྱ།

འིབ (ཐུན་ཚིག་) ཏུམ་ལུ་ཐུང་ཏུར་བསལ་བའི་རྣམ་པའི་མིང་མེད། དཏུམ་འིབ། | ཐུན་འིབ་ཅིས་པ་ཟུ་བྱ།

འིལ ‘རལ་’དང་དོན་འདྲ།

ལྟ

མ ① ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་མེད། ཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བར་ལྟ་འདྲ་མི་འདྲ་བ་ལྟ་ཆོགས་གིག་ཡོད་དེ།

འཇིག་རྟེན་བྱིང་པོ་དང་འཇིག་རྟེན་ལ་
ཁ་ལོ་རྒྱུར་མཁན་གྱི་ལྷ་གཅིག་ལས་.....
མེད་པར་བཤད་པ་དང་, མི་བྱུང་
པར་བ་གི་རྗེས་ནས་གིས་ལྷར་འབྱུར་
བར་བཤད་པ་, སེམས་ཅན་ལ་ལྷ་
དང་ལྷ་མ་ཡིན་(ལྷ་མིན་), མི་, ཡི་
དུགས་, རྒྱུལ་བ་བཅས་
འགྲོ་བ་རིགས་དུག་ཡོད་པའི་ནང་གི་
ལྷ་ནི་མི་ལས་ཀྱང་རིག་པ་དང་མཐུ་ཆེ་
ཞིང་, མོངས་སྤྱོད་རང་གྲུབ་ཡིན་པར་
བཤད་པ་སྟགས་ལྟ་བུ། 【ལྷ་བྱུང་】ནི་
དྲང་སྲོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་དམ་གནང་
རབས་ཀྱི་དཔལ་པོ་ནམས་ལྷའི་གཞུག་
ལུ་བཞོན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་, དེ་ནི་
གནང་མི་ཆོས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་.....
གནས་ཚུལ་དང་གྱི་ཆགས་ཀྱི་འཆོ་བར་
བྱིས་སྟོས་འགྲེལ་བཤད་དང་ཡིད་སྤྱོད་
ཡག་པོ་བྱས་པ་ཡིན་ལ་, འཆར་ཡན་
རིང་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་དགེ་མཆན་
ལུན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ན་, རྫོངས་
དང་དང་གཏན་ནས་མི་འབྲེལ། 【ལྷ་
ཁང་】ནི་ལྷའི་འང་གཞུགས་སྟགས་
ཡོད་པའི་ཁང་བ་ཆེན་པའི་མིང་། 【ལྷ་
ཆོས་】ནི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
མིང་གཞན་། 【ལྷ་རྟེན་】ནི་སངས་

རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་དྲན་གྱི་རྟེན་
【ལྷ་ལྷེ】ནི་ལྷོན་རྒྱས་དགོན་པར་.....
གཏོགས་པའི་གྲོང་ལྷེ། 【ལྷ་པ་】ནི་ལྷ་
འབབ་པའི་རྫོངས་དང་གྱི་བྱ་སྤྱོད་བྱིང་
མཁན་ཏེ་, དེ་འབྲེལ་བྱུང་མེད་ལ་
'ལྷ་མ' ཟེར་། 【ལྷ་འབབས་】
ནི་སངས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་.....
དགོན་པའི་ཞིང་བཅའ་ནས་སྟགས་.....
འབབ་པའི་མི་མེར་། 【ལྷ་འབྱུང་】ནི་
འགོ་ནད་འབྱུང་པའི་མིང་གཞན་། ❶
བཀས་བཞོན་རྒྱུད་འཇིག་གྱི་ལྷ་ཆགས་
ལུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷ་ཞེས་འབོད་། ❷ མི་
ཆོས་ཐང་ཅན་ལ་ཞེས་བྱེད་པ་ལྷེ་ ལྷ་
ལུམ་ | ལྷ་བཙུན་ཞེས་པ་ལྷ་བུ།
【ལྷ་གོས་】ནི་ཁ་དར་གྱི་མིང་གཞན་
ཏེ་'ལྷ་རྩས་' ཀྱང་ཟེར་། 【ལྷ་གཅིག་】
ནི་རྒྱལ་པོ་དང་ལུས་མོ་སྟགས་འབོད་
པའི་ཞེས་། ❸ རིགས་མཐུན་གཞན་
ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཏེ་
བདེ་སྤྱོད་ལྷ་དང་མཉམ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ།
【ལྷ་རྗེ】ནི་གསོ་རིག་གི་ཡོན་ཏན་ལུན་
ལུམ་ཆགས་པ་ཡོད་པའི་སྤྱན་པ་། 【ལྷ་
ལུམ་】 1. མོངས་སྤྱོད་སྟགས་ལུན་ལུམ་
ཆགས་པ་འཇིགས་པའི་ལུམ་ཀྱི་དཔེ་
2. རྫོངས་དང་དུ་བཤད་པའི་དག་.....

ལྟག་ལྟང་པའི་དོན་ཏེ། ལྟན་མང་གི་
ལྟ་ཆས་པ་ལྟག་པར་གཅིག་ལྟས་བྱེད་
དགོས། | དམངས་དོན་པ་ལྟག་པར་
ལྟར་བག་བྱེད་རིགས་ལྟ་བུ།

ལྟགས་ ① (བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་།)
བསྐྱེབས་པའམ་འོངས་པའི་དོན་ཏེ།
འདིར་ལྟགས་སོ། | རང་གནས་ལྟ་
ལྟགས་གིག་ལྟ་བུ། ② ‘ལྟགས་པ་’ ཡི་
ཆོག་བསྐྱེས་པ།

ལྟགས་པ་ ལྟར་གྲང་མའི་མིར་ལྟེ།
‘དགྲན་ཐོད་མའི་ལྟགས་པ་མངའ་’
ལས་ཆ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱེས་ན
‘ལྟགས་’ ཞེས་འབྲི་ཆོག་ལྟེ། ཉི་འོད་
དང་ལྟགས་པས་གཏུང་པ་ལ་ཉི་ལྟགས་
ཁྱིས་གཏུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ལྟང་ (ལྟན་ཆོག་)དཔྱིབས་དང་ནམ་
པ་སྟགས་རིགས་མཐུན་ནམས་ལས་
འཕགས་པའི་དོན་ཏེ། ལྟ་སྐར་དབུས་
ན་ཟླ་པ་ལྟང་དེར་གསལ། | མི་འདི་
གཞུགས་པོ་ཆེ་བས་མི་མང་གི་ཁྱོད་ན་
ལྟང་དེར་འདུག་ཅིས་པ་ལྟ་བུ། ‘ལྟང་
དེ་ལྟམ་མེ་ལྟན་ནེ’ ཞེས་མཉམ་དུ་
བཞོལ་བ་མང་ལྟེ། ལྟ་སྐར་གྱི་དབུས་
ན་ཟླ་པ་ལྟང་དེ་ལྟམ་མེ་ལྟན་ནེར་
གསལ་ལྟ་བུ།

ལྟང་ཆེར་ དགར་པ་མཉེན་ཞིང་
གཞུགས་མི་སྐྱབ་པའི་རྟ་གིག་ལྟེ། དབུས་
ནས་ཞིབ་མོ་བྱས་ཆེས་དབུལ་མདོག་
ཅན་གྱི་ཆོན་ཆེ་བྱེད་ཆོག།

ལྟང་ལྟང་ (ལྟན་ཆོག་) ལྟ་དྲུག་
ཅིང་གསལ་བ་ལྟེ། ལྟ་ལྟག་ལྟང་ལྟང་
གྲག། | ལྟང་མས་དཔེ་ཆ་ལྟང་ལྟང་
བསྐྱེས་ལྟ་བུ།

ལྟད་ ལྟ་དངོས་པའང་པོའི་ནང་ལ་
འབྲེས་པའི་ལྟ་དངོས་གཞན་པ་ལྟེ།
གསེར་ལྟད་མེད་ | གསུང་ལྟད་མེད་ |
གསལ་བ་ཆེ་བ་ལྟད་མེད་ | གྲར་གྲུམ་
ལྟད་མེད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟན་ ① (བསྐྱེན་ཆོག་)དུས་མཉམ་པ་
དང་གནས་གཅིག་པའི་དོན་ཏེ། དེད་
གཉིས་ལྟན་དུ་སྒྲོབ་གྲར་སོང་ | ལྟན་
དུ་ཆེ་ | ལྟན་ཅིག་དུ་སྒྲོབ་སྐྱོང་བྱས་ལྟ་
བུ། 【ལྟན་སྐྱེས་】ནི་མའི་རྩལ་པ་ལ་མ་
བཅེན་པར་བྱང་བ་ལྟེ། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་
འི་ | ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མདོག་ | ལྟན་སྐྱེས་
ཀྱི་རོ་མངར་བ་ | ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་རྩལ་
རྩལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 【ལྟན་རྒྱས་】ནི་ཆ་
ཆང་པའམ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
ལྟ་ཡོན་ལྟན་རྒྱས་འཛོམས་པ་ | ལྟན་
རྒྱས་ཀྱིས་ཆོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ②

‘ལྷན་པ་’ལ་ལྷོས།

ལྷན་ཚེ (རྒྱན་ཚེག)དཀྱིལ་པ་དང་...
ནམ་པ་གཟི་འོད་སྐྱེས་གཞན་ལས་...
མཛེས་ཤིང་ལྷན་ཆགས་པ་ལྟེ་ཉི་འོད་
ལྷན་ནི་གསལ་ལ་ལྷ་བྱ།

ལྷན་པ་ དངོས་རྒྱུ་ལྷ་ལྷོས་ལ་...
པ་ལྷན་པའི་དངོས་རྒྱུ་གཞན་ལྷ་ལྷོས་
ལྟེ་ལྷ་པ་ལ་ལྷན་པ་པར་བྱ་བྱ་བྱ། ཚེག་
པ་ལྷན་ན་‘ལྷན་’ཞེས་འབྲི་ལྟེ་ལྷ་པ་
ལ་ཤོས་ལྷན་པར་བྱ་བྱ། པ་ལ་ལ་ལྷགས་
ལྷན་པར་བྱ་བྱ། | ལྷན་པ་ལྷན་ལྷན་
པར་བྱ་བྱ། **【ལྷན་པ་པ་】**ནི་ཁ་
སྐོང་དུ་ལྷན་པའི་བྱ་དངོས་ལྷ་ལྷོས་ལྟེ་
ལྷན་གཞུང་གི་ལྷན་པ་པ་ | འཆོ་
པའི་ལྷན་པ་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

ལྷ་པ་ (རྒྱན་ཚེག) ལྷ་པ་ལ་ལྷོས་ཆེ་པ་
ལྟེ་རས་ལྷ་པ་ | ལྷ་ལྷ་པ་ | པགས་
ལྷ་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ། **【ལྷ་ལྷ་པ་】**ནི་
ལྷ་པ་ལ་ལྷོས་ཆེ་པའི་དངོས་རྒྱུ་གཞན་...
པའི་ནམ་པ་ལྟེ་དང་དམར་ལྷ་ལྷ་པ་
གཞན་ | ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་ལྷ་བྱ།

【ལྷ་ལྷ་པ་】 ནི་ལྷ་པ་ལ་རིང་པའི་...
དངོས་རྒྱུ་གཞན་པའི་དོན་ཉི་ དང་
ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་ལྷ་བྱ།

ལྷ་པ་པ་ ལྷ་པ་ཆེན་པའི་གནས་ཤིག་

ལྷ་པ་ གི་པ་དང་རས་སྐྱེས་ལྷ་པ་...
པ་ལྷན་པའི་ཁྱད་པ་ལྷ་ལྷོས་ལྷ་ལྷོས་...
ཆས་ཉི་ གི་ལྷ་པ་ | ལྷ་ལྷ་པ་ | རས་
ལྷ་པ་ | ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་ལྷ་བྱ།

ལྷ་པ་པ་ དཀྱིལ་པ་ལྷ་ལྷོས་ལྷ་ལྷོས་...
ལྷ་པ་

ལྷ་པ་ལྷི (རྒྱན་ཚེག)ལྷན་ཆགས་པའི་
ནམ་པ་ལྟེ་ ལྷ་པ་ལྷོས་གནས་ | རི་ལྷ་
ལྷ་པ་ལྷོས་ལྷ་ལྷོས་ལྷ་ལྷོས་...
ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།

ལྷ་པ་ ① ལྷ་པ་ལ་པ་པ་པ་ལྷ་པ་པའི་
ནང་ལྷ་པ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་པའི་...
ལྷ་པ་ལྷོས་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པ་ | ལྷ་པ་ལྷ་པ་ |
ལྷ་པ་པ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་བྱ། ② (ལྷ་པ་ལྷོས་
ལས་ཚེག) ‘ལྷི’ དང་དོན་འདྲ་
འདི་ལ་ ‘ལྷིས་’ འབྲི་བའང་ཡོད་

ལྷིང་ (རྒྱན་ཚེག)གཞི་ལྷ་ལྷོས་ལྷིང་...
པའི་ལྷ་ལྷན་ཆགས་པའི་དོན་ཉི་ རི་
པ་ལྷ་པ་ལྷིང་པ་ | ལྷིང་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
གནས་ | འཆོ་ལྷ་ལྷིང་པ་ལྷིག་ལྷིང་ལྷ་
བྱ། **【ལྷིང་ལྷ་】**ནི་ལྷིང་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
ལྷིག་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་...
གཞིས་ལྷིང་པའི་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་གཞན་

ལྷིང་ ① ལྷ་ལྷིང་ལྷ་ལྷིག་ནས་...
ཚེགས་པ་གཞན་ལྷིག་གི་པ་ལྷིང་ལྷིང་...

ལུ་མིང་མེ་ ལུག་ག་རྒྱ་གཅིག་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ། 【རྒྱ་ལགོ་】ནི་རྒྱ་མེ་མིང་།
【རྒྱ་ཆོག་ལ་】ནི་རྒྱ་གཉིས་འབྲེལ་.....
མཆོམས་ཀྱི་མིང་། ❶ རྒྱ་ལུ་མང་པོ་
འཕྲིགས་ནས་ལུབ་པའི་ཡོ་ལུང་ཀྱི་རྒྱ་
ལུ་མིང་མེ་ སྤ་ཆ་རྒྱ་འཁྱིལ་། འབྲེལ་
འཁོར་ཀྱི་རྒྱ་འཕྲིགས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་
'རྒྱ་ལག' ལུང་ཟེར་།

རྒྱག་ ❶ (རྒྱ་ཆོག་) མར་འབྲུང་
འཕྲུལ་རྒྱུད་པའི་དོན་དེ་ ལུ་བ་རྒྱག་
པར་ཁྱོན་ལྟ་བུ། ❷ ཡི་གེའི་གྲངས་ལ་
ཆད་འབྲུང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཀྱི་འབྲི་.....
ཆུང་ས་ཤིག་མེ་ རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལ་
འཕྲུལ་རྒྱག་ཐོལ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་...
རྒྱག་པ་ དཔེར་ན་ 'ཆང་བ་མེད་པའི་'
ཆོག་རྒྱུན་ནི་རྒྱག་པའོ་ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱག་ས་ ❶ (རྒྱ་ཆོག་)མང་འཕྲུལ་
འཕྲུལ་མཆོམས་མེད་པའི་དོན་དེ་ སྐད་
ཆ་རྒྱགས་པར་འབྱུང་། ཟས་གོས་
རྒྱགས་པར་ཁྱོན་ལྟ་བུ། ❷ 'རྒྱག་' སི་
རྒྱལ་ཆོག་ལ་རྒྱགས་འབྲི་འཕྲུང་ཡོད་།

རྒྱར་ 'རྒྱར་' གི་འདས་པ་།

རྒྱར་འབྲེན་ མངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་
པའི་ཟས་རྒྱན་ཅིག་གི་མིང་།

རྒྱར་རྒྱར་ ལུ་ཡོ་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་མེ་།

འབྲི་རྒྱ་རྒྱར་རྒྱར་འབྲུལ་ལྟ་བུ།

རྒྱན་ལུབ་ 'རྒྱན་ལྱིས་ལུབ་པ' ཞེས་
པའི་ཆོག་འབྲུས་པ་། ❶ དཀར་...
ཆོག་ས་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱས་པར་འབྲུས་པ་...
རྒྱར་ལུབ་པའི་དོན་དེ་ འཕྲུལ་དོན་
རྒྱན་ལྱིས་ལུབ་། འཕྲུལ་དོན་འབྲུང་
མེད་རྒྱན་ལུབ་ལྟ་བུ། ❷ མིའི་རྒྱལ་བ་
ལ་ལ་འཕྲུལ་པར་ལུབ་པའི་དོན་དེ་
རྒྱན་ལྱིས་ལུབ་པའི་ལུག་སི་འཕྲུལ་...
འཕྲུལ་ཆོག་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱན་ཆོག་ས་ (རྒྱ་ཆོག་)འཕྲུལ་ལ་
ལ་ལྱིན་པའི་རང་གཤིས་ཡག་པོ་ཞིག་...
མེ་ སི་ཡོ་རྒྱར་རྒྱན་ཆོག་ས་པ་། ལྷོ་བ་
ཁང་དུ་ལྷོ་བ་ལ་རྒྱས་པ་རྒྱན་ཆོག་ས་པོ་...
གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱན་པོ་ སི་ཡོ་ཆེན་པོའི་མིང་མེ་ སི་
རྒྱལ་རྒྱན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་འབྲུས་
ན་ 'རྒྱན་' ཞེས་འབྲི་།

རྒྱལ་ས་ 'མངལ་' ཀྱི་མིང་གཞན་།

རྒྱར་ རྒྱན་དུ་ལེན་ལྷངས་ལྷངས་སྤྲུགས་
དང་མཉམ་དུ་འགྲུལ་ན་ མཉམས་ཆེ་
གཅིག་གི་སྤོ་ནས་དང་དུ་ལེན་པའི་...
དོན་དེ་ འཕྲུལ་པ་རྒྱར་ལེན་། འབྲུང་
པ་རྒྱར་ལྷངས་། ལྷོ་བ་རྒྱར་ལ་འབྲུང་
པ་རྒྱར་ལྷངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ལྟེ དཔེ་ཆ་སྟགས་ གྲི་ཞོག་བྱའི་ཐྲེགས་
བྱའི་མིང་ལྟེ་ ཞོག་ལྟེ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟེ་
པ་

རྩོམ་མོ་པ་དང་མིན་པ་འབྲེལ་.....
 མཚམས་པམ་མོ་པ་དང་མིན་པ་འབྲེལ་.....
 མཚམས་གྱི་ཕྱི་རིམ་གྱི་མི་གསར་གྱི་.....
 མིང་། 【རྩོམ་སྐྲུན་】ནི་མོ་པ་དང་མིན་
 པ་འབྲེལ་མཚམས་སྐྱ་ཕྱུང་བའི་སྐྲུན་.....
 ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། 【རྩོམ་
 ཏུལ་】ནི་བྲང་གི་ཏུལ་པ་བྱུར་གསུམ་པ་
 རྩོ་མོ་སྐྱུར་ལ་བསྐྱུན་པ་དེའི་མིང་།

ཕྱི་དང་ (ཐུན་མེད་) དཔུགས་འཇུག་.....
 ཐུན་ཕྱི་དང་ཐུན་མེད་ཀྱི་ཕྱི་དང་ཐུན་མེད་.....
 ཐུན་མེད་ཀྱི་ཕྱི་དང་ཐུན་མེད་ཀྱི་ དཔུགས་
 ཐུན་ཕྱི་དང་ཐུན་མེད་ཀྱི་ཕྱི་

ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ 'ହସ୍ୟ' ଓ 'ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ' ଗୁଣକୁ

ལྷོ་མ (ལྷོ་ཕྱོགས་)མཉེན་ཁོང་ལྷོ་མ་...
 སའི་གཡོ་འགྲུལ་ཁྱིམ་སྡེ་ དབུགས་
 ལྷོ་མ་ལྷོ་མ་ལྷོ་མ་ | ལྷོ་མ་ལྷོ་མ་ལྷོ་མ་
 འགྲུལ་ལྷོ་མ་

ਭੇਜ 'ਝਬ' ਅ'ਝੋਬ।

ཐུགས་རྒྱལ་བ་ཞི་བོ་འཇམ་དཔལ་། [ཏཱ་ཤ་ན]

1. དཔུལ་གཙང་གི་ཡར་བྱུང་གཙང་
 སེའི་རྩ་བའི་ཡར་བྱུང་གི་ཡར་བྱུང་ 2. ཡར་བྱུང་
 ཡིག་ཡིག་གི་ཡར་བྱུང་གི་ཡར་བྱུང་.....

ॐ नमः शिवाय नमः । ॐ नमः शिवाय नमः ।
 नमः शिवाय नमः शिवाय नमः शिवाय नमः ।

ལྷོ་ཤ། ❶ (ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ) ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་...
 ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་...
 ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་...
 ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ | ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་...
 ལྷོ་ཤ་ ❷ 'ལྷོ་ཤ་ལྷོ་ཤ་' ལྷོ་ཤ་

ལྷོ་ཤར་གྱི་སྐད་ཀྱི་ཁྲིམས་འཛུགས་
 བཞེ་འགོ་ནང་ཆ་ཤིག་ཡིག་གི་མིང་
 ཅིག་བརྒྱུ་ན ‘ལྷོ་ཤར’ ཅིག་འདྲི་ཅིག་
 རྩེ། རྩེ་ལྷོ་ཤར་ | ཅིང་ལྷོ་ཤར་ | ལྷོ་ཤར་
 ལྷོ་ཤར་ཅིག་པ་ལྷོ་ཤར་

ལྷོག་པ་ ❶ ‘ལྷོག་པ་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་……
 བཞུག་ ❷ ‘ལྷོག་པ་’ གྱི་འབྲི་ཚུལ་
 བཞུག་

མུང་ མིའི་སྤྱད་སྟེན་ལ་འཛིག་ས་.....
 མུག་མུང་བའི་མུང་བ་ཞིག་གམ་བར་...
 ཆད་ཀྱི་མིང་།

ལྷོ་རས་ རུས་དེས་མིང་དཔ་ཁར་ཞོར་།
གྱི་མིང་ཅེ་། ལྷོ་རས་དེ་ལ་མྱིང་གར་
སོང་ལྟ་བུ་།

ལྷོད ོ (ལྷོད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་།)
 བསམ་པ་དང་ལྷོད་པ་སོགས་ལག་ལེགས་
 ལཱ་དོན་ཏེ་ སེམས་ལྷོད་ནས་མྱོང་ཆོ་
 ལུས། ལུས་ལྷོད་ནས་ཉལ་ལྷོ་བྱ། ༥

(རྒྱལ་ཆོག) དམ་པོ་དང་གིས་པོ་འི་.....
ཐོག་ཐོག་མེ་མེས་པོ་ལྷན་པོ་ | རིག་པ་
དམ་ཐོག་གི་པར་ནས་མི་གི་འཆུགས་.....
ཉེན་ཆེ་ལྟ་བུ་

ལྷན་ 'ལྷན་' གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་

ལྷན་

ཨ ① བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་སྡེ་གི་ཞི་.....
མེ་ དེ་ལ་གི་གྲ་དང་ཞབས་ལྷན་ འབྲེད་
ལྷན་ བ་རྩ་བཞི་ལྷན་པོ་མི་ལྷན་མི་ལྷན་
ལ་དབྱེད་སྡེ་བཞི་ཟེར་ ② འབྲེད་པོ་
ལྷན་དང་ལན་ལྷན་པོ་ལྷན་མེ་ ཨ་
རྩ་གས་ | ཨ་རི་མཆར་ | བོས་ན་ཨ་
ལན་ལྷན་དཔོན་ལྷན་ལྷན་ ③ མིང་ཆོག་
གི་མཆར་ལྷན་ན་རྩ་མཆར་བའམ་.....
གདམས་པོ་ལྷན་མེ་ དེ་རེད་ཨ་ |
མ་འགྲོ་ཨ་ལྷན་ལྷན་ ④ ཉེ་ཆར་སོགས་གི་
མིང་གི་འགོར་ལྷན་ན་ལྷན་ཉེ་བའམ་.....
ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་འབྲེད་ལྷན་མེ་ ཨ་
པ་ | ཨ་མ་ | ཨ་ལྷན་ | ཨ་རྩ་ | ཨ་
ན་ | ཨ་ལྷན་ཞེས་པ་ལྷན་ལྷན་

ཨ་ཤྲོང་ ཨ་ཤྲོང་ལ་མཁན་པ་ཨ་ཤྲོང་
དང་ཨ་ཤྲོང་དགར་པོ་རིགས་གཉིས་.....
ཡོད་ མཁན་པ་ཨ་ཤྲོང་ལ་ 'མཁན་ཨ་
ཤྲོང་' ཡང་ཟེར་ཉེ་ མཁན་པོ་རིགས་

ལོ་མ་དབྱེད་མཁན་ཆར་མེ་ཆོག་ལེར་.....
པོ་བཞན་པ་ཞིག་ཡིན་ ཨ་ཤྲོང་དགར་
པོ་ནི་ཨ་རི་མཆར་སྡེ་པོ་ལྷན་ལྷན་གི་
རིན་ལོ་མ་ཆོས་ལྷན་པོ་སྡེ་ལྷན་ལྷན་པོ་
ལྷན་ཞིང་ཆར་པོ་པོ་ལ་ལྷན་པོ་ཞིག་ཡིན་

ཨ་ཤྲོང་ རྩ་མཆར་བའམ་ཏེ་ལས་པོ་ལྷན་
མེ་ ཨ་ཤྲོང་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ནས་ལྷན་པོ་
ལྷན་ཆོག་ལྷན་ལྷན་ལྷན་

ཨ་ལྷན་ ① རང་གི་པོ་ལྷན་པོ་དང་ལྷན་.....
པོ་འབྲེད་ཡིང་ ② རང་གི་ལ་དང་
ལོ་ཆོད་ཏེ་ལས་མཁན་པོ་ལྷན་པོ་
འབྲེད་ཡིང་

ཨ་ག་ལྷན་ ① ཨ་ག་ལྷན་དཔོན་ནི་འབྲེད་
རྩ་ལྷན་ནས་པོ་ཤིང་རིགས་ཟེར་.....
བསྐྱེད་པ་ན་རྩ་ཞིས་འབྲེད་པ་ཞིག་.....
ཡིན་ དེ་ལ་ཨ་ག་ལྷན་ལྷན་པོ་དང་ཨ་ག་ལྷན་
ལྷན་པོ་ ཨ་ག་ལྷན་གི་ལྷན་པོ་སོགས་རིགས་
མི་འབྲེད་པ་མང་ཆོས་ཡོད་ ལྷན་པོ་དང་
'ལྷན་ལྷན་ལྷན་' ཟེར་ ཆོག་བསྐྱེད་ན་
'ཨ་གར་' དང་ 'ཨར་' ཞེས་འབྲི་མེ་

ཨ་ག་ལྷན་རིགས་གསུམ་ལ་ཨ་གར་.....
རིགས་གསུམ་དང་ཨ་ག་ལྷན་ནས་པོ་ལ་
ཨར་ནས་ཟེར་པ་ལྷན་ལྷན་ ② ལོ་མང་ལྷན་
པོ་ལྷན་ལྷན་གི་རིགས་ལོ་མ་ མཁན་ལྷན་
དང་དབྱེད་སྡེ་མཆོངས་ཤིང་མེ་ཆོག་.....

སྒྲུབ་པ་དྲི་ཞིམ་སྤྱོད་པ་ཞིག་།

ལ་གར་ 'ཨ་ག་ཏུ' ལ་སྒྲུབ་།

ལ་སྒྲུབ་ 'ཅ་ལུང་' གི་མིང་ག་ཞུན་།

ལ་ཅང་ 'ཏ་ཅང་' དང་དྲོན་འདྲ་།

ལ་ཚུ གྲང་རེག་གིས་གཏུངས་པའི་་་་

དབང་གིས་ཁ་ནས་འབྱུང་བའི་སྒྲུ་མེ་།

ཨ་ཚུ་ཚུ་གྲང་བ་ལ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་།

ལ་ཆེ བ་མ་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པའི་སྒྲུན་

སྒྲིས་སྒྲུན་སྒྲེས་མོ་ལ་ཨ་ཆེ་ཟེར་། འདི་ལ་

'ཨ་ཆེ' དང་ 'ཨ་ལྷུ' འབྲི་བའང་་་་་་

ཡོད་།

ལ་ཇྱོ 'ལུ་པོ' དང་དྲོན་འདྲ་།

ལ་ལྷག བྱིས་པའི་མིང་།

ལ་འབས (རྒྱན་ཆེག་) ཡིད་ལ་རྟག་

བར་ཤར་ཞིང་བདེན་བར་འཛིན་པའི་

དྲོན་ཏེ་ ལེམས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཨ་འབས་

པ་ | ལྟ་ཚུལ་ཨ་འབས་པ་ཞེས་བ་ལྟ་

བུ་།

ལ་མདྱོ ོམ་དོ་ཁམས་སྒྲུང་གི་མིང་།

ོམ་དོ་རང་སྒྲིང་སྒྲིངས་ཀྱི་ནན་ཞིག་

གི་མིང་།

ལ་ན་མ་ན རི་མ་རི་བཞིན་གྱི་ལུལ་་་

སྐད་དེ་ རྟ་འདི་གཉིས་ཀའི་སྒྲུ་ཁ་ཨ་

ན་མ་ན་འདྲ་ལྟ་བུ་།

ལ་ཏུ ོལ་པོའི་འབྲོད་མིང་། ོལ་པོའི་

པའི་དྲོན་།

ལ་ནེ ོལ་པོའི་སྒྲིང་མོ་དང་ཨ་ཆེ་།

ོལ་པོའི་མོ་ལ་ཨ་ནེ་ཟེར་བའང་་་་

ཡོད་།

ལ་ལ པའི་འབྲོད་མིང་།

ལ་ལྷུ ལེས་མོའི་འབྲོད་མིང་།

ལ་ལྷག 'ཨ་མ་ལྷག' གི་འབྲི་ཚུལ་་་་

ག་ཞུན་།

ལ་བང ཨ་ནེའི་རྒྱ་ཚུའི་འབྲོད་མིང་་་

མེ་ འདི་ལ་ 'བང་པོ' ཡང་ཟེར་།

ལ་པོ ོལ་ལ་ལར་པོའི་དྲོན་། ོལ་ལ་ལར་

'ལུ་པོ' དང་དྲོན་འདྲ་།

ལ་པོ་ཆེ (རྒྱན་ཆེག་) ལུལ་སྐད་ལ་

ལར་སྒྲུབ་དང་སྒྲུན་མེད་པ་ གལ་

ཆེན་མོན་པ་སོགས་ཀྱི་དྲོན་།

ལ་ལྷག ལྟ་ལྟམ་ཨ་ལྷག་ག་ཟེར་་་་་་་་་་

འཛིན་པ་དང་ཨ་ལྷག་ཆེར་སྒྲུན་གཉིས་

ཀྱི་སྒྲི་མིང་། འདི་གཉིས་ཀའི་ལྟ་ལྟམ་

རྟག་དང་བཅས་པ་སྒྲུན་བྱེད་ཆེག་།

【ཨ་ལྷག་ག་ཟེར་འཛིན་པ】 རི་སྐད་ལུ་

ལྷག་དང་དྲོ་སྒྲི་ཞིང་ལོ་མ་ལྷག་ཆེན་མོ་་་

རྟག་འདྲ་པ་མ་མེར་བོ་ལྷར་མོང་གི་མོ་

རྟག་དང་འདྲ་། 【ཨ་ལྷག་ཆེར་སྒྲུན་】 རི་

ཆེ་རི་མཐོན་པོར་སྒྲི་བའི་ལྟ་ལྟམ་སྐད་་་

ལུ་ལ་ཆེར་མ་འདྲ་བའི་བ་ལྷས་ལྷབ་་་་

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
नमो भगवते वासुदेवाय ॥

५॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ལ་འབྲས་ཆ་པའི་རྒྱལ་དུ་མི་པའི་ཆོ་
 སིང་གི་འབྲས་དུ་གྱིན་ཅི། རྩི་རྫ་ལྷ་
 པའི་ནང་ན་ས་པོན་ཁམ་ནག་ལ་ཤལ་...
 ཡའི་དཀྱིལ་ས་ཅན་གྱིན་ཡོད་པ་ལྟར་...
 རྩི་ཆོས་

ལ་ལ། ①མའི་འབོད་མིང་། ②ལུལ་
སྐད་ལ་ལར་ཉ་ལས་བའམ་རྩ་མཆར་།
བའི་སྐད་།

ཡ་མེད་ མེས་པའི་འབྲེང་མིང་།

ལྷ་ལྷ། ༡ ལྷ་མཚན་ཏུ་མཚན་གྱི་མེས་
 ལཱ་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ལྷ་མཚན་མེད་། ༢ ལྷ་མཚན་
 ཏུ་མེ་མེ་མེས་ལཱ་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ལྷ་མཚན་
 ལཱ་མེད་ལཱ་མཚན་མེད་།

ཨ་ཙ་ཨ་ ཉེན་ཁ་མེད་ཀྱི་ཆེ་བའི་བར་
 ཞིག་ལྟེ་ 'མེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྱི་ས་'
 གཉིས་ཨ་, མེས་བྱའི་ལམ་ལ་
 གདེང་ས་ཆེན་, རང་ལགོ་རྩ་ས་པ་ཨ་
 ཙ་ཨ་, རྒྱུ་གས་གཅིག་བྱས་ན་ཆོག་པ་
 ཨ་ ཞིས་པ་ལྟ་བུ་

ལ་མི ཏང་པས་བཞི་ཕྱེད་ཀྱི། ‘ལ་མི’
ཞུས་འགྲོ་བཤད་ཡོད།

ལ་ཚེ་ མིས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲ་བུ་འི་ན་ཁྱུ་ག་
ལ་ལས་པ་འི་སྒྲེན་སྒྲིས་ཁ་ནས་འཁྲིན་པ་
པ་འི་སྒྲེན་པ་

ཡ་ལ ① ཡ་ལ་གསོལ་སྒྲོང་གི་ཡ་ལ་དང་
 ཆ་འདྲ་ཞིང་, བཛེ་ལྷུ་ལ་དང་འཆུགས་
 རྒྱུ་ཆེ་བའི་ལྷུ་ལ་ཞིག་ལ་ངས་.....
 འཛིན་པ་འདྲ་ཡོད་. ② བ་ཆོལ་རིགས་
 རྒྱུ་པར་བ་མིང་ལ་'སྐ་མ' ཡང་ཟེར་
 ཞིང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་'མིང་གི་ཆ' ཟེར་བར་
 ངས་འཛིན་པ་འདྲ་ཡོད་. ③ དམངས་
 རྒྱུ་དུ་རྒྱ་སྐད་ལ་ཤུགས་པའི་ལྷུ་.....
 རྒྱུ་རྒྱུ་པར་བ་ཞིག་.

ཡ་ཞང་ 'ཞང་པོ' ཡི་འཛད་མིང་།

ལེ་ལྷ་ 'ཁུ་ལྷུ' ཡི་མིང་གཞན་།

ལ་ར ༡ འཛིག་ལ་པ་ལས་བསྐྱེད་པ་ར་
 ལྷ་བའི་ལོ་དོད་ཀྱི་སྐྱེ། ༢ 'ལག་ཚུན་'
 ཀྱི་ཡིང་གཞན།

ལ་རག་ རྒྱུ་ལས་ཐོན་པའི་.....
རྒྱུ་ལས་ཐོན་པའི་ལ་རག་
ཐོན་

ཨ་རིག་ ཨ་མདྲ་ས་བྱུང་གི་ཆེ་བ་ནིག་
གི་མིང་།

ॐ 'सिद्धि' 'सिद्धि' 'सिद्धि'.....
 ॐ 'सिद्धि' 'सिद्धि' 'सिद्धि'.....

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

མཉན་གཞུང་དུ་དེ་ལ་ཨ་ཅུ་ནམ་རྒྱལ་།
དང་ཨ་ཅུ་འཇིགས་མེད་ ཨ་ཅུ་བཅུད་
ཅི་ ཨ་ཅུ་འཕེལ་བྱེད་ ཨ་ཅུ་སྒྲིམ་བོ་
སྐྱེས་སྐྱེས་ལུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་།
མཉན་བཟང་བོ་ཤ་སྟག་ཡིན་། 【ཨ་ཅུ་
ནག་རྒྱུད་】ནི་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་‘ཆེན་གོ’
ཟེར་བའི་འབྲུ་མཉན་ཞིག་ཡིན་།

ཨ་རེ འཕྱོད་པའི་སྒྲ་། 【ཨ་རེ་མཚར་】
ནི་རྩ་མཚར་པའི་སྒྲ་ཞིག་ལྟ་བུ་། ‘ཨ་མཚར་’
ཡང་ཟེར་།

ཨ་རྟག འཕྱོད་པའི་སྒྲ་།

ཨ་རྟགས་ རྟགས་པོ་།

ཨ་རྟེན བོད་ཀྱི་རྟེན་སྒྲིག་།

ཨ་ལ་ལ རྩ་མཚར་ཆེན་པོ་སྟེང་པ་།
དང་‘ཏ་ཅང་ཏ་ལས་པ་མཚོན་པའི་།
འཕྱོད་སྒྲ་ཞིག་ལྟ་བུ་། ཨ་ལ་ལ། ཟུ་འདི་འདྲ་
ཆེ་བ་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་།

ཨ་ལགས་ ལངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་།
པའི་བོད་གསལ་རིགས་སྒྲིག་ཞིག་ལྟ་བུ་། ‘ལུལ་
ཟུ’ ཡང་ཟེར་།

ཨ་ལྷུང་ ‘ཨ་ལྷུང་’གི་འབྲི་ཚུལ་།
གཞན་།

ཨ་ལེ ཡི་རང་ཞིང་རྩ་མཚར་བ་མཚོན་
པའི་སྒྲ་ཞིག་ལྟ་བུ་། ཨ་ལེ། ལྷ་པའི་སྐྱེས་ལ་མེད་
རིགས་འགྲོ་བུ་པ་པོ་དེ་ཆོན་རིག་གི་།

ཟུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ་།

ཨ་ལྷོང་ ཟུ་རྒྱུད་རྒྱལ་པོའི་མིང་ཞིག་ལྟ་བུ་།
ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལྷོང་། | མིང་གི་ཨ་ལྷོང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་། 【ཨ་ལྷོང་མེ་ལྷོང་】ནི་
བདེ་ཞིང་སྟེང་ལ་མཐའ་ཡངས་པའི་།
དོན་ཉི་། ཐང་ཨ་ལྷོང་མེ་ལྷོང་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་། 【ཨ་ལྷོང་ཡང་ལྷོང་】 1. ཨ་
ལྷོང་དུ་སྒྲུབ་ཡང་ཨ་ལྷོང་བརྒྱས་པའི་།
དབྱིབས་དང་ནམ་པའི་མིང་ཞིག་ལྟ་བུ་། ཐག་
པས་ཨ་ལྷོང་ཡང་ལྷོང་དུ་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་ 2. བརྒྱུས་རྒྱུས་བྱས་པའི་དཔེ་ཞིག་
ཆོག་གཅིག་ཨ་ལྷོང་ཡང་ལྷོང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་།

ཨ་གད་ བོད་ཡིག་གི་ཆོག་མགོ་མཚན་
པའི་རྟགས་ ‘༥༩ | ’ འདིའི་མིང་
ཞིག་ལྟ་བུ་། ‘དབྱུ་རྒྱུད་’ ཟུང་ཟེར་།

ཨ་མིང་ མོ་གཏན་བྱེད་ཀྱི་ཨ་བྱུད་ཀྱི་
མིང་།

ཨ་བྱུ མེ་རྟག་སེར་བོ་བཞད་པའི་མིང་
མེ་བའི་རིགས་སྒྲིག་།

ཨ་ཤེ ཁ་བཏགས་རིགས་སྒྲིག་།

ཨ་ས སྐངས་པ་སྐྱེས་ལ་རྟགས་བྱེད་
པའི་སྒྲ་བཟེས་པའི་ཟན་བཟེས་ལའི་
མིང་ཞིག་ལྟ་བུ་། མ་ཁ་སྐངས་པར་ཨ་སས་
བརྟག་པར་བྱ་ལྟ་བུ་།

ཨ་ཕྱུ རང་གི་ཕྱ་བའི་རྒྱུ་མའི་འཕོད་
མིང་།

ཨག་ཚེམ མིའི་ཁའི་མ་མགལ་དང་།
འགྲམ་པར་སྒྲེས་པའི་སྒྲུའི་མིང་།

ཨག་ཟ་བ རྟགས་པ་ཟ་བའི་བན་མིང་།

ཨང ❶ མྱིང་ཉི་ཤེས་འཕྲ་ཉན་བྱེད་
པ་མཚན་པའི་སྒྲ་མྱེ། རང་ལྷགས་
གཏད་སྟོན་པར་གྱིས་ཤིག་ཨང་། |
ལངས་སྒྱགས་བརྟན་པ་གྱིས་ཤིག་ཨང་།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཨ་ལན་སྒྱེར་བ་
མཚན་པའི་སྒྲ་མྱེ། བོས་ཀྱང་ཨང་མི་
ཁྱག་པའི་ཁེངས་རྟེན་མཚན་ཞིག་ཨ་།
བྱེད་ལྟ་བུ། ❸ འོག་གམ་འདྲེས་ཀྱི་
མིང་མྱེ། ཨང་རྟ་(འོག་རྟ) | ཨང་
རག་(འདྲེས་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བྱོན་
ཆས་རིགས་ཤིག) | ཨང་ཁྱུང་(རྟ་
མ་ཁྱུང་བྱེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཨང་གི་ གྲངས་ཀྱི་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཡིག་
རྟགས་ཤིག་མྱེ། བོད་ཀྱི་ཨང་གི་ནི་
༡ ༢ ༣ ༤ ༥ ༦ ༧ ༨ ༩ ༠ འདི་ལྟར་
ཡོངས་གྲགས་ལ་བཀོལ་བའི་ཨང་གི་ནི་
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 འདི་ལྟར་
འབྲི། འདི་ལ་ 'ཨང་གི་' ཞེས་འབྲི་
བའང་ཡོད་།

ཨན་སྒྱུང མལ་ཆོགས་དང་བོའི་མིང་།

ཨན་ད་རྩིལ 'མིའུ་རྩི་ལ' ཡི་མིང་
གཞན་།

ཨན་འདར ཟས་ལས་སའི་ཤིང་མིང་།

ཨབ ལུ་བ་སོགས་ཆེན་སྐབས་སོགས་
མར་སྒྱུད་ཆོགས་རིང་བོ་བྱས་ནས་
རགས་ཅན་བཅེས་ནས་མི་འཆོལ་
བར་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་མིང་།

ཨམ་ཕྱག ❶ ལུ་བའི་སྒྱུང་གི་ཁྱག་
ལ། ❷ རོད་ལུའི་རུམ་།

ཨམ་བན རགས་བཀོད་རྒྱུད་འདྲིན་
སྒྲི་ཆོགས་ཀྱི་དཔོན་བོའི་ཤོ་གནས་
ཤིག་།

ཨམ་གཅིགས་ ཉ་ཅང་ཆོག་པ་ཟ་།
བའམ་སྒྱག་བཟུལ་སྒྱུང་ནས་ལ་སོ་དང་
མ་སོ་དམ་བོར་བཟུལ་བའི་བྱ་སྒྱུད་
ཀྱི་མིང་མྱེ། ཨམ་གཅིགས་བཟུལ་ས་
ནས་དགུ་ལ་འཐབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཨར ❶ 'ཨ་ག་རུ' ཞེས་པའི་ཆོག་
བཟུས་ནས་འབྲི་ཚུལ། ❷ 'ཨར་ཤོ་'
ཞེས་པའི་ཆོག་བཟུས་པ། 【ཨར་
གཞན】 ནི་ལལ་ཆོལ་བྱེད་སྐབས་ལེན་
པའི་སྒྲུའི་མིང་། 【ཨར་ལས】 ནི་ཆོག་

པ་རྒྱལ་པའི་ལས་ཀའི་མིང་། 【ཨར་
འདམ་】 རྒྱ་དང་རབས་རྒྱུ་ལས་ལ་
ལས་པའི་རྒྱ་ལས་ཀྱི་རིགས་། 【ཨར་ལ་
གཏད་】 རྒྱ་ལས་ལ་ཟེར་བའི་གནས་ལུ་
གཙུག་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་སྤྱོད་
པར་ཞིང་པད་ག་གིས་ཞིང་དབུལ་ཨར་
ལ་གཏད་ | ཨར་ལ་གཏད་ནས་བྱ་
ལས་ལ་ཟེར་ལྟ་བུ། ① ‘ཨར་ཀ’ ཡི་
ཆོག་པུས་པ།

ཨར་ཀ་ རང་རྒྱུ་གི་ས་རྒྱ་རིགས་.....
གི་ག་གི་མིང་ལྟེ། ཨར་འདམ་ཀྱི་ཆོག་
བྱེད་ཆོག་། ཆོག་པུས་ན་ ‘ཨར་’ ཞེས་
འབྱི།

ཨར་པ་ ‘རྒྱ་པ’ ཡི་མིང་གཞན་།

ཨར་མ་ རྒྱ་པ་རྒྱལ་པ་སྤྱོད་ས་.....
རྒྱ་ལས་ཀའི་མིང་།

ཨི ① བོད་ཡིག་གི་གི་སྤྱོད་ཆོན་བྱེད་ཀྱི་
དབུངས་། ② ཆང་གི་པད་རྒྱུང་།

ཨི་ཁུང་ ལུ་ག་རྒྱུང་རུའི་མིང་།

ཨི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་ རིན་པོ་ཆེ་ཐོན་པོ་ཞིག་།

ཨུ བོད་ཡིག་གི་ཞབས་བྱ་མཆོན་པའི་
དབུངས་།

ཨུ་རྒྱན་ གནའ་རུས་ཀྱི་རིན་རུ་བྱེད་
མིང་རུ་བྱས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་
མིང་ལྟེ། ད་ལྟའི་ ‘ཨ་རྒྱ་ཏན་’ ཟེར་

པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་།

ཨུ་རྒྱ་གས་ རན་ཆེ་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ཟ་མི་འདོད་པའི་ཟས་ལུ་
ཆོག་ས་ལ་བྱེད་ལྟ་བུ།

ཨུ་ལྷ་ ① རྒྱ་སྤྱོད་རུ་ ‘ཆུ་ལྷ་’ ཟེར་
པའི་མེ་ཏྲག་གི་མིང་། ② རྒྱ་ལས་སྤྱོད་
ཆོག་པའི་རྒྱ་མེན་ཀྱི་མིང་།

ཨུར་ཆ་ ‘ཁུར་ཆ’ ཡི་འབྱི་སྤྱོད་.....
གཞན་།

ཨེ ① བོད་ཡིག་གི་འབྱེད་བྱ་མཆོན་
པའི་དབུངས་། ② དོགས་པ་ཟ་བའམ་
དྲི་བ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཆེ། ཨེ་ཡོད་? | ཨེ་
ཡིན་? | ཨེ་ཟ་? | ང་ཆོ་འགྲུ་ཨེ་? |
ང་རྒྱལ་ཞོན་ཨེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཨེ་མ་ དགའ་པའི་འབྱོར་སྤྱོད་ཞིག་ལྟེ།
‘ཨེ་མ་ཡང་གཅིག་གསོན་’ ལྟ་བུ།

【ཨེ་མ་རྟོ】 རྒྱ་དགའ་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་
འབྱོར་སྤྱོད་ཞིག་ལྟེ། ‘ཨེ་མ་རྟོ། ཡོ་ཡག་
པསྐལ་པཐང་རྒྱུང་’ ལྟ་བུ།

ཨེན་ (པུ་རྒྱན་ཆོག་) ཆང་རྒྱུང་པའམ་
རྒྱུང་པའི་དོན་ཏེ། ཨེན་ཅམ་ | ཨེན་
ཨེན་རེ་འབྱུང་ | ཨེན་ཀྱི་ཐེབ་ཀ་
འདོར་སྤྱོད་ཨེན་ཅམ་པའི་དོན་ཏེ་
བྱ།

ཨེམ་ཆི་ ‘ཨེམ་པ’ ཡི་མིང་གཞན་།

ཨ་མ་མཉམ་གཤིས་ལ་མཆོད་པའི་.....
དཔུང་།

ཡེ་ཤུན་ 'ཤུ་ཤུན་' གྱི་འགྲི་ཚུལ་.....
གཞན་

ཨ་ཏཱ་ ཨོ་གཞིན་ནམ་གཞིན་ཅུ་

ཨ་ཨ་གྱི་ 'དཔྱུག་པ་' ཡི་མིང་གཞན་
ལྷ་ལ་སྐད་ལ་ལར་ 'ཨ་ཨ' ཟེར་དེ་

‘མི་ལཱ་ཤོ་ཞུ་ཆེ་རྒྱ་པོ་, ལཱ་ཤོ་པའི་ཉི་
མ་ལན་གཅིག་’ ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཨོག་ཀོར་དཔུགས་འབྱིན་ཅུབ་མེད་
 བའི་དབང་བའི་ཁུམ་ཕུ་ཞིག་སྟེ། ཡར་
 སྟེ་ཨོལ་སྟོ་དང་འབྲེལ་ཞིང་མར་སྟེ་.....
 ཨོལ་བ་དང་འབྲེལ། དེ་ནི་ཐུམ་ཁུམ་མ་
 ཡང་མ་དང་ཐུམ་ཁུམ་སྟེ་རྟག་ ཐུམ་
 ཁུམ་མ་འདུག་སྟེ་ཨོག་ཀོར་ནས་.....
 གྲུབ། ཨོག་ཀོར་གྱི་ཁོང་ན་སྐད་འབྱིན་
 མེད་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་ཡོད་པས་ན། ཨོག་
 ཀོར་ནི་སྐད་འབྱིན་མེད་ཀྱང་ཡིན། དེ་
 ལ་ 'ཨོག་སྟོར' ཡང་བྱེད།

ਭਾਸ਼ਾ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ।

ཨྲ་མ་ ༡ ཨྲ་མ་གྱི་མཆོད་ཀྱི་མྱ་
རྒྱུ་མྱོང་། ༢ ཨྲ་མ་གྱི་མཆོད་རྒྱུ་
མྱོང་། ཨྲ་མ་འཁོར་ནས་བྱ་བ་ལྷན་
པོ་ལྷོ། །གཞན་།

ཡེག་ཆར་ 'ཡེག་ཆར་' གྱི་མིང་.....

ཡུལ་ཆེན་ 'ཡུལ་ཆེན་' ཡི་མིང་.....
གཞན་

ཨ་ཀ་ ༡ 'ཨ་བ' ལ་སྟེན། ༢ 'ཨ་བ'
ཀ་ ལ་སྟེན།

ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
 नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
 नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥

【མེད་ཆེ་གསལ་།】 རྒྱ་མེད་རྒྱ་མེད་ལྷན་སྐྱེད་པ་
མེད་ཆེ་གསལ་པའི་ཆེ་གསལ་ལྷན་སྐྱེད་པ་

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଭଜନ କରନ୍ତୁ । ଶ୍ରୀମଦ୍
 ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଭଜନ କରନ୍ତୁ ।
 ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଭଜନ କରନ୍ତୁ ।

ཡུལ་རྒྱུད་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱོད་པ་འདི་ནི་༥༥
 རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱོད་པ་འདི་ནི་༥༥
 དེ་ལྟར་ཡིན།

ཨ་མ་གྱི་ **«མི་སྡེ»** ལུ་དབྱུགས་་་་་་
 འབྲིན་རྩལ་བྱིད་པའི་རྩོ་ལྷུ་འི་མིང་ཨིན་
 པར་བཤད་

ཨ་ལ་རྒྱ་ཁའི་ནང་ཐུགས་ན་གསུང་།.....
 འབྲེལ་བ་ལས་ཐུབ་པའི་སྤྱ་ཁུ་ཞིག་ཡིན་
 ཞིང་, དེ་ནི་དཔུགས་འབྱེན་རྒྱལ་དང་
 ཟུང་མིང་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་སྤྱན་མོང་
 བ་ཞིག་ཡིན་ སྤྱ་ཁུ་དེ་རྒྱལ་ཁུ་གསུམ་
 ཏུ་བཞག་པའི་རྒྱལ་ཁུ་སྟོང་མ་ལ་སྤྱི་
 མཐུ་རྒྱ་དང་རྒྱལ་ཁུ་བར་ལས་ཁའི་.....

ཨོལ་མྱོ་ རུམ་བུ་སྒྲུང་མ་ཞོག་ཤོར་གྱི་
རྒྱབ་ན་ཡོད་པར་ཞོག་སྒྲོར་གྱི་ཨོལ་མྱོ་
ཞེས་ཟེར་ཚིག་།

ཨོལ་རྩམས་ ‘ཨོལ་རྩམས་’ གྱི་འབྲི་
ཚུལ་གཞན་དེ་ ‘ཨོལ་ཀ’ ལ་སྟོས་།

ཨོལ་མཐུན་ ཨོལ་སྒྲིའི་ཆ་ཤས་སྒྲིའི་
མཐུན་རུ་འབྱུང་བའི་ཁག་གི་མིང་།

ཨོལ་བ ① དབྱགས་འབྲིན་རྒྱབ་བྱེད་
བའི་ཆ་ལག་ཅིག་ཡིན་ དེ་ནི་སྒྲུལ་རུས་
མ་མོང་མ་མང་པོ་མཐུན་ནས་བྱུང་པ་ལྟ་
བའི་སྒྲུ་བྱ་ཞེས་བྱགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་།

ཨོལ་བའི་མར་མེ་རུམ་བུ་གཉིས་སུ་.....
བྱེས་ནས་སྒྲོ་བ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ལ་
འབྲེལ་ ལུལ་སྒྲུང་ལ་ལར་ ‘ཨོལ་གྲོག་’
ཟེར་ ② སྒྲིའི་མཐུན་རྩིས་ལ་ཨོལ་བ་
ཟེར་།

ཨོལ་མ ① ‘ཞོག་ཤོར་’ གྱི་མིང་.....
གཞན་ ② ‘ཨོལ་བ’ ཡི་མིང་.....
གཞན་ ③ སྒྲིའི་མཐུན་རྩིས་གྱི་མིང་
གཞན་།

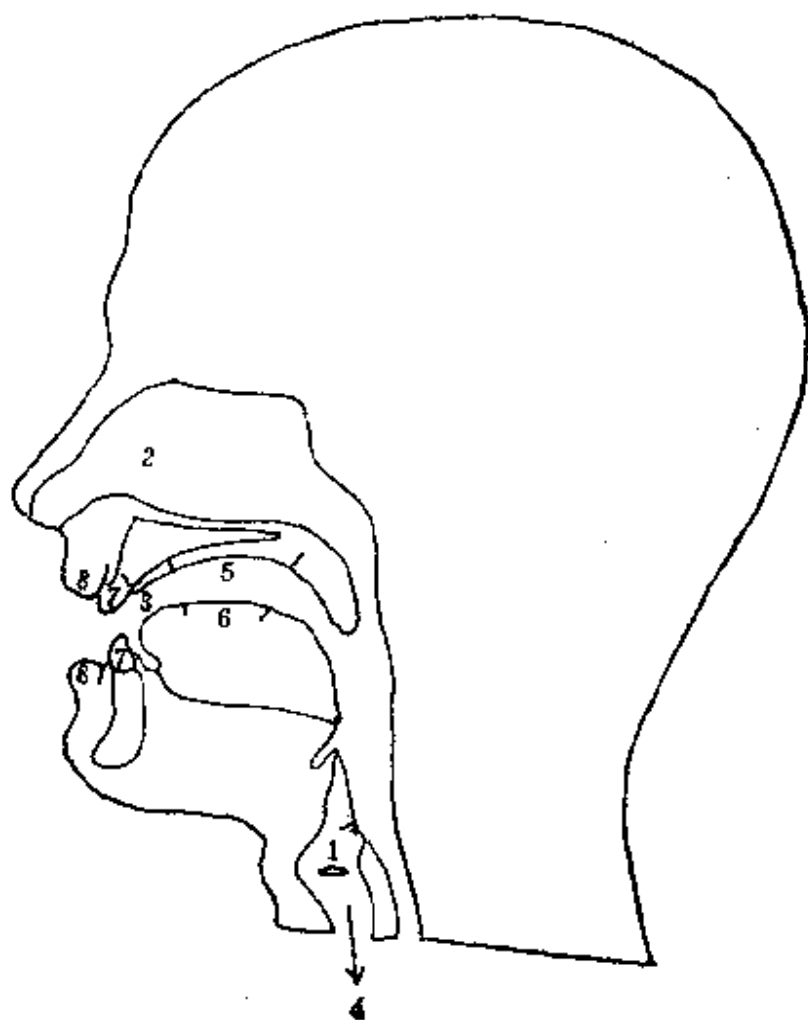
ཨོལ་འཇུག་ ཨོལ་བའི་སྒྲིའི་གི་མེ་.....
བཅའ་འཁེན་ས་ཞིག་གི་མིང་།

མོད་གྱི་བར་དང་ཡི་གེའི་གཙང་མོའི་རྒྱན་
བདག་ལྷའི་སྒྲོ་ཡི་བུམ་པར་ཤོད་རུས་མིན་
ལུན་རིང་བསྐྱགས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ཐིགས་པའི་བྱེད་
གཞོན་རུའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་བྱ་རྒྱས་སྒྲིའི་སྒྲིང་།
མར་མེ་རིང་ལུགས་སྒྲུང་ས་པའི་རྫོགས་པ་ད་མན་
ལག་ལེན་རྣམ་གསུམ་སྒྲུང་པའི་ཉམས་སྒྲིང་ཞན་
མ་རྫོག་འབྲུལ་བའི་རྫོགས་མ་ཅི་མཆིས་པ་
གསུར་གནས་གེ་ཏ་ཀ་ཡིས་དྲངས་པར་མཛོད་།

བསམ་གཏན་ནས་

བུར་བཀོད

ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་དཔེ་རིས་

1. མགྱིན་པ	2. མྲ	3. སྐྱེ་པ	4. ཁྲིག་པ
5. ཀླ	6. ལྗེ	7. སྤ	8. མཚུ

ཡི་གེ་རི་ཐུ་གནས་ཀྱི་རིམ་མིག

ཐུ་གནས་	ཐུང་པ་	གསལ་ཐུང་ཀྱི་ཐུང་འཕྱིན་ཚུལ་			
		དམ་པ་	ཐུང་པ་	ཐིན་ཏུ་ཐུང་པ་	ཆེས་ཐིན་ཏུ་ཐུང་པ་
མ་ཐིན་པ་	ཐུང་ཅ་པ་(མ་ལ་དེ་དང་མ་ཐིན་པ་ཐུང་)	ཀ	ཁ	ག	ང་(ག་ལ་ཐུང་ཞན་པ་)མ
ཀན	ཐུང་ཅ་ཅ་དང་ཐུང་པ་	ཅ	ཆ	ཇ	ཉ
ན	ཐུང་ཅ་ཅ	ཉ	ཐ	ད	ན་ལ་(ལ་ལ་ཐུང་ཞན་པ་)
མཐུ	མཐུ་ཐུང་ཐིན་པ་ཐུང་པ་	པ	ཕ	བ	མ
ཐ་དང་ཀན	ཐུང་ཅ་དང་ཐིན་ཏུ་ཐུང་པ་(ཟ་ལ་ཐུང་པ་ཐུང་པ་)	ཙ	ཏ	ང་ཟ	
མཐུ	མཐུ་ཐུང་ཟ་དང་ཐུང་པ་ལ་ཐུང་ཏུ་ཐུང་པ་ཐིན་ཏུ་ཐུང་པ་			མ	
ཀན	ཐུང་ཅ་ཅ་དང་མཐུ་ཐུང་པ་			ཉ	
མ་ཐིན	ཐུང་དང་ཐུང་པ་			ན	
ཀན	ཐུང་ཐིན་པ་པ་ཐུང་ཟ་དང་ཐུང་པ་			ཕ	
ཐུང་པ་	ཐུང་ཅ་ཅ་ཀན་དང་ཐུང་ཟ་དང་ཐུང་པ་				མ
ཀན	ཐུང་ཅ་ཅ་དང་ཐིན་ཏུ་ཐུང་ཞིང་དམ་པ་			ག	
ཐ་དང་ཀན	ཐུང་ཅ་ཅ་དང་ཐིན་ཏུ་ཐུང་ཞིང་དམ་པ་			ཙ	

དཔུང་པ་ཀྱི་ཐུང་འཕྱིན་ཚུལ་

དཔུང་པ་	འཕྱིན་པ་	ཐུང་པ་
ཐུ	མ་ཐིན་པ་	ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་
ཐུ	མ་ཐིན་པ་དང་མཐུ	མཐུ་མ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་
ཐུ	མ་ཐིན་པ་	ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་
ཐུ	མ་ཐིན་པ་དང་མཐུ	མཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་ཐུ་ཐིན་ཅ་ཅ་པ་

ཐུ་ཕ་དང་རབ་བྱུང་གི་རིམ་མིག

ཐུ་ཕ་ ཐུ་དཔལ་གྱི་ཕྱག་ལྗང་ རབ་བྱུང་གི་གྲངས་	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16															
	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་	ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	རབ་བྱུང་
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1027	1087	1147	1207	1267	1327	1387	1447	1507	1567	1627	1687	1747	1807	1867	1927
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1028	1088	1148	1208	1268	1328	1388	1448	1508	1568	1628	1688	1748	1808	1868	1928
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1029	1089	1149	1209	1269	1329	1389	1449	1509	1569	1629	1689	1749	1809	1869	1929
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1030	1090	1150	1210	1270	1330	1390	1450	1510	1570	1630	1690	1750	1810	1870	1930
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1031	1091	1151	1211	1271	1331	1391	1451	1511	1571	1631	1691	1751	1811	1871	1931
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1032	1092	1152	1212	1272	1332	1392	1452	1512	1572	1632	1692	1752	1812	1872	1932
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1033	1093	1153	1213	1273	1333	1393	1453	1513	1573	1633	1693	1753	1813	1873	1933
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1034	1094	1154	1214	1274	1334	1394	1454	1514	1574	1634	1694	1754	1814	1874	1934
ཐུ་ཕ་ཕྱག་ལྗང་	1035	1095	1155	1215	1275	1335	1395	1455	1515	1575	1635	1695	1755	1815	1875	1935

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਅੰਕੁ	1036	1096	1156	1216	1276	1336	1396	1456	1516	1576	1636	1696	1756	1816	1876	1936
ਅੰਕੁ	1037	1097	1157	1217	1277	1337	1397	1457	1517	1577	1637	1697	1757	1817	1877	1937
ਅੰਕੁ	1038	1098	1158	1218	1278	1338	1398	1458	1518	1578	1638	1698	1758	1818	1878	1938
ਅੰਕੁ	1039	1099	1159	1219	1279	1339	1399	1459	1519	1579	1639	1699	1759	1819	1879	1939
ਅੰਕੁ	1040	1100	1160	1220	1280	1340	1400	1460	1520	1580	1640	1700	1760	1820	1880	1940
ਅੰਕੁ	1041	1101	1161	1221	1281	1341	1401	1461	1521	1581	1641	1701	1761	1821	1881	1941
ਅੰਕੁ	1042	1102	1162	1222	1282	1342	1402	1462	1522	1582	1642	1702	1762	1822	1882	1942
ਅੰਕੁ	1043	1103	1163	1223	1283	1343	1403	1463	1523	1583	1643	1703	1763	1823	1883	1943
ਅੰਕੁ	1044	1104	1164	1224	1284	1344	1404	1464	1524	1584	1644	1704	1764	1824	1884	1944
ਅੰਕੁ	1045	1105	1165	1225	1285	1345	1405	1465	1525	1585	1645	1705	1765	1825	1885	1945
ਅੰਕੁ	1046	1106	1166	1226	1286	1346	1406	1466	1526	1586	1646	1706	1766	1826	1886	1946
ਅੰਕੁ	1047	1107	1167	1227	1287	1347	1407	1467	1527	1587	1647	1707	1767	1827	1887	1947

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

882

མ་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1048	1108	1168	1228	1288	1348	1408	1468	1528	1588	1648	1708	1768	1828	1888	1948
མ་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1049	1109	1169	1229	1289	1349	1409	1469	1529	1589	1649	1709	1769	1829	1889	1949
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1050	1110	1170	1230	1290	1350	1410	1470	1530	1590	1650	1710	1770	1830	1890	1950
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1051	1111	1171	1231	1291	1351	1411	1471	1531	1591	1651	1711	1771	1831	1891	1951
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1052	1112	1172	1232	1292	1352	1412	1472	1532	1592	1652	1712	1772	1832	1892	1952
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1053	1113	1173	1233	1293	1353	1413	1473	1533	1593	1653	1713	1773	1833	1893	1953
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1054	1114	1174	1234	1294	1354	1414	1474	1534	1594	1654	1714	1774	1834	1894	1954
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1055	1115	1175	1235	1295	1355	1415	1475	1535	1595	1655	1715	1775	1835	1895	1955
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1056	1116	1176	1236	1296	1356	1416	1476	1536	1596	1656	1716	1776	1836	1896	1956
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1057	1117	1177	1237	1297	1357	1417	1477	1537	1597	1657	1717	1777	1837	1897	1957
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1058	1118	1178	1238	1298	1358	1418	1478	1538	1598	1658	1718	1778	1838	1898	1958
ཕྱི་ཐ་ཕྱི	ཀླ་འཕྲུལ་	1059	1119	1179	1239	1299	1359	1419	1479	1539	1599	1659	1719	1779	1839	1899	1959

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ཕྱགས་ཐོ་ཤི	1060	1120	1180	1240	1300	1360	1420	1480	1540	1600	1660	1720	1780	1840	1900	1960
ཕྱགས་ཐོ་ཤི	1061	1121	1181	1241	1301	1361	1421	1481	1541	1601	1661	1721	1781	1841	1901	1961
ཐུ་ཐོ་ཤི	1062	1122	1182	1242	1302	1362	1422	1482	1542	1602	1662	1722	1782	1842	1902	1962
ཐུ་ཐོ་ཤི	1063	1123	1183	1243	1303	1363	1423	1483	1543	1603	1663	1723	1783	1843	1903	1963
ཤིང་ཐོ་ཤི	1064	1124	1184	1244	1304	1364	1424	1484	1544	1604	1664	1724	1784	1844	1904	1964
ཤིང་ཐོ་ཤི	1065	1125	1185	1245	1305	1365	1425	1485	1545	1605	1665	1725	1785	1845	1905	1965
ཐོ་ཐོ་ཤི	1066	1126	1186	1246	1306	1366	1426	1486	1546	1606	1666	1726	1786	1846	1906	1966
ཐོ་ཐོ་ཤི	1067	1127	1187	1247	1307	1367	1427	1487	1547	1607	1667	1727	1787	1847	1907	1967
ཐོ་ཐོ་ཤི	1068	1128	1188	1248	1308	1368	1428	1488	1548	1608	1668	1728	1788	1848	1908	1968
ཐོ་ཐོ་ཤི	1069	1129	1189	1249	1309	1369	1429	1489	1549	1609	1669	1729	1789	1849	1909	1969
ཕྱགས་ཐོ་ཤི	1070	1130	1190	1250	1310	1370	1430	1490	1550	1610	1670	1730	1790	1850	1910	1970
ཕྱགས་ཐོ་ཤི	1071	1131	1191	1251	1311	1371	1431	1491	1551	1611	1671	1731	1791	1851	1911	1971

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

884

ཐ་མ་ཐི	མངས་འཇུག	1072	1132	1192	1252	1312	1372	1432	1492	1552	1612	1672	1732	1792	1852	1912	1972
ཐ་མ་ཐི	མག་མེད	1073	1133	1193	1253	1313	1373	1433	1493	1553	1613	1673	1733	1793	1853	1913	1973
ཐིང་མ་ཐི	ཀུན་དགའ་	1074	1134	1194	1254	1314	1374	1434	1494	1554	1614	1674	1734	1794	1854	1914	1974
ཐིང་མ་ཐི	ཐིན་ཅུ	1075	1135	1195	1255	1315	1375	1435	1495	1555	1615	1675	1735	1795	1855	1915	1975
ཐིང་མ་ཐི	ཐི	1076	1136	1196	1256	1316	1376	1436	1496	1556	1616	1676	1736	1796	1856	1916	1976
ཐིང་མ་ཐི	དམར་མེད་ཅན་	1077	1137	1197	1257	1317	1377	1437	1497	1557	1617	1677	1737	1797	1857	1917	1977
མ་ཐི་ཅུ	ཏུ་མི་མེད་	1078	1138	1198	1258	1318	1378	1438	1498	1558	1618	1678	1738	1798	1858	1918	1978
མ་ཐི་ཅུ	དམ་ཅུ	1079	1139	1199	1259	1319	1379	1439	1499	1559	1619	1679	1739	1799	1859	1919	1979
ཐིང་མ་ཐི	ཏུ་མེད	1080	1140	1200	1260	1320	1380	1440	1500	1560	1620	1680	1740	1800	1860	1920	1980
ཐིང་མ་ཐི	ཐིང་ཅུ	1081	1141	1201	1261	1321	1381	1441	1501	1561	1621	1681	1741	1801	1861	1921	1981
ཐིང་མ་ཐི	ཏུ་མེད	1082	1142	1202	1262	1322	1382	1442	1502	1562	1622	1682	1742	1802	1862	1922	1982
ཐིང་མ་ཐི	ཏུ་མེད	1083	1143	1203	1263	1323	1383	1443	1503	1563	1623	1683	1743	1803	1863	1923	1983

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ཕྱིང་ཕྱི	1084	1144	1204	1264	1324	1384	1444	1504	1564	1624	1684	1744	1804	1864	1924	1984
ཕྱིང་ཕྱི་མཐའ་	1085	1145	1205	1265	1325	1385	1445	1505	1565	1625	1685	1745	1805	1865	1925	1985
ཕྱིང་ཕྱི་མཐའ་	1086	1146	1206	1266	1326	1386	1446	1506	1566	1626	1686	1746	1806	1866	1926	1986

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਪੰਜਵਾਰ	ਮਕੁ:ਸ਼. ਪ	ਪਦੋ:ਸ਼. ਪ	ਕਾ:ਪ. ਸ਼.ਪ	ਭਾ:ਕਾ:ਸ਼. ਪ	ਸ਼ੁਕ:ਸ਼. ਪ	ਕੁ:ਸ਼ੁ:ਪ. ਸ਼.ਪ	ਸ਼ੁ:ਪਤਿਕ. ਸ਼.ਪ	ਸੁਕਥ. ਸ਼ੁ:ਪ.ਸ਼.ਪ	ਪਤਿਗੁ. ਸ਼.ਪ	ਸ਼ੁਕ:ਤਿ.ਪ. ਸ਼.ਪ	ਅਧੋ:ਸ਼. ਪ	ਕੁਲ:ਸ਼. ਪ
ਬੁੱਧਵਾਰ	ਪਤ:ਪਦੋ: ਸ਼ੁਕ	ਅਧੋ: ਸ਼ੁਕ	ਕੁਕਾਧੋ: ਸ਼ੁਕ	ਸ਼ੁ:ਪਤਿਗੁ: ਸ਼ੁਕ	ਪਤਿਗੁ: ਪਦੋ:ਸ਼ੁਕ	ਸ਼ੁਥ: ਪਦੋ:ਸ਼ੁਕ	ਸ਼ੁ:ਪ. ਕਾਧੋ:ਸ਼ੁਕ	ਸੁਕਥੋ: ਸ਼ੁਕ	ਸ਼ੁ:ਪਤਿਗੁ: ਸ਼ੁਕ	ਸ਼ੁਥ: ਪਦੋ:ਸ਼ੁਕ	ਕਾਧੋ: ਸ਼ੁਕ	ਕੁਲ:ਸ਼ੁਕ

དུས་གཞིར་ཉེར་བཞིའི་རིུ་མིག

(ལྷི་ལོ་ལྷ་ར་བཙུམ་པ་)

དུས་	དུས་ཚུར་ ཐ་2ཆེས་3—5	ཆར་འབབ་ ཐ་2ཆེས་18—20	མིན་ཕུ་འགུལ་ ཐ་3ཆེས་5—7
	དུས་མཉམ་ ཐ་3ཆེས་20—22	དུས་གསལ་ ཐ་4ཆེས་4—6	འཕུ་ཆར་ ཐ་4ཆེས་19—21
དུས་	དུས་ཚུར་ ཐ་5ཆེས་5—7	མི་བ་གང་ ཐ་5ཆེས་20—22	ཕུར་འདེབས་ ཐ་6ཆེས་5—7
	དུས་ཉི་ཤོག་ ཐ་6ཆེས་21—22	ཆ་བ་ཕུར་ ཐ་7ཆེས་6—8	ཆ་བ་ཆེ་ ཐ་7ཆེས་22—24
ཕྱི་	ཕྱི་ཚུར་ ཐ་8ཆེས་7—9	བམིལ་འགུག་ ཐ་8ཆེས་22—24	བད་དཀར་ ཐ་9ཆེས་7—9
	ཕྱི་མཉམ་ ཐ་9ཆེས་22—24	བད་ནག་ ཐ་10ཆེས་8—9	བ་མོ་འབབ་ ཐ་10ཆེས་23—24
དགུ་	དགུ་ཚུར་ ཐ་11ཆེས་7—8	ཁ་བ་ཕུར་ ཐ་11ཆེས་22—23	ཁ་བ་ཆེ་ ཐ་12ཆེས་6—8
	དགུ་ཉི་ཤོག་ ཐ་12ཆེས་21—23	གུང་ངར་ཕུར་ ཐ་1ཆེས་5—7	གུང་ངར་ཆེ་ ཐ་1ཆེས་20—21

མཐུག་ཕུང

དག་ཡིག་འདི་འོ་མཐུག་གི་ཕུང་ནི་ 1973 ལོ་ནས་འགོ་བརྩམས་པ་……
དང་ཕུང་འདིར་བླགས་མཐུན་ནི་སློ་མཐུན་བསམ་གཏན་དང་གིན་ཚོ་ཀྱང་
བཟུ་གིས་རབ་བརྟན་གྱིས་པ་ལྟར་ལྟ་བུར་མཐུན་པ་ལྟར་མཐུན་པ་ལྟར་
བསམ་གཏན་གྱིས་གཙོ་བོར་བརྩམས་པ་ལྟར་ལྟ་བུར་མཐུན་པ་ལྟར་

དག་ཡིག་བརྩམས་པའི་ཕུང་འདིར་སློ་མཐུན་མི་ཀྱང་བཞིན་གྱིས་རོགས་……
རམ་དང་ཐུབ་སློབ་གནང་བ་ལ་བཀའ་བློན་ཆེ་ལྟར་བཞིན་པ་ལྟར་

དག་ཡིག་འདི་ནི་ཀྱང་དུ་མི་དཔངས་སློ་མཐུན་ཐུག་པ་ལྟར་དུ་བརྩམས་པ་ལྟར་
ལོ་འཁོར་སླུ་ལྟ་ལྟར་པ་ལྟར་ལྟ་བུར་མཐུན་པ་ལྟར་ལྟ་བུར་མཐུན་པ་ལྟར་

编 后 语

本字典于 1973 年开始编写。参与这一工作的有山木旦、
郑绍功、扎喜拉旦、智华和吉明等同志。山木旦同志主编。

在编写过程中，承蒙不少同志给予帮助和支持，特此一
并致谢。

谨以本书献给中华人民共和国成立三十周年。